Sanaldan gerçekliğe,
teoriden uygulamaya
umutla yolculuk
UPHK2023

LOKMAN HEKİM ÜNİVERSİTESİ

PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİ DERNEĞİ
PHD
2000

7. Uluslararası 11. Ulusal

Psikiyatri Hemşireliği Kongresi

18-20 Ekim 2023
The Ankara Hotel

Bildiri Kitabı

www.pncongress2023.org

Dalya

İÇİNDEKİLER

DAVET YAZISI 23
DÜZENLEME KURULU 24
BİLİMSEL KURUL 26
BİLİMSEL PROGRAM 28
KONUŞMA ÖZETLERİ 31
AÇILIŞ KONUŞMASI 32
7. ULUSLARARASI 11. ULUSAL PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ KONGRESİ, 18-20 EKİM 1923 35
DEĞERLER ÖNCELİKLER TERCİHLER SARMALINDA PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ 37
GİYİLEBİLİR TEKNOLOJİLER VE MOBİL UYGULAMA ÖRNEĞİ: OTİZMDE STEREOTİPİK DAVRANIŞLAR VE GÜNLÜK RUTİNLERE YÖNELİK TAKİP VE DESTEK SİSTEMİ 41
MOBİL SAĞLIK UYGULAMALARI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ 45
ALKOL BAĞIMLILIĞINDA TİDAL MODEL'İN ÇAĞA UYGUN AKTARIMI 49
ÇOCUK VE ERGEN RUH SAĞLIĞINDA EBEVEYN EĞİTİMİ PROGRAMLARI: KANITA DAYALI BIR 53
YEME BOZUKLUKLARINDA ROY UYUM MODELİ'NİN ÇAĞA UYGUN ŞEKİLDE AKTARIMI 57
DEPREM SONRASINDA YAŞAMAK: GERIYE KALANLAR 59
DANS VE HAREKET TERAPİSİ UYGULAMALARI: ŞİZOFRENİ TANISI ALAN HASTA ÖRNEKLEMİNDE UYGULAMA ÖRNEĞİ 63
TUTUKLU HÜKÜMLÜ ADLİ PSİKİYATRİ SERVİSİNDE HEMŞİRE OLMAK 66
BİLİÇLİ FARKINDALIK UYGULAMALARININ PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI 70
PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE AKADEMİK KARİYER YOLCULUĞU: DOÇENTLİK KRİTERLERİ SÜRECİ74
GİYİLEBİLİR TEKNOLOJİLER ve PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI 78
POZİTİF PSİKOTERAPİNİN PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI: NE KADAR DENGEDEYİZ? .. 84
ÇOCUK VE ERGEN RUH SAĞLIĞINI KORUMANIN ÖNÜNDEKİ ENGELLERİ KALDIRMAK: AKRAN ZORBALIĞI 86
GEROPSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE SANAL UYGULAMALAR 94
ÇOCUK İZLEM MERKEZİ'NDE «HEMŞİRE» OLMAK 98
DUYGUSAL ÖZGÜRLEŞTİRME TEKNİĞİ (EFT) UYGULAMALARI: BİPOLAR HASTALIK TANISI ALAN HASTA ÖRNEKLEMİNDE UYGULAMA ÖRNEĞİ 100
"UMUT IŞIĞI OLMAK": RUHSAL HASTALIĞI OLAN EBEVEYNLERLE BÜYÜYEN BİR PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN YOLCULUĞU 102
ÖYKÜSEL (NARRATİVE) TERAPİ UYGULAMALARININ PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI. 106
İNTİHAR GİRİŞİMİ SONUCU YANIK YARALANMASI: OLGU SUNUMU 108
PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİMİNDE KLİNİK SİMÜLASYON TASARIMI 118
KLİNİK SİMÜLASYONDA ÇÖZÜMLEME YÖNTEMLERİ 122
DEBRIEFING METHODS IN CLINICAL SIMULATION 124
PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİMİNDE KLİNİK SİMÜLASYON MODALİTELERİ 126

TOPLUM RUH SAĞLIĞI UYGULAMALARINDA TIDAL MODEL'İN ÇAĞA UYGUN AKTARIMI 130

PSİKODRAMANIN PSİKİYARİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI 134

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE GEROPSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ 138

İYILEŞME SÜRECINDE UMUT: YA BU YATIŞI SONSA….....142

6 ŞUBAT 2023 BÜYÜK TÜRKİYE DEPREMİNDE YAŞANANLAR: GERİYE DÖNMEK.....146

SONUÇ RAPORU 148

7. ULUSLARARASI 11. ULUSAL PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ KONGRESİ SONUÇ RAPORU 149

TAM METİNLER..... 154

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ UYGULAMASINDA YETİŞKİN HASTALAR İÇİN BELİRLEDİKLERİ HEMŞİRELİK TANILARININ İNCELENMESİ: TANIMLAYICI ÇALIŞMA 155

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERDE DEPREM STRESİ İLE BAŞ ETME, UMUT VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ARASINDAKİ 162

SANAT TERAPİSİNİN BİREYLERDE DEPRESYON ÜZERİNE ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI ..168

LOGOTERAPİNİN BİREYLERDE DEPRESYON VE ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI.....175

ÇOCUK VE ERGENLERDE RUHSAL İYİLEŞME VE PSİKİYATRİK REHABİLİTASYON: LİTERATÜRÜN GELENEKSEL BİR İNCELEMESİ.....193

ENGELLİLERDE PSİKOSOSYAL SORUNLAR VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI 199

MODERN ÇAĞIN HASTALIĞI: UMUTSUZLUK.....205

AFET SÜREÇLERİNDE GEBELERİN YAŞADIĞI PSİKOSOSYAL SORUNLAR.....213

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN KADIN RUH SAĞLIĞINA ETKİSİ 216

ALKOL VE MADDE BAĞIMLILIĞI OLAN BİREYLERE UYGULANAN PSİKOEĞİTİMİN İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALAMA VE BENLİK SAYGISI ÜZERİNE ETKİSİ 221

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERDE COVID-19 ALGILANAN STRES ÖLÇEĞİ'NİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI.....226

COVID-19 PANDEMİSİNDE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNİN FİLMLERLE ÖĞRETİMİ: KALİTATİF BİR .236

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YOKSULLUK ALGILARININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIKLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ 244

KIYAMET KAYGISI VE İNANÇ ÖLÇEĞİ (KKİÖ-12)'NİN GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI...257

SOSYAL MEDYA KULLANIMININ YEME BOZUKLUKLARI ÜZERİNE ETKİSİ: PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN GÖZÜNDEN 263

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ANKSİYETESİ İLE ÖZNEL İYİLİK HALİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....267

AKTİF-EMPATİK DİNLEME ÖLÇEĞİ (AEDÖ): HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE GÜVENİRLİK VE GEÇERLİK ÇALIŞMASI 274

PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN MERHAMET DOYUMU VE ÖZ ETKİLİLİK-YETERLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....278

ANOREKSİYA NERVOZA TANILI HASTADA HİPONATREMİNİN DÜZELTİLMESİ SIRASINDA ORTAYA ÇIKAN SANTRAL PONTİN MİYELİNOLİZİS 285

PANDEMİ SÜRECİNDE PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNDE TERAPÖTİK ORTAM ALGISI 289

TÜRKİYE'DE DAMGALANMAYA İLİŞKİN SAĞLIK ALANINDA YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 296

BASKIN EGO DURUMLARININ HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM ORTAMI ALGILARINA ETKİSİ 305

UZUN SÜRELİ YATAN HASTALARIN MANEVİ BAKIM GEREKSİNİMLERİ VE HEMŞİRELER TARAFINDAN VERİLEN MANEVİ BAKIMA YÖNELİK ALGILARI 309

COVID-19 PANDEMİSİNDE ZİYARET KISITLAMASININ ETKİLERİ: YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNİN DENEYİMLERİ VE ALGILARI CARE NURSE 316

HEMŞİRELERDE PSİKOLOJİK SERMAYE 322

YAPAY ZEKA UYGULAMALARININ PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNE YANSIMALARI 327

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KLİNİK İÇİ ŞİDDET 332

ÇOCUK VE ERGEN PSİKİYATRİ SERVİSİNDE HEMŞİRE OLMAK 340

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE COVİD-19 FARKINDALIĞININ ORDAYICISI OLARAK AKADEMİK OKURYAZARLIK VE BAZI DEĞİŞKENLERİN ETKİSİ 344

"AHTAPOT GİBİ SARIYOR VE BIRAKMIYOR..." İKİNCİL TRAVMATİK STRES YAŞAYAN ONKOLOJİ HEMŞİRELERİNİN DUYGU VE DENEYİMLERİNE YÖNELİK KALİTATİF BİR İNCELENME 348

DUYGUSAL YEME DAVRANIŞI OLAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ROY UYUM MODELİ TEMELLİ GİRİŞİMLERİN DUYGU YÖNETİMİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA 353

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN SOSYAL DESTEĞİN SİBER ZORBALIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE SİBER MAĞDURİYETİN ARACILIK ROLÜ 359

TİDAL MODELİN İYİLEŞME SÜRECİNE ETKİSİ: SİSTEMATİK BİR İNCELEME 364

AFETLERDE ÇOCUK VE ERGEN RUH SAĞLIĞI 368

AFET SONRASI TRAVMA VE RUHSAL BAKIM 376

EMDR TERAPİSİ UYGULAMALARI: TRAVMAYA MARUZ KALAN BİREYLERDE UYGULAMA ÖRNEĞİ EMDR THERAPY APPLICATIONS: APPLICATION EXAMPLE FOR INDIVIDUALS EXPOSED TO TRAUMA 378

DEPREM SONRASINDA YENİDOĞAN YOĞUN BAKIMDA TEDAVİ EDİLEN BEBEĞE SAHİP ANNEYE HEMŞİRELİK BAKIMI-OLGU SUNUMU 383

SÖZLÜ BİLDİRİLER 390

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ SOSYAL BEĞENİRLİK VE BENLİK SAYGISI İLİŞKİSİ 391

Okul Çağı Çocuklarının Pandemi Dönemindeki Tepkilerinin Değerlendirilmesi 392

TÜRKİYE'DE ÖĞRENİM GÖREN ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN DENEYİMLERİ VE YAŞADIKLARI PSİKOSOSYAL SORUNLARIN NİTELİKSEL OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ 396

KADINLARDA ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ RUH SAĞLIĞI VE AİLE İŞLEVSELLİĞİNE ETKİSİNİN KUŞAKLARARASI BAĞLAMDA İNCELENMESİ 400

HEMODİYALİZ HASTALARINDA BEKLENEN DAMGALAMA VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYLERİNİN HASTALIĞA YÖNELİK PSİKOSOSYAL UYUMLARINA ETKİSİ 404

İNVAZİV GİRİŞİMLERDE GÖRSEL VE/VEYA İŞİTSEL DİKKATİ BAŞKA YÖNE ÇEKME TEKNİKLERİNİN ÇOCUKLARIN AĞRI, ANKSİYETE VE TIBBI İŞLEM KORKUSUNA ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA 408

İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA VE İYİLEŞME ALGISI: PSİKİYATRİ KLİNİĞİNDE UYGULANAN TERAPOTİK ORTAM AKTİVİTELERİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA.....412

PSİKİYATRİ HASTA YAKINLARINDA TRAVMATİK BÜYÜMENİN BAKIM YÜKÜNE ETKİSİ 416

MULTİPL SKLEROZLU HASTALARDA SEMPTOM VE YORGUNLUK ŞİDDETİNİN ÖZ BAKIM GÜCÜNE ETKİSİNDE CİNSİYET VE DİĞER KİŞİSEL ÖZELLİKLERİN ROLÜ 420

ADLİ PSİKİYATRİ HASTALARINDA ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI, BİLİŞSEL ÇARPITMALAR VE SALDIRGANLIK İLİŞKİSİ 424

HEMŞİRELERDE ALGILANAN İŞ STRESİNE BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ EĞİTİMİN ETKİSİ 428

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK DAYANIKLIĞI İLE COVİD-19 FOBİSİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ ARASINDAKİ.....434

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ŞİZOFRENİ TANILI HASTALARA KARŞI SOSYAL MESAFELERİNDE ŞİZOFRENİDE DAMGALAMA EĞİTİMİNİN ETKİSİ 436

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MİNDFULNESS DÜZEYLERİNİN YAŞAM DOYUMLARINA ETKİSİ ...440

UMUT ODAKLI MOTİVASYONEL GÖRÜŞMENİN, HEMODİYALİZ TEDAVİSİ ALAN BİREYLERİN DEPRESYON, ANKSİYETE, STRES VE UMUT DÜZEYİNE ETKİSİ 442

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ UYGULAMASINDA YETİŞKİN HASTALAR İÇİN BELİRLEDİKLERİ HEMŞİRELİK TANILARININ İNCELENMESİ: TANIMLAYICI ÇALIŞMA 444

KRONİK HASTALIĞI OLAN BİREYLERDE EVCİL HAYVANA SAHİP OLMANIN, BİREYLERİN YAŞAM KALİTESİ VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ.....449

2023 TÜRKİYE DEPREMLERİNİ DENEYİMLEYEN YETİŞKİNLERDE TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU BELİRTİLERİ VE BAŞA ÇIKMA TARZLARININ İNCELENMESİ: TANIMLAYICI ÇALIŞMA- 454

TERMİNAL DÖNEM HASTAYA BAKIM VEREN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE VE HEMŞİRELERDE ÖLÜM KORKUSU VE YAŞAMIN ANLAMI İLİŞKİSİ 458

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MADDE KULLANIM EĞİLİMLERİ İLE MANEVİ İYİ OLUŞ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 463

YAŞLI YETİŞKİNLERDE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞINI YORDAYAN FAKTÖRLER: TOPLUM TEMELLİ KESİTSEL BİR ÇALIŞMA 467

KANSERLE BİLİŞSEL DUYGUSAL BAŞ ETME ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE VERSİYONUNUN GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİĞİ ÇALIŞMASI VE KANSER HASTALARININ TRAVMA SONRASI GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ.....469

COVİD-19'UN TRAVMA SONRASI BÜYÜMEDE: UMUT VE ÖZ-YETERLİLİK KAVRAMLARININ ARACI ROLÜ.....473

COVİD-19 ŞÜPHESİYLE TAKİP EDİLEN BİREYLERİN KORKU DÜZEYLERİ, KONTROL ALGISI VE KAÇINMA TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ 477

KOAH TANILI BİREYLERİN YAŞADIKLARI PSİKOSOSYAL SORUNLARA YÖNELİK YAPILAN KANIT TEMELLİ UYGULAMALAR VE KONSÜLTASYON LİYEZON PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN ROLÜ 481

YAŞLI BİREYLERİN COVİD 19 PANDEMİ SÜRECİNDE SAĞLIKLI YAŞAM FARKINDALIĞI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ 484

TİP 2 DİYABETLİ BİREYLERDE ALGILANAN STRES DEPRESYON VE PSİKOLOJİK ESNEKLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ 488

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERDE DEPREM STRESİ İLE BAŞ ETME, UMUT VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİ 490

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE EMPATİK EĞİLİMİN MUTLULUK DÜZEYİ İLE İLİŞKİSİ 494

HEMŞİRELİK BAKIMINDA ALGILANAN ŞEFKAT ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 498

TİROİD NODÜLÜ OLAN HASTALARIN BİYOPSİ İŞLEMİ SÜRECİNDE YAŞADIKLARI DUYGULARIN BELİRLENMESİ 502

KARDEŞİ EPİLEPSİ HASTALIĞINA SAHİP OLAN BİREYLERİN DENEYİMLERİ: NİTEL ARAŞTIRMA....506

BİBLİYOTERAPİNİN PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI 510

KRONİK OBSTRÜKTÜF AKCİĞER HASTALIĞININ PSİKOSOSYAL BOYUTU VE MANEVİ BAŞA ÇIKMA STRATEJİLERİ: HASTA DENEYİMLERİ ÜZERİNE FENOMENOLOJİK BİR ÇALIŞMA.....512

KRONİK OBSTRÜKTÜF AKCİĞER HASTALIĞI OLAN BİREYLERDE HASTALIK YÜKÜ VE CİNSEL YAŞAM DENEYİMLERİ: FENOMENOLOJİK BİR ÇALIŞMA.....516

ONKOLOJİ HEMŞİRELERİNDE DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜ, ÜST BİLİŞLER VE ÖZ-DUYARLIĞIN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIĞA ETKİSİ 518

HEMŞİRELERDE TÜKENMİŞLİK VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ.....524

GENÇ YETİŞKİNLERİN ELEKTRONİK SİGARAYA İLİŞKİN YARAR VE ZARAR ALGILARI: BİR NİTEL ÇALIŞMA 528

KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE ORTAK KARAR VERME MODELİ TEMELLİ REHBERLİ KENDİNE YARDIM PROGRAMININ YEME DAVRANIŞLARINA ETKİSİ.....532

KADIN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL YEME VE KONTROLSÜZ YEME DAVRANIŞLARI İLE BAŞETMEDE ONLİNE GRUP REHBERLİ KENDİNE YARDIM PROGRAMI ETKİSİ: YARI-DENEYSEL ÇALIŞMA 537

RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK TOPLUM TUTUMLARI DENGESİ: ŞİZOFRENİYE İLİŞKİN MİTLERİN ARACILIK ROLÜ SCHIZOPHRENIA.....541

SANAT TERAPİSİNİN BİREYLERDE DEPRESYON ÜZERİNE ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI ..545

LOGOTERAPİNİN BİREYLERDE DEPRESYON VE ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI.....549

KANSER HASTALARINDA MİNDFULNESS TEMELLİ STRES AZALTMA PROGRAMININ (MINDFULNESS-BASED STRESS REDUCTION) DEPRESYON VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI.....553

ÇÖZÜM ODAKLI TERAPİNİN BİREYLERDEKİ DEPRESYON VE ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİSİ: BİR META-ANALİZ ÇALIŞMASI.....555

KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN KADINLARIN AİLE İÇİ ZORLUKLARI: KALİTATİF ÇALIŞMA...557

ADLİ MERCİLERE YANSIYAN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI OLGULARINDA ERGEN PERSPEKTİFİNDEN AİLE ALGISININ DEĞERLENDİRİLMESİ: NİTEL ÇALIŞMA 561

TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZLERİNDE Kİ ŞİZOFRENİ TANILI HASTALARIN ALDIKLARI RUHSAL TOPLUMSAL BECERİ EĞİTİMİNİN (RUTBE) HASTANIN YAŞAM KALİTESİ, TOPLUMSAL İŞLEVSELLİĞİ VE TEDAVİ UYUMUNA ETKİSİ 563

BİR OTOMOTİV FABRİKASI ÇALIŞANLARINDA STRES VE TÜKENMİŞLİK 567

TÜRK KANSER HASTALARINDA BEDEN SAYGISI VE CİNSEL YAŞAM: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA 571

EVİNDE VE HUZUREVİNDE YAŞAYAN YAŞLI BİREYLERİN MANEVİYAT DÜZEYLERİ İLE MUTLULUK VE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ 573

YAŞAM SONUNA YAKLAŞAN BİREYLERE BAKIM VEREN HEMŞİRELERİN PERSPEKTİFİNDEN YAS VE ÖLÜME İLİŞKİN DENEYİMLER: NİTEL BİR ARAŞTIRMA 577

İŞ YAŞAMINDA VE ÇALIŞANLARIN SAĞLIĞINDA PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN ROL VE SORUMLULUKLARI.....581

ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLAR VE EBEVEYNLERİNE VERİLEN KENDİNİ KORUMA BECERİLERİ EĞİTİMİNİN ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ" 584

PSİKOZUN ERKEN DÖNEMİNDE HASTALARA UYGULANAN KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİNİN PSİKOTİK SEMPTOMLARA VE İŞLEVSELLİK DÜZEYLERİNE ETKİSİ 602

PERİNATAL VE POSTPARTUM DÖNEMDE UYGULANAN MİNDFULNESS MÜDAHALELERİNİN KADIN RUH SAĞLIĞINA ETKİLERİ: BİR SİSTEMATİK DERLEME.....606

HEMŞİRELERİN STRES DÜZEYLERİ İLE KİŞİLERARASI PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN BELİRLENMESİ 610

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN ROY UYUM MODELİ TEMELLİ GÜÇLENDİRME PROGRAMININ SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞINA ETKİSİ.....614

COVİD-19 PANDEMİ SÜRECİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK, ALGILANAN STRES VE KAYGI DÜZEYLERİNE ETKİSİ.....618

PALYATİF BAKIM HASTALARININ YAKINLARINA VERİLEN WATSON İNSAN BAKIM MODELİ TEMELLİ PSİKOEĞİTİMİN UMUTSUZLUK, ÖLÜM KAYGISI VE BAKIM YÜKÜNE ETKİSİ.....622

ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERE BAKIM VEREN AİLE ÜYELERİNE UYGULANAN KİŞİLERARASI İLİŞKİLER GRUP PSİKOTERAPİSİNİN (KİPT-G) ETKİNLİĞİ: TEKRAR ÖLÇÜMLÜ YARI DENEYSEL ÇALIŞMA PROTOKOLÜ 626

SAĞLIK MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN COVİD-19 PANDEMİ SÜRECİNDE SOSYAL MESAFE FOBİSİ VE SAĞLIK ANKSİYETESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 633

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA BİR GRUP ÇALIŞMASI TEKNİĞİ OLARAK DANS HAREKET TERAPİSİNİN NEGATİF BELİRTİLER VE YETİ YİTİMİ ÜZERİNE ETKİSİ.....637

TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZİNE KAYITLANAN HASTALARIN MERKEZE DEVAM ETMEME YA DA DÜZENSİZ DEVAM ETME NEDENLERİNE YÖNELİK HASTA YAKINLARI VE SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN GÖRÜŞLERİ 643

YATAKLI PSİKİYATRİ BİRİMLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRE VE HEKİMLERİN FİZİKSEL TESPİT UYGULAMASINDA EKİP İŞ BİRLİĞİ DENEYİMLERİ: KALİTATİF ÇALIŞMA 647

SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI, ÇEVRİMİÇİ KOMPULSİF SATIN ALMA DAVRANIŞI, SOSYAL KARŞILAŞTIRMA YÖNELİMİ VE SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİLER; YAPISAL EŞİTLİK MODELİ VE ARACILIK ANALİZİ 649

HEMŞİRELERİN PSİKOSOSYAL BAKIM YETERLİLİKLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ 653

EVLİ BİREYLERDE FARKINDALIĞIN ÇATIŞMA ÇÖZÜM TARZLARINA VE PSİKOLOJİK KIRILGANLIĞA ETKİSİ 657

MEME KANSERİ TEDAVİSİ ALAN HASTALARIN PSİKOSOSYAL UYUMU VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ 660

BİPOLAR BOZUKLUK TANILI HASTA VE EŞLERİNİN CİNSEL DOYUMLARININ EVLİLİK UYUMU, YAŞAM KALİTESİ VE TEDAVİ UYUMUNA ETKİSİ 664

ÇOCUK VE ERGENLERDE RUHSAL İYİLEŞME VE PSİKİYATRİK REHABİLİTASYON: LİTERATÜRÜN GELENEKSEL BİR İNCELEMESİ 668

BİBLİYOTERAPİ TEMELLİ PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ YAŞLI BİREYLERİN DEPRESYON VE UMUTSUZLUK DÜZEYLERİNE ETKİSİ 673

DEPRESİF BİREYLERDE ÜSTBİLİŞLER VE RUMİNATİF DÜŞÜNME BİÇİMİ 675

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE KİŞİLERARASI DUYARLILIK VE İLETİŞİM BECERİLERİ İLİŞKİSİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA 677

6 ŞUBAT DEPREMİNİ YAŞAMIŞ BİREYLERDE TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU, TRAVMA SONRASI GELİŞİM VE TEMEL İHTİYAÇLAR DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ 683

SÖYLEMLE DAMGALAMA: ÖGRENCİ HEMŞİRELERE UYGULANAN AKRAN EĞİTİMİNİN RUHSAL HASTALIĞA YÖNELİK İNANÇLAR ÜZERİNE ETKİSİ 687

DEPREM SONRASI KONTEYNER KENTTE YAŞAYANLARIN BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK VE UMUTSUZLUK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 691

KİŞİLERARASI İLİŞKİLER SOSYAL RİTİM TERAPİSİNİN BİPOLAR BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE BİYOLOJİK RİTİM VE NÜKSLER ÜZERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA 695

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA BENLİK YİTİMİ VE BİLİŞSEL İÇGÖRÜ İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 701

İNTİHAR GİRİŞİMİ SONUCU YANIK YARALANMASI: OLGU SUNUMU 707

YAŞAMIN SON DÖNEMİNDEKİ HASTALARIN YAKINLARINA UYGULANAN AFFETME PSİKOEĞİTİMİNİN AFFETME, ÖLÜM KAYGISI VE BAKIM YÜKLERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA 715

2023 YILINDA TÜRKİYE'DEKİ HEMŞİRELERİN MUTLULUK, UMUT, GELECEK BEKLENTİLERİNİN VE BUNLARI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: ÇOK MERKEZLİ TANIMLAYICI BİR ÇALİŞMA 720

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN VE KİŞİSEL SİBER GÜVENLİĞİ SAĞLAMA DURUMLARININ SİBER ZORBALIK- MAĞDURİYETLERİNE ETKİSİ 722

EVDE BAKIM HİZMETİ ALAN YAŞLILARIN YALNIZLIK DÜZEYİNİ ETKİLEYEN ETMENLER 726

TÜKENMİŞLİK SENDROMU YAŞAMANIN SAĞLIK ÇALIŞANLARININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIKLARINA VE KULLANDIKLARI SAVUNMA MEKANİZMALARINA ETKİSİ 730

MAJÖR DEPRESİF BOZUKLUK TANILI BİR HASTADA WATSON İNSAN BAKIM MODELİ UYGULAMASI: OLGU SUNUMU 734

ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERE UYGULANAN PSİKİYATRİK REHABİLİTASYON HİZMETLERİNİN YAŞAM KALİTESİ VE UMUDA ETKİSİ 736

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FARKINDALIĞININ RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: TÜRK GENÇLERİNDE İKLİM ANKSİYETESİ VE UMUTSUZLUK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI 740

HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN RUH SAĞLIĞI VE PSIKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ KLİNİK UYGULAMASİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA 744

İYİ ÖLÜM YOLCULUĞU VE HEMŞİRELİK 748

ŞİİR TERAPİ DEMANS HASTALARI İÇİN İYİLEŞTİRİCİ BİR GÜÇ OLABİLİR Mİ? 752

ENGELLİLERDE PSİKOSOSYAL SORUNLAR VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI 756

HEMŞİRELERİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ BELIRLENMESİ 759

HEMŞİRELERDE OTANTIK LİDERLİK İLE PSİKOLOJİK GÜÇLENDİRME ARASINDAKİ İLİŞKİDE BAKIM DAVRANIŞLARI VE BÜTÜNLÜK DUYGUSUNUN ARACILIK ROLÜ 761

İNFERTİL KADINLARDA KADINLIK ALGISI: KALİTATİF BİR ÇALIŞMA 765

RİNOPLASTI HASTALARINDA BEĞENİLME ARZUSU VE OLUMSUZ DEĞERLENDİRİLME KORKUSU 769

MODERN ÇAĞIN HASTALIĞI: UMUTSUZLUK 773

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK ORTAMDAKİ TERAPÖTİK İLETİŞİM BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: ÖĞRENCİLERİN VE HASTA/HASTA YAKINLARININ DENEYİMLERİ 781

KRONİK PSİKİYATRİ HASTASININ BAKIM VERENİ OLMAK: PSİKOLOJİK DAYANIKLILIĞI NASIL ETKİLİYOR? 783

KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERE BAKIM VERENLERDE UMUT: BAKIM VEREN ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN BİR İNCELEME 787

POSTPARTUM DÖNEMDEKİ ANNELERDE UYGULANAN KİŞİLERARASI İLİŞKİLER PSİKOTERAPİ DESTEKLİ YAKLAŞIMIN ANKSİYETE VE ALEKSİTİMİ ÜZERİNE ETKİSİ 791

HEMŞİRELERİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIKLARI İLE PROAKTİF KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 793

KANSER TANISI ALAN HASTANIN OTANTİK VAR OLMA YOLCULUĞU: BİR OLGU SUNUMU 795

YANIK HASTALARININ TABURCULUK SONRASI PSİKOLOJİK SIKINTI DÜZEYLERİNİN VE SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ 803

YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNDE İŞ İLE İLGİLİ RUMİNASYONUN, EŞ DUYUM YORGUNLUĞU VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ 819

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE BİLİNÇLİ FARKINDALIK İLE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ: DEPRESYON, ANKSİYETE VE STRES DÜZEYİNİN ARACI ROLÜ 823

PSİKOTROP İLAÇ KULLANAN ERGENLERDE TEDAVİYE UYUM ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE ÜLKEMİZDE GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 827

PERİPARTUM DEPRESYON BELİRLEYİCİLERİ ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 831

PSİKİYATRİ ALANINDA ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN KLİNİK UYGULAMA SIRASINDA ARAŞTIRMA SONUÇLARINI KULLANMALARI İLE İLGİLİ ENGELLERİN İNCELENMESİ 837

AFET SÜREÇLERİNDE GEBELERİN YAŞADIĞI PSİKOSOSYAL SORUNLAR 842

MAYER ROKİTANSKY KÜSTER HAUSER (MRKH) SENDROM TANISI KONAN HASTALARIN YAŞADIKLARI PSİKOSOSYAL SORUNLAR: NİTEL BİR ÇALIŞMA.....846

BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ STRES AZALTMA GİRİŞİMİNİN YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNDE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK VE İYİ OLUŞA ETKİSİ.....850

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE YAŞAM DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİ.....852

TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZİNDEN HİZMET ALAN BİREYLERİN RUHSAL VE TOPLUMSAL BECERİ EĞİTİMLERİNE KATILMA DENEYİMLERİNE YÖNELİK NİTEL BİR ARAŞTIRMA.....856

KAHRAMANMARAŞ DEPREMİ SONRASI SOSYAL MEDYA PAYLAŞIMLARININ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İKİNCİL TRAVMATİK STRES VE GENEL SAĞLIĞINA ETKİSİ.....858

İLK KEZ EBEVEYN OLAN ÇİFTLERDE PSİKOLOJİK İYİ OLMA VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: KARMA YÖNTEM ARAŞTIRMASI.....862

İNSAN BAKIM KURAMI'NA TEMELLENDİRİLMİŞ LABORATUVAR DERSİ ALAN ÖĞRENCİLERİN CARITAS (İYİLEŞTİRİCİ) HEMŞİRELİĞE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE DENEYİMLERİ: KALİTATİF ÇALIŞMA.....867

TİP 2 DİYABET HASTALARINDA DİYABETTE DAMGALAMA, ANKSİYETE, DEPRESYON VE DİYABET ÖZ BAKIMI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....873

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN KADIN RUH SAĞLIĞINA ETKİSİ.....885

KİŞİLİK BOZUKLUĞU İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALARIN LİSANSÜSTÜ TEZLER KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ.....888

YIKIK ŞEHİRLERİN SESİ DEPREMDE ÇOCUK OLMAK: BİR FOTOSES ÇALIŞMASI.....890

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ SONRASI TRAVMATİK STRES DURUMLARI, ANKSİYETE DUYARLILIKLARI VE AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ.....894

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE EGZERSİZ SAĞLIK İNANÇ MODELİNİN DEPRESYON, STRES VE ANKSİYETE DÜZEYLERİNE ETKİSİ.....900

EVCİL HAYVAN SAHİBİ BİREYLERİN DEPRESYON STRES VE ANKSİYETE DÜZEYİNİN İNCELENMESİ 906

GEBELERDE ANKSİYETE, DİNİ BAŞ ETME VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ.....912

COVİD-19 PANDEMİSİ SIRASINDA GÖRÜLEN UZAMIŞ YAS VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER: ONLİNE TOPLUM TARAMASI.....916

COVİD-19 PANDEMİSİ SIRASINDA DOĞUM YAPAN KADINLARDA POSTPARTUM DEPRESYON İLE ALGILANAN SOSYAL DESTEK DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....922

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET BAĞIMLILIK DÜZEYİNİN ALEKSİTİMİ, DEPRESYON, ANKSİYETE VE STRES DÜZEYİ İLE İLİŞKİSİ.....926

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE KUMAR OYNAMA DAVRANIŞI, ÖZ-GÜVEN VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ.....930

YAŞLILIK DÖNEMİNDE UMUDA YOLCULUK: İKİNCİ BAHAR EVLİLİKLER.....933

18-35 YAŞ ARASI BİREYLERİN DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİNİN SOSYAL VE DUYGUSAL YALNIZLIĞA ETKİSİ.....937

HEMŞİRELİK EĞİTİMİ AFETE PSİKOSOSYAL MÜDAHALEYE HAZIRLIYOR MU?: BİR HEMŞİRELİK LİSANS PROGRAMI ÖRNEĞİ.....939

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN STRESLE BAŞ ETME EĞİTİMİNİN STRES ALGILARI, BİLİŞSEL ESNEKLİK VE BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK DÜZEYLERİNE ETKİSİ 943

MEDYADAKİ DEPREM DENEYİMLERİNİN RUHSAL SAĞLIĞA YÖNELİK İŞARETLERİNE FUTURİSTİK YAKLAŞIM, NİTELİKSEL BİR ÇALIŞMA 947

ÇOCUĞU HASTANEDE YATAN ANNELERİN RUHSAL DURUM, DİNİ BAŞ ETME VE SUÇLULUK DÜZEYLERİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÜZERİNE ETKİSİ.....951

YETİŞKİNLERDE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI DÜZEYİNİN VE RUH SAĞLIĞI DANIŞMANLIĞI ARAMANIN ÖNÜNDEKİ ENGELLERİN İNCELENMESİ.....955

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN GÜÇLÜ YÖNLER VE ÖZ YETERLİLİKLERİ İLE PSİKOLOJİK ESNEKLİKLERİ ARASİNDAKİ İLİŞKİ.....961

KOAH HASTALARININ SAĞLIK ANKSİYETELERİ VE HASTALIĞA UYUM DÜZEYLERİNİN PSİKOLOJİK VE SPİRİTÜEL İYİLİK HALLERİ ÜZERİNE ETKİSİ 963

DEPRESYON VE ANKSİYETE HASTALARININ SUÇLULUK VE UTANÇ DUYGULARININ, ÇOCUKLUK ÇAĞI OLUMSUZ YAŞANTILARININ VE BAĞLANMA STİLLERİNİN BELİRLENMESİ 967

NEUMAN SİSTEMLER MODELİ KULLANAN HEMŞİRE ARAŞTIRMACILARIN DENEYİMLERİ: KALİTATİF BİR ÇALIŞMA 971

COVID-19 HASTALARINDA PSİKİYATRİK SEMPTOMLAR VE ÖLÜM KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....975

ŞİZOFRENİ VE BİPOLAR HASTALARDA İYİLEŞME AŞAMALARI EKSENİNDE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA VE FARKINDALIK 978

YENİ MEZUN HEMŞİRELERİN PROFESYONEL KİMLİK GELİŞİMLERİNİN BİREYSEL GİRİŞİMCİLİK ALGILARINA ETKİSİ.....982

ALKOL VE MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERE UYGULANAN PSİKOEĞİTİMİN İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALAMA VE BENLİK SAYGISI ÜZERİNE ETKİSİ 986

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HEMŞİRELİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI İLE BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜKLERİ VE KORONAVİRÜS KORKULARI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....991

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞIN İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA VE ÖFKE İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ.....995

REMİSYONDA ŞİZOFRENİ HASTALARINDA DUYGU ODAKLI MÜZİK TERAPİ UYGULAMASININ DUYGU FARKINDALIĞI VE YAŞAM DOYUMU ÜZERİNE ETKİLERİ 997

KÜLTÜRLERARASI YETERLİLİK EĞİTİMİNİN GÖÇMEN HASTALARA BAKIM VEREN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE KÜLTÜREL DUYARLILIK VE İLETİŞİM BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ.....1010

Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Klinik Uygulaması Öncesinde Standardize Hasta ile Simülasyonun Öğrencilerin Anksiyete Düzeyi ve İletişim Becerilerine Etkisi 1016

BİPOLAR BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERE UYGULANAN KİŞİLERARASİ İLİŞKİLER SOSYAL RİTİM TERAPİSİNİN ETKİNLİĞİ: SİSTEMATİK DERLEME.....1020

GENÇ YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDEKİ KADINLARDA ÖZ ŞEFKATİ YORDAYAN DEĞİŞKENLER: BİREYSEL ÖZELLİKLER VE KENDİNİ SUSTURMA AÇISINDAN İNCELENMESİ 1026

KANSER HASTALARINDA ANKSİYETE-DEPRESYON, MANEVİ İYİ OLUŞ, AİLE SOSYAL DESTEK ALGISI: YAŞAM KALİTESİNİN ARACI ROLÜ.....1030

HEMŞİRELERDE PSİKOLOJİK SERMAYE, TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER 1034

STRES YÖNETİMİ DERSİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK VE BAŞA ÇIKMA TARZLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: YARI DENEYSEL BİR.....1038

RUHSAL HASTALIĞI OLAN BİREYLERİN BAKIM VERİCİLERİNDE MANEVİ BAŞA ÇIKMA, DAMGALAMA VE ÖZ ŞEFKAT DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ.....1042

6 ŞUBAT DEPREM BÖLGELERİNDE GÖREV YAPAN HEMŞİRELERDE TRAVMA SONRASI GELİŞİM VE TEMEL İNANÇLAR DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ 1046

UZUN SÜRELİ YATAN HASTALARIN MANEVİ BAKIM GEREKSİNİMLERİ VE HEMŞİRELER TARAFINDAN VERİLEN MANEVİ BAKIMA YÖNELİK ALGILARI.....1050

ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERDE WATSON'IN İNSAN BAKIM MODELİNE TEMELLENDİRİLMİŞ GÖRSEL SANATLAR GRUP TERAPİSİNİN ALGILANAN SOSYAL DESTEK VE İŞLEVSEL İYİLEŞME ÜZERİNE ETKİSİ 1054

KANSER HASTALARINA UYGULANAN PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ HASTALARIN UYKU KALİTESİNE VE ALGILADIKLARI STRES DÜZEYLERİNE OLAN ETKİSİNİN BELİRLENMESİ.....1058

HEMŞİRELERİN VE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN STRESLİ DURUMLARDA BİLİŞSEL KONTROL VE ESNEKLİK DURUMLARI VE MESLEKİ BENLİK DÜZEYLERİ 1062

KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİ TEMELLİ DANIŞMANLIĞIN ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERİN AİLE ÜYELERİNDE RUHSAL HASTALIĞA YÖNELİK İNANÇLAR, KENDİNİ DAMGALAMA VE PSİKOLOJİK ESNEKLİK ÜZERİNE ETKİSİ.....1066

RUH SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNDE KULLANILAN İNOVASYONEL UYGULAMALAR 1070

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERDE COVID-19 ALGILANAN STRES ÖLÇEĞİ'NİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI.....1073

COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE FİLMLERLE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ ÖĞRETİMİ: KALİTATİF ÇALIŞMA 1077

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE PREMENSTRUAL SENDROM İLE DUYGUSAL YEME DAVRANIŞI ARASINDAKİ İLİŞKİ 1081

HEMŞİRELİK ALANINDA UMUTLA İLGİLİ YAYINLARIN FOTOĞRAFI: BİBLİYOMETRİK ÇALIŞMA..1085

YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNDE İNTERMODEL DIŞAVURUMCU SANAT TERAPİSİNİN MERHAMET YORGUNLUĞU VE ÖZ ŞEFKAT DÜZEYLERİNE ETKİSİ: BİR PİLOT ÇALIŞMA 1091

STANDARDİZE HASTA SİMÜLASYON YÖNTEMİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE DEMANS TANILI BİREYE YÖNELİK BAKIM VERME BECERİSİ KAZANDIRMADA ETKİSİ.....1095

TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZİNE BAŞVURAN ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERE UYGULANAN DUYGULARI TANIMA VE İFADE ETME PROGRAMININ ALEKSİTİMİ, DUYGU İFADE ETME VE POZİTİF NEGATİF BELİRTİLER ÜZERİNE ETKİSİ 1099

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YOKSULLUK ALGILARININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIKLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ 1103

ALEKSİTİMİK OLAN VE OLMAYAN ŞİZOFRENİ HASTALARINDA DUYGU DÜZENLEME DURUMUNUN KARŞILAŞTIRILMASI 1107

TANATOFOBİNİN HEMŞİRELERİN İŞ DOYUMU VE BAKIM VERİCİ ROLÜ ÜZERİNE OLAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ.....1111

ZİHİNSEL YETERSİZLİĞE SAHİP ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN ALGILANAN SOSYAL DESTEK, BAKIM YÜKÜ VE TÜKENMİŞLİK DÜZEYİ 1115

HASTANEDE YATAN HASTALARDA SPİRİTÜEL İYİ OLUŞ, ÖZ ŞEFKAT VE DİNİ BAŞETME DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ 1117

HEMŞİRELİK BİRİNCİ VE DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİN İNTİHARA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİNİN VE TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ/ EVALUATION OF KNOWLEDGE LEVELS AND ATTITUDES OF FIRST AND FOURTH YEAR NURSING STUDENTS TOWARDS SUICIDE 1122

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA İYİLEŞME KAVRAMI VE HEMŞİRELİK BAKIMINDA TİDAL MODEL KULLANIMI 1127

ERGENLERDE BESLENME ALIŞKANLIKLARI İLE RUHSAL GELİŞİM ARASINDAKİ İLİŞKİ 1131

ŞİZOFRENİK BİREYLERE YÖNELİK BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI YAKLAŞIM TEMELLİ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK GELİŞTİRME PROGRAMININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE İŞLEVSELLİĞE ETKİSİ.....1136

65 YAŞ VE ÜZERİ BİREYLERDE OTOMATİK DÜŞÜNCELER İLE KIRILGANLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....1140

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI, DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜ VE ALGILADIĞI HELİKOPTER EBEVEYN TUTUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 1144

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ÇOCUKLARI UZAKTAN EĞİTİM ALAN SAĞLIK ÇALIŞANI EBEVEYNLERİN KAYGI VE STRES DURUMUNUN BELİRLENMESİ 1148

ACİL SERVİSTE ÇALIŞAN SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN DİNLEME BECERİLERİ İLE ÖFKE KONTROLÜ ARASINDAKİ İLİŞKİDE BİLİNÇLİ FARKINDALIĞIN (MINDFULNESS) ARACI ROLÜ 1152

CİDDİ RUHSAL HASTALIK TANISI OLAN BİREYLERİN PERSPEKTİFİNDEN ÇALIŞMA YAŞAMI: ENGELLER VE KOLAYLAŞTIRICILAR 1158

TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZİ'NDEN HİZMET ALAN BİREYLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE, UYKU KALİTESİ VE YAŞAM MEMNUNİYETİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ. 1162

4-11 YAŞ ÇOCUKLARIN EKRAN KULLANIM ALIŞKANLIKLARI: EBEVEYN ÇOCUK İLİŞKİSİ VE AİLE UYUMUNUN ROLÜ 1168

ALGILANAN ANNE-BABA TUTUMU İLE EBEVEYN-ÇOCUK İLETİŞİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 1174

KIYAMET KAYGISI VE İNANÇ ÖLÇEĞİ (KKİÖ-12)'NİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI.....1178

BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI VE PSİKODRAMA TEKNİKLERİNE DAYALI PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ PREMENSTRUAL SENDROM BELIRTİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA 1184

SPİRİTÜEL DİSTRES ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE'YE UYARLANMASI; GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 1188

PSİKİYATRİ HASTALARINDA EGZERSİZ DAVRANIŞLARINI GELİŞTİRMEDE HEMŞİRELERİN DANIŞMANLIK ROLÜNÜN ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROL ÇALIŞMASI 1198

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TERAPÖTİK İLETİŞİM BECERİLERİNİN MESLEKİ HAZIR OLUŞLUĞA ETKİSİ 1204

HEMŞİRELİK DİSİPLİNİNDE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ: DÜNYA VE TÜRKİYE KARŞILAŞTIRMASI 1212

COVID-19 PANDEMİSİNDE ZİYARET KISITLAMASININ ETKİLERİ: YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNİN DENEYİMLERİ VE ALGILARI 1216

PSİKİYATRİ VE AMATEM KLİNİKLERİNDE YATAN HASTALARDA KULLANILAN DÜŞME RİSKİ ÖLÇME ARAÇLARININ HASTA KLİNİK ÖZELLİKLERİ VE DÜŞME ORANLARI İLE KARŞILAŞTIRILMASI 1220

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİMİNDE İLETİŞİM VE EMPATİ BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN YARATICI DRAMA UYGULAMASI: JOYCE TRAVELBEE'NİN ÖNDERLİĞİNDE BİR KEŞİF 1226

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ: RUH SAĞLIĞINI NASIL ETKİLİYOR? 1228

POZİTİF PSİKOTERAPİYE DAYALI PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK PROGRAMININ HEMŞİRELERİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIKLARINA ETKİSİ VE DENGELİ YAŞAM BECERİLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA PROTOKOLÜ 1233

HASTANEDEKİ KADIN ÇALIŞANLARIN ALGILADIKLARI ÖĞRENİLMİŞ ÇARESİZLİK VE ÖZ YETERLİLİK İLE BAŞETME STRATEJİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİSİ 1238

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN STRES YÖNETİMİ EĞİTİMİNİN ALGILANAN STRES, STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARI, BENLİK SAYGISI, MUTLULUK VE GENEL SAĞLIKLARINA ETKİSİ 1242

OBSESİF KOMPÜLSİF BOZUKLUK TANILI BİREYE YÖNELİK HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU 1246

SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI: SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 1258

YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNE UYGULANAN BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ GÜÇLENDİRME PROGRAMININ RUHSAL SAĞLIK PARAMETRELERİNE ETKİSİ 1260

ONKOLOJİ KLİNİKLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN DUYGUSAL EMEK DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ: NİTEL ÇALIŞMA 1265

ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MOBİL TELEFON YOKLUĞU KORKUSUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ / 1271

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ANKSİYETESİ İLE ÖZNEL İYİLİK HALİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 1275

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA ZİHİN KURAMI İŞLEVLERİNİN DUYGUSAL VE BİLİNÇLİ FARKINDALIK İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ 1281

"PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN AFETE HAZIRLIK ALGILARI VE PSİKOLOJİK İLK YARDIM UYGULAMA YETERLİLİKLERİ" 1285

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU TANILI HASTALARIN ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI, MANEVİ YÖNELİMLERİ VE PSİKOLOJİK ESNEKLİKLERİNİN TEDAVİ MOTİVASYONU VE ÖZ YETERLİLİKLERİNE ETKİSİ 1289

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ İLK KLİNİK UYGULAMASINDAKİ ÖĞRENCİLERİN DUYGU DENEYİMLERİ 1293

RUH SAĞLIĞI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİMİNDE SANAL GERÇEKLİK KULLANIMI: SİSTEMATİK DERLEME 1297

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİNİN ÖĞRENCİLERİN RUHSAL HASTALIKLARINA YÖNELİK İNANÇ VE TUTUMLARINA ETKİSİ 1301

İNTİHAR GİRİŞİMİNDE BULUNAN YETİŞKİNLERİN İNTİHAR NEDENLERİ VE EĞİLİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA 1305

COVID-19 PANDEMİSİNDE KAYIP YAŞAYAN AİLE ÜYELERİNİN YAS DENEYİMLERİ VE GEREKSİNİMLERİ 1307

STRESLE BAŞ ETME EĞİTİMİNİN STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZI VE PSİKOLOJIK DAYANIKLILIK ÜZERINE ETKİSİNİN İNCELENMESİ 1311

AKTİF-EMPATİK DİNLEME ÖLÇEĞİ (AEDÖ): HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 1315

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE SOSYOTELİZM VE KİŞİLERARASI DUYARLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 1320

PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN MERHAMET DOYUMU VE ÖZ ETKİLİLİK-YETERLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 1324

SUÇA BULAŞAN ERGENLERDE KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİ TEMELLİ GİRİŞİMİN PSİKOLOJİK ESNEKLİK, EMPATİ VE ÖFKE ÜZERİNE ETKİSİ 1328

ANOREKSİYA NERVOZA TANILI HASTADA HİPONATREMİNİN DÜZELTİLMESİ SIRASINDA ORTAYA ÇIKAN SANTRAL PONTİN MİYELİNOLİZİS 1332

"PARMAKLIKLARIN DIŞINDA": EŞİ CEZAEVİNDE OLAN KADINLARIN PSIKOSOSYAL SAĞLIĞI ÜZERİNE KALİTATİF BİR ÇALIŞMA 1342

COVID-19 PANDEMİSİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERDE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK, RUH SAĞLIĞI VE TRAVMA SONRASI BÜYÜME 1344

PSİKOLOJİK İLK YARDIM: İNCİNEBİLİR GRUPLAR 1349

ŞİZOFRENİ VE UMUT: SİSTEMATİK İNCELEME 1353

CEZAEVİNDE ADLİ PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN ROL VE SORUMLULUKLARI 1357

ŞİZOFRENİ HASTALARININ AİLELERİNDE KENDİNİ DAMGALAMA, YAŞAM KALİTESİ, PSİKİYATRİK BELİRTİ VE ARALARINDAKİ İLİŞKİ 1361

YAS BOZUKLUĞU ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 1365

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNE ONLINE EĞİTİMLE BAŞLAYAN ÖĞRENCİLERİN HİBRİT EĞİTİME GEÇİŞ SÜRECİNDEKİ GÖRÜŞ VE DENEYİMLERİNİN BELİRLENMESİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA 1369

DEMANS TANISI OLAN BİREYLERİN BAKIM VERENLERİNİN PSİKOSOSYAL BAKIM GEREKSİNİMLERİNİN BELİRLENMESİ 1373

YABANCI UYRUKLU HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ALEKSİTİMİ ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ: BİR KARMA YÖNTEM ÇALIŞMA 1379

YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE BEBEĞİ TEDAVİ GÖRMEKTE OLAN EBEVEYNLERİN STRES BELİRLEYİCİLERİ 1383

3-6 YAŞ GRUBU ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN STRES DÜZEYLERİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER 1387

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN PROBLEM ÇÖZME EĞİTİMİNİN ÖFKE YÖNETİMİ VE PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMINA ETKİSİ 1390

YENİ MEZUN HEMŞİRELERİN ŞİZOFRENİ VE DM HASTALARININ TEDAVİYE UYAMAMA VE TEDAVİYİ SÜRDÜREMEMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ 1394

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE BİLİNÇLİ FARKINDALIK VE RELAPS ÖNGÖRME ARASINDAKİ İLİŞKİ 1398

KORONER ARTER BYPASS GREFT AMELİYATI GEÇİREN HASTALARIN SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGI DÜZEYLERİNİN VE HASTALIĞA PSİKOSOSYAL UYUMLARININ İNCELENMESİ..... 1402

HUZUREVİNDE YAŞAYAN YAŞLI BİREYLERDE SOSYAL DIŞLANMA VE ÖZNEL İYİ OLUŞUN DEĞERLENDİRİLMESİ..... 1419

DIYABET HASTALIĞI OLAN BIREYLERDE TIDAL MODELI'NIN DISTRESS, ÖZYÖNETIM VE PSIKOLOJIK İYI OLUŞA ETKISININ DEĞERLENDIRILMESI..... 1423

EVALUATION OF THE EFFECT OF TIDAL MODEL ON DISTRESS, SELF-MANAGEMENT AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING IN INDIVIDUALS WITH DIABETES 1425

KANSER TANISI OLAN BİREYLERDE POZİTİF PSİKOTERAPİ UYGULAMALARI: SİSTEMATİK DERLEME 1427

TÜRKİYE'DE KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNDEN ETKİLENEN 7-12 YAŞ ARASINDAKİ ÇOCUKLARIN YAŞAM DENEYİMLERİNİN VE PSİKOSOSYAL DESTEK İHTİYAÇLARININ RESİM ÇİZİMİ ANLATIMI İLE KEŞFEDİLMESİ..... 1433

SEREBRO VASKÜLER OLAY GEÇİREN HASTALARDA, ÇEVRE UYARANLARININ AZALTILMASI VE AROMATERAPİ UYGULANMASININ UYKU KALİTESİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 1438

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞININ DUYGU DÜZENLEME VE PROBLEM ÇÖZME ÜZERINE ETKISI..... 1442

"AHTAPOT GİBİ SARIYOR VE BIRAKMIYOR..." İKİNCİL TRAVMATİK STRES YAŞAYAN ONKOLOJİ HEMŞİRELERİNİN DUYGU, DÜŞÜNCE VE DENEYİMLERİNE YÖNELİK KALİTATİF BİR İNCELENME 1446

ŞİZOFRENİ TANISI ALAN HASTALARIN VE BAKIM VERENLERİNİN TRANSAKSİYONEL ANALİZ EGO DURUMLARI İLE YAŞAM POZİSYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 1450

İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME MODELLERİNDEN JİGSAW TEKNİĞİ İLE UZAKTAN YAPILAN ÇATIŞMA ÇÖZÜMÜ EĞİTİMİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KENDİ KENDİNE ÖĞRENME ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE ÇATIŞMA ÇÖZME BECERİSİNE ETKİSİ..... 1452

BİPOLAR BOZUKLUKTA ÖZ-YÖNETİM: NİTELİKSEL KANITLARIN METASENTEZİ..... 1458

COVID-19'LU BİREYLERİN YAŞAM DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA 1462

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK SIKINTI DÜZEYLERİ VE SOSYAL AĞLARDAN SOSYAL DESTEK BEKLENTİLERİ 1466

PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN HEMŞİRELİK KURAM VE MODELLERİNE İLİŞKİN BİLGİLERİ VE KURAM MODEL KULLANIMI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ..... 1470

BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI OYUN TERAPİNİN ÇOCUKLARIN KAYGI DÜZEYİNE ETKİSİ: SİSTEMATİK İNCELEME..... 1476

PSİKOLOJİK KIRILGANLIĞIN PROFESYONEL BENLİK KAVRAMI ÜZERİNE ETKİSİ: KLİNİK HEMŞİRELERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA..... 1480

CEP TELEFONLARIN YAYGIN KULLANIMI İLE HAYATIMIZA GİREN BİR BOZUKLUK: NOMOFOBİ 1484

HEKİM VE HEMŞİRELERİN ÖLÜME İLİŞKİN TUTUMLARI VE İYİ ÖLÜME İLİŞKİN ALGILARI..... 1486

THE EFFECT OF THE ETHICAL ATTITUDES OF PSYCHIATRIC NURSES ON THEIR KNOWLEDGE, ATTITUDES, AND PRACTICES REGARDING PHYSICAL RESTRAINT..... 1490

ERGENLERİN SOSYAL KAYGI DÜZEYLERİ İLE AİLE İÇİ İLETİŞİM BİÇİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ ...1491

YATILI OKULDA KALAN ÇOK KÜLTÜRLÜ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN MERHAMET DÜZEYLERİ İLE BAĞLANMA STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 1495

HEMŞİRELİKTE DEMANS ARAŞTIRMA EĞİLİMLERİNİN METİN MADENCİLİĞİ YÖNTEMİ İLE ANALİZİ 1499

POZİTİF PSİKOTERAPİ TEMELLİ PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ FİBROMİYALJİ SENDROMLU HASTALARIN AĞRI ALGISI, GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİ VE RUHSAL SAĞLIKLARI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA PROTOKOLÜ 1503

RUHSAL HASTALIKLARDA İTİBAR ODAKLI BAKIM YAKLAŞIMI.....1507

YOĞUN BAKIMDA ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ İLE İŞTEN AYRILMA EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ 1511

KOORDİNELİ ÖZEL BAKIM MODELİ: ONTRACKNY 1515

HEMŞİRELERİN RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIK DÜZEYLERİ VE RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ 1519

HEMŞİRELERDE PSİKOLOJİK SERMAYE 1521

YAPAY ZEKA UYGULAMALARININ PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNE YANSIMALARI 1526

DEPRESYON VE KİŞİLERARASI İLİŞKİLER PSİKOTERAPİSİ: BUGÜNDEN YARINA… 1531

YAPAY ZEKÂ CHATBOTUN DEPRESYONA YÖNELİK ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: SİSTEMATİK DERLEME.....1535

HUZUREVİNDE YAŞAYAN BİREYLERDE ÖZ ŞEFKAT VE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE POZİTİF RUH SAĞLIĞININ ARACI ROLÜ.....1539

ERGENLERDE KAYGILI BAĞLANMA STİLİ, SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI, İLİŞKİLERDE BsİLİŞSEL ÇARPITMALAR, BENLİK SAYGISI VE BEĞENİLME ARZUSU ARASINDAKİ İLİŞKİLER: BİR YAPISAL EŞİTLİK MODELİ 1543

BİR GRUP HEMŞİRELİK ÖĞRENCİSİNDE PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....1547

PSİKİYATRİ ALANINDA HASTA GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN ARAŞTIRMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ: GÜNCEL KONULAR VE GELECEKTEKİ ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER 1551

HEMŞİRE ÖĞRENCİLERİN EŞCİNSEL BİREYLERE YÖNELİK ALGISI.....1555

YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDEN DEPREM BÖLGESİNE GÖNDERİLEN SAĞLIK PERSONELİNİN YAŞAM KALİTESİNİN ETKİLENME DURUMUNUN İNCELENMESİ 1558

ACİL SERVİS HEMŞİRELERİNİN RUHSAL SORUNLARI OLAN HASTALARA BAKIM VERME DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA 1562

AFET SONRASI TRAVMA VE RUHSAL BAKIM.....1566

ŞİZOFRENİ HASTALARININ UMUT VE İŞLEVSEL İYİLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ 1568

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU TANISI OLAN ÇOCUĞA SAHİP ANNELERİN ALEKSİTİMİ DÜZEYLERİ VE YAŞAM KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 1571

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA BENLİK YITIMI İLE UMUT DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 1575

PSİKİYATRİ KLNİKLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN HASTA KAYNAKLI ŞİDDET DENEYİMLERİ..1579

PATIENT-RELATED VIOLENCE EXPERIENCES OF NURSES WORKING IN PSYCHIATRIC CLINICS ...1581

YOĞUN BAKIM HASTALARINDA MÜZİK TERAPİNİN AĞRI VE ANKSIYETE ÜZERINE ETKISI 1583

RUHSAL HASTALIK TEDAVİSİ GÖREN HASTALARDA İYİLEŞMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER 1586

COVİD-19 PANDEMİ HASTANESİNDE BAKIM VEREN HEMŞİRE VE EBELERİN DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜ İLE TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİNİN İLİŞKİSİ 1590

EBEVEYNLERİN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARINA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİ TUTUMLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....1594

YOĞUN BAKIM VE SERVİS HEMŞİRELERİNİN DUYGUSAL ZEKÂ DÜZEYLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ÜZERİNE ETKİSİ 1598

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE BAĞIMLILIK BENZERİ YEME DAVRANIŞINDA SOSYAL ETKİNİN İNCELENMESİ.....1602

SORUMLU HEMŞİRELERİN MERHAMET YORGUNLUĞU HAKKINDAKİ TECRÜBELERİNİN BELİRLENMESİ 1606

ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP ANNELERDE BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ GRUP BECERİ EĞİTİMİNİN ETKİSİ: BİR FİZİBİLİTE ÇALIŞMASI.....1611

ETKİLEŞİME YÖNELİK SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİ'NİN (EYSDÖ) TÜRKİYE'DE TOPLUMSAL CİNSİYETE DAYALI ŞİDDET ÖRNEKLEMİNDE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI.....1618

BİPOLAR BOZUKLUK MANİK ATAK TANILI HASTALARIN ATAK ŞİDDETİNİN VİDEO TABANLI DUYGU ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ.....1624

KANSER TANISI ALMIŞ HASTALARA BAKIM VERENLERİN DESTEKLEYİCİ BAKIM GEREKSİNİMLERİ VE STRESLE BAŞ ETME TARZLARI 1628

KONSÜLTASYON LİYEZON PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ UYGULAMA ALANLARINDA ÖĞRENCİLERİN BELİRLEDİKLERİ HEMŞİRELİK TANILARI 1632

KAVRAM ANALİZİ: TÜKENMİŞLİK.....1636

ŞİZOFRENİLİ BİREYLERE UYGULANAN PARÇADAN BÜTÜNE PROGRAMININ İŞLEVSEL İYİLEŞMEYE ETKİSİ 1640

ADLİ PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ: BİBLİYOMETRİK ANALİZ.....1644

ŞIZOFRENİ HASTALARINDA BİLİNÇLİ FARKINDALIK, İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA VE AFFETME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ.....1648

KADINLARDA KENDİNİ NESNELEŞTİRME VE RUH SAĞLIĞI İLİŞKİSİ 1652

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN PSİKOLOJİK ESNEKLİK DÜZEYLERİ VE SOSYOTROPİ-OTONOMİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE KARAR VERME STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....1656

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUĞU OLAN BİREYLERE VERİLEN PSİKOEĞİTİMİN DEPRESİF BELİRTİ VE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALAMA DÜZEYINE ETKISI 1660

AĞIR RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE AKILLI TELEFON KULLANIMI, YALNIZLIK VE ALGILANAN SOSYAL DESTEK ARASINDAKİ İLİŞKİ: BİR TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZİ ÖRNEĞİ 1664

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE ALGILANAN STRES SIKINTIYA DAYANMA VE PSİKOLOJİK ESNEKLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ.....1668

ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERDE PSİKOZ ŞİDDETİ DEPRESYON VE PSİKOLOJİK ESNEKLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ 1670

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN BİLİŞSEL DUYGU DÜZENLEME TARZLARİ İLE DÜRTÜSEL DAVRANMA DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: KESİTSEL ARAŞTIRMA 1674

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜKLERİ İLE ÇEVRİMİÇİ (ONLİNE) KUMAR OYNAMA EĞİLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 1678

COVİD-19 TANISI ALMIŞ HASTALARA BAKIM VEREN HEMŞİRELERE, AKRAN DESTEĞİ YÖNTEMİ İLE UYGULANAN MESLEKİ VE PSİKOLOJİK GÜÇLENDİRME PROGRAMININ YAŞANAN KAYGI VE TÜKENMİŞLİK ÜZERİNE ETKİSİ 1682

AFETLERDE ÇOCUK MERKEZLİ PSİKOSOSYAL MÜDAHALE EĞİTİMİNİN LİSANSÜSTÜ HEMŞİRELERİN BİLGİ DÜZEYİNE ETKİSİ 1686

PANDEMİ SÜRECİNDE PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNDE TERAPÖTİK ORTAM ALGISI 1690

TÜRKİYE'DE DAMGALANMAYA İLİŞKİN SAĞLIK ALANINDA YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 1694

KORONER ANJİYOGRAFİ UYGULANAN HASTALARIN KONFOR VE KAYGI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ 1698

DUYGUSAL YEME DAVRANIŞI OLAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ROY UYUM MODELİ TEMELLİ GİRİŞİMLERİN DUYGU YÖNETİMİNE ETKİSİ 1701

ŞİZOFRENİ TANILI HASTALARDA YOGA UYGULAMALARI LİTERATÜR İNCELEMESİ 1705

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN SOSYAL DESTEĞİN SİBER ZORBALIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE SİBER MAĞDURİYETİN ARACILIK ROLÜ 1709

GEBELERDE STRES VE KAYGIYI AZALTMAYA YÖNELİK GİRİŞİMSEL ÇALIŞMALAR: SON 5 YILLIK BİR SİSTEMATİK İNCELEME 1711

ALKOL KULLANIM BOZUKLUĞU TANISI OLAN BİREYLER İÇİN İYİLEŞMENİN ANLAMI: NİİTEL BİR ÇALIŞMA 1717

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ UYGULAMASINDA SİMÜLASYON-STANDART HASTA KULLANIMI: SISTEMATIK İNCELEME 1721

YAŞLI BİREYLERDE MENTAL DURUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ: STANDART HASTA VE YÜKSEK GERÇEKLİKLİ SIMÜLATÖR KULLANIMININ KARŞILAŞTIRILMASI 1725

BİR BÖLGE PSİKİYATRİ HASTANESİNDE DENETİMLİ SERBESTLİK BİRİMİNE BAŞVURAN BİREYLERİN OLUMSUZ OTOMATİK DÜŞÜNCELERİ İLE YARDIM ARAMA DAVRANIŞI VE PSİKOSOSYAL UYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ 1729

ÇOCUK VE ERGEN MADDE BAĞIMLILARINDA ÜSTBİLİŞ İŞLEVLERİ VE DEPRESYONUN İNCELENMESİ 1733

KANSER TANISI ALMIŞ BİREYLERDE AROMATERAPİ UYGULAMASININ UYKU KALİTESİ VE ANKSİYETE DÜZEYLERİNE ETKİSİ 1736

"KALBİ KATILAŞTIRIYOR, BEYNİ YUMUŞATIYOR"- PSİKOAKTİF MADDE KULLANAN ERGENLERİN YAŞAM DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA 1738

OTİZM SPEKTRUMLU ÇOCUKLARA UYGULANAN HAYVAN DESTEKLİ OYUN AKTİVİTESİNİN ÇOCUKLARİN PSİKOSOSYAL SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİSİ 1742

PSİKODRAMANIN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM VE KİŞİSEL PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNE ETKİSİ: YARI DENEYSEL ÇALIŞMA 1748

KRİPTO PARA YATIRIMI YAPAN BİREYLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE DÜRTÜSEL DAVRANIŞLARI İLE KUMAR OYNAMA EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ 1752

DEPREMDEN ETKİLENEN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÖYKÜSEL GRUP DANIŞMANLIĞININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE UMUT DÜZEYİNE ETKİSİ 1756

BASKIN EGO DURUMLARININ HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM ORTAMI ALGILARINA ETKİSİ 1760

RUH SAĞLIĞI ALANINDA ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN ÖZLÜK HAKLARI VE MESLEK ETİĞİ KONULARINDA YAŞADIKLARI SORUNLAR 1764

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ BİLGİSAYAR DESTEKLİ SİMÜLASYON TEMELLİ STRES İLE BAŞ ETME BECERİLERİNE İLİŞKİN MÜDAHALENİN ETKİSİ 1768

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI VE UMUT DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ 1774

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE İNTİHAR RİSKİ VE PSİKOLOJİK ACI İLİŞKİSİNDE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞIN ARACILIK ETKİSİ: YAPISAL EŞİTLİK MODELLEMESİ 1778

PSİKİYATRİ KLİNİĞİNDE YATAN HASTALARIN BAKIM VE TEDAVİDEN BEKLENTİLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA 1782

BİPOLAR BOZUKLUK TANILI HASTALARDA PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞI GELİŞTİRME PROGRAMININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ 1786

TÜRKİYE'DE HEMŞİRELİK EĞİTİMİ LİSANS PROGRAM İÇERİKLERİNDE PSİKOSOSYAL BAKIMI KAPSAYAN DERSLERİN İNCELENMESİ 1790

SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM GÖREN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN DUYGUSAL İSTİSMAR, BENLİK SAYGISI VE SAVUNMA MEKANİZMALARI 1796

TİDAL MODEL'E GÖRE BİPOLAR BOZUKLUK (MANİK ATAK) OLAN HASTAYA HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU 1800

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNDE DUYGU DÜZENLEME PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ 1805

PSİKİYATRİDE ETİK SORUNLARLA KARŞILAŞMA SIKLIĞINI DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 1807

FİZİKSEL HASTALIĞI OLAN GENÇLERİN BENLİK ALGISI, STRESLE BAŞ ETME BİÇİMLERİ VE PSİKİYATRİK BELİRTİLERİNİN İNCELENMESİ 1811

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE COVİD-19 FARKINDALIĞININ YORDAYICISI OLARAK AKADEMİK OKURYAZARLIK VE BAZI DEĞİŞKENLERİN ETKİSİ 1815

TİDAL MODELİN İYİLEŞMEYE ETKİSİ: BİR SİSTEMATİK DERLEME 1819

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI İLE RUHSAL BOZUKLUKLARA YÖNELİK DAMGALAYICI TUTUMLARININ BELİRLENMESİ 1823

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUĞU OLAN BİREYLERE VERİLEN PSİKOEĞİTİMİN DEPRESİF BELİRTİ VE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALAMA DÜZEYİNE ETKİSİ 1826

POSTER BİLDİRİ 1830

BİR ŞEHİR HASTANESİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN PSİKOSOSYAL RİSKLERİNİN BELİRLENMESİ 1831

AİLEDE ÖLÜM VE YAS OKURYAZARLIĞI 1833

ALKOL KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE FARKINDALIK VE İÇ GÖRÜ 1835

SES İŞİTME SİMÜLASYON UYGULAMALARI: İŞİTSEL HALÜSİNASYONU OLAN BİREYLER YAŞAMI NASIL SÜRDÜRÜR? 1839

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE YAŞLI BİREYLERLE İLGİLİ SİMÜLASYON KULLANIMI: GELENEKSEL DERLEME 1843

DEMANS TANILI HASTALARDA SOSYAL ROBOT KULLANIMI: GELENEKSEL DERLEME 1845

PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİNİN HEMŞİRELİK PRATİĞİNE KATKISI: GÜNCEL ARAŞTIRMALARIN SİSTEMATİK DERLEMESİ 1847

İNTERNET ÇAĞINDA NORMALLİK VE ANORMALLİK KAVRAMLARININ İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR DERLEME 1851

ŞİZOFRENİ TANISI OLAN BİREY AÇISINDAN AİLE DESTEĞİ: NİTELİKSEL BİR ÇALIŞMA 1853

JİNEKOLOJİK KANSER TANISI ALAN KADINLARDA BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI SANAT TERAPİ UYGULAMASI KADINLIK ALGISINI DEĞİŞTİRİR Mİ? OLGU SUNUMU 1857

RUH SAĞLIĞI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ DERGİLERİNDE YAYINLANAN SİSTEMATİK DERLEME VE METANALİZLERİN İLERİYE DÖNÜK PROTOKOL KAYIT DURUMLARI: TANIMLAYICI BİR ÇALIŞMA 1863

BİPOLAR BOZUKLUK TANILI BİREYE WATSON'UN İNSAN BAKIM MODELİNE GÖRE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI: OLGU SUNUMU 1867

HAYATIMIZ YOK OLDU" KAHRAMANMARAŞ DEPREMİ VE SONRASI YAŞANANLAR; NİTEL BİR ARAŞTIRMA 1869

KENDİNE ZARAR VERME DAVRANIŞI OLAN ERGENLERDE AİLE İŞLEVLERİNİN, EBEVEYN VE ARKADAŞLARA BAĞLANMANIN, KARAR VERME STİLLERİNİN VE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 1873

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİK HİZMETLERİNİN EKSİTASYON VE AJİTASYON ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 1877

ÖZNEL İYİ OLUŞU ETKİLEYEN DEĞİŞKENLER 1886

MULTİPLE SKLEROZ TANILI BİREYLERDE ÖZYÖNETİM YETKİNLİĞİ İLE DEPRESİF BELİRTİLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 1888

SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA EKO ANKSİYETE İLE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ, DUYGU DÜZENLEME BECERİSİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ 1894

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA PSİKOEĞİTİMİN ETKİSİ 1898

SPİRİTÜALİTE VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ 1901

BİR HEMŞİRELİK KURAMI: ÖZ AŞKINLIK 1905

KANSERLİ ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN YAŞADIKLARI PSİKOSOSYAL GÜÇLÜKLER 1909

MİZAH: ETKİLİ BİR İLETİŞİM ANAHTARI VE BUZ KIRICI 1915

SOSYAL MEDYA KULLANIMININ YEME BOZUKLUKLARI ÜZERİNE ETKİSİ: PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN GÖZÜNDEN 1919

DEPREMİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ VE MÜDAHALE YAKLAŞIMLARI 1923

BÖBREK NAKLİ SONRASI PSİKOSOSYAL BAKIM: OLGU SUNUMU 1927

ŞİZOFRENİ VE ÖZ ŞEFKAT 1931

ÇOCUKLUK ÇAĞINDAKİ YOKSULLUĞUN KADINLARIN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİNE YANSIMASI ÜZERİNE KALİTATİF BİR ÇALIŞMA: YOKSUNLUK VE REZİLYANS.....1935

PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE SANAL TOPLULUKLARIN ETKİNLİĞİ.....1937

ÖZ ŞEFKAT VE RUH SAĞLIĞI.....1939

YAŞLI İNTİHARINI ÖNLEMEDE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNİN ÖNEMİ 1943

TÜRKİYE'DE SİBERKONDRİ İLE İLİŞKİLİ DEĞİŞKENLER: GÖZDEN GEÇİRME 1947

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KLİNİK İÇİ ŞİDDET 1951

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE SPİRİTÜALİTİK UYGULAMALAR 1953

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE SANAL GERÇEKLİK UYGULAMALARI 1957

KARŞILIKLI BAĞIMLILIK 1961

BİPOLAR BOZUKLUK VE UYKU İLİŞKİSİ 1965

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN KİŞİLERARASI İLİŞKİ BİÇİMİ VE SOSYAL DUYGUSAL YETKİNLİK DÜZEYLERİ İLE PANDEMİ KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİ/.....1969

OREM 'IN ÖZ BAKIM KURAMINA GÖRE YANIK HASTALARINDA HEMŞIRELIK BAKIMI: OLGU SUNUMU.....1971

PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN PSİKİYATRİ HASTALARININ CİNSELLİKLERİNE YÖNELİK ALGILARI1975

RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN YAKINLARININ RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI İLE RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK İNANÇLARI VE RUHSAL DAMGALANMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....1981

İLETİŞİMDE BİR KÖRDÜĞÜM: KÖTÜ HABER VERME.....1985

DEPREMİ DENEYİMLEYEN BİREYLERDE MERHAMET YORGUNLUĞU VE TÜKENMİŞLİK 1990

DEPREME MARUZ KALAN BİREYLERDE BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI TERAPI UYGULAMALARININ FAYDALARI 1992

DUYGUSAL YEME VE YEME FARKINDALIĞI 1997

ERGENLERDE ETKİLİ İLETİŞİM BECERİLERİ VE DEPRESİF BELİRTİ İLİŞKİSİ 2001

DEPREM BÖLGESİNDE ÇALIŞAN SAĞLIK PERSONELLERİNİN TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞUNUN İNCELENMESİ 2005

MADDE BAĞIMLISI OLAN ERGENLERDE YAŞAM KALİTESİ 2009

İNTİHAR GİRİŞİMİ OLAN HASTALARDA KISA SÜRELİ ÇÖZÜM ODAKLI YAKLAŞIM TEMELLİ GÖRÜŞMELERİN UYGULANMASI: BİR UYGULAMA DENEYİMİ 2013

ÇOCUK VE ÖLÜM 2017

AKTİFLEŞTİRİLMİŞ DİYAFRAM NEFESİNİN ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİLERİ 2021

DAVET YAZISI

7. Uluslararası 11. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi için 18-20 Ekim **2023'de "Sanaldan gerçekliğe, teoriden uygulamaya umutla yolculuk"** teması ile Lokman Hekim Üniversitesi'nin ev sahipliğinde Başkentimiz Ankara'da buluşuyoruz. Cumhuriyetimizin 100.Yıl kutlamaları ışığında Psikiyatri Hemşireleri olarak Ankara'da gerçekleşecek bu anlamlı buluşmanın zengin bir bilimsel içerik ile taçlanması en büyük arzumuz. Ulu Önder Atatürk'ün belirttiği üzere "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir. Bilimin ışığında yürümek ise milli ülkümüzdür" felsefesi ile çıktığımız bu yolda, bu ülkümüzü gerçekleştirmek adına siz değerli meslektaşlarımızı kongremize davet etmekten onur duyuyoruz.

Sevgilerimizle...

Prof. Dr. Fatma ÖZ

Kongre Başkanı

DÜZENLEME KURULU

Kongre Başkanı

Prof. Dr. Fatma ÖZ

Psikiyatri Hemşireleri Derneği Başkanı, Lokman Hekim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Kongre Onursal Başkanları

Prof. Dr. Fatih GÜLTEKİN

Lokman Hekim Üniversitesi Rektörü

Dr. Mehmet ALTUĞ

Lokman Hekim Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı

Prof. Dr. Çaylan PEKTEKİN

Demiroğlu Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu

Prof.Dr. Ayşe ÖZCAN

Emekli Öğretim Üyesi

Prof.Dr. Gülten ÖZALTIN

Emekli Öğretim Üyesi

Prof.Dr. Gülşen TERAKYE

Emekli Öğretim Üyesi

Dernek Önceki Başkanları

Prof. Dr. Çaylan PEKTEKİN

Demiroğlu Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu

Prof. Dr. Nesrin AŞTI

Demiroğlu Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Hastanesi Hemşirelik Yüksekokulu

Prof. Dr. Sevim BUZLU

İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

Doç. Dr. Nurhan EREN

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Yasemin KUTLU

Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Fahriye OFLAZ

Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Fatma ÖZ

Lokman Hekim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Prof.Dr. Leyla BAYSAN ARABACI

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Doç. Dr. Meltem Meriç

Lokman Hekim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Doç. Dr. Funda GÜMÜŞ

Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Hilal SEKİ ÖZ

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Belgin VAROL

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Seda KARAKAYA

Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Dr. Emel ÖZTÜRK TURGUT

Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi

Öğr.Gör. Vesile Adıgüzel

İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi

Arş. Gör. Hilal Merve BELEN

Lokman Hekim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Hem. Ecem YILDIZ

BİLİMSEL KURUL

BİLİMSEL KURUL

Ünvan ve Ada Göre alfabetik sıralama yapılmıştır.

Prof. Dr. Arzu Yıldırım,
Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Aysun Babacan Gümüş,
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe Okanlı,
İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe Özcan,
Emekli
Prof. Dr. Ayşegül Dönmez,
Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Besti Üstün,
İstinye Üniversitesi
Prof. Dr. Celale Tangül Özcan,
İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Çaylan Pektekin,
Demiroğlu Bilim Üniversitesi
Prof. Dr. Derya Tanrıverdi,
Gaziantep Üniversitesi
Prof. Dr. Dilek Avcı,
Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Döndü Çuhadar,
Gaziantep Üniversitesi
Prof. Dr. Ebru Akgün Çıtak,
Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Esra Engin,
Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Fahriye Oflaz,
Koç Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma Demirkıran,
Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma Eker,
Cyprus International University
Prof. Dr. Fatma Öz,
Lokman Hekim Üniversitesi
Prof. Dr. Gönül Özgür,
Emekli
Prof. Dr. Gül Ünsal,
Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Gülseren Keskin,
Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Gülsüm Ançel,
Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Gülsen Terakye,
Prof. Dr. Gülten Özaltın,
Emekli
Prof. Dr. Havva Tel,
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Hülya Arslantaş,
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Ceyda Başoğul,
Adıyaman Üniversitesi
Doç. Dr. Çiğdem Yüksel,
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Doç. Dr. Duygu Hiçdurmaz,
Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Emel Bahadır Yılmaz,
Giresun Üniversitesi
Doç. Dr. Emine Yılmaz,
İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Emine Öksüz,
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Doç. Dr. Fadime Bayri Bingöl,
Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Fadime Kaya Soylu,
Kafkas Üniversitesi
Doç. Dr. Figen Arı İnci,
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Doç. Dr. Figen Şengün İnan,
Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Funda Gümüş,
Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Funda Kavak Budak,
İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Ganime Can Gür,
Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Gül Dikeç,
Fenerbahçe Üniversitesi
Doç. Dr. Gül Ergün,
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Doç. Dr. Gülay Yiğitoğlu,
Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Gülgün Durat,
Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Gülsultan Özeren,
Sinop Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice Tambağ,
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Işıl Işık,
Yeditepe Üniversitesi
Doç. Dr. İlkay Keser,
Akdeniz Üniversitesi
Doc. Dr. Kerime Bademli,
Doç. Dr. Latife Utaş Akhan,
Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Maral Kargın,
European University of Lefke
Doç. Dr. Medine Koç,
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

ULUSLARARASI BİLİMSEL KURUL

Susanne Astrab Fogger
DNP, CRNP, PMHNP-BC, CARN-AP, FAANP
Clinician and Professor, School of Nursing, Project Director for OWEP HRSA Grant
UAB| The University of Alabama at Birmingham

Kathleen Wheeler
Ph.D., APRN-BC, FAAN
Professor, Director of PMHNP Program
Fairfield University Egan School of Nursing & Health Studies

Esther Ching-Lan Lin
Professor and adjunct Supervisor, Department of Nursing, College of Medicine, National Cheng Kung University(NCKU) and Hospital, Tainan, Taiwan, ROC

Tânia Lourenço
Professor, PhD in Nursing. Cluny School. Funchal Madeira Portugal, specialist and researcher in Psychiatric Nursing

Sinem Uzar
Assoc Professor. University College Dublin Faculty of Nursing Midwifery and Health Systems Mental Health Nursing, Ireland

Gulay Gulek Bakirci
PhD, APRN, ACNP
University of Washington, Seattle Harborview Medical Center Neuroscience Unit Acute Care Nurse Practitioner Seattle University College of Nursing Adjunct Professor

Julie Sharrock
RN, Credentialed Mental Health Nurse CertCritCare, CertPsychNurs, BEd, AdvDip(GestaltTher), MHSc(PsychNurs), FACMHN. MACN. MACSA.
Supervisor and Educator; Private Practice; Victoria, Australia
PhD Candidate; Faculty of Health, Southern Cross University, Military Road, East Lismore, New South Wales, Australia

Prof. Dr. Hülya Bilgin,
İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Kadriye Buldukoğlu,
Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Leyla Baysan Arabacı,
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. Leyla Küçük,
İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. M. Olcay Çam,
Ege Üniversitesi
Prof.Dr. Meral Demiralp,
Lefke Avrupa Üniversitesi
Prof. Dr. Meral Kelleci,
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Mualla Yılmaz,
Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Nazmiye Kocaman Yıldırım,
Bolu Abant İzzet Baysal Üni.
Prof. Dr. Nermin Gürhan,
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Prof. Dr. Neslihan Günüsen,
Prof. Dr. Neslihan Özcan Keser,
İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Nesrin Aştı,
Demiroğlu Bilim Üniversitesi
Prof. Dr. Nurhan Eren,
İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Perihan Güner,
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Prof. Dr. Satı Demir,
Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Selma Sabancıoğulları,
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Selma Doğan,
Üsküdar Üniversitesi
Prof. Dr. Semra Karaca,
Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Sibel Asi Karakaş,
Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Sevim Buzlu,
İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Yasemin Kutlu,
Emekli
Prof. Dr. Zekiye Çetinkaya Duman,
Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Adeviye Aydın,
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Arzu Yüksel,
Aksaray Üniversitesi
Doç. Dr. Aysel Karaca,
Düzce Üniversitesi
Doç. Dr. Azize Atlı Özbaş,
Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Beyhan Bağ,
Almanya
Doç. Dr. Burcu Arkan,
Bursa Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Burcu Demir Gökmen,
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Doç. Dr. Birgül Özkan,
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. Meltem Meriç,
Lokman Hekim Üniversitesi
Doç. Dr. Meryem Fırat,
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Nalan Gördeles Beşer,
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Doç. Dr. Neslihan Lök,
Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Nevin Onan,
Karabük Üniversitesi
Doç. Dr. Nihal Bostancı Daştan,
Kafkas Üniversitesi
Doç. Dr. Nur Elçin Boyacıoğlu,
İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Nuray Şimşek,
Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Nurgül Özdemir,
Gaziantep Üniversitesi
Doç. Dr. Oya Sevcan Orak
Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doc. Dr. Özlem Sahin Altun.
Doç. Dr. Satı Dil,
Çankırı Karatekin Üniversitesi
Doç. Dr. Satı Doğan,
Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Serap Yıldırım,
Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Serpil Yılmaz,
Mersin Üniversitesi
Doç. Dr. Sevgi Nehir,
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Doç. Dr. Sibel Arguvanlı Çoban,
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Doç. Dr. Sibel Coşkun,
Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Songül Duran,
İzmir Demokrasi Üniversitesi
Doç. Dr. Songül Kamışlı,
Çankırı Karatekin Üniversitesi
Doç. Dr. Şeyda Dülgerler,
Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Şükran Ertekin Pınar,
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Yalçın Kanbay,
Artvin Çoruh Üniversitesi
Veliye Van Der Meer-Yurt
Assoc Professor Parnassia Group Clinical Center Acut Psychiatry Netherlands
Evanthia Sakellari
Assistant Professor of the Department of Public and Community Health at University of West Attica, Greece
Gorete Reis,
Professor, Departmento de Enfermagem, Escola Superior de Enfermagem S. João de DeusUniversidade de Évora (UÉvora), Évora, Portugal
Talal Hassan Bani Ahmad
PhD in Nursing. Jerash Private University - Faculty of Nursing, Jordan
Timothy Wand
Associate Professor. The University of

BİLİMSEL PROGRAM

7. ULUSLARARASI 11. ULUSAL PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ KONGRESİ
18 - 20 EKİM 2023

19 EKİM 2023. PERŞEMBE

Saat	Salon I	Salon II
08.00-09.00	Kayıt	
09.00- 09:30	**Açılış Konuşmaları** Prof. Dr. Fatma ÖZ, Kongre Başkanı Prof. Dr. Fatih GÜLTEKİN, Lokman Hekim Üniversitesi Rektörü Dr. Mehmet ALTUĞ, Lokman Hekim Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı	
09.30-10.30	**Meslekte 40 yıl ve üzeri hizmet vermiş akademisyenler için onur töreni**	
10.30-11.00	**KAHVE ARASI VE MÜZİK DİNLETİSİ**	
11.00-12.00	**Konferans: Değerler, Öncelikler ve Tercihler Sarmalında Psikiyatri Hemşireliği** **Moderatör: Prof.Dr.Gülşen TERAKYE** **Konuşmacı: Prof. Dr. Kadriye BULDUKOĞLU**	**Panel: Sanaldan Gerçekliğe Teoriden Uygulamaya Psikiyatri Hemşireliğinde Güncel Yaklaşımlar** **Moderatör: Doç. Dr. Kerime Bademli, Doç.Dr. Adeviye Aydın** Bilinçli Farkındalık Uygulamalarının Psikiyatri Hemşireliğinde Kullanımı: **Dr. Öğr. Üyesi Hilal SEKİ ÖZ** Motivasyonel Görüşme Tekniğinin Psikiyatri Hemşireliğinde Kullanımı: **Prof. Dr. Mualla YILMAZ** Psikodramanın Psikiyatri Hemşireliğinde Kullanımı: **Doç. Dr. Funda GÜMÜŞ**
12.00-13.00	**ÖĞLE YEMEĞİ** **(Salon I'de e-poster sunumu yapılacaktır)**	
13.00-14.00	**Panel: Psikiyatri Hemşireliğinde Akademik Kariyer Yolculuğu** **Moderatör: Prof. Dr. Selma DOĞAN, Prof.Dr.Fatma DEMİRKIRAN** Psikiyatri Hemşireliğinde Lisansüstü Araştırmaların Gelişim Yolculuğu: **Prof. Dr. M. Olcay ÇAM** Doçentlik Kriterleri Süreci: **Prof. Dr. Fatma ÖZ**	**Panel: Psikiyatri Hemşireliğinde Etik Konular** **Moderatörler: Prof.Dr. Gönül Özgür, Prof. Dr. Leyla BAYSAN ARABACI** Psikiyatride Yayın Etiği /Araştırma Etiği: **Prof. Dr. Yasemin YALIN** Etik Açıdan Savunabilecek Kararları Nasıl Alırız? : **Meryem Cansu OLT** Hak mı, Etik mi?: **Dr. Çağlar ŞİMŞEK**
14.00-14.15	**KAHVE ARASI**	
14.15-15.15	**Panel: Psikiyatri Hemşireliğinde Kullanılan Psikoterapötik Müdahale Yaklaşımlarının Kanıta Temelli Uygulama Örnekleri** **Moderatör: Prof. Dr. Nurhan EREN, Prof. Dr. Perihan GÜNER** Dans ve Hareket Terapisi Uygulamaları; Şizofreni Tanısı Alan Hasta Örnekleminde Uygulama Örneği: **Dr. Öğr. Üyesi Gonca ÜSTÜN** Duygusal Özgürleşme Tekniği (EFT) Uygulamaları: Bipolar Bozukluk Tanısı Alan Hasta Örnekleminde Uygulama Örneği: **Öğr. Gör. Dr. Yasemin ÖZEL** EMDR Terapisi Uygulamaları; Travmaya Maruz Kalan Bireylerde Uygulama Örneği: **Dr. Öğr. Üyesi Özlem KAÇKİN** Öyküsel (Narrative) Terapi Uygulamaları Psikiyatri Hemşireliğinde Kullanımı: **Öğr. Gör. Neşe BAKAN** Pozitif Psikoterapinin Psikiyatri Hemşireliğinde Kullanımı: Ne Kadar Dengedeyiz?: **Arş. Gör. Eda ALBAYRAK**	**Panel: Teorinin Uygulamaya Aktarımında Çağa Uygun Bakım** **Moderatör: Prof. Dr. M. Olcay ÇAM, Prof. Dr. Neslihan GÜNÜŞEN** Alkol Bağımlılığında Tidal Model'in Çağa Uygun Aktarımı: **Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül SAVAŞAN** Yeme Bozukluğunda Roy Uyum Modeli'nin Çağa Uygun Aktarımı: **Arş. Gör. Dr. Elif DENİZ KAÇMAZ** Kültürlerarası Ruh Sağlığı **Doç.Dr. Y. Sinem Uzar Özçetin** Koruyucu Ruh Sağlığı Uygulamalarında Tidal Model'in Çağa Uygun Aktarımı: **Arş. Gör. Dr. Emel ÖZTÜRK TURGUT**
15.15-15.30	**KAHVE ARASI**	
15.30-17.00	**Panel: Madalyonun İki Yüzü: Sesimi Duyan Var Mı?** **Moderatör: Prof. Dr. Mualla YILMAZ, Doç. Dr. Funda GÜMÜŞ** 6 Şubat 2023 Büyük Türkiye Depreminde Yaşananlar, Geriye Dönmek: **Doç. Dr. Hatice TAMBAĞ** Anı Yaşamak: **Doç. Dr. Ceyda BAŞOĞUL** Deprem Sonrasında Yaşamak, Geriye Kalanlar: **Prof. Dr. Döndü ÇUHADAR** Kimse Yokken: **Hem. Ecem YILDIZ AKTAŞ**	**Panel: Geleceğimiz, Umudumuz, Çocuklarımız** **Moderatör: Doç.Dr.Yunus KAYA, Doç.Dr.Aysel KARACA** Afetlerde Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı: **Doç. Dr. Oya Sevcan ORAK** Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığında Ebeveyn Eğitimi Programları: Kanıta Dayalı Bir Program TRIPLE P: **Doç. Dr. Burcu ARKAN** Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığını Korumanın Önündeki Engelleri Kaldırmak: Akran Zorbalığı: **Doç. Dr. Nalan GÖRDELES BEŞER** Ülkemizde Çocuk Ergen Psikiyatri Hemşireliği: Mevcut Durum ve Cumhuriyet'in İkinci Yüzyılında/Geleceğe İlişkin Umutlar: **Dr. Öğr. Üyesi Dudu KARAKAYA**
17:00-17.15	**KAHVE ARASI**	
17:30-18:15	**Konferans: Balık Hafızasından Özgürleşme: Travma Acılarından Öğrenmek** **Moderatör: Prof. Dr. Besti ÜSTÜN** ***Konuşmacı:*** **Prof.Dr. Mehmet Z. SUNGUR**	
18:15-18.30	**KAHVE ARASI**	
10:30-20:00	**Bildiri Sunumları (10:30'dan itibaren Salon 3, Salon 4, Salon 5'de devam edecektir)**	
20:30	**AÇILIŞ KOKTEYLİ**	

20 EKİM 2023, CUMA		
Saat	**Salon I**	**Salon II**
09.00-10.15	**Panel : Teoriden Uygulamaya – Avustralya Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi / From Theory to Practice – The Australian Child and Adolescent Mental ill-health** **Moderatörler/ Moderators: Prof. Dr. Gülsüm ANÇEL, Doç. Dr. Gül DİKEÇ**	**Panel: Bağımlılıkta Umut Yolculuğu** **Moderatörler: Prof. Dr. Fatma ÖZ, Prof. Dr. Esra ENGİN**
	Child and Adolescent Mental Health Nursing in Australia: **Alexandra SEPULVEDA (From AUSTRALIA)**	Bağımlılıktan Nasıl Korunuruz? Yaşama dair Farkındalıklar: **Doç. Dr. Gül ERGÜN**
	Explore a Child and Adolescent Consultation-Liasion Mental Health Service in Australia: **Carla TRUDGETT, (From AUSTRALIA)**	Bağımlı Bireylere Uygulanan İyileşme Modelleri: Bağımlı bireylerde iyileşme olur mu? Neden olmasın… **Doktora Öğrencisi Merve ÖZTÜRK**
	Kids Research Mental Health : **Iain PERKES (From AUSTRALIA**)	İyileşme Sürecinde Umudun Yeri: Ya Bu Yatışı Sonsa… **Dr. Öğr. Üyesi Dilek AYAKDAŞ DAĞLI**
	Involving Men in Efforts to End Violence Against Woman: **Michael FLOOD (From AUSTRALIA)**	
10:15-11:30	**Panel: From Theory to Practice: Australian Emergency Mental Health Nursing Care** **Moderatör: Prof. Dr. Fahriye OFLAZ, Doç. Dr. Duygu HİÇDURMAZ**	**Panel: Teoriden Uygulamaya Türkiye'de Psikiyatri Hemşireliği** **Moderatör: Doç. Dr. Songül KAMIŞLI, Dr. Öğr. Üyesi Belgin VAROL**
	Current State of Emergency Mental Health Nursing Care in Australia: Opportunities and Challenges: **Associate Professor Timothy WAND (From AUSTRALIA)**	AMATEM'de Hemşire Olmak: **Hem. Yelda ÇEMREK**
	Best Practices in Assessment and Management of Acute Mental Health Crises in Australian Emergency Departments: **Lecturer Catherine DANİEL (From AUSTRALIA)**	TRSM'de Hemşire Olmak: **Hem. Mehtap ASLANHAN**
	Building Resilience and Supporting Recovery: Effective Approaches to Emergency Mental Health Nursing Care in the Aftermath of Natural Disasters: **Burcu OZKUL (From AUSTRALIA)**	Çocuk-Ergen Psikiyatri Servisinde Hemşire Olmak: **Uz. Hem. Gülçin UZUNOĞLU**
		Çocuk İzlem Merkezinde Hemşire Olmak: **Dr. Nurten Gülsüm BAYRAK**
		Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastanesinde Hemşire Olmak: **Hem. Pınar VURAL**
		Tutuklu ve Hükümlü Adli Psikiyatri Hastanesinde Hemşire Olmak: **Hem. Handan ÖZÇILNAK**
11:30-11:45	**KAHVE ARASI**	
11:45-13:00	**Panel: Sanaldan Gerçekliğe Geropsikiyatri Hemşiresini Anlamak / Panel: Understanding the Geropsychiatric Nurse from Virtual to Reality** **Moderatörler: Prof. Dr. Sibel ASİ KARAKAŞ, Prof.Dr. Nazmiye KOCAMAN YILDIRIM**	**Panel: Uygulamada Yeni Umut: Psikiyatri Hemşireliği Eğitiminde Klinik Simülasyon Kullanımı** **Moderatör: Prof. Dr. Leyla BAYSAN ARABACI, Dr. Öğr. Üyesi Sevil YILMAZ**
	Geçmişten Günümüze Geropsikiyatri Hemşireliği: **Doç. Dr. Sibel ARGUVANLI ÇOBAN**	Psikiyatri Hemşireliği Eğitiminde Klinik Simülasyon Modaliteleri: **Prof. Dr. Sevim BUZLU**
	The Case of Portugal in Geropsychiatry Rehabilitation Services: **Gorete REİS (From PORTUGAL)**	Psikiyatri Hemşireliği Eğitiminde Klinik Simülasyon Tasarımı: **Dr. Öğr. Üyesi Gizem ŞAHİN BAYINDIR**
	Geropsikiyatri Hemşireliğinde Sanal Uygulamalar: **Doç. Dr. Nur Elçin BOYACIOĞLU**	Klinik Simülasyonda Çözümleme Yöntemleri: **Arş. Gör. Seda ER**
		Canlandırılan Senaryoların Standart Hastalar Üzerindeki Etkileri: **Doç. Dr. Gamze SARIKOÇ**
13:00-14:00	**ÖĞLE YEMEĞİ**	
14:00-15.15	**Panel: Teoriden Uygulamaya Güçlü Adımlar / Panel: Powerful Steps from Theory to Practice** **Moderatör: Prof. Dr. Ebru AKGÜN ÇITAK, Doç. Dr. Çiğdem YÜKSEL**	**Panel: Psikiyatri Hemşireliği Uygulamalarında Yenilikçi Yaklaşımlar** **Moderatör: Prof. Dr. Selma DOĞAN, Prof. Dr. Sevim BUZLU**
	FOSTREN: Fostering and Strengthening Approaches to Reducing Coercion in European Mental Health Services: **Prof. Dr. Tânia LOURENÇO (From PORTUGAL)**	Giyilebilir Teknolojiler ve Psikiyatri Hemşireliğinde Kullanımı: **Dr. Öğr. Üyesi Elçin BABAOĞLU**
	Hemşirelikte Kalitatif Yöntemler: **Gülay GÜLEK BAKIRCI (From USA)**	Mobil Sağlık Uygulamaları ve Psikiyatri Hemşireliği: **Dr. Öğr. Üyesi Aydan AKKURT YALÇINTÜRK**
	Randomize Kontrollü Çalışmalar: **Prof. Dr. Neslihan GÜNÜŞEN**	Giyilebilir Teknolojiler ve Mobil Uygulama Örneği: Otizmde Stereotipik Davranışlar ve Günlük Rutinlere Yönelik Takip ve Destek Sistemi: **Öğr. Gör. Tuğba KARAKUŞ TÜRKER**
		Metaverse Uygulaması ve Psikiyatri Hemşireliği: **Arş. Gör. Emel ERDENİZ GÜREŞ**
15:15- 16:00	**Konferans: Umut ve Kadınlık** **Moderatör: Prof. Dr. Nurhan EREN**	**Konferans: "Umut Işığı Olmak": Ruhsal Hastalığı Olan Ebeveynlerle Büyüyen Bir Psikiyatri Hemşiresinin Yolculuğu** **Moderatör: Prof. Dr. Esra ENGİN**
	Konuşmacı: **Prof. Dr. Gül ÜNSAL**	***Konuşmacı:*** **Dr. Öğr. Üyesi Gülhan KÜÇÜK ÖZTÜRK**
16:00-16:15	**KAHVE ARASI**	
16:15-17:00	**Kapanış**	
	Ödül Töreni	
	Kapanış Konuşmaları	
	Bir Sonraki Kongreyi Düzenleyecek Üniversitenin Belirlenmesi	
21 EKİM 2023, CUMARTESİ		
	Sosyal Program	
	10:00 Anıtkabir Ziyareti	
	12:00 Ankara Gezisi **(En az 30 kişinin katılımı ile gerçekleşecektir.)**	

KONUŞMA ÖZETLERİ

AÇILIŞ KONUŞMASI

Fatma ÖZ

Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Değerli Mütevelli Heyet Başkanım, Rektörüm, rektör yardımcım, dekanlar, bölüm başkanları, dernek başkanları, öğretim üyeleri, meslektaşlarım ve sevgili öğrencilerim!

Psikiyatri Hemşireleri Derneği iş birliğinde, üniversitemiz Lokman Hekim Üniversitesi'nin ev sahipliğinde, Başkentimiz Ankara'da, Cumhuriyetimizin 100.Yılında gerçekleştirdiğimiz ***"Sanaldan gerçekliğe, teoriden uygulamaya umutla yolculuk"*** temalı 7. Uluslararası 11. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresine hoş geldiniz…

Ulu Önder Atatürk'ün "*Hayatta en hakiki mürşit ilimdir. Bilimin ışığında yürümek ise milli ülkümüzdür"* felsefesi ile çıktığımız bu yolda, Psikiyatri Hemşireleri olarak bu anlamlı buluşmanın zengin bir bilimsel içerikle taçlanması en büyük arzumuz oldu. Bu bağlamda, siz değerli meslektaşlarımızın bilgi, deneyim ve yapılan çalışmalarıyla gelen öneriler, kongre temasına uygunluğu doğrultusunda değerlendirilerek oldukça zengin içerikte bir program oluşturuldu. Bizim gelişmemizde kilometre taşları olan ve her zaman yanımızda hissettiğimiz değerli hocalarımız ve arkadaşlarımızla birlikte, genç arkadaşlarımızdan da gelen talepler bizi bir o kadar gururlandırdı.

Bireyselliklerin kabul edilmesi ve değer verilmesi insanların umutlarını artırmaktadır. Biz de kongre temamızı gerçekçi olarak teorinin uygulamalara yansıtılıp değişen dünya koşullarında bile, hemen organize olarak umut yolculuğunu kesintiye uğratmadan sürdürme yollarını aradık ve bulmayı amaçladık…Online eğitimde psikiyatri hemşireliği, psikolojik ilk yardım eğitimi gibi.

Pandemi nedeniyle yüz yüze olmayı özlediğimiz, birbirimize iyi gelen ve iyileştiren bir grup olarak bizler, kongreyi yüz yüze etkileşimli paylaşımlarla gerçekleştirmek istedik. Dernek olarak günü kurtarmak değil, bilimsel olarak çok iyi bir düzeyde olan dergimizin de sürdürülebilirliği sorumluluğu ile ülkemizin hatta dünyanın ekonomik dar boğazının da olması nedeniyle sizleri hiç istemeden zorladık. Buna rağmen bu denli katılım, bu konudaki inanç ve kararlılığın göstergesi ve geleceğin de UMUDU değil midir?

400'ün üstü katılımlı kongremizde temaya uygun olarak dün yüksek katılımlı 86 kursiyerin katıldığı 5 kurs gerçekleştirdik, eğitici olarak yer alan hocalarımıza içtenlikle teşekkür ediyorum. Bu iki günde 57 konuşmacının yer aldığı 4 konferans,15 panel gerçekleştireceğiz. 341 sözel, 51 poster bildiri sunulacak ve 6 kategoride bildiriler ödüllendirilecektir.

10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Günü, Bu yıl ki tema; ruh sağlığı evrensel bir insan hakkıdır. Ülkemizde ruh sağlığı yasasının çalışmaları çoktan tamamlanmakla birlikte, henüz hayata geçirilememiştir. Hem ruh sağlığı çalışanlarını hem de hizmet alanları koruyan ve düzenleyen yasamızın yeniden gündeme gelmesi umuduyla.

Şu anda fiziksel olarak aramızda olmasalar da kongre ödül platformu oluşturduğumuz Prof.Dr.Perihan Velioğlu, Prof.Dr.Nebahat Kum ve Doç.Dr.Aysel Kumral'ı rahmet, saygı ve özlemle anıyorum. Pandemi, deprem ve diğer afetlerde kaybettiğimiz meslektaşlarıma Rahmet diliyorum. Bizi yetiştiren tüm hocalarıma, yetiştirmeye devam eden arkadaşlarıma, konuşmacılara ve katılımcılara çok teşekkür ediyorum.

Sağlık temalı Üniversitemiz, Lokman Hekim Üniversitesi bizleri her zaman desteklemiş ve geleceğe yatırım yapmıştır. Üniversitemiz, genç bir üniversite olmakla birlikte, oldukça güçlü yönetim ve eğitim kadrosuyla ivme kazanmış ve başarı grafiğini yükseltmiştir. Bu bağlamda, yanımızda olan, ihtiyaç hissettiğimiz her konuda bizi destekleyen sayın Mütevelli Heyet başkanım Dr.Mehmet Altuğ başta olmak üzere, Rektörüm Prof.Dr.Fatih Gültekin'e, rektör yardımcıma ve diğer yöneticilerle birlikte kurumsal iletişime içtenlikle çok teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Bu kongreyi de Dalya iş birliği ile yapıyoruz, başta Hüseyin ve Ferhat Bey olmak üzere, tüm ekibine teşekkür ediyorum.

En büyük teşekkürüm, Kongremizi şimdi yapıyor olmaya özverili çalışmaları ile destek veren Lokman Hekim Üniversite SBF Hemşirelik bölümü psikiyatri hemşireliği anabilim dalı öğretim elemanları ve dernek yönetim kuruluma, kısaca düzenleme kuruluma gönülden teşekkür ederim.

Kongremizdeki ve dernek çalışmalarındaki amacımız; eğitim, uygulama ve araştırma alanlarında yer alan tüm meslektaşlarımız için, bilgi üretmede ve uygulamaya aktarmada iş birliği içinde olmak, farkındalık yaratmak ve yol haritası çizmektir.

Derneği'mizin Yönetim ve denetim kuruluna ilaveten Travma, afet ve krizlerde ruh sağlığı, bağımlılık, çocuk-ergen ruh sağlığı, yaşlı ruh sağlığı, kadın ruh sağlığı ve toplumsal cinsiyet, toplum ruh sağlığı, mevzuat ve etik, KLP, psikiyatrik rehabilitasyon ve psikoterapi komisyonu olmak üzere 10 komisyonu mevcuttur. Her bir komisyonun dernek yönetim kurulundan bir k**oordinatörü, başkanı, başkan yardımcısı** ve r**aportörü bulunmakta, etkinliklerini dernek yönetim kuruluyla etkileşim halinde sürdürmektedir.** Toplam 1136 üyesi bulunan Derneğimizin her bir komisyonu araştırma, kitap, bilimsel etkinlikler gibi birçok faaliyette bulunmuştur.

Kongremizin tüm katılımcılar için verimli olmasını ve katkı sağlamasını dileyerek hepinizi sevgiyle kucaklıyorum. Günümüzde en büyük dilek eminim hepimiz için savaşın bitmesi ve dünyamıza barışın gelmesidir…

Prof.Dr. Fatma Öz

Kongre ve Psikiyatri Hemşireleri Derneği Başkanı

7. ULUSLARARASI 11. ULUSAL PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ KONGRESİ, 18-20 EKİM 1923

Çaylan Pektekin

Sayın başkan, kongre düzenleme ekibi, değerli meslektaşlarım ve sevgili misafirler: Bana burada konuşma olanağını veren dernek başkanımız sayın Prof Dr.Fatma Öz ve ekibine öncelikle teşekkür ederek söze başlamak istiyorum.

Ata'mızın kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'nin bize sağladığı demokratik haklardan yararlanarak bu kongreyi düzenlemiş bulunuyoruz. Psikiyatri hemşireliğinin klinisyen ve akademisyenleri ayrıca yurt dışından gelen değerli misafirler ile, Cumhuriyet'imizin kuruluşunun 100. Yılını kutlamak, bu günü bilimsel anlamda paylaşmak amacıyla bir arada bulunmaktan gururlu ve çok mutluyum. Hoş geldiniz.

"Türk Milletinin tabiat ve şiarına en mutabık olan idare Cumhuriyet idaresidir" diyerek bizleri çağdaş bir yönetime kavuşturan Mustafa Kemal Atatürk'ü saygıyla anıyor ve hepimizin onun bu emanetini korumaya ve devam ettirmeye azimli olduğumuza inandığımı söylemek istiyorum.

Yaşantımda "Keşkelere" yer vermemeye uğraş versem de, yaşam koşullarım ve sağlık durumum nedeni ile "Keşke" diyorum; "Keşke iyi olabilsem ve aranızda olabilseydim". Olsun! Bu gün sizlerle bu mesajı paylaşabilmiş olabilmem de beni çok mutlu ediyor. Bana bu olanağı sağlayan kurduğum bu derneğin başkanı Sayın Prof. Dr. Fatma Öz ve ekibine, dernekte çalışmış sorumluluk almış eski başkanlar ve ekiplerine, ulusal ve uluslararası boyutta burada bulunan tüm katılımcılara içtenlikle tekrar teşekkür ederim.

Ülkemizde ve Dünyada hemşirelik mesleğinde ilham kaynağı olmuş meslektaşlarımız vardır. Örneğin, Florence Nightingale asırlarca Tüm dünya hemşireliğine ilham kaynağı olmadı mı? Dikkat ederseniz ilham kaynağı olanların ya da bunu başaranların mesleğe bağlılık, insan sevgisi, yaptıkları işten zevk alma, işlerine motive, disiplinli, istekli, çalışkan, yetenekli, zamanı ve karşılarına çıkan fırsatları iyi değerlendirebilen bireyler olduklarını söyleyebilirim. İlham kaynağı olan her bireyin bir MEGAHEDEFİ olmuş; büyük düşünmüşler ve büyük hayallerini gerçekleştirebilmişlerdir. Sizlerin her birinde ayrı ayrı bu potansiyelin varlığını hissediyorum. Yeter ki içinizde bir şeyleri başarabilme isteği olsun. Siz neden kendi mesleğinizde birer ilham kaynağı olmayasınız?

Şimdi gelin hep birlikte büyük düşünelim. Bir klinisyen, akademisyen psikiyatri hemşiresi ya da yetişkin birey olarak mesleğiniz için en büyük hedefiniz, hayaliniz nedir? Ne olabilir? Yaşamınızın en önemli zamanını, sayısız saatlerini eğitim-öğretim kurumlarında ya da

hastanede klinik ortamlarda geçirdiğinizi düşünürseniz insanların ruh sağlığı için gelecekte mesleğinize bırakabileceğiniz en güzel en yararlı miras ne olacaktır? Ne olabilir? Bu düşünce ile elde edeceğiniz sonuç, megahedefiniz olacaktır. Kim bilir belki de şimdi bir megahedefiniz büyük bir hayaliniz vardır. Yeter ki ulaşılabilir nitelikte olsun.

Gelin şimdi de hep birlikte bir özeleştiri yapalım. Birçok psikologlara, bilim insanlarına ilham kaynağı olan Prof.Dr.Doğan Cüceloğlu'nun sözlerini hatırlayalım. O şöyle der: "Ben kendime en yakın laboratuvarım" diyerek merceğin altında kendini inceler. Bu merceğin altında neler yok ki? Şimdi biz de kendi laboratuvarımızdaki merceğin altına bir bakalım. Bir an için gözlerinizi kapatınız ve düşününüz, retrospektif bir analiz yapınız. Bireysel, ailesel ve mesleksel yaşanmışlıklarınız gözünüzün önünden geçiyor mu? Bir de dünyanın bu günkü halini düşününüz. Son yıllarda yaşanan gerçeklerin ruhumuzda bıraktığı acıları kim hissetmedi ki?

Tüm Dünya psikiyatri hemşirelerine sesleniyorum. Dünyamızda ruh sağlığı için yardım elinize büyük bir gereksinim vardır. Bilgi, beceri ve sergileyeceğiniz etkin tutumunuzla insanlığın ruhuna zarar veren ancak insanların bunlarla baş edebilmesinde destek verebileceğiniz olaylar vardır. Bunları özetlersek; doğal felaketler (depremler, sel felaketleri, iklim değişiklikleri, volkan patlamaları, yangınlar, fırtınalar, bulaşıcı hastalıklar-endemiler, pandemiler) ve insanoğlunun doyumsuz çılgınlıklarının sonuçları (savaşlar, göçler, zamansız ve anlamsız kavgalar, şiddet, dolandırıcılık, fırsatçılık, tecavüzler, uyuşturucu kullanımı v.s). Hiç şüphe yok ki işin uzmanları bunların fiziksel, sosyal, ekonomik, politik yönleri ile ilgileniyorlardır. Akla gelen birkaç soru: Bu olayların psikolojik yönleri ile yeterince ilgilenebiliyor muyuz? Dünya psikiyatri hemşireleri bu konuda ne derece yararlı olabiliyor? Bu olayların yarattığı ruhsal sorunlarla baş edebilir miyiz? Nasıl?

Koşullar ne olursa olsun daha güzel ve daha yaşanası bir dünyada, ruh sağlığını dengede tutmak, iyileştirmek ve geliştirmek için uluslararası ortak bir megahedef- bir proje çalışmasını düşünmenizi önerir kongrenin başarılı geçmesini dilerim.

Sevgi ve saygılarımla.

DEĞERLER ÖNCELİKLER TERCİHLER SARMALINDA PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ

Kadriye BULDUKOĞLU
Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Psikiyatri Hemşireliği AD

Günümüz dünyası, insan yapımı nesnelerin ağırlığının dünyadaki tüm canlıların ağırlığını aştığı androposen çağın etkisindedir. Dijitalleşme, chatGPT araçlarının hakimiyeti, çevrimiçi olma, sosyal medyada görünürlük ve özseverlik eğilimleri ön plandadır. Bu durumda her bir insan "değerlerini sürdürmek, geliştirmek ve dönüştürmek için; neyi, nasıl seçeceği, nasıl seçtiği o (kişi) olacağı ve olma halini nasıl göstereceği" sorunsalı ile karşı karşıyadır.

Psikiyatri hemşireliği başlangıçtan günümüze, bir profesyonel alan olarak, varoluşun anlamı etrafında şekillenmiş, değişmiş, dönüşmüştür. Bu yalnızca kişisel iyiliği değil, kendisi dışındakilerin ve toplumun sağlığını ve esenliğini dönüştürmek için fark yaratmayı hedefleyen bir "olma" halidir. Bu olma hali, geleneksel pedagojilerin aksine, ilişkisel, özgürleştirici pedagoji gibi, varoluşu merkeze alan yaklaşımlar ile sağlanabilir. Değerli olanın ne olduğu, hangi varoluşsal durumlara değer vermek gerektiği konusu, geliştirici ve dönüştürücü bir paradigma ile ele alınmalıdır.

Bir kariyer alanı olarak psikiyatri, hemşireler için daha yüksek mesleki beceriler ve fiziksel gereksinimler gerektiren, izole ortamı, karmaşık hasta koşulları, ağır iş yükü ve yüksek risklerle çevrili doğası gereği özeldir. Diğer taraftan ruh sağlığı hemşirelerinin rolleri hemşire dışı sağlık personeli ve hemşirelerin kendileri tarafından yeterince anlaşılamamaktadır. Psikiyatri hemşirelerinin kendi profesyonel kimliklerine ilişkin anlayışları da zayıf olduğundan, yerine getirdikleri işin değerini ifade etmede güven eksikliği yaşarlar. Hizmeti alanların düşünceleri de, psikiyatri hemşirelerinin kendi bakımlarındaki rolü konusunda yanlış anlamalarla yüklüdür. Mevcut sağlık bakım ortamlarının "kar amacı güden" değerleri ile bir arada, mesleki değer ve ideolojileri var olma mücadelesi vermekte, sağlık sisteminin ticari motivasyonu, ideolojik ve etik ikilemlere yol açmaktadır.

Bu durum adeta bir sarmal oluşturarak, psikiyatri hemşireliğinin gittikçe daha az tercih edilen bir uzmanlık alanı olmasına yol açmaktadır. Psikiyatri hemşireliğinin yedek gücü olarak kabul edilen öğrencilerin işlemsel yetkinliklerinin yanı sıra, psikiyatri hemşiresine dönüşme ve "psikiyatri hemşiresi olma" temelinde, empati, şefkat ve terapötik ilişki kurma gibi temel değerlere sahip olmasını sağlayan dönüşümsel yetkinliklerinin geliştirilmesi eğitimin öncelikli konularındandır.

Çözümleri profesyonel sosyalizasyon sürecinin temel dinamiklerinde aramak gerekmektedir. Bu süreç mesleki normların, değerlerin ve becerilerin edinildiği bir sosyalleşme sürecidir ve sembolik etkileşimler yoluyla oluşur. Hemşireler temel insani ve kişisel değer ve inançlara sahip olmalarının yanı sıra, profesyonel uygulayıcılar olarak hemşirelik eylemlerine rehberlik edecek hemşirelik mesleki değerlerine de sahip olmalıdır.

PSYCHIATRIC NURSING IN THE SPIRAL OF VALUES PRIORITIES PREFERENCES

Kadriye BULDUKOĞLU

Akdeniz University, Faculty of Nursing

Department of Psychiatric Mental Health Nursing

Today's world is under the influence of the Anthropocene epoch, where the weight of man-made objects exceeds the weight of all living things on Earth. Digitalization, dominance of chatGPT tools, being on-line, visibility on social media and self-centered tendencies are at the forefront. In this case, each human is faced with the problem of "what and how to choose, how to be the person he chooses and how to show his state of being in order to maintain, develop and transform his values."

Psychiatric nursing, as a professional field, has been shaped, changed and transformed around the meaning of existence from the beginning to the present day. It is a state of "being" that aims to make a difference not only for personal well-being, but also to transform the health and well-being of others and society. This state of being can be achieved through approaches that center existence, such as relational and liberating pedagogy, unlike traditional pedagogies. The issue of what is valuable and which existential situations should be valued should be addressed with a developing and transformative paradigm.

Psychiatry as a career field is inherently special, surrounded by its isolated environment, complex patient conditions, heavy workload, and high risks, requiring higher professional skills and physical demands for nurses. On the other hand, the roles of mental health nurses are not well understood by non-nurse healthcare personnel and nurses themselves. Because psychiatric nurses' understanding of their own professional identity is weak, they lack confidence in expressing the value of the work they perform. The opinions of service recipients are also loaded with misunderstandings about the role of psychiatric nurses in their care. Coupled with the "for-profit" values of current health care environments, professional values and ideologies struggle for existence, and the commercial motivation of the health care system gives rise to ideological and ethical dilemmas.

This situation creates a spiral, causing psychiatric nursing to become a less and less preferred specialty. In addition to the procedural competencies of students, who are considered as the

reserve force of psychiatric nursing, developing their transformational competencies, which enable them to have basic values such as empathy, compassion and establishing therapeutic relationships, on the basis of becoming a psychiatric nurse and "becoming a psychiatric nurse", is one of the priority subjects of the education.

It is necessary to seek solutions in the basic dynamics of the professional socialization process. This process is a socialization process in which professional norms, values and skills are acquired and occurs through symbolic interactions. In addition to having basic human and personal values and beliefs, nurses should also have nursing professional values that will guide their nursing actions as professional practitioners.

GİYİLEBİLİR TEKNOLOJİLER VE MOBİL UYGULAMA ÖRNEĞİ: OTİZMDE STEREOTİPİK DAVRANIŞLAR VE GÜNLÜK RUTİNLERE YÖNELİK TAKİP VE DESTEK SİSTEMİ

Elçin Babaoğlu[1], Aydan Akkurt Yalçıntürk[1]

[1]Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul,Türkiye

Otizm spektrum bozukluğu (OSB), temel olarak iletişim ve sosyal davranışlarda bozulma ile karakterize nörogelişimsel bir bozukluktur. Bu bozuklukta görülen belirtiler arasında; stereotipik davranışlar/ katı, kısıtlı veya tekrarlayan davranışlar, psikomotor/sosyal alandaki bozukluklar yer almaktadır. Stereotipik davranışlar, OSB olan çocuklarda yaygın olarak görülen tekrarlayan ve amaçsız davranışlardır. Bu davranışlar çoğunlukla stres altındayken ortaya çıkmaktadır (Condy ve diğ., 2019). Literatürde stereotipik davranışların tespitinde birçok yöntem ve çalışma mevcuttur. Fakat bu davranışların tespiti sonrası durdurmaya yönelik bir uygulamaya rastlanmamıştır.

Oti-Stop Teknolojisi ile çocuğa verilen akıllı bileklik; ivmeölçer ile beden hareketlerini, kalp atış hızı sensörü ve cilt ısı sensörü ile de kalp tepe atımı ve vücut ısısının algılanmasını sağlayacaktır. Bu veriler bluetooth üzerinden akıllı telefondaki uygulamaya aktarılacaktır. Verilerin uygulama üzerinden veritabanına aktarımı gerçekleştikten sonra bilgilerin saklanması sağlanacaktır. Geliştirmiş olduğumuz uygulama üzerindeki otomatik analiz / veri işleme modülü veritabanındaki bilgileri okuyarak, kullanıcıdan gelen son verilerle karşılaştırma yapacaktır. Bu karşılaştırma sonucunda çocuk üzerinden gelen son veriler sistemde belirlenmiş olan standart metriklerin üzerinde ya da altındaysa uygulama üzerinden; annenin bilekliğine çocuğun stres seviyesinin değiştiğini ve stereotipik davranışların varlığını belirten bildirim gönderilecektir. Anne'nin bilekliğine bildirim gönderilmesine karar verildiği noktada, çocuğun dikkatini farklı yöne çekmek, çocuğun stres seviyesini normale döndürmek ve stereotipik davranışları durdurmak için anne ve çocuk tarafından belirlenen avatar, ses, metin ve titreşim çocuğun bilekliğine gönderilecektir. Bu sayede çocuğun stres düzeyi düşecektir.

Stereotipik davranışlar ile birlikte otizmli bireylerin yıkanma, giyinme, beslenme gibi günlük yaşam aktivitelerini başlatma ve sürdürmede güçlük yaşadıkları bilinmektedir (Torrado et al., 2016). Geliştirdiğimiz uygulamada çocuğun gerçekleştirmesi gereken günlük rutinler ve hangi saatler arasında gerçekleştirilmesi gerektiği anne tarafından belirlenecektir. Belirlenen saatten beş dakika öncesinde çocuğun aktiviteye başlamasına teşvik etmek için anne ve çocuğun bilekliklerinde zamanlayıcı ortaya çıkacaktır. Zaman kavramının soyutlaştırmak için

zamanlayıcı aktivite saatine yaklaştıkça renk değiştirecektir. Bu zaman diliminde çocuk aktiviteye başladığında ve aktiviteyi bitirdiğinde anne tarafından bileklik üzerinde bulunan simgeye dokunulacaktır. Çocuk belirlenen sürede aktiviteyi gerçekleştirdiğinde olumlu geri bildirim vermek amacıyla puan rozeti bileklik ekranında belirecektir.

Tasarlanan buluş sayesinde; Çocuk bilekliğinin stresi ve stereotipik davranışları algılaması ile anne ve çocuk tarafından belirlenen çocuğa özgü avatar, metin, resim, müzik ve titreşimin devreye girmesiyle stres seviyesi azalacak ve stereotipik davranışlar durdurulacaktır. Zamanlama stratejileri ve puan rozetleri ile otizmli çocuğun günlük rutinlerini gerçekleştirmesi sağlanacaktır.

KAYNAKLAR

- Condy, E. E., Scarpa, A. Friedman, B. H. (2019). Restricted repetitive behaviors in autism spectrum disorder: A systematic review from the neurovisceral integration perspective. Biological Psychology, 148, 107739.
- Torrado J, Montoro G, Gomez J (2016) The Potential of Smartwatches for Emotional Self-regulation of People with Autism Spectrum Disorder. BIOSTEC, 444-449.

WEARABLE TECHNOLOGIES AND MOBILE APPLICATION EXAMPLE: MONITORING AND SUPPORT SYSTEM FOR STEREOTYPICAL BEHAVIORS AND DAILY ROUTINES IN AUTISM

Asst. Prof. Elçin Babaoğlu[1], Asst. Prof. Aydan AKKURT YALÇINTÜRK[1]

[1]Üsküdar University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, TÜRKİYE

Autism spectrum disorder (ASD) is a neurodevelopmental disorder primarily characterized by impairment in communication and social behavior. Symptoms seen in this disorder include; stereotypical behaviors/rigid, restricted or repetitive behaviors, and disorders in the psychomotor/social domain. Stereotypic behaviors are repetitive and purposeless behaviors that are common in children with ASD. These behaviors mostly occur when under stress (Condy et al., 2019). There are many methods and studies in the literature to detect stereotypical behaviors. However, no practice has been found to stop these behaviors after they are detected. Smart bracelet given to the child with Oti-Stop Technology; It will detect body movements with the accelerometer, and heart rate and body temperature with the heart rate sensor and skin temperature sensor. This data will be transferred to the application on the smartphone via Bluetooth. After the data is transferred to the database via the application, the information will be stored. The automatic analysis / data processing module on the application we have developed will read the information in the database and compare it with the latest data received from the user. As a result of this comparison, if the latest data received from the child is above or below the standard metrics determined in the system, through the application; A notification will be sent to the mother's wristband indicating that the child's stress level has changed and there is stereotypical behavior. At the point when it is decided to send a notification to the mother's wristband, the avatar, voice, text and vibration determined by the mother and the child will be sent to the child's wristband in order to draw the child's attention in a different direction, normalize the child's stress level and stop stereotypical behavior. In this way, the child's stress level will decrease.

It is known that individuals with autism, along with stereotypic behaviors, have difficulty initiating and maintaining daily life activities such as washing, dressing, and feeding (Torrado et al., 2016). In the application we have developed, the daily routines that the child should follow and the hours at which they should be performed will be determined by the mother. A timer will appear on the mother and child's wristbands to encourage the child to start the activity five minutes before the set time. To abstract the concept of time, the timer will change color as

it approaches the activity time. During this time period, when the child starts and finishes the activity, the symbol on the bracelet will be touched by the mother. When the child performs the activity within the specified time, the score badge will appear on the wristband screen to give positive feedback.

Thanks to the designed invention; When the child bracelet detects stress and stereotypical behaviors, the child's specific avatar, text, picture, music and vibration determined by the mother and the child are activated, the stress level will decrease and stereotypic behaviors will be stopped. With timing strategies and score badges, the child with autism will be able to carry out their daily routines.

REFERENCES

- Condy, E. E., Scarpa, A. Friedman, B. H. (2019). Restricted repetitive behaviors in autism spectrum disorder: A systematic review from the neurovisceral integration perspective. Biological Psychology, 148, 107739.
- Torrado J, Montoro G, & Gomez J (2016) The Potential of Smartwatches for Emotional Self-regulation of People with Autism Spectrum Disorder. BIOSTEC, 444-449.

MOBİL SAĞLIK UYGULAMALARI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ

Aydan AKKURT YALÇINTÜRK

Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye.

Dünyada ve Türkiye'de mobil cihazların kullanımının artması, hasta sayılarının artması ve sağlık profesyoneli sayısının sınırlı olması mobil cihazların sağlık alanında kullanımının artmasına neden olmaktadır. Bu durumda mobil uygulamalarının gelişimine katkı sağlamaktadır (Akgün ve ark., 2019). Sağlıkla ilgili 138 binden fazla mobil uygulama olmakla birlikte her gün neredeyse 200 uygulama platformlara sunulmaktadır. Her beş telefon sahibinden biri akıllı telefonuna sağlıkla ilgili mobil uygulama indirmektedir (Çetinkaya ve Uslu, 2020). Akıllı telefonlarda yer alan mobil sağlık uygulamalarının %29'u ruh sağlığı üzerine tasarlanmıştır. Psikiyatrik bir tanı alan hastaların %72'si mobil uygulamaları kullanmak için isteklidirler. Psikotik bozukluğu olan kişilerin %80'i mobil teknoloji kullanmaktadır (Akgün ve ark., 2019).

Mobil Ruh Sağlığı Uygulama Örnekleri

Palmier-Claus ve ark. (2012) tarafından yapılan çalışmanın amacı psikotik belirtileri takip etmek için geliştirilen Clintouch uygulamasının geçerliği ve güvenirliğini belirlemektir. 44 şizofreni tanılı bireyden gün içinde rastgele zamanlarda telefonlarına uyarı geldiğinde belirtilerini rapor etmeleri istenmiştir (günde 6 kez). Hastalar uygulamayı bir hafta süresince kullanmışlardır. Araştırmanın sonuçları ClinTouch uygulamasının belirti yönetimi ve hastanın klinik tablosunun takibi üzerinde etkili olduğunu ortaya koymuştur (Palmier-Claus ve ark., 2012).

Ünlü İnce ve ark. (2019) tarafından yapılan çalışmanın amacı depresif semptomlar için uyarlanmış bir problem çözme terapisinin Web ve mobil uygulamasının klinik etkilerini test etmektir. Uygulama metin, fotoğraflar, videolar ve alıştırmalardan oluşan 5 hafta boyunca 5 modülden oluşmaktadır. Uygulamadaki amaçlanan müdahalenin özü, kullanıcılara önemli ancak çözülebilir problemlerinin birçoğu için 6 adımlı problem çözme tekniğinin öğretilmesidir. Çalışmadan sonucunda Web ve mobil tabanlı problem çözme müdahalesinin hafif ila orta şiddette depresif semptomların tedavisinde uygun bir alternatif olabileceği belirlenmiştir (Ünlü İnce ve ark., 2019).

Stresli zamanlarda kişisel bakıma zaman ayırmak özellikle önemlidir. Kendinizi stresli hissetmiyorsanız bile, stresi önlemek için iyi bir kişisel bakım rutinine girmeniz önemlidir. DeVylder ve ark. tarafından geliştirilen COVID Koçu mobil uygulaması ayın her günü için bir

tane olmak üzere 30 farklı kişisel bakım uygulaması önerisi konusunda yol gösterici olmaktadır. Bu uygulamaların birçoğu grup olarak da yapılabilmektedir. Bu egzersizleri sabah toplantılarına veya küçük toplantılara girmeden önce yapabilirsiniz. İş gününe birkaç dakikalık sakinlik ile başlamak yararlı olabilir.

Psikiyatri hemşireleri, bireylerin sağlığını geliştirmek ve sürdürmek amacıyla mobil uygulamaların potansiyelini ve etkililiğini anlayarak, uygulamaların tasarımına ve kullanımına aktif olarak katılarak ve mobil uygulamaları aktif olarak kullanarak hemşireliğin kapsamını genişletebilir.

KAYNAKLAR

- Akgün B.D., Aytaç A., Yorulmaz O. Ruh Sağlığında Mobil Uygulamalar: Etkinliğe Yönelik Sistematik Bir Gözden Geçirme. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 2019; 11(4):519-530
- Ünlü Ince B, Gökçay D, Riper H, Cuijpers P. Effectiveness of a Web- and Mobile-Guided Psychological Intervention for Depressive Symptoms in TÜRKİYE: Protocol for a Randomized Controlled Trial. JMIR Res Protoc. 2019; 8(4):e13239.
- Çetinkaya B., Uslu E. Parmak Ucundaki Bakım: Mobil Uygulama ve Şizofreni Hastalarının Bakımında Kullanımı. ACU Sağlık Bil Derg 2020; 11(4):574-581
- DeVyldera E.K., Bredaa K.L., Pietrzak RH. Implementation of a self-help mobile mental health app in COVID-19 frontline health care workers: A quality improvement Project. Archives of Psychiatric Nursing, 2023.
- Palmier-Claus, J.E., Ainsworth, J., Machin, M. *et al.* The feasibility and validity of ambulatory self-report of psychotic symptoms using a smartphone software application. *BMC Psychiatry* 2012; 12:172.

MOBILE HEALTH APPLICATIONS AND PSYCHIATRIC NURSING

Aydan AKKURT YALÇINTÜRK

Üsküdar University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, İstanbul, TÜRKİYE.

The increasing use of mobile devices in the world and in TÜRKİYE, the increase in the number of patients and the limited number of healthcare professionals lead to an increase in the use of mobile devices in the field of healthcare. In this case, it contributes to the development of mobile applications (Akgün et al., 2019). Although there are more than 138 thousand health-related mobile applications, almost 200 applications are offered to the platforms every day. One in every five phone owners downloads a health-related mobile application to their smartphone (Çetinkaya and Uslu, 2020). 29% of mobile health applications on smartphones are designed for mental health. 72% of patients with a psychiatric diagnosis are willing to use mobile applications. 80% of people with psychotic disorders use mobile technology (Akgün et al., 2019).

Mobile Mental Health Application Examples

Palmier-Claus et al. (2012) was to determine the validity and reliability of the Clintouch application developed to monitor psychotic symptoms. 44 individuals diagnosed with schizophrenia were asked to report their symptoms when alerts came to their phones at random times during the day (6 times a day). Patients used the application for a week. The results of the study revealed that the ClinTouch application was effective on symptom management and monitoring of the patient's clinical picture (Palmier-Claus et al., 2012).

Ünlü İnce et al. (2019) was to test the clinical effects of a Web and mobile application of an adapted problem-solving therapy for depressive symptoms. The application consists of 5 modules over 5 weeks, consisting of text, photos, videos and exercises. The essence of the intended intervention in the app is to teach users a 6-step problem-solving technique for many of their important but solvable problems. As a result of the study, it was determined that Web and mobile-based problem-solving intervention may be a suitable alternative in the treatment of mild to moderate depressive symptoms (Ünlü İnce et al., 2019).

It's especially important to make time for self-care during stressful times. Even if you don't feel stressed, it's important to get into a good self-care routine to prevent stress. DeVylder et al. The COVID Coach mobile application developed by provides guidance on 30 different personal care application suggestions, one for each day of the month. Many of these practices can also be done in groups. You can do these exercises before heading into morning meetings or small meetings. It can be helpful to start the work day with a few minutes of calm.

Psychiatric nurses can expand the scope of nursing by understanding the potential and effectiveness of mobile applications, actively participating in the design and use of applications, and actively using mobile applications to improve and maintain the health of individuals.

REFERENCES

- Akgün B.D., Aytaç A., Yorulmaz O. Mobile applications in mental health: A systematic review of efficacy. Current Approaches in Psychiatry 2019; 11(4):519-530.
- Ünlü Ince B, Gökçay D, Riper H, Cuijpers P. Effectiveness of a Web- and Mobile-Guided Psychological Intervention for Depressive Symptoms in TÜRKİYE: Protocol for a Randomized Controlled Trial. JMIR Res Protoc. 2019; 8(4):e13239.
- Çetinkaya B., Uslu E. Care on fıngertıp: mobıle applıcatıon and usage ın care of schızophrenıa patıents. Acıbadem University Health Sciences Journal 2020; 11(4):574-581
- DeVyldera E.K., Bredaa K.L., Pietrzak RH. Implementation of a self-help mobile mental health app in COVID-19 frontline health care workers: A quality improvement Project. Archives of Psychiatric Nursing, 2023.
- Palmier-Claus, J.E., Ainsworth, J., Machin, M. *et al.* The feasibility and validity of ambulatory self-report of psychotic symptoms using a smartphone software application. *BMC Psychiatry* 2012; 12:172.

ALKOL BAĞIMLILIĞINDA TİDAL MODEL'İN ÇAĞA UYGUN AKTARIMI

Ayşegül SAVAŞAN
İzmir Tınaztepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Tidal Model bireyin kendi hikayesini ve deneyimini merkezine alan bir yaklaşım sunarak, birey merkezli bakım ve teori temelli uygulama ile ilgilenenlere hitap etmektedir. Uygulama temelli araştırmalardan geliştirilen ve orta düzey bir teori olarak sınıflandırılan Tidal Model, Hildegard Peplau ve Joyce Travelbee gibi hemşire teorisyenlerden etkiler taşır. Bozukluk ya da hastalıkla uğraşmak yerine, Tidal Model kişiyle ilişki kurmaya odaklanır. Bu uğraşın amacı, hastalık ve sağlıkla ilişkisini içeren, kişinin şu anki durumunu anlamaktır.

Tidal Model'in Perspektifinden Hemşirelik Metaparadigmaları

Hemşirelik: İnsanların şu anda neye ihtiyaç duyduklarını belirlemeye; bu ihtiyaçları karşılamanın yollarını işbirliği içinde keşfetmeye ve uygun bakımı geliştirmeye odaklanan pratik bir çabadır. İnsanların kendi deneyimlerine erişmelerine ve bunları değerlendirmelerine yardımcı olarak onları bir kez daha yaşam hikayelerinin yazarları haline getirmeyi amaçlar. Hemşireler, bireyin tedavi ekibine tercümanı ve sistemi bir arada tutan "tutkal "dır.

Sağlık: Sağlık-hastalık deneyimi ve insan gelişimine yol açan her şey dahil olmak üzere deneyim okyanusundaki yolculuktur. Var olma ve yaşama görevinin bir parçasıdır. Sağlık bir bütündür ve en geniş anlamıyla hayatımızı nasıl yaşadığımızla bağlantılıdır.

Birey: Doğal filozoflardır ve hayatlarının büyük bir kısmını deneyimlerinin anlamını ve değerini belirlemeye, dünyayı ve dünyadaki yerlerini anlamaya adayan anlam yaratıcılardır. Değişim için büyük bir kapasiteye sahiptir. Bireyler her zaman kendileri için neyin en iyi olduğunu bilirler.

Çevre: Bireylerin yaşamlarını etkileyecek değişikliklere ilişkin farkındalık geliştirebilecekleri bir büyüme ve gelişme alanıdır. Aile, kültür ve ilişkiler çevrenin ayrılmaz bir parçasıdır.

Tidal Model, alkol bağımlılığı tedavisinde çağdaş bir yöntem sunarak bireylerin ön planda olduğu, destekleyici bir terapi deneyimi sağlar. Tidal Model'in çağa uygun aktarımında alanda çalışanlara yönelik eğitim düzenlenerek modelin başarılı bir şekilde aktarılması sağlanabilir. Dijital terapi platformları ve tele-terapi seansları gibi yeni teknolojileri kullanarak çağın gereksinimlerine uyum sağlanabilir. Çeşitli örneklemlerde kanıt düzeyi yüksek araştırmalar yapılabilir.

Tidal Model sadece ruh sağlığı uygulamalarına değil, hayatlarının bir noktasında kendilerini güvende hissedecekleri bir sığınağa ihtiyaç duyan herkese destek olabilir.

CONTEMPORARY TRANSFER OF THE TIDAL MODEL IN ALCOHOL DEPENDENCE

Ayşegül SAVAŞAN

İzmir Tinaztepe University Faculty of Health Sciences Department of Nursing

The Tidal Model appeals to those interested in person-centered care and theory-based practice by offering an approach that centers the individual's own story and experience. Developed from practice-based research and classified as a middle-range theory, the Tidal Model is influenced by nurse theorists such as Hildegard Peplau and Joyce Travelbee. Instead of dealing with the disorder or illness, the Tidal Model focuses on building a relationship with the person. The aim of this endeavor is to understand the person's current state, including its relationship to illness and health.

Nursing Metaparadigms from the Perspective of the Tidal Model

Nursing: It is a practical endeavor that focuses on identifying what people currently need; collaboratively exploring ways to meet those needs; and developing appropriate care. It aims to help people access and evaluate their own experiences, making them once again the authors of their life stories. Nurses are the individual's interpreter to the treatment team and the "glue" that holds the system together.

Health: Health is the journey through the ocean of experience, including the experience of illness and all that leads to human development. It is part of the task of being and living. Health is a whole and in the broadest sense is connected to how we live our lives.

Person: Natural philosophers and meaning-makers who devote much of their lives to determining the meaning and value of their experiences, to understanding the world and their place in it. They have a great capacity for change. Individuals always know what is best for them.

Environment: A space for growth and development where individuals can develop awareness of the changes that will affect their lives. Family, culture and relationships are an integral part of the environment.

The Tidal Model offers a contemporary method in the treatment of alcohol addiction and provides a supportive therapy experience where individuals are at the forefront. Successful transfer of the model can be ensured by organizing training for those working in the field in the transfer of the Tidal Model in accordance with the age. New technologies such as digital therapy

platforms and tele-therapy sessions can be used to adapt to the needs of the age. Research with a high level of evidence can be conducted in various samples.

The Tidal Model can support not only mental health practices but also anyone who needs a shelter where they can feel safe at some point in their lives.

ÇOCUK VE ERGEN RUH SAĞLIĞINDA EBEVEYN EĞİTİMİ PROGRAMLARI: KANITA DAYALI BIR

Burcu ARKAN

Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bursa/Türkiye

Triple P-Olumlu Anne Babalık Eğitimi Programı'nın davranış problemleri olan ya da olma riski taşıyan çocukların anne babaları için geliştirilen çok düzeyli bir aile müdahale programıdır. Bu program, anne babalar ve çocuklar arasında olumlu, sevgi ve şefkate dayalı ilişkileri teşvik etmeyi ve anne babalara birçok farklı çocuk davranışı ve yaygın gelişim problemleri ile baş etmede etkili tutum önerileri geliştirmek için yardımcı olmayı amaçlar [1]. 41'den fazla ülkede uygulanmakta olan Triple P-Olumlu Anne Babalık Eğitimi Programı Queensland Üniversitesi Anne-babalık ve Aile Destek Merkezi'nin 1979 yılında başlattığı bir çalışmadır. Triple P-Olumlu Anne Babalık Eğitimi Programı davranış sorunları olan ya da olma riski taşıyan çocukların ve ergenlerin anne babaları için geliştirilen çok düzeyli bir aile müdahale programıdır. Özellikle ısrarcı, asi, karşı koyan, saldırgan ve genel olarak rahatsız edici davranışlara sahip çocukların anne babaları için program çok daha yararlıdır [2,3].

Triple P-Olumlu Anne Babalık Eğitimi Programı çocuklarda ciddi davranışsal, duygusal ve gelişimsel problemlerini anne babaların bilgi, beceri ve güvenlerini arttırma yoluyla önlemeyi amaçlamaktadır. Doğumdan 16 yaşına kadar çocukların anne babaları için aşamalı olarak artan 5 farklı düzeyde müdahaleden oluşmaktadır [4]. Bu aşamalı, çok düzeyli müdahalenin mantığı, çocuklarda farklı düzeylerde işlevsel ve davranış problemlerin var olması ve anne babaların, ihtiyaç duyacakları desteğin türüne, yoğunluğuna ve şekline dair farklı beklentilere ve isteklere sahip olmasıdır [5]. Çok düzeyli tutum önerisi, etkinliği en üst düzeye çıkarmak, maliyetleri sınırlandırmak, fazla ve gereksiz hizmetlerden kaçınmak ve programın toplumun büyük bir bölümüne ulaştığından emin olmak için tasarlanmıştır. Ayrıca programın çok disiplinli doğası, çocuklar için yetkin anne babalığı teşvik etmede mevcut profesyonel işgücünün en iyi şekilde kullanılmasını sağlar [3].

Triple P-Olumlu Anne Babalık Eğitimi Programı anne babaların duygusal öz-düzenlemeyi nasıl teşvik edileceklerini, çocuklarda sosyal ve dil becerilerini, bağımsızlık ve problem çözme becerilerini geliştirmelerine nasıl yardımcı olabileceklerini öğretir. Bu becerilerin kazanılması aile uyumunu arttırır, anne baba-çocuk çatışmasını azaltır, başarılı akran ilişkilerini geliştirir ve çocukları başarılı okul deneyimlerine hazırlar [1,3].

Triple P-Olumlu Anne Babalık Eğitimi Programı Türkiye'de 2012 yılında Burcu Arkan tarafından yapılan doktora tezi ile uygulanmaya başlamıştır [6,7]. Bu çalışma ile Türkiye 25. ülke olarak Triple P-Olumlu Anne Babalık Eğitimi Programı'nın uygulandığı ülkeler listesine girmiştir. Bu konuda halen çalışmaları devam etmektedir.

KAYNAKLAR

- Sanders, M. R. (2012). Development, evaluation, and multinational dissemination of the Triple P-Positive Parenting Program. *Annual Review of Clinical Psychology, 8,* 345–379. https://doi. org/10.1146/annurev-clinpsy-032511-143104
- Sanders, M. R. (1999). Triple P-Positive Parenting Program: Towards an empirically validated multilevel parenting and family support strategy for the prevention of behavior and emotional problems in children. *Clinical Child and Family Psychology Review, 2,* 71–90. https://doi.org/10.1023/A:102184361384
- Sanders, M. R. (2023). The Triple P System of Evidence-Based Parenting Support: Past, Present, and Future Directions. *Clinical Child and Family Psychology Review*, https://doi.org/10.1007/s10567-023-00441-8
- Sanders, M. R., & Mazzucchelli, T. G. (Eds.). (2017). The power of positive parenting: Transforming the lives of children, parents, and communities using the Triple P system. Oxford University Press.
- Sanders, M. R., Divan, G., Singhal, M., Turner, K. M., Velleman, R., Michelson, D., & Patel, V. (2022). Scaling up parenting interventions is critical for attaining the Sustainable Development Goals. *Child Psychiatry & Human Development, 53*(5), 941–952. https:// doi.org/10.1007/s10578-021-01171-0
- Arkan B., 2012. Davranış Sorunları Olan Ergenlerin Ebeveynlerine Uygulanan Eğitimin Ebeveyn Tutumu, Ebeveyn Ruh Sağlığı ve Ergen Davranışına Etkisi Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Doktora Tezi İzmir 2012.
- Arkan, B., Güvenir, T. Ralph, A. & Day, J. (2020) The Efficacy and Acceptability of the Triple P: Positive Parenting Program with Turkish Parents. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing, 33*(3), 148-156. https:// doi.org/10.1111/jcap.12283

PARENT EDUCATION PROGRAMS IN CHILD AND ADOLESCENT MENTAL HEALTH: AN EVIDENCE-BASED PROGRAM TRIPLE P (POSITIVE PARENTING PROGRAM)

Burcu ARKAN

Bursa Uludag University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Bursa/TÜRKİYE

The Triple P – Positive Parenting Program® is a multi-level system of family intervention for parents of children who have or are at risk of developing behaviour problems. It is a preventively oriented program which aims to promote positive, caring relationships between parents and their children, and to help parents develop effective management strategies for dealing with a variety of childhood behaviour problems and common developmental issues. The Triple P-Positive Parenting Program has been developed at the University of Queensland's Parenting and Family Support Center since 1979 and is now actively implemented in over 41 countries. Triple P is a multilevel family intervention program developed for the parents of children and adolescents that have or are at risk for behavioral problems. The program is particularly helpful for the parents of children who have persistent, rebellious, defiant, aggressive, and in general, distressing behavior (Sanders, 2008, 2012).

Triple P aims to prevent severe behavioural, emotional and developmental problems in children by enhancing the knowledge, skills, and confidence of parents. It incorporates five levels of intervention on a tiered continuum of increasing strength for parents of preadolescent children from birth to age 16.The rationale for this tiered multi-level strategy is that there are differing levels of dysfunction and behavioural disturbance in children, and parents have differing needs and desires regarding the type, intensity and mode of assistance they may require. The multi-level strategy is designed to maximise efficiency, contain costs, avoid waste and over servicing, and to ensure the program has wide reach in the community. Also, the multi-disciplinary nature of the program involves the better utilisation of the existing professional workforce in the task of promoting competent parenting.

Triple P teaches parents strategies to encourage their child's social and language skills, emotional self-regulation, independence and problem-solving ability. Attainment of these skills promotes family harmony, reduces parent–child conflict, fosters successful peer relationships and prepares children for successful experiences at school.

Triple P started to be implemented in TÜRKİYE in 2012 with the doctoral thesis of Burcu Arkan. With this study, TÜRKİYE entered the list of countries where Triple P is implemented as the 25th country. Burcu Arkan's work on Triple P is still continuing.

REFERENCES

- Sanders, M. R. (2012). Development, evaluation, and multinational dissemination of the Triple P-Positive Parenting Program. *Annual Review of Clinical Psychology, 8*, 345–379. https://doi. org/10.1146/annurev-clinpsy-032511-143104
- Sanders, M. R. (1999). Triple P-Positive Parenting Program: Towards an empirically validated multilevel parenting and family support strategy for the prevention of behavior and emotional problems in children. *Clinical Child and Family Psychology Review, 2,* 71–90. https://doi.org/10.1023/A:102184361384
- Sanders, M. R. (2023). The Triple P System of Evidence-Based Parenting Support: Past, Present, and Future Directions. *Clinical Child and Family Psychology Review*, https://doi.org/10.1007/s10567-023-00441-8
- Sanders, M. R., & Mazzucchelli, T. G. (Eds.). (2017). The power of positive parenting: Transforming the lives of children, parents, and communities using the Triple P system. Oxford University Press.
- Sanders, M. R., Divan, G., Singhal, M., Turner, K. M., Velleman, R., Michelson, D., & Patel, V. (2022). Scaling up parenting interventions is critical for attaining the Sustainable Development Goals. *Child Psychiatry & Human Development, 53*(5), 941–952. https:// doi.org/10.1007/s10578-021-01171-0
- Arkan B., 2012. Davranış Sorunları Olan Ergenlerin Ebeveynlerine Uygulanan Eğitimin Ebeveyn Tutumu, Ebeveyn Ruh Sağlığı ve Ergen Davranışına Etkisi Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Doktora Tezi İzmir 2012.
- Arkan, B., Güvenir, T. Ralph, A. & Day, J. (2020) The Efficacy and Acceptability of the Triple P: Positive Parenting Program with Turkish Parents. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing, 33*(3), 148-156. https:// doi.org/10.1111/jcap.12283

YEME BOZUKLUKLARINDA ROY UYUM MODELİ'NİN ÇAĞA UYGUN ŞEKİLDE AKTARIMI

Elif Deniz KAÇMAZ

İzmir Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği A.D., Menemen, İzmir, Türkiye

Yeme tutum ve davranışlarında çeşitli bozulmaların meydana geldiği, kiloya ilişkin bozulmuş inançlar ve kilo denetimine yönelik davranışlarla seyreden ve bireyde işlev kaybına neden olan ruhsal hastalık grubudur. Yeme bozukluklarının hemşirelik bakımında temel amaç, sağlıklı yeme davranışlarının geliştirilebilmesi ve yaşamın kontrolünün ele alınabilmesidir. Yeme bozukluğu olan bireyin bütün değerlendirilmesi gerekmektedir. Roy Uyum Modeli (RUM) hemşirelere, bakım verdikleri bireyi biyo-psiko-sosyal bir bütün olarak değerlendirme olanağı sunmaktadır. RUM ile bakım veren hemşireler, bireyin uyum süreçlerini anlama ve sağlıklı uyum sağlamalarını teşvik etmede yol göstericidir. RUM'da yer alan dört uyum alanında var olan uyumsuz davranışların belirlenmesi hemşirelik bakımının ilk basamağıdır. Yeme bozukluklarında uyum alanlarına göre değerlendirildiğinde, fizyolojik alanda; beslenme gereksinimini karşılanmasında bozulma, boşaltım fonksiyonunda bozulma, vücut derisinde bozulmalar, sıvı elektrolit dengesizliği, benlik kavramı alanında; olumsuz beden imajı, benlik saygısında azalma, etkisiz baş etme, rol fonksiyon alanında, bireyin rollerini yerine getirme isteğinde azalma, karşılıklı bağlılık alanında; yakın ilişki kurma isteğinde azalma gibi uyumlu olmayan davranışlar ortaya çıkabilmektedir. Bu davranışların ortaya çıkmasına neden olan uyaranların değerlendirilmesi hemşirelik bakımının bir sonraki aşamasıdır. Ardından hemşirelik tanısının belirlenmesi, hedef belirlenmesi, hemşirelik girişimlerinin uygulanması ve değerlendirme ile hemşirelik süreci tamamlanmaktadır. Yeme bozukluğu olan bireylerin tedaviye uyum, tam iyileşme ve uzun vadeli etkileri konularında bazı zorluklar olduğu belirtilmektedir. Tedaviye uyumu arttırmak için çevrimiçi tedavi ve bakım yöntemlerinin entegrasyonu önerilmektedir. Yeme bozukluklarında RUM'un çağa uygun aktarımında bireyselleştirilmiş bir formülasyon kullanımı önerilmektedir. Yapılan araştırmalarda, yeme bozukluğu olan bireylerin online görüşmeleri bırakma sıklığının fazla olduğu saptanmıştır. Online görüşmeler, yeme bozukluğu olan bireyin rehabilitasyon sürecinde bireyin ve çevrenin desteği ile beslenme alışkanlıklarını değiştirerek, bütüncül bakımı sürdürmek için kullanılabileceği, remisyonun kalıcı olarak sürdürülebilmesi için psikoeğitimler aracılığıyla nükslerin önlenmeye çalışılması gereklidir.

Anahtar Kelimeler: yeme bozuklukları, roy uyum modeli, hemşirelik bakımı

TRANSFER OF THE ROY ADAPTATION MODEL IN EATING DISORDERS IN A CONTEMPORARY MANNER

Elif Deniz KAÇMAZ

İzmir Bakırçay University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Menemen, İzmir, TÜRKİYE

It is a group of mental illnesses that cause various deteriorations in eating attitudes and behaviors, distorted beliefs about weight and behaviors aimed at weight control, and cause loss of function in the individual. The main purpose of nursing care for eating disorders is to develop healthy eating behaviors and take control of life. The individual with an eating disorder needs to be evaluated as a whole. Roy Adaptation Model (RAM) offers nurses the opportunity to evaluate the individual they care for as a bio-psycho-social whole. Nurses who provide care with RAM are guiding in understanding the individual's adaptation processes and encouraging their healthy adaptation. Identifying maladaptive behaviors in the four adaptation areas in RAM is the first step of nursing care. When evaluated according to the adaptation areas in eating disorders, in the physiological field; Impairment in meeting nutritional needs, deterioration in excretory function, deterioration in body skin, fluid electrolyte imbalance, self-concept; negative body image, decrease in self-esteem, ineffective coping, in the field of role function, decrease in the individual's desire to fulfill their roles, in the field of interdependence; Incompatible behaviors such as a decrease in the desire to establish close relationships may occur. Evaluation of the stimuli that cause these behaviors to occur is the next stage of nursing care. Then, the nursing process is completed with the determination of the nursing diagnosis, goal setting, implementation of nursing interventions and evaluation. It is stated that individuals with eating disorders have some difficulties in compliance with treatment, full recovery and long-term effects. Integration of online treatment and care methods is recommended to increase treatment compliance. It is recommended to use an individualized formulation in the modern transfer of RUM in eating disorders. Studies have found that individuals with eating disorders are more likely to abandon online conversations. Online interviews can be used to maintain holistic care by changing the eating habits of the individual with an eating disorder with the support of the individual and the environment during the rehabilitation process, and in order to maintain remission permanently, it is necessary to try to prevent relapses through psychoeducation.

Key Words: eating disorders, Roy adaptation model, nursing care

DEPREM SONRASINDA YAŞAMAK: GERIYE KALANLAR

Döndü ÇUHADAR

Gaziantep Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı

Travmatik deneyimler hayatın normal akışı içinde meydana gelir ve kişinin baş etme mekanizmalarını devre dışı bırakarak hayata uyumunu bozar. Sıradan olumsuzluklardan farklı olarak travmatik olaylar, bireylerin hayatlarına veya bütünlüklerine yönelik tehdit, şiddet veya ölüm riski içerir. Depremler sıklıkla meydana gelen, insanların hayatını derinden etkileyen ve önemli psikolojik hasarlara yol açan doğal afetlerden biridir(1). Bir felaketin ardından iyileşme, temel gereksinimlerin az olduğu veya mevcut olmadığı durumlarda karmaşık ve zorlu bir süreç olabilir. Jordan (2013) Afetten Sağ Kalanın İhtiyaçlar Hiyerarşisi, çeşitli bileşenleri ve yapısına ilişkin bir piramit şeklinde sunmuştur. Piramidin en alt seviyeleri en temel ihtiyaçlardan (veya eksikliklerden) oluşurken, karmaşık ihtiyaçlar (iyileşme ve büyüme) piramidin tepesinde yer alır. En alttaki ihtiyaçlar, Maslow'un eksiklik ihtiyaçları olarak tanımladığı su, yiyecek ve barınma gibi temel fiziksel ihtiyaçlardır. Afetin hemen ardından yiyecek, su ve barınak sınırlı olabilir veya hiç olmayabilir. Afetten Sağ Kalanın İhtiyaçlar Hiyerarşisinde güvenlik bir sonraki seviyedir. Bu önemli bir husustur ve genellikle afetten doğrudan veya afet sonrası yaşam koşullarından dolaylı olarak etkilenebilecek fiziksel güvenlikle ilgilidir. Aile ve arkadaş desteğinin yanı sıra stres tepkileri, keder ve kayıp da iyileşme ihtiyaçları olarak tanımlanır. İyileşme ihtiyacı bir eksiklikten değil, bir felaketin ortaya çıkmasından ve felaket sonrası hayatta kalmak tan kaynaklanır. Daha spesifik olarak, aile ve arkadaş desteği hiyerarşideki bir sonraki seviyedir ve güçlü bir destek sistemine sahip olmanın önemine odaklanılarak üst düzey bir ihtiyaç olarak tanımlanır. Stres reaksiyonları, kabuslar, geçmişe dönüşler, aşırı tetikte olma vb. sorunları ele alma ihtiyacını içeren bir sonraki üst düzey ihtiyaçtır ve bunu daha da yüksek düzeydeki ihtiyaç, keder ve kayıp (örn. aile üyeleri, komşular, arkadaşlar, arkadaşlar) takip eder. Piramidin en yüksek seviyesi asimilasyon (yani afet olayının mevcut inanç ve değerlere dahil edilmesi) veya uyum sağlamadır (yani mevcut inanç ve değerlerin afet olayı tarafından değiştirilmesi). Afetten Kurtulanların İhtiyaçlar Hiyerarşisinin en üst seviyesi, büyüme ihtiyaçları olarak tanımlanır, çünkü bu seviyedeki afetzedeler afet sonrası büyümeyi deneyimler (2).

KAYNAKLAR

- Cansel, N., & Ucuz, İ. (2022). Post-traumatic stress and associated factors among healthcare workers in the early stage following the 2020 Malatya-Elazığ earthquake. Konuralp Medical Journal, 14(1), 81-91.
- Jordan, K. (2015). The disaster survivor's hierarchy of needs: what every disaster mental health worker should know. American Counseling Association: Alexandria, VA, USA, 7.

LIVING AFTER THE EARTHQUAKE: REMNANTS OF THE EARTHQUAKE

Döndü ÇUHADAR
Gaziantep University
Health Science Faculty, Nursing Department
Department of Psychiatric Nursing

Traumatic experiences occur in the normal course of life and disrupt a person's adaptation to life by disabling his coping mechanisms. Unlike ordinary adversities, traumatic events involve threats to individuals' lives or integrity, risk of violence or death. Earthquakes are one of the natural disasters that occur frequently, deeply affect people's lives and cause significant psychological damage (1). Recovering from a disaster can be a complex and challenging process when basic needs are scarce or unavailable. Jordan (2013) presented the Disaster Survivor's Hierarchy of Needs in the form of a pyramid regarding its various components and structure. The lowest levels of the pyramid consist of the most basic needs (or deficiencies), while complex needs (recovery and growth) are at the top of the pyramid. The needs at the bottom are basic physical needs such as water, food, and shelter, which Maslow defined as deficiency needs. Immediately following a disaster, food, water, and shelter may be limited or nonexistent. In the Disaster Survivor's Hierarchy of Needs, safety is the next level. This is an important consideration and often relates to physical security, which may be affected directly by the disaster or indirectly by post-disaster living conditions. Stress reactions, grief, and loss, as well as family and friend support, are also identified as recovery needs. The need to heal does not arise from a deficiency, but from the occurrence of a disaster and survival after the disaster. More specifically, family and friend support is the next level in the hierarchy and is defined as a higher-order need, focusing on the importance of having a strong support system. Stress reactions, nightmares, flashbacks, hypervigilance, etc. is the next higher level need, which includes the need to address problems, followed by an even higher level need, grief, and loss (e.g., family members, neighbors, friends, friends). The highest level of the pyramid is assimilation (i.e., the incorporation of the disaster event into existing beliefs and values) or accommodation (i.e., the replacement of existing beliefs and values by the disaster event). The top level of the Disaster Survivor's Hierarchy of Needs is defined as growth needs because disaster survivors at this level experience post-disaster growth (2).

REFERENCES

- Cansel, N., & Ucuz, İ. (2022). Post-traumatic stress and associated factors among healthcare workers in the early stage following the 2020 Malatya-Elazığ earthquake. Konuralp Medical Journal, 14(1), 81-91.
- Jordan, K. (2015). The disaster survivor's hierarchy of needs: what every disaster mental health worker should know. American Counseling Association: Alexandria, VA, USA, 7.

DANS VE HAREKET TERAPİSİ UYGULAMALARI: ŞİZOFRENİ TANISI ALAN HASTA ÖRNEKLEMİNDE UYGULAMA ÖRNEĞİ

Gonca ÜSTÜN

Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD, Amasya, Türkiye

Şizofreni, dünya çapında önde gelen bir engellilik nedeni olup birden çok işlevsel alanda bozulma ile karakterizedir. Hastalar çeşitli halüsinasyonlar, sanrılar, dezorganize konuşma ve hareket kısıtlılığı gibi pozitif belirtiler ile künt duygulanım, aloji, avolisyon, anhedonia ve asosyallik gibi negatif belirtiler gösterirler. Özellikle negatif belirtilerin tedavisinde ilaç tedavilerine ek olarak psikoterapötik müdahalelere gereksinim duyulmaktadır. Bu müdahalelerden biri de son zamanlarda farklı uygulama alanlarında adından söz ettiren Dans Hareket Terapisi (DHT)'dir. Amerikan Dans Terapi Derneği'ne göre DHT; sağlığın ve iyilik halinin artırılması amacıyla bireyin duygusal, sosyal, bilişsel ve fiziksel bütünlüğünün sürdürülmesi için hareketin psikoterapötik kullanımıdır. Derneğin kurucusu Marian Chace, DHT aracılığıyla katatonik hastalarla iletişime geçebilmiş ve DHT'nin psikiyatride kullanımına öncülük etmiştir. DHT'yi genel danstan ayıran en önemli özellik, amacının bir performans sergileme veya üst düzey dans etme becerisi gerektirmemesidir. DHT'nin dayandığı temel ilke, hareket ve duygu arasında bir ilişki olduğudur. Bu ilişkinin gelişmesi ise bireyin öz farkındalığının artmasını ve kişilerarası ilişkilerinin daha görünür olmasını sağlamaktadır. DHT, beden ve zihin arasında bağlantı kuran, sözlü olmayan bir iletişim aracıdır. Şizofreniyi kendiliğin bedenden ayrılması olarak nitelendiren görüşler beden temelli yaklaşımlara odaklanmakta, özellikle duygu ve düşüncelerini gerçeğe dayalı bir şekilde sözlü olarak ifade edemeyen bireylerde dans hareket terapisinin yararlı olabileceğini belirtmektedir. Dans hareket terapisi uygulamaları, şizofreni belirtilerinin ortaya çıkışını ve şiddetini azaltmakta ve psikososyal işlevsellik düzeyleri üzerinde olumlu bir etki yaratmaktadır. Nitel sonuçlar ise; hareketlilik, motivasyon, beden farkındalığı, sosyalleşme, aidiyet, içgörü ve damgalanma kavramlarına odaklanmaktadır. Psikiyatri kliniği ya da bir toplum ruh sağlığı merkezinde yapılan bu çalışmalar, grup çalışması olarak DHT'nin haftada bir-iki kez, toplam 12-24 seans uygulanmasının etkili sonuçlarını ortaya koymaktadır. DHT'nin tüm oturumları ısınma, sürdürme ve kapanış aşamalarından oluşmaktadır. Isınma etkinlikleri, öz farkındalık ve grupla etkileşimi hedeflemektedir. Sürdürme etkinlikleri, grubun özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre tematik uygulamaları kapsamaktadır. Oturumların sonunda bireysel ve grup değerlendirmesi yapılarak oturum tamamlanmaktadır.

DANCE AND MOVEMENT THERAPY PRACTICES: PRACTICE EXAMPLE IN A SAMPLE DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA

Gonca USTUN

Amasya University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Amasya, Türkiye

Schizophrenia is a leading cause of disability worldwide and is characterized by impairment in multiple functional domains. Patients show positive symptoms such as various hallucinations, delusions, disorganized speech and limited movement, and negative symptoms such as blunted affect, alogia, avolition, anhedonia and asociality. Psychotherapeutic interventions are needed in addition to drug treatments, especially in the treatment of negative symptoms. One of these interventions is Dance Movement Therapy (DMT), which has recently made a name for itself in different practice areas. According to the American Dance Therapy Association (ADTA), DMT is the psychotherapeutic use of movement to maintain the emotional, social, cognitive and physical integrity of the individual in order to increase health and well-being. ADTA's founder, Marian Chace, was able to communicate with catatonic patients through DMT and pioneered the use of DMT in psychiatry. The most important feature that distinguishes DMT from general dance is that its purpose does not require a performance or high-level dancing skills. The basic principle on which DMT is based is that there is a relationship between movement and emotion. The development of this relationship enables individuals to increase their self-awareness and make their interpersonal relationships more visible. DMT is a non-verbal communication tool that connects the body and mind. Views that describe schizophrenia as the separation of the self from the body focus on body-based approaches and state that DMT can be beneficial, especially for individuals who cannot verbally express their feelings and thoughts in a realistic way. DMT practices reduce the occurrence and severity of schizophrenia symptoms and have a positive effect on psychosocial functioning levels. Qualitative results are; it focuses on the concepts of mobility, motivation, body awareness, socialization, belonging, insight and stigma. These studies, conducted in a psychiatric clinic or a community mental health center, reveal the effective results of implemented DMT as a group study, once or twice a week, for a total of 12-24 sessions. All sessions of DMT consist of warm-up, sustaining and closing phases. Warm-up activities target self-awareness and interaction with the group. Sustainment activities include thematic practices according to the characteristics and needs of the group. At the end of the sessions, the session is completed with an individual and group evaluation.

REFERENCES

- American Dance Therapy Association (ADTA). What is Dance/Movement Therapy? Available at: https://adta.memberclicks.net/what-is-dancemovement-therapy Accessed September 27, 2023.
- Bryl, K., & Biondo, J. (2021). Dance/movement therapy and schizophrenia spectrum disorders: a reflection of clinical practices and history. OBM Integrative and Complementary Medicine, 6(4), 1-22.
- Bryl, K., Bradt, J., Cechnicki, A., Fisher, K., Sossin, K. M., & Goodill, S. (2022). The role of dance/movement therapy in the treatment of negative symptoms in schizophrenia: a mixed methods pilot study. Journal of Mental Health, 31(5), 613-623.
- Gökcen, A., Ekici, G., Abaoğlu, H., & Şen, D. T. (2020). The healing effect of goal-oriented dance and movement therapy in schizophrenia: a rater-blinded randomized controlled trial. The Arts in Psychotherapy, 71, 101702.
- Harvey, P. D., Strassnig, M. T., & Silberstein, J. (2019). Prediction of disability in schizophrenia: symptoms, cognition, and self-assessment. Journal of Experimental Psychopathology, 10(3), 1-20.
- Lee, H. J., Jang, S. H., Lee, S. Y., & Hwang, K. S. (2015). Effectiveness of dance/movement therapy on affect and psychotic symptoms in patients with schizophrenia. The Arts in Psychotherapy, 45, 64-68.
- Martin, L. A., Koch, S. C., Hirjak, D., & Fuchs, T. (2016). Overcoming disembodiment: The effect of movement therapy on negative symptoms in schizophrenia: a multicenter randomized controlled trial. Frontiers in Psychology, 7(483), 1-14.
- Payne H. (2017). Essentials of dance movement psychotherapy: international perspectives on theory, research, and practice. Routledge.
- Ren, J., & Xia, J. (2013). Dance therapy for schizophrenia. Cochrane Database of Systematic Reviews, 10, CD006868.
- Yesilyaprak B, Caglar S. (2020). Dance and Movement Therapy Group Practices (1st Edition). Ankara: Nobel Academic Publishing.

TUTUKLU HÜKÜMLÜ ADLİ PSİKİYATRİ SERVİSİNDE HEMŞİRE OLMAK

Handan ÖZÇILNAK

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastanesi, Tutuklu Hükümlü Adli Psikiyatri Servisi, Ankara

Tutuklu ve hükümlü adli psikiyatri (THAP), yargı organları tarafından talep edilmesi üzerine, bireylerin işledikleri suça yönelik cezai sorumluluklarının araştırıldığı, mevcut psikiyatrik hastalıklarının tedavi ve rehabilite edildiği sağlık kuruluşlarıdır [1]. THAP servisleri, hastane dışı güvenliğin sağlanmasında İç İşleri Bakanlığı'na bağlı Jandarma Teşkilatı; iç güvenliğin sağlanmasında Adalet Bakanlığı'na bağlı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü; sağlık tedavi ve uygulamalarının sağlanmasında ise Sağlık Bakanlığı'nın iş birliği ve koordinasyon halinde çalışmaktadır. Bu bağlamda THAP, adli psikiyatri hastaneleri bünyesinde hizmet vermekle birlikte Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü Ocak 2022 verilerine göre Türkiye'de Kayseri, Elazığ ve Ankara'da bulunmaktadır [2]. THAP servisleri, hasta ve bilgi güvenliği açısından sadece görevlilerin bulunduğu özellikli bir birimdir. Bu birimde tüm elektronik eşyalar, delici-kesici aletler, ilaç vb. tüm cihazların ve malzemelerin birimde bulundurulması kesinlikle yasaktır. Birimde çalışanlar, tüm cihazların ve malzemelerin servis dışında bırakılması ile X-ray cihazları ve üst araması ardından servise giriş yapabilmektedir.

Tutuklu ve hükümlü adli psikiyatri servislerinde hemşire olarak çalışmak, mesleğin adalet sistemi ile bütünleştirilmesini ve ruh sağlığının desteklenmesi ve güçlendirilmesinde terapötik etkileşimi gerektirmektedir. Özellikli bir hasta popülasyonuna hizmet vermesi ile adli psikiyatri hemşireleri, hastaların günlük planlarını yapılandırma, ilaç yönetimi, psikoeğitim, terapötik ortam oluşturma, terapötik iletişimi sürdürme, kriz yönetimi ve psikiyatrik değerlendirme becerileri ile çok sayıda inovatif ve enformatik roller üstlenmektedir [3,4]. Bu birimde çalışan hemşireler, zeka ve kelime oyunlarına maruz kalabilmesi ile mesleki riske yatkınlık, zorlu iş koşulları ve duygusal yorgunluk nedeniyle psikolojik yük gibi zorluklar ile karşılaşabilmektedir [5]. Bu bağlamda adli psikiyatri hemşirelerinin, öz denetim, analitik düşünme, aktif dinleme, empati, krize müdahale edebilme ve etik ve mesleki standartlara uyma gibi temel becerileri sahip olması ve alanda kullanması önem arz etmektedir [6,7,8].

Sonuç olarak THAP servisleri Türkiye'de yeni yapılandırılan bir oluşum olması ve adli psikiyatri hemşireliğinin Türkiye'de psikiyatri hemşireliğinin subdalları arasında bulunmaması ile gelişime ve güçlendirmeye açık bir alanı oluşturmaktadır. Adli psikiyatri alanında görev yapan uzman hemşirelerin, hasta ve çalışan hakları ile ilgili yasal mevzuat hakkında

bilinçlenmesi, adli psikiyatri hemşireleri olarak mesleki birlik oluşturması, kanıta dayalı uygulama kullanımını yaygınlaştırması ve alana katkısı olacak araştırmalara öncülük etmesi önerilmektedir. Bunun yanında, adli psikiyatri hemşireleri, özellikli bir hasta grubuyla çalışmaları sebebi ile stres altındadır. Adli psikiyatri hemşirelerinin, iş yükünü ve duygusal stresini kontrol edebilmesi ve mesleki doyumun artırılması adına kişisel sınırlarının belirlenmesi, iş ve sosyal hayatı arasında denge kurması ve stres yönetiminin güçlendirilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Özcanlı, T., Ortaköylü, L. (2011). Adli Psikiyatrik Rapor Düzenlenmesinde Adli Tıp Uygulamaları. *Türkiye Klinikleri Psikiyatri Özel Dergisi*, 4, 22-26.
- https://khgmsehirhastaneleridb.saglik.gov.tr/
- Emir, B. S. Tutuklu ve Hükümlü Adli Psikiyatri Servislerine Genel Bakış.
- Polat, H., Karakaş, S.A. (2020). Adli Psikiyatri Hemşireliği. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *3*(3), 225-232.
- Nyman, M., Hofvander, B., Nilsson, T., & Wijk, H. (2020). Mental Health Nurses' Experiences Of Risk Assessments for Care Planning in Forensic Psychiatry. *International Journal of Forensic Mental Health*, *19*(2), 103-113.
- Stevenson, C., Taylor, J. (2020). Nurses' Perspectives of Factors That İnfluence Therapeutic Relationships in Secure İnpatient Forensic Hospitals. *Journal of Forensic Nursing*, *16*(3), 169-178.
- Riches, S., Iannelli, H., Reynolds, L., Fisher, H. L., Cross, S., Attoe, C. (2022). Virtual Reality-Based Training for Mental Health Staff: A Novel Approach to Increase Empathy, Compassion, And Subjective Understanding Of Service User Experience. *Advances in Simulation*, *7*(1), 19.
- Kennedy, H. G. (2022). Models of Care in Forensic Psychiatry. *BJPsych Advances*, *28*(1), 46-59.

TO BE A NURSE IN DETAINED AND CONVICTED FORENSIC PSYCHIATRY SERVICE

Handan OZCILNAK

Ankara Bilkent City Hospital High Security Forensic Psychiatry Hospital, Detaines and Convicts Forensic Psychiatry Service, Ankara

The Forensic Psychiatric Hospital for Detaines and Convicts (DCFP) is a health institution where the criminal responsibility of individuals for the crime they committed is investigated, and their existing psychiatric illnesses are treated and rehabilitated at the request of the judicial authorities [1]. DCFP services work in cooperation and coordination with the Gendarmerie Organization of the Ministry of the Interior to provide security outside the hospital, the General Directorate of Prisons and Detention Houses of the Ministry of Justice to provide internal security, and the Ministry of Health to provide health treatment and procedures. In this context, DCFP services are provided in forensic psychiatric hospitals and according to the data of the General Directorate of Public Hospitals in January 2022, they are located in Kayseri, Elazığ and Ankara in TÜRKİYE [2]. DCFP services are a specialized unit where only staff members are present in terms of patient and information security. In this unit, it is strictly forbidden to keep any devices and materials such as electronic devices, piercing cutting tools, medicines, etc. in the unit. Employees working in the unit can enter the ward after x-ray equipment and body search, and all equipment and materials must be left outside the ward.

Working as a nurse in forensic psychiatric units for detainees and convicts requires integration of the nursing profession into the justice system and assuming an important role in supporting the mental health of patients. Serving a specialized patient population, forensic psychiatric nurses take on numerous innovative and informatics roles with skills in structuring patients' daily plans, medication management, psychoeducation, creating a therapeutic environment, maintaining therapeutic communication, crisis management, and psychiatric assessment [3,4]. Nurses working in this unit may face challenges such as exposure to intelligence and wordplay, susceptibility to occupational hazards, psychological distress due to challenging working conditions, and emotional fatigue [5]. In this context, it is important for forensic psychiatric nurses to possess and use basic skills such as self-control, analytical thinking, active listening, empathy, crisis intervention, and adherence to ethical and professional standards [6,7,8].

As a result, DCFP services constitute an area open to development and strengthening since it is a newly structured organization in TÜRKİYE and forensic psychiatric nursing is not among the sub-branches of psychiatric nursing in TÜRKİYE. It is recommended that specialist nurses

working in the field of forensic psychiatry should be aware of patient and employee rights and legal legislation, create professional unity as forensic psychiatry nurses, disseminate the use of evidence-based practice and pioneer research that will contribute to the field. In addition, forensic psychiatric nurses are under stress because they work with a special group of patients. It is believed that it would be useful for forensic psychiatric nurses to identify their personal boundaries, balance work and social life, and strengthen stress management in order to control their workload and emotional stress and increase job satisfaction.

REFERENCES

- Ozcanlı, T., Ortakoylu, L. (2011). Forensic Medicine Practices in the Preparation of Forensic Psychiatric Reports. *TÜRKİYE Clinics Psychiatry Special Journal*, 4, 22-26.
- https://khgmsehirhastaneleridb.saglik.gov.tr/
- Emir, B. S. An Overview of Forensic Psychiatry Services for Detaines and Convicts
- Polat, H., Karakas, S.A. (2020). Forensic Psychiatry Nursing. *Journal of Midwifery and Health Sciences, 3*(3), 225-232.
- Nyman, M., Hofvander, B., Nilsson, T., & Wijk, H. (2020). Mental Health Nurses' Experiences Of Risk Assessments for Care Planning in Forensic Psychiatry. *International Journal of Forensic Mental Health, 19*(2), 103-113.
- Stevenson, C., Taylor, J. (2020). Nurses' Perspectives of Factors That İnfluence Therapeutic Relationships in Secure İnpatient Forensic Hospitals. *Journal of Forensic Nursing*, *16*(3), 169-178.
- Riches, S., Iannelli, H., Reynolds, L., Fisher, H. L., Cross, S., Attoe, C. (2022). Virtual Reality-Based Training for Mental Health Staff: A Novel Approach to Increase Empathy, Compassion, And Subjective Understanding Of Service User Experience. *Advances in Simulation*, *7*(1), 19.
- Kennedy, H. G. (2022). Models of Care in Forensic Psychiatry. *BJPsych Advances, 28*(1), 46-59.

BİLİÇLİ FARKINDALIK UYGULAMALARININ PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI

Hilal SEKI ÖZ

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kırşehir, Türkiye

Günümüz dünyası koşturmaca, roller, beklentiler, bilgi bombardımanı ile dolu bir dünya haline gelmiştir. Yemek yediğimiz esnada mailleri yanıtlar, yürüyüş sırasında telefonla konuşur, aynı anda pek çok şeyi birlikte yapar hale geldik. Her gün yaptığımız işler bir süre sonra monotonlaşmaya, farkındalığımızın azalmasına ve bu durum bizim otomatik pilotta hareket etmemize yol açıyor. Bilinçli farkındalık otomatik pilottan çıkıp yaşamın her anını deneyimleme fırsatının elde edilebilmesine olanak sağlar.

Bilinçli Farkındalık kavramının Budist gelenekten gelen yaklaşık 2500 yıllık bir geçmişi vardır. Jon Kabat Zinn tarafından bilinçli farkındalık "*dikkati bilinçli olarak, şimdiki anda ve yargılamadan belli bir şekilde yönlendirmek*" olarak tanımlanmıştır. Bilinçli farkındalık kendi halimize, beynimize, zihnimize ve düşüncelerimize dışardan bakabilme durumudur. Bir gözlemci olma, içine karışmadan, berrakça dışardan bakabilme halidir. Bu bağlamda, farkında olmada deneyimin iyi veya kötü olduğuna bakılmaz, esas olan kabullenici, nezaket dolu bir tavır ve merak ile anı gözlemlemektir. Bilinçli Farkındalık pratiği ile beyinde bulunan ve duygusal tepkilerden sorumlu olan amigdalanın ve sempatik sinir sisteminin aktivasyonunda bir azalma görülmektedir. Yine beyinde bulunan dikkat, planlama, karar alma ve organizasyon gibi süreçlerden sorumlu olan prefrontal korteksin aktivasyonunda ise bir artış meydana gelmektedir.

Bilinçli farkındalık mekanizmaları; dikkati düzenleme, bedenin farkındalığı, duygu düzenleme ve kendinize dair bakış açısı olarak tanımlanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, bilinçli farkındalık uygulamalarının; iyilik halini, performansı, uyku kalitesini, öz-şefkati arttırdığı, tükenmişlik, kaygı, depresyon gibi olumsuz duyguları azalttığı belirlenmiştir. Bağımlılıklar, yeme bozuklukları, kronik/ kompleks travma, depresyon, anksiyete bozuklukları, ağrı, stres yönetimi, intihar, şizofreni, kişilik bozuklukları (sınırda kişilik bozukluğu), sağlıklı davranış kazanma gibi pek çok durumda faydaları bulunmaktadır.

Sonuç olarak; psikiyatri hemşireleri bilinçli farkındalık uygulamalarını hem yaşamını deneyimlerken kişisel gelişimlerine hem de danışmanlık ve bakım rollerini yerine getirirken, hemşirelik girişimlerine dahil edebilirler. Koruyucu ve geliştirici ruh sağlığı girişimleri içinde

bilinçli farkındalık uygulamalarının kullanılmasını sağlayarak ruhsal hastalık ve belirtilerin yaygınlığını azaltabilirler.

KAYNAKLAR

- Kabat-Zinn, J. (2003). Mindfulness-based stress reduction (MBSR). Constructivism in the Human Sciences, 8(2), 73-83.
- Stahl, B., & Goldstein, E. (2019). *A mindfulness-based stress reduction workbook*. new harbinger publications.
- Atalay, Z. (2018). Mindfulness: şimdi ve burada bilinçli farkındalık. *Psikonet Yayınları.*
- Atalay, Z. (2019). Mindfulness-Bilinçli farkındalık: Farkındalıkla anda kalabilme sanatı. *İstanbul, İnkılap Yayınevi*.
- Eberth, J., & Sedlmeier, P. (2012). The effects of mindfulness meditation: a meta-analysis. Mindfulness, 3(3), 174-189.
- Wielgosz, J., Goldberg, S. B., Kral, T. R., Dunne, J. D., & Davidson, R. J. (2019). Mindfulness meditation and psychopathology. Annual review of clinical psychology, 15, 285-316.
- Tang, Y. Y., Hölzel, B. K., & Posner, M. I. (2015). The neuroscience of mindfulness meditation. *Nature reviews neuroscience*, *16*(4), 213-225.
- Mars, T. S., & Abbey, H. (2010). Mindfulness meditation practise as a healthcare intervention: A systematic review. *International Journal of Osteopathic Medicine*, *13*(2), 56-66.

THE USE OF MINDFULNESS PRACTICES IN PSYCHIATRIC NURSING

Hilal Seki Öz

Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Kırşehir, TÜRKİYE

Today's world has become a world full of hustle and bustle, roles, expectations and information bombardment. We began to answer e-mails while eating, talk on the phone while walking, and do many things together at the same time. The work we do every day becomes monotonous after a while, our awareness decreases, and this causes us to act on autopilot. Mindfulness provides the opportunity to get out of autopilot and experience every moment of life.

The concept of mindfulness has a history of approximately 2500 years, coming from the Buddhist tradition. Mindfulness is defined by Jon Kabat Zinn as "*directing attention in a particular way, consciously, in the present moment, and without judgment*." Mindfulness is the state of being able to look at our own state, brain, mind and thoughts from the outside. It is the state of being an observer, of being able to look clearly from the outside without getting involved. In this context, mindfulness does not matter whether the experience is good or bad, the main thing is to observe the moment with an accepting, polite attitude and curiosity. With mindfulness practice, there is a decrease in the activation of the amygdala and sympathetic nervous system, which are located in the brain and are responsible for emotional reactions. There is also an increase in the activation of the prefrontal cortex, which is responsible for processes such as attention, planning, decision-making and organization in the brain.

Mindfulness mechanisms; It has been defined as attention regulation, body awareness, emotional regulation and perspective on yourself. According to the results obtained, mindfulness practices; It has been determined that it increases well-being, performance, sleep quality, self-compassion, and reduces negative emotions such as burnout, anxiety and depression. It has benefits in many cases such as addictions, eating disorders, chronic/complex trauma, depression, anxiety disorders, pain, stress management, suicide, schizophrenia, personality disorders (borderline personality disorder), and gaining healthy behavior.

In conclusion; psychiatric nurses can include mindfulness practices both in their personal development while experiencing life and in nursing initiatives while fulfilling their counseling and care roles. They can reduce the prevalence of mental illnesses and symptoms by ensuring the use of mindfulness practices in preventive and improving mental health initiatives.

REFERENCES

- Kabat-Zinn, J. (2003). Mindfulness-based stress reduction (MBSR). Constructivism in the Human Sciences, 8(2), 73-83.
- Stahl, B., & Goldstein, E. (2019). *A mindfulness-based stress reduction workbook*. new harbinger publications.
- Atalay, Z. (2018). Mindfulness: şimdi ve burada bilinçli farkındalık. *Psikonet Yayınları.*
- Atalay, Z. (2019). Mindfulness-Bilinçli farkındalık: Farkındalıkla anda kalabilme sanatı. *İstanbul, İnkılap Yayınevi*.
- Eberth, J., & Sedlmeier, P. (2012). The effects of mindfulness meditation: a meta-analysis. Mindfulness, 3(3), 174-189.
- Wielgosz, J., Goldberg, S. B., Kral, T. R., Dunne, J. D., & Davidson, R. J. (2019). Mindfulness meditation and psychopathology. Annual review of clinical psychology, 15, 285-316.
- Tang, Y. Y., Hölzel, B. K., & Posner, M. I. (2015). The neuroscience of mindfulness meditation. *Nature reviews neuroscience*, *16*(4), 213-225.
- Mars, T. S., & Abbey, H. (2010). Mindfulness meditation practise as a healthcare intervention: A systematic review. *International Journal of Osteopathic Medicine*, *13*(2), 56-66.

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE AKADEMİK KARİYER YOLCULUĞU: DOÇENTLİK KRİTERLERİ SÜRECİ

Fatma ÖZ

Lokman Hekim Üniversitesi

Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Başkanı

Yüksek Öğretim Kurulu tarafından belirlenen esas ve usuller kapsamında değerlendirip yeterli yayın ve akademik bilimsel etkinliklere sahip olan adaylara doçentlik unvanı, Üniversitelerarası Kurulunca verilir (UAK) ve bu süreç UAK Başkanlığınca yürütülür. Doçent olabilmek için, adayın doktora ya da tıpta uzmanlık derecesi alındıktan sonra, kişinin lisansüstü çalışmalarına bağımlı kalmadan, çalışma yapabildiğini ispat etmesi gerekir. Bunun için birçok kriterler mevcuttur. Sağlık Bilimleri temel alanında başvurulan doçentlik bilim alanı ile ilgili olarak aşağıdaki çalışmalara verilen birim puanlar esas alınmak suretiyle; en az doksan (90) puanın doktora unvanı alınmasından sonra gerçekleştirilen (*lisansüstü tezlerden üretilmiş yayın başlığından alınan puanlar hariç*) çalışmalardan elde edilmiş olması kaydıyla, asgari yüz (100) puan alması gerekir. SCI, SCIE veya SSCI kapsamındaki dergide yayımlanmış makale, ESCI veya Scopus kapsamındaki dergide yayımlanmış makale, diğer uluslararası indekslerde taranan dergide yayımlanmış makale, bu kapsamlardaki dergilerde yayımlanmış editöre mektup, araştırma notu, özet veya kitap kritiği ve SCI, SCIE veya SSCI kapsamındaki dergilerde yayımlanmış vak'a takdimi ve bu kategorideki yayımlanmış en az üç makalede başlıca yazar olmak kaydıyla en az 40 puan almak zorundadır. Ayrıca, ulusal yayınlar ve lisansüstü tezlerden üretilmiş yayın, kitap, atıf, patent ve çok sınırlı ödüllerden alınan puan toplam 100 olduğunda kriterler tamamlanmaktadır.

Bu kriterlere bakıldığında, bir kurumda aktif görev (idari, mesleki örgüt, komisyon üyeliği vb.) almadan masa başında konforu hiç bozulmadan, teknoloji kullanılarak anahtar kelimelerle yapılan yayın sayısı artmaktadır. Elbette mevcut durumun analizini yapmak değerlendirmek için bunlara da ihtiyaç var ancak alanda/sahada hizmete dönük daha geniş popülasyonlarda yapılan araştırmalar, projeler çok değerlidir. Bunların yanında mesleki alanda hizmetin verilmesinde öncülük edilmesi (dernek çalışmaları, bilimsel etkinlik düzenleme vb.) de çok değerlidir. Ancak kriter de olmayınca ya da puanı çok düşük olunca bu alanda çalışmalara eğilim azalmaktadır.

Doçentlik değerlendirmesi için elbette objektif bir ölçüm gereklidir. Ancak bu da, adayları istenen kadarıyla ya da istenen doğrultusunda çalışmaya yönlendirmektedir. Başvuru yapacağı alanda çalışan biri olsa dahi, "benim o kategoride yayına ihtiyacım yok" diyerek daha fazlası

yapılmak istenmemektedir. Yani insan hizmetten uzak dosyayı güçlendirecek şekilde yayınlarla doçent olmayı istemektedir. O zaman ne yapalım?…

Doçentlik başvuru için asgari koşullarını karşılamış olmak doçentlik unvanı almak değildir. Bu nedenle, değerlendirmede araştırma kadar, eğitim ve hizmet kapsamında puanlamanın da dengeli olması gerekir ve bunun beklenmesi önemlidir. Sadece bir alanın kriterleriyle puanı tamamlamak yetmez. Eğitimdeki asgari koşulları karşılayıp araştırma yaparak puan toplamak yerine hizmete dönük koşullar da yeterli düzeyde teşvik edici olmalıdır. Bu hizmetler neler olabilir?

- Dernek başkanlığı, yönetim kurulu ya da komisyon üyeliği,
- Dergi editörlüğü, hakemliği,
- Kongre/sempozyum/çalıştay başkanlığı, düzenleme kurul üyeliği vb.

ACADEMIC CAREER JOURNEY IN PSYCHIATRIC NURSING: ASSOCIATE PROFESSORSHIP CRITERIA PROCESS

Fatma ÖZ

Lokman Hekim University

Head of Department of Psychiatric Nursing

The title of associate professor is given by the Interuniversity Board (UAK) to candidates who are evaluated within the scope of the principles and procedures determined by the Council of Higher Education and who have sufficient publications and academic scientific activities, and this process is carried out by the UAK Presidency. In order to become an associate professor, the candidate must prove that he/she can work after receiving a doctorate or medical specialization degree, without being dependent on postgraduate studies. There are many criteria for this. Based on the unit points given to the following studies regarding the associate professorship applied for in the basic field of Health Sciences; It is required to score at least one hundred (100) points, provided that at least ninety (90) points are obtained from studies carried out after receiving the doctorate title (excluding the points obtained from the publication title produced from postgraduate theses). Article published in a journal within the scope of SCI, SCIE or SSCI, article published in a journal within the scope of ESCI or Scopus, article published in a journal scanned in other international indexes, letters to the editor, research notes, abstracts or book reviews published in journals within these scopes, and cases published in journals within the scope of SCI, SCIE or SSCI It must be presented to and get at least 40 points, provided that it is the main author of at least three articles published in this category. In addition, the criteria are completed when the total score obtained from publications, books, citations, patents and very limited awards produced from national publications and postgraduate theses is 100.

Considering these criteria, the number of publications made with keywords using technology without taking an active role in an institution (administrative, professional organization, commission membership, etc.) without compromising the comfort of a desk is increasing. Of course, these are also needed to analyze and evaluate the current situation, but research and projects conducted on larger populations in the field/field are very valuable. In addition, leadership in providing services in the professional field (association work, organizing scientific events, etc.) is also very valuable. However, when there is no criterion or the score is very low, the tendency to work in this field decreases.

Of course, an objective measurement is required for the evaluation of associate professorship. However, this directs the candidates to work as much or in line with what is desired. Even if there is someone working in the field they are applying for, they do not want to do anything more by saying "I do not need publications in that category". In other words, one wants to become an associate professor with publications that will strengthen the file away from service. What should we do then?…

Meeting the minimum requirements for applying for associate professorship does not mean receiving the title of associate professor. Therefore, scoring should be balanced within the scope of education and service as well as research in evaluation, and it is important to expect this. It is not enough to complete the score with the criteria of only one field. Instead of meeting the minimum requirements in education and collecting points by doing research, service-oriented conditions should be sufficiently encouraging. What might these services be?

- Association presidency, board of directors or commission membership,
- Journal editing, refereeing,
- Congress/symposium/workshop chairmanship, organizing committee membership, etc.

GİYİLEBİLİR TEKNOLOJİLER VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI

Elçin BABAOĞLU
Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik Bölümü, İstanbul/Türkiye

Giyilebilir teknolojiler; vücuda rahatlıkla giyilebilen, bilgisayara ve diğer teknolojik ürünlere entegre edilebilen cihazlar olarak tanımlanmaktadır. Bu teknolojiler günümüzde artık sadece vücuda giyilebilen ifadesini temsil etmemekle birlikte, vücuda implante edilebilen ve hareket halindeyken de verileri işleme becerisine sahip akıllı teknolojilerdir.

Giyilebilir teknolojilerin tarihçesine bakıldığında çağdaş anlamda üst seviye bir teknoloji olan ilk giyilebilir bilgisayar, matematik profesörü olan Edward Oakley Thorp tarafından, 1955 yılında planlanmış ve 1961 yılında Claude Shannon'un da katılımıyla icat edilmiştir. Bu giyilebilir bilgisayar, ayakkabı tabanlı bir zamanlama cihazı olarak aslında oyunlarda hile yapmak maksadıyla kullanılmıştır. 1980'li yıllar, giyilebilir teknolojilerin tarihinde birçok gelişmenin yaşandığı dönem olmuştur. Kanadalı bir mühendis olan Steve Mann, 1981yılında başa sabitlenen kask ve kamera yardımıyla metin, grafik, multimedya özelliklerine sahip, sırt çantası tarzında giyilebilir bilgisayar tasarlamıştır. 1994 yılında Mann'in giyilebilir ve kablosuz web kamerası ise Life logging ile fotoğraf ya da video kaydı yapılmıştır. 2000 yılında Yang, üzerine algılayıcı yerleştirdikleri bir yüzük ile bireylerin anlık olarak sağlık durumlarını gözlemlemişlerdir. Grossman, 2004 yılında kullanan kişinin nabzını, solunum bilgisini toplayıp, analiz edebilen giyilebilir akıllı gömleği tasarlamıştır. 2014 yılı ise birkaç medya kurumu aracılığıyla "Giyilebilir Teknoloji Yılı" olarak nitelendirilmiş ve popülerlik kazanmıştır (Wright ve ark.2014).

Giyilebilir sağlık teknolojisi araçları ise, insanlar tarafından vücuda giyilebilecek mekanik ürün olup sağlıkla ilgili verileri elde etme ve işleme yeteneğine sahiptir. Bu araçlar, sensörler ile gelen verileri, akıllı telefona veya cihaza kablosuz ya da bluetooth aracılığıyla bağlanarak iletmektedir. Bu veriler yapay zeka destekli sistemler ile çalışmaktadır. Yapay zeka (Artificial intelligence- AI) problem çözme, karar verme ve örüntü tanıma gibi tipik olarak insan bilişi gerektiren görevleri gerçekleştirmek üzere tasarlanmış makinelerde insan zekasının simülasyonudur. Giyilebilir teknolojilerde kullanılan yapay zeka türleri sıklıkla robotik süreç otomasyonu (RPA), makine öğrenmesi(ML) ve doğal dil işlemcisidir (NLP). ML veri analiz yömtemine dayalı algoritmalar oluşturup deneme ve adaptayon yoluyla otomatik iyileştirmeler sağlamaktadır. Bu yapı karmaşık alanlarda sisnirsel ağ ve derin bilgi oluşturmaktadır. RPA, ChatBot gibi yazılım robotları aracılığıyla otomasyon sitemi ve dijital programlar ile iş akışları

oluşturmaktadır. Buradan elde edilen veri seti BIG DATA ile güncellemeler yapmaktadır. NLP ise öğrenme ve dil modelleri ile derin öğrenme sağlayarak bilgileri analiz eder, tanımlama ve sınıflandırmalar yapabilir. (Ortigosa ve ark., 2023)

Sağlık alanında kullanılan giyilebilir teknolojiler başa, eksteremiteye, gövdeye giyilebilen araçlar olarak sınıflanabilir. Bu ürünlerden bazıları giyilebilir bilgisayarlar, akıllı saat, akıllı bileklik, akıllı gözlük, başa sabitlenen ekranlar şeklinde sıralanabilir. Sağlık alanında başa yönelik giyilebilir teknoloji araçlarından en sık kullanılanı Artırılmış Gerçeklik (Virtual Reality-VR) başlıklarıdır. VR ile sanal olan nesneler gerçek nesneler üzerine oturtulmaktadır. Ayrıca akılı kulaklıklar, dâhili bellekleri ve Bluetooth özelliği sayesinde de çevredeki akıllı cihazlara bağlanabilen başa yönelik giyilebilir teknolojilerdir. Gene akıllı gözlükler Wi-Fi, bluetooth ve GPS'i destekleyen kablosuz erişimleri sayesinde kolaylıkla internete bağlanabilmekte, tarama yapabilmekte ve video izlenebilmektedir.

Üst eksteremiteye yönelik giyilebilir teknoloji araçları ise çoğunluğu üst ekstremiteye bileğe takılan türdedir. Bileğe takılan etkinliği ölçen monitörler olarak tanımlanmaktadır. Kan basıncı, nabız, vücut ısısı gibi temel parametreler ile dermal elektrokimyasal veriler elde edilir. Etkinliği ölçen monitörler, fitness alanı ile uğraşanlar veya etkinlik izleyiciler genellikle bileklere takılmaktadır. Bu izleyicilerin ana işlevleri; insan bedeninin temel özelliklerini (kan basıncı, nabız, dikkat toplama seviyeleri vs.) takip etmektir. Bilek odaklı teknolojiler, egzersiz miktarının yükseltilmesi ya da sağlık kuruluşuna başvurulması gibi tavsiyeler vermektedir. Akıllı bileklik (Smart Wristband) ve saatler; bluetooth aracılığı ile akıllı telefona bağlanabilen kablosuz özelliğe sahiptir. Gövdeye yönelik giyilebilir teknoloji araçları akıllı telefon ile bağlantı kurulan akıllı ceketler; bilek bölgesindeki özel bir bölüm ile devinimleri algılayabilmekte, çağrıları yanıtlayabilmekte, şarkı değiştirebilmekte ve yol tarifi almak gibi çeşitli işlevleri gerçekleştirebilmektedir. Gövdeye yönelik sensör yamalar da bireyin stres düzeyi ölçebilmekte, glikoz seviyesi öğrenebilmekte, EKG çekebilmekte, kullanılan ilaçlar ya da yapılacak aşıları uygun dozda ayarlayabilmektedir. EKG de yüzey montaj teknolojisi kullanılarak taşınabilen bir EKG düzeneği ile çekelebilmekte ve kişiler bu bandajları üzerlerinde taşıyabilmektedirler (Tongyu ve ark.2023).

Psikiyatrik tedavi ve bakımda giyilebilir teknolojiler ise son yıllarda sıklıkla psikiyatrik belirtileri tanımlama ve müdahale aşamasında kullanılmaktadır. Bunlardan en sık kullanılanı stres düzeyini belirlemede kullanılan giyilebilir biyosensörlerdir. Bu sensörler kompakt boyutları, doğrulukları, uzaktan izleme kabiliyetleri ve maliyet etkinlikleri nedeniyle özellikle giyilebilir sağlık sektöründe sıkça talep görmektedir. Tıp, spor ve askeri alanda kullanılmaktadır. Giyilebilir biyosensörler, hastalıkların analizinin yanı sıra tedavilerin/kürlerin

ilerlemesinin takibinde de önemli bir yere sahiptir. Büyük veri ve makine öğrenimindeki son gelişmelerle birlikte, giyilebilir biyosensörler erken hastalık tespiti ve tahmini için de bir gösterge olarak çalışmaktadır. Giyilebilir biyosensörler, giyilebilir cihazın içinde bulunan bilgileri iletmek için kablosuz bir üniteye dayanmaktadır. Cihazdan gelen veriler, hastanın/kullanıcının sağlığındaki olası kritik durumları tespit etmek ve tahmin etmek amacıyla analiz edilebilmeleri/işlenebilmeleri için bir veri tabanında depolanmak üzere kaydedilmektedir. Stres değerlendirmesi için kullanılan giyilebilir biyosensörler fizyolojik ve diğer biyosensörler olarak ikiye ayrılmaktadır. Bu sensörler İvmeölçer –Accumulator, Kalp aktivitesi (HR), Elektrodermal aktivite (EDA), Galvanik cilt tepkisi (GSR) verilerini almaktadır. Diğer sensörler ise Elektroensefalogram (EEG), Solunum hızı (RSP) ve EKG verilerini almaktadır. Bu verilere göre bireylerin stres seviyeleri belirlenmekte, stres azaltıcı bir müdahale uygulandığında müdahalenin etkinliği objektif olarak değerlendirilebilmektedir. Bundan başka stres değerlendirmesi için Elektroensefalografi (EEG) sinyalleri ve fizyolojik belirti takip sisteminin entegre edildiği akıllı sapka ve akıllı saç bantları kullanılmaktadır. Stres değerlendirmesi için bireysel yaşamsal belirtileri ve parametreleri toplayıp değerlendirebilen sistemler de mevcuttur. Bunlardan sıklıkla kullanılanları Empatica E4, Microsoft Band 2, Samsung Gear S, Body Media Sense Wear Armband gibi araçlardır. Bu araçlar fitness gibi alanlarda kullanıldığı gibi psikiyatrik sorunu olan bireylerin obezite riskini engelleme için de kullanılabilmektedir (Balhejaili &Alomainy;2023).

Psikiyatrik tedavi ve bakımda duyguların değerlendirilmesi için de çeşitli giyilebilir teknoloji araçlarından faydalanılabilmektedir. Bunlardan biri Elektrodermal aktivite (EDA) sensörleridir. Bu sensörler korku, keder, sevgi ve öfke gibi birincil duyguları fizyolojik değişikliklere göre değerlendirmektedir. Kalp atış hızı (HR)ve cilt sıcaklığı (ST) “stres” ve “huzur” tanımlamaları için yaygın olarak kullanılmıştır. İnsan vücudunun terinde uçucu organik bileşenler de kişinin mevcut ruh sağlığını tanımlamak için kullanılmaktadır. Muse kafa bandı veya Lowdown Focus gözlükleri dahil olmak üzere giyilebilir EEG ve EKG cihazları da duygu belirlenmesinde kullanılmaktadır. Bu araçlar stres azaltmaya yönelik farkındalık egzersizlerinin bireyin hem nesnel hem de öznel stres ve kaygı düzeyleri üzerindeki etkilerini belirleyebilmektedir.

Anksiyete düzeyini belirlemede ise sıklıkla «Shimmer sensörü" ve sensörlü akıllı bileklik (Body monitör™) kullanılmatadır. Bu teknolojik bileklikler stres izleme için EDA'yı kullanan, iki parmak sensörünü kullanan ve bildirilen bir çalışmada deneklerin %86'sında stresi tespit edebilen, giyilebilir bir izleme sensörüdür. Stres seviyesi tespitinde HRV ve EEG verileri kullanılmaktadır. Gene anksiyete belirlemede sıklıkla Muse™ kafa bandı (EEG), Kalp atım hızı

(EKG), Elektrodermal aktivite (EDA)ve Galvanik cilt tepkisine (GSR) yönelik biyosensörlerden yararlanılmaktadır (Hickey ve ark, 2021).

Elgendi ve Menon (2019) tarafından yapılan yakın tarihli bir incelemede, farklı klinik anksiyete tanılarını tespit etmek için giyilebilir cihazlar kullanılarak EKG parametrelerinin kullanılmasının geçerliliği değerlendirilmiştir. Bu araştırmada stres ve anksiyeteyi değerlendirirken kalp atış hızı değişkenliği (HRV) ve EKG verilerinin birlikte daha iyi sonuç verdiği bulunmuştur. Son çalışmalarda stres tespiti için yüksek doğrulukla elektrodermal aktivite kullanılmış; ancak güvenilirliği şüpheli bulunmuştur. Depresyonu en güvenillir EEG değerlendirmektedir. Piyasada bulunan birçok akıllı cihaz tarafından belirlenen kalp atış hızı ve değişkenliği, elektrodermal aktivite, solunum bilgilerinin stres ve anksiyetenin tespitinde güvenirliğinin az olduğu belirlenmiştir. (Elgendi&Manon;2019)

Depresyon değerlendirmesi ve müdahalelerinde Mindo jelly Fish adında EEG ölçer bir giyilebilir teknoloji kullanılmaktadır. Bir araştırmada depresif belirtilerin ketamine verdiği tepkiler bu teknoloji ile değerlendirilmiştir. Bu çalışmada EEG ölçümleri olarak teta ve düşük alfa aktivite imzaları kullanılmışve bunlar, ketamin tedavisinden sonra başlangıca göre önemli ölçüde iyileşmiştir. Nörofizyoloji açısından, depresif bozuklukların dorsolateral prefrontal korteks gri madde hacimlerindeki azalmanın yanı sıra prefrontal korteksteki benzersiz yön değişiklikleriyle ilişkili olduğu rapor edilmiştir (Hickey veark.,2021) Depresif semptom izleme yöntemlerinin çoğu, genellikle subjektif hasta raporlarına dayandığından, bu değerlendirme depresyonun izlenmesi için önemli bir objektif gelişme olduğu vurgulanmıştır. Depresyonlu denekler, depresif olmayan deneklerden körü körüne seçildiğinde, bu yöntem, depresyonlu hastaları %86,7 oranında doğru bir şekilde tespit etmiştir. Ayrıca depresyonun gün içindeki fiziksel aktivite düzeyine göre akıllı telefon aracılığıyla tespit edilmesi, depresyonlu kişilerde yeni teşhislerin veya nüksetmelerin hızlandırılmasına yardımcı olabilmektedir.

Fiziksel aktiviteyi değerlendiren başka bir çalışmada, ruh hali, fiziksel aktivite, uyku, sosyal aktivite ve yiyecek alımı (iştah bilgisini belirlemek için) içeren beş depresyon semptom faktörünü seçilmiş ve geliştirilen "Kısa Süreli Ölçme Yöntemi"ni kullanarak depresyonu tespit etmek için izlenmiştir. Akıllı saat (Galaxy S3) sensörlerini ve Android akıllı telefonu kullanan Depresyon Dedektörü" (STDD) makine öğrenmesi ve yapay zeka ile depresyon semptomları ile çeşitli demografik değişkenleri eşleştirmiş ve bir risk haritası oluşturmuştur (Balhejaili &Alomainy;2023)

Bir çalışmada, akıllı telefon ve giyilebilir cihazlardan alınan verilerin depresyon ve anksiyete belirtilerini ne ölçüde tahmin edebileceği değerlendirmiştir. Apple iPhone ve stres ölçen bir yüzüğe (Oura Ring) sahip toplam 60 yetişkin (24-68 yaş arası) 2 haftalık bir süre boyunca çevrimiçi olarak araştırmaya katılmıştır. Çalışmanın başında, katılımcılar Delphi adlı bir mobil uygulamayı telefonlarına yüklemişlerdir. Uygulama, katılımcıların konumunu (GPS kullanarak) ve akıllı telefon kullanım davranışını (toplam kullanım süresi ve kullanım sıklığı) sürekli olarak izlemiştir. Oura Ring, aktivite, uyku (toplam uyku süresi, uykuya başlama gecikmesi, uyku başlangıcından sonra uyanma ve yatakta kalma süresi) ve kalp atış hızı değişkenliği (HRV) ile ilgili ölçümler sağlamıştır. Sonuç olarak mevcut bulgular, giyilebilir cihazların (özellikle de yaygın uyku ölçümleriyle ilgili verilerde), depresyon ve anksiyete semptomlarını tahmin etmede güvenilir veri kaynakları sağlayabileceğini göstermektedir. Akıllı telefon ve giyilebilir özelliklerin birleştirilmiş modeli ve kişisel olarak bildirilen ruh hali, depresyonun en güçlü tahminini sağlamıştır (Balhejaili &Alomainy;2023). Depresyon ve anksiyete belirlemedeki teknolojilerin yanı sıra şizofreni hastalarında niasine verilen cilt kızarma tepkilerinin azaldığının gözlemlenmesine dayanarak şizofreni için invazif olmayan bir niasin cilt kızarması biyosensörü ile cilt taraması yapılmaktadır. Görüntü tanıma için yapay zeka (AI) teknolojilerini benimseyerek, ilk atak şizofreni taramasında kullanılabilecek, niasin deri testini temel alan daha güvenilir ve erişilebilir bir teşhis sistemi geliştirilmiştir. Psikiyatrik tedavi ve bakimda giyilebilir teknolojileri en yaygın olarak madde bağımlılığı teşhis ve tedavisinde kullanılmaktadır. Burada yama olarak adalandırılan ter Bazlı Elektrokimyasal Sensörler ile tekstil bazlı sensörler kullanılmaktadır. Akıllı ayakkabılar ile akıllı ayakkabı alkol miktarını ayak izindeki değişimden fark edilebilmektedir. Gene maddenin tespiti için tükrük, gözyaşı temelli biyosensöreler de etkili bir şekilde kullanılmaktadır (Hickey ve ark.2021)

Psikopatoloji müdahalesinde sıklıkla VR'dan yararlanılmaktadır. VR'ın da entegre edildiği son yıllarda kullanılan Avatar Terapide işitsel halüsinasyonlara müdahalede kullanılmaktadır. Literatürde tedaviye dirençli psikozda işitsel halüsinasyonları tedavi etmek için sanal gerçeklik (VR) kullanan yeni bir psikoterapi türü olarak tanımlanmaktadır(Rus-Calafell ve ark.,2022). Bu yaklaşım, hastaların sanal ortamda bir Avatar tarafından temsil edilen en rahatsız edici sesleriyle bir diyaloğa girmelerini sağlar. Avatar, hastayla yüzleşerek başlar, ancak terapinin odak noktası hızla uzlaşma, benlik saygısı ve uyuma kayar. Avatar Terapi hala deneysel bir aşamada olmasına rağmen, halüsinasyonları ve seslerle ilgili inançları etkili bir şekilde azalttığı gösterilmiştir. Avatar Terapinin BDT' ye üstünlüğünü göstermek için şu anda randomize, tek kör ve kontrollü bir klinik çalışma devam etmektedir. (Rus-Calafell ve ark.2022)

Ülkemizde de bireylerin psikolojik gereksinimlerine yönelik gerçekleştitilen hemşirelik müdahalelerinde en sık kullanılan giyilebilir teknolojinin VR olduğu görülmektedir. Hemşirelik alanında VR ile ilk tez 2018 yılında gerçekleştirilmiştir. 2018 ile 2023 yılları arasında giyilebilir bir teknoloji olan VR ın kullanıldığı 38'i doktora tezi olan toplam 71 tez bulunmaktadır.

Psikiyatri hemşireleri teknolojideki bu değişimleri izleyerek bakıma entegre edebilmelidir. İlerleyen zamanlarda hemşireler, teknoloji üzerine olan bilgi ve becerilerini bakım verme sürecinde kullanarak güncel roller de kazanabilecektir. Sürekli gelişen bu teknolojiler yardımıyla verilen bakımı kalitesini ve hastanın güvenliğini artırmak adına alınan klinik kararlar, güncel ve doğru bilgiler ile desteklenmelidir.

KAYNAKLAR

1. Wright, R., Ve Keith, L. (2014). Wearable Technology: If The Tech Fits, Wear It. Journal Of Electronic Resources In Medical Libraries, 11(4), 204–216.

- 2. Ortigosa ve ark.(2023) Applications of Artificial Intelligence in Nursing Care: A Systematic Review", Journal of Nursing Management,.doi.org/10.1155/2023/3219127
- 3. Tongyu E. ve ark. (2023) Toward Wearable Sensors: Advances, Trends, and Challenges. ACM Comput. Surv. 55(14):333
- 4.Balhejaili R, Alomainy A (2023). The Use of Wearable Technology In Providing Assistive Solutions For Mental Well-being. Sensors 2023, 23,1778.
- 5. Hickey ve ark. (2021) Smart Devices andWearable Technologies to Detect and Monitor Mental Health Conditions and Stress: A Systematic Review. 21: 3461. https://doi.org/10.3390/s21103461
- 6. Elgendi M, Manon C (2019) Assessing Anxiety Disorders Using Wearable Devices: Challenges and Future Directions. Brain Sci:1;9(3):50. doi: 10.3390/brainsci9030050
- 7.Mahmud ve ark. (2019) Wearables technology for drug abuse detection: A survey of recent advancement. Smart Health.13;100062
- 8.Rus-Calafell et al. BMC Psychiatry (2022) Participants' experiences of AVATAR therapy
- for distressing voices: a thematic qualitative evaluation.422:356 https://doi.org/10.1186/s12888-022-04010-1

POZİTİF PSİKOTERAPİNİN PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI: NE KADAR DENGEDEYİZ?

Eda ALBAYRAK

Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

Temel Düzey Pozitif Psikoterapi Danışmanı

''Eğer Hiç Sahip Olmadığın Bir Şeye Sahip Olmak İstiyorsan,

O Zaman Hiç Yapmadığın Bir Şey Yap''

Prof. Dr. Nossrat Peseschkian

(1933- 2010)

Pozitif psikoterapi (PPT), nöroloji, psikiyatri, psikoterapi ve psikosomatik tıp alanlarında uzman bir profesör olan Dr. Nossrat Peseschkian ve arkadaşları ile başlatılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan ve kültürlerarası bir perspektife dayanan yeni bir terapi modelidir (Peseschkian, 1970; Sarı, 2015; Demirbağ ve Sarı, 2023). Pozitif Psikoterapi (PPT); psikodinamik, hümanistik, çatışma çözme ve yetenek odaklı, transkültürel ve diğer terapi ekollerini de barındıran kapsayıcı bir eklektik yaklaşım sunmaktadır (Peseschkian ve Remmers, 2020). Klasik ekoller daha çok insanın zayıf, hasta yönlerine odaklanırken; PPT bireyin güçlü yanlarına, kapasite ve yeteneklerine, geçmişteki baş etme kaynaklarını ortaya çıkarmaya odaklanmaktadır. Böylelikle bireylerin daha kolay dengeye geleceğine inanmaktadır (Peseschkian, 2002; Sarı, 2015).

Terapideki pozitif kelimesi sadece "pozitif, olumlu olmak" anlamında değildir. Positum kelimesi; "gerçek olan, var olan, olanı olduğu gibi görmek" anlamındadır. Pozitif Psikoterapinin hastalıklarla birlikte kapasite ve yeteneklere de odaklanan bir bakış açısına sahip olması buna dayanmaktadır (Sarı, 2015). Pozitif psikoterapi, her insanın doğuştan iki temel yetenekle dünyaya geldiğini ve bu yeteneklerin geliştirilebileceğini savunmaktadır. Bu yetenekler; birincil ve ikincil yeteneklerdir. Birincil yetenekler sevme yeteneği; ikincil yetenekler ise bilme yeteneği ile ilgilidir. Pozitif Psikoterapiye göre gerçek yeteneklerin çok veya az gelişmiş olması kişinin çatışmalar ve rahatsızlıklar yaşamasına neden olmaktadır. Dolayısıyla yeteneklerin orta düzeyde bir gelişim göstermesi yani dengede olması ruh sağlığı bakımından önemlidir (Peseschkian, 2015; Demirbağ ve Sarı, 2023).

Pozitif Psikoterapinin umut, denge, konsültasyon olmak üzere üç temel ilkesi bulunmaktadır. Pozitif Psikoterapide temel amaç kişinin kapasitelerini geliştirmesine ve günlük hayatta dört yaşam alanında dengeyi sağlamasına yardım etmektir. Denge modeli; beden, başarı, ilişkiler ve

gelecek/maneviyat olmak üzere dört boyuttan oluşmaktadır. Kişinin yaşam enerjisinin, bu dört boyutta dengeli bir şekilde paylaştırılması gerekir. Pozitif Psikoterapi, "gözlem/mesafe", "envanter/bilgi toplama", "durumsal cesaretlendirme", "sözelleştirme" ve "amaçların genişletilmesi" olmak üzere beş aşamalı bir süreçten oluşmaktadır (Demirbağ ve Sarı, 2023; Peseschkian, 2002; Sarı, 2015).

KAYNAKLAR

- Demirbağ, T., & Sarı, T. (2023). Pozitif Psikoterapi Yaklaşımına Dayalı Bir Olgu Sunumu: Kendi Kendine Yardım. *Klinik ve Ruh Sağlığı Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, *3*(1), 1-18.
- Peseschkian, N. (1970). Psychotherapy of everyday life: Training in partnership and self-help with 250 case histories. New Delhi, Springer, s.5-35.
- Peseschkian, N. (2002). Günlük yaşamın psikoterapisi (Çev. H. Fışıloğlu). İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Peseschkian, N. (2015). Pozitif Psikoterapiye giriş kuram ve uygulama (Çev. T. Sarı). Anı Yayıncılık.
- Peseschkian, H., & Remmers, A. (2020). Positive psychotherapy: an introduction. *Positive Psychiatry, Psychotherapy and Psychology: Clinical Applications*, 11-32.
- Sarı, T. (2015). Pozitif psikoterapi: Gelişimi, temel ilk eve yöntemleri ve Türk kültürüne uygulanabilirliği. *The Journal of Happiness & Well-Being*, *3*(2), 182-203.

ÇOCUK VE ERGEN RUH SAĞLIĞINI KORUMANIN ÖNÜNDEKİ ENGELLERİ KALDIRMAK: AKRAN ZORBALIĞI

Nalan GÖRDELES BEŞER
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Zorbalık; Gürhan (2017) tarafından; daha güçlü olanların daha az gücü olanlara karşı fiziksel, zihinsel, sosyal ya da psikolojik zarar verme eylemi şeklinde tanımlanmıştır[1]. Akran zorbalığını ise; Olweus, (2005) ise bir öğrencinin, diğerlerini devamlı olarak rahatsız etmesi ve bu baskıya uğrayanların (kurban) kendilerini savunacak yeterliliğinin olmaması olarak tanımlamıştır[2]. TÜİK 2022 verilerine göre, 6-17 yaş grubundaki bir çocuğun, diğer çocuklar tarafından zorbalığa uğrama oranı %13,8'dir[3]. Farklı kuramlar; "öğrenciler arasında farklılıklar sonucunda ortaya çıkan zorbalık, gelişimsel bir süreç olarak zorbalık, sosyo-kültürel oluşum olarak zorbalık, okuldaki akran baskısına bağlı olarak ortaya çıkan akran zorbalığı, onarıcı adalet açısından zorbalık" başlıklar altında akran zorbalığının nedenlerini açıklamaktadır.[4,5,6] Literatüre göre a***kran zorbalığı*** fiziksel, sözel, duygusal olarak sınıflandırılmaktadır. Günümüzün ve geleceğin en önemli sorunlarından biri olarak bilinen akran zorbalığı çocuk ve ergenleri fiziksel, ruhsal, sosyal ve akademik açıdan son derece rahatsız eden olumsuz bir yaşantıdır ve gelecekte birey-aile ve toplum için büyük sıkıntılara neden olacağı düşünülmektedir. [4,5,6] Akran zorbalığının önlenmesinde ve müdahalesinde kilit noktada olan okul hemşireleri okulda yaşanan akran zorbalığı davranışlarını değerlendirmek, akran zorbalığı sorununa yönelik öğrencilere doğru bakış açısı kazandırmak ve ihtiyaçlara yönelik eğitim ve danışmanlık yapmakla yükümlüdür[4,5,6]. Ayrıca; okul hemşiresi akran zorbalığına üç düzeyde müdahale etmektedir. Birincil düzeyde; akran zorbalığının öğrenciler üzerindeki etkilerini değerlendirme, risk grubundaki öğrencileri gözlemleme, akran zorbalığı açısından okul genelinde taramalar yapma, okul yönetimi ile zorbalığı önleme üzerine politikalar ve protokoller oluşturma, öğrencilere okul ortamında sosyal becerilerini, problem çözme ve başetme becerilerini geliştirmelerine yardım etmektedir. İkincil düzeyde akran zorbalığının ortaya çıkardığı rahatsızlıkları veya uzun süreli etkilerini azaltmak, erken müdahalede bulunmak ve zorbalığı durdurmayı, üçüncül düzeyde ise; akran zorbalığı yapan ve mağdur olan öğrencileri iyileştirmek ve rehabilitasyon sağlamak, öğrenci ve ailelere danışmanlık yapmayı amaçlamaktadır. Psikiyatri hemşirelerinin ise, okul hemşiresine destek olma ve süpervizörlük yapma rolü bulunmaktadır. [4,5,6]

KAYNAKLAR

- Gürhan N.(2017). Her Yönü ile Akran Zorbalığı. Turkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics. 3(2):175-81
- Olweus, D. (2005). Bullying at school. What we know and what we can do (24. Baskı). Blackwell Publishing Ltd.
- Türkiye Çocuk Çalışmaları 2022. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Cocuk-Arastirmasi-2022-49744
- Doğan S., Keleş O. (2023). Nedenleri Sonuçları ve Çözüm Önerileri Bağlamında Akran Zorbalığı: Bir Olgubilim Çalışması. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 59, 1-24.
- Aslan M., Polat M. O.(2023). Tüm Boyutlarıyla Akran Zorbalığı. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 5(1): 43-52
- Talu, E. ve Gümüş, G. (2022). Türkiye'de akran zorbalığının ergenler arasında yaygınlığının incelenmesi: bir meta analiz çalışması. Trakya Eğitim Dergisi, 12(3), 1673-1682.

REMOVING OBSTACLES TO PROTECTING CHILD AND ADOLESCENT MENTAL HEALTH: PEER BULLYING

Nalan GÖRDELES BEŞER
Nigde Omer Halisdemir University

Tyranny; by Gürhan (2017); It will be in the form of the ability of the more powerful to cause physical, mental, social or psychological harm against those who are less powerful1. Peer bullying: Olweus (2005) defined it as a student constantly disturbing others and the lack of competence of those exposed to this pressure (victims) to defend themselves2. According to TÜİK 2022 data, the rate of a child in the 6-17 age group being bullied by other children is 13.8%3. Different theories that explains the reasons for peer bullying under the headings are bullying that occurs as a result of differences between students, bullying as a developmental process, bullying as a socio-cultural formation, bullying that occurs due to peer pressure at school and bullying in terms of restorative justice.4,5,6 According to the literature, peer bullying is classified as physical, verbal and emotional. Peer bullying, known as one of the most important problems of today and the future, is a negative experience that disturbs children and adolescents physically, spiritually, socially and academically, and is thought to cause great problems for the individual, family and society in the future. 4,5,6 School nurses, who are at a key point in the prevention and intervention of peer bullying, are obliged to evaluate the peer bullying behaviors experienced at school, to provide students with the correct perspective on the peer bullying problem, and to provide training and consultancy based on needs. 4,5,6. Moreover; the school nurse intervenes in peer bullying at three levels. Evaluating the effects of peer bullying on students, observing students in risk groups, conducting school-wide screenings for peer bullying, creating policies and protocols on bullying prevention with the school administration, helping students develop their social skills, problem solving and coping skills in the school environment are role of nurse at the primary level. At the secondary level, school nurse's aims are to be reducing the discomfort or long-term effects of peer bullying, intervening early and stop bullying. And school nurse's aims are to be healing and to be rehabilitate students who are victims of peer bullying and providing counseling to students and families at the tertiary level. Psychiatric nurses have the role of supporting and supervising the school nurse. 4,5,6

REFERENCES

- Gürhan N.(2017). Her Yönü ile Akran Zorbalığı. Turkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics. 3(2):175-81

- Olweus, D. (2005). Bullying at school. What we know and what we can do (24. Baskı). Blackwell Publishing Ltd.
- Türkiye Çocuk Çalışmaları 2022. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Cocuk-Arastirmasi-2022-49744
- Doğan S., Keleş O. (2023). Nedenleri Sonuçları ve Çözüm Önerileri Bağlamında Akran Zorbalığı: Bir Olgubilim Çalışması. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 59, 1-24.
- Aslan M., Polat M. O.(2023). Tüm Boyutlarıyla Akran Zorbalığı. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 5(1): 43-52
- Talu, E. ve Gümüş, G. (2022). Türkiye'de akran zorbalığının ergenler arasında yaygınlığının incelenmesi: bir meta analiz çalışması. Trakya Eğitim Dergisi, 12(3), 1673-1682.

RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMALAR

Neslihan GÜNÜŞEN

Dokuz Eylül Üniversitesi, İZMİR

Randomize kontrollü çalışmalar, uygun şekilde tasarlanıp yürütüldüğünde uygulanan girişimin tarafsız ve gerçek etkisinin gösterilmesini sağlayan değerli bir araştırma yöntemidir. Bu nedenle klinik karar verme için ikinci kanıt düzeyi olarak kabul edilmektedir ve kanıt piramidinde üst sıralarda yer almaktadır. Randomize kontrollü çalışmalarda raporlama şeffaf olmalıdır. Bu amaçla CONSORT (1996) geliştirilmiştir. Türkçe sürümü Sunay ve arkadaşları tarafından 2013 yılında CONSORT 2010 akış şeması ve 25 maddelik kontrol listesinin de içinde bulunduğu makale ile yayınlanmıştır. Randomize kontrollü çalışmaların planlanması ve raporlanması titizlik gerektirir. Çalışmanın başlığında randomize kontrollü deneysel bir çalışma olduğunun tanımlanmamış olması gereklidir. Eksiksiz bir şekilde tanımlanmış önceden belirlenmiş, birincil ve ikincil değişkenlerin sonuç ölçümleri, nasıl ve ne zaman değerlendirildiği ile ilgili net tanımlamaların yapılması önemlidir. Dışlama kriterlerinin aşırı derecede karmaşık olmaması ve çalışma sonuçlarının genellenebilirliğini önemli ölçüde azaltmaması önemlidir.

RKÇ'ın kalitesini sağlayan en temel parametre olan randomizasyon süreci, üzerinde çalışılan müdahale dışında, sonuçlara yanlılık katabilecek bilinen ve bilinmeyen faktörlerde sistematik temel farklılıklar oluşmamasını sağlamayı amaçlamaktadır. İdeal olarak, randomizasyon yöntemi (basit rasgele, blok, bilgisayar tabanlı) tabakalama olup olmadığı, katılımcıları kimin ve nasıl rastgele seçeceği açık yazılmalıdır. Ancak en iyi şekilde yapılmış bir randomizasyonda bile seçim yanlılığı önlenmiş sayılmaz. Çünkü katılımcıların çalışma sürecinde çalışmadan ayrılması nedeniyle grupların benzerliği bozulabilir. Randomizasyonun etkisinin sürdürülmesinde önerilen temel yöntem tedavi amacına yönelik analizdir (intention-to-treat analiz) (ITT). Bu çalışmalarda sıklıkla eleştirilen diğer bir konu körleme ile ilgilidir. Uygulamayı yapan araştırmacının aynı zamanda araştırmanın diğer basamkalarında yer alması yanlılık açısından risktir. RCT'lere yönelik yaygın bir eleştiri, örneklem büyüklüğünün, çalışma grupları arasındaki farkı tespit etmek için yetersiz olmasıdır. Araştırma sonuçlarını sunarken ise etki büyüklük sonuçlarının da rapor edilmesi gerekmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü Uluslararası Klinik Deneyler Kayıt Platformu (International Clinical Trials Registry Platform-ICTRP), üm klinik deneylerin kaydedilmesinin bilimsel, etik ve moral bir sorumluluk olduğunu bildirmektedir. Bu nedenle randomize kontrollü çalışmaların protokolünün mutlaka kayıt edilmesi gerekmektedir. Bu çalışmalara çok emek verilmekle birlikte, alınması gereken önlemlere dikkat edilmediği durumda çalışmalarımız

niteliksizleşebilir. Bu konu ile ilgili farkındalığın artması alanda kanıta dayalı uygulamaların geliştirilmesine zemin hazırlayacaktır.

RANDOMIZED CONTROLLED TRIALS

Neslihan GÜNÜŞEN

Dokuz Eylul University, IZMIR

Randomized controlled studies are a valuable research method that, when properly designed and conducted, allows the unbiased and true effect of the intervention to be demonstrated. Therefore, it is considered the second level of evidence for clinical decision-making and is ranked high in the evidence pyramid. Reporting in randomized controlled trials should be transparent. CONSORT (1996) was developed for this purpose. The Turkish version was published by Sunay et al. in 2013 with an article including the CONSORT 2010 flow chart and 25-item checklist. Planning and reporting randomized controlled trials requires rigour. It should not be stated in the title of the study that it is a randomized controlled experimental study. It is important to have clear definitions of outcome measures, how and when they are assessed, with fully defined prespecified primary and secondary variables. It is important that exclusion criteria are not overly complex and do not significantly reduce the generalizability of the study results.

The randomization process, which is the most basic parameter that ensures the quality of an RCT, aims to ensure that there are no systematic fundamental differences in known and unknown factors that may bias the results, other than the intervention being studied. Ideally, the method of randomization (simple random, block, computer-based), whether there is stratification, and who will randomize participants and how, should be clearly written. However, even with the best randomization, selection bias cannot be prevented. Because the similarity of the groups may be disrupted due to participants leaving the study during the study process. The main method recommended for maintaining the effect of randomization is intention-to-treat analysis (ITT). Another issue that is frequently criticized in these studies is related to blinding. There is a risk of bias if the researcher performing the application is also involved in other stages of the research. A common criticism of RCTs is that the sample size is insufficient to detect differences between study groups. When presenting research results, effect size results should also be reported.

The World Health Organization International Clinical Trials Registry Platform (ICTRP) states that the registration of all clinical trials is a scientific, ethical and moral responsibility. For this reason, the protocols of randomized controlled trials must be recorded. Although a lot of effort is devoted to these studies, studies may become unqualified if the precautions to be taken are

not taken into consideration. Increasing awareness on this issue will pave the way for the development of evidence-based practices in the field.

GEROPSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE SANAL UYGULAMALAR

Nur Elçin BOYACIOĞLU

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi Gerontoloji Bölümü, İSTANBUL

Artan yaşlı nüfusla birlikte yaşlı bireylerde organik ya da ruhsal bozukların görülme sıklığı da artmaktadır. Bu da geropsikiyatri hemşireliğine olan ihtiyacı ortaya koymaktadır. Laboratuvar ve klinik uygulama alanlarının yetersiz oluşu, artan öğrenci sayısı ve pandemiler gibi afet dönemleri yeni teknolojiyi kullanmamızı gerekli kılmaktadır. Bu nednle geropsikiyatri hemşireliğinde sanal uygulamalar giderek önem kazanmaktadır.

Sanal uygulamalar, en geniş anlamıyla ekran aracılığıyla bir kask veya sensörlü eldivenler gibi elektronik ekipman kullanılarak, bir kişi tarafından görünüşte gerçek veya fiziksel bir şekilde etkileşime giren üç boyutlu bir görüntü veya ortamın deneyimlenmesidir. Bu uygulamalar çocuk ve ergenlerde sıklıkla kullanılmakla birlikte, geriatrik popülasyonda sınırlı düzeyde kullanılmaktadır. Sanal uygulamalar, yaşlanan nüfustaki bilişsel ve duygusal semptomları iyileştirme potansiyeline sahip, gerçeğin yerini tutmayan ancak kullanıcıya neredeyse gerçek görüntüler ve sesler oluşturan, umut verici araçlardır.

Geropsikiyatride kullanılan sanal uygulamaların farklı tipleri bulunmaktadır:

- **Bellek Eğitimi ve Zihinsel Egzersizler:**
  - Yaşlı bireylerde bellek ve bilişsel fonksiyonları geliştirmek amacıyla kullanılabilir. Bu uygulamalar, zihinsel egzersizler, bulmacalar, hafıza oyunları gibi etkileşimli aktiviteler içerebilir.
- **Stres ve Anksiyete Azaltma:**
  - Sanal gerçeklik (VR) veya artırılmış gerçeklik (AR) kullanarak hazırlanan meditasyon, rahatlama ve stres azaltma uygulamaları, yaşlı bireylerde stresle baş etme ve anksiyete düzeyini azaltma amacıyla kullanılabilir.
- **Sanal Terapi ve Danışmanlık:**
  - Sanal platformlar üzerinden gerçekleştirilen terapi seansları, yaşlı bireyler için erişilebilir ve kullanışlı bir seçenek olabilir. Bu, özellikle fiziksel hareketliliği kısıtlı olan bireyler için geçerlidir.
- **Yaşam Kalitesini Artırmaya Yönelik Aktiviteler:**
  - Sanal gerçeklik ortamları içinde yürüyüş turları, seyahat simülasyonları veya sanatsal etkinliklere katılımı teşvik eden uygulamalar, yaşlı bireylerin yaşam kalitesini artırmaya yönelik olarak tasarlanabilir.

- **Sosyal Etkileşim ve Bağlantı:**
    - Sanal platformlar, yaşlı bireylerin sosyal bağlantılarını güçlendirmelerini sağlayacak etkileşimli uygulamalara ev sahipliği yapabilir. Sanal topluluklar, oyunlar veya çevrimiçi etkinlikler bu kapsamda değerlendirilebilir.
- **Demans Yönetimi:**
    - Sanal uygulamalar, demans veya Alzheimer hastalarının zorlandığı konularda destek sağlayabilir. Örneğin, demanslı bireyler için özel olarak tasarlanmış bilişsel egzersizler içeren uygulamalar kullanılabilir.

Her ne kadar geropsikiyatri hemşireliğinde sanal uygulamalar umut vadetse de bir takım **sınırlılıklar** içermektedir. Bu sınırlılıklardan bazıları:

- Maaliyet (literatürde var olan çalışmaların yüksek gelir düzeyine sahip ülkeler olması)
- Kültürel farklılıklara özgü olmaması
- Halen gelişmekte olması
- Güvenli ortamın sağlanması
- Kullanıcılar tarafından yeterince benimsenmemesi
- Uygulamayı kullanacak nitelikli personelin sayıca az olmasıdır.

KAYNAKLAR

- Baragash, R. S., Aldowah, H., & Ghazal, S. (2022). Virtual and augmented reality applications to improve older adults' quality of life: A systematic mapping review and future directions. *Digital health*, *8*, 20552076221132099.
- Szczepańska-Gieracha, J., Cieślik, B., Serweta, A., & Klajs, K. (2021). Virtual therapeutic garden: a promising method supporting the treatment of depressive symptoms in late-life: a randomized pilot study. *Journal of Clinical Medicine*, *10*(9), 1942.
- Syed-Abdul, S., Malwade, S., Nursetyo, A. A., Sood, M., Bhatia, M., Barsasella, D., ... & Li, Y. C. J. (2019). Virtual reality among the elderly: a usefulness and acceptance study from Taiwan. *BMC geriatrics*, *19*(1), 1-10.
- Thapa, N., Park, H. J., Yang, J. G., Son, H., Jang, M., Lee, J., ... & Park, H. (2020). The effect of a virtual reality-based intervention program on cognition in older adults with mild cognitive impairment: A randomized control trial. *Journal of clinical medicine*, *9*(5), 1283.

VIRTUAL APPLICATIONS IN GEROPSYCHIATRIC NURSING

Nur Elçin BOYACIOĞLU

Istanbul University-Cerrahpasa, Faculty of Health Sciences, Department of Gerontology

With the increasing elderly population, the incidence of organic or mental disorders increases in elderly individuals. This reveals the need for geropsychiatry nursing. Disaster periods such as laboratory and clinical application areas, increasing number of students and pandemiler require us to use new technology. For this reason, virtual applications are becoming increasingly important in the nursing of Geropsychiatry.

Virtual applications are the experience of a three -dimensional image or environment that seem to be apparently in a real or physically interaction by a person using electronic equipment such as a helmet or sensor gloves through the screen. Although these applications are frequently used in children and adolescents, they are used at a limited level in the geriatric population. Virtual applications are promising tools that have the potential to improve cognitive and emotional symptoms in the aging population, do not replace the truth but create almost real images and sounds for the user.

There are different types of virtual applications used in geropsychiatry:

• Memory training and mental exercises:

• It can be used to improve memory and cognitive functions in elderly individuals. These applications may include interactive activities such as mental exercises, puzzles, memory games.

• Reduction to stress and anxiety:

• Meditation, relaxation and stress reduction practices prepared using virtual reality (VR) or augmented reality (AR) can be used to cope with stress and reduce anxiety levels in elderly individuals.

• Virtual therapy and consultancy:

• Therapy sessions on virtual platforms can be an accessible and useful option for elderly individuals. This applies especially to individuals with limited physical mobility.

• Activities to improve the quality of life:

• Walking tours, travel simulations, or applications that encourage participation in artistic activities within virtual reality environments can be designed to improve the quality of life of elderly individuals.

• Social Interaction and Connection:

• Virtual platforms can host interactive practices that will enable elderly individuals to strengthen their social connections. Virtual communities, games or online activities can be evaluated within this scope.

• Dementia Management:

• Virtual applications can provide support for issues where dementia or Alzheimer's patients are forced. For example, applications containing cognitive exercises specially designed for dementia individuals can be used.

Although virtual practices in the nursing of geropsychiatry promise hope, it contains a number of **limitations**. Some of these limitations:

• Cahaliyet (the fact that the existing studies in the literature are countries with high income levels)

• Not unique to cultural differences

• Currently developing

• Providing a safe environment

• not to adopt sufficiently by users

• The number of qualified personnel to use the application is low.

REFERENCES

- Baragash, R. S., Aldowah, H., & Ghazal, S. (2022). Virtual and augmented reality applications to improve older adults' quality of life: A systematic mapping review and future directions. *Digital Health*, *8*, 20552076221132099.
- Szczepańska-Gieracha, J., Cieślik, B., Serweta, A., & Klajs, K. (2021). Virtual therapeutic garden: a promising method supporting the treatment of depressive symptoms in late-life: a randomized pilot study. *Journal of Clinical Medicine*, *10*(9), 1942.
- Syed-Abdul, S., Malwade, S., Nursetyo, A. A., Sood, M., Bhatia, M., Barsasella, D., ... & Li, Y. C. J. (2019). Virtual reality among the elderly: a usefulness and acceptance study from Taiwan. *BMC geriatrics*, *19*(1), 1-10.
- Thapa, N., Park, H. J., Yang, J. G., Son, H., Jang, M., Lee, J., ... & Park, H. (2020). The effect of a virtual reality-based intervention program on cognition in older adults with mild cognitive impairment: A randomized control trial. *Journal of Clinical Medicine*, *9*(5), 1283.

ÇOCUK İZLEM MERKEZİ'NDE «HEMŞİRE» OLMAK

Nurten Gülsüm BAYRAK
Giresun Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi/Çocuk İzleme Merkezi

Çocuk cinsel istismarı her yaşta, her sosyo kültürel düzeyde, her etnik grupta görülebilen evrensel bir sorundur. Çocuk İzlem Merkezleri (ÇİM) Türkiye'de ilk olarak 2010 yılında Ankara'da pilot uygulama ile kurulmuş, 2012 yılından itibaren birçok ilde faaliyet göstermeye başlamıştır. Bu merkezlerde görevlendirilecek kişilerin psikolog, uzman psikiyatri hemşiresi, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimci gibi çocuk ile ilgili alanlarda eğitim almış olması, ayrıca çocukla adli görüşme sertifikasına sahip olması gerekmektedir. Bu bağlamda hemşirelik, son yüzyılda değişen ve artan rolleri, sorumlulukları ile sadece hastanelerde uygulanan bir meslek değildir. Toplumsal sorunlar nedeniyle sağlık bakım gereksinimleri ve sağlık politikaları sürekli değiştiği için hemşireliğin işlev ve rolleri de değişmektedir. Çağdaş hemşireliğin rolleri; bakım verici, eğitici, araştırıcı, yönetici, karar verici ve savunuculuktur. ÇİM lerin açılması ile birlikte uzman hemşireler bu birimlerde adli görüşmeci olarak çalışmaya başlamışlardır. Cinsel istismar mağduru çocuklar ve aileleri ile görüşme yapan uzman hemşireler, çocuk ve aileye yönelik risk faktörlerini belirlemekte, ailelerin danışmanlık gereksinimlerini belirlemekte, adli ve aile görüşme raporlarında görüş sunmaktadırlar. Uzman hemşireler, adli görüşme sonrası savunuculuk rolü kapsamında, mağdur çocuk ve ailesini içinde bulunduğu durumla ilgili hakları konusunda bilgilendirmek, aldığı kararları desteklemek, çocuk ve ailenin çıkarlarını korumak gibi sorumlulukları vardır. Uzman hemşireler ÇİM lerde ayrıca aile görüşmecisi olarak da görev alırlar. Araştırmacı ve danışmanlık rolleri kapsamında aile dinamiklerini değerlendirirler. Bununla birlikte özerklik ve sorumluluk sahibi olma rolünü kullanarak elde ettiği bilgiler ve gözlemler doğrultusunda mağdur çocuk ve ailesi ile ilgili görüş ve kanaatlerini bildiren adli görüşme raporunu yazarlar. Bu kapsamda çocuk ve ailesi için gerekli olduğu düşünülen tedbir kararları, danışmanlık önerileri ile ilgili görüş belirtirler.

BEING A "NURSE" İN CHILDREN'S ADVOCACY CENTERS

Nurten Gülsüm BAYRAK
Giresun Maternity and Child Diseases Training and Research Hospital/Child Monitoring Center

Child sexual abuse is a universal problem that can be seen at every age, at every socio-cultural level, in every ethnic group. Child Advocacy Centers (ÇİM) were first established in TÜRKİYE in 2010 with a pilot application in Ankara, and have started to operate in many provinces since 2012. Persons to be assigned to these centers must be trained in child-related fields such as psychologists, specialist psychiatric nurses, social workers, and child development experts, and must also have a certificate for forensic interviews with children. In this context, nursing, with its changing and increasing roles and responsibilities in the last century, is not a profession practiced only in hospitals. As health care needs and health policies constantly change due to social problems, the functions and roles of nursing also change. Roles of contemporary nursing; caregiver, educator, researcher, manager, decision maker and advocate. With the opening of ÇİMs, specialist nurses began to work as forensic interviewers in these units. Specialist nurses who interview children who are victims of sexual abuse and their families determine the risk factors for the child and the family, determine the counseling needs of the families, and provide opinions in forensic and family interview reports. Within the scope of their advocacy role after the forensic interview, specialist nurses have responsibilities such as informing the child victim and his/her family about their rights regarding the situation they are in, supporting the decisions they make, and protecting the interests of the child and family. Specialist nurses also serve as family negotiators in ÇİMs. They evaluate family dynamics within the scope of their researcher and consultancy roles. In addition, they write a forensic interview report expressing their views and opinions about the child victim and her family, in line with the information and observations obtained by using the role of autonomy and responsibility. In this context, they express their opinions on precautionary decisions and counseling recommendations that are considered necessary for the child and her family.

DUYGUSAL ÖZGÜRLEŞTİRME TEKNİĞİ (EFT) UYGULAMALARI: BİPOLAR HASTALIK TANISI ALAN HASTA ÖRNEKLEMİNDE UYGULAMA ÖRNEĞİ

Yasemin ÖZEL
Kastamonu Üniversitesi, Tosya MYO, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Tosya, Türkiye

Amaç: Bipolar hastalık tanısı almış bir hasta örnekleminde EFT uygulamalarının klinik sonuçlarını, yaşam kalitesini ve duygu durumunu daha ayrıntılı bir şekilde incelemek, bipolar bozukluğun tedavisine alternatif bir yaklaşım sunmak ve EFT'nin bu özel popülasyon için etkilerini aydınlatmak amaçlanmaktadır.

Yöntem: Bu çalışma, özel bir danışmanlık merkezine başvuran ve yüz yüze danışmanlık hizmeti alan bir bipolar tanısı almış, başka bir psikiyatrik ve sistemik hastalığı bulunmayan hasta üzerinde ön-test, son-test tasarım kullanılarak vaka raporu olarak hazırlanmıştır. Katılımcı, 10 seans Duygusal Özgürleştirme Tekniği (EFT) uygulamalarına tabi tutulmuş ve duygu durumları ve işlevselliği ölçülerek değerlendirmeler yapılmıştır.

Bulgular: Hamilton Depresyon Değerlendirme Ölçeği (HAM-D) ve Young Mani Değerlendirme Ölçeği (YMRS) ile yapılan değerlendirmeler sonucunda, terapinin seansları ilerledikçe danışanda belirgin bir iyileşme olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve öneriler: EFT'nin bipolar bozukluğun tedavisindeki etkinliği üzerine daha geniş ölçekli randomize kontrollü çalışmaların yapılması önerilir.

Anahtar kelimeler: Bipolar bozukluk, psikoterapi, enerji transferi, vaka çalışmaları

EMOTIONAL LIBERATION TECHNIQUE (EFT) APPLICATIONS: APPLICATION EXAMPLE ON A PATIENT SAMPLE DIAGNOSED WITH BIPOLAR DISEASE

Yasemin ÖZEL
Kastamonu Üniversitesi, Tosya MYO, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Tosya, Türkiye

Aim: It is aimed to examine the clinical results, quality of life and mood of EFT applications in more detail in a sample of patients diagnosed with bipolar disorder, to present an alternative approach to the treatment of bipolar disorder and to elucidate the effects of EFT for this special population.

Method: This study was prepared as a case report using a pre-test, post-test design on a bipolar patient who applied to a private counseling center and received face-to-face counseling, and who had no other psychiatric or systemic disease. The participant was subjected to 10 sessions of Emotional Freedom Technique (EFT) applications and evaluations were made by measuring emotional states and functionality.

Results: As a result of the evaluations made with the Hamilton Depression Rating Scale (HAM-D) and the Young Mania Rating Scale (YMRS), it was determined that there was a significant improvement in the client as the therapy sessions progressed.

Conclusion and recommendations: It is recommended to conduct larger-scale randomized controlled studies on the effectiveness of EFT in the treatment of bipolar disorder.

Key words: Bipolar disease, psychotherapy, energy transfer, case study

“UMUT IŞIĞI OLMAK”: RUHSAL HASTALIĞI OLAN EBEVEYNLERLE BÜYÜYEN BİR PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN YOLCULUĞU

Gülhan KÜÇÜK ÖZTÜRK

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Ebeveyn-çocuk ilişkisi, çocuklarda davranışların gelişimini etkileyebilir ve bu durum çocukların hayatlarının birçok yönünü etkileyebilir. Özellikle çocukların ebeveynlerini nasıl algıladıkları, ebeveyn-çocuk ilişkisi için çok önemlidir (Wu & Lee, 2020). Aile içi çatışmalar çocukların olumsuz gelişimi ile ilişkilendirilirken, ilgi, şefkat, sevgi ve güvenlik ile ebeveyn sıcaklığı çocukların olumlu gelişimi ile bağlantılıdır (Zimmermann, 2016). Ruhsal hastalığı olan anne babaların çocuklarının, anne babalarının bambaşka birine dönüştüğünü hissetikleri kendilerini güvende hissetmedikleri, arkadaşlarından uzak durdukları, çok az dışarı çıkıp sosyalleştikleri ve kendi deneyimleri hakkında biriyle konuşmaya ihtiyacının olduğu bildirilmiştir (Grové ve ark., 2016). Ancak, tüm çocukların olumsuz etkilenmediği, ruhsal hastalığı olan ebeveynlerin çocuklarının kendilerini, ruhsal hastalığı olan bir ebeveyni olmayan akranlarına göre daha olgun, daha güçlü ve daha empatik olarak tanımladıkları ve bunun yanı sıra başka birçok beceriyi de edinip güçlendirdikleri belirtilmiştir (Drost ve ark., 2016).

Bir ebeveynin ruhsal hastalığını ve bunun aile yaşamı üzerindeki etkilerini anlamak çocuklar için zor olabilir (Afzelius ve ark., 2018). Çocuklar ruhsal hastalıklarını tanıyabilir; ancak, onları her zaman anlamayabilirler. Bu gibi durumlarda, ruhsal hastalıklarını anlamak için ruh sağlığı stratejileri gereklidir.

Ben bipolar bozukluk tanısı almış bir anne ve şizofreni tanısı almış bir baba ile büyüdüm, bu da çocukluğumda ve gençliğimde bende büyük bir duygusal yorgunluk yarattı. Bazen hayatımla ilgili düşünce ve duygularımı ifade edemediğim için ve annemle babamın hastalığını anlayamadığım için çok zorlandım. Ancak kendi ruh sağlığımı korumak için başa çıkma becerileri geliştirmeyi başardım. Çünkü hiçbir zaman umutsuz olmadım. Yaşama dair, olumsuz olan birçok şeyin bir gün bir yerde düzeleceğine dair küçük de olsa bir umudu kalbimin içinde taşıdım. Zorluklarla olsa da büyüdüm ve psikiyatri hemşiresi oldum. Şimdi en büyük gücümü ruhumda taşıyorum. Bu söyleyişi benim gibi benzer deneyimleri olan çocuklara, gençlere veya ruhsal hastalığa sahip ebeveynleri olan diğer bireylere bir umut ışığı olmak için yapmak istiyorum. Bu konuda duyguları ve düşüncüleri açıkça ifade eden çok az çalışma var. Bu nedenle ruhsal hastalığı olan bir ebeveyne sahip olmakla ilgili deneyimlerin katkı sağlayacağına inanıyorum.

KAYNAKLAR

- Afzelius, M., Plantin, L., & Östman, M. (2018). Families living with parental mental illness and their experiences of family interventions. Journal of psychiatric and mental health nursing, 25(2), 69-77.
- Drost, L. M., van der Krieke, L., Sytema, S., & Schippers, G. M. (2016). Self-expressed strengths and resources of children of parents with a mental illness: A systematic review. International Journal of Mental Health Nursing, 25(2), 102-115.
- Grové, C., Reupert, A., & Maybery, D. (2016). The perspectives of young people of parents with a mental illness regarding preferred interventions and supports. Journal of Child and Family Studies, 25(10), 3056-3065.
- Wu, C. Y., & Lee, T. S. H. (2020). Impact of parent–child relationship and sex on trajectories of children internalizing symptoms. Journal of affective disorders, 260, 167-173.

“BEING A LIGHT OF HOPE”: THE JOURNEY OF A PSYCHIATRIC NURSE GROWING UP WITH PARENTS WITH MENTAL ILLNESS

Gülhan KÜÇÜK ÖZTÜRK

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

The parent-child relationship can influence the development of behavior in children, which can affect many aspects of children's lives. In particular, how children perceive their parents is very important for the parent-child relationship (Wu & Lee, 2020). While conflicts within the family are associated with the negative development of children, attention, affection, love and security, and parental warmth are associated with the positive development of children (Zimmermann, 2016). It has been reported that children of parents with mental illness feel that their parents have turned into a completely different person, do not feel safe, stay away from their friends, rarely go out and socialize, and need to talk to someone about their own experiences (Grové et al., 2016). However, it has been stated that not all children are negatively affected, and that children of parents with mental illness define themselves as more mature, stronger and more empathetic than their peers who do not have a parent with a mental illness, and that they also acquire and strengthen many other skills (Drost et al., 2016).

Understanding a parent's mental illness and its effects on family life can be difficult for children (Afzelius et al., 2018). Children can recognize their mental illness; However, they may not always understand them. In such cases, mental health strategies are necessary to understand their mental illness.

I grew up with a mother diagnosed with bipolar disorder and a father diagnosed with schizophrenia, which caused me great emotional exhaustion in my childhood and youth. Sometimes I had a hard time expressing my thoughts and feelings about my life and because I could not understand my parents' illness. But I have managed to develop coping skills to protect my own mental health. Because I have never been hopeless. I carried a small hope in my heart that many negative things about life would get better one day somewhere. Even though it was difficult, I grew up and became a psychiatric nurse. Now I carry my greatest power in my soul. I want to say this to be a beacon of hope for children, young people, or other individuals with parents with mental illness who have similar experiences like me. There are very few studies that clearly express feelings and thoughts on this subject. Therefore, I believe that experiences of having a parent with a mental illness will contribute.

REFERENCES

- Afzelius, M., Plantin, L., & Östman, M. (2018). Families living with parental mental illness and their experiences of family interventions. Journal of psychiatric and mental health nursing, 25(2), 69-77.
- Drost, L. M., van der Krieke, L., Sytema, S., & Schippers, G. M. (2016). Self-expressed strengths and resources of children of parents with a mental illness: A systematic review. International Journal of Mental Health Nursing, 25(2), 102-115.
- Grové, C., Reupert, A., & Maybery, D. (2016). The perspectives of young people of parents with a mental illness regarding preferred interventions and supports. Journal of Child and Family Studies, 25(10), 3056-3065.
- Wu, C. Y., & Lee, T. S. H. (2020). Impact of parent–child relationship and sex on trajectories of children internalizing symptoms. Journal of affective disorders, 260, 167-173.

ÖYKÜSEL (NARRATİVE) TERAPİ UYGULAMALARININ PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI

Neşe BAKAN

Ardahan Üniversitesi, Posof Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Ardahan

Hemşireliği en çok etkileyen felsefi akımlar; insanı anlamak ve bilmek bağlamında hümanizm, kendini anlamaya ve anlamlandırmaya çalışmak bağlamında varoluşçuluktur [1]. Hümanistik-Varoluşçu yaklaşımda danışmanlar, danışanları merakla anlamaya ve öznel dünyalarını kavramaya çabalarlar, aynı zamanda kişilerin kendi deneyimleri konusunda uzman olduğuna inanırlar [2]. Bu bakış açısını benimseyen öyküsel terapi, insanları kendi hayatlarının uzmanı olarak merkeze alan, saygılı suçlayıcı olmayan, yargılamayan postyapısalcı bir çalışma yöntemidir ve Michael White ile David Epston tarafından geliştirilmiştir [3,5,6,7]. Problemi insandan tamamen farklı bir şey olarak gören öyküsel terapi yaklaşımı; insanların hayatlarındaki problemin etkisini azaltabilecek çok sayıda becerilerinin, inançlarının, değerlerinin, adanmışlıklarının ve yetkinliklerinin olduğunu söyler. Kişinin problem hikayesinin sadece onun kendisiyle ilgili olmadığını, kültürel bir bağlamda oluştuğunu ifade eder. Bu bağlam ırk, sınıf, cinsiyet, iktidar ilişkilerini kapsar. Problemlerin hiçbir zaman kişinin hayatının ya da ilişkilerinin tamamını kapsamadığını ve kişinin hayatında problem etkilerinden kurtarılmış alanların mutlaka olduğunu savunur [3,4,5,6,8]. Öyküsel terapide; dışsallaştırma konuşmaları(externalizing conversations), yeniden yazma konuşmaları (re-authoring conversations), üyelikleri gözden geçirme/yeniden dahil etme konuşmaları (re-membering conversaions), dış şahit uygulamaları/tanımsal törenler (definitional ceremonies), terapötik dokümanlar (therapeutic documents) sık kullanılan tekniklerdir [3,5,6,7]. Hemşire profesyoneller tarafından şiddete maruz kalan kadınlarda [9], otizm tanısı almış gençlerde [10] ve depresyon yaşantısı olan bireylerde [11] kullanılan öyküsel terapi; yeme bozuklukları [12], internet bağımlılığı [13], keder ve yas yaşantısı [14], ölüm anksiyetesi [15], kronik ağrı yaşantısı [16], sosyal kaygı [17] alanlarında da kullanılmaktadır.

Sonuç olarak; danışmanlık ve topluluk çalışmalarında saygılı, yargılamayan bir yaklaşım benimseyen, girişimler açısından son yirmi yılda psikoloji, psikiyatri [12,13,14,15,16,17,18] ve hemşirelik [9, 10, 11]) içinde kendini göstermeye başlayan öyküsel terapi uygulamaları, ulusal ve uluslararası literatürde etkinliği açısından dikkat çekmektedir.

KAYNAKLAR

- Oflaz F., Yıldırım N.: Psikiyatri Hemşireliği Sertifika Konuları. Psikiyatri Hemşireliği Derneği Yayınları, Ankara Nobel Tıp Kitapevleri, Ankara, 2020.

- Wheeler K., çev. Ed. Atlı Özbaş A., Gürhan N.: Psikiyatri Hemşireliği İleri Düzey Uygulamalar için Psikoterapi Kanıta Dayalı Uygulama Rehberi. 2. Basım. Ankara Nobel Tıp Kitapevi, Ankara, 2020.
- Dinç, M., Dinçer E. M.: Narrative Terapi Uygulamaları Türkiye'de ve Yürütülen Bireysel ve Toplumsal Çalışmalar, Ketebe Yayınları, 2020.
- Karataş Z., Yavuzer Y.: Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Kuramları, Pegem Yayıncılık 2018.
- Russel S., Carrey M, çev. Ed. Eskioğlu Aydın İ.: Narrative Terapide Temel Uygulamalar. Kaktüs Psikoloji, İstanbul, 2020.
- Morgan A.: What Is Natrrative Therapy? Dulwich Centre Publicattions, Australia, 2000.
- https://dulwichcentre.com.au/what-is-narrative-therapy/ Erişim Tarihi: 09.06.2023.
- Çelik, H. (2017). Psikoterapide yeni soluk: Öyküsel terapi. e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi, 4(1), 34-50.
- Draucker, C. B. (1998). Narrative therapy for women who have lived with violence. Archives of Psychiatric Nursing, 12(3), 162-168.
- Cashin, A., Browne, G., Bradbury, J., & Mulder, A. (2013). The effectiveness of narrative therapy with young people with autism. Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing, 26(1), 32-41.
- Seo, M., Kang, H. S., Lee, Y. J., & Chae, S. M. (2015). Narrative therapy with an emotional approach for people with depression: Improved symptom and cognitive-emotional outcomes. Journal of psychiatric and mental health nursing, 22(6), 379-389.
- Heywood, L., Conti, J., & Hay, P. (2022). Paper 1: a systematic synthesis of narrative therapy treatment components for the treatment of eating disorders. Journal of eating disorders, 10(1), 1-17.
- Gong, Y., Gong, N., Zhang, Z., He, Y., & Tang, H. (2022). Effect of Narrative Therapy-Based Group Psychological Counseling on Internet Addiction among Adolescents. Iranian Journal of Public Health, 51(6), 1331.
- Nelson, K., Lukawiecki, J., Waitschies, K., Jackson, E., & Zivot, C. (2022). Exploring the Impacts of an Art and Narrative Therapy Program on Participants' Grief and Bereavement Experiences. OMEGA-Journal of Death and Dying, 00302228221111726.
- Nozari, Z., Mo'tamedi, A., Eskandari, H., & Ahmadivand, Z. (2019). Narrative group therapy to improve aging perceptions and reduce thanatophobia (death anxiety) in older adults. Elderly Health Journal, 5(2), 117-123.
- Salvo, T., Davison-Jenkins, A., Hitchcock, M., Daniilidi, X., & Lambert, D. (2022b). The journey of 'Living with Pain': A feasibility study of the development and running of a collective narrative group. Clinical Child Psychology and Psychiatry, 13591045221112719.
- Ezatabadipour, H. (2022). The Role Of The Narratıve Therapy On Cognıtıve Avoıdance And Meta-Cognıtıve Belıefs Of Female Adolescents. Asean Journal of Psychiatry, 23(1).
- Haselhurst, J., Moss, K., Rust, S., Oliver, J., Hughes, R., McGrath, C., ... & Murray, J. (2021). A narrative-informed evaluation of tree of life for parents of children with physical health conditions. Clinical Child Psychology and Psychiatry, 26(1), 51-63.

İNTİHAR GİRİŞİMİ SONUCU YANIK YARALANMASI: OLGU SUNUMU

Merve GÜLCÜOĞLU[1], Figen İNCI[2]

[1]Kayseri Şehir Hastanesi, Yanık Merkezi, Kayseri, Türkiye

[2]Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Zübeyde Hanım Sağlık Bilimleri Fakültesi, Niğde, Türkiye

Giriş: İnsanlık tarihi boyunca insanlar hayatlarının bir döneminde intihar girişiminde bulunabilmekte ve bu girişimlerin bazıları ölümle sonlanmaktadır. İntihar girişimine sebep olan birçok risk faktörü bulunmaktadır [1].

İntihar girişimlerinin büyük bir bölümü kriz durumlarındaki çaresizlik duyguları ile yapılan girişimlerdir [2]. Psikiyatrik kriz, bireyin yaşamının aniden zorlu ve travmatik yaşantılar sonucu kesintiye uğradığı bir durum olarak tanımlanabilir. Yaşam birçok iniş-çıkışlar ve tehdit edici deneyimlerle doludur. Birey bu tehdit edici durum ile başarılı bir biçimde başa çıkabildiğinde kriz durumu oluşmaz, ancak eğer tehdit eden duruma alışageldiği problem çözme yöntemleri ile çözemezse bireyde kriz durumu ortaya çıkar [3].

Amaç: Bu çalışmanın amacı, intihar girişimi sonucu yanık yaralanması ile başvuran bir olgu eşliğinde, kliniğinin ve tedavisinin gözden geçirilmesidir.

Olgu Tanıtımı: Evde doğalgaz patlaması sonucu yaralandığı düşünülen 39 yaşındaki kadın hastaya ilk müdahale 112 sağlık personelleri tarafından yapıldıktan sonra hastanın Kayseri Şehir Hastanesi Yanık Merkezine yatışı sağlandı. Hastanın yapılan ilk muayenesinde tüm vücudunda %35 oranında 2 ve 3. derece yanıklar olduğu izlendi. Bilinci açık, koopere ve oryante olan hastanın vitalleri stabil ve normal aralıklarda olduğu görüldü. Hastanın solunum yolu değerlendirildi ve pozisyon verilerek hava yolu açıklığı sağlandı. Parkland formülüne göre sıvı resüsitasyonuna başlandı. Hastaya santral venöz kateter açılarak tam kan sayımı, biyokimya testleri, koagülasyon parametreleri için kan örnekleri alındı. Üriner kateter takılarak aldığı çıkardığı izlemine başlandı. İdrar biyokimyası ve idrar kültürü örnekleri alındı. Pansuman sırasında anestezi ekibi tarafından hastaya uygun sedasyon sağlandı. Kompartman sendromu oluşmaması amacıyla, sağ kola eskaratomi yapıldı. Yara kültürü örnekleri alındı. Pansuman için yaranın derecesine göre belirlenen antibakteriyel ajan içerikli olan tül sargılar ve gümüş sülfadiazin içerikli pomadlar kullanıldı. Uygulanan ilk girişimlerden sonra hastadan alınan anamnez doğrultusunda bipolar tanısı ile takipte olan hastanın eski eşinin kızını göstermemesi sonucu telefonda başlayan kavgada öfkelenerek yangını isteyerek çıkardığı, yangın alanlarının genişlemesiyle doğalgaz patlaması meydana

geldiği öğrenildi. Psikiyatri uzmanına konsülte edilen hastaya farmakolojik tedavinin yanı sıra psikolog tarafından görüşme seansları planlandı.

Tablo 1. Hemşirelik Bakım Planı

Tanımlayıcı Özellikler/Veriler	Hemşirelik Tanısı	Planlamalar	Uygulamalar	Değerlendirmeler
Hastanın sözel olarak ağrısı olduğunu ifade etmesi Ağrı skalasında 8 puan elde edilmesi Dispne Nabızda artma Solunum hızında artma Terleme, huzursuzluk, bulantı Halsizlik, anksiyete Vücut ve yüz ifadesinde değişiklik Yumruk sıkma Diş sıkma **Amaç** Ağrı ölçeğinde elde edilen puanın en az 3 puan düşürülmesi	Ağrı	Ağrının özelliği değerlendirilir (yeri, süresi, şiddeti, yayılımı, ağrıyı başlatan ve rahatlatan faktörler) Ağrı değerlendirme ölçeği kullanılarak ağrının derecesi belirlenir. Ağrı sırasında vital bulgular takip edilir. Hastaya tedavi süreci ile ilgili bilgi verilir. Akut ağrı sırasında kişinin dikkati farklı noktalara çekilir. Dr istemine göre ağrı kesiciler yapılır. Hastaya ağrıyı azaltıcı teknikler öğretilir(Gevşeme teknikleri, derin solunum egzersizleri vs.) Yatak istirahati sağlanır. Hekim istemine göre oksijen uygulanır. Anksiyeteyi azaltmak için sakin çevre sağlanır. Ziyaretçi sayısı kısıtlanır. Hareket değişikliklerinde baş dönmesi ve düşmeye karşı dikkatli olunmalıdır.	Ağrıya yönelik, ağrının yeri, şiddeti ve özelliği sorgulandı. Hastanede rutin kullanılan ağrı ölçeği ile cevaplar kaydedildi. Ağrıyı artıran ve azaltan durumlar belirlendi. Ağrıyla baş etme yöntemleri sorgulandı. Hastaya gevşeme teknikleri öğretildi. Dikkati başka yönlere çekilmeye çalışıldı. (Kitap okuma gibi) Doktor istemindeki farmakolojik tedavi uygulandı. Bazı pansumanlar sırasında sedasyon uygulandı. Yanık alanları elevasyona alındı. Günaşırı pansumanlara tedavi boyunca devam edildi. Her gün sonunda ağrı değerlendirilmesi yapılarak kaydedildi. Ağrı değerlendirmelerinde hastanın günaşırı gerçekleşen pansuman sonrasında ağrı puanlamasını 8 olarak belirlemesi dikkat çekti. Pansuman günlerinde ek farmakolojik tedaviler uygulandı.	Hedefe ulaşıldı. Hastanın ağrı skalası 4 puan olarak değerlendirildi.

Tanımlayıcı Özellikler/Veriler	Hemşirelik Tanısı	Planlamalar	Uygulamalar	Değerlendirmeler
Yanık nedeniyle oluşan sıvı kaybı Oral olarak yetersiz sıvı alımı Aldığı çıkardığı dengesizliği İdrar miktarında azalma Susuzluk hissi **Amaç** Sıvı volüm ve elektrolit dengesizliği komplikasyonlarının önlenmesi	Sıvı Volüm ve Elektrolit Dengesizliği Riski	Hasta yeterli miktarda su ve diğer sıvıları alması için desteklenir. AÇT takibi yapılır. Günlük kilo takibi yapılır. Serum elektrolitleri, BUN, idrar ve serum osmolaritesi düzeyleri izlenir. Kahve, çay ve greyfurt suyunun diüretik etkiye sahip olduğu ve sıvı kaybını arttırabileceği konusunda bilgi verilir. Kusma, diyare, ateş ve drenlerle ilgili ek sıvı kayıpları dikkate alınır. Yara drenajı varsa drenajın miktarı ve tipi kayıt edilir. Sıvı kaybını azaltmak için yara kapalı tutulur. Hasta GİS kanama ve hipovolemi belirti ve bulguları açısından takip edilir. Dr. istemine göre kan ve kan ürünleri ya da elektrolitli sıvılar takılır.	Sıvı elektrolit dengesizliği riskine yönelik, Parkland kuralına göre uygun sıvı resüsitasyonuna başlandı. Aldığı çıkardığı izlemi yapıldı. İdrar çıkışı 0,5-1 cc/kg/saat olacak şekilde ayarlandı [4]. Kusma gibi ek sıvı kayıpları dikkate alındı. Hasta yeterli miktarda su ve diğer sıvıları alması için desteklendi. Günlük kilo ve kan rutinleri takibi yapıldı. Hastanın aldığı çıkardığı takibinde önemli fark oluştuğu belirlendi. Bu nedenle istemi yapılan diüretikler uygulandı. Kilo takiplerinde kilo kayıpları göze çarptı. Nütrisyon hemşiresi ile teması geçildi. Önerilen rejimler ile beslenmesi yeniden düzenlendi.	Sıvı volüm ve elektrolit dengesizliği komplikasyonları görülmedi.

Risk Faktörleri	Hemşirelik Tanısı	Planlamalar	Uygulamalar	Değerlendirmeler
Hastanın açık yanık yaralarının bulunması Hasta için uzun yatış planlanması İnvaziv girişimlerin fazla olması Servisteki diğer hastalarda üremelerin olması nedeniyle bulaş riskinin var olması	Enfeksiyon Riski	Enfeksiyonun klinik belirtileri (ateş, ağrı, idrarda bulanıklık, pürülan akıntı vb.) gözlenir. El hijyenine özen gösterilir. Hastada enfeksiyon gelişmesini önlemek için standart önlemler alınır. Gerektiğinde izolasyon uygulanır. Tanı ya da tedavi amaçlı gereksiz invaziv uygulamalardan kaçınılır. İnvaziv girişimlerde aseptik tekniğe dikkat edilir. Kateter giriş yerleri ve inzisyon bölgeleri enfeksiyon belirtileri yönünden izlenir. Hastanın vital bulguları kontrol edilir. Ziyaretçi sayısı kısıtlanır Dr istemine uygun ilaç tedavisi zamanında uygulanır. Diyette bol protein ve kalori alması sağlanır. Enfeksiyonun nedeni, bulaşıcılığı ve riskleri konusunda birey ve aileye eğitim verilir [5].	Enfeksiyon riskine yönelik, her gün santral venöz kateter ve üriner kateter bakımı yapıldı. İnvaziv girişimlerde aseptik tekniklere dikkat edildi. Pansumanlar gün aşırı uygulandı ve steriliteye uygun davranıldı. Ziyaretçi kısıtlaması uygulandı. Refakatçisine ve hastaya enfeksiyona yönelik bilgi verildi. Hastanın yara kültürleri düzenli olarak takip edildi. Ateş takibi yapıldı. Gerektiğinde enfeksiyon konsültasyonu ile uzmana danışıldı. Yapılan takiplerde hastanın yara kültürlerinde üreme görüldü. Enfeksiyon bulgularının varlığı belirlendi. Konsültasyon sonucu önerilen antibiyotikler başlandı ve hasta temas izolasyonuna alındı.	Hastanın alınan yara kültürlerinde üreme görüldü.

Tanımlayıcı Özellikler/Veriler	**Hemşirelik Tanısı**	**Planlamalar**	**Uygulamalar**	**Değerlendirmeler**
Kızgın yüz ifadesi Hareketlilikte artma Çevredeki kişi/objelere zarar vermeye yönelik davranışlar Kendine zarar verici davranışlar Anksiyete düzeyinde artma	İntihar Riski	Hastanın doğruyu değerlendirme yetisi ölçüldü ve şiddet potansiyelinin düzeyi değerlendirilir. Hastanın kendisine ve diğer kişilere zarar vermesine neden olacak uyaranlar çevreden uzaklaştırıldı/ kontrol altına alınır. Pozitif düşünme, meditasyon, gevşeme teknikleri ve diğer egzersizleri kullanması için cesaretlendirilir. Düşme riski açısından hasta değerlendirilir.. Hastanın güven duygusunu arttıran gereksinimleri belirlenir.(en yakını, en sevdiği vb) Hekim tarafından order edilen ilaçlar uyguladır(sedatize edici ilaçlar, antipsikotikler vb) [5].	İntihar riskine yönelik, riski saptamak için intihar konusunda konuşularak halen düşüncesinin olup olmadığı araştırıldı. Yanında kesici, delici bir alet veya zarar verici bir madde bulundurulmamaya çalışıldı. Hastane ortamına adaptasyon sağlaması için bilgiler verildi. Ortam tanıtıldı. Sorunlarını anlatması ve çözümü için iş birliği yapılmaya çalışıldı. Hasta ile öfke sürecine yönelik bir görüşme planlandı. Adli bir durum olması nedeniyle yapılan tüm işlemler kaydedildi. Hastanın doğru doz ve doğru zamanda ilaç tedavisi alması sağlandı. İlaçların yan etkisi gözlemlendi. Hastaya güvenli çevre oluşturulmaya çalışıldı.	Hasta intihar girişiminde bulunmadı.

Tanımlayıcı Özellikler/Veriler	**Hemşirelik Tanısı**	**Planlamalar**	**Uygulamalar**	**Değerlendirmeler**
İntihar girişimi Baş edememenin sözel ifadesi	Etkisiz Bireysel Baş etme	Kişinin kendisini ifade edebilmesi için yeterli zaman ayrılır. Mimikleri, el kol hareketleri, ses tonu ve göz teması gözlenir. Bireyin kendine zarar verme riski tanımlanır ve uygun girişimlerde bulunur. Bireyin içinde bulunduğu durumu tüm yönleriyle fark etmesi sağlanır. Birey öfkeli ise; Çevredeki uyaranlar en aza indirilir. Bireyi öfkelendiren sebepler araştırılır. Bireyle tartışmaya girmekten kaçınılır. Kişi kendini ve içinde bulunduğu durumu değerlendirebilmesi için cesaretlendirilir. Problem çözme becerileri geliştirilir. Uygun baş etme yöntemleri bireyle birlikte seçilir. Gerektiğinde uzman kişilerden (psikolog, psikiyatrist) destek alınır. Kişinin destek sistemleri (eş, dost, akraba, vb.) öğrenilerek, destekleri sağlanır. Gevşeme teknikleri hastaya öğretilerek hastanın rahatlamasına ve durumla baş etmesine yardımcı olunur.	Etkisiz bireysel baş etmeye yönelik, duygularını ifade etmesi için desteklendi, güven ilişkisi ile önemsendiği ve kabul edildiği hissettirilmeye çalışıldı. Bireyin motivasyonu değerlendirilerek olumlu davranışlar, çabalar ve işbirliği için olumlu geri bildirimler verildi. Bireyin kullandığı olumlu veya olumsuz baş etme yöntemleri tartışılarak geliştirilmeye çalışıldı. Birey yaşadığı problemlere yönelik uygun baş etme yöntemini seçmesi için desteklendi. Etkili baş etmeleri ve güçlü yönlerini fark etmesi sağlandı. Problemlerin oluşturduğu stresle baş edebilmesine yönelik gevşeme egzersizleri öğretildi. Mutsuzluk, umutsuzluk ve üzüntü gibi olumsuz duyguların sağlıklı bir şekilde ifade edilmesi sağlandı.	Hasta hayata bakış açısının değiştiğini, artık hayallerinin, hedeflerinin olduğunu belirterek sosyal destek mekanizmlarını daima yanında olmasının ona iyi geldiğini, onların desteği ile ayakta durabildiğini ifade etti.

Tanımlayıcı Özellikler/Veriler	**Hemşirelik Tanısı**	**Planlamalar**	**Uygulamalar**	**Değerlendirmeler**
Yanık yarasının var olması İnvaziv girişimler	Deri Bütünlüğünde Bozulma	Hastanın cildi değerlendirilir. (Braden bası skalası kullanılır, basınç bölgeleri kontrol edilir) Cildin temiz ve kuru olması sağlanır. Düzenli olarak pozisyon verilir (iki saat ara ile ve gerektikçe) Yatak çarşaflarının temiz, kuru ve kırışıksız olmasına özen gösterilir Hastanın giysileri temiz ve kuru olmalıdır. Giysi seçiminde terletmeyen kıyafetler tercih edilir. Aldığı çıkardığı takibi yapılır. Hasta inkontinans açısından gözlemlenir. Eğer dışkı ya da idrar inkontinansı oluşmuşsa sık sık perine bakımı verilerek bölge temiz ve kuru tutulur. Eğer hastaya sürgü veriliyor ise cilt tahrişi engellenir. Bu konuda personel uyarılır. Hastanın diyeti düzenlenir. Hasta ve hasta ailesine cilt bütünlüğünün korunmasının önemi, bunun sağlığın devamının sürdürülmesinde ve iyileşme sürecinin kısaltılmasındaki etkisi hakkında eğitim verilir. Gerekirse havalı yatak/antidekübit yatağı kullanılır [5].	Deri bütünlüğünde bozulma hemşirelik tanısına yönelik, hastanın cildi değerlendirildi. Yanık alanları dışında bası yarasının varlığı sorgulandı. (Braden bası skalası kullanıdı.) Hastanın hidrasyonu sağlandı. Gün aşırı pansumanlarla yara bölgelerinin temiz ve kuru kalması sağlanmaya çalışıldı. Yanık yarasının takibi yapıldı. Düzenli olarak pozisyon verildi. Yatak çarşaflarının temiz, kuru ve kırışıksız olmasına özen gösterildi.	Hastada bası yarası gözlemlenmedi. Yanık alanları gün aşırı pansumanlarla bakımı yapılarak iyileşme süreci hızlandırıldı.

Tanımlayıcı Özellikler/Veriler	Hemşirelik Tanısı	Planlamalar	Uygulamalar	Değerlendirmeler
Hastanın uyuyamadığını ifade etmesi	Uyku Örüntüsünde Rahatsızlık	Hastanın uykusunu etkileyen durumlar ve normal uyku örüntüsü belirlenir. Hasta hastalık süreci ile ilgili bilgilendirilir. Uyku ve dinlenme dönemlerinde eklemlerin uygun pozisyonda olması sağlanır. Hasta odasına giren çıkan kişilerin sayısı kısıtlanır. 6. Dinlendirici, sessiz ve sakin ortam oluşturulur. Uyku-uyanık olma dönemleri düzenlenir. Hasta, durumu stabil ise vital bulgu alımı için uyandırılmamalıdır. Tedavi ve vital bulgu takibi hastanın uyuma düzenine göre ayarlanır. Hastanın yatmadan önce sıvı alımı kısıtlanır. Hastanın gündüzleri uyanık kalması için aktivite programı hazırlanır. Hastanın uykuya dalmasını kolaylaştıracak girişimler planlanır. Öğleden sonra kafeinli içeceklerin alımı kısıtlanır. Hastanın uyuma ve uyanma saatlerine uyması sağlanır [5].	Uyku örüntüsünde rahatsızlığa yönelik, hastanın uyku alışkanlıkları sorgulandı. Hastanın uykusunu etkileyen durumlar ve normal uyku örüntüsü belirlendi. Hastalık süreci ile ilgili bilgilendirildi. Uyku ve dinlenme dönemlerinde eklemlerin uygun pozisyonda olması sağlandı. Dinlendirici, sessiz ve sakin ortam oluşturuldu. Öğleden sonra kafeinli içeceklerin alımı kısıtlandı. Hastanın uyuma ve uyanma saatlerine uyması sağlandı. Yanık bölgeleri elevasyona alınarak ağrıya yönelik girişimler uygulandı.	Hasta verimli bir uyku aldığını ifade etti.

8 gün yoğun bakımda, 38 gün serviste takip edilen hastaya gerekli taburculuk eğitimleri düzenlenerek taburcu edildi. Pansumanlara 1 ay daha devam edilmesi gerektiği anlatıldı. Psikiyatri hekimlerinin önerisiyle poliklinik randevusu planlandı.

Tartışma ve Sonuç: Bütüncül bakımın sağlanabilmesi fiziksel sağlık sorunlarının varlığında eşlik eden psikososyal gereksinimleri de bilmek ve karşılayabilmek ile mümkündür. Hemşirelerin sağlık hizmetinin her alanında bütüncül bakım sunabilmesi için hastalık yaşantılarının bir kriz olarak algılanabileceği bilgisine sahip olması gerekir. Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi kapsamında hemşirelerin rol ve sorumluluklarının bilincinde, kanıta dayalı girişimlerde bulunması olguda yer aldığı üzere tekrarlı intihar girişimlerinin önlenmesinde önemli katkılar sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: konsültasyon liyezon psikiyatrisi, psikososyal bakım, kriz, intihar girişimi, yanık

KAYNAKLAR

- Boğahan M., Türkleş S. Psikiyatri hemşireliği uygulamaları kapsamında intihar girişiminde bulunan bireye yaklaşım. Psikiyatri Hemşireliğinde Güncel Yaklaşımlar 2021; 25-44.
- Ekinci M, Şayir A. İntihar ve hemşirelik girişimleri. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 1998;1:1.
- Özgüven H.D. İntihar girişimlerinde krize müdahale. Kriz Dergisi 2003; 11:1.
- Özkaya N.K., Ağan S., Akkaya H. Yanıklı hastanın değerlendirilmesi ve tedavi yaklaşımının belirlenmesi. Ankara Medical Journal 2014, 14:4.
- Herdman, T. H., & Kamitsuru, S, Nursing diagnoses. 2021.

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİMİNDE KLİNİK SİMÜLASYON TASARIMI

Gizem ŞAHİN BAYINDIR

İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli-İstanbul, Türkiye

Klinik simülasyon uygulamaları INACSL (International Nursing Association of Clinical and Simulation Learning) Simülasyon En İyi Uygulama Standartları'na uygun şekilde tasarlanmalıdır. Klinik simülasyon tasarımının ilk aşaması olan hazırlık aşamasında; katılımcıların gereksinimlerinin belirlenmesi, öğrenme hedeflerinin belirlenmesi, klinik simülasyon modalitesinin belirlenmesi ve klinik simülasyon senaryosunun tasarlanması yer almaktadır (Nestel ve Gough, 2018). Katılımcıların gereksinimleri belirlendikten sonra klinik uygulamaya hazır oluşluğu sağlamak, hasta güvenliğini ve bakım kalitesini geliştirmek amacıyla klinik simülasyonlar planlanmaktadır (INACSL ve ark., 2021a). Öğrenme hedefleri, katılımcıların gereksinimlerini karşılayacak şekilde oluşturulmalı ve katılımcının bilgi düzeyini güvenli hasta bakımı uygulamasına aktarmasını kolaylaştıracak şekilde belirlenmelidir. Öğrenme hedefleri, uygun klinik simülasyon modalitesinin belirlenmesini sağlamaktadır (INACSL ve ark., 2021b). Klinik simülasyon tasarım şablonu; vakanın sosyodemografik özelliklerini, geçmiş öyküsünü, şu anki tıbbi öyküsünü ve sosyal öyküsünü içermelidir. Bunun yanı sıra, klinik simülasyonun öğrenme hedefleri doğrultusunda vakanın kavramsal gerçekliğini artırmak amacıyla ruhsal durum değerlendirmesi, önemli laboratuvar değerleri, EKG sonucu ve tedavi planı da eklenebilmektedir. Tasarım şablonunda, klinik simülasyonun öğrenme hedefleri, simülasyon öncesi katılımcı hazır oluşluğu, roller (varsa mulaj uygulamaları), ön bilgilendirme oturumu, çözümleme oturumu ve fazlar doğrultusunda senaryo ilerleme taslağına yer verilmelidir. Klinik simülasyon tasarımı şablonu tamamlandıktan sonra pilot çalışma yapılarak süreç gözden geçirilmeli ve tasarım şablonunun son hali verilmelidir (INACSL ve ark., 2021a).

Klinik simülasyon; hazırlık, ön bilgilendirme (prebriefing), simülasyon senaryosunun uygulanması, çözümleme (debriefing) ve değerlendirme olmak üzere beş aşamadan oluşmaktadır. Ön bilgilendirme aşamasında katılımcılardan beklentiler belirtilmeli, simülasyon senaryosu katılımcılar ile birlikte gözden geçirilmeli, katılımcılara simülasyon odasının tanıtımı yapılmalı ve klinik simülasyona başlamadan önce öğrencilere hazırlanması için süre verilmelidir (Rutherford-Hemming ve ark., 2019). Klinik simülasyon uygulaması sırasında

katılımcıların fiziksel ve psikolojik güvenliği sağlanmalıdır. Klinik simülasyon uygulamasını tamamladıktan sonra katılımcının kısaca geri bildirimleri ve duyguları öğrenilmelidir. Katılımcılardan çözümleme aşamasına kadar klinik simülasyon uygulaması sırasında iyi yaptıklarını ve geliştirmesi gerekenleri değerlendirmeleri istenmelidir (Nestel ve Gough, 2018). Klinik simülasyonun öğrenme hedeflerine uygun olarak belirlenen çözümleme oturumunda, yansıtma ve geri bildirim yoluyla kolaylaştırıcı (öğretim elemanı) eşliğinde katılımcıların deneyimleri tartışılmaktadır (INACSL ve ark., 2021c). Klinik simülasyonun değerlendirme aşamasında, katılımcı sonuçlarını değerlendirmek için geçerli ve güvenilir ölçüm araçlarından yararlanılmalıdır (INACSL ve ark., 2021d).

KAYNAKLAR

- INACSL Standards Committee, Decker, S., Alinier, G., Crawford, S.B., Gordon, R.M., & Wilson, C. (2021c). Healthcare Simulation Standards of Best Practice™ The Debriefing Process. *Clinical Simulation in Nursing*, *58*, 27-32.
- INACSL Standards Committee, McMahon, E., Jimenez, F.A., Lawrence, K. & Victor, J. (2021d). Healthcare Simulation Standards of Best Practice™ Evaluation of Learning and Performance. *Clinical Simulation in Nursing*, *58*, 54-56
- INACSL Standards Committee, Miller, C., Deckers, C., Jones, M., Wells-Beede, E., & McGee, E. (2021b). Healthcare Simulation Standards of Best Practice™ Outcomes and Objectives. *Clinical Simulation in Nursing*, *58*, 40-44.
- INACSL Standards Committee, Watts, P.I., McDermott, D.S., Alinier, G., Charnetski, M., & Nawathe, P.A. (2021a). Healthcare Simulation Standards of Best Practice™ Simulation Design. *Clinical Simulation in Nursing*, *58*, 14-21.
- Nestel, D., & Gough, S. (2018). Educating for professional practice through simulation. *Learning and Teaching in Clinical Contexts: A Practical Guide*, 175-192.
- Rutherford-Hemming, T., Lioce, L., & Breymier, T. (2019). Guidelines and essential elements for prebriefing. *Simulation in Healthcare*, *14*(6), 409-414.

CLINICAL SIMULATION DESIGN IN PSYCHIATRIC NURSING EDUCATION

Gizem ŞAHİN BAYINDIR

Istanbul University – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Abide-i Hürriyet St. PC:34381 Şişli-İstanbul, Türkiye

Clinical simulations should be designed in accordance with INACSL (International Nursing Association of Clinical and Simulation Learning) Standards of Best Practice. In the preparation phase, which is the first stage of clinical simulation design; determining the needs of the participants, determining the learning objectives, determining the clinical simulation modality and designing the clinical simulation scenario (Nestel & Gough, 2018). Once participants' needs are identified, clinical simulations are planned to ensure readiness for clinical practice and to improve patient safety and quality of care (INACSL et al., 2021a). Learning objectives should be created to meet the needs of the participants and should be determined in a way that facilitates the participant's transfer of knowledge to safe patient care practice. Learning objectives help to determine the appropriate clinical simulation modality (INACSL et al., 2021b). The clinical simulation design template should include sociodemographic characteristics, past history, current medical history and social history of the case. In addition, mental status assessment, important laboratory values, ECG result and treatment plan can be added to increase the conceptual reality of the case in line with the learning objectives of the clinical simulation. The design template should include the learning objectives of the clinical simulation, pre-simulation participant readiness, roles (if any, moulage), pre-briefing session, debriefing session and scenario progression outline in line with the phases. After the clinical simulation design template is completed, the process should be reviewed by conducting a pilot study and the design template should be finalized (INACSL et al., 2021a).

Clinical simulation consists of five phases: preparation, prebriefing, implementation of the simulation scenario, debriefing and evaluation. In the prebriefing phase, expectations from the participants should be stated, the simulation scenario should be reviewed with the participants, the simulation room should be introduced to the participants, and students should be given time to prepare before starting the clinical simulation (Rutherford-Hemming et al., 2019). Physical and psychological safety of the participants should be ensured during the clinical simulation. After completing the clinical simulation, the participant's brief feedback and emotions should be learned. Participants should be asked to evaluate what they did well and what they need to

improve during the clinical simulation until the debriefing phase (Nestel & Gough, 2018). In the debriefing session, which is determined in accordance with the learning objectives of the clinical simulation, the experiences of the participants are discussed with the facilitator (instructor) through reflection and feedback (INACSL et al., 2021c). In the evaluation phase of the clinical simulation, valid and reliable measurement tools should be utilized to assess participant outcomes (INACSL et al., 2021d).

REFERENCES

- INACSL Standards Committee, Decker, S., Alinier, G., Crawford, S.B., Gordon, R.M., & Wilson, C. (2021c). Healthcare Simulation Standards of Best Practice™ The Debriefing Process. *Clinical Simulation in Nursing*, *58*, 27-32.
- INACSL Standards Committee, McMahon, E., Jimenez, F.A., Lawrence, K. & Victor, J. (2021d). Healthcare Simulation Standards of Best Practice™ Evaluation of Learning and Performance. *Clinical Simulation in Nursing*, *58*, 54-56
- INACSL Standards Committee, Miller, C., Deckers, C., Jones, M., Wells-Beede, E., & McGee, E. (2021b). Healthcare Simulation Standards of Best Practice™ Outcomes and Objectives. *Clinical Simulation in Nursing*, *58*, 40-44.
- INACSL Standards Committee, Watts, P.I., McDermott, D.S., Alinier, G., Charnetski, M., & Nawathe, P.A. (2021a). Healthcare Simulation Standards of Best Practice™ Simulation Design. *Clinical Simulation in Nursing*, *58*, 14-21.
- Nestel, D., & Gough, S. (2018). Educating for professional practice through simulation. *Learning and Teaching in Clinical Contexts: A Practical Guide*, 175-192.
- Rutherford-Hemming, T., Lioce, L., & Breymier, T. (2019). Guidelines and essential elements for prebriefing. *Simulation in Healthcare*, *14*(6), 409-414.

KLİNİK SİMÜLASYONDA ÇÖZÜMLEME YÖNTEMLERİ

Seda ER

İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Abide-i Hürriyet Caddesi PK:34381 Şişli-İstanbul, Türkiye

Çözümleme; simülasyon deneyimini izleyen, etkileşimli bir süreç sağlamak üzere eğitimci/kolaylaştırıcı tarafından yönetilen ve katılımcıların yansıtıcı düşünmesini teşvik eden tasarlanmış bir öğretme ve öğrenme yöntemidir (INACSL ve ark., 2021). Çözümleme süreci üç farklı tekniği içermektedir: Geri bildirim verme, çözümleme ve yansıtıcı düşünme. Bu tekniklerden hangisi ya da hangilerinin kullanılacağı katılımcıların seviyesi, senaryonun özellikleri ve öğrenme hedefleri gibi faktörlere göre belirlenebilir. Çözümleme sürecinin amacı; özgüven, farkındalık ve yeterliliği geliştirmek, gelecekteki performansı iyileştirmek ve öğrenmenin uygulamaya aktarılmasını teşvik etmektir (Decker ve ark., 2021).

Farklı çözümleme yöntemleri bulunmak ile birlikte çözümleme oturumunun ön bilgilendirme/hazırlık aşaması, tepki/açıklama aşaması, analiz/tanılama aşaması, uygulama/bütünleştirme aşaması ve özetleme aşaması olmak üzere temel aşamaları bulunmaktadır. Öğrenmeye yardımcı olmak için çeşitli çözümleme yöntemleri tanımlanmıştır. (Decker ve ark., 2021). Çözümleme aşaması üç aşama ve altında olan ve en sık kullanılan çözümleme yöntemleri; Plus&Delta, 3D Modeli, GAS Modeli, Diamond Modeli ve 3R Modelidir. Çözümleme aşaması üç aşamadan fazla olan yöntemler arasında ise; PEARLS, GIFT, GREAT, DML, SHARP, TeamGAIN, LEARN, REFLECT gibi çözümleme yöntemleri yer almaktadır (Şahin ve Başak, 2021). Yapılandırılmış çözümleme yöntemlerinin hemşirelik öğrencilerinin simülasyon eğitimindeki öğrenme çıktıları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu, DML yöntemini kullanarak çözümleme yapmanın, katılımcıların kendi kendilerine anlamlı öğrenmelerini ve aynı zamanda öğrenme motivasyonunu teşvik ettiği saptanmıştır (Sawyer ve ark., 2016).

Öğrenme hedeflerinin gerçekleşmesi için çözümleme oturumunun bir kolaylaştırıcı tarafından gerçekleştirilmesi önerilmektedir (INACSL ve ark., 2021; Miller ve ark. 2021). Çözümleme sırasında öğrenmenin gerçekleşmesi için psikolojik güvenliğin oluşturulması önemlidir. Güvenli bir öğrenme ortamı oluşturmak için çözümleme öncesi kolaylaştırıcı(lar) tarafından bir ön bilgilendirme yapılabilir. Çözümleme sırasında temel öğrenim hedeflerini ele almak önemlidir. Açık uçlu sorular sormak tartışmayı kolaylaştırmaya yardımcı olmakta ve

katılımcıların derinlemesine düşünmelerini teşvik etmektedir. Son olarak, öğrencilerin güvenli bir ortamda olduklarını hissetmeleri gerekmektedir (Sawyer ve ark., 2016; Miller ve ark. 2021).

KAYNAKLAR

- INACSL Standards Committee, Watts, P.I., McDermott, D.S., Alinier, G., Charnetski, M., & Nawathe, P.A. (2021). Healthcare Simulation Standards of Best Practice™ Simulation Design. *Clinical Simulation in Nursing, 58,* 14-21.
- Decker, S., Alinier, G., Crawford, S. B., Gordon, R. M., Jenkins, D., & Wilson, C. (2021). Healthcare simulation standards of best practiceTM The debriefing process. *Clinical Simulation in Nursing, 58,* 27-32.
- Şahin, G., & Başak, T. (2021). Debriefing Methods in Simulation-Based Education. *Journal of Education & Research in Nursing, 18*(3), 341-346.
- Miller, C., Deckers, C., Jones, M., Wells-Beede, E., & McGee, E. (2021). Healthcare simulation standards of Best PracticeTM outcomes and objectives. *Clinical Simulation in Nursing, 58,* 40-44.
- Sawyer, T., Eppich, W., Brett-Fleegler, M., Grant, V., & Cheng, A. (2016). More than one way to debrief: a critical review of healthcare simulation debriefing methods. *Simulation in Healthcare, 11*(3), 209-217.
- Ha, E. H. (2021). Effects of hot and cold debriefing in simulation with case-based learning. Japan Journal of Nursing Science, 18(3), e12410.

DEBRIEFING METHODS IN CLINICAL SIMULATION

Seda ER

Istanbul University – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Türkiye

Debriefing is a teaching and learning method designed to provide an interactive process that follows the simulation experience, is led by an educator/facilitator, and encourages reflective thinking by participants (INACSL et al., 2021). The debriefing process involves three different techniques: Feedback, debriefing and reflection. Which one or which of these techniques to use can be determined by factors such as the level of the participants, the characteristics of the scenario and the learning objectives. The aim of the debriefing process is to develop self-confidence, awareness and competence, improve future performance and encourage the transfer of learning into practice (Decker et al., 2021).

While there are different debriefing methods, there are basic stages of a debriefing, namely the briefing, the response/explanation, the analysis, the integration stage and the summarization stage. Various debriefing methods have been identified (Decker et al., 2021). The most commonly used debriefing methods with a debriefing phase of three stages or less are Plus&Delta, 3D Model, GAS Model, Diamond Model and 3R Model. Methods with more than three stages of debriefing include PEARLS, GIFT, GREAT, DML, SHARP, TEAMGAIN, LEARN, REFLECT (Şahin & Başak, 2021). It has been found that structured debriefing methods have a positive effect on nursing students' learning outcomes in simulation education, and that debriefing using the DML method encourages meaningful self-directed learning and also learning motivation (Sawyer et al., 2016).

It is recommended that the debriefing session should be conducted by a facilitator in order for learning objectives to be achieved (INACSL et al., 2021; Miller et al. 2021). It is important to create psychological safety for learning to take place during debriefing. In order to create a safe learning environment, a briefing can be given by the facilitator(s). It is important to address the main learning objectives during debriefing. Asking open-ended questions helps facilitate discussion and encourages participants to think deeply. Finally, students need to feel that they are in a safe atmosphere (Sawyer et al., 2016; Miller et al. 2021).

REFERENCES

- INACSL Standards Committee, Watts, P.I., McDermott, D.S., Alinier, G., Charnetski, M., & Nawathe, P.A. (2021). Healthcare Simulation Standards of Best Practice™ Simulation Design. *Clinical Simulation in Nursing, 58*, 14-21.

- Decker, S., Alinier, G., Crawford, S. B., Gordon, R. M., Jenkins, D., & Wilson, C. (2021). Healthcare simulation standards of best practiceTM The debriefing process. *Clinical Simulation in Nursing, 58,* 27-32.
- Şahin, G., & Başak, T. (2021). Debriefing Methods in Simulation-Based Education. *Journal of Education & Research in Nursing, 18*(3), 341-346.
- Miller, C., Deckers, C., Jones, M., Wells-Beede, E., & McGee, E. (2021). Healthcare simulation standards of Best PracticeTM outcomes and objectives. *Clinical Simulation in Nursing, 58*, 40-44.
- Sawyer, T., Eppich, W., Brett-Fleegler, M., Grant, V., & Cheng, A. (2016). More than one way to debrief: a critical review of healthcare simulation debriefing methods. *Simulation in Healthcare, 11*(3), 209-217.
- Ha, E. H. (2021). Effects of hot and cold debriefing in simulation with case-based learning. Japan Journal of Nursing Science, 18(3), e12410.

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİMİNDE KLİNİK SİMÜLASYON MODALİTELERİ

Sevim BUZLU

İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Türkiye

Klinik simülasyon, gerçek hayatta olabilecek durumlara benzer şekilde belirli koşullar dizisinin yaratıldığı veya tekrarlandığı bir eğitim stratejisidir (INACSL ve ark., 2021). Psikiyatri hemşireliği uygulamasına katılacak öğrenciler; hasta bakımının, klinik uygulamadaki ilişkilerin ve akademik beklentilerin uygulama sırasında sık karşılaştıkları stresörler olduğunu belirtmektedir (Al-Zayyat ve ark., 2014). Öğrencilerin damgalama durumları ve daha önce intihar/kendine zarar verme veya şiddet riski olan bireye bakım vermemiş olmaları klinik ortamda anksiyete yaşamalarına neden olmaktadır. Bu durum, öğrencilerin düşünce süreçlerini, terapötik ilişki kurma becerilerini ve kendiliğin terapötik kullanımını olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle öğrenciler, klinik uygulamaya başlamadan önce özgüven eksikliği ve çeşitli stresörler nedeniyle anksiyete yaşamaktadır (Kameg ve ark., 2010; Szpak ve Kameg, 2013). Psikiyatri hemşireliğinde klinik simülasyonun kullanımı, öğrencilere klinik uygulama öncesi güvenli ve kontrollü bir ortamda uygulama yapma ve klinik becerilerini geliştirme olanağı sağlar ve anksiyetelerini azaltır (Şahin ve ark., 2019). Klinik simülasyon, teorik bilginin klinik uygulamaya aktarılmasını desteklemektedir (Felton ve Wright, 2017).

Modalite, simülasyon yöntemlerini ifade eden bir terimdir. Psikiyatri hemşireliği klinik simülasyon uygulamalarında; standardize hasta modalitesi, yüksek gerçeklikli simülasyon modalitesi, sanal gerçeklik modalitesi ve yerinde (in-situ) simülasyon modalitesi kullanılmaktadır. Psikiyatri hemşireliği klinik simülasyon uygulamalarında, ruhsal bozukluğa ait belirtileri gerçekçi bir şekilde canlandırabilmesi ve iletişim becerilerinin değerlendirilmesinde etkili olması nedeniyle standardize hasta modalitesinin sıklıkla tercih edildiği görülmektedir (Goodman ve Winter, 2017). Klinik simülasyonun öğrenme hedefine göre seçilen modaliteler farklılık gösterebilmektedir. Karmaşık fiziksel muayene bulgularını simüle edebilme, invaziv uygulama ve ilaç uygulaması yapabilme avantajlarından dolayı psikiyatri hemşireliği klinik simülasyonlarında yüksek gerçeklikli simülatörler de tercih edilmektedir (Kunst ve ark., 2016).

Son yıllarda özellikle büyük gruplarda uygulama kolaylığı nedeniyle, sanal gerçeklik modalitesi de psikiyatri hemşireliği klinik simülasyon uygulamalarında kullanılmaktadır. Sanal gerçeklik uygulamalarının; beceri temelli, bilişsel ve duyuşsal üç öğrenme çıktısı arasında,

teorik bilgi düzeyi gibi bilişsel çıktıları geliştirmede en etkili simülasyon modalitesi olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda, sanal gerçeklik uygulamalarının hemşirelik eğitiminde teorik bilgiyi öğretmek için alternatif ya da tamamlayıcı bir modalite olarak kullanımı önerilmiştir (Shorey ve Debby, 2021). Bunun yanı sıra, özellikle klinik simülasyonun entegre edildiği hizmet içi eğitimlerde kullanılan bir modalite olan yerinde (in-situ) simülasyon modalitesinin; örgütsel öğrenmeyi desteklediği ve süreç iyileştirme çalışmalarında kullanılabileceği belirtilmektedir (Lavelle ve ark., 2017).

Psikiyatri hemşireliği eğitiminde kullanılan klinik simülasyon modalitelerinin sonuçları değerlendirildiğinde; klinik simülasyonun öğrenme hedefleri, kurumun eğitim ortamı, personel ve ekipman yeterliliği doğrultusunda, uygun klinik simülasyon modalitesi seçilerek katılımcılara psikiyatri hemşireliği bakımına ilişkin becerilerin kazandırılabileceği görülmektedir. Bu doğrultuda, uygun metodoloji ve geçerli - güvenilir ölçüm araçları kullanılarak klinik simülasyon modalitelerinin etkinliğinin değerlendirildiği araştırmaların artırılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Al-Zayyat, A. S., & Al-Gamal, E. (2014). Perceived stress and coping strategies among J ordanian nursing students during clinical practice in psychiatric/mental health courses. *International Journal of Mental Health Nursing*, *23*(4), 326-335.
- Felton, A., & Wright, N. (2017). Simulation in mental health nurse education: The development, implementation and evaluation of an educational innovation. *Nurse Education in Practice*, *26*, 46-52.
- Goodman, J. H., & Winter, S. G. (2017). Review of use of standardized patients in psychiatric nursing education. *Journal of the American Psychiatric Nurses Association*, *23*(5), 360-374.
- INACSL Standards Committee, Watts, P.I., McDermott, D.S., Alinier, G., Charnetski, M., & Nawathe, P.A. (2021). Healthcare Simulation Standards of Best Practice™ Simulation Design. *Clinical Simulation in Nursing, 58*, 14-21.
- Kameg, K., Howard, V. M., Clochesy, J., Mitchell, A. M., & Suresky, J. M. (2010). The impact of high fidelity human simulation on self-efficacy of communication skills. *Issues in Mental Health Nursing*, *31*(5), 315-323.
- Kunst, E. L., Mitchell, M., & Johnston, A. N. (2016). Manikin simulation in mental health nursing education: an integrative review. *Clinical Simulation in Nursing*, *12*(11), 484-495.
- Lavelle, M., Attoe, C., Tritschler, C., & Cross, S. (2017). Managing medical emergencies in mental health settings using an interprofessional in-situ simulation training programme: a mixed methods evaluation study. *Nurse Education Today*, *59*, 103-109.
- Shorey, S., & Debby, E. Ng. (2021). The use of virtual reality simulation among nursing students and registered nurses: A systematic review. *Nurse Education Today*, *98*, 104662.
- Szpak, J. L., & Kameg, K. M. (2013). Simulation decreases nursing student anxiety prior to communication with mentally ill patients. *Clinical Simulation in Nursing*, *9*(1), e13-e19.
- Şahin, G., Koptaş, O. S., & Buzlu, S. (2019). Standardize hasta kullanılarak yapılan bir ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği klinik simülasyon deneyimi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (3), 486-492.

CLINICAL SIMULATION MODALITIES OF PSYCHIATRIC NURSING EDUCATION

Sevim BUZLU

Istanbul University – Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Türkiye

Clinical simulation is a training strategy in which a specific set of conditions is created or repeated, similar to situations that might occur in real life (INACSL et al., 2021).

Students who will participate in psychiatric nursing practice state that patient care, relationships in clinical practice and academic expectations are the stressors they frequently encounter during practice (Al-Zayyat et al., 2014). Students' stigmatization and the fact that they have not previously cared for individuals at risk of suicide/self-harm or violence cause them to experience anxiety in the clinical setting. This situation negatively affects students' thought processes, therapeutic relationship building skills and therapeutic use of the self. Therefore, students experience anxiety due to lack of self-confidence and various stressors before starting clinical practice (Kameg et al., 2010; Szpak & Kameg, 2013). The use of clinical simulation in psychiatric nursing provides students with the opportunity to practice and develop their clinical skills in a safe and controlled environment before clinical practice and reduces their anxiety (Şahin et al., 2019). Clinical simulation supports the transfer of theoretical knowledge to clinical practice (Felton & Wright, 2017).

Modality is a term that refers to simulation methods. Standardized patient simulation modality, high fidelity simulation modality, virtual reality simulation modality and in-situ simulation modality are used in psychiatric nursing clinical simulation practices. In psychiatric nursing clinical simulations, it is seen that the standardized patient modality is frequently preferred because it can realistically portray the symptoms of mental disorder and is effective in evaluating communication skills (Goodman & Winter, 2017). The modalities selected according to the learning objective of clinical simulation may differ. High-fidelity simulators are also preferred in psychiatric nursing clinical simulations due to the advantages of simulating complex physical examination findings, invasive application and drug administration (Kunst et al., 2016).

In recent years, virtual reality simulation modality has also been used in psychiatric nursing clinical simulations, especially due to its ease of application in large groups. It has been determined that virtual reality simulations are the most effective simulation modality in developing cognitive outcomes such as the level of theoretical knowledge among the skill-

based, cognitive and affective learning outcomes. Accordingly, it has been proposed to use virtual reality simulations as an alternative or complementary modality to teach theoretical knowledge in nursing education (Shorey & Debby, 2021). In addition, in-situ simulation modality, which is a modality used especially in in-service trainings where clinical simulation is integrated, is reported to support organizational learning and can be used in process improvement studies (Lavelle et al., 2017).

When the results of clinical simulation modalities used in psychiatric nursing education are evaluated, it is seen that participants can gain skills related to psychiatric nursing care by selecting the appropriate clinical simulation modality in line with the learning objectives of clinical simulation, the educational environment of the institution, and the adequacy of personnel and equipment. In this direction, it is recommended to increase the number of studies evaluating the effectiveness of clinical simulation modalities by using appropriate methodology and valid and reliable measurement tools.

REFERENCES

- Al-Zayyat, A. S., & Al-Gamal, E. (2014). Perceived stress and coping strategies among J ordanian nursing students during clinical practice in psychiatric/mental health courses. *International Journal of Mental Health Nursing*, *23*(4), 326-335.
- Felton, A., & Wright, N. (2017). Simulation in mental health nurse education: The development, implementation and evaluation of an educational innovation. *Nurse Education in Practice*, *26*, 46-52.
- Goodman, J. H., & Winter, S. G. (2017). Review of use of standardized patients in psychiatric nursing education. *Journal of the American Psychiatric Nurses Association*, *23*(5), 360-374.
- INACSL Standards Committee, Watts, P.I., McDermott, D.S., Alinier, G., Charnetski, M., & Nawathe, P.A. (2021). Healthcare Simulation Standards of Best Practice™ Simulation Design. *Clinical Simulation in Nursing, 58*, 14-21.
- Kameg, K., Howard, V. M., Clochesy, J., Mitchell, A. M., & Suresky, J. M. (2010). The impact of high fidelity human simulation on self-efficacy of communication skills. *Issues in Mental Health Nursing*, *31*(5), 315-323.
- Kunst, E. L., Mitchell, M., & Johnston, A. N. (2016). Manikin simulation in mental health nursing education: an integrative review. *Clinical Simulation in Nursing*, *12*(11), 484-495.
- Lavelle, M., Attoe, C., Tritschler, C., & Cross, S. (2017). Managing medical emergencies in mental health settings using an interprofessional in-situ simulation training programme: a mixed methods evaluation study. *Nurse Education Today*, *59*, 103-109.
- Shorey, S., & Debby, E. Ng. (2021). The use of virtual reality simulation among nursing students and registered nurses: A systematic review. *Nurse Education Today*, *98*, 104662.
- Szpak, J. L., & Kameg, K. M. (2013). Simulation decreases nursing student anxiety prior to communication with mentally ill patients. *Clinical Simulation in Nursing*, *9*(1), e13-e19.
- Şahin, G., Koptaş, O. S., & Buzlu, S. (2019). Standardize hasta kullanılarak yapılan bir ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği klinik simülasyon deneyimi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (3), 486-492.

TOPLUM RUH SAĞLIĞI UYGULAMALARINDA TIDAL MODEL'İN ÇAĞA UYGUN AKTARIMI

Emel ÖZTÜRK TURGUT

Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İzmir

Tidal model 1990'lı yılların sonlarında psikiyatri hemşireleri tarafından geliştirilmiş bir iyileşme modelidir. Model, başlangıçta hemşireler tarafından kullanılsa da sonrasında diğer ruh sağlığı disiplinlerince de kullanılmaya başlanmıştır. Farklı ülkelerde yararlanılan ve kullanım sıklığı artan bir modeldir [1,2]. Tidal Model'in kullanımına ilişkin kısaca bir değerlendirme yapmak gerekirse uluslararası literatür incelendiğinde genellikle modelin ilk çıktığı dönemlere ait, modelin tanıtıldığı derlemelerin olduğu görülmektedir. Araştırmaların ise ağırlıklı olarak klinik ortamlarda yürütüldüğü belirlenmiştir [3-7]. Öztürk Turgut ve Çam (2020) şiddet gören kadınlarla yaptığı araştırmada modelin toplum ruh sağlığı alanında kullanımı ile ilgili örnek teşkil etmektedir [7]. Ulusal literatürde ise yine derlemelerin öne çıktığı saptanmıştır [8-14]. Aynı zamanda sosyal hizmet alanında profesyonellerin de Tidal Model'e ilgi duyduğu, modelin kendi uygulamalarında kullanımı ile ilgili derlemeler olduğu belirlenmiştir [9,10]. Doktora tezleri değerlendirildiğinde tamamlanmış üç tez belirlenmiştir. Savaşan (2015) alkol bağımlıları ile yaptığı tezde klinik alanda; Öztürk Turgut (2018) şiddet gören kadınlarda ve Çaynak (2021) bedensel engelli yetişkinlerde yaptığı tezde toplum ruh sağlığı alanında modeli kullanmıştır. Öztürk Turgut (2018) şiddet gören kadınların psikolojik dayanıklılıklarının arttığını, kadınların geleceklerini daha umutlu ve gelecek odaklı değerlendirdiğini; Çaynak (2021) ise bedensel engelli yetişkinlerin hayatın anlamı ve baş etme yöntemini geliştirmede modelin etkili olduğunu bulmuştur [15-17]. Peki modelden yararlanırken neler deneyimlendir? Bu pandelde, Tidal modeli ülkemizde toplum ruh sağlığı alanında ilk kez kullanan kişi olarak araştırmacılara ve uygulayıcılara Tidal Model uygularken dikkate alınması gereken konularla ilgili deneyimlerim paylaşılmıştır.

Araştırmalarda ya da uygulamalarda kullanılacak olan model seçilirken, modelin uygulanacak programa, koşullara, hizmet alacaklara ve değişim beklenen kavrama uygunluğu önemlidir. Bunların yanında sağlık çalışanının kişilik özelliklerine ve yeteneklerine uygunluğunun dikkate alınması alınan doyum ve uyum açısından önemlidir. Tidal model sağlık çalışanlarının daha çok dinleyen, eyleme geçmek için hizmet alan kişinin potansiyeli hatırlamasını ve geliştirmesini destekleyen ancak sürücü koltuğunda hizmet alan kişinin olduğu bir yaklaşımdır. Sorumluluk aktif olarak hizmet alandadır ve süreç onun kendi dilinde, kendi hızında

ilerlemektedir [1]. Dolayısıyla Tidal Model'i kullanacak olan sağlık profesyonelinin sabırlı olması, karşısındaki kişinin hızına ve yeteneklerine saygı duyması, uyum sağlaması, onun dilini anlayabilmesi önemlidir. Bu özellikleri ve becerileri olmayan kişiler için Tidal Model uygun olmayabilir.

Tidal Model'de hizmet alan kişinin yaşam deneyimleri bütüncül olarak değerlendirilmektedir. Bunun için ayrıntılı bir öykü alınmaktadır [1]. Kişilerin yaşamlarının önemli anlarını paylaşabilmelerinde sağlık profesyoneline güven duyması gerekmektedir. Bu, aynı zamanda iş birliğinin ve görüşmelerin devamlılığının sağlanması için de önemli bir koşuldur. Hizmet alan kişi ile ilk karşılaşıldığında sağlık profesyonelinin kendini, ortamı tanıtması; uygulanacak olan programla, görüşme saatleriyle, sıklığıyla ilgili bilgi vermesi ve kişinin soru sormasına fırsat vermesi güven oluşturmada önemli adımlardır. Eğer hizmet veren kişi bir sağlık kurumu çalışanı değil, araştırmacı olarak bir program uygulayacaksa, araştırmanın bir kurama bağlı yürütülmesi de araştırmacıya güven konusunda kolaylık sağlamaktadır. Hatta kurum çalışanlarının hizmet alacak kişileri araştırmacılara yönlendirme konusunda iş birliği, katılımı ve sürekliliği artırmaktadır.

Tidal Model'de uygulanacak olan programın iyi yapılandırılmış olması gerekmektedir. Hizmet alan kişilerin sürece dahil olması, anlamalarından ve uyum sağlamalarından geçmektedir. Ayrıca her seans sonrası doldurulan seans formları için de sürenin düzenlenmesi ve hizmet alana bilgi verilmesi zaman planlaması açısından kolaylık sağlamaktadır. Sorumluluk alması, aidiyet hissetmesi açısından bire bir seans formunu kişinin kendinin, kendi dili ile doldurması önemlidir. Bu form hem biten seansın özetini sağlamakta hem bir sonraki seansa hazırlamakta hem de yaşanan benzer durumlarda adeta baş etme kartları gibi başvurulacak kaynak haline gelmektedir. Hizmet alan kişilerin okuryazar olmadığı durumlarda konuşulanları hatırlatacak semboller çizmesini istemek bir alternatif olarak düşünülebilir. Yalnızca okuyabilen ancak yazamayan kişiler için söylediklerinin bire bir, onun dilinden kaydı sağlık profesyonelleri tarafından yapılabilir. Tidal Model, kişiye özgü bakımda bu gibi esnekliklere fırsat vermektedir [1]. Seanslar arasında bağ kurulmasını sağlayan bir diğer uygulama da ödevler verilmesidir. Kişiye, koşullarına, amaca uygun, akılcı ödevler verilmesi, ödevi hizmet alan kişinin anlaması gerekmektedir.

Karşılıklı etkileşime dayalı Tidal Model'de metaforlardan yararlanılmaktadır. Hizmet alan kişilerin de metaforlarını öğrenmek ve bakım sürecine dahil etmek önerilmektedir [1]. Bilmediğimiz bir dilde hikaye okuyamayız, Tidal Model'e dayalı bakımda da kişinin yaşam hikayesini birlikte yazıyoruz, hizmet alanların dilini anlamak, kültürlerini bilmekten geçer.

Sağlık profesyonellerinin, arasına yeni dahil olduğu bir toplulukla Tidal Model'i uygulaması iletişimi zora sokabilir.

Tidal Model'in çağa uygun kullanımında telepsikiyatri önemli bir yöntem olabilir. Bir dergide değerlendirme sürecinde olan Tidal Model'in telepsikiyatrik uygulamasına yönelik olgu sunumuzdaki deneyimlere dayalı araştırmacı ve uygulayıcılara önerilerim bulunmaktadır. Pandemi döneminde psikolojik danışmanlık ve rehberlik süreçlerine hızlıca çözüm olarak çevrimiçi, senkron görüşmeler artmıştır. Bu durum telesağlık ve telepsikiyatri ile ilgili etik ve yasal sorumlulukları öne çıkarmaktadır. Kimlik doğrulaması yapmak, aydınlatılmış onam almak, görüşmenin şifreleme sisteminin olduğu kanallarda yürütmek, ses ve görüntü kaydı almamak; görüşmelerin yalnız kalınan bir ortamda ve tek başına yapılması gibi önlemlerin alınması gerekmektedir [18-20]. Bu süreçte danışanla ortak kararla, görüntülü görüşme imkanı da sunan, akıllı telefonlardan ulaşılan, kayıt alma imkanı olmayan ve yaygın kullanılan bir mesajlaşma programından yararlanılmıştır. Hem hizmet alanın hem de hizmet verenin bulunduğu odayı kamerayla göstermesi, mahremiyet, güven ve ortamın kontrolü için önemlidir. İnternetin kesintisiz olması yönünde tedbirlerin alınması görüşmelerin sürekliliğine katkı sağlamaktadır. Ekran paylaşılmasına izin veren programlardan yararlanılması, seansın sonunda tarafların birlikte doldurduğu bire bir seans formu açısından kolaylık sağlayabilir. İmkan olmayan durumlarda mail ile tarafların doldurması ve örneğinin saklanması şeklinde de ilerlenebilir. Benzer uygulama aydınlatılmış onam için de kullanılabilir.

Sonuç olarak Tidal Model'in toplum ruh sağlığı alanında kullanımı artmaktadır. Ülkemizde psikiyatri hemşirelerinden farklı olarak sosyal hizmet uzmanlarının da dikkati çekmektedir. Mevcut durumda ilgili disipline ilişkin derlemeler bulunmakla birlikte yakın gelecekte araştırmalarında da Tidal Model'i kullanmaları muhtemeldir. Tidal Model'in çağa uyum sağlayabilmesinde telepsikiyatri önemli bir alan olarak değerlendirilebilir. Ancak bunun için kanıta dayalı araştırmalara gereksinim bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

- Barker P, Buchanan- Barker P. The Tidal Model a Guide For Mental Health Professionals. Londra ve New York: Routlegde Taylor and Francis Group, 2005.
- Tidal Recovery and Reclamation. http://www.tidal-model.com/history.html [cited 2017 December 30]. Erişim tarihi: 11.09.2023.
- Stevenson C, Barker P & Fletcher E. Judgement days: developing an evaluation for an innovative nursing model. Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing 2002; 9, 271–276
- Cook NR, Phıllıps BN& Sadler D. The tidal model as experienced by patients and nurses in a regional forensic unit. Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing 2005; 12, 536–540.
- Berger JL. Incorporation of the tidal model into the interdisciplinary plan of care- a program quality improvement project. Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing 2006; 13, 464–467.

- Savaşan A, Çam O. The Effect of the Psychiatric Nursing Approach Based on the Tidal Model on Coping and Self-esteem in People with Alcohol Dependency: A Randomized Trial. Archives of Psychiatric Nursing 2017; 31: 274–281.
- Öztürk Turgut E, Çam MO. The Effect of Tidal Model- Based Psychiatric Nursing Approach on the Resilience of Women Survivors of Violence, Issues in Mental Health Nursing 2020; 41:5, 429-437.
- Parlak B, Dil S. Depresyon tanılı aile içi şiddet mağduru kadının tidal (gel-git) modeline göre değerlendirilmesi ve hemşirelik bakımı: olgu sunumu. Hemşirelik Bilimi Dergisi 2022; 5(3):211-220.
- Kol E, Topgül S. Sosyal hizmet alanında kadına yönelik aile içi şiddette tidal model önerisi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 2021; 26(4):435-444.
- Topgül S, Kol E. Ruh sağlığı uygulamaların iyileşme odaklı yaklaşım tidal modelin sosyal hizmet perspektifinden değerlendirilmesi. TSHD 2021; Aralık (18).
- Çaynak S, Keser İ. İyileşme odaklı yaklaşım: tidal model. Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi 2020; 6(12).
- Savaşan A, Çam MO. Tidal model ile izlenen alkol bağımlılarının 12 aylık takip sonuçları. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi 2019; 10(1): 48-54.
- Bag B. Ruh sağlığı ve pskiyatri hemşireliği uygulamalarında gelgit modeli. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 2019; 11(4): 547-560.
- Çam MO, Öztürk Turgut E. Şiddet gören kadınların iyileşmesinde bir model öneri: Tidal model. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 2019; 11(2): 248-256.
- Savaşan A. Etkisiz bireysel baş etme ve benlik kavramında bozulma hemşirelik tanısı alan alkol bağımlılılarında tidal modele dayalı psikiyatri hemşireliği yaklaşımının etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2015.
- Öztürk Turgut. Şiddet gören kadınlarda tidal modele dayalı psikiyatri hemşireliği yaklaşımının psikolojik dayanıklılıklarına etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,2018.
- Çaynak S. Tidal modele dayalı psikiyatri hemşireliği yaklaşımının bedensel engelli yetişkin bireylerde hayatın anlamı ve baş etme düzeylerine etkisi: bir eylem araştırması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2021.
- Özgüç S, Hiçdurmaz D. Tele-psikiyatri. J Psychiatric Nurs 2019;10(4):302-308.
- Araalan C. Sınır ötesi tele-psikiyatri uygulamalarına hukuki bir bakış. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2023; C. XXVII(Y).
- Uzaktan Sağlık Hizmetlerinin Sunumu Hakkında Yönetmelik (Resmi Gazete Tarihi: 10.02.2022, sayı: 31746).

PSİKODRAMANIN PSİKİYARİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI

Funda GÜMÜŞ
Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Diyarbakır.

Giriş

Psikodrama, canlandırmaları kullanarak, çağrışımlar aracılığı ile bireyin bilinçdışında yer alan ve sorunlara neden olabilecek problemlere ulaşır ve bireyin kendisinde sorun oluşturan temeldeki problemleri görmesi, fark etmesi, kabul etmesi ve değiştirmesi sağlanır [1-3]. Birey, psikodrama ile yaratıcılık, empati ve kendiliğindenliğini kullanmaya ve geliştirmeye başlar. Oynanan oyunlar sırasında duygularını ifade edilebilmesi aracılığı ile bir katarsis (duygusal boşalma) gerçekleşir. Bu durum sonucunda deneyimler gözden geçirilir, yüzleşilir ve sağlıklı davranışlara yönelme sağlanır [4]. Psikodrama çalışmalarının ruhsal sağlığı korumaya, geliştirmeye ve iyileştirmeye odaklandığı, her yaş grubunda sağlıklı ve hasta bireylerde kullanılmaktadır [1-5]. Literatürde psikodrama, hedef gruba göre genellikle haftada 1-2 kez, 90-180 dakika, 8-12 katılımcıya en az 1 terapist tarafından 10-25 seans olarak verilmektedir[5].

Psikodrama ve Hemşirelik

Aynalama, eşleme, rol play, rol değiştirme, rol eğitimi, monolog, boş sandalye gibi Moreno'nun çok sayıda tekniği 1930'lardan beri hemşirelikte kullanılmaktadır. Dahası, psikodrama ve hemşirelik süreci, birey merkezli ve kanıta dayalı olmaları, standart ölçe araçlarını kullanabilmeleri ve bireyin sağlıklı baş etme mekanizmalarını geliştirerek yaşamlarını anlamlandırmaları konularında benzerlik gösterirler. Ülkemizde psikodrama eğitimi alan psikiyatri hemşire sayısı giderek artmaktadır. Psikiyatri hemşirelerinin klinik ortamlarda ve yapacakları araştırmalarda, psikodrama uygulamalarına daha çok yer vererek, hastaların hastalık yaşantısı ve güçlükleri ile baş etme becerilerine olumlu katkı sağlayacakları düşünülmektedir. Bu nedenle, psikodrama, psikiyatri hemşireleri tarafından sağlık bakımının verildiği her ortamda kullanılabilir [6].

Ülkemizde psikiyatri hemşireleri tarafından psikodrama ile yapılan çalışmalar

Psikodrama ile yapılan çalışmaların ağırlıklı olarak son yıllarda yapılmıştır. Çam (1996) hemşirelik yüksekokulu ögrencilerinde psikodrama grup çalışması ile girişkenlik düzeyi ilişkisinin incelemiş ve öğrencilerin girişkenlik puanlarının bir miktar yükseldiğini saptanmıştır [7]. Oflaz ve arkadaşları (2011) hemşirelerin psikodrama aracılığı ile öz farkındalığını arttırmayı hedefledikleri çalışmalarında oturumla ilgili geri bildirimlerin olumlu olduğunu, psikodrama tekniği hemşirelerin kendilerini anlamalarına, başkalarının bakış açılarını keşfetmelerine ve kendi düşünceleri/ duyguları ile hastalarının düşünceleri arasında bağlantı kurmasına yardımcı olduğunu belirlemişlerdir [8]. Ulupınar

(2014) hemşirelik öğrencilerinde psikodramanın problem çözme becerileri üzerine etkisini değerlendirmeyi hedeflediği çalışmasında psikodramanın hemşirelik öğrencilerinde problem çözme becerisi üzerinde kısa ve uzun vadede etkili olduğunu belirlemişlerdir [9]. Doğan (2017) öğrencilerin eyleme geçme cesaretini arttırmak amacıyla yaptığı araştırmada, çalışma öncesi ve sonrası katılımcıların depresyon puanları ve anksiyete puanları psikodrama uygulaması öncesi ve sonrasına göre farklılık göstermediğini saptamıştır [10]. Gümüş (2018) toplumsal travmaya maruz kalan bireylerde psikodramanın PTSB, anksiyete ve depresif belirti üzerine etkisini değerlendirmeyi hedeflemiştir. Çalışmanın sonucunda bireylerin travmaya bağlı, kaçınma, gruba devamsızlık, sosyal izolasyon, güvensizlik-güvenli alanın yaratılma ihtiyacı, terk edilmişlik duyguları, kayıp, yas, çaresizlik, suçluluk, umut, şiddet eğilimi, ölüm duygusu, ekonomik problemler, işsizlik, korku, yaşama arzusu, yarım kalmışlık\tamamlanmamışlık duygularının açığa çıkarılıp çalışılabildiği ve bireylerdeki depresif belirtilerin azaltılmasında etkili olduğunu belirlemiştir [11]. Şimşek (2018) ihmal ve istismara uğramış çocuklarda psikodrama grup terapisi uyguladığı çalışmada, çocuklarda hem grup hem de yaşanılan çevreye uyumun arttığını, çocukların uzlaşmacı iletişim yöntemlerini, uyum ve olumlu yaşantılar ifade ettiğini; atılganlık düzeylerinin yükseldiğini ve sosyal atomlarındaki değişimlerle sosyal destek ağlarında iyileşme ve uyum olduğunu belirlermiştir [12]. Şişman (2018) yurtta kalan üniversite birinci sınıf öğrencileri ile yaptığı psikodrama çalışmasında, psikodramanın yeni role uyumu kolaylaştıran tekniklerinin uyum becerilerini geliştirmede anlamlı etkisini saptanmıştır [13]. Kamışlı (2019) psikodrama ile yaptığı çalışmada, psikodramanın, metastastatik kanser hastalarının psikolojik dayanıklılıklarını artırmada, ruhsal rahatlamalarının sağlanmasında, yaşamı anlamlandırma ve umut aşılamada, derinlemesine çalışma olanağı sunması bakımından son derece etkili ve zengin bir yöntem olduğunu bildirmiştir [14]. Kaya (2019), çocuğu tip 1 diyabet tanısı ile izlenen annelere uyguladığı psikodramanın, annelerin çocukları ile olan rol ilişkilerindeki karmaşayı düzelttiğini, annelerin yaşama ve yaşamdaki diğer rollerine uyum sağlamada etkili olduğunu belirlemiştir [15]. Kaya (2019) psikodramanın, üniversite öğrencilerinin duygusal farkındalık, duygularını ifade etme, kişisel ihtiyaçlarını fark etme, bu ihtiyaçlara duyarlı olabilme becerileri kazandıklarını gözlemledi [16]. Durmuş ve ark. (2021) tarafından öğrencilerin erteleme davranışlarına psikodrama grup çalışmasının etkisini incelemek amacıyla yapılan çalışmada, psikodrama grup çalışmasının öğrencilerin erteleme davranışları üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır [17]. Kaya ve ark. (2022) tarafından psikodramanın, hemşirelik öğrencilerinin psikolojik iyi oluşları üzerinde anlamlı etkisinin olduğu bulmuştur [18]. Albal ve ark. (2022) psikodramanın, psikiyatri hemşirelerinin iletişim becerilerini ve duygusal farkındalıklarını geliştirmek için kullanılabileceğini bildirmişlerdir [19].

Sonuç ve Öneriler

Psikodrama uygulamalarının ruhsal hastalıklar ve çeşitli sorunların tedavisinde kullanılabilecek etkili müdahale yöntemleri olduğunu söylemek mümkündür. Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği alanında en az yüksek lisans eğitimine sahip olan ve psikodrama eğitimi almış ruh sağlığı ve psikiyatri hemşirelerinin liderliğinde ve denetiminde; riskli gruplarının belirlenmesi, ihtiyaç duyulan alanda bilgilendirme yapılması ve ilgili eğitimlerin planlanması, yürütülmesi, problemli bireyin, ailesi ile iş birliği sağlama, ilgili durumda bireyin ruh sağlığı ile ilgili sağlık danışmanlığını yürütme, bireyin olumlu benlik algısına sahip olabilmesi ile ilgili gerekli çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Altınay, D. (2007). *Psikodramanın Felsefik Temelleri. Psikodrama Grup Psikoterapisi El Kitabı,* (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Özbek, A, Leutz, G. (2003). *Psikodrama: Grup psikoterapisinde sahnesel etkileşim* (Ülgen H. Okyayuz Çev. Ed.). Abdülkadir Özbek Psikodrama Enstitüsü Yayını, Ankara: Ayrıntı Basımevi.
- Özbek, A., Leutz, G. (2011). *Psikodrama: Grup Psikoterapisinde Sahnesel Etkileşim J.L. Moreno'ya göre Psikodrama*. (ÜH Okyayuz Çev. Ed.).Abdülkadir Özbek Psikodrama Enstitüsü Yayınları, Ankara.
- Gökkaya, F., & Özdel, O. (2016). Rehber öğretmenlerin mesleksel (O.N., Kalkan, Çev. Ed.). (2016). *Psikodrama Terimleri Sözlüğü.* Ankara: Nobel Kitabevi.
- Karp, M. (2013). Psikodramaya Giriş (A.Büke ve Ş. TürkdalıÇev. Ed.). *Psikodrama Rehberi* içinde (s.3-13). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- McIntosh, W. (2010). Walking with Moreno:'A historical journey of psychodrama and nursing'. *Australian and Aotearoa New Zealand Psychodrama Association Journal*, (19), 30-37.
- Çam, M.O.K. (1996) Hemşirelik yüksek okulu ögrencilerinde psikodrama grup çalışması ile girişkenlik düzeyi ilişkisinin incelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, *12*(2), 1-9.
- Oflaz, F., Meriç, M., Yüksel, C. & Özcan, CT. (2011). Psychodrama: an innovative way of improving self awareness of nurses. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing,* 18(7), 569-575.doi. https://doi.org/10.1111/j.1365-2850.2011.01704.x
- Ulupınar, S. (2014). Psikodrama uygulamasının hemşirelik öğrencilerinin sorun çözme becerisine etkisi. *Anatolian Journal of Psychiatry*: 15(1),55-62. doi: 10.5455/apd.39822
- Doğan, N.B. (2017). Psikodrama ve Eyleme Geçme Cesareti, Yayınlanmamış Psikodrama Tezi. Abdulkadir Özbek Enstitüsü. İstanbul.
- Gümüş F (2018). Toplumsal travmaya maruz kalan bireylerde psikodrama ve grup terapisinin post travmatik stres bozukluğu, anksiyete ve depresif belirti sıklığına etkisi. Psikodrama Tezi. Abdulkadir Özbek Enstitüsü. İstanbul.
- Şimşek, Ç. (2018). İhmal ve istismara uğramış çocuklarla psikodrama Yayınlanmamış Psikodrama Tezi. Abdulkadir Özbek Enstitüsü. İstanbul.
- Şişman, F.N. (2018). Yurtta kalan üniversite birinci sınıf öğrencilerinin uyum sürecine psikodrama grup uygulamasının etkisi. Yayınlanmamış Psikodrama Tezi. Abdulkadir Özbek Enstitüsü. İstanbul.
- Kamışlı, S. (2019). Psikodramayla metastatik kanser hastalarında psikolojik dayanıklık yaşamın anlamı, ölüm kaygısı, acının dönüştürücü gücü ve yaşam kalitesinin incelenmesi Yayınlanmamış Psikodrama Tezi. Abdulkadir Özbek Enstitüsü. İstanbul.
- Kaya, M.D. (2019). Çocuğu tip 1 diyabet tanısı ileizlenen annelere uygulanan psikodrama grup terapisinin rolbecerilerine ve uyum sürecine etkisi. Psikodrama Tezi. Abdulkadir Özbek Enstitüsü. İstanbul.
- Kaya, F. (2019) Psikodrama uygulamasının üniversite öğrencilerinde psikolojik iyi oluş düzeyi üzerine etkisi Psikodrama Tezi. Abdulkadir Özbek Enstitüsü. İstanbul.
- Durmuş, T., Atalay, G. U., & Özdel, O. Neden Erteliyoruz? Bir Grup Üniversite Öğrencisiyle Psikodrama Çalışması. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, *3*(2), 91-96.
- Kaya, Y., Güç, E., Kırlangıç, B.Ş., & Uyar, N., (2022). Psikodrama Grup Uygulamasının Hemşirelik Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş ve Kendini Kabul Düzeyleri Üzerine Etkisi: Yarı Deneysel Bir Çalışma. *Humanistic Perspective*, *4*(1), 44-63

- Albal, E., Sahin-Bayindir, G., Alanli, O., & Buzlu, S. (2021). The effects of psychodrama on the emotional awareness and communication skills of psychiatric nurses: A randomized controlled trial. *The Arts in Psychotherapy*, *75*, 101826

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE GEROPSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ

Sibel ARGUVANLI ÇOBAN
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, Zonguldak

Geropsikiyatri Hemşireliği (GPH) ilk defa 1970'li yıllarda psikiyatri hemşireliği ve gerontoloji hemşireliğini harmanlayan bir yan dal olarak ortaya çıkmıştır. Öncüsü Dr. Mary Starke Harper'dır. [1,2] GPH uygulamalarının yaşlı bireylerin ruhsal gereksinimlerini karşılayan, hızla gelişen bir alt uzmanlık alanı olduğu belirtilmektedir. GPH "çeşitli sağlık ve ruh sağlığı bakım ortamlarında gelişimsel ve bilişsel zorluklar, ruh sağlığı sorunları/hastalıkları, madde kullanım bozuklukları deneyimleyen ya da deneyimleme olasılığı olan yaşlı bireyler ve ailelerinin bakımını bütünsel olarak ele alan hemşireliğin alt uzmanlık alanı" olarak tanımlanmaktadır. [3]

Geçmişten günümüze GPH eğitimini geliştirmeye yönelik çabalara rağmen bu konuda gereksinimin günümüzde de olduğu belirtilmektedir.[1] Yaşlı bireylerin sayısındaki artışa rağmen, eğitim ve sertifika almış geropsikiyatri hemşirelerinin sayısı sınırlıdır.[4] Ayrıca hemşireler de dahil olmak üzere tüm sağlık profesyonelleri yetersiz geropsikiyatri eğitimi almaktadır. [5] Yaşlı bireylerin sağlığı ve refahı için hemşirelik mesleğinin GPH nin uygulama kapsamını, uzmanlığını, bilgisini, becerilerini tanıması, onaylaması ve teşvik etmesi kritik öneme sahiptir. [4] Nitekim GPH işgücünü geliştirmeye ve desteklemeye yönelik lisans ve lisansüstü eğitim ve sürekli eğitim milyonlarca yaşlı bireyin yaşam kalitesinin artırılmasında kritik öneme sahip olacaktır. Bu alanda işgücünün değerlendirilmesi ve başarılı eğitim modellerinin yaygınlaştırılması için çok sayıda fırsat vardır. [6]

Taş, Dikeç & Baysan Arabacı'nın (2019) Türkiye'de ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği alanında yürütülen lisansüstü tezlerin niceliksel ve içerik açısından incelemesi başlıklı çalışmalarında yüksek lisans tezlerinin %3.9'unun, doktora tezlerinin %5.2'sinin GPH alanı ile ilgili olduğu belirlenmiştir.[7] Ülkemizde bazı lisans ve lisans üstü programlarda GPH ders olarak ya da derslere entegre olarak verilmektedir. Ancak ülkemizdeki GPH nin durumunu ortaya koyan çalışmaya rastlanmamıştır. Psikiyatri Hemşireleri Derneği Yaşlı Ruh Sağlığı Komisyonu ile Geriatri hemşireleri Derneği GPH kapsamında çalışmalar yürütmektedir.

Sonuç olarak GPH nin

- Alt uzmanlık alanı olarak tanınması ve desteklenmesi,
- Hemşirelik eğitim ve uygulamalarında güncel durumunun araştırmalarla ortaya konması ve bu sonuçlara göre geliştirmeye yönelik planlamaların yapılması,
- Eğitim, kurs ve sertifika olanaklarının oluşturulması,

- Bu alanda çalışan hemşirelerin sayısında artışa gereksinim vardır.

KAYNAKLAR

- Morris DL, Mentes J. Geropsychiatric Nursing Education: Challenge and Opportunity. Journal of the American Psychiatric Nurses Association. 2006;12(2):105-115.
- American Academy of Nursing Geropsychiatric nursing collaborative. 2021. https://www.aannet.org/initiatives/early-initiatives/geropsychiatric-nursing-collaborative.
- Stephens CE, Massimo L, Harris M, et. al. Advances in Geropsychiatric Nursing: A Decade in Review. Arch Psychiatr Nurs. 2020 Oct; 34(5): 281–287.
- Beck C, Buckwalter KC, Dudzik PM, & Evans LK. Filling the void in geriatric mental health: The Geropsychiatric Nursing Collaborative as a model for change. *Nursing Outlook*. 2011; 59(4): 236–241.
- Melillo KD. Geropsychiatric nursing: What's in your toolkit. J Gerontol Nurs. 2017;43(1):3–6.
- Harris M et al. (2019). *GAPNA position paper: Geropsychiatric nursing*. Retrieved from: https://www.gapna.org/sites/default/files/documents/pos-stat/Final_gapnaPS_Geropsychiatirc-Nursing.pdf
- Taş G, Dikeç G, Baysan Arabacı L. Türkiye'de ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği alanında yürütülen lisansüstü tezlerin niceliksel ve içerik açısından incelemesi. J Psychiatric Nurs 2019;10(3):173-180.

GEROPSYCHIATRIC NURSING FROM PAST TO PRESENT

Sibel ARGUVANLI ÇOBAN
Zonguldak Bülent Ecevit University, Department of Nursing, Zonguldak

Geropsychiatric Nursing (GPN) first emerged in the 1970s as a subspecialty that blended psychiatric nursing and gerontological nursing. Pioneer Dr. Mary Starke Harper. [1,2] It is stated that GPN practices are a rapidly developing sub-specialty that meets the spiritual needs of elderly individuals. GPN is defined as "the subspecialty of nursing that holistically addresses the care of older individuals and their families who experience or may experience developmental and cognitive difficulties, mental health problems/diseases, and substance use disorders in various health and mental health care settings". [3]

Despite efforts to improve GPN education from past to present, it is stated that the need for this issue still exists today. [1] Despite the increase in the number of elderly individuals, the number of trained and certified geropsychiatric nurses is limited. [4] In addition, all health professionals, including nurses, receive inadequate geropsychiatry training. [5] For the health and well-being of older individuals, it is critical for the nursing profession to recognize, approve and promote the scope of practice, expertise, knowledge and skills of GPN.[4] Indeed, undergraduate and graduate education and continuing education to develop and support the GPN workforce will be critical in improving the quality of life of millions of older individuals. There are many opportunities in this field to evaluate the workforce and disseminate successful training models. [6]

In Taş, Dikeç & Baysan Arabacı's (2019) study titled "Quantitative and content review of postgraduate theses conducted in the field of mental health and disease nursing in TÜRKİYE", it was determined that 3.9% of master's theses and 5.2% of doctoral theses were related to the field of GPN. [7] In some undergraduate and graduate programs in our country, GPN is given as a course or integrated into courses. However, no study revealing the status of GPN in our country has been found. The Psychiatric Nurses Association Elderly Mental Health Commission and the Geriatric Nurses Association carry out studies within the scope of GPN.

As a result, GPN;

- Recognition and support as a sub-specialty,
- To reveal the current situation in nursing education and practices through research and to make plans for improvement according to these results,
- Creating training, course and certificate opportunities,
- There is a need for an increase in the number of nurses working in this field.

REFERENCES

- Morris DL, Mentes J. Geropsychiatric Nursing Education: Challenge and Opportunity. Journal of the American Psychiatric Nurses Association. 2006;12(2):105-115.
- American Academy of Nursing Geropsychiatric nursing collaborative. 2021. https://www.aannet.org/initiatives/early-initiatives/geropsychiatric-nursing-collaborative.
- Stephens CE, Massimo L, Harris M, et. al. Advances in Geropsychiatric Nursing: A Decade in Review. Arch Psychiatr Nurs. 2020 Oct; 34(5): 281–287.
- Beck C, Buckwalter KC, Dudzik PM, & Evans LK. Filling the void in geriatric mental health: The Geropsychiatric Nursing Collaborative as a model for change. *Nursing Outlook*. 2011; 59(4): 236–241.
- Melillo KD. Geropsychiatric nursing: What's in your toolkit. J Gerontol Nurs. 2017;43(1):3–6.
- Harris M et al. (2019). *GAPNA position paper: Geropsychiatric nursing*. Retrieved from: https://www.gapna.org/sites/default/files/documents/pos-stat/Final_gapnaPS_Geropsychiatirc-Nursing.pdf
- Taş G, Dikeç G, Baysan Arabacı L. Türkiye'de ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği alanında yürütülen lisansüstü tezlerin niceliksel ve içerik açısından incelemesi. J Psychiatric Nurs 2019;10(3):173-180.

İYILEŞME SÜRECINDE UMUT: YA BU YATIŞI SONSA….

Dilek AYAKDAŞ DAĞLI
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD

Giriş: Bağımlılık bireyi fiziksel, sosyal ve ruhsal yönden olumsuz etkilemesine rağmen madde kullanımına devam etme, madde kullanımına karşı yoğun istek duyma, tekrarlı bırakma girişimleri ile karakterize bir beyin hastalığıdır. Bireylerin tekrarlayan döngüye sürekli olarak girmesi umutsuzluğa sebep olabilir ve umutsuzluk tedavideki en büyük engellerden biridir.

Amaç: Bu bilgiler doğrultusunda bu yazıda, Madde kullanım bozukluğu olan bireylerin İyileşme sürecinde Umudun önemi ve umut aşılamadan bahsedilecektir.

Problemin tanıtımı: Bağımlılık yalnızca madde kullanan bireyi değil, aile ve toplumu da etkileyen önemli bir sağlık sorunu haline gelmiştir. Bağımlılık nüks ve remisyonler ile seyreden bir hastalıktır. Bağımlılıkta iyileşmeden bahsedilmek için bireyin nüks nedenlerini öğrenmek ve nüks nedenlerine yönelik girişimde bulunmak önemli olabilir. Bağımlılıkla mücadelede hemşirelerin rolü yadsınmaz. 24 saat boyunca bağımlı bireylerin bilişsel ve duygusal değişimlerinin en yakın tanığı olan bağımlılık hemşireleri iyileşme yönetiminde önemli bir yere sahiptir. İyileşme yönetimde ise umut en önemli bileşendir. Madde bağımlısı olan bireylerde umutsuzluğun nedenleri arasında olumsuz aile ilişkileri, tekrarlı yatışların olması, düzenli bir işin olmaması ve herhangi bir psikiyatrik tanı alması yatmaktadır. Bir başka çalışmada anskiyete, depresyon, utanç ve negatif düşüncelerin umutsuzluğa neden olduğu görülmüştür. Umutsuzluk düzeylerinin stresle baş etmede önemli bir etken olduğu bildirilmiştir.

Hemşirelik Yaklaşımı: Umut temelli tedavi teorisinin kurucusu olan Snyder, Umudu; engelleri kullanmak için motive edici, engelleyici faktörlere rağmen plan yapma becerisi, hastalığın getirdiği sorunlara karşın başa çıkma stratejisi olarak tanımlamaktadır. Bu tanıma göre de bağımlı bireylerde umut aşılamak için bireyi güçlendirmek, gelecek hakkında hedefler belirlemesini sağlamak, bireylerin motivasyon kaynaklarını araştırmak ve sosyal desteği arttırmak önemli bileşenlerdir. Psikiyatri hemşireleri, Görüşme yaparken motivasyonel görüşme tekniklerini kullanarak hastayı desteklemeli ve umutsuzluğa kapılan hastalara ya ‘bu yatışın sonsa’..diyerek umudunu yeşertmelidir.

Sonuç: Madde kullanım bozukluğu olan bireylerde umut aşılamak hemşirelerin önemli sorumluluklarındandır. Nüks önlemede umut temelli yapılacak müdahaleler bireylerin iyileşmesine umut olabilir.

HOPE IN THE RECOVERY PROCESS: WHAT IF THIS HOSPITALIZATION IS THE END….

Dilek AYAKDAŞ DAĞLI

Izmir Katip Çelebi University Faculty of Health Sciences Department of Nursing Department of Mental Health and Diseases Nursing

Introduction: Addiction is a brain disease characterized by continued use of substances, intense desire for substance use, and repeated attempts to quit despite negatively affecting the individual physically, socially and spiritually. Continually engaging individuals in a repetitive cycle can lead to hopelessness, and hopelessness is one of the biggest obstacles to treatment**.**

Purpose: In line with this information, in this article, the importance of hope and instilling hope in the recovery process of individuals with substance use disorders will be discussed**.**

Introduction of the problem: Addiction has become an important health problem that affects not only the individual using substances, but also the family and society. Addiction is a disease that progresses with relapses and remissions. In order to talk about recovery in addiction, it may be important to learn the reasons for the individual's relapse and to take action to address the reasons for the relapse. The role of nurses in the fight against addiction is undeniable. Addiction nurses, who are the closest witnesses to the cognitive and emotional changes of addicted individuals 24 hours a day, have an important place in recovery management. In recovery management, hope is the most important component. Reasons for hopelessness in individuals with substance addiction include negative family relationships, repeated hospitalizations, lack of a regular job, and any psychiatric diagnosis. Another study showed that anxiety, depression, shame and negative thoughts caused hopelessness. It has been reported that hopelessness levels are an important factor in coping with stress.

Nursing Approach: Snyder, the founder of hope-based treatment theory, Hope; It is defined as motivating to use obstacles, the ability to make plans despite hindering factors, and a coping strategy against the problems brought by the disease. According to this definition, in order to instil hope in addicted individuals, strengthening the individual, enabling the individual to set goals for the future, investigating individuals' motivation sources and increasing social support are important components. Psychiatric nurses should support the patient by using motivational interviewing techniques during interviews and should encourage hopeless patients by telling them 'this is the end of your stay'.

Conclusion: Instilling hope in individuals with substance use disorders is an important responsibility of nurses. Hope-based interventions in relapse prevention may provide hope for individuals' recovery.

6 ŞUBAT 2023 BÜYÜK TÜRKİYE DEPREMİNDE YAŞANANLAR: GERİYE DÖNMEK

Hatice TAMBAĞ
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölümü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Antakya/HATAY/TÜRKİYE

Bu sunum, Yüzyılın afeti olan büyüklükte bir deprem deneyimi yaşamış olma, depreme maruz kalmanın etkileri: afetin erken döneminde ortaya çıkan biyopsikososyal belirtiler, akut dönemdeki gereksinimler, travmatik yaşam deneyiminde krizi yönetebilme ve önerilerden oluşacaktır.

Akut dönemde yaşanan belirtilerden, şok, şaşkınlık, korku, kaygı, çaresizlik, güvenli bilgi alamama (her konuda: olayın ne olduğu, açık yollar…), boşluk hissi, güvende hissetmeme, yalnızlık hissetme, umutsuzluk, temel fizyolojik ihtiyaçlar (soğuk yağışlı hava, boşaltım, beslenme vb….), acil tıbbı ihtiyaçlar (yaralıların sağlık kuruluşuna ulaşmalarında sorunlar) hakkında detaylı olarak bilgi verilecektir.

Bireysel olarak neler yapabiliriz (Deprem anında öncelikle kendini güvene al /çök kapan vb. aile ile buluşabileceğiniz yer belirle, deprem çantası, kıymetli eşya anahtar, cüzdan vb. aracınızda yedek eşyalar, benzin, yol ulaşım durumunu bilme, başka kente ulaşım, evdeki eşyalar sabitlenmeli gardrop, kitaplık, çıkış kapıları önündeki ayakkabılık vb.) örneklerle detaylı olarak tartışılacaktır.

WHAT HAPPENED IN THE GREAT TÜRKİYE EARTHQUAKE OF FEBRUARY 6 2023: LOOKING BACK

This presentation will consist of experiencing an earthquake of such magnitude that it was the disaster of the century, the effects of exposure to an earthquake: biopsychosocial symptoms that occur in the early period of the disaster, needs in the acute period, managing the crisis in a traumatic life experience and suggestions.

Symptoms experienced in the acute period include shock, confusion, fear, anxiety, helplessness, not being able to receive safe information (on every subject: what the event is, open roads, etc.), feeling of emptiness, not feeling safe, feeling loneliness, hopelessness, basic physiological needs (cold rainy weather, Detailed information will be given about emergency medical needs (problems of the injured in reaching the health institution).

What can we do individually (In the event of an earthquake, first take safety, determine a place where you can meet the family, etc., earthquake bag, valuables, keys, wallet, etc., spare items in your vehicle, gasoline, knowing the road transportation status, transportation to another city, items at home should be secured. wardrobe, bookcase, shoe rack in front of exit doors, etc.) will be discussed in detail with examples.

SONUÇ RAPORU

7. ULUSLARARASI 11. ULUSAL PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ KONGRESİ SONUÇ RAPORU

Psikiyatri Hemşireleri Derneği ve Lokman Hekim Üniversitesi iş birliğinde gerçekleşen 7. Uluslararası 11. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi, 18-20 Ekim 2023 tarihleri arasında, "Sanaldan gerçekliğe, teoriden uygulamaya umutla yolculuk" ana teması altında gerçekleştirilmiştir. Kongre Türkiye, Portekiz, Amerika, Belçika, Danimarka, İrlanda, Avustralya ve KKTC'den toplam 406 katılımcı ile tamamlanmıştır. Kongrede temalar doğrultusunda 61 ulusal ve uluslararası konuşmacıyla birlikte dört konferans ve 15 panel gerçekleştirilmiştir. Ayrıca beş kurs düzenlenmiş, toplamda 87 kursiyer katılmıştır. Bilimsel araştırma açısından kongrede 51 poster ve 341 sözlü bildiri olmak üzere toplam 492 bildiri kabul edilmiştir.

Kongre açılış programı kapsamında Meslekte 40 yıl ve üzeri hizmet vermiş akademisyenler için onur töreni gerçekleştirilmiştir. Kongre kapsamında, psikiyatri hemşireliğinde güncel yaklaşımlar, psikiyatri hemşireliği eğitiminde yeni yaklaşımlar, akademik kariyer süreci, etik konular, psikoterapötik müdahale yaklaşımları, kanıta temelli uygulama örnekleri ile bağımlılık, çocuk/ ergen ve yaşlı bireylere yönelik müdahale programları konuları ele alınmıştır.

Kongrenin sosyal programı 21 Ekim 2023 Cumartesi günü gerçekleştirilmiştir. Anıtkabir ziyareti ile başlayan program, Ulus'ta bulunan eski meclis binası ve sonrasında Hamamönü Semtinin gezilmesi ile son bulmuştur. Sosyal programın gerçekleştirilmesi için Ankara Büyükşehir Belediyesi'nden otobüs ve rehber desteği alınmıştır.

Kongrenin sonunda gerçekleştirilen oylama ile 2025 yılında yapılması planlanan 8. Uluslararası 12. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresinin Dicle üniversitesi ev sahipliğinde Diyarbakır'da gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

ÖDÜLLER

Kongrede genç araştırmacı, poster bildiri, sözel bildiri, doktora tezi ödülleri ile Prof. Dr. Perihan Velioğlu teşvik ödülü, Prof. Dr. Nebahat Kum ve Doç. Dr. Aysel Kumral anısına özel ödüller verilmiştir.

7. ULUSLARARASI 11. ULUSAL PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ KONGRESİ KAPSAMINDA VERİLEN ÖDÜLLER		
Genç Araştırmacı ödülü	Gülhan Küçük	
Prof. Dr. Perihan Velioğlu teşvik ödülü	Nursen Göktaş	İnvaziv Girişimlerde Görsel Ve/Veya İşitsel Dikkati Başka Yöne Çekme Tekniklerinin Çocukların Ağrı, Anksiyete Ve Tıbbi İşlem Korkusuna Etkisi: Randomize Kontrollü Çalışma
Doç. Dr. Aysel Kumral Özel Ödülü	Şerife Bilge Duran, İlkay Keser	Umut Odaklı Motivasyonel Görüşmenin, Hemodiyaliz Tedavisi Alan Bireylerin Depresyon, Anksiyete, Stres Ve Umut Düzeyine Etkisi
Prof. Dr. Nebahat Kum Özel Ödülü	Rahime Aydın Er, Çağlar Şimşek, Ceyda Başoğul, Leyla Baysan Arabacı, Meryem Cansu Olt Velat Cangüleç, Nermin Gürhan, Aliye Yıldırım	Psikiyatride Etik Sorunlarla Karşılaşma Sıklığını Değerlendirme Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Geçerlilik Ve Güvenirlik Çalışması
Doktora tezi 1.lik ödülü	Yeliz Aktaş, Şeyda Dülgerler	Kişilerarası İlişkiler Sosyal Ritim Terapisinin Bipolar Bozukluğu Olan Bireylerde Biyolojik Ritim Ve Nüksler Üzerine Etkisi: Randomize Kontrollü Çalışma
Doktora tezi 2.lik ödülü	Nurcan Düzgün, Satı Demir	Şizofreni Tanılı Bireylerde Watson'ın İnsan Bakım Modeline Temellendirilmiş Görsel Sanatlar Grup Terapisinin Algılanan Sosyal Destek Ve İşlevsel İyileşme Üzerine Etkisi

Doktora tezi 3.lik ödülü	Mehtap Genç, Hülya Bilgin, Kaasım Fatih Yavuz	Suça Bulaşan Ergenlerde Kabul Ve Kararlılık Terapisi Temelli Girişimin Psikolojik Esneklik, Empati Ve Öfke Üzerine Etkisi
Sözel bildiri 1.lik ödülü	Gonca Üstün, Hatice İncir, Hale Akça	Şizofreni Hastalarında Bir Grup Çalışması Tekniği Olarak Dans Hareket Terapisinin Negatif Belirtiler Ve Yeti Yitimi Üzerine Etkisi
Sözel bildiri 2.lik ödülü	Melis Bahar, Nurhan Eren, Hanife Yılmaz Çengel	Remisyonda Şizofreni Hastalarında Duygu Odaklı Müzik Terapi Uygulamasının Duygu Farkındalığı Ve Yaşam Doyumu Üzerine Etkileri
Sözel bildiri 3.lik ödülü	Hilal Kara, Dudu Karakaya, Özge Gizli Çoban	Kalbi Katılaştırıyor, Beyni Yumuşatıyor"- Psikoaktif Madde Kullanan Ergenlerin Yaşam Deneyimleri: Nitel Bir Çalışma
Poster bildiri 1.lik ödülü	Kevser Pamuk, Aysel Karaca, Sultanberk Halmatov, Nuriye Şişman Yıldırım	Jinekolojik Kanser Tanısı Alan Kadınlarda Bilişsel Davranışçı Sanat Terapi Uygulaması Kadınlık Algısını Değiştirir Mi? Olgu Sunumu
Poster bildiri 2.lik ödülü	Gülçin Uzunoğlu	Kendine Zarar Verme Davranışı Olan Ergenlerde Aile İşlevlerinin, Ebeveyn Ve Arkadaşlara Bağlanmanın, Karar Verme Stillerinin Ve Problem Çözme Becerilerinin Değerlendirilmesi
Poster bildiri 3.lik ödülü	Merve Baş, Leyla Baysan Arabacı	Ruhsal Bozukluğu Olan Bireylerin Yakınlarının Ruh Sağlığı Okuryazarlığı İle Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnançları Ve Ruhsal Damgalanmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Kongreye İlişkin Panel Değerlendirme Sonuçları

7.Uluslararası 11. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresine yönelik panel değerlendirme formunda 112 katılımcı görüşlerini bildirmiştir. Katılımcıların kongre panel değerlendirme sonuçları aşağıda sunulmuştur:

Katılımcıların görüşleri (n=112);

- %1.78'i "Bağımlılıkta Umut Yolculuğu" panelini yeterli ve "Umut dolu bir yolculuk" ,
- %4.46'sı "Balık Hafızasından Özgürleşme: Travma Acılarından Öğrenmek" panelini çok yeterli ve "Çok bilgilendirici, eğitici ve umut verici bir konuşmaydı",
- %4.46'sı "Değerler, Öncelikler ve Tercihler Sarmalında Psikiyatri Hemşireliği" panelini çok yeterli ve "Sahada aktif çalışan bir psikiyatri hemşiresi olarak umut her daim var",
- %3'ü "From Theroy to Pratice: The Australian Emergency Mental Health Nursing Care" panelini yeterli,
- %3'ü "Geleceğimiz, Umudumuz, Çocuklarımız" panelini çok yeterli,
- %2.67'si "Madalyonun İki Yüzü: Sesimi Duyan Var mı?" panelini çok yeterli,
- %8.03'ü "Psikiyatri Hemşireliği Uygulamalarında Yenilikçi Yaklaşımlar" panelini çok yeterli ve "Konuşmacıların genel bilgi yerine psikiyatri hemşireliğinde kullanımına daha fazla değinmeleri daha iyi olurdu"
- %16.96'sı çok yeterli "Psikiyatri Hemşireliğinde Akademik Kariyer Yolculuğu" ve "Farkındalığım arttı",
- %3 'ü "Psikiyatri Hemşireliğinde Etik Konular" orta,
- %4.46'sı "Psikiyatri Hemşireliğinde Kullanılan Psikoterapötik Müdahale Yaklaşımlarının Kanıta Temelli Uygulama Örnekleri" çok yeterli,
- %1.78' i "Sanaldan Gerçekliğe Geropsikiyatri Hemşiresini Anlamak (Understanding the Geropsyhiatric Nurse from Virual to Reality)" panelini yeterli,
- %34.81'i "Sanaldan Gerçekliğe Teoriden Uygulamaya Psikiyatri Hemşireliğinde Güncel Yaklaşımlar" panelini çok yeterli,
- %1.78'i "Teoriden Uygulamaya: Avusturalya Çocuk ve Ergen Psikiyatri (From Theroy to Pratice: The Australian Child and Adolescent Mental ill-health" panelini yeterli,
- %4.46'sı "Umut Işığı Olmak: Ruhsal Hastalığı Olan Ebeveynlerle Büyüyen Bir Psikiyatri Hemşiresinin Yolculuğu" panelini çok yeterli,

- %5.35'i "Umut Işığı Olmak: Ruhsal Hastalığı Olan Ebeveynlerle Büyüyen Bir Psikiyatri Hemşiresinin Yolculuğu" panelini çok yeterli olarak değerlendirmiştir.

TAM METİNLER

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ UYGULAMASINDA YETİŞKİN HASTALAR İÇİN BELİRLEDİKLERİ HEMŞİRELİK TANILARININ İNCELENMESİ: TANIMLAYICI ÇALIŞMA

Hacer DEMİRKOL

Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Erdoğan Akdağ Yerleşkesi Merkez/YOZGAT, Türkiye

Giriş

Hemşirelik biliminde; hemşirelik bakımının sistematik hale getirilmesi, öncelikli girişimlerin belirlenmesi, hemşireler arasında ortak dilin kullanılması, bakımda sürekliliğin sağlanması, hasta ve hemşire arasındaki iletişimin güçlenmesi, kanıta dayalı hemşirelik girişimlerinin uygulanması ve olası hataların önlenmesi için *"Hemşirelik Süreci"* olarak adlandırılan sistematik bir yaklaşım benimsenmektedir [1-4]. Hemşirelik sürecinde izlenen basamaklar; bireye ait verilerin toplanması, hemşirelik tanısının saptanması, bireyle beraber ulaşmak istenen hedeflerin/amaçların belirlenmesi, hemşirelik girişimlerinin planlanması-uygulanması ve değerlendirilmesidir [3].

Araştırmanın yürütüldüğü Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde hemşirelik sürecinin veri toplama aşamasında Gordon tarafından geliştirilen Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri (FSÖ) Modeli kullanmaktadır. FSÖ Modeli bireyin mevcut verilerini 11 fonksiyonel sağlık alanına (*Sağlığı Algılama-Sağlığın Yönetimi, Beslenme-Metabolik Durum, Boşaltım-Eliminasyon, Aktivite-Egzersiz, Bilişsel-Algısal, Uyku-Dinlenme, Rol ve İlişki, Cinsellik ve Üreme, Başetme- Stres Toleransı, Kendini Algılama* ve *Değer ve İnançlar*) göre değerlendiren kapsamlı bir modeldir [5]. Öğrenci hemşireler hemşirelik sürecinde, belirtilen bu 11 fonksiyonel sağlık alanındaki verileri ayrıntılı olarak değerlendirip analiz ettikten sonra öncelikli olarak tanımlayıcı özellikleri ya da risk faktörlerini belirlemekte, ardından ise hemşirelik tanılarını saptamaktadır [3-5]. Hemşirelik tanılarının tanımlanmasında ise, Kuzey Amerikan Hemşirelik Tanıları Birliği'nin (NANDA) belirlediği "NANDA-I" taksonomisi kullanılmaktadır [3,6]. Belirlenen hemşirelik tanıları problem odaklı (mevcut) tanı, potansiyel risk tanısı veya sağlığı geliştirme tanısı olmak üzere üç sınıfta kategorize edilmektedir [7].

Literatürde hemşire öğrencilerle yürütülen bazı araştırmalar incelendiğinde; öğrencilerin FSÖ'nün bazı sağlık alanlarını değerlendirmede ve hemşirelik sürecini uygulamada çeşitli sorunlarla karşı karşıya kaldıkları görülmektedir. Aydın ve Dal Yılmaz'ın (2022) yaptıkları araştırmada, öğrenci hemşirelerin "*Cinsellik-Üreme", "Rol ve İlişki", "Baş Etme-Stres*

Toleransı" ve "*Değer ve İnançlar"* FSÖ alanlarında herhangi bir hemşirelik tanısına başvurmadıkları belirlenmiştir [1]. Bölükbaş ve arkadaşlarının (2020) yaptıkları araştırmada öğrenci hemşirelerin sadece belirli NANDA-I hemşirelik tanılarına odaklandıkları görülmektedir [2]. Park ve Jeong'un (2022) yaptıkları araştırmada ise, öğrenci hemşirelerin tanımlayıcı özellik ve risk faktörlerini belirlemede çeşitli sorunlar yaşayabildikleri bildirilmiştir [4]. Ek olarak öğrenci hemşirelerle yürütülen bazı araştırmalarda, öğrencilerin yanlış hemşirelik tanısı saptadıkları ya da tıbbi tanı ile hemşirelik tanısını birbirine karıştırdıkları bildirilmektedir [8,9]. Hemşire eğitimcilerin, öğrencilerin hemşirelik sürecinde zorlandıkları alanları erken evrede belirlemeleri ve bu alanlara yönelik eksiklikleri öğrenciler mezun olmadan gidermeleri hemşirelik bakım kalitesinin artması için yararlı olacaktır [2,4].

Amaç

Bu araştırmada, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi kapsamında klinik uygulamaya katılan öğrenci hemşirelerin yetişkin hastalara yönelik uyguladıkları hemşirelik süreçlerinin Fonksiyonel Sağlık Örüntüsü Alanı (FSÖ), tanımlayıcı özellik, risk faktörü ve NANDA-I hemşirelik tanıları kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma tanımlayıcı ve retrospektif araştırma tasarımında, Temmuz-Ağustos 2023 tarihleri arasında Türkiye'de ki bir Sağlık Bilimleri Fakültesi'nin Hemşirelik Bölümü'nde gerçekleştirilmiştir. Hemşirelik Bölümü'ndeki 142 öğrenci 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği kapsamında haftada bir kez olmak üzere toplam beş hafta klinik uygulamaya katılmıştır. Araştırmanın yürütüldüğü eğitim öğretim döneminde öğrenci hemşireler Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi uygulamasını, Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi Hemşireliği kapsamında, Türkiye'de ki bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin genel cerrahi, üroloji-ortopedi, fizik tedavi ve rehabilitasyon, çocuk, kadın doğum, dahiliye, nöroloji, beyin cerrahisi, kalp ve damar cerrahisi, kardiyoloji, göğüs hastalıkları ve göz servislerinde yürütmüşlerdir. Araştırmada sadece yetişkin hastalar için hazırlanan öğrenci dosyaları incelenmiştir. Toplam 142 öğrenci dosyasının 15 tanesi çocuk hastalara yönelik olduğu ve altı tanesi eksik veri bulunması sebebiyle dışlanmıştır. Toplamda 121 öğrenci dosyasında yer alan 489 hemşirelik süreci; FSÖ alanı, tanımlayıcı özellik, risk faktörü ve NANDA-I hemşirelik tanıları kapsamında, hemşirelik sürecinde deneyimli olan araştırmacının kendisi tarafından değerlendirilmiştir. Hemşirelik süreçleri öğrenci dosyalarında yer alan Hasta Tanılama ve Ruhsal Durum Değerlendirme Formlarında yer bilgiler ile

karşılaştırılmış ve doğrulukları teyit edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 25.0 paket programı kullanılmış olup, veriler sayı ve yüzde şeklinde belirtilmiştir. Araştırmanın yürütülmesi için bir üniversitenin Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan yazılı izin alınmıştır (Sayı No: 2023-04/46).

Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen 121 öğrenci dosyasında toplam 83 farklı hasta için hemşirelik süreci hazırlanmıştır. Hastaların tümü yetişkin olup yaş ortalaması 58±17'dir (min:20, max:85). Hastaların %48,1'i kadın (n=40), 51,9'u (n=43) erkektir. Hemşirelik süreci hazırlanan hastalarda en sık görülen tıbbi tanı %12 ile (n=10) "*Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı"* olmuştur.

Toplam 121 öğrenci hemşirenin saptadığı 489 hemşirelik süreci incelendiğinde; saptanan hemşirelik tanılarının %18'nin (n=88) hasta öyküleri ile uyumlu olmaması ya da tanımlayıcı özellik/faktörlerinin doğru belirlenmemesi sebebiyle yanlış saptandığı belirlenmiştir. Belirlenen hemşirelik tanılarının %2,5'nin (n=12) isminin ise NANDA-I taksomisinde yer almadığı belirlenmiştir.

Öğrenciler risk faktörlerini doğru tanımladıkları toplam 77 potansiyel risk tanısı belirlemişlerdir. En çok %70,2 ile (n=54) FSÖ'nün *"Sağlığı Algılama-Sağlığın Yönetimi"* alanında potansiyel risk tanısı saptanırken, en sık saptanan potansiyel risk tanısı %31,1 ile (n=24) "*Enfeksiyon Riski'* dir*"*. En az saptanan potansiyel risk tanısı ise %2,6 (n=2) ile "Serabral Doku Perfüzyonunda Etkisizlik Riski" olmuştur (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin belirledikleri potansiyel risk tanılarının FSÖ alanlarına göre dağılımı

Öğrenciler tarafından belirlenen toplam 355 problem odaklı (mevcut) hemşirelik tanısının yaklaşık %88'nin (n=312) tanımlayıcı özellikleriyle beraber doğru saptandığı belirlenmiştir.

FSÖ Alanı	NANDA-I Potansiyel Risk Tanıları	Sayı	Yüzde
Sağlığı Algılama-Sağlığın Yönetimi	Enfeksiyon Riski	24	31,2
	Kanama Riski	10	13
	Düşme Riski	20	26
Beslenme-Metabolik Durum	Kan Glikozunda Değişkenlik (İstikrarsızlık) Riski	7	9,1
	Deri Bütünlüğünde Bozulma	4	5,2
Boşaltım-Eliminasyon	Konstipasyon Riski	7	9,1
Aktivite-Egzersiz	Serabral Doku Perfüzyonunda Etkisizlik Riski	2	2,6
Rol-İlişki	Bakım Verici Rolünde Zorlanma Riski	3	3,8
Toplam		77	100

Sadece "*Özbakımda Güçlendirilmeye Hazıroluş"* olmak üzere bir tane sağlığı geliştirme tanısı saptanmıştır. Tanımlayıcı özellikleri ile beraber doğru saptanan toplam 312 problem odaklı (mevcut) hemşirelik tanısı FSÖ alanlarına göre incelendiğinde; %25,9 (n=81) ile tanıların en

çok FSÖ'nün "*Aktivite-Egzersiz"* alanında, en az ise %0,6 (n=2) ile "*Değer-İnanç"* alanında saptandığı belirlenmiştir. Öğrenciler FSÖ'nün "*Cinsellik ve Üreme" alanında* herhangi bir problem odaklı (mevcut) hemşirelik tanısına başvurmamıştır. En sık saptanan problem odaklı (mevcut) hemşirelik tanısı %21,2 (n=66) ile "*Uyku Örüntüsünde Rahatsızlık"* olmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin belirledikleri problem odaklı (mevcut) hemşirelik tanılarının FSÖ alanlarına göre dağılımı

FSÖ Alanı	**NANDA- I Problem Odaklı (Mevcut) Hemşirelik Tanıları**	**Sayı**	**Yüzde**
Sağlığı Algılama-Sağlığın Yönetimi	Sağlığı Sürdürmede Etkisizlik	10	3,2
Beslenme-Metabolik Durum	Beslenmede Dengesizlik: Gereksinimden Az	5	1,6
	Beslenmede Dengesizlik: Gereksinimden Fazla	3	1
	Sıvı Volüm Eksikliği	4	1,3
	Oral Müköz Membranlarda Bozulma	1	0,3
	Bulantı	3	1
Boşaltım-Eliminasyon	İdrar Tutamama (Sıkışarak Kaçırma)	2	0,6
	Üriner Boşaltımda Bozulma	12	3,8
	Konstipasyon	15	4,8
	Stres İnkontinansı	2	0,6
	Diyare	1	0,3
Aktivite-Egzersiz	Etkisiz Solunum Örüntüsü	9	2,9
	Gaz Değişiminde Bozulma	10	3,2
	Aktivite İntoleransı	11	3,5
	Fiziksel Mobilitede Bozulma	26	8,3
	Yorgunluk	6	1,9
	Öz-Bakım Eksikliği Sendromu	13	4,2
	Kardiyak Ourput'ta Azalma	3	1
	Hava Yolunu Temizlemede Etkisizlik	2	0,6
	Sedanter (Hareketsiz) Yaşam Şekli	1	0,3
Bilişsel-Algısal	Akut Ağrı	24	7,7
	Bilgi Eksikliği	10	3,2
	Duyusal Algılamada Bozulma	1	0,3
	Bellekte Bozulma	1	0,3
	Kronik Ağrı	3	1
Uyku-Dinlenme	Uyku Örüntüsünde Rahatsızlık	66	21,2
Kendini Algılama	Anksiyete	14	4,6
	Ölüm anksiyetesi	1	0,3
	Beden İmgesinde Rahatsızlık	4	1,3
	Benlik Saygısında Rahatsızlık	3	1
	Ümitsizlik	1	0,3
Rol-İlişki	Rol Performansında Etkisizlik	13	4,2
	Sözel İletişimde Bozulma	7	2,2
	Sosyal Etkileşimde Bozulma	14	4,5
	Aile Başetmesinde Yetersizlik	1	0,3
	Disfonksiyonel Aile İçi Süreçleri	1	0,3
Başetme- Stres Toleransı	Etkisiz Başetme	7	2,3
Değer-İnanç	Dinsel Emir ve Yasaklara (Kurallara) Uymada Bozulma	2	0,6
Toplam		312	100

Tartışma ve Sonuç

Araştırma sonuçlarına göre bazı öğrencilerin, literatürde daha önce yapılan çalışmalarda belirtildiği gibi, yanlış hemşirelik tanıları saptadıkları ve NANDA-I taksonomisinde yer almayan tanı isimlerine başvurdukları belirlenmiştir [1,9].

Öğrenci hemşirelerin belirledikleri potansiyel risk tanıları incelendiğinde; en çok saptanan tanının "*Enfeksiyon Riski"* olduğu belirlenmiştir. Ülkemizde öğrenci hemşirelerle yürütülen çok sayıda çalışmada da benzer şekilde öğrencilerin en çok başvurdukları potansiyel hemşirelik risk tanısının "*Enfeksiyon Riski"* olduğu bildirilmiştir [1,2,9].

Araştırma sonuçları bazı öğrencilerin bazı potansiyel risk tanılarının risk faktörlerini ve problem odaklı (mevcut) tanıların tanımlayıcı özelliklerini yanlış belirlediklerini göstermiştir. Park ve Jeong'un (2022) yaptıkları araştırmada da öğrenci hemşirelerin tanımlayıcı özellik ve risk faktörlerini saptamada çeşitli sorunlar yaşadıkları bildirilmiştir [4]. Yanlış tanımlayıcı özellik ya da risk faktörleri hemşirelik tanılarının yanlış saptanmasına yol açarak, etkili ve kanıta dayalı hemşirelik bakımının sağlanmasını engellemektedir. Hemşire eğitimcilerin P (Problem) E (Etiyoloji) S (Semptom) formatına dayalı olarak hemşirelik sürecini öğrencilere aktarmalarının yararlı olacağı bildirilmektedir. Çünkü PES formatı, kapsamlı bir değerlendirmeyi mümkün kılmakta ve hasta belirtilerini, riskleri, sorunları ve sorunlara neden olan etmeleri bir arada ele almaktadır. PES formatının kullanımının öğrencilik yıllarında itibaren hemşirelere kazandırılması, kliniklerde hemşirelerin doğru ve etkili hemşirelik bakımı sağlamlarına önemli katkı sağlayacaktır [4].

Öğrencilerin çoğunlukla FSÖ'nün fiziksel sağlıkla ilgili alanlarına odaklandıkları ve "*Cinsellik-Üreme"* alanında herhangi bir tanı saptamadıkları belirlenmiştir. Yapılan benzer çalışmalarda da öğrencilerin fiziksel sağlıkla ilgili daha fazla sayıda hemşirelik tanısı saptadıkları ve "*Cinsellik ve Üreme"* alanında ise herhangi bir tanı belirlemedikleri bildirilmektedir [1,2,4,9]. Karşılaşılan bu durum, özellikle fiziksel semptomların gözlemlenmesinin daha kolay olması [1] ve öğrencilerin cinsellikle ilgili konuşmaktan rahatsız olmaları ya da utanmalarından [10] kaynaklanıyor olabilir. Hemşire eğitimcilerin hemşirelik eğitiminde, özellikle soyut (görece görünürlüğü az) semptomları içeren psikososyal sağlığa kapsamlı olarak değinilmeleri ve cinsel sağlıkla ilgili farkındalık kazandırarak, sorun saptama ve çözüm geliştirme becerileri konusunda öğrencileri yönlendirmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Yukarıda bahsi geçen tüm bilgilere ek olarak, sadece bir öğrencinin "*Özbakımda Güçlendirilmeye Hazıroluş"* olmak üzere bir tane sağlığı geliştirme tanısı saptadığı belirlenmiştir. Aydın ve Akansel (2013) ve Uysal ve arkadaşlarının (2016) yaptıkları benzer çalışmalarda da öğrenci hemşirelerin sağlığı geliştirme tanısı saptamadığı belirlenmiştir [1,9].

Sağlığı geliştirmeye yönelik hemşirelik tanılarının öğrencilere uygulamalı olarak öğretilmesinin ve bu tanılar aracılığıyla hastaların sağlığı geliştirme yönündeki düşüncelerinin ve davranışlarının desteklenmesinin hemşirelik bakım kalitesinin ve hasta sonuçlarının iyileşmesine katkı sağlayacağı [7] öngörülmektedir.

Araştırmada sadece bir Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi alan hemşirelik öğrencilerinin dosyaları incelenmiş olup, sonuçların tüm hemşirelik öğrencilerine genellemesi mümkün değildir. Ek olarak öğrencilerin üçüncü sınıfta olması nedeniyle, tüm hemşirelik eğitim-öğretim müfredatını tamamlamamış olmaları ve hemşirelik süreçlerinin tek bir araştırmacı tarafından incelenmesi, sonuçları etkileyebilmesi nedeniyle genel sınırlılıklar arasında belirtilebilir.

Sonuç olarak, öğrenci hemşireler tarafından saptanan 489 hemşirelik tanısının, yaklaşık %21'nin hasta öyküsünü doğru yorumlamama; NANDA- I tanı ismini, tanımlayıcı özellikleri ve risk faktörlerini doğru belirlememe sebebiyle yanlış saptandığı belirlenmiştir. Ek olarak öğrencilerin FSÖ'nün fiziksel sağlık alanı ile ilgili hemşirelik tanılarına odaklandıkları ve "*Cinsellik ve Üreme"* alanında herhangi bir tanı belirlemedikleri saptanmıştır. Sağlıkla ilgili tüm alanların kapsamlı olarak değerlendirilmesi ve tanılamanın doğru yapılması hemşirelik süreci açısından oldukça önemlidir. Hemşire eğitimciler tarafından öğrenci hemşirelerin hemşirelik sürecindeki hatalarına ve eksikliklerine örnek olgu sunumları aracılığıyla değinilmesinin; meslek hayatında hemşirelik sürecini bağımsız olarak uygulayabilen ve kanıta dayalı etkin hemşirelik bakımı sağlayabilen hemşireler yetiştirilmesine önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: fonksiyonel sağlık örüntüleri, hemşirelik tanısı, öğrenci hemşire, ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği

KAYNAKLAR

- Aydın N, Dal Yılmaz, Ü. Klinik uygulamadaki öğrencilerin ortopedi hastalarında belirledikleri hemşirelik tanılarının incelenmesi. GÜSBD 2022; 11 (1): 257-63.
- Bölükbaş N, Irmak B, Bulut G, Aydın Özdemir D, Bayrak HY. Öğrencilerin cerrahi hastalıkları hemşireliği yaz stajı dosyalarında belirledikleri hemşirelik tanıları ve girişimlerinin değerlendirilmesi. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi 2020; 3(1): 1-9.
- Carpenito LJ. Hemşirelik tanıları el kitabı. Erdemir F, translator. İstanbul: Nobel Kitabevi; 2005.
- Park J, Jeong S. The analysis of nursing diagnoses determined by students for patients in rehabilitation units. Journal of Exercise Rehabilitation 2022; 18(5): 299-307.
- Gordon M. Nursing diagnoses: Process and application, 3th ed. St. Louis: Mosby; 1994.
- North American Nursing Diagnosis Association. [Internet]. NANDA Nursing diagnoses: Definitions and classification. [updated 2021; cited 2023 Agust 23] Available from: https://www.worldcat.org/title/nanda-nursing-diagnosesdefinitions-and-classification-1992-1993/oclc/963250441?referer= di&ht=edition
- Basit G. Bakımın rehberi: Hemşirelik süreci. Genel Sağlık Bilimleri Dergisi 2020; 2(2): 77-90.

- Ogunfowokan AA, Oluwatosin AO, Olajubu AO, Alao OA, Faremi AF. Student nurses' perceived use of NANDA-I nursing diagnoses in the community setting. International Journal of Nursing Knowledge 2013; *24*(1): 37–43.
- Uysal N, Gürol Arslan G, Yılmaz İ, Yetkin Alp F. Hemşirelik ikinci sınıf öğrencilerinin bakım planlarındaki hemşirelik tanıları ve verilerin analizi. *CBU-SBED* 2016; *2*(5):139-43.
- Aydin N, Akansel N. Determination of accuracy of nursing diagnoses used by nursing students in their nursing care plans. International Journal of Caring Sciences 2013; 6(2): 252-57.

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERDE DEPREM STRESİ İLE BAŞ ETME, UMUT VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ARASINDAKİ

Nihan Durgu[1], Sevgi Nehir[2]

[1]Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Uncubozköy M. 5526 Sk. No:8/4, Yunusemre/Manisa, Türkiye

[2]Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Uncubozköy M. 5526 Sk. No:8/4, Yunusemre/Manisa, Türkiye

GİRİŞ

Travmatik yaşantılar hayatın akışında ortaya çıkan, insanların başa çıkma mekanizmalarını devre dışı bırakarak hayata uyumlarını bozan yaşantılardır [1]. Depremler travmaya neden olan önemli yaşantılardandır. Bireyler için depreme doğrudan maruz kalma, tanıklık etme, tanıdığının maruz kaldığını öğrenme, mesleği gereği dolaylı maruz kalma gibi durumlar söz konusu olabilir [2]. Deprem gibi stres kaynaklarına bireylerin gösterdiği tepkiler değişebilmekte ve bireylerin incinebilirliği, baş etme becerileri gibi bireysel özelliklere bağlı olduğu belirtilmiştir [3].

Travma ile yakından ilişkili olan değişkenlerden birisi de umuttur. Umut; amaca yönelik karar verme, bu amaca hizmet eden yollar planlama ve kendini motive ederek planladığı yolları kullanmaya ilişkin kişinin algıladığı kapasiteyi ifade eden bilişsel yapıdır [4]. Umut kavramı psikolojik iyi oluş açısından da önemlidir. Umudun iyileştirici etkisi vardır. Umut düzeyi yüksek bireylerden, karşılaşılan beklenmedik olumsuz durumlarda anlam arama, bu durumlar karşısında amaçlarına ulaşmak için farklı yöntemler deneme, şu ana ve geleceğe pozitif bakma davranışı beklenmektedir [5].

Doğal felaketlerin kısa ve uzun süreli psikolojik etkileri, felaketin şiddetine, ani ve beklenmedik oluşuna, ölüm ve yıkım oranına göre değişmektedir. Bu bakımdan 50.096 kişinin hayatını kaybettiği Kahramanmaraş depremi gerek etkilediği bölgenin büyüklüğü gerekse ölüm/yaralanma ve yıkım oranının fazlalığı nedeni ile toplumsal travmaya neden olmuştur. Dolayısıyla böyle bir felaket sonrası sadece depremden birincil derecede etkilenmiş bireylerin değil bütün toplumun bu stresi yaşadığı ve baş etme çabalarının olduğu düşünülebilir. Bireylerin deprem ile baş etme stratejilerinin, umut ve psikolojik iyi oluşlarının anlaşılması önemlidir.

AMAÇ

Öğrenci hemşirelerde deprem stresi ile baş etme düzeylerinin ve etkileyen faktörlerin, umut ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma, Mayıs-Haziran 2023 tarihleri arasında Manisa Celal Bayar Üniversitesi (MCBÜ) Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencileri ile yapılmıştır. Araştırma örneklemini 129 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama formları şunlardır:

Bilgi Formu: Araştırmacıların oluşturduğu yedi soruluk formdur.

Deprem Stresi ile Baş etme Stratejileri Ölçeği (DSBÖ): Ölçek, "dini baş etme, olumlu yeniden değerlendirme, sosyal destek arama" olmak üzere üç alt boyuttan ve 16 sorudan oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek puan 16-64 arasındadır. Ölçeğin üç alt boyutu için alınan puanın yüksekliği, bireyin, o baş etme stratejisini daha fazla kullandığını göstermektedir [3].

Sürekli Umut Ölçeği (SUÖ): Ölçek, "alternatif yollar düşüncesi, eyleyici düşünce" olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutların puanları toplanarak SUÖ toplam puanı elde edilmektedir. Ölçekten alınabilecek puan 8-64 arasındadır [6].

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİO): Ölçek, bireylerin iyi oluş düzeyini ölçmektedir. Tek faktörden oluşan sekiz maddelik ölçektir. Alınan yüksek puan bireyin psikolojik kaynaklara ve güce sahip olduğunu göstermektedir [7].

Verilerin analizinde t-testi, ANOVA ve Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Çalışma için MCBÜ Tıp Fakültesi Yerel Etik kurul onayı (17.05.2023; 20.478.486/1835) ve MCBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığından yazılı izin alınmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerin yaş ortalaması 21.23±1.51 olup, %83.7'sinin kadın, %41.1'inin 4. sınıf, %85.3'ünün gelir giderinin dengeli, %52.7'sinin deprem yaşadığı, %58.1'inin yakınlarının deprem yaşadığı, %90.7'sinin deprem nedeniyle kayıp yaşamadığı, %56.6'sının son yaşanan depremden psikolojik olarak etkilendiği ve %57.6'sının deprem eğitimi aldığı belirlenmiştir.

Öğrencilerin DSBÖ dini baş etme alt boyutu puanı 11.41±2.49, olumlu yeniden değerlendirme alt boyutu puanı 15.41±3.40, sosyal destek arama alt boyutu puanı 12.73±1.35'tir. PİO toplam puanı 43.76±6.65, SUÖ toplam puanı 48.23±7.06, alternatif yollar düşüncesi alt boyutu puanı 24.65±3.77, eyleyici düşünce alt boyutu puanı 23.57±3.90'dır.

Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile ölçek puanları karşılaştırıldığında; cinsiyet ile DSBÖ alt alanı dini baş etme puanları arasında ve PİO toplam puanları arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Erkeklerin dini baş etme puanları daha yüksek iken, kadın öğrencilerin

PİO puanları daha yüksektir (p<0.05). Gelir gider durumu dengeli olan öğrencilerin PİO puanları gelir giderden az olan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir (p<0.05). Yakınları deprem yaşayan öğrencilerin SUÖ toplam puanı ve alt boyutu alternatif yollar düşüncesi puanlarının yüksek olduğu saptanmıştır (p<0.05). Deprem nedeniyle kayıp yaşayan öğrencilerin DSBÖ alt boyutu dini baş etme puanları ve olumlu yeniden değerlendirme puanları ile SUÖ alt alanlarından alternatif yollar düşüncesi puanları istatistiksel olarak daha yüksektir (p<0.05). Son depremden psikolojik etkilenmediğini belirten öğrencilerin DSBÖ alt boyutu dini baş etme puanları ile PİO toplam puanları diğer gruplara göre daha yüksektir (p<0.05) (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile DSBÖ, PİO ve SUÖ puanları arasındaki ilişki[Ω]

DSBÖ	**Cinsiyet**	**N**	**Ort**	**SS**	**t/F**	**p**
Dini Baş etme	Kadın	108	11.20	2.18		
	Erkek	21	12.52	3.58	-2.253	**0.026**
Olumlu Yeniden Değerlendirme	Kadın	108	15.28	3.21		
	Erkek	21	16.09	4.26	-0.995	0.321
Sosyal Destek Arama	Kadın	108	12.75	1.32		
	Erkek	21	12.66	1.52	2.257	0.798
PİO	Kadın	108	44.69	5.99		
Toplam Puan	Erkek	21	39.00	1.52	3.765	**0.000**
PİO	**Gelir Durumu**					
Toplam Puan	Gelir giderden az	19	40.47	7.01		
	Gelir gider dengeli	110	44.33	6.45	-2.377	**0.019**
SUÖ	**Yakınlarının deprem yaşama**					
Alternatif yollar düşüncesi	Evet	75	25.54	3.92	3.265	**0.001**
	Hayır	54	23.42	3.20		
Eyleyici düşünce	Evet	75	23.86	4.06	1.100	0.317
	Hayır	54	23.16	3.66		
Sürekli Umut Ölçeği Toplam Puan	Evet	75	49.41	7.32	2.272	**0.02**
	Hayır	54	46.59	6.40		
DSBÖ	**Deprem nedeniyle kayıp yaşama**					
Dini Baş etme	Evet	12	13.41	3.94	3.002	**0.003**
	Hayır	117	11.21	2.22		
Olumlu Yeniden Değerlendirme	Evet	12	17.25	4.97	1.979	**0.050**
	Hayır	117	15.23	3.17		
Sosyal Destek Arama	Evet	12	12.41	1.24	-0.857	0.393
	Hayır	117	12.76	1.36		
SUÖ						
Alternatif yollar düşüncesi	Evet	12	27.00	3.46	2.294	**0.023**
	Hayır	117	24.41	3.73		
Eyleyici düşünce	Evet	12	23.00	5.23	0.533	0.595
	Hayır	117	23.63	3.76		
Sürekli Umut Ölçeği Toplam Puan	Evet	12	50.00	6.71	0.909	0.365
	Hayır	117	48.05	7.10		
DSBÖ	**Depremden psikolojik etkilenme**					
Dini Baş etme	Çok etkiledi	51	11.03	2.63	4.400	**0.014**

	Etkiledi	73	11.47	2.19		
	Etkilemedi	5	14.4	3.50		
Olumlu Yeniden Değerlendirme	Çok etkiledi	51	14.58	3.84	2.744	0.068
	Etkiledi	73	15.90	2.89		
	Etkilemedi	5	16.80	4.43		
Sosyal Destek Arama	Çok etkiledi	51	12.47	1.48	2.365	0.098
	Etkiledi	73	12.86	1.19		
	Etkilemedi	5	13.60	1.81		
PİO	Çok etkiledi	51	12.47	1.48	7.342	**0.001**
Toplam Puan	Etkiledi	73	12.86	1.19		
	Etkilemedi	5	13.60	1.81		

ΩDSBÖ: Deprem Stresi ile Baş etme Ölçeği, PİO: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, SUÖ: Sürekli Umut Ölçeği

DSBÖ dini baş etme alt boyutu ile SUÖ toplam puanı, alternatif yollar alt boyutu, eyleyici düşünce alt boyutu arasında negatif yönlü zayıf düzeyde ilişki olduğu, dini baş etme ile PİO toplam puanı arasında negatif yönlü orta düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.01$). DSBÖ olumlu yeniden değerlendirme alt boyutu ile SUÖ toplam puanı, eyleyici düşünce alt boyutu arasında negatif yönlü çok zayıf düzeyde ilişki olduğu, olumlu yeniden değerlendirme alt boyutu ile PİO toplam puanı arasında negatif yönlü zayıf düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.01$, $p<0.05$). DSBÖ sosyal destek arama alt boyutu ile SUÖ toplam puanı, alternatif yollar alt boyutu, eyleyici düşünce alt boyutu, PİO toplam puanı arasında negatif yönlü çok zayıf düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). SUÖ toplam puanı ile PİO toplam puanı arasında pozitif yönlü orta düzeyde ilişki olduğu, alternatif yollar düşüncesi alt boyutu ile PİO toplam puanı arasında pozitif yönlü zayıf düzeyde ilişki olduğu, eyleyici düşünce alt boyutu ile PİO toplam puanı arasında pozitif yönlü orta düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.01$) (Tablo 2).

Tablo 2. DSBÖ, PİO ve SUÖ arasındaki korelasyonΩ

	SUÖ			
DSBÖ	SUÖ Toplam Puan	Alternatif Yollar Düşüncesi	Eyleyici Düşünce	**PİO**
Dini Baş etme	-0.349**	-0.284**	-0.357 **	-0.500**
Olumlu Yeniden Değerlendirme	-0.184*	-0.120	-0.217*	-0.361**
Sosyal Destek Arama	-0.225*	-0.224*	-0.191*	-0.182*
SUÖ Toplam Puan				0.638**
Alternatif Yollar Düşüncesi				0.499**
Eyleyici Düşünce				0.673**

ΩDSBÖ: Deprem Stresi ile Baş etme Ölçeği, PİO: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, SUÖ: Sürekli Umut Ölçeği *p<0.05,**p<0.01

TARTIŞMA

Araştırmamız sonucunda deprem stresi ile baş etmede en çok olumlu yeniden değerlendirme stratejisinin kullanıldığı görülmüştür. Kadınlarla yapılan bir çalışmada da en çok kullanılan stratejinin olumlu yeniden değerlendirme olduğu bulunmuştur. Bizim çalışmamızın

çoğunluğunun kadınlardan oluştuğu düşünülürse, bulguların paralellik gösterdiği söylenebilir [8].

Erkeklerin dini baş etme puanları anlamlı olarak kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur. Yapılan çalışmalarda, cinsiyet ile dini baş etme arasında fark olmadığı, olumlu yeniden değerlendirmenin kadınlarda daha yüksek olduğu bulunmuştur [8, 9].

Deprem nedeniyle kayıp yaşayanların dini baş etme ve olumlu yeniden değerlendirme puanları anlamlı olarak yüksektir. Kayıp yaşayanların dini baş etmelerinin yüksekliği bireylerin yaşadıkları bu kaybı, kültürel olarak dine, dini açıklamalara bağlamasıyla ilişkili olabilir.

Ülkemizde en son olan depremden psikolojik olarak etkilenmeyenlerin dini baş etme puanları daha yüksektir. Bireylerin kendilerinin doğal afetlerden etkilenmeyeceğini, zarar görmeyeceklerini düşünmeleri doğal bir düşünüştür. Ayrıca, Türk toplumunun kaderci yapı özelliği, doğal afetlerin yaratıcıdan geldiği inancını doğurmaktadır. Bu da çalışmanın bu sonucunu açıklamaktadır.

DSBÖ alt boyutları ile SUÖ toplam puanı arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki saptanmıştır. Yapılan çalışmalarda, umutsuzluğun travma sonrası büyümeyi olumsuz etkilediği [2], umudun yüksek olmasının travmatik deneyimlerle de başa çıkmada olumlu etkisi olduğu [10] bulunmuştur. Buradan yola çıkılarak, umudun yüksek olmasının travmatik deneyimlerle başa çıkmada olumlu etkisi olduğu söylenebilir.

Deprem gibi travmatik yaşam olayları sonucunda bireylerin iyi oluşlarının azaldığı ve mevcut durumla başa çıkmakta zorlandıkları bilinmektedir. Ancak çalışmamız sonucunda deprem stresi ile baş etme ve psikolojik iyi oluş arasında bunun tersi bir sonuç bulunmuştur. Bunun nedeni, mevcut araştırmanın örneklem grubunun deprem nedeniyle herhangi bir kayıp yaşayanların ve depreme doğrudan maruz kalanların az olması olabilir.

SONUÇ

Araştırma sonucunda öğrencilerin deprem stresi ile en çok olumlu yeniden değerlendirme baş etme stratejisini kullanarak baş ettiği, yüksek psikolojik güce ve umuda sahip oldukları bulunmuştur. Ayrıca, umut ve iyi oluş düzey yüksekliğinin deprem stresi ile baş etmeyi etkilediği görülmüştür. Ancak, deprem stresi ile baş etme ve benzer değişkenlerin ilişkisinin, depreme doğrudan maruz kalan, tanıklık eden, mesleği gereği maruz kalan kişiler tekrar araştırılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

ANAHTAR KELİMELER: hemşire, öğrenci, deprem, stres, umut

KAYNAKLAR

- Yüksel Ş. Felakete uyum ve ruh sağlığı. Klinik Psikiyatri. 2000; 3: 5-11.
- Kardaş F, Tanhan F. Van depremini yaşayan üniversite öğrencilerinin travma sonrası stres, travma sonrası büyüme ve umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2018; 15(1): 1-36.
- Yöndem ZD, Eren A. Deprem stresi ile baş etme stratejileri ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 2008; 30 (3): 60-75.
- Şahin M, Aydın B, Sarı SV, Kaya S, Pala H. Öznel iyi oluşu açıklamada umut ve yaşamda anlamın rolü. Kastamonu Eğitim Dergisi. 2012; 20(3): 827-836.
- İmiroğlu A, Demir R, Murat M. Psikolojik iyi oluşun yordayıcıları olarak bilişsel esneklik, bilinçli farkındalık ve umut. ESOSDER. 2021; 20(80): 2037-2057.
- Tarhan S, Bacanlı H. Sürekli umut ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. HHWB. 2015; 3(1): 1-14.
- Telef BB. Psikolojik iyi oluş ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi. 2013; 28(3): 374-384.
- Başgöl Ş, Biray Y. Kadınların deprem stresi ile baş etme stratejileri ve etkileyen faktörler. 2. Uluslararası Avrasya Sağlık Bilimleri Kongresi, 15-16 Haziran 2023, Trabzon.
- Erdoğan CN, Aksoy ÖN. Deprem stresi ile baş etme stratejileri. Sosyal Bilimler Dergisi. 2020; 3(2): 88-103.
- Çelik A. Deprem sonrası travma belirtileri, umut ve iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi. TRT Akademi. 2023; 8(18): 574-81.

SANAT TERAPİSİNİN BİREYLERDE DEPRESYON ÜZERİNE ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI

Sevda UZUN[1], Esma ÖZMAYA[2]

[1]Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gümüşhane, Türkiye

[1]Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Karaman, Türkiye

GİRİŞ

Sanat terapisi ilk olarak Adrian Hill tarafından kullanılmaya başlanmış ve son yıllarda da giderek terapötik etkisinden faydalanılan bir terapi yöntemi olmuştur. Sanat terapisi, ruh sağlığı profesyonellerinin sanat alanında aldıkları eğitim desteği ile bireylere; kaygıyı azaltmak, ruhsal iyileşmeyi arttırmak, motivasyonu ve benlik saygısını arttırmak gibi amaçlarla sundukları bir müdahale biçimidir ve pek çok fiziksel ve ruhsal sorunlarda etkili olarak kullanılmaktadır [1]. Sanat terapisi, resim, müzik, şiir, serbest yazı, sinema, tiyatro gibi farklı dallar kullanılarak sağlanmaktadır. Sanat terapisi uygulayan ruh sağlığı uzmanının farklı teorik kuramsal alt yapısı bulunabilir ve bu alt yapıyı destekleyen sanatsal yaklaşımları bulunmaktadır [2].

İnsanlar yaşamda karşılaştıkları zorlukları genellikle duyularını, duygularını ve aklını kullanarak çözmeye çalışmaktadır. Fakat bazen ruhsal zorlanmalar bireylerin akılcı yaklaşımının önüne ket vurmaktadır [3]. Sanat terapi de özellikle ruhsal anlamda travmatize olmuş kişilerin içe attıkları bilinçdışına ittikleri yaşantıları anlamada ve depresif duygudurum yaşadıkları durumlarda duygu dışa vurumu sağlanmasında etkili olmaktadır. Özellikle kendini sözel olarak ifade etmekte zorlanan, iletişimsel sorunlar yaşayan bireylerin kendilerini açmalarında, duygusal dışa vurumda önemli katkılar sağlamaktadır. Kendini ifade edebilen bireylerin ise kaygı düzeyi ve depresif duygularının doğru orantılı olarak azaldığı ve benlik saygılarının arttığı görülmektedir [4].

Sanat terapisi hastaların hastalıkla ilgili fiziksel, duygusal, ruhsal deneyimlerini birleştirir ve sanat ürünü aracılığıyla hastaya yeni yollar bulmasını sağlayarak başa çıkma stratejilerinin ortaya çıkarılmasında ve desteklenmesinde ayrıca kişisel özelliklerinin ortaya çıkarılmasına da katkı sağlamaktadır [5].

Bu araştırmada sanat terapinin bireylerdeki depresyon üzerine etkisinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma, PRISMA kontrol listesine göre hazırlanmış [6]. Yanlılık riskini önlemek için veri çekme, tarama işlemleri her bir araştırmacı tarafından bireysel olarak yapılmıştır.

Dâhil Etme ve Dışlama Kriterleri

Bu araştırmada çalışmalar PICOS (Patient, intervention, comparison, outcomes ve study design) kullanılarak taranmıştır;

- ✓ Çalışma grubu : Yetişkin ve adölesan bireyler
- ✓ Müdahale : Sanat terapi (müzik terapi hariç) uygulanma
- ✓ Karşılaştırma : Sanat terapi uygulanmama
- ✓ Sonuçlar: Depresyon
- ✓ Çalışma deseni : Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmış deneysel ve yarı deneysel nitelikteki çalışmalar

Olgu sunumu, rapor, derleme niteliğindeki çalışmalar bu meta analize alınmamıştır.

Tarama Stratejisi

Tarama MeSH'e uygun "sanat terapi ve depresyon" veya "sanat terapi" kullanılarak anahtar kelimeleri ile Ocak-Mayıs 2023'de PubMed, Web of Scıence, Science Direct, Google Akademik ve YÖK Tez Merkezi veri tabanları aracılığıyla yapılmıştır.

Araştırmaların Seçimi

Tarama sonuçları ile ilk adımda 2358 kayıta ulaşılmıştır. Tekrarlı araştırmalar çıkarıldıktan sonra 155 araştırma başlık ve özet bazında seçim yapmak üzere incelenmiştir. Bu değerlendirme sonucunda 34 çalışma tam metin bazında değerlendirilmiş ve 7 çalışma analize alınmıştır.

Çalışma Verilerinin Çekilmesi

Veriler araştırmacıların hazırladığı veri çekme formu ile elde edilmiştir. Çalışmaya alınan makalelerin yazar ve yayın yılı, araştırma deseni ve terapi süresi gibi başlıca bulgulara ilişkin veriler veri çekme aracı ile toplanmıştır (Tablo 1).

Araştırma Etiği

Bu araştırma meta analiz türünde olduğu için literatürdeki çalışmalara dayalı yapılmıştır.

Çalışmaların Metodolojik Kalitesinin Değerlendirilmesi

Makalelerin kalite değerlendirmesi, The Joanna Briggs Institute tarafından, araştırmanın desenine göre oluşturulmuş kalite değerlendirme formları ile yapılmıştır. Çalışmamızda randomize kontrollü araştırmalar için 13 [7], yarı deneysel araştırmalar için 9 [8] sorudan oluşan

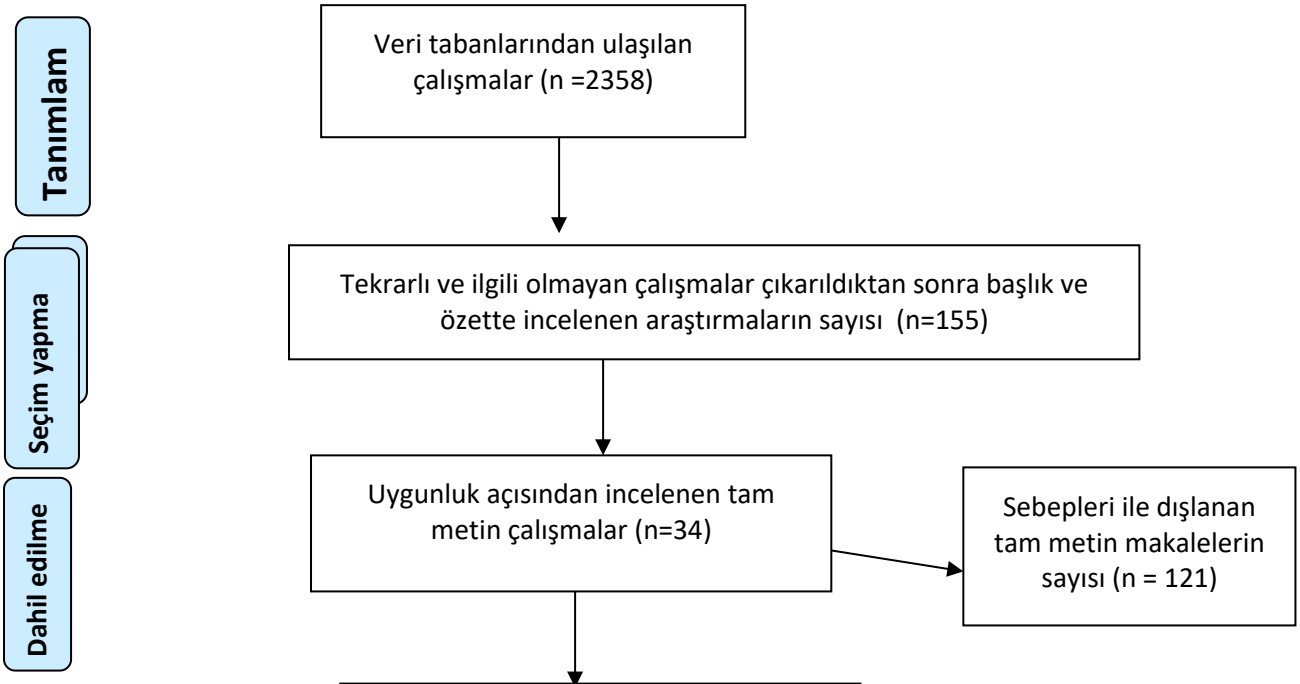
formlar kullanılmış ve bu formlarda yer alan sorular "Evet, Hayır, Belirsiz, Uygulanmaz" seçenekleri ile cevaplanmaktadır. Araştırmaya dahil edilen çalışmaların metodolojik kalite düzeyi, maddelerin %50'sinden azı ''evet'' olarak değerlendirildi ise "vasat", maddelerin %51-80'i arasında "evet" olarak değerlendirildi ise "orta kalite" ve maddelerin %80'inden fazlası "evet" olarak değerlendirildi ise "iyi kalite" olarak kabul edilmiştir. Bu çalışmada her araştırma için yapılan değerlendirme sonuçları Tablo 1'de "*Kalite puanı"* olarak verilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmanın istatistiksel hesaplamaları için, CMA Ver. 2. Programı ile yapılmıştır. Heterojenlik, Cochrane Q ve Higgins I² testleri ile değerlendirilmiş ve I²'nin %50'den fazla olmasının önemli oranda heterojenliği gösterdiği kabul edilerek her bir sonuç değişkeni için etki büyüklüğü hesaplanmış olup ve tüm testlerde $p<0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR

Şekil 1. PRISMA akış diyagramına göre çalışmaların seçimi

Tablo 1. Çalışma özellikleri ve kalite

Yazar/Yıl	Çalışma Deseni	Araştırmanı yapıldığı ülk			klem ı	Terapi süresi	Terapiyi uygulayan kişi	Kalite puanı
Demir ve Yıldırım, 2016	Yarı deneysel	Türkiye		Envanteri"	öğrencileri	8 hafta	Psikolog	Evet:9/9
Mahendran ve ark., 2018	Randomize Kontrollü	Singapur	Deney grubu:22 Kontrol grubu:22	GAD Geriatric Depression Scale,	Nörobilişse l bozukluğu olan yaşlılar	24 hafta	Psikolog	Evet: 13/13
Uğurlu, 2015	Randomize Kontrollü	Türkiye	63 çocuk	Çocuk Depresyon Ölçeği,	Suriyeli göçmen çocuklar	3 hafta	Psikolog	Evet: 10/13 Hayır:1/13 Belirsiz:1/13

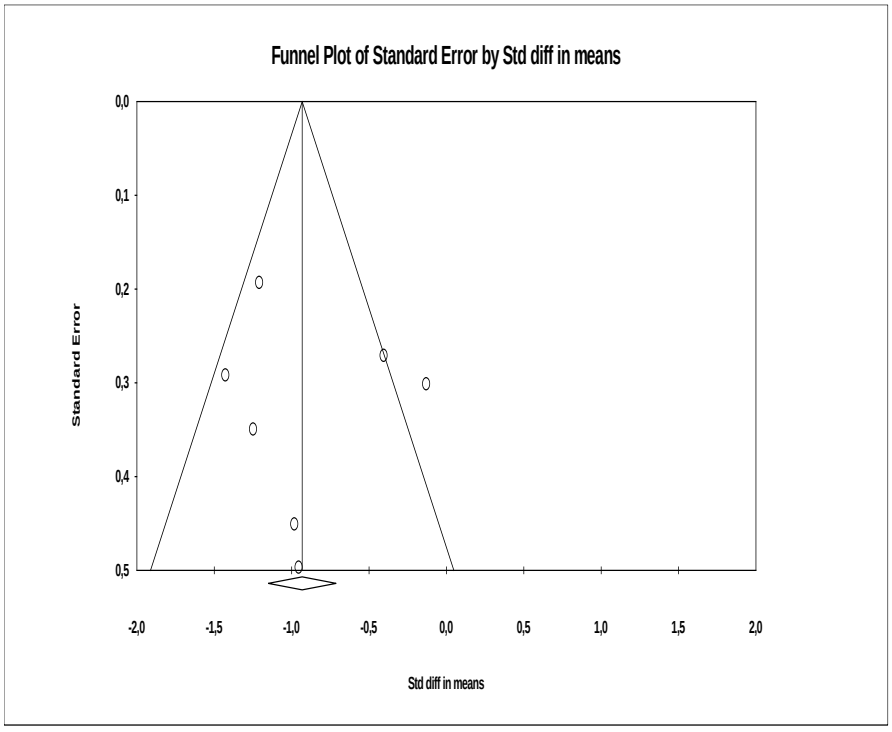
								Uygulanmaz: 1/13
Bal, 2019	Yarı deneysel	İran	Deney grubu:35 Kontrol grubu:25	Hamilton Depresyon Değerlendirme Ölçeği	Özel Eğitim ve Rehabilitas yon Merkezi'ne devam eden anneler	2 hafta	Psikolog	Evet:9/9
Ciaska ve ark., 2017	Randomize Kontrollü	Brezilya	Deney grubu:25 Kontrol grubu:31	GDS = Geriatric Depression Scale	Yaşlı kadınlar	20 hafta	Psikolog	Evet: 12/13 Hayır:1/13 Belirsiz:0/13 Uygulanmaz: 0/13
Demir, 2017	Yarı deneysel	Türkiye	11 kişi	Kısa Semptom Envanteri (KSE)	Yetişkinler	9 hafta	Psikolog	Evet:9/9
Lee ve ark., 2022	Randomize Kontrollü	Güney Kore	Deney grubu:19 Kontrol grubu:20	Hamilton Depresyon Değerlendirme Ölçeği	Depresyon tanısı olan bireyler	6 hafta	Psikolog	Evet: 13/13

Sanat terapinin bireylerdeki depresyon üzerine etkisine yönelik meta analiz sonuçları

Depresyon ile ilgili yayın yanlılığı huni saçılım grafiği ve Fail Safe N Testi ile değerlendirilmiştir [9].

Yayımda yanlılığı gösteren önemli methodlardan biri olan huni grafiğinde bu veri setindeki araştırmaların hunininin üst kısmında ve simetrik bir dağılım gösterdiğini görmekteyiz. Bu sonuç bu meta analizde yayım yanlılığının olmadığının göstergesidir.

Şekil 2.Çalışmalara ait huni grafiği

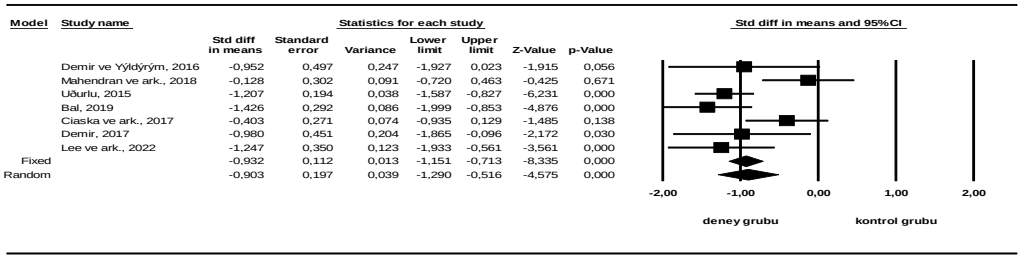

Yayın yanlılığı ile ilgili yapılan bir diğer test de hata koruma sayısı testidir (Fail Safe N). Sanat terapinin meta-analizde bulunan istatistiksel olarak anlamlı etkisini sıfırlamak için kaç tane çalışmanın analize dâhil edilmesi gerektiğini hesaplamak için hata koruma sayısı (Fail Safe N) analizi yapılmıştır. Hata koruma sayısı 105 olarak saptanmıştır. Bu meta-analizin bulgularının geçersiz sayılabilmesi yani çift kuyruklu p değerinin .05 i aşması için literatürden az 105 adet anlamlı olmayan çalışma olması öngörülmektedir.

Etki büyüklüğünü hesaplarken Cohen's d veya Hedges's g etki büyüklüğü değerleri kullanılmaktadır. Bu meta analizde, etki büyüklüğünün hesaplanması Cohen's d ile yapılmış ve analizlerin anlamlılık düzeyi %95 olarak kabul edilmiştir. Etki büyüklükleri yorumlanırken Cohen (1988) tarafından belirlenen etki büyüklüğü sınıflamasına göre yapılmış olup, 0.75-1,10 arasındaki değer geniş düzeydeki etkiyi gösterdiği kabul edilmiştir [10].

Şekil 3'de çalışmalara ait orman grafiği verilmiştir. Bu çalışmaların verilerine dayalı olarak yapılan meta-analizde, sanat terapinin bireylerdeki depresyon üzerinde etkin olduğu tespit edilmiştir (SMD: -0,903, %95 CI: -1,290 - 0,506; Z= -4,575, p = 0.000, I^2= %63,804; Şekil 3).

Şekil 3. Depresyon değişkenine ait orman grafiği

Analize dahil edilen çalışmalar homojen dağılım gösterdiğinde, sabit etkiler modeli uygulanmakta iken, heterojen dağılım gösterdiğinde ise rastgele etkiler modeli uygulanmaktadır. Hangi modelin uygulanacağına karar vermek için öncelikle homojenlik/heterojenlik testi yapılmış ve sanat terapinin bireylerdeki depresyon üzerine etkisini

belirten etki büyüklükleri arasında homojenlik testinde anlamlı farklılıklar saptanmıştır (Q=16,576; p<.05). Bu sonuç, dağılımın homojen yapıda olmadığının göstergesi olarak kabul edilmekte ve I^2 değeri %63 ile orta düzeyde heterojen olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, meta analizde rastgele etkiler modeli kullanılmıştır.

TARTIŞMA

Bu çalışma sonucunda sanat terapinin bireylerdeki depresyon üzerinde etkin olduğu belirlenmiştir. Bosman ve arkadaşları (2020) yaptığı sistematik derlemede sanat terapisinin yetişkin kanser hastalarında anksiyete ve depresyon semptomlarını azaltmaya ve yaşam kalitesini iyileştirmeye yardımcı olduğunu belirtmiştir [11].Newland ve Bettencourt (2020) yaptıkları sistematik derleme ve meta analizde kronik hastalığı olan bireylerde farkındalık temelli sanat terapinin bireylerde depresyon ve yorgunluk belirtilerini azalttığını ve yaşam kalitesini artırdığını belirtmiştir [12].

Jenabi ve arkadaşları (2023) yaptığı meta analizde yaşlı bireylerin depresyon düzeyi üzerinde sanat terapinin etkin olduğu saptanmıştır [13].Yang ve arkadaşları (2021) yaptığı sistematik derleme ve meta analizde sanat terapinin diyabetli bireylerde oldukça etkili olduğunu ve bireylerde olumlu sonuçlar yarattığını olduğunu belirtmiştir. Özellikle kan şekeri seviyesini düşürdüğü ve depresyon belirtilerini azalttığı saptanmıştır [14]. Xu ve arkadaşları (2020) yaptığı meta analizde meme kanserli kadınlarda depresyon düzeyinin azaltılmasında sanat terapinin etkin olduğunu belirtmiştir [15].Bu durumun sanat terapinin önemine vurgu yaptığını söyleyebiliriz.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma sonucunda sanat terapinin bireylerdeki depresyon üzerinde etkin olduğu belirlenmiştir. Bu meta analiz sonuçları sanat terapinin bireylerdeki depresyon üzerine etkinliği açısından oldukça önemlidir. Sonuç olarak sanat terapi depresyon üzerinde etkisi üzerinde oldukça olumlu etkiler yaratmakta ve bireylerin ruh sağlığını olumlu yönde etkilemektedir.

KAYNAKLAR

- Case Caroline, Tessa Dalley. *The handbook of art therapy*. Routledge, 2014.
- Malchiodi C. A. Expressive arts therapy and multimodal approaches. Handbook of art therapy 2003;106-119.
- Erinç SM. Sanat Psikolojisine Giriş. Ankara, Ütopya Yayınevi, 2004.
- Bar-Sela G, Atid L, Danos S, Gabay N, Epelbaum R. Art therapy improved depression and influenced fatigue levels in cancer patients on chemotherapy. Psychooncology 2007; 16:980-984.
- Oster I, Magnusson E, Thyme KE, Lindh J, Aström S. Art therapy for women with breast cancer: the therapeutic consequences of boundary strengthening. The Arts in Psychotherapy 2007; 34:277-288.
- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., andAltman, D.G. PRISMA Group, 2009. Reprint—preferredReportingItemsforSystematicReviewsand Meta-Analyses: The PRISMA statement. PhysicalTherapy 2009;89:873-880.

- The Joanna Briggs Institute Critical Appraisal Tools Foruse in IBI SystematicReviews. http://joannabriggs.org/research/critical-appraisal-tools.html (25.11.2021).
- Tufanaru C, Munn Z, Aromataris E, Campbell J, Hopp L. Chapter 3: SystematicReviews of Effectiveness. In: Aromataris E, Munn Z (Editors). Joanna Briggs Institute Reviewer's Manual. The Joanna Briggs Institute 2016.
- Egger M, Smith G. D, Schneider M, Minder C. Bias in meta-analysis detected by a simple, graphical test. Bmj 2016; 315(7109): 629-634.
- Cohen J. Statistical poweranalysisforthebehavioralsciences (2nd ed.). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates 1998. Inc. Retrieved fromhttp://books.google.com.tr/
- Bosman J. T, Bood Z. M, Scherer-Rath M, Dörr H, Christophe N, Sprangers M. A, Van Laarhoven H. W. The effects of art therapy on anxiety, depression, and quality of life in adults with cancer: a systematic literature review. Supportive Care in Cancer 2021; 29: 2289-2298.
- Newland P, Bettencourt B. A. Effectiveness of mindfulness-based art therapy for symptoms of anxiety, depression, and fatigue: A systematic review and meta-analysis. Complementary Therapies in Clinical Practice 2020;41: 101246.
- Jenabi E, Bashirian S, Ayubi E, Rafiee M, Bashirian M.The effect of the art therapy interventions on depression symptoms among older adults: a meta-analysis of controlled clinical trials. Journal of geriatric psychiatry and neurology 2023; 36(3): 185-192.
- Yang Q, Shao Q, Xu Q, Shi H, Li L. Art therapy alleviates the levels of depression and blood glucose in diabetic patients: a systematic review and meta-analysis. Frontiers in psychology 2021; 12: 639626.
- Xu L, Cheng P, Wu Y, Zhang J, Zhu J, Cui J, Yu R. The effects of art therapy on anxiety and depression in breast cancer patients: An updated meta-analysis. European Journal of Cancer Care 2020;29(5):13266.

LOGOTERAPİNİN BİREYLERDE DEPRESYON VE ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI

Sevda Uzun[1], Esma Özmaya[2]
[1]Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gümüşhane, Türkiye
[1]Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Karaman, Türkiye

GİRİŞ

Varoluşçu ekolden yola çıkarak geliştirilen logoterapi, Victor Frankl tarafından ilk kez 1920 de kullanılmıştır. Temelde psikanaliz eğitimi almış ve bu bakış açısı ile yola çıkan Frankl tedavilerinde hayatın anlamının önemini fark ederek psikanaliz ve Freud dan ayrışarak logoterapi yaklaşımını geliştirmiştir [1]. Logoterapi, anlam bulma yolu ile tedavi sağlayan terapötik bir tekniktir. Temel eğilimi terapötik sürecin etkinliğini arttırmaktır. Logoterapi Yunanca bir kelime olan "Logos" yani “anlam” anlamına gelmekte ve bir hastanın yaşamdaki kişisel anlamı bulmasına yardımcı olmayı içermektedir. Frankl, insanların hayatta anlam bulma arzusuna eşit olan "anlam iradesi" denen bir şey tarafından motive edildiğine inanmaktaydı. Bu yaklaşım hayatın en sefil koşullarda bile bir anlamı olabileceğini ve yaşama motivasyonunun bu anlamı bulmaktan kaynaklandığını savunmaktadır [2].Bu anlam duygusu, üç tür “değerin” gerçekleştirilmesinden türetilir: (a) yaratıcı değerler (bireyin dünyaya verdikleri), (b), deneyimsel değerler (bireyin dünyadan aldıkları) ve (c) tutumsal değerler (kişinin değişmez koşullara karşı tutumunu değiştirme yeteneği) [3].

Ruhsal bozukluklar bazı bölgesel farklılıklara rağmen dünya çapında oldukça yaygındır ve dünyanın tüm bölgelerindeki insanları etkilemektedir. Depresif bozukluklar [4] ve kaygı bozuklukları [5] bu ruhsal bozuklukların en sık görülenleri arasında yer almaktadır. Hayatın pek çok aşamasında bireyler kendi kimliklerini bulma, yaşamdan bir anlam ve amaç bulma arayışı içerisinde bulunmaktadırlar. Eğer böyle bir amaç bulamazlarsa, güvenlerini kolayca kaybedebilir ve depresyon ve anlamsızlık duygusu yaşayabilmektedirler ve varoluşsal bir boşluk deneyimlemeleri muhtemel olmaktadır [1]. Frankl (2006), da yaşamda anlam kazanma isteğinin önemli ve evrensel bir insan güdüsü olduğunu ve kaybının can sıkıntısı, umutsuzluk, depresyon, anksiyete ve yaşama isteğinin kaybı ile karakterize olduğunu ileri sürmüştür. Buna bağlı olarak da depresyon ve anksiyete gibi pek çok ruhsal soruna karşı kullanılabilmektedir. Ayrıca Logoterapi, ruh sağlığı uzmanlarının sıklıkla kullandığı tekniklerle kolayca entegre

edilebilmekte ve bu nedenle, teorik yönelimleri ne olursa olsun ruh sağlığı uzmanlarına sunacağı çok şey bulunmaktadır [6].

Bu araştırmada logoterapinin bireylerdeki depresyon ve anksiyete üzerine etkisinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma, PRISMA kontrol listesine göre hazırlanmış [7]. Yanlılık riskini önlemek için veri çekme, tarama işlemleri her bir araştırmacı tarafından bireysel olarak yapılmıştır.

Dâhil Etme ve Dışlama Kriterleri

Bu araştırmada çalışmalar PICOS (Patient, intervention, comparison, outcomes ve study design) kullanılarak taranmıştır;

- ✓ Çalışma grubu : Yetişkin ve adölesan bireyler
- ✓ Müdahale : Logoterapi uygulanma
- ✓ Karşılaştırma : Logoterapi uygulanmama
- ✓ Sonuçlar: Kaygı ve depresyon
- ✓ Çalışma deseni : Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmış deneysel ve yarı deneysel nitelikteki çalışmalar

Olgu sunumu, rapor, derleme niteliğindeki çalışmalar bu meta analize alınmamıştır.

Tarama Stratejisi

Tarama MeSH'e uygun "logoterapi ve depresyon" veya "logoterapi ve kaygı" veya "logoterapi ve depresyon ve kaygı" kullanılarak anahtar kelimeleri ile Ocak-Mayıs 2023'de PubMed, Web of Scıence, Science Direct, Google Akademik ve YÖK Tez Merkezi veri tabanları aracılığıyla yapılmıştır.

Araştırmaların Seçimi

Tarama sonuçları ile ilk adımda 5489 kayıta ulaşılmıştır. Tekrarlı araştırmalar çıkarıldıktan sonra 177 araştırma başlık ve özet bazında seçim yapmak üzere incelenmiştir. Bu değerlendirme sonucunda 84 çalışma tam metin bazında değerlendirilmiş ve 11 çalışma analize alınmıştır.

Çalışma Verilerinin Çekilmesi

Veriler araştırmacıların hazırladığı veri çekme formu ile elde edilmiştir. Çalışmaya alınan makalelerin yazar ve yayın yılı, araştırma deseni ve terapi süresi gibi başlıca bulgulara ilişkin veriler veri çekme aracı ile toplanmıştır (Tablo 1).

Araştırma Etiği

Bu araştırma meta analiz türünde olduğu için literatürdeki çalışmalara dayalı yapılmıştır.

Çalışmaların Metodolojik Kalitesinin Değerlendirilmesi

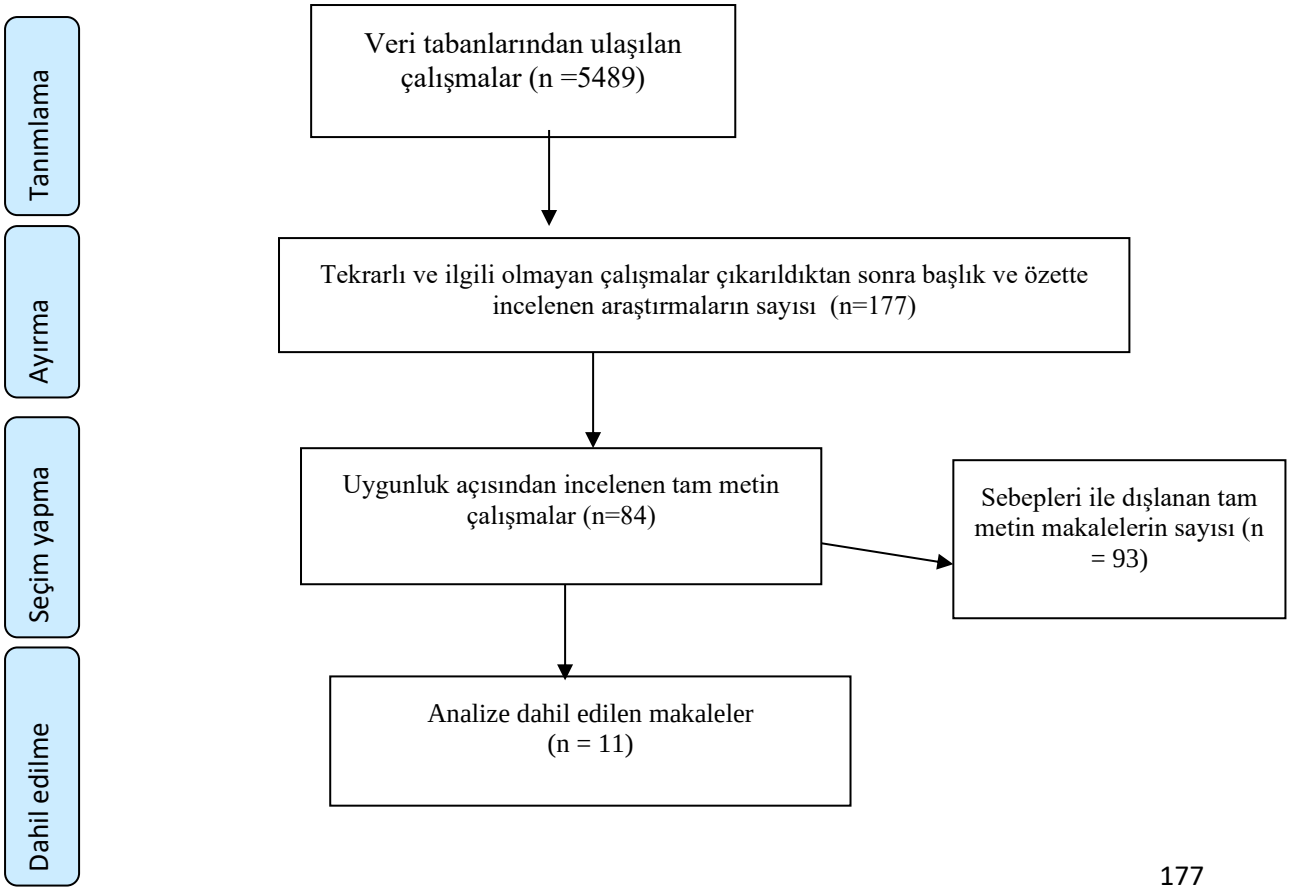
Makalelerin kalite değerlendirmesi, The Joanna Briggs Institute tarafından, araştırmanın desenine göre oluşturulmuş kalite değerlendirme formları ile yapılmıştır. Çalışmamızda randomize kontrollü araştırmalar için 13 [8]. yarı deneysel araştırmalar için 9 [9] sorudan oluşan formlar kullanılmış ve bu formlarda yer alan sorular "Evet, Hayır, Belirsiz, Uygulanmaz" seçenekleri ile cevaplanmaktadır. Araştırmaya dahil edilen çalışmaların metodolojik kalite düzeyi, maddelerin %50'sinden azı ''evet'' olarak değerlendirildi ise "vasat", maddelerin %51-80'i arasında "evet" olarak değerlendirildi ise "orta kalite" ve maddelerin %80'inden fazlası "evet" olarak değerlendirildi ise "iyi kalite" olarak kabul edilmiştir. Bu çalışmada her araştırma için yapılan değerlendirme sonuçları Tablo 1'de "*Kalite puanı"* olarak verilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmanın istatistiksel hesaplamaları için, CMA Ver. 2. Programı ile yapılmıştır. Heterojenlik, Cochrane Q ve Higgins I^2 testleri ile değerlendirilmiş ve I^2'nin %50'den fazla olmasının önemli oranda heterojenliği gösterdiği kabul edilerek her bir sonuç değişkeni için etki büyüklüğü hesaplanmış olup ve tüm testlerde $p<0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR

Şekil 1. PRISMA akış diyagramına göre çalışmaların seçimi

Tablo 1. Çalışma özellikleri ve kalite puanları

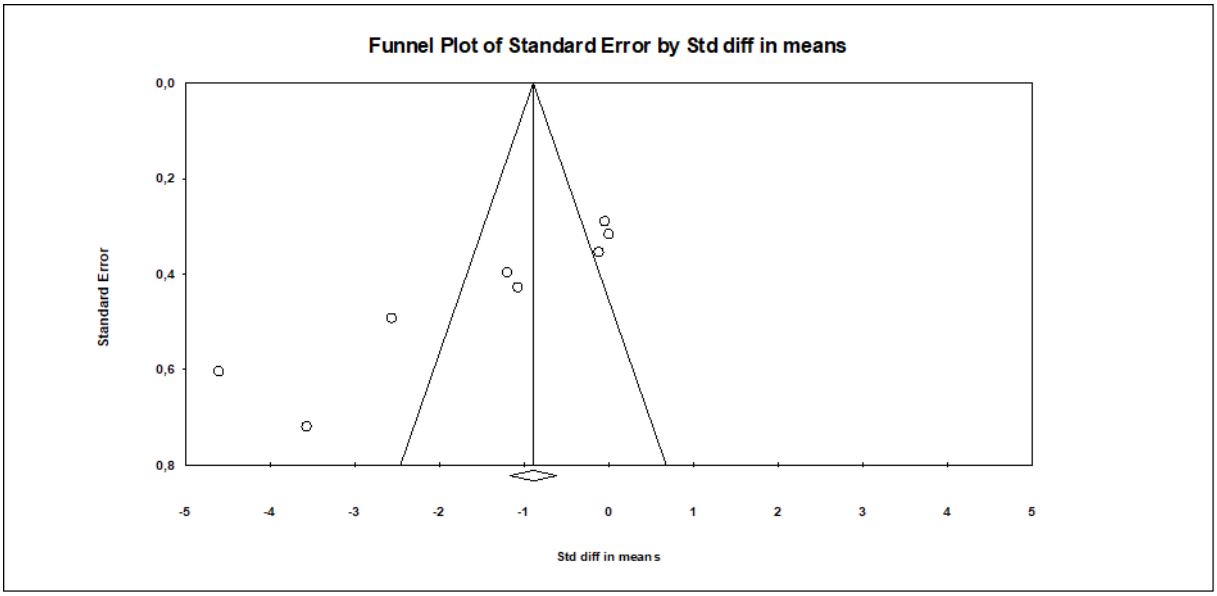
Yazar/Yıl	Çalışma Deseni	Araştırmanın yapıldığı ülke	Örneklem hacmi özelliği	Kullanılan ölçek	Örneklem grubu	Terapi süresi	Terapiyi uygulayan kişi	Kalite puanı
Bahar ve ark., 2020	Randomize Kontrollü	İran	Deney grubu:20 Kontrol grubu:20	Templer Death Anxiety Beck's Depression Inventory (BDI-II)	Diyabeti olan bireyler	2 hafta	Psikolog	Evet:13/13
Çolak, 2010	Randomize Kontrollü	Türkiye	Deney grubu:8 Kontrol grubu:8	Sosyal Anksiyete Ölçeği	Üniversite öğrencileri	6 hafta	Psikolog	Evet: 13/13
Delavari ve ark., 2014	Randomize Kontrollü	İran	Deney grubu:15 Kontrol grubu:15	Beck's Depression Inventory (BDI-II) Beck Anxiety Inventory	Çocuğu kanser olan çocuklar	9 hafta	Psikolog	Evet: 10/13 Hayır:1/13 Belirsiz:1/13 Uygulanmaz: 1/13
Alavi ve ark., 2022	Randomize Kontrollü	İran	Deney grubu:30 Kontrol grubu:30	Beck Anxiety Inventory	Açık kalp ameliyatı olacak bireyler	2 hafta	Psikolog	Evet: 10/13 Hayır:1/13 Belirsiz:1/13 Uygulanmaz: 1/13
Michael ve Reyes, 2023	Randomize Kontrollü	Flipinler	Deney grubu:20 Kontrol grubu:20	Beck Depression Inventory-II	Siber zorbalık yaşayan ergenler	4 hafta	Psikolog	Evet: 12/13 Hayır:1/13 Belirsiz:0/13 Uygulanmaz: 0/13
Ghasemi ve ark., 2022	Randomize Kontrollü	İran	Deney grubu:13 Kontrol grubu:12	Beck Depression Inventory-II	Kardiyovaskülер hastalığı olan bireyler	8 hafta	Psikolog	Evet: 12/13 Hayır:1/13 Belirsiz:0/13 Uygulanmaz: 0/13
Oğuz ve ark., 2020	Yarı deneysel	Türkiye	15 kadın	Beck depresyon ölçeği Beck anksiyete ölçeği	Multiple skleroz	10 hafta	Hemşire	Evet: 13/13
Mohabbat-Bahar ve ark., 2014	Randomize Kontrollü	İran	Deney grubu:15 Kontrol grubu:15	The Beck Anxiety Inventory	Meme kanserli	1 hafta	Psikolog	Evet: 12/13 Hayır:1/13 Belirsiz:0/13 Uygulanmaz: 0/13
Fereydouni ve Forstmeier, 2022	Randomize Kontrollü	İran	Deney grubu:16 Kontrol grubu:16	Beck Depression Inventory-II	Üniversite öğrencileri	12 hafta	Psikolog	Evet:9/9
Robatmili ve ark., 2015	Randomize Kontrollü	İran	Deney grubu:10 Kontrol grubu:10	Beck Depression Inventory-II	Üniversite öğrencileri	10 hafta	Psikolog	Evet: 12/13 Hayır:1/13 Belirsiz:0/13 Uygulanmaz: 0/13
Cho ve Jang, 2021	Randomize Kontrollü	Güney Kore	Deney grubu:22 Kontrol grubu:26	Center for Epidemio-logic Studies Depression Scale (CES-D-10	Lise öğrencileri	4 hafta	Hemşire	Evet:13/13

Logoterapinin bireylerdeki depresyon üzerine etkisine yönelik meta analiz sonuçları

Depresyon ile ilgili yayın yanlılığı huni saçılım grafiği ve Fail Safe N Testi ile değerlendirilmiştir [10].

Yayımda yanlılığı gösteren önemli methodlardan biri olan huni grafiğinde bu veri setindeki araştırmaların huninin üst kısmında ve simetrik bir dağılım gösterdiğini görmekteyiz. Bu sonuç bu meta analizde yayım yanlılığının olmadığının göstergesidir.

Şekil 2.Çalışmalara ait huni grafiği

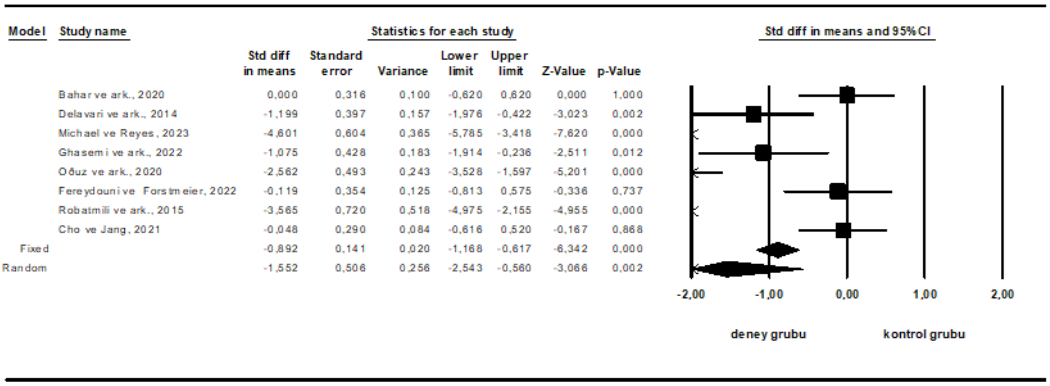

Yayın yanlılığı ile ilgili yapılan bir diğer test de hata koruma sayısı testidir (Fail Safe N). Logoterapinin meta-analizde bulunan istatistiksel olarak anlamlı etkisini sıfırlamak için kaç tane çalışmanın analize dâhil edilmesi gerektiğini hesaplamak için hata koruma sayısı (Fail Safe N) analizi yapılmıştır. Hata koruma sayısı 140 olarak saptanmıştır. Bu meta-analizin bulgularının geçersiz sayılabilmesi yani çift kuyruklu p değerinin .05 i aşması için literatürden az 140 adet anlamlı olmayan çalışma olması öngörülmektedir.

Etki büyüklüğünü hesaplarken Cohen's d veya Hedges's g etki büyüklüğü değerleri kullanılmaktadır. Bu meta analizde, etki büyüklüğünün hesaplanması Cohen's d ile yapılmış ve analizlerin anlamlılık düzeyi %95 olarak kabul edilmiştir. Etki büyüklükleri yorumlanırken Cohen (1988) tarafından belirlenen etki büyüklüğü sınıflamasına göre yapılmış olup, 1,45'den büyük değer ise mükemmel düzeydeki etkiyi gösterdiği kabul edilmiştir [11].

Şekil 3'de çalışmalara ait orman grafiği verilmiştir. Bu çalışmaların verilerine dayalı olarak yapılan meta-analizde, logoterapinin bireylerdeki depresyon üzerinde etkin olduğu tespit edilmiştir (SMD: -1,552, %95 CI: -2,543 - 0,560; Z= -3,066, p = 0.002, I^2= %91,766; Şekil 3).

Şekil 3. Depresyon değişkenine ait orman grafiği

Meta Analysis

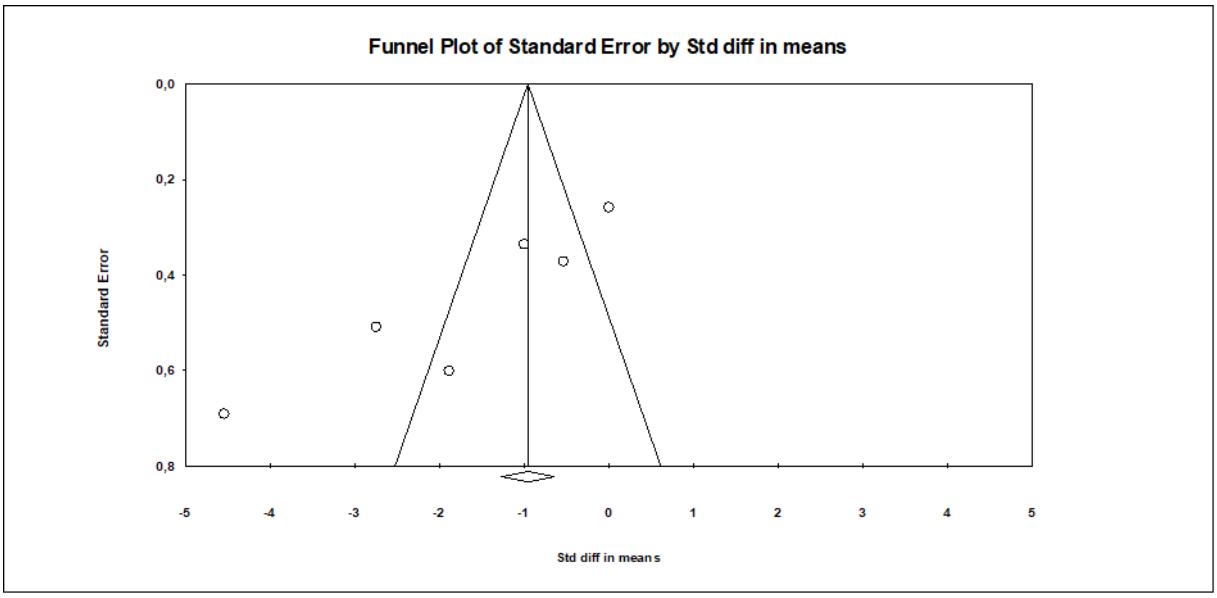
Analize dahil edilen çalışmalar homojen dağılım gösterdiğinde, sabit etkiler modeli uygulanmakta iken, heterojen dağılım gösterdiğinde ise rastgele etkiler modeli uygulanmaktadır. Hangi modelin uygulanacağına karar vermek için öncelikle homojenlik/heterojenlik testi yapılmış ve logoterapinin bireylerdeki depresyon üzerine etkisini belirten etki büyüklükleri arasında homojenlik testinde anlamlı farklılıklar saptanmıştır (Q=85,016; p<.05). Bu sonuç, dağılımın homojen yapıda olmadığının göstergesi olarak kabul edilmekte ve I^2 değeri %91 ile yüksek düzeyde heterojen olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, meta analizde rastgele etkiler modeli kullanılmıştır.

Logoterapinin kaygı üzerine etkisine yönelik meta analiz sonuçları

Kaygı değişkeni ile ilgili yayın yanlılığı için huni saçılım grafiği ve Fail Safe N Testi ile değerlendirilmiştir [10].

Veri setindeki araştırmaların huninin üst kısmında ve simetrik bir dağılım gösterdiği görülmektedir ve sonuç bu meta analizde yayım yanlılığının olmadığının göstergesidir.

Şekil 4. Kaygı değişkenine ait huni grafiği

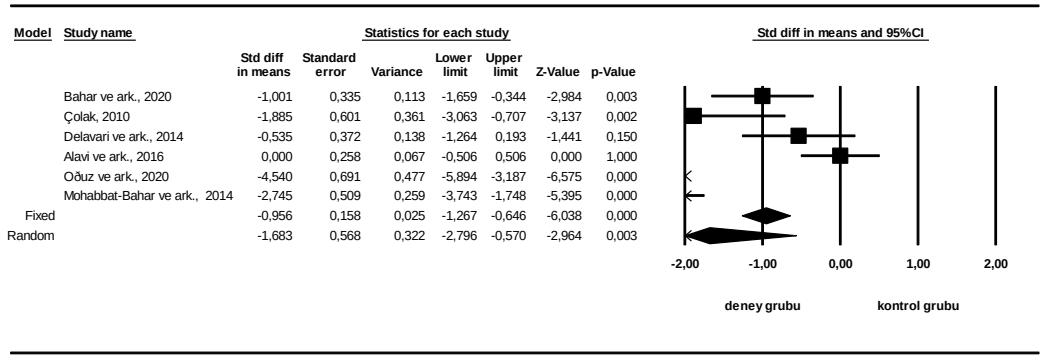

Yayın yanlılığı ile ilgili yapılan bir diğer test de hata koruma sayısı testidir (Fail Safe N). Logoterapinin meta-analizde bulunan istatistiksel olarak anlamlı etkisini sıfırlamak için kaç tane çalışmanın analize dâhil edilmesi gerektiğini hesaplamak için hata koruma sayısı (Fail Safe N) analizi yapılmıştır. Hata koruma sayısı 94 olarak saptanmıştır. Bu meta-analizin bulgularının geçersiz sayılabilmesi yani çift kuyruklu p değerinin .05 i aşması için literatürden az 8 adet anlamlı olmayan çalışma olması öngörülmektedir.

Etki büyüklükleri yorumlanırken Cohen (1988) tarafından belirlenen etki büyüklüğü sınıflamasına göre yapılmış olup, 1,45'den büyük değer ise mükemmel düzeyde etkiyi gösterdiği kabul edilmiştir [11].

Şekil 3'de çalışmalara ait orman grafiği verilmiştir. Bu çalışmaların verilerine dayalı olarak yapılan meta-analizde, logoterapinin bireylerdeki kaygı üzerinde etkin olduğu tespit edilmiştir (SMD: -1,683, %95 CI: -2,796 -0,570; Z= -2,964, p = 0.003, I^2= %91,182; (Şekil 5)

Şekil 5. Kaygı değişkenine ait orman grafiği

Logoterapinin bireylerdeki kaygı üzerine etkisini belirten etki büyüklükleri arasında homojenlik testinde anlamlı farklılıklar saptanmıştır (Q=56,700; p<.05). Bu sonuç, dağılımın homojen yapıda olmadığının göstergesi olarak kabul edilmekte ve I^2 değeri %91 ile yüksek düzeyde heterojen olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, meta analizde rastgele etkiler modeli kullanılmıştır.

TARTIŞMA

Bu çalışma sonucunda logoterapinin bireylerdeki kaygı ve depresyon üzerinde etkin olduğu belirlenmiştir. Logoterapi ile ilgili çalışmalar sınırlı sayıda olduğu için farklı popülasyonlarda logoterapinin anksyete ya da depresyon üzerine etkinliğini inceleyen herhangi bir meta analiz veya sistematik derlemeye rastlanılmamıştır. Ancak Diadiningrum ve Yudiarsa'nın yaptığı meta analizde logoterapinin bireylerin benlik saygısının artırılmasında etkin olduğu bulunmuştur [12]. Hamidi ve arkadaşları (2013) yaptığı meta analizde bireylerin evlilik doyumu üzerinde logoterapinin etkin olduğu saptanmıştır [13].

Bababnejad Darikandeh ve arkadaşlarının (2023) yaptığı çalışmada logo terapinin psikososyal sonuçlar için etkili bir müdahale olduğunu ve tıbbi ortamlarda davranışsal sonuçlar için umut verici bir yaklaşım olduğu belirlenmiştir. Özellikle ölüm kaygısı ve depresyon üzerinde etkin olduğu bulunmuştur [14]. Dukes ve arkadaşları (2022) yaptığı sistematik derlemede logoterapinin çift ve aile terapisinde oldukça etkili olduğunu ve bireylerde olumlu sonuçlar yarattığını olduğunu belirtmiştir [15]. Bu durumun logoterapinin önemine vurgu yaptığını söyleyebiliriz.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma sonucunda logoterapinin bireylerdeki kaygı ve depresyon üzerinde etkin olduğu belirlenmiştir. Bu meta analiz sonuçları logoterapinin bireylerdeki kaygı ve depresyon üzerine etkinliği açısından oldukça önemlidir.

REFERENCES

- Frankl VE. *The will to meaning: Foundations and applications of logotherapy.* New York, NY: Penguin; 1988 Frankl VE. *Man's search for meaning.* Boston, MA: Beacon; 2006.
- Thir M, Batthyány A. Logotherapy and Existential Analysis. Switzerland: Springer.The state of empirical research on logotherapy and existential analysis;2016;. 53–74.
- Esping A. Autoethnography as Logotherapy: An Existential Analysis of Meaningful Social Science Inquiry. Journal of Border Educational Research. 2011;9(1):59–67. [Google Scholar]
- Ferrari AJ, Somerville AJ, Baxter AJ, Norman R, Patten SB, Vos T, Whiteford HA. Global variation in the prevalence and incidence of major depressive disorder: A systematic review of the epidemiological literature. Psychological Medicine. 2013;43(3):471–481. doi: 10.1017/S0033291712001511
- Baxter AJ, Scott KM, Vos T, Whiteford HA. Global prevalence of anxiety disorders: A systematic review and meta-regression. Psychological Medicine. 2013;43(5):897–910. doi: 10.1017/S003329171200147X
- Schulenberg SE, Hutzell RR, Nassif C, Rogina JM. Logotherapy for clinical practice. Psychotherapy (Chic). 2008;45(4):447–63.
- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., andAltman, D.G. PRISMA Group, 2009. Reprint—preferredReportingItemsforSystematicReviewsand Meta-Analyses: The PRISMA statement. PhysicalTherapy 2009;89:873-880.
- The Joanna Briggs Institute Critical Appraisal Tools Foruse in IBI SystematicReviews. http://joannabriggs.org/research/critical-appraisal-tools.html (25.11.2021).
- Tufanaru C, Munn Z, Aromataris E, Campbell J, Hopp L. Chapter 3: SystematicReviews of Effectiveness. In: Aromataris E, Munn Z (Editors). Joanna Briggs Institute Reviewer's Manual. The Joanna Briggs Institute 2016.
- Egger M, Smith G. D, Schneider M, Minder C. Bias in meta-analysis detected by a simple, graphical test. Bmj 2016; 315(7109): 629-634.
- Cohen J. Statistical poweranalysisforthebehavioralsciences (2nd ed.). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates 1998. Inc. Retrieved fromhttp://books.google.com.tr/
- Diadiningrum J. R, Yudiarso A. Logotherapy is effective in increasing self-esteem, but caution is needed: A meta-analytic study. MEDIAPSI 2022; 8(2): 95-102.
- Hamidi E, Manshaee G. R. The impact of logotherapy on marital satisfaction. Procedia-Social and Behavioral Sciences 2013; 84: 1815-1819.
- Bababnejad Darikandeh S, Norozi A, Bagheri H. The Effectiveness of Logotherapy Based on Rumi's Thoughts in Death Anxiety and Depression among Women with Breast Cancer. Community Health Journal 2023; 17(1): 76-86.
- Dukes AT, Gutierrez D, Goshorn JR. Logoterapi aşılanmış aile terapisi (LIFT): Aile danışmanları için klinik müdahalelerin sistematik bir incelemesi. Hümanist Danışmanlık Dergisi 2022; 61 (1): 18-29.

ÇÖZÜM ODAKLI TERAPİNİN BİREYLERDEKİ DEPRESYON VE ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİSİ: BİR META-ANALİZ ÇALIŞMASI

Esma Özmaya[1], Sevda Uzun[2]
[1]Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Karaman, Türkiye
[2]Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gümüşhane, Türkiye

GİRİŞ

Son yıllarda yaşanan sosyal sorunların artışı bireylerin ruhsal iyilik halinin sarsılmasına yol açmaktadır. Bireylerin yaşadığı sorunlara çözüm bulamaması ya da baş etme stratejilerindeki yetersizlik psikolojik sağlamlığı etkileyerek bireylerde depresyon ve anksiyete gibi duygusal ve davranışsal problemlere yol açabilmektedir. Ruh sağlığı uzmanları uyguladıkları pek çok terapötik yaklaşımla bu sorunlara çözüm getirmektedir.

Milton Erickson tarafından ilk temelleri atılan ve 1980 lerin başında geliştirilen çözüm odaklı terapi tekniği, problemi çözümü ile birlikte ele alan, problemin çözümünde gerçekçi amaçlar belirleyen bir yaklaşımdır [1]. Çözüm odaklı yaklaşımda terapotik süreç bireyin karakterinin ya da benliğinin değiştirilmesi üzerine değil sorunun çözümü üzerine olan değişimleri içermektedir, seanslarda çözüme ulaşmayı amaçlayan bireyselleştirilmiş hedefler oluşturulmakta ve bu hedefe giden yolda belirlenmiş bazı tekniklerden yararlanılmaktadır [2].

Özellikle depresyon ve anksiyete gibi ruhsal sorunlarda bireyler olayların negatif yönüne odaklanarak sorunun çözümsüz olduğuna inanmakta olumsuz şemalar geliştirmekte ve öğrenilmiş çaresizlik yaşamaktadır. Çözüm odaklı yaklaşımla bireylere farklı bakış açıları geliştirebilmelerine; olumlu düşünmeye geçmişteki olumsuz olayların bile olumlu yönleri olabileceğine dair bir bakış açısı kazandırılmaktadır. Bu şekilde farklı bir bakış açısı kazanarak güçlü yönlerini farketmekte ve hayatta problemler olabileceği gibi onların çözümlerinin de olabileceğine dair iç görü kazandırılmaktadır. Ayrıca umut, özsaygı ve özyeterlik desteklendiği için depresyon ve anksiyete gibi ruhsal sorunlara karşı koruyucu olabilmektedir [3].

Bu araştırmada çözüm odaklı terapinin bireylerdeki depresyon ve anksiyete üzerine etkisinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma, PRISMA kontrol listesine göre hazırlanmıştır [4]. Yanlılık riskini önlemek için veri çekme, tarama işlemleri her bir araştırmacı tarafından bireysel olarak yapılmıştır.

2.1. Dâhil Etme ve Dışlama Kriterleri

Bu araştırmada çalışmalar PICOS (Patient, intervention, comparison, outcomes ve study design) kullanılarak taranmıştır;

- ✓ Çalışma grubu : Yetişkin ve adölesan bireyler
- ✓ Müdahale : Çözüm odaklı terapi uygulanma
- ✓ Karşılaştırma : Çözüm odaklı terapi uygulanmama
- ✓ Sonuçlar: Kaygı ve depresyon
- ✓ Çalışma deseni : Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmış deneysel ve yarı deneysel nitelikteki çalışmalar

Olgu sunumu, rapor, derleme niteliğindeki çalışmalar bu meta analize alınmamıştır.

2.2. Tarama Stratejisi

Tarama MeSH'e uygun "çözüm odaklı terapi ve depresyon" veya "çözüm odaklı terapi ve kaygı" veya "çözüm odaklı terapi ve depresyon ve kaygı" kullanılarak anahtar kelimeleri ile Ocak-Mayıs 2023'de PubMed, Web of Scıence, Science Direct, Google Akademik ve YÖK Tez Merkezi veri tabanları aracılığıyla yapılmıştır.

2.3. Araştırmaların Seçimi

Tarama sonuçları ile ilk adımda 8756 kayıta ulaşılmıştır. Tekrarlı araştırmalar çıkarıldıktan sonra 332 araştırma başlık ve özet bazında seçim yapmak üzere incelenmiştir. Bu değerlendirme sonucunda 41 çalışma tam metin bazında değerlendirilmiş ve 8 çalışma analize alınmıştır.

2.4. Çalışma Verilerinin Çekilmesi

Veriler araştırmacıların hazırladığı veri çekme formu ile elde edilmiştir. Çalışmaya alınan makalelerin yazar ve yayın yılı, araştırma deseni ve terapi süresi gibi başlıca bulgulara ilişkin veriler veri çekme aracı ile toplanmıştır (Tablo 1).

2.5. Araştırma Etiği

Bu araştırma meta analiz türünde olduğu için literatürdeki çalışmalara dayalı yapılmıştır.

2.6. Çalışmaların Metodolojik Kalitesinin Değerlendirilmesi

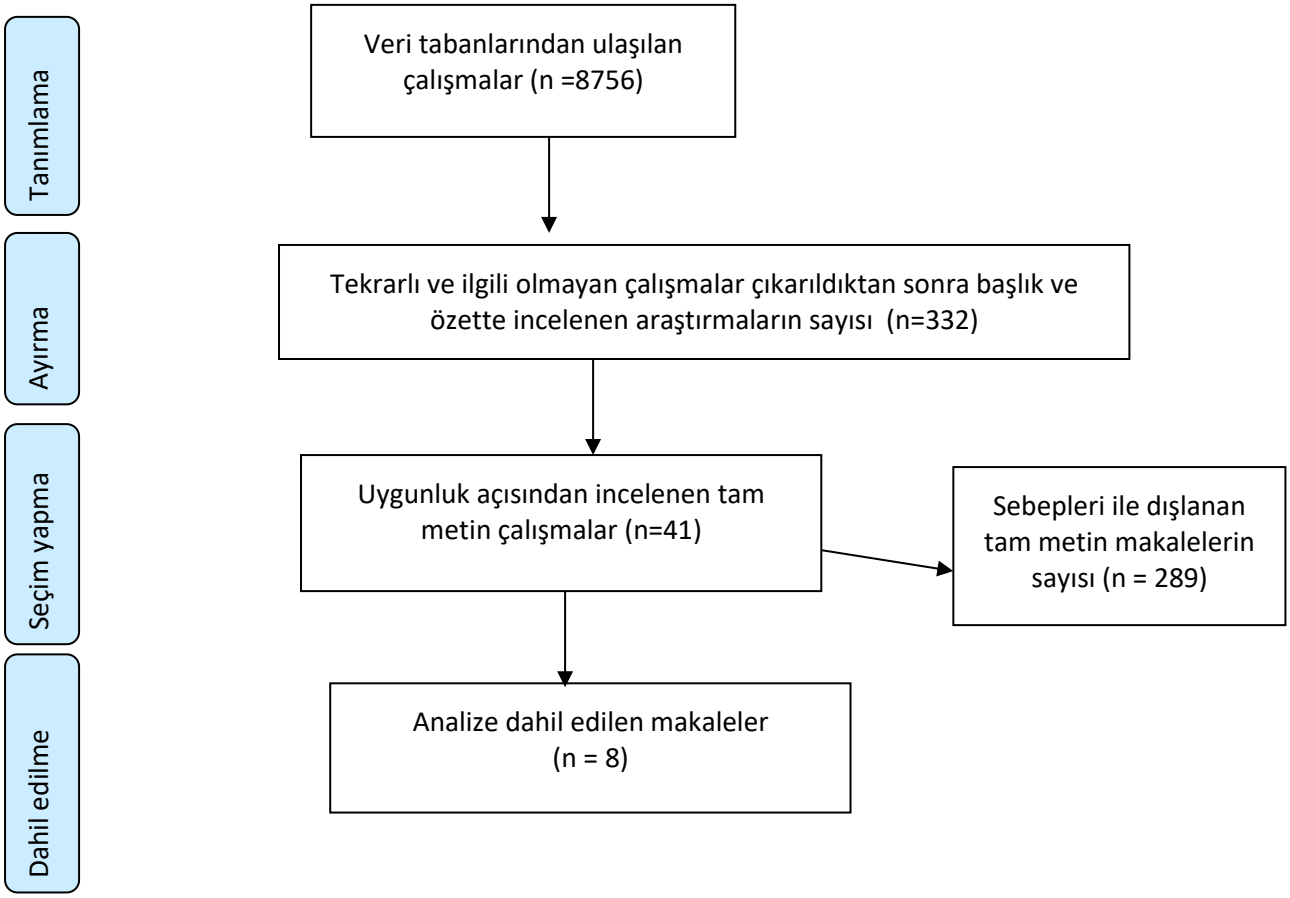
Makalelerin kalite değerlendirmesi, The Joanna Briggs Institute tarafından, araştırmanın desenine göre oluşturulmuş kalite değerlendirme formları ile yapılmıştır. Çalışmamızda randomize kontrollü araştırmalar için 13 [5], yarı deneysel araştırmalar için 9 [6] sorudan oluşan formlar kullanılmış ve bu formlarda yer alan sorular "Evet, Hayır, Belirsiz, Uygulanmaz" seçenekleri ile cevaplanmaktadır. Araştırmaya dahil edilen çalışmaların metodolojik kalite düzeyi maddelerin %80'inden fazlası "evet" olarak değerlendirildi ise "iyi kalite" olarak kabul edilmiştir, yapılan değerlendirme sonuçları Tablo 1'de "*Kalite puanı"* olarak verilmiştir.

2.7. Verilerin Analizi

Bu çalışmanın istatistiksel hesaplamaları için, CMA Ver. 2. Programı ile yapılmıştır. Heterojenlik, Cochrane Q ve Higgins I² testleri ile değerlendirilmiş ve I²'nin %50'den fazla olmasının önemli oranda heterojenliği gösterdiği kabul edilerek her bir sonuç değişkeni için etki büyüklüğü hesaplanmış olup ve tüm testlerde $p<0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Şekil 1. PRISMA akış diyagramına göre çalışmaların seçimi

Tablo 1. Çalışma özellikleri ve kalite puanları

Yazar/Yıl	Araştırmanın yapıldığı ülke	Örneklem hacmi özelliği	Kullanılan ölçek	Örneklem grubu	Terapi süresi	Terapiyi uygulayan kişi	Kalite puanı
Zhang ve ark., 2018	Çin	Deney grubu:18 Kontrol grubu:19	Brief Symptom Inventory (BSI) Depressıpon anxıety	Çocuğu kanser olan ebeveynler	2 hafta	Sosyal çalışmacı	Evet: 12/13 Hayır:1/13 Belirsiz:0/13 Uygulanmaz: 0/13
Aminnasab ve ark., 2018	İran	Deney grubu:15 Kontrol grubu:15	Cohen's Perceived Stress Scale Center Epidemiological Studies	Meme kanseri olan kadınlar	8 hafta	Psikolog	Evet:13/13

			Depression Scale				
Demir, 2020	Türkiye	Deney grubu:20 Kontrol grubu:20	Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri	Prematüre bebeği olan anneler	8 hafta	Hemşire	Evet: 13/13
Elemo, 2019	Etiyopya	Deney grubu:11 Kontrol grubu:10	Liebowitz Sosyal Kaygı Ölçeği (LSAS-Amh)	Üniversite öğrencileri	12 hafta	Psikolog	Evet: 10/13 Hayır:1/13 Belirsiz:1/13 Uygulanmaz: 1/13
Javid ve ark., 2019	İran	Deney grubu:20 Kontrol grubu:20	General Health Questionnaire (GHQ)	Ebelik öğrencileri	5 hafta	Psikiyatr	Evet: 10/13 Hayır:1/13 Belirsiz:1/13 Uygulanmaz: 1/13
Chen ve ark., 2023	Çin	Deney grubu:38 Kontrol grubu:38	State and Trait Anxiety Inventory-Chinese, the Anxiety State (STAI-S),	Adölesanlar	2 hafta	Klinik araştırmacı	Evet: 12/13 Hayır:1/13 Belirsiz:0/13 Uygulanmaz: 0/13
Yıldırım, 2019	Türkiye	Deney grubu:31 Kontrol grubu:45	Sürekli Kaygı Ölçeği	Beslenme davranış bozukluğu olan bireyler	8 hafta	Hemşire	Evet: 12/13 Hayır:1/13 Belirsiz:0/13 Uygulanmaz: 0/13
Zengin ve ark., 2021	Türkiye	Deney grubu:37 Kontrol grubu:40	State- Trait Anxiety Inventory (STAI)	Kaygı düzeyi yüksek ebeveynler	4 hafta	Hemşire	Evet: 13/13

Çözüm odaklı terapinin bireylerdeki depresyon üzerine etkisine yönelik meta analiz sonuçları

Depresyon ile ilgili yayın yanlılığı huni saçılım grafiği ve Egger'in Regresyon Testi ile değerlendirilmiştir [7].

Yayımda yanlılığı gösteren önemli methodlardan biri olan huni grafiğinde bu veri setindeki araştırmaların huninin üst kısmında ve simetrik bir dağılım gösterdiğini görmekteyiz. Bu sonuç bu meta analizde yayım yanlılığının olmadığının göstergesidir.

Şekil 2.Çalışmalara ait huni grafiği

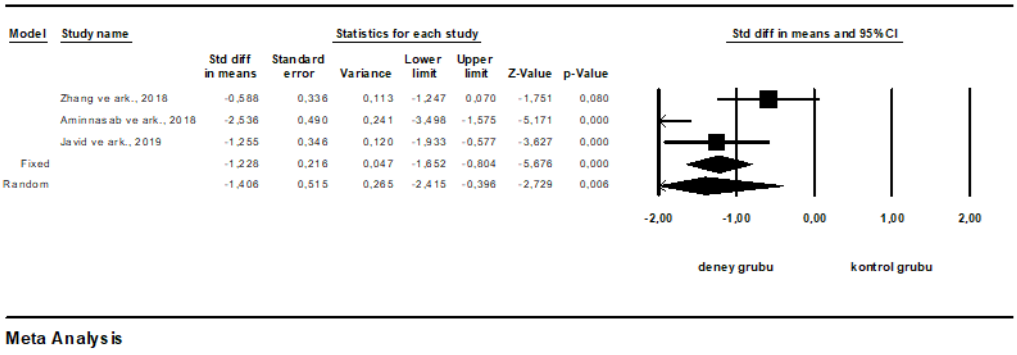

Çalışmalar arasındaki yayın yanlılığı Egger'in testi ile değerlendirilmiştir. Egger testine göre kesme noktası (B0) -11, 17404, %95 güven aralığı (-64,56555, 42,21748), t = 0,65992 df = 1 ve iki yönlü p değeri 0,22899'dir. Bu sonuç yayın yanlılığı olmadığını göstermektedir.

Etki büyüklüğünü hesaplarken Cohen's d veya Hedges's g etki büyüklüğü değerleri kullanılmaktadır [8].Bu meta analizde, etki büyüklüğünün hesaplanması Cohen's d ile yapılmış ve analizlerin anlamlılık düzeyi %95 olarak kabul edilmiştir. Etki büyüklükleri yorumlanırken Cohen (1988) tarafından belirlenen etki büyüklüğü sınıflamasına göre yapılmış olup, 0,80 den büyük olması geniş düzeyde etkiyi gösterdiği kabul edilmiştir [9].

Şekil 3'de çalışmalara ait orman grafiği verilmiştir. Bu çalışmaların verilerine dayalı olarak yapılan meta-analizde, çözüm odaklı terapinin bireylerdeki depresyon üzerinde etkin olduğu tespit edilmiştir (SMD: -1,406, %95 CI: -2,415 - 0,396; Z= -2,729, p = 0.006, I2= %81,393) Şekil 3).

Şekil 3. Depresyon değişkenine ait orman grafiği

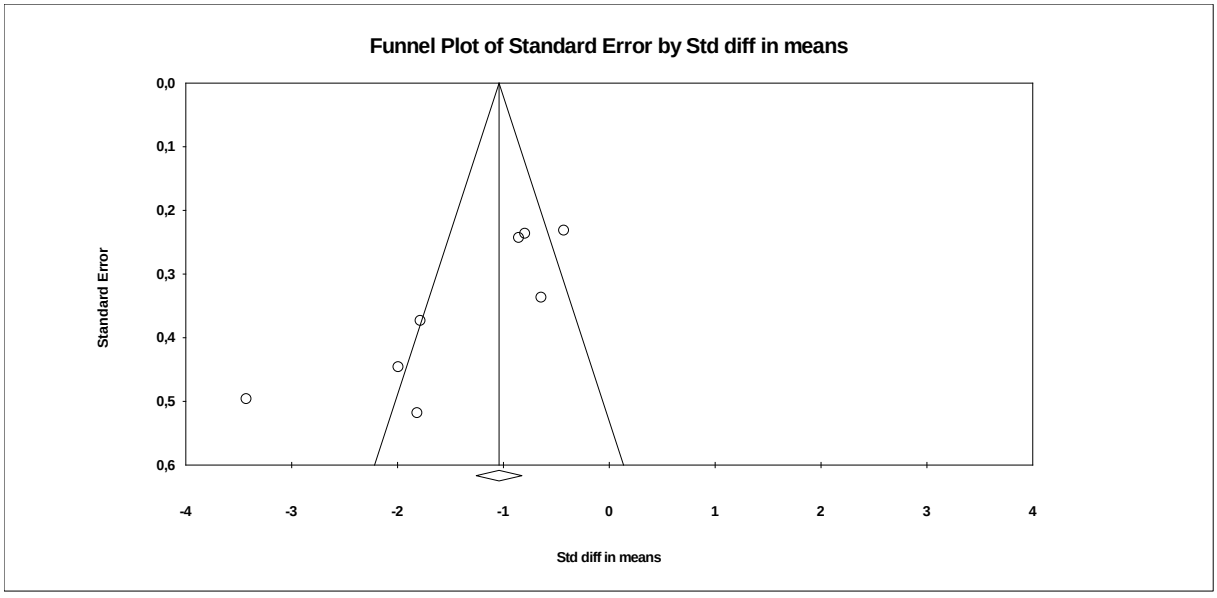
Analize dahil edilen çalışmalar homojen dağılım gösterdiğinde, sabit etkiler modeli uygulanmakta iken, heterojen dağılım gösterdiğinde ise rastgele etkiler modeli uygulanmaktadır. Hangi modelin uygulanacağına karar vermek için öncelikle homojenlik/heterojenlik testi yapılmış ve çözüm odaklı terapinin bireylerdeki depresyon üzerine etkisini belirten etki büyüklükleri arasında homojenlik testinde anlamlı farklılıklar saptanmıştır (Q=10,749; p<.05). Bu sonuç, dağılımın homojen yapıda olmadığının göstergesi olarak kabul edilmekte ve I^2 değeri %81 ile yüksek düzeyde heterojen olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, meta analizde rastgele etkiler modeli kullanılmıştır.

Çözüm odaklı terapinin kaygı üzerine etkisine yönelik meta analiz sonuçları

Kaygı değişkeni ile ilgili yayın yanlılığı için huni saçılım grafiği ve Fail Safe N Testi ile değerlendirilmiştir [7].

Veri setindeki araştırmaların huninin üst kısmında ve simetrik bir dağılım gösterdiği görülmektedir ve sonuç bu meta analizde yayım yanlılığının olmadığının göstergesidir.

Şekil 4. Kaygı değişkenine ait huni grafiği

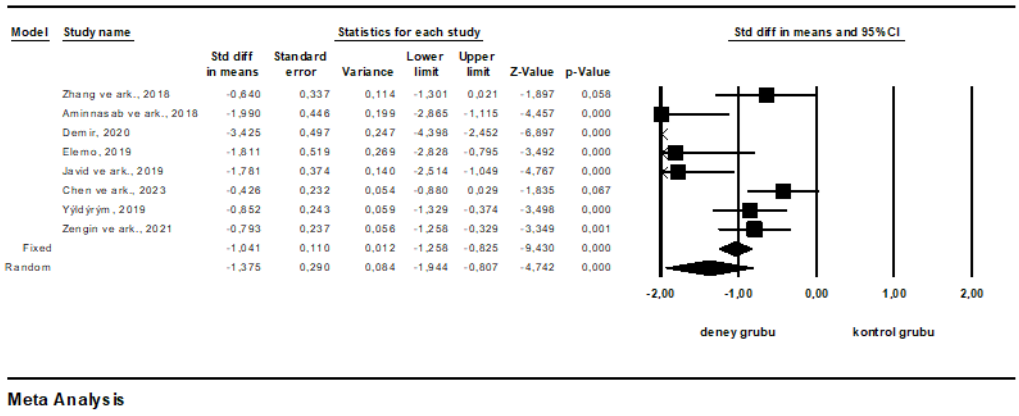

Yayın yanlılığı ile ilgili yapılan bir diğer test de hata koruma sayısı testidir (Fail Safe N). Çözüm odaklı terapinin meta-analizde bulunan istatistiksel olarak anlamlı etkisini sıfırlamak için kaç tane çalışmanın analize dâhil edilmesi gerektiğini hesaplamak için hata koruma sayısı (Fail Safe

N) analizi yapılmıştır. Hata koruma sayısı 230 olarak saptanmıştır. Bu meta-analizin bulgularının geçersiz sayılabilmesi yani çift kuyruklu p değerinin .05 i aşması için literatürden az 230 adet anlamlı olmayan çalışma olması öngörülmektedir. Etki büyüklüğünün 0,80 den büyük olması geniş düzeyde etkiyi gösterdiği kabul edilmiştir [9].

Şekil 3'de çalışmalara ait orman grafiği verilmiştir. Bu çalışmaların verilerine dayalı olarak yapılan meta-analizde, çözüm odaklı terapinin bireylerdeki kaygı üzerinde etkin olduğu tespit edilmiştir ((SMD: -1,375, %95 CI: -1,944 -0,807; Z= -4,742, p = 0.000, I2= %84,033) (Şekil 5)

Şekil 5. Kaygı değişkenine ait orman grafiği

Çözüm odaklı terapinin bireylerdeki kaygı üzerine üzerine etkisini belirten etki büyüklükleri arasında homojenlik testinde anlamlı farklılıklar saptanmıştır (Q=43,380; p<.05). Bu sonuç, dağılımın homojen yapıda olmadığının göstergesi olarak kabul edilmekte ve I^2 değeri %84 ile yüksek düzeyde heterojen olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, meta analizde rastgele etkiler modeli kullanılmıştır.

4. TARTIŞMA

Bu çalışma sonucunda çözüm odaklı terapinin bireylerdeki kaygı ve depresyon üzerinde etkin olduğu belirlenmiştir. Çalışma sonuçlarına paralel olarak Gingerich ve arkadaşlarının (2013) yaptığı sistematik derlemede çözüm odaklı terapinin bireylerdeki depresyon üzerinde etkin olduğu saptanmıştır [10].Zhang ve arkadaşlarının (2017) yaptığı meta analizde çözüm odaklı terapinin psikososyal sonuçlar için etkili bir müdahale olduğunu ve tıbbi ortamlarda davranışsal sonuçlar için umut verici bir yaklaşım olduğu belirlenmiştir [11].

Gong ve Hsu (2016) yaptığı meta analizde çözüm odaklı terapinin öğrencilerde depresyon üzerinde etkin olduğunu saptamıştır. Ayrıca araştırmacılar yaptığı analizde benlik saygısı ve öz-yeterlilik gibi durumlarda da çözüm odaklı terapinin etkin olduğunu belirtmiştir [12]. Carr ve arkadaşları (2016) yaptıkları meta analizde çözüm odaklı terapilerin ebeveynlerin anksiyetesini azalttığını belirtmiştir [13]. Karababa (2023) yaptığı sistematik derleme ve meta analizde ergenlerin okulla ilgili sorunlarının çözümünde çözüm odaklı terapinin etkili olduğunu tespit etmiştir [14].Franklin ve arkadaşları (2022) yaptığı meta analizde ergenlerin okulla ilgili çıktılarında çözüm odaklı terapinin etkili olduğunu belirtmiştir [15].Bu durumun çözüm odaklı terapinin önemine vurgu yaptığını söyleyebiliriz.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma sonucunda çözüm odaklı terapinin bireylerdeki kaygı ve depresyon üzerinde etkin olduğu belirlenmiştir. Bu meta analiz sonuçları çözüm odaklı terapinin bireylerdeki kaygı ve depresyon üzerine etkinliği açısından oldukça önemlidir.

6. KAYNAKLAR

- De Shazer, S., & Dolan, Y. More than miracles: The state of the art of solution-focused brief therapy. Routledge. 2012.
- Doğan, S. Çözüm- odaklı kısa süreli terapi: kuramsal bir inceleme. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 2016; 2(12), 28-38
- Theeboom, T., Beersma, B., ve Van Vianen, A. E. The differential effects of solution-focused and problem-focused coaching questions on the affect, attentional control and cognitive flexibility of undergraduate students experiencing study-related stress. The Journal of PositivePsychology, 2015; 1-10.
- Moher, D.,Liberati, A., Tetzlaff, J., and Altman, D.G. PRISMA Group, 2009. Reprint—preferredReportingItemsforSystematicReviewsand Meta-Analyses: The PRISMA statement. PhysicalTherapy, 2009; 89, 873-880.
- The Joanna Briggs Institute Critical Appraisal Tools Foruse in IBI Systematic Reviews. http://joannabriggs.org/research/critical-appraisal-tools.html(25.11.2021).
- Tufanaru, C.,Munn, Z., Aromataris, E., Campbell, J., andHopp, L. Chapter 3: SystematicReviews of Effectiveness. In: Aromataris E, Munn Z (Editors). JoannaBriggsInstituteReviewer's Manual. TheJoannaBriggsInstitute, 2017.
- Egger, M., Smith, G. D., Schneider, M., & Minder, C. Bias in meta-analysis detected by a simple, graphical test. *Bmj*, 1997; *315*(7109), 629-634.
- Grissom, R. J.& Kim, J. J. *Effect sizes for research: A broadpracticalapproach*. Lawrence ErlbaumAssociatesPublishers. 2005.

- Cohen, J. Statistical poweranalysisforthebehavioralsciences (2nd ed.). New Jersey: Lawrence ErlbaumAssociates, Inc. 1988; RetrievedfromHttp://books.google.com.tr/
- Gingerich, Wallace J., and Lance T. Peterson. "Effectiveness of solution-focused brief therapy: A systematic qualitative review of controlled outcome studies." *Research on Social Work Practice* 23.3 (2013): 266-283.
- Zhang, A., Franklin, C., Currin-McCulloch, J., Park, S., & Kim, J. The effectiveness of strength-based, solution-focused brief therapy in medical settings: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. Journal of behavioral medicine, 2018; 41, 139-151.
- Gong, H., & Hsu, W. The effectiveness of solution-focused group therapy in ethnic Chinese school settings: A meta-analysis. International Journal of Group Psychotherapy, 2017; 67(3), 383-409.
- Carr, A., Hartnett, D., Brosnan, E., & Sharry, J. Parents plus systemic, solution-focused parent training programs: Description, review of the evidence base, and meta-analysis. Family Process, 2017; 56(3), 652-668.
- Karababa, A. A Meta-Analysis of Solution-Focused Brief Therapy for School-Related Problems in Adolescents. Research on Social Work Practice, 2023,10497315231170865.
- Franklin, C., Guz, S., Zhang, A., Kim, J., Zheng, H., Hai, A. H. ... & Shen, L. Solution-focused brief therapy for students in schools: A comparative meta-analysis of the US and Chinese literature. Journal of the Society for Social Work and Research, 2022;13(2), 381-407.

ÇOCUK VE ERGENLERDE RUHSAL İYİLEŞME VE PSİKİYATRİK REHABİLİTASYON: LİTERATÜRÜN GELENEKSEL BİR İNCELEMESİ

Melisa Bulut[1] ve Reyhan Doğan[2]

[1]Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Bolu, Türkiye

[2]Yüksek İhtisas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye

Giriş

Çocuk ve ergenlerde psikiyatrik hastalıklar genellikle yaşa uygun düşünce ve davranışlarda, duyguların düzenlenmesinde, sosyal becerilerde uygunsuzluk veya kesintilerin olmasıyla karakterizedir. Çocuk ve ergenlerin yaklaşık üçte birinin yaşamları boyunca bir psikiyatrik hastalık yaşadığı bilinmektedir [1]. Dünya çapında 10-19 yaşındaki yedi gençten biri, bu yaş grubundaki küresel hastalık yükünün %13'ünü oluşturan bir psikiyatrik hastalığa sahiptir. Psikiyatrik hastalıklar çocuğun veya ergenin bilişsel, duygusal ve davranışsal fonksiyonlarının yanı sıra evde, okulda veya diğer sosyal alanlardaki günlük yaşamda işlevsellikleri üzerinde de olumsuz etkilere sahip olabilmektedir. Bu nedenle depresyon, anksiyete bozuklukları ve davranış bozuklukları ergenlerde engelliliğin önde gelen nedenleri arasında gösterilmektedir [2]. Buna rağmen psikiyatrik hastalığı olan gençlerin sadece yarısından daha azı ruh sağlığı uzmanlarından tedavi ve bakım almaktadır. Ruh sağlığı hizmetlerine çoğunlukla en şiddetli rahatsızlıkları olanlar başvurma eğilimindedir [1].

Amaç

Zorlayıcı semptomlardan işlevsellikleri ve yaşam kaliteleri etkilense dahi çocukların ve ergenlerin birçoğunun tedavi, bakım ve rehabilitasyon hizmetini yeterince alamadığı görülmektedir. Literatür incelendiğinde, çocuk ve ergenlerde ruhsal iyileşme ve rehabilitasyon üzerine sınırlı sayıda çalışma olduğu, konuyla ilgili çalışmaların çoğunlukla yetişkin popülasyon üzerine yapıldığı görülmektedir. Bu derlemede çocuk ve ergenlerde rehabilitasyon uygulamaları üzerine yapılan müdahaleler, rehabilitasyon ilkeleri ve süreci açıklanmış ve literatür ışığında öneriler sunulmuştur.

Çocuk ve Ergenlerde Ruhsal İyileşme ve Psikiyatrik Rehabilitasyon Süreci

Çocuk ve ergenlerde ruhsal iyileşme süreci, psikiyatrik hastalığın türü, semptomların şiddeti, tedavilerin mevcudiyeti, aile ve akran desteği gibi faktörlerden etkilenebilmektedir [3]. Çocuk

ve ergenlerin yetişkinlerden farklı ihtiyaçları göz önüne alındığında ruhsal iyileşme ve rehabilitasyonun çocuk ve ergenlere özgü olarak tanımlanması gerekmektedir.

Çocuklar ve ergenler için ruhsal iyileşme, psikiyatrik bir hastalığı olan çocuk ve ergenlerin devam eden ruh sağlığı sorunlarına ve yaşıyor olabilecekleri semptomlara rağmen yeteneklerinin en iyi şekilde kullanılması, çocuk ve ergenin ilgi alanlarına ve yaşa uygun faaliyetlerine odaklanabilmelerini içermektedir. Çocuk ve ergenler için ruhsal iyileşme bileşenleri umut, iyimserlik, olumlu bir geleceğe odaklanmak, geleceğe yönelik hayaller kurmak, gelişimsel süreçlerinin hastalık nedeniyle olumsuz etkilenen yönlerinin üstesinden gelmek, değişim için motive olabilmek, iyileşmenin mümkün olduğuna inanmak, pozitif bir kimlik geliştirmek, damgalanmanın üstesinden gelmek, yaşama dair anlam ve amaç oluşturabilmek, sosyal roller ve hedeflere odaklanabilmek, bireysel güçlerini geliştirmek, ailelerin güçlü yanlarını geliştirmek, çocuk ve ergenin yaşamlarında kişisel sorumluluk alabilmelerini sağlamak ile ilişkilidir [4].

Çocuk ve ergenler ruhsal iyileşmeyi daha çok dalgalanmalı, belirsiz, ambivalan duyguların hâkim olduğu, aile içindeki ve akranlar arasındaki rolünün ön planda olduğu bir süreç olarak görebilmektedirler. Genç bireyler için ruhsal iyileşme yolcuğu; akranlarından ve eğitim gibi çeşitli sistemlerden etkilenen, kimlik gelişiminin sürdüğü, yaşamın daha sonraki yılları için önemli etkileri olacak fizyolojik değişimlerin olduğu bir süreçtir. Bu yönüyle, ergenler için ruhsal iyileşme tatmin edici ve üretken bir yetişkin yaşamına doğru ilerlemeye devam etmelerine izin veren, bir gelişimsel yeniden yapılanma sürecini ifade etmektedir [4].

Çocuklar ve ergenler için psikiyatrik rehabilitasyon, psikiyatrik hastalığa sahip olan genç bireylerin günlük yaşamlarında en yüksek işlevsellik ve bağımsızlık düzeylerine ulaşmalarına yardımcı olmak için tasarlanan müdahaleleri kapsamaktadır [5]. Psikiyatrik rehabilitasyon, psikiyatrik bir hastalığı olan genç bireyler için tedavinin kritik bir yönüdür ve ihmal edilmesi durumunda psikiyatrik hastalığın yetişkinlikteki gidişatıyla yakından ilişkilidir. Psikiyatrik rehabilitasyonun ilkeleri yetişkinler için oluşturulmuş olsa da bu ilkeler çocuk ve ergenlerin psikiyatrik hastalık sürecindeki ihtiyaçlarını karşılamak için uyarlanabilir ve geliştirilebilir. Bu ilkeler *iyileşme temelli bir rehabilitasyon yaklaşımı, çocuk ve ergen merkezli yaklaşım, aile katılımlı yaklaşım, gelişimsel olarak uygun müdahalelerin kullanılması, kanıta dayalı müdahalelerin seçilmesi, multidisipliner yaklaşım ve toplum temelli yaklaşım olarak sıralanabilir* [3-6].

Çocuklar ve ergenler için psikiyatrik rehabilitasyon sürecinin ilk aşaması değerlendirmedir. Değerlendirme, çocuk veya ergenin mevcut semptomlarının, işlevselliğinin, tedavi planının,

bakım verenlerinin, akranlarla ilişkilerinin, mevcut ihtiyaçlarının, güçlü yanlarının, faaliyet göstermek istediği belirli yaşam, öğrenme veya sosyal çevre alanlarının, imkân ve kaynaklarının ve hedeflerinin değerlendirilmesini içermektedir. Değerlendirme genel bir rehabilitasyon hedefi belirlemek hem işlevsel hem de kaynak değerlendirmesi yapmak için gereklidir [6].

Psikiyatrik rehabilitasyon sürecinin ikinci aşaması planlamadır. Rehabilitasyon planı genel rehabilitasyon hedeflerini tanımlamalıdır. Var olan semptomlarının yönetimi için planlama yapma, okul, akran ilişkileri de dahil olmak üzere bazı kritik beceri ve kaynak eksikliklerinin listelenmesi, var olanların belirlenmesi, hangileri üzerinde öncelikli olarak çalışılacağının ve hangi müdahalelerin yapılacağının listelenmesi gerekmektedir. Desteklenecek beceriler seçilirken önem ve öncelik sırasına göre belirlenmelidir. Çocuk veya ergenin bu beceriden yoksun olduğu veya engelleri üzerinde durarak değil, güçlü yanlarına odaklanarak değişimi başlatmak gerekmektedir.

Psikiyatrik rehabilitasyonda üçüncü aşama, belirlenen hedeflere ulaşmak için müdahalelerin belirlendiği ve uygulandığı aşamadır. Çocuk ve ergenlerde psikiyatrik rehabilitasyonda kullanılabilecek müdahaleler; bireysel, aile veya grup şeklinde uygulanabilecek psikoterapötik yaklaşımlar (*Bilişsel Davranışçı Terapi, Ebeveyn - Çocuk Etkileşim Terapisi, Multisistemik Terapi, Kişilerarası İlişkiler Psikoterapisi, Fonksiyonel Aile Terapisi, motivasyonel görüşme, problem çözme, stres yönetimi ve öfke yönetimi odaklı kısa müdahaleler, yaz tedavi programları ve özelleşmiş davranışsal müdahaleler*), ilaç yönetimi, beceri eğitimi, akademik ve mesleki eğitim, sosyal destek ve akran desteği, aile temelli müdahaleler olarak sıralanabilir [6-8].

Psikiyatrik rehabilitasyonda dördüncü ve son aşama, rehabilitasyonun ilerleyişinin değerlendirilmesi aşamasıdır. Belirlenen rehabilitasyon hedeflerinde kaydedilen ilerlemenin periyodik olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu değerlendirmeyle çocuk ve ergen kendi ilerleyişine dair bir duyguya sahip olmaktadır. Rehabilitasyon uygulayıcıları ise müdahale stratejilerinin işe yarayıp yaramadığını belirleyebilmektedir. Ruhsal rehabilitasyon hizmeti sağlayan profesyonellere, genellikle ilerlemenin haftalık olarak değerlendirmeleri önerilir. Ayrıca, rehabilitasyon planında doğru yolda olduklarından emin olmak ve gerekli güncellemeleri yapmak için yaklaşık üç ayda bir tüm rehabilitasyon planının kapsamlı bir incelemesini yapmak üzere hizmet sundukları çocuk, ergen ve aileleriyle bir araya gelebilirler [6].

Çocuk ve Ergenlerde Psikiyatrik Rehabilitasyon Müdahalelerinde Psikiyatri Hemşiresinin Rolleri

Psikiyatri hemşirelerinin çocuk ve ergenler için psikiyatrik rehabilitasyondaki rolü, her ülkenin kendine özel planlanmış ruh sağlığı hizmetlerine, yasa ve düzenlemelerine bağlı olarak değişebilmektedir. Ancak genel olarak bir psikiyatri hemşiresinin çocuk, ergen ve ailesine yönelik psikiyatrik rehabilitasyon sürecinde kritik bir rol oynadığını söylemek mümkündür. Psikiyatri hemşiresi, çocuğun veya ergenin ihtiyaçlarının değerlendirilmesi aşamasına katılabilir. Psikiyatri hemşireleri değerlendirmelerine göre, her çocuğun veya ergenin özel ihtiyaçlarını karşılayan bakım planları geliştirebilirler [9].

Hemşirelik bakım planı, rehabilitasyon planına entegre şekilde tedavi ve rehabilitasyon için amaç ve hedeflerin belirlenmesini ve hangi müdahalelerin en etkili olacağının belirlenmesini içerebilir. Psikiyatri hemşiresi rehabilitasyon sürecindeki ilaç yönetiminde rol alabilir. Bu rol çerçevesinde, ilaç uygulama öncesi değerlendirme yapılmasını, ilaçların uygulanmasını, etkilerinin izlenmesini, çocuk, ergen ve ailesine ilaç yönetimiyle ilgili bilgi ve eğitim verilmesini ve gerektiğinde ilaç tedavisiyle ilgili düzenlemelerin yapılmasını sağlayabilir [7]. Bu süreçte psikiyatri hemşireleri, çocuk ve ergenlerin güvenliğini izlemekten ve acil bakıma ihtiyacı olan çocuk ve ergene kriz müdahale hizmetleri sunmaktan sorumlu olabilir. Uzman psikiyatri hemşiresi, gerekli eğitimleri aldığı takdirde yapılandırılmış psikoterapötik müdahalelerde bulunabilir. Böylece çocuklara ve ergenlere kanıta dayalı yaklaşımları kullanarak bireysel veya grup psikoterapi hizmeti verebilir. Ek olarak, temel psikososyal bakımı psikiyatrik rehabilitasyona entegre ederek, çocuk ve ergenin öz-yönetim ve özerkliğini teşvik edecek, bağımsızlıklarını ve baş etme becerilerini, günlük yaşam becerilerini geliştirecek müdahalelerde bulunabilir. Stres yönetimi, özbakım becerileri, tedaviye uyum, sosyal beceri eğitimi, diğer hastalıklara ve sağlıklı yaşama yönelik sağlık eğitimi vermek gibi müdahaleler aracılığıyla çocuk ve ergenlerle birlikte çalışarak, kendi iyileşmelerinde aktif rol almalarına yardımcı olabilir. Psikiyatri hemşireleri, çocuk veya ergenin kapsamlı bakım almasını sağlamak için psikiyatristler, psikologlar ve sosyal hizmet görevlileri gibi tedavi ekibinin diğer üyeleriyle yakın iş birliği içinde çalışabilir ve bakımın koordinasyonunu sağlayabilir [10]. Psikiyatri hemşireleri psikiyatrik rehabilitasyon sürecinde, çocuğun veya ergenin ruh sağlığını daha iyi anlamalarına ve yönetmelerine yardımcı olmak için çocuğa ve ergene eğitim ve destek sağlayabilir.

Çocuk ve ergenlerde psikiyatrik rehabilitasyon sürecine okul ve toplumun katılımı önemlidir. Psikiyatri hemşireleri, ruhsal hastalıklar hakkında eğitim ve destek sağlamak için okul personeli

ile birlikte çalışabilir. Psikiyatri hemşireleri tüm müdahalelerin ardından çocuğun veya ergenin rehabilitasyon planındaki ilerlemesini düzenli olarak değerlendirebilir ve hedeflere ulaşılmasını sağlamak için gereken düzenlemeleri yapabilir.

Tartışma ve Sonuç

Çocuk ve ergenlerin ruh sağlığı, genel olarak yetişkin ruh sağlığı ile benzerlik gösterse de gelişim dönemleri ve bu dönemler arasındaki hızlı değişimler dikkate alındığında kendine özgü birtakım özellikleri bulunmaktadır. Bu nedenle, çocuk ve ergenlerde psikiyatrik hastalıkları anlamak, ruh sağlığını korumak ve geliştirmek için ruhsal iyileşme ve psikiyatrik rehabilitasyon kavramlarına gelişimsel bir bakış açısı gerekmektedir. Bu çalışmada, çocukluk ve ergenlik dönemine özgü ruhsal iyileşme ve psikiyatrik rehabilitasyon kavramları incelenmiştir. Bu incelemenin bulguları, psikiyatrik rehabilitasyon hizmetlerinin ruhsal iyileşmeye yönelik bir felsefe benimsediğinde, bireyselleştirilmiş, aktif katılımlı, çok boyutlu, kullanıcı memnuniyetini ve kaliteli yaşamı destekleyen bir hizmet halini alarak çocuk ve ergen ruh sağlığı üzerine olumlu etkileri olacağını göstermektedir.

Son yıllarda ruh sağlığı hizmetlerinin yapılandırılmasında, iyileşme odaklı yaklaşım psikiyatrik rehabilitasyon hizmetleri için kalite hedefi olarak kabul edilmektedir. Ancak ülkemizde çocuk ve ergenlere yönelik psikiyatrik rehabilitasyonda iyileşme odaklı uygulamalar henüz yeterince yaygınlaşmamış ve uygulanmamaktadır. Çocukluk ve ergenlik döneminde psikiyatrik hastalık tanısı alanlar için tedavi ve bakıma yön veren "ruhsal iyileşme" nin kavramsallaştırılmasına ve bu konu ile ilgili daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır. Benzer şekilde çocukluk ve ergenlik döneminde psikiyatrik rehabilitasyon hizmetleri için iyileşme odaklı stratejilerin belirlenmesi, uygulanması ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bunun için, farklı ülkelerdeki çeşitli rehabilitasyon hizmetlerinin ortak yönlerini ve farklılıklarını, güçlü yanlarını ve sınırlılıkları ortaya çıkarmak faydalı olabilir. Ruh sağlığı alanında kritik öneme sahip olan psikiyatri hemşireleri, rol ve sorumlulukları ile ruhsal iyileşme ve psikiyatrik rehabilitasyon sürecinin uygulayıcısı konumundadırlar. Psikiyatri hemşireleri, çocuk, ergen ve ailenin yanında olarak, ruhsal iyileşme sürecini hızlandırabilir, psikiyatrik rehabilitasyonu başarılı kılabilir. Çocuk ve ergenlik döneminde psikiyatrik rehabilitasyon, sürece dahil olan tüm paydaşlar için zor ama önemli bir mücadeledir.

Anahtar kelimeler: psikiyatrik rehabilitasyon, ruhsal iyileşme, çocuk psikiyatrisi, ergen psikiyatrisi

KAYNAKLAR

- Merikangas KR, Nakamura EF, Kessler, RC. Epidemiology of mental disorders in children and adolescents. Dialogues Clin Neurosci. 2009;11(1):7-20
- World Health Organization, Mental health of adolescents. WHO [Internet]. 2021 [cited 2023 Nov 30]. Available from: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/adolescent-mental-health).
- Agarwal V, Sinha S. Recovery in child and adolescent mental health: a new approach. Journal of Indian Association for Child and Adolescent Mental Health. 2016; 12(2), 116-120.
- Ward D. "Recovery": Does it fit for adolescent mental health? Journal of Child & Adolescent Mental Health. 2014; 26(1), 83–90.
- Williams NJ, Green P. Reliability and validity of a treatment adherence measure for child psychiatric rehabilitation. Psychiatr Rehabil J. 2012; 35(5), 369–375.
- Barrett NM, Gill KJ, Pratt CW, Roberts MM. Psychiatric rehabilitation. Academic Press; 2013.
- Bulut M, Yüksel Ç. Çocuk ve ergenlerde psikotrop ilaç kullanımı ve hemşirelik yaklaşımları. İçinde: Varışoğlu Y, Irmak Vural P, editörler. Sağlık & Bilim: Hemşirelik-3. İstanbul: Efe Akademi Yayınevi; 2021. s. 15-32.
- Stephan SH, Weist M, Kataoka S, Adelsheim S, Mills C. Transformation of children's mental health services: The role of school mental health. Psychiatr Serv. 2007; 58(10):1330-1338
- Yearwood EL, Pearson GS, Newland JA. Child and adolescent behavioral health: A resource for advanced practice psychiatric and primary care practitioners in nursing. John Wiley & Sons; 2021.
- Pratt CW, Barrett NM, Gill KJ, Roberts MM. Psychiatric rehabilitation 3rd ed. Elsevier Science; 2013.

ENGELLİLERDE PSİKOSOSYAL SORUNLAR VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI

Şafak Aydin[1], Gönül Gökçay[2]
[1]Kafkas Üniversitesi, Atatürk SHMYO, Sağlık Bakım Hizmetleri, Yaşı Bakım Programı, Kars, Türkiye
[2]Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği ABD, Kars, Türkiye

Giriş: Bu metinde engelliliğin doğuştan veya sonradan oluşabilecek, kalıcı veya geçici bir durum olduğu ve insanların günlük yaşam becerilerini yerine getirmede zorluklar yaşadığı belirtilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre dünya nüfusunun yaklaşık %16'sının engellilik yaşadığı tahmin edilmektedir.

Amaç: Bu derleme, engellilerde psikososyal sorunlar ve hemşirelik yaklaşımlar konusu güncel literatür taranarak ele alınmak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu derleme, 24.07.2023-05.08.2023 tarihleri arasında yapılmıştır. Tarama sırasında "Engellilik" VE "Psikososyal Sorunlar" VEYA "Engellilik" VE "Hemşirelik" VEYA "Engellilik" VE "Psikososyal Sorunlar" VE "Hemşirelik" anahtar kelimeleri ve bu kelimelerin İngilizce tercümeleri kullanılarak Google Akademik, PubMed free fulltext, Sience Direct, YÖK tez tarama gibi arama motorlarında taramalar yapılmıştır.

Tartışma: Engellilik durumunun bireyin yaşadığı gelişim dönemine göre psikososyal tepkilerini belirlediği ifade edilmiştir. Engelli bireylerin çeşitli düzeylerde bakıma ve sağlık hizmetine ihtiyaç duyduğu, bu durumun ekonomik ve toplumsal bağımlılığa yol açabileceği vurgulanmıştır. Engelli bireylerin değersizlik duygusu yaşayabileceği ve psikososyal sorunlarla karşılaşabileceği belirtilmiştir.

Sonuç: Sonuç olarak metinde, hemşirelerin engelli bireylere yönelik önemli bir rol oynadığı ve destekleyici bir yaklaşım benimsemeleri gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Engellilik, hemşire, hemşirelik yaklaşımı, psikososyal sorun.

PSYCHOSOCIAL ISSUES IN PEOPLE WITH DISABILITIES AND NURSING APPROACHES

Şafak Aydin[1], Gönül Gökçay[2]
[1]Kafkas University, Atatürk SHMYO, Health Care Services, Aged Care Program, Kars, TÜRKİYE
[2]Kafkas University, Faculty of Health Sciences, Department of Public Health Nursing, Kars, TÜRKİYE

Introduction: This text discusses the nature of disability, which can occur either congenitally or as a result of acquired illnesses or injuries, leading to temporary or permanent conditions. People may encounter difficulties in performing daily life skills. The World Health Organization estimates that approximately 16% of the world's population currently experiences significant disability, a number expected to rise due to population aging and the increasing prevalence of non-communicable diseases.

Aim: This review aims to address the topic of psychosocial issues in individuals with disabilities and nursing approaches by conducting a comprehensive literature review.

Methods: This review was conducted between July 24, 2023, and August 5, 2023. During the literature search, searches were performed using the keywords "Disability" AND "Psychosocial Issues" OR "Disability" AND "Nursing" OR "Disability" AND "Psychosocial Issues" AND "Nursing" in Google Scholar, PubMed free full text, ScienceDirect, and YÖK thesis databases.

Literature Findings: The psychosocial reactions of individuals to disability are influenced by the developmental period or age range in which the disability begins. Various levels of care and healthcare needs arise depending on the type of disability, potentially leading to economic and societal dependency. Engaging with others' assistance inadequacy may cause feelings of worthlessness, affecting self-confidence and self-expression. Nurses play a crucial role in providing psychosocial support to individuals with disabilities. Understanding and meeting their needs through individualized care plans can improve their quality of life. Nurses should approach disabled individuals with empathy and tolerance, addressing their daily life challenges and reducing the risk of psychosocial breakdown.

Conclusion: Additionally, promoting inclusivity and fair assessment based on individual goals and potential can contribute to reducing discrimination and stigmatization in society.

Keywords: Disability, nurs, nursing approach, psychosocial issues.

GİRİŞ

Engellilik insanların doğası gereği oluşabilecek [1], doğuştan veya akut bir hastalık ve yaralanma kaynaklı meydana gelen gecici/kalıcı bir durumdur [2]. İnsanlar hayatlarının herhangi bir döneminde kısa süreli ya da sürekli olarak günlük yaşam becerilerini yerine getirmekte güçlüklerle karşılaşabilmektedir [1]. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ, 2023), 1,3 milyar insanın (dünya nüfusunun yaklaşık %16'sı) şu anda önemli ölçüde engellilik yaşadığını tahmin etmekte ve bu sayının nüfusun yaşlanmasına ve bulaşıcı olmayan hastalıkların prevalansındaki artışla birlikte çoğaldığını belirtmektedir. Engellilik ister doğuştan ister sonradan olsun engelli bireyleri ruhsal veya psikososyal olarak etkileyebilecek bir durumdur [3].

AMAÇ

Bu derleme, engellilerde psikososyal sorunlar ve hemşirelik yaklaşımlar konusu güncel literatür taranarak ele alınmak amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Bu derleme, 24.07.2023-05.08.2023 tarihleri arasında yapılmıştır. Tarama sırasında "Engellilik" VE "Psikososyal Sorunlar" VEYA "Engellilik" VE "Hemşirelik" VEYA "Engellilik" VE "Psikososyal Sorunlar" VE "Hemşirelik" anahtar kelimeleri ve bu kelimelerin İngilizce tercümeleri kullanılarak Google Akademik, PubMed free fulltext, Sience Direct, Yök tez tarama gibi arama motorunda taramalar yapılmıştır.

TARTIŞMA

Engellilik durumunun bireylerdeki başladığı gelişim dönemine veya yaş aralığına göre bireyin psikososyal yaşamında tepkilerinin belirleyicisi olabilmektedir. Engelli bireyin yaşı ve içinde bulunduğu gelişim dönemindeki görevlerine göre etkilenme düzeyi farklılık gösterebilmektedir. Örneğin, doğumdan itibaren ya da bebeklik-çocukluk döneminde engelli olan bireyler sosyal izolasyon ve genel olarak korumacı tutumla karşı karşıya kalırken genç yetişkin döneminde veya ileri yaşlardaki dönemlerde engelli olan bireyler içinde bulundukları dönemin gerektirdiği gelişimsel görevleri yerine getirmekte zorlanmaktadırlar [4]. Engelli bireyler toplumsal rol kayıplarına uğraması, yaşamının birçok alanında değişikliklerle karşılaşması engellilerde psikososyal çöküntüye neden olabilmektedir [5].

Engelli birey sahip olduğu engel türüne göre çeşitli düzeylerde başkaları (aile, akraba, arkadaş vs.) tarafından verilecek bakıma ve sağlık hizmetine ihtiyaç duymaktadır. Engelli birey gelir getirecek bir işte çalışmıyorsa bu ihtiyaçlara ekonomik destek de eklenmektedir. Bu insanların başkalarına bağımlı olması, bakımını üstlenecek kişilerin olmaması ya da yetersizliği, maddi durumunun bakımı ve sağlık hizmetlerine erişimi etkilemesi onları daha da bağımlı hale

getirmektedir [5, 6]. Engelli bireyin herhangi bir sebepten rehabilitasyon hizmeti alamaması da bağımlılığı artırmakta, bunun yanı sıra toplumsal yaşantıya katılım ve uyumda güçlükler yaşanmaktadır. Ayrıca engelli bireylerin dışlanması, etiketlenmesi ve bakım ihtiyaçlarının karşılanmaması da yaşanan sorunlardandır [7]. Yapılan bazı araştırmalarda engelli bireylerin sağlık kuruluşlarının fiziki koşullarında, muayenelerinde, kişisel yardım ihtiyaçlarında ve özellikle görme engelli bireylerin sağlık kuruluşlarına ulaşımda sorunlar yaşadıkları görülmüştür bunun yanı sıra çalışmalarda, görme engelli bireylerin sağlık kuruluşlarında bilinçsizlik ve ilgisizlikle karşılaştıkları görülmektedir [8].

Engelliler, çevrelerinden yeterli desteği alamadıklarında değersizlik duygusuna kapılmakta ve bu da onların mutsuz olmalarına, özgüven eksikliği ve kendini ifade etme zorluğu yaşamalarına neden olmaktadır. Engelli bireyler, engelli olmayan bireylerin davranışlarını, becerilerini yerine getiremediklerinde düş kırıklığı, özgüven ve güdülenme kaybı yaşamaktadırlar [5]. Sürekli olarak bir engele sahip olmak bireylerde stres yükünü artırmakta, engelli bireyin kendini yönetme becerisini olumsuz yönde etkilemektedir [9]. İşlevsel kısıtlaması olan bireylerde toplumdaki etiketlenmeyi algıladıklarında depresif duygular yaşanabilmektedir. İşlevsel kısıtlılık derecesi artıkça depresyon semptomlarında artış gözlenmektedir [4].

Yapılan bir çalışmaya göre, toplumda, engelli birey bir eylem gerçekleştireceği zaman insanların hemen yardım etme isteğiyle bireye yaklaşıp onun yerine eylemi yapmaya çalıştığı görülmüştür. Bunu yaparken insanlar kendini iyi hissetmektedir çünkü kendi açısından karşısındaki yardıma ihtiyacı olan bireye el uzatmıştır. Oysaki engelli bireylerin yardım istemedikçe diğer insanların onlara yardım etmesini ‘işe yaramazlık ya da gücünün yetmemesi’ hislerine kapılmalarına neden olur. Araştırmaya göre, bunun yerine engelli bireylerin toplumdaki bireylerden özel olarak yardım istemedikçe müdahale etmemeleri gerektiği vurgulanmaktadır. Engelli bireyler bu yardım etmek isteyen ve onları yeteneksiz olarak gören insanların dışında bazıları tarafından da görünmez bir azınlık grubu olarak görülmektedir [10].

Engellilik ister doğuştan ister sonradan olsun engelli bireyleri ruhsal veya psikososyal olarak etkileyebilecek bir durumdur. Bundan dolayı engelli bireylerin psikososyal olarak desteklenmesi gerekmektedir [10]. Bu bağlamda halk sağlığı ve psikiyatri hemşirelerine engelli bireylerin sağlık ve bakım ihtiyaçlarını karşılamak için önemli bir rol ve görevler düşmektedir [8]. Engelli bireylerin yaşadığı psikososyal zorlukları anlamak, onların ihtiyaçlarını karşılamak ve destek sağlamak, hemşireler için önemli bir sorumluluktur.

Hemşireler, engelli bireylerle çalışırken empati ve hoşgörü ile yaklaşmalıdır. Onların yaşadığı günlük yaşam zorluklarını anlamak, değer vermek ve onları desteklemek, psikososyal çöküntü riskini azaltabilir. Engelli bireylerin yaşam kalitesini artırmak için fiziksel ve psikososyal ihtiyaçlarına yönelik bireyselleştirilmiş bakım planları oluşturmak önemlidir.

Hemşireler, engelli bireylerin yaşam dönemlerine ve gelişim süreçlerine özgü ihtiyaçlarına uygun bakım sağlamalıdır. Doğumdan itibaren engelli olan bireylerle bebeklik ve çocukluk dönemlerinde ailelerine ve bireylere destek olmak, erken müdahale ve rehabilitasyon hizmetlerinin erişilebilirliğini sağlamak önemlidir. Genç yetişkin döneminde veya ileri yaşlarda engelli olan bireylerle çalışırken ise, onların bağımsızlık ve topluma katılımını destekleyecek yöntemleri kullanmak gerekir.

Hemşireler, engelli bireylerin özgüven eksikliği ve kendini ifade etme zorlukları yaşayabileceğini anlamalıdır. Onlara destekleyici bir iletişim tarzı benimsemek, duygusal olarak güçlendirmek ve kendi bakımlarını yönetmelerine yardımcı olmalıdır. Engelli bireylerin başkaları tarafından yardım teklifleri karşısında hissedebilecekleri değersizlik duygusunu azaltmak için, hemşirelerin onların kendi becerilerini kullanmalarına ve karar verme süreçlerine katılmalarına fırsat tanımaları gerekmektedir.

Hemşireler aynı zamanda toplumda engelli bireylere yönelik ayrımcılığı ve etiketlemeyi azaltmada önemli bir rol oynarlar. Engelli bireyleri görünmez bir azınlık olarak değil, bireyin kendi hedefleri ve potansiyeli doğrultusunda değerlendirmek ve desteklemek, toplumda daha kapsayıcı bir yaklaşımın benimsenmesine katkı sağlayacaktır.

SONUÇ

Sonuç olarak, engelli bireylerin psikososyal ihtiyaçlarının karşılanması ve toplumda daha kapsayıcı bir yaklaşımın benimsenmesi için hemşirelerin önemli bir rolü bulunmaktadır. Engelli bireylerin bireyselleştirilmiş ve destekleyici bakım alması, yaşamlarında daha iyi bir deneyim yaşamalarına yardımcı olacaktır. Ayrıca toplumda engelli bireylere yönelik ayrımcılığın ve etiketlemenin azaltılması için farkındalık oluşturulması ve daha duyarlı bir yaklaşım benimsenmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Topal, S. (2021). Fiziksel engelli annelerin çocuklarının bakımı ile ilgili deneyimleri ve hemşirelerden beklentileri, Sakarya Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Sakarya.
- Gökçay, G., & Çevirme, A. (2022). Eğitim ve progresif gevşeme egzersizleri temelli bir uygulamanın zihinsel engelli bireylerin bakım vericilerinin yaşam kalitesi, algıladıkları stres ve başa çıkma yolları üzerine etkisi: Randomize kontrollü çalışma protokolü. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi, 7*(3), 993-1018.
- Dünya Sağlık Örgütü, Engellilik ve Sağlık. Cenevre: DSÖ (2023). Erişim Tarihi: 27.08.2023 https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health

- Korkman, H., & Uluışık, G. (2021). Engellilerin Karşılaştığı Psikolojik Sorunlar. *INSAC Advances in Social and Education Sciences*, s.107-122.
- Çaynak, S. (2021) Tidal modele dayalı psikiyatri hemşireliği yaklaşımının bedensel engelli yetişkin bireylerde hayatın anlamı ve baş etme düzeyine etkisi: Bir eylem araştırması. Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi.
- Gökçay G, Ersarı Şen E, (2023). Yaşlı Sağlığı ve Halk Sağlığı Hemşireliği Yaklaşımları. A. Çevirme (Ed.) Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri Kapsamında Riskli Gruplar ve Riskli Durumlar Halk Sağlığı Hemşireliği Yaklaşımı. Akademisyen Kitabevi, Ankara, 2023, 171- 187. ISBN:978-625-399-243-9.
- Ören, E. D. T., Dereli, F., & Sarı, H. Y. (2021). Engelli bireylerin sağlık hizmetine ve bakıma erişimi ile ilgili yaşadıkları sorunlar. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 6(3), 185-192.
- Arık, Z., & Ozcan, D. (2019). Dımensıons Of Socıal Exclusıon In The Instıtutıonal, Educatıonal And Psychosocıal Aspects Of Vısually Impaıred Indıvıduals. *European Journal of Special Education Research*.
- Mills, W. R., Huffman, M. M., Roosa, J., Pitzen, K., Boyd, R., Schraer, B., & Poltavski, D. (2022). Provision of Home-Based Primary Care to Individuals With Intellectual and/or Developmental Disability Is Associated With a Lower Hospitalization Rate Than a Traditional Primary Care Model. Journal of the American Medical Directors Association, 23(10), 1653-e15.
- Dunn, D. S. (2019). Outsider privileges can lead to insider disadvantages: Some psychosocial aspects of ableism. *Journal of Social Issues, 75*(3), 665-682.Formun Üstü

MODERN ÇAĞIN HASTALIĞI: UMUTSUZLUK

Meltem ÇAPAR ÇİFTÇİ
Hemşire, Ağın Toplum Sağlığı Merkezi, Elazığ / Türkiye

ÖZET

Giriş: Umut, insan varlığının temelini ifade etmektedir. Bununla birlikte, ikiliği içinde paradoksaldır, çünkü tam da varlığı umutsuzluk olasılığını ima etmektedir. Umut, beklentiyi etkiler, ancak farklı ve çok yönlü bilişsel, somutlaştırılmış ve genel olarak varoluşsal bir deneyimdir. Bireylerin fiziksel ve psikolojik sağlıklarını destekleyici uygulamalar benimsemek gerekmektedir.

Amaç: Bu derleme, Modern Çağda umutsuzlukla ilişkili farkındalık kazandırmak amacıyla yapılmıştır.

Sonuç: Bireylerin umutsuzluk sürecini daha az fiziksel ve psikolojik hasarla atlatmasını sağlamak, ülkelerin de bu süreci uzun vadede daha az ekonomik ve sosyal hasarla atlatmasını beraberinde getirecektir. Büyük başarıların hala mümkün olduğunu ve en güzel günlerimizin geçmişte kalmadığını bilmeliyiz.

Anahtar Kelimeler: Umut, Umutsuzluk, Umutsuzlukla Baş Etme

THE DİSEASE OF THE MODERN AGE:HOPELESS

Meltem ÇAPAR ÇİFTÇİ
Hemşire, Ağın Toplum Sağlığı Merkezi, Elazığ / Türkiye

Introduction: Hope expresses the foundation of human existence. However, it is paradoxical in its duality, because its very existence implies the possibility of despair. Hope influences expectation, but is a distinct and multifaceted cognitive, embodied, and generally existential experience. It is necessary to adopt practices that support the physical and psychological health of individuals.

Purpose: This compilation was made to raise awareness about hopelessness in the Modern Age.

Conclusion: Enabling individuals to overcome the despair process with less physical and psychological damage will enable countries to overcome this process with less economic and social damage in the long term. We must know that great achievements are still possible and that our best days are not in the past.

Keywords: Hope, Despair, Dealing with Despair

MODERN ÇAĞIN HASTALIĞI: UMUTSUZLUK

Umudunu kaybedemezsin. Umudunu kaybedersen her şeyini kaybedersin.
~ Studs Terkel, *Hope Dies Last*

GİRİŞ

Umutsuzluk kavramını açıklamadan önce umudun ne olduğunu bilmemiz gerekmektedir. Bu çerçeveden bakıldığında umut; bireyin geleceğiyle ilgili iyi hissetmesini sağlayan, ummaktan doğan güven duygusu şeklinde tanımlamaktadır. Umudu içinde barındıran birey gelecekle ilgili ulaşmak istediği amaçlarına ulaşmak için uyguladığı planlarının olumlu sonuçlanacağına inanmaktadır. Umudun doğası kişiden kişiye değişmektedir (1). Umut durağan değildir sürekli olarak gelişmektedir. Koşullar değiştikçe, umutlar yeniden formüle edilebilir. Umut, insan varlığının temelini ifade etmektedir. Bununla birlikte, ikiliği içinde paradoksaldır, çünkü tam da varlığı umutsuzluk olasılığını ima etmektedir. Umut, beklentiyi etkiler, ancak farklı ve çok yönlü bilişsel, somutlaştırılmış ve genel olarak varoluşsal bir deneyimdir (2,3). Umut olmadığında ise umutsuzluk riski ortaya çıkmaktadır. Umudun yokluğu umutsuzluğun varoluş sebebidir. Umutsuzluk; bireyin yaşadığı fiziksel veya zihinsel bir olayın olumsuz sonuçlanacağına dair hissettiği ruh halidir. Birey yaşadığı bu olay karşısında kötü gelişmelerin sürekli olarak devam edeceğine ve hayatında iyi bir olayın olmayacağına inanmaktadır. Böyle bir durumda birey olayların değişmeyeceğini düşünmektedir (4). Umutsuzluk beraberinde birçok duyguyu da barındırmaktadır. Bunlardan bazıları karamsarlık, eyleme geçememe, çaresizlik gibi duygulardır. Aynı zamanda umutsuzluk depresyonun temel etkenidir ve en önemli özelliği olumsuz düşüncelerdir. Beck ve ark ise umutsuzluğu; kişilerin başarısız oldukları durumlar karşısında karşılaştıkları sorunları hiçbir şekilde çözemeyeceklerine inanmaları, bir gerekçe olmadan yaşadığı olaylara yanlış anlamlar yüklemesi, kendileri için koydukları bir hedefe ulaşmak için çaba gösterseler bile negatif bir sonuç alacağını beklemesi olarak tanımlamışlardır (5). Umutsuz birey onu mutlu edecek bir olayla karşılaşmayacağına inanmaktadır. Böyle bir olayla karşılaşsa bile bunun sonucunda kötü bir şey olacağına ve karşılaştığı bu olumsuz durumla baş edebilecek yeterliliği kendinde bulamayacağına inanmaktadır. Yani birey geleceğiyle ilgili olumsuz bir inanç içerisindedir. Euripides'in Amphitryon'una göre umutsuzluk 'değersiz bir adamın işaretidir'; Aquinas bunu "günahların en büyüğü" olarak kabul eder; Charles Peirce ise umutsuzluğu delilikle bir tutmaktadır. Ve çağdaş filozoflar, umutsuzluğun verimsiz,

Güçsüz, güçsüz veya nihilist olduğu görüşüyle bir motivasyon ve cesaret kaynağı olarak umudun kutlayıcı açıklamalarını birlikte değerlendirmektedirler. Umut kavramında birey kendisine koyduğu hedefe ulaşmak üzere yaptığı planların başarıyla sonuçlanacağını öngörmektedir; ancak umutsuzluk duygusunda birey başarısız olacağına inanmaktadır. Bu iki karşıt kavram durumdan duruma, kişiden kişiye ve zamana göre değişiklik göstermektedir. Umut ve umutsuzluk, temel insan duygularının sürekliliği üzerinde iki karşıt durum olup psikolojik, zamansal ve toplumsal boyutlardan etkilenerek birbirleriyle diyalektik bir ilişki içinde bulunmaktadır. Bu durum bakım bilimlerindeki filozofların, psikologların, ilahiyatçıların ve araştırmacıların ilgisini çekmektedir (6).Tarihsel süreç olarak Aristoteles ve St. Augustinus, düşüncelerinde, umut kavramına yer vermektedir. Aristoteles, umudun, Fizik'in VII. kitabında umudun bir erdem olmadığını ve kendini-tamamlamış olanın alanına ait bir şey olduğunu irdelemektedir. St. Augustinus, Enchiridion VIII'de, umut ve sevgiyi inançta temellendirmekle birlikte, umudu kökensel anlamda iyi ile ilintili ve korkunun tam karşıtı olan bir şey olarak açıklamaktadır. Spinoza'da umut, St. Augustinus'ta olduğu gibi, korkunun tam karşıtı olarak yerini alır. Spinoza, umudu, olası geleceğin alanına ait olduğu için, içinde şüpheyi de barındıran, anlık-süreksiz zevk olarak tanımlar. Modern Çağ'a gelindiğinde özellikle Locke ve Hume'un umudu korkuya karşıt bir şey olarak anlama geleneğini sürdürdüğü görülür. Burada, korku ve umut öznenin amaçladığı şeyin belirsizliğinden kaynaklanır. Ancak umut, iyi ve olası nesneyi belirtirken, korku olası-kötüyü belirtmektedir. Umut sorunu ile ilgili tarihsel görüşlerin aurası Kierkegaard'ın köktenci düşüncesinde değişime uğrar. Bu anlamda, Kierkegaard'ın umut kavramını umutsuzlukta temellendirmesi devrimsel bir niteliğe sahiptir. Kierkegaard ile başlayan, Gabriel Marcel, Ernst Bloch ve Albert Camus gibi düşünürlerin izini sürdüğü bu yeni düşünce, felsefi-dinsel geleneğin umut ve korku karşıtlığını ya da umudu inançta temellendirmesini tamamen bir kenara bırakarak, umudun temel öncüllerini umutsuzluk, absurd ve kaygı olarak biçimlendirir. **(**Stewart, 2019). Kierkegaard Ölüme Götüren Hastalık'ı 1849 yılında, Anti-Climacus/Diğer adı) müstear adı altında yayımladı. Ölüme Götüren Hastalık'ın başında, Hegel'in bazı anahtar terimlerini kullanmak suretiyle Anti-Climacus, [ondaki] Hegel etkisini doğrudan göstermektedir. Düşünce tarihindeki köktenci dönüşüm, umutsuzluğun felsefesi olarak gelişmektedir. Kierkegaard ile başlayan umutsuzluğun felsefesinin temel savı, insan varoluşunun kendini yeryüzünde bir sürgün olarak bulduğu ve bu sürgünlüğün, onda daima umutsuzluğun yitik belleği olarak açığa çıktımasından kaynaklanmaktadır. Kierkegaard'a göre, birinin kendi olması ya da olamaması sorunu beraberinde umutsuzluğun kökeni nedir? Mutlak bir kökeni var mıdır? Umutsuzluk, bir ayrıcalık mı yoksa kapatılamaz bir

boşluk ya da eksiklik midir?", sorularını getirmektedir. Umutsuzluk, hem insan varoluşunun yitimsizle tek ilişki biçimidir ve bu nedenle, ayrıcalıktır. Hem de yitimsize ulaşmanın olanaksızlığıdır. Bu anlamda, umutsuzluk, en büyük talihsizlik ve ızdırapdır. Varoluşun esaretini anlatmaktadır. Bir tür mahkûmiyettir. Umutsuzluğun ikili yapısı, onun doğası gereği paradoksal olmasından kaynaklanmaktadır. Kierkegaard'ın düşsel kimliği Anti-Climacus'un ölümcül umutsuzluğunun yanı sıra Camus'nün çılgın kralı Caligula, umutsuzluğun absurd ile yüzleşmede temellendirilme öyküsünü anlatmaktadır (7).

2.UMUTSUZLUK NEDENLERİ

Umutsuzluğun pek çok nedenden kaynaklandığı düşünülmektedir. Benliğin yitirilmesi, hayatın anlam ve amacının yitirilmesi, inancın yok olması, yaratıcı ve üretici olamama, bedensel sakatlık ve organ yetmezliği, yaşamda yaşanılan olumsuz olaylar gibi pek çok sebebi olabilmektedir.

2.1.Benliğin Yitirilmesi

Benliğin gelişmesi bireysel ve sosyal pek çok faktör tarafından engellenmektedir. Bu durumda bireyde gerçek özle yalancı öz arasında çatışma oluşmaktadır. Bu çatışmayı sonlandırmak üzere gerçek öz bilinçten uzaklaştırılarak baskı altına alınmakta ve böylelikle de çatışma bilinçten uzaklaşarak yoğunluğu azaltılmaktadır. Fakat bu durum bireyde umutsuzluğa yol açmaktadır. Çünkü umutsuzluk çözülmeyen çatışmaların bir sonucu olarak oluşmaktadır. Bu durumda bireyin gerçek özünü kaybetmesi umutsuzluk nedeni olarak görülmektedir. Benliğin yani gerçek özün gelişmediği ve bütünleşmediği durumlarda ise umutsuzluk devam etmektedir (8).

2.2. İnancın Yok Olması

Bireyde meydan gelen inançsızlık onun umutsuzluğa düşmesinin en temel sebeplerinden biri olmaktadır. Çünkü bireylerin etrafındaki insanlara, kendilerine, geleceğine kısacası yaşamına olan inancını kaybetmesiyle umutsuzluk oluşmaktadır. Çocukluk yıllarında bireylerin yaşamış olduğu olaylar olaylar onların kendilerine, insanlara ve yaşama inanmalarında ve güvenmelerinde önemli rol oynamaktadır. Çünkü bireylerin yaşamı algılayış biçimlerinin belirleyici faktörü çocukluk anılarıdır. Bu durum bireyleri umutsuzluğa sürüklemektedir (8).

2.3. Anlam Yitimi ve Amaçsızlık

Bireyde ortaya çıkan umutsuzluk duygusu bireyin hayatının boş ve anlamsız olduğu düşüncesinden oluşmaktadır. Yeterli bir benlik yapısına sahip olan birey, kendisine yönelttiği "ben kimim" ve nereye yönelmeliyim" gibi sorulara gereken cevapları vermektedir. Yaşamının anlamını yitirmiş ve kendisine bir amaç veya hedef belirlemeyerek hem kendisine hem de diğer

tüm insanlara karşı inancını kaybetmiş bir kişi umutsuzluk duygusu içerisinde kaybolmaktadır (8).

2.4. Yaratıcı ve Üretici Olamama

Bireyin yaratıcı ve üretken olmaması, güçsüzlük ve korku gibi duygulara kapılarak umutsuz olmasına sebep olmaktadır. İnsarnların bazılarının olgunluk dönemlerinde umutsuzluk duygusuna kapıldıkları görülmektedir. Çünkü olgunluk dönemlerinde bireyde ya kendini beğenme ya da umutsuzluk duygusu oluşmaktadır. Yaşamını birtakım işler yapmak, çocuk büyütmek ve sanat eserleri yapmak gibi işlere adayan, üretici bir biçimde yaşayan bireyler meydana getirdikleri şeylerden insanların faydalandıklarını gördüğü takdirde mutlu olmaktadır. Ancak birey yaratıcı ve üretken değil ise olgunluk döneminde huzura kavuşamamaktadır. Birey mevcut güçlerini ve yeteneklerini kullanamamış ve üretken olmaya karşı inancını yitirmiş ise umutsuzluk duygusu ortaya çıkmaktadır Çoğu zaman umutsuzluk duygusu içerisinde olan bireyin başka sebeplerden dolayı bu duyguya kapıldığını düşünsek de asıl neden üretici tarafının eksik olmasından kaynaklanmaktadır (8).

2.5. Bedensel Sakatlık ve Organ Yetmezliği

Dünyaya organ yetmezliği gelen ya da bir kaza sonucunda bedensel sakatlık ya da organ yetmezliği yaşayan bir birey psikolojik olarak diğer insanlardan farklı olarak “kendine acıma, kendisini diğer insanlardan ayırma ve umutsuzluk” duygularını daha fazla yaşayabilmektedir. Bireyde var olan bu kayıp sebebiyle kişi kendini umutsuz hissederek depresyona girebilmektedir (8).

2.6. Yaşamdaki diğer birtakım olumsuzluklar

Uzun süreli olarak ortaya çıkan fiziksel hastalıklar, başarısızlıklar, sevilen bir insan tarafından aldatılmak, yakınında çok sevdiği bir kişiyi kaybetmek, iflas etmek, işsiz kalmak, boşanmak gibi durumlar karşısında olayın ağırlık düzeyine ve birey için ne ifade ettiği, ne kadar önem taşıdığına bağlı olarak bireyler özgüvenlerini kaybetmek yoluyla umutsuzluk duygusu ortaya çıkmaktadır. Çünkü umutsuzluk duygusunun ortaya çıkmasında sevgi kaybı ve özsaygı kaybı etkili olmaktadır (8).

3.UMUTSUZLUKLA İLGİLİ YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

Umut kavramı, önemli klinik ikilemler ortaya çıkardığı için pek çok araştırmacının ilgi konusu olmuştur. Bir araştırmada, yaşam doyumu ile umutsuzluk arasında negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır (Şahin, 2020). Başka bir çalışmada ise depresyon seviyesi yüksek olan bireylerin umutsuzluk seviyelerinin de yüksek olduğu belirtilmiştir . Covid-19 pandemi döneminde araştırmalarda ise eğitim seviyesi liseden düşük olanlar, çocuk

sayısı üçten fazla olanlar, iş sahibi olmayanlar, ruhsal rahatsızlık geçmişi bulunanlar, günde sekiz saatten daha fazla sosyal medya sitelerinde vakit geçirenler ve uyku problemi yaşayanların ‘’umutsuzluk’’ açısından risk altında olduğu saptanmıştır (9).

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Umutsuzluk duygusu psikoloji ve psikiyatri bilimlerinin üzerinde sıkça durduğu bir konu olmuştur. Umutsuzluk duygusunda ileriye yönelik olumsuz bakma durumu söz konusudur. Geleceğe olumsuz bakma ve umutsuzluk depresyonu belirleyen temel özelliklerden birisidir. Bununla beraber umutsuzluk duygusunun kişide oluşan intihar düşüncesi ve depresyon ile ilişkisinde önemli bir rol aldığını gösteren çalışmalar mevcuttur. Depresyon, intihar alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığı, nevroz vb psikiyatrik rahatsızlıklar umutsuzluğun sonucunda görülebilmektedir. ***Umutsuzlukla baş edilmesinde etkili yöntemler:***

- ✓ Bireylerin fiziksel ve psikolojik sağlıklarını destekleyici uygulamalar benimsemek gerekmektedir. Bireylerin umutsuzluk sürecini daha az fiziksel ve psikolojik hasarla atlatmasını sağlamak, ülkelerin de bu süreci uzun vadede daha az ekonomik ve sosyal hasarla atlatmasını beraberinde getirecektir.
- ✓ Büyük başarıların hala mümkün olduğunu ve en güzel günlerimizin geçmişte kalmadığını bilmeliyiz. Değişim sürecine katılmak için büyük, kahramanca eylemlerde bulunmamız gerekmiyor. Küçük eylemler, milyonlarca insanla çarpıldığında dünyayı dönüştürebilir. "Kazanmasak" bile, diğer iyi insanlarla birlikte değerli bir şeye dahil olduğumuz gerçeğinde eğlence ve tatmin bulunmaktadır. Umuda ihtiyacımız var. Herkesten ve her şeyden çok…
- ✓ Bir iyimser, zamanımızın karanlığında ille de neşeli, biraz özlü bir ıslık çalan biri değildir. Kötü zamanlarda umutlu olmak sadece aptalca romantiklik değildir. İnsanlık tarihi sadece zulmün değil, şefkatin, fedakarlığın, cesaretin, nezaketin de tarihi olduğu gerçeğine dayanmaktadır. Bu karmaşık tarih içinde vurgulamayı seçtiklerimiz, hayatımızı belirleyecektir. Sadece en kötüsünü görürsek, bir şeyler yapma kapasitemizi yok etmiş oluruz.
- ✓ İnsanların muhteşem davrandığı o zamanları ve yerleri - ve o kadar çok var ki - hatırlarsak, bu bize harekete geçme enerjisi vererek ve en azından bu dönen topuzu farklı bir yöne gönderme olasılığını yaratmış oluruz. Ve ne kadar küçük olursa olsun harekete geçersek, büyük bir ütopik geleceği beklememize gerek kalmaz. Gelecek, sonsuz bir şimdiler silsilesidir ve etrafımızdaki tüm kötü şeylere meydan okuyarak,

insanların yaşaması gerektiğini düşündüğümüz gibi şimdi yaşamak başlı başına harika bir zaferdir (10).

KAYNAKLAR

- Artıran, M., & Şeker, A. (2020). Otomatik düşüncelerin yordayıcılığı: umut ve umutsuzluk farkı. *Elektronik sosyal bilimler dergisi*, *19*(73), 36-47.
- Ferrero, S., Amri, E. Z., & Roux, C. H. (2021). Relationship between Oxytocin and Osteoarthritis: Hope or Despair?. *International Journal of Molecular Sciences*, *22*(21), 11784.
- İmamoğlu, A. ve Yavuz, A. (2011). Üniversite gençliğinde dini inanç ve umutsuzluk ilişkisi. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 13(23), 205-244.
- Mahoney, D. (2021). Time and meaning in the void between hope and despair. *Journal of medical ethics*, *47*(4), 229-230.
- Branch, D. (2011). *Kenya: Between hope and despair, 1963-2011*. yale university press.
- Talley, N. J. (2020). Health and medicine in a pandemic year: moving from the "winter of despair" to the "spring of hope". *Medical Journal of Australia*, *213*(11), 484-488.
- Bekircan, E., & Okanlı, A. (2023). Yaşlı bireylerde depresyon ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, *16*(1), 16-22.
- Kierkegaard, S. (2007). Ölümcül Hastalık Umutsuzluk (Çev.: M. Mukadder Yakupoğlu). Ankara: Doğu Batı Yayınları
- Huber, J. (2023). Hope from despair. *Journal of Political Philosophy*, *31*(1), 80-101.
- Dossey, L. (2019). Deaths of despair. *Explore (New York, NY)*, *15*(1), 1-6

AFET SÜREÇLERİNDE GEBELERİN YAŞADIĞI PSİKOSOSYAL SORUNLAR

Nesrin Çunkuş Köktaş
Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Türkiye

Giriş: Günümüzün en önemli küresel sorunları arasında yer alan doğal afetler, ekolojik çevreyi tahrip etmekte ve ağır hasarlara neden olmaktadır. İnsan yaşamı üzerinde can kaybı ve zihinsel, fiziksel, sosyal ve ruhsal zararların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Dünya genelinde kadınlar, doğal afetler sırasında ve sonrasında en savunmasız nüfuslar arasında yer almaktadır. Özellikle gebeler ve anne rahmindeki bebekler şüphesiz en çok etkilenen dezavantajlı gruplardan sayılabilir. Afet durumlarında kadınlar güvenlik, beslenme, barınma ve sağlık problemleri yaşayabilmektedir. Ayrıca gebeler, afet sonrası süreçte travma, uyku bozuklukları, stres, depresyon, anksiyete, intihar düşünceleri ve saldırgan davranışlar gibi ruhsal problemler gebeler arasında en çok görülen psikolojik sorunlardır. Gebelik sürecinde bu psikolojik problemler, düşük doğum ağırlığı, erken doğum, yeni doğanda gelişme geriliği, enfeksiyon, spontan düşük riski gebelik bakım ve takibinde eksiklik gibi anne ve çocuk sağlığı üzerinde olumsuz sonuçlar yaratabilir. Bu bağlamda doğal afet süreçlerinde gebelerin psikolojik durumlarının değerlendirilmesi yaşanabilecek olası afetler öncesi gerekli önlemlerin alınması açısından önemli olabilir.

Amaç: Bu derleme, afet süreçlerinde gebelerin yaşadıkları psikososyal sorunları literatür doğrultusunda incelemek ve sonuçlarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Sonuç: Doğal afetler sonucu gebelerde post-travmatik stres, depresyon, anksiyete, korku, uyku ve yeme bozuklukları gibi problemler görülebilmektedir. Ayrıca, yaşanan bu psikolojik sorunların anne ve çocuk sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olduğu sonucuna varılmıştır. Literatürde doğal afet süreçlerinde gebelerin ruhsal durumlarını değerlendiren sınırlı sayıda çalışmaya rastlanılmıştır. Yaşanabilecek olası afetler sonrasında gebelerin ruhsal durumlarını olumlu şekilde sürdürebilmelerine yönelik afet öncesinde bilgi ve danışmanlık sağlanmalıdır. Doğal afetler sırasında gebelerin psikolojik sorunlarını değerlendiren daha fazla sayıda nitel ve nicel araştırmalara ihtiyaç vardır. Bu derleme çalışmasının doğal afet sırasında veya sonrasında afetlere doğrudan/dolaylı olarak maruz kalan tüm gebelerin psikolojik durumlarını değerlendiren tüm çalışmalara rehberlik edebileceği ve literatüre katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: afet, gebelik, kadın, psikososyal

PSYCHOSOCIAL PROBLEMS EXPERIENCED BY PREGNANTS IN DISASTER PROCESSES

Nesrin Çunkuş Köktaş

Pamukkale University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, TÜRKİYE

Introduction: Natural disasters, which are among the most important global problems of today, cause loss of life and physical, mental, spiritual and social damages on human life, as well as destroying the ecological environment and causing damage. Worldwide, women are among the most vulnerable populations during and after natural disasters. Especially pregnant women and babies in the womb can be counted as one of the most affected disadvantaged groups. In disaster situations, women may experience security, nutrition, shelter and health problems. In addition, psychological problems such as trauma, sleep disorders, stress, depression, anxiety, suicidal thoughts and aggressive behavior are the most common psychological problems among pregnant women in the post-disaster period. During pregnancy, these psychological problems can have negative consequences on maternal and child health, such as low birth weight, preterm birth, growth retardation in the newborn, risk of infection, spontaneous abortion, and lack of pregnancy care and follow-up. In this context, the evaluation of the psychological state of pregnant women during natural disasters may be important in terms of taking necessary precautions before possible disasters.

Purpose: This review was made to examine the psychosocial problems experienced by pregnant women in disaster processes in line with the literature and to evaluate the results.

Conclusion: As a result of natural disasters, problems such as post-traumatic stress, depression, anxiety, fear, sleep and eating disorders can be seen in pregnant women. In addition, it has been concluded that these psychological problems have negative effects on maternal and child health. A limited number of studies have been found in the literature evaluating the mental status of pregnant women, in natural disaster processes. Pre-disaster information and counseling should be provided to pregnant women so that they can maintain their mental state positively after possible disasters. There is a need for more qualitative and quantitative studies evaluating the psychological problems of pregnant women during natural disasters. It is thought that this review study can guide all studies evaluating the psychological status of all pregnant women who are directly/indirectly exposed to disasters during or after natural disasters, and will contribute to the literature in this respect.

Keywords: disaster, pregnancy, woman, psychosocial

KAYNAKLAR

- Baykan A. Deprem mağduru kadınlarda psikolojik etkiler ve fiziksel aktivitenin iyileştirici rolü: Sistematik bir derleme (analiz). Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi; 2023.
- Brunson J. Maternal, newborn, and child health after the 2015 Nepal earthquakes: An investigation of the long-term gendered impacts of disasters. Matern Child Health J. 2017;21: 2267-73.
- Afet ve Acil Durum (AFAD). (2022). Doğal Afetler. Erişim tarihi: 05.05.2023. Erişim linki: https://www.afad.gov.tr/afadem/dogal-afetler
- Liu J, Liao X, Qian S, Yuan J, Wang F, Liu Y, et al. Community transmission of severe acute respiratory syndrome coronavirus 2, Shenzhen, China, 2020. Emerg Infect Dis. 2020;26(6):1320-23.
- Gentile S, Fusco ML. Untreated perinatal paternal depression: Effects on offspring. Psychiatry Res. 2017;252:325-32.
- Arıca F, Çakır C, Kağnıcı DY. Kırılgan gruplar özelinde afetlerde psikososyal hizmetler. Afet ve Risk Dergisi. 2023;6(1):176-87.
- Rees S, Channon S, Waters CS. The impact of maternal prenatal and postnatal anxiety on children's emotional problems: A systematic review. Eur Child Adolesc Psychiatry. 2019;28:257-80.
- Demirci K, Avcu T. Afet süreçlerinde kadın bireylerin yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri: İzmir ili örneği. Batman Üniv Yaşam Bilim Derg. 2021;11(1):86-105.
- Xiong X, Harville EW, Mattison DR, Elkind-Hirsch K, Pridjian G, Buekens P. Hurricane Katrina experience and the risk of post-traumatic stress disorder and depression among pregnant women. Am J Disaster Med. 2010;5(3):181-7.
- Wu Y, Zhang C, Liu H, Duan C, Li C, Fan J, et al. Perinatal depressive and anxiety symptoms of pregnant women during the coronavirus disease 2019 outbreak in China. Am J Obstet Gynecol. 2020;223(2):240.e1-240.e9.
- Eskici L, Demir Akca A.S, Atasoy N, Arıkan İ, Harma M. Gebelerde depresyon ve anksiyete bozukluğunun obstetrik sonuçları ve yenidoğan üzerine etkileri. Anatol J Clin Investig. 2012;6(1):10-6.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN KADIN RUH SAĞLIĞINA ETKİSİ

Elif AYDIN, Derya ÖZBAŞ GENÇASLAN
Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı
Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Özet

Giriş: Kadınların yalnızca kadın olmaları sebebiyle gördükleri şiddete, kadına yönelik şiddet denir. Kadına yönelik şiddet fiziksel, psikolojik, sözel, ekonomik ve cinsel şiddet olarak gruplandırılır (2). Ülkemizdeki sıklığı %38, Dünya'daki sıklığı ise %30 civarındadır(5,6). Kadınlar, şiddeti çoğunlukla partner, baba, erkek kardeş ve oğul gibi kendilerine yakın erkeklerden görmektedirler (8). Şiddet sonrasında her kadın bedensel, ruhsal ve sosyal açıdan olumsuz şekilde etkilenmektedir. Bedenlerine aldıkları darbeler zamanla kaybolurken ruhlarına aldıkları darbeler daha büyük sorunlara neden olmaktadır. Bu sorunlar geçmişe dönüşler, panik ataklar, uyku sorunları, travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), depresyon, kaygı ve intihar şeklinde kendini gösterebilmektedir (4,9,12).

Amaç: Bu derleme kadına yönelik şiddetin kadın ruh sağlığına etkisini irdelemek amacıyla yapılmıştır.

Sonuç: Şiddetin kadın ruh sağlığı üzerinde etkileri azımsanmayacak kadar ciddi boyutlardadır. Kadının maruz kaldığı şiddet sonucu oluşan ruhsal bozulmaların önüne geçmek için ilk adım şiddeti önlemeye yönelik girişimler olmalıdır. Ayrıca şiddete maruz kalmış kadının ruhsal iyilik halinin sağlanmasına yönelik psikososyal müdahaleler de kritik öneme sahiptir. Bu durumdaki hastalara uygulanan psikoeğitimler hastalığa yönelik iç görüyü ve tedaviye uyumu artırdığı, hastalık semptomlarını azalttığı, sosyal becerileri geliştirmeyi sağladığı, aile içi, toplumsal ve mesleki işlevselliği iyileştirdiği, yaşam kalitesini artırdığı, yeti yetimini azalttığı, olumlu yönde hastalıkları etkilediği görülmüştür

Anahtar kelimeler: cinsiyete dayalı şiddet, fiziksel şiddet, ruh sağlığı

THE EFFECT OF VIOLENCE AGAINST WOMEN ON WOMEN'S MENTAL HEALTH

Elif AYDIN, Derya ÖZBAŞ GENÇARSLAN

Gaziantep University Institute of Health Sciences Department of Psychiatric Nursing

Gaziantep University Institute of Health Sciences

Introduction: Violence that women experience simply because they are women is called violence against women. Violence against women is grouped as physical, psychological, verbal, economic and sexual violence (2). Its prevalence in our country is 38% and its prevalence in the world is around 30% (5,6). Women often see violence from men close to them, such as partners, fathers, brothers and sons (8). In the aftermath of violence, every woman is adversely affected physically, mentally and socially.

While the blows they receive to their bodies disappear over time, the blows they receive to their souls cause greater problems. These problems can manifest themselves as flashbacks, panic attacks, sleep problems, post-traumatic stress disorder (PTSD), depression, anxiety and suicide. (4,9,12)

Objective: This review was conducted to examine the effect of violence against women on women's mental health.

Conclusion: The effects of violence on women's mental health are too serious to be underestimated. The first step in preventing mental deterioration caused by violence against women should be initiatives to prevent violence. In addition, psychosocial interventions to ensure the mental well-being of women exposed to violence are also critical. Psychotrainings applied to patients in this situation have been shown to increase insight into the disease and adherence to treatment, reduce the symptoms of the disease, improve social skills, improve family, social and occupational functioning, increase the quality of life, reduce the disability and positively affect the diseases

Keywords: gender-based violence, physical violence, mental health

Giriş: Şiddet; bir kişinin başka bir kişiye psikolojik ve ya fiziksel güç kullanarak saldırması ve kişiye istemediği şeyleri yapması veya onu yapmaya zorlanması olarak tanımlanmaktadır(1). Kadına yönelik şiddet ise kadına yönelik fiziksel, cinsel, ekonomik ve psikolojik tahribat veren veya verebilecek, kadınların elem çekmesine neden olabilecek, gerek kamu gerekse özel alanda yapılan, kadınların hürriyetinin zorla kısıtlanmasını da içeren şiddet doğrultusundaher türlü cinsiyetçi davranışı barındırır (2).Kadınlar şiddetin devamlılığı karşısında çoğunlukla şiddeti kabul etmiş,

engellenebileceğine dair inancını kaybetmiş ve şiddetle yaşamaya alışarak şiddet karşısında sesini çıkarmaktan vazgeçerek çaresiz bir şekilde yaşamını sürdürmeye devam etmektedir (3).Zamanla kadınların bedenlerinde şiddetin hiçbir belirtisi kalmasa da ruhlarında açılmış yaralar kapanmamakta veya hayatlarının her anında karşılarına çıkabilmektedir. Bu noktada şiddete maruz kalan her kadın depresyon, anksiyete, TSSB gibi birden fazla psikolojik sorun yaşayabilmektedir. Bu da kadınların kişisel gelişimlerini etkileyerek kadınların sosyal yaşamlarından kopmasına neden olmaktadır (4).

Kadına Yönelik Şiddet

DSÖ (2005) tarafından 10 ülkede 24 000 kadın katılımcı ile yürütülen çalışma sonucuna göre yaşam boyu en yüksek fiziksel ve cinsel şiddet oranı Etiyopya'da (%71); en düşük şiddet oranı Japonya'da (%15) bulunmuştur(Stöckl ve ark., 2013) .Bir diğer çalışmada Nikaragua'da 360 kişiyle yapılan çalışmada 97 kişi hiç şiddete görmediğini, 74 kişi ise fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddetin her birine karşı karşıya kaldığını belirtilmiş, psikolojik ve fiziksel şiddetin her ikisine de maruz kalanlar ise 109 kişi olarak belirlenmiştir (5). Amerika Birleşik Devletleri'nde her sene 2000-4000 kadının gördüğü ve şiddet sebebiyle yaşamlarını kaybettikleri bildirilmiştir.

Hindistan'da yürütülen bir araştırmada ise kadınların %16'sı fiziksel, %52'si psikolojik ve %25'i cinsel şiddete uğradığını bildirmiştir. (5).Moğolistan'da Oyunbileg ve arkadaşları tarafından 2009 yılında sürdürülen bir çalışmada ise kadınların %38'i maruz kaldıkları şiddetin son 6 aydır devam ettiğini belirtmişlerdir. 2010 yılında Yeni Delhi'de sürdürülen bir çalışmada kadınların %43'ü yaşamlarının herhangi bir kısmında en az bir şiddet çeşidine maruz kaldığını bildirmiştir (5).

Türkiye'de ise kadına yönelik şiddet ile ilgili çalışmalar ilk kez 1988 yılında yapılmış ve kadına şiddet oranı %75 olarak belirlenmiştir. 2002 yılında T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumunun yaptığı şiddet çalışmasının sonuçlarına göre fiziksel şiddet %34,39 sözel şiddet ise %53-89 olarak belirlenmiştir (6).

Edirne'de 2012 yılında 306 kadın ile yapılan araştırmada aile içi şiddetle karşı karşıya kalan kadınların oranı %61,4 olarak belirlenmiştir. Kadınların maruz kaldıkları şiddet çeşitleri oransal olarak değerlendirildiğinde %30,4'ünde fiziksel, %54,6'sında sözel, %19,3'ünde ekonomik ve %6,3'ünde cinsel şiddete rastlanmıştır (7).

Türkiye'de 2008 ve 2014 yılında yapılan bir çalışma, karşılaştırıldığında kadınların maruz kaldıkları şiddet oranının önemli ölçüde değişmediği görülmektedir. Yaklaşık altı

yıllık zamanda, duygusal istismara maruz kalan kadınlarının oranı hiç değişmemiş, fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalmış kadınların oranı ise sırasıyla %36'dan 39'a ve %12'den %15'e artış göstermiştir. Fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalan kadınların oranı ise sırasıyla %42 ve %38'dir (7).

2013 yılındaHacettepe Üniversitesi ve Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 15,072 örneklem sayısı ile 12 istatistiki bölge içerisinde bulunan 15-59 yaş aralığındaki kadınlar ile yüz yüze görüşmeler yapılarak gerçekleştirilen çalışmanın sonuçlarına göre, Türkiye genelinde yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kaldığını belirten kadınların oranı yüzde 36'dır. Yani, her 10 evlenmiş kadından neredeyse 4'ü eşi veya birlikte olduğu erkeklerin fiziksel şiddetine maruz kalmıştır. %12'si cinsel; %27'si hem cinsel hem de fiziksel; %44'ü duygusal ve %30'u ise ekonomik şiddete maruz kalmıştır (8).

Kadına Yönelik Şiddetin Kadın Ruh Sağlığına Etkileri

Şiddetin kadın üzerindeki etkilerine bakıldığında üzerinde en çok durulan noktalardan biri kadının ruh sağlığının bu durumdan nasıl etkilendiğidir. Zara-Page ve İnce (2008) çalışmalarında, şiddete maruz kalmış kadınların % 47.6'sının depresyon, % 17.9'unun intihar riski, % 63.8'inin travma sonrası stres bozukluğu, % 18.5'inin alkol alınımı, %8.9'unun da madde kullanımı yaşadığını belirmişlerdir. (9). Kang ve Kim"in (2011) araştırmasında, şiddet mağduru kadınların anksiyete ve umutsuzluk hissedebildikleri, buna ilave olarak, kontrol kaybı, benlik saygısı ve öz-yeterlilik inançlarında düşüş yaşayabildikleri belirtilmiştir. Gökkaya"nın (2009) çalışmasında, şiddet mağduru kadınların depresyon, uyku sorunları, hayattan zevk almama, sinirli ve gergin olma hali, adet düzensizlikleri vb. gibi sorunlar yaşayabildikleri belirtilmiştir(10).

Ayrıca, şiddet mağduru kadınların öfke patlamaları ve yeme bozukluklarına sahip olabildikleri, kendine zarar verme davranışlarının bulunabildiği belirtilmektedir. Öztürk ve arkadaşları ise (2016) çalışmalarında şiddet mağduru kadınların toplum içerisinde uyum açısından sorunlar yaşayabildiklerini, iş bulmakta zorlandıklarını veya sürekli olarak iş yeri değiştirmek zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir(10).

Kadınların maruz kaldıkları şiddetin tesiri ile iş verimliliklerinin düşebildiği, bunun da dolaylı ya da doğrudan ekonomik haklarından mahrum kalmalarına neden olabildiği belirtilmiştir (10).

Sonuç olarak, kadına yönelik şiddetin fark edilmesi ve kadın ruh sağlığı üzerindeki etkilerinin bilinmesi önemlidir. Çünkü yaşanan şiddet kadınların ruhsal sorun

yaşamasında önemli bir risk faktörüdür. Kadının şiddeti normalleştirmesi, bu konuda duyduğu utanç ve suçlanma korkusu şiddet konusunda yardım aramasını engellemekte ve daha ciddi ruhsal sorunlara neden olmaktadır. Literatür incelendiğinde yaşanan şiddetin ruh sağlığı üzerinde etkilerinin azımsanmayacak derecede ciddi boyutta olduğu görülmektedir. Bu nedenle kadına yönelik şiddeti önlemeye ve maruz kaldığı şiddet sonucu oluşan ruhsal bozulmaların önüne geçmeye yönelik yapılacak uygulamaların büyük önem taşıdığı düşünülmektedir. Ayrıca şiddete maruz kalmış kadının ruhsal iyilik halinin sağlanmasına yönelik psikososyal müdahaleler de kritik öneme sahiptir. Bu durumdaki hastalara uygulanan psikoeğitimler hastalığa yönelik iç görüyü ve tedaviye uyumu artırdığı, hastalık semptomlarını azalttığı, sosyal becerileri geliştirmeyi sağladığı, aile içi, toplumsal ve mesleki işlevselliği iyileştirdiği, yaşam kalitesini artırdığı, yeti yetimini azalttığı, olumlu yönde hastalıkları etkilediği görülmüştür

KAYNAKLAR

- Taşdan D (2009) Çocuk ve şiddet. Babıali Kültür Yayıncılığı, İstanbul, s: 74
- İlkkaracan, Pınar ve Gülçür, Leyla (1996). Aile İçinde Kadına Karşı Şiddet: Sıcak Yuva Masalı Aile İçi Şiddet ve Cinsel Taciz. İstanbul: Metis Yayınları.
- Akkaş İ. & Uyanık Z. (2016). "Kadına Yönelik Şiddet". Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi 6/1 (2016) 32-42.
- Aşkın, E, Ö. ve Aşkın, U. (2017). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Yoksulluk İlişkisi: Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlar Üzerine Bir Araştırma, Kapadokya Akademik Bakış, c. 1, s. 2.
- Şahin Z.(2018) Aile içi şiddet mağduru olan kadınlarda kendilik algısı psikopatoloji ve bilişsel duygu düzenleme stratejileri yüksek lisans tezi s.12-13
- Subaşı, N. & Akın, A. (2005). Kadına yönelik şiddet; nedenleri ve sonuçları. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Çayköylü, A., İbilioğlu, A., Patos, N. & Yılmaz, E. (2008). Ankara'da bir psikiyatri polikliniğine başvuran kadın hastalarda aile içi eş şiddetine maruz kalma sıklığı ve olası risk faktörleri. 44. Ulusal Psikiyatri Kongresi, Antalya.
- HÜNEE(NÜNEE(Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü)(2014). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması Özet Rapor
- T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ''Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'' Özet Rapor Ankara, 2014
- Zara-Page A. & İnce M. (2008). "Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme". Türk Psikoloji Yazıları 11/22 (2008) 81-94.

ALKOL VE MADDE BAĞIMLILIĞI OLAN BİREYLERE UYGULANAN PSİKOEĞİTİMİN İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALAMA VE BENLİK SAYGISI ÜZERİNE ETKİSİ

Hande Tuğçe DEMIRCI [1], Latife UTAŞ AKHAN [2]

[1]Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Korucuk Kampüsü, AMATEM Servisi, Sakarya, Türkiye

[2]Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği A.D., Bandırma, Türkiye

GİRİŞ

Bağımlılık; bireyi ve çevresini ruhsal, fiziksel ve sosyal yönden etkileyen, kökleşen ve ardından çoğu durumda zamanla daha da kötüleşebilen kronik bir sağlık sorunudur [1]. Bağımlılığa yönelik damgalama, genel kamuoyunda ve sağlık hizmetleri sistemlerinde yaygındır. Madde kullanım bozuklukları için etkili tedaviler mevcut olmasına rağmen, bu bozuklukları olan çoğu kişi tedavi görmez ve/veya sıklıkla bakıma erişim ve katılmanın önünde bir engel olarak damgalanma ile karşılaşır [2]. Toplumsal alana çeşitli şekilde yansımaları görülen madde bağımlılığı, bireysel olarak damgalama sürecini de tetikleyip etkilemektedir [3]. Alkol ve madde kullanım bozukluğu olan bireylerde içselleştirilmiş damgalama, şizofreni gibi diğer psikiyatrik rahatsızlıkları olan kişilerde görülenden genellikle daha şiddetlidir [4]. Bireylerin yaşamış olduğu içselleştirilmiş damgalama; sosyal etkileşimde bozulma, akademik, mesleki başarıda düşme, yaşam kalitesinde umutsuzluk, bunun yanı sıra suçluluk, utanç, aşağılık duygularıyla benlik saygısında düşme gibi durumlara sebep olmaktadır. Alkol kullanım bozukluğu ve madde kullanım bozukluğu olan kişilerde, içselleştirilmiş damgalamanın iyileşme sağlanabilmesinde engel olduğu düşünülmektedir [5].

Bireyleri güçlendirmek, kendini damgalamayı azaltmanın, yaşam hedeflerine ulaşabileceklerine inanmaya teşvik etmenin ve kendini damgalamalardan kaynaklanan diğer olumsuz sonuçları atlatmanın etkili bir yolu gibi görünmektedir. Araştırmalar, güçlenmenin yüksek benlik saygısı, daha iyi yaşam kalitesi, artan sosyal destek ve karşılıklı yardım programlarından artan memnuniyet ile ilişkili olduğunu göstermiştir [6]. Mittal ve arkadaşları (2012), ruhsal hastalığı olan bireylerde içselleştirilmiş damgalamayı azaltmak için stratejiler hakkında yayınlanmış literatürü kapsamlı bir şekilde gözden geçirdiler. Müdahale stratejilerinin türleri ve içeriğini incelediklerinde; en yaygın müdahale stratejisi türünün, bilişsel yeniden yapılandırma ile psikoeğitim veya yalnızca psikoeğitim olduğunu saptamıştırlar [7].

AMAÇ

Bu araştırma, Alkol ve Uyuşturucu Madde Bağımlıları Tedavi ve Araştırma Merkezi (AMATEM) servisinde yatarak tedavi gören alkol ve madde kullanım bozukluğu tanısı olan bireylerde psikoeğitimin içselleştirilmiş damgalama ve benlik saygısı düzeyine etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın hipotezleri:

H1. Psikoeğitim programına katılan alkol ve madde kullanım bozukluğu olan bireylerin (deney grubu) içselleştirilmiş damgalanma ve benlik saygısı puanları düşecektir.

H2. Psikoeğitim programına katılan alkol ve madde bağımlılığı olan bireylerin (deney grubu) içselleştirilmiş damgalanma ve benlik saygısı puanları, kontrol grubundaki bireylerin puanlarından daha düşüktür.

YÖNTEM

Bu araştırma, yarı deneysel (ön test-son test, kontrol gruplu) olarak yapılmış, bir müdahale çalışmasıdır. Araştırmanın evrenini 25.02.2022-25.09.2022 tarihleri arasında batıda bir ilde AMATEM binası yataklı servis bölümünde yatarak tedavi gören, alkol ve madde kullanım bozukluğu tanısı olan 18 yaş ve üzeri 211 kişi oluşturmuştur. G*Power 3.1.9.7 programı ile uygulanan güç analizi sonucunda gruplar arasında ölçümler bakımından farklılığın tespiti için tip 1 hata:0,05, tip 2 hata:0,05 ve etki büyüklüğü:0,80 değerine göre örneklem büyüklüğü gruplarda 26 kişi toplamda 52 kişi olarak tespit edilmiştir fakat olası kayıplar nedeniyle hesaplanan durum göz önüne alınarak hesaplanan örneklem büyüklüğü %30 oranında artırılmış olup, en az 34 deney ve 34 kontrol olmak üzere araştırmanın örneklemi 68 kişi olarak planlanmıştır. Deney grubundan 4 hasta çalışma süresince Covid-19 nedeni ile taburcu olup eğitim programından erken çıkarılmıştır. Kontrol grubuna da benzer özelliklere sahip 18 yaş ve üzeri 34 hasta alınmış, 4 hasta çeşitli sebeplerden erken taburcu olmuştur. Bu doğrultuda çalışma her grupta 30 olmak üzere toplam 60 erkek hasta ile tamamlanmıştır. Araştırmaya alınma kriterleri; okuma-yazma biliyor olmak, çalışmaya katılım için gönüllü olmak, 18 yaş ve üzerinde olmak, DSM-5'e göre alkol veya madde kullanım bozukluğu tanısı ile yatarak tedavi görüyor olmak, yoksunluk belirtilerinin olmaması ve ek psikiyatrik tanının bulunmaması olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmada AMATEM'deki hastalarla görüşme yapılarak araştırmanın amacı ve önemi konusunda bilgi verilmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden hastalar servis içerisinde bulunan görüşme odasına alınarak yazılı onamları alınmış ve veri toplama formları araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır. Verilerin toplanılmasında "Kişisel Bilgi Formu", "Bağımlılık Profil İndeksi (BAPİ)", "Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş

Damgalanma Ölçeği (RHİDÖ)", "Rosenberg Benlik Saygısı Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği (RHİDÖ) ve Rosenberg Benlik Saygısı Değerlendirme Ölçeğinin 10 soruluk ilk alt ölçeği, deney grubunda psikoeğitim öncesi ve sonrası uygulanırken kontrol grubunda ise klinikteki 3 haftalık tedavi süreci temel alınarak tedavi başlangıcı ve sonrası uygulanmıştır. Psikoeğitim oturumları, "Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Programı" (SAMBA) Klinik Sürümü temel alınarak yapılandırılmıştır. Birden fazla grup ile yürütülen ve 6-8 kişiden oluşan her bir gruba üç haftalık tedavi süreci temel alınarak birinci ve ikinci hafta üç oturum, üçüncü hafta dört oturum olmak üzere psikoeğitim uygulanmıştır. Psikoeğitimin içeriği; tanışma, araştırma ve program hakkında bilgi verme, alkol-madde kullanım bozukluğu tanısı ve hastalık süreci hakkında bilgi verme, motivasyon kazandırma, damgalama-damgalanma (stigma) hakkında bilgilendirme, içselleştirilmiş damgalamayı tanıma ve içselleştirilmiş damgalama ile başa çıkma, iyileşmek için gereken değişim adımları, benlik saygısının tanımı, benlik saygısı için gereken değişim adımları, rahatlatıcı teknikler, değerlendirme ve sonlandırma şeklindedir.

Toplam 10 oturumdan oluşan ve her bir oturumu ortalama 45-60 dakika süren psikoeğitim programı AMATEM'de bulunan eğitim odasında araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubuna ise psikoeğitim uygulanmamıştır. Veri analizi IBM SPSS Statistics 26 programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışma verileri değerlendirilirken kategorik değişkenlerde (sayı, yüzde), sayısal değişkenler için tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, minimum, maksimum) verilmiştir. İki grup arasındaki farklılık için bağımsız örneklem T testi ve Ki Kare testinden, zamanlar arasındaki farklılıkların incelenmesinde ise bağımlı örneklem T testi ve ölçümler arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson Korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Anlamlılık için $p<0,05$ kabul edilmiştir. Çalışma verileri değerlendirilirken ölçümlerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Simirnov ve Shapiro-Wilks testleri ile bakılmıştır.

BULGULAR

Psikoeğitim alanlarda (deney grubu) BAPİ ölçeği puan ortalaması 12,11±3,16 iken psikoeğitim almayanlarda (kontrol grubu) 13,09±2,21'dir. İstatistiksel olarak anlamlı derecede bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). Deney grubu ön test RHİDÖ ölçeği 63,77±18,57, son test 64,50±11,72 iken kontrol grubu ön test RHİDÖ ölçeği 67,46±16,40, son test 66,23±15,41 bulunmuştur. Psikoeğitim alan (deney grubu) ve almayan (kontrol grubu) gruplarda RHİDÖ ve diğer alt boyut ölçümlerinde istatistiksel olarak anlamlı derecede bir değişim gözlenmemiştir ($p>0,05$).

Deney grubunda bulunan hastaların (n=30), psikoeğitim almadan önce Rosenberg benlik saygısı puan ortalaması 1,47±0,88, psikoeğitim aldıktan sonra puan ortalaması 1,26±0,91 olarak bulunmuştur. Ön test ve son test incelendiğinde deney grubundaki hastaların puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede bir farklılık olmadığı görülmüştür (p>0.05). Kontrol grubunda bulunan hastaların (n=30), tedavi süresinin başlangıcında Rosenberg benlik saygısı puan ortalaması 1,49±0,78, tedavi süresinin sonunda ise puan ortalaması 1,45±0,76 olarak bulunmuştur. Ön test ve son test incelendiğinde, kontrol grubundaki hastaların puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede bir farklılık bulunmamaktadır (p>0.05).

Psikoeğitim alan deney grubu ve almayan kontrol grubu karşılaştırıldığında, zamanla benlik saygısı ölçümlerinde istatistiksel olarak anlamlı derecede bir değişim olmadığı bulunmuştur (p>0,05). Deney grubunda ön test benlik saygısı ile RHİDÖ ölçümleri arasında pozitif yönde ve kontrol grubunda ön test benlik saygısı ile RHİDÖ ölçümleri arasında pozitif yönde anlamlı derecede bir ilişki bulunmaktadır (p<0,05).

Tablo 1. Ölçümler arasındaki ilişkinin incelenmesi

			Ön Test		**Son Test**	
			Benlik Saygısı	**RHİDÖ**	**Benlik Saygısı**	**RHİDÖ**
Eğitim Alan	Benlik Saygısı	r	1	0,465	1	0,334
		p		**0,010***		0,072
	RHİDÖ	r		1		1
		p				
Eğitim Almayan	Benlik Saygısı	r	1	0,367	1	0,345
		p		**0,046***		0,062
	RHİDÖ	r		1		1
		p				

*r:Pearson Korelasyon katsayısı, *:p<0,05*

TARTIŞMA ve SONUÇ

Çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda bireylerde benlik saygısı düzeyi arttıkça içselleştirilmiş damgalamanın da azaldığı sonucuna ulaşılabilir. Araştırmaya alınan alkol ve madde kullanım bozukluğu olan bireylerin "orta-yüksek" düzey benlik saygısına sahip oldukları saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen bu bulgunun, literatürdeki bilgilerden farklı olduğu görülmüştür [9]. Bu sonuç doğrultusunda buna benzer çalışmalarda psikoeğitim

programının etkili olması için benlik saygısı düşük düzeyde olan alkol-madde kullanım bozukluğu tanılı bireylerin özellikle çalışmaya alınması faydalı olabilir.

Yatarak ve ayaktan tedavi gören madde kullanım bozukluğu olan hastalarla yapılan psikoeğitim müdahalesinin bireysel baş etme becerileri ve umut-umutsuzluk düzeyleri üzerine etkisinin değerlendirildiği bir çalışmada istatistiksel olarak anlamlı bir değer bulunamamıştır. Bunun nedeni çalışmaya katılan bireylerin motivasyonlarının düşük olmasından dolayı psikoeğitim bitince ilk ölçüm ile son ölçüm arasında kısa bir süre olması olarak açıklanmıştır [8]. Araştırmada da bu çalışma ile bazı farklar olsa da psikoeğitimin etkinliğine dair sonucun benzer olduğu görülmektedir.

Literatürde yer alan alkol ve madde bağımlısı bireylerle yapılan benzer bir araştırmada içselleştirilmiş damgalama ile madde bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur [3]. Çalışmamızın araştırma ile benzer bir sonuca sahip olduğu görülmektedir. Çalışmaya alınan bireylerin damgalandıklarının farkında olmadıkları, bu bireylerin damgalanma hakkında bilinçlendirilmeleri gerektiği düşünülmektedir. Deney ve kontrol grubundaki bireylerin benlik saygısının orta-yüksek düzeyde, içselleştirilmiş damgalamanın ise birbirine yakın ve yüksek düzeyde olmaması psikoeğitimin etkinliğini azaltmış olabilir. Ayrıca bireylerin kendilerine dair farkındalık yaşamak ve tanılarından dolayı elde ettikleri ikincil kazançtan vazgeçmek istememeleri nedeniyle araştırmanın hipotezleri doğrultusunda anlamlı bir değer elde edilmediği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler; alkolizm, benlik kavramı, madde kötüye kullanımı

KAYNAKLAR

- Lewis, M. Addiction and the brain: development, not disease. Neuroethics. 2017;10(1):7-18.
- Greiner, M.G., Dixon, L.B. The Stigma of Addiction. Psychiatric services. 2021;72(9):1105-1106.
- Uzun, H., Alban, K. Alkol-Madde Bağımlısı Bireylerde İçselleştirilmiş Damgalama; Elazığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Amatem Örneği. Iksad Journal. 2020;6(24):401-437.
- Saffari, M., Chang, K.C., Chen, J.S., Chang, C.W., Chen, I.H., Huang, S.W., et al. Temporal associations between depressive features and self-stigma in people with substance use disorders related to heroin, amphetamine, and alcohol use: a cross-lagged analysis. BMC psychiatry. 2022;22:815.
- Çam, O., Dağlı, D.A. Alkol Bağımlılarında İçselleştirilmiş Damgalama, Suçluluk ve Utanç Duyguları. Bağımlılık Dergisi. 2017;18(4):145-151.
- Corrigan, P.W., Rao, D. On the self-stigma of mental illness: stages, disclosure, and strategies for change. Can J Psychiatry. 2012;57(8):464-469.
- Mittal, D., Sullivan, G., Chekuri, L., Allee, E., Corrigan, P.W. Empirical Studies of Self-Stigma Reduction Strategies: A Critical Review of the Literature. Psychiatr Serv. 2012;63(10):974-981.
- Tipigil, S.E., Arabacı, L.B. Denetimli Serbestlik Uygulanan Bağımlı Hastalarda Psikoeğitimin Bireysel Başetme ve Umut-Umutsuzluk Düzeylerine Etkisi. Bağımlılık Dergisi. 2021;22(1):53-64.
- Yücel, F.N., Doğan, K., Pamir, R.N., Erkuş, S., Keşir, Ü., Zengin, O. Alkol Bağımlısı Bireylerde Benlik Saygısı, Algılanan Sosyal Destek ve Başetme Stratejileri: Adsız Alkolikler Örneği. Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi. 2020;15:50-64.

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERDE COVID-19 ALGILANAN STRES ÖLÇEĞİ'NİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Burcu ARKAN[1], Aylin BOSTANLI[2], Murat BEKTAŞ[3]

[1]Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bursa/Türkiye

[2]Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, Bursa /Türkiye

[3]Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir/Türkiye

Giriş

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 2019 Aralık ayında Çin'in Wuhan Bölgesinde başlayan salgının, kısa sürede dünya çapında yayılım göstermesi üzerine 11 Mart 2020 tarihinde bu salgını pandemi olarak ilan etmiştir [1]. Yeni gelişen, daha önce deneyimlenmemiş bu salgın, insanlık üzerinde derin bir tehdit ve stres oluşturmuştur. Stres, yaklaşmakta olan tehditlere karşı normal duygusal bir tepki olup bireylerde mantıksız düşüncelere ve hatta önceden var olan ruhsal bozuklukların tetiklenmesine neden olabilmektedir [2]. Bireylerin meydana gelen ani değişikliklere verdikleri tepkiler farklı kültürlerde ve farklı popülasyonlarda değişiklik gösterebilmektedir [3,4,5].

COVID-19 pandemisine bağlı olarak karantina kararlarıyla ve kısıtlamalarla birlikte bireylerde birçok psikolojik sıkıntılar ortaya çıkmıştır [6,7,8]. Psikolojik sorun, gerginlik, korku, kaygı ve ruhsal dengesizlik olarak ortaya çıkabilen, çeşitli faktörlerin neden olduğu istenmeyen bir duygusal deneyim olarak tanımlanmaktadır. Bazı sıkıntılar, depresyon gibi ciddi psikolojik sorunlara bile yol açabilmektedir [9,10].

COVID-19 Algılanan Stres Ölçeği (PSS-10-C); COVID-19 ile ilişkili algılanan stresin yaygınlığını ve etkileyen faktörleri değerlendirmeyi amaçlayan bir ölçektir. Bireylerin meydana gelen ani değişikliklere verdikleri tepkiler farklı kültürlerde ve farklı popülasyonlarda değişiklik gösterebilmektedir [2,3,4,5]. Bu ölçeğin kullanılabilirliği birkaç popülasyonda uygulanmış ve güvenirliği kanıtlanmıştır.[4,5] Ölçeğin uygulandığı toplumlarda algılanan stres düzeyi yüksek bulunmuştur [3,5,11]. Yüksek düzeyde algılanan stres bilişsel çarpıtmalara ve gerçek olmayan düşüncelere yol açabilmektedir [2]. Bu durum bireylerde psikolojik sorunlar oluşturabileceği gibi var olan sorunları da tetikleyebilmektedir [12,13,14].

Yapılan literatür taraması sonucunda; ülkemizde pandemi dönemine yönelik algılanan stres düzeyinin değerlendirildiği bir ölçüm aracının olmadığı görülmüştür. Bu doğrultuda bu çalışmada; Campo-Arias ve arkadaşları tarafından 2021 yılında geliştirilen COVID-19

Algılanan Stres Ölçeği (PSS-10-C) Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlamak üzere geçerlik ve güvenirliğini test etmek amaçlanmaktadır. Bu araştırma sonucunda elde edilecek verilerin; bireylerin mevcut ruhsal durumunu/sorunlarını değerlendirmede katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Amaç

Bu çalışma, COVID-19 pandemisiyle ilişkili algılanan stres yaygınlığını ve değişkenleri değerlendirmede kullanılan "COVID-19 Algılanan Stres Ölçeği (PSS-10-C)"ni Türkçeye uyarlamak ve geçerlik güvenirliğini hemşirelik öğrencilerinde test etmek amacıyla planlanmış metodolojik-tanımlayıcı-kesitsel bir çalışmadır.

Yöntem

Bursa Uludağ Üniversitesi 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı Bahar Yarıyılında Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde çalışmaya gönüllü katılan 412 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Ölçeğin işlerliğini değerlendirmek amacıyla 20 kişilik gönüllü bağımsız bir öğrenci grubu ile uygulama yapılmıştır.

Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarında örneklem sayısı belirlenirken literatür 5'ler, 10'lar ve 100'ler kuralı olmak üzere üç kuraldan söz etmektedir. Araştırmacının faktör analizi yapabilmesi için madde başına en az beş kişi alması gerektiği vurgulanmaktadır. Örnekleme ulaşma ile ilgili sıkıntı yoksa madde başına düşen kişi sayısının 10 olması önerilmektedir [15]. On maddeden oluşan Algılanan Stres Ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının gerçekleştirilebilmesi için, madde başına 10 öğrenci alınarak örneklem sayısı 100 öğrenci olarak hesaplanmıştır. Araştırma kriterlerine uyan 412 öğrenci örnekleme alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmanın verilerinin elde edilmesinde, tanıtıcı bilgilerin yer aldığı ve çalışmacılar tarafından geliştirilen "Sosyodemografik Veri Toplama Formu" ve "COVID-19 Algılanan Stres Ölçeği (PSS-10-C)" kullanılmıştır.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Çalışmacılar tarafından geliştirilen bu form, hemşirelik öğrencilerinin sosyodemografik özeliklerini (sınıf, yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, çalışma durumu, gelir düzeyi, eğitim düzeyi), belirlemek amacıyla 14 sorudan oluşmaktadır.

COVID-19 Algılanan Stres Ölçeği (PSS-10-C): Campo-Arias ve arkadaşları tarafından geliştirilerek yayınlanmış olan "COVID-19 Algılanan Stres Ölçeği (PSS-10-C)" (Campo-Arias ve ark., 2021) 10 soruluk bir formdur. Bu form 5'li likert tipi olarak hazırlanmıştır. Ölçeğin her maddesi 0=asla, 1=nadiren, 2=bazen, 3=sık sık, 4=her zaman olarak puanlanmaktadır. Ölçeğin maddelerinin değerlendirmesinde; 1, 2, 3, 9 ve 10 doğrudan 0'dan 4'e kadar puanlanmış, 4, 5,

6, 7 ve 8 4'ten 0'a tersten puanlanmıştır. Puanlar 0 ile 40 arasında değişmektedir. Yüksek algılanan stres için önerilen kesme noktası 25 veya daha fazladır. Algılanan stres düzeyi puanı çalışmada düşük (1-13), orta (14-26) ve yüksek (27-40) olarak sınıflandırılmaktadır. Kolombiya Üniversitesi öğrencilerine uygulanan asıl form için yapılan güvenirlik çalışmalarında, güvenirlik katsayısı 0,86 olarak belirlenmiştir [2].

Verilerin Toplanması

1. Dil Geçerliliği: Dil geçerliliği için ölçek, anadili Türkçe olan iki İngilizce dil bilimci tarafından İngilizce'den Türkçe'ye bağımsız olarak çevrilmiştir. Daha sonra araştırmacılar, her madde için en uygun çeviriyi değerlendirerek ortak bir Türkçe metin oluşturmuştur. Türkçe'ye çevrilen ölçek geri çeviri yöntemi ile Türkçe ve İngilizce'yi iyi derecede bilen iki dil bilimci tarafından tekrar İngilizce'ye çevrildikten sonra özgün formu ile karşılaştırılmıştır. Uygun olmayan ifadeler gözden geçirilerek dil geçerliliği sağlanmıştır.

2. Kapsam Geçerliği: Dil geçerliği sonrası taslak ölçek, hemşirelik alanında uzman 20 kişinin görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan, taslak form maddelerini hem dil hem de kapsam açısından değerlendirmesi istenmiştir. Uzmanlardan gelen öneriler, maddede değişiklik yapılmadı ise "4", küçük değişiklik önerildi ise "3", büyük değişiklik önerildi ise "2", madde uygun değil/çıkarılması gerekir ise "1" şeklinde puanlandırılmıştır. Formdaki maddeler için 3 ve 4 puanı veren uzmanların sayısı toplam uzman sayısına oranının bir eksiği formülü kullanılarak her bir madde için Kapsam Geçerlilik Oranı (KGO) değeri hesaplanmıştır.

3. Uygulama Aşaması: Geliştirilen taslak ölçek pilot uygulama için örneklemde yer almayan kişilere uygulanarak anlaşılırlık ve uygulama süreci değerlendirilmiştir.

4. Yapı Geçerliliği: Yapı geçerliliği için açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır.

5. Güvenilirlik Belirlenmesi: Cronbach-Alfa güvenilirlik kat sayısı, iki yarıya bölme ve madde-toplam puan analizleri yapılmıştır.

Verilerin değerlendirilmesi

Veriler SPSS programında kodlanarak, tanıtıcı bilgilerin sayı yüzde dağılımları yapılmıştır. Ölçeğin geçerlik çalışması için ifadelerin geçerliliğini yeniden sınamak üzere uzman görüşleri alınmıştır. Verilerin analizinde ölçek ve alt boyutların iç tutarlılığını belirlemek için Cronbach Alfa, McDonald Omega, ölçek ve alt boyutların madde toplam puan analizi için Pearson korelasyon analizi ve iki yarıya bölme analizi kullanılmıştır. Ölçeğin toplanabilirliği Tukey toplanabilirlik analizi ile değerlendirilmiştir. Ölçekte tepki yanlılığı Hotelling T-kare testi ile değerlendirilmiştir. Madde-faktör ilişkisinin belirlenmesi için veri seti ikiye bölünmüş, ilk yarı ile açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizinde kestirim yöntemi olarak

Principal axis factoring ve döndürme tekniği olarak da promax döndürme tekniği kullanılmıştır. Faktör belirlenmesinde öz değer 1 olarak kabul edilmiştir. Maddenin hangi alt boyutta yer alacağına karar vermede faktör yük katsayısı 0.32 olarak belirlenmiştir. Maddelerin ve alt boyutların ölçeğin özgün yapısını açıklayıp açıklamadığı doğrulayıcı faktör analizi ile değerlendirilmiştir. DFA veri setinin ikinci yarısı ile yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi yapılmadan önce çoklu bağıntı analizi yapılarak maddeler arasında çoklu bağıntı olmadığı belirlenmiştir. Açıklayıcı faktör analizi için korelasyon matrisi ve doğrulayıcı faktör analizi için covaryans matrisi kullanılmıştır. DFA baz alınarak ayrışım ve birleşim geçerlilik analizleri yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde hata (yanılma) payı p=0.05 olarak alınmıştır. Yapılan istatistiksel analizler için SPSS 24.0, AMOS 24.0 ve JAMOVI 2.2 programları kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma için öncelikle COVID-19 pandemisini kapsadığı için T.C. Sağlık Bakanlığı Bilimsel Araştırma Platformu'na online başvuru yapılarak gerekli izin alınmıştır. COVID-19 Algılanan Stres Ölçeği'ni (PSS-10-C) Türkçeye uyarlamak için ölçeği geliştiren Adalberto Campo Arias'dan (2022) e-posta yolu ile izin alınmıştır. Ardından Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan (2022-01/ Karar No:2) onay alınmıştır.

Bulgular

Kaiser-Meyer Olkin (KMO) kat sayısı 0.838, Bartlett testi X^2 değeri 819.742 ve p=0.000 olarak saptanmıştır. AFA sonucunda ölçeğin iki alt boyuttan oluştuğu belirlenmiştir. Ölçeğin birinci alt boyutu toplam varyansın % 37.320'sini ve ikinci alt boyutu toplam varyansın % 13.093'ünü açıklamaktadır. İki alt boyut toplam varyansın % 50.413'ünü açıklamaktadır. Ölçeğin birinci alt boyutunun faktör yükleri 0.569-0.871 arasında değiştiği ve ikinci alt boyutun faktör yüklerinin 0.529-0.810 arasında değiştiği belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Açıklayıcı Faktör Analiz Sonuçları (n= 206)

Maddeler	**Faktör Yükleri**	
	1.Alt Boyut	**2. Alt boyut**
I1		0.637
I2		0.794
I3		0.810
I4	0.579	
I5	0.611	

I6	0.870	
I7	0.871	
I8	0.569	
I9		0.529
I10		0.595
Özdeğer	3.732	1.309
Açıklanan Varyans (%)	37.320	13.093
Açıklanan Toplam Varyans (%)	50.413	
KMO	0.838	
Bartlett X^2(p)	819.742 (p<0.001)	

I=Item

İki faktörlü modelin hesaplanan ki-kare değeri 70.157, serbestlik derecesi 32 ve p=0.000 olarak saptanmıştır. X^2/SD bölümü ise 2.192 olarak belirlenmiştir. Uyum indekslerinden RMSEA 0.076, GFI 0.936, CFI 0.957, IFI 0.958, TLI 0.940 ve NFI 0.925 olarak saptanmıştır. DFA sonucunda Ölçeğin birinci alt boyutunun faktör yükleri 0.58-0.88 arasında ve ikinci alt boyutun faktör yüklerinin 0.48-0.88 arasında değiştiği belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Doğrulayıcı Faktör Analizi Model Uyum İndeksleri (n= 206)

	X^2	SD	X^2/SD	RMSEA	GFI	CFI	IFI	TLI	NFI
İki Faktörlü Model	70.157	32	2.192	0.076	0.936	0.957	0.958	0.940	0.925

DFA analiz sonucuna göre ölçeğin birleşim ve ayrışım geçerliliği incelenmiştir. Analiz sonucunda her iki alt boyutta CR değerinin 0.70'ten büyük, AVE değerinin 0.50'nin üstünde, CR>AVE olduğu saptanmıştır. Bu sonuç ölçeğin birleşim geçerliliğine sahip olduğunu göstermiştir. Analiz sonucunda MSV<AVE; ASV<AVE ve AVE karekökünün faktörler arası korelasyondan büyük olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar ölçeğin ayrışım geçerliliğine sahip olduğunu göstermiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Birleşim ve Ayrışım Geçerlik Sonuçları (n= 206)

Alt Boyut	**CR**	**AVE**	**MSV**	**MaxR(H)**	**1**	**2**	**ASV**

1	0.837	0.514	0.300	0.880	**0.717**		0.300
2	0.832	0.508	0.300	0.878	0.548*	**0.713**	0.300

*p<0.001, CR= Composite Reliability, AVE= Average Variance Extracted, MSV= Maximum Squared Variance, ASV= Average Shared Squered Variance

Güvenirlik Analizleri

Ölçeğin tamamının cronbach alfa kat sayısı 0.858 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin birinci alt boyutu için cronbach alfa kat sayısı 0.821 ve ikinci alt boyut için 0.836 olarak saptanmıştır.

İki yarıya bölme analizi sonucunda birinci yarının cronbach alfa değeri 0.717 ve ikinci yarının cronbach alfa değeri 0.757 olarak belirlenmiştir. İki yarı arsındaki korelasyonun ise 0.802 olduğu saptanmıştır. Spearman-Brown kat sayısı 0.890 ve Guttman split-half katsayısının 0.890 olduğu hesaplanmıştır. Ölçeğin McDonald Omega katsayısı 0.860, birinci alt boyutun 0.827 ve ikinci alt boyutun 0.843 olarak saptanmıştır.

Ölçeğin toplanabilir olup olmadığı Tukey toplanabilirlik analizi ile incelenmiş olup F=0.253 ve p=0.615 olarak saptanmıştır. Analiz sonucunda ölçeğin toplanabilir olduğu belirlenmiştir.

Ölçekte tepki yanlılığı olup olmadığını belirlemek için Hotelling T-kare testi yapılmış olup, Hotelling T-kare değeri 540.959, F=58.937 ve p=0.000 olarak saptanmıştır. Analiz sonucunda ölçekte tepki yanlılığı olmadığı saptanmıştır (Tablo 4).

Tablo 4. Ölçek Güvenirlik Analiz Sonuçları (n=412)

			İki Yarıya Bölme Analizi (Split Half)					
	Cronbach Alfa	McDonald Omege	Birinci yarı Cronbach Alfa	İkinci yarı Cronbach Alfa	Spearman-Brown	Guttman split-half	İki yarı arasında korelasyon	Ortalama ± Standard Sapma
Ölçek Toplam	0.858	0.860	0.717	0.757	0.890	0.890	0.802	18.33±7.09
Birinci alt boyut	0.821	0.827						20.00±9.52

Birinci alt boyut	0.836	0.843						20.00±8.81

Ölçek maddelerinin ölçek toplam puanla korelasyonlarının 0.480-0.618 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ölçek maddelerinin alt boyut toplam puanla korelasyonlarının 0.499-0.734 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ölçekten çıkarıldığında cronbach alfayı anlamlı şekilde yükselten hiçbir maddenin olmadığı saptanmıştır (Tablo 5).

Tablo 5. Madde Ortalama, Standart Sapma, Madde Silindiğinde Cronbach Alfa, Madde Ölçek Toplam Puan ve Alt Boyut Toplam Puan Korelasyonları (n=412)

Maddeler	Madde Silindiğindeki Cronbach Alfa	Düzeltilmiş Madde-Toplam Puan Korelasyonu *(r)**	Düzeltilmiş Madde-Alt Ölçek Toplam Puan korelasyonu *(r)**
I1	0.845	0.565	0.613
I2	0.842	0.593	0.696
I3	0.841	0.609	0.687
I4	0.843	0.588	0.590
I5	0.852	0.483	0.564
I6	0.841	0.618	0.734
I7	0.841	0.608	0.719
I8	0.844	0.572	0.594
I9	0.852	0.480	0.499
I10	0.846	0.546	0.587

***** p<.001 düzeyinde anlamlı, I=Item

Tartışma

Campo-Arias ve arkadaşları tarafından 2021 yılında geliştirilen COVID-19 Algılanan Stres Ölçeği (PSS-10-C) Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirliğini belirlemek amacıyla yaptığımız çalışmada, dil ve kapsam geçerliliği için 20 uzmandan görüş alındı. Formun hem madde hem de ölçek bazında uyum indeksinin 0.80'in üstünde olduğu saptandı. Kapsam geçerlilik analizi sonuçları, ölçeğin Türk örneklemi için dil ve kapsam geçerliliğinin

sağlandığını ve konuyu Türk örnekleminde de orijinal yapı kadar yeterli olarak ölçtüğünü göstermektedir [3,16].

Bu çalışmada yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucunda Türk örnekleminde ölçeğin toplam varyansın yarısından fazlasını ölçtüğü, açıklayıcı faktör analizi yük değerlerinin ise 0.50'den büyük olduğu saptanmıştır. Literatürde ölçeğin güçlü bir yapıya sahip olması için varyansın en azından yarısını açıklayabilmesi ve faktör yüklerinin 0.40 üstünde olması istenmektedir [16,17]. Bu çalışmadaki açıklayıcı faktör analizi sonuçları, orijinal ölçekle belirlenen COVID-19 yönelik stres düzeylerini ölçen yapıyla Türk örneklemindeki yapının benzer olduğu, açıklanan varyans ve faktör yüklerinin uyumluluk gösterdiği ve ölçeğin Türk örnekleminde de COVID-19 yönelik stres düzeylerini yeterli ölçebildiğini göstermiştir [3,16,17].

Bu çalışmadaki doğrulayıcı faktör analizi sonucunda faktör yüklerinin 0.50'den büyük, RMSEA değerinin 0.08'in altında ve diğer uygum indekslerinin ise 0.90'dan büyük olduğu belirlenmiştir. DFA sonuçları da orijinal ölçekle uyumlu bulunmuştur [2]. Ayrıca literatür DFA'da faktör yüklerinin yüksek olmasının ve uyum indesklerinin belirlenen sınırlarda saptanmasının ölçekte EFA ile belirlenen yapının doğrulandığını, ölçeğin istenen kavramı yeterli düzeyde ve başka bir kavramda karıştırmadan doğru bir şekilde ölçebildiğini belirtmektedir Bu çalışmada da EFA ve DFA'nın uyumlu olması ve orijinal ölçeğin yapısını Türk örneklemi için doğrulaması, ölçeğin Türk örneklemi için COVID-19 stresini yeterli düzeyde ve doğru bir şekilde ölçebildiğini kanıtlamıştır [2,16].

Bu çalışmada DFA analiz sonucuna göre ölçeğin birleşim ve ayrışım geçerliliği de incelenmiştir. Analizler sonucunda ölçeğin ölçmek istediği kavramı başka bir kavramla karıştırmadan ölçebildiği, maddelerin kendi alt boyutları ile yüksek düzeyde ilişkili iken diğer alt boyutla ilişkisinin düşük olduğu ve maddelerin her alt boyut için uygun olarak belirlendiği görülmüştür [17,19]. Orijinal ölçekte ayrışım ve birleşim geçerlilik analizi yapılmadığından sonuçlar karşılaştırılamamıştır [2].

Bu çalışmada ölçeğin toplam cronbach alfa ve McDonald Omega katsayılarının hem ölçeğin tümü hem de alt boyutları için 0.80'in üstünde ve oldukça yüksek bir güvenirliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Literatür Cronbach alfa ve McDonald Omega katsayılarının yüksek olmasının maddelerin birbiriyle uyumlu ve sadece ölçülmek istenen yapıyı ölçtüğünü gösterdiğini vurgulamaktadır [16,20]. Bu çalışmada da güvenirlik katsayılarının yüksek olması ölçeğin orijinal yapısıyla ölçülmek istenen kavramı Türk örneklemini içinde ölçebildiği ve maddelerin birbiriyle uyumlu olduğunu göstermektedir. Bu çalışmadaki iki yarıya bölme analiz sonuçları da Cronbach alfa ve McDonald Omega sonuçlarını desteklemiştir. Cronbach Alfa değeri

orijinal ölçekle uyumlu bulunurken, orijinal çalışmada McDonal Omega ve iki yarıya bölme sonuçları verilmediği için karşılaştırma yapılamamıştır [2,16,20]. Bu sonuçlar ölçeğin Türk örneklemi için yüksek düzeyde güvenirliğe sahip olduğunu göstermiştir.

Literatürde özellikle ölçeklerde toplam puan üzerinden yorum yapılacaksa, toplanabilirlik analizinin yapılması gerektiği vurgulanmaktadır [2,16,20]. Bu çalışmada yapılan Tukey Toplanabilirlik analizi sonucunda ölçekten toplam puan alınabileceği ve toplam puan üzerinden yorumlamaların gerçekleştirilebileceği gösterilmiştir. Orijinal ölçekte toplanabilirlik analizi yapılmadığından sonuçlar karşılaştırılamamıştır [2,16,17].

Ölçeklerde doğru sonuçların elde edilebilmesi için tepki yanlılığının olmaması gereklidir.[27-30] Bu çalışmadaki tepki yanlılığı analizi sonucunda tüm katılımcıların ölçeği kendi görüşlerine göre doldurdukları, ölçek sonuçlarını etkileyecek bir yanlılığın olmadığı belirlenmiştir. Orijinal ölçekte tepki yanlılığına bakılmadığı için karşılaştırma yapılamamıştır [2,16,20].

Bu çalışmadaki madde toplam puan analizleri, ölçekteki maddelerin ölçeğin bütünüyle yüksek düzeyde ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar, maddelerin ölçmek istenen niteliğini yeterli düzeyde ölçtüğünü ve ölçeğin yüksek düzeyde güvenirliğe sahip olduğunu göstermiştir. Orijinal çalışma versiyonunda ölçek ve alt boyutlarının madde-toplam puan korelasyonu analizi verilmediği için karşılaştırılamamıştır [2,16,20].

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma sonuçları ölçeğin Türk örneklemi için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymuştur. Ölçek, Türk bireylerin mevcut ruhsal durumunu/sorunlarını değerlendirmede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir araçtır. Ölçeğin kullanılarak hem sağlıklı hem de klinik örneklemde çalışmalar yapılması ve kültürlerarası karşılaştırmaların yapıldığı çalışmaların planlanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, algılanan stres, stres, geçerlik, güvenirlik

KAYNAKLAR

- World Health Organization. Novel Coronavirus (2019-nCoV) technical guidance.2020. Available from: https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus.
- Campo-Arias A, Pedrozo-Cortés MJ, Pedrozo-Pupo JC. Pandemic-Related Perceived Stress Scale of COVID-19: An exploration of online psychometric performance. Rev Colomb Psiquiatr. 2020b;49(4):229-230. http://doi.org/10.1016/j.rcp.2020.05.0053.
- Campo-Arias A, Perdomo-Rojas JA, Caballero-Domínguez CC. Social capital and perceived stress related to coronavirus disease in Colombia. J Epidemiol Community Health. 2020a;74(10):872. https://doi.org/10.1136/jech-2020-215005
- Bermejo-Martins E, Luis EO, Sarrionandia A, Martinez M, Garcés MS, Oliveros EY, et al. Different responses to stress, health practices and self-care during COVID-19 lockdown: A stratified analysis. Int J Environ Res Public Health. 2021;18(5):2253 http://doi.org/10.3390/ijerph18052253

- Campo-Arias A, Pedrozo-Pupo JC, Herazo E. Review of the COVID-19 Pandemic-related Perceived Stress Scale (PSS-10-C). Rev Colomb Psiquiatr. 2021;50(3):4-6. http://doi.org/10.1016/j.rcp.2021.02.002
- Taylor MR, Agho KE, Stevens GJ, Raphael B. Factors influencing psychological distress dur¬ing a disease epidemic: data from Australia's first outbreak of equine influenza. BMC Public Health. 2008; 8:347.
- Zhu S, Wu Y, Zhu C, Hong W, Yu Z, Chen Z, et al. The immediate mental health impacts of the COVID-19 pandemic among people with or without quarantine managements. Brain Behav Immun. 2020;87-56 https://doi.org/10.1016/j.bbi.2020.04.045.
- Losada-Baltar A, Jiménez-Gonzalo L, Gallego-Alberto L, Pedroso-Chaparro, MDS, Fernandes-Pires J, Fernandes-Pires J. "We're staying at home". Association of self-perceptions of aging, personal and family resources and loneliness with psychological distress during the lock-down period of COVID-19. J Gerontol B Psychol Sci Soc Sci. 2021;76(2):e10-e16. https://doi.org/10.1093/geronb/gbaa048.
- Holmes EA, O'Connor RC, Perry VH, Tracey I, Wessely S, Arseneault L, et al. Multidisciplinary research priorities for the COVID-19 pandemic: a call for action for mental health science. The Lancet Psychiatry. 2020;7(6):547-560. https://doi.org/10.1016/S2215-0366(20)30168-1.
- Brody C, Chhoun P, Tuot S, Pal K, Chhim K, Yi S. HIV risk and psychological distress among female entertainment workers in Cambodia: a cross-sectional study. BMC Public Health. 2016;16:133. https://doi.org/10.1186/s12889-016-2814-6
- Mercado-Lara MF, Campo-Arias A, Monterrosa-Castro Á. Validity and reliability of the Spanish version of fear of COVID-19 scale in Colombian physicians. International Journal of Mental Health and Addiction. Int J Ment Health Addict. 2022;20(2):1122-1129. https://doi.org/10.1007/s11469-020-00430-w.
- Barlow DH, Sauer-Zavala S, Carl JR, Bullis JR, Ellard KK. The nature, diagnosis, and treatment of neuroticism: back to the future. Clinical Psychological Science. 2014;2(3):344–365. https://doi.org/10.1177/2167702613505532.
- Hayes SC. Acceptance and commitment therapy, relational frame theory, and the third wave of behavioral and cognitive therapies. Behav Ther. 2016;47(6):639–665. https://doi.org/ 10.1016/j.beth.2016.11.006.
- Wells A. Emotional disorders and metacognition: innovative cognitive therapy. Wiley, Chichester, UK. 2000.
- Tavşancıl E. Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. 2010.
- DeVellis RF. Scale development, theory and applications. 4th ed. India, SAGE Publication Inc, 2016, pp.31-59.
- Seçer I. Psychological test development and adaptation process; Spss and Lisrel applications. 2 nd ed. Ankara: Anı Publishing, 2018 pp.10-168.
- Karagöz Y. SPSS 23 and AMOS 23 applied statistical analysis. Ankara: Nobel Akademi Publishing, 2016. pp.878-940.
- Kartal M, Bardakçı S. Reliability and validity analysis with SPSS and AMOS applied examples. TÜRKİYE: Akademisyen Publishing, 2018 pp.1-192.
- Johnson RB, Christensen, L. Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches (5. Edition). USA: Sage publications, 2014 pp:12-111

COVID-19 PANDEMİSİNDE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNİN FİLMLERLE ÖĞRETİMİ: KALİTATİF BİR

Burcu ARKAN[1], Aylin BOSTANLI[2]

[1]Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bursa/Türkiye

[2]Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, Bursa /Türkiye

Giriş

Aralık 2019'da Çin'in Wuhan kentinde rastlanılan Covid-19 hastalığının tüm dünyada hızla yayılmaya başlamasıyla Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), 11 Mart 2020'de küresel salgın (pandemi) ilan etmiştir [1]. Virüsün tam olarak tanımlanamaması, bulaşıcılığı, etkileri ve belirtileri ile ilgili farklı bilgilerin yayılması süreci daha da karmaşık hale getirmiştir. Bu karışıklık ve belirsizlik içinde hızla artan vaka sayıları, artan ölümler tüm dünyada panik havası yaratmıştır [2]

Aynı dönemlerde Türkiye'de de benzer mücadeleler içerisine girilmiş ve bütün yükseköğretim kurumlarında salgının tehlikeli boyutlara vardığı ve ülkemizde vaka sayılarının artmaya başlamasından hemen sonra, 16 Mart 2020 tarihi itibari ile eğitime ara verilmiştir. Kısa bir süre sonra ise üniversiteler Yükseköğretim Kurulu (YÖK) kararı ile faaliyetlerini uzaktan eğitim çalışmaları ile yürütmeye başlamıştır [3]. Bu süreç hem öğrenciler hem de öğretim elemanları için daha önce yaşanmamış, yeni ve bilinmeyen bir döneme geçiş süreci olmuştur. Bu yeni dönemde, yarıda kalan ders ve ödevlerin en etkin biçimde sürdürülmesi ve tamamlanması için çeşitli yol ve yöntemler düşünülmüştür.

Hemşirelik eğitimi teorik ve klinik uygulama olarak birbirini tamamlayan iki temel süreçten oluşmakta olup, öğrenciye aktarılan teorik bilgilerin gerçek yaşam durumlarını test edebilme imkanı sunan klinik alanda uygulamaya dönüştürülmesini gerektirmektedir [4]. COVID-19 pandemi sürecinde, virüsün bulaşma zincirini kırabilmek amacıyla bilimsel çalışma sonuçları dikkate alınarak [5] hem ulusal hem de uluslararası düzeyde tıp, diş hekimliği [6] gibi disiplinler de dahil olmak üzere hemşirelik alanında eğitim veren kurumlar yüz yüze verilen örgün eğitim sürecini uzaktan eğitim aracılığı ile devam ettirme kararı almışlardır [7]. Ancak, teorik derslerin uzaktan eğitim yoluyla sürdürülürken, uygulama alanlarında klinik öğretimin sınırlanmasına veya iptaline neden olan COVID-19 pandemisi, birçok hemşirelik programı öğrencisinin klinik ve beceri öğretimlerini karşılamanın yollarını bulmakta zorlanmalarına neden olmuştur. Bu nedenle, COVID-19 krizinin hemşirelik klinik uygulamalarının sürdürülmesinde yenilikçi ve yaratıcı yollar gerektirdiği belirlenmiştir.

COVID-19 salgını hemşirelik eğitimini derinden etkilemiş ve karşılaşılan zorluklarla birlikte birçok yeni bakış açısı ortaya çıkmıştır. Bu süreçte hemşirelik müfredatını güncellemek ve klinik uygulamada yeni stratejiler geliştirmek çok önemlidir. Pandemi sonrası oluşacak yeni normale ayak uydurmada geliştirilecek stratejilerin interaktif eğitime yeni bir boyut kazandıran itici güç olması beklenmektedir [8,9].

Bu çalışmada COVID-19 Pandemi döneminde Psikiyatri Hemşireliği dersini alan öğrencilere, filmi izleme ve film sonrası tartışma eğitim yönteminin psikiyatri hemşireliği eğitimine etkileri ile öğrencilerin teorik ve klinik uygulamalarına nasıl katkı sağladığı, kişisel gelişimlerini nasıl etkilediği ve psikiyatri hastalarına bakış açısını nasıl değiştirdiği araştırılmıştır. Ülkemizde Psikiyatri hemşireliği eğitiminde filmlerin kullanımı ile ilgili çalışmalar olmasına rağmen, öğrencilerin kişisel gelişimlerini ve psikiyatri hastalarına bakış açısını nasıl etkilediğini gösteren ve kalitatif türde yapılan çalışmalara ulaşılamamıştır. Bu çalışmanın hemşirelik müfredatını güncellemek ve klinik uygulamada yeni stratejiler geliştirmek açısından alana önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Amaç

Araştırma, psikiyatri hemşireliği eğitiminde kullanılan filmlerin öğrencilerin teorik gelişimine, klinik uygulamaya, kişisel gelişimlerine ve hastalara bakış açılarına etkisini değerlendirmek için yapılmış kalitatif bir çalışmadır.

Yöntem

Araştırmanın örneklemini; Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi 2021-2022 eğitim-öğretim yılı, bahar döneminde HEM3006 Psikiyatri Hemşireliği dersini alan üçüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemine alınan öğrenciler belirlenirken cinsiyeti, yaşı, akademik başarı durumu dikkate alınmış ve araştırmaya 15 öğrenci dahil edilmiştir.

Verilerinin Toplanması

Verilerin toplanması için üçüncü sınıf öğrencilerine araştırmanın amacı kapsamlı olarak açıklanmıştır. COVID-19 Pandemisi nedeniyle uygulama yapılan klinik ve hastane sayıları azaltılmıştır. Bu nedenle psikiyatri hemşireliği dersini alan tüm öğrenciler uygulama yapabilmeleri için hastane ve film grubu olarak iki gruba ayrılmıştır.

İzletilecek filmler için önce literatür taraması yapılmıştır. Literatür doğrultusunda belirlenen filmler araştırmacılar tarafından uygulama öncesi tek tek izlenmiş ve incelenmiştir. Psikiyatri hemşireliği dersi içeriğine uygun olan ve özellikle psikiyatrik hastalıkların anlatıldığı, semptomların vurgulandığı filmlerin seçimine dikkat edilmiştir.

Hastane grubu hastanede uygulama yaparken, film grubu da eğiticilerle birlikte her hafta belirlenen 2 filmi izlemişlerdir. Filmler izletildikten sonra ilişkili olduğu psikiyatri konusu ile ilgili interaktif tartışma yapılmıştır. Psikiyatrik hastalıkların anlatıldığı filmlerde hastalıklar tekrar anlatılarak, öğrencilere hastalığa ait hemşirelik bakım planı yapmaları sağlanmıştır. Bu uygulama haftada 1 gün, iki film olmak üzere toplam 6 hafta sürmüştür. Diğer hastane grubu da 6 hafta hastane uygulamasına çıkmıştır. 6 haftanın sonunda gruplar değiştirilmiştir. Hastane uygulamasına çıkan film uygulamasına, film uygulamasını yapan hastane uygulamasına gönderilmiştir. Toplam 12 haftalık uygulamanın sonunda araştırmaya katılmayı kabul eden, gönüllü olan öğrencilerden başarı puanı 40-60 arasında olan 5 öğrenci, başarı puanı 61- 80 arasında olan 5 öğrenci, başarı puanı 81-100 arasında olan 5 öğrenci belirlenerek toplam 15 kişi ile bireysel derinlemesine görüşme yöntemi kullanılarak veriler toplanmıştır. Gönüllü öğrencilerin önce yazılı onam formlarını okuyup imzalamaları istenmiş, ardından sırasıyla öğrenci bilgi formu dağıtılmıştır. Görüşmeler Haziran 2022'de teorik ve uygulama dersinin bitiminde araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Görüşme başında araştırmanın amacı ve araştırma sonucunda ulaşılmak istenen hedefler açıklandıktan sonra, ses kayıt cihazı açılmış ve araştırma soruları öğrenciye yöneltilerek yarı yapılandırılmış olarak görüşme sürdürülmüştür. Her bir görüşmenin yaklaşık 20-30 dakika sürmüştür. Görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Veriler toplanırken yarı yapılandırılmış olarak aşağıda yer alan açık uçlu sorular kullanılmıştır;

İzlediğiniz filmlerin teorik ve kuramsal gelişiminize katkısı nedir?

İzlediğinin filmlerin klinik uygulamaya katkısı nedir?

İzlediğiniz filmlerin kişisel gelişiminize katkısı nedir?

İzlediğiniz filmler psikiyatri hastalarına bakış açınızı nasıl etkiledi?

Sorular yüz yüze görüşmeler sırasında açık-uçlu olarak katılımcılara yöneltilmiş, gerektiğinde ek sorularla desteklenmiştir. Görüşmeler görüşme odasında yapılmıştır. Katılımcıların isimleri kodlanarak görüşmeler bilgisayarda şifreli dosyada saklanmıştır.

Araştırma Verilerinin Değerlendirilmesi

Analiz için veriler anlamlarına göre bölünerek kodlanmıştır (açık kodlama), belirli bir anlam etrafında birbiri ile ilgili kodlar bir araya getirilerek (dikey kodlama) ve dikey kodlamada belirlenen çekirdek kategoriler birleştirilerek temalar oluşturulmuş (seçici kodlama) ve bu veriler yorumlanarak anlamlı hale getirilmiştir.

Bulguların yorumlanmasında olası yönlendirmeleri engellemek amacıyla herhangi bir kategoriye yerleştirilemeyen, ayrılık gösteren veriler de göz önünde bulundurulmamıştır. Daha sonra veriler araştırmacı tarafından organize edilip, yorumlanarak rapor haline getirilmiştir.
Nitel verilerin analizi ise 'içerik analizi' yöntemi ile araştırmayı yürütenler tarafından elle yapılmıştır. Görüşmelerin sonunda veriler ses kayıt cihazından bilgisayara aktarılmıştır. Veri analizinde kalitatif içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Veriler iki araştırmacı tarafından bağımsız bir biçimde analiz edilmiş ve ayrı olarak kodlanmıştır. Her bir kişi bağımsız olarak kod listesi, tema ve alt tema oluşturmuş ve sonrasında karşılaştırma yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından verilerden dört ana tema ve bunların alt temaları elde edilmiştir.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırma için öncelikle COVID-19 pandemisini kapsadığı için T.C. Sağlık Bakanlığı Bilimsel Araştırma Platformu'na online başvuru yapılarak gerekli izin alınmıştır. Ardından Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan (2022-03/ Karar No:4) onay alınmıştır.

Bulgular

Psikiyatri hemşireliği eğitiminde izletilen filmlerin etkisinin belirlenmesi için yapılan analizler sonucu elde edilen bulgular sunulmuştur.

Tema 1: İzlenen filmlerin teorik ve kuramsal gelişime katkısı;

Katılımcıların çoğunluğu izledikleri filmlerin teorik ve kuramsal gelişimlerine katkısı olarak, ***görsel canlandırma*** *ile* ***kalıcı öğrenme*** ve ***somutlaştırma***yı sağladığını, ***teori ve uygulamanın bütünleşmesi***ne olanak yarattığını, ***destekleyici ve tamamlayıcı*** olduğunu, ***çok yönlü ve analitik düşünme becerisi*** sağladığını, ***kişileri araştırmaya yönlendirdiğini*** belirtmiştir.

Tema 2: İzlenen filmlerin klinik uygulamaya katkısı;

Katılımcıların büyük bir kısmı, ***hastayı bütüncül ele alma***, ***doğru hemşirelik yaklaşımlarını uygulama, ruhsal bozuklukları fark edebilme, empati yeteneğinin yardım etme becerilerinin, iletişim becerilerinin artması, farkındalığın artmasıyla hemşirelik girişimlerinin de daha etkili olması,*** filmlerin sonunda yapılan ***tartışma ve*** hazırlanan bakım planları çok daha ***kalıcı olması,*** klinik uygulamada ***daha aktif, daha özgüvenli olma, biyopsikososyal bakım vermenin önemini kavrama*** olarak izlenen filmlerin klinik uygulamaya etkisini dile getirmişlerdir.

Tema 3: İzlenen filmlerin kişisel gelişime katkısı;

Katılımcılar izledikleri filmlerin kişisel gelişimlerine katkısını en çok, ***öz farkındalık, çevredekilerle ilgili farkındalık, kendini, insanları, çevreyi yorumlayabilme, farklı bir bakış***

açısı kazanma, empati yeteneği, baş etme becerileri, yardım etme becerileri, daha yetkin ve özgüvenli hissetme, olaylara daha sakin yaklaşma, insan ilişkilerinin olumlu etkilenmesi olarak ifade etmişlerdir.

Tema 4: İzlenen filmlerin psikiyatri hastalarına olan bakış açısına etkisi

Katılımcıların neredeyse tamamı hastalara karşı ***korkularının*** ve ***önyargıların azaldığını***, ***hastaları yargılamadan onlara yardım etme ve onları destekleme yönünde farkındalıkları***nın arttığını ve ***özgüven*** kazandıklarını söylemiştir.

Tartışma

Psikiyatri hemşireliği dersi alan öğrenciler, eğitimde filmlerin kullanılmasının teorik ve kuramsal gelişimlerine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Hemşirelik öğrencilerinde yapılan çalışmalarda da filmlerin tutum, beceri ve yaklaşımları olumlu etkilediği söylenmektedir. Bunun yanında filmleri bir eğitim aracı olarak kullanmak, öğrencilerin soyut olarak tam olarak deneyimleyemeyecekleri hemşirelik durumlarını anlamalarına katkıda bulunduğu belirtilmektedir [10,11,12]. Bu çalışmada öğrenciler filmlerin beyinde canlandırma ve somutlaştırma sağlayarak kalıcı öğrenmede etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Filmlerin çok yönlü düşünme becerisi sağlayarak tamamlayıcı ve destekleyici bir eğitim aracı olduğunu söylemişlerdir. Çok yönlü düşünme becerisinde de film sonunda yapılan tartışmanın çok önemli olduğunu belirtmişlerdir. Oh ve arkadaşları (2012)'nin yaptığı çalışmada da öğrencilerin temel kavramlar hakkında detaylı düşünmelerinde ve teorik olarak öğrendiklerini pekiştirmelerinde filmlerin etkisinden söz edilmektedir [13]. Aynı çalışmada filmler hakkında yapılan tartışmanın da kuramsal ve teorik gelişime katkı sağladığından bahsedilmektedir. Bu çalışmada da filmlerin öğrencilerin teorik ve kuramsal gelişimine katkı sağladığı söylenebilir. Filmlerin ayrıca konunun somutlaştırılmasında, çözümlenmesinde önemli bir işlevi vardır. Filmler, görseller sunarak öğrencilerin içeriği daha iyi anlamalarına yardımcı olabilir. Eleştirel ve çok yönlü düşünme becerisi kazanmalarında teorik ve uygulamamanın bütünleşmesinde etkili olabilir. Bu şekilde bir öğrenme de öğrencilerde kalıcı öğrenmeye katkı sağlayabilir.

Öğrenciler psikiyatri hemşireliği eğitiminde izledikleri filmlerin klinik uygulamalarına da olumlu yönde yansıdığını söylemişlerdir. Filmlerin etkisiyle oluşan farkındalık sayesinde hastayı bütüncül ele almanın önemini anladıklarını ifade etmişlerdir. Biyopsikososyal modelde ele aldıkları hastaya doğru yaklaşımları uygulayarak yardım etme becerileri, iletişim becerilerinin arttığını ve hastalara yaklaşımda daha özgüvenli olduklarını dile getirmişlerdir. Shankar (2019) [14] ve Alexander ve arkadaşları (2005)'in [15] çalışmalarında film eğitimi ile mesleki değerlerin sağlık öğrencilerine aktarılmasının sağlandığı ve öğrencilerin hastalıkları

biyo-psiko-sosyal ve ruhsal bir bakış açısıyla değerlendirebilme becerisi kazandıkları vurgulanmaktadır. Zeppegno ve arkadaşları 2015 yılında yaptıkları çalışmada hemşirelerin elde ettiği benzer kazanımlardan söz etmektedir [10]. Tıp öğrencilerine yönelik yapılan film temelli eğitimle ilgili başka bir çalışmada da filmlerin öğrencilerin iletişimini, hastalara yaklaşımını, yardım etme becerilerini olumlu yönde etkilediği aktarılmaktadır [16]. Ülkemizde 2018 yılında yayınlanan Ayhan ve arkadaşlarının çalışması da filmlerin klinik uygulamaya katkısında benzer bulgulara işaret etmektedir [17]. Psikiyatri hemşireliği eğitiminde filmlerin kullanılması, öğrencilerin klinik uygulamalarına katkı sağlayabilir. Bunun oluşmasında farkındalığın artmasının önemli olduğu söylenebilir. Öğrencilerin filmlerle birlikte profesyonel bakış açısı geliştirdiği ve öğrencileri klinik uygulamalarında motive ettiği çıkarılabilir. Böylece öğrencilerin yardım etme ve iletişim becerisi ve özgüvenlerindeki artış hemşirelik yaklaşımlarını olumlu yönde etkileyebilir.

Öğrenciler izledikleri filmlerin kişisel gelişimlerine katkısından bahsederken en çok farkındalık üzerinde durmuşlardır. Farkındalıkla birlikte değişim ve buna bağlı olarak da gelişimden bahsetmişlerdir. Kişilerarası ilişkilerinin filmlerle olumlu etkilendiğini vurgulayan öğrenciler farklı bir bakış açısıyla empati yeteneklerinin arttığını söylemiştir. Bakış açılarında meydana gelen değişiklikle de kendilerini daha yetkin ve özgüvenli olarak tariflemişlerdir. Oh ve Steefel (2016)'in hemşirelik öğrencileriyle yaptığı benzer bir çalışmada da filmler aracılığıyla öğrencilerin bilgi ve anlayışlarındaki artışla daha özgüvenli oldukları ve motivasyonlarının da arttığı yönde bulgulara rastlanmıştır [11]. Ülkemizde Terzioğlu ve arkadaşları (2017)'nin psikiyatri hemşireliği eğitiminde filmlerin etkisini araştırdıkları çalışmalarında da filmlerle eğitimin öğrencilerin farkındalıklarının artmasına katkı sağladığı, profesyonel bakış açısı geliştirdiği ve öğrencileri motive ettiği belirlenmiştir [18]. Hyangjin ve Haeryun (2021)'un ön test- son test deneysel tasarımlı çalışmasında hemşirelik öğrencilerinin eğitiminde film kullanımının profesyonel hemşirelik algısı ve motivasyona katkı sağladığı vurgulanmaktadır [19]. Bu çalışmada da filmlerin öğrencilerin kişisel gelişimlerine katkı sağladığı söylenebilir. Sadece uygulama alanındaki hastaları değil, kendilerini ve çevresindeki kişileri de anlama ve yorumlamada daha farkında olabilirler. Kişisel baş etme becerileri gelişebilir.

Zeppegno ve arkadaşları (2015) tıp öğrencilerine yönelik film temelli eğitimin, ruhsal bozukluğu olan bir hastadan uzak durmayı, ondan korkmayı, empati gibi kişilerarası süreçleri içeren psikiyatriye ve psikiyatrik hastalara yönelik tutumları olumlu yönde etkilediğini belirtmektedir [10]. Bu çalışmada da öğrenciler, hastalara karşı korkularının ve önyargıların azaldığını, hastaları yargılamadan onlara yardım etme ve onları destekleme yönünde

farkındalıklarının arttığını söylemiştir. Klemenc-Ketis ve Kersnik (2011) filmlerle yapılan eğitimin öğrencilerde iletişimi, empatiyi ve tutumu olumlu yönde etkilediğini bildirmiştir [16]. Öğrencilerin filmlerle özellikle psikopatolojiyi tartışırken aktif katılımları psikiyatrik bozukluklar ile ilgili kısa filmlerin, ruhsal bozukluğu olan hastanın damgalanmasını önlemede de olumlu bir etkiye sahip olduğu belirtilmektedir [20,21]. Psikiyatri hastalarıyla ilk kez karşılaşacak olan hemşirelik öğrencilerinin bu hastalara yönelik korku ve önyargıları filmlerle desteklenecek eğitimle azaltılabilir. Her hemşirenin her alanda karşılaşabileceği psikiyatrik hastalara bakım verebilmesi için biyopsikososyal yaklaşım çok önemlidir. Bu nedenle psikiyatrik hastalara olan önyargının azaltılması hemşirelik yaklaşımlarını ve hemşirelerin bakış açılarını değiştirebilir. Filmlerin eğitim aracı olarak kullanılması bu açıdan önem taşımaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak, bu çalışmada psikiyatri hemşireliği dersinde film izleyen öğrenciler, teorik olarak anlatılan konuları daha iyi kavradıklarını, kalıcı öğrenme elde ettiklerini ve çok yönlü düşünme becerisi kazandıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler filmlerle birlikte artan farkındalıklarının ve profesyonel hemşirelik becerilerini bakım uygulamalarına yansıttıklarına yönelik geri bildirimler vermişlerdir. Öğrencilerin bu farkındalık ve bilgiye dayanarak profesyonel bakış açısı geliştirdiği ve motivasyonlarının da arttığı belirlenmiştir. Bu nedenle psikiyatri hemşireliği dersi kapsamında öğrencilerin teorik, pratik, kişisel gelişim ve profesyonel hemşirelik girişimlerine katkı sağlayacak bu tür uygulamaların yapılması hemşirelik eğitim ve öğretimi açısından da önem taşımaktadır. Çalışma sonucunun, literatürdeki çalışma sonuçlarıyla uyumlu olduğu söylenebilir. Psikiyatri hemşireliği eğitiminde film yöntemi pratik olarak kullanılabilecek örnek filmlerin öğretim kılavuzlarını ve ayrıca öğrencilerin öğrenme çıktılarını değerlendirmek için değerlendirme kriterleri ve standartlarının geliştirilmesini içerebilir. Bu uygulamaların standardize edilerek hemşirelik eğitimi müfredatına dahil edilmesi profesyonel hemşirelik kimliğini geliştirebilmek için etkili bir strateji olabilir.

Psikiyatri hemşireliği eğitiminde film uygulamasının hemşirelik öğrencilerine birçok yönden katkısı vardır. Ancak her film için gereken sürenin uzunluğu nedeniyle seans başına daha az zaman gerektiren bir öğretim yöntemi üzerinde çalışılabilir. Seçilen filmlerdeki kültürel farklılıkları ve yaklaşımları açıklamak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimler: Film, psikiyatri hemşireliği, eğitim, COVID-19, uygulama

KAYNAKLAR

- World Health Organization. Novel Coronavirus (2019-nCoV) technical guidance.2020. Available from: **https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus**.
- Zhang J, Lu H, Zeng H, Zhang S, Du Q, Jiang T, Du B. The differential psychological distress of populations affected by the COVID-19 pandemic. Brain Behav Immun. 2020 Jul;87:49-50. https://doi.org/10.1016/j.bbi.2020.04.031.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). Basın açıklaması. URL: https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/universitelerdeuygulanacak-uzaktan-egitime-iliskin-aciklama.aspx. 16 Eylül 2020
- Abu Salah A, Aljerjawy M, Salama A. Gap between Theory and Practice in the Nursing Education: the Role of Clinical Setting. JOJ Nurse Health Care. 2018;7(2):555707. https://doi.org/10.19080/JOJNHC.2018.07.555707
- Han Y, Yang H. The transmission and diagnosis of 2019 novel coronavirus infection disease (COVID-19): A Chinese perspective. J Med Virol. 2020 Jun;92(6):639-644. https://doi.org/10.1002/jmv.25749.
- Alzahrani SB, Alrusayes AA, Aldossary MS. Impact of COVID-19 pandemic on dental education, research, and students. Int J Health Sci Res. 2020;10(6):207-12.
- Gewin V. Five tips for moving teaching online as COVID-19 takes hold. Nature. 2020 Apr;580(7802):295-296. https://doi.org/10.1038/d41586-020-00896-
- Cervera-Gasch Á, González-Chordá VM, Mena-Tudela D. COVID-19: Are Spanish medicine and nursing students prepared? Nurse Educ Today. 2020 Sep;92:104473. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104473.
- Li W, Gillies R, He M, Wu C, Liu S, Gong Z, Sun H. Barriers and facilitators to online medical and nursing education during the COVID-19 pandemic: perspectives from international students from low- and middle-income countries and their teaching staff. Hum Resour Health. 2021 May 12;19(1):64. https://doi.org/ 10.1186/s12960-021-00609-9.
- Zeppegno P, Gramaglia C, Feggi A, Lombardi A, Torre E. "The effectiveness of a new approach using movies in the training of medical students." Perspectives on Medical Education. 2015: 261 - 263. https://doi.org/10.1007/s40037-015-0208-6
- Oh J, Steefel L. Nursing students' preferences of strategies surrounding cinenurducation in a first year child growth and development courses: A mixed methods study. Nurse Educ Today. 2016 Jan;36:342-7. **https://doi.org/10.1016/j.nedt.2015.08.019**
- Park H, Cho H. Effects of Nursing Education Using Films on Perception of Nursing, Satisfaction With Major, and Professional Nursing Values. J Nurs Res. 2021 Apr 20;29(3):e150. **https://doi.org/10.1097/JNR.0000000000000433**
- Oh J, Shin H, Gagne JC. "QSEN Competencies in Pre-licensure Nursing Education and the Application to Cinenurducation." The Journal of Korean Academic Society of Nursing Education. 2012: https://doi.org/474-485.10.5977/jkasne.2012.18.3.474
- Shankar PR. Cinemeducation: Facilitating educational sessions for medical students using the power of movies. Archives of Medicine and Health Sciences. 2019: 96-103. https://doi.org/10.4103/amhs.amhs_30_19
- Alexander M, Lenahan P, Pavlov A. Cinemeducation: A Comprehensive Guide to Using Film in Medical Education. Vol. 1. United Kingdom: Radcliffe Publishing. 2015
- Klemenc-Ketis Z, Kersnik J. Using movies to teach professionalism to medical students. BMC Med Educ. 2011 Aug 23;11:60. **https://doi.org/10.1186/1472-6920-11-60**
- Ayhan AGY, Çekiç Y, Ançel G. Psikiyatri hemşireliği eğitimi: Filmler ve yansımaları. Anadolu Psikiyatri Derg. 2018;19(4): 361-369
- Terzioğlu C, Eskiyurt R, Özkan B. Psikiyatri hemşireliği eğitiminde sinema filmi izletilmesi yöntemi ile öğrencilerin bakım uygulamalarındaki farkındalıklarının araştırılması. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi. 2017;4(3): 149-161.
- Park H, Cho H. Effects of Nursing Education Using Films on Perception of Nursing, Satisfaction With Major, and Professional Nursing Values. J Nurs Res. 2021 Apr 20;29(3): e150. **https://doi.org/10.1097/JNR.0000000000000433**
- Dave S, Tandon K. Cinemeducation in psychiatry. Advances in Psychiatric Treatment. 2011;17: 301-308. **https://doi.org/10.1192/apt.bp.107.004945**
- Bilge A, Palabiyik O. The effect of short films about mental health and disorders on preventing stigmatization in nursing education. Archives of Psychiatric Nursing. 2017;31(1): 88-92.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YOKSULLUK ALGILARININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIKLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ

Aydan AKKURT YALÇINTÜRK[1], Sıla Nur BAYRAM[1], Evin ADAL[1], Esma ŞAŞMAZ[1], Zeynep ŞAL[1]

[1]T.C. Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

Giriş

Yoksulluk çok fazla olumsuz sonuçlar doğurabilen stres yaratan bir yaşam olayıdır. Bireylerin stres yaratıcı bir olayla karşılaştığında bazılarının yaşanılan durumun uzun süre etkisi altında kaldığı, bazılarının ise kısa sürede günlük rutinlerine döndükleri görülmektedir. Bu durumu açıklamada kullanılan kavram psikolojik sağlamlık düzeyidir [Atarbay, 2017]. Psikolojik sağlamlık; bireylerin aile içi ve sosyal hayatta yaşadığı sorunlar, hastalık durumları, ekonomik zorluklar gibi bireyin hayatında stres yaratacak faktörlere karşı kişilerin başarıyla üstesinden gelip yeni sürece adaptasyon yetenekleridir [Aydoğan ve Eryiğit Madzwamuse, 2019]. Bireylerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ne kadar yüksek ise stresli yaşam olaylarıyla başa çıkmak o kadar kolay olmaktadır. Bu noktada çocukluktan yetişkinliğe kadar bireylerin bakımı ile aktif bir şekilde ilgilenecek olan hemşirelere önemli roller düşmektedir [Taş ve Akın, 2020]. Hemşirelerin bu rolleri gerçekleştirebilmeleri için öncelikli olarak kendi psikolojik sağlamlıklarını korumaları gerekmektedir. Geleceğin hemşireleri olacak öğrencilerin hem toplumun birer üyesi oldukları hem de mezuniyet sonrası çalışma hayatında bireylere yönelik uygun hemşirelik bakımını verebilmeleri için psikolojik sağlamlık düzeylerinin yüksek olması önemlidir. Bu nedenle öğrencilerin psikolojik sağlamlıklarını etkileyen faktörlerin ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin belirlendiği çalışmalara ihtiyaç vardır.

Amaç

Çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin yoksulluk algılarının psikolojik sağlamlıkları üzerine etkisinin incelenmesidir.

Bu amaç doğrultusunda araştırma soruları:

-Hemşirelik bölümü öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeyleri nedir?

-Hemşirelik bölümü öğrencilerinin yoksulluk algılarının psikolojik sağlamlık düzeyleri üzerine etkisi var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Tasarımı

Bu araştırma tanımlayıcı nitelikte bir çalışmadır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini bir vakıf üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde 2022-2023 eğitim ve öğretim yılı bahar yarıyılında kayıtlı olan 1., 2., 3. ve 4. sınıfta okuyan toplam 510 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya katılmayı kabul eden 384 öğrenci araştırmaya dâhil edilmiştir.

Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Tanımlayıcı Bilgi Formu; Araştırmacılar tarafından oluşturulan formda öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf, medeni durum, yaşam düzeni, aile yapısı, anne-baba çalışma durumu, ailede okuyan çocuk sayısı, kronik hastalığı olan anne baba, sağlık güvencesi, alınan sosyal destek, gelirinden hobi için ayırdığı pay, dışarıda yemek yeme sıklığı, sinema-tiyatroya gitme durumu, et tüketme durumu, meyve-sebze tüketimi, seyahat etme durumu, kişisel gelir düzeyi algılama durumu, yaşam kalitesi algılama durumu ve kendini yoksul olarak algılama durumu olmak üzere toplam 20 soru bulunmaktadır.

Ego Sağlamlığı Ölçeği: Psikolojik sağlamlığı ölçmek amacıyla Block ve Kremen (1996) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışmaları Karaırmak (2007) tarafından yapılmıştır [Block ve Kremen,1996; Karaırmak, 2007]. Bireyin Toparlanmaya yönelik kişisel güçlü yönler, kendine yönelik olumlu değerlendirmeler ve yeniliklere açık olma üç alt boyutundan aldığı puanlar toplam psikolojik sağlamlık puanını oluşturmaktadır. Yüksek puan yüksek düzeyde psikolojik sağlamlığı göstermektedir. 14 maddeden oluşan ve 4'lü likert tipi olan ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Cronbach alfa değeri .80 olarak bulunmuştur [Karaırmak, 2007]. Bu çalışmada ölçek cronbach alfası 0,84 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasından önce öğrencilere araştırmada kimlik bilgilerinin istenmediği ve istediklerinde cevaplamayı bırakabilecekleri hakkında bilgi verilmiştir. Öğrencilerden "Kişisel Bilgi Formu" ve "Ego Sağlamlığı Ölçeği" ni doldurmaları istenmiştir. Veriler yaklaşık 15 dakika içinde toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada verilerin analizinde SPSS 24.00 kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Skewnes ve Kurtosis değerlerine göre değerlendirilmiştir. Kategorik değişkenlerin normal dağılıma uygun olmadığı, EGO sağlamlık ölçeğinin normalliği sağladığı belirlenmiştir. Araştırmadaki sürekli değişkenlere ait tanımlayıcı istatistikler ortalama, standart sapma ve minimum, maksimum değerleriyle, kategorik değişkenlere ait tanımlayıcı istatistikler frekans ve yüzde ile değerlendirilmiştir. Bağımsız grup karşılaştırmalarında Mann Whitney U ve

Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Gruplar arasında elde edilen farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için Bonferrroni düzeltme testi uygulanılmıştır. Elde edilen veriler %95 güven aralığında ve anlamlılık p<0,05 düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırmada Etik Yön

Araştırmanın uygulanabilmesi için araştırmanın yapılacağı kurum ve Üsküdar Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır (61351342/2022). Araştırmaya katılmaya gönüllü olan bireylerden yazılı ve sözlü olarak "Bilgilendirilmiş Gönüllü Olurları" alınmıştır.

Bulgular

Çalışmada öğrencilerin yaş ortalamasının 21,28±2,32 olduğu, büyük çoğunluğunun kadın (%83,9) ve bekar olduğu (%97,9), çekirdek aile yapısına sahip olduğu (%85,7), sağlık güvencesinin olduğu (%87,2) ve aileden sosyal destek (%97,4) aldığı belirlenmiştir. %37,8'inin 1. sınıfta olduğu, %77,9'unun ailesiyle beraber yaşadığı, %67,4'ünde anne ya da babadan birinin çalıştığı, %37'sinde aileden 2 çocuğun öğrenim gördüğü ve %63,5'inde anne ve babanın ikisinde de kronik hastalık olmadığı saptanmıştır. Öğrencilerin yarısından fazlasının gelirinden hobilerine pay ayırabildiği (%64,3), ayda üç veya daha fazla dışarıdan yemek yiyebildiği (%60,7), yılda en az bir kez tatile çıkabildiği (%62), kişisel gelir düzeyini (%64,1) ve yaşam kalitesini (%61,5) orta olarak algıladığı belirlenmiştir. %71,6'sının düzenli olarak sinema/tiyatroya gidemediği, %71,1'inin düzenli olarak et, %91,1'inin meyve /sebze tüketebildiği ve %87'sinin kendisini yoksul olarak algıladığı saptanmıştır. Öğrencilerin EGO Sağlamlık Ölçeği ortalama puanları 39,74±6,33 olarak belirlenmiştir.

Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile "EGO Sağlamlık Ölçeği" puanlarının karşılaştırılmasında öğrenim gördükleri sınıf, sağlık güvencesi olma durumu, anne ve babanın kronik hastalığa sahip olma durumları ve aileden sosyal destek alma durumları ile "EGO Sağlamlık Ölçeği" puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p<0,05). Benforroni düzeltme testinde, 1. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin EGO Sağlamlık Ölçeği puan ortalamasının 2.,3. ve 4. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerden, anne ve babasında kronik hastalığı olmayanların annede kronik hastalık bulunanlardan, sağlık güvencesi olan öğrencilerin olmayanlardan anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri ile "EGO Sağlamlık Ölçeği" Puanlarının Karşılaştırılması

Özellikler	EGO Sağlamlık Ölçeği		İstatistik	
	Sıra Değer Ortalaması	Ort.±SS	Z/χ2	p
Sınıfı			26,916	**<0,001,**

1.Sınıf[1]	185,12	41,74±6,30		**4<1, 3<1, 2<1**
2.Sınıf[2]	134,34	38,32±5,36		
3.Sınıf[3]	129,23	38,17±5,68		
4.Sınıf[4]	184,87	39,18±7,14		
Sağlık Güvencesi				
Var	198	40,05±6,40	-2,541	**0,011**
Yok	154,92	37,63±5,42		
Anne ve Babanın Kronik Hastalığa Sahip Olma Durumu				
Annede Var[1]	160,12	37,76±5,76		
Babada Var[2]	184,74	39,37±6,53	9,315	**0,025, 1<3**
İkisinde de Yok[3]	204,42	40,47±6,30		
İkisinde de Var[4]	174,54	38,08±7,02		
Alınan Sosyal Destek				
Aile	193,78	39,80±6,36	-1,379	**0,0168**
Özel Kişiler	144,8	37,30±4,80		

p<0,05, SS: Standart Sapma, Z: Mann Whitney U Testi, χ2: Kruskal Wallis Testi

Öğrencilerin sosyal aktivitede bulunma durumları ve yoksulluk algıları ile "EGO Sağlamlık Ölçeği" puanlarının karşılaştırılmasında, "EGO Sağlamlık Ölçeği" puan ortalamaları ile gelirden hobilere pay ayırabilme, dışarıda yemek yiyebilme, düzenli olarak sinemaya/tiyatroya gidebilme, düzenli olarak et, meyve/sebze tüketebilme, yılda en az bir kez tatile çıkabilme, kişisel gelir düzeyini, yaşam kalitesini algılama durumları ve yoksulluk algılama durumları ile arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p<0,05). Benforroni düzeltme testinde dışarıda ayda iki kez yemek yiyebilenlerin ayda üç kez yiyebilenlerden, kişisel gelir düzeyini ve yaşam kalitesini orta ve kötü olarak algılayanların iyi olarak algılayanlara göre daha düşük EGO Sağlamlık Ölçeği puanına sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca gelirinden hobilerine pay ayıranların ayırmayanlardan, düzenli olarak sinemaya ya da tiyatroya gidenlerin gitmeyenlerden, düzenli olarak meyve/sebze ve et tüketebilenlerin tüketmeyenlerden, yılda en az bir kez tatile çıkabilenlerin çıkamayanlardan EGO Sağlamlık Ölçeği puanlarının anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin Sosyal Aktivitede Bulunma Durumları ve Yoksulluk Algılarının "EGO Sağlamlık Ölçeği" Puanlarının Karşılaştırılması

Özellikler	Sıra Değer Ortalaması	Ort.±SS	İstatistik	
			Z/χ2	p
Gelirden Hobilere Pay Ayırabilme Durumu				
Evet	204,38	40,31±6,39	-2,820	**0,005**
Hayır	171,08	38,70±6,10		
Dışarıdan Yemek Yiyebilme Durumu				
Ayda Bir Kez[1]	173,33	38,60±5,63	12,252	**0,002, 2<3**
Ayda İki Kez[2]	165,1	38,43±6,12		
Ayda Üç ve Daha Fazla[3]	208,31	40,54±6,46		

Düzenli Olarak Sinema/Tiyatroya Gidebilme Durumu				
Evet	234,27	42,01±6,22	-4,649	**<0,001**
Hayır	175,94	38,84±6,16		
Düzenli Olarak Et Tüketebilme Durumu				
Evet	203,86	40,38±6,53	-3,150	**0,002**
Hayır	164,56	38,17±5,53		
Düzenli Olarak Meyve/Sebze Tüketebilme Durumu				
Evet	196,13	39,94±6,33	-2,061	**0,039**
Hayır	155,1	37,70±6,12		
Yılda En Az Bir Kez Tatile Çıkabilme Durumu				
Evet	211,74	40,80±6,25	-4,342	**<0,001**
Hayır	161,14	38,01±6,09		
Kişisel Gelir Düzeyini Algılama Durumu				
İyi[1]	234,11	42,00±5,99	23,664	**<0,001, 3<1, 2<1**
Orta[2]	178,94	39,01±6,06		
Kötü[3]	148,18	37,21±7,65		
Yaşam Kalitesi Algılama Durumu				
İyi	250,21	42,91±5,90	51,590	**<0,001, 3<1, 2<1**
Orta	171,83	38,66±5,90		
Kötü	123,84	35,48±6,20		
Kendisini Yoksul Olarak Tanımlama Durumu				
Evet	171,91	36,52±7,51	-1,408	**0,001**
Hayır	195,58	39,98±6,13		

p<0,05, SS: Standart Sapma, Z: Mann Whitney U Testi, χ2: Kruskal Wallis Testi

Tartışma

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin büyük çoğunluğunun kendisini yoksul olarak algıladığı gözlenmiştir. Taş ve Akın (2020) tarafından hemşirelik bölümü öğrencileri ile yapılan çalışmada da öğrencilerin %45.3'ünün yaşamlarının bir kesiminde yoksulluk yaşadığı saptanmıştır [Taş ve Akın, 2020]. Karşılaşılan yoksulluk ve daha pek çok stresli yaşam olayıyla, daha başarılı bir biçimde mücadele etmede psikolojik sağlamlık düzeyinin yüksek olması önemli bir faktördür [Aydoğan ve Eryiğit Madzwamuse, 2019]. Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin psikolojik sağlamlık puan ortalamasının iyi düzeyde olduğu saptanmıştır.

Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada öğrencilerin yaş grupları yükseldikçe psikolojik sağlamlık düzeylerinin de arttığı belirlenmiştir [Aydın ve Egemberdiyeva 2018]. Bu çalışmada 1. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin diğer sınıflara göre daha yüksek psikolojik sağlamlık düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Dört yıllık bir hemşirelik eğitiminin öğrencilerin psikososyal gelişimine de katkı sağlaması eğitimin öncelikli hedefleri arasındadır. Bu bulgu hemşirelik müfredat programının yeniden değerlendirilmesi ve özellikle öğrencilerin psikolojik olarak desteklenmesi açısından önemli bulunmuştur.

Çalışmada ailesinden sosyal destek alan öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeyinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Dilmaç Pınar (2020) tarafından yapılan çalışmada da ailesinden sosyal destek alan öğrencilerin yüksek psikolojik sağlamlılık düzeyine sahip olduğu belirtilmiştir [Dilmaç Pınar, 2020]. Aile desteğinin bireyin problemlerini çözmede çok önemli olduğu, psikolojik sağlamlığın gelişiminde önemli olan koruyucu faktörlerden biri olduğu bilinmektedir [Hökkaş, 2019].

Çalışmada gelir düzeyi iyi olan öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Hökkaş (2019) tarafından yapılan çalışmada ekonomik durumlarının "çok iyi" olduğunu ifade eden hemşirelerin diğer ekonomik durum gruplarına göre psikolojik sağlamlık düzeylerinin anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır [Hökkaş, 2019].

Etkinlik kuramına göre bireyler etkinliklere odaklandıklarında mutluluk kendiliğinden gelmektedir. Günümüz bakış açısıyla ele alındığında hobiler, sosyal ilişkiler ve egzersizler etkinlikler kapsamında nitelendirilebilir. Bu yaklaşıma göre eğer bir birey önemli etkinlikler üzerinde yoğunlaşırsa mutluluk kendiliğinden gelecektir [Yaşar, 2015]. Bu çalışmada da gelir durumundan hobilerine pay ayırabilenlerin, ayda 3 veya daha fazla dışarıdan yemek yiyenlerin ve düzenli olarak sinemaya gidenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Çalışmada yaşam kalitelerinin iyi olduğunu ifade eden hemşirelik öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Hökkaş (2019) tarafından yapılan çalışmada yaşam kalitelerinin "çok iyi" olduğunu ifade eden hemşirelerin; psikolojik sağlamlık düzeylerinin diğerlerine göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir [Hökkaş, 2019]. Yaşam kalitesinin yüksek düzeyde olması yaşam memnuniyetini beraberinde getirmektedir. Yaşam memnuniyetinin yüksek olması, bireyin yaşamında karşılaştığı risk faktörlerini doğru şekilde algılamasına, risk faktörlerine karşı koruyucu faktörlerini ortaya çıkarmasına yardımcı olmaktadır [Hökkaş, 2019].

Çalışmada yoksul olduğuna yönelik bir algıya sahip olan öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Ekonomik durum, bireyler tarafından bir güç olarak algılanmakta ve bu algılanan bu güç bireylerin problemlerle baş etme becerileri geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Dolayısıyla güç olarak algılanan ekonomik durumun bireylerin psikolojik sağlamlıklarının gelişiminde koruyucu faktör olduğu bilinmektedir [Hökkaş, 2019]. Yoksulluk gibi bir durumda bu güce sahip olamamanın ise bireylerin psikolojik sağlamlıklarının gelişmemesinin önünde bir engel olduğu düşünülmektedir.

Sonuç

Çalışmada öğrencilerin çoğunluğunun kendilerini yoksul olarak algıladığı, yoksulluk algısının ise psikolojik sağlamlığı azaltan bir risk faktörü olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle öğrencilere yoksulluk algısı, etkileri, bireysel koruyucu faktörlerinin belirlenmesi ve bu faktörlerin geliştirilmesi konusunda danışmanlık hizmeti verilerek psikolojik sağlamlığı olan meslek adaylarının yetiştirilmesi üzerine yoğunlaşılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik, hemşirelik öğrencileri, psikolojik sağlamlık, yoksulluk algısı

KAYNAKLAR

- Atarbay, S. Farklı bölümlerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı düzeylerinin psikolojik dayanıklılıklarına etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul. 2017.
- Aydoğan, D., Eryiğit Madzwamuse, S. (2019). Okullarda yılmazlığı güçlendirme el kitabı tüm okul yaklaşımı. Ankara: Pegem Akademi.
- Taş, F., Akın, B. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin yoksulluk, sağlık ve hemşirenin rolü konusundaki bilgi ve düşünceleri, *Sağlık ve Toplum*, 1:7-9.
- Block, J., Kremen, A. M. (1996). IQ and Ego-Resiliency: Conceptual and empirical connections and separateness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(2): 349–361.
- Karaırmak, Ö. Investigation of personal qualities contributing to psychological resilience among earthquake survivors: A model testing study. Doktora Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara. 2007.
- Aydın, M., Egemberdiyeva, A. (2018). Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeylerinin incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 3(1): 37-53.
- Dilmaç Pınar, Ş. Hemşirelik öğrencilerinin psikolojik sağlamlık ve öz-şefkat düzeylerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı. Konya, 2020.
- Hökkaş M. Hemşirelerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ve etkileyen faktörler. Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı. Nevşehir, 2019.
- Yaşar K. Eğitim fakültesi öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile psikolojik sağlamlık ve affetme düzeyleri arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi. T.C. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. Bursa, 2015.

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA PSİKOEĞİTİMİN ETKİSİ

Çağla KARADEMİR[1], Derya ÖZBAŞ GENÇARSLAN[2]

[1] Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı,Türkiye

[2] Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

Özet

Giriş: Şizofreni; bireyin zihinsel ve sosyal işlevselliğini etkileyen, düşünce, duygulanım ve davranışlarda bozulmayla birlikte önemli yeti yitimine sebep olan ruhsal hastalıklardan biridir. 2011 yılında Dünya Sağlık Örgütü tarafından yayınlanan Dünya Engellilik Raporu'ndaki istatistik verilerine göre global çapta en çok yeti yitime neden olan sebepler
göz önüne alındığında şizofreni hastalığı tabloda 14. sırada yer almaktadır. Yeti yitimi ile bireylerin işlevselliğinde azalma olmakta ve kişiler kendilerinden beklenen akademik, mesleki ve toplumsal rolleri yerine getirmekte zorlanırlar[1]. Psikoeğitim ise "psikiyatrik hastalığı olan bir kişiyi, tedavi ve rehabilitasyon amacına hizmet etmek için eğitmek veya geliştirmek" olarak tanımlanmıştır. Psikiyatrik hastalığı olan kişilere farmakolojik tedavinin yanı sıra psikoeğitim verilmesi, hastalıkların tedavisinde önemli bir rol oynamaktadır. Eğitimsel girişimler; relapsları ve rekürrensleri azalttığı gibi, yaklaşmakta olan hastalık belirtilerinin daha iyi tanınmasına, böylelikle epizodların daha kısa ve hafif belirtilerle geçirilmesini sağlamaktadır.

Amaç: Bu derleme şizofreni hastalarına verilen psikoeğitimlerin hastalar üzerindeki etkilerini irdelemek amacıyla yapılmıştır

Sonuç: Yapılan çalışmalar incelendiğinde hastalara uygulanan psikoeğitimler hastalığa yönelik iç görüyü ve tedaviye uyumu arttırdığı, hastalık semptomlarını azalttığı, sosyal becerileri geliştirmeyi sağladığı, aile içi, toplumsal ve mesleki işlevselliğini iyileştirdiği, yaşam kalitesini arttırdığı, yeti yitimini azalttığı, olumlu yönde hastaları etkilediği görülmüştür.

Anahtar Kelime: şizofreni, psikoeğitim, rehabilitasyon

THE EFFECT OF PSYCOEDUCATION IN PATIENTS WITH SHIZOPHREIA

Çağla KARADEMİR[1], Derya ÖZBAŞ GENÇARSLAN[2]

[1]Gaziantep University Institute of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing, Türkiye

[2]Gaziantep University Faculty of Health Sciences

ABSTRACT

Schizophrenia is one of the mental illnesses that affects the mental and social functionality of the individual and causes significant disability with impairment in thought, affect and behavior. According to the World Report on Disability published by the World Health Organization in 2011, schizophrenia ranks 14th in the table according to statistical data when the main causes of disability are considered globally. With disability, there is a decrease in the functionality of individuals and individuals have difficulty in fulfilling the academic, professional and social roles expected of them[1]. Psychoeducation is defined as "training or developing a person with psychiatric illness to serve the purpose of treatment and rehabilitation". In treatment of people with psychiatric illnesses, psychoeducation plays an important role in addition to pharmacological treatment. Educational attempts not only reduce relapses and recurrences, but also lead to better recognition of the symptoms of the forthcoming disease and thus to shorter episodes with milder symptoms

Objective: This review was conducted to examine the effects of psychoeducation given to patients with schizophrenia.

Result: When the previous studies were examined, it was seen that psychoeducation applied to patients increased insight into the disease and adaptation to treatment, reduced disease symptoms, improved social skills, improved family, social and occupational functionality, increased quality of life, reduced disability, and positively affected patients.

Key Words: schizophrenia, psychoeducation, rehabilitation

GİRİŞ

Şizofreni

Şizofreni yaşam boyu seyreden, önemli derecede yeti yitimine sebep olan, sosyal yaşam becerileri ve davranışlarda gerilemeye sebep olan, işlevselliği olumsuz etkileyen ruhsal hastalıklardan biridir[2]. Şizofreni Dünya'da ve ülkemizde en sık görülen ruhsal hastalıklar içinde en fazla yeti yitimine sebep olan hastalıktır.

Şizofrenik bozukluk ağır derecede ruhsal ve toplumsal yeti yitimine sebep olmaktadır. Farmokolojik tedavi olarak bu hastalarda kullanılan antipsikotikler hastalık belirtilerini gerilettiği ancak sadece farmokolojik tedavinin yeti yitimi üzerinde yeterli olmadığı, hastane yatış relapslarını önlemediği için; hastalarda tek başına antipsikotik tedavisi yetersiz kalmıştır. İlaçlar hastalık belirtilerini hafifletse de; Şizofreni hastalarının kişiler arası iletişimlerinde, öz bakım becerilerinde ve topluma uyum sağlamalarında yetersiz kalmıştır. Böylece farmokolojik tedavinin yanında psikoeğitimler gerekli görülmeye başlanmıştır[3] Şizofreni tanılı hastalarda hastane yatışlı; semptomları azaltmaya yönelik tedaviye odaklanılmışsa da artık daha modern tedavi olarak kabul gören hastane yatış sıklığının az olduğu; ilaç tedavisine ek olarak aileyi ve toplumu da içine alan Şizofreni hastalarının topluma entegrasyonunun sağlandığı psikoeğitimlerin de verilmesi ön görülmüştür.[4] Böylece Şizofreni hastalarına çok yönlü ve bütüncül bir yaklaşımla tedavisi ele alınmış olmaktadır.

Psikoeğitim, psikolojik ya da fiziksel hastalıklarda; kişilere hastalıklarını, hastalığa verdikleri duygusal yanıtlarını öğretme, baş etme becerilerini geliştirme, hastalığa uyumu ve tedaviye işbirliğini sağlamaya yönelik olarak yapılandırılmış (kanıta dayalı) eğitsel müdahalelerdir. Hastalarda yapılan psikoeğitimler bireyin fonksiyonelliğini artırma yoluyla topluma olan uyumunu arttırmada; ailenin psikososyal iyi oluşluğunu korumada; kişi de psikososyal sorunları azaltmada; bireyin ve ailenin yaşam kalitesinin artırmada önemlidir. Bu yolla da sağlık sorunlarının erken tanınması, tedavi edilmesi ve rehabilitasyonuna katkı sağlanması hedeflenmektedir.[5]

YETİ YİTİMİ VE ŞİZOFRENİ

Yeti yitimi, ciddi ruhsal hastalığa sahip olanlarda; bazı önemli zihinsel işlevlerdeki (karar verme, düşünme, sorun çözme becerisi ve anlam içeren davranış örüntüleri vb.) aksaklık ve kayıpların olması durumudur.[6] Dünya Sağlık Örgütünün yapmış olduğu araştırmalar neticesinde şizofreninin en fazla yeti yitimine sebep olan ilk 10 hastalık arasında olduğu görülmektedir. Ülkemizde şizofreni tanılı bireylerde yeti yitimi, iç görü ve öz bakım gücünün değerlendirildiği bir araştırmada, hastaların tüm alanlarda yeti yitimi yaşadığı tespit edilmiştir.

[7] Şizofreni hastaları yeti yitimi ile birlikte günlük yaşantılarını, iş hayatlarını, sosyal yaşantılarını olumsuz yönde etkilenmektedir. Kişiler günlük rutin görevlerini yerine getiremez, kişilerarası ilişkilerini sürdürmede problem yaşayabilirler, kendi ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz hale gelebilirler. Ayrıca bu durum toplum tarafından şizofreni hastalarına karşı olumsuz tutum geliştirebilmektedir. [8]

PSİKOEĞİTİM-ŞİZOFRENİ

Yeti yitimiyle birlikte şizofreni hastalarına eski işlevselliklerini yeniden sağlamak, var olan yeniden becerileri geliştirmek ya da yeni beceriler kazandırmak psikoeğitimin amaçlarından biridir. Son yıllarda hasta için geliştirilen psikoeğitim programları ile hastaların hastane dışında üretken bir yaşam sürdürmeleri hedeflenmektedir.[9] Yeti yitimiyle oluşacak hastalık yıkımının önlenerek hastanın topluma uyumunu arttırdığı, kişide bağımsızlık duygusunu geliştirdiği; benlik saygısını arttırdığı yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. Bu sayede tedavinin etkinliği de güçlenecektir. Hasta için psikoeğitimin amaçları:

1. Ailedeki yükü hafifletmek
2. Hasta için değişebilirliği göstermek
3. Hastanın stresle, yeni bir durumla baş etmesini öğretmek
4. Hasta için yaşam kalitesini arttırmak
5. Tedaviye uyumlu hale getirmek
6. Emosyonel yardım sağlamak.
7. Hastalığının belirtilerini öğretmek.[10]

Şizofreni hastalarına verilen psikoeğitimlerde hastalığı olan kişinin belirtilerinde iyileşmeyi sağlandığı, bağımsız yaşayabilmesi için toplumsal ve mesleksel becerilerini geliştirdiği, hastalıkla başa çıkma becerilerini arttırdığı, içgörü kazanımı ile tedaviye uyumunu sağlayıp hastaneye yatış sıklığını azalttığı öngörülmüştür [3].Hastalara verilecek psikoeğitimler ile de akran, arkadaş desteği ve gerçeği değerlendirme ortamı hazırlanmış olur. Ortak olay paylaşımı ve ortak çözüm üretme olanağı sağlanıp yeti yitimi azaltılarak sosyal işlevselliklerinin arttığı belirlenmiştir. Grup eğitimleri bazı hastalar için toplumsallaşmanın da küçük adımı olarak değerlendirilebilmektedir [6].Şizofreni hakkında hastalarda bilgilerinin ve tedavilerine karşı güvenlerinde artış sağlanmakla tedavisine karşı olumsuz davranış ve beklentileri azalmaktadır.Psikoeğitimler hasta ve ailelerin hastalıkla ilgili beklentilerinin daha gerçekçi düzeyde olmasını da sağlamaktadır. [9]

Yapılan psikoeğitimlerin çoğunda etkili başarılı sonuçlar elde edildiği gözlenmiştir.Şizofreni hastalarında yapılan psikoeğitim çalışma sonuçlarından bazı örnekler:

-Rummel ve ark.'nın (2005) şizofreni hastalarıyla yaptıkları psikoeğitim gruplarında, hastaların şizofreni hakkındaki bilgilerinin ve tedaviye güvenlerinin arttığı, bunun yanında tedaviye ilişkin olumsuz beklentilerinin azaldığı belirtilmiştir.

-Cheng ve Chan (2005) tarafından yapılan çalışmada şizofreni hastalarının ailelerinin psikoeğitim sonrası bakım yükü ve sosyal desteğe ilişkin algılarında olumlu değişim olduğu belirlenmiştir.

-Ran ve ark.'nın (2003) Çin'de kırsal bölgede şizofreni hastalarının aileleriyle yaptıkları bir araştırmada ise psikoeğitim gruplarına alınan ailelerin hastalıkla ilgili bilgi ve tutumlarının olumlu yönde değiştiği aynı zamanda hastaların tedaviye uyumlarının arttığı ve nüks oranlarının yarı yarıya azaldığı bildirilmiştir

-Yüksel'in (2001) şizofreni hasta aileleriyle yaptıkları eğitim çalışması sonucunda aileler hastalarına yaklaşımlarında bu eğitimi yararlı gördüklerini belirtmişlerdir.

-Dülgerler'in (2004) şizofreni hastalarının aileleriyle yaptığı çalışmada psikoeğitimin aile işlevlerinde olumlu değişiklikler yarattığı bildirilmiştir

-Yıldız ve ark. (2002-2004)Yapılan çalışmalarında sosyal beceri eğitiminin şizofreni hastalarının ilaç tedavisine uyumunu ve tedavinin etkinliğini arttırdığı aynı zamanda hastaların yaşam kalitesine de olumlu yönde katkıda bulunduğu belirtilmiştir

SONUÇ:

Literatür taraması sonucuyla yapılan şizofreni hastalarına yapılan psikoeğitimlerin eğitimler de başarılı, verimli sonuçlara ulaşıp kişilerin sosyal işlevselliklerini arttırdığı,kişinin benlik saygısını arttırıp bağımsızlık duygusunu geliştirdiği, içgörüsünü geliştirip hastalık semptomlarını öğrendiği,stresle başa çıkmayı kolaylaştırıdığı,yaşam kalitesini arttıdığı görülmüştür.Buna rağmen günümüzde Dünyada benimsenip yaygın olan bu eğitimlerin ülkemizde hala yetersiz ve kısıtlı olduğu gözlenmiştir. Psikoeğitimlerin psikiyatri kliniklerindeki rutin uygulamalar içinde yeterince yer verilmediği ve psikiyatri hemşirelerinin bu uygulamalarda yeterince görev almadığı görülmüştür.

KAYNAKLAR

- Öztürk S, Altan Sarıkaya N, Öz S. Toplum ruh sağlığı merkezinden hizmet alan ve almayan hastaların yeti yitimi ve sosyal işlevsellik düzeyleri ile öznel iyileşme algılarının karşılaştırılması. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 2021; 12(1),1-8.
- Uyan TT, Köroğlu A, HocaoglumC. Şizofreni: Etiyoloji, tanı ve tedavi yaklaşımlarında güncel durum. ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,2023;*10*(1), 19-35.
- Çalışkan MB, Ata EE, Dikeç G. Psikiyatri hemşireleri tarafından şizofreni tanılı hastalara uygulanan psikososyal rehabilitasyon programları: sistematik derleme. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar,2021; 13(1), 77-92.
- Çetin M. Şizofreni tedavisi: geçmişi, bugünü ve geleceği. Bulletin of Clinical Psychopharmacology, 2015;25(2), 95-9.

- Şengün F, Üstün B, Altıok HÖ.. Kanıta Dayalı Uygulama: Psikoeğitim. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi,2011; 27(3), 66-74.
- Yıldız M. Ciddi ruhsal hastalıklarda ruhsal toplumsal tedaviler. Turkiye Klinikleri J Psychiatry-Special Topics, 2009;2(2), 52-6.
- Aydın R, Şahin Altun Ö. Şizofreni Hastalarında Yeti Yitimi ile Öz Bakım Gücü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Tanımlayıcı Çalışma. Turkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences, 2023;15(2).
- Aktay M, Sayar GH. Psikiyatrik bozuklukların psikososyal yönü. Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi,2020; 3(1), 48-55.
- Gümüş AB. Şizofrenide Hasta Ve Ailelerin Yaşadığı Güçlükler, Psikoeğitim Ve Hemşirelik. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi,2006;8(1), 23-34
- Yurtsever ÜE, Kutlar T, Tarlacı N, Kamberyan, K, Yaman M.. Ruh hastalıkları tedavisinde psikososyal bir boyut: Psikoeğitimsel bir model. Düşünen Adam,2001; 14(1), 33-40.

KIYAMET KAYGISI VE İNANÇ ÖLÇEĞİ (KKİÖ-12)'NİN GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Işıl ALBAN[1], Burcu ARKAN[2]
[1]Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye
[2]Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye

GİRİŞ

Gelecek ile ilgili endişelenmek her daim insanın varlığının bir parçası olmuştur ve bunun temel nedeni hayatta var olabilmektir. Gelecekteki olası durumlarla yüzleşmeyi ve başarılı bir şekilde hayatını idame ettirme kabiliyetini hayatta kalma içgüdüsü belirler. Hayatta kalmak, geleceğe yönelik birçok eylem için ortak bir motivasyon kaynağı olmuştur ve gelecekte yaşanacaklar konusunda tahminde bulunma, yaşanacak olaylara hazırlanma yolları ve sebepleri önemli oranda değişmektedir. [1] Hazırlık, gelecekte felaketlerin olabileceğine dair öngörülerle başlar ve hazırlık faaliyetlerinde bulunanlar 'hazırlıkçılar' olarak tanımlanır.[2] Hazırlıkçılar için bir felaket beklentisiyle yaşamak, insanların özellikle de hazırlıkçıların, toplum hakkında düşünme ve onlarla etkileşim kurma biçimlerini değiştiren bir travma işlevi görmektedir.[3] Hazırlıkçıların yaptıkları uygulamalar, bir krizin gölgesinde yeterli bir yaşam standardı olarak gördükleri yaşam kalitesini sürdürmek için tasarlanmıştır.[4] Çeşitli araştırmalara göre, hayatta kalanlar bağlamında pratik hazırlık uygulamaları çoğunlukla hayatta kalmak için gerekli olan sosyal, zihinsel ve fiziksel becerilerin geliştirilmesini (acil durum yer değiştirme planlaması ve tedariki, barınak inşası ve hayatta kalmanın provası için strateji uygulamalarının listelenmesi) ve bununla birlikte savunma, güvenlik veya beslenme için gerekli malzemelerin (gıda, ilaç ve silahların) stoklanmasını kapsamaktadır.[1] Kıyamet sonrası senaryolarının sağladığı yaratıcı ortamdan yararlanmak, insanların insanlık ve toplum hakkındaki gizli inançlarını kişilik ve sosyal psikoloji perspektifinden anlamanın bir yöntemidir.[5] Çünkü hazırlıkçıların hayatta kalma planları pratik önlemler ve yol haritalarından ibaret değildir; aynı zamanda kimliği, ahlakı ve değerleri de yansıtırlar ve bu sebeple hazırlık ve bunu yapmanın çeşitli yolları, benlikle ilgili bir hikayeyi başkalarına (kişinin ailesi ve diğer hazırlıkçılar dahil) anlatmanın bir yoludur.[6]

AMAÇ

Ülkemizde özellikle son yıllarda yaşanan pandemi, doğal afetler, ekonomik kriz nedeniyle kişilerde anksiyete yoğunluğunun artışı ve kıyamet kaygısı taşımaya başlamaları beklenmektedir. Değişen toplumda yaşanan bu travmatik stres krizleri nedeniyle yoğun kaygı

yaşanmasının da özellikle TSSB tanılarında artışa neden olması beklenmektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda; ülkemizde kıyamet kaygısı ve inançlarına yönelik değerlendirmeler için bir ölçüm aracının olmadığı görülmüştür. Bu doğrultuda bu çalışmada; Fetterman ve arkadaşları tarafından 2019 yılında geliştirilen Kıyamet Kaygısı ve İnanç Ölçeği (KKİÖ-12)'ni Türkçeye uyarlamak üzere geçerlilik ve güvenilirliğini test etmek amaçlanmaktadır. Ruh sağlığı hemşireliği açısından bu krizlerin neden olabileceği kıyamet kaygısının ölçülmesiyle hem risk faktörlerini daha net görebilmek hem de psikiyatrik problemleri tanılamak amaçlanmaktadır. Bu araştırma sonucunda elde edilecek verilerin; bireylerin mevcut ruhsal durumunu/sorunlarını değerlendirmede katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Metodolojik tipte yapılan bu araştırmanın evrenini Türkiye'de yaşayan, 18 yaşından büyük ruh sağlığı yerinde olan bireyler oluşturmuştur. Veri toplama sosyal medya üzerinden kartopu örnekleme yöntemi kullanılarak yapılmıştır ve tanıtıcı bilgilerin yer aldığı "Sosyodemografik Veri Toplama Formu" ve "Kıyamet Kaygısı ve İnanç Ölçeği (KKİÖ-12)" kullanılmıştır. Orijinal ölçek 5'li likert tipte olup 3 alt boyut ve toplam 11 maddeden oluşmaktadır.

BULGULAR

Bu çalışmada veri toplama aşaması sonucu DFA için 851 ve AFA için ise 530 kişilik bir örnekleme ulaşılmıştır. Gerekli hesaplama sonucu Kaiser-Meyer Olkin değerinin 0.805 olduğu, Bartlett's Testi sonucunun ise ($\chi 2$ 55 = 1174.464, $p < .001$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlemlenmiştir ve yapılan hesaplama sonucu ölçme aracının üç boyutlu hali ile toplam açıklama varyansı %53.345 ($p<0.001$) olarak hesaplanmıştır.

KKİÖ-12'nin birinci düzey ilişkisiz DFA uygulaması iki aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada, sosyal darwinizm alt boyutunda bulunan 7. maddedeki ifade t değeri gerekli değerleri sağlamadığı için modelden çıkartılmıştır ve kalan ifadelerle ikinci aşamaya geçilmiştir. İkinci aşamada ölçeğin yapısal modeline ilişkin kalan ifadelerden hiçbiri çıkartılmamış ve gerekli uyum iyiliğine ulaşabilmek için 2 adımlı modifikasyon işlemi yapılmıştır. Birinci aşamada uyum indekslerinden X^2/SD 577.52/41, RMSEA 0.124, GFI 0.85, CFI 0.81, SRMR 0.096 ve NFI 0.82; ikinci aşama ise X^2/SD 179.37/30, RMSEA 0.077, GFI 0.95, CFI 0.97, SRMR 0.045 ve NFI 0.94 olarak saptanmıştır. Elde edilen bu sonuçlarla ölçüm model gerekli uyum iyiliği değerlerine ulaşmış ve KKİÖ-12'nin Türk kültürüne olan yapısal geçerliliği sağlanmıştır ve ölçeğin iki yarısı arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı

ilişki olduğu görülmüştür (r: .71; p< .001). Ölçeğin yapısına ilişkin Cronbach α değeri ise .78 olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların, KKİÖ-12 ölçme aracına yönelik tutumları ile alt boyutlardan sırasıyla insanlık/kaynak endişeleri (r= 0.859; p<.01), sosyal darwinizm (r= 0.843; p<.01) ve kıyamete hazırlanma inançları (r= 0.798; p<.01) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler saptanmıştır. Ayrıca insanlık/kaynak endişeleri alt boyutu ile sosyal darwinizm (r= 0.604; p<.01) ve kıyamet hazırlanma inançları (r= 0.539; p<.01) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Benzer şekilde, sosyal darwinizm boyutu ile kıyamete hazırlanma inançları boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde (r= 0.481; p<.01) bir ilişki saptanmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Ölçeğin dil ve kapsam geçerliliği için 11 uzmandan görüş alınmıştır ve bu uzmanlardan elde edilen veriler, kapsam geçerlilik oranlarının tespiti ve kapsam geçerlilik indeksinin hesaplanması aracılığı ile test edilmiştir. 11 uzman için elde edilecek minimum KGO değerinin 0.636 olduğu belirlenmiştir. Maddelere ait KGO değerleri incelendiğinde deneme formunda yer alan bütün ifadelerin kapsam geçerlilik indeksi hesaplamak için uygun olduğunu göstermektedir. Gerekli hesaplama sonucu 11 maddelik deneme formunun kapsam geçerlilik indeksinin .90 değerini aldığı hesaplanmıştır. Formun bütün olarak geçerli olabilmesi için elde edilen KGİ değerinin KGO değerinden büyük olması (KGİ>KGO) gerekmektedir. Bu çalışmadan elde edilen değerlerin KGİ (.90)> KGO (.636) olduğu ve KKİÖ-12 ölçeğinin kapsam geçerliliğini sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Kapsam geçerlilik analizi sonuçları, ölçeğin Türk örneklemi için dil ve kapsam geçerliliğinin sağlandığını ve konuyu Türk örnekleminde de orijinal yapı kadar yeterli olarak ölçtüğünü göstermektedir.

Bu çalışmada Açımlayıcı Faktör Analizi yapmadan önce, maddeler arasındaki korelasyon matrisinin faktör analizine uygunluğunu belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi kullanılmıştır. Bu işlemler sonucu ölçeğe ilişkin faktör gruplarının Kaiser-Meyer Olkin değerinin 0.805 olduğu tespit edilmiştir. Yine aynı faktör grupları üzerindeki Bartlett's Testi sonucunun ise ($\chi 2$ 55 = 1174.464, p < .001) istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlemlenmiştir. Bu bulgular veri setinin örneklem yeterliğini karşıladığını ve faktör gruplandırma için uygun olduğu şeklinde ifade edilmektedir.

Öncelikli olarak ölçeğin orijinal formunda olduğu gibi 3 faktörlü yapısına göre açımlayıcı faktör analizi yapılmasına karar verilmiştir. Ölçeğin faktör sayısı belirlendikten sonra ölçek ifadelerinin faktör gruplarına dağılımı orijinal ölçeğe sadık kalarak belirlenmiştir. Bunun için

açımlayıcı faktör analizi yöntemlerinden temel bileşen analizi ve faktörlerin yorumlama kolaylığından dolayı en fazla tercih edilen dik döndürme tekniklerinden olan Varimax tekniği tercih edilmiştir. Söz konusu teknikte faktörler arası korelasyon düzeylerine bakılmakta ve madde faktör yüklerinin 0.30'un altında olmaması gerekmektedir. [7,8] Varimax tekniği ile elde edilen faktör gruplarındaki ifadelere ait faktör yüklerinin 0.379- 0.670 aralığında olduğu ve en düşük değer olarak belirlenen 0,30'dan büyük olduğu görülmektedir.

Kıyamet Kaygısı ve İnanç Ölçeğinin orijinal halindeki 3 faktörlü yapısının test edilmesi için maddelerin hangi faktörde yer aldığını belirlemek amacıyla yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucu bütün maddelerin uygun faktör yüküne sahip oldukları gözlemlenmiş ve analiz sonucu ölçekten herhangi bir ifade çıkartılmamıştır. Ölçme aracının üç boyutlu hali ile toplam açıklama varyansı %53.345 ($p<0.001$) olarak hesaplanmıştır.

Bu çalışmanın amacı doğrultusunda Kıyamet Kaygısı ve İnanç Ölçeğinin faktör gruplandırmasının geçerliliğini test etmek için uygulanan açımlayıcı faktör analizinin akabinde söz konusu ölçüm modelinin Türk kültüründe doğrulanıp doğrulanmadığını test etmek amacıyla birinci düzey ilişkisiz DFA modeli uygulanmıştır. DFA için literatürde ağırlıklı olarak uygun görülen uyum iyiliği değerlerini ortaya koymak üzere Ki-Kare Uyum Testi (Chi-Square Goodness), tahmin hatalarının ortalamasının karekökü (Root Mean Square Error of Approximation, RMSEA), standartlaştırılmış hata kareleri ortalamasının karekökü (Standardized Root Mean Square Residual, SRMR), karşılaştırmalı uyum indeksi (Comparative Fit Index, CFI), normlaştırılmış uyum indeksi (Normed Fit Index, NFI) ve iyilik uyum indeksi (Goodness of Fit Index, GFI) esas alınmıştır. Birinci aşama olarak gerçekleştirilen bu uygulamada, sosyal darwinizm alt boyutunun "İnsanların erzak aramak için etrafta dolandığı toplumsal çöküşte yiyeceğimi paylaşır ve diğer insanlarla beraber çalışırdım." ifadesinin t değeri gerekli değerleri sağlamadığı için modelden çıkartılmıştır. Diğer ifadeler ise t değeri için uygun görülen eşik değerlerin üzerindedir. Bu kapsamda doğrulayıcı faktör analizi için uygulanan birinci aşamada modelden toplam 1 ifade çıkartılmış ve kalan ifadelerle ikinci aşamaya geçilmiştir. Birinci düzey ilişkisiz çok faktörlü doğrulayıcı faktör analizinin ikinci aşamasında ölçeğin yapısal modeline ilişkin kalan ifadelerden hiçbiri çıkartılmamış ve gerekli uyum iyiliğine ulaşabilmek için 2 adımlı modifikasyon işlemi yapılmıştır. İkinci aşama sonucunda 179.37 elde edilerek Ki-Kare uyum testi için kabul edilebilir uyum, RMSEA için 0.077 elde edilerek kabul edilebilir uyum, SRMR için ise 0.045 değeri ile mükemmel uyum elde edilmiştir. Son olarak, CFI, NFI ve GDI indeksleri için sırasıyla 0.97, 0.94, 0.95 elde edilerek iyi uyum sınırlarında sonuçlara ulaşılmıştır. Orijinal çalışmada ise $\chi 2\ (40) = 126.36$, p

< .001; RMSEA = .079; CFI = .94; SRMR = .053 olarak elde edilmiştir. Elde edilen bu sonuçlarla yapısal ölçüm modeli gerekli uyum iyiliği değerlerine ulaşmış ve Kıyamet Kaygısı ve İnanç Ölçeği'nin Türk kültürüne olan yapısal geçerliliği sağlanmıştır.

Güvenilirlik analizi, ölçekteki ifadelerin birbirleriyle tutarlı olup olmadığını ve ifadelerin aynı özellikleri ölçüp ölçmediğini test eder. KKİÖ-12'nin güvenilirliği için ölçeğe ait toplam Cronbach α iç tutarlık katsayısı ve bunu yanında iki yarı test tutarlığı incelenmiştir. Bunlara ek olarak ölçeğin boyutları arasındaki korelasyonlar incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre ölçeğin iki yarısı arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı ilişki olduğu görülmüştür (r: .71; p< .001). Ölçeğin yapısına ilişkin Cronbach alfa değeri ise .78 olarak belirlenmiştir. Orijinal çalışmada ise Cronbach alfa değeri 0.77 olarak bildirilmiştir. Bu anlamda, sonuçlarımızın orijinal çalışma ile tutarlı olduğu görülmektedir ve bu kanıtlar doğrultusunda KKİÖ-12 yeterli düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kıyamet Kaygısı ve İnanç Ölçeği'ne ilişkin yapı geçerliliği için uygulanan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerinden sonra faktörler arası ilişkilerin ne düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı olup olmadıklarını test etmek amacıyla korelasyon analizi uygulanmıştır. Normal dağılıma sahip, aralıksal ve oransal bir ölçüm modeline başvurulduğu için bu çalışmada Pearson korelasyon analizi katsayı değeri esas alınmıştır. [9]

Katılımcıların, Kıyamet Kaygısı ve İnanç ölçme aracına yönelik tutumları ile alt boyutlardan sırasıyla insanlık/kaynak endişeleri (r= 0.859; p<.01), sosyal darwinizm (r= 0.843; p<.01) ve kıyamete hazırlanma inançları (r= 0.798; p<.01) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler saptanmıştır. Ayrıca insanlık/kaynak endişeleri alt boyutu ile sosyal darwinizm (r= 0.604; p<.01) ve kıyamet hazırlanma inançları (r= 0.539; p<.01) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Benzer şekilde, sosyal darwinizm boyutu ile kıyamete hazırlanma inançları boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde (r= 0.481; p<.01) bir ilişki saptanmıştır.

Elde edilen bulgular ışığında, orijinal ölçeğin 3 boyutlu ve 11 maddeli yapısı Türk kültüründe 3 boyut ve 10 madde olarak doğrulanmıştır. Bu yapı, ilgili kavrama ait varyansın %57,7'sini açıklayabilmektedir. Elde edilen bulgular ve uyum iyiliği değerleri, bu yapının Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanılabileceğini ve ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: anksiyete, geçerlilik, güvenilirlilik

KAYNAKLAR

- Parkkinen, Marjukka. Encountering Multiple Futures: Finnish survivalism as an anticipatory approach. Turku; University of Turku; 2018. https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2018101038041
- Mills, Michael F. Preparing for the unknown… unknowns: 'doomsday' prepping and disaster risk anxiety in the United States. Journal of Risk Research, 2018; 22 (10). pp. 1267-1279. ISSN 1366-9877. https://doi.org/10.1080/13669877.2018.1466825
- Kabel, A., Chmidling, C. Disaster Prepper: Health, Identity, and American Survivalist Culture. *Human Organization*. 2014; 73 (3): 258–266. https://doi.org/10.17730/humo.73.3.l34252tg03428527
- Sims, Amanda. Survival of the Preppers: An Exploration into the Culture of Prepping. Missouri; The Faculty of the Graduate School At the University of Missouri; 2017. https://mospace.umsystem.edu/xmlui/bitstream/handle/10355/63678/research.pdf?isAllowed=y&sequence=1
- Fetterman, A. K., Rutjens, B. T., Landkammer, F., & Wilkowski, B. M. On post-apocalyptic and doomsday prepping beliefs: A new measure, its correlates, and the motivation to prep. *European Journal of Personality. 2019; 33*(4), 506–525. https://doi.org/10.1002/per.2216
- Mills, M. F and Fleetwood, J. 'Prepping and verstehen – A narrative criminological perspective', Tijdschrift over Cultuur & Criminaliteit, 2019; Vol. 9(3): 30-47. doi: 10.5553/TCC/221195072019009003003
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları. 3. Baskı. Ankara: Pegem Akademi; 2014.
- Özdamar, K. Ölçek ve Test Geliştirme Yapısal Eşitlik Modellemesi (1. Baskı). İstanbul: Nisan Kitabevi; 2017.
- Kanbay, Y., Yalap, O. SPSS ile Temel Veri Analizleri. Ankara: Akademisyen Kitabevi A.Ş; 2022.

SOSYAL MEDYA KULLANIMININ YEME BOZUKLUKLARI ÜZERİNE ETKİSİ: PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN GÖZÜNDEN

Nurgül ÖZDEMIR[1],Kübra SAMANCI[2], Ali GENÇ[2], Burcu ÇULPAN[2]
[1]Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
[2]Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Giriş: Yeme bozuklukları uzun yıllardır bilinmesine rağmen özellikle son yıllarda üzerinde çok fazla durulan ve bir çok çalışmalar yapılan önemli bir psikiyatrik sorundur(1). Yeme bozukluklarının ortaya çıkmasına veya süreğen hale gelmesinde önemli etkenlerden biri sosyal medya kullanımının artmış olmasıdır(2). İnternete ulaşımın kolaylaşması ve cep telefon gibi cihazlarla internete istedikleri her an bireylerin erişebilmesi özellikle gençlerin günlük hayatlarında sosyal medya önemli bir yer edinmiştir(3). Yeme bozuklukları genç insanların karşılaştığı emosyonel-ruhsal problemler olarak dikkatleri üzerine çekmeye başlamıştır. Son zamanlarda görüldüğü üzere sosyal medya, kişilerin; özgüven, dış görünüş, beden algısı, yeme bozuklukları gibi birçok açıdan risk oluşturmaktadır (4).Tedavi yaklaşımında normal, sağlıklı ve bireye uygun kiloyu sağlamak , uygunsuz beslenme davranışlarını durdurmak, yeme bozukluğunun temel semptomlarını değiştirmek, fiziksel komplikasyonları tedavi edip, akut düzelme sonrası nüksleri önlemek için takip önemlidir (5).Buna bağlı olarak yeme bozuklukları konusunda bireylerde bir farkındalık oluşturmak gereklidir. Psikiyatri hemşireleri özellikle sosyal medyanın olumsuz sonuçlarının ve neden olabileceği riskler ile alakalı olarak eğitim programlarının yapılmasını, kişilerin günlük yaşamlarında ilgi duydukları hobi alanlarına imkan sağlanmasını, sosyal becerilerine uygun aktiviteler planlamalı ve uygulamalıdır. Bireyin günlük yaşamına uyum sağlamasına katkı sağlayacak başetme yöntemlerini öğretmeli ve geliştirmesine yardımcı olmalıdır (6).

Amaç: Bu çalışma sosyal medya kullanımının yeme bozuklukları üzerine etkisini değerlendirmek, sosyal medya kullanımının toplumda ne sıklıkta olduğu ve sosyal medyada sağlık alanındaki bilgilere erişimin bireylerin beden algılarına , yeme davranışlarına olan etkilerini gözden geçirmek amacıyla yapılmıştır.

YEME BOZUKLUKLARI: Bireyin yeme alışkanlığı veya yemek yeme ile alakalı tutumlarındaki kalıcı zararların etkisiyle emilim düzeylerinde farklılıkların ortaya çıkmasıyla kendini gösteren, bedensel-ruhsal fonksiyonları önemli miktarda etkileyen ruhsal bozukluklardır ve bireyin yemek yeme davranışlarında hafif anormal değişimlerle kendini gösteren sonraki süreçlerde bireyin hayatını tehdit eden bu bozukluğa ek diğer kronik hastalıklara zemin hazırlayan geniş bir etki alanı vardır(7). Yeme bozuklukları ölüme neden

olduğundan who tarafından "ciddi tıbbi bir durum" olarak kabul görmüştür (8).DSM-5'e göre yeme bozuklukları; pika, ruminasyon bozukluğu, tıkınırcasına yeme bozukluğu, anoreksiye nervoza, bulimia nevroza, kısıtlı besin alım bozukluğu belirlenmiş beslenme bozukluğu ve belirlenmemiş beslenme bozukluğu olarak sekiz alt kategoriye ayrılmıştır (8). Bireylerin zayıflamak ve kilo vermek için sürekli diyet yaptıkları, bazı yiyeceklerden uzak durduğu, gün içerisinde bazı öğünleri atladıkları, düşüncelerinde kilo ve vücut şekilleriyle çok fazla durdukları belirtilmiştir(9). Bu durum sosyal medyadaki güzellik algısındaki farklılaşma nedeniyle bilinçsizce diyet uygulamayı ve yeme bozukluğuna zemin oluşturmaktadır (4).

SOSYAL MEDYA: Günümüzde teknolojinin her alanda kullanımı ve hızlı bir biçimde gelişimi artmaktadır. Kullanımın artmasıyla beraber cep telefonları, televizyon, radyo ve bilgisayar gibi iletişim araçlarıyla sağlık alanında bilgiye ulaşıma kolaylaşmıştır (3). Sosyal medyaya erişim imkanın olması bireylerde yeme bozukluğu ile ilgili duyguların, bilgi paylaşımlarının ve tecrübelerin aktarımı konusunda zemin hazırlamaktadır (10).2018 TÜİK verilerine göre;16-74 yaş arasında bulunan bireylerde internet kullanım oranın%72,9 bilgisayar kullanım oranı %59,6'dır(11).

Tartışma: Sosyal medya yeme bozukluklarında önemli bir etkiye sahiptir (12). Özellikle gençleri etkilemesinin yanı sıra diğer yaş gruplarını da ciddi anlamda etkilemektedir (2). Gençlerin sosyal medya aracılığıyla sağlık alanındaki bilgilere ulaşımının kolaylaşması bu alanda sosyal medya içeriklerin artmasına neden olmuştur (2). Platformda üretilen içeriklerin yanıltıcı olduğu durumların var olması elde edilen bilgilerin güvenirliğini sorgulatmaktadır (2). Norveç, ABD ve Kanada'da yapılan güncel araştırmalarda internette yapılan aramaların yarısı "beslenme ve diyet" kelimelerinin olduğu tahmin edilmektedir (11). Yeme bozukluklarının nedenleri arasında çevrenin etkisiyle beraber ailesel sorunlar, kişilerarası ilişkiler, sosyal medyanın yoğun bir şekilde etkisinde kalma yer alırken aynı zamanda diyet ve kişinin beden algısının yer aldığına değinilmektedir (2). 2010-2013 yılları arasında yeme bozukluklarının sayısının yaklaşık olarak iki katına ulaştığı görülmüş ve sosyal medyanın bunun üzerinde etkisinin olduğu belirtilmiştir (2). Duran ve arknın "Üniversite Öğrencilerinde Stres ve Sosyal Medya Kullanımının Yeme Davranışları Üzerine Etkisi" adlı çalışmasında sosyal medya platformlarında 7-9 saat aralığında ve 10 saatten daha fazla vakit ayıran katılımcıların sosyal medyada hiç vakit geçiremeyenlere göre oransal anlamda daha çok yeme davranışı bozukluğu görüldüğü belirtilmiştir (13). Odacı ve Çelik'in yaptığı çalışmada uzun süreli internet kullanan bireylerin zihinsel anlamda aktif olduklarını ve bu durumdan dolayı yaptıkları davranışların farkında olmadıkları bulunmuştur. Bununla beraber sosyal medyada aktif zaman geçirirken

bilinçli bir şekilde olmadan kişisel ihtiyaçlarını karşılamadığı, yeme öğünlerini atladığını ve daha kolay ulaşılabilir ve insan bedeni için sağlıklı olmayan yiyecekleri tercih ederek kilo alıp -verme konusunda sorunlar yaşadığını tespit etmişlerdir. Alınan kiloları vermek için yediği besinleri çıkarmak veya az yemek yiyerek birey için sağlıklı olmayan kilo verme davranışları sergilediklerini dile getirmişlerdir. Odacı ve Çelik'in üniversite öğrencileri arasında yapmış olduğu başka bir çalışmada ise internet kullanım oranlarının artmasıyla beraber uygun olmayan yeme davranışlarının da arttığı görülmüştür. (14). Eker'in yaptığı çalışmada zayıf beden algısının sosyal medyada yer alması ve internet aracılığıyla medya unsurlarına ulaşım kolaylığının kişilerin vücut ağırlıklarını azaltmak maksadıyla uygun olmayan sağlıksız davranışlara yönelmesine ve yeme alışkanlıklarında azalmalara neden olduğu belirtilmiştir (15).

Sonuç: Yapılan çalışmalarda görüldüğü üzere sosyal medya, kişilerin; özgüven, dış görünüş, beden algısı, yeme bozuklukları gibi birçok açıdan risk oluşturmaktadır. Buna bağlı olarak yeme bozuklukları konusunda bireylerde bir farkındalık oluşturmak gereklidir. Diğer ruh sağlığı hastalıklarına göre yeme bozukluklarında daha fazla fizyolojik rahatsızlık görülmektedir. Bu durum yeme bozukluklarında tedavi sürecini zorlaştırmakta ve tekrar etme riskini artırmaktadır. Tedavi yaklaşımında normal, sağlıklı ve bireye uygun kiloyu sağlamak , uygunsuz beslenme davranışlarını durdurmak, yeme bozukluğunun temel semptomlarını değiştirmek, fiziksel komplikasyonları tedavi edip, akut düzelme sonrası nüksleri önlemek için takip önemlidir(5).

Bireylerin düşünce duygu ve davranışlarıyla ilgili aşamaları anlamlandırmaya çalışan psikiyatri hemşireliği ise, hemşirenin hastaya terapötik iletişim yöntemleri ile ilişki kurmayı içeren dinamik tutum ve becerileridir. (16)

Rehabilitasyon aşamasında bireylerin öz bakım ve yaşam kalitesini yükseltmeyi amaçlayan psikiyatri hemşireleri, bireylere yönelik destek ve öğretileri içerir. Yeme bozukluklarında terapötik ilişkinin özü, güvenli ortamı oluşturmaktır(17).Bu açıdan kişiyle terapötik iletişim kurmak önemlidir. Tedavide kendilerine güveni artırmaya yönelik yaklaşımlar uygulanmalı ve hastaların kendi düşüncelerini ifade etmelerine olanak sağlanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Bağımlılık, sosyal medya, yeme bozuklukları, psikiyatri hemşireliği,

KAYNAKLAR

- Gürdal, A. (1999). Yeme bozuklukları ve tedavisi. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, *9*(1), 21-27.
- Açelya, G. Ü. L., & AKYÜZ, E. Y. (2019). Sosyal Medya Kullanımı: Yeme Bozukluğu Nedeni Olabilir Mi?. *Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi*, *1*(1), 28-32.

- Kıran, S. , Küçükbostancı, H. & Emre, İ. E. (2020). Sosyal Medya Kullanımının Kişiler Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi . Bilişim Teknolojileri Dergisi , 13 (4) , 435-441
- Tayhan Kartal, F., & Kabakuş Aykut, M. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Fizik Kaygısı ve Depresyonun Yeme Bozukluğu Riski ile İlişkisi. *Beslenme Ve Diyet Dergisi*, *47*(2), 20–29.
- Yılmaz, H. Ö. Yeme Ve Beslenme Bozuklukları. *Beslenme Obezite Ve*, 35.
- Arı Ünal, S. & Küçük, S. (2022). Adölesanlarda Sosyal Medya Kullanımı, Siber Zorbalık, Yalnızlık İlişkisi ve Hemşirelik . Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi , 5 (2) , 34-44 .
- Yalnızoğlu Çaka, S. , Çınar, N. & Altınkaynak, S. (2018). Adolesanda Yeme Bozuklukları . Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi , 7 (1) , 203-209
- Harmancı, H. , Akdeniz, S. & Gültekin Ahçı, Z. (2021). Yeme Bozukluklarının Yaygınlığı: Aleksitimi ve Ruhsal Yakınmalarla İlişkisi . Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi , 3 (1) , 30-36 .
- Ergüney Okumuş, F. E. , Başer Baykal, N. , Deveci, E. & Karaköse, S. (2018). Yeme Bozukluğu Vakalarında Hastalık Yaşantısı ve Grup Süreci: Nitel Bir Çalışma . Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi , 2 (4) , 307-318 .
- ÇAKA, S. Y., ÇINAR, N., & ALTINKAYNAK, S. (2018). Adolesanda yeme bozuklukları. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(1), 203-209.
- Yıldırım, Z. (2022). Kadınlarda sosyal medya kullanımının yeme tutumu ve davranışı üzerine etkisi (Master's thesis, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Deniz, R. S. (2021). Sosyal Medyanın Yeme Bozuklukları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi.
- Duran, S., Çetinbaş, A., Başaran, T., Kara, A., Elgün, B., & Keklik, N. (2019). Üniversite öğrencilerinde stres ve sosyal medya kullanımının yeme davranışları üzerine etkisi. Eurasian Journal of Family Medicine, 8(4), 149-154.
- Odacı H, Çelik ÇB. Relationship between university students' problematic internet use and their academic self-efficacy, academic procrastination and eating attitudes. Education Sci 2012;7(1):389-403.
- Eker E. Edirne ili kentsel alanında yaşayan erişkinlerde beslenme durum değerlendirilmesi (Uzmanlık Tezi). Edirne: Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi, 2006.
- Yiğitcan, A. (2021). *İnternet bağımlılığı, beden imajı ve yeme bozukluğu arasındaki ilişki* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ANKSİYETESİ İLE ÖZNEL İYİLİK HALİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Elçin BABAOĞLU [1], Feyza FIRAT [2], Aykut POLAT [2], Aytaç Muhammet DENİZ [2]
Seraynur ÖZTÜRK [2]
[1] Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik Bölümü, İstanbul/Türkiye
[2] Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik Bölümü 4. Sınıf öğrencisi, İstanbul/Türkiye

***Bu çalışma TÜBİTAK 2209 projesi kapsamında yapılmıştır.**

Giriş

Literatürde iklim değişikliği anksiyetesi (İDA) kavramı kötüleşen çevresel koşullar nedeni ile oluşan korku ve bununla ilişkili zihinsel sıkıntı veya kaygı olarak tanımlanmaktadır (Hickman ve ark.,2021;Özbay ve Alcı,2021). Bu anksiyete, genelleşmiş anksiyete bozukluğuna benzer şekilde, fiziksel belirtiler ve gelecekle ilgili endişelerle karakterize olumsuz bir duygusal sorundur. Ekolojik felaketlere maruz kalma düşüncesi psikolojik travma da dahil olmak üzere güçlü psikolojik tepkileri tetikleyebilmektedir (Hayes ve ark, 2018).

İklim değişikliğinin fiziksel ve ruhsal olarak etkilerini çocuklar, gençler, yaşlılar, kadınlar ve göçmenler gibi kırılgan gruplar daha da çok hissetmektedir. 16 ile 25 yaşları arasındaki gençlerle yapılan bir çalışmada iklim değişikliği ile ilgili anksiyetenin düşük ve orta gelirli ülkelerde yüksek gelirli ülkelere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Özellikle gençlerde iklim değişikliği anksiyetesi ile baş etme türlerini ve yaklaşımlarını incelediği çalışmasında sorunun nedenini azaltma eylemleri ve tehditten uzaklaşmanın kaygı semptomlarını düzenlemeye yardımcı olduğunu bulmuştur. İklim değişikliği anksiyetesini azaltan bu çalışmalar aynı zamanda gençlerin öznel iyilik halini de artırarak çevre yanlısı davranışlar gösterme eğilimlerini de yükseltmiştir. (Palinkas&Wong, 2020)

Literatüre göre iyilik hali, optimal düzeyde sağlıklı olmaya yönelmiş, beden, akıl ve ruhun bütünleştiği, bireysel olarak amaçlara sahip olma ve daha anlamlı yaşam geçirme hedefi olan, sosyal, kişisel ve ekolojik olarak tüm alanlarda işlevsel olan bir yaşam sürdürmek anlamında ele alınmaktadır. İklim değişikliği de yaşam koşullarını olumsuz yönde değiştirdiğinden insanların özellikle de çocuk ve gençlerin iyilik halini olumsuz yönde etkilemektedir (Hickman ve ark., 2021; Işık. & Ulus,2021).

İklim değişikliği anksiyetesi ile baş etmek için son dönemlerde bilinçlendirme çalışmaları önem kazanmıştır. Gelecekte karar verici rollerde yer alacak üniversite gençlerinin, erken yaşlarda iklim değişikliği yönelik farkındalığını değerlendirilmesi, yapılan bilinçlendirme çalışmalarına

yönelik düşüncelerini alınması, iklim değişikliği etkileri ve etkilenme düzeylerinin değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Bu nedenle çalışma üniversite öğrencilerinin iklim değişikliği anksiyetesi ile iyilik halleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin iklim değişikliği anksiyetesi ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla kesitsel ve ilişki arayıcı nitelikte gerçekleştirilmiştir.

Yöntem

Araştırmanın evrenini bir vakıf üniversitesinde 2022-2023 eğitim ve öğretim yılı güz yarıyılında kayıtlı olan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. 2021 yılı verilerine göre bu üniversitede eğitim gören lisans öğrenci sayısı 10294'dür.

Araştırma planlamasında amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmış olup örneklem büyüklüğü evreni bilinen örnekleme formülü ile hesaplanmıştır. Buna göre %95 güven aralığında örneklem büyüklüğü 371 olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın planlama aşamasında 371 kişilik örnekleme yüz yüze veri toplanarak ulaşılması planlanmış ancak ülkemizde 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan deprem nedeniyle online eğitime geçildiğinden öğrencilere çevrimiçi kanallarla ulaşılmaya çalışılmıştır. 2022-2023 eğitim yılının sonuna kadar çevrimiçi kanallardan ancak 162 öğrenciye ulaşılmıştır.

Veri Toplama Araçları ve Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak "Tanımlayıcı Bilgi Formu", "İklim Değişikliği Anksiyete Ölçeği" (İAÖ)ve "Öznel İyi Oluş Ölçeği"(ÖİOÖ) kullanılmıştır. İklim Değişikliği Anksiyete Ölçeği (Climate Change Anxiety Scale)(İDA) Cebeci ve arkadaşları tarafından Türkçe uyarlaması yapılmıştır (Cebeci ve ark.2022). Cronbach's alfa değeri .947 olarak belirlenen ölçek 13 maddeden oluşmaktadır. Bilişsel ve işlevsel bozukluk olmak üzere 2 alt boyutu olan ölçekte kesme noktası bulunmamaktadır. İDÖ puanı arttıkça iklim anskiyetesi düzeyi de artmaktadır. Öznel İyi Oluş Ölçeği (ÖİOÖ) Tuzgöl-Dost (2004) tarafından geliştirilmiş 46 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 46, en yüksek puan 230'dur. (Tuzgöl,2004).

Araştırmadaki sürekli değişkenlere ait tanımlayıcı istatistikler ortalama, standart sapma ve ortanca değerleriyle, kategorik değişkenlere ait tanımlayıcı istatistikler frekans ve yüzde ile gösterilmiştir. Bağımsız grup karşılaştırmalarında Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçekler arasındaki ilişkiyi saptamak için Spearman

Kolerasyon analizi kullanılmıştır. Analizlerde %95 güven aralığı kullanılmıştır. Bu çalışmada İDAÖ cronbach alfası 0,843; ÖİOÖ cronbach alfası 0,723 olarak belirlendi.

Bulgular

Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ile Öznel İyi Oluş Ölçeği, İDAÖ toplam ve alt boyut puan ortalamasının karşılaştırılması Tablo 1'de yer almaktadır. Öğrencilerde kronik hastalık varlığı ile ÖİOÖ puanı arasında anlamlı bir fark saptanmış ($p<0,05$), kronik hastalığı olan öğrencilerin ÖİOÖ puanının olmayanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğrenim görülen fakülte ile İDAÖ işlevsel bozukluk alt boyutu arasında, öğrencilerde kronik hastalık bulunma durumu ile İDAÖ işlevsel ve bilişsel alt boyut puanları ve toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlendi ($p<0,05$). Anlamlı farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için yapılan Bonferroni düzeltme testinde iletişim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerden İDAÖ işlevsel bozukluk puanının anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlendi. Aynı zamanda kronik hastalığı bulunan öğrencilerin de İDAÖ işlevsel-bilişsel bozukluk puanı ve toplam puanı kronik hastalığı olmayanlardan anlamlı şekilde daha yüksek olduğu saptandı.

Tablo 2'de öğrencilerin iklim değişikliğine ilişkin görüşleri ile ÖİOÖ toplam, İDAÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması yer almaktadır. Daha önce sera etkisi kavramını duyma durumu ile İDAÖ bilişsel bozukluk alt boyut puanı ve İDAÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptandı ($p<0,05$). Daha önce sera etkisi kavramını duyanların İDAÖ bilişsel bozukluk ve toplam puanının duymayanlardan anlamlı şekilde daha düşük olduğu belirlendi.

Tartışma ve Sonuç

Öğrencilerin iyilik hali ile iklim değişikliği anksiyetesi arasında ilişkinin araştırıldığı bu çalışmada iklim değişikliği anksiyetesi ile iyilik hali arasında ilişki bulunamamıştır. Literatür bilgilerine göre gençlerde kronik stres, beyin yapısında kalıcı değişikliklere ve yaşamın ilerleyen dönemlerinde psikopatolojilerin ortaya çıkmasına neden olabilir. Bu nedenle, önemli bir gelişim döneminde bir iklim krizinin stresi, yaşam boyunca iklim değişikliğiyle ilgili tekrarlanan stres faktörleriyle karşılaşma olasılığının artmasıyla birleştiğinde, yaşam boyunca gençlerin fiziksel ve psikososyal iyilik halleri olumsuz etkilenecektir. Ancak, iklim değişikliği anksiyetesinin gençlerin öznel iyilik hali üzerindeki kısa vadeli ve uzun vadeli etkilerini araştırmak için daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. (Beaglehole ve ark.,2018; Palinkas&Wong, 2020; Sanson ve ark.; 2019)

Araştırmada sera etkisi kavramını duymayan öğrencilerde bilişsel ve toplam iklim değişikliği anksiyete puan ortalamalarının yüksek olduğu bulunmuştur. Bu durumda öğrencilerin sera etkisi konusundaki bilgi eksikliklerinin onları bilişsel olarak daha kaygılı olmalarına sebep verdiği söylenebilir. Kronik hastalığı olan öğrencilerin bilişsel, işlevsel ve toplam iklim anksiyetesi puan ortalamaları kronik hastalığı olmayanlara göre daha yüksektir. Anksiyetenin özellikle belirsizlikler arttığında oluştuğu dikkate alındığında öğrencilerin bu konudaki bilgi düzeylerini arttırılması gerekmektedir. Öğrenciler iklim değişikliği konusunda bilgilendikçe bilişsel olarak yaşadıkları iklim değişikliği anksiyetesinin azalacağı ön görülmektedir (Cianconi ve ark, 2020).

Öğrencilerin bulundukları fakülteye göre iklim değişikliği anksiyete puanları incelendiğinde Sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin işlevsel boyuttaki anksiyete puanlarının İletişim fakültesinde öğrenim gören öğrencilere göre daha az olduğu görülmektedir. Bu durum sağlık bilimleri fakültesinde bulunan öğrencilerin sağlık konundaki kavramlara iletişimde öğrenim gören öğrencilere göre daha bilgi yüklerinin ve farkındalıklarının yüksek olması ile açıklanabilir. Bu nedenle iletişim fakültesindeki öğrencilere iklim değişikliği ve korunma yolları hakkında bilgilendirmelerin yapılmasının anksiyete düzeylerini azaltmada etkili olacağı düşünülmektedir. Bu bilgilendirmeler müfredata eklenecek ders veya projelerle sağlanabilmelidir (Sanson ve ark.; 2019)

İklim değişikliği etkileri açısından kırılgan grupta yer alan gençlerin öğrenim gördükleri üniversite gibi eğitim kurumlarında iklim değişikliği, etkileri ve önleme stratejileri konusunda müfredata dersler eklenmesi önerilmektedir. Bu derslerden edinilecek olan bilgiler ile iklim değişikliği anksiyetesi yaşayan öğrencilerin anksiyete düzeylerinin azalacağı ve iklim farkındalığı oluşacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği anksiyetesi, öznel iyilik hali, öğrenciler, psikiyatri hemşireliği.

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleriyle Öznel İyi Oluş Ölçeği,İDAÖ Toplam/Alt Boyut Puan Ortalamalarının Puan Ortalamasının Karşılaştırılması

Özellikler	Öznel İyi Oluş Ölçeği (ÖİOÖ) Toplam		İstatistik	
	Ortalama±SS	Sıra Değer Ortalaması	Z*/χ2	p
Cinsiyet				
Kadın	137,73±12,78	78,51	-1,443*	0,149
Erkek	143,07±15,86	90,94		

Sınıf				
1. Sınıf	135,61±12,19	74,42		
2. Sınıf	140,76±14,05	89,24	3,132	0,372
3. Sınıf	139,85±13,36	87,17		
4. Sınıf	138,40±14,17	76		
Öğrenim Gördüğü Fakülte				
Sağlık Bilimleri Fakültesi	138,08±12,92	79,94		
İletişim Fakültesi	145,62±18,88	96,16	4,875	0,181
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi	146,00±14,40	99,67		
Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi	134,00±9,47	61,5		
Gelir Durumu				
Gelir Giderden Eşit	139,96±13,96	82,65	0,407	0,816
Gelir Giderden Fazla	138,46±12,06	81,55		
Gelir Giderden Düşük	135,25±17,26	74,56		
Kronik Hastalık Varlığı				
Evet	142,38±13,39	98,95	-2,305*	**0,021**
Hayır	138,22±13,73	77,37		

p<0,05, SS: Standart Sapma, Z: Mann Whitney U Testi, χ2: Kruskal Wallis Testi

Özellikler	**İDAÖ Bilişsel Bozukluk**		**İDAÖ İşlevsel Bozukluk**		**İDAÖ Toplam**	
	Ort.±SS	**Sıra Değer Ortalaması**	**Ort.±SS**	**Sıra Değer Ortalaması**	**Ort.±SS**	**Sıra Değer Ortalaması**
Öğrenim Gördüğü Fakülte						
Sağlık Bilimleri Fakültesi[1]	15,57±3,16	81,07	9,96±2,58	78,79	25,53±5,28	79,66
İletişim Fakültesi[2]	16,12±2,39	90,81	11,06±2,90	103,88	27,18±4,62	98,06
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi[3]	16,33±4,63	84,78	11,22±2,48	102,39	27,55±6,08	94,22
Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi[4]	15,60±5,10	69,10	9,40±3,23	61,35	25,00±7,71	66,90
χ2	1,398		7,860		3,843	
P	0,706		**0,049, 2>1**		0,279	
Kronik Hastalık Varlığı						
Evet	17,41±3,68	104,56	11,70±3,08	104,5	29,12±5,87	108,53
Hayır	15,25±3,08	76,04	9,72±2,42	76,06	24,98±5,01	75,10
Z	-3,060		-3,068		-3,578	
P	**0,002**		**0,002**		**<0,001**	

p<0,05, SS: Standart Sapma, İDAÖ: İklim Değişikliği Anksiyete Ölçeği, Z: Mann Whitney U Testi, χ2: Kruskal Wallis Testi

Özellikler	ÖİOÖ Toplam		İDAÖ Bilişsel Bozukluk		İDAÖ İşlevsel Bozukluk		İDAÖ Toplam	
	Ort.±SS	Sıra Değer Ortalaması	Ort.±SS	Sıra Değer Ortalaması	Ort.±SS	Sıra Değer Ortalaması	Ort.±SS	Sıra Değer Ortalaması
Sera etkisi kavramını duyma								
Evet	138,65±12,74	81,98	15,35±3,09	77,19	10,00±2,62	79,07	25,35±5,19	77,44
Hayır	140,75±17,89	79,21	17,21±3,90	102,13	10,60±2,88	93,14	27,82±6,13	100,91
Z/p	-0,284 / 0,777		-2,571 / **0,010**		-1,459 / 0,144		-2,415 / **0,016**	
Küresel ısınma kavramını duyma								
Evet	139,00±13,76	81,62	15,71±3,31	82,07	10,14±2,65	81,82	25,85±5,39	81,98
Hayır	139,60±14,04	77,80	14,20±3,03	63,60	9,00±3,31	71,50	23,20±6,30	66,50
Z/p	-0,179 / 0,858		-0,871 / 0,384		-0,489 / 0,625		-0,728 / 0,466	
İklim değişikliği varlığı								
Evet	139,04±13,76	81,69	15,66±3,31	81,32	10,09±2,67	81,20	25,75±5,43	81,24
Hayır	135,00±0,00	51,00	17,00±0,00	111,00	12,00±0,00	129,50	29,00±0,00	123,00
Z/p	-0,653 / 0,514		-0,634 / 0,526		-1,037 / 0,300		-0,890 / 0,373	
İklim değişikliğinin insan sağlığını etkileme durumu								
Evet	139,03±13,77	81,60	15,67±3,31	81,57	10,10±2,68	81,48	25,78±5,44	81,57
Hayır	137,00±0,00	65,50	15,00±0,00	71,00	10,00±0,00	84,50	25,00±0,00	69,50
Z/p	-0,342 / 0,732		-0,226 / 0,821		-0,065 / 0,948		-0,257 / 0,797	
İklim değişikliğinin gelecekte yaşam kalitesini düşürme durumu								
Evet	139,25±13,61	82,12	15,61±3,31	80,56	10,09±2,69	81,16	25,71±5,44	80,73
Hayır	126,66±17,21	48,83	18,66±1,52	131,17	10,66±1,15	99,50	29,33±2,51	122,50
Z/p	-1,218 / 0,223		-1,861 / 0,063		-0,678 / 0,498		-1,533 / 0,125	
İklim değişikliğinin önemli bir halk sağlığı sorunu olma durumu								
Evet	138,88±13,82	80,95	15,68±3,31	81,56	10,09±2,67	81,08	25,78±5,41	81,35
Hayır	142,00±12,02	93,57	15,42±3,50	80,07	10,28±2,87	90,79	25,71±6,12	84,71
Z/p	-0,696 / 0,486		-0,083 / 0,934		-0,541 / 0,588		-0,186 / 0,853	
İklim değişikliğinin önlenebilme durumu								
Evet	138,60±13,66	80,96	15,53±3,18	79,93	10,04±2,64	80,36	25,58±5,25	79,85
Hayır	143,76±14,14	87,65	17,23±4,34	99,50	10,76±3,03	94,54	28,00±7,00	100,46

Tablo 2. Öğrencilerin İklim değişikliğine ilişkin Görüşleri İle ÖİOÖ Toplam, İDAÖ Toplam/Alt Boyut Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

KAYNAKLAR

- Özbay, S, Alcı, B (2021). İklim Değişikliği Kaygı Ölçeği: Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Research Studies Anatolia Journal, 4(3):182-193
- Cebeci, F, Karaman, M, Öztürk, AF, Uzun, K, Altın, MO, Arıcı, A, Artan, T. (2022) İklim Değişikliği Anksiyetesi Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Ufkun Ötesi Bilim Dergisi, 22 (1). 24-31.
- Hickman, C. (2021) Climate Anxiety in Children and Young People and their Beliefs About Governmental Responses to Climate Change: A Global Survey.Lancet Planet. Health 5, E863–E873
- Hayes, K, Blashki, G, Wiseman, J, Burke, S, Reifels, L(2018). Climate Change And Mental Health: Risks, İmpacts and Priority Actions. International Journal of Mental Health Systems12(1):28
- Palinkas, LA.& Wong, M (2020). Global climate change and mental health. *Curr Opin Psychol, 32*, 12–16. https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2019.06.023
- Işık, A.&Ulus, Z. (2021). 18-24 Yaş Aralığındaki Gençlerin İklim Değişikliğine İlişkin Düşüncelerinin Değerlendirilmesi: Sinop Gençlik Merkezi Örneği, Akademia Doğa veİnsan Bilimleri Dergisi, 7(1), 2021: 135
- Tuzgöl M (2004)Öznel Iyi Olus Ölçegi'nin Gelistirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalismasi. Türk Psikolojik Danısma ve Rehberlik Dergisi. Sayi: 23
- Sanson AV, Van Hoorn J, Burke SEL. Responding to the impacts of the climate crisis on children and youth. *Child Dev Perspect* 2019; **13:** 201–07.
- Beaglehole, B, Mulder, RT, Frampton, CM, Boden, JM, Newton-Howes, G, & Bell, CJ (2018). Psychological distress and psychiatric disorder after natural disasters: systematic review and meta-analysis. *Br J Psychiatry*
- Cianconi P., Sophia Betrò S., Janiri L. (2020) The Impact of Climate Change on Mental Health: A Systematic Descriptive Review. Frontiers in Psychiatry;11(74).

AKTİF-EMPATİK DİNLEME ÖLÇEĞİ (AEDÖ): HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE GÜVENİRLİK VE GEÇERLİK ÇALIŞMASI

Handan ÖZÇILNAK [1], Çiğdem YÜKSEL [2]
[1] Ankara Bilkent Şehir Hastanesi Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastanesi, Tutuklu Hükümlü Adli Psikiyatri Servisi, Ankara
[2] Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara

Giriş: Aktif empatik dinleme, aktif dinleme sürecine empati bileşeninin dahil edilmesiyle karakterize edilen etkili dinleme türlerinden birisidir [1]. Hemşirelik hizmetleri süresince güven ilişkisi kurmak ve olumlu çıktılar elde edebilmek için aktif empatik dinleme becerisinin kullanılması psikiyatri alanında hizmet veren hemşireler açısından pozitif çalışma sonuçları açısından önemlidir [2]. Bu bağlamda literatür incelendiğinde, ulaşılan tüm araçların yalnızca dinleme becerilerinin var olup olmadığını ölçtüğü, dinleme sürecinin etkinliğini gösteren aktif-empatik dinlemenin aşamalarını içeren herhangi bir aracın bulunmadığı görülmüştür.

Amaç: Bu araştırma, "Aktif-Empatik Dinleme Ölçeği'nin lisans düzeyinde eğitim gören hemşirelik öğrencileri örnekleminde Türkçe güvenirlik ve geçerliğinin test edilmesi amacı ile yapılmış metodolojik bir araştırmadır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim gören Mayıs-Haziran 2023 tarihleri arasında araştırmaya katılmaya gönüllü olan 405 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada ölçeklerin kullanım izni, etik kurul ve fakülte dekanlığından çalışma izinleri alındıktan sonra katılımcılara Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur (Rıza) Formu elektronik ortamda sunulmuş ve gönüllülük esası ile veriler toplanmıştır. Veri toplama aşamasında, Tanıtıcı Bilgi Formu, Aktif-Empatik Dinleme Ölçeği ve İletişim Becerileri Ölçeği kullanılmıştır. Veriler sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, korelasyon katsayısı, madde analizi, bağımsız gruplar için iki yönlü t testi, Cronbach Alfa katsayısı, test-tekrar test analizi, Hotelling T^2 analizi, kapsam geçerlik indeksi, doğrulayıcı faktör analizi ile değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25,0 programı ve AMOS 21,0 programları kullanılmıştır. İstatistiksel kararlar $p<0,05$ anlamlılık seviyesine göre verilmiştir.

Bulgular: Araştırma kapsamında Türkçe güvenirlik ve geçerliği test edilen "Aktif- Empatik Dinleme Ölçeği" 11 maddeden oluşan Cronbach Alfa değeri 0,86 olarak hesaplanmıştır. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 21,23±2,46'dır. Ölçekte yer alan Madde 11 "Başkalarına beden dilimle dinlediğimi gösteririm" (5,87±1,16) en yüksek puan

ortalamasına sahip iken, Madde 5 "Başkalarına söylediklerini hatırlayacağıma dair güvence veririm" (4,88±1,10) en düşük puan ortalamasına sahiptir. Ölçüt geçerliği hesaplanmasında kullanılan İletişim Becerileri Ölçeği ve Aktif-Empatik Dinleme Ölçeği arasında istatistiksel olarak pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($r=0,67$; $p<0,001$). Doğrulayıcı faktör analizine göre, ölçeğin yapısal denklem model sonucu $p<0,001$ düzeyinde anlamlı olduğu ve bunun ölçeği oluşturan 11 madde ve üç faktörlü ölçek yapısıyla ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Tartışma: Güvenirlik analizi, ölçekte bulunan ifadelerin kendi içinde tutarlılığının bulunup bulunmadığını ve ifadeler bütününün aynı özellikleri ölçüp ölçmediğini sınanması için yapılmaktadır. Aktif-Empatik Dinleme Ölçeği toplamı için hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı ölçeğin orijinal çalışmasına ve Japonca versiyonuna benzer şekilde 0, 861'dir [3,4]. Literatürde Cronbach Alfa katsayısına yönelik yer alan bilgiler baz alındığında, bu araştırmada Aktif-Empatik Dinleme Ölçeği için hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı ölçeğin yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir.

Sonuç: Aktif-Empatik Dinleme Ölçeği'nin hemşirelik öğrencilerinin aktif empatik dinleme becerilerinin değerlendirilmesinde güvenilir ve geçerli bir ölçek olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: dinleme, aktif dinleme, etkin dinleme, empatik dinleme, güvenirlik, geçerlik

KAYNAKLAR

- Bodie, G. D. (2011) The Active-Empathic Listening Scale (AELS): Conceptualization and Evidence of Validity Within the Interpersonal Domain. *Communication Quarterly.* 59, 275-295. https://doi.org/10.1080/01463373.2011.583495
- Shanahan, T., Cunningham, J. (2021) Keys to Trust-Building with Patients. *Journal of Christian Nursing,* 38(2), E11-E14. DOI: 10.1097/CNJ.0000000000000823
- Drollinger, T., Comer, L. B., Warrington, L. B. (2006) Development and Validation of the Active Empathetic Listening Scale. *Psychology & Marketing,* 23(2), 161–180. DOI: https://doi.org/10.1002/mar.20105
- Guo, H., Lin, L., Jia, Z., Sun, J., Zhuang, Z., Duan, L., Sun, J. (2022) Validation of Reliability and Validity of The Chinese Version of The Active-Empathic Listening Scale. *Front. Psychiatry,* DOI: 10.3389/fpsyt.2022.938461

ACTIVE-EMPATHIC LISTENING SCALE (AELS): A RELIABILITY AND VALIDITY STUDY IN NURSING STUDENTS

Handan OZCILNAK [1], Cigdem YUKSEL [2]

[1] Ankara Bilkent City Hospital High Security Forensic Psychiatry Hospital, Forensıc Psychıatry Servıce For Prisoner and Convict

[2] Health Sciences University Gulhane Nursing Faculty, Department of Psychiatric Nursing, Ankara

Introduction: Active empathic listening is one of the effective listening types characterized by the inclusion of empathy component in the active listening process [1]. The use of active empathic listening skills is important in terms of positive study results for nurses serving in the field of psychiatry in order to establish a relationship of trust and achieve positive outcomes during nursing services [2].

Aim: This research is a methodological study conducted to test the Turkish reliability and validity of the "Active-Empathetic Listening Scale" in a sample of nursing students studying at the undergraduate level.

Materials and Methods: This research was conducted with 405 students studying at Gülhane Faculty of Nursing, University of Health Sciences, between May and June 2023, who volunteered to participate in the research. For the Turkish reliability and validity of the Active-Empathetic Listening Scale used in the research, Graham D. Bodie, the developer of the scale, Korkut Owen, the developer of the Communication Skills Scale, and Gülhane Scientific Research Ethics Committee of Health Sciences University for the implementation of the research. After the permissions were obtained from the Dean's Office of the Faculty of Sciences Gülhane Nursing, the Informed Voluntary Consent (Consent) Form was presented to the participants in the electronic environment and the data were collected on a voluntary basis. In the data collection, Introductory Information Form, Active-Empathetic Listening Scale, and Communication Skills Scale were used. Data were evaluated by number, percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient, item analysis, two-way t-test for independent groups, Cronbach's alpha coefficient, test-retest analysis, Hotelling T^2 analysis, content validity index, confirmatory factor analysis. SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25,0 and AMOS 21,0 programs were used to evaluate the data. Statistical decisions were made according to the $p<0,05$ significance level.

Findings: The Cronbach's Alpha value, consisting of 11 items, was calculated as 0.86 in the "Active-Empathetic Listening Scale", whose Turkish reliability and validity were tested within the scope of the study. The mean age of the nursing students participating in the study was 21.23±2.46. Item 11 “I show that I listen to others with my body language” (5.87±1.16) in the scale has the highest score, while Item 5 “I assure others that I will remember what they say” (4.88±1.10) has the lowest score. has the average. It was determined that there was a statistically positive, moderate and significant relationship between the Communication Skills Scale and the Active-Empathetic Listening Scale used to calculate the criterion validity ($r=0.67$; $p<0.001$). According to the confirmatory factor analysis, it was determined that the structural equation model result of the scale was significant at $p<0.001$ level, and this was related to the 11 items and the three-factor scale structure.

Discussion: Reliability analysis is carried out to test whether the statements in the scale are self-consistent andwhether all statements measure the same features. The Cronbach Alpha coefficient calculated for the total of the Active-Empathetic Listening Scale is 0.861, similar to the original study and the Japanese version of the scale [3,4]. Based on the information on the Cronbach Alpha coefficient in the literature, the Cronbach Alpha coefficient calculated for the Active-Empathetic Listening Scale in this study shows that the scale is a highly reliable scale.

Conclusion: It has been concluded that the Active-Empathic Listening Scale can be used as a reliable and valid scale in the evaluation of active empathic listening skills of nursing students.

Keywords: listening, active listening, active listening, empathetic listening, reliability, validity

REFERENCES

- 1. Bodie, G. D. (2011) The Active-Empathic Listening Scale (AELS): Conceptualization and Evidence of Validity Within the Interpersonal Domain. *Communication Quarterly.* 59, 275-295. https://doi.org/10.1080/01463373.2011.583495
- Shanahan, T., Cunningham, J. (2021) Keys to Trust-Building with Patients. *Journal of Christian Nursing*, 38(2), E11-E14. DOI: 10.1097/CNJ.0000000000000823
- Drollinger, T., Comer, L. B., Warrington, L. B. (2006) Development and Validation of the Active Empathetic Listening Scale. *Psychology & Marketing*, 23(2), 161–180. DOI: https://doi.org/10.1002/mar.20105
- Guo, H., Lin, L., Jia, Z., Sun, J., Zhuang, Z., Duan, L., Sun, J. (2022) Validation of Reliability and Validity of The Chinese Version of The Active-Empathic Listening Scale. *Front. Psychiatry*, DOI: 10.3389/fpsyt.2022.938461

PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN MERHAMET DOYUMU VE ÖZ ETKİLİLİK-YETERLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Hatice POLAT[1], Sibel ASI KARAKAŞ[2] ve Şeyda ERÇEL[3]
[1]Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Malatya, Türkiye
[2]Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye
[3]Munzur Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Tunceli, Türkiye

Amaç: Bu çalışma psikiyatri hemşirelerinin merhamet doyumu ve öz etkililik-yeterlilik düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı araştırma türündedir. Araştırmanın evrenini Türkiye'de bir psikiyatri hastanesinde çalışan 178 hemşire oluşturmaktadır. Çalışma Haziran 2023-Ağustos 2023 tarihleri arasında çalışmaya katılmayı kabul eden 124 hemşire ile yürütüldü. Verilerin elde edilmesinde, araştırmacılar tarafından geliştirilen Sosyo Demografik Veri Formu ile Merhamet Doyumu Ölçeği (MDÖ) ve Öz Etkililik-Yeterlik Ölçeği (ÖEYÖ) kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde; yüzdelikler, ortalamalar, Pearson korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Hemşirelerin ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde; Merhamet Doyumu Ölçeğinin toplam puan ortalamasından 52.69±6.59; Öz Etkililik-Yeterlik Ölçeği toplam puan ortalamasından ise 85.23±12.03 puan aldıkları belirlendi. Hemşirelerin MDÖ ile ÖEYÖ alt boyutları ve toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında; MDÖ ile ÖEYÖ toplam puanı ($r=0.400$, $p= 0.00$), davranışa başlama alt boyutu ($r=0.312$, $p= 0.00$), davranışı sürdürme alt boyutu ($r=0.274$, $p= 0.002$), davranışı tamamlama alt boyutu ($r= 0.337$, $p= 0.00$), engellerle mücadele alt boyutu ($r= 0.345$, $p= 0.00$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulundu.

Sonuç: Bu çalışmanın sonuçlarına göre hemşirelerin yüksek merhamet doyumu düzeyine sahip oldukları; öz etkilik-yeterlik alt boyutlarında davranışa başlama ve davranışı sürdürme düzeylerinin yüksek, davranışı tamamlama ve engellerle mücadele düzeylerinin ise orta düzeyde olduğu söylenebilir. Hemşirelerin merhamet doyumları ile öz etkililik-yeterlikleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu($p<0.05$) yani merhamet doyumu yüksek olan hemşirelerin öz etkililik-yeterliklerinin de yüksek olduğu belirlendi.

Anahtar Kelimeler: hemşire, merhamet doyumu, öz etkililik-yeterlik

INVESTIGATING THE RELATIONSHIP BETWEEN COMPASSION SATISFACTION AND SELF-EFFICACY IN PSYCHIATRIC NURSES

Hatice POLAT[1], Sibel ASI KARAKAŞ[2] and Şeyda ERÇEL[3]
[1]Malatya Turgut Özal University, Faculty of Health Sciences, Department of Gerontology, Malatya, TÜRKİYE
[2]Atatürk University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Erzurum, TÜRKİYE
[3]Munzur University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Tunceli, TÜRKİYE

Aim: This study was conducted to determine the relationship between compassion satisfaction and self-efficacy levels of psychiatric nurses.

Material and Method: The study is a descriptive and correlational type of research. The study population consisted of 178 nurses working in a psychiatric hospital in TÜRKİYE. The study was conducted between June 2023 and August 2023 with 124 nurses who agreed to participate in the research. The sociodemographic data form developed by the researchers, the Compassion Satisfaction Scale (CSS), and the Self-Efficacy Scale (SES) were used for data collection. Percentages, means, and Pearson correlation analysis were used to evaluate the data.

Results: Considering the mean scores of the nurses from the scales, it was found that their mean score on the Compassion Satisfaction Scale was 52.69±6.59, and their mean score on the Self-Efficacy Scale was 85.23±12.03. When the nurses' mean total and sub-scale scores in the CSS and SES were compared, it was found that there were positive and significant relationships between CSS and SES total scores (r=0.400, p= 0.00), the initiating behavior sub-scale (r=0.312, p= 0.00), the sustaining behavior sub-scale (r=0.274, p= 0.002), the completing behavior sub-scale (r= 0.337, p= 0.00), and the coping with difficulties sub-scale of the SES (r= 0.345, p= 0.00).

Conclusions: Based on the findings of this study, it can be stated that nurses exhibit high levels of compassion satisfaction, substantial proficiency in initiating and sustaining behaviors, and moderate proficiency in coping with difficulties within the self-efficacy sub-scales. There was a statistically significant positive correlation between nurses' compassion satisfaction and self-efficacy levels ($p<0.05$), indicating that nurses who have high levels of compassion satisfaction also demonstrated high levels of self-efficacy.

Keywords: nurses, compassion satisfaction, self-efficacy.

Giriş

Sağlık çalışanlarının sundukları sağlık hizmetlerinin yanı sıra hastalara karşı tutum ve davranışlarında merhametli olmaları sağlık hizmetinin kalitesi açısından önem taşımaktadır [1]. Merhamet doyumu, acı çeken bireylere yardım etmeyle birlikte insanların artan motivasyonlarının yanında yaşadıkları içsel duygu ve güç kaynağıdır [2]. Bu nedenle hemşirelerin merhamet doyumlarının ve ilişkili faktörlerin belirlenmesini oldukça önem taşımaktadır. Öz etkilik-yeterliliğin hemşirelerin merhamet doyumunu artıracak faktörlerden biri olduğu düşünülmektedir.

Öz etkililik; bireyin, yaşamıyla ilgili olaylar üzerinde etkili olabilmesi için, gerekli olan etkinlikleri başlatabileceğine ve sonuç alabileceğine olan inancı olarak tanımlanmaktadır. Başka bir anlatımla, öz-etkililik-yeterlik bireyin gelecekte karşılaşabileceği güç durumların üstesinden gelmede ne derecede başarılı olabileceğine ilişkin kendi hakkındaki yargısı, inancıdır. Öz etkilik-yeterlilik bireyin nasıl hissedeceğini, düşüneceğini ve davranacağını belirleyen önemli bir özelliğidir [3]. Bu doğrultuda tüm meslek gruplarında olduğu gibi hemşirelik mesleğinde de öz etkililik-yeterlilik önemlidir. Bu çalışma psikiyatri hemşirelerinin merhamet doyumu ve öz etkililik-yeterlilik düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Bu araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı araştırma türündedir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma Haziran 2023-Ağustos 2023 tarihleri arasında Türkiye'de bir Ruh Sağlığı ve Hastalıkları hastanesinde yürütüldü. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden tüm evrene ulaşılmaya çalışıldı. Araştırmanın evrenini bu hastane çalışan 178 hemşire oluştururken, araştırmanın örneklemini ise çalışmaya katılmayı kabul eden 124 hemşire oluşturdu.

Veri Toplama Araçları

Verilerin elde edilmesinde, araştırmacılar tarafından geliştirilen Sosyo Demografik Veri Formu ile Merhamet Doyumu Ölçeği (MDÖ) ve Öz Etkililik-Yeterlik Ölçeği (ÖEYÖ) kullanıldı.

Sosyo Demografik Veri Formu: Araştırmacılar tarafından oluşturulan veri formunda hemşirelerin cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, gelir durumu, eğitim durumu, çalışma saatlerinden oluşan 6 soru yer almaktadır.

Merhamet Doyumu Ölçeği(MDÖ): 2021 yılında Nas ve Sak [4] tarafından yetişkinlerin merhamet doyumu düzeylerini belirlemeye yönelik geliştirilmiştir. 12 maddeden oluşan tek boyutlu, 5'li Likert tipinde bir ölçek olup ölçekte tersten kodlanan madde bulunmamaktadır

[4].Ölçekten alınabilecek puanlar 12-60 arasında değişmektedir ve alınan yüksek puanlar Merhamet Doyumunun yüksek olduğuna işaret etmektedir. Merhamet Doyumu ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı 0.92 olduğu belirtilmiştir [4]. Bu araştırmada ise MDÖ ölçeği toplam puanının Cronbach's alpha katsayısı 0.90 bulundu.

Öz Etkililik-Yeterlik Ölçeği(ÖEYÖ): Davranış ve davranışsal değişimleri değerlendirmek üzere 1982 yılında Sherer ve arkadaşları [5] tarafından geliştirilen Öz Etkililik-Yeterlik Ölçeği, ülkemizde 1999 yılında Gözüm ve Aksayan [6] tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. 23 maddeden oluşan ölçek, 5'li Likert tipi bir öz-değerlendirme ölçeğidir. Ölçekten en az 23, en fazla 115 puan alınabilmektedir. Ölçeğin; 'davranışa başlama', 'davranışı sürdürme', 'davranışı tamamlama' ve 'engellerle mücadele' olmak üzere dört alt grubu vardır. Ölçekten alınan toplam puanın yüksek olması, bireyin öz etkilik-yeterlik algısının iyi düzeyde olduğunu göstermektedir. Öz-etkililik-yeterlik ölçeğinin tüm ifadelerinin dahil edildiği Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .81 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada ise ÖEYÖ ölçeği toplam puanının Cronbach's alpha katsayısı 0.83 bulundu.

Verilerin Toplanması

Formlar hemşirelere çevrim içi yöntemler kullanılarak gönderildi ve formlar doldurulduktan sonra hemşireler tarafından çevrim içi sistemde geri göndermeleri istendi. Araştırmaya katılan hemşirelere araştırmanın amacı ve yararları açıklandı.

Verilerin Değerlendirilmesi

İstatistiksel analizler SPSS 25 (Statictical Package for social Science) istatistik paket programında yapıldı. Verilerin değerlendirilmesinde; yüzdelikler, ortalamalar, Pearson korelasyon analizi kullanıldı.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma için Malatya Turgut Özal Üniversitesi Girişimsel olmayan Klinik araştırmalar etik kurulundan izin alındı (Sayı:2022/217 /12; Tarih: 13.12.2022). Bilgi edinilen tüm çalışmalarda cevapların gönüllülük esasına dayandığı, araştırmanın amacı ve elde edilen sonuçların hangi amaçlarla kullanılacağı açıklandı ve hemşirelerin yazılı ve sözlü onamları alındı. Araştırmaya katılan bireylere, kendileri ile ilgili bilgilerin başkalarına açıklanmayacağı konusunda açıklama yapıldı ve "gizlilik ilkesine" uyuldu. Araştırma, Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun olarak yürütüldü.

Bulgular

Araştırmaya katılan hemşirelerin 98'i (%79) kadın, 92'si (%74.23) evli ve103'ü (%83.1) lisans mezunundur. Hemşirelerin 54'ü (%43.5) gelirlerinin giderlerinden daha az olduğunu ve 81'i (%65.3) çalışma biçimlerinin nöbet olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların yaş ortalamasını ise 39.16±8.10 olduğu tespit edilmiştir (**Tablo 1**).

Tablo 1. Hemşirelerin tanımlayıcı özelliklerinin dağılımı

Tanımlayıcı Özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	98	79.0
Erkek	26	21.0
Medeni Durum		
Evli	92	74.2
Bekar	32	25.8
Eğitim Durumu		
Sağlık meslek lisesi	6	4.8
Ön lisans	15	12.1
Lisans	103	83.1
Algılanan Gelir Düzeyi		
Gelir giderden az	54	43.5
Gelir gidere eşit	50	40.3
Gelir giderden fazla	20	16.1
Çalışma Biçimi		
Mesai	43	34.7
Nöbet	81	65.3
	Mean± SS	
Yaş	39.16±8.10	

Hemşirelerin ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde; Merhamet Doyumu Ölçeğinin toplam puan ortalamasından 52.69±6.59 puan aldıkları görülmüştür. Öz Etkililik-Yeterlik Ölçeği toplam puan ortalaması 85.23±12.03; ÖEYÖ alt boyutlarından davranışa başlama 31.80±5.03; davranışı sürdürme 27.11±4.53; davranışı tamamlama 17.94±3.52; engellerle mücadele 8.37±2.34 olduğu belirlenmiştir (**Tablo 2**).

Tablo 2. Hemşirelerin MDÖ ve ÖEYÖ ölçeklerinden aldıkları puan ortalamaları

Ölçekler		Min -Max	Mean ± Std. Deviation
Merhamet Doyumu Ölçeği		34-60	52.69±6.59
Öz Etkililik-Yeterlik Ölçeği	**Davranışa Başlama**	12-40	31.80±5.03
	Davranışı Sürdürme	15-35	27.11±4.53
	Davranışı Tamamlama	10-25	17.94±3.52
	Engellerle Mücadele	3-15	8.37±2.34
	Toplam	51-111	85.23±12.03

Hemşirelerin MDÖ ile ÖEYÖ alt boyutları ve toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında; MDÖ ile ÖEYÖ toplam puanı (r=0.400, p= 0.00), davranışa başlama alt boyutu (r=0.312, p= 0.00), davranışı sürdürme alt boyutu (r=0.274, p= 0.002), davranışı tamamlama alt boyutu (r=

0.337, p= 0.00), engellerle mücadele alt boyutu (r= 0.345, p= 0.00) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (**Tablo 3**).

Tablo 3. Hemşirelerin MDÖ ve ÖEYÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması

ÖLÇEKLER		**Merhamet Doyumu Ölçeği**	
		r	p
Öz Etkililik-Yeterlik Ölçeği	**Davranışa Başlama**	0.312**	0.00
	Davranışı Sürdürme	0.274**	0.002
	Davranışı Tamamlama	0.337*	0.00
	Engellerle Mücadele	0.345**	0.00
	Toplam	0.400**	0.00

***p<0.01 **r=** pearson korelasyon

Tartışma

Bu çalışmanın sonuçlarına göre hemşirelerin yüksek merhamet doyumu düzeyine sahip oldukları söylenebilir. Merhamet memnuniyetinin yüksek olması psikiyatri kliniğinde çalışan hemşirelerin işlerinden keyif aldıklarını ve iş hayatından memnun olduklarını göstermektedir. Xie ve ark. (2020) Çinli psikiyatri hemşireleri ile yaptığı çalışmada ise merhamet doyumlarının orta düzeyde olduğunu bildirmiştir [7]. Bu farklılık çalışmaya katılan hemşirelerin sosyokültürel özelliklerinin farklılığından kaynaklanıyor olabilir. Literatürde daha çok hemşirelerin merhamet yorgunluğu araştırılmıştır. Merhamet memnuniyeti hemşirelerin bakım vermekten aldıkları doyum ile ilişkili olup konu ile ilgili yapılan bir kavram analizinde bakımın pozitif yönüne odaklanmanın önemi vurgulanmaktadır [8]. Bu çalışmanın hemşirelerde merhamet doyumunun önemine dikkat çekerek, artırılmasına yönelik girişimlerin planlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre araştırma kapsamına alınan hemşirelerin özetkililik/yeterlilik puan ortalamasının yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca hemşirelerin öz etkilik-yeterlik alt boyutlarında davranışa başlama ve davranışı sürdürme düzeylerinin yüksek, davranışı tamamlama ve engellerle mücadele düzeylerinin ise orta düzeyde olduğu söylenebilir. Litaratürde, hemşirelerle yapılan çalışmalarda hemşirelerin öz etkililik yeterliliklerinin hem orta düzeyde olduğunu bildiren çalışmalar [9] hem de yüksek düzeyde olduğunu bildiren çalışmalar [10] bulunmaktadır.

Hemşirelerin merhamet doyumları ile öz etkililik-yeterlikleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu($p<0.05$) yani merhamet doyumu yüksek olan hemşirelerin öz etkililik-yeterliklerinin de yüksek olduğu belirlendi. Bu çalışmanın sonuçlarına göre hemşirelerin öz etkililik-yeterliklerinin artırılması hemşirelerin merhamet doyumlarının yani yaptığı işten zevk almalarının ve iş yaşamından doyum sağlamalarının da artacağı söylenebilir. Hemşirelerin merhamet doyumlarının sağlanabilmesi için öz etkililik ve yeterlik algılarının

artırılmasına yönelik farkındalık eğitimleri planlanabilir. Ayrıca hemşirelerin merhamet doyumlarını geliştirmeye yönelik motivasyon kaynakları belirlenebilir ve hemşirelerin bu yönde desteklenmesi sağlanabilir. Hemşirelik öz etkililiğini-yeterliğinin artırılmasının Merhamet doyumlarının artırırken aynı zamanda hastalara sunulacak bakımın kalitesinin de artıracağı düşünülmektedir. Son olarak, örneklemini psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerin oluşturduğu, merhamet doyumlarını ve öz etkililik - yeterliklerini etkileyen başka faktörlerin belirlenmesi amacıyla daha büyük gruplarla araştırmaların yapılması önerilebilir.

Sonuç

- Çalışmanın sonuçlarına göre hemşirelerin yüksek merhamet doyumu düzeyine sahip oldukları söylenebilir.
- Çalışmanın sonuçlarına göre araştırma kapsamına alınan hemşirelerin özetkililik/yeterlilik puan ortalamasının yüksek olduğu söylenebilir.
- Hemşirelerin merhamet doyumları ile öz etkililik-yeterlikleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0.05$) yani merhamet doyumu yüksek olan hemşirelerin öz etkililik-yeterliklerinin de yüksek olduğu belirlenmiştir.

KAYNAKLAR

- Mansur F, Özzeybek Taş M, Ekinci N. (2022). Sağlık çalışanlarında merhamet doyumu ve merhamet yorgunluğunun sürekli öfke düzeyine etkisi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (40), 436-469. https://doi.org/10.14520/adyusbd.1005629
- Grant, H. B., Lavery, C. F., & Decarlo, J. (2019). An exploratory study of police officers: Low compassion satisfaction and compassion fatigue. *Frontiers in psychology*, 2793.
- Sergek, E., & Sertbaş, G. (2006). SSK hastanesinde çalışan hemşirelerin sosyodemografik özellikleri ve öz-etkililik, yeterlilik düzeyleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *9*(1), 41-48.
- Eşref, N. A. S., & Ramazan, S. A. K. (2021). Merhamet doyumu ölçeğinin geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*(80), 2019-2036.
- Sherer M et aL. (1982). The self-efficacy scale construction and validatian, Psychological Reports, 51,663-71.
- Gözüm S, Aksayan S. (1999). Öz-etkililik- yeterlik ölçeginin Türkçe formunun güvenilirlik ve geçerliliği. Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekoukul Dergisi, 2(l);2134.
- Xie W, Wang J, Okoli CTC, He H, Feng F, Zhuang L, Tang P, Zeng L, Jin M. (2020). Prevalence and factors of compassion fatigue among Chinese psychiatric nurses: A cross-sectional study. Medicine (Baltimore), 99(29):e21083. doi: 10.1097/MD.0000000000021083.
- Sevin B, Partlak Günüşen N. (2021). Hemşirelerin psikolojik dayanıklılığının merhamet yorgunluğu, tükenmişlik ve merhamet memnuniyeti üzerine yordayıcı rolü. DEUHFED, 14(4), 379- 386 DOİ: 10.46483/deuhfed.822640
- Sançar B, Ançel G, Erkal İlhan (2021). Acil serviste çalışan hemşirelerin öz etkililik-yeterlik inançları ile problem çözme becerilerinin araştırılması. Paramedik ve Acil Sağlık Hizmetleri Dergisi, 2(2):54-67
- Sergek, E., & Sertbaş, G. (2006). SSK hastanesinde çalışan hemşirelerin sosyodemografik özellikleri ve öz-etkililik, yeterlilik düzeyleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *9*(1), 41-48.

ANOREKSİYA NERVOZA TANILI HASTADA HİPONATREMİNİN DÜZELTİLMESİ SIRASINDA ORTAYA ÇIKAN SANTRAL PONTİN MİYELİNOLİZİS

Beyhan MİSKAN [1], Merve SILGAN [1] ve İrem YEŞİL[1]
[1]Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Psikiyatri Servisi, İstanbul/Maltepe, Türkiye

GİRİŞ

Hiponatremi serum sodyum yoğunluğunun 135 mEq/ L'den düşük olmasıdır ve günlük klinik uygulamada en sık karşılaşılan elektrolit bozukluğudur. Akut ve şiddetli hiponatremi önemli morbidite ve mortalite nedenidir [1].

Hiponatreminin olması gerekenden hızlı düzeltilmesi ağır nörolojik bozukluklara ve ölüme neden olabilir. Bu nörolojik bozukluklardan biri, Santral pontin ve ekstrapontin miyelinolizis (SPM/EPM) olarak da adlandırılan osmotik demiyelinizasyon sendromudur. Esas olarak bazal ponsu etkileyen bir demiyelinizasyon hastalığı olmasına rağmen beynin diğer bölgelerini de etkileyebilmektedir. Patogenezi tam olarak açıklanamayan bu bozukluğun hiponatreminin hızlı veya aşırı düzeltilmesi sonucu geliştiğini gösteren deneysel ve klinik kanıtlar bulunmaktadır [2,3].

Santral pontin miyelinolizis ile ilişki gösteren diğer medikal durumlar ise diyaliz, karaciğer yetmezliği ve transplantasyon, ileri evre lenfoma, karsinoma, çeşitli sebeplere bağlı kaşeksi, şiddetli bakteriyel infeksiyonlar, dehidratasyon, akut hemorajik pankreatit, tiamin eksikliğine bağlı kronik alkolizm, kötü beslenme ve anoreksiya nervoza (AN) olarak saptanmıştır. Adams ve ark. Tarafından ilk kez 1959 yılında yapılan bir çalışmada birinde kötü beslenme olan 3 alkol bağımlısı kişide santral pontin miyelinololizis tanımlanmıştır[1,4,5].

Miyelinoliz, yeme bozukluklarının, özellikle de anoreksiya nervozanın (AN) ciddi bir komplikasyonu olarak ortaya çıkabilir. Bunun en önemli nedenlerinden biri AN'li bireylerde tübülopati, su intoksikasyonu (WI) veya diüretiklerin kötüye kullanılmasının neden olduğu hiponatreminin hızlı bir şekilde düzeltilmesi olduğu yapılan çalışmalarda gösterilmiştir.[7]

SPM klinik bulguları genellikle bifazik olup en sık hiponatremi durumunda ortaya çıkan ensefalopati ve nöbet, hiponatreminin düzeltilmesini takiben parezi ve beyin sapı bulguları şeklindedir. Hastaların üçte birinde parezi, dörtte birinde nöbet, dizartri ve disfaji bulunur. Ağır olgularda, yalnızca vertikal göz hareketleri ve göz kırpma korunarak kilitlenme meydana gelebilir. [5,8]

DSM-V kriterlerine anoreksiya nervoza (AN); gereksinimlere göre enerji alımını kısıtlamanın bir sonucu olarak belirgin bir biçimde düşük vücut ağırlığına sahip olma, kilo almaktan korkma ve kilo almayı güçleştiren davranışlarda bulunma olarak tanımlanmaktadır.[9,10]

Bu çalışma İstanbul Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde gerçekleştirilmiş olup, anoreksiya nervozaya bağlı gelişen hiponatreminin hızlı tedavisi sonrasında ortaya çıkan ve tedavi sürecinde iyi bir hemşirelik bakımı, sonrasında aile üyelerinin eğitimi ile bakıma katılmaları ve etkin bakımın sürdürülerek hastanın tedaviye uyum sağlamasıyla geriye dönüş gösteren bir spm olgusu sunmaktayız.

GEREÇ VE YÖNTEM

Psikiyatri Kliniğinde anoreksiya nervoza tanısıyla yatışı yapılmış bir kadın hastada gelişen santral pontin miyelinolizisin tedavi sürecinde iyi bir hemşirelik bakımını içeren ve hastaya biyopsikososyal bakımı sağlayarak hastanın tedaviye uyum sağlamasıyla geriye dönüş gösteren bir olgu sunumudur.

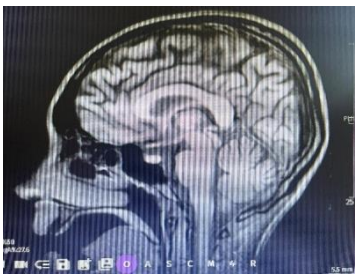
BULGULAR

20 yaşında, bilinen psikiyatrik ve kronik hastalık öyküsü olmayan kadın hastanın yaklaşık 10 aydır giderek katılaşan bir biçimde diyet düzenlemesi yaptığı, yaklaşık 3 aydır tek öğün beslenerek yemek sonrasında ağır spor yapmaya başladığı öğrenildi. Hastanın ailesi artan kilo kaybını ağustos ayında (yaklaşık 11 ay sonra) fark etmiş ve hastaya muayene olması yönünde ısrarcı olmuşlardır. Fakat hasta, doktor kontrolüne gitmeyi reddetmiştir. 05.11.2021 tarihinde jeneralize konvülsiyon, düşme, dişlerini sıkma şikayetleri ile dış kurum acil servise başvurmuşlardır. Bu kurumda yatışı ve tetkikler sonucunda serum sodyum değeri 96 mmol/L olduğu bulunmuştur. Hiponatremiye bağlı nöbet geçirdiği düşünülen hastanın tedavisi düzenlenmiştir. Serum sodyum değeri 24 saatte 110 mmol/L'ye çıkmıştır. 13.11.2021 tarihine kadar yatarak tedavi gören hastanın psikiyatri konsültasyonunda yapılan görüşme sırasında hastanın konuşmaları arasında bloklarının ve ruminasyonunun olduğunu tespit edilmiştir. 15.11.2021 tarihinde hastanın konuşmayı kesmesi, oryantasyonunun bozulması üzerine nöroloji konsültasyonu istenmiştir. Nöroloji konsültasyonunda kranial MR çekimi önerilmiş fakat hastanın ajite olması nedeni ile çekim gerçekleştirilememiştir.

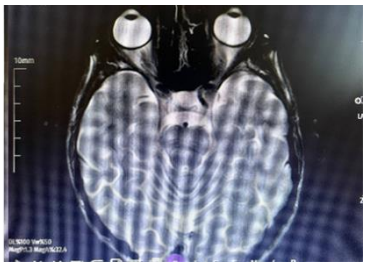
15.11.2021 tarihinde hasta, yakınları eşliğinde kurumumuza başvurmuştur. Psikiyatri kliniğine yatışı yapılan hastanın ruhsal durum muayenesinde bilinci açık, nonkoopere, nonoryante, genel görünümü kaşektik, göz temasının olmadığı, mutizmde olduğu gözlemlendi. Hastanın anlamsız hareketleri olduğu, uyku ve iştahında azalma olduğu gözlemlendi. Hastaya IV sıvı ve B vitamini replasmanı tedavisi başlandı. Dahiliye ve nöroloji konsültasyonu istendi. Nöroloji

konsültasyonu sonucunda pontin miyelinozis şüphesi ile hastaya kontrastlı beyin MR çekilmesi önerildi. Nöroloji tarafından hastanın MR bulguları pontin miyelinozis ile uyumlu bulundu.[Şekil 1,2]

Şekil 1

Şekil 2

TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Hastamızda geç fark edilen anoreksiya nervozaya bağlı gelişen hiponatreminin hızlı düzeltilmesinden sonra MR görüntülemesi ile desteklenen santral pontin miyelinozis'in tipik klinik bulgularını gösteren bir tablo gelişmiştir.

Psikiyatri servisinde yatış esnasında SPM tanısı olan hastanın palyatif servisi ve nöroloji servisinde takipleri devam etti. Hastanın yatışı sırasında beslenme ve sıvı takibi yapıldı. Rutin idrar incelemeleri ve sıvı elektrolit dengesi kontrol edildi. Hastanın idrar dansitesi 1010, idrar Na'u 20 mmol/L idi. Serum Na düzeyi sık aralıklarla kontrol edildi. Yetersiz beslenme sonrası TPN desteği ile olası komplikasyonlar önlendi. Hastaya 2 saatte 1 pozisyon değişikliği sağlanarak hastanın kas gücünü, hareketliliğini ve işlevselliğini artırma amacıyla ROM egzersizleri uygulandı. Hastanın ebeveynlerinin aktif bakıma katılmaları sağlandı. Süreçle ilgili bilgi eksiklikleri giderildi. Hastanın tedavi sürecinde kooperasyonunun sağlanması ile terapötik iletişim kurulabildi. Hasta bakıma, aktif- pasif egzersizlerle katılması yönünden desteklendi. Beslenmesi diyetisyen ile işbirliği halinde düzenlendi.

Hekim, hemşire, diyetisyen ile işbirliği halinde devam eden tedavi süreci sonrasında hastanın beslenme rehabilitasyonu sağlandı. Hastanın ağırlık kazanımının sağlanması, ağırlık kaybına neden olan davranışlarının durdurulması ve yeme davranışlarının iyileştirilmesi amaçlanarak

beslenme planı oluşturuldu. Hastanın oral alımı önce R2 sonra R3 şeklinde başladı. Diyetisyen ile işbirliği halinde günlük kalori (enerji) miktarı hesaplanarak alması sağlandı. Ayrıca hastaya psikofarmakolojik tedavinin yanı sıra multivitamin ve enteral beslenme desteği verildi. Hasta, bakıma aktif katılması için cesaretlendirildi. Hasta ve ailesine yeterli ve dengeli beslenme, etkin ilaç kullanımı, ilaç- besin etkileşimleri, uyku düzeni konularında eğitimler verildi. Hastanın ebeveynlerine anoreksiya hastalığı ve takibi hakkında eğitim verildi. Düzenli doktor kontrolünün öneminden bahsedildi. Hasta ve yakınlarının, beslenme davranış değişikliği konusunda bilinçlendirilerek hastaya düzenli yeme alışkanlığı kazanması sağlandı. Hastanın iyilik halinin oluşması ile taburculuğuna karar verildi.

Hastanın mevcut durumu; ayaktan psikiyatri kontrollerine devam etmekte, okuluna düzenli devam etmekte, yemek ile ilişkisi düzelmiş ve son takiplerinde 53 kg ölçülmüştür. Diyetisyen ile kilo koruma programına geçilmiştir. Nöroloji takibi sonlanmıştır.

Sonuç olarak, anoreksiya nervoza sıvı intoksikasyonu nedeniyle veya az sodyum tüketimiyle hiponatremiye neden olabilmektedır. Hiponatreminin hızlı düzeltilmesi hiponatremiden daha ağır nörolojik bozukluklara ve ölüme neden olabilir(13). Bu açıdan çok çeşitli nedenlerden kaynaklanabilen hiponatreminin tanı ve tedavisi iyi bilinmelidir. Hızlı sodyum replasmanı sonucu SPM'in etkin tedavi ve iyi bir hemşirelik bakımı ile düzeldiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: anoreksiya nervoza (an), hiponatremi, santral pontin miyelinolizis (spm).

KAYNAKLAR

- Singh, T. D., Fugate, J. E., & Rabinstein, A. A. (2014). Central pontine and extrapontine myelinolysis: a systematic review. European Journal of Neurology, 21(12), 1443-1450.
- Alleman, A. M. (2014, April). Osmotic demyelination syndrome: central pontine myelinolysis and extrapontine myelinolysis. In Seminars in Ultrasound, CT and MRI (Vol. 35, No. 2, pp. 153-159). WB Saunders.
- Gökçe, E., & Beyhan, M. (2023). Osmotik Demiyelinizasyon Sendromu.
- ÖZTÜRK, F., SANCAK, R., İNCESU, L., & BAYSAL, K. (2009). Osmotik Demiyelinizasyon Sendromu. Journal of Experimental and Clinical Medicine, 12(3).
- Kehaya, S. (2017). İzole Diplopi ile Prezante Olan Santral Pontin Miyelinolizis Olgusu. Causapedia, 6(2), 137-139.
- Singh, T. D., Fugate, J. E., & Rabinstein, A. A. (2014). Central pontine and extrapontine myelinolysis: a systematic review. European Journal of Neurology, 21(12), 1443-1450.
- Yıldız, G., & Candan, F. Hiponatremi; Güncel Tanı ve Tedavisi Hyponatremia; Current Diagnosis and Treatment.
- Köroğlu E. (2014). DSM-5 Tanı Ölçütleri El Kitabı. HYB Yayınevi.
- Akar, H., Cengiz, N., Bayrak, A. O., Özbenli, T., Onar, M. K., İncesu, L., ... & Terzi, M. (2010). Santral Pontin Miyelinolizis: Dört Olgu Sunumu. Turkish Journal of Neurology/Turk Noroloji Dergisi, 16(3).
- Amann, B., Schäfer, M., Sterr, A., Arnold, S., & Grunze, H. (2001). Central pontine myelinolysis in a patient with anorexia nervosa. International Journal of Eating Disorders, 30(4), 462-466.

PANDEMİ SÜRECİNDE PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNDE TERAPÖTİK ORTAM ALGISI

Elif Hilal TOPRAK[1] ve Ayşe OKANLI[2]
[1]Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye
[2]İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Giriş: Bu çalışma pandemi süreci ile birlikte psikiyatri kliniklerindeki hemşirelerin ve hastaların terapötik ortam algılarındaki değişimi belirlemek amacıyla yapılmıştır. Pandemi öncesinde psikiyatri kliniklerindeki terapötik ortam ve terapötik ortama ilişkin algının değerlendirildiği çalışmalar [1, 2, 3, 4, 5] bulunmakla birlikte pandemi sürecinde bu konuya ilişkin bir çalışma bulunmaması nedeniyle bu çalışma özgünlük niteliği taşımaktadır.

Amaç: Araştırma pandemi sürecinde psikiyatri kliniklerindeki hemşirelerin ve hastaların terapötik ortam algılarındaki değişimi belirlemek amacıyla yazılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırmanın etik açıdan uygunluğunun değerlendirilmesi için S.B. İstanbul Medeniyet Üniversitesi Göztepe Eğitim Ve Araştırma Hastanesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu (2013-KAEK-64)'na başvuru yapılmıştır. Etik Kurul'un 13.01.2021 tarihli 2021/0020 Numaralı kararı ile etik kurul izni alınmıştır. Çalışma için Bilimsel Araştırma Platformu'na Elif Hilal TOPRAK-2021-05-28T10_25_50 isimli form ile başvuruda bulunulmuş ve çalışmayı yapma Sağlık Bakanlığı'nca uygun olarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın uygulanması için İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden kurum izni alınmıştır. Mesai saatleri dışında veri toplayabilmek adına Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne dilekçe ile başvurulmuş ve olumlu yanıt alınmıştır. Kurumda verilerin toplandığı psikiyatri kliniklerinin sorumlu hemşireleri ve klinik uzmanları konu hakkında bilgilendirilmiştir. Araştırmaya katılan hemşirelerden ve hastalardan çalışmaya gönüllü olduklarına dair sözel ve yazılı onam alınmıştır. Onam formlarında araştırmanın amacı, araştırmaya kimlerin katılacağı, ne kadar süreceği konusunda açıklama yapılmış, katılmaması halinde herhangi bir yaptırım ile karşılaşmayacağı, vermiş olduğu bilgilerin gizliliğinin sağlanacağı, istediği zaman araştırmayı sonlandırabileceği açıklanmıştır. Tüm bu açıklamalar sonrasında araştırmaya katılmayı kabul eden gönüllüler ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Evreni Ve Örneklemi: Evreni Türkiye'de Ruh Ve Sinir Hastalıkları Hastaneleri Psikiyatri Klinikleri'nde pandemi sürecinde çalışan hemşireler ile Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi A, E ve K kliniklerinde Şubat 2021- Mayıs 2021 arasında yatışı

yapılan hastalar oluşturmaktadır. Örneklemi Türkiye'de İstanbul Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Adana Dr. Ekrem Tok Ruh Sağlığı Hastanesi'nde çalışan hemşireler ile; elektronik forma erişim sağlayan ve çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden, çalışmaya destek vermek isteyen pandemi sürecinde psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşireler ile; Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi A, E ve K psikiyatri kliniklerinde Şubat 2021- Mayıs 2021 arasında yatışı yapılan, çalışmaya katılmada gönüllü, çalışmaya destek vermek isteyen ve çalışmaya alınma kriterlerini karşılayan hastalar oluşturmaktadır. Power Analizi'ndeki %80 güvenilirlik hasta örneklemi için 61, hemşire örneklemi 113 kişidir. Power Analizi sonuçlarına göre hasta örneklemi %99.9, hemşire örneklemi ise %80 güvenilir çıkmıştır. Örneklem sayısı hem hasta hem hemşire grubu için yeterli düzeydedir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı araştırma olup; Türkiye"de Psikiyatri Klinikleri"nde çalışan hemşireler ile İstanbul"da bir Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi"nde yatan hastalar ile yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini çalışma kriterlerini karşılayan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 114 hemşire ile 82 hasta oluşturmaktadır. Veriler hasta ve hemşireler için ayrı olarak hazırlanmış Tanıtıcı Bilgi Formu, Servis Ortam Ölçeği (SOÖ) ile toplanmıştır. Veriler tanımlayıcı istatistiksel analiz, Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis H testi, Post Hoc testlerinden Tukey testi, Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi: Veriler SPSS 25.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Kolmogorov Smirnov testi ile verilerin dağılımının normal dağılıp dağılmadığına bakılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (Ortalama, Standart sapma, Medyan, IQR, frekans, oran) kullanılmıştır. Parametrik dağılım göstermeyen iki grup karşılaştırması için Mann-Whitney U test (z-tablo değeri), ikiden fazla grup karşılaştırılması için Kruskal Wallis testi (χ2-tablo değeri) uygulanmıştır. Anlamlılık bütün değerler için $p<0,05$ düzeylerinde değerlendirilmiştir. Çalışmada güvenirliği ölçmek için Alfa modeli kullanılmıştır. Güvenirlik Analizi (Reliability Analysis) ölçmede kullanılan testlerin, anketlerin ya da ölçeklerin özelliklerini ve güvenirliklerini değerlendirmek üzere geliştirilmiş bir yöntemdir [6]. Güvenirlik analizinde kullanılan Alfa Modeli (Cronbach Alpha Coefficient), ölçekte yer alan k sorunun homojen bir yapı gösteren bir bütünü ifade edip etmediğini araştırır. Ağırlıklı standart değişim ortalamasıdır ve bir ölçekteki k sorunun varyansları toplamının genel varyansa oranlanması ile elde edilir. 0 ile 1 arasında değer alan bu katsayı (Cronbach) Alfa katsayısı olarak adlandırılır. Alfa katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenirliği şu şekildedir [6].

• $0.00 \leq \alpha \leq 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir,

• $0.40 \leq \alpha \leq 0.60$ ise ölçeğin güvenirliği düşük,

• $0.60 \leq \alpha \leq 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir ve

• $0.80 \leq \alpha \leq 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Bulgular: Hastaların %85.4‟ü, hemşirelerin %62.3‟ü klinik ortamını tedavi edici bulmaktadır. Hastaların %72‟si hemşirelerin %97.4‟ü psikiyatri kliniklerinin pandemiden etkilendiğini; bu durumun izole edilmeye bağlı olduğunu ifade etmişlerdir. SOÖ puanlarına göre kadın hastalarda „‟öfke ve saldırganlık‟‟‟; erkek hastalarda ise „‟düzen ve organizasyon‟‟‟ alt puanı daha yüksek olarak bulunmuştur (p<0,05). SOÖ puanlarına göre hastalarda „‟katılım‟‟‟, ‟‟‟destek‟‟‟, ‟‟‟otonomi, „‟pratik yönelim‟‟‟, „‟düzen ve organizasyon‟‟‟, „‟çalışanların kontrolü‟‟‟ alt ölçek puanları hemşirelere göre yüksektir (p<0,05). SOÖ puanlarına göre erkek hemşirelerde „‟öfke ve saldırganlık‟‟‟ alt puanı kadın hemşirelere kıyasla daha yüksek bulunmuştur (p<0,05). 20 yıldan fazla çalışan hemşirelerde „‟çalışanları kontrol‟‟‟ alt ölçek puanı 0-5 yıl arasında çalışan hemşirelere kıyasla daha yüksek olarak bulunmuştur (p<0,05). SOÖ puanlarına göre hemşirelerde „‟spontanlık‟‟‟, „‟kişisel sorun yönelimi‟‟‟, „‟öfke ve saldırganlık‟‟‟ alt ölçek puanları hastalara göre yüksektir (p<0,05).

Sonuç: Pandemi sürecinde psikiyatri kliniklerinde terapötik ortam algısında hemşireler ve hastalar açısından izole edilmeye bağlı değişmeler olmuştur. Hastalar açısından bu durum kendisini öfke ve saldırganlık, düzen ve organizasyon alanlarında; hemşireler açısından ise öfke ve saldırganlık ile destek alanlarında göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: pandemi, psikiyatri kliniği, terapötik ortam, algı

KAYNAKLAR

- Öztürk E., 2011, Hastaların Ve Çalışan Hemşirelerin Psikiyatri Servis Ortam Algılarının Ve Etmenlerinin Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Programı, İzmir.
- Öztürk S., 2018, Psikiyatri Kliniklerindeki Sağlık Çalışanlarının ve Hastaların Terapötik Ortam Algıları, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Programı, Ankara.
- Uygun AN., 2019, Psikiyatri Servisinde Yatan Hastaların Servis Ortamı Algılarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Koç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelikte Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Yılmaz G., 2019, Özel Bir Hastanenin Psikiyatri Kliniklerinde Yatan Hastalar Ve Sağlık Çalışanlarının Servis Ortam Algıları Ve Etkileyen Bazı Etmenlerin Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Psikiyatri Hemşireliği Programı, İstanbul.
- Toklu Çağlıyan L., 2019, Bir Psikiyatri Hastanesinin Terapötik Ortamının Sağlık Çalışanları ve Hastalar Tarafından Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Doğu Akdeniz Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü Hemşirelik Bölümü Dalı, Kuzey Kıbrıs.
- Kalaycı N., Watty K., Havirsever F., 2008, Türkiye Ve Avustralya'daki Yükseköğretim Vakalarının Amaçlarına Ulaşma Konusunda Akademisyenlerin Algıları Ve Beklentileri, Balkan Ülkelerinde İleri Eğitim. Sempozyum (2008: Konya, Türkiye).

PERCEPTION OF THERAPEUTIC ENVIRONMENT IN PSYCHIATRY CLINICS DURING THE PANDEMIC PROCESS

Elif Hilal Toprak[1] and Ayşe Okanlı[2]
[1]Erenköy Mental and Neurological Diseases Training and Research Hospital, Istanbul, TÜRKİYE
[2]Istanbul Medeniyet University, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: This study was conducted to determine the change in the perception of the therapeutic environment of nurses and patients in psychiatry clinics during the pandemic process. Although there are studies evaluating the therapeutic environment and the perception of the therapeutic environment in psychiatry clinics before the pandemic, this study is unique since there is no study on this subject during the pandemic period.

Objective: This study aims to determine the change in the perceptions of therapeutic environment of nurses and patients in the psychiatry clinics during this pandemic process.

Ethical Aspect of Research: An application was made to the MoH Istanbul Medeniyet University Göztepe Training and Research Hospital Clinical Research Ethics Committee (2013-KAEK-64) to evaluate the ethical suitability of the research. Ethics committee permission was obtained with the Ethics Committee's decision No. 2021/0020 dated 13.01.2021. An application was made to the Scientific Research Platform for the study with the form named Elif Hilal TOPRAK-2021-05-28T10_25_50 and it was deemed appropriate to conduct the study by the Ministry of Health. Institutional permission was obtained from Istanbul Provincial Health Directorate, Erenköy Psychiatric and Neurological Diseases Training and Research Hospital to conduct the study. In order to collect data outside working hours, a petition was submitted to Erenköy Psychiatric and Neurological Diseases Training and Research Hospital and a positive response was received. The responsible nurses and clinical experts of the psychiatric clinics in the institution where the data were collected were informed about the subject. Verbal and written consent was obtained from the nurses and patients participating in the study, stating that they volunteered to participate in the study. In the consent forms, an explanation was made about the purpose of the research, who would participate in the research, how long it would last, and it was explained that participants would not face any sanctions if they did not participate, that the confidentiality of the information they provided would be ensured, and that they could terminate the research at any time. After all these explanations, the study was carried out with volunteers who agreed to participate in the research.

Population and Sample of the Research: The population consists of nurses working during the pandemic at Psychiatry Clinics of Mental and Neurological Diseases Hospitals in TÜRKİYE and patients hospitalized in A, E and K clinics of Erenköy Mental and Neurological Diseases Hospital between February 2021 and May 2021. The sample consisted of nurses working in Istanbul Erenköy Mental and Neurological Diseases Training and Research Hospital, Istanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Mental Health and Neurological Diseases Training and Research Hospital, Manisa Mental Health and Diseases Hospital, Adana Dr. Ekrem Tok Mental Health Hospital in TÜRKİYE, nurses working in psychiatric clinics during the pandemic who access the electronic form and voluntarily agree to participate in the study and willing to support the study, and the patients who were hospitalized in Erenköy Mental and Neurological Diseases Hospital A, E and K psychiatric clinics between February 2021 and May 2021, volunteered to participate in the study, willing to support the study and met the inclusion criteria. The 80% reliability in the Power Analysis is 61 for the patient sample and 113 for the nurse sample. According to the Power Analysis results, the patient sample was 99.9% reliable and the nurse sample was 80% reliable. The sample size is sufficient for both the patient and nurse groups.

Method: The research is descriptive research; The study was conducted with nurses working in Psychiatry Clinics in TÜRKİYE and patients hospitalized in a Psychiatric Hospital in Istanbul. The sample of the study consisted of 114 nurses and 82 patients who met the study criteria and agreed to participate in the study. The data were collected with the Introductory Information Form prepared separately for the patients and nurses, and the Ward Atmosphere Scale (WAS). Data were evaluated with descriptive statistical analysis, Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis H test, Tukey test from Post Hoc tests, Pearson correlation analysis.

Analysis of Data: The data were analyzed with the SPSS 25.0 package program. The Kolmogorov Smirnov test was used to check whether the distribution of the data was normally distributed. Descriptive statistical methods (Mean, Standard deviation, Median, IQR, frequency, ratio) were used when evaluating the study data. Mann-Whitney U test (z table value) was applied for comparison of two groups without parametric distribution, and Kruskal Wallis test (χ2-table value) was applied for comparison of more than two groups. Significance was evaluated at $p<0.05$ levels for all values. Alpha model was used to measure reliability in the study. Reliability Analysis is a method developed to evaluate the properties and reliability of tests, surveys or scales used in measurement (Kalaycı N. et al., 2008). The Alpha Model (Cronbach Alpha Coefficient) used in the reliability analysis investigates whether the k

questions in the scale represent a whole that shows a homogeneous structure. It is the weighted standard change average and is obtained by dividing the sum of the variances of k questions in a scale to the general variance. This coefficient, which takes a value between 0 and 1, is called (Cronbach's) Alpha coefficient. Depending on the alpha coefficient, the reliability of the scale is as follows (Kalaycı N. et al., 2008).

• If $0.00 \leq \alpha \leq 0.40$, the scale is not reliable,

• If $0.40 \leq \alpha \leq 0.60$, the reliability of the scale is low,

• If $0.60 \leq \alpha \leq 0.80$, the scale is quite reliable and

• If $0.80 \leq \alpha \leq 1.00$, the scale is a highly reliable scale.

Results: 85.4% of patients and 62.3% of nurses find the clinical setting therapeutic. 72% of the patients and 97.4% of the nurses stated that the psychiatry clinics were affected by the pandemic; They stated that this situation is due to isolation. "Anger and aggression" in female patients according to SOS scores; In male patients, the "order and organization" sub-score was found to be higher ($p<0.05$). According to WAS scores, patients' subscale scores of "participation", "support", "autonomy, "practical orientation", "order and organization", "control of employees" are higher than that of nurses ($p< 0.05$). According to WAS scores, the "anger and aggression" sub-score of male nurses was higher than that of female nurses ($p<0.05$). Nurses who worked for more than 20 years had a higher "control of employees" subscale score compared to nurses who worked between 0-5 years ($p<0.05$). According to WAS scores, nurses' subscale scores of "spontaneity", "personal problem orientation", "anger and aggression" were higher than patients ($p<0.05$).

Conclusion: There have been changes in the perception of the therapeutic environment in psychiatry clinics due to isolation in terms of nurses and patients during the pandemic process. For patients, this situation is seen in areas of anger and aggression, order and organization; In terms of nurses, it showed anger and aggression and support areas.

Keywords: pandemic, psychiatry clinic, therapeutic environment, perception

REFERENCES

- Öztürk E., 2011, Hastaların Ve Çalışan Hemşirelerin Psikiyatri Servis Ortam Algılarının Ve Etmenlerinin Karşılaştırılması (Comparison of patients and staff nurses psychiatric ward atmosphere perceptions and factors), Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı Programı, İzmir.
- Öztürk S., 2018, Psikiyatri Kliniklerindeki Sağlık Çalışanlarının ve Hastaların Terapötik Ortam Algıları (Therapeutic milieu perceptions of health care professionals and patients in psychiatric clinics), Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Programı, Ankara.

- Uygun AN., 2019, Psikiyatri Servisinde Yatan Hastaların Servis Ortamı Algılarının İncelenmesi (Patients' perception of the psychiatric ward environment), Yüksek Lisans Tezi, Koç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelikte Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Yılmaz G., 2019, Özel Bir Hastanenin Psikiyatri Kliniklerinde Yatan Hastalar Ve Sağlık Çalışanlarının Servis Ortam Algıları Ve Etkileyen Bazı Etmenlerin Belirlenmesi (The determination of the service environment perceptions of patients and health care professionals in psychiatric clinics of A private hospital and determining some effects of service environment factors), Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Psikiyatri Hemşireliği Programı, İstanbul.
- Toklu Çağlıyan L., 2019, Bir Psikiyatri Hastanesinin Terapötik Ortamının Sağlık Çalışanları ve Hastalar Tarafından Değerlendirilmesi(Evaluation of the Therapeutic Environment of a Psychiatric Hospital by Healthcare Professionals and Patients), Yüksek Lisans Tezi, Doğu Akdeniz Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü Hemşirelik Bölümü Dalı, Kuzey Kıbrıs.
- Kalaycı N., Watty K., Havirsever F., 2008, Türkiye Ve Avustralya'daki Yükseköğretim Vakalarının Amaçlarına Ulaşma Konusunda Akademisyenlerin Algıları Ve Beklentileri, Balkan Ülkelerinde İleri Eğitim (Perceptions and Expectations of Academics on Achieving the Goals of Higher Education Cases in TÜRKİYE and Australia, Further Education in Balkan Countries) . Sempozyum (2008: Konya, Türkiye).

TÜRKİYE'DE DAMGALANMAYA İLİŞKİN SAĞLIK ALANINDA YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

İlke ALPASLAN[1], İlkay KESER[2]
[1]Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Programı Öğrencisi, Antalya, Türkiye, ilkealpaslan07@gmail.com
[2]Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı., Antalya, Türkiye,

Giriş ve Amaç: Damgalama birey ya da bir olaya karşı gözden düşürücü, aşağılayıcı ve hor görücü bir tutum veya olumsuz bir davranış sergilenmesidir [1,2]. Damgalanmanın her boyutu ile ele alınması, sorunların ve çözüm yollarının ortaya konmasında alanda yapılan akademik çalışmalar önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda çalışmada, Türkiye'de damgalanmaya ilişkin sağlık alanında yapılmış lisansüstü tezleri farklı değişkenler açısından değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma betimsel bir çalışma olup bu kapsamda doküman incelemesi yapılarak tezler incelenmiştir. Araştırmanın verileri Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'ne kayıtlı tezlerden "damgalama" ve/veya "stigma" anahtar kelimeleri kullanılarak herhangi bir zaman sınırlaması yapılmaksızın, 22-25 Ağustos tarihleri arasında "sağlık alanı" grubu seçilerek yapılan tarama sonucunda elde edilmiştir. Katma-dışlama kriterlerine uyan toplam 127 tez ele alınmıştır. Tezler, tezin türü, konusu, tezin yayımlandığı yıl, değişkenlerin türü, yöntemi, veri toplama araçları, örneklem özellikleri ve veri analiz tekniklerini kapsayacak şekilde incelenmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan veri kodlama formuna göre gruplandırılmış, kategorik analiz teknikleri ile frekans ve yüzde olarak değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında sağlık alanında yapılan lisansüstü tezlerde farklı değişkenler açısından farklılık yaratıp yaratmadığı sorusuna yanıt aranmıştır.

Bulgular: Sağlık alanında "damgalama"nın ele alındığı tezlerin %55,11'inin yüksek lisans, %36,22'sinin tıpta uzmanlık, %8,66'sının ise doktora tez çalışması olduğu tespit edilmiştir. En fazla sayıda çalışma yapılan alanın hemşirelik olduğu saptanmıştır. Yüksek lisans (%85,7) ve tıpta uzmanlık (%91,3) tezlerinin daha çok tanımlayıcı, doktora(%63,63) tez çalışmalarının ise çoğunlukla deneysel çalışmalar olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmaların örneklem grubunun en yüksek oranda sırasıyla %31,49'u ruhsal hastalığa sahip bireyler, %29,92'si kronik hastalığa sahip bireyler, %7,0'i alkol-madde kullanım bozukluğu olan bireyler, %3,13'ü engelli bireyler, %1,57'si ise covid geçirmiş bireylerle yapılmış çalışmalar olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra, sağlık çalışanları(%8,66), hasta yakınları(%8,66),öğrenciler(%7,07), kadınlar(%1,7),

öğretmenler(%0,78) ve avukatlar(%0,78) ile yapılmış çalışmalar olduğu görülmüştür. Yıl dağılımına bakıldığında damgalama ile ilgili yapılan çalışmaların son yıllarda arttığı tespit edilmiştir.

Sonuç: Ülkemizde sağlık alanında yapılan tezlerde farklı disiplinler tarafından ele alınan bir konu olmakla birlikte, damgalanma ile mücadelede disiplinler arası iş birliği, bilgi paylaşımı ve farklı kitlelerde yapılacak çeşitli çalışmalar önemli rol oynayacaktır.

Anahtar Kelimeler: lisansüstü tez, sağlık alanı, damgalanma, stigma

ASSESSMENT OF POSTGRADUATE THESES ON STIGMATIZATION IN THE HEALTH FIELD IN TÜRKİYE FROM DIFFERENT VARIABLES PERSPECTIVE

Ilke ALPASLAN[1], Ilkay KESER[2]
[1]Akdeniz University, Institute of Health Sciences, Psychiatric Nursing Master's Program Student, Antalya, TÜRKİYE,
[2]Akdeniz University, Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Antalya, TÜRKİYE,

Introduction and Aim: Stigmatization refers to displaying a derogatory, demeaning, and disdainful attitude or negative behavior towards an individual or an event(1,2). Addressing all dimensions of stigmatization plays a significant role in identifying problems and solutions through academic research in the field. In this context, this study aims to assess postgraduate theses related to stigmatization in the health field in TÜRKİYE from various variables.

Method: The research is a descriptive study in which theses were examined through document analysis. The data for the study were obtained by conducting a search in the National Thesis Center of the Council of Higher Education, using the keywords 'stigmatization' and/or 'stigma,' without any time constraints, within the dates of August 22-25. A total of 127 theses that met the inclusion-exclusion criteria were included in the study. Theses were analyzed with respect to the type of thesis, subject, year of publication, types of variables, methodology, data collection tools, sample characteristics, and data analysis techniques. The data were categorized according to a data coding form created by the researchers and evaluated in terms of frequency and percentage using categorical analysis techniques. The study aimed to investigate whether postgraduate theses in the field of health create differences in various variables.

Results: It was determined that 55.11% of the theses on "stigmatization" in the health field were master's theses, 36.22% were medical specialization theses, and 8.66% were doctoral theses. Nursing was identified as the field with the highest number of studies. It was observed that master's (85.7%) and medical specialization (91.3%) theses were mostly descriptive, while doctoral theses were mostly experimental (63.63%). The studies were found to be mostly conducted with sample groups, such as individuals with mental illnesses (31.49%), individuals with chronic diseases (29.92%), individuals with alcohol and substance use disorders (7.0%), disabled individuals (3.13%), and individuals who had COVID-19 (1.57%). In addition, studies were conducted with healthcare professionals (8.66%), family members of patients (8,66%), students (7.07%), women (1.7%), teachers (0.78%), and lawyers (0.78%). It was also found that

there has been an increase in studies related to stigmatization in recent years when examining the distribution by year.

Conclusion: Although it is a subject addressed by different disciplines in the field of health in our country, interdisciplinary collobration, knowledge sharing, and various studies targeting different groups will play an significant role in combating stigmatization.

Keywords: postgraduate thesis, health field, stigmatization, stigma

GİRİŞ

Damga kelime anlamı olarak iz, leke anlamına gelmektedir [3]. Damgalama ise bir birey veya grubun genelden farklı herhangi bir özelliği ile itibar kaybettirici, aşağılayan, gözden düşürücü, hor gören yaklaşım veya tutuma maruz kalma durumunu belirtir. Damgalamanın temelini önyargılar oluşturmaktadır. Bu önyargılı davranışlar ile birlikte ayrımcılık ve dışlama davranışları gelir [4]. Genel anlamıyla damgalama son derece olumsuz sonuçları olan bir yaşam deneyimidir [5].Damgalama, bireyi içsel algıları, yargıları ve duyguları yoluyla etkileyerek bireyin üzerinde olumsuz etkilere sebep olabilir [6]. Damgalanma karşısında duygusal örselenme yaşayan birey ve yakınlarının benlik algıları zarar görür. Zayıf ruhsal iyilik hali, düşük yaşam kalitesi ve düşük benlik algısı damgalanmayla yakından ilişkilidir [7].

Psikiyatri hemşireliği stigma konusunda çok önemli bir yere sahiptir. Bireye yaklaşım, bireyin fiziksel ve psikolojik yeterlilikleri gibi birçok konuda bireye, hasta yakınlarına, sağlık personellerine ve tüm topluma verilebilecek eğitimlerde psikiyatri hemşireliği önemli bir konumdadır [8].

Damgalanmanın her boyutu ile ele alınması, sorunların ve çözüm yollarının ortaya konmasında alanda yapılan akademik çalışmalar önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda çalışmada, Türkiye'de damgalanmaya ilişkin sağlık alanında yapılmış lisansüstü tezleri farklı değişkenler açısından değerlendirmek amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Modeli;

Türkiye'de sağlık alanında yapılmış damgalamayı ele alan lisansüstü tezlerin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışma betimsel tipte bir çalışma olup bu kapsamda doküman incelemesi yapılarak tezler incelenmiştir.

Araştırmanın evrenini Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'ne kayıtlı 127 tez oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında sağlık alanında yapılan lisansüstü tezlerde farklı değişkenler açısından farklılık yaratıp yaratmadığı sorusuna yanıt aranmıştır.

Veri Toplama Süreci ve Analizi;

Araştırmanın verileri Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'ne kayıtlı tezlerden "damgalama" ve/veya "stigma" anahtar kelimeleri kullanılarak herhangi bir zaman sınırlaması yapılmaksızın, 22-25 Ağustos 2023 tarihleri arasında "sağlık alanı" grubu seçilerek yapılan tarama sonucunda elde edilmiştir. Katma-dışlama kriterlerine uyan toplam 127 tez ele alınmıştır. Tezler, tezin türü, konusu, tezin yayımlandığı yıl, değişkenlerin türü, yöntemi, veri toplama araçları, örneklem özellikleri ve veri analiz tekniklerini kapsayacak şekilde incelenmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan veri kodlama formuna göre gruplandırılmış, kategorik analiz teknikleri ile frekans ve yüzde olarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu araştırmaya Türkiye'de yapılan lisansüstü tez çalışmalarından örneklemi oluşturan ve anahtar kelimesi "damgalama" ve/veya "stigma" olan toplam 127 tez çalışması dâhil edilmiştir. Örnekleme ait veriler aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Dâhil Edilen Lisansüstü Tezlerin Türlerine İlişkin Veri Dağılımı

Tez Türü	n	%
Yüksek Lisans	70	55,11
Tıpta Uzmanlık	46	36,22
Doktora	11	8,66
Toplam	127	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerin %55,11'inin yüksek lisans (n=70), %36,22'sinin tıpta uzmanlık (n=46) ve %8,66'sının doktora tez çalışması olarak yapıldığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre yapılan yüksek lisans tez çalışmalarının sayısı total çalışmaların yarısından fazlasını oluşturması dikkat çekici bir bulgudur.

Tablo 2. Araştırmaya Dâhil Edilen Tezlerin Çalışma Tipine Göre İncelenmesi

ÇALIŞMA TÜRÜ	TANIMLAYICI TİPTEKİ ÇALIŞMALAR n %	MÜDAHALELİ ÇALIŞMALAR n %	ÖLÇEK UYARLAMA/ ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMALARI n %
Yüksek Lisans Tez Çalışmaları	60 85,71	2 2,85	8 11,4
Doktora Tez Çalışmaları	4 36,36	7 63,63	0 0
Tıpta Uzmanlık Tezleri	42	0	4

	91,3	**0**	**8,69**

Tablo 2 incelendiğinde yüksek lisans (%85,71 (n=60) ve tıpta uzmanlık tezlerinin (%91,3 n=42) ağırlıklı olarak tanımlayıcı tipte; doktora tez çalışmalarının ise çoğunlukla (%63,63 n=7) müdahaleli tipte çalışmalar olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra doktora tez çalışmalarında hiç ölçek geliştirme/uyarlama çalışması bulunamamış; tıpta uzmanlık tezlerinde ise müdahaleli çalışmalara rastlanılmamıştır. Yüksek lisans ve tıpta uzmanlık tezleri daha çok tanımlayıcı araştırmalara odaklanmışken, doktora tezleri daha çok deneysel çalışmalara yönelmiştir. Bu, daha fazla deneysel çalışmanın damgalama ile mücadelede yeni ve etkili stratejiler geliştirme potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Daha fazla doktora düzeyindeki araştırmanın teşvik edilmesi gerekebilir.

Tablo 3. Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmaların Bağlı Olduğu Enstitüye Göre İncelenmesi

Akademik Alan	Çalışma Sayısı	
	n	%
Hemşirelik	74	58,26
Tıp	46	36,22
Beslenme ve Diyetetik	2	1,57
Ergoterapi	1	0,78
Ebelik	1	0,78
Ruh Sağlığı ve Hastalıkları	1	0,78
Psikiyatri	1	0,78
Madde Bağımlılığı Anabilim Dalı	1	0,78

Tablo 3 incelendiğinde yapılmış tüm tezlerin yarısından fazlasını (%58,26) hemşirelik alanına ait olduğu saptanmıştır. Daha sonrasında %36,22 ile tıpta uzmanlık tezleri çoğunlukta görünmektedir. Diğer sağlık alanlarının damgalama ile ilgili tez çalışmaları ise oldukça sınırlıdır.

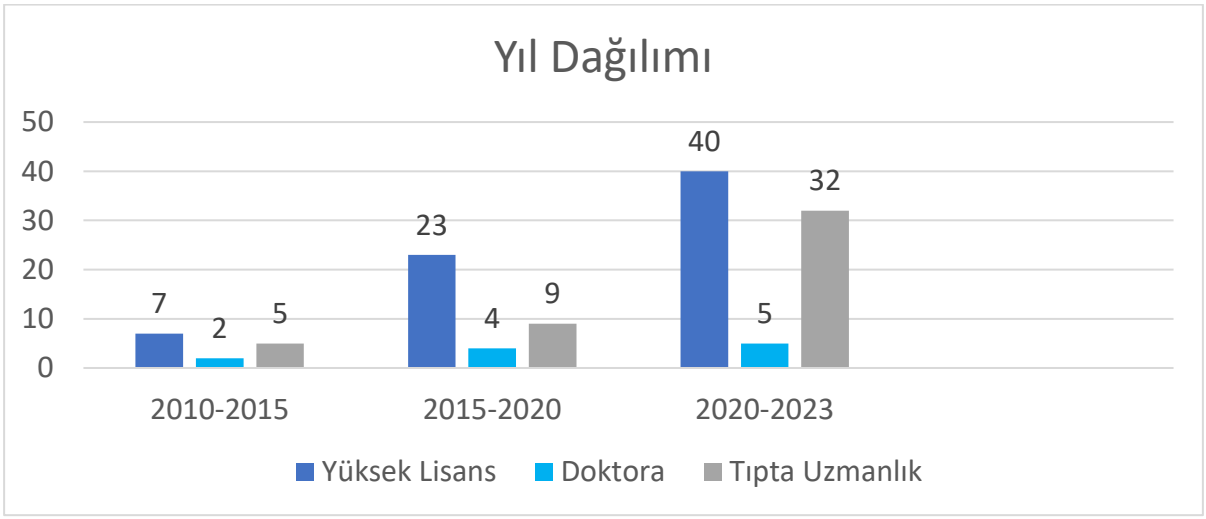
Tablo 4. Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmaların Örneklem Kitlesine Göre İncelenmesi

Çalışılan Kitle	**n**	**%**
Ruhsal Hastalığa Sahip Bireyler	40	31,49
Kronik Hastalığa Sahip Bireyler	38	29,92

Hasta yakınları	11	8,66
Sağlık Çalışanları	10	7,87
Alkol-Madde Kullanım Bozukluğu Olan Bireyler	9	7,08
Öğrenciler	8	6,29
Kadın	2	1,57
Covid Geçiren Kişiler	2	1,57
DEHB Olan Bireyler	2	1,57
Adölesanlar	1	0,78
Engelli Bireyler	1	0,78
Öğretmenler	1	0,78
Avukatlar	1	0,78
Rastgele Örneklem	1	0,78

Tablo 4 incelendiğinde en fazla çalışılan kitlenin ruhsal hastalığa sahip bireyler olduğu (%31,49) tespit edildi. Ruhsal hastalığa sahip bireylerin toplumda en çok damgalanan kitlelerin başında gelmesi ile ilişkili bulunmuştur. İkinci sırada ise %29,92 ile kronik hastalığa sahip bireyler bulunmakla birlikte bu iki kitle toplam çalışmaların yarısını oluşturmaktadır. Hastalar kadar hasta yakınları da damgalanmakta ve olumsuz etkilenmektedir. Bundan dolayı hasta yakınlarının da çokça çalışılan kitlelerin arasında yer aldığı düşünülmektedir. Sağlık çalışanları ise özellikle Covid-19 pandemisi döneminde en çok damgalanan bireyler arasında yer almıştır. Alkol-madde kullanım bozukluğu olan bireyler toplumda sıklıkla damgalanan ve ahlaki değerleri çokça sorgulanan bir kitle olması itibariyle tez çalışmalarına örneklem oluşturmuşlardır.

Tablo 5. Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmaların Yıl Dağılıma Göre İncelenmesi

Tablo 5'teki sütun grafiği incelendiğinde çalışmaların %11,02'si 2010-2015 yılları arasında, %28,34'ü 2015-2020 yılları arasında, %60,62'la yarısından fazlası ise 2020-2023 yılları arasında yapılmıştır. Son üç yılda yapılan çalışmaların artmış olması damgalama kavramının daha dikkat çekici bir konuma geldiğini göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Damgalama; ilk çağlardan günümüze süregelen, çok boyutlu, birey üzerinde olumsuz etkileri olan önemli bir toplum ruh sağlığı sorunudur. Kamu ve sivil toplum alanında yapılan çalışmaların yanında alanda yapılan akademik çalışmalarla bu konuda farkındalığın arttırılması, damgalanmanın her boyutu ile ele alınması, sorunların ve çözüm yollarının ortaya konması amaçlanmaktadır.

Damgalanma, psikiyatri hemşireliğinde sıkça tartışılan ve çalışılan bir konu olmakla birlikte bu çalışma sonucunda görülüyor ki hemşirelik, damgalama ile ilgili en fazla çalışmanın yapıldığı alandır. Bu, hemşirelerin damgalama sorununu ele almak için önemli bir rol oynadığını, bu kavrama verdikleri önemi ve hassasiyetlerini göstermektedir. Genel kapsamda bakıldığında çalışmaların çoğunda damgalanmanın etkilerinin ve görülme sıklığının ele alındığı, önleyici ve rehabilite edici çalışmaların çok sınırlı sayıda kaldığı tespit edilmiştir. Totalde tanımlayıcı çalışmalar çoğunluktayken müdahaleli çalışmaların kısıtlı olduğu görülmüştür. Damgalama ile mücadelede multidisipliner yaklaşım, işbirliği ile çalışma ve deneyim paylaşımı önemlidir. Akademik alanda yapılacak çalışmalarda damgalamanın daha fazla ve çok boyutlu olarak ele alınması, çözüme yönelik adımların atılması ve toplumsal farkındalığın artırılması damgalamaya yönelik mücadelenin yapıtaşlarını oluşturacaktır.

KAYNAKLAR

- Murvartian, L., Matías-García, J. A., Saavedra-Macías, F. J., & Crowe, A. (2023). A Systematic Review of Public Stigmatization Toward Women Victims of Intimate Partner Violence in Low- and Middle-Income Countries. *Trauma, Violence, & Abuse, 0*(0). https://doi.org/10.1177/15248380231178756
- Kaushik, A., Papachristou, E., Telesia, L. *et al.* Experience of stigmatization in children receiving inpatient and outpatient mental health treatment: a longitudinal study. *Eur Child Adolesc Psychiatry* **32**, 675–683 (2023). https://doi.org/10.1007/s00787-021-01904-5
- Bilge, A., & Çam, O. (2010). Ruhsal Hastalığa Yönelik Damgalama ile Mücadele. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, *9*(1).
- Avcil, C., Bulut, H., & SAYAR, G. H. (2016). Psikiyatrik hastalıklar ve damgalama. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 175-202.
- Yaman, E., & Güngör, H. (2014). Damgalama eğilimine ilişkin öğretmen görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (18), 823-851.
- Çam, O., & Çuhadar, D. (2011). Ruhsal hastalığa sahip bireylerde damgalama süreci ve içselleştirilmiş damgalama. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, *2*(3), 136-140.
- Baysal, G. Ö. D. (2013). Damgalanma ve ruh sağlığı. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *22*(2), 239-251.

- Fırat, M., Burcu Demir Gökmen, & Cengiz, M. (2020). Investigation of the relationship between internalized stigmatization and social loneliness in psychiatric inpatients. *Journal of Psychiatric Nursing, 11*(4), 268. doi:https://doi.org/10.14744/phd.2020.09226

BASKIN EGO DURUMLARININ HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM ORTAMI ALGILARINA ETKİSİ

Gizem Beycan Ekitli[1], Mehmet Burak Turgut[2]
[1]Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD.,Araş. Gör. Dr. İzmir, Türkiye
[2]Hemşire, Türkiye

Giriş: Etkili iletişimin kurulabildiği ortamlarda aidiyet ve topluluk hissinin daha kuvvetli deneyimlendiği ve bunun da öznel iyi oluş ve akademik başarının yordayıcısı olduğu bilinmektedir. İletişim kuramı olan Transaksiyonel Analiz'de (1961) her ego durumu, kişinin büyürken geliştirdiği kişilik ve iletişim kalıplarından oluşur. Baskın ego durumlarının öğrenme ortamı algısının temelinde yer aldığı ve hemşirelik öğrencilerinin başarısında önemli bir unsur olabileceği düşünülmüştür.

Amaç: Araştırmada lisans hemşirelik öğrencilerinin mevcut eğitim ortamı algılarının kendi ego durumları ve öğretim elemanlarının ego durumlarına yönelik kişisel algılarından etkilenip etkilenmediği incelenmiştir.

Yöntem: Tanımlayıcı-regresyonel bu araştırma 2022-2023 yılında bir hemşirelik fakültesinin etkin öğrenci ve öğretim elemanları evreninde yürütülmüştür(N_1=1150, N_2=96). Sınıflar ve ünvanlar bazında tabakalandırılmış örnekleme 289 öğrenci ve 76 öğretim elemanı dahildir. Veriler Dundee Mevcut Eğitim Ortamı Değerlendirme Ölçeği ve Ego Durumları Ölçeği ile toplanmıştır. Veri analizinde Tek yönlü Anova ve Kruskal Wallis testleri, Pearson ve Spearman korelasyon ve ileri yönlü seçimli çoklu regresyon analizleri kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinde baskın ego durumu %57.4 (n=166) ile Koruyucu Ebeveyn olarak belirlenirken bunu Doğal Çocuk, Yetişkin ve eşit oranda Eleştirel Ebeveyn ve Uygulu Çocuk takip etmiştir. Öğretim elemanlarında baskın ego durumu Koruyucu Ebeveyn (%30.3) olurken öğrenciler öğretim elemanlarında Eleştirel Ebeveyn (%35.3) ego durumunu daha baskın algılamaktadır. Öğrencilerin Dundee toplam puanları Koruyucu Ebeveyn (+), Yetişkin (+) ve Doğal Çocuk (-) baskın ego puanları ile orta düzeyde ilişkiliyken ($p<0.05$); regresyon analizi üç değişkenin modele dahil edildiği haliyle yordayıcılığın en kuvvetli olduğunu belirlemiştir ($F(3,284)=6.720$; $p=<0.001$). Toplam varyansın %16.6'sı Doğal Çocuk ve Koruyucu Ebeveyn ego durumu ve öğrencilerin öğretim elemanlarının baskın ego durumlarına yönelik algısı ile açıklanmıştır ($R=0.407$, $R^2=0.166$, $p=<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Bu araştırmada hem öğrencilerin hem de öğretim elemanlarının baskın ego durumlarının fedakar ve aşırı verici özelliklerle eşleşen Koruyucu Ebeveyn olduğu belirlenirken, öğrenciler öğretim elemanlarını çok daha katı ve eleştirel algılamaktadır. Bu araştırma ile doğal bir çocuğun aksine kuralcı ve mükemmelliyetçi bir doğası olan ve akademisyenleri daha eleştirel algılayan öğrencilerinin eğitim ortamına yönelik algısının da olumsuzlaştığı belirlenmiştir. Baskın ego durumlarının olası iletişim riskleri değerlendirilmeli, öğrencilerin doğal bir merak ve heyecanla öğrenebileceği, eleştirerek kendini özgürce ifade edebilecekleri etkin katılımlı bir eğitim ortamı sağlanmasına yönelik planlamalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ego durumları, eğitim ortamı algısı, iletişim, hemşirelik

KAYNAKLAR

- Şahin A, Atbaşı Z. Olumlu okul iklimi oluşturmada öğretmenin rolünün incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sos Bilim Enstitüsü Derg* 2020; 6: 672–689.
- Berne E. Principles of transactional analysis. *Curr Psychiatr Ther* 1964; 4: 35–45.
- Akkoyun F. *Transactional analysis approach in psychology (Psikolojide işlemsel çözümleme yaklaşımı Transaksiyonel Analiz)*. 3rd ed. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2007.
- Yazıcıoğlu Y, Erdoğan S. *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri (SPSS applied scientific research methods)*. 2004.
- Sezer B, Teker Taşdelen G, Sezer Tufan A, et al. Dundee Mevcut Eğitim Ortamı Değerlendirme Ölçeği (DREEM-TR): Türkçe Uyarlama Çalışması. *Tıp Eğitimi Dünyası* 2019; 18: 16–29.
- Arı R. *University students' ego states and some characteristics of ego states' effect on assertiveness and level of adjustment*. Ankara University, 1989.
- Akbağ M, Deniz L. The perception of student-teachers and their instructors toward each other: a transactional analysis evaluation. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilim* 2003; 3: 286–293.
- Stuart K, Algar A. The use of transactional analysis in secondary education: A case study. *Teach Educ Adv Netw J*; 3.
- Treasure DC, Robert GC. Students' perceptions of the motivational climate, achievement beliefs, and satisfaction in physical education. *Res Q Exerc Sport* 2001; 72: 165–175.
- Moskvicheva N, Bordovskaia N, Darinskaya L. Role of students and supervisors' interaction in research projects: expectations and evaluations. *Procedia-Social Behav Sci* 2015; 171: 576–583.

EXPLORING THE IMPACT OF DOMINANT EGO STATES ON PERCEPTIONS OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT: A STUDY AMONG NURSING STUDENTS

Gizem Beycan Ekitli[1], Mehmet Burak Turgut[2]
[1]Ege University Faculty of Nursing, Mental Health and Psychiatry Nursing Department, PhD., İzmir, Türkiye
[2]Nurse, Türkiye

Introduction: Effective communication in student-academic staff interactions often enhances feelings of belonging and community, known predictors of subjective well-being and academic success. Transactional Analysis (1961) posits that ego states, formed during personal growth, shape one's communication and personality. Dominant ego states may play a pivotal role in influencing students' perceptions of the learning environment, potentially impacting nursing students' success.

Objective: This study explores whether nursing students' perceptions of the current educational environment are influenced by their own ego states and their perceptions of academicians' ego states.

Method: A descriptive-regression study was conducted during the 2022-2023 academic year at a nursing faculty, involving 1,150 students (N_1) and 96 academicians (N_2). Stratified by class and academic titles, the sample included 289 students and 76 academicians. Data were collected using the Dundee Current Educational Environment Measure and the Ego States Scale. Analysis included ANOVA, Kruskal-Wallis tests, Pearson and Spearman correlations, and forward selection multiple regression.

Results: Among nursing students, the dominant ego state was the Nurturing Parent (57.4%, n=166), followed by the Natural Child, Adult, Critical Parent, and Adapted Child ego states. Among academicians, the dominant ego state was the Nurturing Parent (30.3%), while students perceived them as having a more dominant Critical Parent (35.3%) ego state. Students' Dundee total scores were moderately correlated with dominant ego scores of Nurturing Parent (+), Adult (+), and Natural Child (-) ($p<0.05$). Regression analysis revealed the most influential model ($F(3,284)=6.720$; $p<0.001$) as total variance's 16.6% was explained by Natural Child and Nurturing Parent ego states and students' perception of academicians' dominant ego states ($R=0.407$, $R^2=0.166$, $p<0.05$).

Discussion and Conclusion: This study found that both students and academicians dominantly exhibited the Nurturing Parent ego state, characterized by sacrifice, while students perceived faculty members as stricter. Moreover, students with rule-oriented tendencies perceived the educational environment less favorably, contrasting with the curiosity of the Natural Child. Dominant ego states should be assessed for communication risks, and plans should prioritize interactive educational environments where students can embrace curiosity and self-expression.

Keywords: Ego state, educational environment perception, communication, nursing.

UZUN SÜRELİ YATAN HASTALARIN MANEVİ BAKIM GEREKSİNİMLERİ VE HEMŞİRELER TARAFINDAN VERİLEN MANEVİ BAKIMA YÖNELİK ALGILARI

Gamze AYGÜN[1] ve Rahime AYDIN ER[2]
[1]Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, Kocaeli, Türkiye
[2]Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kocaeli, Türkiye

Giriş

Manevi bakım gereksinimi özellikle bireyin duygusal stres, fiziksel hastalık ve ölüm gibi kayıp yaşadığı, yaşam ve ahiret hakkında sorulara cevap bulmaya çalıştığı, yaşamın anlamı, umut, güç ve bağlantı kaynaklarını bulmada yetersiz kaldığı zor zamanlarda öne çıkmaktadır [1]. Manevi bakım, kaygı ve depresyonu azaltarak hastanın hastalıkla başa çıkmasını desteklemekte, yaşam kalitesini yükselterek iyileşmeyi hızlandırmakta ve böylece hastayı olumlu yönde etkilemektedir [2]. Ayrıca, iyileşmenin manevi sıkıntılarla ilişkili sorunlar çözülmeden mümkün olmadığı iddia edilmektedir [3].

Sağlık ile ilgili yaşanan krizler, genellikle manevi cevaplar gerektiren varoluşsal soruları tetiklemektedir. Bu nedenle hastane ortamında hastaların manevi gereksinimlerinin ele alınması ve manevi güç kaynaklarıyla bağlantılarının sürdürülmesi gerekmektedir [4]. Türk sağlık sisteminde hastaların manevi bakım gereksinimlerinin neler olduğu, bu gereksinimlerinin ne düzeyde karşılandığı ve hastalara manevi bakım kapsamında hangi hemşirelik uygulamalarının yapıldığı konusunda bilinenler sınırlıdır [5-6]. Özellikle kanser tanısı dışında farklı klinik ortamlarda uzun süreli yatarak tedavi gören hastaların manevi bakım gereksinimlerini değerlendiren ayrıntılı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Amaç

Çalışmanın amacı uzun süreli (>14 gün) hastanede yatan hastaların manevi bakım gereksinimlerinin ve hemşireler tarafından sunulan manevi bakımı uygulamalarına ilişkin algılarının belirlenmesidir.

Yöntem

Niteliksel bir araştırma yöntemi olan fenomenolojik yaklaşımdan yararlanılan bu çalışma, Şubat- Eylül 2023 tarihleri arasında Kocaeli'de bulunan iki devlet hastanesinde yürütülmüştür. Çalışmaya 18 yaş ve üzerinde olan, 14 günden uzun süre dahili kliniklerde yatarak tedavi gören, yatağa bağımlı olmayan ve araştırmaya onam veren hastalar dahil edilmiştir. Veriler, katılımcıların alması gereken tıbbi tedavi ve bakım hizmetleri ile kliniğin rutin işleyişini

aksatmayacak şekilde yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır. Veri toplanmasıyla eş zamanlı yapılan veri analizinde öncelikle ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınan görüşmeler yazılı metne aktarılmıştır (transkripsiyon). Veri ifadelerinden ortak ve benzer olanlar kodlar şeklinde gruplandırılmış, ardından kodlar arasında birbiriyle ilişkili olanlardan temalar oluşturulmuştur. Çalışmada yeni veri elde edilemeyip veriler tekrarlanmaya başlayana kadar katılımcılarla görüşülmeye devam edilmiştir.

Bulgular

Çalışmaya katılan 12 hastanın yaş ortalaması 62,4±19,4 (24 ila 90 yaş arası) olup %66,7'si (n=8) erkek, %33,3'ü (n=4) kadındı. Hastaların %58,3'ü (n=7) evli ve %75'i (n=9) çocuk sahibi olduğunu bildirdi. %50'si (n=6) ilkokul, %25'i (n=3) yüksekokul ve %16,7'si (n=2) ortaokul mezunu, %8,3'ü (n=1) okur-yazar olduğunu, %83,3'ü (n=10) de işte çalışmadığını belirtti. Çalışan iki katılımcının çalışma süresi ortalama ise 22,4±18,1 yıldı (4 ay-50 yıl arası). Ağırlıklı olarak kanser ve pnömoni tanısı nedeniyle hastaneye yatırılan hastaların hastalık süresi 14 gün ila 1 yıl arasında (ortalama: 93,8±132,4 gün), klinikte yatış süresi 15 ila 120 gün arasında değişmekteydi (ortalama: 28,3±29,4 gün) ve çoğunluğu (n=7, %58,3) 2 kez hastaneye yatırılmıştı. (Tablo 1).

Tablo 2'de belirtildiği gibi katılımlarla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin içerik analizi sonucunda ana ve alt temalar oluşturulmuştur. "Manevi bakım sizin için ne ifade ediyor?" sorusu doğrultusunda katılımcıların manevi bakım algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Hastalar manevi bakımı hastayla ilgilenilmesi ve etkileşime geçilmesine yönelik eylemlerle açıklamıştır.

"Hastaları sağlığına kavuşturmak için bakmak gibi bir şeydir. Onların iyi olmasını sağlamak, iyileştirmek için bakmaktır." (G6, E, 80y).

"Güzellik, hasta insanları desteklemek, kimseyi hor görmemek, ön yargılı olmamak, tatlı dilli olmak..." (G5, K, 48y).

"İnsanları benimseyen herkesin yapması gereken şey, yani insanlara yardım etmek diyebilirim." (G1, E, 90y).

"Rahatlama ve rahatlatmayı ifade ediyor. Manevi bakım işte böyle kişinin rahatlamasını, sıkıntılarını aşabilmesini sağlamaktır." (E, 24y).

"Hastanede yattığınız süre içerisinde manevi yönden nelere gereksinim duydunuz" sorusuyla katılımcıların manevi yönden nelere gereksinim duydukları değerlendirilmiştir. Uzun süredir hastanede yatan katılımcılarımız bu süreçte manevi yönden sosyal desteğe, kişisel hijyene ve

Tanrı'ya yakın olmak için inançlarının gerektirdiği ibadetleri yapmaya gereksinim duyduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 1. Katılımcıların kişisel ve klinik bilgileri

	n	%	X̄ ± SS
Yaş			62,4±19,4 yıl
Cinsiyet			
Kadın	4	33,3	
Erkek	8	66,7	
Medeni durum			
Bekar	5	41,7	
Evli	7	58,3	
Çocuk sahibi olan	9	75	
Eğitim düzeyi			
Okur-yazar	1	8,3	
İlkokul	6	50	
Ortaokul	2	16,7	
Yüksekokul	3	25	
Çalışma süresi			22,4±18,1
Çalışma durumu			
Çalışan	2	16,7	
Çalışmayan	10	83,3	
Hastaneye yatış sayısı			
1	2	16,7	
2	7	58,3	
3	2	16,7	
4	1	8,3	
Hastalık süresi			93,4±132,4 gün
Yatma süresi			28,3±29,4 gün

"Ailemin yanımda olmasını isterdim. Kız kardeşim ara ara yanıma geliyor ama daha çok yanımda bulunmalarını isterdim. Görüyorum bazı hastaların evlatları yanında kalıyor, destek oluyor." (G3, E, 60y).

"Ben burada en çok duş almaya, temizliğe ihtiyaç duymuştum. İlk geldiğimde odada 2 kişi kalıyorduk, duş alamadım, abdest alamadım. Çok rahatsız oldum." (G9, E, 71y).

"Namaz kılmaya ihtiyaç duydum, abdest alıp da namaz kılamıyorum buna üzülüyorum. Hastaneye yatmadan önce camiye gidip geliyordum namaza, sohbetlere gidiyordum fakat burada biraz onların eksikliğini hissediyorum." (G1, E, 90y).

"Birisinin benim nasıl hissettiğimi, nasıl olduğumu sormasına ihtiyaç duydum." (G5, K, 48y).

"Desteğe, morale, motivasyona ihtiyaç duydum. Kardeşlerimden gelenler olsaydı iyi olurdu, ziyaretime gelenler olsaydı, moral olurdu, iyi olurdu bana." (G8, E, 64y).

"Hastaneye yattığınız süre içerisinde hemşireler manevi bakım kapsamında size ne tür girişimleri uyguladılar?" sorusuyla hastalara sağlanan manevi hemşirelik bakımı değerlendirilmeye çalışılmıştır. Katılımcılar ağrıyı gidermeye yönelik invaziv hemşirelik müdahalelerini ve hemşirelerin hastalara ilgi ve alaka göstermesini manevi bakım kapsamında değerlendirdikleri belirlenmiştir.

"Ağrım olunca huzursuz oluyorum, o zaman hemşireler bana serum takıyorlar işte o beni rahatlatıyor, huzurlu oluyorum." (G2, E, 71y).

"Hemşireler halimizi hatırımızı soruyorlar çok, ihtiyacımızı soruyorlar." (G7, E, 69y).

Tablo 2. Nitel Verilerin Analizi Sonucunda Belirlenen Tema ve Alt Temalar

Araştırma Sorusu	**Ana Tema**	**Alt Tema**	**Kodlar**
Manevi Bakım Algısı	Terapötik ilişkiye dayalı hemşirelik bakımı	Hastayla ilgilenme	Yardım etme İyilik yapma Huzuru sağlama Rahatlığı sağlama Destekleme Bakma İyileştirme
		Hastayla etkili iletişim	Güler yüzlü olma Samimi olma Tatlı dilli olma Hor görmeme Önyargılı olmama Derdini anlatabilme
Manevi Gereksinimler	Duygusal yardım	Sosyal destek	Sevdiklerinin yanında olması Ziyaretçi gelmesi Destek Moral Motivasyon Ailenin yanında olması Hal-hatır sorulması Duygularının sorulması
	Kişisel hijyen	Beden temizliği	Banyo yapma Duş alma

	Tanrı'ya yakın olma	Dini ibadetleri yerine getirme	Temizlenme Abdest alma Namaz kılma Camiye gitme Dini sohbetlere katılma Allah'a yakın olma
Manevi Bakım Kapsamında Algılanan Hemşirelik Uygulamaları	İnvaziv girişimler	Ağrıya müdahale	Ağrıyı giderme İlaç yapma Serum takma Vitamin takma
	Değer görme	İlgi ve alaka	Sorularının cevaplanması İhtiyaçlarının sorulması Güler yüzlü olunması Konuşarak rahatlatılması

"Halimin nasıl olduğunu sormaları manevi bakımdır. Onun dışında başka bir manevi bakım almadım yani. Ağrımı falan sordular." (G10, E, 24y).

Tartışma

Manevi bakım, hastalığın neden olduğu stres, üzüntü, korku, umutsuzluk gibi manevi sıkıntıları azaltmada hasta için bir güç kaynağı olması nedeniyle hemşirelik bakımının temel ve ayrılmaz bir parçasıdır [7]. Uzun süredir klinikte yatarak tedavi gören çalışma katılımcılarımızın manevi bakımı ağırlıklı olarak yardım etme, iyilik yapma, güler yüzlü, samimi ve tatlı dilli olma ile ilişkilendirdikleri belirlenmiştir. Onkoloji hastalarıyla yürütülen çalışmalarda da hastalar manevi bakımdan sıcak ve samimi davranmayı, empati kurmayı, tatlı dilli ve güler yüzlü olmayı algılamışlardır [8-9].

Çalışmada hastanede kaldıkları süreçte hastalarda manevi açıdan ailelerinin ve yakınlarının sevgisine duygulan gereksinimin arttığı saptanmıştır. Köktürk Dalcalı tarafından yürütülen çalışmada bu bulgumuz desteklenmekle birlikte hastaların terkedilme korkusuna bağlı aidiyet duygusuyla ilişkili gereksinimlerin de ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmıştır [8]. Bu farklılık, çalışmaların farklı hastalık tanısı alan hastalarla yürütülmüş olmasına bağlı olabilir. Katılımcılarımızın öne çıkan diğer manevi bakım gereksinimleri dini sohbetlere katılmak ve camiye gitmek gibi inançlarının gerektirdiği ibadetlerin yerine getirilmesiyle ilişkili olduğu

belirlenmiştir. Çalışma bulgumuzdan farklı olarak yürütülen bir çalışmada onkoloji hastaları bir başkasının kendileri için dua etmesine gereksinim duyduklarını belirtmişlerdir [5].

Katılımcılarımız hastane ortamında manevi bakım kapsamında çoğunlukla hemşirelerin ağrıyı gidermeye yönelik invaziv girişimleri yaptıklarını, güler yüzlü olduklarını, hâl hatır sorduklarını ve sorularına cevap verdiklerini belirtmişlerdir. Hollanda'da yürütülen bir çalışmada palyatif bakım hastaları manevi bakım kapsamında hemşirelerin kendilerini dinlediğini, ruhsal durumlarını sorduğunu ve fiziksel temasta bulunduklarını ifade etmişlerdir [10]. Özellikle aktif dinleme, bakımıyla ve sağlık durumuyla ilgili sorularına cevap verme hastaya iyilik sağlayan manevi bakım uygulamalarıdır. Modern tıbbın ağırlıklı farmakolojik tedaviye yönelmesi ve bu tedavilerin uygulanmasından hemşirelerin sorumlu olması, hastaların ağrı ve acıyı gidermeye yönelik tedavi girişimlerini manevi bakım kapsamında ön plana çıkarmalarının nedeni olabilir.

Sonuç

Çalışmamızda uzun süre hastanede yatan hastaların duygusal yardım, kişisel hijyen ve Tanrı'ya yakın olmakla ilgili manevi gereksinimlerinin olduğu ve bu gereksinimlerin yeterince karşılanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada hastaların manevi bakımı ağrı kesici invaziv hemşirelik girişimleri, hemşirelerin gösterdikleri ilgi ve alakayla ilişkilendirdikleri belirlenmiştir. Bu sonuçlara dayanarak hastalarla en fazla birlikte olan dolayısıyla hastanın manevi acısına ilk tanıklık eden hemşirelerin, manevi bakım gereksinimleri hasta özelinde değerlendirmesi ve bu gereksinimleri bireyselleştirilmiş bakım planına entegre ederek uyguladıkları girişimlerle karşılaması önerilmiştir.

KAYNAKLAR

- Otuzoğlu M. Onkoloji Hastalarının Manevî Bakım Gereksinimlerini Belirlemeye Yönelik Ölçeğin Geliştirilmesi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi. Ankara, 2017.
- Sharif Nia H, Pahlevan Sharif S, Boyle C, et al. The factor structure of the spiritual well-being scale in veterans experienced chemical weapon exposure. *Journal of Religion and Health,* 2018; 57(2): 596-608.
- Kasapoğlu F. Development of spiritual orientation scale: The study of validity and reliability. *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, 2015; 16(3): 51-68.
- Best MC, Jones K, Merritt F, et al. Australian patient preferences for discussing spiritual ıssues in the hospital setting: An exploratory mixed methods study. *Journal of Religion and Health,* 2023; Online ahead of print.
- Acar G. Onkoloji Hastalarının Manevi Bakım Gereksinimleri ile Onkoloji Hemşirelerinin Manevi Bakım Yeterliliklerinin İncelenmesi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Manisa, 2019.
- Çidem A. Hemşirelerin Maneviyat ve Manevi Bakım Düzeyleri ile Duygusal Emek Davranışları. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri, 2020.
- Wu LF, Tseng HC, Liao YC. Nurse education and willingness to provide spiritual care. *Nurse Education Today,* 2016; 38: 36-41.

- Köktürk Dalcalı B. Onkoloji Birimlerinde Tedavi Gören Bireylerin Manevi Bakım Gereksinimleri ve Hemşirelerin Bakım Uygulamaları. İstanbul Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Esasları Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi. İstanbul, 2018.
- Rassouli M, Zamanzadeh V, Ghahramanian A, et al. Experiences of patients with cancer and their nurses on the conditions of spiritual care and spiritual ınterventions ın oncology units. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 2015; 20(1): 25-33.
- Kwan CWM, Chan CWH, Choi KC. The effectiveness of a nurse-led short term life review intervention in enhancing the spiritual and psychological well-being of people receiving palliative care: A mixed method study. *International Journal of Nursing Studies*, 2019; 91: 134-143.

COVID-19 PANDEMİSİNDE ZİYARET KISITLAMASININ ETKİLERİ: YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNİN DENEYİMLERİ VE ALGILARI CARE NURSE

Ayşegül DELİHASANOĞLU[1] ve Rahime AYDIN ER[2]
[1] Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, Kocaeli, Türkiye
[2] Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kocaeli, Türkiye

Giriş

Hasta yakınları (aile üyeleri), hastanede kalış sürecinde hastaya sunulan bakımın kalitesinin yükseltilmesinde önemli ortaklar olarak kabul edilmektedir. Özellikle yoğun bakım ortamlarında hastaların karmaşık bilişsel, duygusal ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanabilmesi yakınların hasta bakım sürecine dahil edilmesini gerektirmektedir. Kritik hastalığın ve yoğun bakım ortamının hastalar üzerindeki psikolojik etkilerini hafifletmek, hasta yakınlarının yaşadıkları gerginliği azaltmak, hasta yakınlarıyla yoğun bakım ekibi arasındaki iletişimi ve iş birliğini desteklemek amacıyla yoğun bakım ünitelerinde (YBÜ) *açık ziyaret* politikası uygulanmaktadır [1].

COVID-19 pandemisinde hastalığın yayılımının önlenmesi ve gidişata ilişkin belirsizlik, hayatımıza pek çok kısıtlamanın girmesine neden olmuştur. Bu kısıtlamalardan biri de hastanelerde ziyaretçi yasağının uygulanmasıdır [2]. Hasta yakınlarının ziyaretiyle ilgili kısıtlamalar, enfeksiyon kontrolü ve bulaşın engellenmesiyle gerekçelendirilmiştir. COVID-19 nedeniyle YBÜ'lerin %98'inde *ziyaretçiye hayır* politikası uygulandığı tahmin edilmektedir [3]. Bir pandemi sırasında tam ziyaretçi kısıtlaması, sağlık çalışanlarını bir enfeksiyon bulaşma kaynağından koruma yararı sunarken, önceki pandemilerden elde edilen deneyimler bu durumun sağlık çalışanlarına telefonda kötü haberleri iletmenin zorluğu, ziyaretçi kısıtlaması konusunda aileler tarafından hissedilen hayal kırıklığı veya öfkenin yükünü taşıma gibi potansiyel olumsuz etkilerinin olduğunu göstermektedir [4].

Yurt dışındaki uygulamalara paralel Türkiye'de çoğu hastane pandemi önlemleri kapsamında ziyaretçi yasağını uygulamıştır. Hastanelerin protokollerine göre değişkenlik göstermekle birlikte pandemide Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastane kliniklerinde hasta yakınlarının refakatine izin verilirken, YBÜ gibi özellikli alanlarda ziyaretçi yasağı uzun süre uygulanmıştır. Bu yasağın hastayı, hasta yakınlarını ve hemşireleri nasıl etkilediğine ilişkin bilinenler sınırlıdır.

Amaç

Bu çalışmanın amacı COVID-19 pandemisinde YBÜ'de uygulanan ziyaretçi kısıtlamasının hastalar, hasta yakınları ve hemşireler üzerindeki etkilerini değerlendirmektir.

Yöntem

Niteliksel bir araştırma yöntemi olan fenomenolojik yaklaşımdan yararlanılan bu çalışma, 11 Mayıs-18 Temmuz 2023 tarihleri arasında Kocaeli'nde bulunan bir devlet hastanesinde yürütülmüştür. Çalışmaya COVID-19 pandemisinde 2. veya 3. düzey yoğun bakım ünitesinde çalışan ve çalıştığı birimde ziyaretçi kısıtlaması uygulanan hemşireler dahil edilmiştir. Veriler, katılımcılarla uzlaşılan yer ve zamanda ortalama 30 dakika süren yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmıştır. Kayıt altına alınan görüşmeler yazıya aktarılmış, bu metinler tümevarımsal bir yaklaşımla nitel içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Yeni veri elde edilemeyip veriler tekrarlanmaya başlayana kadar katılımcılarla görüşülmeye devam edilmiştir. Çalışma kapsamında 15 hemşireyle görüşülmüştür.

Bulgular

Çalışmamıza katılan hemşirelerin yaş ortalaması 30,5±5,6 olup (yaş aralığı 25-47), %60'ı (n=9) kadındır. %80'i (n=12) lisans, %13,3'ü (n=2) yüksek lisans ve %6,6'sı (n=1) ön lisans mezunu olan katılımcıların, meslekte çalışma süresi ortalaması 8,1±5,9 yıl (25-26 yıl arası) ve yoğun bakım ünitesinde çalışma süresi ortalaması 6,1±4,2 yıldır (2,5-18 yıl arası) (Tablo 1).

Katılımcılarla yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerin içerik analizi sonucunda çalışmada üç ana tema belirlenmiştir: Hastaları derinden etkiledi, ciddi zorluklar, farklı algılayışlar.

Hastaları Derinden Etkiledi

Çalışma katılımcılarımız pandemi nedeniyle uygulanan ziyaret yasağının hastaların hem ruhsal hem de fiziksel sağlığını olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

"... hastalar kendilerini yalnız hissetti... Duygusal bir bağ kuramadılar." (G1)

"Ziyaretin komple kaldırılması, yoğun bakımın tamamen izole bir alana çevrilmesi içeridekileri açıkçası çok değersiz ve çaresiz hissettirdi." (G3)

"Hastalar için görememek ya da sosyal hayattan, birilerinden uzak kalmak aşırı negatif etkiliyor. İçeri yakını girdiğinde yüzündeki o gülümsemeyi o pozitif duyguyu hissediyordunuz." (G5)

"Hastalar yalnız kaldı, ölüme terk edilmiş gibi hissettiler." (G10).

"Öleceğim hissiyatına kapılıyorlardı. Zor bir süreçti ya… Özellikle yalnız ölmek zor." (G11)

Tablo 1. Katılımcıların kişisel ve mesleki bilgileri

Görüşme	Yaş	Cinsiyet	Eğitim düzeyi	Çalışma süresi	Yoğun bakım düzeyi	YBÜ'de çalışma süresi
1	26	Kadın	Lisans	4 yıl	3. düzey	4 yıl
2	28	Kadın	Yüksek lisans	4 yıl	3. düzey	4 yıl
3	28	Kadın	Lisans	10 yıl	3. düzey	8 yıl
4	30	Kadın	Lisans	5 yıl	2. ve 3. düzey	4 yıl

5	26	Kadın	Lisans	7 yıl	3. düzey	3 yıl
6	25	Kadın	Lisans	2,5 yıl	3. düzey	2,5 yıl
7	29	Kadın	Lisans	7 yıl	1., 2. ve 3. düzey	7 yıl
8	32	Erkek	Lisans	8 yıl	3. düzey	5 yıl
9	28	Kadın	Lisans	10 yıl	3. düzey	6 yıl
10	47	Erkek	Ön lisans	26 yıl	1.,2. ve 3. düzey	18 yıl
11	35	Erkek	Lisans	11 yıl	2. ve 3. düzey	7 yıl
12	26	Kadın	Lisans	3 yıl	2. ve 3. düzey	2,5 yıl
13	30	Erkek	Lisans	4 yıl	3. düzey	4 yıl
14	31	Erkek	Lisans	7 yıl	3. düzey	3,5 yıl
15	37	Erkek	Yüksek lisans	14 yıl	3. düzey	13 yıl

"Hastaları korkunç bir deliryuma soktuğunu düşünüyorum ben. Hastalar zaten bilmedikleri ve çok korkunç lanse edilen bir hastalıkla mücadele ediyorlar. Tamamen yabancı oldukları izole bir yoğun bakım ortamındalar ve asla tanıdıkları hiçbir yüz yoktu etraflarında. Bu hastalar için süreci oldukça zorlaştırdı." (G3)

"Ailesini göremediği için ajitasyondan durumu daha da kötüleşen hastalar oldu. Mental olarak bu durumu kaldıramayıp, üstündekileri çekmek, tedaviyi reddeden hastalarımız oldu ve bu şekilde durumu kötüleşip kurtaramadığımız hastamız da çok oldu." (G7)

"Psikolojik bir rahatsızlığı olmayan hastaları yoğun bakımdan servise transfer sürecinde psikiyatri kliniğine sevk etmek zorunda kaldık. Psikiyatrik ilaç başlamak zorunda kaldık. Uyku problemleri olmaya başladı, halüsinasyonlar… Çok genç hastalarda bile demans tanısı konmaya başlandı." (G12)

Ciddi Zorluklar

Katılımcılar, ziyaret sınırlamasının hasta yakınlarının da ruhsal ve fiziksel sağlığını olumsuz etkilediğini, özellikle yakınların saldırgan tutum ve davranışları nedeniyle ciddi zorluklar yaşadıklarını ifade etmiştir.

"Hasta yakınları sürecin çok dışında kaldıkları için hastalarının içeriye yürüyerek girdiklerini ama ölü olarak çıktıklarını söylüyorlar. Bence bu düşünceye sahip kişiler çok fazla. Bunun sebebi sürece dahil edilmemeleri tamamen." (G13)

"Birisi geliyor evinizden hastayı alıp gidiyor ne olduğunu bilmediğiniz bir hastalık ve bir daha haber alamıyorsunuz. Haber alsanız da göremiyorsunuz… Her türlü stres, sıkıntıya neden oluyor. Sonuçta babanız, anneniz ya da herhangi bir yakınınız ve hiç haber alamıyorsunuz. Uyku düzeni bozuluyor, yeme içme düzeni değişiyor." (G14)

"Hasta yakınları hastalarını görmek istiyor bulaşıcı hastalık olduğunu söylesek dahi zorlayanlar oldu. Kapılara kadar yumruklayanlar bile oldu hastasını görmek için." (G1)

"Daha çok sözel olarak sıkıntı yaşıyorduk, sakin kalamıyorlardı, bağırma çağırma…" (G4)

"Hasta yakınları çok ajite oluyordu. Telefonda sürekli saldırgan tavır seyrediyorlardı. Kimisi gelip kapıları yumrukluyordu. Hasta yakınları da ciddi sıkıntıya girdiler." (G9)

"Hastasını kaybedenler ex olduğunda daha çok problem yaşıyorduk… Saldırı, şiddet... Beyaz kod verdiğimiz çok durumlar oluyordu." (G11)

"Tabi ki de en yakınlarını içeriye bırakan insanlar onların bu zor süreçlerinde yanında olmak istiyorlardı. Bunun için de kaba kuvvete de başvuruyorlardı, camları kırıyorlardı." (G13)

Farklı Algılayışlar

Katılımcıların ziyaret kısıtlamasının bakım ortamı üzerindeki etkisine ilişkin algılarında farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Bazı katılımcılar ziyaret yasağının olumlu bir uygulama olduğunu, diğer katılımcılar ise bu uygulamanın ortamın terapötik etkisini azalttığını belirtmiştir.

"Hemşire açısından bir zorluğu yoktu hatta bir tık daha kolaydı. Çünkü bir hasta yakınına hastasının genel durumu hakkında iyi veya kötü bir şey söylemek bizi psikolojik açıdan çok etkiliyor." (G5)

"Hasta yakınlarının içeri girmesi bana iş yükü, iş yükümü arttırıyor." (G6)

"Bizim için ziyaretçilerin olması bizim işimizi zorlaştıran bir politika. Ekstra bir yük gelmedi bize. Çünkü hasta yakını geldiğinde bizim bir şekilde onlarla uğraşmamız gerekiyordu, olmayınca daha iyi hissettik." (G10)

"Personel kendini tamamen çaresiz ve değersiz hissetti." (G3)

"Ziyaretçiler geldiği zaman hastalar açısından da bizim açımızdan da daha sıcak bir ortam oluşuyor. Yani insanların aileleri ile görüştüğünü görmek insanın içini nasıl desem daha samimi oluyor." (G5)

"Ziyaretçi içeri alınmadığında hastaya agresif bir kısıtlama getirildiğinde bu hasta sanki ölümüne mahkûm edilmiş gibi bir ortam vardı." (G13)

Tartışma

Bir pandemi sırasında öngörülen zararları nedeniyle ziyaretçilerin YBÜ'ye alınmasını yasaklamak kolay ve mantıklı bir önlem gibi görünse de bu yasağın hastalar ve sevdikleri üzerinde yıkıcı etkilerinin olduğu unutulmamalıdır. Mevcut literatür, pandemi koşullarında hastanelerdeki tüm hasta gruplarında -yoğun bakım dahil- ziyaretçi kısıtlamasını desteklememektedir [5]. Çalışmamıza katılan hemşireler pandemide uygulanan ziyaret kısıtlaması nedeniyle hastaların yoğun stres yaşadığını, endişe ve korku düzeylerinin arttığını

belirtmişlerdir. Yoğun bakım üniteleri izole alanlardır. Bu nedenle yakınlar, hastanın dış dünyayla bağlantısını sürdürmesinde önemli aktörlerdir [5,7,8]. Ziyaret kısıtlaması nedeniyle hastanın sevdikleriyle ve dış dünyayla bağlantısının sınırlandırılması, ciddi psikolojik sorunları ortaya çıkarmıştır [5-8]. Çalışma katılımcılarımızda pandemi sürecinde yoğun bakım hastalarında ajitasyon, deliryum ve demans geliştiğini bildirmiştir. Kanada, Asya ve Avrupa'da yürütülen çalışmalarda sonuçlarımıza benzer şekilde ziyaret kısıtlaması nedeniyle hastaların fiziksel ve ruhsal sağlıklarının olumsuz etkilediğini göstermektedir [1,2,5-8].

Pandemi öncesinde yürütülen araştırmalar sevdiklerinin yoğun bakımda yatması nedeniyle hasta yakınlarının fiziksel ve ruhsal sorunlar yaşadığını, bu sorunların günlük yaşamlarını önemli ölçüde etkilediğini ortaya koymuştur. Pandemi nedeniyle uygulanan ziyaret yasağı, hasta yakınlarının bakım verici rollerinin ellerinden alınmasına neden olarak yaşadıkları bu sorunları derinleştirmiştir [7,8]. Benzer şekilde çalışmamıza katılan hemşireler, bu süreçte yakınların hastalarıyla ilgili sınırlı bilgi edinmelerinin (telefonla bilgilendirme) onların korku ve kaygılarını artırdığını belirtmiştir. Katılımcılarımız hastasını görme isteğinin kabul görmemesi nedeniyle hasta yakınlarının sıklıkla sözel ve fiziksel şiddet davranışları sergiledikleri ifade etmiştir. Hastasını kaybeden hasta yakınlarında hastasıyla vedalaşamadığı için yas sürecinde sorunların arttığı da bildirilmiştir. COVID-19 pandemisinde bazı yoğun bakım ortamlarında sanal ziyaret gibi alternatif yöntemlerin kullanımı ön plana çıkmıştır. Böylece hasta, hasta yakını ve sağlık profesyonelleri arasındaki ilişki sürdürülmeye ve hasta yakınlarının hasta bakımına katılımı arttırılmaya çalışılmıştır. Bu uygulamanın ölüm oranının yüksek olduğu yoğun bakım ortamlarında hasta yakınlarının hastasına veda etme imkânı sağladığı vurgulanmaktadır [5-8].

Çalışma kapsamında pandemi sürecindeki ziyaret kısıtlamasının sağlık profesyonelleri ve rutin işleyiş gibi yoğun bakım ortamı üzerindeki etkileri değerlendirilmiş, katılımcıların bu konuda farklı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir. Bazı katılımcılarımız ziyaret kısıtlamasının özellikle hastanın bakımından sorumlu hemşirelerin iş yükünü azalttığını ifade etmiştir. Katılımcılarımızdan bazıları ise ziyaret yasağı nedeniyle hasta bakımına ailesinin dahil edilmemesinin iş yüklerini artırdığını, bakım ortamının terapötik etkisini azalttığını ve hastanın tedavi sürecini olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Pandemi sürecinde sağlık profesyonellerinin yoğun ve stresli çalışmasına, kendi aileleriyle de görüşememelerine ve ziyaret kısıtlaması nedeniyle sorumluluklarının artmasına nedeniyle bakım ortamı [5,9,10].

Sonuç

COVID-19 salgını, sağlık kurumlarında ziyaretçiyi destekleme politikalarında geçici bir değişikliği zorunlu kılmıştır. Bu değişikliğin etkilerinin değerlendirildiği çalışmada ziyaret

kısıtlamasının özellikle hasta ve hasta yakınlarını olumsuz etkilediği, bakım ortamı üzerindeki etkileri konusunda görüş birliğinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Pandemi koşullarında ziyaret yasağının olumsuz etkilerini azaltmak için sanal hasta ziyareti ve sanal yatak gibi yaratıcı ve iyi işleyen alternatif seçenekler, aile üyelerinin kritik durumdaki hastalarıyla etkileşimlerini güçlendirecektir.

KAYNAKLAR

- Honarmand, K., & Mehta, S. (2021). Consequences of visitor restriction policies in the intensive care unit during the COVID-19 pandemic. *Canadian Journal of Anesthesia*, *68*(10), 1465-1470.
- Phua, J., Weng, L., Ling, L., Egi, M., Lim, C. M., Divatia, J. V., ... & Du, B. (2020). Intensive care management of coronavirus disease 2019 (COVID-19): Challenges and recommendations. *The Lancet Respiratory Medicine*, *8*(5), 506-517.
- Valley, T.S., Schutz, A., Nagle, M.T., ... & Hauschildt K. (2020). Changes to visitation policies and communication practices in Michigan ICUs during the COVID-19 pandemic. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, *202*(6): 883-885.
- Morley, G., Grady, C., McCarthy, J., & Ulrich, C. M. (2020). Covid-19: Ethical challenges for nurses. *Hastings Center Report*, *50*(3), 35-39.
- Hugelius, K., Harada, N., & Marutani, M. (2021). Consequences of visiting restrictions during the COVID-19 pandemic: An integrative review. *International Journal of Nursing Studies*, *121*, 104000.
- Suh, J., Na, S., Jung, S., Kim, K. H., Choo, S., Choi, J., & Kim, J. (2022). Family caregivers' responses to a visitation restriction policy at a Korean surgical intens ive care unit before and during the coronavirus disease 2019 pandemic. *Heart & Lung*, *57*, 59-64
- Kentish-Barnes, N., Cohen-Solal, Z., Morin, L., Souppart, V., Pochard, F., & Azoulay, E. (2021). Lived experiences of family members of patients with severe COVID-19 who died in intensive care units in France. *JAMA Network Open*, *4*(6), e2113355-e2113355.
- Guessoum, S. B., Marvaldi, M., Thomas, I., Lachal, J., Carretier, E., Moro, M. R., & Benoit, L. (2022). The experience of anaesthesiology care providers in temporary intensive care units during the COVID-19 pandemic in France: A qualitative study. *Anaesthesia Critical Care & Pain Medicine*, *41*(3), 101061.
- Bisesti, A., Mallardo, A., Gambazza, S., Binda, F., Galazzi, A., Pazzaglia, S., & Laquintana, D. (2021). Facing COVID-19 pandemic in a tertiary hospital in milan: Prevalence of burnout in nursing staff working in sub-intensive care units. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(13), 6684.
- Çelik, S. Ş., Bulut, H., Karahan, A., Özbaş, A. A., Koç, G., Annak, İ. M., ... & Çelik, B. (2023). Hemşirelerin COVID-19 pandemi sürecindeki deneyimleri. *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi*, *5*(2), 161-177.

HEMŞİRELERDE PSİKOLOJİK SERMAYE

Gülümser KALEBOYNU, Safiye ÖZGÜÇ, Derya TANRIVERDİ
Gaziantep Universitesi Saglik Bilimleri Fakültesi, GAZİANTEP, TÜRKİYE

Giriş: Psikolojik sermaye, bireyin karşılaştığı herhangi bir olumsuzluk veya başarısızlık durumunda olaylara pozitif yaklaşması için elinden geleni yapmasını, istediği hedeflere ulaşması için motivasyonunu yüksek tutup inançlı olmasını, tepki gösterdiği olumlu davranışlarda kararlı olmasını gerektiren, ölçülebilir, geliştirilebilir ve performansında etkin bir sermaye türü olarak değerlendirilmektedir [Singh & Singh, 2018; Luthans & Youseff, 2004].
Amaç: Bu derlemede hemşirelerde psikolojik sermayenin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.
Psikolojik sermaye, bireyin kim olduğundan ziyade, bireyin nasıl değiştiğine veya geliştiğine odaklanır [Tang, 2020]. Psikolojik sermayenin temel yapısı, genel olarak pozitif psikolojiden ve özel olarak pozitif örgütsel davranıştan yararlanmaktadır. Psikolojik sermaye, davranışlar, performans ve refah üzerinde olumlu etkiye sahip olma kriterlerini en iyi şekilde karşılamaktadır [Luthans & Youssef-Morgan, 2017]. Psikolojik sermayeyi oluşturan birinci dereceden pozitif psikolojik kaynaklar arasında umut, öz-yeterlik, dayanıklılık ve iyimserlik yer almaktadır. Bu kaynaklar şu şekilde açıklanmaktadır:

Umut: Amaca yönelik karar verme, bu amaca hizmet eden yollar planlama ve kendini motive ederek planladığı yolları kullanmaya ilişkin kişinin algıladığı kapasiteyi ifade eden bilişsel bir yapı olarak tanımlanır [Şahin ve ark., 2012]. Umut, en iyisini beklemenin yanında kişilerin sahip olduğu güçlü ve iyi yönleri görmenin mükemmel bir aracı olarak da değerlendirilmektedir [Şen, Mert & Eroğluer, 2019].

Öz-yeterlik: Kişinin istenen sonuçları üretebileceğine olan inancını ifade etmektedir [Luthans ve ark., 2007]. Birey kendisinin yapabileceğine inandığı görevleri seçmekte, bu görevlerde daha yoğun çaba göstermekte ve daha geç vazgeçme davranışı sergilemektedir [Ülper, Yaylı & Karakaya, 2013] Öz-yeterlik, kişinin var olan becerileri değil, bu becerilerle farklı koşullar altında ne yapabileceğine ilişkin inancıdır [Sakız, 2013]. Öz yeterlik inançları; kişinin pozitif ya da negatif düşünmesini, yaşamında ne türlü amaçlar belirleyeceğini, nasıl bir yaşam biçiminin olacağını, zorluklar karşısında ne derece çaba harcayacağını, çabalarının ürününün nasıl olacağını ve genel anlamda ne kadar stresli olduğunu etkiler [Arseven, 2016]. İyimserlik: Dünyaya olumlu bir ışıkla bakma ve işlerin en iyi şekilde sonuçlanacağına inanma perspektifidir. İyimserlik aynı zamanda strese karşı koruyucudur [Luthans ve ark., 2007]. İyimser bireyler olumsuz olaylardan, umutsuzluktan ve suçluluk duygusundan kendilerini uzak

tutarlar [Parmaksız, 2020]. Problemler karşısında sadece çözüm beklemek yerine eyleme geçerler ve çözümü kendileri ararlar, sıkıntıların geçici ve çözülebilir olduğuna inanırlar. Başarısızlık yaşadıklarında ise, bunu kişisel olarak algılamaz ve çözüm aramaya devam ederler [Özdoğan & Çelik, 2022]. İyimserliğin geçmişe saygı ve bağlılık, içinde bulunulan anın takdir edilerek tadının çıkarılması ve gelecek için fırsatların kollanması ile öğrenilip geliştirilebileceği ifade edilmektedir [Şen, Mert & Eroğluer, 2019].

Psikolojik Dayanıklılık: Psikolojik dayanıklılık, zorluklarla, stresle veya değişimle etkili bir şekilde başa çıkma ve yeniden toparlanma yeteneğidir [Luthans & Youssef, 2004]. Psikolojik dayanıklılık "yüksek riskli durumlara karşı iyi bir ilerleme kaydetme, strese maruz kalındığında dahi yetkinliğini devam ettirebilme, travmayı çabuk atlatabilme" olarak tanımlanmaktadır [Bozkurt & Levent, 2021]. Kişinin uyum sağlama süreci olarak görülmektedir [Karademir & Açak, 2019]. Psikolojik dayanıklılık hedeflenen bir neticeden ziyade, bireyin gelişimi ve içinde bulunduğu duruma uyum sağlamasına yönelik hassas bir süreçtir [Şen, Mert & Eroğluer, 2019]. Psikolojik dayanıklılığın en önemli ayırt edici özelliklerinden biri toparlanabilme yeteneği olup kavram tanım itibariyle olaylar olmadan önce önlem alınması ile değil, daha çok durum ortaya çıktıktan sonra yeniden ilerlemeye devam etmek için yapılması gerekenlerle ilgilidir [Bolelli, 2020].

Sağlık sektörünün hizmet sunumunda insan unsurunun ne denli önem arz ettiği dikkate alındığında, psikolojik sermayeleri üst düzeyde olan çalışanlarla verilen hizmetlerin daha başarılı sonuçlar ortaya koyacağı söylenebilir. Bu sayede sağlık kurumlarının hem bireysel hem de kurumsal anlamda performanslarını daha bir üst düzeye taşıması mümkün olabilecektir. Sonuç: Yapılan çalışmalarda psikolojik sermayenin hemşirelerin tükenmişlik düzeylerini azalttığı ve bireysel performanslarını arttırdığı bildirilmiştir. Ancak ulusal ve uluslararası literatür incelendiğinde hemşirelerin psikolojik sermayeleri ile ilgili yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir [Karatepe, Kuşcu & Karaman, 2019; Karaman, Macit, & Karatepe, 2020; Polat, Yıldırım & İşsever, 2021; Alan, Polat & Tiryaki Sen, 2022; Kaya & Eskin Bacaksiz, 2022]. Bu doğrultuda hemşirelerde psikolojik sermaye düzeyleri, artıran ve azaltan değişkenlerin araştırıldığı çalışmaların yapılması önemlidir. Hemşirelerin psikolojik sermaye düzeylerini geliştirmeye yönelik programların yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Sermaye, Hemşirelik, Ruh sağlığı

PSYCHOLOGICAL CAPITAL IN NURSES

Gülümser KALEBOYNU, Safiye ÖZGÜÇ, Derya TANRIVERDİ
Gaziantep Universitesi Saglik Bilimleri Fakültesi, GAZİANTEP, TÜRKİYE

Introduction: Psychological capital is considered as a measurable, developable and performance-effective type of capital that requires the individual to do his/her best to approach events positively in case of any negativity or failure, to keep his/her motivation high and to have faith in order to achieve the goals he/she wants, and to be determined in the positive behaviors he/she reacts to (Singh & Singh, 2018; Luthans & Youseff, 2004). Objective: This review aims to evaluate psychological capital in nurses. Psychological capital focuses on how the individual changes or develops rather than who the individual is (Tang, 2020). The basic structure of psychological capital draws on positive psychology in general and positive organizational behavior in particular. Psychological capital best meets the criteria for having a positive impact on behaviors, performance and well-being (Luthans & Youssef-Morgan, 2017). First-order positive psychological resources that make up psychological capital include hope, self-efficacy, resilience, and optimism.

These resources are described as follows:
Hope: It is defined as a cognitive structure that expresses the perceived capacity of the person to make a goal-oriented decision, to plan ways that serve this purpose, and to use the planned ways by motivating oneself (Şahin et al., 2012). In addition to waiting for the best, hope is also considered as an excellent tool to see the strengths and good aspects of people (Sen, Mert & Eroğluer, 2019).

Self-efficacy: It expresses the belief that one can produce the desired results (Luthans et al., 2007). The individual chooses the tasks that he believes he can do, shows more intense effort in these tasks and exhibits the behavior of giving up later (Ülper, Yaylı & Karakaya, 2013). 2013). Self-efficacy beliefs; It affects a person's positive or negative thinking, what kind of goals he will set in his life, what kind of life style he will have, how much effort he will make in the face of difficulties, how the product of his efforts will be and how stressful he is in general (Arseven, 2016).

Optimism: It is the perspective of looking at the world in a positive light and believing that things will work out for the best. Optimism is also protective against stress (Luthans et al.,

2007). Optimistic individuals keep themselves away from negative events, hopelessness and guilt (Finger, 2020). Instead of just waiting for a solution in the face of problems, they take action and look for solutions themselves, they believe that the problems are temporary and solvable. When they experience failure, they do not perceive it personally and continue to seek solutions (Özdogan & Çelik, 2022). It is stated that optimism can be learned and developed by respecting and devotion to the past, appreciating and enjoying the present moment, and seeking opportunities for the future (Şen, Mert & Eroğluer, 2019).

Resilience: Resilience is the ability to cope effectively with difficulties, stress or change and to recover (Luthans & Youssef, 2004). Psychological resilience is defined as "making good progress against high-risk situations, maintaining one's competence even when exposed to stress, and being able to overcome trauma quickly" (Bozkurt & Levent, 2021). It is seen as the adaptation process of the person (Karademir & Açak, 2019). Psychological resilience is a sensitive process for the individual's development and adaptation to the situation he is in, rather than a targeted outcome (Şen, Mert & Eroğluer, 2019). One of the most important distinguishing features of psychological resilience is the ability to recover, and the concept, by definition, is not about taking precautions before events happen, but rather what needs to be done to continue moving forward after the situation has arisen (Bolelli, 2020). Considering the importance of the human element in the service delivery of the health sector, it can be said that the services provided by employees with high psychological capital will yield more successful results. In this way, it will be possible for health institutions to take their performance to a higher level, both individually and institutionally.

Conclusion: Studies have shown that psychological capital reduces the burnout levels of nurses and increases their individual performance. However, when the national and international literature is examined, it is seen that the studies on the psychological capital of nurses are quite limited (Karatepe, Kuşcu & Karaman, 2019; Karaman, Macit, & Karatepe, 2020; Polat, Yıldırım & İşsever, 2021; Alan, Polat & Tiryaki Sen, 2022; Kaya & Eskin Bacaksiz, 2022). In this direction, it is important to carry out studies investigating the psychological capital levels, increasing and decreasing variables in nurses. It is recommended to develop programs to improve the psychological capital levels of nurses.

Keywords: Psychological Capital, Nursing, Mental health

KAYNAKLAR

Alan, H., Polat, S., & Tiryaki Sen, H. (2022). The role of psychological capital in the relationship between nurses' job satisfaction and turnover intention. Perspectives in Psychiatric Care, 58(4), 2811-2819.
Arseven, A. (2016). Öz Yeterlilik: Bir Kavram Analizi. Electronic Turkish Studies, 11(19).
Bolelli, M. (2020). Psikolojik sermayenin öznel iyi oluş üzerindeki etkileri: türkiye'den bir araştırma. International Journal of Management and Administration, 4(8), 245-259.)
Cem, Ş. E. N., Mert, İ. S., & Eroğluer, K. (2019). Çalışanların psikolojik sermaye alt boyutlarının demografik özellikler bağlamında değişkenliği. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(4), 1171-1192.)
Karaman, M., Macit, M., & Karatepe, H. K. (2020). Psikolojik sermayenin iş performansına etkisi: Sağlık çalışanlarında bir uygulama. Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 7(1), 127-146;
Karatepe, H. K., Kuşcu, F. N., & Karaman, M. (2019). Psikolojik sermayenin bireysel performansa etkisi: Hemşireler üzerinde bir araştırma. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7, 105-114;
Kaya, G., & Eskin Bacaksiz, F. (2022). The relationships between nurses' positive psychological capital, and their employee voice and organizational silence behaviors. Perspectives in Psychiatric Care, 58(4), 1793-1800.
Luthans, F., & Youssef, C. M. (2004). Human, social, and now positive psychological capital management: Investing in people for competitive advantage.
Luthans, F., & Youssef-Morgan, C. M. (2017). Psychological capital: An evidence-based positive approach. Annual review of organizational psychology and organizational behavior, 4, 339-366.
Luthans, F., Avolio, B. J., Avey J.B., & Norman, S.M. (2007). Positive Psychological Capital: Measurement and Relationship with Performance and Satisfaction. Personnel Psychology. 60, 541–572.
Parmaksız, İ. (2020). İyimserlik, özgecilik ve medeni durumun psikolojik dayanıklılık üzerindeki etkileri. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 48, 285-302.
Polat, Ş., Yıldırım, N., & İşsever, H. (2021). Hemşirelerde Psikolojik Sermaye ile İş Performansı ve İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 8(3), 355-385
Sakız, G. (2013). Başarıda anahtar kelime: Öz-yeterlik. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26(1), 185-210
Segerstrom, Taylor, Kemeny ve Fahey, 1998).(Özdoğan, H., & Çelik, S. B. (2022). Yetişkinlerin bilinçli farkındalık düzeylerinin iyimserlik ve yaşam doyumlarına etkisi. Trakya Eğitim Dergisi, 12(3), 1907-1922.
Singh, A., & Singh, A. (2018). Role of psychological capital in the mental health of women teachers. Mental Health, 5(06), 2018.
Şahin, M., Aydın, B., Sarı, S. V., Sezen, K., & Havva, P. (2012). Öznel iyi oluşu açıklamada umut ve yaşamda anlamın. Kastamonu Eğitim Dergisi, 20(3), 827-836.
Tang, 2020). Psychological capital of entrepreneur teams and human resource development. Frontiers in Psychology, 11, 274
Ülper, H., Yaylı, D., & Karakaya, İ. (2013). Okur özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1), 85-100.

YAPAY ZEKA UYGULAMALARININ PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNE YANSIMALARI

Gülümser KALEBOYNU, Safiye ÖZGÜÇ

Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,GAZİANTEP,TÜRKİYE

Giriş: Yapay Zeka (YZ), algılama, doğal dil işleme, problem çözme ve planlama, öğrenme ve adaptasyon gibi insan davranışında zeka ile ilişkilendirdiğimiz özellikleri sergileyen sistemlerin geliştirilmesi teorisi ve pratiği ile ilgilenen bilim ve mühendislik alanıdır. Temel bilimsel amacı insanlarda, hayvanlarda ve yapay ajanlarda akıllı davranışları mümkün kılan ilkeleri anlamaktır [Tecuci, 2011]. Bilgiyi bir insandan çok daha hızlı bir şekilde işlemeyi mümkün kılan YZ ile, insana özel olan algılama, akıl yürütme, düşünme ve deneyimleyerek öğrenme gibi işlemlerin bilgisayar programları ile gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır [Memari, 2011; Kara,2022]. Sağlık sektöründeki geleneksel teknolojilerle karşılaştırıldığında, YZ neredeyse eşit derecede güvenilir, iyi tanımlanmış çıktılar üreterek, insan girdisine ihtiyaç duymadan veri analizi sürecini geliştirmektedir [Lai et al., 2021].

Amaç: Bu derlemede hızla gelişmekte olan YZ uygulamalarının, psikiyatri hemşireliğine yansımalarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Hemşireler, sahip oldukları iş gücü hacmi ile gelişen teknoloji içinde YZ teknolojilerine en çok maruz kalacak olan sağlık profesyonelleri olacaklardır [Aslan & Subaşı, 2022]. Geleneksel YZ problemlerini çözmek için çok sayıda derin öğrenme algoritması önerilmiştir. Bu algoritmalar, doğru sınıflandırma ve değerlendirme yaparak çok sayıdaki sağlık hizmetleri verilerini hemşirelik tanılarına dönüştürebilirler. Bu da hemşirelere klinik karar vermede yardımcı olabilmektedir [Ediboğlu, 2023]. Özellikle veri tabanlı tanı koyma yaklaşımı ile, insan gözünün kaçırabileceği ayrıntıları yakalayabilmesi ve bütüncül bakım verebilme açısından fayda sağlayacaktır [Emre ve ark., 2021]. Bunun yanı sıra hemşirelerin, YZ uygulamalarını benimsemesi ile hastanın prognozu kötüleşmeden müdahale etme, hastalara bütüncül bakım verme gibi bakımın çeşitli yönlerini yönetme yeteneklerinin güçleneceği düşünülmektedir [Akgerman ve ark., 2022]. Ayrıca YZ uygulama ve analizlerini hemşirelerin deneyim, bilgi ve eleştirel düşünme becerileri ile birleştirmek, hasta bakımının daha düşük maliyetlere daha kaliteli sunulmasını açısından da katkı sağlayacaktır [Şimşekoğlu ve ark.2019]. Psikiyatri hemşireliği alanında ise YZ kullanımı dört temel alanda gerçekleşmektedir. Bunlar: araştırma ve geliştirme, teşhis, prognoz, halk sağlığı ve klinik yönetimdir. Tespit edilen araştırmaların çoğu teşhis alanındadır [Wells, Hill & Argaez, 2021]. Bunun yanı sıra bir çok

ruhsal hastalığın tedavi ve teşhisinde de kullanılmakatadır. Örneğin depresyonda yapay zeka uygulamaları genellikle duygular, yüz ifadeleri, çeşitli jestler, konuşma, metin analizi vb. yoluyla tespit edilebilir [Joshi, & Kanoongo, 2022]. Benzer şekilde depresyon ve anksiyete gibi duygudurum bozukluklarının tedavisinde YZ destekli sanal psikoterapötik cihazlar, etkili olmaktadır [Ediboğlu, 2023]. Şizofrenide YZ uygulamalarında şizofreninin farklı bileşenlerini analiz etmek için çoklu YZ ve makine öğrenme algoritmaları kullanılmaktadır [Lai, et al. 2021]. Anksiyete bozukluklarında, YZ destekli psikoterapi tedavinin etkinliğini arttırmaktadır [Su et al., 2021]. Geriatrik ruh sağlığı hizmetlerinde ise özellikle yalnızlıkla mücadelede YZ uygulamaları bulunmaktadır [Wells, Hill & Argaez, 2021]. Yaşlı yetişkinler için akıllı evler, demanslı hastalara sesli veya görüntülü komutlarla günlük yaşam aktivitelerinde rehberlik etmektedir [Özdemir & Bilgin 2021]. Özetle psikiyatri hemşireliğinde YZ uygulamaları klinik hemşirelerine büyük kolaylık sağlamaktadır. Özellikle yatan hasta takiplerinin dijital olarak yapılması hastalar ve bakım sunanlar için avantajlar sunmaktadır.

Sonuç: Psikiyatri hemşireliğinde YZ uygulamaları ruhsal bozukluğun teşhisinde ve tedavisinde özellikle de psikoterapide kullanılmaktadır. Ancak konu ile ilgili çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik, Psikiyatri Hemşireliği, Yapay zeka

REFLECTIONS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE APPLICATIONS TO PSYCHIATRIC NURSING

Gülümser KALEBOYNU, Safiye ÖZGÜÇ
Gaziantep University Faculty Of Health Sciences,GAZİANTEP,TÜRKİYE

Introduction: Artificial Intelligence [AI] is the field of science and engineering concerned with the theory and practice of developing systems that exhibit the characteristics we associate with intelligence in human behavior, such as perception, natural language processing, problem solving and planning, learning and adaptation. Its main scientific goal is to understand the principles that enable intelligent behavior in humans, animals and artificial agents [Tecuci, 2011]. With AI, which makes it possible to process information much faster than a human being, it is aimed to perform human-specific processes such as perception, reasoning, thinking and learning by experience with computer programs [Memari, 2011; Kara, 2022]. Compared to traditional technologies in the healthcare sector, AI produces almost equally reliable, well-defined outputs, improving the data analysis process without the need for human input [Lai et al., 2021].

Objective: The aim of this review is to evaluate the reflections of rapidly developing artificial intelligence applications on psychiatric nursing.

Nurses will be the health professionals who will be most exposed to AI technologies in developing technology with the volume of workforce they have [Aslan & Subaşı, 2022]. Numerous deep learning algorithms have been proposed to solve traditional AI problems. These algorithms can transform large amounts of healthcare data into nursing diagnoses through accurate classification and evaluation. This can help nurses in clinical decision-making [Ediboğlu, 2023]. Especially with the data-based diagnostic approach, it will be beneficial in terms of capturing details that the human eye may miss and providing holistic care [Emre et al., 2021]. In addition, it is thought that nurses' adoption of AI applications will strengthen their ability to manage various aspects of care, such as intervening before the patient's prognosis worsens and providing holistic care to patients [Akgerman et al., 2022]. In addition, combining AI applications and analysis with nurses' experience, knowledge and critical thinking skills will contribute to the provision of better quality patient care at lower costs [Şimşekoğlu et al., 2019]. In the field of psychiatric nursing, the use of AI is realized in four main areas. These are: research and development, diagnosis, prognosis, public health and clinical management. Most

of the identified research is in the field of diagnosis [Wells, Hill & Argaez, 2021]. In addition, it is also used in the treatment and diagnosis of many mental illnesses. For example, AI applications in depression can often be detected through emotions, facial expressions, various gestures, speech, text analysis, etc. [Joshi, & Kanoongo, 2022]. Similarly, AI-supported virtual psychotherapeutic devices are effective in the treatment of mood disorders such as depression and anxiety [Ediboğlu, 2023]. In AI applications in schizophrenia, multiple AI and machine learning algorithms are used to analyze different components of schizophrenia [Lai, et al. 2021]. In anxiety disorders, AI-supported psychotherapy increases the effectiveness of treatment [Su et al., 2021]. In geriatric mental health services, there are AI applications especially in combating loneliness [Wells, Hill & Argaez, 2021]. Smart homes for older adults guide patients with dementia in daily living activities with voice or video commands [Özdemir & Bilgin 2021]. In summary, AI applications in psychiatric nursing provide great convenience to clinical nurses. Especially digitalization of inpatient follow-ups offers advantages for patients and caregivers.

Conclusion: AI applications in psychiatric nursing are used in the diagnosis and treatment of mental disorders, especially in psychotherapy. However, there is a need for further studies on the subject.

Keywords: Nursing, Psychiatric Nursing, Artificial Intelligence

KAYNAKLAR

1.Akgerman, A., Yavuz, E. D. Ö., Kavaslar, İ., & Güngör, S. (2022). Yapay zeka ve hemşirelik. Sağlık Bilimlerinde Yapay Zeka Dergisi (Journal of Artificial Intelligence in Health Sciences) ISSN: 2757-9646, 2(1), 21-27. https://doi.org/10.52309/jaihs.v2i1.36

2.Aslan, F., & Subaşı, A. (2022). Hemşirelik Eğitimi ve Hemşirelik Süreci Perspektifinden Yapay Zeka Teknolojilerine Farklı Bir Bakış. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi, 4(3), 153-158. 3.https://doi.org/10.48071/sbuhemsirelik.1109187

4.Ediboğlu, G. O. (2023). Yapay zekanın insan zekasına psikoterapötik yaklaşımı. Çukurova Tıp Öğrenci Dergisi, 3(1), 12-18.

5.Emre, İ.E., Taş, C & Erol Ç. (2021). Psikiyatride Makine Öğrenmesi Yöntemlerinin Kullanımı. Psikiyatride 6.Güncel Yaklaşımlar, 13(2), 332-353.
https://doi.org/10.18863/pgy.779987

7. Joshi, M. L., & Kanoongo, N. (2022). Depression detection using emotional artificial intelligence and machine learning: a closer review. Materials Today: Proceedings, 58, 217-226.

8.Kara, B. (2022). Sağlık Hizmetlerinde çalışanların Endüstri 4.0 Teknolojileri Ile Ilgili Kavramsal farkındalık Düzeyinin Belirlenmesi Üzerine Bir Uygulama (Doctoral dissertation, Necmettin Erbakan University

9.Lai, J. W., Ang, C. K. E., Acharya, U. R., & Cheong, K. H. (2021). Schizophrenia: A survey of artificial intelligence techniques applied to detection and classification. International journal of environmental research and public health, 18(11), 6099.

10. Memari, A. (2011). Psikiyatri Klinikleri Plan Şemalarının Geliştirilmesi Sürecinde Etmen Tabanlı Algoritma Önerisi (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

11.Özdemir, L., & Bilgin, A. (2021). Sağlıkta Yapay zekânın Kullanımı ve Etik Sorunlar. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 8(3), 439-445

12.Su, S., Wang, Y., Jiang, W., Zhao, W., Gao, R., Wu, Y., ... & Xu, Y. (2021). Efficacy of artificial Intelligence-assisted psychotherapy in patients with anxiety disorders: a prospective, national multicenter randomized controlled trial protocol. Frontiers in Psychiatry, 2553.

13.Şimşekoğlu, N., Abdulsamed, K. A. Y. A., & Sümer, K. (2019). Geleceğin teknolojisinde hemşirelik. Sağlık 14.Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi, 1(3), 209-214.

15.Tecuci G. (2011). Artificial intelligence March 2012Wiley Interdisciplinary Reviews: Computational 16.Statistics 4(2) DOI:10.1002/wics.200 WIREs Computational Statistics, Volume 4, Issue 2, March/April 2012, pp. 168-180.
17.Wells, C., Hill, S., & Argaez, C. Artificial intelligence and machine learning in mental health services: an environmental scan. CADTH health technology review, 2021-06.
Hemşirelik, Psikiyatri Hemşireliği, Yapay zeka

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KLİNİK İÇİ ŞİDDET

Esra GÖKEŞ, Mehmet Cihad AKTAŞ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Van, TÜRKİYE

Giriş

İşyerinde şiddet, dünya çapında sağlık profesyonelleri için büyük bir tehdittir [1]. Klinik içi şiddet, hasta veya hasta yakınları tarafından sağlık çalışanlarına yönelik fiziksel, sözlü veya duygusal olarak saldırgan davranışlar olarak tanımlanmaktadır [2]. Bu tür saldırgan davranışlar, sağlık personelinin güvenliğini, refahını ve iş performansını olumsuz yönde etkileyebilmektedir [3]. İş yeri şiddeti sağlık sektöründe dünya çapında bir endişe kaynağıdır ve hemşireler buna daha sık maruz kalmaktadır [4]. Uluslararası Hemşireler Birliği (ICN,2007)'nin bildirdiğine göre, yetersiz personel ve yönetim desteği, ağır iş yükü, tek çalışma, vardiyalı çalışma, yetersiz güvenlik önlemleri, yakın fiziksel temas, ev ziyareti ve buna bağlı izolasyon gibi şiddet karşısında hemşireleri daha büyük bir risk altında bırakmaktadır. Klinik içi şiddete maruz kalan hemşireler, mesleki tatminsizlik, motivasyon kaybı ve işten ayrılma eğilimi gibi olumsuz sonuçlarla karşılaşabilmektedirler. [5].

Sözlü ya da fiziksel olarak ortaya çıkabilen şiddet davranışları, çalışma ortamında oldukça ciddi sonuçlara yol açabilmektedir[6].Şiddet eğilimi olan hastalarla dolaylı temasta bulunan ve saldırgan davranışlarda bulunan sağlık çalışanları şiddete maruz kalma açısından risk altındadır [7] . İş yerinde şiddet sağlık personelinin ve hemşirelerin sadece fiziksel sağlık sorunlarına yol açmaz aynı zamanda ruh sağlığını da ciddi şekilde etkiler; kalıcı duygusal bir şoka neden olur [8].

Özellikle, işyerinde hemşirelere yönelik şiddet yaygınlığına bakıldığında psikiyatri kliniklerinde yaşanan şiddet oranı diğer tüm sağlık ortamlarına kıyasla daha yüksektir [9] [10]. Çin'de yapılan çalışmalarda işyerinde şiddet oranı psikiyatri hemşirelerinin vardiya türüne göre %15 ile %100 arasında değişmektedir [11] [12]; [12]. İtalya'da yapılan başka bir çalışmada ise işyeri şiddetinin en sık psikiyatri servislerinde yaşandığı, bunu acil servislerin takip ettiği görülmektedir [13]. Bu konuda yapılan araştırmalar, psikiyatri hemşirelerinin klinik içi şiddetle karşılaşma sıklığının oldukça yüksek olduğunu ortaya koymaktadır[14]; [15];[16].

Literatüre bakıldığında psikiyatri kliniklerinde şiddetin çeşitli olumsuzluklara yol açtığı görülmektedir. Yapılan araştırmalar, psikiyatri hemşirelerinde klinik içi şiddete maruz kalmanın stres, tükenmişlik ve ruh sağlığı sorunlarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir [17]; [18].

Psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerin büyük bir kısmı yaşamlarında en az bir kez şiddete maruz kalmaktadırlar[19]. Ayrıca psikiyatri hemşireleri, tekrarlayan bir şiddetin kurbanı olma endişesi ve korkusunu yaşamaktadırlar. Psikiyatri hemşireleri maruz kaldıkları şiddet sonucunda baskı, aşağılanma, hayal kırıklığı, stres, duygusal dalgalanmalar ve öfke nöbetleri gibi duygular yaşamaktadırlar[17];[20]; [21]; [22]. Finlandiya'da psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşireler ile yapılan bir çalışmada; hemşireler klinik içinde şiddete maruz kaldıklarını ve bundan dolayı kişisel sağlık durumlarının zayıf düzeyde olduğunu bildirmişlerdir [23]. Bununla birlikte psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşireler ve diğer çalışanlar, fiziksel şiddet ve tehdit yaşadıklarını fakat şiddet deneyimlerinin ciddiye alınmayacağı endişesiyle bu durumu bildirmediklerini belirtmektedirler [24]; [25]; [24].

Psikiyatri kliniklerinde hemşirelere yönelik saldırıların çoğu, bakım alan kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir [25]. Psikiyatri kliniklerine yatışlar günlerce, haftalarca veya daha uzun sürebilmekte ve devam eden bakım ilişkisi personel için saldırganlığın psikolojik sonuçlarını uzatabilmektedir [26]. Bu nedenle psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerin işyerinde şiddet ve ruh sağlığını anlamak özellikle önemlidir[26].Psikiyatri kliniklerinde yatan hasta kaynaklı şiddetin önlenmesi ve yönetilmesi hem hastaların hem de personelin kendilerini güvende ve emniyette hissetmelerini sağlamak açısından önemlidir [27].

Bu derlemenin amacı psikiyatri kliniğinde hemşirelerde klinik içi şiddetin tanımı, önemi ve etkileri üzerinde odaklanarak, sorunun ne kadar yaygın olduğunu ve psikiyatri hemşirelerinin bu şiddetten nasıl etkilendiğini ortaya koymaktır.

Gereç ve Yöntem

Bu sistematik inceleme, PRISMA 2020 kılavuzu kullanılarak Pubmed ve ULAKBİM veri tabanları taranarak yürütülmüştür.

Arama Stratejisi ve Dahil Edilme Kriterleri

Tarama "hasta şiddeti", "hemşire", "psikiyatri", "psikiyatri hemşiresi", "şiddet", "klinik içi şiddet" anahtar kelimeleri kullanılarak Ağustos-Eylül 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

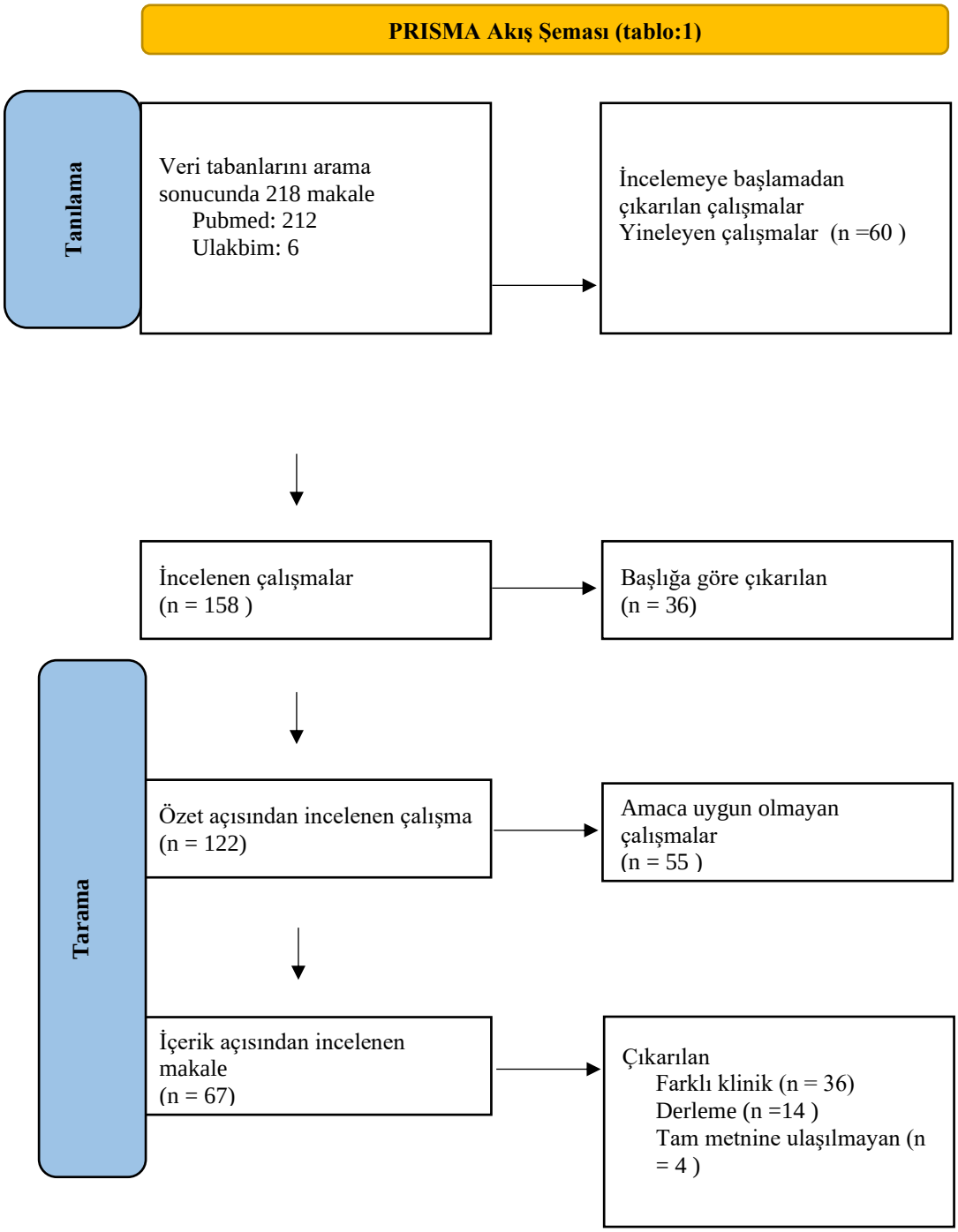
Bu sistematik derlemenin dahil edilme kriterleri:

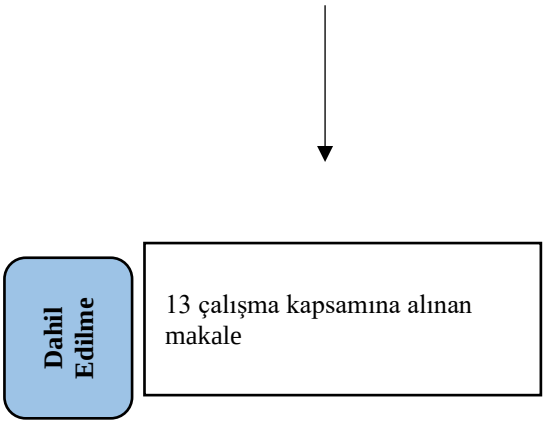
- Tanımlayıcı çalışmalar
- Psikiyatri kliniğinde çalışan hemşirelerle yapılan çalımalar
- İngilizce ve Türkçe dilinde yazılmış
- Tam metnine ulaşılmış çalışmalar olarak belirlenmiştir.

Tarama sonucuna 218 (PubMed:212 makale, ULAKBİM: 6 makale) makaleye ulaşılmıştır. Kriterler sonucunda yapılan elemeler sonucunda 13 çalışma araştırma kapsamına alınmıştır (Şekil:1).

Veri Çıkarımı

Tarama sonucunda alınma kriterlerini içeren 67 çalışma incelemeye alınmıştır. Ancak çalışmalardan 14 tanesi konuyla ilgili genel literatür bilgisini içeren derleme olması, 36 tanesi farklı kliniklerde çalışan hemşirelerle yürütülmüş olması ve dördünün tam metnine ulaşılmaması nedeniyle toplamda 54 çalışma metodolojik olarak incelememize uygun olmadığı için değerlendirme dışı bırakılmıştır.

From: Page MJ, McKenzie JE, Bossuyt PM, Boutron I, Hoffmann TC, Mulrow CD, et al. The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. BMJ 2021;372:n71. doi: 10.1136/bmj.n71

For more information, visit: http://www.prisma-statement.org/

Bulgular

Eylül 2023 tarihi itibari ile konu ile ilgili ulusal ve uluslararası 13 makaleye ulaşılmıştır. Çalışmaların on tanesi Asya [28];[16]; [29] ; [30];[31];[32];[15] ;[33]; [34], 1 tanesi Avrupa[35], 2 tanesi Türkiye'de [36]; [37] gerçekleştirilmiştir.

İncelemeye alınan 13 çalışmada örneklem sayısının en az 12[16] en fazla 1906[30] olduğu ve çalışmaların hepsinin psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşireler ile gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

Yapılan çalışmalarda, psikiyatri hemşirelerinin çalıştığı klinik ortamlarında klinik içi şiddetin yaygın olduğunu ortaya koymaktadır.

Bulgular sonucunda Türkiye'de 2013-2023 yılları arasında psikiyatri hemşirelerin klinik içi şiddet ile ilgili sadece iki çalışmaya ulaşılmıştır. Türkiye'de Elazığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'nde çalışan 60 psikiyatri hemşiresi ile yapılan çalışmada psikiyatri hemşirelerinin %100'ü son bir yılda şiddete uğradığını bildirmişlerdir [36]. Hemşirelerin %43'ünün sözel şiddete, %17'sinin fiziksel şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir[36]. Yine Türkiye'de 2015 yılında Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'nde çalışan 178 hemşirelerle yapılan bir çalışmada %73'ünün çalıştığı ortamda şiddete maruz kaldığı, %51.1'inin fiziksel şiddete maruz kaldığı, %39,8'i sözel şiddete maruz kaldığı, %87.2'sinin hasta tarafından şiddete maruz kaldığı ve %39.8'inin şiddete maruz kaldıktan sonra hiçbir şey yapmadığı rapor edilmiştir [37].

Diğer ülkelerde yapılan çalışmalara bakıldığında; Yakın zamanda Brunei' de bir psikiyatri ünitesinde on iki hemşire ile yapılan bir çalışmada hemşireler iş yerinde şiddete ilişkin deneyimlerini paylaştıklarında karşılaştıkları şiddet türlerinin başında "duygusal", "fiziksel" ve "sözel" şiddet geldiğini ifade etmişlerdir [16]. Fiziksel şiddet deneyimlerinin itme, tokat atma, tekmeleme, yumruklama, eşya fırlatmayı içerdiklerini, şiddetin sözel ve duygusal formları ise küfür, hakaret, sözlü tehdit, zorbalıkları içermektedir [16]. On iki hemşire de bu şiddet deneyimleri karşısında verdikleri tepkilerde "normal" veya "işin bir parçası" ifadelerini kullanmışlardır [16]. Ürdün'de 2019' da bir psikiyatri hastanesinde 57 psikiyatri hemşiresi ile yapılan bir çalışmada %71,9'u son bir yılda sözlü şiddete uğradığı %27,5 'i fiziksel şiddete uğradığı rapor edilmiştir [15]. Yine Ürdün'de 2022 yılında 27 psikiyatri hemşiresi ile yapılan bir çalışmada hemşirelerin %70,4'ü fiziksel şiddete, %25,9'u sözel şiddete uğradığını bildirmiştir [33]. Finlandiya'da 2021 yılında bir psikiyatri hastanesinde 181 psikiyatri hemşiresi ile yapılan çalışmada %7.2 si fiziksel şiddet, %42,5'i psikolojik şiddete uğradıklarını bildirmişlerdir [35]. 2018 de Çin'de 245 psikiyatri hemşiresi ile yapılan bir çalışmada 245 psikiyatri hemşiresinden; %92'si en az bir defa şiddete uğradığını, %89'u sözel şiddete uğradığını, %79'u ise fiziksel şiddete uğradığını bildirmiştir [32]. Yine 2019 yılında Çin'de 1906 psikiyatri hemşiresi ile yapılan bir çalışmada bir yılda psikiyatri hemşirelerin %84,2'si şiddete uğradığını bildirilmiştir. Bu hemşirelerin %79,3'ü sözel şiddete, %70,9 'u tehdit gördüğü, %57,9'u fiziksel şiddet yaşadığı rapor edilmiştir[30].

Psikiyatri kliniklerinde hasta-hemşire arasında fiziksel ve sözel şiddetin sıklıkla yaşanıldığı görülmektedir. Psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşireler için klinik içi şiddetin pek çok olumsuz etkisi vardır. Klinik içi şiddet, psikiyatri hemşirelerinde psikolojik stres, anksiyete, depresyon, tükenmişlik ve iş tatminsizliği gibi sorunlara yol açabilmektedir ([17];[18]). Ayrıca, klinik içi şiddetin fiziksel yaralanmalara ve mesleki travmalara neden olabileceği de gözlenmiştir. Psikiyatri hemşirelerinde şiddete maruz kalma, iş performansını etkileyebilmekte ve meslekle ilgili duygusal yıpranmaya neden olabilmektedir [17];[20];[21].

Tartışma ve Sonuç

Hemşirelerin iş yerinde şiddetle karşılaşması, uzun ve kısa vadede birçok olumsuz etkiye neden olmaktadır [16]. Bu derlemede psikiyatri hemşirelerinin klinik içinde yaşadığı şiddet türleri fiziksel şiddet, sözel şiddet ve psikolojik şiddet olarak ele alınmıştır [38].

Türkiye'de psikiyatri hemşirelerinin klinik içi şiddeti içeren araştırmanın yetersizliği bu alanda yaptığımız bu çalışmanın önemine vurgu yapmaktadır. Psikiyatri hemşirelerinin klinik içi şiddeti tanıma ve önleme konusunda daha fazla eğitim ve farkındalığa ihtiyaçları vardır. Sağlık

kuruluşlarının, klinik içi şiddeti önlemeye yönelik iyileştirici politika ve prosedürler geliştirmesi gerekmektedir. Bu politikalar, şiddeti azaltmaya yönelik stratejileri içermeli ve hemşirelerin güvenli bir çalışma ortamında faaliyet göstermelerini desteklemelidir.

Psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerin şiddet açısından yüksek risk altında olduğuna dair bulgularımız literatürdeki raporlarla uyumludur[16], [30],[33]. Elde edilen bulgularda psikiyatri hemşirelerinin sözel şiddete daha fazla maruz kaldığı belirlenmiştir. Ayrıca sözel şiddete göre daha az yaygın olan şiddet türü ise fiziksel şiddet olmuştur.

İncelenen çalışma sonuçları; psikiyatri hemşirelerinin klinik içinde maruz kaldığı şiddetin fiziksel ve psikolojik etkileri ciddi bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Fiziksel etkiler arasında yaralanmalar, kesikler ve morluklar gibi zararlar yer alırken, psikolojik etkiler arasında stres, kaygı, depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu bulunmaktadır [16],[17]. Psikiyatri hemşireleri bu etkilerle başa çıkmak zorunda ve bu durum da hem kişisel sağlıklarını hem de iş performanslarını olumsuz etkilemektedir.

Bunun yanı sıra, klinik içi şiddetin hemşirelerin iş memnuniyeti ve klinik içerisindeki çalışma memnuniyetine ilişkin iş doyumunu da etkilemektedir. Şiddet riski altında çalışma, hemşirelerde sürekli bir endişe ve güvensizlik duygusu yaratmaktadır[17],[18].Bu da motivasyon eksikliği, işten ayrılma niyeti ve iş performansının düşüklüğü gibi sonuçlara neden olabilmektedir.

Kinik içi şiddet hastalara verilen bakımı da etkilemektedir. Hemşirelerin şiddet olaylarının ardından konsantrasyon sorunları yaşaması veya motivasyonlarını kaybetmesi, hasta bakımının kalitesini olumsuz etkileyebilmekte ve hatalara yol açabilmektedir. Bu durum, hemşirelerin hasta güvenliği ve kişisel sağlık bakımını sağlamak için gereken önemi azaltabilmektedir.

Sonuç olarak, klinik içi şiddetin psikiyatri hemşireleri üzerindeki etkileri önemli bir sorundur ve çeşitli alanlarda olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Psikiyatri hemşireleri şiddeti önleme ve şiddet oluştuğunda onunla baş etme konusunda kişilerarası ve idari desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Şiddet deneyimi sonucunda yaşanan travmanın azaltılmasında amaç, yaşanan şiddetin olumsuz etkilerinin iyileştirilmesi olmalıdır (He J. Et al.,2021). Klinik içi şiddetin yarattığı durumu ele almak için koruyucu önlemler ve destek mekanizmalarının artırılması, hemşirelerin güvenliğini sağlamak ve yaşanan etkileri azaltmak için önemli adımlar olabilir. Daha fazla araştırma ve müdahaleler, klinik içi şiddetin azaltılması ve psikiyatri hemşirelerinin iş ve kişisel yaşamlarının iyileştirilmesi için gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Hasta Şiddeti, Psikiyatri, Psikiyatri Hemşiresi, Şiddet

KAYNAKLAR

[1] A. Varghese *et al.*, “Prevalence and determinants of workplace violence among nurses in the South-East

Asian and Western Pacific Regions: a systematic review and meta-analysis," *J. Clin. Nurs.*, vol. 31, no. 7–8, pp. 798–819, 2022.

[2] A. Huntley *et al.*, "Determining the efficacy of interventions to reduce intimate partner violence (IPV) perpetration by men who use substances: A systematic review and meta-analysis," *PROSPERO Int. Prospect. Regist. Syst. Rev.*, 2017.

[3] N. Magnavita, "Workplace violence and occupational stress in healthcare workers: A chicken-and-egg situation—results of a 6-year follow-up study," *J. Nurs. Scholarsh.*, vol. 46, no. 5, pp. 366–376, 2014.

[4] Q. Dai *et al.*, "Fudan-Huawei at MediaEval 2015: Detecting Violent Scenes and Affective Impact in Movies with Deep Learning.," in *MediaEval*, 2015.

[5] M. Lou Ridenour, S. Hendricks, D. Hartley, and J. D. Blando, "Workplace violence and training required by new legislation among NJ nurses," *J. Occup. Environ. Med.*, vol. 59, no. 4, pp. e35–e40, 2017.

[6] A. A. Olashore, O. O. Akanni, and R. M. Ogundipe, "Physical violence against health staff by mentally ill patients at a psychiatric hospital in Botswana," *BMC Health Serv. Res.*, vol. 18, pp. 1–7, 2018.

[7] L. P. Hoyle, E. Smith, C. Mahoney, and R. G. Kyle, "Media depictions of 'unacceptable' workplace violence toward nurses," *Policy, Polit. Nurs. Pract.*, vol. 19, no. 3–4, pp. 57–71, 2018.

[8] J. Wang *et al.*, "Workplace violence and the risk of post-traumatic stress disorder and burnout among nurses: A systematic review and meta-analysis," *J. Nurs. Manag.*, vol. 30, no. 7, pp. 2854–2868, 2022.

[9] K. R. Blake, S. M. O'Dean, J. Lian, and T. F. Denson, "Misogynistic tweets correlate with violence against women," *Psychol. Sci.*, vol. 32, no. 3, pp. 315–325, 2021.

[10] R. Odes, S. Chapman, R. Harrison, S. Ackerman, and O. Hong, "Frequency of violence towards healthcare workers in the United States' inpatient psychiatric hospitals: a systematic review of literature," *Int. J. Ment. Health Nurs.*, vol. 30, no. 1, pp. 27–46, 2021.

[11] L. Li, Q. Zhang, and H. Yang, "Incidence and related influencing factors of workplace violence among psychiatric nurses in China: a systematic review and meta-analysis," *Arch. Psychiatr. Nurs.*, vol. 40, pp. 68–76, 2022.

[12] R. Cai *et al.*, "Violence against health care workers in China, 2013–2016: evidence from the national judgment documents," *Hum. Resour. Health*, vol. 17, pp. 1–14, 2019.

[13] P. Ferri, M. Silvestri, C. Artoni, and R. Di Lorenzo, "Workplace violence in different settings and among various health professionals in an Italian general hospital: a cross-sectional study," *Psychol. Res. Behav. Manag.*, pp. 263–275, 2016.

[14] H. Khalifeh *et al.*, "Domestic and sexual violence against patients with severe mental illness," *Psychol. Med.*, vol. 45, no. 4, pp. 875–886, 2015.

[15] H. Al-Omari, A. Abu Khait, H. Al-Modallal, E. Al-Awabdeh, and S. Hamaideh, "Workplace violence against nurses working in psychiatric hospitals in Jordan," *Arch. Psychiatr. Nurs.*, vol. 33, no. 5, pp. 58–62, 2019, doi: 10.1016/j.apnu.2019.08.002.

[16] Z. Y. Lim, D. R. Idris, H. M. A. L. Abdullah, and H. R. Omar, "Violence toward staff in the inpatient psychiatric setting: Nurses' perspectives: A qualitative study," *Arch. Psychiatr. Nurs.*, vol. 46, no. July 2022, pp. 83–90, 2023, doi: 10.1016/j.apnu.2023.08.008.

[17] J. Konttila, H. Pesonen, and H. Kyngäs, "Violence committed against nursing staff by patients in psychiatric outpatient settings," *Int. J. Ment. Health Nurs.*, vol. 27, no. 6, pp. 1592–1605, 2018.

[18] R. Campbell, R. Goodman-Williams, and M. Javorka, "A trauma-informed approach to sexual violence research ethics and open science," *J. Interpers. Violence*, vol. 34, no. 23–24, pp. 4765–4793, 2019.

[19] N. Verstegen, V. de Vogel, A. Huitema, R. Didden, and H. Nijman, "Physical violence during mandatory psychiatric treatment: prevalence and patient characteristics," *Crim. Justice Behav.*, vol. 47, no. 7, pp. 771–789, 2020.

[20] Y. Kobayashi, M. Oe, T. Ishida, M. Matsuoka, H. Chiba, and N. Uchimura, "Workplace violence and its effects on burnout and secondary traumatic stress among mental healthcare nurses in Japan," *Int. J. Environ. Res. Public Health*, vol. 17, no. 8, p. 2747, 2020.

[21] I. O. Sim, K. M. Ahn, and E. J. Hwang, "Experiences of psychiatric nurses who care for patients with physical and psychological violence: A phenomenological study," *Int. J. Environ. Res. Public Health*, vol. 17, no. 14, p. 5159, 2020.

[22] K. N. Stevenson, S. M. Jack, L. O'Mara, and J. LeGris, "Registered nurses' experiences of patient violence on acute care psychiatric inpatient units: an interpretive descriptive study," *BMC Nurs.*, vol. 14, pp. 1–13, 2015.

[23] V. M. Pekurinen, M. Välimäki, M. Virtanen, P. Salo, M. Kivimäki, and J. Vahtera, "Organizational justice and collaboration among nurses as correlates of violent assaults by patients in psychiatric care," *Psychiatr. Serv.*, vol. 68, no. 5, pp. 490–496, 2017.

[24] N. Z. Hilton, R. Ricciardelli, J. Shewmake, N. C. Rodrigues, M. C. Seto, and E. Ham, "Perceptions of workplace violence and workplace stress: A mixed methods study of trauma among psychiatric workers," *Issues Ment. Health Nurs.*, vol. 42, no. 9, pp. 797–807, 2021.

[25] S.-F. Niu, S.-F. Kuo, H.-T. Tsai, C.-C. Kao, V. Traynor, and K.-R. Chou, "Prevalence of workplace violent episodes experienced by nurses in acute psychiatric settings," *PLoS One*, vol. 14, no. 1, p. e0211183, 2019.

[26] N. Z. Hilton, S. Addison, E. Ham, N. C Rodrigues, and M. C. Seto, "Workplace violence and risk factors for PTSD among psychiatric nurses: Systematic review and directions for future research and practice," *J. Psychiatr. Ment. Health Nurs.*, vol. 29, no. 2, pp. 186–203, 2022.

[27] A. Björkdahl, G. Hansebo, and T. Palmstierna, "The influence of staff training on the violence prevention and management climate in psychiatric inpatient units," *J. Psychiatr. Ment. Health Nurs.*, vol. 20, no. 5, pp. 396–404, 2013.

[28] G. Zerach and T. B. I. Shalev, "The Relations between Violence Exposure, Posttraumatic Stress Symptoms, Secondary Traumatization, Vicarious Post Traumatic Growth and Illness Attribution among Psychiatric Nurses," *Arch. Psychiatr. Nurs.*, vol. 29, no. 3, pp. 135–142, 2015, doi: 10.1016/j.apnu.2015.01.002.

[29] S. M. Alyousef and S. A. Alhamidi, "Nurse views of obstacles encountered by nurses in Saudi Arabia during the provision of psychiatric care," *Arch. Psychiatr. Nurs.*, vol. 44, no. March, pp. 8–17, 2023, doi: 10.1016/j.apnu.2023.03.005.

[30] L. Lu *et al.*, "Prevalence of verbal and physical workplace violence against nurses in psychiatric hospitals in China," *Arch. Psychiatr. Nurs.*, vol. 33, no. 5, pp. 68–72, 2019, doi: 10.1016/j.apnu.2019.07.002.

[31] L. N. Zeng *et al.*, "Prevalence of sexual harassment toward psychiatric nurses and its association with quality of life in China," *Arch. Psychiatr. Nurs.*, vol. 34, no. 5, pp. 394–397, 2020, doi: 10.1016/j.apnu.2020.07.016.

[32] B. X. Yang, T. E. Stone, M. A. Petrini, and D. L. Morris, "Incidence, Type, Related Factors, and Effect of Workplace Violence on Mental Health Nurses: A Cross-sectional Survey," *Arch. Psychiatr. Nurs.*, vol. 32, no. 1, pp. 31–38, 2018, doi: 10.1016/j.apnu.2017.09.013.

[33] A. Abu Khait, S. H. Hamaideh, M. Aldalaykeh, A. ALhamdan, and M. Lazenby, "Psychiatric nurses' experiences and the emotional and psychological sequelae after being psychologically or physically assaulted in psychiatric units: A phenomenological study," *Arch. Psychiatr. Nurs.*, vol. 40, no. June, pp. 115–123, 2022, doi: 10.1016/j.apnu.2022.06.005.

[34] X. Yao, J. Shao, L. Wang, J. Zhang, C. Zhang, and Y. Lin, "Does workplace violence, empathy, and communication influence occupational stress among mental health nurses?," *Int. J. Ment. Health Nurs.*, vol. 30, no. 1, pp. 177–188, 2021, doi: 10.1111/inm.12770.

[35] J. Konttila, A. Holopainen, H. Kyngäs, and H. M. Pesonen, "Background characteristics and exposure to violence predict well-being at work among psychiatric outpatient nurses," *Arch. Psychiatr. Nurs.*, vol. 35, no. 2, pp. 223–231, 2021, doi: 10.1016/j.apnu.2020.06.006.

[36] F. K. M. EKİNCİ, "Psikiyatri Servisinde Çalışan Hemşirelere Yönelik Şiddet," *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilim. Derg.*, vol. 2, no. 3, pp. 290–298, 2013.

[37] N. Kocabiyik, S. Yildirim, E. O. Turgut, M. K. Turk, and A. Ayer, "A study on the frequency of violence to healthcare professionals in a mental health hospital and related factors," *Dusunen Adam - J. Psychiatry Neurol. Sci.*, vol. 28, no. 2, pp. 112–118, 2015, doi: 10.5350/DAJPN2015280203.

[38] B. C. J. Nguluwe, Y. Havenga, and M. L. M. Sengane, "Violence experienced by nurses working in acute care psychiatric wards at a Gauteng hospital," *Afr. J. Nurs. Midwifery*, vol. 16, no. 1, pp. 60–74, 2014.

ÇOCUK VE ERGEN PSİKİYATRİ SERVİSİNDE HEMŞİRE OLMAK

Gülçin UZUNOĞLU
Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Çocuk ve Ergen Psikiyatri Kliniği, Manisa-Merkez, Türkiye

Öznesi ve nesnesi insan olan bir alan olarak hemşirelik, insanın olduğu her alanda, vazgeçilemez bir şekilde bakım verme sorumluluğunu üstlenmektedir. Psikiyatri hemşireliğinin bir alt alanı olarak Çocuk Ergen Ruh Sağlığı Hemşireliğinin öznesi/ konusu, çocuk ve ergenlerdir.

Ülkemizde Çocuk- Ergen Psikiyatri hemşiresinin görev, rol ve sorumlulukları 2011 yılında çıkarılan Hemşirelik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte belirlenmiştir. Bu diğer ülkelere göre daha geç olmuş ancak, yönetmelikte Çocuk- Ergen Psikiyatri hemşireliğinin tanımlanması, uygulamaya temel oluşturması ve yasal dayanak anlamına geldiği için alana güç katmıştır.

Çocuk-ergen psikiyatri yataklı servislerinde tedavi gören çocuk ve ergenler heterojen bir hasta grubunu oluşturmaktadır. Genellikle karışık tanılara sahiptirler ve sıklıkla ciddi sosyoekonomik zorluklar yaşayan ailelerde zayıf ilişkiler yaşamaktadırlar. Psikiyatri hemşiresi, bütüncül bakım anlayışıyla çocuğa/ergene ve ailesine hizmet sunmaktadır.

Yataklı tedavi hizmetlerinde çocuk ve ergenlere sağlanan hemşirelik bakımı farmakoterapinin yanı sıra psikoeğitim, günlük yaşam aktivitelerine yönelik destek, bireysel baş etme eğitimleri, müzik, spor, el sanatları gibi çeşitli etkinlikleri içermektedir.

1-Bireysel Bakım

Bireysellik, kişisel bir hemşire/hasta ilişkisinde insan anlayışını içermektedir. Psikiyatri hemşiresi çocuk-ergenin ihtiyaçlarını dikkate alan bireysel bakımı yönetir.

Psikiyatri hemşireleri ve hastalar arasında etkili kişilerarası ilişkilerin geliştirilmesi, yatarak tedavinin varoluş nedeni olmalıdır. Bu nedenle yapılan bir çalışmada 'bireyselliğin' Finlandiya'daki çocuk ve ergen psikiyatri servislerinde tedavi yöntemleri üzerinde en önemli etkiye sahip olduğunun bulunması ve tedavinin en önemli değeri olarak vurgulanması şaşırtıcı değildir.

2- Ortam Merkezli Bakim

Çocuk ve ergen psikiyatride yatarak hasta bakımında, psikiyatri hemşirelerinin gençlerle etkileşim kurarak onların dinlendiğini, inanıldığını ve güvende olduğunu hissetmelerine olanak tanıdığında iyileşmeyi destekleyebilir. Çocuk ve ergenlerle başarılı bireysel terapötik çalışma ancak güvenli, huzurlu ve teşvik edici bir servis ortamında ve ortam merkezli bir yaklaşımla

mümkün olabilir. Ayrıca çocuk ve ergenlerin yatarak psikiyatrik tedavisindeki başarılı sonuçların, ebeveynlerle etkili terapötik ittifakların geliştirilmesiyle de ilişkili olduğu bulunmuştur.

Harrington ve ark. davranış sorunu olan çocukların ebeveynlerinin kendilerinin de sıklıkla sıkıntı yaşadıklarını ve ebeveynlerin tedavisinin çocuklarındaki sıkıntıyı azalttığını ortaya koymuştur.Ortamın terapötik boyutları birdenbire ortaya çıkmaz. Yatarak hasta psikiyatrisinden anlayan deneyimli personel bunların mühendisliğini yapar. Psikiyatri hemşireleri, servis düzeninin sürdürülmesi ihtiyacını çocukların özerkliğine saygı duyma ihtiyacıyla dengelerken destek sağlar ve öz yönetimi teşvik eden yaklaşımlar ve müdahalelerle meşgul olur.

- **Güvenlik**

En temel düzeyde yataklı tedavi ortamlarının güvenli olması gerekir. Gunderson, hastaların fiziksel sağlığını sürdürme ihtiyacından dolayı bu değişkene "kontrol altına alma" adını verdi. Artık güvenlik, hastanede yatan çocukların hem psikolojik hem de fiziksel güvenliğinin sağlanmasını içerecek şekilde daha geniş bir anlam kazanıyor.

- **Yapı**

En temel düzeyde yapı, psikiyatri hemşirelerinin çocuk-ergenin gününü organize eden bir program sürdürmesini gerektirir. Günlük program, bir düzen duygusu sağladığı ve öngörülebilirliği sağladığı için kritik öneme sahiptir; bu, özellikle düzensiz veya beklenmedik değişikliklere zor tepki veren çocuklar için önemlidir.

- **Destek**

Destek, görünüşte oldukça basit görünen terapötik ortamın bir diğer temel özelliğidir. Temel düzeyde psikiyatri hemşiresinin desteği teşvik etmesi veya çocuğun duygularıyla empati kurması olarak görebilir. Empati, desteğin kritik unsurlarından biridir. Ergene destek biraz farklı bir yaklaşım gerektirir. Burada psikiyatri hemşiresi, yetişkin-ergen ilişkisi sınırlarının bilincindedir ve ayrıca tepkilerinin ergenin mevcut gelişimsel sorunlarına duyarlı olması gerektiğinin bilincindedir.

- **Kendi Kendine Yönetim**

Yatan tedavi birimlerindeki çocuklar sıklıkla davranışlarını kontrol altına almakta veya öfke ya da hayal kırıklığı gibi güçlü duyguları yönetmekte zorluk çekmekte, kendini sakinleştirme becerilerinden yoksun olabilmektedirler. Dahası, bir duyguyu tespit etme, onu bir olaya

bağlama ve duyguyu yetişkinlere ifade etme becerisinden yoksun olabilirler. Bu nedenle sıkıntılarını sözlerle değil davranışlarla ifade edebilirler.

Çocuğun düzene girmesine yardımcı olmak için psikiyatri hemşiresi altta yatan duygulanımlara uyum sağlamalı ve gerektiğinde çocukların bu sıkıntıyı yönetmelerine yardımcı olmalıdır. Bu yaklaşımla psikiyatri hemşiresi yüzeysel tablonun ötesine bakar ve çocuğun deneyiminin daha derin katmanına bağlanarak davranışın altında yatan anlama yanıt verir.

Ergenlerde yapılan araştırmalar, psikiyatri hemşirelerinin problem çözme ve stresi azaltmada müdahale alanlarını sıklıkla kullandıklarını göstermektedir. Bu yaklaşım, ergenlerin tedaviden bekledikleri şeylerle, düşünme ve hissetme biçimlerindeki somut değişikliklerle veya başkalarıyla nasıl ilişki kurdukları ile iyi bir şekilde örtüşmektedir

3- Entegre Bakım

Bütünleşik bakım, bakım ideolojisini bakıma çok boyutlu bir yaklaşım olarak tanımlayan terimlerle ilişkilendirilmiştir. Çok disiplinli çalışma gruplarında farklı profesyoneller ve bilim disiplinleri arasındaki işbirliğinin yanı sıra, tamamlayıcı olan farklı psikoterapötik yaklaşımlar ve tedavi faaliyetleri arasındaki bağlantıları da içerir. Entegre bakım; Psikiyatri hemşireliği bilimi, çocuk-ergen psikiyatrisi ve çocuk-ergen psikolojisi bilgilerini bir araya getirerek, psikodinamik birey merkezli ve sistem merkezli ailenin işlevsel kullanımı; bakım süreciyle ilgili olarak hemşirelik bakımı ilkelerini birleştiren terapötik görüşleri içerir.

4- Eğitimsel Bakım

Çocuk-ergenin bireysel gelişimini, büyümesini, öğrenmesini ve yetiştirilmesini vurgulayan bakım ideolojisi ile çocuğun gelişimini desteklemeyi, geleceğe bakmayı ve umudu sürdürmeyi amaçlayan müdahaleleri içerir. Hemşirelik sürecinin her aşamasında çocuk ve ergenlerin gelişimsel durumlarına dikkat edilmelidir. Psikiyatri hemşireliği bakımı, çocukların gelişimini desteklemeyi, geleceğe bakmayı ve umudu sürdürmeyi amaçlayan hemşirelik girişimlerine odaklanmıştır.

Sonuç olarak; psikiyatri hemşireleri yatarak tedavi gören çocuk-ergenlerde güvenli fiziksel ve psikolojik çevreyi sağlama, kendini ifade etme ve akran dayanışmasını oluşturmak için hemşirelik bakımı ve eğitim-danışmanlık rolünü kullanarak genç nesillere umut olmaya devam edecektir.

KAYNAKLAR

- Azeem, M. W., Aujla, A., Rammerth, M., Binsfeld, G., & Jones, R. B. (2011). Effectiveness of six core strategies based on trauma informed care in reducing seclusions and restraints at a child and adolescent psychiatric hospital. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, *24*(1), 11-15.
- Delaney, K. R. (2017). Nursing in child psychiatric milieus: What nurses do: An update. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, *30*(4), 201-208.

- Ellilä, H., Välimäki, M., Warne, T., & Sourander, A. (2007). Ideology of nursing care in child psychiatric inpatient treatment. *Nursing ethics, 14*(5), 583-596.
- Söderberg, A., Ejneborn Looi, GM ve Gabrielsson, S. (2022). Kısıtlı hemşirelik: Çocuk ve ergen psikiyatri servisinde çalışan hemşire ve yardımcı hemşirelerin deneyimleri. *Uluslararası Ruh Sağlığı Hemşireliği Dergisi , 31* (1), 189-198.
- Bilge A, Keskin G.Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Alanında Bakımın İncelikleri .Turkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics. 2015;1(1):32-9.
- Hallaç S. Varoluşçu Bakış Açısından Çocuk-Ergen Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Uygulamaları .Türkiye Klinikleri J Psikiyatr Hemşireliği-Özel Konular. 2015;1(2):15-25.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE COVİD-19 FARKINDALIĞININ ORDAYICISI OLARAK AKADEMİK OKURYAZARLIK VE BAZI DEĞİŞKENLERİN ETKİSİ

Gizem BEYCAN EKİTLİ
Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD. İzmir, Türkiye

Giriş: Akademik okuryazarlık öğrenilen bilginin özümsemesi, uygulanması ve etkili şekilde aktarılmasıdır. Hemşireliğin eğitici rolü, akademik okuryazarlık yetkinliği gerektirir ki küresel pandemik hastalıkların etkili yönetiminde toplumun bilgilenmesi, yanlış bilgi yayılımının önlenmesi ve toplumsal farkındalığın arttırılması konusundaki mesleki sorumluluklar gerçekleştirilebilsin. Dünya Sağlık Örgütü yakın gelecekte çoklu pandemik hastalıklarla mücadele edileceğini öngörmekte bu nedenle pandemik hastalıklara yönelik farkındalık mezun olmadan sahada görev yapan hemşirelik öğrencileri için de önemli bir gereksinim haline gelmektedir.

Amaç: Covid-19 farkındalığının yordayıcısı olarak akademik okuryazarlık düzeyleri ve bazı değişkenlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: İlişkisel araştırmada evren Öğrenci Hemşireler Derneği üyelerinin tamamıdır (N=9080). Araştırmaya gönüllü olan, etkin öğrenciliğini sürdüren ve çevrimiçi anketleri eksiksiz tamamlayan 1481 öğrenci herhangi bir yöntem kullanılmadan örnekleme seçilmiştir. Covid-19 Farkındalık Ölçeği ve Akademik Okuryazarlık Ölçeği kullanılmıştır. Spearman korelasyon ve çoklu lineer regresyon uygulanmıştır.

Bulgular: İleri seçim (forward selection) regresyon dört farklı değişkenin modele dahil edildiği haliyle Akademik Okuryazarlık Ölçeği puanlarına yönelik etkinin en kuvvetli olduğu formülü belirlemiştir ($F(4,1480)=138.759$; **$p=<0.001$)**. Toplam varyansın %27.3'ü Akademik Okuryazarlık Ölçeği toplam puanı, Covid-19 nedeniyle yakınlarında kayıp verme öyküsü, ölçek Araştırma Süreci Boyutu ve öğrencilerin sınıf düzeyi ile açıklanmıştır ($R=0.523$, $R^2=0.273$, **$p=<0.05$**). Kaybedilen kişinin yakınlık düzeyi, sınıf seviyesinin artması ve akademik okuryazarlık puanları arttışı Covid-19 Farkındalık Ölçeği puanlarını arttıracak yönde geniş aralıkta etkiler ($R^2 \geq 0.26$).

Tartışma ve Sonuç: Öğrencilerde Covid-19 farkındalığı; akademik okuryazarlık, hastalık nedeniyle bir yakının kaybı ve sınıf düzeyinin artışından etkilenir. Toplumsal sağlığın sürdürülebilmesi için eğitim müfredatlarının ilk dönemlerinde daha ağırlıklı olmak üzere akademik okuryazarlık yetkinliğini arttıracak düzenlemeler yapılması sağlanabilir. Hastalıktan

kayıpların engellenemeyeceği ve sınıf düzeyine müdahale edilemeyeceği bu koşullarda pandemik salgınların kısa ve uzun süreli etkilerinden toplumsal olarak korunmak adına yarının hemşirelerinin akademik okuryazarlık düzeylerinin yükseltilmesi öncelikli adım olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Akademik okuryazarlık; Covid-19 Farkındalığı; hemşirelik öğrencisi

KAYNAKLAR

[1] Demir S, Deniz H. Akademik okuryazarlık ölçeği'nin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Derg* 2020; 28: 1366–1379.
[2] Li D. A review of academic literacy research development: from 2002 to 2019. *Asian-Pacific J Second Foreign Lang Educ* 2022; 7: 1–22.
[3] Li X, Zhang J-Y, Zheng Y-X, et al. Factors associated with information literacy of nursing undergraduates in China. *BMC Nurs* 2022; 21: 1–6.
[4] Aydan S. Covid-19 pandemisi döneminde e-sağlık okuryazarlığının artan önemi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Derg* 2022; 25: 695–706.
[5] Bilgin O. Koronavirüs (Covid-19) Farkındalık Ölçeği Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Electron Turkish Stud*; 15.
[6] Auberry K. Increasing students' ability to identify fake news through information literacy education and content management systems. *Ref Libr* 2018; 59: 179–187.
[7] Akbal E, Gökler ME. Covid-19 salgını sürecinde eksikliği ortaya çıkan bir gerçek: Sağlık okuryazarlığı. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Derg* 2020; 5: 148–155.
[8] Khanina A, Zimovets A, Maksimenko T. The role of media and information literacy during COVID-19 pandemic and post-pandemic period. *Int J Media Inf Lit* 2021; 6: 111–118.

THE INFLUENCE OF ACADEMIC LITERACY AND VARIOUS VARIABLES AS PREDICTORS OF COVID-19 AWARENESS IN NURSING STUDENTS

Gizem BEYCAN EKITLI

Ege University Faculty of Nursing, Mental Health and Psychiatry Nursing Department, PhD., İzmir, Türkiye

Introduction: Academic literacy is the assimilation, application, and effective transfer of acquired knowledge. The educational role of nursing necessitates competence in academic literacy, enabling the fulfillment of professional responsibilities related to community education, prevention of misinformation spread, and the enhancement of public awareness in the effective management of global pandemic diseases. The World Health Organization anticipates the ongoing struggle against multiple pandemic diseases in the near future, making awareness of pandemic diseases an essential requirement for nursing students working in the field even before graduation.

Objective: This study aims to investigate the levels of academic literacy and various variables as predictors of COVID-19 awareness.

Methods: The study was conducted as a relational research involving the entire membership of the Student Nurses Association (N=9080). A sample of 1481 students, who voluntarily participated in the research, maintained active student status and completed online surveys in full, was selected without any method. The COVID-19 Awareness Scale and Academic Literacy Scale were used for data collection. Spearman correlation and multiple linear regression analyses were applied.

Results: The forward selection regression identified the formula with the inclusion of four different variables as the one where the impact on Academic Literacy Scale scores was strongest ($F(4,1480)=138.759$; $p=<0.001$). A total of 27.3% of the total variance was explained by the Academic Literacy Scale total score, the history of losing a close relative due to COVID-19, the Research Process Dimension of the scale, and students' grade level ($R=0.523$, $R^2=0.273$, $p=<0.05$). The degree of closeness to the lost person, an increase in grade level, and an increase in academic literacy scores have a positive large effect on COVID-19 Awareness Scale scores ($R^2\geq0.26$).

Discussion and Conclusion: COVID-19 awareness among students is influenced by academic literacy, the loss of a close relative due to illness, and an increase in grade level. To ensure the sustainability of public health, adjustments can be made to educational curricula, with a greater

emphasis on enhancing academic literacy skills, especially in the early stages of education. In circumstances where disease-related losses cannot be prevented and grade levels cannot be altered, increasing the academic literacy levels of tomorrow's nurses can be considered a priority step in protecting society from the short-term and long-term impacts of pandemic outbreaks.

Keywords: Academic literacy, Covid-19 awareness; nursing students

.

"AHTAPOT GİBİ SARIYOR VE BIRAKMIYOR..." İKİNCİL TRAVMATİK STRES YAŞAYAN ONKOLOJİ HEMŞİRELERİNİN DUYGU VE DENEYİMLERİNE YÖNELİK KALİTATİF BİR İNCELENME

Emel Öztürk Turgut[1], M.Olcay Çam[2], Merve Uğuryol Ünal[3], Aysel Avcı[4],
[1]Araştırma Görevlisi Doktor, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
[2]Profesör Doktor, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
[3]Araştırma Görevlisi Doktor, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı
[4] Dr. Hemşire, Ege Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Tıbbi Onkoloji Bilim Dalı

Giriş: Kanser, ölüm nedenleri arasında ilk sıralarda yer alan hastalıklardan biridir. Kanser hastalarının tedavi ve bakımının sürdürüldüğü onkoloji servislerinde, ağrı ve acı çeken pek çok hasta bulunmaktadır. Hastaların ağrı ve acılarını azaltmak, konforunu sağlamak için çokça emek veren sağlık profesyonellerinden biri de hemşirelerdir. Hemşireler, bu süreçte hasta ve hasta yakınları ile sürekli temas etmekte, yaşadıkları sürece tanıklık etmektedirler. Bu durum da hemşirelerin dolaylı olarak travmatize olmasına neden olmaktadır. Yapılan araştırmalarda onkoloji hemşirelerinin bakım verdikleri kanser hastasını kaybettikten sonra çaresizlik, ümitsizlik, yorgunluk, tükenmişlik ve yas gibi durumları deneyimledikleri belirtilmiştir [1,2]. Travma yaşayan kişilerle çalışan sağlık çalışanlarının travmatize olması ikincil travmatik stres olarak tanımlanır. Onkoloji hemşireleri ikincil travmatik stres açısından risk grupları arasında yer almaktadır [1,2]. Hemşirelerin ruhsal durumu doğrudan hasta bakımına yansımaktadır. Bu nedenle kendilerini baş etme açısından zorlayan, dayanma güçlerini artıran etmenlerin incelenmesi gerekmekte ve bu sonuçlaraın yapılacak olan girişimlere yön vereceği düşünülmektedir.

Amaç: Araştırma kanserli hastalarla çalışan onkoloji hemşirelerinin duygu ve deneyimlerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, "Kanser hastaları ile çalışma hemşirelerin özel yaşamını nasıl etkiliyor?", "Kanser hastaları ile çalışma mesleki yaşamlarını nasıl etkiliyor?" ve "Kanser hastaları ile çalışanlar için psikososyal müdahale programına ilişkin ne gibi önerileri olur?" sorularına yanıt aranmıştır.

Gereç ve yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırmada nitel yöntemlerden fenomenolojik desen kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 1 Mart 2021- 28 Ocak 2022 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinin yetişkin ve medikal onkoloji bölümlerinde çalışan 24 hemşire

oluşturmuştur. Amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri toplama araçları "Tanıtıcı Bilgi Formu", "İkincil Travmatik Stres Ölçeği" ve "Standartlaştırılmış Görüşme Formu" dur. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde Tanıtıcı Bilgi Formu ve İkincil Travmatik Stres Ölçeği (SÇÖ) kullanılmıştır. En az bir yıldır onkolojide çalışan ve SÇÖ'ye göre ikincil travmatik stres yaşadığı belirlenen 10 hemşireden araştırmaya katılmayı kabul eden sekiz kişi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veriler yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme formu ile çevrim içi, senkron, bire bir görüşmelerle elde edilmiştir. Her görüşme sonrasında yapılan görüşme özetlenmiş ve katılımcıların eklemek ve/veya değiştirmek istedikleri olup olmadığı sorulmuştur. Katılımcı onayı alınmıştır. Katılımcılar araştırma temalarını görmemiştir. Her görüşme ardından veriler bir araştırmacı tarafından kelimesi kelimesine kaydedilmiştir. Başka bir araştırmacı rastgele üç görüşme kaydıyla yazılan dökümleri karşılaştırmıştır. Veriler iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Sonrasında araştırmacılar bir araya gelerek kodlar ve temalar üzerinde birlikte çalışmışlardır. Temalar ve kodlar belirlendikten sonra iki uzman görüşü alınmış, son hali oluşturulmuştur. Okunurluk ve bulguların onkoloji hemşirelerinin deneyimlerine uygunluğunun değerlendirilmesi açısıdan sonuç raporu için uzman görüşü alınmıştır. Araştırmanın her sürecinde COREQ (Consolidated criteria for Reporting Qualitative Research) kriterlerinden yararlanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi yapılmıştır. Yazılım programı kullanılmamıştır.

Bulgular: Araştırmanın temalarını; "tek kelimeyle kanser, özel yaşam, mesleki roller, baş etme ve öneriler" oluşturmuştur.

Tek kelime ile kanser teması: canavar, virüs, acımasız bir canlı, ahtapot gibi metaforlarla tanımlanmıştır. Bir hemşire kanseri öğretmene benzetmiştir. Katılımcılara "Neden bu metafor?" diye sorulduğunda; kanserin sinsi olması, yaygınlığının artması, hızlı yayılımı, tedavi sürecinin beden üzerindeki olumsuz etkileri, belirsizlik gibi nedenler söylenmiştir. Kanseri öğretmene benzeten hemşire, bunun nedenini yaşamdan ders çıkarma ve motivasyon kaynağı olarak açıklamıştır.

Özel yaşam teması: Kanser hastaları ile çalışan hemşirelerin özel yaşamına etkisi temasında "kendine, sevdiklerine ve yaşama" dair olmak üzere üç alt tema belirlenmiştir. Kendine dair; çökkünlük, tükenmişlik, çaresizlik, duygusal olarak yorgunluk yaşadığı aynı zamanda önceliklerin belirlenmesi gibi durumların olduğu bulunmuştur. Sağlığın önemi ve günlük yaşamdaki olayların fazla önemsendiğine vurgu yapıldığı saptanmıştır. Sevdiklerine dair; yakınlarını kaybetmekten dolayı kaygı yaşadıklarını söylemişlerdir. Yaşama dair ise; yaşamı anlamlandırma süreçleri ve yaşam doyumunun etkilenmesi durumları ile ilişkilendirilmiştir.

Mesleki roller teması: Mesleki açıdan kanser hastaları ile çalışmanın hem kazanımları hem de zorlukları olduğuna dair iki alt tema elde edilmiştir. Hastalar ile çalışırken iletişim becerilerinin gelişmesi, mesleki doyum alma; diğer yandan hastaların canını acıtmaktan dolayı kaygı, hasta ve hasta yakınlarının sorularını yanıtlarken zorlanma, çalışma ortamı, zaman ve personel yetersizliğine bağlı sorunlar ile ilişkilendirilmiş, çocuk ve genç hastalar, ani ve beklenmedik ölümlerin kendilerini zorladığı saptanmıştır.

Baş etme teması: Baş etme teması altında "bakım sırasında; kayıp sırasında ve önlemler" olmak üzere üç alt tema elde edilmiştir. Hemşirelerin bakım sırasında üzüntü, öfke, çaresizlik gibi duygular yaşadığı, aynı zamanda mutluluk ve merhameti de deneyimledikleri bulunmuştur. Hemşireler kayıp sırasında duygusal rahatlamaya yönelik yöntemler, sağlık ekibi ile duygu paylaşımı, ekiple ve hasta yakını ile birlikte ağlama gibi yöntemleri kullandıklarını ifade etmişlerdir. Önlem olarak ise; hemşirelerin kendilerini zorlayan duyguları saklama ve bu konular hakkında konuşmama davranışı olduğu belirlenmiştir.

Öneriler teması: Hemşirelerin iletişim becerileri, hasta ve hasta yakınları ile ölümü konuşabilme konularında eğitim alma, aynı zamanda hemşirelerin sınır koruma, duygu ifadesi ve mesleki rollerine ilişkin önerileri olmuştur.

Tartışma: Hemşirelerin kanser metaforlarının genellikle olumsuz anlamlar taşıdığı, hastalığın ve tedavi sürecinin yıkıcı taraflarının metaforlarda öne çıkan neden olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin çoğu kanseri virüse benzetmiştir. Hemşireler kanser hastaları ile çalışmanın kendilerine, sevdiklerine verdiklerini önemi artırdığını belirtmiştir. Yapılan araştırmalarda da benzer değişimlerin olduğu belirlenmiştir [2,3,4]. Mesleki yaşamda deneyim kazanmanın kendilerini işe yarar ve donanımlı hissetmeyle ilişkili olduğu belirlenmiştir. Hemşireler yine de hastaların duygu ifadeleri ve ölümle ilgili sorularını yanıtlamakta güçlük çekmektedir. Hemşirelerin çoğu onkoloji biriminde çalışmmaktan memnun olduğunu ifade etmiştir. Literatürde onkoloji biriminde çalışan hemşirelerin mesleki doyumunun yüksek olduğu ve onkoloji biriminde çalışmaktan dolayı kendilerini ayrıcaklı hissettikleri belirtilmiştir [2,4]. Hemşirelerin bakım vermekte zorlandıkları alanlar; sepsis, ağrı ve terminal dönem hastalar olarak belirlenmiştir. Ayrıca hemşirelerin özellikle terminal dönemdeki hastalar ile iletişimde kurmakta güçlük yaşadıkları belirlenmiştir. Yapılan araştırmalarda da, hemşirelerin bir yandan hastanın mevcut durumunu bilmesi, diğer yandan hastasına umut verme çabası arasında zorluk yaşadığı belirtilmiştir [2, 3, 5]. Araştırma verilerimizle uyumludur. Hemşirelerin bakım verirken ve kayıpta öfke, üzüntü, acı gibi kendilerini zorlayan duygular yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca merhamet, elinden geleni yaptığını düşünmeye ve acının azalmasına/son bulmasına ilişkin mutluluk, rahatlama gibi duygular da ifade edilmiştir. Kendilerini zorlayan

duygularını bakım esnasında gizleyecek ya da hastalarla geçirilen süreyi azaltacak stratejiler geliştirdikleri saptanmıştır. Literatürde de araştırmamızla benzer sonuçlar yer almaktadır [2,5,6]. Literatürde onkolojide çalışacak hemşirelerin hasta bakımıyla ilgili daha ileri düzey bilgi ve beceriye gereksinim duydukları, bu nedenle alana özgü eğitim almaları gerektiği belirtilmektedir [4,5,7]. Araştırmamızda da son tema olan önerilerde "eğitim ve danışmanlık" alt temaları çıkmıştır. Hastayla/yakınlarıyla özellikle ölüm hakkında konuşabilme, kötü haber verme konularına ilişkin eğitim gerektiği belirtilmiştir. Hemşirelerin farkındalıklarını artırmaya, kendilik sınırlarını korumaya, baş etme becerilerini geliştirmeye yönelik danışmanlık önerilerinde bulunmuşlardır. Literatürde de hemşirelerin kanser hastaları, aileleri ve ekip olan iletişim becerilerini geliştirmek için daha fazla zaman ayırmalarını, empati becerilerinin gelişmesi için daha fazla eğitim düzenlenmesinin ve geri bildirim alınmasının önemi vurgulanmıştır [8,9].

Sonuç: Kanserin hemşireler tarafından genellikle olumsuz olarak algılandığı belirlenmiştir. Neden olarak hastalığın ve tedavi yöntemlerinin yıkıcı tarafları vurgulanmıştır. Hemşireler onkoloji hastaları ile çalışmanın özel yaşamlarında önceliklerini değiştirdiğini belirtmiştir. Mesleki açıdan yorucu ve yıpratıcı olarak değerlendirenlerin yanında doyum aldıklarını ve kendilerini geliştirdiklerini belirtenler de bulunmaktadır. Ölümle ilgili konuşmak hemşirelerin zorlandığı alanlardan biridir. Hastalarla bağ kurmalarını azaltacak baş etme stratejileri geliştirdikleri belirlenmiştir. Onkoloji hemşirelerine yönelik bir destek programında da hastalar ile sınırları koruyabilmek üzerine yoğunlaşıldığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kanser, onkoloji hemşireliği, travmatik, stres, psikolojik

KAYNAKLAR

- Partlak Günüşen N, Üstün B, Serçekuş Ak, Büyükkaya Besen D. Secondary traumatic stress experiences of nurses caring for cancer patients. Int J Nurs Pract, 2019;25(1): 1-8.
- Phillips CS, Volker DL. Riding the Roller Coaster A Qualitative Study of Oncology Nurses' Emotional Experience in Caring for Patients and Their Families. Cancer Nursing, 2020; 43(5): 283- 290.
- Boz İ, Teskereci G. Experiences of gynecologic oncology nurses regarding caring behaviors: a hermeneutic phenomenological study. Journal Of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology 2021; 42(1): 29–39.
- Okçin F. Onkoloji Palyatif Bakım Hemşirelerinin Mesleki Yaşam Deneyimlerinin İncelenmesi. CBU-SBED, 2019; 6(4):234-246.
- Zheng R, Guo Q, Chen Z, Ma L, McClement S. An Exploration of the Challenges for Oncology Nurses in Providing Hospice Care in Mainland China: A Qualitative Study. Asia Pac J Oncol Nurs 2021;8:139-46.
- Chan EA, Tsang PL, Ching SSY, Wong FY, LamW. Nurses' perspectives on their communication with patients in busy oncology wards: A qualitative study. PLoS ONE 2019; 14(10): e0224178. https://doi.org/10.1371/journal. pone.0224178.
- Tarakçıoğlu Çelik GH. Onkoloji hemşireliğinde semptom yönetimi. GUSBD 2016; 5(4):93-100.
- Newman, A.R., Haglund, K., Rodgers, CherylC. Pediatric oncology nurses' perceptions of prognosis-related communication. Nurs Outlook 2019; 67(1): 101-114. https://doi.org/10.1016/j.outlook.2018.11.001.

- Rohani C, Kesbakhi MS, Mohtashami J. Clinical empathy with cancer patients: a content analysis of oncology nurses' perception. Patient Preference and Adherence 2018;12: 1089-1098.

DUYGUSAL YEME DAVRANIŞI OLAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ROY UYUM MODELİ TEMELLİ GİRİŞİMLERİN DUYGU YÖNETİMİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA

Elif Deniz KAÇMAZ[1] ve Olcay ÇAM[2]
[1]İzmir Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği A.D., Menemen, İzmir, Türkiye
[2]Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği A.D., Bornova, İzmir, Türkiye

Giriş

Duygusal yeme, aç hissetme, öğün zamanı ya da sosyal bir gereklilik olması dışında yalnızca duygulanıma cevap olarak ortaya çıktığı varsayılan yeme davranışıdır [1]. Duygusal yeme davranışı, duygularını ifade etmede sorun yaşayan bireylerin duygularını ifade etmede yaşadığı sıkıntılar sonucu yeme davranışlarının artmasına neden olabilmektedir [2]. Roy Uyum Modeli (RUM) hemşirelik bakımında bireyi biyo-psiko-sosyal açıdan bir bütün olarak değerlendirme olanağı sunarak belirli bir yaşam durumunda hissedilen duyguya cevap olarak ortaya çıkan duygusal yeme davranışının, bedene, benliğe, rollere ve ilişkilere etkisinin açıklanmasında ve bakımın sağlanmasında yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Hipotezleri:

Hipotez I, H_1: Roy Uyum Modeli temelli girişimler uygulandıktan sonra, girişim ve kontrol gruplarının Duygusal Yeme Ölçeği puan ortalamaları arasında girişim grubu lehine anlamlı farklılık vardır.

Hipotez II, H_1: Roy Uyum Modeli temelli girişimler uygulandıktan sonra, girişim ve kontrol gruplarının Duyguları Yönetme Becerileri Ölçeği puan ortalamaları arasında girişim grubu lehine anlamlı farklılık vardır.

Amaç

Duygusal yeme davranışı olan üniversite öğrencilerinde Roy Uyum Modeli temelli girişimlerin duygu yönetimine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Bu araştırma, ön test, son test ve izlem ölçümlü randomize kontrollü bir çalışmadır. Araştırmaya bir üniversitenin dil hazırlık sınıfındaki öğrenciler dahil edilmiştir. Çalışmanın örneklem büyüklüğü G*Power V3.1.9.2 kullanılarak hesaplanmıştır. Tekrarlı ölçümler ANOVA yaklaşımı üzerinden gruplar arası farkın etki büyüklüğü göz önüne alınmıştır. Yapılan analizde minimum örneklem büyüklüğü 36 kişi (gruplarda 18'er kişi olmak üzere) olarak hesaplanmıştır. Tarama çalışmasına katılan 293 öğrenciden 52 öğrenci araştırmaya dahil edilme kriterlerini

karşılamıştır. Altı öğrenci çalışmaya katılmak istememiş olup, dört öğrenci ile pilot uygulama yapılmıştır. 42 öğrenci randomizasyon ile girişim (n=21) ve kontrol (n=21) grubuna ayrılmıştır. Randomizasyon işlemi duygusal yeme davranışında ve duyguları yönetmede etkili olan cinsiyet ve beden kitle indeksi (BKİ) dikkate alınarak yapılmıştır. Randomizasyon işlemi, www.random.org web sayfası aracılığıyla girişim ve kontrol grubu oluşturulmuştur[3]. Girişim ve kontrol grubundan ikişer öğrenci son testleri yapılmadığı için araştırmadan çıkarılmıştır. Araştırma 19 girişim, 19 vaka olmak üzere 38 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Girişim grubundaki bireylerle, Roy Uyum Modeli Temelli girişimleri haftada bir oturum olmak üzere toplam yedi görüşme yapılmıştır. Girişim grubuyla yapılan görüşmelerin içeriği; ilk görüşmede, Tanışma ve ön-testlerin uygulanması, duyguları ve getirdiği bedensel değişiklikleri fark ettirme, duygu-düşünce-davranış ilişkisini açıklama; ikinci görüşmede, Önceki görüşmenin değerlendirilmesi, fizyolojik alana ilişkin girişimlerde bulunma; üçüncü görüşmede, Önceki görüşmenin değerlendirilmesi, benlik alanına ilişkin girişimlerde bulunma; dördüncü görüşmede, Önceki görüşmenin değerlendirilmesi, rol fonksiyon alanına ilişkin girişimlerde bulunma; beşinci görüşmede, Önceki görüşmenin değerlendirilmesi, karşılıklı bağlılık alanına ilişkin girişimlerde bulunma; altıncı görüşmede, Önceki görüşmenin değerlendirilmesi, son testlerin uygulanması; yedinci görüşmede, 1. Ay izlem görüşmesi ve son testlerin uygulanması şeklinde planlanmıştır. Kontrol grubundaki bireylerle, ön test, son test ve izlem testlerinin yapılması amacıyla 15 dakikalık görüşmeler yapılmıştır. İzlem testinde öğrencilere duygu yönetme becerilerini arttırmaya yönelik görüşme yapılabileceği bilgisi verilmiştir, bir öğrenci talep etmiş olup, görüşme süreci tamamlanmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Roy Uyum Modelinin uyum alanlarına göre oluşturulan Tanıtıcı Bilgi Formu, Duygusal Yeme Ölçeği, Duyguları Yönetme Becerileri Ölçeği kullanılmıştır [4,5].

Araştırmanın verileri SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, ortanca), ki-kare ve normallik testi kullanılmıştır. Normallik testine Shapiro-Wilk testinin anlamlılık değerlerine göre karar verilmiştir. Yapılan analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir. Girişim ve kontrol grubu öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerine ilişkin homojenlik testi ki kare ile analiz edilmiştir. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında normal dağılıma sahip ölçümlerde bağımsız örneklem t testi (Independent t test) ve eşleştirilmiş örneklem t testi, normal dağılıma sahip olmayan verilerde Mann Whitney U testi ve Wilcoxon W testi kullanılmıştır. Sürekli değişkenler arasındaki ilişkiyi test etmek için Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Ek

olarak, araştırma kapsamında uygulanan hemşirelik girişimlerinin etkinliği Hemşirelik Sonuçlarının Sınıflandırma Sistemi (NOC) ile değerlendirilmiştir.

Araştırmanın yapılabilmesi için bir üniversite hastanesinin etik kurulundan yasal izin alınmıştır (no: 20-3T/39). Uygulamanın yapılacağı kurumdan uygulama izni alınmıştır (no: 26887894-100). Araştırmada kullanılan "DYÖ" ve "DYBÖ" için kullanım izni alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin sözlü onamları alınmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 18,82±1,14'tür. Girişim (18,79±1,13), kontrol (18,84±1,17) ve kontrol grubundaki öğrencilerin yaş ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır (p>0,05).

Her bir uyum alanında davranış, uyaran, hemşirelik tanısı, amaç, sonuç kriterleri, hemşirelik girişimleri ve değerlendirme yapılmıştır. Hemşirelik girişimleri seçilirken NIC'in hemşirelik tanıları için önerdiği girişimlere ve uyarana yönelik olmasına özen gösterilmiştir [6]. NOC sonuç kriterleri göz önünde bulundurularak, hemşirelik sürecinin değerlendirme basamağında, amaca ulaşılma durumu değerlendirilmiştir [7]. Girişim grubuna RUM temelli girişimlerin DYÖ puan ortalamalarına etkisi tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: DYÖ toplam puan ortalamalarının ve medyanlarının grup içi ve gruplar arası karşılaştırması

Grup	Girişim				Kontrol			Test İstatistiği; p-değeri
	$\bar{X} \pm SS$	$\tilde{X}$ [min − max]	Grup içi	Post-hoc	$\bar{X} \pm SS$	$\tilde{X}$ [min − max]	Grup içi	Gruplar arası
DYÖ$_{ön}$	20,16±3,44	19 [15-26]	Fr=33,444 **p<0,001**	**Ön-Son: p<0,001 Ön-İz: p=0,001**	18,79±3,51	18 [15-25]	Fr=0,605 p=0,739	U=135,0 p=0,181
DYÖ$_{Son}$	9,58±2,95	9 [5-16]			18,79±3,28	18 [15-24]		**U=6,0 p<0,001**
DYÖ$_{İzlem}$	11,42±3,2	11 [6-19]			18,37±2,95	17 [14-24]		**U=19,0 p<0,001**

Fr: Friedman test istatistiği, U: Mann Whitney U test istatistiği, p<0,05 Anlamlılık düzeyi

Girişim ve kontrol gruplarında DYÖ ölçeklerinin grup içi ve gruplar arasında puan medyanları karşılaştırılmıştır. Buna göre girişim grubundaki bireylerin DYÖ medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p<0,001). Post-hoc karşılaştırmalar yapıldığında; ön-son (p<0,001) ve ön-izlem (p=0,001) medyanları arasında anlamlı fark saptanmıştır. Girişim grubundaki bireylerin ön ölçüm medyanları anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Kontrol grubundaki bireylerde DYÖ puan medyanlarının grup içi karşılaştırmalarında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanamamıştır (p>0,05). Gruplar arası karşılaştırmalarda DYÖson (p<0,001), DYÖizlem (p<0,001) medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır. DYÖ puan medyanları girişim grubunda düşük saptanmıştır. Elde edilen bulgular,

araştırmanın "*Roy Uyum Modeli temelli girişimler uygulandıktan sonra, girişim ve kontrol gruplarının Duygusal Yeme Ölçeği puan ortalamaları arasında girişim grubu lehine anlamlı farklılık vardır."* hipotezini doğrulamaktadır.

Girişim grubuna RUM temelli girişimlerin DYBÖ puan ortalamalarına ve medyanlarına etkisi tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: DYBÖ toplam puan medyanlarının grup içi ve gruplar arası karşılaştırması

Grup	Girişim				Kontrol			Test İstatistiği ; p-değeri
	$\bar{X} \pm SS$	$\tilde{X}$ [min − max]	Grup içi	Post-hoc	$\bar{X} \pm SS$	$\tilde{X}$ [min − max]	Grup içi	Gruplar arası
DYBÖ$_{Ön}$	83,05±20,74	87 [46-112]	**Fr=25,529 p<0,001**	**Ön-Son: p<0,001 Ön-İz: p<0,001**	83,63±19,96	89 [46-115]	Fr=3,231 p=0,199	U=176,5 p=0,907
DYBÖ$_{Son}$	96,32±16,2	100 [60-118]			83,89±19,9	89 [46-115]		**U=105,0 p=0,027**
DYBÖ$_{İzlem}$	96,26±15,96	101 [61-117]			83,95±19,45	90 [48-114]		**U=101,5 p=0,021**

Fr: Friedman test istatistiği, U: Mann Whitney U test istatistiği, p<0,05 Anlamlılık düzeyi

Girişim ve kontrol gruplarında DYBÖ'nin grup içi ve gruplar arasında puan medyanları karşılaştırılmıştır. Girişim grubundaki bireylerin DYBÖ medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p<0,001). Post-hoc karşılaştırmalar yapıldığında; ön-son (p<0,001) ve ön-izlem (p<0,001) medyanları arasında anlamlı fark saptanmıştır. Girişim grubundaki bireylerin ön ölçüm medyanları anlamlı düzeyde düşüktür. Kontrol grubundaki bireylerde DYBÖ ölçek puan medyanlarının grup içi karşılaştırmalarında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanamamıştır (p>0,05). Gruplar arası karşılaştırmalarda DYBÖ$_{son}$ (p=0,027) ve DYBÖ$_{iz}$ (p=0,021) medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır. DYBÖ toplam puan medyanları kontrol grubunda daha yüksek olduğu bulunmuştur. Elde edilen bulgular, araştırmanın "*Roy Uyum Modeli temelli girişimler uygulandıktan sonra, girişim ve kontrol gruplarının Duyguları Yönetme Becerileri Ölçeği puan ortalamaları arasında girişim grubu lehine anlamlı farklılık vardır."* hipotezini doğrulamaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Girişim ve kontrol gruplarında DYÖ ön test medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmaması (p>0.05), araştırma öncesinde iki grubun duygusal yeme davranışlarının benzer olduğunu göstermektedir. Girişim ve kontrol grubunun son test ölçümlerinde, DYÖ medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Son test ölçümünde, girişim grubundaki öğrencilerin DYÖ toplam puan medyanlarının kontrol grubunda

öğrencilerden anlamlı olarak düşük olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). RUM temelli girişimlerin uygulandığı görüşmelerin bitiminde puan ortalamasının 9,58±2,95'e düştüğü görülmüştür. Bireyin uyumunu arttırmak için, hemşirelik girişimleri ile uyaranları değiştirmeyi ya da bireyin baş etme becerilerini güçlendirmeyi sağlamaktadır. Bu düşüş ile NANDA hemşirelik tanılarından "Beslenmede güçlenmeye hazır oluş", tanısına özgü planlanan NIC hemşirelik girişimlerinden "Beslenme yönetimi", "Öğretim: Beslenme" girişimlerinin duygusal yeme davranışını azaltmada etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir. Girişim ve kontrol grununun 1. Ay izlem ölçümlerinde DYÖ medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. 1. ay izlemde, girişim grubunun DYÖ toplam puan medyanı, son testte olduğu gibi kontol grubundan düşük olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Girişim grubunda RUM temelli hemşirelik girişimlerinin etkisi, duygusal yeme davranışında bir ay boyunca devam etmiş ve 21 puanın altında kalmıştır.

Girişim ve kontrol gruplarında DYBÖ ön test medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmaması, araştırma öncesinde iki grubun duyguları yönetme becerilerinin benzer olduğunu göstermektedir. Araştırma bulgularına göre, girişim grubundaki öğrencilerin DYBÖ puan ortalaması 83,05±20,74 kontrol grubundaki öğrencilerin ise 83,63±19,96 olduğu görülmüştür. Girişim ve kontrol gruplarında DYBÖ ön test medyanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmaması ($p>0.05$), araştırma öncesinde iki grubun duyguları yönetme becerilerinin benzer olduğunu göstermektedir. Girişim ve kontrol grubunun son test ölçümlerinde, kontrol grubunun duyguları yönetme becerilerinin anlamlı fark göstermediği, girişim grubunun ise ön teste göre anlamlı bir şekilde artış gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Kontrol grubunun orta düzeyde olan duyguları yönetme becerileri orta düzeyde kalırken, girişim grubunun puanın yükseldiği saptanmıştır. Bireyin uyumunu arttırmak için, hemşirelik girişimleri ile uyaranları değiştirmeyi ya da bireyin baş etme becerilerini güçlendirmeyi sağlamaktadır. Bu yükseliş ile NANDA hemşirelik tanılarından "Baş etmede güçlenmeye hazır oluş", tanısına özgü planlanan NIC hemşirelik girişimlerinden "Baş etmeyi güçlendirme", "Etkisiz baş etme" tanısına özgü planlanan "duygudurum yönetimi", "özetkililiği güçlendirme", "özfarkındalığı güçlendirme" gibi girişimlerin girişimlerin duyguları yönetme becerilerini arttırmada etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir. İzlem Test Ölçümleri: Girişim ve kontrol grubunun izlem test ölçümlerinde, kontrol grubunun duyguları yönetme becerilerinde anlamlı fark saptanmazken, girişim grubunda izlem testinde, son testte olduğu gibi, ön teste göre anlamlı bir artış olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Girişim grubunda RUM temelli girişimlerin etkisi bir ay boyunca devam etmiş ve DYBÖ toplam puan ortalamalarının yüksek düzeyde kalmıştır.

Araştırma sonucunda, duygusal yeme davranışında Roy Uyum Modeli temelli girişimler sonrasında, girişim grubunun DYÖ puan ortalamaları, kontrol grubuna göre daha düşük, DYBÖ puan ortalamaları, kontrol grubuna göre daha yüksek çıkmış olup girişim ve kontrol grubu aralarındaki fark girişim grubu lehine anlamlıdır. Duygusal yeme davranışı olan bireylerin bütüncül değerlendirilmesi için bu araştırmada saptanan hemşirelik tanısı ve tanıya özgü girişimlerin dikkate alınması, lisans eğitim programında, öğrencilerin duygularını yönetme becerilerini arttırmaya yönelik eğitim verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: duygusal yeme, roy uyum modeli, duygu yönetimi

KAYNAKLAR

- Serin Y, Şanlıer N. Derleme Duygusal yeme, besin alımını etkileyen faktörler ve temel hemşirelik yaklaşımları. *Psikiyatr Hemşireliği Derg*. 2018;9(2):135-146. doi:10.14744/phd.2018.23600
- Arslantaş H, Dereboy F, İnalkaç S, Yüksel R. Sağlık Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Yeme ve Etkileyen Faktörler. 2021;6(1):105-111.
- Haahr M. RANDOM.ORG: True Random Number Service. Published 2021. https://www.random.org
- Arslantaş H, Dereboy F, Yüksel R, İnalkaç S. Duygusal Yeme Ölçeği ' nin Türkçe Çevirisinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikiyatr Derg*. 2020;31(2):122-130.
- Çeçen RA. Duyguları Yönetme Becerileri Ölçeğinin Geliştirilmesi Geçerlik ve Güvenirlk Çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehb Derg*. 2006;3(26):101-113.
- Bulechec G, Butcher H, McCloskey J, Dochterman J. *Nursing Interventions Classification (NIC)*. Istanbul Nobel Medical Bookstore; 2017.
- Moorhead S, Johnson M, Maas M, Swanson E. *Nursing Outcomes Classification (NOC)*. Mosby Elsevier; 2008.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN SOSYAL DESTEĞİN SİBER ZORBALIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE SİBER MAĞDURİYETİN ARACILIK ROLÜ

Pınar TEKTAŞ[1] ve Elif Deniz KAÇMAZ[2]
[1,2]İzmir Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği A.D., Menemen, İzmir, Türkiye

Giriş

Siber zorbalık, bilgisayar, cep telefonu ve diğer iletişim teknolojileri aracılığıyla birey ya da gruba karşı yapılan istemli ve tekrarlanan zarar verme davranışlarının tümü olarak tanımlanmaktadır [1-4]. Siber mağduriyet, bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla birey ya da grubun, özel ya da tüzel bir kişiliğin, teknik ya da ilişkisel tarzda zarar verici davranışlara maruz kalması ve bu davranışlardan maddi ya da manevi olarak mağduriyet yaşaması durumudur [4]. Siber zorbalık ve siber mağduriyet ile ilgili yapılan çalışmalar sorunun Dünya'da ve ülkemizde yaygın olduğunu göstermektedir. Algılanan sosyal destek hem siber zorba olma ve siber mağdur olma ile yakından ilişkili olan hem de siber zorbalık ve siber mağduriyet üzerinde önleyici etkisi olan bir kavramdır [5]. Literatürde siber zorbalık ve mağduriyet arasındaki ilişkiyi, sosyal desteğin siber zorbalık ve siber mağduriyet üzerindeki etkisini inceleyen çalışmalar olduğu görülmektedir. Ancak algılanan sosyal desteğin siber zorbalık üzerindeki etkisinde siber mağduriyetin aracı bir rol oynayıp oynamadığı açıkça belirtilmemiştir.

Araştırmanın Hipotezleri:

Hipotez 1 H_1: "Algılanan Sosyal Destek" "Siber Mağduriyet" üzerinde etkilidir.

Hipotez 2 H_1: "Siber Mağduriyet" "Siber Zorbalık" üzerinde etkilidir.

Hipotez 3 H_1: "Algılanan Sosyal Destek" "Siber Zorbalık" üzerinde etkilidir.

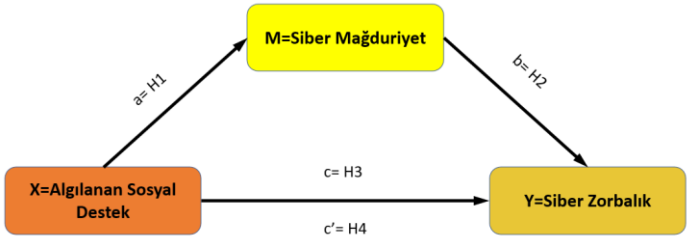
Hipotez 4 H_1: "Algılanan Sosyal Destek" ile "Siber Zorbalık" arasındaki ilişkide "Siber Mağduriyet" aracılık rolüne sahiptir.

Amaç

Bu çalışma üniversite öğrencilerinde algılanan sosyal desteğin siber zorbalık üzerindeki etkisinde siber mağduriyetin aracılık rolünü incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Algılanan sosyal destek, siber zorbalık ve siber mağduriyet arasındaki nedensel ve aracı ilişkiye dayanan araştırmanın kuramsal modeli ve hipotezleri Şekil-1'de görülmektedir.

Şekil 1. Araştırma modeli

Araştırmanın modelinde; algılanan sosyal desteğin siber zorbalık üzerindeki etkisinde, siber mağduriyetin aracılık rolü ele alınmıştır.

Çalışmanın evrenini bir devlet üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesi bölümünde öğretim döneminde öğrenim gören 1426 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aşamasında toplam 864 öğrenciye ulaşılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Veriler Tanıtıcı Bilgi Formu", "Üniversite Öğrencileri İçin Yenilenmiş Siber Zorbalık Envanteri" ve "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (MSPSS)" kullanılmıştır [6,7]. Ayrıca aracı değişken incelemesi Hayes (2018) tarafından geliştirilen "Process Makro" kullanılarak yapılmıştır [8]. Aracılık rolünün incelenmesi amacıyla Model 4 kullanılmıştır. Çalışmanın yürütülebilmesi için bir üniversitenin Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan etik kurul izni alınmıştır (Karar no:758, Tarih: 09.11.2022); çalışmaya katılan katılımcılardan ise bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Bulgular

Örneklemin "SZE- Siber Zorbalık Alt Boyutu" puanları 20 ile 99 arasında değişmekte olup örneklem ortalaması 15.1 ± 4.9 olarak hesaplanmıştır. Siber Zorbalık Envanteri "Siber Mağduriyet Alt Boyutu" puanları 12-41 arasında değişmekte olup örneklem ortalaması 17.2 ± 6.1'dir. Örneklemin "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği" puanları 12-84 arasında değerler almış olup örneklem ortalaması 56.2 ± 20.0 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin Aile Alt Boyutu için hesaplanan puan aralıkları 4-28 olup bu alt boyuta ait ortalama puan 21.2 ± 6.9'dur. Ölçeğin bir diğer boyutu olan Arkadaş Alt Boyutu için hesaplanan puan aralığı 4-28 olup örneklem ortalaması 19.4 ± 7.7'dir. ASD Ölçeği Özel İnsan Alt Boyutu için puan aralığı 4-28 hesaplanmış olup örneklem ortalaması 15.7 ± 9.6'dır. Ölçüm araçlarına ilişkin ortalama değerler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Ölçüm araçlarına ilişkin ortalama değerler

Ölçüm Aracı	Min.	Max.	Ortalama	Stn.Sapma
SZE-Siber Zorbalık Alt Boyutu	12	45	15.1	4.9
SZE-Siber Mağduriyet Alt Boyutu	12	41	17.2	6.1
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği	12	84	56.2	20.0
ASD- Aile Alt Boyutu	4	28	21.2	6.9
ASD- Arkadaş Alt Boyutu	4	28	19.4	7.7
ASD- Özel İnsan Alt Boyutu	4	28	15.7	9.6

SZE= Üniversite Öğrencileri İçin Yenilenmiş Siber Zorbalık Envanteri; **ASD=** Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği

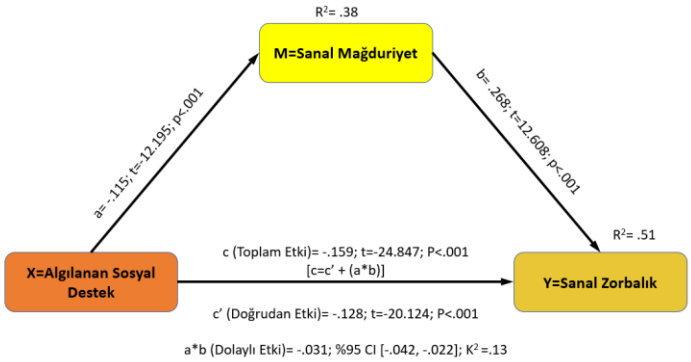
Çalışmada yer alan ölçüm araçlarının birbiri ile ilişkisi incelendiğinde "Algılanan Sosyal Destek" ile "Siber Zorbalık" arasında orta düzeyde, negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (r=-.646; r^2=.42; p<.001). Bu bulguya göre sosyal destek düzeyi arttıkça siber zorbalık puanı azalmaktadır. "Algılanan Sosyal Destek" ve "Siber Mağduriyet" ilişkisi incelendiğinde bu iki değişken arasında düşük düzeyde, negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (r=-.384; r^2=.15; p<.001). Bu bulguya göre algılanan sosyal destek düzeyi arttıkça siber mağduriyet puanı azalmaktadır. "Siber Mağduriyet" ile "Siber Zorbalık" ilişkisi incelendiğinde ise bu iki değişken arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (r=.626; r^2=.15; p<.001). Bu bulguya göre siber zorbalık düzeyi arttıkça siber mağduriyet puanı da artış göstermektedir. Ölçüm araçlarına ait ilişkiler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Ölçüm araçlarına ait ilişkiler

Ölçüm Aracı	n	1. ASD	2. Siber Zorbalık	3. Siber Mağduriyet
1. ASD		**1**		
2. Siber Zorbalık	864	r= -.646 (p= .000)	**1**	

3. Siber Mağduriyet	r= -.384 (p= .000)	r= .626 (p= .000)	**1**

"Algılanan Sosyal Desteğin" "Siber Zorbalık" üzerine etkisinde, "Siber Mağduriyetin" aracılık rolü Şekil 2'de gösterilmiştir (Şekil 2).

Şekil 2. Aracılık testine ilişkin diyagram

Araştırmanın bulgularına göre, "algılanan sosyal destek, siber mağduriyet üzerinde etkilidir", "siber mağduriyet, siber zorbalık üzerinde etkilidir", "algılanan sosyal destek, siber zorbalık üzerinde etkilidir", "algılanan sosyal destek ile siber zorbalık arasındaki ilişkide siber mağduriyet aracılık rolüne sahiptir" hipotezleri kabul edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın bulgularına göre Algılanan Sosyal Destek ile Siber Mağduriyet arasında anlamlı düzeyde ve negatif yönde ilişki olduğu; algılanan sosyal desteğin siber mağduriyeti anlamlı düzeyde negatif yönde etkilediği belirlenmiştir. Araştırmada siber mağduriyet ile siber zorbalık arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu; bireylerin siber mağduriyet düzeyleri arttıkça siber zorbalık düzeylerinin de arttığı belirlenmiştir. Araştırmada algılanan sosyal destek değişkeninin siber zorbalık değişkeni üzerindeki etkisinin istatistiksel olarak negatif yönlü ve anlamlı olduğu belirlenmiştir. Araştırmada "Algılanan Sosyal Destek" ile "Siber Zorbalık" arasındaki ilişkide "Siber Mağduriyet" in aracılık rolüne sahip olduğu belirlenmiştir. Algılanan sosyal destek, siber zorbalık üzerinde azaltıcı etkiye sahip olmakla birlikte siber mağduriyet bu etkiyi azaltmaktadır. Algılanan sosyal desteğin bireylerin siber zorbalık davranışı üzerinde azaltıcı etkisi olmasına karşın siber mağduriyetin bu ilişkide aracılık rolü ediyor olması siber mağduriyetin siber zorbalık için önemli bir belirleyici olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Siber mağduriyet yaşayan öğrencinin sosyal desteği yüksek olsa bile siber mağdur olmanın yaşattığı duygusal ve psikolojik yükler ile siber zorbalıkta bulunabilirler. Yaşanan bu duygular öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerini olumsuz etkileyerek gençlerin siber zorbalık davranışını artırabilir [9]. Bu sonuçlar doğrultusunda, gençlerin sosyal

destek kaynaklarını harekete geçirecek çalışmaların yapılması, üniversitelerde sosyal ilişkileri destekleyecek etkinliklerin arttırılması, siber mağduriyetin arkadaşlık ilişkileri üzerinde etkisini inceleyen çalışmaların yapılması, siber mağduriyet yaşan kişilerin yaşadıklarını paylaşması ve gerektiğinde psikolojik yardım almaları için desteklenmesi, siber zorbalık ve siber mağduriyet nedenlerinin belirlenmesi için konu ile ilgili nitel çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: sosyal destek, siber zorbalık, siber mağduriyet

KAYNAKLAR

- Li, Q. (2006). Cyberbullying İn Schools: A Research Of Gender Differences. School Psychology International.27, 157–170.
- Belsey, B. (2007). Cyberbullying: A Real And Growing Threat. ATA Magazine 88. (1), 14-27.
- Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2018). Cyberbullying research summary: Cyberbullying and suicide. Online: http://www.cyberbullying.us/myspace_youth_research.pdf
- Arıcak, O.T., Tanrıkulu, T. ve Kınay, H. (2012). Siber Mağduriyet Ölçeği'nin İlk Psikometrik Bulguları. Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi; 2(11), 1-6
- Yiğit, M. F. , Keskin, S., Yurdugül, H. (2018). Ortaokullarda Siber Zorbalık ve Aile Desteği Arasındaki İlişkinin Cinsiyet, İnternet Kullanımı ve Öğrenim Düzeyi Bağlamında İncelenmesi. Addıcta: the turkısh journal on addıctıons. 5(2): 249-284.
- Tanrıkulu, İ. (2015). The relationships between cyber bullying perpetration motives and personality traits: Testing uses and gratifications theory. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eker, D., Arkar, H. ve Yaldız, H. (2001). Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi, 12*(1), 17-25.
- Hayes, A. F. (2018). Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach (2nd ed.). New York, NY: Guilford Press.
- Peker, A., Eroğlu, Y. & Ada, Ş. (2012). Ergenlerde siber zorbalığın ve mağduriyetin yordayıcılarının incelenmesi. Abant İzzet baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12 (2), 185-206.

TİDAL MODELİN İYİLEŞME SÜRECİNE ETKİSİ: SİSTEMATİK BİR İNCELEME

Emel ÖZTÜRK TURGUT[1], Mahire Olcay ÇAM[2], Sema ÇEVİK[3]
[1]Arş. Gör. Dr., Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, İzmir
[2]Prof. Dr., Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, İzmir
[3]Hemşire, Akkuyu Nükleer Santrali, Mersin

Giriş: Tidal Model 2000'li yılların başından itibaren psikiyatri hemşireliğinde kullanılan bir iyileşme modelidir. Kişilerin yaşam hikayesine odaklanma, sorunların çözümlerini kişinin kendisinin bulup harekete geçmesi üzerinde çalışmaya dayalıdır. Sağlık çalışanları destekleyen ve eşlik eden roldedir. Klinik alanda kullanımı toplum ruh sağlığına göre daha yaygındır. Bakım sürecini olumlu etkilediği belirtilmektedir [1,2].

Amaç: Bu sistematik derleme bir iyileşme modeli olarak Tidal Modelin iyileşme süreci üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla yürütülmüştür. Bu amaç kapsamında aşağıdaki soruların yanıtları incelenmiştir:

- Hangi gruplara Tidal modele dayalı bir bakım sunulmaktadır?
- Tidal modelin kullanıldığı araştırmalarda hangi kavramlar çalışılmaktadır?
- Tidal model tedavi ve iyileşme süreci üzerinde nasıl etkili?

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki sistematik derlemede PICOS desen kullanılmıştır. Tidal modelin kullanıldığı ruhsal sorunu ve/veya ruhsal hastalığı olan kişilerle ve sağlık çalışanlarıyla yürütülen, klinik ve toplum temelli merkezlerde yürütülen araştırmalar incelenmiştir. Tidal model uygulamadan önceki ve uygulandıktan sonraki veriler karşılaştırılmıştır. Hizmet alanlar açısından iyileşmeyi belirleyen kalma süresi, nüks sayısı, semptom yönetimi, tedaviye uyum, bakım sürecinden alınan doyum, baş etme, dayanıklılık gibi kavramlar üzerine etkisi; sağlık profesyonelleri açısından ise iyileşmeyi etkileyebilecek doyum süreci ve ilgili kavramlar ele alınmıştır.

Dahil Olma Kriterleri

Araştırma makalesi olması

Randomize kontrollü

Deneysel

Yarı deneysel

Tam metin erişimin olması

İngilizce ve/veya Türkçe yayınlanmış olması

Dışlama kriterleri

Derleme olması

Sistematik derleme ve çeşitleri

Klinik trial olması- preprint

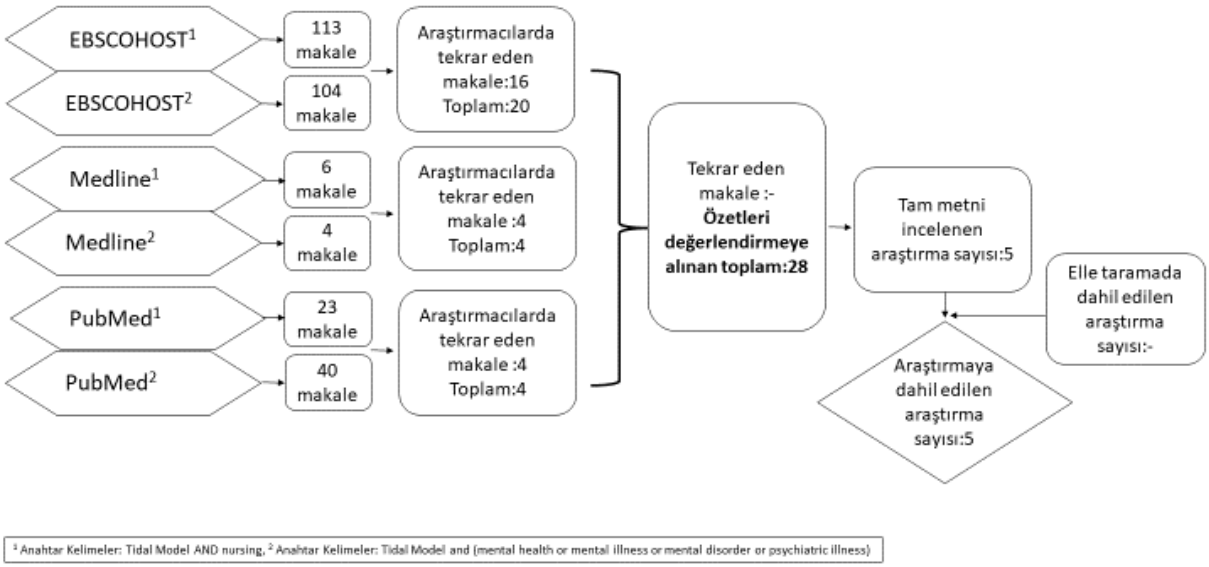
Nitel araştırmalar

Olgu sunumu

Tez olması

Araştırmanın ilk aşamasında PROSPERO kaydı yapılmıştır. PRISMA kılavuzundan yararlanılmıştır. İki araştırmacı, birbirinden bağımsız şekilde Ağustos- Eylül 2023 tarihlerinde "Tidal Model AND nursing" ve "Tidal Model and (mental health or mental illness or mental disorder or psychiatric illness)" anahtar kelimeleri ile EBSCOHOST, Medline ve PubMed veri tabanlarında tarama yapmıştır. Ulaşılan makaleler ilk etapta isimlerine göre değerlendirilmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan kontrol listesine göre araştırmanın amacına, dahil olma kriterlerine "uygun- kısmen uygun- uygun değil" şeklinde değerlendirilmiştir. Araştırmacıların "uygun ve kısmen uygun" olarak değerlendirdikleri makaleler üzerinde birlikte çalışmış ve tek bir liste oluşturmuştur. İkinci etapta araştırmacılar yine birbirinden bağımsız bir şekilde makalelerin isimlerine göre oluşturulan son liste doğrultusunda özetleri incelemiş, "uygun ve kısmen uygun" olarak belirledikleri makaleleri birlikte değerlendirerek yeni bir liste oluşturmuştur. Seçilen makalelerin tam metinleri incelenmiştir. Tam metinlerin kaynakları da incelenmiştir. Sistematik derleme beş araştırma ile tamamlanmıştır (Şema 1). Verilerin değerlendirilmesinde Word ve Excel programlarından yararlanılmıştır.

Şema 1. Sistematik derlemeye dahil olacak araştırmaları belirleme süreci (PRISMA)

Bulgular: Stevenson ve arkadaşları (2002), Cook ve arkadaşları (2005), Berger (2006), Savaşan ve Çam (2017) ve Öztürk Turgut ve Çam (2020) bu sistematik derleme kapsamında incelenmiştir [3,4,5,6,7]. Araştırmanın ikisinin ön test- son test uygulamalı, birinin hermenötik fenomenoloji, birinin randomize kontrollü, birinin ise ön test- son test uygulamalı kontrol gruplu deneysel araştırma olduğu belirlenmiştir. Genellikle ruhsal sorunu/hastalığı olan kişilerde ve klinik ortamda uygulamaların yapıldığı görülmüştür. Tidal modelden yararlanılan kliniklerde hastaların bekleme ve yatış süresinin azaldığı, hastaların sağlık çalışanları ile iletişiminin ve iş birliğinin, umudun arttığı saptanmıştır. Hem hemşirelerin hem de hastaların bakım sürecinden doyum aldığı belirlenmiştir [3,4,5,6,7].

Tartışma: Umut ve tedaviye uyum öne çıkan kavramlar olmuştur. Her iki kavram da ruhsal hastalıkların tedavisi ve sorunların çözümünde; tedavinin sürekliliğini, bakımdan alınan doyumu, günlük işlevselliği artırılması açısından önemlidir [8,9,10,11]. Tidal modelin bakımın kalitesi, sürekliliği ve zaman yönetimi açısından katkı sağladığı düşünülebilir. Ancak kanıt değeri açısından bakıldığında yalnızca bir araştırma randomize kontrollü, bir araştırma kontrol gruplu olarak yürütülmüştür. Kanıta dayalı uygulamaların artmasının Tidal modelin yaygınlığı açısından da önemli olduğu düşünülmektedir.

Sonuç: Ruhsal hastalığı/sorunu olan kişilerde umut ve tedaviye uyum çalışmalarında Tidal modelden yararlanılabileceği görülmektedir. Bu iki kavramın etkileri dikkate alındığında hastaların/kişilerin yaşam doyumu, bakım doyumu ve işlevselliklerine yönelik Tidal modele dayalı girişimlerin etkisi incelenebilir. Genellikle klinik uygulamalarda modelden yararlanılsa da toplum merkezli çalışmaların da olduğu belirlenmiştir. Farklı örneklem gruplarında kanıta dayalı araştırmaların yürütülmesi; uygulamalarda çağın gereksinimlerinin dikkate alınması önerilebilir.

Anahtar kelimeler: model, hemşirelik, sistematik derleme

KAYNAKLAR

- Barker P, Buchanan- Barker P. The Tidal Model a Guide For Mental Health Professionals. Londra ve New York: Routlegde Taylor and Francis Group, 2005.
- Tidal Recovery and Reclamation. http://www.tidal-model.com/history.html [cited 2017 December 30]. Erişim tarihi: 11.09.2023.
- Stevenson C, Barker P, Fletcher EJudgement days: developing an evaluation for an innovative nursing model. Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing 2002; 9: 271–276.
- Cook NR, Phıllıps BN, Sadler D. The tidal model as experienced by patients and nurses in a regional forensic unit. Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing 2005; 12: 536–540.
- Berger JL. Incorporation of the tidal model into the interdisciplinary plan of care- a program quality improvement project. Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing (2006); 13: 464–467.
- Savaşan A, Çam O. The Effect of the psychiatric nursing approach based on the tidal model on coping and self-esteem in people with alcohol dependency: a randomized trial. Archives of Psychiatric Nursing 2017; 31: 274–281.
- Öztürk Turgut E, Çam MO. The Effect of Tidal Model- Based Psychiatric Nursing Approach on the Resilience of Women Survivors of Violence, Issues in Mental Health Nursing 2020; 41(5): 429-437

- Demirkol ME, Tamam L, Evlice YE, Karaytuğ MO. Psikiyatri hastalarının tedaviye uyumu. Cukurova Medical Journal 2015; 40(3): 555- 568.
- Şahin Altun Ö, Olçun Z. Şizofreni hastalığında umut kavramı. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi 2018; 5(1): 107- 112.
- Morris CD, Miklowitz DJ, Wisniewski SR, Giese AA, Thomas MR, Allen MH. Care satisfaction, hope, and life functioning among adults with bipolar disorder: data from the first 1000 participants in the Systematic Treatment Enhancement Program. Comprehensive Psychiatry 2005; 46: 98– 104.
- Doğan Ç, Baysan Arabacı L, Ayakdaş Dağlı D. The relationship between hope-hopelessness levels and ways of coping with stress of addicted patients on probation. Turkish J Clinical Psychiatry 2022;25:93-100.

AFETLERDE ÇOCUK VE ERGEN RUH SAĞLIĞI

Oya Sevcan ORAK
Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye

Giriş

Yaşamın doğal akışını bozarak "normal" yaşamı durduran, büyük can kayıplarıyla birlikte etkilenen gruplarda ekonomik ve sosyal yönden hasarlar ortaya çıkaran, bireylerin ve toplumun baş edebilme sistemlerinin üstünde problemlere sebep olan doğal ya da insan kaynaklı olaylardır. Dünyada her yıl milyonlarca çocuk ve ergen doğrudan ya da dolaylı olarak afetlerden etkilenmektedir. Diğer yandan çocuk ve ergenler homojen bir grubu oluşturmamakta ve aynı olaya karşı farklı tepkiler verebilmektedir. Çocuk ve ergenler maruz kalma durumuna göre birinci, ikinci ve üçüncü derece grup olarak sınıflandırılmaktadır. Birinci gruptakiler, afetten birinci derecede etkilenenler, travmayı doğrudan yaşayanlardır. İkinci gruptakiler, birincil mağdurların yakınları, travmatik olaya tanıklık edenlerdir. Üçüncü gruptakiler ise afet bölgesinde yaşamayıp stres tepkileri yaşayanlardır. Bu üç gruptaki çocuk ve ergenlerin ortak gereksinimleri olduğu gibi travmatik deneyimin etkisi yönünden bireysel gereksinimleri de bulunmaktadır. Afet sonrası çocuk ve ergenlerin ruhsal durumu yaş, cinsiyet, sosyal destek, ekonomik koşullar, yakınların ölümü, çevreden ayrılma, afet öncesi döneme ait travmatik deneyimler, yaşanan krizin niteliği, daha önce başka travmatik olaylar yaşama gibi değişkenlere bağlı olarak değişmektedir.

Afet Travmasına Yönelik Çocuk Ve Ergenlerin Tepkileri

Çocuk ve ergenler afet travmasına yönelik gelişimsel düzeyine özgü tepkiler vermektedir. Afet sonrası çocuk ve ergende ortaya çıkan her tepki ruhsal sorun olarak değerlendirilmese bile gözlem ve takip gerektirmektedir. Çocuk ve ergenler afet travmasına yönelik fiziksel, duygusal ve davranışsal tepkiler vermektedir. Fiziksel tepkiler çocuk ve ergenlerde benzer özelliklerde ortaya çıkmaktadır. Bunlar iştah kaybı-iştah değişiklikleri, karın ağrısı, mide-barsak problemleri, uyku problemleri, kabus görme, cilt döküntüleri, ağrı yakınmalarıdır. Duygusal tepkiler yaşa göre farklılık gösterebilmektedir. 1-5 yaş arasında anksiyete, korku, çabuk öfkelenme-öfke patlamaları, keder, içe kapanma, aşırı ağlama; 6-11 yaş arasında öfkeli olma, güvensiz hissetme, tetikte olma, kontrol kaybı, okul ve arkadaşlara ilgili kaybı ve 12-18 yaş arasında akranlara ilgili kaybı, hoşa giden aktivitelere ilgi kaybı, keder, yetersizlik ve çaresizlik ortaya çıkmaktadır. Benzer şekilde davranışsal tepkiler de yaşa göre değişebilmektedir. 1-5 yaş arasında enürezis, parmak emme, ebeveynlerden ayrılmak istememe, karanlık korkusu, sürekli ağlama, tetikte olma ve irkilme; 6-11 yaş arasında saldırgan davranışlar, hiperaktivite, kurallara

uygunsuz davranışlar ve regresif davranışlar; 12-18 yaş arasında ise isyankar olma, dikkati odaklayamama, kurallara uygunsuz davranışlar, sorumluluk almada azalma, öfke patlamaları, enerji düzeyinde azalma-pasiflik, içe kapanma ve madde kullanımı görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde 2005 yılının Ağustos ayında yaşanan Katrina Kasırgası 1600'den fazla can kaybına sebep olmuştur. Bu afetten sağ kurtulan 9-18 yaş arasındaki 2200 çocuk ve ergenle yapılan değerlendirmede depresif hissetme, öfkelenme, konsantre olmada zorluk yaşama, gelecek hakkında endişelenme, kasırgayı düşünürken sıkıntıya girme ve öfkelenme gibi sorunlar tespit edilmiştir. Ayrıca değerlendirilen çocuk ve ergenlerin yarısının ruhsal hastalık tanı kriterlerini karşıladığı, en sık görülen ruhsal hastalık tanısının travma sonrası stres bozukluğu (TSSB)ve depresyon olduğu bildirilmiştir. Ayrıca ruhsal hastalık tanısı konan çocukların %37'sinin afet öncesine ait travmatik bir deneyim veya kayıp öyküsünün bulunduğu belirtilmiştir.

Afet Travması Yaşayan Çocuk ve Ergene Yönelik Müdahalede Önemli Hususlar

- Çocuk ve ergenlerin tepkilerinin etrafındaki yetişkinlerin tepkilerinden etkilendiği bilinmeli ve müdahale programı çevredeki yetişkinleri de kapsamalıdır.
- «Güven» algısı değişime uğradığından müdahalede doğaya, kendine, aile bireylerine, dünyaya olan güvenin yeniden kazandırılması aşamalı olarak çalışılmalıdır.
- Çocuk ve ergenlerin afet sonrası "kontrol kaybı" hislerine yönelik olarak kontrol duygusu kazandırma, bilişsel yeniden yapılandırma amaçlı müdahaleler önemlidir.
- Ergenlerde kendini ya da başkalarını suçlama eğilimi vardır. Bu duygularını açığa çıkarmak ve yargılamadan kabul edici bir yaklaşımla müdahaleye devam etmek gerekmektedir.
- Çocuk ve ergenler kendilerine ve sevdiklerine zarar gelebileceğine ilişkin korkular yaşarlar. Duyguların açığa çıkmasını sağlayan çalışmalar önemlidir.
- Medyanın zararlı etkisi süreci etkiler. Bu doğrultuda medyanın olumsuz etkisinden korumaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Okul, akran ilişkileri, çevreyle ilişkiler gibi sosyal işlevsellik alanlarında performans beklentisi esnetilmeli ve aşamalı sosyalleşme planı uygulanmalıdır.
- Zamanlama önemlidir. Erken dönemde psikoterapötik uygulamalara başlanmamalıdır. Öncelikle psikolojik ilkyardım müdahaleleri, sonrasında aşamalı olarak hazır bulunma düzeyine göre müdahaleler planlanmalıdır. Çocuk ve ergenlerle yürütülen psikososyal hizmetler üç aşamalı bir yapıda olmalıdır. Birinci aşama akut destek aşamasıdır ve psikolojik ilkyardım, sıkıntıların azaltılması, sakinleştirme, güvenlik, destek,

değerlendirme içeriklerine sahiptir. İkinci aşama orta vade desteği içerir ve uzmanlar tarafından yürütülen sosyal destek, psikoeğitim, kaygı yönetimi, problem çözme becerileri, iletişim becerileri gibi müdahaleleri kapsamaktadır. Üçüncü aşama ise uzun vadede travmaya müdahaleyi içermektedir. Bu aşama travmaya müdahale konusunda uzmanlığı olan ruh sağlığı profesyonelleri tarafından yürütülen kişiye ve soruna göre yapılandırılmış psikoterapi yaklaşımlarını kapsamaktadır. Diğer yandan uygulanan müdahalelerin zamana göre etkisi araştırmalarla ortaya konulmuştur. Yapılan bir araştırmada ilk 4 hafta içinde TSSB olan çocuklara uygulanan bilişsel-davranışçı terapi odaklı müdahalenin destekleyici danışmanlığa kıyasla TSSB gelişme olasılığını azalttığı ortaya konulmuştur. Başka bir araştırmada travma sonrası stres bozukluğu olan çocuklara, travmadan sonraki 2-6 ay içinde uygulanan travma odaklı bilişsel-davranışçı terapinin, TSSB semptomlarının azalmasında etkili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmalarda travmaya yönelik grup terapileri ile aile ve çocuk entegre tedavisi önerilmektedir. Erken müdahaleyi destekleyen 24 afet müdahale çalışmasının bir meta-analizi, maruziyetten sonraki 4 ay içinde yapılan müdahalelerin en büyük etki boyutlarını sağladığını ortaya çıkarmıştır. Çocuk ve ergenlerle afet sonrası ruh sağlığı müdahalelerini inceleyen bir sistematik inceleme çalışmasında müdahale sonrası iyileşmeye yönelik kanıtlar, müdahale uygulanan gruplardaki olumlu farkı ortaya çıkaran sonuçlar, müdahale uygulanan ve uygulanmayan gruplarda olumlu sonuçların ortaya çıktığına ilişkin bulgular, müdahale uygulanmayan gruplarda doğal iyileşmeyi ortaya koyan sonuçlar ve müdahale almayan gruplarda ruhsal iyilik halindeki kötüleşmeyi gösteren kanıtlar raporlamıştır.

Sonuç

Afet sonrası çocuk ve egenler erken dönemden itibaren korunması gereken özellikli bir grubu oluşturmaktadır. Bununla birlikte yaşa ve zamana göre müdahalenin içeriğinin belirlenmesi, erken dönemde psikolojik ilkyardım uygulamalarının yürütülmesi ve hazır olma durumuna göre travmaya yönelik müdahale planının yapılması gerekmektedir. Diğer yandan erken dönemde de çocuk ve ergenlerin afet sonrası semptomlarının takip edilmesi ve gerekli durumlarda bireysel ihtiyaçlara yönelik ruh sağlığı müdahalelerinin planlanıp uygulanması oldukça önemlidir.

KAYNAKLAR

- Berkowitz, SJ, Stover, CS, Marans, SR.The Child and Family Traumatic Stress Intervention: secondary prevention for youth at risk of developing PTSD. J Child Psychol Psychiatry 2011; 52(6): 676–85.

- Cohen JA, Bukstein O, Walter H, Benson SR, Chrisman A, Farchione TR, Hamilton J, Keable H, Kinlan J, Schoettle U, et al, AACAP Work Group On Quality Issues. Practice parameter for the assessment and treatment of children and adolescents with posttraumatic stress disorder. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 2010; 49:414 – 30.
- Hiller, RM, Meiser-Stedman, R, Lobo, S, Creswell, C, Fearon, P, Ehlers, A, et al. A longitudinal investigation of the role of parental responses in predicting children's post-traumatic distress. J Child Psychol Psychiatry 2018; 59(7): 781–9.
- Keskin G. Afetler ve Travma, Travmayı anlamak. Keskin G editör. Afetlerde Ruhsal Sorunlar ve Psikiyatri Hemşireliği Yaklaşımları. 1. Baskı. Ankara. Türkiye Klinikleri, 2023, p. 1-6.
- Meiser-Stedman, R, Smith, P, McKinnon, A, Dixon, C, Trickey, D, Ehlers, A, et al. Cognitive therapy as an early treatment for post-traumatic stress disorder in children and adolescents: a randomized controlled trial addressing preliminary efficacy and mechanisms of action. J Child Psychol Psychiatry 2017; 58(5): 623–33.
- Newman, E., Pfefferbaum, B., Kirlic, N., Tett, R., Nelson, S., & Liles, B. Meta-analytic review of psychological interventions for children survivors of natural and man-made disasters. Current Psychiatry Reports, 2014; 16(9).
- Osofsky, J. Resilience in Katrina's children in the aftermath of the disaster. a Congressional staff briefing, Children in the Eye of the Storm: Lessons Learned From the Hurricane's Children, Washington, DC. Retrieved December, 2006; 13, 2006.
- Pfefferbaum, Betty, et al. "Child disaster mental health interventions, part II: timing of implementation, delivery settings and providers, and therapeutic approaches." Disaster Health 2.1 2014; 58-67.
- Shearer, J, Papanikolaou, N, Meiser-Stedman, R, McKinnon, A, Dalgleish, T, Smith, P, et al. Cost-effectiveness of cognitive therapy as an early intervention for post-traumatic stress disorder in children and adolescents: a trial based evaluation and model. J Child Psychol Psychiatry 2018; 59(7): 773–80.

CHILD AND ADOLESCENT MENTAL HEALTH IN DISASTERS

Oya Sevcan ORAK
Ondokuz Mayıs University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Samsun, TÜRKİYE

Entrance

They are natural or human-induced events that disrupt the natural flow of life, stop "normal" life, cause economic and social damage to the affected groups with great loss of life, and cause problems on the coping systems of individuals and society. Every year, millions of children and adolescents around the world are directly or indirectly affected by disasters. On the other hand, children and adolescents do not constitute a homogeneous group and may react differently to the same event. Children and adolescents are classified as first, second and third degree groups according to exposure status. Those in the first group, those who are primarily affected by the disaster, are those who directly experience the trauma. The second group is the relatives of the primary victims, those who witnessed the traumatic event. The third group is those who do not live in the disaster area and experience stress reactions. Children and adolescents in these three groups have common needs as well as individual needs in terms of the impact of the traumatic experience. The mental state of children and adolescents after a disaster varies depending on variables such as age, gender, social support, economic conditions, death of relatives, separation from the environment, traumatic experiences from the pre-disaster period, the nature of the crisis, and previous traumatic events.

Reactions of Children and Adolescents to Disaster Trauma

Children and adolescents respond to disaster trauma specific to their developmental level. Every reaction that occurs in children and adolescents after a disaster requires observation and follow-up, even if it is not considered a psychological problem. Children and adolescents show physical, emotional and behavioral reactions to disaster trauma. Physical reactions occur with similar characteristics in children and adolescents. These are loss of appetite-appetite changes, abdominal pain, gastrointestinal problems, sleep problems, nightmares, skin rashes, and pain complaints. Emotional reactions may vary depending on age. Between the ages of 1-5, anxiety, fear, irritability-outbursts of anger, grief, introversion, excessive crying; Between the ages of 6 and 11, anger, feeling insecure, being alert, loss of control, loss of interest in school and friends, and between the ages of 12 and 18, loss of interest in peers, loss of interest in pleasant activities, grief, inadequacy and helplessness occur. Similarly, behavioral responses may vary depending on age. Between the ages of 1 and 5, enuresis, thumb sucking, not wanting to separate from parents, fear of the dark, constant crying, being alert and startled; Aggressive behavior,

hyperactivity, inappropriate behavior and regressive behavior between the ages of 6 and 11; Between the ages of 12 and 18, rebelliousness, inability to focus attention, inappropriate behavior, decrease in taking responsibility, outbursts of anger, decrease in energy level-passivity, introversion and substance use are observed. Hurricane Katrina, which occurred in the United States in August 2005, caused more than 1600 deaths. In the evaluation conducted with 2200 children and adolescents between the ages of 9-18 who survived this disaster, problems such as feeling depressed, getting angry, having difficulty concentrating, worrying about the future, getting distressed and angry when thinking about the hurricane were identified. It was also reported that half of the evaluated children and adolescents met the diagnostic criteria for mental illness, and the most common mental illness diagnoses were post-traumatic stress disorder (PTSD) and depression. It has also been stated that 37% of children diagnosed with mental illness have a history of traumatic experience or loss before the disaster.

Important Issues in Intervention for Children and Adolescents Suffering from Disaster Trauma

• It should be known that the reactions of children and adolescents are affected by the reactions of the adults around them, and the intervention program should also include the adults around them.

• Since the perception of "trust" has changed, the intervention should be carried out gradually to regain trust in nature, oneself, family members and the world.

• Interventions aimed at providing a sense of control and cognitive restructuring in children and adolescents' feelings of "loss of control" after a disaster are important.

• Adolescents have a tendency to blame themselves or others. It is necessary to reveal these feelings and continue the intervention with an accepting approach without judgment.

• Children and adolescents experience fears that they or their loved ones may be harmed. Studies that reveal emotions are important.

• The harmful influence of the media affects the process. In this regard, efforts should be made to protect people from the negative effects of the media.

• Performance expectations should be relaxed in areas of social functioning such as school, peer relations, and environmental relations, and a gradual socialization plan should be implemented.

• Timing is important. Psychotherapeutic practices should not be started in the early period. First of all, psychological first aid interventions should be planned, and then interventions should be planned gradually according to the level of readiness. Psychosocial services carried out with children and adolescents should have a three-stage structure. The first phase is the acute support phase and includes psychological first aid, distress reduction, calming, security,

support and evaluation. The second phase includes medium-term support and includes interventions such as social support, psychoeducation, anxiety management, problem-solving skills and communication skills carried out by experts. The third stage includes long-term trauma intervention. This stage includes psychotherapy approaches structured according to the person and the problem, carried out by mental health professionals who have expertise in trauma intervention. On the other hand, the effects of applied interventions over time have been demonstrated by research. A study revealed that cognitive-behavioral therapy-focused intervention applied to children with PTSD in the first 4 weeks reduced the likelihood of developing PTSD compared to supportive counseling. Another study found that trauma-focused cognitive-behavioral therapy applied to children with post-traumatic stress disorder within 2-6 months after the trauma was effective in reducing PTSD symptoms. Additionally, research suggests trauma-oriented group therapies and family and child integrated treatment. A meta-analysis of 24 disaster response studies supporting early intervention found that interventions delivered within 4 months of exposure provided the largest effect sizes. In a systematic review study examining post-disaster mental health interventions with children and adolescents, there was evidence for post-intervention recovery, results revealing positive differences in intervention groups, findings showing positive outcomes in intervention and non-intervention groups, results revealing natural recovery in non-intervention groups, and intervention findings. reported evidence of worsening mental well-being in non-receiving groups.

Conclusion

After a disaster, children and adolescents constitute a special group that needs to be protected from an early age. In addition, the content of the intervention should be determined according to age and time, psychological first aid practices should be carried out in the early period, and an intervention plan for trauma should be made according to readiness. On the other hand, it is very important to monitor the post-disaster symptoms of children and adolescents in the early period and to plan and implement mental health interventions for individual needs when necessary.

REFERENCES

- Berkowitz, SJ, Stover, CS, Marans, SR.The Child and Family Traumatic Stress Intervention: secondary prevention for youth at risk of developing PTSD. J Child Psychol Psychiatry 2011; 52(6): 676–85.
- Cohen JA, Bukstein O, Walter H, Benson SR, Chrisman A, Farchione TR, Hamilton J, Keable H, Kinlan J, Schoettle U, et al, AACAP Work Group On Quality Issues. Practice parameter for the assessment and treatment of children and adolescents with posttraumatic stress disorder. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 2010; 49:414 – 30.
- Hiller, RM, Meiser-Stedman, R, Lobo, S, Creswell, C, Fearon, P, Ehlers, A, et al. A longitudinal investigation of the role of parental responses in predicting children's post-traumatic distress. J Child Psychol Psychiatry 2018; 59(7): 781–9.

- Keskin G. Afetler ve Travma, Travmayı anlamak. Keskin G editör. Afetlerde Ruhsal Sorunlar ve Psikiyatri Hemşireliği Yaklaşımları. 1. Baskı. Ankara. Türkiye Klinikleri, 2023, p. 1-6.
- Meiser-Stedman, R, Smith, P, McKinnon, A, Dixon, C, Trickey, D, Ehlers, A, et al. Cognitive therapy as an early treatment for post-traumatic stress disorder in children and adolescents: a randomized controlled trial addressing preliminary efficacy and mechanisms of action. J Child Psychol Psychiatry 2017; 58(5): 623–33.
- Newman, E., Pfefferbaum, B., Kirlic, N., Tett, R., Nelson, S., & Liles, B. Meta-analytic review of psychological interventions for children survivors of natural and man-made disasters. Current Psychiatry Reports, 2014; 16(9).
- Osofsky, J. Resilience in Katrina's children in the aftermath of the disaster. a Congressional staff briefing, Children in the Eye of the Storm: Lessons Learned From the Hurricane's Children, Washington, DC. Retrieved December, 2006; 13, 2006.
- Pfefferbaum, Betty, et al. "Child disaster mental health interventions, part II: timing of implementation, delivery settings and providers, and therapeutic approaches." Disaster Health 2.1 2014; 58-67.
- Shearer, J, Papanikolaou, N, Meiser-Stedman, R, McKinnon, A, Dalgleish, T, Smith, P, et al. Cost-effectiveness of cognitive therapy as an early intervention for post-traumatic stress disorder in children and adolescents: a trial based evaluation and model. J Child Psychol Psychiatry 2018; 59(7): 773–80.

AFET SONRASI TRAVMA VE RUHSAL BAKIM

Sevda Pınar Mehel Tutuk[1], Reyhan Gürün Betbaşı[2]
[1]İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu, Anestezi Programı, İstanbul, Türkiye
[2]İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu, Anestezi Programı, İstanbul, Türkiye

ÖZET

İnsanları çeşitli yollarla zarara uğratan, can ve mal kaybına neden olan, ani şekilde meydana gelen ve engel olunamayan durumlara doğal afet denilmektedir. Afet bireylerde fiziksel, sosyal, ekonomik kayıplara neden olabilmekte, normal yaşamı kesintiye uğratarak toplumun işleyişini ciddi anlamda bozmaktadır. Afet, aynı zamanda bireyin ruh sağlığını da tehdit ederek ciddi psikolojik sorunlara neden olabilmektedir. Bu psikolojik sorunlardan biri de bireyin günlük yaşantısını ve psikolojik sağlığını tehdit eden travma ve travma sonrası belirtilerdir. Psikolojik ilk yardım ve psikososyal müdahalelerle afet sonrası görülebilecek travma kontrol altına alınabilir ve azaltılabilir. Bu derlemede afet sonrası görülebilecek travmanın ruh sağlığına etkisine ve yapılması gereken ruhsal girişimlere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: afet, ruhsal bakım travma,

AFTER DISASTER TRAUMA AND MENTAL CARE

Sevda Pinar Pinar Mehel Tutuk1, Reyhan Gurun Betbasi2
1Istanbul Sisli Vocational School, Anesthesia Program, Istanbul, TÜRKİYE
2Istanbul Sisli Vocational School, Anesthesia Program, Istanbul, TÜRKİYE

Natural disasters are situations that cause damage to people in various ways, cause loss of life and property, occur suddenly and cannot be prevented. Disasters can cause physical, social and economic losses to individuals, and seriously disrupt the functioning of society by interrupting normal life. Disaster can also cause serious psychological problems by threatening the mental health of the individual. One of these psychological problems is trauma and post-traumatic symptoms that threaten the daily life and psychological health of the individual. Post-disaster trauma can be controlled and reduced with psychological first aid and psychosocial interventions. In this review, the effects of post-disaster trauma on mental health and the psychological interventions that should be done are included.

Keywords: disaster, mental care, trauma,

EMDR TERAPİSİ UYGULAMALARI: TRAVMAYA MARUZ KALAN BİREYLERDE UYGULAMA ÖRNEĞİ
EMDR THERAPY APPLICATIONS: APPLICATION EXAMPLE FOR INDIVIDUALS EXPOSED TO TRAUMA

Özlem Kaçkin[1]

[1]Harran Üniversite, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Osmanbey Kampüsü, Türkiye

Göz hareketleriyle duyarsızlaştırma ve yeniden işlemenin (EMDR) ortaya çıkışı belirli bir kuramsal temelden ziyade Francis Shapiro'nun 1987 yılında yaşadığı kişisel bir deneyime dayanmaktadır. Shapiro kendi kendini gözlemleyerek, kendiliğinden oluşan göz hareketlerinden sonra düşüncelerin daha az rahatsız edici hale geldiğini, dikkatini bir konuya yoğunlaştırdığında ve gözlerini hızlı bir şekilde bir noktadan diğerine hareket ettiğinde, stres düzeyinin azaldığını keşfetmiştir. Öncelikle siviller ve savaş gazileri ile daha sonra da tedavi için gönüllü olan travma mağdurları üzerinde çalışmalarını yürütmüştür. Bu çalışmalar sonucunda EMDR protokolünü oluşturmuştur. Bu protokol, göz hareketleri setleri sırasında danışanın dikkatinin kendiliğinden içsel çağrışımlara (örneğin, diğer anılar, içgörüler) geçmesine izin vererek kapsamlı bellek ağlarının doğal çağrışımsal yeniden işlenmesini teşvik eden prosedürler içermektedir. 1990 yılında terapinin adı, görünürdeki duyarsızlaştırmanın sadece yeniden işlemenin bir yan ürünü olduğu ve değişikliklerin aynı anda duygusal, somatik ve bilişsel alanlarda meydana geldiği gözlemini yansıtacak şekilde Göz Hareketleriyle Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme olarak değiştirilmiştir. O dönemde, pek çok "günlük" rahatsız edici yaşam deneyiminin (örneğin, tartışmalar, aşağılanmalar) büyük ve derin travmalar ile aynı zayıflatıcı etkilere sahip olabileceği ve çok çeşitli klinik sorunlara zemin hazırlayabileceği de kabul edilmiştir. Klinisyenlere danışanları/hastaları bu tür deneyimler açısından incelemeleri ve EMDR terapisi sırasında bunları hedef almaları önerilmiştir (Akkuş ve Durna, 2021).

EMDR hakkında yapılan kuramsal çalışmalar ve etkililik çalışmaları giderek artsa da EMDR'nin altındaki mekanizmanın ne olduğu, diğer bir deyişle, bu terapi yönteminin nasıl etkili olduğu halen tartışılmaktadır (Shapiro ve Maxfield, 2002). Bu mekanizmayı açıklayabilmek amacıyla önerilen adaptif bilgi işleme modeline göre; yeni uyarılar ve deneyimler halihazırda bulunan hafıza ağlarına işlenerek anlamlandırılır (Shapiro, 2016). Bu modele göre deneyimler, duygular, düşünceler ve beden duyumları (tat, koku, imge, ses) beyin

tarafından işlenerek ilişkili olan anı ağında depolanır (Akkuş ve Durna, 2021). Adaptif bir şekilde işlenen her bilgi öğrenme ile anlamlandırılır ve gelecekte davranışları şekillendirir. Ancak; travmatik veya yoğun stres yaratan bir olay gerçekleştiği zaman olayla ilgili bilgiler zihinde olması gerektiği gibi işlenemez ve izole halde kalarak adaptif bilgileri içeren mevcut anı ağları ile bağlantı kurumaz. Sonuç olarak; travmatik olayla ilgili düşünceler, duygular, bedensel duyumlar deneyimlendiği haliyle depolanır. Diğer anı ağlarıyla bütünleşemediği için anlamlandırılamayan travmatik olaylar kolayca iç ve dış uyaranlar tarafından tetiklenerek TSSB'nin belirtilerini oluşturur. Dolayısıyla Acı verici bir olay yaşadığımızda, bu olay genellikle acı veren, işlenmemiş bir anı (bu anı, kendisiyle ilişkili görüntüler, sesler, kokular, duygular, bedensel duyumlar ve/veya inançlar içerebilir) şeklinde zihnimizde 'sıkışıp kalabilir'. Acı veren olayın ciddiyetine bağlı olarak bu anılar kendiliğinden çözülmeyebilir. Normalde her güne ait olaylar, uyku sırasında hipokampus (kısa süreli hafıza deposu) tarafından işlenir ve kortekse (uzun vadeli bağlantıların kurulduğu yer) entegre edilir. Bununla birlikte, rahatsız edici anıların içeriği, limbik sistemde 'sıkışmış, ham veya işlenmemiş' bir durumda tutulur. Bu durum, anıların olumsuz unsurlarını 'canlı' tutar. Benzer bir deneyim herhangi bir unsuru tetiklediğinde, olay şimdi yeniden oluyormuş gibi hissedilebilir (Robinson ve Kaptan, 2023).

EMDR, psikolojik rahatsızlıkların tedavisinde kullanılan, farklı psikoterapi yaklaşımlarının öğelerini birleştiren etkili bir tedavi yöntemidir. Bu yaklaşım, psikodinamik, bilişsel, davranışçı ve danışan merkezli terapilerden faydalanan birçok elementi içermektedir. Çeşitli araştırmalar, özellikle Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) tedavisinde EMDR'nin etkili olduğunu göstermektedir. Son yıllarda yapılan bir derleme çalışması, TSSB tedavisinde EMDR'nin, Travma Odaklı Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) gibi diğer terapilere göre daha başarılı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, TSSB tedavilerine yönelik bir meta-analiz çalışması, EMDR ve Travma Odaklı BDT'nin benzer düzeyde etkili olduğunu bulmuştur. EMDR tekniği, göz hareketleri veya başka uyarıcılar kullanarak travmatik deneyimleri işlemeyi amaçlar. Bu yöntem, nörobiyolojik mekanizmalarla ilişkilendirilmiştir (Shapiro, 2016; Solomon ve Shapiro, 2008).

EMDR'nin aşamaları

EMDR, sekiz aşamalı bir terapi sürecini içerir. İlk iki aşama genellikle bir seansta tamamlanırken, diğer beş aşamanın seans sayısı bireysel farklılıklara göre değişebilir. Travmatik anılarla çalışmak genellikle bireyler için zorlayıcı bir deneyimdir (Robinson ve

Kaptan, 2023). Bu nedenle, EMDR terapistleri, hastanın kendi içsel kaynaklarına odaklanır ve olumsuz duygulanımlarla başa çıkabilmesi için beceriler geliştirmeye yönelik bir çaba sarf ederler. EMDR terapisi, travmatik anılarla ilişkilendirilen tüm bellek ağlarını işlemeyi amaçlar. Bu süreç genellikle bireyin hayatının erken dönemlerinde yaşanan ilişkilendirilmiş olaylarla başlar. İlk olarak, terapist travmatik anıları belirler ve çözer, ardından EMDR şu anki durumlarla ilgilenir. İşlem süreci genellikle duygusal rahatsızlık yaratabilir ve terapi, aktif semptomatik reaksiyonların ve rahatsızlıkların ortadan kalkana kadar devam eder. EMDR, sadece travmatik veya zorlayıcı anıları işlemekle kalmaz, aynı zamanda bireylere sağlıklı ve işlevsel bir yaşam sürdürmeleri için gerekli olan özel beceri ve davranışları geliştirmelerine yardımcı olmak için de kullanılır.

Birinci Evre: Birinci aşama, EMDR'nin uygulanmasına yönelik hastanın hazırlığını değerlendiren, tedavi planını oluşturan ve uygun hedefleri belirleyen aşamadır. İkinci aşama ise bir hazırlık ve stabilizasyon evresidir (Robinson ve Kaptan, 2023). Bu evre, terapötik ilişki kurmayı, ulaşılabilir beklentileri belirlemeyi ve hastayı semptomları konusunda eğitmeyi içerir. Ayrıca, hastaya kendi kendini yatıştırma teknikleri öğretilir, bu teknikler seanslar arası dengeyi sürdürmek ve tamamlanmamış seansların kapanışı için kullanılır. Aynı zamanda hastanın tedaviye devam etmesine yardımcı olur (Shapiro ve Laliotis, 2011).

Üçüncü Evre: Üçüncü aşama, travmatik anının işlenmesini başlatır. Hedef anıyı temsil eden bir resim belirlenir ve hastadan bu resimle ilişkilendirilen algılar, bilişler, duygular ve beden duyumları paylaşması istenir. Bu aşamada, hastanın travmatik anıyla ilişkilendirilen olumsuz bilişleri belirlemesi hedeflenir. Daha sonra, hedef resmi düşündüğünde arzu edilen olumlu bilişin ne kadar inandırıcı olduğunu değerlendirmesi istenir. Bu süreç, Shapiro'nun önerdiği geçerlilik ölçeği ile değerlendirilir. Hasta, hedef resminde belirlediği olumsuz bilişlerle güçlü duygusal reaksiyonlar yaşar. Bu duygusal deneyimlerin farkına varması ve tanımlaması, hastadan "Öznel Rahatsızlık Birimi Ölçeği (SUD)" üzerinde rahatsızlığının düzeyini belirlemesi istenir. SUD, hissedilen rahatsızlığı 0 ile 10 arasında derecelendiren bir ölçektir. Bu aşama, hastanın rahatsızlık düzeyini belirledikten sonra, bu rahatsızlığın bedende nerede hissedildiğini belirlemesi için odaklanma sürecini içerir. Bu odaklanma, hastanın algısal semptomları tanımlamasına ve bilişsel müdahalelerden ayırt etmesine yardımcı olur (Shapiro ve Laliotis, 2011).

Dördüncü Evre: Dördüncü aşama, hastadan hedef resme, olumsuz bilişe ve bu unsurlarla ilişkilendirilmiş duygu ve beden duyumlarına odaklanmasını istemeyi içerir. Bu sırada, hastaya

yönergeler verilir: "Ne olursa olsun, sadece olmasına izin verin. Bu konuları setin sonunda konuşacağız. Aklınıza gelen herhangi bir bilgiyi önemsiz olarak görmeyin; her yeni bilgi bir şekilde bağlantılıdır. Durmak isterseniz, sadece elinizi kaldırın." Ardından, bilateral uyarım başlatılır. Bu evre, duyarsızlaştırma aşamasıdır ve hedef anı için Öznel Rahatsızlık Birimi Ölçeği (SUD) sıfıra kadar çalışılır (Shapiro ve Laliotis, 2011).

Beşinci Evre: Bu evre hastanın hedeflenen anıyı sıkıntı yaşamadan hatırlamasını içerir. Bu aşamada, hastanın anı ile ilgili ifadeleri teşvik edilir ve bu süreç içgörüyü güçlendirir. Genellikle, içgörü kendini kabul etme ve yeni olumlu bir benlik algısı ile ilişkilidir (Shapiro ve Laliotis, 2011).

Altıncı Evre: Bu evre, beden taraması aşamasıdır. Bu aşamada, hastadan hedef resim ve olumlu bilişe odaklanırken bedenindeki gerginlikleri fark etmesi istenir. UBİ modeline göre, travmatik anının başlangıçta herhangi bir beden duyumu olmaksızın hatırlanmasına kadar EMDR işlemi tamamlanmış kabul edilmez. Eğer hasta rahatsız edici bir beden duyumu bildiriyorsa, terapist, rahatlayana kadar işlemeye devam etmeyi önerir (Shapiro ve Laliotis, 2011).

Yedinci Evre: Bu evre tamamlama aşamasıdır. Bu aşamada terapist, işleme sürecinin yeterince sağlanıp sağlanmadığını değerlendirir. Eğer yeterli işleme olmamışsa, seans, kendi kendini yatıştırma teknikleri ve güvenli yer uygulamaları gibi egzersizlerle tamamlanır ve yeni seansta devam edileceği hasta tarafından bilgilendirilir. Tüm hastalara, seanslar arasında işleme sürecinin devam edebileceği bilgisi verilir (Shapiro ve Laliotis, 2011).

Sekizinci Evre: Bu evre tekrar değerlendirme seansıdır ve her seansın başlangıcını oluşturur. Terapist, hastadan önceki seansta çalışılan hedef anıyı hatırlamasını ve tedavinin etkileri üzerine bir değerlendirme yapmasını ister. Tedavinin etkisi değerlendirilir ve odaklanılması gereken konular hakkında bilgi edinilir. Yeni hedefler belirlenir ve yeni bir EMDR seansına başlanır (Shapiro, 2001).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sonuç olarak EMDR yaklaşımına göre geçmişte yaşanmış olumsuz yaşantıların fizyolojik olarak hafızada depolanması psikopatolojinin temelidir (Shapiro ve Laliotis, 2011). Yaşanan olumsuz bir deneyimle ilişkili fiziksel duyumlar, o olaya ilişkin olumsuz duygular ve bakış açıları depolandığında sağlıklı bir şekilde işlenmez. Bu durumda yıllar sonra bile bireyler o deneyimi hatırlatan -bu süreç genellikle farkındalık alanı dışında gerçekleşir- benzer olaylar

yaşadıklarında yoğun duygular ve fiziksel duyumlar hissederler. Dolayısıyla geçmişteki işlenmemiş travmatik yaşantılar bireyi bugünkü durumlara karşı uygunsuz tepkiler vermeye iter (Shapiro, 2001; Solomon ve Shapiro, 2008). EMDR terapi sürecinin amacı da yukarıda bahsedilen doğal içsel bilgi işleme sisteminin etkinleştirilmesi aracılığıyla, işlevsel olmayan bir şekilde depolanmış deneyimlere ve anılara ulaşarak bu deneyimleri/anıları adaptif bir şekilde yeniden dönüştürerek psikolojik belirtilerin çözülmesini sağlamaktır (Shapiro ve Laliotis, 2011). Başarılı bir terapi sonucunda izole ve işlenmemiş şekilde depolanmış olan deneyimler daha geniş ve işlevsel bir bellek ağıyla etkileşime geçerek uygun bir şekilde yeniden işlenmiş olur.

ANAHTAR KELİMELER: Adaptif Bilgi işleme, EMDR, Göz Hareketleriyle Duyarsızlaştırma, Danışan

KAYNAKLAR

Akkuş, K. & Durna, G. (2021). Göz hareketleriyle duyarsızlaştırma ve yeniden işleme (EMDR) terapisi ve uzun dönemli etkileri. Nesne, 9(19), 176-189. DOI: 10.7816/nesne-09-19-13

Robinson, R. M., & Kaptan, S. K. (2023). The Future Possibilities of Group EMDR Therapy. *EMDR Group Therapy: Emerging Principles and Protocols to Treat Trauma and Beyond*, 303.

Shapiro, F. & Maxfield, L. (2002). Eye movement desensitization and reprocessing (EMDR): Information processing in the treatment of trauma. Journal of Clinical Psychology, 58(8), 933-946. https://doi.org/10.1002/jclp.10068

Shapiro, F. (2001). Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR) Terapi Aşamaları. Psikoterapi Araştırmaları Dergisi, 11(3), 225-238.

Shapiro, F. (2016). EMDR: Göz hareketleriyle duyarsızlaştırma ve yeniden işleme (M. Şaşzade ve I. Sansoy, Çev.). İstanbul: Okuyan Us Yayınları.

Shapiro, F., & Laliotis, D. (2011). EMDR and the adaptive information processing model: Integrative treatment and case conceptualization. *Clinical Social Work Journal*, *39*(2), 191-200.

Solomon, R. M., & Shapiro, F. (2008). EMDR and the adaptive information processing modelpotential mechanisms of change. *Journal of EMDR practice and Research*, *2*(4), 315-325.

DEPREM SONRASINDA YENİDOĞAN YOĞUN BAKIMDA TEDAVİ EDİLEN BEBEĞE SAHİP ANNEYE HEMŞİRELİK BAKIMI-OLGU SUNUMU

Asena Taşgıtt, Sevcan Toptaş Kılıç[2]

[1] Ankara Şehir Hastanesi, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ankara, Türkiye

[2] Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Çankırı, Türkiye

Giriş

Deprem; tespitinin önceden yapılamadığı, çevresel hasarlara ek olarak fizyolojik, ekonomik, psikolojik ve kayıplara neden olan bir doğa afetidir. İnsanların hayatlarını derinden etkileyen afet psikososyal olarak da olumsuz etkilemektedir. Depremden etkilenen insanlara yapılacak psikososyal müdahaleler ilerleyen süreçlerde yaşanan sıkıntıların ciddi ruh sağlığı sorunlarına dönüşmesini önlemede önemli bir aşamadır. 6 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş olan 7.7 ve 7.6 şiddetindeki 11 ili etkileyen deprem; hem hissedilen bölgelerde kayıplara neden olmuş aynı zamanda tüm Türkiye'yi de psikolojik olarak derinden etkilemiştir. Toplumsal olarak psikososyal etkileri olan doğal afet sonrasında hastalarla ve hasta yakınlarıyla en fazla zaman geçiren hemşireler önemli bir pozisyondadır. Bu nedenle belirli bir teoriye/kurama dayandırılarak planlanan ve uygulanan hemşirelik müdahalelerinin olumlu etkileri olduğu düşünülmektedir.

Amaç

Bu olgu sunumunda 6 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş olan depremi yaşayan annenin doğum sonrasında bebeklerinin Yenidoğan yoğun bakıma kabulü sürecince yaşadığı strese Joyce Travelbee İnsan İnsana İlişkiler modeli temelinde hemşirelik bakımı etkilerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Olgunun Tanıtımı

Kahramanmaraş'ta ikamet eden E.E. 6 Şubat 2023 depremini ikiz gebeliğinin 5.haftasında yaşamıştır. Depremden bir süre sonra mevcut şartların kötü olması nedeniyle fizyolojik ve psikolojik olarak etkilenmiştir. Mevcut şartların kötü olması nedeniyle anne fizyolojik ve psikolojik olarak etkilenmiştir. Annede oluşan enfeksiyon, kanama, korku, kaygı, anksiyete ve

yas nedeniyle depremden 2 hafta sonra aile Ankara'da ikamet etmeye başlamıştır. 31 yaşında anne deprem sonrasında başlayan fizyolojik sorunlarının gebeliğini etkilemesiyle 31. haftada doğum eylemi başlamıştır. Özel bir hastanede 2. gebeliğinden yaşayan 2. 31 +5 hafta ikiz erkek bebekler yenidoğan yoğun bakım ünitesine takip ve tedavi edilmek üzere yatışı yapılmıştır. Bebeklerden birinin durumun kritik olması, daha ileri düzey takip ve tedavi edilmesi için Ankara'da bulunan bir devlet hastanesine sevk edilmiştir. Sevk alınan bebek genel durumu kötü, FIRS tanısı ile entübe olarak takip edilmektedir.

Olgunun problem tanıtımı

Annenin:

Deprem sonrasında psikososyal olarak etkilenmesi,

Stres düzeylerinin yüksek olması,

Kaybetme korkusunun ve kaygının yüksek düzeyde olması,

Yaşanılan süreçte kendini suçlu hissetmesi.

Girişimler

6 Şubat Kahramanmaraş depremini gebeliğinin 5. haftasında yaşayan olgumuzda Joyce Travellbee İnsan İnsana İlişkiler kuramı temel alınarak NANDA-1'e göre bakım planlanarak planlanmış ve uygulanmıştır. Bebeğin üniteye kabulünden sonra ebeveynlerin (annenin) haftanın 5 günü yenidoğan yoğun bakım ünitesine gelmeleri istenmiştir. Belirlenen saatlerde gelen ebeveynlerle (anne ile) ziyaret öncesi-sırası-sonrasında iletişime geçilmiş problemlere yönelik bakım planlanmıştır. Problemlere yönelik planlanan bakımda iletişimin sıklığı ve süresi artırılmış, bebek-ebeveyn ilişkisini güçlendirmek için anneye bebekle ten tene temas sağlanmıştır. Modele göre bakımda; ilk karşılaşma, kimliklerin ortaya çıkması, empati, sempati, dostça ilişki aşamaları uygulanmıştır. Bu aşamalarda;

İlk karşılaşma aşaması: Anne de kaybetme korkusunun yüksek olduğu, mutsuz, huzursuz, gergin, sürekli ağladığı, iletişime kapalı olduğu görülmüştür. (Anne ile depremden 7 ay sonra, doğumun başka bir hastanede gerçekleşmesi nedeniyle bebeğin yenidoğan yoğun bakıma kabulünden 3 gün sonra karşılaşılmıştır. Annenin bebeğini ziyarette yüzünde korku ve acı çekme ifadesi olduğu, sürekli olarak ağladığı görülmüştür. Bu aşamada anne ile tanışılmış, yenidoğan yoğun bakım hemşiresi olarak bu süreçte bebeğinin takip tedavi ve bakımının yapılacağı bilgisi verilmiştir. Bu aşamada annenin güvenini kazanmak için iletişim derinleştirilmiştir. Bebeğine bakım verecek hemşireyi tanıması ve rollerin ortaya çıkması için ilk izlenim temeli oluşturulmuştur.

Kimliklerin ortaya çıkması aşaması: Anne bebeğini 2. Kez ziyarette kendini kötü hissettiğinde dinlenmesi için alan oluşturulmuş, ilerleyen zamanlar için görüşme

planlanabileceği konusunda bilgilendirilerek süreç başlamıştır. Annenin deprem sonrasında başlayan korku ve kaygılarına ek olarak barınmada yaşadığı zorluk sonrasında kanamasının başlaması ve enfeksiyon ile riskli gebelik süreci yaşamasına neden olmuştur başlamıştır. Aynı zamanda bulundukları konumda yaşadıkları kayıp; yas ile anksiyete, kaygı, korku duygularını ön plana çıkarmıştır. Annenin görüşmeleri kabul etmesiyle süreç başlamıştır.

Empati aşaması: Bu aşamada anne ile terapötik iletişim teknikleri kullanarak empati kurulmuş annenin içinde bulunduğu psikososyal süreç ile duygu ve düşünceleri anlaşılmaya çalışılmıştır (Anne ile bebeğinin yenidoğan yoğun bakıma kabulünün 4.gününde görüşme gerçekleştirilmiştir. Yapılan 5. Görüşmede annenin konuşmaya daha istekli olduğu gözlenmiştir).

Sempati aşaması: Anne ile korku ve kaygı nedenleri çözümlenmeye çalışılmış, bebeği hakkında ayrıntılı olarak bilgilendirilmiştir (Anne ile deprem sonrasında başlayan ve bebeğin yoğun bakımda takip edilmesiyle devam eden süreçte yaşadığı durum konuşulmuştur. Yaşadığı olumsuz durumu paylaşan anne daha samimi ve içten davrandığı, iletişimin güçlendiği görülmüştür).

Dostça ilişki aşaması: Bu aşamada anne ile dostça ilişki kurulmuş, bebeğin yoğun bakım sürecinde iş birliği sağlanmıştır. Bebek hakkında genel bilgiler, süreçle ilgili bilgilendirme sağlanmış ortak kararlar verilmeye başlanmıştır (anne hissettiği korku, kaygıyı paylaşarak yaşadığı olumsuz duygularla baş etmek için iş birliği yapmak istediği görülmüştür. Bu aşamada anne sıklıkla bilgilendirilmiş, duygularını paylaşması konusunda desteklenmiştir).

Model temelinde uygulanan bakım ile annede; anksiyete, korku, etkisiz duygu kontrolü, post travma sendromu, psikolojik sağlamlıkta bozulma, stres, bağlanmada bozulma riski, bakım veren rolünde bozulma riski, ebeveynlikte bozulma riski, sosyal etkileşimde bozulma, komplike yas riski, uyku örüntüsünde bozulma, yetersiz anne sütü tanıları belirlenerek bu tanılara yönelik hemşirelik bakımı planlamış ve uygulanmıştır.

Sonuç

İletişim, hemşirelik mesleğinin önemli yapı taşlarından biridir. Hemşirelik literatüründe iletişimin temel alındığı kuramlar vardır. Joyce Travelbee bu alanda İnsan İnsana İlişki Modeli" oluşturmuştur. Temel olarak iletişimin hemşire ve bakımı altında olan birey arasında terapötik bir amacının olduğunu vurgular. Joyce Travelbee'nin insan insana ilişkiler modeline göre yapılan hemşirelik bakımları sonucunda; ele alınan beş aşamanın uygulama sırasında kullanılmasının bireyi anlama ve ona yardımcı olma açısından çok etkili olduğu hastalarla ve hasta yakınlarıyla hemşirenin iletişimin arttığı, etkileşim yoluyla endişelerin, şüphelerin ve

korkuların azaldığı, hemşireye olan güvenin arttığı görülmüştür. Olgumuzda Joyce Travellbee İnsan İnsana İlişkiler Modeline dayalı uygulanan hemşirelik bakımı ile annenin ve babanın deprem sonrası yaşadıkları süreç ve içinde bulunduğu durumu algılama biçimi değerlendirilerek planlanan ve uygulanan hemşirelik tanıları sonuçları değerlendirilmiştir. Model kullanarak bakım vermenin hastayı bütüncül olarak değerlendirmeye katkı sağladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: deprem, joyce travelbee, yenidoğan yoğun bakım ünitesi, hemşirelik, iletişim

NURSING CARE OF A MOTHER WITH A BABY WHO WAS TREATED IN THE NEONATAL INTENSIVE CARE UNIT AFTER THE EARTHQUAKE- CASE REPORT

Asena Taşgıtt, Sevcan Toptaş Kılıç[2]

[1] Ankara Şehir Hastanesi, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ankara, Türkiye

[2] Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Çankırı, Türkiye

Introduction

An earthquake is an unforeseeable natural disaster that induces physical, economic, and psychological losses alongside causing environmental damage. Earthquakes profoundly impact people's lives, often resulting in negative psychosocial effects. Implementing psychosocial interventions for individuals impacted by earthquakes is crucial to preventing initial distress from evolving into more severe mental health issues. On February 6, 2023, earthquakes of magnitude 7.7 and 7.6, with the epicenter in Kahramanmaraş, hit 11 provinces. While these earthquakes inflicted losses within those provinces, their impact reverberated throughout society. Nurses play a critical role in care because they are the healthcare professionals who spend the most time with patients and their family members after natural disasters. Hence, nursing interventions rooted in specific theories yield favorable outcomes for health.

Objective

This case report focused on the Joyce Travelbee Human-to-Human Relationship Model to investigate the effect of nursing care on the stress levels of a mother whose babies were admitted to a neonatal intensive care unit (NICU) after the Kahramanmaraş earthquake on February 6, 2023

Case Presentation

E.E. was a 31-year-old woman living in Kahramanmaraş. She experienced the Kahramanmaraş earthquake in the 5th week of her twin pregnancy, which was her second pregnancy. She faced physiological and psychological problems due to the unfavorable conditions following the earthquake. She moved to Ankara two weeks after the earthquake due to infection, bleeding, fear, anxiety, anxiety, and grief. She entered labor in the 31st week of her pregnancy due to

physiological problems. She gave birth to twin brothers in a private hospital. Her babies were admitted to the NICU for follow-up and treatment. One of the babies was in critical condition. Therefore, he was referred to a state hospital in Ankara for further follow-up and treatment. He was diagnosed with FIRS and is being followed up intubated.

Problem Statement

Psychosocial impact after the earthquake,

High levels of stress,

High levels of anxiety and fear of loss,

Feelings of guilt.

Interventions

We developed a care plan for the case according to NANDA-1 based on the Joyce Travelbee Human-to-Human Relationship Model. We asked the parents to visit their NICU baby five days a week. They came to visit their baby at certain times. We contacted the parents before, during, and after the visit and developed a care plan to address the problems they encountered. The care plan involved more frequent and prolonged communication and skin-to-skin contact (by both parents) to strengthen the infant-parent relationship. The care plan consisted of five stages of the Joyce Travelbee Human-to-Human Relationship Model: (1) original encounter, (2) emerging identities, (3) empathy, (4) sympathy, and (5) rapport.

Original encounter: Her fear of losing her baby deeply affected her. As a result, she experienced feelings of distress, restlessness, and anxiety, often accompanied by persistent tears. Her emotional state left her disconnected and somewhat distant.

Emerging identities: When she visited her baby for the second time, she felt unwell. So, we created a space to allow her to rest. We started the process by informing her that we would interview her sometime in the future. She was experiencing fear and anxiety after the earthquake. In addition, she had bleeding, which led to a risky pregnancy with infection. Moreover, the loss they experienced caused them to endure feelings of grief, anxiety, worry, and fear.

Empathy: We used therapeutic communication techniques to empathize with her. We tried hard to understand her psychosocial status and her feelings and thoughts.

Sympathy: We analyzed the causes of her fears and anxieties. We informed her in detail about her baby.

Rapport: We established a supportive and amicable rapport with her. Collaboratively, we engaged in her baby's NICU journey, ensuring she remained well-informed about her child's status. This led to shared decision-making, where we collectively made choices regarding her baby's care.

Conclusion

Communication is an important building block of the nursing profession. The nursing literature has theories based on communication. Joyce Travelbee developed the Human-to-Human Relationship Model. This model emphasizes that the communication between the nurse and the patient has a therapeutic purpose. We developed a five-stage nursing care plan based on the model. Our results showed that the nursing care plan allowed us to understand and help the mother. It also helped us communicate effectively with her and her family members. Thanks to the nursing care plan, she experienced less worry, doubt, and fear and trusted the nurse more. The nursing care plan allowed us to assess what she and her husband experienced and how they were after the earthquake. It also helped us evaluate the results of the nursing diagnoses. All in all, the nursing care plan helped us evaluate her holistically.

SÖZLÜ BİLDİRİLER

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ SOSYAL BEĞENİRLİK VE BENLİK SAYGISI İLİŞKİSİ

Zeynep SÜNBÜL[1], Gamze SARIKOÇ[2]
[1]*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kahramanmaraş, Türkiye*
[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye*

ÖZET

AMAÇ: Bu araştırma üniversite öğrencilerinde sosyal medya kullanımının sosyal beğenirlik ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi değerlendirme amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM: Araştırmanın örneklemini, 1 Ekim 2021-1 Ocak 2022 tarih aralığında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören ve araştırmaya dâhil olma kriterlerini karşılayan 298 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri toplanırken 'Tanıtıcı Bilgi Formu', 'Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu (SMBÖ-YF)', 'Sosyal Beğenirlik Ölçeği (SBÖ)' ve 'Rosenberg Öz Saygı Ölçeği (RÖSÖ)' kullanılmıştır. BULGULAR: Araştırmada öğrencilerin "RÖSÖ" toplam puan ortalamaları 1,75±1,55, "SBÖ" toplam puan ortalamaları 28,08±9,90, "SMBÖ-YF" toplam puan ortalaması 49,91±14,22 bulunmuştur. Öğrencilerin gün içerisinde sosyal medyada geçirdikleri süreye göre "RÖSÖ", "SMBÖ-YF" ve "SBÖ" puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Ayrıca öğrencilerin sosyal medya kullanma durumlarına göre "SBÖ" puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($p<0,05$). "RÖSÖ" ile "SMBÖ-YF" ($r=0,254$, $p=0,01$) ve "SBÖ" ($r=0,138$, $p=0,01$) arasında; "SMBÖ-YF" ile "SBÖ" ($r=0,525$,

$p=0,01$) arasında pozitif yönde korelasyon olduğu belirlenmiştir.

SONUÇ: Araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı ile sosyal beğenirlik ve benlik saygısı arasında ilişki olduğu saptanmıştır. Sosyal medyanın üniversite öğrencileri üzerindeki olumsuz etkileri düşünüldüğünde bu konuya ilişkin farkındalık eğitimlerinin yapılarak öğrencilerin bilinçlendirilmesi önerilmektedir.

OKUL ÇAĞI ÇOCUKLARININ PANDEMİ DÖNEMİNDEKİ TEPKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Necla KUNDAKCI[1], Ayfer ÖZTÜRK[2]
[1]*Bartın Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yaşlı Bakımı Programı, Bartın Merkez, Türkiye*
[2]*Bartın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bartın Merkez, Türkiye*

Amaç: Çocukların yaşadığı endişe ve stres durumlarını en aza indirmek amacı ile süreçte onları yakından gözlemleme olanağı bulunan ebeveynlerinin görüşlerine başvurmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışma, bir devlet hastanesinin acil servisine başvuran çocukların pandemi döneminde verdikleri tepkilerinin ebeveyn görüşleri doğrultusunda incelenmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma çocukların pandemi sürecindeki tepkilerinin çeşitli sosyodemografik değişkenlere göre araştırılması amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel olarak gerçekleştirildi. Araştırmanın evrenini bir devlet hastanesinin acil servisine başvuran 6-11 yaşındaki çocuk hastaların ebeveynleri oluşturdu. Anket ve ölçek formlarını doldurmak üzere görüşülecek çocuk sayılarının belirlenmesinde, çalışma kapsamında yer alan acil servis bölümlerine 2020 yılında ve hizmet alan çocuk sayıları göz önünde bulundurulmuştur. Bu durumda belirlenen örneklem sayılarının %95 güven düzeyinde ve %5 hata payı ile evreni temsil ettiği düşünülen 405 çocuğun ebeveynine formlar uygulandı. Araştırmanın verileri "Kişisel Bilgi Formu" ve "Çocukların Pandemi Sürecindeki Tepkileri Ölçeği (PSTÖ)" aracılığı ile toplandı. Araştırma için Bartın Üniversitesi'nden etik onay alındı (Tarih: 29.06.2021 No: 2021-SBB-0301). Çocukların tanımlayıcı özelliklerine göre ölçek puanlarındaki farklılaşmaların incelenmesinde t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve post hoc (Tukey, LSD) analizleri ile Pearson Korelasyon analizi ile test edildi.

Bulgular: Araştırmaya katılan ebeveynlerin öz bildirimlerine göre, çocuklarının pandemi sürecinde gösterdikleri tepkiler incelendiğinde,PSTÖ toplam puan ortalaması ise $\bar{X}$= 21,54 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre çocukların pandemi sürecinden etkilenme düzeylerinin yüksek olmadığı anlaşılmaktadır. PSTÖ puan ortalamalarının yaş ($r=-0.251$ $p<0.001$), kardeş sayısı (t= 1,393 p=0,164), kronik hastalık öyküsü (t= 2,961 p= 0,003), ilaç kullanımı (t= 2,130 p= 0,034), anne yaşı (t=11,048 p= 0,000) ve anne eğitim düzeyine (t= 2,707 p=0,030) göre farklılaştığı belirlendi. Buna göre kardeşi olanların tepki puanları olmayanların tepki puanlarından düşük, kronik hastalık öyküsü ve ilaç kullanımı olan çocukların tepki puanları

olmayanlara göre daha yüksek saptandı. 30 ve altı yaştaki annelerin çocuklarında tepki puanları daha ileri yaştaki annelerin çocuklarına göre daha yüksekti. Çocukların tepki puanları anne eğitim düzeyine göre de anlamlı farklılık göstermekteydi. Eğitim düzeyi düşük olan annelerin çocuklarının tepki puanları daha yüksekti.

Tartışma ve Sonuç: Elde edilen bulgulara göre pandemi sürecinin çocuklar üzerinde psikososyal açıdan etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmacılara pandemi sürecinin çocuklar üzerindeki bu etkilerinin pandemi süreci sonrasında da belirli periyotlarda bu etkilerin kalıcı olup olmadığını tespit ve takip araştırmaları yapmaları önerilmektedir. Çocuklara rol model olan ebeveynler, çocuklar üzerindeki psikolojik etkilerin hafifletilmesinde temel rol oynamaktadırlar. Bu nedenle, çocukların yaşı ve gelişim dönemlerine uygun şekilde ve anlayacakları biçimde doğru ve yeterli bilgi sağlanmalıdır. Araştırma sonuçlarının salgın ve eve kapanma süreçleri sonrasında temel eğitim dönemindeki çocuk davranışları, aile içi ilişkiler ve pandemi etkileri ile ilgili analizlere ışık tutacağı beklenmekte, devamı niteliğinde olacak daha farklı araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: pandemic, child, psychological reaction

EVALUATION OF SCHOOL AGE CHILDREN'S REACTIONS DURING THE PANDEMIC PERIOD

Necla KUNDAKCI[1], Ayfer ÖZTÜRK[2]
[1]*Bartın Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Yaşlı Bakımı Programı, Bartın Merkez, Türkiye*
[2]*Bartın Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Bartın Merkez, Türkiye*

Objective: In order to minimize the anxiety and stress experienced by children, it is thought that it is significant to consult the views of their parents who have the opportunity to observe them closely in the process. This study aimed to examine the reactions of children who admitted to the emergency department of a state hospital during the pandemic period in line with the views of their parents.

Materials and Methods: This descriptive and cross-sectional study was conducted to examine the reactions of children during the pandemic process according to various sociodemographic variables. The population of the study consisted of the parents of 6-11 year old pediatric patients admitted to the emergency department of a state hospital. In determining the number of children to be interviewed to fill out the questionnaire and scale forms, the number of children who received service in the emergency departments within the scope of the study in 2020 was taken into consideration. In this case, the forms were applied to 405 parents of children who were considered to represent the population at 95% confidence level and 5% margin of error. The data of the study were collected through the "Personal Information Form" and the "Children's Reactions to the Pandemic Process Scale (RPPS)". Ethical approval was obtained from Bartın University for the study (Date: 29.06.2021 No: 2021-SBB-0301). Differences in scale scores according to children's descriptive characteristics were tested with t-test, one-way analysis of variance (ANOVA) and post hoc (Tukey, LSD) analyses and Pearson Correlation analysis.

Results: According to the self-reports of the parents participating in the study, when the reactions of their children during the pandemic process were examined, the total mean score of the reactions they showed during the pandemic process was found to be $\bar{X}$= 21.54. According to this result, it is understood that the level of children being affected by the pandemic process is not high. It was determined that the mean scores of the RPPS differed according to age (r=-0.251 p<0.001), number of siblings (t= 1.393 p=0.164), history of chronic disease (t= 2.961 p= 0.003), medication use (t= 2.130 p= 0.034), maternal age (t=11.048 p= 0.000) and maternal education level (t= 2.707 p=0.030). Accordingly, the response scores of children with siblings

were lower than the response scores of those without siblings, and the response scores of children with a history of chronic disease and drug use were higher than those without siblings. Children of mothers aged 30 and below had higher reaction scores than children of older mothers. Children's reaction scores also differed significantly according to the mother's level of education. Children of mothers with low educational level had higher reaction scores.

Discussion and Conclusion: According to the findings, it was concluded that the pandemic process had a psychosocial impact on children. Researchers are recommended to conduct follow-up studies to determine whether these effects of the pandemic process on children are persistent in certain periods after the pandemic process. As role models for children, parents play a key role in mitigating the psychological effects on children. Therefore, accurate and sufficient information should be provided in a way that is appropriate to children's age and developmental stages and in a way that they can understand. It is expected that the results of the research will shed light on the analysis of children's behavior in the basic education period, family relationships and pandemic effects after the pandemic and lockdown processes, and it is recommended that further research be conducted.

Keywords: pandemic, child, psychological reaction

TÜRKİYE'DE ÖĞRENİM GÖREN ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN DENEYİMLERİ VE YAŞADIKLARI PSİKOSOSYAL SORUNLARIN NİTELİKSEL OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Emre ÇIYDEM, Fatemeh TARAVATİ GHARALAR
Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye

Giriş: Uluslararası öğrenciler, kendi ülkelerindeki bölgelerden gelen yerli öğrencilere kıyasla daha fazla zorlukla karşılaşabilirler.

Amaç: Bu çalışmada Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin deneyimleri ve yaşadıkları psikososyal sorunların niteliksel olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı fenomenolojik desendeki araştırmanın amaçlı örneklemini 50 öğrenci oluşturdu. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesi için veri doyunluğu göz önüne alındı. Veriler odak grup yöntemiyle yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplandı. Veriler Colaizzi'nin fenomenolojik analiz basamaklarına göre MAXQDA programı kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Katılımcıların deneyimleri ve yaşadıkları psikososyal sorunlar gelişim fırsatları, gereksinimler ve uyum sorunları olmak üzere 3 tema altında toplandı. Uluslararası öğrenci olmanın sosyal sermaye ve kimlik kazanma sürecinde öğrencilere yardımcı olduğu belirlendi. Öğrencilerin akran yönderliği, dil öğrenme, sosyoekonomik olanaklar ve kültürleşme sürecine ilişkin gereksinimlerinin olduğu belirlendi. Öğrencilerin kültür şoku, önyargı ve ayrımcılığa bağlı uyum sorunları yaşadığı belirlendi.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmanın sonuçları farklı ülkelerde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sorunlarıyla benzer olmakla birlikte kültüre özgü sorunların olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre bürokratik işlemlerde yaşanan zorlukların üstesinden gelebilmek için üniversite ve bölüm düzeyinde uluslararası öğrenci komisyonlarının kurulması önerilmektedir. Öğrencilerin uyumunu kolaylaştırmak ve eğitimin niteliğini artırmak için dil öğrenme süresinin uzatılması önerilmektedir. Bunun yanı sıra, Türk öğrencilere yönelik burs ve barınma olanaklarının uluslararası öğrencileri de kapsayacak şekilde genişletilmesi önerilmektedir. Üniversite, fakülte ve bölümlere uluslararası öğrencilerin kültürleşme sürecini kolaylaştıracak akademik uyum programlarını ve basılı rehberleri oluşturması önerilmektedir. Çalışmanın sonuçlarına göre toplum, akademisyenler ve yerli öğrencilerin uluslararası öğrencilerle bir araya getirildiği temasa dayalı müdahalelerin önyargı ve ayrımcılığı azaltacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası öğrenciler; niteliksel çalışma; deneyim; psikososyal sorunlar

QUALITATIVE EVALUATION OF THE EXPERIENCES AND PSYCHOSOCIAL PROBLEMS OF INTERNATIONAL STUDENTS STUDYING IN TÜRKİYE

Emre ÇIYDEM, Fatemeh TARAVATI GHARALAR
Bandırma Onyedi Eylül University, Balıkesir, TÜRKİYE

Background: International students may face more challenges than domestic students from their home region.

Objective: In this study, it is aimed to qualitatively evaluate the experiences and psychosocial problems of international students studying in TÜRKİYE.

Materials and Methods: The convenient sample of the research in descriptive phenomenological design was 50 students. Data saturation was taken into account to determine the sample size. Data were collected through a semi-structured interview form using the focus group method. The data were evaluated using the MAXQDA program according to Colaizzi's phenomenological analysis steps.

Results: The experiences and psychosocial problems of the participants were gathered under 3 themes: development opportunities, needs, and adaptation problems. Being an international student helped students in the process of gaining social capital and identity. The students had needs for peer mentoring, language learning, socioeconomic opportunities and the acculturation process. The students experienced adaptation problems due to culture shock, prejudice, and discrimination.

Discussion and Conclusions: Although the results of the study are similar to the problems of international students studying in different countries, it has been determined that there are culture-specific problems. According to the results of the study, it is recommended to establish international student commissions at the university and department levels in order to overcome the difficulties experienced in bureaucratic procedures. It is recommended to extend the language learning period to facilitate students' adaptation and increase the quality of education. In addition, it is recommended that scholarship and accommodation opportunities for Turkish students be expanded to include international students. It is recommended that universities, faculties, and departments create academic adaptation programs and printed guides that will facilitate the acculturation process of international students. According to the results of the study, it is thought that contact-based interventions that bring together society, academics, and domestic students with international students will reduce prejudice and discrimination.

Keywords: International students; qualitative study; experience; psychosocial problems.

KADINLARDA ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ RUH SAĞLIĞI VE AİLE İŞLEVSELLİĞİNE ETKİSİNİN KUŞAKLARARASI BAĞLAMDA İNCELENMESİ

Emre ÇIYDEM[1], Hülya BİLGİN[2], Erdinç ÖZTÜRK[2]
[1]*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*
[2]*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Toplumların ilerlemesi ve refah düzeyinin artmasında önemli bir konumda olan kız çocuklarının sağlıklı yetiştirilmesinde anne-kız ilişkilerinin niteliği kritik bir konumdadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, kadınlarda çocukluk çağı travmalarının ruh sağlığı ve aile işlevselliğine etkisinin kuşaklararası bağlamda incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, karma desen kapsamında nicel ve nitel araştırma yöntemleri kullanılarak yürütüldü. Araştırmanın bulguları yakınsayan tasarımın veri toplama ve analiz yöntemi kullanılarak, bulgular ve tartışma bölümünde sonuçların birlikte raporlanmasıyla entegre edildi. Birinci bölümde araştırmanın amaçlı örneklemini 108, ikinci bölümde ise 3.kuşak katılımcılardan gönüllü olan 13 kişi oluşturdu. Nicel veriler bilgi formu ve ölçekler, niteliksel veriler ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak çevrimiçi ortamda yapılan bireysel görüşmelerle toplandı. Veriler, medyatör analizi ve Colaizzi'in fenomenolojik analiz basamakları kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Üçüncü kuşak kadınlarda fiziksel şiddete şahit olma ve çocuk yetiştirme stillerine yönelik görüşlerin niceliksel bulgulardan duygusal istismar yaşantılarının geçişiyle paralel olduğu görüldü. Makrotravmaların etkisinde gelişen aşırı beslenme davranışlarına yönelik görüşlerin niceliksel bulgulardan yeme davranışlarındaki kuşaklararası geçişle paralel olduğu görüldü. Benzer şekilde, üçüncü kuşak kadınlarda kuşaklararası bağlamda fiziksel şiddete maruz kalmaya bağlı geliştirilen olumsuz baş etme stratejilerinin geçişine yönelik görüşlerin, niceliksel bulgulardan aile işlevselliği ölçeğinin problem çözme alt grubundaki kuşaklararası geçişlerle paralel olduğu görüldü. Romantik ilişkilerde yaşanan kuşaklararası geçişe yönelik görüşlerin niceliksel bulgulardan aile işlevselliği ölçeğinin toplam puanındaki kuşaklararası geçişle paralel olduğu görüldü. Çocukluk çağı travmaları, ruh sağlığı ve aile işlevselliğine ilişkin kuşaklararası geçişlerin ardışık kuşaklar arasında meydana geldiği görüldü. Birinci kuşağın çocukluk çağı travmaları, ruhsal belirtiler ve aile işlevselliği düzeyi ile üçüncü kuşağın çocukluk çağı travmaları, ruhsal belirtiler ve aile işlevselliği düzeyi arasındaki ilişkide ikinci

kuşağın çocukluk çağı travmaları, ruhsal belirtiler ve aile işlevselliği düzeyinin aracı etkisinin olmadığı belirlendi ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Kalitatif ve kantitatif bulgular travmanın kuşaklararası geçişini desteklemektedir. Kuşaklararası geçişi önlemede değiştirilebilir anahtar bir kavram olan etkili ebeveynlik stratejilerini geliştirecek kültüre özgü müdahaleler planlanmalı ve uygulanmalıdır.

Ruh sağlığı, çocuk istismarı, çocuk ihmali, kuşaklararası aktarım, aile işlevselliği

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF CHILDHOOD TRAUMA ON MENTAL HEALTH AND FAMILY FUNCTIONALITY IN CONTEXT OF INTERGENERATION LINE

Emre ÇIYDEM[1], Hülya BİLGİN2, Erdinç ÖZTÜRK[2]
[1]Bandırma Onyedi Eylül University, Balıkesir, TÜRKİYE
[2]Istanbul University-Cerrahpasa, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: The quality of mother-daughter relations is critical in the healthy raising of girls, who are in an important position in the progress and welfare of societies.

Aim: The aim of this study is to examine the effects of childhood traumas on mental health and family functioning in women in an intergenerational context.

Materials and Methods: The research was carried out using quantitative and qualitative research methods within the scope of mixed design. The findings of the study were integrated by using the data collection and analysis method of convergent design and reporting the results together in the findings and discussion section. In the first part, the purposeful sample of the research was 108, and in the second part, 13 volunteers from the 3rd generation participants. Quantitative data were collected through information form and scales, and qualitative data were collected through individual interviews conducted online using a semi-structured interview form. Data were evaluated using mediator analysis and Colaizzi's phenomenological analysis steps.

Results: It was observed that the views on witnessing physical violence and child-rearing styles in third-generation women were parallel to the transmission from quantitative findings to emotional abuse experiences. It was observed that the views on excessive eating behaviors developed under the influence of macrotraumas were parallel to the intergenerational transmission in eating behaviors from quantitative findings. Similarly, it was observed that the views on the transmission of negative coping strategies developed due to exposure to physical violence in third-generation women in the intergenerational context were in parallel with the intergenerational transmission in the problem-solving subgroup of the quantitative findings of the family functioning scale. It was seen that the views on intergenerational transmission in romantic relationships were parallel to intergenerational transmission in the total score of the family functionality scale, which is one of the quantitative findings. Intergenerational transmissions regarding childhood traumas, mental health, and family functioning were observed to occur between two generations. It was determined that the childhood traumas, mental health, and family functioning of the second generation did not have a mediating effect

on the relationship between the childhood traumas, mental health, and family functioning of the first generation and the childhood traumas, mental health, and family functioning of the third generation ($p>0.05$).

Discussion and Conclusion: Qualitative and quantitative findings support the intergenerational transmission of trauma. Culture-specific interventions should be planned and implemented to develop effective parenting strategies, which is a key modifiable concept in preventing intergenerational transmission.

Keywords: Mental health, child abuse, child neglect, intergenerational relations, family functionality

HEMODİYALİZ HASTALARINDA BEKLENEN DAMGALAMA VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYLERİNİN HASTALIĞA YÖNELİK PSİKOSOSYAL UYUMLARINA ETKİSİ

Ayfer ÖZTÜRK

Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bartın Merkez, Türkiye

Giriş ve Amaç: Toplum tarafından hastaya yönelik herhangi bir damgalama olmasa dahi hasta kendisini değersiz ve yetersiz hissedebilmektedir. Bu durum hastada, kendisinin toplum tarafından dışlanacağı düşüncesiyle beklenen damgalama yaratabilmektedir. Beklenen damgalama, kronik hastalıklarla yaşayan insanların ruhsal ve bedensel sağlığını olumsuz yönde etkileyerek bu kişilerin hastalığa psikososyal uyumlarını da etkileyebilmektedir. Bu araştırma hemodiyaliz hastalarında beklenen damgalama ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin hastalığa psikososyal uyumlarına etkisi belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

Gereç ve Yöntem: İlişkisel ve tanımlayıcı tipte olan bu araştırma Eylül 2022-Mayıs 2023 tarihleri arasında Bartın Devlet Hastanesi Hemodiyaliz ünitesinde tedavi gören 92 hasta üzerinde gerçekleştirildi. Araştırmanın verileri "Sosyodemografik Bilgi Formu", "Kronik Hastalıklarda Beklenen Damgalama Ölçeği" ve "Hastalığa Psikososyal Uyum Öz-bildirim Ölçeği" aracılığı ile toplandı. Araştırmanın yürütülebilmesi için Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik kurulundan etik onay alındı (Tarih: 25.07.2022 No: 2022-SBB-0339). Ayrıca Bartın İl Sağlık Müdürlüğü'nden yazılı izin alındı (05/09/2022 tarihli ve 66604974-E-12240456-605.01-2200092288). Hastaların tanımlayıcı özelliklerine göre ölçek puanlarının farklılaşmaların incelenmesinde bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve post hoc (Tukey, LSD) analizi kullanıldı. Ölçek puanları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon analizi ile incelendi. İkili değişkenler kukla değişkeni olarak korelasyona sokuldu (Kadın=1 Erkek=0, Evet=1, Hayır=0)

Bulgular: Hastaların hastalığa psikososyal uyumları kötü olmakla birlikte (yüksek puanlar kötü uyumu ifade eder) eş ve/veya çocuklarıyla birlikte yaşayanların psikososyal uyumları daha iyi bulundu (t=4,403 p=0,000). Çalışmayanların çalışanlara göre (t=-2,320 p=0,023), kendisini destekleyen birinin olmadığını belirtenlerin destek olan birilerinin olduğunu belirtilenlere göre (t=2,710 p=0,036), hastalığından dolayı fiziksel, psikolojik, sosyal uyum problemleri olduğunu düşünenlerin düşünmeyenlere göre (t=-3,016 p=0.003) beklenen damgalama puanları daha yüksekti. Hastalığından dolayı toplum tarafından damgalanacağını düşünmeyenlerin düşünenlere göre (t=2,561 p=0,012) psikolojik sağlamlık puanları daha yüksekti. Korelasyon

analizleri incelendiğinde; beklenen damgalama ile psikososyal uyum arasında r=-0,315 negatif zayıf (p=0,002), psikolojik sağlamlık ile beklenen damgalama arasında r=-0.245 negatif çok zayıf (p=0,018), yaş ile psikolojik sağlamlık arasında r=-0.291 negatif zayıf (p=0,005), çalışma durumu ile beklenen damgalama arasında r=0.245 pozitif çok zayıf (p=0,018), destekleyen biri varlığı ile beklenen damgalama arasında r=-0.275 negatif zayıf (p=0,008), toplum tarafından damgalanma düşüncesi ile beklenen damgalama arasında r=0.584 pozitif orta (p=0,000), toplum tarafından damgalanma düşüncesi ile psikolojik sağlamlık arasında r=-0.261 negatif zayıf (p=0,012), psikososyal uyum problemi yaşama durumu ile beklenen damgalama arasında r=0.303 pozitif zayıf (p=0,003), düzeyde korelasyon bulunmuştur. Diğer değişkenler arasındaki korelasyon ilişkileri istatistiksel olarak anlamlı değildi (p>0.05).

Sonuç: Psikolojik sağlamlığı düşük olanlarda beklenen damgalama düzeylerinin daha yüksek olduğu, beklenen damgalamanın da hastaların psikososyal uyumlarını olumsuz yönde etkilediği belirlendi. Damgalamanın psikososyal uyum üzerindeki etkisinde psikolojik sağlamlığın aracı rolünün incelendiği çalışmalar önerilebilir. Destekleyici sosyal ilişkilere sahip olan hastaların hastalığa dahi iyi uyum sağlamış ve hastalık nedeniyle daha az sorun yaşamakta olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle tedavi ekibinde yer alan ruh sağlığı profesyonellerine bu hasta grubunun sosyal ilişkilerinin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar önemle tavsiye edilmektedir. Bununla birlikte stigma ve olumsuz sonuçlarının önlenmesi ve yönetilmesinde destekleyici, sosyal olarak kucaklayıcı bir çevre oluşturmak önemlidir. Hastalıkla mücadele sırasında hastaların en büyük destekleri olan ailelerin, sağlık profesyonellerinin damgalanma ile ilgili eğitilmeleri faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Damgalama, kronik hastalık, hemodiyaliz, psikolojik sağlamlık, psikososyal uyum

THE EFFECT OF EXPECTED STIGMA AND PSYCHOLOGICAL RESILIENCE LEVELS IN HEMODIALYSIS PATIENTS ON THEIR PSYCHOSOCIAL ADJUSTMENT TO THE DISEASE

Ayfer ÖZTÜRK

Bartın University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Bartın Merkez, TÜRKİYE

Introduction and purpose: Even if there is no stigma against the patient by the society, the patient may feel worthless and inadequate. This situation can create the expected stigmatization of the patient with the thought of being excluded by the society. Expected stigma can negatively affect the mental and physical health of people living with chronic diseases, and may also affect their psychosocial adjustment to the disease. This research was carried out to determine the effect of expected stigma and psychological resilience levels on the psychosocial adjustment to the disease in hemodialysis patients.

Materials and Methods: This relational and descriptive study was conducted on 92 patients who were treated in the Hemodialysis Unit of Bartın State Hospital between September 2022 and May 2023. The data of the study were collected through the "Sociodemographic Information Form", "Expected Stigma in Chronic Diseases Scale" and "Psychosocial Adjustment to Disease Self-Report Scale". Ethical approval was obtained from the Bartın University Social and Human Sciences Ethics Committee to conduct the study. (Date: 25.07.2022 Number: 2022-SBB-0339). In addition, written permission was obtained from the Bartın Provincial Health Directorate. (Date: 05/09/2022 and 66604974-E-12240456-605.01-2200092288). Independent groups t-test, one-way analysis of variance (Anova) and post hoc (Tukey, LSD) analysis were used to examine the differences in scale scores according to the descriptive characteristics of the patients. The relationship between scale scores was analyzed by Pearson Correlation analysis. Binary variables were correlated as dummy variables (Female=1 Male=0, Yes=1, No=0).

Results: Although the patients had poor psychosocial adjustment to the disease (high scores indicate poor adjustment), those living with their spouse and/or children had better psychosocial adjustment (t=4.403 p=0.000). For those who do not work are compared to those who work (t=-2,320 p=0.023), those who state that they have no supporters (t=2.710 p=0.036), those who think they have physical, psychological and social adjustment problems due to their illness compared to those who do not think (t=- 3.016 p=0.003), expected stigma scores were higher.

Those who did not think that they would be stigmatized by the society due to their illness had higher resilience scores than those who thought (t=2.561 p=0.012). When the correlation analyzes are examined; between expected stigma and psychosocial adjustment r=-0.315 negative weak (p=0.002), between resilience and expected stigma r=-0.245 negative very weak (p=0.018), between age and resilience r=-0.291 negative weak (p=0.005), between employment status and expected stigma r=0.245 positive very weak (p=0.018), between presence of supporter and expected stigma r=-0.275 negative weak (p=0.008), between thought of being stigmatized by society and expected stigma r=0.584 positive moderate (p=0.000)., between the idea of being stigmatized by the society and psychological resilience r=-0.261 negative weak (p=0.012), between experiencing psychosocial adjustment problems and expected stigma r=0.303 positive weak (p=0.003), level of correlation was found. Correlation relationships between other variables were not statistically significant (p>0.05).

Conclusion: It was determined that the expected stigma levels were higher in those with low psychological resilience, and the expected stigmatization negatively affected the psychosocial adjustment of the patients. Studies examining the mediating role of resilience in the effect of stigma on psychosocial adjustment can be recommended. It has been understood that patients with supportive social relationships have adapted well to the disease and have less problems due to the disease. For this reason, it is highly recommended to work on strengthening the social relations of this patient group to mental health professionals in the treatment team. However, it is important to create a supportive, socially inclusive environment in the prevention and management of stigma and its negative consequences. It is thought that it would be beneficial to educate health professionals about stigma, and families, who are the greatest support of patients during the fight against the disease.

İNVAZİV GİRİŞİMLERDE GÖRSEL VE/VEYA İŞİTSEL DİKKATİ BAŞKA YÖNE ÇEKME TEKNİKLERİNİN ÇOCUKLARIN AĞRI, ANKSİYETE VE TIBBI İŞLEM KORKUSUNA ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA

Nursen GÖKTAŞ[1], Dilek AVCI[2]
[1]*Çanakkale Devlet Hastanesi, Çanakkale/Merkez, Türkiye*
[2]*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*

Giriş: Acil servislerde çocuklarda prosedürel ağrı, anksiyete veya korkunun değerlendirilmesi ve yönetiminde eksiklikler mevcut olup, pediatrik hastalarda invaziv girişimlerin travmatik etkilerinin önlenmesi için kanıta dayalı non-farmakolojik yöntemlerin kullanılmasına gereksinim vardır.

Amaç: Bu araştırma invaziv girişimler sırasında uygulanan görsel ve/veya işitsel dikkati başka yöne çekme tekniklerinin 7–12 yaş aralığındaki çocukların ağrı, anksiyete ve tıbbi işlem korkusuna etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu tek kör, randomize kontrollü araştırma bir devlet hastanesinin çocuk acil servisinde Kasım 2021 ile Mart 2022 tarihlerinde arasında yürütülmüştür. Araştırmanın ClinicalTrials.gov kodu: NCT05533827'dir. Araştırmaya dahil edilme kriterleri çocuğun 7-12 yaşında olması, çocuğa muayene sonrası deltoid bölge kas içi enjeksiyon, damar yolu açma veya kan alma girişimlerden birine karar verilmesi ve başka bir invaziv girişim planlamasının olmaması, çocuğun ağrısının olmaması ve çocuğun sorulan sorulara cevap verebilecek zihinsel gelişim düzeyinde olmasıdır. Araştırmadan dışlanma kriterleri çocuğun sık sık invaziv girişim uygulamasını gerektirecek kronik bir hastalığının (böbrek, diyabet vb.) olması, kronik ağrıya sebep olan bir hastalığının olması, çocuğun epilepsi, vertigo ve nörolojik hastalık öyküsünün olması, kan aldırma sırasında bayılma öyküsünün olması, gözlük veya işitme cihazı kullanması, muayene sonrasında çocuğun adli vaka olduğuna karar verilmesidir. Araştırmada kriterleri karşılayan 144 çocuk tabakalı blok randomizasyon yöntemi ile invaziv girişim sırasında kaleydeskop, müzik dinletisi ve sanal gerçeklik uygulaması yapılan üç farklı müdahale grubuna ve standart invaziv girişim uygulanan kontrol grubuna atanmıştır. Veriler Tanıtıcı Bilgi Formu, Wong-Baker Yüzler Ağrı Derecelendirme Ölçeği, Çocuk Anksiyete Skalası-Durumluluk ve Çocuk Tıbbi İşlem Korku Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada verilerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro-Wilk testi ile değerlendirilmiştir. Grup içi ve gruplar arası farklılıkları analiz etmek için Ki-kare testi, tek yönlü varyans analizi, bağımlı örneklem t testi kullanılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul onayı ve kurum izni alınmıştır.

Araştırmaya dahil olan çocuklardan sözlü ve ebeveynlerinden yazılı onam alınmıştır. Kontrol grubundaki çocuklara araştırma prosedürü tamamlandıktan sonra tercih ettikleri dikkati başka yöne çekme tekniği uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmada müdahale gruplarında yer alan çocukların invaziv girişim sonrası ağrı, anksiyete ve tıbbi işlem korkusu düzeylerinin kontrol grubundaki çocuklardan daha düşük olduğu belirlenmiştir($p<0,05$).Ağrı ve tıbbi işlem korkusunu azaltma açısından üç farklı dikkati başka yöne çekme tekniği arasında bir farklılık olmadığı ($p>0,05$), ancak anksiyete düzeyini azaltmada sanal gerçeklik uygulamasının daha etkili olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Ayrıca invaziv girişim sonrası anksiyete düzeyinin tüm gruplarda invaziv girişim öncesine göre anlamlı düzeyde düşük olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Diğer taraftan kontrol grubunda invaziv girişim öncesi ve sonrası tıbbi işlem korkusu düzeyinde anlamlı derecede bir değişim olmadığı ($p>0,05$), bunun aksine tüm müdahale gruplarında invaziv girişim sonrası tıbbi işlem korkusunun önemli düzeyde azaldığı tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Bu araştırma literatürle uyumlu olarak görsel ve/veya işitsel dikkati başka yöne çekme tekniklerinin çocuklarda invaziv girişimle ilişkili ağrı, anksiyete ve tıbbi işlem korkusunu azaltmada etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda hemşireler pediatrik sağlık hizmetlerinde invaziv girişimlerin olumsuz etkilerini önlemek için dikkati başka yöne çekme gibi kanıta dayalı non-farmakolojik yöntemleri kullanabilirler.

Anahtar Kelimeler: ağrı, anksiyete, çocuk, dikkati başka yöne çekme, tıbbi işlem korkusu

THE EFFECT OF VISUAL AND/OR AUDITORY DISTRACTION TECHNIQUES ON CHILDREN'S PAIN, ANXIETY AND MEDICAL FEAR IN INVASIVE PROCEDURES: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Nursen GÖKTAŞ[1], Dilek AVCI2
[1]Çanakkale State Hospital, Çanakkale/Merkez, TÜRKİYE
[2]Bandırma Onyedi Eylül University, Balıkesir, TÜRKİYE

Introduction: There are deficiencies in the evaluation and management of procedural pain, anxiety or fear in children in emergency services, andevidence-based non-pharmacological methods are needed to prevent the traumatic effects of invasive procedures in pediatric patients.

Purpose: This study was conducted to determine the effects of visual and/or auditory distraction techniques applied during invasive procedures on pain, anxiety, and medical fear in children aged 7-12.

Materials and Methods: This single-blinded, randomized controlled trial was carried out in the pediatric emergency department of a public hospital between November 2021 and March 2022. The clinicalTrials.gov code of the study is NCT05533827. The inclusion criteria of the study were as follows: children who were aged 7-12 years, were planned to have one of the deltoid vaccination,venipuncture, or phlebotomy procedures following the examination, were not planned to have any other invasive procedures apart from the aforementioned ones, did not have pain,had enough mental development to answer questions. The exclusion criteria of the study were as follows: children who had a chronic disease (kidney failure, diabetes mellitus, etc.) that required frequent invasive procedures, had a disease that caused chronic pain, had a history of epilepsy, vertigo, or neurological diseases, had a history of fainting during the phlebotomy, used glasses or hearing aids, and were evaluated to be a forensic case following the examination. In the study, 144 children who met the criteria were assigned to three different intervention groups, in which a kaleidoscope, music, and virtual reality were applied during invasive procedures, and the control group in which the standard invasive procedure was applied, by using the stratified block randomization method. The data were collected using a Personal Information Form, Wong-Baker Faces Pain Rating Scale, Children's Anxiety Meter-State, and Child Medical Fear Scale.In the study, the normality of data were analyzed with the Shapiro-Wilk test. The chi-square test, one-way analysis of variance,andpaired-samples t test were used to test the intra- and inter-group differences. Ethics committee approval and institutional

permission were obtained to conduct the study. Verbal consent of the children and written consent of parents included in the study were obtained. After the study procedure was completed, the children in the control group were applied the distraction technique that they preferred.

Results: In the study, the levels of pain, anxiety, and medical fear after the invasive procedure were lower in the intervention groups than in the control group($p<0.05$). There was nosignificant difference between the three different distraction techniques in terms of reducing pain and medical fear ($p>0.05$), but virtual reality application was found to be more effective in reducing anxiety level ($p<0.05$). Inaddition, it was found that the anxiety level after the invasive procedure was significantly lower in all groupst han before the invasive procedure ($p<0.05$). On the other hand, there was nosignificant change in the level of medical fear before and after the invasive procedure in the control group ($p>0.05$), on thecontrary, it was determined that the medical fear decreased significantly in all intervention groups ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: This study, in line with the literature, reveals that visual and/or auditory distraction techniques are effective to reduce invasive procedure-related pain, anxiety, and medical fear in children. In this direction, nurses can use evidence-based non-pharmacological methods such as distraction to prevent the negative

effects of invasive procedures in pediatric healthcare.

Keywords: child, pain, anxiety, medical fear, distraction

İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA VE İYİLEŞME ALGISI: PSİKİYATRİ KLİNİĞİNDE UYGULANAN TERAPOTİK ORTAM AKTİVİTELERİ AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA

Münire TEMEL[1], Gamze ÖZYIĞIT [2], Nurhan AKKAYA [1], Ezgi GÜNER [1], Ahmet EROL [1], Sabri KAYA[2]

[1]Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ , Türkiye

[2]Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, Türkiye

Giriş ve amaç : Psikiyatrik tedavinin başarısında içselleştirilmiş damgalanma ve iyileşme algısı önemlidir. Terapötik ortam, ruhsal hastalıkların tedavi sürecinin bir parçasıdır. Hastanın terapötik ortamdaki tüm tedavi deneyimi iyileştirici olarak kabul edilir. Terapötik ortamın bileşenlerinden biri de yapılandırılmış aktivitelerdir. Bu çalışmanın amacı, ruhsal hastalığı olan hastalarda içselleştirilmiş damgalanma ve iyileşme algısı ile psikiyatri kliniklerinde uygulanan terapötik ortam aktiviteleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmekti.

Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı ve karşılaştırmalı tiptedir. Araştırma Nisan-Aralık 2021 tarihleri arasında bir üniversite hastanesi psikiyatri kliniğinde yatan 100 hasta ile gerçekleştirildi. Hastaların terapötik ortam aktivitelerine katılımları klinikte kaldıkları süre boyunca kaydedildi ve aktivitelere katılım oranları hesaplandı. Aktivitelerin %35'inden daha azında yer alan hastalar; düşük düzeyde katılan grup, aktivitelerin %35-70'inde yer alan hastalar; orta düzeyde katılan grup ve aktivitelerin %70'inden daha fazlasında yer alan hastalar; yüksek düzeyde katılan grup olarak kabul edildi. Veriler, 'Hasta Tanımlama Formu', 'Terapötik Ortam Aktiviteleri Katılım Formu', 'İyileşme Değerlendirme Ölçeği' ve 'Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş Damgalama Ölçeği' ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde IBM SPSS Statistics 24.0 yazılımı kullanıldı. Gruplar arası karşılaştırmalarda kategorik değişkenlerde ki-kare testi, sürekli değişkenlerde t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanıldı. İstatistiksel önemlilik düzeyi $p<0.05$ kabul edildi.

Bulgular: Çalışmaya katılan hastaların yaş ortalaması 40.51±13.12, klinikte yattıkları gün sayısı 11.32±3.16 idi. Terapotik ortam aktivitelerine katılımlarına göre hasta gruplarının tanımlayıcı verileri arasında fark yoktu ($p>0.05$). Terapötik ortam aktivitelerine yüksek düzeyde katılan hastaların içselleştirilmiş damgalama düzeyleri orta ve düşük düzeyde katılan hastalardan daha düşüktü ($p<0.05$). Terapötik ortam aktivitelerinin tedavilerine katkı sağladığını düşünen hastaların iyileşme algısı, tedavilerine katkı sağlamadığını düşünen hastalardan daha yüksekti ($p<0,05$). Hastalar sosyalleşme, sorunlarını daha az düşünme, eğlenme, enerjik hissetme ve yeni

kişilerarası ilişkiler kurma vasıtasıyla terapötik ortam aktivitelerinin tedavilerine katkı sağladığını düşünmekteydi.

Tartışma: Hastaların terapötik ortam aktivitelerinde üstlendikleri roller içselleştirilmiş damgalanmayı azaltmaya yardımcı olmaktadır. Hastaların terapötik ortam aktivitelerine yönelik düşünceleri ve deneyimleri de iyileşme algısı için önemlidir. Bu nedenle terapötik ortam aktiviteleri sadece hastaların boş zamanlarını doldurmanın bir yolu olarak görülmemelidir. Hem sağlık personeli hem de hastalar tarafından tedavinin bir parçası olarak kabul edilmelidir.

INTERNALIZED STIGMA AND PERCEPTION OF RECOVERY: A COMPARATIVE STUDY IN TERMS OF THERAPEUTIC MILIEU ACTIVITIES APPLIED IN A PSYCHIATRIC CLINIC

Münire TEMEL[1], Gamze ÖZYĞIT [2], Nurhan AKKAYA [1], Ezgi GÜNER [1], Ahmet EROL [1], Sabri KAYA2
[1]Tekirdağ Namık Kemal University, Tekirdağ , TÜRKİYE
[2]Tekirdağ Namık Kemal University, Tekirdağ, TÜRKİYE

Introduction and aim: Internalized stigma and perception of recovery are important for the success of psychiatric treatment. The therapeutic milieu is a part of the treatment process of mental illness. In the therapeutic milieu, the entire treatment experience of the patient is considered curative. One of the components of the therapeutic milieu is structured activities. The aim of this study was to evaluate the relationship between internalized stigma and perception of recovery in patients with mental illness and therapeutic milieu activities applied in psychiatry clinics.

Method: This study is descriptive and comparative type. This study was conducted in a university hospital psychiatry clinic with 100 inpatients between April and December 2021. The patients' participation in therapeutic milieu activities was recorded during their stay in the clinic, and the patients' participation rates in the activities were calculated. Patients who took part in less than 35% of the activities were called the low participation group, patients who took part in 35-70% of the activities were called the moderate participation group, and patients who took part in more than 70% of the activities were called the high participation group. Data were collected with ‘Patient Identification Form’, ‘Therapeutic Milieu Activities Participation Form’, ‘Recovery Assessment Scale’ and ‘Internalized Stigma of Mental Illness Scale’. IBM SPSS Statistics 24.0 software was used to evaluate the data. In comparisons between groups, chi-square test was used for categorical variables, Independent sample t-test and One-way ANOVA were used for continuous variables. Statistical significance level was accepted as $p<0.05$.

Results: The average age of the patients participating in the study was 40.51±13.12 and the number of days they stayed in the clinic was 11.32±3.16. There was no difference between the descriptive data of the patients according to their participation in therapeutic milieu activities ($p>0.05$). Internalized stigma levels of patients who participated in therapeutic milieu activities at a high level were lower than patients who participated at a medium and low level ($p<0.05$). The perception of recovery of patients who thought that therapeutic milieu activities contributed

to their treatment was higher than that of patients who thought that these activities did not contribute ($p<0.05$). Patients thought that therapeutic milieu activities contributed to their treatment by socializing, thinking less about their problems, having fun, feeling energetic, and establishing new interpersonal relationships.

Discussion: The roles that patients take in therapeutic milieu activities help to reduce internalized stigma. The thoughts and experience of patients in therapeutic milieu activities is important for perception of recovery. Therefore, therapeutic milieu activities should not be seen only as a way to fill the free time of patients. It should be accepted as a part of the treatment by both health personnels and patients.

KAYNAKLAR

- Ergun, G., Isik, I., & Dikec, G. (2017). Roles of Psychiatry Nurses Within a Therapeutic Environment of Psychiatry Clinics in TÜRKİYE. Arch Psychiatr Nurs, 31(3), 248-255.
- Ersoy, M.E., & Varan, A. (2007). Reliability and validity of the Turkish version of the internalized stigma of mental ıllness scale [Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği Türkçe formu'nun güvenilirlik ve geçerlik çalışması]. Turk Psikiyatri Derg, 18(2), 163-171.
- Guler, C., & Gurkan, A. (2019). Validity and reliability of the Turkish version of the Recovery Assessment Scale. Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences, 32, 309-319.
- Ilyas, A., Astuti, P., & Zahri, K. (2020). A milieu therapy perspective: fundamental values in mental health care delivery. EAS J Nurs Midwifery, 2(2), 129-135.
- Millard, H., Parke, S., Wilson, C., Qayyum, Z., Kim, H.J., & Van Deusen, T. (2020). Inpatient milieu therapy: Considerations for adolescent and tansitional age youth. Adolescent Psychiatry, 10, 7-16.

- İçselleştirilmiş Damgalama; İyileşme; Psikiyatri Hemşireliği; Psikiyatri Kliniği; Terapotik Ortamı Aktiviteleri, Internalized Stigma; Recovery; Psychiatric Nursing; Psychiatry Clinic; Therapeutic Milieu Activities

PSİKİYATRİ HASTA YAKINLARINDA TRAVMATİK BÜYÜMENİN BAKIM YÜKÜNE ETKİSİ

Havva KAÇAN[1], Funda GÜMÜŞ[2]
[1]Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye
[2]Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Amerika Birleşik Devletleri

Giriş: Psikiyatrik hastaya sahip olmak bakım verenlerde stres ve hayal kırıklığı gibi duygulara ve travmatik bir duruma dönüşüp bakım verenlerin ruh sağlığının daha kötüleşmesine neden olabilir. Psikiyatrik bir tanı almış hastaya uzun süre bakma hasta yakınlarında bahsedilen olumsuzluklara yol açacağı gibi baş etme güçlerini arttırarak karşılaşabilecekleri olumsuzluklarla baş etmelerini de sağlayabilir.

Amaç: çalışmamızda psikiyatrik hasta yakınlarında travmatik büyümenin bakım yüküne etkisini incelemek amaçlanmıştır.

Gereç ve yöntem: Bu çalışma ilişki arayıcı ve tanımlayıcı olarak planlanmıştır. Araştırma, 1 Mart 2022- 1 Aralık 2022 tarihleri arasında Kastamonu Eğitim Araştırma Hastanesi Psikiyatri Polikliniğine gelen hasta yakınları araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Hastaneden alınan tahmini bilgiye göre yıllık olarak birime başvuran ve takipli hasta sayısı 360 olarak bilinmektedir. Örneklem büyüklüğü Salant ve Dillman'nın (1994) belirlediği formül ile hesaplanmıştır. Toplam evren 360 kabul edildiğinde örneklem sayısı aşağıdaki gibi 146 olarak belirlenmiştir. Örneklem formülü kullanılarak homojen bir yapıda olmayan bu evren için % 95 güven aralığında ± % 5 örnekleme hatası ile gerekli örneklem büyüklüğü n = 360 (1,96)2 (0,8) (0,2) / (0,5)2 (360-1) + (1,96)2 (0,8) (0,2)= 146 olarak hesaplanmıştır. Çalışma sonuçlarının güvenliği açısından örneklem sayısı yüksek tutulmuş toplam 251 hasta yakını ile yüz yüze görüşme yapılarak veriler toplanmıştır. Verilerin toplanılmasında 15 sorudan oluşan aile tanıtım formu, Travma Sonrası Büyüme Envanteri ve Bakım Verme Yükü Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı verilerin analizinde ortalama, standart sapma, minumum, maksimum, sayı ve yüzde kullanıldı. Sosyodemografik değişkenlerin ölçek toplam puan ortalamalarına göre gruplar arası incelenmesinde Student-t testi ile ANOVA testi ,Ölçek toplam puan ve alt ölçek puan ortalamaları arasındaki ilişki Pearson korelasyon testi ile analiz edildi. Tüm bulgular $p<0.05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirildi.

Bulgular: Çalışmaya katılan bakım verenlerin %41'inin 35-40 yaşları arasında ve %54.6'sının kadın, %40.6'sının ilköğretim mezunu, %92.4'ünün evli olduğu ve %58.6'sının şehirde yaşadığı belirlendi. Bakım verenlerin %61.8'inin bir işte çalışmadığı, aile türlerinin %61.8'inin

çekirdek aile olduğu, bakım verenlerin %44.6'sının eşi olduğu, %54.2'sinin 1-5 yıl arasında bakım verdiği bulundu. Bakım verdikleri bireylerin %41.4'ünün duygudurum bozukluğu, %28.3'ünün anksiyete ve psikotik bozukluk tanısı aldıkları bulundu. Bakım verenlerin %60.2'sinin bakımı destekleyen başka birinin olmadığı, %68.5'inin daha önce ruhsal destek almadığı, en sık zorlandıkları yaşam alanlarının sırasıyla bilgi eksikliği (41.8), iletişim problemleri (16.8), ekonomik problemler (14.3), uyku sorunları (8.4) ve de bu sayılanların hepsi olduğu belirlendi. Travmatik Büyüme Ölçek puan ortalaması 60.44 +14.42(Min:15,Max:94),Bakım Yükü Ölçek Puan Ortalaması 50.25 + 13.33(Min:13,Max:83) orta düzey olarak değerlendirilmiştir. Bakım verme yükü ile ve Travma ölçeği arasında korelasyon bulunmadı. Yapılan analizlerde bakım verilen bireyin yakınlık ilişkisine göre Bakım Verme Yükü toplam puanlarının gruplara göre anlamlı değiştiği belirlendi. Eş, kardeş ve akrabaların, anne ve babalara göre bakım yükü puanlarının daha yüksek olduğu belirlendi ($p<0.001$). Bakım verme yükü üzerine etki eden faktörlerin açıklayıcı gücünü belirlemek amacıyla yapılan çoklu regresyon analizinde Travma Sonrası Büyüme Envanteri toplam puan ve bakım verenlerin yakınlık derecesi değişkenleri ile kurulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlendi (F:3.96, p: 0.020). Bu iki değişkenin Bakım verme yükünün %3.1'ini açıkladığı çok düşük bir yordayıcı olduğu belirlendi. Tartışma:Hastanın günlük yaşantısında yanında bulunup ona fiziksel, sosyal ve mental destek sağlayan, hastalık sürecinde aktif rol alan kilit kişi temel bakım verici olarak adlandırılmaktadır (Arslantaş ve Adana, 2011). Kronik psikiyatrik bozukluklarda hastanın bakımı aile üyesi ya da akrabası tarafından sağlanmaktadır (Kuşçu, 2000; Doğan ve ark, 2002).Çalışmamızda orta düzeyde travmatik bir büyüme ile orta düzeyde bakım yükü saptanmıştır. Aralarında ilişki bulunmamış bu durumun bakım verenlerin bu süreçlerinin devam etmesi şeklinde yorumlanabilir. Bakım yükünün orta düzeyde olması yapılan çalışmalarla uyumludur(Tel ve ark, 2010; Duman ve Bademli, 2013). Bakım veren eş, kardeş ve akraba olanların bakım yükü, anne ve babalara göre daha yüksek olduğu belirlendi ($p<0.001$). Anne ve babaların bakım verme sorumluluğunu kabullenmiş ve uygun baş etme yöntemleri geliştirmiş olduklarını söyleyebiliriz.

Sonuç: Bakım veren yükünün azaltılması için bireyin psikososyal yönden değerlendirilmesi gereklidir. Bu nedenle Kronik ruhsal hastalığı olan bireylerin aileleri ile ilgili çalışmaların yapılması, ailelerin belirlenen gereksinim alanlarına yönelik uygun müdahaleleri planlanmalıdır. Bakım vermede zorlanılan alanlara ve bakım verenin eş, kardeş ve akrabalarına da destek sağlanması önerilmektedir.

Introduction: Having a psychiatric patient might cause feelings such as stress and disappointment in the caregivers, and may turn into a traumatic condition and deteriorate the mental health of the caregivers. Looking after a patient who has a psychiatric disease for a long time will not only cause the negativities mentioned in the relatives of the patient but also increase their coping power enabling them to cope with the negativities they may encounter. Purpose: In the present study, the purpose was to examine the effects of traumatic growth on the care burden in the relatives of psychiatric patients.

Materials and Methods: The present study had a descriptive-correlational design. The population of the study consisted of the relatives of the patients who applied to Kastamonu Training and Research Hospital Psychiatry Clinic between March 1, 2022, and December 1, 2022. According to the estimated data received from the hospital, the number of patients admitted to the unit and followed up was 360 on an annual basis. The sample size was calculated with the formula of Salant and Dillman (1994). When the total population was taken as 360, the number of the sample was determined as 146 by using the sample formula. The required sample size for this population, which did not have a homogeneous structure, with a sampling error of ± 5% at the 95% Confidence Interval, was found to be n = 360 (1.96)2 (0.8) (0.2) / (0.5)2 (360-1) + (1.96)2 (0.8) (0.2) = 146. The sample size was kept high in terms of the reliability of the results, and the data were collected through face-to-face interviews with a total of 251 patient relatives. The Family İntroduction Form, which consisted of 15 questions, the Post-Traumatic Growth Inventory, and the Caregiver Burden Scale were used to collect the study data. The mean values, Standard Deviations, minimum-maximum values, and numbers and percentages were used in the analysis of the descriptive data. The Student-t Test and ANOVA Test were used in the analysis of the sociodemographic variables between the groups according to the scale total score averages, and the relationship between scale total score and subscale score averages were analyzed with the Pearson Correlation Test. All findings were evaluated at $p<0.05$ significance level.

Results: It was found that 41% of the caregivers who participated in the present study were between the ages of 35-40, 54.6% were female, 40.6% were primary school graduates, 92.4% were married, and 58.6% lived in the city. It was also found that 61.8% of the caregivers did not work, 61.8% of the family types were nuclear families, 44.6% of the caregivers were spouses, and 54.2% provided care between 1-5 years. A total of 41.4% of the individuals cared for were diagnosed with mood disorders, 28.3% with anxiety and psychotic disorders. Also, 60.2% of the caregivers had no one else to support the care, 68.5% of them had not received

psychological support before, 41.8 had lack of knowledge, 16.8 had communication problems, 14.3 had economic problems, 8.4 had sleep problems, and all of these. The Traumatic Growth Scale mean score was found to be 60.44 +14.42 (Min:15, Max:94), and Care Burden Scale mean score was 50.25 + 13.33 (Min:13, Max:83) moderate. No correlation was detected between the caregiving burden and the Trauma Scale. It was determined in the analyses that the total scores of the Caregiving Burden changed at significant levels according to the groups and the relationship of the caregivers. Spouses, siblings, and relatives were found to have higher care burden scores than mothers and fathers ($p<0.001$). In the Multiple Regression Analysis that was made to determine the explanatory power of the factors that affected the caregiving burden, the model established with the Post-Traumatic Growth Inventory total score and the degree of relation of the caregivers was found to be statistically significant (F: 3.96, p: 0.020). It was determined that these two variables were very low predictors and explained 3.1% of the caregiving burden.

Discussion: The key person who is with the patient in his/her daily life and provides physical, social, and mental support to the patient taking active roles in the disease process is called the primary caregiver (Arslantaş & Adana, 2011). The care of the patient is provided by a family member or relative in chronic psychiatric disorders (Kuşçu, 2000; Doğan et al., 2002). In the present study, a moderate level of traumatic growth and a moderate care burden level were detected. This situation, which had no relationships with each other, can be interpreted as the continuation of these processes by the caregivers. The fact that the caregiver burden was at a moderate level was compatible with the results of previous studies (Tel et al., 2010; Duman and Bademli, 2013). The caregiving burden of the caregiver spouses, siblings, and relatives was found to be higher than that of the parents ($p<0.001$). It is possible to argue that parents have accepted the responsibility of caregiving and have developed appropriate coping methods.

Conclusion: Psychosocial evaluation of the individual is necessary to reduce the care burden of the caregivers. For this reason, studies must be conducted on the families of individuals who have chronic mental diseases and appropriate interventions must be planned for the needs of these families. It is also recommended to provide support in the areas that are difficult to provide care to the spouse, siblings, and relatives of the caregiver.

Ruh sağlığı, bakım veren, travmatik büyüme, bakım yükü Mental health, caregiver, traumatic growth, care burden

MULTİPL SKLEROZLU HASTALARDA SEMPTOM VE YORGUNLUK ŞİDDETİNİN ÖZ BAKIM GÜCÜNE ETKİSİNDE CİNSİYET VE DİĞER KİŞİSEL ÖZELLİKLERİN ROLÜ

Pınar YEŞİL DEMİRCİ, Saliha BOZDOĞAN YEŞILOT, Zehra ESKIMEZ
Çukurova Üniversitesi SBF, Adana, Türkiye

Amaç: Multipl skleroz (MS) atak ve remisyonlarla seyreden merkezi sinir sisteminin sık görülen kronik inflamatuar bir hastalığıdır. Bu çalışma multiple sklerozlu hastalarda semptom ve yorgunluk şiddetinin öz bakım gücüne etkisinde cinsiyet ve etkileyen faktörlerin rolünü belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu araştırma kesitseldir. Evrenini Türkiye genelinde MS'li hastalar oluşturmuştur. Çalışmanın örneklemi Gpower 3.1.9.7 programı ile belirlenmiştir. A priori çoklu regresyon analizi ile en az 0.15 (orta derece) etki büyüklüğü, belirlenen 22 tahmin edici parametre %80 güç ve %5 Tip I hata ile en az alınması gereken hasta sayısı 163 olarak hesaplanmıştır. Çalışma 1 Aralık 2022 - 30 Nisan 2023 tarihleri arasında araştırmaya katılmaya kabul eden ve araştırma dahil edilme kriterlerini karşılayan 200 hasta ile tamamlanmıştır. Veriler, "Kişisel Bilgi Formu, Multiple Skleroz Semptom Ölçeği (MSSÖ), Yorgunluk Şiddet Ölçeği (YŞÖ) ve Öz Bakım Gücü Ölçeği (ÖBGÖ) kullanılarak online toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 21 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. İstatistiksel anlamlılık $p<0.05$ düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırmanın yapılabilmesi için etik onay alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 37.97±10.6'dır. Kadınlar da ölçek puan ortalamalarının MSSÖ 47.4±22.41, YŞÖ 4.58±2.2 ve ÖBGÖ ise 94.65±24.76 olduğu belirlenmiştir. Erkeklerde ise MSSÖ 45±25.89, YSÖ 4.33±2.5, ÖBGÖ ise 83.43±23.95 olduğu belirlenmiştir. Cinsiyete göre MSSÖ alt boyutları, MSSÖ toplam puanı ve YŞÖ değerleri anlamlı farklılık göstermezken, ÖBGÖ puanı kadınlarda daha yüksek saptanmıştır ($p<0.05$). Cinsiyete göre yaş, BKİ, eğitim durumu, medeni durum, çocuk varlığı, aile tipi, çalışma durumu, gelir durumu, MS süresi, MS atak sıklığı, MS tipi, son MS atağı, MS atak süresi, kronik hastalık varlığı, ilaç tedavisi kullanma, MSSÖ alt boyutları (motor, beyin sapı, duyusal, nöropsikiyatrik sorunlar, boşaltım sorunları) ve YŞÖ durumunun ÖBGÖ'ye etkisini değerlendirmek için Çoklu Lineer Regresyon modeli kurulmuş, geriye doğru eleme yöntemi ile oluşturulan model anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Kadınlarda; ilköğretim ve lise mezunu olmak, tanı süresi, yaklaşık 6 ay önce atak geçirmek ve atak süresinin bir kaç gün olması öz bakım gücünü negatif yönde etkilerken, evli olmak öz bakım gücünü pozitif yönde etkilemektedir. Oluşan modeldeki

değişkenler ile kadınlardaki öz bakım gücünün %41.7'si açıklanmaktadır ($p<0.001$). Erkeklerde ise ilköğretim ve lise mezunu olmak, çocuk varlığı, çalışıyor olmak, atağın olmaması, MS Tip 2 olmak, son atağı bir yıl ve bir ay öncesinde geçirmiş olmak, ilaç kullanımı ve MMSÖ duyusal alt boyutu öz bakım gücünü negatif yönde etkilerken, evli olmak ve MS Tip 3 olmak öz bakım gücünü pozitif yönde etkilemektedir. Bir hafta öncesinde atak geçirmenin, atak süresinin birkaç dakika/saat ve birkaç gün olmasının öz bakım gücüne etkisi tespit edilmemiştir ($p>0.05$). Oluşan modeldeki değişkenler ile erkeklerdeki öz bakım gücünün %62.2'si açıklanmaktadır ($p<0.001$). Ayrıca çalışmada kadınlarda ve erkeklerde yaş, tanı süresi, MSSÖ ve YŞÖ'nün ÖBGÖ üzerindeki etkileri bir arada değerlendirilmiştir. Buna göre kadınlarda tanı süresinin ve duyusal durumun öz bakım gücünü negatif yönlü etkilediği ve oluşan modelin istatistiksel olarak anlamlı tespit edilmiştir. Kadınlarda oluşan modelin öz bakım gücünün %22.6'sını açıklandığı görülmüştür ($p<0.001$). Erkeklerde ise oluşturulan model istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0.909$).

Sonuç: Çalışma sonucunda her iki cinsiyetin yorgunluğunun olduğu, her iki cinsiyette semptom şiddetinin hafif düzeyde ve öz bakım gücünün ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Kadın olmak öz bakım gücünü pozitif olarak etkilemektedir. Kadınlarda tanı süresi ve duyusal durum öz bakım gücünü negatif olarak etkilemektedir. Erkeklerde yorgunluk ve semptom şiddetinin etkisi olmadığı görülmüştür. Ayrıca eğitim durumu ve medeni durum her iki cinsiyette de öz bakım gücünü etkilerken, erkeklerde çocuk sahibi olmak, çalışıyor olmak, ilaç almak, MS tipleri ve duyusal durum öz bakım gücünü etkileyen faktörler arasındadır.

Objective: Multiple sclerosis (MS) is a common chronic inflammatory disease of the central nervous system that progresses with crisis and remission. The study was conducted to determine the role of gender and effecting factors in the severity of symptoms and fatigue severity on self-care agency in patients with multiple sclerosis.

Methods: This was a cross-sectional study, and the population consisted of patients with MS throughout TÜRKİYE. The study sample was calculated with the Gpower 3.1.9.7 analysis program. A priori multiple regression analysis with at least 0.15 (moderate) effect size, 22 predictive parameters with 80% power and 5% Type I error, and the minimum number of patients included in the study was calculated as 163. The study was completed with 200 patients accepted to participate on

1 December 2022 and 30 April 2023 and met the inclusion criteria. The data were collected by random and snowball sampling using the Personal Information Form, the Multiple Sclerosis Related Symptom Checklist (MS-RS), the Fatigue Severity Scale (FSS), and the Exercise of Self-Care Agency (ESCA). The obtained data were analyzed using the SPSS 21 package program. Statistical significance was evaluated at the $p<0.05$ level. Ethical approval was obtained to conduct the research.

Results: The mean age of the participants was 37.97±10.6. It was determined that the mean scale scores were 47.4±22.41 for MS-RS, 4.58±2.2 for FSS, and 94.65±24.76 for ESCA in women. In males, it was determined that MS-RS was 45±25.89, SS 4.33±2.5, and ESCA was 83.43±23.95. While MS-RS sub-dimensions, MS-RS total score, and FSS values did not differ significantly according to gender, the ESCA scores were higher in women ($p<0.05$).

A Multiple Linear Regression model was established to evaluate the effect of age, BMI, educational level, marital status, having children, family type, employment status, income level, disease duration, MS crisis frequency, MS type, last MS crisis time, last MS crisis duration, having another chronic disease, having medical treatment, MS-RS (motor, brainstem, sensory, neuropsychiatric problems, excretory problems) and FSS status on ESCA based on gender by backward elimination method. However, the model was significant ($p<0.05$). According to the regression analysis, gender was a significant predictor, and being female positively affected ESCA. In females, being a primary and high school graduate, disease duration, having an MS crisis about six months ago, and having an MS crisis duration of a few days affect ESCA negatively while being married positively. The variables in the resulting model explain 41.7% of the ESCA ($p<0.001$). In males, being a primary and high school graduate, having children, being employed, not having an MS crisis, having MS Type 2, having the last MS crisis bout one year and one month ago, having medical treatment, and MS-RS sensory subdimension affect the ESCA negatively, being married, having MS type 3 effect positively. Having an MS attacks a week before, having a few minutes/hours, and a few days of crisis duration were not detected on ESCA ($p>0.05$). The variables in the resulting model explain 62.2% of the ESCA ($p<0.001$) (Table 3). In addition, the effects of age, duration of diagnosis, MS-RS, and FSS on ESCA were evaluated together in females and males. The duration of diagnosis and sensory sub-dimension of MS-RS negatively affect the ESCA in females, and this statistically significant model explains 22.6% of ESCA ($p<0.001$). On the other hand, no parameters affected the ESCA in men, and the model created was not statistically significant ($p=0.909$).

Conclusion: As a result of the study, it was determined that both genders had clinically significant fatigue and symptom severity was mild and self-care agency was moderate in both genders. Being a woman positively affects self-care agency. Diagnosis time and emotional state negatively affect self-care agency in women. There was no effect on fatigue and symptom severity in men. In addition, educational status, and marital status affect self-care agency in both genders, while having a child, working, taking medication, MS types, and emotional status are among the factors affecting self-care agency in men.

ADLİ PSİKİYATRİ HASTALARINDA ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI, BİLİŞSEL ÇARPITMALAR VE SALDIRGANLIK İLİŞKİSİ

Eda ATAY[1], Ufuk DOĞAN[2], Özlem IŞIL[3], Büke HEKIM[4], Nilüfer KILIÇ[5]
[1]Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye
[2]Fırat Üniversitesi Kovancılar Meslek Yüksek Okulu Sağlık hizmetleri Bölümü, Elazığ, Türkiye
[3]İstanbul Gedik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye
[4]Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi'ne bağlı Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastanesi, Elazığ, Türkiye
[5]Elazığ İl Sağlık Müdürlüğü, Elazığ, Türkiye

Giriş: Adli psikiyatri hastalarının %86'sının en az bir defa saldırgan davranış göstermektedir. Hastaların saldırgan davranışlar göstermesinde pek çok önemli etken olduğu belirtilmektedir. Hastalarının çocukluk çağı travmaları, bilişsel çarpıtmaları ve saldırganlık ilişkisini inceleyen çalışmaların yetersiz olduğu ifade edilmektedir. Dolayısıyla hastaların geçmişte yaşadığı çocukluk travmaları ve bilişsel çarpıtmalarının belirlenerek saldırgan davranışların öngörülmesi ve önlenmesi adli psikiyatrik uygulamalarda aktif rol alan psikiyatri hemşireleri için önemlidir.

Amaç: Adli psikiyatri hastalarının Çocukluk Çağı Travmaları, Bilişsel Çarpıtmalar ve Saldırganlık İlişkisinin belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın 20 Eylül 2022 – 30 Mart 2023 tarihleri arasında Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi'ne bağlı Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastanesi'ne başvuran ve araştırmaya dahil olma ölçütlerini karşılayan 103 hastayla gerçekleştirildi. Araştırmanın gerçekleştirilmesi için Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu ve Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi Adli Psikiyatri Hastanesi'nden izin alındı. Araştırmada Tanıtıcı Bilgi Formu, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (CTQ), Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği (CDS) ve Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği (BAQ) kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma ile gösterildi. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Simirnov testi ile değerlendirildi. İkili kategorik verilerin değerlendirilmesinde Bağımsız Örneklem t Testii, ikiden fazla kategorik değişkenlerin değerlendirilmesinde Tek Yönlü Varyans Analizi ve ölçekler arası ilişkinin değerlendirilmesinde Pearson Korelasyon Analizi kullanıldı. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesi SPSS 25.0 Newyork paket programında yapıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan hastaların %82.5'i erkek, %50.5'i evli, %49.5'i ortaöğretim, %53.4'ü çalışmamaktadır. Hastaların Çocuk Çağı Travmaları toplam puanı (87.66±18.50),

Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği toplam puanı (86.06±29.07) ve Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği toplam puanının ortalamanın üzerinde (81.86±7.29) olduğu belirlendi. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ile Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği ve Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği toplam puan ortalaması arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur (sırasıyla $r=-.228$, $p<0.00$; $r=.412$, $p<0.00$). Eğitim durumu lisans ve üzerinde olan hastaların Çocukluk Çağı Travma düzeyi diğer hastalardan daha fazla ($p<0.05$), ilköğretim düzeyindeki hastaların Bilişsel Çarpıtma düzeyi diğerlerinden daha fazladır ($p<0.05$). Çalışmayan ve daha önce adli olay deneyimine sahip hastaların saldırganlık düzeyi çalışanlara göre daha fazladır ($p<0.05$, $p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Bu araştırmada adli psikiyatri hastalarının çocukluk çağı travma, bilişsel çarpıtma ve saldırganlık düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu belirlendi. Hastaların saldırganlık düzeyi ile çocukluk çağı travmaları ve bilişsel çarpıtma düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulundu. Bu doğrultuda adli psikiyatri hastalarının bakım sürecinde saldırganlık düzeylerinin değerlendirilmesi ve etkili baş etme yöntemlerinin kazandırılmasına yönelik girişimler planlanmasının etkili olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: çocukluk çağı travma, bilişsel çarpıtmalar, saldırganlık, adli psikiyatri, hemşirelik

THE RELATIONSHIP BETWEEN CHILDHOOD TRAUMAS, COGNITIVE DISTORTIONS AND AGGRESSION IN FORENSIC PSYCHIATRY PATIENTS

Eda ATAY[1], Ufuk DOĞAN[2], Özlem IŞIL[3], Büke HEKIM[4], Nilüfer KILIÇ[5]
1Hasan Kalyoncu University, Gaziantep, TÜRKİYE
[2]Fırat University Kovancılar Vocational High School, Department of Health Services, Elazığ, TÜRKİYE
[3]Istanbul Gedik University, Istanbul, TÜRKİYE
[4]High Security Forensic Psychiatry Hospital affiliated to Elazığ Fethi Sekin City Hospital, Elazığ, TÜRKİYE
[5]Elazığ Provincial Health Directorate, Elazığ, TÜRKİYE

Introduction: It is stated that 86% of forensic psychiatric patients exhibit aggressive behavior at least once. There are many important factors believed to contribute to the display of aggressive behavior in these patients. Studies examining the relationship between childhood traumas, cognitive distortions, and aggression are said to be insufficient. Therefore, it is important for psychiatric nurses actively involved in forensic psychiatric practices to identify the childhood traumas and cognitive distortions experienced by patients in the past in order to predict and prevent aggressive behavior.

Objective: The aim of this study is to determine the relationship between childhood traumas, cognitive distortions, and aggression in forensic psychiatric patients.

Methods: This descriptive of research was conducted with 103 patients who applied to the High Security Forensic Psychiatry Hospital affiliated with Elazığ Fethi Sekin City Hospital between 20 September 2022-30 March 2023 and met the criteria for inclusion in the study. Permission to conduct the research was obtained from Fırat University Social Sciences and Humanities Research Ethics Committee and Elazığ Fethi City Hospital Forensic Psychiatry Department. Introductory Information Form, Childhood Trauma Questionnaire (CTQ), Cognitive Distortions Scale (CDS) and Buss-Perry Aggression Scale (BAQ) were used in the research. Descriptive statistics were shown as numbers, percentages, mean and standard deviation. The suitability of the data for normal distribution was evaluated with the Kolmogorov-Simirnov test. Independent Sample t Test was used to evaluate binary categorical data, One-Way Analysis of Variance was used to evaluate more than two categorical variables, and Pearson Correlation Analysis was used to evaluate the relationship between scales. Statistical evaluation of the data was done in the SPSS 25.0 New York package program.

Results: It was determined that 82.5% of the participating patients were male, 50.5% were married, 49.5% had completed secondary education, and 53.4% were not employed. The

patients' average scores on the Childhood Trauma Questionnaire (87.66±18.50), Cognitive Distortions Scale (86.06±29.07), and Buss-Perry Aggression Questionnaire (81.86±7.29) were found to be above average. There was a significant positive correlation between the Childhood Trauma Questionnaire and both the Buss-Perry Aggression Questionnaire and the Cognitive Distortions Scale total scores (r=-.228, p<0.00; r=.412, p<0.00, respectively). Patients with undergraduate education and above had higher levels of childhood trauma compared to other patients (p<0.05), and patients with primary education had higher levels of cognitive distortions than others (p<0.05). The aggression level of patients who were not employed and had previous experience of legal incidents was higher compared to those who were employed (p<0.05, p<0.05).

Discussion and Conclusion: In this study, it was determined that forensic psychiatric patients had high levels of childhood trauma, cognitive distortion and aggression. A significant positive relationship was found between the patients' aggression level and their childhood trauma and cognitive distortion levels. In this regard, it is thought that it will be effective to evaluate the aggression levels of forensic psychiatric patients during the care process and to plan interventions to provide them with effective coping methods.

Keywords: childhood trauma, cognitive distortions, aggression, forensic psychiatry, nursing

HEMŞİRELERDE ALGILANAN İŞ STRESİNE BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ EĞİTİMİN ETKİSİ

Merve ATAÇ ÖKSÜZ[1], Sevim BUZLU[2]
[1]*Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*
[2]*İstanbul Üniversitesi/Cerrahpaşa, İstanbul, Amerika Birleşik Devletleri*

Giriş: Ülkemizde hemşirelerin en önemli sorunlarından biri işyerinde yaşadıkları strestir. İş yerinde yaşanan bu stres beraberinde depresyon, anksiyete, iş doyumunda azalma gibi sonuçlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle hemşirelik mesleği ile ilgili stresin ele alınmasının acil bir sorun olduğu açıkça görülmektedir.

Amaç: Deneysel tasarım tipinde planlanan araştırmanın amacı hemşirelere uygulanan bilinçli farkındalık temelli eğitimin iş stresine etkisini belirlemektir.

Yöntem: Çalışmanın örneklemini Çanakkale'de bir üniversite hastanesinde çalışan 70 (35 deney grubu, 35 kontrol grubu) hemşire oluşturdu. Deney grubuna uygulanacak olan farkındalık temelli eğitim programı grup olarak haftada 1 oturum, toplamda 8 hafta olarak yürütüldü. Kontrol grubuna ise ön test sonrasında stresle baş etme eğitimi verildi. Veri toplamada, Kişisel Bilgi Formu, İş Stresi Ölçeği, Bilinçli Farkındalık Ölçeği, Rosenbaum Öğrenilmiş Güçlülük Ölçeği kullanıldı. Hemşirelere eğitim öncesinde, eğitim bitiminde ve eğitimden 3 ay sonra olmak üzere toplamda üç izlem yapıldı. Araştırma verilerinin analizinde Tanımlayıcı analizler, Ki-kare testi, Bağımlı gruplarda T testi, Indepent-Samples T Test ve Tekrarlı ölçümlerde tek yönlü varyans analizi uygulandı. Çalışmaya alınma kriterleri olarak, ilgili sağlık uygulama ve araştırma hastanesinde hemşire olarak görev yapıyor olmak ve daha önce bilinçli farkındalık temelli herhangi bir eğitim programına katılmamış olmak; dışlanma kriterleri ise, yönetici hemşire pozisyonunda çalışmak ve 8 hafta sürecek olan eğitimin herhangi bir oturumuna katılmamak olarak belirlendi. Çalışma için ilgili Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi Başhekimliği'nden ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan izin alındı.

Bulgular: Deney grubundaki hemşirelerin yaş ortalaması 32,11±6,24, kontrol grubundaki hemşirelerin 33,17±8,21 olduğu, deney grubundaki hemşirelerin iş stresi puan ortalamalarının 29,54±5,11, kontrol grubundaki hemşirelerin iş stresi puan ortalamalarının 29,43±4,34 olduğu ve gruplar arasında fark olmadığı saptandı. Bilinçli farkındalık temelli eğitimi alan hemşirelerde eğitim sonrasında iş stresi puan ortalamalarında anlamlı derecede azalmanın olduğu saptandı (p=0,000). Deney grubundaki hemşirelerin eğitim sonrasında bilinçli

farkındalık (p=0,004) ve öğrenilmiş güçlülük puan ortalamalarında (p=0,000) anlamlı derecede artışların olduğu belirlendi. 3 ay sonra yapılan izlem testinde de hemşirelerin iş stresi puan ortalamaları artış, bilinçli farkındalık ve öğrenilmiş güçlülük puan ortalamalarında azalmanın olduğu saptandı. Kontrol grubuna uygulanan stresle baş etme eğitimi sonrasında iş stresi, bilinçli farkındalık ve öğrenilmiş güçlülük puan ortalamalarında herhangi bir farklılık saptanmadı. Deney ve kontrol grubu arasında bilinçli farkındalık temelli eğitim sonrasında iş stresi, bilinçli farkındalık ve öğrenilmiş güçlülük puan ortalamalarında anlamlı fark olduğu saptandı (p<0,05).

Tartışma ve Sonuç: Çalışma kapsamında hemşirelerin eğitim öncesinde iş stresi puan ortalaması 29,54 olarak bulunmuştur. Bu sonuç hemşirelerin işyerinde stresli olduklarını göstermektedir. Yapılan birçok çalışmada benzer olarak hemşirelerin iş stresi düzeylerinin yüksek olduğu vurgulanmaktadır (Onan ve diğ., 2013; Denizsever, 2017; Camci ve Kavuran, 2021). Son yıllarda iş yaşantısındaki stresin azaltılabilmesi içinde bilinçli farkındalık çalışmalarının ön plana çıktığı görülmektedir. Bu çalışmada da hemşirelere iş stresinin azaltılmasına yönelik bilinçli farkındalık temelli eğitim verilmiştir. Çevrimiçi olarak verilen eğitim sonrasında hemşirelerin iş stresi düzeylerinde azalma olduğu saptanmıştır. Benzer olarak yapılan birçok çalışmada hemşirelerin iş stresi düzeylerinde bilinçli farkındalık temelli eğitim sonrasında anlamlı derece azalmaların olduğu görülmüştür (Mackenzie ve diğ., 2006; Dos Santos ve diğ., 2016; Yang ve diğ., 2018; Lin ve diğ., 2019; Montanari ve diğ., 2019). Yapılan çalışmalarda eğitim süresinde farklılıklar görülse de bütün çalışmalar yüz yüze yapılmış ve farkındalık temelli eğitimlerin stresi azalttığı yönünde bulgular mevcuttur. Yapılan tüm çalışmalarda benzer sonuçların elde edilmesi de stresin zihin ve beden üzerindeki etkilerini azaltmak için, bilinçli farkındalık temelli eğitimlerin kullanılabilir etkin bir eğitim programı olduğunu düşündürmektedir. Bu çalışmadaki en önemli farklılık ise hemşirelere bilinçli farkındalık temelli eğitimin çevrim içi verilmiş olması ve eğitimin iş stresi üzerindeki etkisinin yüz yüze verilen eğitimler kadar etkili olmasıdır. Ayrıca hemşirelere verilen bilinçli farkındalık temelli eğitimin, hemşirelerin bilinçli farkındalık düzeylerinde artışa neden olduğu da görülmüştür. Bilinçli farkındalık temelli eğitimlerin hemşireler üzerindeki etkilerinin incelendiği literatüre bakıldığında; hemşirelere farklı sürelerde eğitimler verilmiş olmasına rağmen verilen tüm eğitimlerin bilinçli farkındalık temelli ve farkındalık pratiklerine dayalı olduğu görülmüştür. Ayrıca çalışmaların deneysel olduğu ve kontrol grubuna herhangi bir müdahalede bulunulmadığı saptanmıştır. Bu çalışmada olduğu gibi birçok çalışmada da eğitim sonrasında deney grubunun bilinçli farkındalık düzeylerini anlamlı derece arttığı, kontrol

grubunda ise herhangi bir farklılık olmadığı saptanmıştır (Cohen-Katz ve diğ., 2005; Mackenzie ve diğ., 2006; Carmody ve diğ., 2008; Horner ve diğ., 2014; Gauthier ve diğ., 2015; Hilcove ve diğ., 2020; Sarazine ve diğ., 2021). Çalışmada hemşirelere verilen eğitim çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Literatür kapsamında incelenen çalışmaların hepsinde verilen eğitimlerin yüz yüze olduğu saptanmıştır. Eğitimin yüz yüze ya da çevrim içi olması eğitimin etkililiğinde bir fark yaratmadığı görülmüş olup her iki yöntemde de hemşirelerin farkındalık düzeylerinin anlamlı derecede arttırdığı belirlenmiştir. Aynı etkiyi sağlamasından dolayı hemşireler için çevrim içi eğitimin kullanılmasının daha avantajlı olacağı düşünülmektedir. Çünkü mesleği gereği vardiyalı ve yoğun çalışan hemşirelerin çevrimiçi eğitimlere katılım oranlarının daha yüksek olacağı düşünülmekte olup yapılan çalışmalarda bu düşünceyi desteklemektedir. Bu çalışmada deney grubunda bulunan hemşirelerin çevrim içi olarak verilen eğitimi tamamlama oranına bakıldığında %85'in üzerinde olduğu görülmüştür. Bilinçli farkındalık temelli eğitim verilerek yapılan çalışmalara bakıldığında ise; yüz yüze yapılan çalışmalarda hemşirelerin eğitimleri tamamlama oranlarının daha düşük olduğu görülmüştür (Carmody, 2008; Horner, 2014; Gauthier, 2015). Bu da çevrimiçi eğitime hemşirelerin istekli, etkin bir şekilde katılım sağladıklarını ve eğitimi tamamladıklarını göstermektedir. Aynı zamanda çevrimiçi olarak yapılan eğitimde yüz yüze yapılan eğitimlerden (Cohen-Katz ve diğ., 2005; Mackenzie ve diğ., 2006) daha yüksek oranda hemşirenin katılım sağladığı görülmüştür. Daha çok katılımcıya ulaşım sağlamak çevrimiçi verilen eğitimlerin avantajları arasında yer aldığı görülmektedir. Sonuç olarak bilinçli farkındalık temelli eğitim programının hemşirelerde oluşan iş stresini azalttığı, bilinçli farkındalık düzeylerini ve öğrenilmiş güçlülük düzeylerini arttırdığı fakat 3 ay sonra yapılan izlem testinde ise hemşirelerin iş stresi düzeylerinin arttığı, farkındalık ve öğrenilmiş güçlülük düzeylerinin azaldığı görülmüştür. Son test ile izlem testi arasındaki bu farklılığın sebebi olarak da hemşirelerin bilinçli farkındalık pratiklerini tekrar etmemeleri ya da hemşirelerin bu süreç içerisinde yer değişikliği, iş yoğunluğu gibi stres düzeyini arttıran durumlar yaşamalarından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Öneriler olarak; hemşirelerde bilinçli farkındalık temelli eğitimin iş stresini azaltmaya yardımcı olduğu görülmekte olup bu programların hizmet içi eğitim olarak planlanması, hemşirelere verilecek olan eğitim programlarının çevrimiçi eğitimin avantajları göz önünde bulundurularak çevrimiçi olarak verilmesi, hemşirelik öğrencilerini mesleğe hazırlamak açısından bu gibi eğitim programlarının müfredata seçmeli ders olarak planlanması önerilebilir.

THE EFFECT OF MINDFULNESS-BASED TRAINING ON PERCEIVED WORK STRESS IN NURSES

Merve ATAÇ ÖKSÜZ[1], Sevim BUZLU[2]
[1]Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, TÜRKİYE
[2]Istanbul University/Cerrahpaşa, Istanbul, Istanbul, United States of America

Background: One of the most important problems of nurses in TÜRKİYE is the stress they experience at work. This stress experienced in the workplace is accompanied by consequences such as depression, anxiety, and decreased job satisfaction. Therefore, it is clear that addressing the stress associated with the nursing profession is an urgent problem.

Purpose: The aim of the study, which was planned in the experimental design type, was to determine the effect of the mindfulness-based stress reduction training on nurses' job stress.

Materials and Methods: The sample of the study consisted of 70 nurses (35 in the experimental group, 35 in the control group) working in a university hospital in Çanakkale. The awareness-based training programme to be applied to the experimental group was carried out as a group, 1 session per week, 8 weeks in total. The control group received training on coping with stress after the pre-test. The Personal Information Form, the Job Stress Scale, the Mindful Attention Awareness Scale, and the Rosenbaum's Learned Resourcefulness Scale were used for data collection. A total of three follow-ups were conducted to the nurses before the training, at the end of the training, and 3 months after the training. Descriptive analysis, Chi-square test, Independent Samples T-test, Dependent Samples T-test, and one-way analysis of variance were used in the analysis of the research data.Inclusion criteria were determined as working as a nurse in the relevant health practice and research hospital and not having participated in any mindfulness-based training programme before; exclusion criteria were determined as working as a nurse manager and not participating in any session of the 8-week training. Permission for the study was obtained from the Chief Physician of the relevant Health Practice and Research Hospital and Çanakkale Onsekiz Mart University Clinical Research Ethics Committee.

Findings: It was determined that the mean age of the nurses in the experimental group was 32.11±6.24, while the mean age of the nurses in the control group was 33.17±8.21, that the work stress levels of the nurses in the experimental group were 29.54±5.11, while the work stress levels of the nurses in the control group were 29.43±4.34, and that there was no difference between the groups.It was found that nurses who received mindfulness-based

training had a significant decrease in the mean scores of work stress after the training (p=0.000). It was determined that the nurses in the experimental group had significant increases in the mean scores of mindfulness (p=0.004) and learned resilience (p=0.000) after the training. In the 3-month follow-up test, it was determined that the nurses' mean scores of work stress increased and the mean scores of mindfulness and learned resilience decreased. After the training on coping with stress applied to the control group, no difference was found in the mean scores of work stress, mindfulness and learned resilience. There was a significant difference between the experimental and control groups in the mean scores of work stress, mindfulness and learned resilience after mindfulness-based training ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: Within the scope of the study, the mean job stress score of the nurses before the training was found to be 29.54. This result shows that nurses are stressed at work. Similarly, many studies have emphasised that nurses have high levels of work stress (Onan et al., 2013; Denizsever, 2017; Camci & Kavuran, 2021). In recent years, it is seen that conscious awareness studies have come to the fore in order to reduce stress in work life. In this study, mindfulness-based training was given to nurses to reduce work stress. After the online training, it was found that nurses' work stress levels decreased. Similarly, in many studies, it has been observed that nurses' job stress levels decreased significantly after mindfulness-based training (Mackenzie et al., 2006; Dos Santos et al., 2016; Yang et al., 2018; Lin et al., 2019; Montanari et al., 2019). Although there are differences in the duration of training in the studies, all studies were conducted face-to-face and there are findings that awareness-based trainings reduce stress. Obtaining similar results in all studies suggests that mindfulness-based training is an effective training programme that can be used to reduce the effects of stress on the mind and body.The most important difference in this study is that mindfulness-based training was given to nurses online and the effect of the training on work stress was as effective as face-to-face training. In addition, it was also observed that the mindfulness-based training given to nurses caused an increase in the mindfulness levels of nurses. When the literature in which the effects of mindfulness-based trainings on nurses were examined, it was seen that all trainings were mindfulness-based and based on mindfulness practices, although nurses were given trainings for different periods of time. In addition, it was determined that the studies were experimental and no intervention was made to the control group. In many studies, as in this study, it was found that the mindfulness levels of the experimental group increased significantly after the training, while there was no difference in the control group (Cohen-Katz et al., 2005; Mackenzie et al., 2006; Carmody et al., 2008; Horner et al., 2014; Gauthier et al.,

2015; Hilcove et al., 2020; Sarazine et al., 2021). The training given to the nurses in the study was carried out online. In all of the studies examined within the scope of the literature, it was found that the trainings given were face-to-face. It was found that whether the training was face-to-face or online did not make a difference in the effectiveness of the training, and it was determined that both methods significantly increased the awareness levels of nurses. It is thought that it would be more advantageous to use online training for nurses because it provides the same effect. Because it is thought that nurses who work in shifts and intensively due to their profession will have higher rates of participation in online training, and studies support this idea. In this study, it was observed that the rate of completion of the training given online by the nurses in the experimental group was over 85%.Looking at the studies conducted by providing mindfulness-based training, it was observed that the completion rates of nurses in face-to-face studies were lower (Carmody, 2008; Horner, 2014; Gauthier, 2015). This shows that nurses participate in online training willingly, effectively and complete the training. At the same time, it was observed that a higher proportion of nurses participated in online training than face-to-face training (Cohen-Katz et al., 2005; Mackenzie et al., 2006). It is seen that providing access to more participants is among the advantages of online training. As a result, it was observed that the mindfulness-based training programme decreased the work stress in nurses, increased their mindfulness levels and learned resilience levels, but in the follow-up test conducted 3 months later, it was seen that the nurses' work stress levels increased and their mindfulness and learned resilience levels decreased.It is thought that the reason for this difference between the post-test and follow-up test may be that the nurses did not repeat the mindfulness practices or that the nurses experienced situations that increased the stress level such as change of location and work intensity during this process. As suggestions; it is seen that mindfulness-based training helps to reduce work stress in nurses and it can be suggested that these programmes should be planned as in-service training, the training programmes to be given to nurses should be given online considering the advantages of online education, and such training programmes should be planned as elective courses in the curriculum in order to prepare nursing students for the profession.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK DAYANIKLIĞI İLE COVİD-19 FOBİSİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ ARASINDAKİ

Berna ARİFOĞLU[1], Sinem DAĞ CANATAN[2], Dilara ALDANOĞLU[2]
[1]Doğu Akdeniz Üniversitesi, Lefkoşa, KKTC
[2]Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimağusa, KKTC

Kovid-19 salgını, dünya çapında büyük bir etki yarattığı gibi, üniversite öğrencilerinin de fiziksel, psikolojik, ekonomik ve sosyal yönden etkilemiştir. Bu süreçte özellikle uygulamalı eğitim alan hemşirelik öğrencilerinin eğitim faaliyetlerini uzaktan sürdürmesi, Kovid-19 haberlerine aşırı maruz kalması ve karantinaya girmesi stres ve kaygı yaratmıştır. Bu araştırma, KKTC'de bir üniversitede öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin psikolojik dayanıklılıklarıyla Kovid-19 fobisi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma, 317 kişinin katılımıyla Kıbrıs'ın kuzeyinde yer alan Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde Şubat-Mart 2022'de yüzyüze ortamda gerçekleştirilmiştir. Araştırma ilişkisel tarama modeline dayalı tanımlayıcı bir çalışmadır. Veri toplama araçları olarak, Kişisel Bilgi Formu, Koronavirüs 19 Fobisi Ölçeği ve Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde yüzdelik, ortalama, standart sapma ve Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmanın etik kurul izni DAÜ BAYEK'den (ETK00-2022-0049) alınmış, katılımcılardan yazılı bilgilendirilmiş onam ve ölçekler için araştırmacılardan e-mail yoluyla izin alınmıştır. Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin %30'sının Kovid-19 tanısı aldığı, %47'sinin karantinada kaldığı, 48'inin ailesinde Kovid-19 olduğu ve Kovid-19 fobisinin, orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %32.8'inin pandemi sürecinde zorlanmasına rağmen, büyük oranının (%88)'inin psikolojik destek almadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin psikolojik dayanıklığının iyi düzeyde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin psikolojik dayanıklık ölçeği alt boyutu olan sosyal yeterlik puanlarıyla Kovid 19 somatik alt ölçek puanları arasında negatif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır.

Araştırmanın yapıldığı dönemde öğrencilerin Kovid 19 önlemlerine uyduğu, aşı oldukları, pandemiyle ilgili akut dönemin geçtiği ve hastalıkla ilgili belirsizliklerin ortadan kalktığı gözönüne alınarak bulgular ilgili literatür doğrultusunda tartışılmıştır.
Anahtar Kelimeler: kovid 19, fobi, psikolojik dayanıklık, hemşire öğrenci.

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL RESILIENCE OF NURSING STUDENTS AND COVID-19 PHOBIA

Berna ARİFOĞLU[1], Sinem DAĞ CANATAN[2], Dilara ALDANOĞLU[2]
[1]Eastern Mediterranean University, Nicosia, TRNC
[2]Eastern Mediterranean University, Famagusta, TRNC

The COVID-19 pandemic had a major impact worldwide, also affecting the physical, psychological, economic and social well-being of university students. During this period, especially nursing students receiving practical training, continuing their education activities remotely, being overly exposed to Covid-19 news and going into quarantine have created stress and anxiety. This research was conducted to examine the relationship between the psychological resilience and Covid-19 phobia of nursing students studying at a university in TRNC. Data were collected from 317 participants during face-to-face interviews in EMU. The research is a descriptive study based on the relational screening model. Personal information form, COVID-19 Phobia Scale (CP19-S) and Resilience Scale for Adults (RAS) were used for data collection. Percentage, mean, standard deviation, descriptive statistics and Pearson Correlation analysis were used to analyze the data. Ethics committee permission for the research was obtained from EMU BAYEK (ETK00-2022-0049), written informed consent was obtained from the participants, and permission for the scales was obtained from the researchers via e-mail. The participants had a moderate level of Covid-19 Phobia, 30% were diagnosed with Covid-19, 47% stayed in quarantine, and 48% had family members diagnosed with Covid 19 and Covid-19 fears were determined to be at a medium level. Although 32.8% of the students had difficulties during the pandemic process, it was determined that the majority (88%) did not receive psychological support. It was determined that the students' psychological resilience was at a good level. A negative significant relationship was detected between students' social competence scores, which is the psychological resilience scale subscale, and Covid 19 somatic subscale scores. Considering that at the time of the research, the students complied with the Covid 19 precautions, were vaccinated, the acute period related to the pandemic passed and the uncertainties about the disease disappeared, the findings were discussed in line with the relevant literature.

Keywords: covid 19, phobia, psychological resilience, nursing student.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ŞİZOFRENİ TANILI HASTALARA KARŞI SOSYAL MESAFELERİNDE ŞİZOFRENİDE DAMGALAMA EĞİTİMİNİN ETKİSİ

Elif AŞIK[1], Sevil ALBAYRAK[2]
[1]Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye
[2]Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Giriş: Çalışmalar, şizofreni tanısı alan bireylerin sıklıkla damgalandığı ve toplumdan dışlandığı yönündeki kanıtları yansıtmaktadır. Bireyler, başkalarının damgalayıcı tutumları ve şizofreni hastalarına karşı önyargıları nedeniyle, bu hastalara karşı sosyal mesafe uygulayabilir. Sosyal mesafe uygulaması, insanların psikiyatrik sorunu olan bireyleri hayatlarına ne derece kabul edebildiklerinin bir göstergesi olarak kullanılabilir.

Amaç: Bu çalışma, şizofrenide damgalama eğitim programının (şizofreni tanılı bireylerle teması içeriyor) ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği dersi alan öğrencilerin, şizofreni tanılı bireylere yönelik sosyal mesafelerine etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu deneysel çalışma, ön test, son test ve kontrol gruplu olarak tasarlandı. Tüm katılımcılar hemşirelik bölümü öğrencisiydi. Öğrencilerden 25'i müdahale grubuna, 23'ü kontrol grubuna yerleştirildi. Müdahale ve kontrol grubu arasındaki bulaş, öğrencileri farklı okullardan seçerek engellendi. Her iki fakülteden dahil edilme kriterlerini sağlayan öğrencilerin listesi yapıldı. Bu listeden örneklem seçildi. G Power 3.1 programı kullanılarak α:%5 kabul edildi ve analiz sonuçlarında 0,810 kuvvetinde 0,82 etki büyüklüğü ortaya çıktı. Müdahale grubuna 13 haftalık bir eğitim programı uygulandı. Program araştırmacılardan biri tarafından literatüre dayalı olarak hazırlanıp, 10 uzmanın görüşü alınarak son halini aldı. Ölçme araçları, kişisel bilgi formu ve Sosyal Mesafe Ölçeği'nden oluştu. Veriler, iki yönlü tekrarlanan ölçümler varyans analizi kullanılarak analiz edildi. Çalışmanın etik hususlara uygunluğunu doğrulamak için Kırıkkale Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izin (Onay No: 2019/10/01) alındı.

Bulgular: Müdahale ve kontrol grupları cinsiyet, ailede psikiyatrik bozukluğu olan bireylerin olup olamam durumu ve yaşamlarının büyük bir bölümünü geçirdikleri yer açısından benzerdi. Analiz sonuçları, Sosyal Mesafe Ölçeği ortalama puanlarında ve grup * zaman etkileşiminde zaman içindeki değişikliklerin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir ($p < 0.05$). Etki büyüklüklerinin analizi, Sosyal Mesafe Ölçeği için grup * zaman etkileşimi açısından kısmi eta kare ölçümlerinin 0,095 olduğunu göstermiştir. Bu sonuç, grup*zaman etkileşiminin Sosyal Mesafe Ölçeği üzerinde orta düzeyde bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç: Şizofrenide Damgalanma Eğitim Programı hemşirelik öğrencilerinin şizofreni tanılı bireylere yönelik sosyal mesafesini azaltan etkili bir müdahaledir. Literatürdeki çalışmalar (Hung ve ark., 2020; Moxham ve ark., 2016; Ceylan, 2017), şizofreni tanısı alan bireylerle birebir etkileşimi teşvik eden eğitim programlarının hemşirelikte sosyal mesafenin azaltılmasında önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Çalışmamız öğrencilere şizofreni tanısı alan bireyler hakkında bilgi veren ve bu bireylerle etkileşimlerini artırma fırsatı sunan bir program sundu. Program, öğrencilerin hemşirelik okullarında aldıkları eğitimi pekiştirmek için kullanılabilir. Program 13 haftalık tek bir akademik dönemi kapsadığı için hemşirelik müfredatına dahil edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Damgalama, Hemşirelik öğrencileri, Psikoeğitim Programı, Üniversite öğrencileri

THE EFFECT OF STIGMATIZATION EDUCATION ON THE SOCIAL DISTANCING OF NURSING STUDENTS TOWARD PATIENTS WITH A DIAGNOSIS OF SCHIZOPHRENIA

Elif AŞIK[1], Sevil ALBAYRAK[2]
[1]Kırıkkale University, Kırıkkale, TÜRKİYE
[2]University of Health Sciences, Ankara,

Introduction: Studies in the literature reflect the evidence base that individuals diagnosed with schizophrenia are often stigmatized and alienated from their communities. People in communities may practice social distancing due to the stigmatizing attitudes of others and their prejudices against individuals with schizophrenia. The practicing of social distancing can be used as an indication of the degree to which people can accept those with a mental illness into their lives.

Purpose: This study was conducted with the aim of assessing the effect of a stigmatization in a schizophrenia education program (including contact with individuals diagnosed with schizophrenia) on social distancing among students taking courses on mental health and psychiatric nursing.

Materials and Methods: This experimental study was designed using a pretest, a posttest, and a control group. All participants were nursing students, of which 25 were included in the intervention group and 23 were placed in the control group. The interference between the intervention and control groups was ensured by choosing students from different schools. A list was made of those students who met the criterion from both faculties. A sample selection was made from the list. The G Power 3.1 program was used, and α:5 % was accepted and the results of the analysis revealed an effect size of 0.82 at a power of 0.810. A 13-week program was offered to the intervention group. The program was prepared by one of the researchers based on the literature and took its final form after the opinion of 10 experts. The measuring instruments consisted of a personal information form and the Social Distance Scale. Data were analyzed using the two-way repeated measures analysis of variance. Permission granted by Kırıkkale University Ethics Committee (Approval Number: 2019/10/01) was obtained to verify the study's compliance with ethical considerations.

Findings: The intervention and control groups were similar in terms of gender, having individuals with psychiatric disorder in family, where they had lived throughout most of their lives? The results of the analysis showed that the changes over time in Social Distance Scale

mean scores and that group * time interaction were statistically significant ($p < 0.05$). The analysis of the effect sizes showed that the partial eta squared measures for Social Distance Scale in terms of group * time interaction was 0.095, respectively. This result show that group * time interaction had a moderate effect on Social Distance Scale.

Discussion and Conclusion: The Education Program on Stigmatization in Schizophrenia is an effective intervention that reduces the social distance of nursing students from individuals diagnosed with schizophrenia. The studies in literatüre (Hung et al., 2020; Moxham et al., 2016; Ceylan, 2017) indicate that training programs that promote one-on-one interaction with individuals diagnosed with schizophrenia play an important role in reducing social distancing of nursing students in regard to individuals diagnosed with schizophrenia. Our study offered a program that provided students with knowledge about individuals diagnosed with schizophrenia while also giving them the opportunity to increase their interactions with these individuals.The program can be used to reinforce the training students receive at their nursing schools. Since the program encompasses a period of 13 weeks, a single academic term, it can be included in the nursing curriculum.

Keywords: Schizophrenia, Stigmatization, Nursing students, Educational intervention University students

REFERENCES:

Ceylan, B. (2017). The effect of a contact hypothesis-based training program on nursing students' belief, social distance and stigmatization behaviors towards schizophrenia (Publication No. 462488). Counsel of Higher Education Thesis Center. Selcuk University https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Moxham, L., Taylor, E., Patterson, C., Perlman, D., Brighton, R., Sumskis, S., Keough, E., & Heffernan, T. (2016). Can a clinical placement influence stigma? An analysis of measures of social distance. Nurse Education Today, 44, 170–174. https://doi.org/ 10.1016/j.nedt.2016.06.003

Hung, M. S. Y., Chow, M. C. M., Chien, W. T., & Wong, P. Y. K. (2020). Effectiveness of the mental health first aid programme for general nursing students in Hong Kong: A randomised controlled trial. Collegian, 28(1), 106–113. https://doi.org/10.1016/j. colegn.2020.04.006

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MİNDFULNESS DÜZEYLERİNİN YAŞAM DOYUMLARINA ETKİSİ

Elif AŞIK[1], Sevil ALBAYRAK[2]
[1]*Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye*
[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Giriş: Hemşireler ve hemşirelik öğrencileri ile yapılan araştırmalar, tükenmişlik gibi yaşamdan alınan memnuniyeti azaltabilecek durumları tespit etmiştir, bu da mindfulness pratiğini geliştirmek gibi yaşam memnuniyetini artırmanın yollarını aramanın giderek daha fazla önem kazanmaya devam ettiği anlamına gelmektedir.

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin mindfulness düzeylerinin, yaşam doyumlarına etkisini değerlendirmek için yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu ilişkisel tanımlayıcı çalışma, Türkiye'de bir üniversitede öğrenim gören 333 hemşirelik bölümü öğrencisi (evrenin %83,3'ü) ile yapılmıştır. Kırıkkale Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan izin alınmıştır (Onay No. 2019-11.21). Öğrencilerin mindfulness düzeylerinin yaşam doyumu üzerindeki etkisini belirlemek için basit bir lineer regresyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin mindfulness düzeyleri ile yaşam doyumları arasında anlamlı bir ilişki gözlenmiştir ($R = 0.348$, $R2 = 0.121$, $F = 45.646$, $p = 0.000$). Öğrencilerin mindfulness düzeyleri, yaşam doyumlarındaki toplam varyansın %12.1'ini açıklamıştır. Bu bulgu öğrencilerin bilinçli farkındalık düzeylerinin yaşam doyumlarının %12.1'ini etkilediği şeklinde yorumlanabilir. Regresyon katsayılarının önemini belirlemek için yapılan t testinin sonuçları, farkındalığın yaşamdan memnuniyet üzerinde pozitif bir yordayıcı etkiye sahip olduğunu göstermiştir ($t = -6.756$, $p = 0.000$).

Tartışma ve Sonuç: İstatistiksel analizler, öğrencilerin mindfulness düzeyinin, yaşam doyumları üzerinde anlamlı bir şekilde pozitif etkisi olduğunu göstermektedir. Mindfulness düzeyini artırmaya yönelik egzersiz, meditasyon ve eğitim içeren etkinlikler, hemşirelik öğrencilerinin yaşam doyumunun artması açısından faydalı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam doyumu, mindfulness, hemşirelik öğrencileri, üniversite öğrencileri

THE EFFECT OF MINDFULNESS LEVELS ON THE LIFE SATISFACTION OF NURSING STUDENTS

Elif AŞIK[1], Sevil ALBAYRAK[2]
[1]Kırıkkale University, Kırıkkale, TÜRKİYE
[2]University of Health Sciences, Ankara, TÜRKİYE

Introduction: Studies carried out with nurses and nursing students have identified conditions, such as burnout that can reduce satisfaction with life, which means that searching for ways to increase life satisfaction, such as developing the practice of mindfulness steadily continues to gain ever greater importance.

Purpose: This study was carried out to determine the effect of mindfulness levels on the life satisfaction of nursing students.

Design and Methods: A descriptive correlational study was conducted on 333 nursing students (83.3 % of the universe) enrolled at a state university in TÜRKİYE. Permission for the conduct of the study was obtained from the Non- interventional Studies Ethics Committee of Kırıkkale University (Approval No. 2019-11.21). A simple linear regression analysis was carried out to determine the effect of mindfulness levels on satisfaction with life.

Findings: A significant correlation was observed between the students' mindfulness levels and their satisfaction with life ($R = 0.348$, $R2 = 0.121$, $F = 45.646$, $p = 0.000$). The students' mindfulness levels explained 12.1% of the total variance in their satisfaction with life. This finding then can be interpreted to mean that the students' mindfulness levels impacted 12.1% of their satisfaction with life. The results of the t test to ascertain the significance of the regression coefficients indicated that mindfulness had a positive predictive effect on satisfaction with life ($t = -6.756$, $p = 0.000$)

Discussion and Conclusion: The statistical analysis of the data indicated that students' mindfulness levels had a significantly positive impact on their satisfaction with life. Activities that include exercises, meditation and training geared to raise the level of mindfulness can also be beneficial in terms of increasing satisfaction with life.

Keywords: Life satisfaction, mindfulness, nursing students, university students

UMUT ODAKLI MOTİVASYONEL GÖRÜŞMENİN, HEMODİYALİZ TEDAVİSİ ALAN BİREYLERİN DEPRESYON, ANKSİYETE, STRES VE UMUT DÜZEYİNE ETKİSİ

Şerife Bilge DURAN, Ilkay KESER
Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye

Amaç: Umut odaklı motivasyonel görüşmenin hemodiyaliz tedavisi alan bireylerindepresyon, anksiyete, stres ve umut düzeyine etkisini saptamaktır.

Yöntem: Bu çalışma ön test, son test ve izlem deseninde tasarlamış, tek kör randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Hemodiyaliz Ünitesinde tedavi gören 70 birey, örneklemini ise katma dışlama kriterlerine uyan 23 müdahale, 23 kontrol olmak üzere 46 birey oluşturmuştur. Çalışmanın klinik kayıt numarası NCT04927923'tür. Araştırmanın verileri, sosyodemografik veri formu, Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASS 21), Sürekli Umut Ölçeği (SUÖ) kullanılarak, Ağustos 2021-Şubat 2022 tarihleri arasında elde edilmiştir. Müdahale grubuna sekiz hafta boyunca, haftada bir gün, 45-60 dakika süren umut odaklı motivasyonel görüşme yapılmıştır. Uygulamanın tamamlanmasını takip eden birinci ayın sonunda izlem değerlendirilmesi yapılmıştır. Kontrol grubuna rutin tedavisinin dışında herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Araştırma sonucunda, 22 müdahale ve 22 kontrol olmak üzere 44 bireyin verileri analiz edilmiştir. Analiz, SPSS 23.0 programında, Mann-Whitney U testi, T testi, MANOVA ve Ki-Kare testleri kullanılarak yapılmıştır. Analizlerde farklılıkların belirlenmesi için %95 anlamlılık düzeyi (ya da α=0.05 hata payı) kullanılmıştır.

Bulgular: Umut Odaklı Motivasyonel Görüşme sonrası müdahale grubundaki bireylerin depresyon, anksiyete ve stres puan ortalamalarında azalma olduğu, umut puan ortalamasında artış olduğu ve bu değişimlerin kontrol grubundaki bireylere göre anlamlı bir farklılık oluşturduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

Sonuç: Umut odaklı motivasyonel görüşmenin hemodiyaliz tedavisi alan bireylerin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerini azaltmada ve umut düzeylerini arttırmada etkili bir müdahale olduğu belirlenmiştir. Kronik hastalıkların psikososyal bakımında, umut odaklı motivasyonel görüşmeye yer verilmesi, farklı hasta gruplarında uygulanılarak yararlılığının değerlendirilmesi, kullanımının yaygınlaştırılması önerilmektedir.

THE EFFECT OF HOPE-FOCUSED MOTIVATIONAL INTERVIEWING ON DEPRESSION, ANXIETY, STRESS AND HOPE LEVELS OF INDIVIDUALS RECEIVING HEMODIALYSIS TREATMENT

Şerife Bilge DURAN, Ilkay KESER
Akdeniz University, Antalya, TÜRKİYE

Objective: The study is to determine the effect of hope-focused motivational interviewing on the depression, anxiety, stress, and hope levels of individuals with hemodialysis treatment.

Method: This study is a single-blind randomized controlled trial designed in a pre-test, post-test, and follow-up design. The population of the study consisted of 70 individuals who were treated in the Akdeniz University Hospital Hemodialysis Unit, and the sample consisted of 46 individuals, who met the added exclusion criteria. The clinical registration number of the study is NCT04927923. The study data were obtained between August 2021 and February 2022 using the Socio-demographic Data Form, the DASS-21, and the Dispositional Hope Scale. A hope focused motivational interview was conducted with the intervention group for eight weeks, once a week, lasting 45-60 minutes. The control group received no intervention other than routine treatment. As a result of the research, the data of 44 individuals, 22 of which were interventions and 22 of which were controls, were analyzed. The analysis was performed using the Mann- Whitney U test, T-test, MANOVA and Chi-Square tests in the SPSS 23.0 program. 95% confidence interval (or α=0.05 margin of error) was used to determine the differences in the analyses.

Results: It was determined that the depression, anxiety, and stress mean scores of the individuals in the intervention group after Hope-Focused Motivational Interview decreased, there was an increase in the mean hope score, and these changes created a significant difference compared to the individuals in the control group ($p<0.05$).

Conclusion: Hope focused motivational interview is an effective intervention in reducing depression, anxiety and stress levels and increasing hope levels of individuals with hemodialysis treatment. It is recommended to include hope focused motivational interview in the psychosocial care of chronic diseases, to evaluate its usefulness by applying it to different patient groups, and to expand its use. umut odaklı motivasyonel görüşme, depresyon, anksiyete, stres, konsültasyon liyezon psikiyatrisi hemşireliği, hope focused motivational interview, depression, anxiety, stress, consultation liaison psychiatric nursing

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ UYGULAMASINDA YETİŞKİN HASTALAR İÇİN BELİRLEDİKLERİ HEMŞİRELİK TANILARININ İNCELENMESİ: TANIMLAYICI ÇALIŞMA

Hacer DEMiRKOL
Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat, Türkiye

Giriş: Öğrenci hemşireler hemşirelik sürecini yürütürken doğru tanımlayıcı özellik, risk faktörü ve hemşirelik tanısı belirlemede çeşitli hatalar yapabilmektedir.

Amaç: Araştırmada, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi kapsamında klinik uygulamaya katılan öğrenci hemşirelerin yetişkin hastalara yönelik uyguladıkları hemşirelik süreçlerinin Fonksiyonel Sağlık Örüntüsü Alanı (FSÖ), tanımlayıcı özellik, risk faktörü ve NANDA-I hemşirelik tanıları kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Retrospektif ve tanımlayıcı olarak yürütülen araştırmada, Türkiye'de ki bir Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi kapsamında doldurulan 121 öğrenci dosyası incelenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde ise SPSS 25.0 paket programı kullanılmış olup, veriler sayı, yüzde ve frekans olarak belirtilmiştir.**Bulgular:** Toplam 121 öğrenci hemşirenin yürüttüğü 489 hemşirelik süreci incelendiğinde; saptanan hemşirelik tanılarının %7,8'nin (n=38) olgu (hasta) öyküleri ile uyumlu olmadığı ve yanlış saptandığı belirlenirken, %10,2'sinin (n=50) olgu (hasta) öyküleri ile uyumlu olmasına karşın tanımlayıcı özellik ya da risk faktörlerinin yanlış belirlendiği saptanmıştır. Tanıların %2,5'nin (n=12) isminin ise NANDA-I taksomisinde yer almadığı belirlenmiştir. Saptanan hemşirelik tanıların %17,2'si (n=84) potansiyel risk tanısı olup, potansiyel risk tanılarının %8,3'nün (n=7) risk faktörlerinin yanlış belirlendiği saptanmıştır. Öğrenciler %70,2 ile (n=54) en çok FSÖ'nün "Sağlığı Algılama-Sağlığın Yönetimi" alanında potansiyel risk tanısı saptarken, en sık saptanan potansiyel risk tanısı %31,1 ile (n=24) "Enfeksiyon Riski", en az saptanan ise %2,6 (n=2) ile "Serabral Doku Perfüzyonunda Etkisizlik Riski" olmuştur. "Özbakımda Güçlendirilmeye Hazıroluş" olmak üzere sadece bir tane sağlığı geliştirme tanısı saptanmıştır. Öğrenciler tarafından toplamda 355 problem odaklı (mevcut) hemşirelik tanısı saptanmıştır. Problem odaklı (mevcut) hemşirelik tanılarının %12,1'nin (n=43) tanımlayıcı özellikleri yanlış belirlenmiştir. Tanımlayıcı özellikleri ile beraber doğru saptanan toplam 312 problem odaklı (mevcut) hemşirelik tanısı FSÖ alanlarına

göre incelendiğinde, %25,9 (n=81) ile tanıların en çok FSÖ'nün "Aktivite-Egzersiz" alanında, en az ise %0,6 (n=2) ile "Değer-İnanç" alanında saptandığı belirlenmiştir. Öğrenciler FSÖ'nün "Cinsellik ve Üreme" alanında herhangi bir problem odaklı (mevcut) hemşirelik tanısı belirlememiştir. En sık belirlenen problem odaklı (mevcut) hemşirelik tanısı % 21,2 (n=66) ile "Uyku Örüntüsünde Rahatsızlık" olurken, en az saptananlar %0,3 (n=1) ile "Oral Müköz Membranlarda Bozulma", "Diyare", "Sedanter (Hareketsiz) Yaşam Şekli", "Duyusal Algılamada Bozulma", "Bellekte Bozulma", "Ölüm Anksiyetesi", "Ümitsizlik", "Aile Başetmesinde Yetersizlik" ve "Disfonksiyonel Aile İçi Süreçleri" olmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Literatürde yapılan bazı araştırmalara benzer şekilde öğrencilerin yanlış hemşirelik tanısı belirleyebildikleri ya da NANDA-I taksonomisinde yer almayan tanı isimlerine başvurabildikleri belirlenmiştir (Uysal ve ark., 2016; Aydın ve Dal Yılmaz, 2022). Araştırmada öğrenciler tarafında en sık saptanan potansiyel risk tanısının "Enfeksiyon Riski" olduğu saptanmıştır. Ülkemizde öğrenci hemşirelerle yapılan çok sayıda araştırmada da en sık saptanan potansiyel risk tanısının "Enfeksiyon Riski" olduğu bildirilmiştir (Uysal ve ark., 2016; Bölükbaş ve ark., 2020; Aydın ve Dal Yılmaz, 2022). Araştırma sonuçları öğrencilerin bazı potansiyel risk tanılarının risk faktörlerini ve problem odaklı (mevcut) tanıların tanımlayıcı özelliklerini yanlış belirlediklerini göstermiştir. Park ve Jeong'un (2022) yaptıkları araştırmada da benzer şekilde, öğrenci hemşirelerin tanımlayıcı özellik ve risk faktörlerini saptamada bazı sorunlar yaşayabildikleri gösterilmiştir (Park ve Jeong, 2022). Öğrencilerin uyguladıkları hemşirelik süreçleri FSÖ alanları kapsamında incelendiğinde; öğrencilerin genellikle fiziksel sağlık alanlarına odaklandıkları ve "Cinsellik-Üreme" alanında herhangi bir hemşirelik tanısı saptamadıkları belirlenmiştir. En sık belirlenen problem odaklı (mevcut) hemşirelik tanısı "Uyku Örüntüsünde Rahatsızlık"'tır. Daha önce yürütülen çok sayıda araştırmada da benzer şekilde öğrencilerin sıklıkla fiziksel sağlık alanları ile ilgili tanılara yöneldikleri ya da "Cinsellik ve Üreme" FSÖ alanında hemşirelik tanısı saptamadıkları bildirilmiştir (Aydın ve Dal Yılmaz, 2022; Yılmaz ve ark., 2019; Uysal ve ark., 2016; Bölükbaş ve ark., 2020; Park ve Jeong, 2022). Öğrenci hemşireler tarafından saptanan 489 hemşirelik tanısının yaklaşık %21'in de, hasta öyküsünü doğru yorumlamama ve hemşirelik tanısının ismini, tanımlayıcı özelliklerini ve risk faktörlerini doğru belirlememe sebebiyle hata yapıldığı belirlenmiştir. Ek olarak öğrencilerin bazı FSÖ alanlarında hiç tanı saptadıkları bulunmuştur. Kanıta dayalı ve etkin hemşirelik bakımının sürdürülmesi için hemşire eğitimcilerin, öğrenci hemşirelerin hemşirelik sürecinde yaptıkları hatalara erken evrede müdahale etmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Introduction: Student nurses can make various mistakes in determining the correct descriptive characteristics, risk factors and nursing diagnosis while conducting the nursing process.

Aim: The study aimed to examine the nursing processes for adult patients conducted by student nurses who attended clinical practice within the scope of Mental Health and Psychiatric Nursing lesson in the 2022-2023 academic year in terms of Functional Health Patterns (FHP), descriptive characteristics, risk factors and NANDA-I nursing diagnoses.

Material-Method: The retrospective and descriptive study examined 121 student files filled within the scope of Mental Health and Psychiatric Nursing lesson in the Nursing Department of a Faculty of Health Sciences in TÜRKİYE. The data were evaluated on the SPSS 25.0 software using numbers, percentages and frequencies.

Results: When 489 nursing processes conducted by total 121 student nurses were examined, it was seen that 7,8% (n=38) of the nursing diagnoses were incorrect and inconsistent with the case (patient) history and, while 10,2% (n=50) determined descriptive characteristics or risk factors incorrectly despite being consistent with case (patient) histories. It was also found that 2,5% (n=12) of the diagnoses were not included in the NANDA-I taxonomy. Of the nursing diagnoses identified, 17,2% (n=84) were diagnoses of potential risk, with 8,3% (n=7) them determining the risk factors incorrectly. While the students identified the most diagnoses of potential risk in the “Health Perception-Health Management” pattern of FHP with 70,2% (n=54), the most frequently identified diagnosis of potential risk was “Infection Risk” with 31,1% (n=24) and the least frequent diagnosis was the “Risk of Ineffective Cerebral Tissue Perfusion” with 2,6% (n=2). Only one health promotion diagnosis was found, which was “Readiness for Enhanced Self-Care”. A total of 355 problem focused (actual) nursing diagnoses were identified by the students. Descriptive characteristics of 12,1% (n=43) of the problem focused (actual) nursing diagnoses were determined incorrectly. When the 312 problem focused (actual) nursing diagnoses identified correctly including their descriptive characteristics were evaluated in terms of FHP domains, it was seen that the highest number of diagnoses were identified in the “Activity-Exercise” pattern with 25,9% (n=81) and the lowest number was in “Values and Beliefs” with 0,6% (n=2). The students identified no problem focused (actual) diagnosis in the “Sexuality and Reproductive” pattern of the FHP. The most frequently identified problem focused (actual) nursing diagnosis was “Disturbed of Sleep Pattern” (21,1%, n=66) while the least frequently identified diagnoses included “Impaired Oral Mucous Membranes”, “Diarrhoea”, “Sedentary Lifestyle”, “Disturbed Sensory Perception”,

"Impaired Memory", "Death Anxiety", "Hopelessness", "Ineffective in Family Coping", and "Dysfunctional Family Processes" (0,3%, n=1).

Discussion and Conclusion: It was seen that students can make incorrect nursing diagnoses or come up with diagnoses that are not included in the NANDA-I taxonomy, which is similar to other studies in the literature (Uysal et al., 2016; Aydın and Dal Yılmaz, 2022). The most frequently identified diagnosis for potential risk by the students was found to be "Infection Risk" in the present study. Many studies conducted with student nurses in our country have reported that the most commonly determined potential risk diagnosis is "Infection Risk" (Uysal et al., 2016; Bolukbas et al., 2020; Aydın and Dal Yılmaz, 2022). The results of the study show that students incorrectly identify the risk factors of some potential risk diagnoses and the descriptive characteristics of problem focused (actual) diagnoses. Similarly, Park and Jeong (2022) found that student nurses could have some challenges in determining descriptive characteristics and risk factors (Park and Jeong, 2022). When the nursing processes applied by the students were examined in FHP, it was seen that the students focused mainly on physical health domains and identified no nursing diagnosis concerning "Sexuality and Reproductive". The most frequently identified problem focused (actual) nursing diagnosis was "Disturbed of Sleep Pattern". Similarly, in many previous studies have reported that students tend to focus on areas related to physical health or do not identify nursing diagnoses in the "Sexuality and Reproductive" category of the FHP (Uysal et al., 2016; Yılmaz et al., 2019; Bolukbas et al., 2020; Aydın and Dal Yılmaz, 2022; Park and Jeong, 2022). It has been found that approximately 21% of the 489 nursing diagnoses identified by the student nurses were incorrect due to misinterpretation of patient history, and failure to correctly identify the name of the nursing diagnosis, its descriptive characteristics and risk factors. Additionally, it was found that students made no diagnoses in some categories of the FHP. It is thought to be important for nurse educators to intervene at an early stage in the mistakes made by student nurses in the nursing process in order to maintain evidence-based and effective nursing care.

Keywords: Functional health patterns; nursing diagnosis; Student nurse; Mental health and psychiatric nursing

KAYNAKLAR

- Aydın, N., & Dal Yılmaz, Ü. (2022). Klinik uygulamadaki öğrencilerin ortopedi hastalarında belirledikleri hemşirelik tanılarının incelenmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11 (1), 257-263.

- Bölükbaş, N., Irmak, B., Bulut, G., Aydın Özdemir, D., & Bayrak, H.Y. (2020). Öğrencilerin cerrahi hastalıkları hemşireliği yaz stajı dosyalarında belirledikleri hemşirelik tanıları ve girişimlerinin değerlendirilmesi. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 3(1), 1-9.
- Park, J., & Jeong, S. (2022). The analysis of nursing diagnoses determined by students for patients in rehabilitation units. Journal of Exercise Rehabilitation, 18(5), 299-307.
- Uysal, N., Gürol Arslan, G., Yılmaz, İ., & Yetkin Alp, F. (2016). Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 2(5), 139-143.
- Yılmaz, A.A., Gençer, E., Seçkin, Ç., Yılmaz, H., Güven, K.T., & Gözütok, S. (2019). Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik sürecinin veri toplama aşamasına ilişkin görüşleri ve yaşadıkları güçlükler. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 22(4), 231-239.

KRONİK HASTALIĞI OLAN BİREYLERDE EVCİL HAYVANA SAHİP OLMANIN, BİREYLERİN YAŞAM KALİTESİ VE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

Dilek BAYKAL[1], Şeyma DEMIRALAY KATIRCIOĞLU[1], Ilkay KESER[2]
[1]*İstanbul Atlas Üniversitesi, Istanbul, Türkiye*
[2]*Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye*

Giriş ve Amaç: Kronik hastalığa sahip bireyin var olan yeni durum ve koşullara uyum sağlaması gerekmektedir. Ancak hastalıkla birlikte ortaya çıkan semptomlar ve bunların yükü yaşam kalitelerini etkileyebilmektedir (Altuntaş 2015). Yaşam kalitesinin azalmasında sadece kronik hastalığa sahip olmak bile yeterli olabilirken hastalığın algılanmasında ve yönetiminde bireyin kişilik özellikleri de rol oynar (Sutin, 2013). Bu çalışmada kronik hastalığı olan bireylerin evcil hayvana sahip olmalarının yaşam kaliteleri ve kişilik özellikleri üzerinde etkilerinin incelenmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini Ekim 2021-Ekim 2022 tarihleri bir özel hastanenin dahili birimlerinde yatan hastaların tamamı oluşturdu. Örneklem hesabına gidilmeksizin dahil etme ve dışlama kriterlerine uyan tüm hastalar dahil edildi. Çalışma 264 hasta ile tamamlandı. Veriler yüzyüze görüşme yöntemiyle tanımlayıcı özellikler bilgi formu, Eysenck Kişilik Ölçeği- Gözden Geçirilmiş Kısaltılmış Form(EPQR-A) ve Yaşam Kalitesi Kısa Form(SF-12) ölçekleri kullanılarak elde edildi. Verilerin analizi, SPSS 22.0(Statictical Package for Social Science) paket programında, frekans dağılımı, ortalama, standart sapma gibi tanımlayıcı istatistikler ve gruplar arası karşılaştırmalar için parametrik olmayan testler (t-testi, Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis) kullanılarak elde edildi. Araştırma öncesi üniversitenin etik kurulundan etik kurul izni, kurum izni ve katılımcılardan onam alındı.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalamasının 43.58±14.77 yıl,%77.7'sinin kadın, hayvan bakım süresinin (X±SD,Min-Max)(6.37±9.64, 0-70)(Yıl) olduğu ve %51.1'inin bakımını üstlendiği hayvanla birlikte olduğu, hayvandan ayrılanların ise ayrılık nedenlerinin çoğunlukla hayvanın ölümü olduğu saptandı. Çalışmada SF-12-Mental bileşik puan (QoL-MCS) ile hayvanıyla birlikte olma durumu ve bakımında zorlanma arasında anlamlılık bulundu ($p<0.05$). Yine evcil hayvanın bakımında zorlanma ile SF-12-Fiziksel bileşik puan (QoL-PCS), dışa-dönüklük ve yalan boyutu arasında anlamlılıklar saptandı($p<0.05$). Köpek, kedi, hamster ve tavşan beslediklerini belirtenlerle SF-12-Mental bileşik puan (QoL-MCS) arasında anlamlılık bulundu($p<0.05$). SF-12-Fiziksel bileşik puan(QoL-PCS) ile köpek, kedi, hamster beslediğini

belirtenler arasında anlamlılık belirlendi ($p<0.05$). Köpek beslediğini belirtenlerle psikotizm ve dışa-dönüklük kişilik özelliği arasında anlamlılık bulundu ($p<0.05$). Hayvan beslemenin yaşamını kısıtladığını belirtenlerle SF-12-Fiziksel bileşik puan(QoL-PCS) arasında anlamlılık saptandı($p<0.05$). Evcil hayvana sahip olma ile yaşam kalitesi ve kişilik özellikleri aralarında anlamlı bir ilişki saptanmadı($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Kronik hastalığı olan insanların hayvanıyla birlikte olma durumu, bakımında zorlanmaları ve yaşamını kısıtladığını düşünmeleri yaşam kalitelerini etkilemektedir. Ayrıca bu hastaların kişilik özellikleri besledikleri hayvana göre değişmekle birlikte yaşam kaliteleri de etkilenmektedir. Literatürde hayvan beslemenin yaşam kalitesi ve kronik hastalıkla baş etme sürecinde olumlu etkilerinin olduğu(Michelle ve ark., 2019; Hediger, 2019) belirtilse de bizim çalışmamız bu bulguyu destekler nitelikte değildir. Bunun nedeninin çalışmanın pandemi sürecinde yapılmış olması ve örneklemin sınırlı olması ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Kronik hastalıkla baş etme ve bireylerin yaşam kalitesi üzerine etkisini değerlendiren benzer çalışmaların daha geniş örneklemde yapılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: kronik hastalık, evcil hayvan sahibi olma, yaşam kalitesi, kişilik özellikleri

KAYNAKLAR

Altuntaş, O., Esra, A. K. I., & Hurİ, M. (2015). Kronik hastalıklarda ilaç kullanımının yaşam kalitesi ve sosyal katılıma etkisi üzerine nitel bir çalışma. Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi, 3(2), 79-86.

- Hediger,K.,Thommen,S.,Wagner,C.,Gaab,J.,HundGeorgiadis,M. (2019). Efects of animal-assisted therapy on social behaviour in patients with acquired brain injury: a randomised controlled trial. Scientific Reports. 9(5831), 1-8.Doi: 10.1038/s41598-019-42280-0 Michelle,L.Y., Nancy, E.E., Elizabeth, R. &Alan,B.(2019).Animal-Assisted Intervention and Dementia: A Systematic Review.Clinical Nursing Research. 28(1), 9–29
- Sutin, A. R.; Zonderman, A. B.; Ferrucci, L.; Terracciano, A. (2013). Personality Traits and Chronic Disease: Implications for Adult Personality Development. The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences, 68(6), 912–920. doi:10.1093/geronb/gbt036 Altuntaş, O., Esra, A. K. I., & Hurİ, M. (2015). Kronik hastalıklarda ilaç kullanımının yaşam kalitesi ve sosyal katılıma etkisi üzerine nitel bir çalışma. Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi, 3(2), 79-86.
- Hediger,K.,Thommen,S.,Wagner,C.,Gaab,J.,HundGeorgiadis,M. (2019). Efects of animal-assisted therapy on social behaviour in patients with acquired brain injury: a randomised controlled trial. Scientific Reports. 9(5831), 1-8.Doi: 10.1038/s41598-019-42280-0
- Michelle,L.Y., Nancy, E.E., Elizabeth, R. &Alan,B.(2019).Animal-Assisted Intervention and Dementia: A Systematic Review.Clinical Nursing Research. 28(1), 9–29

- Sutin, A. R.; Zonderman, A. B.; Ferrucci, L.; Terracciano, A. (2013). Personality Traits and Chronic Disease: Implications for Adult Personality Development. The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences, 68(6), 912–920. doi:10.1093/geronb/gbt036

DETERMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN HAVING A PET, QUALITY OF LIFE, AND PERSONALITY CHARACTERISTICS IN INDIVIDUALS WITH CHRONIC DISEASES

Dilek BAYKAL[1], Şeyma DEMIRALAY KATIRCIOĞLU[1], Ilkay KESER[2]
[1]Istanbul Atlas University, Istanbul, TÜRKİYE
[2]Akdeniz University, Antalya, TÜRKİYE

Introduction and Aim: An individual with a chronic disease must adapt to new existing situations and conditions. However, the symptoms that occur with the disease and their burden may affect their quality of life(Altuntaş 2015). While just having a chronic disease may be sufficient to reduce the quality of life, the individual's personality characteristics also play a role in the perception and management of the disease(Sutin, 2013).This study aimed to examine the effects of having a pet on the quality of life and personality traits of individuals with chronic diseases.

Materials and Methods: The population of the study consisted of all patients hospitalized in the internal units of a private hospital between October 2021 and October 2022. All patients who met the inclusion and exclusion criteria were included without any sample calculation. The study was completed with 264 patients. Data were obtained through face-to-face interviews using the descriptive characteristics information form, Eysenck Personality Scale-Revised Short Form(EPQR-A) and Quality of Life Short Form(SF-12) scales. The analysis of the data was obtained using the SPSS 22.0 (Statictical Package for Social Science) package program, using descriptive statistics such as frequency distribution, mean, standard deviation, and non-parametric tests (t-test, Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis) for comparisons between groups. was done. Before the research, ethics committee permission from the university's ethics committee, institutional permission and consent from the participants were obtained.

Results: The average age of the participants was 43.58±14.77 years,77.7% were women, the duration of animal care (X±SD, Min-Max) was (6.37±9.64,0-70) (Years) and 51.1% were with the animal they cared for. It was determined that the reason for separation of those who separated from the animal was mostly the death of the animal. In the study, a significance was found between the SF-12-Mental composite score(QoL-MCS) and the difficulty in being with and caring for the animal($p<0.05$). Again, significant differences were found between difficulty in pet care and SF-12-Physical composite score(QoL-PCS), extraversion and lying dimension($p<0.05$). A significance was found between the SF-12-Mental composite

score(QoL-MCS) and those who stated that they kept dogs, cats, hamsters and rabbits($p<0.05$). Significance was determined between the SF-12-Physical composite score(QoL-PCS) and those who stated that they kept dogs, cats and hamsters($p<0.05$). A significant difference was found between those who reported owning dogs and the personality traits of psychoticism and extraversion($p<0.05$). A significant difference was found between the SF-12-Physical composite score(QoL-PCS) and those who stated that keeping animals restricted their lives($p<0.05$).No significant relationship was found between owning a pet and quality of life and personality traits($p>0.05$).

Discussion and Conclusion: The quality of life of people with chronic diseases is affected by the fact that they are with their pets, have difficulty in caring for them, and think that it limits their lives. In addition, although the personality characteristics of these patients vary depending on the animal they feed, their quality of life is also affected. Although it is stated in the literature that animal feeding has positive effects on the quality of life and the process of coping with chronic disease (Michelle et al., 2019; Hediger, 2019), our study does not support this finding. It is thought that the reason for this may be related to the fact that the study was conducted during the pandemic period and the sample was limited. It is recommended that similar studies evaluating the impact of coping with chronic disease and the quality of life of individuals be conducted on a larger sample size.

Keywords: chronic diseases, quality of life, personality, psychosocial therapies, pets

2023 TÜRKİYE DEPREMLERİNİ DENEYİMLEYEN YETİŞKİNLERDE TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU BELİRTİLERİ VE BAŞA ÇIKMA TARZLARININ İNCELENMESİ: TANIMLAYICI ÇALIŞMA-

Hacer DEMiRKOL[1], Elif Deniz KAÇMAZ[2]
[1]Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat, Türkiye
[2]İzmir Bakırçay Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Giriş: Türkiye'de 06.02.2023 günü, saat 04.17'de ve 13.24'de merkez üssü Pazarcık (Kahramanmaraş) ve Elbistan (Kahramanmaraş) olan Mw 7,7 ve Mw 7,6 büyüklüğünde iki büyük deprem meydana gelmiştir. Art arda gelen bu iki büyük deprem toplam 11 ili kapsayan geniş bir coğrafyayı etkilemiştir (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), 2023). **Amaç:** Bu araştırma, 2023 Türkiye depremlerini deneyimleyen yetişkin bireylerin travma sonrası stres bozukluğu (TSBB) belirtilerini ve baş etme stillerini incelemek amacıyla yürütülmüştür.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı araştırmada veri toplamak için kartopu metodu kullanılmıştır. On sekiz yaş altı olan, depremleri birebir deneyimlemeyen, Türkçe okuyup yazamayan ve araştırmadaki soruları anlayıp cevaplamayı engelleyecek düzeyde fiziksel ya da ruhsal engeli olan bireyler araştırmadan dışlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 393 deprem deneyimleyen yetişkin birey oluşturmuştur. Depremlerden 30 gün sonra veri toplanmaya başlanmıştır. Veriler online olarak, Tanıtıcı Bilgi Formu ve Olayların Etkisi Ölçeği-Gözden Geçirilmiş (OEÖ-G) kullanılarak toplanmıştır. Veriler IBM SPSS.22 programı ile anlamlılık ≤0.05 kabul edilerek değerlendirilmiştir. Veriler sayı, ortalama, yüzde ve standart sapma kullanılarak belirtilmiştir. Çıkarımsal istatistiklerde ki kare, bağımsız gruplarda t-testi ve tek yönlü ANOVA'ya başvurulmuştur.

Bulgular: Katılımcıların %79,4'ü 18-24 yaş aralığında, %67,7'si kadın, % 95,9'u lise ve üzerinde eğitim almıştır. Katılımcıların %24,2'sinin kendisi zarar görmüş, %1,3'ü birinci derece akrabasını kaybetmiş, %17,6'sının birinci dereceden akrabası zarar görmüş, %47,1'i ikinci derece akraba/tanıdığını kaybetmiş ve %51,7'sinin ikinci derece akraba/tanıdığı zarar görmüştür. OEÖ-G toplam puan ortalaması 39,94±17,25'dir. Katılımcıların %65,1'inde Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) belirtileri (olası TSSB riski) olduğu saptanmıştır. OEÖ-G toplam puan ortalamasının, yaş (p=0,046), cinsiyet (p=0,002), eğitim (0,014), depremde kendisinin (p=0,000), birinci dereceden akrabanın (p=0,000) ve ikinci derece akrabanın/tanıdığın (p=0,001) zarar görmesi ve ikinci derece akraba/tanıdık kaybı (p=0,000)

özelliklerine göre farklılaştığı belirlenmiştir. Katılımcıların en fazla 7,09±1,36 puan ile "Dine Yönelme" ve 2,64±1,34 puan ile en az "Madde Kullanımı" baş etme stillerini kullandığı saptanmıştır. Duygulara Odaklanma ve Ortaya Koyma" (p=0,000), "Kabullenme" (p=0,019), "Dine Yönelme" (p=0,000), "Davranışsal Olarak İlgiyi Kesme" (p=0,048), "Zihinsel Olarak İlgiyi Kesme" (p=0,037) ve "Kendini Sınırlandırma" (p=0,019) baş etme stratejilerini kullanma kadınlarda erkeklere göre; "Madde Kullanımı" (0.009) ve "Yadsıma" (p=0,024) baş etme stillerini kullanma erkeklerde kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur. "Dine Yönelme" (p=0,028) baş etme stilini kullanma ise lise altı eğitim alanlarda daha yüksek bulunmuştur.

Tartışma-Sonuç: Araştırmadaki olası TSSB prevalansının global anlamda deprem sonrasında görülebilen TSSB prevalans sınırı (%4.10 ile %67.07 arası) içerisinde olduğu belirlenmiştir (Tang ve ark., 2017). Araştırma sonuçları literatürle uyumlu olup, TSSB belirtileri kadınlarda (Adhikari Baral ve KC, 2019), daha düşük eğitim seviyesi olanlarda (Tang ve ark., 2017), depremde kendisi ya da akrabaları/tanıdıkları zarar gören ya da akraba ya da tanıdıklarını kaybedenlerde (Adhikari Baral ve KC, 2019) daha yüksek düzeyde bulunmuştur. Katılımcıların en sık "Dine Yönelme" (Cofini ve ark., 2015; Adhikari Baral ve KC, 2019), en az "Madde Kullanma" (Adhikari Baral ve KC, 2019; Cofini ve ark., 2015) baş etme stilini kullandıkları belirlenmiştir. Kadın katılımcıların, literatürle uyumlu şekilde TSSB ile baş etmede, erkeklere göre "Duygu Odaklı" (Cofini ve ark., 2015), "Kabul" (Aftyka ve ark., 2017), "Dine Yönelme" (Adhikari Baral ve KC, 2019) baş etme stillerini daha çok kullandığı belirlenmiştir. Ek olarak, katılımcıların eğitim seviyesi düştükçe "Dine Yönelme" baş etme stiline daha çok başvurdukları belirlenmiştir. Araştırma sonuçları Kahramanmaraş Türkiye depremlerinden sonra depremi deneyimleyen yetişkinlerde olası TSBB oranın (%65,1) oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. On sekiz-yirmi dört yaş aralığında olma, kadın cinsiyet, lise altı eğitim seviyesi ve depremde kendisinin ve tanıdıklarının zarar görmesi ya da onların kaybı TSSB belirtileri ile ilişkili faktörler olarak belirtilebilir. Ayrıca cinsiyet ve eğitim düzeyine göre baş etme stillerinin değiştiği belirlenmiştir. Tüm bu sebeplerle, TSSB'ye yönelik psikososyal müdahalelerde deprem deneyimleyen bireylerin sosyodemografik ve deprem ilişkili verilerin ve mevcut baş etme stillerinin göz önünde bulundurulması önerilmektedir.

Introduction: On February 6, 2023, two major earthquakes of Mw 7,7 and Mw 7,6 magnitude struck TÜRKİYE at 04.17 and 13.14, with their epicentres in Pazarcık (Kahramanmaraş) and Elbistan (Kahramanmaraş), respectively. These two subsequent devastating earthquakes affected a wide area encompassing 11 districts in total. **Aim:** The present study was conducted

with the aim of examining post-traumatic stress disorder symptoms and coping styles of adult individuals who experienced the 2023 TÜRKİYE earthquakes.

Material and Method: In the descriptive study, snowball method was used for data collection. Individuals who were under 18, did not personally experience the earthquakes, were unable to read and write Turkish and were unable to understand and answer the study questions due to a physical or mental disability were excluded from the study. The study sample consisted of 393 adult individuals who experienced the earthquakes. Data collection started 30 days after the earthquakes. The data were collected online, through the Participant Information Form and Impact of Events Scale-Revised Form (IES) and analysed on the IBM SPSS.22 software accepting the level of significance as ≤0.05. The data were represented using numbers, means, percentages and standard deviation. Chi-square, independent samples t-test and one way ANOVA were performed for inferential statistics.

Results: Of the participants, 79,4% were in the 18-24 age range, 67,7% were females and 95,9% completed high school and higher education. Some of the participants suffered harm themselves (24,2%), some lost a first-degree relative (1,3%), 17,6% had first-degree relatives harmed, 47,1% lost second-degree relatives/acquaintances, and 51,7% had second-degree relatives/acquaintances harmed. The mean total score on the IES-R was 39,94±17,25. Post-traumatic Stress Disorder (PTSD) symptoms (potential PTSD risk) was detected in 65,1% of the participants. The mean of IES-R total score varied by age (p=0,046), gender (p=0,002), education (0,014), harm to themselves (p=0,000), harm to a first-degree relative (p=0,000) and harm to a second-degree relative/acquaintance (p=0,001) and loss of a second-degree relative/acquaintance (p=0,000) in the earthquake. It was found that the participants used “Turning to Religion” (7,09±1,36) the most and “Substance Use” (2,64±1,34) the least as a coping style. Females were found to have higher scores of using “Focus on and Venting on Emotions” (p=0,000), “Acceptance” (p=0,019), “Turning to Religion” (p=0,000), “Behavioural Disengagement” (p=0,048), “Mental Disengagement” (p=0,037) and “Restraint” (p=0,019) coping styles. On the other hand, “Substance Use” (0.009) and “Denial” (p=0,024) were found to be used more frequently by males compared to females. “Turning to Religion” was found to be more common among individuals with education level below high school (p=0,028).

Discussion- Conclusion: The potential PTSD risk prevalence found in the study was seen to be within the global limits of PTSD (4.10% to 67.07%) that can be seen following an

earthquake (Tang et al., 2017). The results of the study are consistent with the literature, showing that PTSD symptoms are higher among females (Adhikari Baral and KC, 2019), those with a lower educational level (Tang et al., 2017), and those who had harm to themselves or relatives/acquaintances or who lost relatives or acquaintances in the earthquakes (Adhikari Baral and KC, 2019). It was found that the participants used "Turning to Religion" as a coping style the most (Cofini et al., 2015; Adhikari Baral and KC, 2019), and "Substance Use" the least (Adhikari Baral and KC, 2019; Cofini et al., 2015). Female participants were found to use "Focus on Emotions" (Cofini et al., 2015), "Acceptance" (Aftyka et al., 2017), and "Turning to Religion" (Adhikari Baral and KC, 2019) coping styles more frequently than the males, which is consistent with the literature. In addition, it was seen that "Turning to Religion" was used more frequently as the level of education decreased (Adhikari Baral and KC, 2019). The results of the study reveal that the level of potential PTSD risk (65,1%) is considerably high among the adults who experienced the Kahramanmaraş earthquakes in TÜRKİYE. Being in the 18-24 age range, female gender, education level below high school and harm to themselves or acquaintances or loss of them can be considered as factors associated with PTSD symptoms. Additionally, it was concluded that coping styles varied by gender and level of education. For all these reasons, it is recommended that psychosocial interventions for PTSD should consider the sociodemographic and earthquake-related data of the individuals affected by earthquakes as well as their coping styles.

Keywords: Coping style; Earthquake; Natural disaster; Post-traumatic stress

TERMİNAL DÖNEM HASTAYA BAKIM VEREN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE VE HEMŞİRELERDE ÖLÜM KORKUSU VE YAŞAMIN ANLAMI İLİŞKİSİ

Merve AKARSLAN[1], Fidan KARADENİZ[2], Funda GÜMÜŞ[3]
[1] Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Öğrenci, Yürütücü
[2] Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Öğrenci,
[3] Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Danışman

*Bu çalışma TÜBİTAK–2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı kapsamında 1919B012207083 başvuru numarası ile desteklenmiştir.

Giriş: Hemşirelerin ölmekte olan hastalara bakım verme sürecinde, bu hastaları yaşamlarının son evresinde rahat ettirmek, desteklemek, bakım ihtiyaçlarını karşılamak ve onurlu bir şekilde ölmelerine yardımcı olmak gibi çoklu sorumlulukları vardır. Bu süreçte, ölüme tanık olmak hemşirelerde ve hemşirelik öğrencilerinde kaygı, korku gibi psikososyal sorunlara ve istenmeyen durumlara sebebiyet vermektedir (Şahin ve ark., 2016; Sharour ve ark., 2017).

Amaç: Bu çalışmanın amacı, terminal dönem hastaya bakım veren hemşirelik öğrencilerinde ve hemşirelerde ölüm korkusu ve yaşamın anlamı ilişkisini belirlemektir.

Yöntem: Çalışma tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı araştırma deseninde, 15 Mart- 30 Haziran 2023 tarihlerinde, Dicle Üniversitesi Hastanelerinde terminal dönem hasta ile çalışan 123 hemşire ve Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünden 139 öğrenci ile toplamda 262 katılımcı ile yürütüldü. Veriler; Kişisel Bilgi Formu, Ölüm Korkusu Ölçeği (ÖKÖ) ve Yaşamın Anlamı Ölçeği (YAÖ) kullanılarak toplandı. Kurum, etik kurul ve katılımcılardan gerekli izinler alındı.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelerin ortalama 31,74 (7,13) ve hemşirelik öğrencilerinin 22,71 (1,66) yaşında olduğu belirlendi. Hemşirelerin %61'i, hemşirelik öğrencilerinin %66,2'si kadındı. Hemşirelerinin %56,1'inin lisans mezunu, öğrencilerin ise %77,7'sinin üçüncü sınıf öğrencisi olduğu saptandı. Hemşirelerin %44,7'sinin 10 yıl ve üzerinde meslekte çalışma deneyimi vardı. Hemşirelerin sırasıyla en sık dahili hastalıklar, çocuk sağlığı ve hastalıkları, cerrahi klinikler ve yoğun bakım ünitelerinde çalıştıkları belirlendi. Hemşirelerin %56,1'i evli, öğrencilerin ise %99,3'ü bekardı. Hemşirelerinin %53,7'si çocuğu olduğunu bildirdi. Hemşirelerin %64,2'si gelirinin giderinden az olduğunu, öğrencilerin ise %68,3'ü geliri giderine denk olduğunu belirtti. Hemşirelerin %44,7'sinin işini severek yaptığı ve öğrencilerin

ise %69,1'inin mesleği isteyerek seçmediği belirlendi. Hemşirelerin %54,5'i, hemşirelik öğrencilerinin ise %54,7'si yaşamı boyunca bir travma yaşadığı saptandı. Hemşirelerin %75,6'sının, hemşirelik öğrencilerinin %74,1'inin daha önce bir yakınını kaybettiği belirlendi. Hemşirelerin %86,2'si, hemşirelik öğrencilerinin %92,8'si daha önce fiziksel ya da cinsel saldırı yaşamamıştı. Hemşirelerin %95,1'inin, hemşirelik öğrencilerinin %95'inin yaşamı tehdit eden bir hastalıkları olmadığı saptandı. Hemşirelerin %65'i, hemşirelik öğrencilerinin ise 64,7'si daha önce bir afet yaşamamıştı. Hemşirelerin %7,3'ünün, hemşirelik öğrencilerinin %10,8'inin bir yakınına yönelik sağlık tehdidi olduğu belirlendi. Hemşirelerin %95'1'inin, hemşirelik öğrencilerinin %93,5'ünün kaza sonucu yaralanmadığı saptandı. Hemşirelerin %97,6'sının, hemşirelik öğrencilerinin %97,1'inin evde ya da işte kaza yaşamadığı belirlendi. Hemşirelerin %1,6'sının zehirli bir maddeye maruz kaldığı bulundu. Hemşirelerin %94,3'ünün, hemşirelik öğrencilerinin %95,7'sinin anne ve babasının ayrılmadığı saptandı. Hemşirelerin %97,6'sının, hemşirelik öğrencilerinin %97,1'inin intihar girişiminin olmadığı belirlendi. Hemşirelerin %10,6'sının, hemşirelik öğrencilerinin %12,2'sinin akademik baskı yaşadığı bulundu. Hemşirelerin %95,1'inin, hemşirelik öğrencilerinin %97,1'inin göç deneyimlemediği belirlendi. Yaplan Student t testi analizine göre ÖKÖ toplam puan ortalamasına göre gruplar arasında anlamlı fark saptandı, hemşirelik öğrencilerinin ÖKÖ puanları istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksekti. Yapılan Pearson korelasyona analizine göre hemşirelerin ÖKÖ ve YAÖ toplam puanı arasında negatif zayıf düzeyde ilişki saptanırken, hemşirelik öğrencilerinin ölçek puanları arasında anlamlı fark saptanmadı. Bu çalışmada Ölüm Kaygısı Ölçeği (ÖKÖ) Cronbach alfa katsayısı 0,96 ve Yaşamın Anlamı Ölçeği (YAÖ) 0,68 bulundu.

Tartışma: Çalışma sonuçlarının literatür ile uyumlu olduğu söylenebilir (Selvi & İnci, 2019).

Sonuç: Terminal dönem hastaya bakım veren hemşirelik öğrencilerinde ölüm korkusu ve yaşamın anlamı arasında ilişki olmadığı, ancak hemşirelerde ölüm korkusu ve yaşamın anlamı arasında ilişki olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Ölüm korkusu, yaşamın anlamı, hemşire, hemşirelik öğrencileri, hasta.

THE RELATIONSHIP BETWEEN FEAR OF DEATH AND MEANING OF LIFE IN NURSING STUDENTS AND NURSES CARING FOR TERMINAL PATIENTS

Merve AKARSLAN[1], Fidan KARADENİZ[2], Funda GÜMÜŞ[3]
[1] Dicle University Atatürk Faculty of Health Sciences Nursing Department, Student, Coordinator
[2] Dicle University Atatürk Faculty of Health Sciences Nursing Department, Student,
[3] Dicle University Atatürk Faculty of Health Sciences Nursing Department, Advisor

*This study was supported by TÜBİTAK–2209-A University Students Research Projects Support Program with application number 1919B012207083.

Introduction: Nurses have multiple responsibilities in the process of caring for dying patients, such as making these patients comfortable in the last phase of their lives, supporting them, meeting their care needs, and helping them die with dignity. In this process, witnessing death causes psychosocial problems and undesirable situations such as anxiety and fear in nurses and nursing students (Şahin et al., 2016; Sharour et al., 2017).

Objective: The aim of this study is to determine the relationship between fear of death and the meaning of life in nursing students and nurses caring for terminal patients.

Method: The study was conducted in a descriptive, cross-sectional and correlation-seeking research design, between March 15 and June 30, 2023, with 123 nurses working with terminal patients at Dicle University Hospitals and 139 students from the Department of Nursing at Dicle University Atatürk Faculty of Health Sciences, with a total of 262 participants. Data; The Personal Information Form was collected using the Fear of Death Scale (FSS) and the Meaning of Life Scale (YAS). Necessary permissions were obtained from the institution, ethics committee and participants.

Results: The average age of the nurses participating in the study was 31.74 (7.13) and the nursing students were 22.71 (1.66) years old. 61% of nurses and 66.2% of nursing students were women. It was determined that 56.1% of the nurses had undergraduate degrees and 77.7% of the students were third-year students. 44.7% of nurses had 10 years or more of experience in the profession. It was determined that nurses most frequently worked in internal medicine, pediatrics, surgical clinics and intensive care units, respectively. 56.1% of the nurses were married and 99.3% of the students were single. 53.7% of nurses reported that they had children. 64.2% of the nurses stated that their income was less than their expenses, and 68.3% of the students stated that their income was equal to their expenses. It was determined that 44.7% of

nurses enjoyed their job and 69.1% of students did not choose the profession willingly. It was determined that 54.5% of nurses and 54.7% of nursing students experienced a trauma during their lifetime. It was determined that 75.6% of nurses and 74.1% of nursing students had lost a relative before. 86.2% of nurses and 92.8% of nursing students had never experienced physical or sexual assault before. It was determined that 95.1% of nurses and 95% of nursing students did not have a life-threatening disease. 65% of nurses and 64.7% of nursing students had never experienced a disaster before. It was determined that 7.3% of nurses and 10.8% of nursing students had a health threat to a relative. It was determined that 95.1% of the nurses and 93.5% of the nursing students were not injured as a result of the accident. It was determined that 97.6% of nurses and 97.1% of nursing students did not experience an accident at home or at work. It was found that 1.6% of nurses were exposed to a toxic substance. It was determined that the parents of 94.3% of the nurses and 95.7% of the nursing students were not separated. It was determined that 97.6% of nurses and 97.1% of nursing students did not attempt suicide. It was found that 10.6% of nurses and 12.2% of nursing students experienced academic pressure. It was determined that 95.1% of nurses and 97.1% of nursing students had not experienced migration. According to the Student's t test analysis, a significant difference was detected between the groups in terms of the total score of the SCD, and the SCD scores of the nursing students were statistically significantly higher. According to the Pearson correlation analysis, a weak negative relationship was detected between the total scores of the nurses on the SCA and WS, while no significant difference was found between the scale scores of the nursing students. In this study, the Cronbach's alpha coefficient of the Death Anxiety Scale (DSS) was found to be 0.96 and the Meaning of Life Scale (YAS) was 0.68.

Discussion: It can be said that the study results are compatible with the literature (Selvi & İnci, 2019).

Conclusion: It can be said that there is no relationship between the fear of death and the meaning of life in nursing students who care for terminal patients, but there is a relationship between the fear of death and the meaning of life in nurses.

Key Words: Fear of death, meaning of life, nurse, nursing students, patient.

KAYNAKLAR

- Şahin, M. (2016). “Hemşirelerde ölüm kaygısı, ölmekte olan hastaya bakım vermeye ilişkin tutumlar ve etkileyen faktörler”, Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Aydın

- Selvi, Y., & İnci, F. (2019). Terminal dönemdeki hastalara bakım veren hemşirelerin ölüme karşı tutumları, manevi destek algıları ve bunlar arasındaki ilişkinin incelenmesi (Master'sthesis, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi).

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MADDE KULLANIM EĞİLİMLERİ İLE MANEVİ İYİ OLUŞ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ufuk DOĞAN[1], Sezer AVCI[2]
[1]*Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye*
[2]*Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*

Giriş: Madde bağımlılığı, bireyler ve ülkeler bazında ciddi mücadelelere konu olsa da yayılım hızı durdurulamamaktadır. Türkiye Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi'nin (2019) raporuna göre hayatında en az bir kere madde kullananların (%35,4) 15-24 yaşları arasında yoğunlaştığı ve madde kullanmaya başlama yaşının 19 olduğu bildirilmiştir. Madde kullanımının engellenmesi için koruyucu önlemlerin alınması bağımlılık hızını yavaşlatmakta oldukça önemlidir. Koruyucu önlemler arasında kullanılan maneviyat kavramının; kendini tanıma, hayatı anlamlandırma ve öz denetim gibi konulara etki ederek madde bağımlılığını engellediği düşünülmektedir.

Amaç: Madde kullanımı açısından riskli gruplar arasında yer alan üniversite öğrencilerinin madde kullanım eğilimi ve spiritüel iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Materyal-Metod: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan bu çalışma 2021-2022 eğitim öğretim yılında aktif olarak öğrenim gören öğrencileri kapsamaktadır. Çalışma grubunu Türkiye'de bir üniversitenin Meslek Yüksekokulunda okuyan 250 kişi oluşturdu. Verileri toplama aracı olarak "Spiritüel İyi Oluş Ölçeği", "Kişisel Bilgi Formu" ve "Madde Kullanma Eğilim Ölçeği" uygulandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Pearson Korelasyon analizi, iki bağımsız grup karşılaştırmasında İndependent Samples t ve One-Way ANOVA testi kullanıldı. Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 19,93±1,57 yıl ve %88'i kadındı. Madde kullanım eğilimleri olan öğrencilerin oranı %39,2, madde bilgi ve farkındalığı hakkında eğitim alanların oranı %31,6 bulundu. Öğrencilerin spiritüel iyi oluş toplam puanları ile madde kullanım eğilimleri arasında orta düzeyde ters yönlü bir ilişki bulundu. ($r = 0.451$, $p < 0.001$). Tartışma-Sonuç: Öğrencilerin madde kullanım eğilimleri ve spiritüel iyi oluş düzeyleri ile ekonomi, arkadaşlar arasında madde kullanımı, farkındalık seminerleri, ebeveyn eğitimleri arasında anlamlı farklılıklar bulundu. Öğrencilerin madde kullanım eğilim toplam ortalama puanı negatif değerler arasında bulundu. Ancak öğrenciler arasında madde kulanım eğilimi olanlar (%39.2) göz ardı edilemeyecek kadar fazladır. Öğrencilerin spiritüel iyi oluş düzeyleri yükseldikçe madde kullanma eğilimlerinin azaldığı tespit edildi ve literatür ile benzer sonuçlar elde edildi. Üniversite ve lise öğrencilerine aile ilişkilerinin önemi, toplumsal düzen, doğa

yürüyüşleri ve var olan dini inançlarını geliştirmeye yönelik maneviyatı arttırıcı programlar düzenlenmelidir. Bu gibi programların aileler ile eğitimcilere uyarlanması önerilmektedir. Madde bağımlılığı hakkında farkındalık ve bilgilendirme çalışmalarının sayısı arttırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Maneviyat, İyi oluş, Spiritüalite, Madde Kullanma Eğilimi, Bağımlılık

THE RELATIONSHIP BETWEEN SUBSTANCE USE TENDENCY AND SPIRITUAL WELL-BEING LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS

Ufuk DOĞAN[1], Sezer AVCI[2]
[1]Fırat University, Elazığ, TÜRKİYE
[2]Hasan Kalyoncu University, Gaziantep, TÜRKİYE

Introduction: Although substance addiction is the subject of serious struggles on the basis of individuals and countries, its rate of spread cannot be stopped. According to the report of the TÜRKİYE Monitoring Center for Drug Addiction (2019), it has been reported that those who use drugs at least once in their life (35.4%) are concentrated between the ages of 15-24 and the age at which they start using drugs is 19. Taking protective measures to prevent substance use is very important in slowing down the rate of addiction. The concept of spirituality used among protective measures; It is thought that it prevents substance addiction by affecting issues such as self-knowledge, making sense of life and self-control.

Purpose: To determine the relationship between the substance use tendency and spiritual well-being levels of university students who are among the risky groups in terms of substance use.

Material-Method: This descriptive and cross-sectional study includes students who are actively studying in the 2021-2022 academic year. The study group consisted of 250 people studying at a Vocational School of a university in TÜRKİYE. "Spiritual Well-Being Scale", "Personal Information Form" and "Substance Abuse Tendency Scale" were used as data collection tools. Descriptive statistics, Pearson Correlation analysis, Independent Samples t and One-Way ANOVA test were used in the analysis of the data.

Results: The mean age of the students was 19.93±1.57 years and 88% were female. The rate of students with substance use tendencies was 39.2%, and the rate of those who received training on substance knowledge and awareness was 31.6%. A moderate inverse relationship was found between the students' spiritual well-being total scores and their substance use tendencies. ($r = 0.451$, $p < 0.001$).

Discussion-Conclusion: Significant differences were found between students' substance use tendencies and levels of spiritual well-being and economics, substance use among friends, awareness seminars and parent training. The total mean score of students' substance use tendency was found to be between negative values. However, among the students, those who have a tendency to use substances (39.2%) are too high to be ignored. It was determined that

as the spiritual well-being levels of the students increased, their tendency to use substances decreased and similar results were obtained with the literature. The importance of family relations, social order, nature walks and spirituality-enhancing programs should be organized for university and high school students to improve their existing religious beliefs. It is recommended that such programs be adapted to families and educators. The number of awareness and information activities about substance abuse should be increased.
Keywords: Spirituality, Well-being, Spirituality, Substance Use Tendency, Addiction

YAŞLI YETİŞKİNLERDE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞINI YORDAYAN FAKTÖRLER: TOPLUM TEMELLİ KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Yeliz KARAÇAR[1], Sibel ÇAYNAK[2], Nur Elçin BOYACIOĞLU[3], Meltem MERİÇ[4], Fatma ÖZ[4]

[1]*Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye*
[2]*Antalya Bilim Üniversitesi, Antalya, Türkiye*
[3]*İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
[4]*Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Giriş: Küresel nüfus yaşlandıkça yaşlı yetişkinlerin ruh sağlığı hizmetlerine olan ihtiyacı da giderek artmaktadır. Yaşlı yetişkinlerin ruh sağlığını geliştirmenin önemli bileşenlerinden biri ruh sağlığı okuryazarlığının artırılmasıdır.

Amaç: Yaşlı yetişkinlerin ruh sağlığı okuryazarlığı düzeylerini belirlemek ve yordayan faktörleri incelemektir.

Yöntem: Kesitsel tasarımdaki bu araştırma Ekim- Aralık 2022 tarihleri arasında Türkiye'de toplum ortamında yaşayan 65 yaş ve üzeri yaşlı yetişkin arasından amaçlı örnekleme yöntemiyle dahil edime kriterlerine uyan 410 katılımcı ile yürütülmüştür. Veriler, "Bilgi Formu" ve "Mental Health Literacy Scale" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistikler, Pearson korelasyon analizi, bağımsız örneklem t-testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. Ruh sağlığı okuryazarlığının yordayıcılarını belirlemek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Ruh sağlığı okuryazarlığı ölçeği toplam puan ortalamasının 104.41 (SD 11.38) olduğu saptanmıştır. Ruh sağlığı okuryazarlığının anlamlı yordayıcıları; 65-69 yaş grubu, kadın, üniversite mezunu, yüksek gelir düzeyi, sağlık profesyonelinden bilgi almak, ruh sağlığına ilgi duymak, çevrede ruhsal hastalık tanısı alan bireylerin olması, sağlığı iyi olarak algılamaktır.

Sonuç: Yaşlı yetişkinlerin ruh sağlığı okuryazarlığının düşük düzeyde olduğu ve yaş, cinsiyet, eğitim durumu, gelir düzeyi, bilgi kaynağı, ruhsal hastalık tanısı olan yakınının olması ve sağlığı algılama durumu gibi değişkenlerin ruh sağlığı okuryazarlığını etkilediği belirlenmiştir. Hemşireler, yaşlı yetişkinlerin ruh sağlığı okuryazarlığı düzeylerinin artırılmasına yönelik toplum temelli eğitim ve müdahale çalışmalarına odaklanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: yaşlı yetişkin, ruh sağlığı, ruh sağlığı okuryazarlığı

FACTORS PREDICTING MENTAL HEALTH LITERACY IN OLDER ADULTS: A COMMUNITY-BASED CROSS-SECTIONAL STUDY

Yeliz KARAÇAR[1], Sibel ÇAYNAK[2], Nur Elçin BOYACIOĞLU[3], Meltem MERIC[4], Fatma ÖZ[4]

[1]Akdeniz University Faculty of Nursing, Antalya, TÜRKİYE
[2]Antalya Bilim University, Antalya, Antalya, TÜRKİYE
[3]Istanbul University, Istanbul, TÜRKİYE
[4]Lokman Hekim University, Ankara, TÜRKİYE

Introduction: Aging global population increased the need for mental health services for older adults. Mental health literacy (MHL) is one of the important components of improving the mental health of older adults.

Aim: To determine the MHL levels of older adults and the predictive factors of MHL.

Method: This cross-sectional study was conducted between October-December 2022 on 410 voluntary older adults aged 65 years and above. Information form and Mental Health Literacy Scale were used for data collection. Descriptive statistics, Pearson's correlation analysis, independent sample t-test, ANOVA, and multiple linear regression were used to analyze the data.

Results: The significant predictors of MHL in older adults were 65-69 years of age, female gender, being a university graduate, having an income more than expenses, receiving information from a health professional, interest in mental health, presence of family members with mental disorders and good perception of health.

Discussion: The study found that the older adults had low level of MHL, which was influenced by age, gender, education, income, source of information, health perception, and presence of family members with mental disorders. Nurses should focus on community-based education and interventions to increase the MHL levels of older adults.

Keywords: mental health, mental health literacy, older adults

KANSERLE BİLİŞSEL DUYGUSAL BAŞ ETME ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE VERSİYONUNUN GEÇERLİK VE GÜVENİLİRLİĞİ ÇALIŞMASI VE KANSER HASTALARININ TRAVMA SONRASI GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Beyzanur TOPALLI[1], Sibel ASİ KARAKAŞ[2]
[1]Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye
[2]Atatürk Üniversitesi , Erzurum , Türkiye

Kanserle Bilişsel Duygusal Baş Etme Ölçeğinin Türkçe Versiyonunun Geçerlik ve Güvenilirliği Çalışması ve Kanser Hastalarında Travma Sonrası Gelişim Düzeyini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

Amaç: Bu çalışma Cwik ve arkadaşları tarafından 2021 yılında geliştirilen Cognitive Emotional Coping With Cancer scale'in (CECC) Türkçe versiyonu olan Kanserle Bilişsel Duygusal Baş Etme (KBDB) ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmak ve kanser hastalarının Travma Sonrası Gelişim faktörlerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Metot: 29.09.2022-10.07.2023 tarihleri arasında yürütülen bu çalışma tanımlayıcı ve metodolojik tarzda tasarlanmıştır. Ayaktan kemoterapi ünitesinden elde edilen veriler sonucu 244 örnekleme ulaşılmıştır. KBDBÖ'nün geçerlik ve güvenilirliği SPSS 22.00 ve AMOS 24 paket programları doğrultusunda DFA, uyum indeksleri, CR (Birleşim Geçerliği), KMO ve BA testleri, Cronbach Alpha katsayısı ve iki yarı güvenilirlikleri incelenerek analiz edilmiştir. Kanser hastalarının Travma Sonrası Gelişim düzeylerini ölçek amacıyla 2020 yılında Aydın ve Kabukçuoğlu tarafından geçerlik ve güvenilirliği yapılan kanser hastalarına yönelik Travma Sonrası Gelişim ölçeğinin (TSGÖ) sosyodemografik veriler ile ilişkisi normallik dağılımlarına göre t- test, one way anova, mann whitney-u ve kruskal wallis analizleri doğrultusunda açıklanmıştır. KBDBÖ ve TSGÖ'nün birbirleri ile olan ilişkisi pearson korelasyon analizine göre incelenmiştir.

Bulgular: KBDBÖ'nün KGİ'si uzman görüşleri doğrultusunda 0.94 bulunmuştur. KBDBÖ'ye ait uyum indekslerinin (AGFI, CFI, RMSEA, GFI, $\chi 2/df$,) kabul edilebilir aralıkta olduğu, birleşim güvenilirliğe ait CR değerinin 0.60 üzerinde olduğu, iki yarı güvenilirliğine ait spearman brown değerin 0.82 olduğu ve ölçeğin toplam Cronbach Alpha katsayısının 0.83 olduğu bulunmuştur. KBDBÖ'nün ve TSGÖ'nün birbirleri ile ilişkisi incelendiğinde genel anlamda pozitif yönlü ve yüksek düzey ilişki içerisinde oldukları görülmüştür.

Sonuç: KBDBÖ 21 madde ve 5 alt boyuttan oluşan, Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır. KBDBÖ'den eldilen toplam puan 73.99±12.77'dir. TSGÖ'yü etkileyen faktörler; yaş, gelir durumu, meslek, psikiyatrik semptom varlığıdır. İki ölçek arasında yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki vardır. Bu çalışma sonucunda; ölçeğin iç yapısının daha geniş bir örneklemde test edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Baş etme, geçerlik ve güvenilirlik, kanser, psikiyatri hemşireliği, travma sonrası gelişim

VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF THE TURKISH VERSION OF THE COGNITIVE EMOTIONAL COPING WITH CANCER SCALE AND EXAMINATION OF THE FACTORS AFFECTING THE POSTTRAUMATIC DEVELOPMENT OF CANCER PATIENTS

Beyzanur TOPALLI[1], Sibel ASI KARAKAŞ[2]
[1]Ordu University, Ordu, TÜRKİYE
[2]Atatürk University , Erzurum , TÜRKİYE

Validity and Reliability Study of the Turkish Version of the Cognitive Emotional Coping with Cancer Scale and Investigation of Factors Affecting the Level of Posttraumatic Development in Cancer Patients

Aim: This study was carried out in order to conduct a validity and reliability study of the Turkish version of the Cognitive Emotional Coping With Cancer scale (CECC) developed by Cwik et al. and to examine the Posttraumatic Growth factors of cancer patients.

Material and method: This study, which was conducted between 29.09.2022 and 10.07.2023, was designed in a descriptive and methodological manner. As a result of the data obtained from the outpatient chemotherapy unit, 244 samples were reached. The validity and reliability of the KBDBS were analysed by examining CFA, fit indices, convergent discriminant validity, KMO and BA tests, Cronbach Alpha coefficient and two-half reliabilities in accordance with SPSS 22.00 and AMOS 24 package programs. The relationship between the Posttraumatic Growth Scale ("PTGS") for cancer patients, the validity and reliability of which was performed by Aydın and Kabukçuoğlu in 2020 in order to measure the Posttraumatic Growth levels of cancer patients, and sociodemographic data was explained in accordance with t-test, one way anova, mann whitney-u and kruskal wallis analyses according to normality distributions. The relationship between KBDBS and TSGS was examined according to Pearson correlation analysis.

Results: The CVI of KBDBS was found to be 0.94 in line with expert opinions. The fit indices (AGFI, CFI, RMSEA, GFI, $\chi 2/df$,) of KBDBS were in the acceptable range, the CR value of the combination reliability was above 0.60, the Spearman Brown value of the split-half reliability was 0.82, and the total Cronbach Alpha coefficient of the scale was 0.83. found to be. When the relationship between KBDBS and TSGS was examined, it was seen that they were in a positive and high level relationship in general.

Conclusion: KBDBS is a valid and reliable measurement tool in Turkish culture, consisting of 21 items and 5 sub-dimensions. The total score obtained from KBDBS was 73.99±12.77. Factors affecting TSGS; age, income, occupation, presence of psychiatric symptoms. There is a highly positive and significant relationship between the two scales. As a result of this study; It is recommended to test the internal structure of the scale in a larger sample.

Key Words: Cancer, coping with, posttraumatic growth, psychiatric nursing, validity and reliability

COVİD-19'UN TRAVMA SONRASI BÜYÜMEDE: UMUT VE ÖZ-YETERLİLİK KAVRAMLARININ ARACI ROLÜ

Sevgi NEHiR, Nurgül GÜNGÖR TAVŞANLI

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye

Giriş: Zorlu yaşam krizleriyle mücadele sonucunda ortaya çıkan olumlu değişimler travma sonrası büyümeyi ifade etmektedir (Yıldız, 2021). Travma sonrası büyüme, hayatı olumlu bir şekilde yeniden değerlendirmekle ilgilidir (Tamiolaki ve Kalaitzaki, 2020). Ciddi şekilde hastalanan veya başkalarını kaybeden bireylerin travma sonrası stres belirtilerinde artış olmaktadır (Miller, 2020). Bu durum travma sonrası büyümeyi beraberinde getiriyor gözükmektedir. Travma sonrası stres veya büyüme deneyimleri umut kavramından etkilenir. Umut, insanların alışık olmadıkları Covid-19 döneminde, insanlar için streslerinin üstesinden gelmelerine yardımcı olmakta ve kaygıyı azaltabilmektedir.

Amaç: Araştırma, Covid-19'un travma sonrası büyümede: Umut ve öz-yeterlilik kavramlarının aracı rolünün değerlendirilmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesinde polikiliniklerine başvuru yapan bireylerle Ocak – Ekim 2023 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmada örnekleme yöntemine gidilmemiştir. Araştırma için kurum ve etik kurul izni alınmıştır. Araştırmaya katılmaya gönüllü toplam 187 bireyle yürütülmüştür. Araştırma verileri yüz yüze Bilgi Formu, Travma Sonrası Büyüme Envanteri (TSBE), Sürekli Umut Ölçeği (SUÖ), ve Genel Özyeterlik Ölçeği (GÖÖ) ile toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi bilgisayar ortamında SPSS for Windows 22.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Veriler normal dağılım gösterdiği için verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzdelik, ortalama, independent t testi ve korelasyon testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Bireylerin %57.2'si 42 yaş ve altı, %71.7'si kadın %79.7'si evli olduğu, %30,5'nin ilkokulu mezunu olduğu, %45.5'nin Covid 19 olmadığı, %17.1'nin Covid 19'u ağır geçirdiğini evde atlattığını, %22,5'nin hafif semptomlarla geçirdiği, %67,9'nun sevdiklerinin Covid-19 olduğu, %17.6'sının Covid-19 dan yakınını kaybettiği saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Travma sonrası büyüme, hayatı olumlu bir şekilde yeniden değerlendirmekle ilgilidir (Arnout, 2021). Bu araştırma sonucunda bireylerin covid 19

sürecinde travma sonrası büyüme ile umut ve öz yeterlilik arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Covid-19 sürecinde yaşı genç olanların umutları, öz yeterlilik ve travma sonrası büyümeleri arttığı belirlendi. Bireylerin travma sonrası belirtilerini azaltmak amacıyla düzenlenecek müdahale çalışmalarında, bireylerin pozitif kaynakları arasında gösterilebilecek umut ve öz yeterliliklerinin artırılması sağlanabilir.

THE INTERMEDIATE ROLE OF THE CONCEPTIONS OF HOPE AND SELF-EFFICIENCY IN THE POST-TRAUMIC GROWTH OF COVID-19

Sevgi NEHIR, Nurgül GÜNGÖR TAVŞANLI
Manisa Celal Bayar University, Manisa, TÜRKİYE

Introduction: Positive changes that occur as a result of struggling with difficult life crises express post-traumatic growth (Yıldız, 2021). Post-traumatic growth is about reevaluating life in a positive way (Tamiolaki & Kalaitzaki, 2020). Individuals who become seriously ill or lose others have an increase in post-traumatic stress symptoms (Miller, 2020). This seems to bring along post-traumatic growth. Post-traumatic stress or growth experiences are influenced by the concept of hope. Hope can help people overcome their stress and reduce anxiety during the Covid-19 period, which people are not used to.

Aim: The research was conducted as a descriptive study to evaluate the mediating role of Covid-19 in post-traumatic growth: the concepts of hope and self-efficacy.

Materials and Methods: The research was collected with individuals who applied to the polyclinics of Manisa Celal Bayar University Hafsa Sultan Hospital between January – October 2023. Sampling method was not used in the study. Institutional and ethical committee permission was obtained for the research. It was conducted with a total of 187 individuals who volunteered to participate in the research. Research data were collected face-to-face with the Information Form, Post-Traumatic Growth Inventory (TSSI), Continuous Hope Scale (CHS), and General Self-Efficacy Scale (GAS). Evaluation of the data obtained from the research was made in computer environment using SPSS for Windows 22.0 package program. Since the data showed normal distribution, parametric tests were used in the analysis of the data. Number and percentage, mean, independent t test and correlation tests were used in the evaluation of the data.

Results: 57.2% of the individuals were 42 years old or younger, 71.7% were female, 79.7% were married, 30.5% were primary school graduates, 45.5% were not Covid 19, 17.1% had Covid 19 It was determined that he had a heavy time at home, 22.5% had mild symptoms, 67.9% had a loved one with Covid-19, 17.6% lost a relative from Covid-19.

Discussion and Conclusion: Post-traumatic growth is about reevaluating life in a positive way (Arnout, 2021). As a result of this research, it has been determined that there is a statistically

significant relationship between individuals' post-traumatic growth in the covid 19 process and hope and self-efficacy. It has been determined that the hopes, self-efficacy and post-traumatic growth of those who are younger in the Covid-19 process have increased. In intervention studies

to be organized to reduce the post-traumatic symptoms of individuals, hope and self-efficacy can be increased, which can be shown among the positive resources of individuals.

Keywords: Covid-19, post-traumatic growth, hope, self-sufficiency.

KAYNAKLAR

Arnout, B. A. and Al-Sufyani, H. H. (2021) Quantifying the impact of COVID-19 on the individuals in the Kingdom of Saudi Arabia: A cross-sectional descriptive study of the posttraumatic growth, J Public Affairs, pp. 26-59.

Miller, E. D. (2020). The Covid-19 pandemic crisis: The loss and trauma event of our time. Journal of Loss and Trauma, 1–13. DOI:10.1080/15325024.2020.1759217.

Tamiolaki, A. ve Kalaitzaki, A. E. (2020). “That which does not kill us, makes us stronger”: COVID-19 and Posttraumatic Growth. Psychiatry Research, 1-2. DOI:10.1016/j.psychres.2020.113044.

Yıldız, E. (2021). Posttraumatic growth and positive determinants in nursing students after COVID-19 alarm status: A descriptive cross-sectional study. Perspectives in Psychiatric Care, 1-12. https://doi.org/10.1111/ppc.12761.

COVİD-19 ŞÜPHESİYLE TAKİP EDİLEN BİREYLERİN KORKU DÜZEYLERİ, KONTROL ALGISI VE KAÇINMA TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

İlkay KESER[1], Şerife Bilge DURAN[2], Sibel ÇAYNAK[3], Fatih ÜZER[2], Tülay ÖZDEMIR[4]

[1]Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye

[2]Akdeniz Üniversitesi Hastanesi, Antalya, Türkiye

[3]Antalya Bilim Üniversitesi, Antalya, Türkiye

[4]Akdeniz Üniversitesi Hastanesi, Antalya, Amerika Birleşik Devletleri

Giriş ve Amaç: Coronavirüs (2019-nCoV) Çin'in Wuhan kentinde 31 Aralık 2019 yılında tanımlanmış ve virüs daha sonra hızla dünyaya yayılarak pandemiye yol açmıştır (Zhu ve Ark., 2020). Pandemi gibi travmatik olaylar bireyleri birçok yönden etkileyebilmektedir. Covid 19 pandemisinin ölüme yol açması, ne zaman biteceği ve tedavi yöntemleri hakkındaki belirsizlik, pandemi nedeniyle sosyal ilişkilerin azalması, pandemi ve etkileri hakkındaki bilgi akışları bireyleri olumsuz etkileyebilmekte, korku ve belirsizlik duyguları bireylerin ruh sağlığı üzerinde etkili olabilmektedir (Ghebreyesus, 2020; Özdin ve Özdin,2020). Göğüs hastalıkları kliniğinde COVID-19 şüphesi ile takip edilen bireylerde, coronavirus ve hastalık kaygısı varlığının saptanması, kontrol algısı, kaçınma davranışlarının düzeyinin belirlenmesi ve hastalık kaygısı, kontrol algısı ve kaçınma davranışları arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel ilişki arayıcı tiptedir. Araştırmanın evrenini Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Göğüs Hastalıkları Kliniğinde 6 ay içinde yatışı devam eden bireyler, örneklemi ise katma dışlama kriterlerine uyan 135 birey oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Covid-19 şüphesi ile takip edilmek üzere hastaneye yatışı gerçekleşen ve araştırmaya katılmayı kabul eden bireylerle yapılan yüz yüze görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, sosyodemografik veri formu, Koronavirüs (COVID-19) Korkusu Ölçeği, COVID-19'un Kontrolü Algısı Ölçeği (PCo-Vcovıd-19), COVID-19'dan Kaçınma Tutumları Ölçeği (AA-COVID-19) kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen verilerin istatistiksel analizleri Statistical Package For Social Science (23.0) programı kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular: bireylerin %46,7'si kadın, %38,5'i 65 yaş ve üzeri yaştadır. Çalışmada, Covid-19 korku ölçeği ve Covid-19 Kaçınma Tutumları ölçeğinin Bilişsel Kaçınma alt boyutu toplam

puanları arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişki ($p < 0.05$), Covid-19 korku ölçeği ve Covid-19 Kontrolü Algısı ölçeğinin Kişisel Kontrol alt boyutu toplam puanları arasında negatif yönlü anlamlı düzeyde($p<0.05$) ilişki olduğu, Covid-19 Korku ölçeği ile davranışsal kaçınma tutumu, makro kontrol algısı ve kontrol edilebilirlik alt boyutlar arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>0.05$) saptanmıştır. Sonuç ve Öneriler: Çalışma sonucunda Covid-19 şüphesi ile takip edilen bireylerin Covid-19 korku düzeyleri arttıkça Covid-19 kaçınma tutumlarının arttığı ve Covid-19 korku düzeyi arttıkça kontrol algısının azaldığı görülmüştür. Yaşanan pandemi döneminde, sağlık profesyonellerinin bireyleri bilgilendirmesinin önemli olduğu ve yaşanan fiziksel sorunların yanında psikososyal durumların değerlendirilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda bireylerin kendini hem fiziksel hem ruhsal anlamda koruyabilmesi için eğitimlerin yapılması, pandemi döneminde psikososyal anlamda olumsuz etkilenmiş bireylere yönelik girişimlerin yapılması ve müdahaleli çalışmaların uygulanarak literatüre katkı sağlaması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, korku, kontrol algısı, kaçınma

THE RELATIONSHIP BETWEEN FEAR LEVELS, PERCEPTION OF CONTROL, AND AVOIDANCE ATTITUDES IN INDIVIDUALS UNDER SUSPICION OF COVID-19

Ilkay KESER[1], Şerife Bilge DURAN[2], Sibel ÇAYNAK[3], Fatih ÜZER[2], Tülay ÖZDEMIR[4]

[1]Akdeniz University Faculty of Nursing, Antalya, TÜRKİYE

[2]Akdeniz University Hospital, Antalya, TÜRKİYE

[3]Antalya Bilim University, Antalya, TÜRKİYE

[4]Akdeniz University Hospital, Antalya, United States of America

Introduction and Aim: Coronavirus (2019-nCoV) was identified in Wuhan, China, on December 31, 2019, and the virus then spread rapidly around the world and caused a pandemic (Zhu et al., 2020). Traumatic events such as pandemics can affect individuals in many ways. The fact that the Covid 19 pandemic causes death, uncertainty about when it will end and treatment methods, decrease in social relations due to the pandemic, information flows about the pandemic and its effects can negatively affect individuals, and feelings of fear and uncertainty can have an impact on individuals' mental health (Ghebreyesus, 2020; Özdin & Özdin ,2020). The aim of this study was to determine the presence of coronavirus and disease-related anxiety, assess the levels of perceived control and avoidance behaviors in individuals under suspicion of COVID-19 at the Chest Diseases Clinic, and investigate the relationship between disease-related anxiety, perception of control, and avoidance behaviors.

Method: This study employed a descriptive and cross-sectional correlational design. The population of the study consisted of individuals who were hospitalized in Akdeniz University Hospital Chest Diseases Clinic within 6 months, and the sample consisted of 135 individuals who met the additional exclusion criteria. The data were collected through face-to-face interviews with individuals admitted to the hospital due to suspicion of COVID-19 and willing to participate in the study. The data collection tools used in the study were the sociodemographic data form, the Coronavirus Fear Scale, the Perception of Control over COVID-19 Scale, and the Avoidance Attitudes related to COVID-19 Scale. Statistical analyses of the collected data were performed using the SPSS version 23.0.

Findings: A total of 135 individuals participated in the study, of whom 63 were female, and 38.5% were aged 65 and above. The results showed a positive and statistically significant correlation ($p<0.05$) between the scores of the COVID-19 Fear Scale and the Cognitive

Avoidance sub-dimension of the COVID-19 Avoidance Attitudes Scale. Additionally, there was a negative and statistically significant correlation ($p<0.05$) between the scores of the COVID-19 Fear Scale and the Personal Control sub-dimension of the Perception of Control over COVID-19 Scale. However, there was no statistically significant difference ($p>0.05$) between the COVID-19 Fear Scale and the Behavioral Avoidance Attitude, Macro Control Perception, and Controllability sub-dimensions.

Conclusion and Recommendations: The study revealed that as the fear levels related to COVID-19 increased in individuals under suspicion, their avoidance attitudes towards COVID-19 also increased, while their perception of control decreased. During the pandemic period, it is considered crucial for healthcare professionals to provide information to individuals, not only regarding physical health issues but also to evaluate their psychosocial status. In this context, it is recommended to provide educational interventions to help individuals protect themselves both physically and mentally, implement interventions targeted at individuals negatively affected psychosocially during the pandemic, and conduct interventional studies to contribute to the literature.

Key words; Covid-19, fear, sense of control, avoidance

KAYNAKLAR

Zhu, N., Zhang, D., Wang, W., Li, X., Yang, B., Song, J., . . . Tan, W. (2020). A Novel Coronavirus From Patients With Pneumonia İn China, 2019. New England Journal Of Medicine, 382(8), 727–733. Https://Doi.Org/10.1056/Nejmoa2001017

Ghebreyesus, T. A. (2020). Addressing Mental Health Needs: An İntegral Part Of COVID 19 Response. World Psychiatry, 19(2), 129.

Özdin, S., & Bayrak Özdin, Ş. (2020). Levels And Predictors Of Anxiety, Depression And Health Anxiety During COVID-19 Pandemic İn Turkish Society: The İmportance Of Gender. International Journal Of Social Psychiatry, 66(5), 504-511.

KOAH TANILI BİREYLERİN YAŞADIKLARI PSİKOSOSYAL SORUNLARA YÖNELİK YAPILAN KANIT TEMELLİ UYGULAMALAR VE KONSÜLTASYON LİYEZON PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN ROLÜ

Özcan ÖZDEMİR[1], Mualla YILMAZ[2]

[1]Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, Türkiye

[2]Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye

Giriş: Yaşlanma ile birlikte artan kronik hastalıklar arasında solunum yolu hastalıkları dünya genelinde önemli bir sağlık sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünya genelinde KOAH, yüksek hastalık yükü, ölüm ve hastalık insidansı nedeniyle müdahale ve tedavi gerektiren bir durum olarak sınıflandırılmaktadır.

Amaç: KOAH tanılı bireylerin yaşadıkları psikososyal sorunlarını belirlemek ve hemşirelerin yaptıkları kanıt temelli uygulamaları incelemek, ayrıca Konsültasyon Liyezon Psikiyatri (KLP) Hemşiresinin bu süreçteki rolünü vurgulamaktır.

Yöntem: Son beş yılda hemşirelerin KOAH'lı bireylere yaptıkları kanıt temelli çalışmalar APA (PsycINFO), EBSCO, PubMed, Scopus, Web of Science, Science Direct, Ulakbim ve TRDizin veri tabanlarında taranmıştır.

Bulgular: KOAH'lı bireyler ve aileleri sosyal, ekonomik, psikolojik, fiziksel ve sağlık hizmetlerine erişim alanlarını kapsayan zorluklarla karşı karşıya kaldıkları belirlenmiştir. Çalışmalar incelendiğinde, hemşirelerin KOAH'lı bireylerin karşılaştığı psikososyal zorlukları hedef alan kanıta dayalı çabalarının, sorun yönetimini desteklemeye yönelik olduğu görülmüştür. Kanıt temelli müdahaleler ise evde tıbbi destek, egzersiz rutinleri, öz yönetim, psikolojik komorbiditelerin yönetimi ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesine odaklanan uygulamalar olduğu tespit edilmiştir. Müdahaleler içerisine fiziksel aktivitenin eklenmesinin ruh sağlığını artırmadaki kardinal öneminin ise altını çizmektedir.

Sonuç: Bu tür araştırma çabalarının, hastaların yaşam kalitesini artırmada ve tedavi sonuçlarını optimize etmede çok önemli bir yere sahip olduğu kabul edilmiştir. Bireylerin yaşadıkları psikososyal problemlerin önlenmesi, tedavisi ve rehabilitasyonunda KLP hemşirelerin önemi yadsınamaz bir gerçektir. Hemşireler, bireylerin duygusal ihtiyaçlarını anlama, destek sağlama, bilgi verme ve hastalıkla başa çıkma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için çeşitli kanıt temelli stratejiler kullanabilirler.

EVIDENCE-BASED INTERVENTIONS FOR PSYCHOSOCIAL PROBLEMS EXPERIENCED BY INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH COPD

Özcan ÖZDEMİR[1], Mualla YILMAZ[2]

[1]Kilis 7 Aralık University, Kilis, TÜRKİYE

[2]Mersin University, Mersin, TÜRKİYE

Introduction: Respiratory diseases have emerged as a significant global health concern among the chronic conditions that increase with aging. Chronic Obstructive Pulmonary Disease (COPD) is classified as a condition that necessitates intervention and treatment due to its high disease burden, mortality, and disease incidence worldwide.

Objective: The aim of this study is to identify the psychosocial issues faced by individuals diagnosed with COPD, examine evidence-based practices employed by nurses, and emphasize the role of Consultation Liaison Psychiatry (CLP) Nurses in this process.

Method: Over the past five years, evidence-based studies conducted by nurses on COPD individuals were searched in databases including APA (PsycINFO), EBSCO, PubMed, Scopus, Web of Science, Science Direct, Ulakbim, and TRDizin.

Results: It has been determined that COPD patients and their families face challenges that encompass social, economic, psychological, physical, and healthcare access domains. When reviewing the studies, it was observed that nurses' evidence-based efforts targeting the psychosocial challenges faced by COPD individuals were geared towards supporting problem management. Evidence-based interventions were found to encompass practices focusing on home medical support, exercise routines, self-management, the management of psychological comorbidities, and the enhancement of quality of life. It is worth emphasizing the cardinal importance of adding physical activity to the interventions in improving mental health.

Conclusion: Such research efforts are acknowledged to play a crucial role in enhancing patients' quality of life and optimizing treatment outcomes. The significance of CLP nurses in preventing, treating, and rehabilitating the psychosocial problems experienced by individuals cannot be denied. Nurses can utilize various evidence-based strategies to understand individuals' emotional needs, provide support, offer information, and help them enhance their coping skills with the disease."

psikososyal bakım, konsültasyon ve liyezon psikiyatri hemşireliği, kanıt temelli uygulamalar, KOAH, COPD, consultation-liaison psychiatry, psychosocial care, evidence-based studies

YAŞLI BİREYLERİN COVİD 19 PANDEMİ SÜRECİNDE SAĞLIKLI YAŞAM FARKINDALIĞI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Tuğçe KAPLAN UYAN[1], Sibel ÇAYNAK[2], Ilkay KESER[3]

[1]Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Isparta, Türkiye

[2]Antalya Bilim Üniversitesi, Antalya, Türkiye

[3]Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye

Giriş: Covid-19 pandemisi, tüm dünyada milyonlarca insanın hastalanmasına ve ölümüne neden olmuştur. Yaşlı bireyler ise pandemiden en çok etkilenen ve ölüm oranının yüksek olduğu gruptur. Bununla birlikte alınan önlemler ve bireysel farkındalık bulaşın azalmasını ve sağlığın korunmasını sağlamaktadır. Bu kapsamda yaşlı bireylerin sağlıklı yaşam davranışları ve bu konudaki farkındalıklarının ve pandemi sürecindeki bilişsel, ruhsal ve davranışsal değişkenlerle ilişkisinin incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı yaşlı bireylerin Covid 19 pandemi sürecinde sağlıklı yaşam farkındalığı düzeylerinin belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın örneklemini 204 yaşlı birey oluşturmuştur. Veriler, "Tanımlayıcı Bilgiler Anketi" ve "Sağlıklı Yaşam Farkındalığı Ölçeği"nden elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlar (sayı, yüzde, min-maks değerleri, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Normal dağılıma sahip verilerde niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki bağımsız grup arasındaki fark için bağımsız t testi, 2'den fazla bağımsız grup karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve fark bulunduğu durumda fark yaratan grubu bulmak için Bonferroni kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık seviyesi $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir.

Bulgular: Katılımcıların %57.8'i sağlığını orta düzeyde algılamakta olup, %62.3'ü Covid 19 pandemisinde sağlık durumunda değişiklik olduğu ve %51.0 sağlığında kötüleşme olduğunu ifade etmiştir. Yaşlı bireylerin %82.4'ünün Covid-19 pandemi sürecinde yaşam biçiminde davranış değişikliği yaptığı ve en çok kişisel bakımla ilgili değişiklik yapıldığı (%52) belirlenmiştir. Katılımcıların Sağlıklı Yaşam Farkındalık Ölçeği puan ortalaması 50.70±9.91 olup, farkındalık ölçeği ve alt boyutları ile evli olma, üniversite mezunu olma, eş ile yaşama ve sağlık durumunun iyi olması arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

Katılımcıların cinsiyet ve kronik hastalık olma durumu ile sağlıklı yaşam farkındalık ölçeği ve alt boyutları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Sonuç ve Öneriler: Çalışmanın sonucunda yaşlı bireylerin Covid pandemi sürecinde sağlıklı yaşam farkındalığı geliştirdiği ve bu farkındalığın evli olma, eğitimli olma, yalnız yaşamama ve sağlık durumunun iyi olması ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Sağlıklı yaşam farkındalığının düşük olduğu belirlenen yalnız yaşayan, eğitim düzeyi düşük olan yaşlı bireylere yönelik sağlıklı yaşam farkındalığı konusunda bilgilendirme yapılması ve etkinliğinin değerlendirilmesi önerilmektedir.

DETERMINATION OF HEALTHY LIFE AWARENESS LEVELS OF ELDERLY INDIVIDUALS IN THE COVID 19 PANDEMIC PROCESS

Tuğçe KAPLAN UYAN[1], Sibel ÇAYNAK[2], Ilkay KESER[3]

[1]Süleyman Demirel University Faculty of Health Sciences, Isparta, TÜRKİYE

[2]Antalya Bilim University, Antalya, Antalya, TÜRKİYE

[3]Akdeniz University, Antalya, TÜRKİYE

Introduction: The Covid-19 pandemic has caused the illness and death of millions of people all over the world. Elderly individuals are the group most affected by the pandemic and have a high mortality rate. However, the measures taken and individual awareness ensure the reduction of transmission and the protection of health. In this context, it is thought that it is important to examine the healthy living behaviors and awareness of elderly individuals and their relationship with cognitive, mental and behavioral variables in the pandemic process.

Purpose: The aim of this study is to determine the awareness of healthy living in elderly individuals during the Covid 19 pandemic.

Materials and Methods: The sample of the study consisted of 204 elderly individuals. The data were obtained from the “Descriptive Information Questionnaire” and “Health Life Awareness Scale”. The data obtained in the research were analyzed using the SPSS 25.0 program. Descriptive statistical methods (number, percentage, min-max values, mean, standard deviation) were used while evaluating the data. In the comparison of quantitative data in normally distributed data, the independent t test was used for the difference between two independent groups, and one-way analysis of variance was applied in the comparison of more than two independent groups, and Bonferroni was used to find the group that made a difference when there was a difference. Statistical significance level was determined as $p < 0.05$.

Results: 57.8% of the participants perceived their health as moderate, and 62.3% stated that there was a change in their health status and 51.0% worsening in their health during the Covid 19 pandemic. It was determined that 82.4% of the elderly individuals made behavioral changes in their lifestyle during the Covid-19 pandemic, and the most changes were related to personal care (52%). The mean score of the participants on the Healthy Life Awareness Scale was 50.70±9.91, and it was determined that there was a significant difference between the awareness scale and its sub-dimensions, being married, being a university graduate, living with

a spouse, and being in good health ($p<0.05$). There was no significant difference between the participants' gender and chronic disease status, and the healthy living awareness scale and its sub-dimensions.

Conclusion: As a result of the study, it was determined that elderly individuals developed awareness of healthy living during the Covid pandemic process and this awareness was associated with being married, being educated, not living alone, and being in good health. In addition, it is recommended to inform elderly individuals with low level of education and living alone, who are determined to have low awareness of healthy life, and to evaluate its effectiveness.

Keywords: Covid-19, Elderly, Healthy Life Awareness

TİP 2 DİYABETLİ BİREYLERDE ALGILANAN STRES DEPRESYON VE PSİKOLOJİK ESNEKLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ

Erman YILDIZ[1], Pınar HARMANCI[2], Enes ÇALIŞKAN[3]

[1]İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

[2]Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye

[3]Hacı Yahyagil Anadolu İHL, Elazığ, Türkiye

Giriş: Tip-2 diyabetli bireylerin algıladığı stres, depresyon ve psikolojik esneklikleri arasındaki ilişkiye dair bilgilerimiz, bu dinamiklerin ayrı ayrı incelenmesinden kaynaklı sınırlı gözükmektedir. Özellikle bu popülasyonda psikolojik esnekliğin algılanan stres ile depresyon arasındaki aracı rolüne dair bilgi bulunmamaktadır.

Amaç: Spesifik olarak bu araştırma, 593 tip 2 diyabetli bireyden oluşan bir örneklemde (312 kadın; ortalama yaş = 56.80, SD = 13.05) algılanan stres ile depresyon arasındaki ilişkide psikolojik esnekliğin aracı rolünü incelemeyi amaçlamıştır.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel türde gerçekleştirilen araştırmada değişkenler arasındaki ilişkiler, yapısal eşitlik modellemesi (YEM) kullanılarak yol analizi ile test edildi.

Bulgular: Bulgular, algılanan stresin depresyonu istatistiksel olarak önemli düzeyde ve pozitif yönlü (β=.046; ρ= .005; 95% CI = -.409, -.291), psikolojik esneklik değişkenini ise (β= -.412; ρ<.001; 95% CI = -.469, -.356) negatif yönlü yordadığını gösterdi. Ayrıca psikolojik esnekliğin depresyonu istatistiksel olarak önemli düzeyde ve pozitif yönlü yordadığını ortaya çıkardı (β= .966; ρ<.001; 95% CI = .948, .981). Arabuluculuk analizinin sonucu, psikolojik esnekliğin algılanan stres ile depresyon arasındaki ilişkiye kısmen aracılık ettiğini göstermiştir (β= -.398; ρ<.001; 95% CI = -.456, -.341).

Tartışma ve Sonuç: Sonuçlar, tip 2 diyabetli bireylerde algılanan stresin depresyon üzerindeki etkisini azaltan bir faktör olarak psikolojik esnekliğin önemli bir rol oynadığını ortaya koymuştur. Bu sonuçtan yola çıkarak psikolojik esnekliği desteklemeye dönük müdahaleler, tip 2 diyabetli bireylerde ortaya çıkan algılanan stresin depresif belirtilere yol açma riskini azaltmada yararlı olabilir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN PERCEIVED STRESS, DEPRESSION AND PSYCHOLOGICAL FLEXIBILITY IN INDIVIDUALS WITH TYPE 2 DIABETES

Erman YILDIZ[1], Pınar HARMANCI[2], Enes ÇALIŞKAN[3]

[1]Inonu University, Malatya, TÜRKİYE

[2]Kahramanmaraş Istiklal University, Kahramanmaraş, TÜRKİYE

[3]Hacı Yahyagil Anadolu IHL, Elazığ, TÜRKİYE

Introduction: Our knowledge about the relationship between perceived stress, depression and psychological flexibility in individuals with type 2 diabetes is limited due to the separate examination of these dynamics. In particular, there is no information on the mediating role of psychological flexibility between perceived stress and depression in this population.
Aim: Specifically, this study aimed to examine the mediating role of psychological flexibility in the relationship between perceived stress and depression in a sample of 593 individuals with type 2 diabetes (312 female; mean age = 56.80, SD = 13.05).
Material and Method: In this cross-sectional study, the relationships between variables were tested using structural equation modeling (SEM) with path analysis.

Results: The results showed that perceived stress significantly and positively predicted depression (β=.046; ρ= .005; 95% CI = -.409, -.291), and negatively predicted psychological flexibility (β= -.412; ρ<.001; 95% CI = -.469, -.356). Additionally, psychological flexibility significantly and positively predicted depression (β= .966; ρ<.001; 95% CI = .948, .981). The result of the mediation analysis indicated that psychological flexibility partially mediated the relationship between perceived stress and depression (β= -.398; ρ<.001; 95% CI = -.456, -.341).

Discussion and Conclusion: The results revealed that psychological flexibility played an important role as a factor that reduces the effect of perceived stress on depression in individuals with type 2 diabetes. Based on this result, interventions that support psychological flexibility may be beneficial in reducing the risk of perceived stress leading to depressive symptoms in individuals with type 2 diabetes. algılanan stres, tip 2 diyabet, depresyon, psikolojik esneklik.
Keywords: perceived stress, type 2 diabetes, depression, psychological flexibility.

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERDE DEPREM STRESİ İLE BAŞ ETME, UMUT VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Nihan DURGU[1], Sevgi NEHIR[2]

[1]*Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye*

[2]*Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Amerika Birleşik Devletleri*

Giriş: Travmatik yaşantılar hayatın normal akışı sırasında ortaya çıkan, insanların başa çıkma mekanizmalarını devre dışı bırakarak onların hayata uyumlarını bozan yaşantılardır. Depremler travmaya neden olan önemli yaşantılardan biridir.

Amaç: Bu çalışmada deprem stresi ile baş etme, umut ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, Mayıs-Haziran 2023 tarihleri arasında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 1., 2., 3., 4. sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Kurum ve etik kurul izinleri alınmıştır. Araştırma örneklemini 129 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Bilgi Formu, Deprem Stresi ile Baş Etme Ölçeği (DSBÖ), Sürekli Umut Ölçeği (SUÖ) ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİO) ile çevrim içi anket yoluyla toplanmıştır. Verilerin analizinde Anova, independent t testi ve Pearson korelasyon testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21.23±1.51 olup, %83.7'sinin kadın, %41.1'inin 4. sınıf öğrencisi, %85.3'ünün gelir gideri dengeli, %52.7'sinin deprem yaşadığı, %58.1'inin yakınlarının deprem yaşadığı, %90.7'sinin deprem nedeniyle herhangi bir kayıp yaşamadığı, %56.6'sının son yaşanan depremden psikolojik olarak etkilendiği ve %57.6'sının deprem hakkında eğitim aldığı belirlenmiştir. DSBÖ dini başetme alt alanı puanı 11.41±2.49, olumlu yeniden değerlendirme alt alanı puanı 15.41±3.40, sosyal destek arama alt alanı puanı 12.73±1.35'tir. PİO toplam puanı 43.76±6.65, SUÖ toplam puanı 48.23±7.06'dır. Erkeklerin, kayıp yaşayan ve son depremden psikolojik olarak etkilenmediğini belirten öğrencilerin dini baş etme puanları; kayıp yaşayan öğrencilerin olumlu yeniden değerlendirme puanları; kadınların, gelir gider durumu dengeli olanların ve son depremden psikolojik olarak etkilenmediğini belirten öğrencilerin PİO toplam puanı, yakınları deprem yaşayan öğrencilerin SUÖ toplam puanı daha yüksektir. Dini baş etme ile SUÖ arasında negatif yönlü zayıf, PİO arasında negatif yönlü orta düzeyde; olumlu yeniden değerlendirme ile SUÖ ve PİO arasında

negatif yönlü zayıf düzeyde; sosyal destek ile SUÖ ile PİO toplam puanı arasında negatif yönlü çok zayıf düzeyde; SUÖ ile PİO arasında pozitif yönlü orta düzeyde ilişki saptanmıştır. Tartışma ve Sonuç: Öğrencilerin travmatik yaşantılar sonrası umutları arttıkça psikolojik iyi oluşları arttığı belirlenmiştir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN COPING WITH EARTHQUAKE STRESS, HOPE AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING IN STUDENT NURSES

Nihan DURGU[1], Sevgi NEHIR[2]

[1]Manisa Celal Bayar University, Manisa, TÜRKİYE

[2]Manisa Celal Bayar University, Manisa, United States of America

Introduction: Traumatic experiences are experiences that occur during the normal course of life, which disable people's coping mechanisms and disrupt their adaptation to life. Earthquakes are one of the important experiences that cause trauma.

Aim: This study aimed to determine the relationship between coping with earthquake stress, hope, and psychological well-being.

Material and Methods: The research was conducted between May-June 2023, Manisa Celal Bayar University Faculty of Health Sciences Nursing Department 1., 2., 3., 4. it was made with class students. Institution and ethics committee permissions have been obtained. The research sample consisted of 129 nursing students. The data of the research were collected through the Information Form, the Coping with Earthquake Stress Scale (CESS), the Dispositional Hope Scale (DHS) and the Psychological Well-Being Scale (PWS) via an online questionnaire. In the analysis of the data, Anova, independent t-test and Pearson correlation test were used.

Results: The average age of the students is 21.23±1.51, 83.7% of them are women, 41.1% of them are 4. it was determined that 85.3% of the class students had balanced income expenses, 52.7% had experienced earthquakes, 58.1% had relatives experiencing earthquakes, 90.7% had not suffered any losses due to the earthquake, 56.6% had been psychologically affected by the recent earthquake, and 57.6% had received earthquake education. The CESS religious coping subfield score is 11.41±2.49, the positive reassessment subfield score is 15.41±3.40, and the social support search subfield score is 12.73±1.35. The total PWS score was 43.76±6.65, and the total DHS score was 48.23±7.06. Religious coping scores of men, students who experienced loss and stated that they were not psychologically affected by the last earthquake; positive re-evaluation scores of students who experienced loss; the total PWS score of women, those whose income status are balanced and students who stated that they were not psychologically affected by the last earthquake; the total DHS score of students whose relatives experienced the earthquakethe is higher. There is a negative weak relation between religious coping and

DHS, a negative moderate relation between religious coping and PWS; a negative weak relation between positive reassessment and DHS, PWS; a negative very weak relation between social support and DHS, PWS; a positive moderate relation between DHS and PWS. Discussion and Conclusion: It has been determined that the psychological well-being of students increases as their hopes increase after traumatic experiences.

SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE EMPATİK EĞİLİMİN MUTLULUK DÜZEYİ İLE İLİŞKİSİ

Sibel ÇAYNAK

Antalya Bilim Üniversitesi, Antalya, Türkiye

Giriş: Empati, sağlıklı iletişimin önemli bir bileşenidir. Kişilerarası ilişkilerde, çalışma ortamlarında empatik davranışları yüksek olan kişiler daha mutlu bir yaşam tarzı sürebilir. Sağlık hizmeti sunumunda empati ve mutluluk düzeyi önemli bir yere sahiptir.

Amaç: Sağlık ile ilgili bölüm okuyan sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinde empatik eğilimin mutluluk düzeyine etkisini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma tanımlayıcı kesitsel tiptedir. Araştırmanın evrenini bir üniversitenin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda okuyan 900 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma kurum izni ve etik kurul izni alındıktan sonra araştırmaya katılmayı kabul eden 280 öğrenci ile yürütülmüştür. Veriler 2022-2023 Eğitim Öğretim yılı Bahar Döneminde, Empatik Davranış Ölçeği ve Mutluluk Düzeyi Ölçeği kullanılarak online platform aracılığı ile toplanmıştır. Verilerin analizi SPSS 25.0 programında yapılmış olup, iki bağımsız grup karşılaştırması için t testi, Mann-Whitney U testi, ikiden fazla grup kaşılaştırması için ANOVA (F), Kruskal Wallis testi, değişkenler arasındaki ilişki için korelasyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 21,11(+/- 3,86) ve %83,9'u kadındır. Empati ölçeği ortalama puanı 54,67(32-65), Mutluluk düzeyi ortalama puanı 22,92(8-35)'dir. Kadınların empati eğilimleri daha yüksek bulunmuştur. Katılımcıların gelir düzeyine ve yaşadıkları yere göre mutluluk ölçeği puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0.05$). Empati ile mutluluk düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ($r=0,169$, $p<0,01$) bir ilişki tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Katılımcıların empatik eğilimleri ve mutluluk düzeyleri yüksektir. Optimal sağlık bakımında empati şarttır. Ayrıca mutluluk daha fazla aktiviteye neden olur, bireyin sosyal ilişkilerini kolaylaştırır ve empati için temel oluşturur. Bu durum mutluluk düzeyi ve empatik eğilimin sağlık hizmeti sunan profesyonellerde önemli olduğunu göstermektedir. Mutlu insanlar daha yüksek düzeyde işbirliği yaparlar ve mutluluk memnuniyet ile ilişkilendirilir, bu nedenle toplumun gelişme sürecinde hızlandırıcı bir role sahiptir. Sağlık profesyonellerinin empati eğilimleri, mutluluk düzeyleriyle ilgili verilerin yöneticileri

tarafından düzenli izlenmesi, iyi bir çalışma ortamı sağlanması, kendilerini geliştirmelerine imkan tanıyacak fırsatların sunulması ve gerekli desteğin verilmesi önemlidir. Hizmet içi eğitimler, kongre, sempozyum gibi bilimsel toplantılara, sosyal ve kültürel etkinliklere katılımının desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Empati, Mutluluk, Üniversite Öğrencileri

THE RELATIONSHIP OF EMPATHIC TENDENCY AND HAPPINESS IN HEALTH SERVICES VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

Sibel ÇAYNAK

Antalya Bilim University, Antalya, TÜRKİYE

Introduction: Empathy is an important component of healthy communication. People with high empathic behaviors in interpersonal relationships and working environments can lead a happier lifestyle. The level of empathy and happiness has an important place in the provision of health services.

Purpose: To determine the effect of empathic tendency on happiness level in health services vocational school students studying health related department.

Materials and Methods: The study is of descriptive cross-sectional type. The population of the research consisted of 900 students studying at a university's Vocational School of Health Services. The study was conducted with 280 students who agreed to participate in the research after obtaining institutional permission and ethics committee permission. Data were collected in the Spring Term of the 2022-2023 Academic Year via an online platform using the Empathic Behavior Scale and Happiness Level Scale. Data analysis was done in SPSS 25.0 program, t test, Mann-Whitney U test were used for comparison of two independent groups, ANOVA (F) and Kruskal Wallis test were used for comparison of more than two groups, and correlation analysis was used for the relationship between variables.

Results: The mean age of the participants was 21.11 (+/- 3.86) and 83.9% of them were women. Empathy scale mean score is 54.67 (32-65), and average happiness level score is 22.92 (8-35). Women's empathy tendencies were found to be higher. It was determined that the happiness scale scores of the participants showed a statistically significant difference according to their income level and place of residence ($p<0.05$). A statistically significant and positive relationship ($r=0.169$, $p<0.01$) was found between empathy and happiness level.

Discussion and Conclusion: Participants' empathic tendencies and happiness levels are high. Empathy is essential in optimal health care. Additionally, happiness leads to greater activity, facilitates an individual's social relationships, and provides the basis for empathy. This shows that the level of happiness and empathic tendency are important in professionals providing healthcare services. Happy people cooperate at a higher level, and happiness is associated with satisfaction, therefore it has an accelerating role in the development process of society. It is

important to regularly monitor the data regarding empathy tendencies and happiness levels of healthcare professionals by their managers, to provide a good working environment, to provide opportunities that will allow them to improve themselves, and to provide the necessary support. It is recommended to support participation in in-service training, scientific meetings such as congresses and symposiums, and social and cultural events.

Keywords: Empathy, Happiness, University Students

HEMŞİRELİK BAKIMINDA ALGILANAN ŞEFKAT ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Yasemin ERDEN, Ayşe METIN, Nurgül KARAKURT, Ulviye Aydan NACAK

Erzurum Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi/Hemşirelik Bölümü, Erzurum, Türkiye

Amaç: Araştırmanın amacı, hastaların hemşirelik bakımında algıladıkları şefkati hasta bakış açısından değerlendiren bir ölçüm aracı geliştirmektir.

Yöntem: Bu araştırma metodolojik yöntemle yürütülmüştür. Araştırmanın verileri yüz yüze toplanmıştır. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu" ve taslak halindeki "Hemşirelik Bakımında Algılanan Şefkat Ölçeği" kullanıldı. Araştırmanının evrenini Ekim- Mart 2022 tarihleri arasında Türkiye'de bir araştırma hastanesinin kadın doğum, dahiliye, cerrahi, üroloji, nöroloji, göz, kardiyoloji kliniklerindeki hastalar oluşturdu. Araştırmanın örneklemini ise; ön uygulama aşamasında 30, asıl uygulama aşamasında 298 hasta oluşturdu. Ölçeğin geliştirilmesi için geçerlik analizleri kapsamında; (1) uzman görüşleri ve Davis tekniği ile kapsam geçerliği, (2) Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı, Barlett küresellik testi, açıklayıcı faktör analizi ile yapı geçerliği yapılmıştır. Güvenirlik analizleri kapsamında; (1) Cronbach's alpha güvenirlik katsayısı ve madde toplam istatistikleri ile iç tutarlılık, (2) test tekrar analizleri yapılmıştır.

Bulgular: Analiz sonucunda araştırmacılar tarafından geliştirilen Hemşirelik Bakımında Algılanan Şefkat Ölçeğinin KMO değeri 0,921 ve Bartlett test istatistiği 2464.853, ($P < ,001$) olarak elde edilmiştir. Açıklayıcı faktör analizi, Hemşirelik Bakımında Algılanan Şefkat Ölçeğinin 2 alt boyut ve 19 maddeden oluştuğunu ve toplam varyansın %51,7'sini açıkladığını göstermiştir. Açıklayıcı faktör analizinden sonra 2 boyutlu yapının doğrulanması için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonrası $\chi 2/sd$: 2.837, RMSEA: 0.079 olarak bulunarak 2 boyutlu yapı DFA ile doğrulanmıştır. Eşdeğer yarıların analizinde, ilk eşit yarılar için Cronbach's alpha katsayısı 0,92; ikinci eşit yarı için 0,92 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca iki eşdeğer yarım arasındaki korelasyon 0,86 olarak bulundu; Bu korelasyon kullanılarak hesaplanan Spearman-Brown Katsayısı 0,92 olarak bulunmuştur. Ölçeğin toplam Cronbach's alpha değeri 0,921, alt boyutların Cronbach's alpha değerleri ise 0,921–0,751 olarak hesaplanmıştır.

Sonuç: Hemşirelik Bakımında Algılanan Şefkati hasta bakış açısından değerlendirmek için geliştirilen bu ölçek geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracıdır.

Anahtar kelimeler: Bakım, Hemşire, Şefkat, Ölçek

DEVELOPMENT OF THE SCALE OF PERCEIVED COMPASSION IN NURSING CARE: A VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Yasemin ERDEN, Ayşe METIN, Nurgül KARAKURT, Ulviye Aydan NACAK

Erzurum Technical University Faculty of Health Sciences/Department of Nursing, Erzurum, TÜRKİYE

Objective: To develop and validate the perceived compassion scale in nursing care to measure compassion from the patient's perspective.

Methods: This research was conducted with the methodological approach. The data of the study was collected face to face. "Personal Information Form" and the draft "Perceived Compassion in Nursing Care Scale" were used to collect data. The study population consisted of patients in the gynecology, internal medicine, surgery, urology, neurology, ophthalmology, and cardiology clinics of a research hospital in TÜRKİYE between January and March 2022. The research sample is 30 patients in the pre-application phase and 298 in the main implementation phase. Within the scope of validity analysis for the development of the scale, (1) content validity was made with expert opinions and Davis technique, (2) construct validity was made with Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) coefficient, Bartlett's sphericity test, and explanatory factor analysis. Within the scope of reliability analysis, (1) Internal consistency with Cronbach's alpha reliability coefficient and item-total statistics, and (2) test reanalysis was performed.

Results: As a result of the analysis, the KMO value of the Perceived Compassion in Nursing Care Scale developed by the researchers was obtained as 0.921, and the Bartlett test statistic was 2464.853 ($P < .001$). Exploratory factor analysis showed that the Perceived Compassion in Nursing Care Scale consists of 2 subscales and 19 items, explaining 51.7% of the total variance. After exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis was conducted to verify the 2-dimensional structure. After confirmatory factor analysis, $\chi 2/sd$: 2.837, RMSEA: 0.079, and the 2-dimensional structure was confirmed by CFA. In the study of equivalent halves, Cronbach's alpha coefficient was 0.92 for the first equal halves; for the second equal half, it was calculated as 0.92. In addition, the correlation between the two equivalent halves was found to be 0.86; The Spearman-Brown Coefficient calculated using this correlation was found to be 0.92. The scale's total Cronbach's α value was calculated as 0.921, with Cronbach's α values of the sub-dimensions calculated as 0.921–0.751.

Conclusions: This scale, developed to evaluate Perceived Compassion in Nursing Care from the patient's perspective, is a valid and reliable measurement tool.
Keywords: Care, Compassion, Nurse, Scale

TİROİD NODÜLÜ OLAN HASTALARIN BİYOPSİ İŞLEMİ SÜRECİNDE YAŞADIKLARI DUYGULARIN BELİRLENMESİ

Yeşim MAÇÇA POLAT[1], Gül ERGÜN[2]

[1]*Ordu Devlet Hastanesi, Ordu, Türkiye*

[2]*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye*

Bu çalışma, hastaların duygularını ifade etmelerine ve bu duyguların getirmiş olduğu psikolojik yüklerle baş etmelerine yardımcı olması açısından önemlidir. Bu araştırma, tiroid nodülü olan hastaların biyopsi işlemi sürecinde yaşadıkları duyguların belirlenmesi amacıyla yapılan kalitatif nitelikte bir çalışmadır. Araştırma Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Sancaktepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi Radyoloji Birimi Girişimsel Radyoloji Bölümünde 18-65 yaş arası, okuma yazma bilen, duyma ya da konuşma engeli bulunmayan, koopere olan, psikiyatrik hastalık tanısı olmayan, psikiyatrik ilaç kullanım öyküsü olmayan, araştırmaya katılmaya gönüllü olan hastalara uygulanmıştır. Araştırma 01.12.2020-01.12.2021 tarihleri arasında, 18 hastaya yarı yapılandırılmış formda bulunan 36 adet açık uçlu soru derinlemesine görüşme yöntemiyle uygulanmıştır. Çalışma, niteliksel araştırma tasarımlarından biri olan fenomenolojik yaklaşım kullanılarak yapılmıştır (Creswell, 2020). Araştırmada hastalar ile yapılan bireysel derinlemesine görüşmeler sonunda "Tiroid Biyopsisine İlişkin Farkındalık", "Duygusal Süreçler", "Biyopsi Sürecindeki Fiziksel Problemlerin Etkileri", "Biyopsi Sürecindeki Sıkıntılara Yönelik Sosyal Destek" ve "Katılımcıların Tiroid Biyopsisi Olacak Kişilere Önerileri" olmak üzere beş ana tema belirlenmiştir. Araştırma bulgularında tanımlanan temalar ve bu temalara bağlı olarak belirlenmiş kodlar literatür doğrultusunda değerlendirilmiştir (Sangallı et al. 2006). Daha sonra elde edilen bulgulardan sonuca ulaşılarak gelecek çalışmalar için önerilerde bulunulmuştur. Çalışmanın sonucunda katılımcıların tiroid biyopsisi işlemine yönelik farkındalıklarının düşük olduğu; işlem sürecinde korku, rahatlama, endişe, kaygı, anksiyete, tedirginlik, stres, öfke, üzüntü, panik, mutluluk ve yalnızlık duygularını yaşadıkları; süreç boyunca yaşadıkları fiziksel problemlerin de korku, endişe ve kaygı gibi çeşitli duygulara neden olduğu; hastaların sıklıkla hemşirelerden ve ailelerinden sosyal destek aldıkları görülmüştür. Bireyler tiroid biyopsisi sürecinde yoğun duygular yaşamaktadırlar (Tavasi et al. 2019). Bu nedenle bireylere tiroid nodülü tanısı konulduğu andan itibaren, hemşireler tarafından tiroid biyopsisi işleminin sonuna kadar gerekli bilgilendirmeler yapılmalı ve destek verilmelidir.

Anahtar kelimeler: Biyopsi, İnce İğne, Tiroid Nodülü, Hemşire,Yaşanılan Duygular

KAYNAKLAR

Creswell J. W. (2020). Nitel araştırma yöntemleri: beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni, (5.baskı), Siyasal Kitabevi.

Sangallı G., Serio G., Zampatti C, Bellotti M., Lomuscio, G. (2006). Fine needle aspiration cytology of the thyroid. The Authors Journal compilation, Cytopathology, 17(5) 245–25.

Tavasi K.C., Hung S.Y., Chen C.I., Lu C.Y., Shih M.L,. Huang C.Y. (2019). Social support as a mediator between sleep disturbances, depressive symptoms, and health-related quality of life in patients undergoing hemodialysis. Plos One, 29, 14 (4).

DETERMINING THE EMOTIONS EXPERIENCED DURING THE BIOPSY PROCESS OF PATIENTS WITH THYROID NODULE

Yeşim MAÇÇA POLAT[1], Gül ERGÜN[2]

[1]Ordu State Hospital, Ordu, TÜRKİYE

[2]Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, TÜRKİYE

This study is important in terms of helping patients express their emotions and cope with the psychological burdens brought by these emotions. This research is a qualitative study conducted to determine the emotions experienced by patients with thyroid nodules during the biopsy procedure. Research Martyr Prof. Dr. It was applied to patients between the ages of 18-65, Deceptively literate, without hearing or speech impediments, cooperated, without a diagnosis of psychiatric illness, without a history of psychiatric medication use, who volunteered to participate in the study in the Interventional Radiology Department of the Ilhan Varank Sancaktepe Training and Research Hospital Radiology Unit. The research was conducted between 01.12.2020-01.12.2021, 36 open-ended questions in semi Deconstructed form were applied to 18 patients by in-depth interview method. The study was conducted using phenomenological approach, which is one of the qualitative research designs (Creswell, 2020). At the end of individual in-depth interviews with patients in the research, five main themes were identified as “Awareness of Thyroid Biopsy”, “Emotional Processes”, “Effects of Physical Problems during the Biopsy Process”, “Social Support for Difficulties During the Biopsy Process” and “Recommendations of Participants to People Who Will Have Thyroid Biopsy”. The themes identified in the research findings and the codes determined depending on these themes were evaluated in accordance with the literature (Sangallı et al. 2006). Later, the conclusion was reached from the findings obtained and suggestions were made for future studies. As a result of the study, participants' awareness of the thyroid biopsy procedure was low; they experienced feelings of fear, relief, anxiety, anxiety, anxiety, anxiety, stress, anger, sadness, panic, happiness and loneliness during the procedure process; it has been observed that the physical problems they experience during the process also cause various emotions such as fear, anxiety and anxiety; patients often receive social support from nurses and their families. Individuals experience intense emotions during the thyroid biopsy process (Tavasi et al. 2019). For this reason, from the moment individuals are diagnosed with a thyroid nodule, the necessary information and support should be provided by nurses until the end of the thyroid biopsy procedure.

Keywords: Biopsy, Fine Needle, Thyroid Nodule, Nurse, Experienced Emotions

REFERENCES

Creswell J. W. (2020). Qualitative research methods: qualitative research and research design according to five approaches, (5.printing), a Political Bookstore.

Sangallı G., Serio G., Zampatti C, Bellotti M., Lomuscio, G. (2006).Tiroidin ince iğne aspirasyon sitolojisi. Yazarlar Dergi derlemesi, Sitopatoloji, 17 (5) 245-25.

Tavasi K.C., Hung S.Y., Chen C.I., Lu C.Y., Shih M.L.,. Huang C.Y. (2019).Hemodiyaliz uygulanan hastalarda uyku bozuklukları, depresif belirtiler ve sağlıkla ilgili yaşam kalitesi arasında arabulucu olarak sosyal destek. Plos Bir, 29, 14 (4).

KARDEŞİ EPİLEPSİ HASTALIĞINA SAHİP OLAN BİREYLERİN DENEYİMLERİ: NİTEL ARAŞTIRMA

Şulenur ESKİ[1], Türkinaz AŞTI[2], Nareg DOĞAN[2]

[1]*Seyrantepe Hamidiye Etfal EAH, İstanbul, Türkiye*

[2]*Bezmialem Vakıf Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Çocukluk ve ergenlik döneminde epilepsi ile yaşamak epileptik nöbet geçiren bireyi etkilemesinin yanı sıra kardeş ilişkilerini ve yaşam kalitelerini de doğrudan etkileyen önemli bir yere sahiptir [1-3]. Alanyazın incelendiğinde, hasta çocuğun %30.2'nin kardeş ilişkilerinin etkilendiği ailenin ise %32.6'sının diğer çocukları ile ilişkisinin bozulduğu, saptanmıştır [4,5].

Amaç: Bu çalışmada, kardeşi epilepsi hastalığına sahip olan bireylerin deneyimlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada tanımlayıcı fenomenolojik yaklaşımlı niteliksel araştırma deseni benimsenmiştir. Araştırma, Ağustos 2022 – Haziran 2023 tarihleri arasında kartopu örneklem yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın örneklemini en az 6 ay önce epilepsi tanısı almış hastaların, 6-18 yaş aralığında, dahil olma kriterlerini karşılayan ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 10 sağlıklı kardeşi oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından ulusal ve uluslararası literatür doğrultusunda hazırlanan kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmanın analizinde içerik analizi kullanılarak tümevarımsal yaklaşım benimsenmiştir.

Bulgular: Yapılan görüşmeler sonucunda kardeşi epilepsi hastası olan bireylerin deneyimleri üç boyutta temalandırılmıştır. Bunlar; 1. Kardeşin epilepsi hastası olmasının anlamı, 2. hastalık süreci ve nöbetler ile ilgili deneyimler, 3. Aile içi ilişkiler ile sosyal hayat ve eğitim hayat deneyimleridir. Kardeşin epilepsi hastası olmasının sağlıklı kardeş için anlamı, "sorumluluk" teması altında, "tetikte olma ve yalnız bırakamama", "bakım sorumluluğu", "rol üstlenme" ve "kurtarıcı rol" olmak üzere dört alt kategoride, hastalık süreci ve nöbetler ile ilgili deneyimleri, "korku ve üzüntü" teması altında "nöbet" ve "hastalık süreci" alt kategorilerinde, aile içi ilişkiler, sosyal hayat ve eğitim hayatı ile ilgili deneyimleri ise "mahrumiyet" teması altında "duygusal", "sosyal", ve "eğitim" alt kategorilerine ayrılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Katılımcıların, hasta kardeşi gözleme, takip etme, bakımını gerçekleştirme ve ebeveynlere ait görevleri üstlenme sorumluluğu deneyimledikleri

görülmüştür. Kardeşlerin yaşları ve aldığı sorumluluklar göz önünde bulundurulduğunda, erken yaşta büyümek zorunda kaldıkları ve ebeveyn rolü üstlendikleri anlaşılmıştır. Kardeşler en çok nöbetler nedeniyle korku ve üzüntü yaşamakta olup, nöbetler sırasında hasta kardeşin acı çektiğini düşünmesi, yaralanma ve ölmesinden korkmaktadır. Hasta kardeşlerin nöbet anına tanık olmak kardeşlerde üzüntü, korku ve çaresizlik hissi uyandırmaktadır. Kardeşlerin, ilgisizlik, fark edilmeme, sevilmeme ve geride kalmışlık deneyimlediği görülmüştür. Bu deneyimler ebeveyn ilgisinin hasta kardeş üzerinde yoğunlaşmasının bir sonucudur. Bu sonuçların, epilepsi hastası kardeşe sahip bireylerin neler yaşadığının anlaşılmasında, hasta kardeşe ve ailesine yönelik destekleyici yaklaşım ve programların geliştirilmesinde önemli rol oynayacağına inanılmaktadır. Sağlıklı kardeşin hasta kardeşle ilgili yaşadığı sorumluluklar, ebeveyn bakım yükünün bir sonucu olabileceğinden hasta çocuğun bakımına diğer aile üyeleri de katılmalı, kardeş ve aileye psikososyal destek sağlanmalıdır. Bu durum hem ailenin hem de kardeşlerin yaşadığı stres, korku, üzüntü ve endişelerin azaltılmasında etkili olacaktır.

KAYNAKLAR

Dawes, A., Attipoe, S., Mittlesteadt, J., Glynn, P., Rust, S., Debs, A., & Patel, A. D. (2020). Measuring the impact of epilepsy on families. Epilepsy & Behavior, 111, 107254. Uysal, S. E. (2005). “Epilepsi, Spor, Psikososyal Yaşam”. Türk Pediatri Arşivi, 40, 68-71 2- Goldbeck, L. (2006). The impact of newly diagnosed chronic paediatric conditions on parental quality of life. Quality of life research, 15(7), 1121- 1131.

Subki, A. H., Mukhtar, A. M., Al-Harbi, R. S., Alotaibi, A. K., Mosaad, F. G., Alsallum, M. S., & Jan, M. M. (2018). The impact of pediatric epilepsy on children and families: a multicenter crosssectional study. Clinical Practice and Epidemiology in Mental Health: CP & EMH, 14, 323.

Houtzager, B. A., Grootenhuis, M. A., Caron, H. N., & Last, B. F. (2005). Sibling self-report, parental proxies, and quality of life: the importance of multiple informants for siblings of a critically ill child. Pediatric Hematology and Oncology, 22(1), 25-40.
Fazlıoğlu, K., Hocaoğlu, Ç., & Sönmez, F. M. (2010). Çocukluk çağı epilepsisinin aileye etkisi. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 2(2), 190- 205.

EXPERIENCES OF INDIVIDUALS WITH SIBLINGS WITH EPILEPSY: QUALITATIVE RESEARCH

Şulenur ESKİ[1], Türkinaz AŞTI[2], Nareg DOĞAN[2]

[1]*Seyrantepe Hamidiye Etfal EAH, İstanbul, Türkiye*

[2]*Bezmialem Vakıf Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Introduction: Living with epilepsy during childhood and adolescence has an important place in affecting the individual who has epileptic seizures, as well as directly affecting sibling relationships and quality of life [1-3]. When the literature is examined, it has been determined that 30.2% of the sick child's sibling relationships are affected, and 32.6% of the family's relations with other children are deteriorated [4,5].

Objective: In this study, it is aimed to determine the experiences of individuals whose siblings have epilepsy.

Materials and Methods: In this study, a qualitative research design with a descriptive phenomenological approach was adopted. The research was carried out using the snowball sampling method between August 2022 and June 2023. The sample of the study consisted of 10 healthy siblings of patients diagnosed with epilepsy at least 6 months ago, between the ages of 6-18, who met the inclusion criteria and voluntarily accepted to participate in the study. The data were collected by the researchers with a personal information form and a semi-structured interview form prepared in line with the national and international literature. In the analysis of the research, an the inductive approach was adopted by using content analysis.

Results: As a result of the interviews, the experiences of individuals with a sibling with epilepsy were themed in three dimensions. These; 1. The meaning of having a sibling with epilepsy, 2. Experiences related to the disease process and seizures, 3. Family relations, social and educational life experiences. The meaning of a sibling's epilepsy for a healthy sibling is under the theme of "responsibility", under the theme "being alert and not being able to leave alone", "care responsibility", "taking a role" and "rescuer role", their experiences with the disease process and seizures, under the theme "fear and sadness", "seizure" and under the theme of "sadness", "seizure" and under the theme of "illness", "seizure" and "deprivation", under the theme of "sickness", and "internal life", and "social life". divided into subcategories of “education”.

Discussion and Conclusion: It was observed that the participants experienced the responsibility of observing, following, caring for the sick sibling, and taking on parental duties. Considering the age of the siblings and the responsibilities they took, it was understood that they had to grow up at an early age and took on the role of parents. Siblings are most afraid and sad due to seizures, and they are afraid that the sick sibling may think that he is suffering, injury or death during seizures. Witnessing the seizure of sick siblings creates feelings of sadness, fear and helplessness in siblings. Siblings were observed to experience indifference, not being noticed, unloved, and being left behind. These experiences are the result of parental attention being concentrated on the sick sibling. It is believed that these results will play an important role in understanding what individuals with a sibling with epilepsy are going through, and in developing supportive approaches and programs for the sibling and family. Since the responsibilities of the healthy sibling to the sick sibling may be a result of the burden of parental care, other family members should also participate in the care of the sick child, and psychosocial support should be provided to the sibling and family. This will be effective in reducing the stress, fear, sadness and anxiety experienced by both the family and the siblings.

Keywords: Epilepsy, disease, sibling experience, qualitative research, psychiatric nursing

BİBLİYOTERAPİNİN PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KULLANIMI

Esra BEKIRCAN[1], Ayşe OKANLI[2]

[1]*Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye*

[2]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Ruh sağlığını okuma yoluyla iyileştirme yöntemi olarak ifade edilen bibliyoterapi, kurgu olmayan kendine yardım kitaplarının kullanılmasını kapsadığı gibi edebi bir eser, şiir ya da film aracılığıyla gerçekleştirilen, duygusal ve davranışsal bozuklukların tedavisini de kapsamaktadır. Bibliyoterapinin üç türü vardır: klinik ortamlarda uygulanan bibliyoterapi, gelişimsel bibliyoterapi ve yaratıcı bibliyoterapi. Bibliyoterapinin temel dayanağı, bireylerin kendi karakterine benzer edebi karakterlerle özdeşim kurması, duygularını katarsis yaşaması, iç görü kazanması ve bunu davranışa yansıtmasına yardımcı olmaktır. Bu araştırmanın amacı bibliyoterapinin psikiyatri hemşireliğinde kullanımına dair genel bir bakış açısı sunmaktır. Ayrıca derlemenin içeriğinde bibliyoterapinin tarihi ve gelişimi, kullanım alanları, uygulama süreci, Türkiye için yansımaları ve psikiyatri hemşireliğindeki kullanımını da içermektedir.

Anahtar sözcükler: Bibliyoterapi, psikiyatri hemşireliği, kitap terapisi.

THE USE OF BIOTHERAPY IN PSYCHIATRIC NURSING

Esra BEKIRCAN[1], Ayşe OKANLI[2]

[1]*Trabzon* University*, Trabzon, Türkiye*

[2]*İstanbul Medeniyet* University*, İstanbul, Türkiye*

Bibliotherapy, which is expressed as a method of improving mental health through reading, includes the use of non-fiction self-help boks, as well as the treatment of emotional and behavioral disorders through a literary work, poem or film. There are three types of bibliotherapy: the one which is used in clinical settings, developmental bibliyotherapy and creative bibliotherapy. The mainstay of bibliotherapy is to help individuals identify with literary characters similar to their own, experience catharsis, gain insight and reflect this on behavior. The aim of this study is to present a general perspective on the use of bibliotherapy in psychiatric nursing. In addition, the content of the review includes the history and development of bibliotherapy, areas of ust, application process, reflictions for TÜRKİYE and ıts use in psychiatric nursing.

Keywords: Bibliotherapy, book therapy, psychiatric nursing.

KRONİK OBSTRÜKTÜF AKCİĞER HASTALIĞININ PSİKOSOSYAL BOYUTU VE MANEVİ BAŞA ÇIKMA STRATEJİLERİ: HASTA DENEYİMLERİ ÜZERİNE FENOMENOLOJİK BİR ÇALIŞMA

Sema TOKER[1], Sevda UZUN[2], Seda KARABULUT[3]

[1]Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Pazarlar Meslek Yüksekokulu Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı, Kütahya, Türkiye

[2] Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü/ Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Gümüşhane, Türkiye

[3]İstanbul Medipol üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü/ Hemşirelik Bölümü Y.L. Öğrencisi, İstanbul, Türkiye

Amaç: Bu çalışmanın amacı; KOAH hastalarının yaşantılarını psikososyal boyutu ile ele alarak, manevi başa çıkma stratejilerini ortaya koymaktır.

Materyal-Metod: Araştırma, 15 Haziran-15 Temmuz 2023 tarihleriarasında Türkiye'nin kuzey batısında bir ilde bulunan bir devlet hastanesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Etik Kurul onayı alınarak (06.06.2023 tarihinde, 231 numaralı karar) başlanmıştır. Araştırmanın örneklem seçimi devlet hastanesinde KOAH hastalığı olan, dahil edilme ölçütlerini karşılayan ve araştırmaya katılmayı kabul eden KOAH hastaları oluşturmuştur. Örneklem büyüklüğü (Yıldırım ve Şimşek, 2016) veri doygunluğuna göre belirlenmiş ve toplamda 38 katılımcıyla görüşülmüştür. Veri toplama aracı olarak sosyo-demografik özelliklerine (yaş, eğitim durumu, medeni durum, gibi) ilişkin beş soru, hastalık yükü ve semptom yönetimine ilişkin yedi ana soru (hastalığın semptomları, hastalıkla başa çıkma şekli, fiziksel ve sosyal olarak etkileri vb.) ve alt soru kullanılmıştır. Görüşmeler bireysel olarak ve yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Veriler, Colaizzi'nin fenomenolojik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada katılımcıların on ikisi kadın olup yirmi altısı evlidir. Verilerin analizinde dört ana tema belirlenmiştir. Yaşanan zorluklar temasında bilgi, uygulama, semptomlar alt temaları öne çıkarken, hastalıkta semptom yönetimi ve baş etme temasında destek kaynakları, manevi başa çıkma yöntemleri, fiziksel başa çıkma yöntemleri alt temaları tespit edilmiştir. Ayrıca maneviyata yönelik düşünceler temasında günlük yaşam ve baş etmede dini unsurlar, yaşamın amacı, geleceğe dair beklentiler, öz kabullenme alt temaları belirlenmiştir. Son olarak

sağlıklı yaşam biçimi için yapılanlar temasında fiziki uygulamalar ve psikolojik uygulamalar alt temaları saptanmıştır. Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease (GOLD) çalışma grubu KOAH'ı zararlı gaz ve partiküllerin maruziyetine bağlı olarak anormal akciğer gelişimi nedeniyle ortaya çıkan hava yollarının obstrüksiyon ve restriksiyon ile karakterize yaygın, önlenebilir ve tedavi edilebilir bir hastalık olarak tanımlamıştır. Hava yollarında ortaya çıkan bu değişiklikler solunum yollarında inflamatuvar süreçlere yol açmakta böylece solunum işi zorlaşmaktadır. Bireylerin rahatlıkla yapabileceği inspiryum ve pasif bir süreç olan ekspiryum, KOAH'lı hastalar için çaba gerektiren bir eylem haline dönüşmektedir. Zaman içerisinde hava yolu kısıtlılığının ilerlemesi ciddi semptomların ortaya çıkmasına, KOAH alevlenmeleri ile hastane yatışlarına ve uzun süren tedavilere neden olmaktadır. Manevi iyi oluşun, insanların fiziksel, psikolojik, zihinsel ve sosyal boyutlarını koordine eden eşsiz bir güç olduğu vurgulanmakta ve algılanan yaşam kalitesinin önemli bir göstergesi olarak görülmektedir. Manevi iyi oluşun sağlık ve hastalıklar üzerinde olumlu etkisi olduğu literatürde bildirilmiştir. Manevi iyi oluş düzeyi yüksek olan kişilerin daha sağlıklı bir yaşam tarzına sahip oldukları, daha mutlu ve hayatlarından daha memnun oldukları belirtilmiştir. Bu çalışmada da hastaların KOAH'tan fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak oldukça olumsuz etkilendiği ve manevi başa çıkma stratejilerini kullanan hastaların hastalığa daha iyi uyum sağladığı söylenebilir. Ayrıca çalışmada hastaların KOAH'ın getirdiği yük ile etkin baş edebilmek ve semptom yönetimini etkin yürütebilmek için sağlıklı yaşam davranışları sergilemeye çalıştığı söylenebilir.

Sonuç: Bu çalışma sonucunda KOAH hastalarında hastalık yükünün çok fazla olduğu belirlenmiştir. Bireylerin KOAH hastalığının zorluğu ile baş etmede dini unsurlardan yararlandığı özellikle yaşamın amacını düşünme, umudu destekleme, öz kabul gibi durumların bireylerin maneviyatlarını artırmada oldukça önemli olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda KOAH hastalarının manevi ihtiyaçlarının değerlendirilerek giderilmeye çalışılmasının bireylerin iyilik halleri için oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kronik obstrüktüf akciğer hastalığı, psikososyal boyut, manevi başa çıkma, nitel çalışma

PSYCHOSOCIAL DIMENSION OF CHRONIC OBSTRUCTIVE LUNG DISEASE AND SPIRITUAL COPING STRATEGIES: A PHENOMENOLOGICAL STUDY ON PATIENT EXPERIENCES

Sema TOKER[1], Sevda UZUN[2], Seda KARABULUT[3]

[1]Kütahya Dumlupınar University, Pazarlar Vocational School, Health Institutions Management Program, Kütahya, TÜRKİYE

[2] Gümüşhane University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing/ Department of Psychiatric Nursing, Gümüşhane, TÜRKİYE

[3]Istanbul Medipol University, Institute of Health Sciences/ Department of Nursing, Graduate Student, Istanbul, TÜRKİYE

SUMMARY

Purpose: The purpose of this study; It aims to reveal spiritual coping strategies by considering the experiences of COPD patients from their psychosocial dimension.

Materials-Methods: The research was carried out between 15 June and 15 July 2023 in a public hospital located in a province in the northwestern part of TÜRKİYE. Criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used to determine the study group of the research. The research was started with the approval of the Ethics Committee of Kütahya Dumlupınar University Social and Human Sciences Scientific Research and Publication Ethics Board (decision number 231 on 06.06.2023). The sample selection of the study consisted of COPD patients who had COPD in a public hospital, met the inclusion criteria, and agreed to participate in the study. The sample size (Yıldırım and Şimşek, 2016) was determined according to data saturation and a total of 38 participants were interviewed. As data collection tools, five questions related to socio-demographic characteristics (such as age, educational status, marital status, etc.), seven main questions regarding disease burden and symptom management (symptoms of the disease, way of coping with the disease, physical and social effects, etc.) and sub-question was used. Interviews were conducted individually and face to face. The data were analyzed using Colaizzi's phenomenological analysis method.

Results: Twelve of the participants in the study are women and twenty-six are married. Four main themes were identified in the analysis of the data. While the sub-themes of knowledge, practice, and symptoms stand out in the theme of difficulties experienced, sub-themes of support resources, spiritual coping methods, and physical coping methods were identified in the theme of symptom management and coping in the disease. In addition, within the theme of

thoughts on spirituality, sub-themes of religious elements in daily life and coping, purpose of life, expectations for the future, and self-acceptance were determined. Finally, within the theme of things done for a healthy lifestyle, the sub-themes of physical practices and psychological practices were identified. The Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease (GOLD) working group has defined COPD as a common, preventable and treatable disease characterized by obstruction and restriction of the airways caused by abnormal lung development due to exposure to harmful gases and particles. These changes in the airways cause inflammatory processes in the airways, thus making breathing difficult. Inspiration and expiration, which are a passive process that individuals can easily perform, become an action that requires effort for patients with COPD. Progression of airway limitation over time causes serious symptoms, COPD exacerbations, hospitalizations, and long-term treatments. It is emphasized that spiritual well-being is a unique power that coordinates people's physical, psychological, mental and social dimensions and is seen as an important indicator of perceived quality of life. It has been reported in the literature that spiritual well-being has a positive effect on health and diseases. It has been stated that people with high levels of spiritual well-being have a healthier lifestyle, are happier and more satisfied with their lives. In this study, it can be said that patients are negatively affected by COPD physically, spiritually and socially, and that patients who use spiritual coping strategies adapt better to the disease. In addition, it can be said that the patients in the study tried to exhibit healthy lifestyle behaviors in order to effectively cope with the burden of COPD and to effectively manage their symptoms.

Conclusion: As a result of this study, it was determined that the disease burden in COPD patients is very high. It has been determined that individuals benefit from religious elements in coping with the difficulties of COPD, especially situations such as thinking about the purpose of life, supporting hope, and self-acceptance are very important in increasing the spirituality of individuals. In this context, it is thought that evaluating and trying to meet the spiritual needs of COPD patients is very important for the well-being of individuals.

Key Words: Chronic obstructive pulmonary disease, psychosocial dimension, spiritual coping, qualitative study

KRONİK OBSTRÜKTÜF AKCİĞER HASTALIĞI OLAN BİREYLERDE HASTALIK YÜKÜ VE CİNSEL YAŞAM DENEYİMLERİ: FENOMENOLOJİK BİR ÇALIŞMA

Sevda UZUN[1], Sema TOKER[2], Imren ERER[3]

[1]*Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü/ Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Gümüşhane, Türkiye*

[2]*Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Pazarlar Meslek Yüksekokulu Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı, Kütahya, Türkiye*

[3] *Gülhane Sağlık Bilimleri Enstitüsü/ Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Doktora Programı, Ankara, Türkiye*

Amaç: Bu çalışmanın amacı; KOAH hastalarının yaşadığı hastalık yükünü incelemek ve hastalığın cinsel yaşama etkisini derinden incelemektir.

Materyal-Metod: Bu araştırmada nitel araştırma deseni olan fenomenolojik araştırma tasarımı kullanılmıştır. Bu nitel araştırma 36 KOAH hastası ile yapılmıştır. Görüşmeler, bireysel olarak ve yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Veriler, Colaizzi'nin fenomenolojik analiz yöntemi kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular: Verilerin analizinde iki kategori (hastalığın getirdiği yükler ve cinsel yaşam) altı ana tema (fiziksel etkiler, ruhsal etkiler, sosyal etkiler, cinsel aktivite sırasında yaşanan zorluklar, eşin yaşanan sorunlara bakış açısı ve cinsellikle ilgili sorunlarla baş etme) saptanmıştır.

Sonuç: Bu çalışma sonucunda KOAH hastalarında hastalık yükünün çok fazla olduğu ve cinsel yaşamlarının oldukça olumsuz etkilendiği saptanmıştır. KOAH çok yönlü bir hastalık olduğundan hastalarda cinselliğin profesyonel bir şekilde değerlendirilmesi, cinsel işlev bozukluklarının teşhis edilmesi ve zamanında önlem alınması gerekmektedir.

DISEASE BURDEN AND SEXUAL LIFE EXPERIENCES IN INDIVIDUALS WITH CHRONIC OBSTRUCTIVE LUNG DISEASE: A PHENOMENOLOGICAL STUDY

Sevda UZUN[1], Sema TOKER[2], Imren ERER[3]

[1]Gümüşhane University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing/ Department of Psychiatric Nursing, Gümüşhane, TÜRKİYE

[2]Kütahya Dumlupınar University, Pazarlar Vocational School, Health Institutions Management Program, Kütahya, TÜRKİYE

[3] Gülhane Institute of Health Sciences/ Surgical Diseases Nursing Doctorate Program, Ankara, TÜRKİYE

Purpose: The aim of this study; To examine the burden of disease experienced by COPD patients and to examine deeply the effect of the disease on sexual life.

Material-Method: In this study, phenomenological research design, which is a qualitative research design, was used. This qualitative study was conducted with 36 COPD patients. The interviews were conducted individually and face to face. Data were made using Colaizzi's phenomenological analysis method.

Results: In the analysis of the data, two categories (burdens of the disease and sexual life) and six main themes (physical effects, psychological effects, social effects, difficulties experienced during sexual activity, the spouse's perspective on the problems experienced and coping with sexual problems) were determined.

Conclusion: As a result of this study, it was determined that the burden of disease in COPD patients is very high and their sexual life is affected negatively. Since COPD is a multifaceted disease, a professional evaluation of sexuality in patients, diagnosis of sexual dysfunctions and timely measures are required.

Keywords: Chronic obstructive pulmonary disease, sexual life, burden of disease, qualitative study

ONKOLOJİ HEMŞİRELERİNDE DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜ, ÜST BİLİŞLER VE ÖZ-DUYARLIĞIN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIĞA ETKİSİ

Aycan KAYALAR[1], Duygu HİÇDURMAZ[2]

[1]*Gazi Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği ABD, Ankara, Türkiye*

Giriş: Kanser, birçok boyutu etkilemesi nedeniyle sadece hastayı değil, hastanın çevresindekileri de etkileyen bir olgudur. Onkoloji hemşireleri hastaların acılarına, sıkıntılarına ve duygusal zorlanmalarına tanıklık etmekte, yaşadıkları psikososyal problemlerden etkilenmektedirler (Gomez-Urquiza ve ark., 2016; Blackburn ve ark., 2020). Kişinin yeni bir denge bulmasını ve olumlu yönde gelişmesini sağlayan dinamik bir süreç olarak ifade edilen psikolojik dayanıklılık; stres faktörlerinin hemşireler üzerindeki olumsuz etkilerini azaltarak, psikolojik sağlığın, profesyonel yaşam kalitesinin ve işe bağlılığın artmasına, işyeri ilişkileri ve iş tatmininin iyileştirilmesine katkıda bulunmaktadır (Sisto ve ark., 2019). Psikolojik dayanıklılığı yordayan değişkenlerin belirlenmesi, olumsuz stresörlerden korunma ve psikolojik dayanıklılığı arttıracak girişimlere yol göstermesi açısından büyük önem taşımaktadır. Duyguları düzenlemede güçlük, öz-duyarlık ve üstbilişlerin onkoloji hemşirelerinin psikolojik sağlamlığı üzerinde önemli etkileri olabileceğine ilişkin ipuçları bulunmaktadır.

Amaç: Bu çalışmada onkoloji hemşirelerinde duygu düzenleme güçlüğü, öz-duyarlık ve üstbilişlerin psikolojik dayanıklılık üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve yöntem: Bu çalışma ilişki arayıcı yapıda kesitsel bir çalışmadır. Çalışma, araştırmaya katılmaya gönüllü olan ve aktif onkolojik bakım sunan 121 onkoloji hemşiresi ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplamak için Connor Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği-Kısa Form, Öz Duyarlık Ölçeği ve Üst Biliş Ölçeği-30 kullanılmıştır. Çalışmaya başlamadan önce X Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (GO 2022/11-07) etik onay alınmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan hastanelerden gerekli izinler alınmış ve çalışmaya dahil edilen her katılımcıdan yazılı bilgilendirilmiş onam alınmıştır.
Verilerin analizleri SPSS for Windows Version 22.0 paket programı ile yapılmıştır. Örneklemin normal dağılım gösterip göstermediği Shapiro Wilk Testi ile varyansların

homojenliği ise Levene Testi ile incelenmiştir. Değişkenler arasındaki ilişki için Pearson Korelasyon Analizi ve duygu düzenleme güçlüğü, üstbilişler ve öz-duyarlığın psikolojik dayanıklılık üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi kullanılmıştır. İstatistiksel testlerin anlamlılık düzeyi için $p<0.05$ değeri kabul edilmiştir.

Bulgular: Psikolojik dayanıklılık puanı ile öz-duyarlık ($r=.610$, $p<.01$) puanı arasında pozitif yönde, duygu düzenleme güçlüğü ($r= -.419$, $p<.01$) ve üstbiliş ($r=-.307$, $p<.01$) puanları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.
Öz duyarlık, duygu düzenleme güçlüğü ve üst bilişler psikolojik dayanıklılığı anlamlı biçimde yordamaktadır ($F (3,117) =24.086$ p;.001) ve psikolojik dayanıklılık üzerindeki değişimin %36'sını açıklamaktadır. Öz-duyarlıktaki 1 birimlik değişim psikolojik dayanıklılıktaki 0.571'lik değişime ve üst bilişlerdeki 1 birimlik değişim psikolojik dayanıklılıktaki -0.104'lük değişime ve duygu düzenleme güçlüğündeki 1 birimlik değişim psikolojik dayanıklılıktaki -0.055'lik değişime neden olmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Çalışma sonuçlarına göre onkoloji hemşirelerinde, öz-duyarlık arttıkça psikolojik dayanıklılık artmakta, duygu düzenleme güçlüğü ve üstbilişler arttıkça psikolojik dayanıklılık azalmaktadır. Literatür incelendiğinde Kotera ve ark.'nın hemşirelik öğrencileri üzerinde gerçekleştirdikleri bir araştırmada öz-duyarlık ve psikolojik dayanıklılık arasında pozitif bir korelasyon olduğu ve psikolojik dayanıklılığın öz-duyarlığı güçlü bir şekilde yordadığı bulunmuştur. (Kotera ve ark., 2021). Bu bulgu ile tutarlı olarak mevcut çalışmada da öz duyarlık ile psikolojik dayanıklılık arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yapılan bir çalışmada onkoloji hemşireleri duyarlı olmayı kanser hastasının varlığıyla temas halinde olmak olarak tanımlamışlar ve duyarlı bir şekilde verilen bakımın hem kendilerini hem de hastaları iyileştirdiğini belirtmişlerdir (Serçe Yüksel ve ark., 2022). Ayrıca yapılan çalışmalar duygu düzenlemede daha fazla zorluk yaşayan kişilerin daha az dayanıklılığa sahip kişiler olduklarını göstermektedir (Vaughan ve ark., 2019) ve çalışmamızdan elde edilen sonuçlar bu literatür bilgisine destek sağlamaktadır. Mevcut sonuçlarla tutarlı olarak, bu çalışmada da onkoloji hemşirelerinde olumsuz üst bilişlerin psikolojik dayanıklılıkla ilişkili olduğu ve olumsuz üst bilişler arttıkça psikolojik dayanıklılığın azaldığı belirlenmiştir (Rajabi ve ark., 2023). Çalışma sonuçları, onkoloji hemşirelerinin psikolojik sağlamlığının güçlendirilmesi için geliştirilecek destek programlarının içeriğinde öz-duyarlığa, üst bilişlere ve duygu düzenleme güçlüğüne yer verilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Onkoloji hemşireleri, Psikolojik dayanıklılık, Duygu Düzenleme Güçlüğü, Öz-duyarlık, Üstbilişler.

KAYNAKLAR

Blackburn, L. M., Thompson, K., Frankenfield, R., Harding, A., & Lindsey, A. (2020, January). The THRIVE© Program: Building Oncology Nurse Resilience Through Self-Care Strategies. In Oncology nursing forum (Vol. 47, No. 1).

Gómez-Urquiza, J. L., Aneas-López, A. B., Fuente-Solana, E. I., Albendín-García, L., Díaz-Rodríguez, L., & Fuente, G. A. (2016). Prevalence, Risk Factors, and Levels of Burnout Among Oncology Nurses: A Systematic Review. Oncology nursing forum, 43(3), E104–E120. https://doi.org/10.1188/16.ONF.E104-E120

Kotera, Y., Cockerill, V., Chircop, J. G. E., & Forman, D. (2021). Mental health shame, self-compassion and sleep in UK nursing students: Complete mediation of self-compassion in sleep and mental health. Nursing open, 8(3), 1325–1335. https://doi.org/10.1002/nop2.749

Rajabi A, Ghamari M, Hosseinian S. (2022). Mediating role of resilience in the relationship between metacognition and corona anxiety in women referring to health centers. Journal of Psychological Science. 21(119), 2213-2230. doi:10.52547/JPS.21.119.2213

Serçe Yüksel, Ö., Partlak Günüşen, N., Çelik Ince, S., & Zeybekçi, S. (2022). Experiences of oncology nurses regarding self-compassion and compassionate care: A qualitative study. International nursing review, 69(4), 432–441. https://doi.org/10.1111/inr.12747

Sisto, A., Vicinanza, F., Campanozzi, L. L., Ricci, G., Tartaglini, D., & Tambone, V. (2019). Towards a Transversal Definition of Psychological Resilience: A Literature Review. Medicina (Kaunas, Lithuania), 55(11), 745. https://doi.org/10.3390/medicina55110745

Vaughan, E., Koczwara, B., Kemp, E., Freytag, C., Tan, W., & Beatty, L. (2019). Exploring emotion regulation as a mediator of the relationship between resilience and distress in cancer. Psycho-oncology, 28(7), 1506–1512. https://doi.org/10.1002/pon.5107

EFFECTS OF METACOGNITIONS, SELF-COMPASSION, AND DIFFICULTIES IN EMOTION REGULATION ON PSYCHOLOGICAL RESILIENCE IN ONCOLOGY NURSES

Aycan KAYALAR[1], Duygu HİÇDURMAZ[2]

[1]Gazi University Health Research and Application Center Hospital, Ankara, TÜRKİYE

[2]Hacettepe University Faculty of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Ankara, TÜRKİYE

Introduction: Cancer is a phenomenon that affects not only the patient but also those around the patient, as it affects many dimensions. Oncology nurses witness the pain, distress and emotional strain of patients and are affected by the psychosocial problems they experience (Gomez-Urquiza et al., 2016; Blackburn et al., 2020). Psychological resilience, which is expressed as a dynamic process that enables the person to find a new balance and develop in a positive direction; By reducing the negative effects of stress factors on nurses, it contributes to increasing psychological health, professional quality of life and work commitment, and improving workplace relations and job satisfaction (Sisto et al., 2019). Determining the variables that predict psychological resilience is of great importance in terms of protection from negative stressors and guiding initiatives that will increase psychological resilience. There are clues that difficulty in regulating emotions, self-compassion, and metacognitions may have significant effects on the psychological resilience of oncology nurses. Purpose: This study aimed to determine the effects of emotion regulation difficulties, self-compassion and metacognition on psychological resilience in oncology nurses.

Materials and methods: This study is a cross-sectional study with a relationship-seeking structure. The study was conducted with 121 oncology nurses who volunteered to participate in the research and provide active oncological care. Connor Davidson Psychological Resilience Scale, Emotion Regulation Difficulty Scale-Short Form, Self-Compassion Scale and Metacognition Scale-30 were used to collect data. Before starting the study, ethical approval was obtained from the Non-Interventional Research Ethics Committee of University X (GO 2022/11-07). In addition, necessary permissions were obtained from the hospitals participating in the study and written informed consent was obtained from each participant included in the study. Analyzes of the data were made with the SPSS for Windows Version 22.0 package program. Whether the sample showed a normal distribution was examined with the Shapiro Wilk Test, and the homogeneity of variances was examined with the Levene Test. Pearson Correlation Analysis was used for the relationship between variables and Multiple Linear

Regression Analysis was used to determine the effects of emotion regulation difficulties, metacognitions and self-compassion on psychological resilience. A value of $p<0.05$ was accepted for the significance level of statistical tests.

Results: There was a positive relationship between psychological resilience score and self-compassion (r=.610, p<.01) score, emotion regulation difficulty (r= -.419, p<.01) and metacognition (r=-.307, p). It was observed that there was a significant negative relationship between the scores (<.01).

Self-compassion, difficulty in emotion regulation, and metacognitions significantly predict psychological resilience (F (3,117) = 24.086 p; .001) and explain 36% of the change in psychological resilience. A 1-unit change in self-compassion causes a 0.571 change in psychological resilience, a 1-unit change in metacognitions causes a -0.104 change in psychological resilience, and a 1-unit change in emotion regulation difficulty causes a -0.055 change in psychological resilience.

Discussion and Conclusion: According to the study results, as self-compassion increases, psychological resilience increases in oncology nurses, and as emotion regulation difficulties and metacognitions increase, psychological resilience decreases. When the literature was examined, in a study conducted by Kotera et al. on nursing students, it was found that there was a positive correlation between self-compassion and psychological resilience and that psychological resilience strongly predicted self-compassion. (Kotera et al., 2021). Consistent with this finding, a significant relationship was found between self-compassion and psychological resilience in the current study. In a study, oncology nurses defined being sensitive as being in contact with the presence of the cancer patient and stated that care given sensitively healed both themselves and the patients (Serçe Yüksel et al., 2022). In addition, studies show that people who have more difficulty in regulating emotions have less resilience (Vaughan et al., 2019), and the results obtained from our study support this literature information. Consistent with the current results, this study determined that negative metacognitions were associated with psychological resilience in oncology nurses, and as negative metacognitions increased, psychological resilience decreased (Rajabi et al., 2023). The study results reveal that self-compassion, metacognition and difficulty in emotional regulation should be included in the content of support programs to be developed to strengthen the psychological resilience of oncology nurses.

REFERENCE

Blackburn, L. M., Thompson, K., Frankenfield, R., Harding, A., & Lindsey, A. (2020, January). The THRIVE© Program: Building Oncology Nurse Resilience Through Self-Care Strategies. In Oncology nursing forum (Vol. 47, No. 1).

Gómez-Urquiza, J. L., Aneas-López, A. B., Fuente-Solana, E. I., Albendín-García, L., Díaz-Rodríguez, L., & Fuente, G. A. (2016). Prevalence, Risk Factors, and Levels of Burnout Among Oncology Nurses: A Systematic Review. Oncology nursing forum, 43(3), E104–E120. https://doi.org/10.1188/16.ONF.E104-E120

Kotera, Y., Cockerill, V., Chircop, J. G. E., & Forman, D. (2021). Mental health shame, self-compassion and sleep in UK nursing students: Complete mediation of self-compassion in sleep and mental health. Nursing open, 8(3), 1325–1335. https://doi.org/10.1002/nop2.749

Rajabi A, Ghamari M, Hosseinian S. (2022). Mediating role of resilience in the relationship between metacognition and corona anxiety in women referring to health centers. Journal of Psychological Science. 21(119), 2213-2230. doi:10.52547/JPS.21.119.2213

Serçe Yüksel, Ö., Partlak Günüşen, N., Çelik Ince, S., & Zeybekçi, S. (2022). Experiences of oncology nurses regarding self-compassion and compassionate care: A qualitative study. International nursing review, 69(4), 432–441. https://doi.org/10.1111/inr.12747

Sisto, A., Vicinanza, F., Campanozzi, L. L., Ricci, G., Tartaglini, D., & Tambone, V. (2019). Towards a Transversal Definition of Psychological Resilience: A Literature Review. Medicina (Kaunas, Lithuania), 55(11), 745. https://doi.org/10.3390/medicina55110745

Vaughan, E., Koczwara, B., Kemp, E., Freytag, C., Tan, W., & Beatty, L. (2019). Exploring emotion regulation as a mediator of the relationship between resilience and distress in cancer. Psycho-oncology, 28(7), 1506–1512. https://doi.org/10.1002/pon.5107

HEMŞİRELERDE TÜKENMİŞLİK VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

İstanbul Kültür Üniversitesi, E5 Karayolu üzeri, 34158 Bakırköy, İstanbul, Türkiye

Giriş

Hemşirelerin sıklıkla ağır hastalık ve hasta ölümü gibi zorlu duygusal durumlar yaşamaları, karmaşık ve stresli çalışma ortamlarında çalışmaları tükenmişlik yaşamalarına yol açar.

Amaç

Araştırmanın amacı özel dal kamu hastanesinde çalışan hemşirelerin tükenmişlik düzeylerini ve ilişkili faktörleri belirlemektir.

Gereç ve Yöntem

Kesitsel tanımlayıcı tipteki bu araştırmada Hemşire Bilgi Formu ile Maslach Tükenmişlik Ölçeği kullanılmış ve etik kurul (14.10.2022 tarih 2022/129 sayılı) ve kurum izni alınmıştır. Araştırmanın örneklemi G*Power ile (α = .05; güç %80) 117 olarak hesaplanmış ve araştırma yazılı gönüllü onam veren 121 hemşire ile tamamlanmıştır. Veri analizi için SPSS 24.00 programı kullanılmıştır.

Bulgular

Hemşirelerin mesleki deneyim süresi ve haftalık çalışma süresi ile ölçek puanlarının karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi ve post hoc test olarak Tukey HSD testi kullanılmıştır. Mesleki deneyim süresi 6-10 yıl olan hemşirelerin 1-5 yıl olan hemşirelere kıyasla duygusal tükenme (F=4.199, p=.02) ve duyarsızlaşma puanlarının (F=5.062, p=.01); mesleki deneyim süresi 11 yıldan fazla olan hemşirelerin mesleki deneyim süresi 1-5 yıl olan hemşirelere kıyasla duyarsızlaşma puanlarının (F=5.062, p=.01) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Haftalık 51 saat ve üzerinde çalışan hemşirelerin, haftalık 40 saat çalışan hemşirelere göre duygusal tükenme puanlarının istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır (F=7.048, p=.00). Mesleği isteyerek seçme durumuna göre ölçek puanlarının karşılaştırılmasında bağımsız örneklem T testi kullanılmış ve mesleğini isteyerek seçmeyenlerde duygusal tükenme puanı isteyerek seçenlere göre daha yüksek bulunmuştur (T= -3.285, p= .001) (Tablo 1).

Tartışma ve Sonuç

Hemşireler mesleği isteyerek seçmediklerinde; mesleki deneyim süreleri ve haftalık çalışma süreleri arttığında daha fazla duygusal tükenme ve duyarsızlaşma yaşamaktadır. Önceki çalışmalar hemşirelerin çalışma sürelerinin artmasıyla duygusal tükenme ve duyarsızlaşma puanlarının arttığını; daha fazla tükenmişlik yaşamaları sebebiyle mesleği bıraktıklarını

bildirmektedir. Hemşirelerin sıklıkla aşırı iş yükü, uzun çalışma saatleri, hemşire-hasta oranı dengesizliği koşullarında çalıştıkları düşünüldüğünde mesleki deneyim ve haftalık çalışma sürelerinin artması ile daha fazla tükenmişlik yaşamaları anlaşılır bir durumdur. Sonuç olarak hemşireler tükenmişliğe sahiptir ve çalışma özellikleri bunu etkilemektedir. Hemşirelik bakımı kalitesini yükseltmek ve hemşirelerin sağlığını korumak için tükenmişliğe yönelik bireysel, yapısal ve organizasyonel müdahalelerin geliştirilmesinde çalışma sonuçlarının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Bilgilendirme: Araştırma 2022/1. Dönem TÜBİTAK 2209A programınca desteklenmiştir.

EXAMINATION OF BURNOUT AND RELATED FACTORS IN NURSES

Cennet KARA ÖZÇALIK, Ahmet BABAT

Istanbul Kultur University, E5 Highway, 34158 Bakirkoy, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction

Nurses often experience difficult emotional situations such as severe illness and patient death, and work in complex and stressful working environments, leading to burnout.

Objective

The aim of the study was to determine the burnout levels and related factors of nurses working in a private branch public hospital.

Materials and Method

In this cross-sectional descriptive study, the Nurse Information Form and Maslach Burnout Scale were used and ethics committee (date 14.10.2022, numbered 2022/129) and institutional permission were obtained. The sample of the study was calculated as 117 with G*Power (α = .05; power 80%) and the study was completed with 121 nurses who gave written voluntary consent. SPSS 24.00 programme was used for data analysis.

Results

One-way analysis of variance and Tukey HSD test as a post hoc test were used to compare the scale scores with the years of professional experience and weekly working hours of the nurses. It was determined that emotional exhaustion (F=4.199, p=.02) and depersonalisation scores (F=5.062, p=.01) of nurses with 6-10 years of professional experience were statistically significantly higher than those with 1-5 years of professional experience; depersonalisation scores (F=5.062, p=.01) of nurses with more than 11 years of professional experience were statistically significantly higher than those with 1-5 years of professional experience. It was found that the emotional exhaustion scores of nurses working 51 hours or more per week were statistically higher than those of nurses working 40 hours per week (F=7.048, p=.00). Independent sample T test was used to compare the scale scores according to the status of choosing the profession willingly, and the emotional exhaustion score of those who did not choose their profession willingly was found to be higher than those who did (T= -3.285, p= .001) (Table 1).

Discussion and Conclusion

When nurses do not choose the profession willingly, and when their years of professional experience and weekly working hours increase, they experience more emotional exhaustion

and depersonalisation. Previous studies have reported that nurses' emotional exhaustion and depersonalisation scores increase with increasing working hours and that they leave the profession because they experience more burnout. Considering that nurses often work under conditions of excessive workload, long working hours and imbalance in nurse-patient ratio, it is understandable that they experience more burnout with increasing professional experience and weekly working hours. As a result, nurses have burnout and their working characteristics affect it. It is thought that the results of the study will be useful in developing individual, structural and organisational interventions for burnout in order to improve the quality of nursing care and protect the health of nurses.

Information: The research was supported by the TUBITAK 2209A programme for 2022/1st period.

GENÇ YETİŞKİNLERİN ELEKTRONİK SİGARAYA İLİŞKİN YARAR VE ZARAR ALGILARI: BİR NİTEL ÇALIŞMA

Arzu KOÇAK UYAROĞLU[1], **Esra ÜNAL**[2]

[1]*Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*

[2]*KTO Karatay Üniversitesi, Konya, Türkiye*

Giriş: Genç yetişkinler arasında elektronik sigara kullanımının günden güne arttığı görülmektedir. Küresel anlamda bağımlılık ile mücadele etme konusunda özellikle genç yetişkinler arasında artış gösteren elektronik sigara kullanımının derinlemesine incelenmesi önem kazanmaktadır.

Amaç: Bu çalışma elektronik sigara kullanan genç yetişkinlerin elektronik sigaraya ilişkin yarar ve zarar algılarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseninde tasarlanmıştır. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veriler, çalışmaya katılmayı kabul eden ve dahil edilme kriterlerini sağlayan 20 genç yetişkinden elde edilmiştir. Veriler, 25 Nisan 2023 – 25 Haziran 2023 tarihleri arasında katılımcılarla sessiz ve sakin bir ortamda yüz yüze görüşülerek araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Elektronik sigara kullanan genç yetişkinlerin yaş ortalaması 22.30±3.45 olup %60'ı erkektir. Katılımcıların %65'i elektronik sigara ve normal sigarayı bir arada kullandığını ve %80'i elektronik sigarayı bırakmak istemediğini ifade etmiştir. Çalışmaya katılan 20 genç yetişkinin görüşlerine dayanarak elektronik sigaranın yararlarına yönelik 5, zararlarına yönelik 4 kategori belirlenmiştir. Katılımcılar sigarayı azaltma / bırakma için kullanılmasını, keyif verici olmasını, daha az zararlı olmasını, kullanım kolaylığı olmasını ve daha ekonomik olmasını elektronik sigaranın yararları olarak; nikotin isteğinin devam etmesini, sağlığa zararlı olmasını, mekanik problemlerinin olmasını ve maliyetli olmasını ise elektronik sigaranın zararları olarak değerlendirmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Bu nitel çalışma sonucunda genç yetişkinlerin elektronik sigaraya ilişkin yarar ve zarar algılarının birden fazla boyutu olabileceği düşünülmektedir. Elektronik sigaranın genç yetişkinler tarafından sıklıkla sigaranın azaltılması / bırakılması, normal sigaraya kıyasla

daha fazla zevk alınması veya sözde sigaradan daha az zararlı olduğunun düşünülmesi nedeniyle tercih edildiği görülmektedir. Ayrıca elektronik sigaranın sağlık ile ilgili zararlarını (sağlık problemleri, bağımlılık riski) 10 katılımcının vurguladığı sonucuna da ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan genç yetişkinlerin çoğunluğu normal sigarayı azaltma veya bırakma açısından elektronik sigara kullanımının başarısını bildirmiş olsa da elektronik sigaranın gerçekten etkili bir sigara bırakma aracı olup olmadığını belirlemek için büyük klinik araştırmalar planlanmalıdır. Ulusal literatürdeki bu ihtiyacı tamamlayabilmek adına elektronik sigara kullanımı açısından riskli grupların belirlenebilmesi için deneysel tasarımda çalışmaların yapılması, konunun bağımlılıkla mücadele yönünden güncel tutulması amacıyla daha geniş ve farklı örneklem gruplarıyla nicel, nitel ve karma desen çalışmalar yapılarak incelenmesi önerilmektedir. Basın ve medya aracılığıyla elektronik sigara hakkında genç yetişkinlere yönelik eğitim programlarının planlanması ve elektronik sigara konusunda toplumsal farkındalığı arttırmaya yönelik çalışmaların yürütülmesi özellikle psikiyatri hemşireleri tarafından gerçekleştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Elektronik sigara, genç yetişkin, nitel çalışma

PERCEPTIONS OF BENEFITS AND DAMAGES REGARDING ELECTRONIC CIGARETTE OF YOUNG ADULTS: A QUALITATIVE STUDY

Arzu KOÇAK UYAROĞLU[1], Esra ÜNAL[2]

[1]Selçuk University, Konya, TÜRKİYE

[2]KTO Karatay University, Konya, TÜRKİYE

Introduction: It seems that the use of electronic cigarettes among young adults is increasing day by day. It is important to examine in depth the use of electronic cigarettes, which is increasing especially among young adults, in combating addiction globally.

Objective: This study was conducted to reveal the perceptions of benefits and harms of electronic cigarettes among young adults who use electronic cigarettes.

Material and Methods: This study was designed in the phenomenology pattern, one of the qualitative research methods. Snowball sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used in the study. Data were obtained from 20 young adults who agreed to participate in the study and met the inclusion criteria. The data was collected through a personal information form and a semi-structured interview form developed by the researchers by interviewing the participants face to face in a quiet and calm environment between April 25, 2023 and June 25, 2023. Content analysis was used to analyze the data.

Results: The mean age of young adults using electronic cigarettes is 22.30±3.45 and 60% are male. 65% of the participants stated that they use electronic cigarettes and regular cigarettes together, and 80% of them stated that they did not want to quit electronic cigarettes. Based on the opinions of 20 young adults who participated in the study, 5 categories for the benefits of electronic cigarettes and 4 categories for their harms were determined. Participants stated that electronic cigarettes can be used to reduce/quit smoking, are enjoyable, are less harmful, are easy to use, and are more economical as benefits; He evaluated the harms of electronic cigarettes as continuing nicotine cravings, being harmful to health, having mechanical problems and being costly.

Discussion and Conclusion: As a result of this qualitative study, it is thought that young adults' perceptions of benefits and harms regarding electronic cigarettes may have more than one dimension. Electronic cigarettes appear to be frequently preferred by young adults because they

are thought to reduce/quit smoking, enjoy it more compared to regular cigarettes, or are supposedly less harmful than cigarettes. It was also concluded that 10 participants emphasized the health-related harms of electronic cigarettes (health problems, addiction risk). Although the majority of young adults who participated in the study reported success with electronic cigarette use in terms of reducing or quitting regular cigarettes, large clinical trials should be planned to determine whether electronic cigarettes are truly an effective smoking cessation tool. In order to complete this need in the national literature, it is recommended to conduct studies in experimental design to identify risky groups in terms of electronic cigarette use, and to examine the subject by conducting quantitative, qualitative and mixed pattern studies with larger and different sample groups in order to keep the subject up to date in terms of combating addiction. Planning educational programs for young adults about electronic cigarettes through the press and media and carrying out studies to increase social awareness about electronic cigarettes should be carried out especially by psychiatric nurses.

Keywords: Electronic cigarette, young adult, qualitative study

KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE ORTAK KARAR VERME MODELİ TEMELLİ REHBERLİ KENDİNE YARDIM PROGRAMININ YEME DAVRANIŞLARINA ETKİSİ

Gülsüm Zekiye TUNCER, Zekiye ÇETİNKAYA DUMAN

Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Türkiye

Giriş: Kronik ruhsal bozukluğu olan bireylerde kilo yönetimi ile ilgili sorunlar dikkate alındığında duygusal yeme ve kontrolsüz yeme davranışını değiştirmeye yönelik kapsamlı müdahaleler gerekmektedir. Bu bireylerin yeme davranışlarına yönelik yapılacak girişimler, bu bireylerin kilo alımı, obezite ve metabolik parametrelerini etkileyebilir ve yaşam kalitesinin arttırmasını sağlayabilir (Kouidrat et al. 2018; Aguiar-Bloemer et al. 2018; Annesi 2020).

Amaç: Literatür incelendiğinde yapılandırılmış bilişsel davranışçı terapi protokollerinden biri olan rehberli kendine yardım programı ile birlikte ortak karar verme modelinin sağlıklı ya da kronik ruhsal bozukluğu olan bireylerde kontrolsüz yeme ve duygusal yeme davranışlarını önlemede kullanımına rastlanamamıştır. Araştırmanın amacı, toplumda yaşayan ve kronik ruhsal bozukluğu olan bireylerde Ortak Karar Verme modeli temelli Rehberli Kendine Yardım Programının duygusal yeme davranışı ve kontrolsüz yeme davranışı üzerine etkinliğini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma randomize kontrollü deneysel araştırma olarak yapılmıştır. Araştırma bir üniversite hastanesi Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'nde, Eylül 2020 – Kasım 2022 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini müdahale grubunda 33 ve kontrol grubu 31 kronik ruhsal bozukluğu olan birey olmak üzere toplam 64 katılımcı oluşturmuştur. Randomizasyon için TRSM'ye kayıtlı olan; Salı ve Perşembe günü merkeze gelen bireylerin tamamı sabahtan öğlene kadar listelenmiştir. Katılmaya gönüllü olan bireylere DYÖ uygulanmıştır ve DYÖ 11 ve üzeri olan hastalar listelenmiştir. Belirlenen hasta listesinden yazı-tura yöntemi ile deney ve kontrol grubuna rastgele atama yapılmıştır. Bireylerin bulaşını önlemek amacıyla; önce tarama yapılmış ve araştırmacının tezi yürütmeye elverişli olacak şekilde 7 kontrol 7 müdahale hastası alındıktan sonra; bu bireylerin program süreçleri bitene ve son testi alınana kadar yeni tarama yapılmamıştır. Araştırma verilerinin toplamasında Hasta Tanıtıcı Bilgi Formu, Duygusal Yeme Ölçeği (DYÖ), Üç Faktörlü Yeme Ölçeği (ÜFYÖ) kullanılmıştır. Müdahale grubuna Ortak Karar Verme modeli temelli Rehberli Kendine Yardım Programı uygulanmıştır. Ortak Karar Verme modeli temelli Rehberli Kendine Yardım

Programı (OKV-RKYP) kronik ruhsal bozukluğu olan bireylerin yeme sorunlarını iyileştirmek üzere 7 oturumdan oluşmaktadır. Araştırmanın verileri müdahale grubu ve kontrol grubu katılımcılarından müdahale öncesi, sonrası ve 6. ayda toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde müdahale ve kontrol grubunun duygusal yeme, kontrolsüz yeme ve bilişsel kısıtlama puan ortalamaları arasında zamana göre fark olup olmadığı varyans analizi ile değerlendirilmiştir. Müdahale ve kontrol grupları arasındaki ölçek puanları açısından fark olup olmadığı t testi ile değerlendirilmiştir. Çalışmanın gerçekleştirilmesi için bir üniversitenin Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan etik kurul izni ve TRSM'den Kurum İzni alınmıştır. Çalışmada kullanılan ölçekler için ölçek izni ve programa ilişkin program geliştiricisinden kullanım izni alınmıştır. Çalışmaya katılan her bireyinin onamı alınmıştır.

Bulgular: Ortak Karar Verme modeli temelli Rehberli Kendine Yardım Programı uygulanan kronik ruhsal bozukluğu olan bireylerin BKİ değerlerinin müdahale öncesi ile karşılaştırıldığında müdahale sonrası ve 6. ay ölçümleri arasında anlamlı bir azalma olduğu bulunmuştur ($p<.05$). Müdahale grubundaki bireylerin duygusal yeme puan ortalamaları ($\lambda=.189$, $\eta2=.811$) ve kontrolsüz yeme puan ortalamaları ($\lambda=.218$, $\eta2=.782$) arasında müdahale öncesi ile karşılaştırıldığında müdahale sonrası ve 6. ay ölçümleri arasında anlamlı bir azalma olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Araştırmada kronik ruhsal bozukluğu olan bireylere uygulanan Ortak Karar Verme modeli temelli Rehberli Kendine Yardım Programının bireylerin BKİ değeri, duygusal yeme davranışı ve kontrolsüz yeme davranışı üzerinde olumlu etkilere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Böylece toplumda yaşayan ve kronik ruhsal bozukluğu olan bireylere yönelik rehabilitasyon hizmetlerine eklenecek bu uygulamanın, BKİ ve yeme davranışları üzerinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca OKV modelinin kronik ruhsal bozukluğu olan bireylerin yeme davranışları ile ilgili tedavi sürecine başlamadan önce, sürece uyum sağlamayı kolaylaştırdığı düşünülmektedir. Böylece bu model, bireylerin rehberli kendine yardım uygulamasına uyumunu artırarak yeme davranışlarını iyileştirme konusunda bireyleri cesaretlendirdiği görülmektedir. Toplum ruh sağlığı merkezlerinden hizmet alan kronik ruhsal bozukluğu olan bireylerin bozulmuş yeme davranışlarına yönelik psikiyatri hemşireleri tarafından Ortak Karar Verme modeline temellenen Rehberli Kendine Yardım Programı bileşenlerinin kullanıldığı kısa ve etkili programların uygulanması önerilir.

KAYNAKLAR

Aguiar-Bloemer, A. C., Agliussi, R. G., Pinho, T. M. P., Furtado, E. F., & Diez-Garcia, R. W. (2018). Eating behavior of schizophrenic patients. Revista de Nutrição, 31, 13-24. https://doi.org/10.1590/1678-98652018000100002

Annesi, J. J. (2020). Psychosocial correlates of emotional eating and their interrelations: implications for obesity treatment research and development. The Journal of Primary Prevention, 41(2), 105-125. https://doi.org/10.1007/s10935-020-00580-6

Kouidrat, Y., Amad, A., Stubbs, B., Louhou, R., Renard, N., Diouf, M., ... & Loas, G. (2018). Disordered eating behaviors as a potential obesogenic factor in schizophrenia. Psychiatry Research, 269, 450-454.

https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.08.083

THE EFFECT OF GUIDED SELF-HELP PROGRAM BASED ON SHARED DECISION MAKING MODEL ON EATING BEHAVIORS IN INDIVIDUALS WITH CHRONIC MENTAL DISORDERS

Gülsüm Zekiye TUNCER, Zekiye ÇETİNKAYA DUMAN

Dokuz Eylul University Faculty of Nursing, Izmir, TÜRKİYE

Background: Considering the weight management-related problems in individuals with a severe mental disorder, comprehensive interventions are required to make changes in their emotional eating and uncontrolled eating behaviors. Interventions on the eating behaviors of these individuals may affect their weight gain, obesity and metabolic parameters, and improve their quality of life (Kouidrat et al. 2018; Aguiar-Bloemer et al. 2018; Annesi 2020).

Purpose: Our review of the literature demonstrated that in no studies, the shared decision making model and the guided self-help program, one of the therapy protocols, have been used together in the prevention of uncontrolled eating and emotional eating behaviors in healthy individuals or individuals with a severe mental disorder. The study was aimed at determining the effectiveness of the Shared Decision Making Model-based Guided Self-Help Program on emotional eating behavior and uncontrolled eating behavior in individuals with a severe mental disorder living in the community.

Methods: This randomized controlled experimental study was conducted in the Community Mental Health Center of a university hospital between September 2020 and November 2022. The sample of the study consisted of 64 participants. Of them, 33 were in the Experimental Group and 31 were in the control group. Registered with CMHC for randomization; All individuals who came to the center on Tuesday and Thursday are listed from morning to noon. EEQ was administered to individuals who volunteered to participate, and patients with EEQ 11 and above were listed. Random assignment was made to the experimental and control groups using the coin toss method from the determined patient list. In order to prevent infection of individuals; After screening, 7 control and 7 intervention patients were recruited to enable the researcher to conduct the thesis; New screening was not performed for these individuals until their program process was completed and their final test was taken. To collect the study data, the Patient Information Form, Emotional Eater Questionnaire, and Three-Factor Eating Questionnaire were administered. The participants in the Experimental Group took part in the Shared Decision Making Model-based Guided Self-Help Program. The Shared Decision Making Model-based Guided Self-Help Program(SDM-GSH) consists of 7 sessions to improve

the eating problems of individuals with severe mental disorders. The data of the study were collected from the intervention group and control group participants before, after and at the 6th month of the intervention. In evaluating the data, whether there was a difference between the emotional eating, uncontrolled eating and cognitive restriction mean scores of the intervention and control groups over time was evaluated by analysis of variance. Whether there was a difference in scale scores between the intervention and control groups was evaluated with the t test. To conduct the study, ethics committee permission was obtained from the Non-Interventional Research Ethics Committee of a university and Unit Permission was obtained from CMHC. Scale permission for the scales used in the study and usage permission were obtained from the program developer. Consent was obtained from each individual participating in the study.

Results: The comparison of the BMI values of the participants with a severe mental disorder who took part in the SDM-GSH demonstrated that their pre-intervention BMI values significantly decreased at the measurements preformed right after and six months after the intervention ($p<.05$). The mean emotional eating ($\lambda=.189$, $\eta2=.811$) and uncontrolled eating ($\lambda=.218$, $\eta2=.782$) scores obtained by the participants in the Experimental Group before the intervention significantly decreased at the measurements preformed right after and six months after the intervention ($p<0.05$). Compared with the pre-intervention averages, a significant increase was observed between the post-intervention and 6-month mean scores of the individuals in the intervention group. ($\lambda=.287$, $\eta2=.714$, $p<.05$).

Discussion and Conclusion: Based on the results of our study, we concluded that the SDM-GSH decreased the BMI values of the participants with a Severe mental disorder, and improved their emotional eating behaviors and uncontrolled eating behaviors. Thus, it is thought that this application, which will be added to rehabilitation services for individuals living in the community and with chronic mental disorders, may have an impact on BMI and eating behaviors. It is also thought that the SDM model facilitates adaptation to the process before starting the treatment process regarding eating behaviors of individuals with chronic mental disorders. Thus, this model appears to encourage individuals to improve their eating behaviors by increasing their compliance with guided self-help practice. We recommend that psychiatric nurses should implement short and effective programs using the components of SDM-GSH in order to improve disordered eating behaviors of individuals with a severe mental disorder who receive health services from community mental health centers.

KADIN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL YEME VE KONTROLSÜZ YEME DAVRANIŞLARI İLE BAŞETMEDE ONLİNE GRUP REHBERLİ KENDİNE YARDIM PROGRAMI ETKİSİ: YARI-DENEYSEL ÇALIŞMA

Gülsüm Zekiye TUNCER, Zekiye ÇETİNKAYA DUMAN

Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Türkiye

Giriş: Randomize kontrollü çalışmalarda internet tabanlı ve online grup bilişsel davranışçı terapi ve Online Grup Rehberli Kendine Yardım Programı(RKYP)'nın kadınların yeme bozukluklarını uzun vadede iyileştirdiği saptanmıştır. Ancak, bu kanıta dayalı programın çevrimiçi olarak duygusal yeme ve kontrolsüz yeme davranışları gibi bozulmuş yeme davranışları olan stresli genç kadın hemşirelik öğrencilerinde uygulanmasına rastlanamamıştır. Yeme davranışlarını düzenlemek için uygulanan online grup RKYP'nin kadın hemşirelik öğrencilerinin hem fiziksel hem de ruhsal sağlığını koruyabilecek uygulamalar için yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, sağlıklı kadın hemşirelik öğrencilerinde, Online Grup RKYP uygulamasının duygusal yeme ve kontrolsüz yeme davranışına etkisinin belirlenmesidir.

GEREÇ Ve YÖNTEM : Bu çalışma ön test, son test ve 6. ay izlem deseninde, kontrol grupsuz yarı deneysel bir araştırmadır. Çalışma, Mart – Kasım 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın evrenini Hemşirelik Fakültesinin 3. ve 4. Sınıfta öğrenim gören 334 kadın öğrenci oluştururken; Duygusal Yeme Ölçeği kesme puanı 11 ve üzeri olan ve görüntülü görüşmeye elverişli Bilgisayar erişiminin olan, gönüllü 24 kadın hemşirelik öğrencisi örneklemi oluşturmuştur. Veriler tanıtıcı bilgiler formu, Üç Faktörlü Yeme Ölçeği(ÜFYÖ) ve Duygusal Yeme Ölçeği(DYÖ) aracılığıyla toplanmıştır. RKYP, online ve grup olarak 6 oturumdan oluşmaktadır. Çalışma için bir üniversitenin Hemşirelik Fakültesinden kurum izni ve ilgili üniversitenin Girişimsel Olmayan Etik Kurulundan etik kurul izni alınmıştır. Ölçeklerin kullanımı için ölçek geçerlik ve güvenirliğini yapan yazarlardan kullanım izni ile her katılımcıdan gönüllü katılım onayı alınmıştır.

Bulgular: Çalışmada öğrencilerin RKYP sonrasında düzenli fiziksel aktivite yapma, hızlı yediğini düşünme, tartılma durumu, kiloya olumsuz duygu hissetme ve fiziksel görünüşten memnun olma ile RKYP sonrası 6. ayda fazla yediğini düşünme, hızlı yediğini düşünme, gece yeme ve tartılma durumu arasında RKYP öncesi ile anlamlı fark bulunmuştur ($p < .05$).

Öğrencilerin ÜFYÖ Kontrolsüz Yeme ve Duygusal Yeme alt boyut puan ortalamasının RKYP sonrası ve 6. ayda azaldığı ($\chi2 = 15.205$, $p < .000$; $\chi2 = 31.224$, $p < .000$); DYÖ puan ortalamasının RKYP sonrası ve 6. ayda azaldığı bulunmuştur ($\chi2 = 21.622$, $p < .000$).

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada kadın hemşirelik öğrencileri ile online ve grup olarak yapılan RKYP uygulamasının duygusal yeme ve kontrolsüz yeme davranışları ile baş etmede etkili olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara dayanarak birden çok stresör ile baş etmeye çalışan kadın hemşirelik öğrencilerinin yeme davranışlarını iyileştirmede kendine yardım müdahalelerinin uygulanabileceği görülmektedir.

THE EFFECT OF ONLINE GROUP GUIDED SELF-HELP PROGRAM ON COPING WITH EMOTIONAL EATING AND UNCONTROLLED EATING BEHAVIORS OF FEMALE NURSING STUDENTS: A QUASI-EXPERIMENTAL STUDY

Gülsüm Zekiye TUNCER, Zekiye ÇETİNKAYA DUMAN

Dokuz Eylul University Faculty of Nursing, Izmir, TÜRKİYE

Introduction: In randomized controlled studies, internet-based and online group cognitive behavioral therapy and GSHP were determined to improve women's eating problems in the long term. However, this search for studies in which this evidence-based program was applied online to groups of women with emotional eating and uncontrolled eating behaviors revealed a gap in the literature. It is thought that the online group GSH applied to regulate eating behaviors can be a guide for practices that can protect both physical and mental health of nursing female students.

Purpose: The aim of this study was to determine the effect of Online Guided Self-Help Group Program (GSH) on healthy female nursing students' emotional eating and uncontrolled eating behaviors.

Methods: This study is a quasi-experimental research with a pre-test, post-test and 6-month follow-up design, without a control group. The study was conducted between March and November 2021. The population of the study consists of 334 female students studying in the 3rd and 4th grades of the Faculty of Nursing; The sample consisted of 24 volunteer female nursing students who had an Emotional Eating Questionnaire cut-off score of 11 and above and had computer access suitable for video conferencing. Data were collected through an introductory information form, Three Factor Eating Questionnaire (TFEQ) and Emotional Eater Questionnaire (EEQ). The Online Group GSH consists of six online group sessions. For the study, institutional permission was obtained from the Faculty of Nursing of a university and ethics committee permission was obtained from the Non-Interventional Ethics Committee of the relevant university. For the use of the scales, permission was obtained from the authors who conducted the scale validity and reliability, and voluntary participation consent was obtained from each participant.

Results: In the study, the mean scores the students obtained from the data collection tools in terms of such variables as thinking that they eat fast, weighing status, feeling negative about

their weight and being satisfied with their body image changed for the better significantly right after the Online Group GSH ($p < .05$). The mean scores the students obtained from sub-dimensions of the TFEQ ($\chi 2 = 15.205$, $p < .001$; $\chi 2 = 31.224$, $p < .001$) and from the EEQ ($\chi 2 = 21.622$, $p < .001$) decreased right after and six months after the Online Group GSH.

Discussion and Conclusion: In this study, it was found that the online and group GSH application with female nursing students was effective in coping with emotional eating and uncontrolled eating behaviors. Based on these results, it is seen that self-help interventions can be applied to improve the eating behaviors of female nursing students who are trying to cope with multiple stressors.

Duygusal Yeme, Kontrolsüz Yeme, Grup Terapisi

RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK TOPLUM TUTUMLARI DENGESİ: ŞİZOFRENİYE İLİŞKİN MİTLERİN ARACILIK ROLÜ SCHIZOPHRENIA

Türkan PEŞKİRCİ[1], Esra USLU[2]

[1]*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*

[2]*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Amerika Birleşik Devletleri*

Giriş: Ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyinin artması ile olumlu toplum tutumlarının arttığı, olumsuz toplum tutumlarının ise azaldığı bilinmektedir. Bu iki değişken arasındaki dengeyi etkileyebilecek faktörlerden biri şizofreni tanılı bireylerin ve ailelerinin yaşamını da güçleştiren mitler olabilir. Ancak şizofreniye ilişkin mitlerin bu dengedeki rolünü inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Amaç: Bu çalışma; ruh sağlığı okuryazarlığının ruhsal hastalıklara yönelik toplum tutumları üzerine etkisinde şizofreniye ilişkin mitlerin aracılık rolünü incelemek amacıyla tasarlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı modelde tasarlanmış bu çalışma 270 katılımcı ile tamamlanmıştır. Veriler Kişisel Bilgi Formu, bu çalışma kapsamında geliştirilen Şizofreniye İlişkin Mitler Formu, Ruh sağlığı okuryazarlığı Ölçeği, Ruhsal Sorunlu Bireylere Yönelik Toplum Tutumları Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın aracılık etkisinin değerlendirilmesinde hiyerarşik regresyon analizleri PROCESS Model 4 kullanılmıştır. Anlamlılık değeri $p<0.05$ olarak belirlenmiştir.

Bulgular: Çalışmada ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyindeki artışın şizofreniye ilişkin mit düzeyini azalttığı ($p<0.001$), şizofreniye ilişkin mit düzeyindeki artışın olumlu toplum tutumlarını etkilemediği ($p>0.05$) ancak olumsuz toplum tutumlarını arttırdığı ($p<0.001$), ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyindeki artışın olumlu toplum tutumlarını arttırdığı ($p<0.001$), olumsuz toplum tutumlarını azalttığı ($p<0.001$) görülmüştür. Aracılık etkisi incelendiğinde ise; ruh sağlığı okuryazarlığı ile olumlu toplum tutumları arasındaki dengede şizofreniye ilişkin mitler aracı değilken ($p>0.05$), olumsuz toplum tutumları üzerinde aracıdır (β:0.403; $p=0.000$).

Tartışma ve Sonuç: Ruh sağlığı okuryazarlığının ruhsal hastalıklara yönelik olumsuz toplum tutumları üzerine etkisinde şizofreniye ilişkin mitlerin aracılık ettiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda toplumda ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyindeki artış, şizofreniye ilişkin mit düzeyini azaltarak olumsuz toplum tutumlarını azaltır. Bu kapsamda; ruhsal hastalıklara yönelik toplum tutumlarının yönetilmesinde; ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyini artıran,

şizofreniye ilişkin mit düzeyini azaltan bilinçlendirme çalışmalarının yürütülmesi ve ilgili ruh sağlığı politikalarının geliştirilmesi önerilmektedir.

THE BALANCE OF MENTAL HEALTH LITERACY COMMUNITY ATTITUDES TOWARDS MENTAL ILLNESS: THE MEDIATING ROLE OF MYTHS ABOUT SCHIZOPHRENIA

Türkan PEŞKİRCİ[1], Esra USLU[2]

[1]Eskişehir Osmangazi University, Eskişehir, TÜRKİYE

[2]Eskişehir Osmangazi University, Eskişehir, United States of America

Background: It is known that communities have more positive attitudes and less negative attitudes as mental health literacy levels increase. The myths that complicate life further for individuals with schizophrenia and their families may be a factor that may affect the balance between these two variables. However, no study has been found examining the role of myths about schizophrenia in this balance.

Aim: This study is designed to examine myths about schizophrenia's mediating role in mental health literacy's effect on community attitudes towards mental illness.

Methods: This descriptive and correlational study was completed with 270 participants. Data were collected with Personal Information Form, Myths About Schizophrenia Form developed for this study, Mental Health Literacy Scale and Community Attitudes Towards Mental Illness Scale. Hierarchical regression analysis PROCESS Model 4 was used to evaluate the mediating effect. The significance value was set as $p<0.05$.

Results: In the study, the increase in mental health literacy level decreased the myths about schizophrenia level ($p<0.001$), the increase in myths about schizophrenia level did not affect positive community attitudes ($p>0.05$) but increased negative community attitudes ($p<0.001$), and the increase in mental health literacy level increased positive community attitudes ($p<0.001$) and decreased negative community attitudes ($p<0.001$). As for the mediating effect, myths about schizophrenia was not a mediator in the balance between mental health literacy and positive community attitudes ($p>0.05$) but mediated negative community attitudes (β:0.403; $p=0.000$).

Conclusion: We found that myths about schizophrenia mediated the effect of mental health literacy on negative community attitudes towards mental illnesses, such that an increase in the mental health literacy level in the community reduces their negative attitudes by decreasing the myths about schizophrenia level. Therefore, we recommend carrying out awareness-raising

activities that increase mental health literacy levels and decrease myths about schizophrenia levels, and develop related mental health policies in the management of community attitudes towards mental illness.

Attitude, Mit, Ruh sağlığı hemşireliği, Ruh sağlığı okuryazarlığı, Şizofreni, Tutum, Mental health literacy, Mental health nursing, Myth, Schizophrenia

SANAT TERAPİSİNİN BİREYLERDE DEPRESYON ÜZERİNE ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI

Sevda UZUN[1], Esma ÖZMAYA[2]

[1]*Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane, Türkiye*

[2]*Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Karaman, Türkiye*

Amaç: Sanat terapisi son yıllarda giderek terapötik etkisinden faydalanılan bir terapi yöntemi olmuştur. Sanat terapisi, ruh sağlığı profesyonellerinin sanat alanında aldıkları eğitim desteği ile bireylere; kaygıyı azaltmak, ruhsal iyileşmeyi arttırmak, motivasyonu ve benlik saygısını arttırmak gibi amaçlarla sundukları bir müdahale biçimidir ve pek çok fiziksel ve ruhsal sorunlarda etkili olarak kullanılmaktadır. Bu çalışma, sanat terapisinin bireylerdeki depresyon üzerine etki düzeyini ortaya koymak amacı ile yapılmıştır.

Materyal-metod: Bu çalışma, PRISMA kontrol listesine göre hazırlanmış. Yanlılık riskini önlemek için veri çekme, tarama işlemleri her bir araştırmacı tarafından bireysel olarak yapılmıştır. Bu araştırmada çalışmalar PICOS (Patient, intervention, comparison, outcomes ve study design) kullanılarak taranmıştır; Çalışma grubu: Yetişkin ve adölesan bireyler, Müdahale: Sanat terapi (müzik terapi hariç) uygulanma, Karşılaştırma: Sanat terapi uygulanmama Sonuçlar: Depresyon, Çalışma deseni : Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmış deneysel ve yarı deneysel nitelikteki çalışmalar. Olgu sunumu, rapor, derleme niteliğindeki çalışmalar bu meta analize alınmamıştır. Tarama MeSH'e uygun "sanat terapi ve depresyon" veya "sanat terapi" kullanılarak anahtar kelimeleri ile Ocak-Mayıs 2023'de PubMed, Web of Scıence, Science Direct, Google Akademik ve YÖK Tez Merkezi veri tabanları aracılığıyla yapılmıştır. Tarama sonuçları ile ilk adımda 2358 kayıta ulaşılmıştır. Tekrarlı araştırmalar çıkarıldıktan sonra 155 araştırma başlık ve özet bazında seçim yapmak üzere incelenmiştir. Bu değerlendirme sonucunda 34 çalışma tam metin bazında değerlendirilmiş ve 7 çalışma analize alınmıştır. Makalelerin kalite değerlendirmesi, The Joanna Briggs Institute tarafından, araştırmanın desenine göre oluşturulmuş kalite değerlendirme formları ile yapılmıştır. Çalışmamızda randomize kontrollü araştırmalar için 13 (The Joanna Briggs Institute Critical Appraisal Tools Foruse in IBI Systematic Reviews, 2021), yarı deneysel araştırmalar için 9 (Tufanaru et al., 2017) sorudan oluşan formlar kullanılmış ve bu formlarda yer alan sorular "Evet, Hayır, Belirsiz, Uygulanmaz" seçenekleri ile cevaplanmaktadır. Araştırmaya dahil edilen çalışmaların metodolojik kalite düzeyi, maddelerin %50'sinden azı ''evet'' olarak değerlendirildi ise "vasat", maddelerin %51-80'i arasında "evet" olarak değerlendirildi ise

“orta kalite” ve maddelerin %80’inden fazlası “evet” olarak değerlendirildi ise “iyi kalite” olarak kabul edilmiştir. Bu çalışmada her araştırma için yapılan değerlendirme sonuçları Tablo 1’de “Kalite puanı” olarak verilmiştir. Bu çalışmanın istatistiksel hesaplamaları için, CMA Ver. 2. Programı ile yapılmıştır. Heterojenlik, Cochrane Q ve Higgins I^2 testleri ile değerlendirilmiş ve I^2'nin %50'den fazla olmasının önemli oranda heterojenliği gösterdiği kabul edilerek her bir sonuç değişkeni için etki büyüklüğü hesaplanmış olup ve tüm testlerde $p<0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Bu meta analizde sanat terapi yaklaşımının bireylerdeki depresyon (SMD: -0,903, %95 CI: -1,290 - 0,506; Z= -4,575, p = 0.000, I2= %63) üzerinde etkin olduğu belirlenmiştir. Kısacası sanat terapi yapılan grubun depresyon puan ortalamaları sanat terapisi yapılmayan grubun depresyon puan ortalamasından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bosman ve arkadaşları (2020) yaptığı sistematik derlemede sanat terapisinin yetişkin kanser hastalarında anksiyete ve depresyon semptomlarını azaltmaya ve yaşam kalitesini iyileştirmeye yardımcı olduğunu belirtmiştir. Newland ve Bettencourt (2020) yaptıkları sistematik derleme ve meta analizde kronik hastalığı olan bireylerde farkındalık temelli sanat terapinin bireylerde depresyon ve yorgunluk belirtilerini azalttığını ve yaşam kalitesini artırdığını belirtmiştir. Jenabi ve arkadaşları (2023) yaptığı meta analizde yaşlı bireylerin depresyon düzeyi üzerinde sanat terapinin etkin olduğu saptanmıştır. Yang ve arkadaşları (2021) yaptığı sistematik derleme ve meta analizde sanat terapinin diyabetli bireylerde oldukça etkili olduğunu ve bireylerde olumlu sonuçlar yarattığını olduğunu belirtmiştir. Özellikle kan şekeri seviyesini düşürdüğü ve depresyon belirtilerini azalttığı saptanmıştır. Xu ve arkadaşları (2020) yaptığı meta analizde meme kanserli kadınlarda depresyon düzeyinin azaltılmasında sanat terapinin etkin olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmanın sanat terapinin önemine vurgu yaptığını söylenebilir.

Sonuç: Çalışma sonucunda sanat terapinin bireylerdeki depresyon üzerinde etkin olduğu belirlenmiştir. Bu meta analiz sonuçları sanat terapinin bireylerdeki depresyon üzerine etkinliği açısından oldukça önemlidir. Sonuç olarak sanat terapi depresyon üzerinde etkisi üzerinde oldukça olumlu etkiler yaratmakta ve bireylerin ruh sağlığını olumlu yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanat terapi, depresyon, meta analiz

THE EFFECT OF ART THERAPY ON DEPRESSION IN INDIVIDUALS: A META-ANALYSIS STUDY

Sevda UZUN[1], Esma ÖZMAYA[2]

[1]Gümüşhane University, Gümüşhane, TÜRKİYE

[2]Karamanoğlu Mehmet Bey University, Karaman, TÜRKİYE

Purpose: Art therapy has become a therapy method that has increasingly benefited from its therapeutic effect in recent years. Art therapy provides individuals with the educational support received by mental health professionals in the field of art; It is a form of intervention that they offer for purposes such as reducing anxiety, increasing spiritual healing, increasing motivation and self-esteem, and is used effectively in many physical and psychological problems. This study was conducted to reveal the effect of art therapy on depression in individuals.

Material-method: This study was prepared according to the PRISMA checklist. To avoid the risk of bias, data extraction and scanning were carried out individually by each researcher. In this research, studies were scanned using PICOS (Patient, intervention, comparison, outcomes and study design); Study group: Adult and adolescent individuals, Intervention: Art therapy (except music therapy), Comparison: No art therapy. Results: Depression, Study design: Experimental and semi-experimental studies published in Turkish and English. Case reports, reports, and compilation studies were not included in this meta-analysis. The screening was conducted through the databases of PubMed, Web of Science, Science Direct, Google Scholar and YÖK Thesis Center in January-May 2023, using the keywords "art therapy and depression" or "art therapy" in accordance with MeSH. With the scanning results, 2358 records were reached in the first step. After removing duplicate studies, 155 studies were examined for selection based on title and abstract. As a result of this evaluation, 34 studies were evaluated on a full text basis and 7 studies were analyzed. The quality assessment of the articles was made by The Joanna Briggs Institute with quality assessment forms created according to the research design. In our study, forms consisting of 13 questions for randomized controlled studies (The Joanna Briggs Institute Critical Appraisal Tools Foruse in IBI Systematic Reviews, 2021) and 9 questions for quasi-experimental studies (Tufanaru et al., 2017) were used, and the questions in these forms were “Yes, No” , Uncertain, Not Applicable" options are answered. The methodological quality level of the studies included in the research was determined as "medium" if less than 50% of the items were evaluated as "yes", as "medium

quality" if between 51-80% of the items were evaluated as "yes", and as "medium quality" if more than 80% of the items were evaluated as "yes". If more was evaluated as “yes”, it was considered as “good quality”. The evaluation results for each study in this study are given as "Quality score" in Table 1. For statistical calculations of this study, CMA Ver. 2. Made with the program. Heterogeneity was evaluated with Cochrane Q and Higgins I^2 tests, and considering that I^2 being more than 50% indicates significant heterogeneity, the effect size was calculated for each outcome variable, and $p<0.05$ was considered statistically significant in all tests.

Results: In this meta-analysis, it was determined that the art therapy approach was effective on depression in individuals (SMD: -0.903, 95% CI: -1.290 - 0.506; Z = -4.575, p = 0.000, I2 = 63%). In short, it was determined that the average depression score of the art therapy group was lower than the depression score average of the group without art therapy. In their systematic review, Bosman et al. (2020) stated that art therapy helps reduce symptoms of anxiety and depression and improve quality of life in adult cancer patients. In their systematic review and meta-analysis, Newland and Bettencourt (2020) stated that mindfulness-based art therapy reduces symptoms of depression and fatigue and increases the quality of life in individuals with chronic diseases. In the meta-analysis conducted by Jenabi et al. (2023), it was determined that art therapy was effective on the depression level of elderly individuals. Yang et al. (2021) stated in their systematic review and meta-analysis that art therapy is highly effective in individuals with diabetes and creates positive results in individuals. It has been found that it especially lowers blood sugar levels and reduces symptoms of depression. In their meta-analysis, Xu et al. (2020) stated that art therapy is effective in reducing the level of depression in women with breast cancer. It can be said that this study emphasizes the importance of art therapy.

Conclusion: As a result of the study, it was determined that art therapy was effective on depression in individuals. These meta-analysis results are very important in terms of the effectiveness of art therapy on depression in individuals. As a result, art therapy has very positive effects on depression and positively affects the mental health of individuals.

Key Words: Art therapy, depression, meta-analysis

LOGOTERAPİNİN BİREYLERDE DEPRESYON VE ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI

Sevda UZUN[1], Esma ÖZMAYA[2]

[1]*Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane, Türkiye*

[2]*Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Karaman, Türkiye*

Amaç: Logoterapi, anlam bulma yolu ile tedavi sağlayan terapötik bir tekniktir. Temel eğilimi terapötik sürecin etkinliğini arttırmaktır. Logoterapi Yunanca bir kelime olan "Logos" yani “anlam” anlamına gelmekte ve bir hastanın yaşamdaki kişisel anlamı bulmasına yardımcı olmayı içermektedir. Bu çalışma, logoterapinin bireylerdeki depresyon ve anksiyete üzerine etki düzeyini ortaya koymak amacı ile yapılmıştır.

Materyal-metod: Bu çalışma, PRISMA kontrol listesine göre hazırlanmıştır. Yanlılık riskini önlemek için veri çekme, tarama işlemleri her bir araştırmacı tarafından bireysel olarak yapılmıştır. Bu araştırmada çalışmalar PICOS (Patient, intervention, comparison, outcomes ve study design) kullanılarak taranmıştır; Çalışma grubu: Yetişkin ve adölesan bireyler, Müdahale : Logoterapi uygulanma, Karşılaştırma : Logoterapi uygulanmama, Sonuçlar: Kaygı ve depresyon. Çalışma deseni: Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanmış deneysel ve yarı deneysel nitelikteki çalışmalar. Olgu sunumu, rapor, derleme niteliğindeki çalışmalar bu meta analize alınmamıştır. Tarama MeSH’e uygun “logoterapi ve depresyon” veya “logoterapi ve kaygı” veya “logoterapi ve depresyon ve kaygı” kullanılarak anahtar kelimeleri ile Ocak-Mayıs 2023’de PubMed, Web of Scıence, Science Direct, Google Akademik ve YÖK Tez Merkezi veri tabanları aracılığıyla yapılmıştır. Tarama sonuçları ile ilk adımda 5489 kayıta ulaşılmıştır. Tekrarlı araştırmalar çıkarıldıktan sonra 177 araştırma başlık ve özet bazında seçim yapmak üzere incelenmiştir. Bu değerlendirme sonucunda 84 çalışma tam metin bazında değerlendirilmiş ve 11 çalışma analize alınmıştır. Makalelerin kalite değerlendirmesi, The Joanna Briggs Institute tarafından, araştırmanın desenine göre oluşturulmuş kalite değerlendirme formları ile yapılmıştır. Çalışmamızda randomize kontrollü araştırmalar için 13 (The Joanna Briggs Institute Critical Appraisal Tools Foruse in IBI Systematic Reviews, 2021), yarı deneysel araştırmalar için 9 (Tufanaru et al., 2017) sorudan oluşan formlar kullanılmış ve bu formlarda yer alan sorular “Evet, Hayır, Belirsiz, Uygulanmaz” seçenekleri ile cevaplanmaktadır. Araştırmaya dahil edilen çalışmaların metodolojik kalite düzeyi, maddelerin %50’sinden azı ‘’evet’’ olarak değerlendirildi ise “vasat”, maddelerin %51-80’i arasında “evet” olarak değerlendirildi ise “orta kalite” ve maddelerin %80’inden fazlası “evet” olarak

değerlendirildi ise “iyi kalite” olarak kabul edilmiştir. Bu çalışmada her araştırma için yapılan değerlendirme sonuçları Tablo 1’de “Kalite puanı” olarak verilmiştir. Bu çalışmanın istatistiksel hesaplamaları için, CMA Ver. 2. Programı ile yapılmıştır. Heterojenlik, Cochrane Q ve Higgins I^2 testleri ile değerlendirilmiş ve I^2'nin %50'den fazla olmasının önemli oranda heterojenliği gösterdiği kabul edilerek her bir sonuç değişkeni için etki büyüklüğü hesaplanmış olup ve tüm testlerde $p<0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Bu meta analizde logoterapinin bireylerdeki depresyon (SMD: -1,552, %95 CI: -2,543 - 0,560; Z= -3,066, p = 0.002, I2= %91,766) ve kaygı (SMD: -1,683, %95 CI: -2,796 - 0,570; Z= -2,964, p = 0.003, I2= %91,182) üzerinde etkin olduğu belirlenmiştir. Kısacası logoterapi yapılan grubun depresyon ve kaygı puan ortalamaları logoterapi yapılmayan grubun depresyon ve kaygı puan ortalamasından daha düşük olduğu belirlenmiştir. Logoterapi ile ilgili çalışmalar sınırlı sayıda olduğu için farklı popülasyonlarda logoterapinin anksyete ya da depresyon üzerine etkinliğini inceleyen herhangi bir meta analiz veya sistematik derlemeye rastlanılmamıştır. Ancak Diadiningrum ve Yudiarsa’nın yaptığı meta analizde logoterapinin bireylerin benlik saygısının artırılmasında etkin olduğu bulunmuştur. Hamidi ve arkadaşları (2013) yaptığı meta analizde bireylerin evlilik doyumu üzerinde logoterapinin etkin olduğu saptanmıştır. Bababnejad Darikandeh ve arkadaşlarının (2023) yaptığı çalışmada logo terapinin psikososyal sonuçlar için etkili bir müdahale olduğunu ve tıbbi ortamlarda davranışsal sonuçlar için umut verici bir yaklaşım olduğu belirlenmiştir. Özellikle ölüm kaygısı ve depresyon üzerinde etkin olduğu bulunmuştur. Dukes ve arkadaşları (2022) yaptığı sistematik derlemede logoterapinin çift ve aile terapisinde oldukça etkili olduğunu ve bireylerde olumlu sonuçlar yarattığını olduğunu belirtmiştir Bu çalışmanın logoterapinin önemine vurgu yaptığı söylenebilir.

Sonuç: Çalışma sonucunda logoterapinin bireylerdeki kaygı ve depresyon üzerinde etkin olduğu belirlenmiştir. Bu meta analiz sonuçları logoterapinin bireylerdeki kaygı ve depresyon üzerine etkinliği açısından oldukça önemlidir. Sonuç olarak logoterapi depresyon ve anksiyete üzerinde etkisi üzerinde oldukça olumlu etkiler yaratmakta ve bireylerin ruh sağlığını olumlu yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Logoterapi, depresyon ve anksiyete, meta analiz

THE EFFECT OF LOGOTHERAPY ON DEPRESSION AND ANXIETY IN INDIVIDUALS: A META-ANALYSIS STUDY

Sevda UZUN[1], Esma ÖZMAYA[2]

[1]Gümüşhane University, Gümüşhane, TÜRKİYE

[2]Karamanoğlu Mehmet Bey University, Karaman, TÜRKİYE

Purpose: Logotherapy is a therapeutic technique that provides treatment through finding meaning. Its main tendency is to increase the effectiveness of the therapeutic process. Logotherapy comes from the Greek word "Logos" meaning "meaning" and involves helping a patient find personal meaning in life. This study was conducted to reveal the effect of logotherapy on depression and anxiety in individuals.

Material-method: This study was prepared according to the PRISMA checklist. To avoid the risk of bias, data extraction and scanning were carried out individually by each researcher. In this research, studies were scanned using PICOS (Patient, intervention, comparison, outcomes and study design); Study group: Adult and adolescent individuals, Intervention: Logotherapy application, Comparison: No logotherapy application, Results: Anxiety and depression. Study design: Experimental and semi-experimental studies published in Turkish and English. Case reports, reports, and compilation studies were not included in this meta-analysis. Screening was conducted using the keywords “logotherapy and depression” or “logotherapy and anxiety” or “logotherapy and depression and anxiety” in accordance with MeSH and data from PubMed, Web of Science, Science Direct, Google Scholar and YÖK Thesis Center in January-May 2023. made through its bases. With the scanning results, 5489 records were reached in the first step. After removing duplicate studies, 177 studies were examined for selection based on title and abstract. As a result of this evaluation, 84 studies were evaluated on a full text basis and 11 studies were included in the analysis. The quality assessment of the articles was made by The Joanna Briggs Institute with quality assessment forms created according to the research design. In our study, forms consisting of 13 questions for randomized controlled studies (The Joanna Briggs Institute Critical Appraisal Tools Foruse in IBI Systematic Reviews, 2021) and 9 questions for quasi-experimental studies (Tufanaru et al., 2017) were used, and the questions in these forms were “Yes, No” , Uncertain, Not Applicable" options are answered. The methodological quality level of the studies included in the research was determined as "medium" if less than 50% of the items were evaluated as "yes", as "medium quality" if between 51-80% of the items were evaluated as "yes", and as "medium quality" if more than

80% of the items were evaluated as "yes". If more was evaluated as “yes”, it was considered as “good quality”. The evaluation results for each study in this study are given as "Quality score" in Table 1. For statistical calculations of this study, CMA Ver. 2. Made with the program. Heterogeneity was evaluated with Cochrane Q and Higgins I^2 tests, and considering that I^2 being more than 50% indicates significant heterogeneity, the effect size was calculated for each outcome variable, and $p<0.05$ was considered statistically significant in all tests.

Results: In this meta-analysis, logotherapy was found to be effective in depression (SMD: -1.552, 95% CI: -2.543 - 0.560; Z= -3.066, p = 0.002, I2= 91.766%) and anxiety (SMD: -1.683, 95% CI: - It was determined to be effective on 2.796 -0.570; Z= -2.964, p = 0.003, I2= 91.182%. In short, it was determined that the depression and anxiety mean scores of the logotherapy group were lower than the depression and anxiety mean scores of the group without logotherapy. Since the number of studies on logotherapy is limited, no meta-analysis or systematic review has been found examining the effectiveness of logotherapy on anxiety or depression in different populations. However, in the meta-analysis conducted by Diadiningrum and Yudiarsa, logotherapy was found to be effective in increasing individuals' self-esteem. In the meta-analysis conducted by Hamidi et al. (2013), it was determined that logotherapy was effective on individuals' marital satisfaction. In the study conducted by Bababnejad Darikandeh et al. (2023), it was determined that logo therapy is an effective intervention for psychosocial outcomes and a promising approach for behavioral outcomes in medical settings. It has been found to be especially effective on death anxiety and depression. In their systematic review, Dukes et al. (2022) stated that logotherapy is very effective in couple and family therapy and creates positive results in individuals. It can be said that this study emphasizes the importance of logotherapy.

Conclusion: As a result of the study, it was determined that logotherapy was effective on anxiety and depression in individuals. These meta-analysis results are very important in terms of the effectiveness of logotherapy on anxiety and depression in individuals. As a result, logotherapy has very positive effects on depression and anxiety and positively affects the mental health of individuals.

Key Words: Logotherapy, depression and anxiety, meta-analysis

KANSER HASTALARINDA MİNDFULNESS TEMELLİ STRES AZALTMA PROGRAMININ (MINDFULNESS-BASED STRESS REDUCTION) DEPRESYON VE YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI

Esma ÖZMAYA[1], Sevda UZUN[2]

[1]*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Karaman, Türkiye*

[2]*Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane, Türkiye*

Amaç: Bu çalışma, kanser hastalarında mindfulness temelli stres azaltma programının depresyon ve yaşam kalitesi üzerine etkisini ortaya koymak amacı ile yapılmıştır.

Materyal-metod: Çalışmadaki taramalar Ocak-Mayıs 2023'de Cochrane Central Register of Controlled Trials (CENTRAL), PubMed, Web of Scıence, Science Direct ve YÖK Tez Merkezi veri tabanları aracılığıyla yapılmıştır. Çalışmaya incelemeler yapıldıktan sonra 14 araştırma alınmıştır.

Bulgular: Bu meta analizde kanser hastalarında mindfulness temelli stres azaltma programının depresyon (SMD: -0,363, %95 CI: -0,711- 0,015; Z= -2,042, p = 0.041, I2= %85,229) ve yaşam kalitesi (SMD: 0,363, %95 CI: 0,111- 0.615; Z= 2,822, p = 0.005, I2= %75,222) üzerinde etkin olduğu belirlenmiştir. Kanser çeşidi (SMD: 0,385; CI: between 0,005 and 0,528 p=0,000); terapi süresi (SMD:0,243; CI: between 0,093 and 0,393 p=0,002);terapiyi uygulayan kişi (SMD:0,335;CI: between 0,133 and 0,507 p=0,001);kullanılan ölçek (SMD:0,290;CI: between 0,148 and 0,432 p=0,000);araştırmanın yapıldığı ülke (SMD:0,298;CI: between 0,158 and 0,438 p=0,000) moderatörlerinin kanser hastalarında mindfulness temelli stres azaltma programının yaşam kalitesi üzerindeki etkinliğinde rol oynadığı belirlenmiştir

Sonuç: Kanser hastalarında mindfulness temelli stres azaltma programının depresyon ve yaşam kalitesi üzerinde oldukça olumlu etkiler yaratmakta ve bireylerin ruh sağlığını olumlu yönde etkilemektedir.

EFFECT OF MINDFULNESS-BASED STRESS REDUCTION ON DEPRESSION AND QUALITY OF LIFE I

Esma ÖZMAYA[1], Sevda UZUN[2]

[1]Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences, Karaman, TÜRKİYE

[2]Gümüşhane University, Gümüşhane, TÜRKİYE

Objective: This study was conducted to reveal the effect of mindfulness-based stress reduction program on depression and quality of life in cancer patients.

Material-method: The searches in the study were made in January-May 2023 through the databases of Cochrane Central Register of Controlled Trials (CENTRAL), PubMed, Web of Science, Science Direct and YÖK Thesis Center. After the examinations were made, 14 studies were included in the study.

Results: In this meta-analysis, the mindfulness-based stress reduction program in cancer patients was evaluated for depression (SMD: -0.363, 95% CI: -0.711- 0.015; Z= -2.042, p = 0.041, I2= 85.229) and quality of life (SMD: 0.363). 95% CI: 0.111- 0.615, Z= 2.822, p = 0.005, I2= 75.22%. Type of cancer (SMD: 0.385; CI: between 0.005 and 0.528 p=0.000); therapy duration (SMD:0.243; CI: between 0.093 and 0.393 p=0.002); person administering therapy (SMD:0.335;CI: between 0.133 and 0.507 p=0.001); scale used (SMD:0.290;CI: between 0.148 and 0.432) p=0.000); it was determined that the moderators of the country of study (SMD:0.298;CI: between 0.158 and 0.438 p=0.000) played a role in the effectiveness of the mindfulness-based stress reduction program on quality of life in cancer patients.

Conclusion: Mindfulness-based stress reduction program in cancer patients has very positive effects on depression and quality of life and positively affects the mental health of individuals.

Mindfulness temelli stres azaltma, depresyon, kanser, yaşam kalitesi, meta analiz, Mindfulness-based stress reduction, depression, cancer, quality of life, meta-analysis

ÇÖZÜM ODAKLI TERAPİNİN BİREYLERDEKİ DEPRESYON VE ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİSİ: BİR META-ANALİZ ÇALIŞMASI

Esma ÖZMAYA[1], Sevda UZUN[2]

[1]*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Karaman, Türkiye*

[2]*Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane, Türkiye*

Amaç: Bu çalışma, çözüm odaklı terapinin bireylerdeki depresyon ve anksiyete üzerine etkisini ortaya koymak amacı ile yapılmıştır.

Materyal-metod: Çalışmadaki taramalar Ocak-Mayıs 2023'de PubMed, Web of Scıence, Science Direct, Google Akademik ve YÖK Tez Merkezi veri tabanları aracılığıyla yapılmıştır. Meta analize 8 araştırma alınmıştır.

Bulgular: Bu meta analizde çözüm odaklı terapi yaklaşımının bireylerdeki depresyon (SMD: -1,406, %95 CI: -2,415 - 0,396; Z= -2,729, p = 0.006, I2= %81,393) ve kaygı (SMD: -1,375, %95 CI: -1,944 -0,807; Z= -4,742, p = 0.000, I2= %84,033) üzerinde etkin olduğu belirlenmiştir.

Sonuç: Çözüm odaklı terapi depresyon ve anksiyete üzerinde etkisi üzerinde oldukça olumlu etkiler yaratmakta ve bireylerin ruh sağlığını olumlu yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Çözüm odaklı terapi, depresyon, anksiyete, meta analiz,

THE EFFECT OF SOLUTION-FOCUSED THERAPY ON DEPRESSION AND ANXIETY IN INDIVIDUALS: A META-ANALYSIS STUDY

Esma ÖZMAYA[1], Sevda UZUN[2]

[1]Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences, Karaman, TÜRKİYE

[2]Gümüşhane University, Gümüşhane, TÜRKİYE

Aim: This study was conducted to reveal the effect of solution-focused therapy on depression and anxiety in individuals.

Material-method: The searches in the study were made in January-May 2023 through PubMed, Web of Science, Science Direct, Google Scholar and YÖK Thesis Center databases. Eight studies were included in the meta-analysis.

Results: In this meta-analysis, the solution-focused therapy approach was used for depression (SMD: -1.406, 95% CI: -2.415 - 0.396; Z= -2,729, p = 0.006, I2= 81.393) and anxiety (SMD: -1.375, 95%). It was determined to be effective on CI: -1.944 -0.807, Z= -4.742, p = 0.000, I2= 84.033).

Conclusion: Solution-focused therapy has very positive effects on depression and anxiety and positively affects the mental health of individuals.

Keywords: Solution focused therapy, depression, anxiety, meta-analysis

KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN KADINLARIN AİLE İÇİ ZORLUKLARI: KALİTATİF ÇALIŞMA

Zekiye ÇETINKAYA DUMAN[1], Gülsüm Zekiye TUNCER[1], Ayşe SARI[2], Nuray TAŞKIN[3]

[1]Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Türkiye

[2]İzmir Demokrasi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye

[3]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye

Giriş: Aile bir sistem olarak ele alındığında ruhsal hastalığı olan bireyler aile içinde olan tüm süreçlerden ve koşullardan etkilenebilmektedir. Kronik ruhsal hastalığı olan kadınlar da kadının aile içerisinde ve toplumdaki yeri toplumsal cinsiyet rolleri ve cinsiyet eşitsizliği gibi birçok faktörden etkilenmektedir. Ancak kronik ruhsal bozukluğu olan kadınların aile içi zorluk, yaşantı ve deneyimlerini keşfetmek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı; bir toplum ruh sağlığı merkezinden takip edilen kronik ruhsal bozukluk tanılı kadınların aile içi yaşadığı zorluklarının belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma niteliksel araştırma yöntemlerinden tanımlayıcı kalitatif araştırma tasarımındadır. Araştırmaya TRSM'den takip edilen ve örnekleme dahil edilme kriterlerini karşılayan kronik ruhsal bozukluk tanılı kadınlar dahil edilmiştir. Veri toplama süreci kronik ruhsal bozukluğu olan 21 kadın katılımcı ile görüşmeler sonlandırılmıştır. Her bir katılımcı ile bir kere görüşme yapılmıştır. Veriler derinlemesine bireysel görüşme yöntemi ile toplanmış olup verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Verilerin analizi sonucunda kronik ruhsal bozukluk tanılı kadınların aile içerisinde yaşamış oldukları güçlüklere ilişkin dört ana tema elde edilmiştir. Bu temalar; "aile içi şiddet", "ailenin anlamı", "damgalanma" ve "başetme stratejileri"dir. Kadınlar aile içerisinde fiziksel şiddet başta olmak üzere psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet türlerine maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Bazı katılımcılar ailenin anlamını "emek vermek, dayanışma, sevgi, saygı, birliktelik" gibi olumlu bakış açıları ile tanımlarken bazı katılımcılar açısından ailenin anlamı "yara, normal bir ailenin olmaması, zor bir süreç, ailenin yokluğu" olarak ifade edilmiştir. Kronik ruhsal hastalık tanılı bir birey olarak kadınlardan bazıları hem aile tarafından damgalanmakta hem de içselleştirilmiş damgalama yaşamaktadır. Ruhsal hastalık tanılı

kadınlar duygu odaklı, sorun odaklı ve uyumsuz başetme stratejiler ile yaşamış oldukları güçlüklerle başettiklerini belirtmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç: Kronik ruhsal hastalık tanılı kadın bireylerin ruhsal hastalık sürecinin getirmiş olduğu güçlüklerin yanı sıra toplumsal cinsiyet rollerinin getirmiş olduğu toplumda kadın olmanın da birçok güçlüğünü deneyimledikleri sonucuna varılmıştır. Kronik ruhsal bozukluk, kadınların yaşamı boyunca kendi başlarına ve aileleri ile birlikte mücadele ettikleri zorlu ve uzun bir süreçtir. Bu süreç kadın ve aile için stres verici, yorucu ve yıpratıcı bir etki zincirinden oluşur. Aileler bu süreçle nasıl başedebileceklerini bilmediklerinde kadınlar için bu yük giderek artmaktadır.

INTRA-FAMILY DIFFICULTIES OF WOMEN WITH CHRONIC MENTAL DISORDERS: A QUALITATIVE STUDY

Zekiye ÇETINKAYA DUMAN[1], Gülsüm Zekiye TUNCER[1], Ayşe SARI[2], Nuray TAŞKIN[3]

[1]Dokuz Eylül University Faculty of Nursing, Izmir, TÜRKİYE

[2]Izmir Democracy University, Faculty of Health Sciences, Izmir, TÜRKİYE

[3]İzmir Katip Çelebi University Atatürk Training and Research Hospital, Izmir, TÜRKİYE

Introduction: When the family is considered as a system, individuals with mental illness can be affected by all processes and conditions in the family. Women with chronic mental illness are also affected by many factors such as women's place in the family and society, gender roles and gender inequality. However, more research is needed to explore the family difficulties, experiences and experiences of women with chronic mental disorders.

Purpose: The aim of this study is to determine the domestic difficulties experienced by women with a diagnosis of chronic mental disorder followed from a community mental health center.

Methods: The study is in descriptive qualitative research design, one of the qualitative research methods. Women with a diagnosis of chronic mental disorder followed by TRSM and meeting the inclusion criteria were included in the study. Interviews with 21 female participants who had chronic mental disorders during the data collection process were terminated. Each participant was interviewed once. The data were collected by in-depth individual interview method and the content analysis method was used in the evaluation of the data.

Results: As a result of the analysis of the data, four main themes related to the difficulties experienced in the family of women with chronic mental disorder were obtained. These themes are; "domestic violence", "the meaning of the family", "stigma" and "coping strategies". Women stated that they were exposed to psychological, economic and sexual violence, especially physical violence in the family. While some participants defined the meaning of family with positive perspectives such as "to work, solidarity, love, respect, togetherness", for some participants, the meaning of family was expressed as "wound, absence of a normal family, a difficult process, absence of family". As an individual with a chronic mental illness, some of the women are both stigmatized by the family and experience internalized stigma. Women with a diagnosis of mental illness stated that they coped with the difficulties they experienced with emotion-focused, problem-focused and maladaptive coping strategies.

Discussion and Conclusions: It has been concluded that female individuals with a diagnosis of chronic mental illness experience many difficulties of being a woman in the society brought about by their gender roles as well as the difficulties brought by the process of mental illness. Chronic mental disorder is a long and difficult process that women struggle with on their own and with their families throughout their lives. This process consists of a chain of effects that are stressful, tiring and wearisome for the woman and the family. This burden increases for women when families do not know how to cope with this process.

Keywords: kronik ruhsal bozukluk, toplum ruh sağlığı, kadın, aile içi zorluklar

ADLİ MERCİLERE YANSIYAN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI OLGULARINDA ERGEN PERSPEKTİFİNDEN AİLE ALGISININ DEĞERLENDİRİLMESİ: NİTEL ÇALIŞMA

Nurten Gülsüm BAYRAK[1], Sevda UZUN[2]

[1]*Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi , Giresun, Türkiye*

[2]*Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gümüşhane, Türkiye*

Amaç: Bu çalışmada, adli mercilere yansıyan çocuk cinsel istismarı olgularında ergen perspektifinden aile algısının nitel yaklaşım kullanarak değerlendirmek amaçlanmıştır.

Materyal-Metod: Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada Türkiye'nin kuzeyindeki bir şehirde yaşayan nitelikli cinsel istismara maruz kalmış 15 çocuk ile yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Örneklem grubuna ulaşmak için amaçlama örnekleme yöntemlerinden ölçüt örneklem yöntemi kullanılmıştır. Veri doygunluğu sağlanana kadar görüşmelere devam edilmiştir. Tüm görüşmeler ses kaydına alınmış ve daha sonra yazıya dökülmüştür. Araştırmanın verileri tematik analiz kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışma COREQ kontrol listesine göre yapılmış ve raporlanmıştır.

Bulgular: Verilerin analizinde beş kategori (aile içi ilişkilere yönelik düşünceler, cinsel istismar ve aile ile ilişkisi, ailede değişmesi veya düzelmesi istenen durumlar) sekiz alt tema (anne, baba, kardeşler, doğrudan, dolaylı, bilişsel boyut, duygusal boyut ve davranışsal boyut) saptanmıştır.

Sonuç: Çalışma sonucunda çocukların cinsel istismar durumundan ruhsal olarak oldukça olumsuz etkilendiği saptanmıştır. Bu çalışma çocukların nitelikli cinsel istismar olgusunda aile kavramının bütün boyutlarıyla çok önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

EVALUATION OF FAMILY PERCEPTION FROM ADOLESCENT PERSPECTIVE IN CHILD SEXUAL ABUSE FACTS REFLECTED TO LEGAL AUTHORITIES: A QUALITATIVE STUDY

Nurten Gülsüm BAYRAK[1], Sevda UZUN[2]

[1]Giresun University Faculty of Health Sciences , Giresun, TÜRKİYE

[2]Gümüşhane University, Faculty of Health Sciences, Gümüşhane, TÜRKİYE

Objective: In this study, it was aimed to evaluate the perception of family from the perspective of adolescents in cases of child sexual abuse reported to the judicial authorities by using a qualitative approach.

Material-Method: In this study, in which the qualitative research method was used, semi-structured in-depth interviews were conducted with 15 children who were exposed to sexual abuse living in a city in the north of TÜRKİYE. In order to reach the sample group, the criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used. Negotiations continued until data saturation was achieved. All interviews were audio recorded and later transcribed. The data of the research were evaluated using thematic analysis. The study was conducted and reported according to the COREQ checklist. Results: In the analysis of the data, five categories (thoughts about family relations, sexual abuse and relations with the family, situations that are desired to change or improve in the family) and eight sub-themes (mother, father, siblings, direct, indirect, cognitive dimension, emotional dimension and behavioral dimension)

Conclusion: As a result of the study, it was determined that the children were psychologically affected negatively by the sexual abuse situation. This study reveals that the concept of family with all its dimensions is very important in the case of child sexual abuse.

Keywords: Sexual abuse, child mental health, family perception, qualitative study

TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZLERİNDE Kİ ŞİZOFRENİ TANILI HASTALARIN ALDIKLARI RUHSAL TOPLUMSAL BECERİ EĞİTİMİNİN (RUTBE) HASTANIN YAŞAM KALİTESİ, TOPLUMSAL İŞLEVSELLİĞİ VE TEDAVİ UYUMUNA ETKİSİ

Aygül KANALICI[1], Nurgül ÖZDEMIR[1]

[1]*Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, GAZİANTEP, Türkiye*

Giriş: Yaşam kalitesi, toplumsal işlevsellik ve tedavi uyumu düzeylerindeki bozukluklar şizofreninin temel sorunları arasında yer almaktadır. Bu sorunların çözümünde şizofrenik bozukluğu olan bireylere ilaç tedavisinin yanında eğitim programları da uygulanmaktadır (1). Bu eğitimlerden birisi olan Ruhsal Toplumsal Beceri Eğitiminin içerdiği beceri alanlarının sistematik olarak uygulanması; bireylerin yaşamını kaliteli hale getirmesi, yaşadığı topluma uyumunu kolaylaştırması ve tedaviye uyumunu arttırması açısından büyük öneme sahip olduğu düşünülmektedir.

Amaç: Bu araştırma, Toplum Ruh Sağlığı Merkezlerindeki (TRSM) şizofreni tanılı hastaların aldıkları RUTBE eğitiminin hastanın yaşam kalitesi, toplumsal işlevselliği ve tedavi uyumuna etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırma ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel bir araştırma olarak yürütüldü. Araştırmanın evrenini Gaziantep Üniversitesi Şahinbey Araştırma Ve Uygulama Hastanesi Toplum Ruh Sağlığı Merkezine başvuran DSM- V tanı ölçütlerine göre şizofreni tanılı 30 deney 30 kontrol grubundan oluşan toplam 60 hasta oluşturdu. Araştırmanın etik kurul izni (2022/317), kurum izni ve hastalardan Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu alındı. RUTBE haftada 3 kez 30-45`er dakikalık 24 oturum halinde grup eğitimi şeklinde uygulandı. Oturumlar 2 ayda tamamlandı. Veriler 20 Aralık 2022 ve 20 Haziran 2023 tarihleri arasında toplandı. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği (WHOQOL-BREF-TR), Morisky Tedavi Uyum Ölçeği (MTUÖ) ve Toplumsal İşlevselliğin Değerlendirilmesi Ölçeği (TİDÖ) kullanıldı. Veriler yüz yüze görüşme yöntemiyle yapıldı. Analizler SPSS 22.0 programı yardımıyla gerçekleştirilmiştir. $p<0,05$ anlamlılık seviyesi seçildi.

Bulgular: Çalışmaya katılan deney grubunun; yaş ortalaması 42,63 ± 9,02, %86,67`si erkek, %46,67`si bekar, %43,33`ü ilkokul mezunu, %90`ının herhangi bir işte çalışmadığı belirlendi.

Kontrol grubunda ise yaş ortalaması 45,07 ± 9,32, %76,67`si erkek, % 46,67`si bekar, %46,67`si ilkokul mezunu, %100`ünün herhangi bir işte çalışmadığı belirlendi. Deney ve kontrol gruplarının sosyo-demografik değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı belirlendi.($p>0,05$)

Deney grubunda; Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği, Morisky Tedavi Uyum Ölçeği ve Toplumsal İşlevselliği Değerlendirilme Ölçeği puan ortalamalarının ön test ve son test arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptandı.($p<0,05$) Kontrol grubunda ise ön test ve son test arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlendi.($p>0,05$)

Tartışma ve Sonuç: Ruhsal Toplumsal Beceri Eğitiminin şizofreni hastalarının yaşam kalitesi, tedavi uyumu ve toplumsal işlevselliklerine olumlu yönde etkisi olduğu belirlendi. Toplum ruh sağlığı merkezlerinde şizofreni hastalarında Ruhsal Toplumsal Beceri Eğitiminin yaygınlaştırılmasının ve sürekliliğinin sağlanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Ruhsal Toplumsal Beceri Eğitimi, Yaşam Kalitesi, Tedavi Uyumu, Psikiyatri Hemşireliği

Kaynaklar

1- Yıldız M. Ruhsal Toplumsal Beceri Eğitimi Eğitici El Kitabı. 2.baskı. İzmit: Umuttepe Yayınları, 2019: s. 7-25.

THE EFFECT OF MENTAL SOCIAL SKILLS TRAINING RECEIVED BY PATIENTS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA IN COMMUNITY MENTAL HEALTH CENTRES ON THE PATIENT'S QUALITY OF LIFE, SOCIAL FUNCTIONING AND TREATMENT COMPLIANCE

Aygül KANALICI[1], Nurgül ÖZDEMIR[2]

[1]Gaziantep University Institute of Health Sciences, GAZİANTEP, TÜRKİYE

Introduction: Disorders in quality of life, social functioning, and treatment compliance are among the main problems of schizophrenia. In order to solve these problems, training programmes are applied to individuals diagnosed with schizophrenic disorder in addition to drug treatment (1). Systematic implementation of the skill areas included in the Mental Social Skills Training, which is one of these training programs, is considered to be of great importance in terms of improving the quality of life of individuals, facilitating their adaptation to the society they live in and increasing their treatment compliance (overall integration into the treatment process).

Purpose: This study aims to determine the effects of MSST received by patients diagnosed with schizophrenia in Community Mental Health Centres (CMHC) on the patient's quality of life, social functioning, and treatment compliance.

Materials and Method: The study was carried out as a quasi-experimental research with pretest - posttest control groups. The population of the study consisted of a total of 60 patients consisting of 30 experimental and 30 control groups, who were diagnosed with schizophrenia according to DSM-V Diagnostic Criteria and who applied to Gaziantep University Şahinbey Research and Application Hospital Community Mental Health Centre. For the study, the necessary Ethics Committee Permit (2022/317) and an Institutional Permit were obtained from competent authorities; and, Informed Voluntary Consent Forms were submitted by the patients. MSST was implemented in the form of group training in 24 sessions lasting 30-45 minutes 3 times a week. These sessions were completed in 2 months. Data were collected between the dates of 20 December 2022 and 20 June 2023. In the collection of data, Personal Information Forms, World Health Organisation Quality of Life Questionnaires (WHOQOL-BREF-TR), Morisky Treatment Compliance Questionnaires (MTCQ) and Social Functioning Assessment Questionnaires (SFAQ) were used. Data were collected through face-to-face interviews. Analyses were conducted by using SPSS 22.0 Software. $p<0.05$ significance level was chosen.

Results: The average age of the experimental group was 42.63 ± 9.02 years, 86.67% of them were male, 46.67% of them were single, 43.33% of them were primary school graduates, and 90% of them were not employed.

In the Control Group, the average age was 45.07 ± 9.32 years, 76.67% of them were male, 46.67% were single, 46.67% were primary school graduates, and 100% of them were unemployed. It was determined that there was no statistically significant difference between the Experimental Group and the Control Group according to their socio-demographic variables. ($p>0,05$)
In the Experimental Group, there were statistically significant differences between the average scores obtained in the pre-tests and post-tests of the World Health Organisation Quality of Life Scale, Morisky Treatment Compliance Scale and Social Functioning Assessment Scale. ($p<0,05$)

In the Control Group, it was determined that there were not any statistically significant differences between the pre-tests and post-tests. ($p>0,05$)

Discussion and Conclusion: It is determined that Psychosocial Skills Training has a positive effect on the Quality of Life, Treatment Compliance and Social Functioning of patients, who are suffering from schizophrenia. In Community Mental Health Centres, it is recommended to ensure the dissemination and continuity of Psychosocial Skills Training in patients suffering from schizophrenia.

Keywords: Schizophrenia, Psychosocial Skills Training, Quality of Life, Treatment Compliance, Psychiatric Nursing

REFERENCES

Yıldız M. Ruhsal Toplumsal Beceri Eğitimi Eğitici El Kitabı. 2.baskı. İzmit: Umuttepe Yayınları, 2019: s. 7-25.

BİR OTOMOTİV FABRİKASI ÇALIŞANLARINDA STRES VE TÜKENMİŞLİK

Şebnem KURT[1], Sevinç MERSİN[2]

[1]*Sango Otomotiv A.Ş., Kocaeli, Türkiye*

[2]*Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye*

Giriş

Stres, bireylerde yorgunluk, öfke ve kaygıya neden olan önemli bir faktördür. Özellikle, iş yaşamında çalışanların yaşadığı stres, onların fiziksel ve ruhsal olarak olumsuz etkilenmelerine, böylece tükenmişlik başta olmak üzere birçok soruna neden olabilir.

Amaç

Bu araştırmada, fabrika çalışanlarında stres ve tükenmişlik arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç Ve Yöntem

Tanımlayıcı bir nitelikte olan bu araştırma, Türkiye'de bir otomotiv fabrikasında Nisan–Temmuz 2021 tarihleri arasında 306 çalışanla yürütülmüştür.

Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Algılanan Stres Ölçeği ve Tükenmişlik Ölçeği-Kısa Versiyon kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, sayı-yüzdelik hesaplamaları ve non-parametrik testler kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan 306 çalışanın çoğunluğu erkek olup (% 97.1), Yaş ortalamaları 33.29±6.35 olarak belirlenmiştir. Çalışanların % 95.4'ü üretim-işçi, % 4.6'sı ofis çalışanı/memurdur.

Katılımcıların, Algılanan Stres Ölçeği ile Tükenmişlik Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak pozitif anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Ayrıca, katılımcıların yaş gruplarına göre, Algılanan Stres Ölçeği ve Tükenmişlik Ölçeği puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir ($p<0.05$). Evli katılımcıların ve çocuk sahibi olan katılımcıların puanları istatistiksel olarak anlamlı olup, Algılanan Stres Ölçeği ve Tükenmişlik Ölçeği puanları bekar ve çocuk sahibi olmayanlara göre daha yüksektir ($p<0.05$). Çalışma süresine

göre çalışanların, Algılanan Stres Ölçeği ve Tükenmişlik Ölçeği puanlarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0.05$).

Tartişma Ve Sonuç

Araştırmadan elde edilen sonuçlar, çalışanların stres düzeylerinin arttıkça tükenmişlik düzeylerinin de arttığını göstermektedir. Bu nedenle iş yeri hemşirelerinin, çalışanların stres ve tükenmişliklerini azaltmaya yönelik hemşirelik girişimleri planlamaları, uygulamaları ve sonuçlarını ele almaları gerekmektedir.

STRESS AND BURNOUT IN EMPLOYEES OF AN AUTOMOTIVE FACTORY

Şebnem KURT[1], Sevinç MERSİN[2]

[1]Sango Otomotiv A.S., Kocaeli, TÜRKİYE

[2]Bilecik Şeyh Edebali University, Bilecik, TÜRKİYE

Introduction

Stress is an important factor that causes fatigue, anger and anxiety in individuals. In particular, the stress experienced by employees in business life can cause them to be adversely affected physically and mentally, so it causes many problems, especially burnout.

Objective

In this research, it was aimed to determine the relationship between stress and burnout in factory workers.

Materials And Methods

This descriptive research was conducted in an automotive factory in TÜRKİYE with 306 workers between April and July 2021.

Data were collected using Personal Information Form, Perceived Stress Scale and Burnout Scale-Short Version. In the evaluation of the data, number-percentage calculations and non-parametric tests were used.

Results

The majority of the 306 workers participating in the study were male (% 97.1) and their average age was determined as 33.29±6.35. %95.4 of the employees are production workers and %4.6 are office workers/officers.

A statistically positive and significant correlation was found between the participants' Perceived Stress Scale and Burnout Scale scores ($p<0.05$). In addition, a statistically significant difference was determined in the Perceived Stress Scale and Burnout Scale scores according to the age groups of the participants ($p<0.05$). The scores of the married participants and those who have children are statistically significant and the Perceived Stress Scale and Burnout Scale

scores are higher than those of single and non-children ($p<0.05$). It was determined that the Perceived Stress Scale and Burnout Scale scores of the employees showed statistically significant differences according to the working time ($p<0.05$).

Discussion And Conclusion

The results obtained from the research show that as the stress levels of the workers increase, the burnout levels also increase. Therefore, workplace nurses need to plan, implement and deal with nursing interventions aimed at reducing the stress and burnout of workers.

Keywords: Worker, Perceived Stress, Burnout

TÜRK KANSER HASTALARINDA BEDEN SAYGISI VE CİNSEL YAŞAM: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Rukiye BURUCU, Tuba KORKMAZ ASLAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir Kamil Akkanat SBF, Konya, Türkiye

Amaç: Çalışmanın amacı; kanser hastalarının beden saygısı ve cinsel yaşantısına etki eden faktörlerin ve aradaki ilişkinin belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı bir araştırmadır. Veriler, Kasım 2022-Ocak 2023 tarihleri arasında bir tıp fakültesinin onkoloji kliniğinde yüz yüze toplanmıştır. Araştırma için etik kurul izni, uygulama izni ve katılımcı onamı alınmıştır. Verilerin toplanmasında; sosyodemografik bilgi formu, Beden Saygısı Ölçeği, Arizona Cinsel Yaşantılar Ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcı sayısı 103, yaş ortalaması 54,720±9,397, çocuk sayısı 2,83±1,815, tanı alma süresi 3,18±2,195, beden kütle indeksi 25,004±5,139, beden saygısı ölçek puanı 39,068±11,970, cinsel yaşam ölçek puanı 18,349±6,371'dir. Bireylerin beden saygısı ve cinsel yaşamları alt boyutta birbirini etkilemektedir.

Sonuç: Kanser hastalarının beden saygıları ortalamanın altında, cinsel yaşantı puanları ise kesme noktasının üzerindedir. Beden saygısını; kansere bağlı kilo vermek, ödemin olması ve kateterin varlığı etkilemektedir. Cinsel yaşam; cinsiyet, beden kütle indeksi ve kanserin evresinden etkilenmektedir. Bireylerin beden saygısı ve cinsel yaşamları arasında ilişki tespit edilmemiştir.

Öneriler: Onkoloji hemşiresinin hastalarını beden saygıları ve cinsel yaşamları yönünden değerlendirmesi, bütünleyici bakım kapsamında hastaların eşlerinin de değerlendirmeye dahil etmesi, gerekiyorsa psikiyatri hemşiresinin katkısının alınması önerilebilir.

BODY ESTEEM AND SEX LIFE IN TURKISH PATIENTS WITH CANCER: A CROSS-SECTIONAL STUDY

Rukiye BURUCU, Tuba KORKMAZ ASLAN

Necmettin Erbakan University Seydişehir Kamil Akkanat SBF, Konya, TÜRKİYE

Objective: The aim of the study was to determine the factors affecting body esteem and sexual life of cancer patients and the relationship between them.

Methods: This descriptive, cross-sectional, and correlational study was conducted between November 2022 and January 2023. The sample consisted of 103 patients treated in the oncology unit of a faculty of medicine. The data were collected face-to-face using a personal information form, the Body-Esteem Scale (BES), and the Arizona Sexual Experiences Scale (ASEX).

Results: Participants had a mean age of 54.720±9.397 years. They had more than two children on average (2.83 ± 1.815). They had a mean diagnosis time of 3.18±2.195 and a body mass index (BMI) of 25.004±5.139. They had mean BES and ASEX scores of 39.068±11.970 and 18.349±6.371, respectively. There was a positive correlation between BES and ASEX scores. Patients with cancer have a mean BES score below the average and a mean ASEX score above the cut-off point.

Conclusion: Their body esteem is affected by cancer-related weight loss and edema and catheters. Their sex life is affected by gender, BMI, and cancer stage. There is no relationship between their body esteem and their sex lives. Oncology nurses should evaluate the body image and sexual life of their patients, take a holistic approach in the evaluation and get support from a psychiatric nurse if necessary.

Keywords: Cancer patient, body esteem, sex life

EVİNDE VE HUZUREVİNDE YAŞAYAN YAŞLI BİREYLERİN MANEVİYAT DÜZEYLERİ İLE MUTLULUK VE YAŞAM DOYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ahmet ÇAPAR[1], Döndü ÇUHADAR[2]

[1]*Osmaniye Korkut Ata Üniveristesi, Osmaniye, Türkiye*

[2]*Gaziantep Üniversitesi , Gaziantep, Türkiye*

Giriş: Ev ortamı kişinin, kendini güvende hissettiği, anıları ile yaşadığı bir ortamken, huzurevi kişin sağlık durumunun ve farklı birçok alanda kişinin kontrol altında olduğu, kişinin çevre denetiminin azaldığı ve kişinin farklı kültürdeki insanlarla birlikte yaşamak zorunda kaldığı bir ortamdır. Huzurevine yerleşme, yaşlı birey tarafından aileden uzaklaştırılma ve istenmeme olarak algılanarak hayata karşı bakışını ve beklentilerini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu durum yaşlı bireylerin yaşam doyumu ve mutluluk düzeylerini olumsuz etkilemektedir. Maneviyat, yaşlı bireylerin yaşadığı bu zorluklarla baş etmede yardımcı bir araç olabilmektedir.

Amaç: Bu araştırma, evinde ve huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin maneviyat düzeyleri ile mutluluk ve yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla kesitsel-tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini Osmaniye il merkezinde bir huzurevinde yaşayan 89 yaşlı birey ve aynı ilde bir Aile Sağlık Merkezinde takip edilen 375 yaşlı birey oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini, 67 huzurevinde yaşayan birey ve 72 evinde yaşayan birey olarak toplam 139 yaşlı birey oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, ‘‘Kişisel Bilgi Formu, Maneviyat Ölçeği, Yaşam Doyum Ölçeği ve Öznel Mutluluk Ölçeği’’ kullanılarak yüz yüze görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Verilerin analizi SPSS 22 paket programında yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik dağılım, ortalama, independent samples testi, Kruskal-Wallis testi ile Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. İstatistik anlamlılık seviyesi $p<0.05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Evinde yaşayan yaşlı bireylerin maneviyat ölçeği toplam puan ortalamasının (28.63±2.31), huzurevinde yaşayan yaşlılardan (25.91±5.69) anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Evinde yaşayan yaşlı bireylerin yaşam doyum ve öznel mutluluk düzeylerinin huzurevinde yaşayan bireylere göre anlamlı olmasa da daha yüksek olduğu saptanmıştır. Evinde yaşayan yaşlı bireylerin maneviyat düzeyleri ile yaşam doyumları ve

öznel mutlulukları arasında, huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerinde öznel mutluluk düzeyleri ile yaşam doyumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Evinde yaşayan yaşlı bireylerin, maneviyat düzeyleri, yaşam doyumları ve öznel mutluluk düzeylerinin huzurevinde yaşayan bireylere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Maneviyat, bireylerin hayata bakış açılarında ve hayatın anlamını bulmalarında önemli bir kavramdır. Yaşlı bireylerin mutluluk düzeylerinin ve yaşam doyumlarının artmasında bu boyutun güçlendirilmesi önemlidir. Bunun için hemşirelerin bütüncül hemşirelik bakımının bir yönünü oluşturan manevi bakım becerilerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

ELDERLY INDIVIDUALS LIVING IN HOME AND NURSING HOME WITH LEVELS OF SPIRITUALITY THE RELATIONSHIP BETWEEN HAPPINESS AND LIFE SATISFIED

Ahmet ÇAPAR[1], Döndü ÇUHADAR[2]

[1]Osmaniye Korkut Ata Univeristesi, Osmaniye, TÜRKİYE

[2]Gaziantep University , Gaziantep, TÜRKİYE

Introduction: While the home environment is an environment where a person feels safe and lives with his/her memories, a nursing home is an environment where the person's health status and many different areas are under control, where the person's environmental control is reduced and where he/she has to live with people from different cultures. Moving to a nursing home may be perceived by the elderly individual as being removed from home and being unwanted, which may negatively affect his or her outlook on life and expectations. This situation negatively affects the life satisfaction and happiness levels of elderly individuals. Spirituality is a helpful tool in coping with these difficulties experienced by older individuals. Purpose: This research was carried out as a cross-sectional-descriptive study in order to evaluate the relationship between the spirituality levels, happiness and life satisfaction of elderly individuals living at home and in a nursing home.

Materials and Methods: The population of the study consisted of 89 elderly individuals living in a nursing home in Osmaniye city center and 375 elderly individuals followed in a Family Health Center in the same province. The sample of the study consisted of 139 elderly individuals over the age of 65 who were followed up in a nursing home and Family Health Center in Osmaniye. The data of the study were collected by face-to-face interview technique using the "Personal Information Form, Spirituality Scale, Life Satisfaction Scale and Subjective Happiness Scale". Data analysis was done in SPSS 22 package program. Percentage distribution, mean, Independent samples test, Kruskal-Wallis test and Pearson correlation analysis were used to evaluate the data. The statistical significance level was taken as $p<0.05$.

Results: The average spirituality scale total score of the elderly living at home (28.63±2.31) was found to be significantly higher than the elderly living in a nursing home (25.91±5.69) ($p<0.05$). It was determined that the life satisfaction and subjective happiness levels of the elderly individuals living at home were higher than those living in a nursing home, although it was not significant. It was determined that there is a significant relationship between the spirituality levels and life satisfaction and subjective happiness of the elderly individuals living

at home, and between the subjective happiness levels and life satisfactions of the elderly individuals living in nursing homes ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: It has been determined that the spirituality levels, life satisfaction and subjective happiness levels of elderly individuals living at home are higher than those of individuals living in a nursing home. Spirituality is an important concept in individuals' perspectives on life and in finding the meaning of life. It is important to strengthen this dimension in increasing the happiness levels and life satisfaction of elderly individuals. For this, nurses need to develop spiritual care skills, which form an aspect of holistic nursing care.

Keywords: Nursing home, Spirituality, Life satisfaction, Happiness

YAŞAM SONUNA YAKLAŞAN BİREYLERE BAKIM VEREN HEMŞİRELERİN PERSPEKTİFİNDEN YAS VE ÖLÜME İLİŞKİN DENEYİMLER: NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Yeliz YELEN AKPINAR[1], Fulya Çiğdem DÖNMEZ[2], Nesrin AŞTI[3]

[1]Çorum İl Sağlık Müdürlüğü, Çorum, Türkiye

[2]Muğla Sıtkı KOÇMAN Üniversitesi, Fathiye, Türkiye

[3]Demiroğlu Bilim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Giriş ve Amaç: Yaşamı tehdit eden hastalığı olan hastaların kişi merkezli saygın bakım kalitesini arttırmak için öncelikler bireylerin ihtiyaçlarının ve onların yaşam deneyimlerinin saptanmasının önemli olduğu bilinmektedir (Giles, 2019; Dönmez ve Johnston, 2020; Şahin ve Demirkıran, 2022; Bloomer; 2022; Zhang ve ark., 2022). Bu nitel çalışma, yaşam sonuna yaklaşan bireylere bakım veren hemşirelerin perspektifinden yas ve ölüme ilişkin deneyimleri saptamayı amaçlamıştır.

Yöntem ve Gereçler : Nitel araştırma deseninde yürütülen çalışmanın evrenini; bir eğitim ve araştırma hastanesinde 28 Aralık - 29 Ocak 2021 tarihleri ararsında yoğun bakım, onkoloji ve palyatif kliniklerinde çalışan hemşireler oluşturmuştur (N=70). Araştırmanın örneklemini ise; bu kliniklerde çalışan örneklem seçim kriterleine uyan hemşireler oluşturmuş (N=15). Kurum izni ve Etik Kurul izni alınmasının ardından bulgular yarı yapılandırılmış, derinlemesine bireysel görüşme yoluyla ses kayıtları yapılarak toplanmış, tematik analiz yöntemi ile N-Vivo12 programı kullanılarak yapılmıştır. Ayrıca raporlamada COREQ listesi kullanılmıştır (Tong ve ark., 2007).

Bulgular: Bu çalışmaya katılan 15 hemşirenin Çalışmaya katılan hemşirelerin % 53,3 evlidir. Hemşirelerin yaş ortalamsı 32,13±7,07, olup ortalama 16 yıl ve üstü çalışma deneyimine sahiptirler. 4 ana tema ve 13 alt tema ortaya çıkmıştır. Bu temalar: Yaşam Sonu Bakım İhtiyaçları (Alt temalar :Destek Sistemleri, Ölüm Yeri Tercihi, Bilgilendirme, Spirütüel İhtiyaçlar); ölüme ilişkin tepkiler (Alt Temalar: İnkar, Öfke, Suçlama,Kabullenme); hemşirelik bakımında yaşanan zorluklar (Alt Temalar: Sürekli İstekte Bulunan Birey, Ölüme İlişkin Konuşmada Zorluklar, Hemşirenin Ölüm Kaygılarının Yarattığı Zorluklar); hemşirlik bakımında kolaylaştırıcılar (Alt Temalar: Terapötik İletişim, Ölümün Kabulü).

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda; hemşirelerin çoğunluğu yaşam sonu bakım ihtiyaçlarında hastalar için ölüm yeri tercihini vurgulamıştır. Bireylerin hastanede ölmek istemediklerini ve kendilerini iyi ve huzurlu hissettikleri ev ortamında ölmek istediklerini ifade etmişlerdir. Hemşrenin yaşamının son zamanlarını mümkün olduğunca rahat geçirmesine odaklanan bir bakım startejisi planlaması çok önemlidir (Meller ve ark., 2019; Donesky ve ark.2020). Çalışmamızda hemşireler, ölüme yaklaşan hasta ve onların ailelerinde inkar, suçlama, öfke ve kabullenme tepkilerini gördüklerini ifade etmişlerdir (Kübler- Ross;1997; Malpas ve Solomon,2017; Khalaf ve ark.,2017) Araştırma sonuçlarımızda hemşirelik bakımında yaşanan güçlüklerden birinin de "sürekli istekte bulunan birey" olduğu sağtanmıştır. Ölüm sürecinde hasta ve ailesinin isteklerinin belirlenmesi ve bu doğrultuda ihtayaçların giderilmesi gerekmektedir (Giles ve ark.,2019). Çalışmamızda hemşirelerin ölüme ilişkin konuşmakta zorluk yaşadığı saptanmıştır. Ölüme ilişkin konuşurken ya da kötü haber verirken, güveni sürdürmek, belirsizliği azaltmak, gerçekçi olmayan beklentileri engellemek, hastanın uyumunu sağlamak için önemlidir (İlgili ve ark., 2019).

Bu çalışma ile ortaya çıkarılan (emerged) temaların; (i) hemşirelerin ölümcül hastaya ilişkin duygu ve tutumlarına ilişkin iç görülerini arttırmaya ve (ii) yaşam sonu bakımındaki kolaylaştırıcıları ve zorlukları belirlemeye yardımcı olması açısından önemlidir.

EXPERIENCES OF GRIEF AND DEATH FROM THE PERSPECTIVE OF NURSES CARING FOR INDIVIDUALS APPROACHING THE END OF LIFE : A QUALITATIVE STUDY

Yeliz YELEN AKPINAR[1], Fulya Çiğdem DÖNMEZ[2], Nesrin AŞTI[3]
[1]Çorum Provincial Health Directorate, Çorum, TÜRKİYE
[2]Muğla Sıtkı KOÇMAN University, Fathiye, TÜRKİYE
[3]Demiroglu Bilim University, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction and Purpose: It is known how important to determine the needs of individuals and their life experiences in order to provide a dignified and person-centered care of people with life-threatening diseases. This qualitative study aimed to determine the experiences of bereavement and death from the perspective of nurses caring for individuals approaching the end of life.

Methods and Materials: The universe of qualitative research design; clinics working in intensive care, oncology and palliative clinics were created in a training and research hospital between 28 December and 29 January 2021 (N = 70). The sample of the research is; The sample consisting of nurses working in these clinics who met the selection criteria (N = 15). After obtaining institutional permission and Ethics Committee permission, the findings were collected through semi-structured, in-depth individual interviews, voice recordings, and the thematic analysis method was used using the N-Vivo12 program. Additionally, the COREQ list was used in reporting (Tong et al., 2007).

Results: All of the 15 nurses participating in this study were women, with an average age of 35. Four main themes and 13 sub-themes were emerged. These themes are: End-of-Life Care Needs (Sub-themes: Support Systems, Place of Death Preference, Information, Spiritual Needs); attitudes to death (Sub-Themes: Denial, Anger, Blame, Acceptance); difficulties in nursing care (Sub-Themes: Persistent Desire, Difficulties in Talking About Death, Difficulties Caused by Nurse's Death Anxiety); facilitators in nursing care (Sub-Themes: Therapeutic Communication, Acceptance of Death).

Discussion and Conclusion: In our study; The majority of nurses emphasized the choice of place of death for patients in end-of-life care needs. They stated that individuals do not want to die in the hospital and that they want to die in a home environment where they feel good and peaceful. It is very important to plan a care strategy that focuses on making the nurse's last years of life as comfortable as possible (Meller et al., 2019; Donesky et al. 2020). In our study,

nurses stated that they saw denial, blame, anger and acceptance reactions in patients approaching death and their families (Kübler-Ross;1997; Malpas and Solomon,2017; Khalaf et al.,2017). Our research results show that one of the difficulties experienced in nursing care is "constant It has been established that the individual who made the request was During the death process, the wishes of the patient and his family must be determined and the needs must be met accordingly (Giles et al., 2019). In our study, it was found that nurses had difficulty talking about death. When talking about death or giving bad news, it is important to maintain trust, reduce uncertainty, prevent unrealistic expectations, and ensure patient compliance (İlgili et al., 2019).

Emerged themes with this study; (i) to increase nurses' insight into their feelings and attitudes towards the terminally ill in the clinical setting; It is important in terms of helping to(ii) identify the facilitators and challenges in end-of-life nursing care. In future studies, it is recommended to carry out studies with a wider socio-cultural dimension, including the individuals who are approaching death and their relatives in the sample.

İŞ YAŞAMINDA VE ÇALIŞANLARIN SAĞLIĞINDA PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN ROL VE SORUMLULUKLARI

Şebnem KURT[1], Sevinç MERSİN[2]
[1]*Sango Otomotiv A.Ş., Kocaeli, Türkiye*
[2]*Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye*

Giriş

Günümüzde, çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumak ve geliştirmek ve onların gelişimini arttırmak amacıyla farklı düzeylerde çalışmalar yapıldığı bilinmektedir. Bu çalışmaların amacı, çalışanların fiziksel ve ruhsal iyilik düzeylerini maksimum seviyeye çıkarmaktır. Bu nedenle, iş yerlerinde sağlık hizmetlerinin sunulmasında hemşirelerin istihdam edildiği görülmektedir. Bununla birlikte, verimliliğin ve iş performansının arttırılmasına yönelik iş sağlığı alanında psikiyatri hemşireleri aktif bir rol oynayabilirler.

Yaşamın önemli bir bölümü işte geçmektedir. İş yaşamının, birey ve toplum üzerinde ruh sağlığı yönünden önemli bir yeri olup, iş yaşamı ruhsal sağlığı tehdit edici birçok faktörü içerir. İş yaşamında, ruh sağlığı en az fiziksel sağlık kadar önemlidir. İş yaşamında, psikiyatri hemşireleri çalışanlar ile iyi bir iletişim kurarak, onların sorunlarını tanımlamalı ve sorunları önlemek için ihtiyaçlarını belirlemelidir. İş yerindeki çalışanların sorumluluklarını gözlemleyerek, çalışanların ruhsal sağlığını olumsuz etkileyen iş ve yönetim sorunlarının çözümünde rol oynamalıdırlar. Gerekli durumlarda, diğer kurumlar ile iş birliği yaparak çalışanların motivasyon düzeylerini arttırıcı ve zorluklarla baş etmede destekleyici roller üstlenmelidirler. Böylece, çalışanların ruh sağlığı için koruyucu, geliştirici ve güvenli bir çalışma ortamı yaratabilirler.

Amaç

Bu araştırmada, iş yaşamı ve çalışanların sağlığında psikiyatri hemşirelerinin rol ve sorumluluklarının tartışılması amaçlanmıştır.

Sonuç

Psikiyatri hemşirelerinin, çalışanların sağlığı ve iş yaşamındaki rollerine yönelik araştırmalar yapılması, psikiyatri hemşirelerinin iş yaşamında istihdamına ilişkin projeler yürütülmesi gerekmektedir. Ayrıca, psikiyatri hemşirelerinin iş yaşamı ve çalışan sağlığındaki rol ve sorumluluklarının yasalarla desteklenmesi önemli gözükmektedir.

ROLES AND RESPONSIBILITIES OF PSYCHIATRIC NURSES IN WORK LIFE AND HEALTH OF EMPLOYEES

Şebnem KURT[1], Sevinç MERSİN[2]
[1]Sango Otomotiv A.S., Kocaeli, TÜRKİYE
[2]Bilecik Şeyh Edebali University, Bilecik, TÜRKİYE

Introduction

Today, it is known that studies are carried out at different levels in order to protect and improve the health and safety of workers and to increase their development. The aim of these studies is to maximize the physical and mental well-being. For this reason, it is seen that nurses are employed in the provision of health services in workplaces. However, psychiatric nurses can play an active role in the field of bussiness in order to increase productivity and work performance.

An important part of life is spent at work. Business life has an important place on the individual and society in terms of mental health and business life includes many factors that threaten mental health. In business life, mental health is just as important as physical health. In business life, psychiatric nurses should establish good communication with workers, identify their problems and determine their needs to prevent problems. By observing the responsibilities of the workers in the workplace, they should play a role in the solution of business and management problems that negatively affect the mental health of the workers. When necessary, they should cooperate with other institutions and take on supporting roles in increasing the motivation levels of the workers and in coping with the diffuculties. Thus, they can create a protective, developing and safe working environment for the mental health of the workers.

Objective

In this research, it is aimed to discuss the roles and responsibilities of psychiatric nurses in bussiness life and workers' health.

Results

It is necessary to conduct researches on the roles of psychiatric nurses in workers' health and business life and carry projects on the employment of psychiatric nurses in business life. In addition, it seems important that the roles and responsibilities of psychiatric nurses in business life and workers' health should be supported by laws.

Keywords: Psikiyatri Hemşireliği, İş Yaşamı, Çalışan Sağlığı, Psychiatric Nursing, Business Life, Workers' Health

ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLAR VE EBEVEYNLERİNE VERİLEN KENDİNİ KORUMA BECERİLERİ EĞİTİMİNİN ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ"

Tuba ÇÖMEZ İKICAN[1], Leyla KÜÇÜK[2]
[1]İstanbul Üniversitesi, Fatih, Türkiye
[2]İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, Istanbul, Türkiye

Giriş: Engellilik, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre, "Sağlığın bozulması sonucu oluşan yetersizlik sebebiyle herhangi bir yeteneğin azalması ya da kaybedilmesi" olarak tanımlanmaktadır. Zihinsel engellilik ise, "kalıcı sekeller bırakabilen ve yaşam boyunca gözlem, bakım, tedavi, kontrol ve rehabilitasyon gerektiren engellilik türlerinden birisi" şeklinde tanımlanmaktadır (Taycan ve Coşkun, 2020; WHO, 2018).

Engellilik, toplumlarda farklı oranlarda görülmekte olup, 2023 yılı Dünya nüfus tahminlerinde, Dünya nüfusunun ortalama %16'sının (1 milyardan fazla insanın) ciddi bir engellilik yaşadığı düşünülmektedir (WHO, 2023). Ülkemizde ise, 2021 yılı Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) verilerine göre, 84 milyon 680 bin engelli bireyin olduğu saptanmıştır (Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni, 2023). Engellilik türlerine göre oranlar incelendiğinde ise, toplam engelli sayısı içerisinde %17,07 ile zihinsel engelliliğin, süreğen hastalıklara bağlı engellikten sonra ikinci sırada yer aldığı görülmektedir (Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni, 2023). Zihinsel engellilik; bireyi ve tüm aile üyelerini duygusal, davranışsal, sosyal ve ekonomik açılardan ciddi düzeyde etkilemekte ve sağlık durumunun bozulması açısından riskli bir gruba dönüştürmektedir (Martin, Lee ve Losh, 2017; Byrne, 2018). Özellikle cinsel istismar ve taciz vakaları, kendini koruma becerileri yaşına göre istenilen düzeyde gelişememiş olan zihinsel engelli çocuklar için oldukça büyük bir risk oluşturmaktadır (Euser, Alink, Tharner, van IJzendoorn ve Bakermans-Kranenburg, 2016; Byrne, 2018). Çocuk cinsel istismarı sıklıkla gizli tutulan, bildirimi yapılmayan ve saptanması kısmen çeşitli zorluklar içeren olgular arasında yer aldığından toplumda görülme sıklığı değişkenlik göstermektedir (Carrellas Resko ve Day, 2021; Christoffersen, 2022). DSÖ 2021 yılı verilerine göre, Dünya üzerinde yaşayan 2-17 yaş aralığındaki yaklaşık 1 milyar çocuğun fiziksel, cinsel ya da duygusal istismar yaşadığı belirlenmiştir (WHO, 2022). Ayrıca, 20 yaş altı 120 milyon kız çocuğunun cinsel istismara maruz kaldığı saptanmıştır (WHO, 2020). Ülkemizde çocuk istismarına ilişkin net veriler olmamasına karşın; 2019 yılı TUİK verilerine göre, suç mağduru olan 206 bin 498 çocuktan %15,2'sinin cinsel suçlara maruz kaldıkları saptanmıştır (TÜİK, 2020). Özellikle zihinsel engeli olup, kendini yeterince ifade edemeyen çocukların, cinsel istismar bağlamında

daha fazla risk taşıdığı bildirilmektedir (Byrne, 2018; Normand ve Sallafranque-St-Louis, 2016; Stobbe, Scheffers, van Busschbach ve Didden, 2021; Wissink van Vugt, Smits, Moonen ve Stams, 2018). Aker ve Johnson tarafından istismar ile ilişkili polis kayıtlarının retrospektif olarak incelendiği bir çalışmada, bildirilen vakalardan birinde 6-14 yaş arası 71 çocuğun istismara maruz kaldıkları belirlenmiştir (Aker ve Johnson, 2020). Benzer şekilde Carrellas Resko ve arkadaşları tarafından 334 zihinsel yetersizliği olan genç ile gerçekleştirilen başka bir çalışmada, gençlerin %2,5'inin son 12 ay içerisinde cinsel mağduriyet yaşadığı ve %3,9'unun son 6 ay içerisinde transseksüel ilişki yaşadı tespit edilmiştir (Carrellas Resko ve Day, 2021).

Amaç: Bu araştırma, zihinsel engelli çocuklar ve ebeveynlerine verilen kendini koruma becerileri temel eğitimi ile çocukların taciz ve cinsel istismara karşı kendini koruma bilgi/becerileri kazanması ve ebeveynlerin bu konuda farkındalıklarının artırılarak çocuklarını taciz ve cinsel istismardan korumaları amacıyla gerçekleştirildi.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Tipi: Araştırma, ön test-son test uygulamalı ve deney-kontrol gruplu olarak gerçekleştirildi.

Araştırmanın Hipotezleri

H.1: Deney grubundaki zihinsel engelli çocuklara verilen cinsel istismardan kendini koruma bilgi ve becerileri eğitimi ile çocukların bilgi ve beceri düzeyleri, eğitim programı sonrasında, eğitim programı öncesine göre artar.

H.2: Deney grubundaki zihinsel engelli çocuklara verilen cinsel istismardan kendini koruma bilgi ve becerileri eğitimi ile çocukların bilgi ve beceri düzeyleri, eğitim programı sonrasında kontrol grubundaki zihinsel engelli çocuklara göre artar.

H.3: Deney grubundaki zihinsel engelli çocukların ebeveynlerine verilen cinsel istismara karşı çocukları koruma eğitimi ile ebeveynlerin bilgi ve becerileri düzeyleri eğitim programı öncesine göre artar.

H.4: Deney grubundaki zihinsel engelli çocukların ebeveynlerine verilen cinsel istismara karşı çocukları koruma eğitimi ile ebeveynlerin bilgi ve beceri düzeyleri eğitim programı sonrasında kontrol grubundaki ebeveynlere göre artar.

Araştırmanın Evren & Örneklemi: Araştırmanın evrenini bir ilçede devlet okullarında okuyan ve hafif zihinsel engeli olan 8-15 yaş arası çocuklar ve ebeveynleri oluşturdu. Araştırmanın örneklemini hesaplamada S-PLUS (Statistical Package Program) programı power analizinden yararlanıldı. Çocuklarda eğitim programının kullanıldığı araştırmada, Kendini Koruma Becerileri Eğitimi'nin istismardan korunma bilgi becerilerini artırmada ortalama 15,23'lük puan farkı ile I. Tip hata oranı; 0,05 (alfa: 0,05) ve test gücü; 0,80 iken, minimal örneklem büyüklüğü 52 (her grup için: 26) olarak hesaplandı. Ebeveynlerde de örneklem sayısı benzer şekilde hesaplandı ve minimal örneklem büyüklüğü 54 (her grup için: 27) olarak belirlendi. Bu aşamada eğitim sürecinde deney gruplarına katılımlarda azalmalar olabileceği düşünülerek çocuk ve ebeveynlerin deney grupları ayrı ayrı olarak 35 kişiden oluşturuldu. Deney grubu içerisinde bütün oturumlara katılan 30 ebeveyn ve 30 çocuk ile eğitim çalışması tamamlandı. Kontrol grubunu ise, çalışmaya alınma kriterlerine uyan, örneklem ile benzer sayıdaki 31 zihinsel engelli çocuk ve 34 ebeveyn oluşturdu. Deney ve kontrol grubundaki kayıplar çocukların okula devam etmemesi sebebiyle gelişmiştir.

Araştırmanın Yeri & Zamanı: Veriler, iki ayrı devlet okulunda eğitim gören özel alt sınıf ve kaynaştırma öğrencileri ile ebeveynlerinden Ocak – Haziran 2019 tarihleri arasında toplandı.

Veri Toplama Formları: Sosyo-Demografik Özellikler Formu, Zihinsel Engelli Çocuklar İçin Cinsel İstismardan Kendini Koruma Bilgi/Becerileri Ölçeği ve Ebeveynler İçin Çocuk Cinsel İstismarı Bilgi/Tutum Ölçeği kullanıldı. Deney grubundaki çocuklara, bireysel olarak haftada bir gün 20-25'er dakikalık görüşmeler ile 6 oturumluk eğitim programı uygulandı. Kontrol grubundaki çocuklarla ise, 2 kez bireysel olarak görüşülerek ön ve son testler uygulandı. Deney grubundaki ebeveynlerle de benzer şekilde haftada bir gün 30-35 dakika grup şeklinde görüşmeler gerçekleştirilerek, toplam 4 oturumluk eğitim programı uygulandı. Kontrol grubundaki ebeveynlerle ise, 2 kez görüşülerek ön ve son testleri tamamlandı.

Araştırmada Yer Alan Katılımcıların Özellikleri

Çocuklarda (deney & kontrol) araştırmaya dahil edilme kriterleri;
8-15 yaşları arasında olma,
Hafif veya orta seviyede zihinsel engele sahip olma,
En az bir yıldır rehabilitasyon merkezi ya da okula gidiyor olma,
Zihinsel engelin dışında başka herhangi bir engeli olmama,
Tuvalet eğitimini kazanmış olma ve temizliğini kendi yapabiliyor olma,

Ebeveyninin araştırmaya katılmasına onam veriyor olma.
Hafif veya orta seviyede zihinsel engelli çocuğunun olması,
Çocuğunun en az bir yıldır rehabilitasyon merkezi ya da okula gidiyor olması,
Okur-yazar olma,
Araştırmaya katılmayı istiyor olma.
Ebeveynlerde (deney & kontrol) araştırmaya dahil edilme kriterleri;

Veri Toplama Araçları

-Çocuklarda Kullanılan Formlar Ebeveynlerde Kullanılan Formlar Sosyo-demografik Özellikler Formu: Araştırmacılar tarafından literatüre bağlı kalarak oluşturulmuş olan form, örneklemde yer alan bireylerin kişisel özellikleri (yaş, sınıf, cinsiyet, doğum sırası ve kardeş sayısı) hakkında toplam 5 sorudan oluşmaktadır (Skarbek ve ark. 2009; Çıtak 2016).

Zihinsel Engelli Çocuklar İçin Cinsel İstismardan Kendini Koruma Bilgi/Becerileri Ölçeği: Sherryl Kerns Kraizer tarafından 1986 yılında oluşturulmuş olan bu ölçek MacIntyre, Alan Carr, Maria Lawlor ve Michael Flattery tarafından güncellenerek 2000 yılında geliştirilmiştir. Çocukların kendini koruma bilgi ve becerilerindeki değişiklikleri değerlendirmek amacıyla kullanılan ölçek toplam 18 maddeden oluşmaktadır. Vücudunun sahibi olma, yabancılara sınır oluşturma, istemediği durumlarda 'Hayır' sözcüğünü kullanma, sırlar, gizlilik ve potansiyel olarak tehdit edici durumları değerlendirmeye yönelik soruları içermekte olan ölçek soruları çocuklara açık uçlu olarak yöneltilmektedir. Çocuklara açık uçlu olarak sorulan ölçek sorularının çocuklardan gelebilecek olası cevaplara karşı bir cevap kâğıdı bulunmaktadır. Form soruları açık uçlu olarak çocuklar tarafından yanıtlandıktan sonra araştırmacılar tarafından cevap kâğıdı doğrultusunda puanlandırılmaktadır. Ölçek maddeleri 1-6 arasında puanlanmaktadır ve ölçekten toplam 18-83 arasında puan alınabilmektedir.

Sosyo-demografik Özellikler Formu: Araştırmacılar tarafından literatüre bağlı kalarak oluşturulmuş olan form, örneklemdeki bireylerin sosyo-demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, medeni durum, mesleki durum, çocuk yaşları, çocuk ve evlilik sayısı) ile ilgili toplam 8 sorudan oluşmaktadır (Skarbek ve ark. 2009; Çıtak 2016)
Ebeveynler İçin Çocuk Cinsel İstismarı Bilgi/Tutum Ölçeği: Ebeveynler için cinsel istismara karşı çocukları koruma becerileri eğitim programının yazarlarından, Deirdre MacIntyre ve arkadaşlarının 2000 yılında geliştirdiği bir ölçektir. Ölçek Kendini Koruma Becerileri Eğitim programına paralel olarak oluşturulmuş olup; çocuk cinsel istismarının yaygınlığı, nedenleri ve

göstergelerinin yanı sıra mağdurların ve suçluların özelliklerini de değerlendirmektedir. Ailelerin cinsel istismar konusundaki kaygılarını, cinsel istismarı önlemedeki tutumlarını, çocuklar istismarı ifade ettiklerinde inanma olasılıklarını ve yaklaşımlarını, istismar sonrasındaki hizmetlere ilişkin bilgi ve tutumlarını ölçen toplam 38 maddeden oluşan ölçek, 'kesinlikle katılıyorum'-'kesinlikle katılmıyorum' aralığında değişen, 5'li Likert tipindedir. Ölçekteki maddeler 1 - 5 puan arasında değerlendirilmekte olup, toplam puan aralığı 38-190 arasındadır.

Verilerin Değerlendirilmesi: Araştırmanın verileri değerlendirilirken, IBM SPSS Statistics-22 programı kullanıldı. Verilerin normal dağılımı Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro Wilk's testleri ile değerlendirildi. Veriler, tanımlayıcı istatistiksel metodlar (ortalama, frekans, yüzdelik ve standart sapma) ile gruplar arası değerlendirmelerde; Student t, Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testleri, 2'den fazla gruplarda ise, Tek Yönlü ANOVA testi uygulandı. Araştırmada, anlamlılık $p<0,05$ düzeyinde ve %95 güven aralığında değerlendirildi.

Araştırmanın Etik & Yasal Yönü: Araştırma süreci öncesinde, eğitim programları ve ölçekleri geliştiren yazardan e-mail yoluyla onay alındı. Etik Kurul Onayı için, 'Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'na başvuruldu ve 27.12.2017 tarihinde 486615 Sayı Numarası ile onay alındı. Kurum izinleri için gerekli izinler yazılı olarak alındı. Ayrıca araştırma öncesinde, araştırmaya katılacak çocuklar ve ebeveynlerine araştırma açıklanarak sözlü onamları ve Helsinki Deklarasyonuna göre düzenlenmiş bilgilendirilmiş onam formu ile de, yazılı onamları alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan çocukların sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde; deney grubunun yaş ortalamasının 9,46±1,38, %73,3'ünün erkek, %30'unun 1. ve %30'unun 2. sınıf öğrencisi olduğu, %36,7'sinin 2 kardeşe ve %36,7'sinin 3 ve daha çok kardeşe sahip olduğu, %46,7'sinin ilk çocuk olarak dünyaya geldiği belirlendi. Kontrol grubunun ise, yaş ortalamasının 9,74±1,34, %64,5'inin erkek, %38,7'sinin 2. sınıf öğrencisi %48,3'ünün 3 ve daha çok kardeşe sahip olduğu, %38,7'sinin ilk çocuk olarak dünyaya geldiği belirlendi. Araştırmaya katılan ebeveynlerin sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde; deney grubunun yaş ortalamasının 37,30±1,08, çocuk sayısının 1,90±0,71, %100'ünün kadın, %93,3'ünün evli, %56,7'sinin ilkokul mezunu ve %93,3'ünün ev hanımı olduğu görüldü. Kontrol grubunun ise, yaş ortalamasının 38,44±1,13, çocuk sayısının 1,55±0,74, %73,5'inin kadın, %94,1'inin evli, %35,3'ünün lise mezunu ve %44,1'inin memur olarak çalıştığı belirlendi. Deney ve kontrol grubundaki çocuklar ile ebeveynler homojendi.

Çocukların eğitim öncesi ve sonrasındaki ölçek puanları incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun eğitim öncesi ölçek puanları arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir fark saptanmadı ($p>0.05$). Deney ve kontrol grubunun eğitim sonrası ölçek puanları karşılaştırıldığında, deney grubunun, ölçek toplam puanının eğitim sonrasında artış gösterdiği belirlenerek istatistiksel bağlamda ileri düzeyde anlamlı fark olduğu saptandı ($p<0.01$). Benzer şekilde deney grubunun eğitim öncesi ve sonrasındaki ölçek toplam puanları karşılaştırıldığında, grubun ölçek toplam puanının eğitim sonrasında artış gösterdiği belirlenerek istatistiksel bağlamda anlamlı bir farklılık oluşturduğu saptandı ($p<0.01$)

Ebeveynlerin eğitim öncesi ve sonrasındaki ölçek puanları incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun eğitim öncesi ölçek puanları arasında istatistiksel bağlamda anlamlı bir fark saptanmadı ($p>0.05$). Deney ve kontrol grubunun eğitim sonrası ölçek puanları karşılaştırıldığında, deney grubunun, ölçek toplam puanının eğitim sonrasında artış gösterdiği belirlenerek istatistiksel bağlamda ileri düzeyde anlamlı fark olduğu saptandı ($p<0.01$). Benzer şekilde deney grubunun eğitim öncesi ve sonrasındaki ölçek toplam puanları karşılaştırıldığında, grubun ölçek toplam puanının eğitim sonrasında artış gösterdiği belirlenerek istatistiksel bağlamda anlamlı bir farklılık oluşturduğu belirlendi ($p<0.01$)

Tartışma: Zihinsel engelli çocuklarla istismar konusunda yapılan çalışmalar incelendiğinde; birçoğunun benzer şekilde 9-17 yaş aralığındaki çocuklarla gerçekleştirildiği belirlenmiştir (Kim 2016; Miller ve ark. 2017;Yektaoğlu Tomgüsehan 2018). Çalışma ile benzer nitelikte olan bu sonucun, çocukların sıklıkla bu yaş aralığında bir eğitim kurumuna devam ediyor olması ya da bu yaş dönemlerinde özel eğitim almaları ile illişkili olduğu düşünülmektedir. Eğitim kurumlarına devam eden engelli çocukların ulaşılabilirliği göz önüne alındığında bu yaş grubuna ulaşmak ve ihtiyaçları dahilinde yeni eğitimlerin planlanması daha olasıdır. Bu bağlamda da engelli çocuklar içerisinde bu yaş grubu ile daha sık çalışılmaktadır (Kim 2016; Miller ve ark. 2017).

Literatürde benzer nitelikteki eğitim çalışmalarına katılan çocukların cinsiyetlerine bakıldığında, eğitimlerin cinsiyet ayrımı gözetmeksizin verildiği ancak kız çocukları ile yapılan çalışmaların daha fazla olduğu görülmüştür (Kim 2016; Yektaoğlu Tomgüsehan 2018). Bu çalışmada ise, katılımcıların (deney-kontrol) daha büyük bir oranı erkek çocuklardan oluşmaktadır. Zihinsel engelliliğin etyolojisi göz önüne alındığında, kromozomal anomaliler, monojenik nedenler, poligenik nedenler ve mitokondriyal bozukluklar gibi genetik ve kurşun zehirlenmeleri, radyoaktif madde maruziyeti, çevresel toksik kirlilik ve yetersizlikler gibi

çevresel koşullardan erkek çocuklarının daha fazla etkilendiği ve dolayısıyla engelliliğin ortaya çıkma oranlarının kız çocuklara kıyasla daha yüksek olduğu bildirilmiştir (Karam ve ark. 2015; Reichenberg ve ark. 2016). Dünyada ve ülkemizdeki engelli kız ve erkek çocuk oranları da bu tezi doğrulamaktadır. Bu bağlamda bir eğitim kurumunda yapılmış olan bu çalışmada, kurumdaki engelli erkek çocuk sayısının kız çocuk sayısına kıyasla daha fazla olmasından dolayı çalışmada da erkek çocuk oranı kız çocuk oranından daha fazladır. Çalışmada deney ve kontrol grubundaki çocuklara eğitim öncesinde uygulanan ön testlerde çocukların aldıkları ölçek puanlarının birbirine çok yakın olduğu ve aralarında herhangi bir anlamlılık bulunmadığı belirlenmiştir. Uygulanan eğitimin etkinliğini belirleyebilmek için istendik olan bu sonuç literatürdeki diğer çalışmalarla da benzer niteliktedir (Worling ve Curven 2000; Lee ve Tang 1998; Tarhan 2004).

Çalışmada deney ve kontrol grubundaki çocuklara eğitim sonrasında uygulanan son testlerde deney grubundaki çocukların puan ortalamalarının arttığı ve kontrol grubu ile aralarında anlamlı düzeyde bir farklılık meydana geldiği belirlenmiştir. Literatürdeki benzer çalışmalar incelendiğinde, Kim (2016)'in çalışmasında çocukların eğitim sonrasında vücut bölgelerini tanıdığı, uygun ve uygun olmayan davranışları öğrendiği, istemediği durumları reddetme ve rapor etme becerilerinin geliştiği sonucuna varılmıştır (Kim 2016). Yektaoğlu Tomgüsehan'ın çalışmasında ise, cinsel istismara karşı kendini koruma eğitimine katılan çocukların, eğitim sonrasında cinsel istismardan korunma becerileri kazandıkları ve bunun yanısıra bu becerilerini sürdürdükleri de saptanmıştır (Yektaoğlu Tomgüsehan 2018). 2012 yılında Küçük tarafından yapılan benzer örneklem gruplu başka bir çalışmada da, ebeveynlerin ve çocukların cinsel istismara dair farkındalıklarının artarak çocukların özel vücut bölgelerini tanıma, iyi-kötü dokunmayı öğrenme, hayır diyebilme, yabancılarla güvenlik sınırı oluşturma ve istismar olayını bildirme gibi becerilerinin geliştiği saptanmıştır (Küçük 2012). Bu çalışmanın sonucunda, deney grubundaki çocuklara verilen cinsel istismardan kendini koruma becerileri eğitimi ile çocukların kendini koruma bilgi ve beceri düzeylerinin arttığı ve araştırma hipotezlerinden H1'in doğrulandığını söyleyebiliriz.

Çalışmaya katılan ebeveynlerin, çocukların annesi ya da babası olma oranlarına bakıldığında, ebeveynlerin (deney-kontrol) büyük bir kısmının kadınlar yani zihinsel yetersizliği olan çocukların anneleri olduğu saptanmıştır. Literatürdeki benzer özellikte olan çalışmalar incelendiğinde de, eğitim çalışmalarına katılan ebeveynlerin sıklıkla anneler olduğu görülmüştür (Gurol, Polat ve Oran 2014; Yıldız ve Cavkaytar 2017; Küçük 2012; Wilden 2019;

Eastgate 2012; Jin ve ark. 2017). Literatür ile uyumlu olan bu sonucun, annelerin çocuk bakımında babalara kıyasla daha fazla rol alıyor olması ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, zihinsel engelli çocuk annelerinin bakım yükünden ötürü diğer annelere göre kendi iş ve özel yaşamlarından daha fazla zaman ayırdıkları yapılan çalışmalarla ortaya koyulmuştur (Yamaoka ve ark. 2016; Turan Gürhopur ve İşler Dalgıç 2017; Emerson 2003; Inan Budak, Küçük ve Civelek 2018; Balcı ve ark. 2019). Bu durumda çalışmaya katılan ebeveynlerin büyük bir kısmının zihinsel yetersizliği olan çocukların anneleri olması sonucunu desteklemektedir.

Çalışmada deney ve kontrol grubundaki ebeveynlere eğitim sonrasında uygulanan son testlerde, deney grubundaki ebeveynlerin puan ortalamalarının arttığı ve kontrol grubu ile aralarında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Literatürdeki benzer çalışmalar incelendiğinde, Küçük (2012)'ün çalışmasında ebeveynlere verilen cinsel istismar konusunda farkındalık oluşturma eğitimi sonrasında ebeveynlerin cinsel istismar, vücut bölgeleri, iyi-kötü dokunma, hayır diyebilme, güvenlik sınırı oluşturma, istismarı bildirme ve istismarı farketme gibi eğitim konularında farkındalıklarının arttığı ve çocuklarına karşı davranış ve düşünce değişikliği geliştirdikleri sonucuna varılmıştır (Küçük 2012). Yıldız ve Cavkaytar tarafından 2017 yılında gerçekleştirilen başka bir çalışmada, zihinsel engelli çocuğu bulunan 44 anne ile deneysel bir çalışma yapılmıştır.

Çalışmada, temelde cinsel istismar ve ihmal konularını içeren çocuklarının cinsellik eğitimine yönelik annelerin tutumları kapsamlı bir eğitim ile incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda, bu çalışma sonuçları ile benzer olarak annelerin çocuklarının cinsellik eğitimine yönelik tutumlarının olumlu yönde değiştiği saptanmıştır (Yıldız ve Cavkaytar 2017). Ailesinde zihinsel engelli birey olan 28 aile üyesi ile cinsel istismar ve önleme konusunda yarı yapılandırılmış olarak gerçekleştirilen bir odak grup görüşmesi çalışmasında, engelli bireylerin sınırlı cinsel bilgileri sebebiyle istismara daha yatkın oldukları sonucu aileler tarafından bildirilmiştir. Görüşmeler sonucunda; cinsellik ve cinsel sağlık, etik ve yasal konular, istismar, cinsel eğitim ve ebeveynlik temaları belirlenmiş olup, zihinsel engelli çocuklar ve aileleri için eğitimlerin oluşturulması sonucuna ulaşılmıştır (Eastgate ve ark. 2012). Mix method kullanılarak 37 engelli çocuk ve ailesi ile gerçekleştirilen başka bir çalışmada, ebeveynlerin çoğunun çocuklarının cinsellik ve istismardan korunmaya dair bilgi birikimlerine dair farkındalığının olmadığı dolayısıyla çocuklarıyla cinsellik ve cinsel eğitim hakkında konuşmadıkları saptanmıştır. Bu sonuçlar ile zihinsel engelli çocuklarda istismar riskini azaltmak için çocuklar ve ailelerine cinsiyet, fiziksel gelişim ve kişisel güvenlik hakkında

eğitim veren müdahalelere ihtiyaç duyulduğu belirlenmiş ve sonrasında çocuklar ve ebeveynlerinin kişisel güvenlik ile ilgili eğitim ihtiyaçları giderilmiştir (Miller ve ark. 2017).

Literatürdeki diğer benzer çalışmalarla da paralel nitelikte olan bu çalışmanın sonucunda, deney grubundaki ebeveynlere verilen cinsel istismara karşı çocukları koruma eğitimi ile ebeveynlerin bilgi ve becerileri düzeylerinin arttığı ve araştırma hipotezlerinden H3'ün doğrulandığını söyleyebiliriz.

Sonuç: Sonuç olarak, deney grubundaki çocuk ve ebeveynlerine uygulanan eğitim programının cinsel istismara karşı koru(n)ma bilgi ve becerilerini arttırdığı, kontrol grubunda ise, eğitim öncesi ve sonrasında ölçek ve ölçek alt boyut puanları arasında herhangi bir fark oluşturmadığı saptandı.

Anahtar kelimeler: Zihinsel engelli çocuk, kendini koruma becerisi eğitimi, çocuk cinsel istismarı, cinsel istismardan koruma, ebeveyn eğitimi,

EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF SELF-PROTECTION SKILLS TRAINING FOR MENTALLY RETARDED CHILDREN AND PARENTS

Tuba ÇÖMEZ İKICAN[1], Leyla KÜÇÜK[2]

[1]Istanbul University, Fatih, TÜRKİYE

[2]Istanbul University - Cerrahpasa, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: According to the World Health Organisation (WHO), disability is defined as "the reduction or loss of any ability due to inadequacy caused by deterioration of health." Mental disability is defined as "one of the types of disability that can leave permanent sequelae and requires observation, care, treatment, control, and rehabilitation throughout life" (Taycan & Coşkun, 2020; WHO, 2018).

Disability is seen at different rates in societies, and in the world population estimates for 2023, it is thought that an average of 16% of the world's population (more than 1 billion people) has a serious disability (WHO, 2023). In our country, according to the data of the Turkish Statistical Institute (TUIK) in 2021, it was determined that there are 84 million 680 thousand disabled individuals (Disability and Elderly Statistics Bulletin, 2023). When the rates by types of disability are analyzed, it is seen that mental disability ranks second after disability due to chronic diseases with 17.07% of the total number of disabled people (Disability and Elderly Statistics Bulletin, 2023).

Intellectual disability seriously affects the individual and all family members emotionally, behaviourally, socially, and economically and transforms them into a risky group in terms of deterioration of health status (Martin, Lee, & Losh, 2017; Byrne, 2018). Sexual abuse and harassment cases pose a great risk for children with intellectual disabilities whose self-protection skills are not developed at the desired level for their age (Euser, Alink, Tharner, van IJzendoorn, & Bakermans-Kranenburg, 2016; Byrne, 2018). Since child sexual abuse is among the cases that are often kept hidden, and unreported, and its detection partly involves various difficulties, its prevalence in society varies (Carrellas Resko & Day, 2021; Christoffersen, 2022). According to WHO data for 2021, it was determined that approximately 1 billion children between the ages of 2-17 living in the world experienced physical, sexual, or emotional abuse (WHO, 2022). In addition, it was determined that 120 million girls under the age of 20 were exposed to sexual abuse (WHO, 2020). Although there is no clear data on child

abuse in our country; according to TUIK data for 2019, it was determined that 15.2% of 206 thousand 498 children who were victims of crime were exposed to sexual crimes (TÜİK, 2020). It is reported that children with intellectual disabilities who cannot express themselves sufficiently have a higher risk of sexual abuse (Byrne, 2018; Normand & Sallafranque-St-Louis, 2016; Stobbe, Scheffers, van Busschbach, & Didden, 2021; Wissink van Vugt, Smits, Moonen, & Stams, 2018). In a retrospective study of police records related to abuse by Aker and Johnson, it was determined that 71 children aged 6-14 were exposed to abuse in one of the reported cases (Aker & Johnson, 2020). Similarly, in another study conducted by Carrellas Resko and colleagues with 334 young people with intellectual disabilities, it was found that 2.5% of the young people had experienced sexual victimization in the last 12 months, and 3.9% had experienced transgender relationships in the last six months (Carrellas Resko & Day, 2021).

Objective: This study was carried out to provide children with intellectual disabilities and their parents with self-protection skills and basic training so that children can gain self-protection knowledge/skills against harassment and sexual abuse. Parents can protect their children from harassment and sexual abuse by increasing their awareness of this issue.
Materials and methods:

Type of Research: The research follows a pre-test-post-test application and an experimental-control group.

Hypotheses of the Research

H.1: The knowledge and skill levels of children with intellectual disabilities in the experimental group with the knowledge of self-protection from sexual abuse and the learned training increase after the training program compared to before the training program.

H.2: The knowledge and skill levels of children with intellectual disabilities in the experimental group with the knowledge of self-protection from sexual abuse and learnable training increased after the training program compared to the children with intellectual disabilities in the control class.

H.3: With the training on the protection of children against sexual abuse given to the children of people with intellectual disabilities in the experimental group, the knowledge and places in the stolen knowledge places increase compared to before the training program.

H.4: The level of knowledge and skills managed with the training on the protection of children against sexual abuse by people with intellectual disabilities in the experimental groups increases after the training program compared to the families in the control classes.

Population & Sample of the Research: The population of the study consisted of children aged 8-15 years with intellectual disabilities and their parents who were studying in public schools in a district. S-PLUS (Statistical Package Program) program was used to program the information of the research and power analysis was used. The educational commercial activity research in children, Self-Protection Skills Training in increasing the knowledge abilities of protection from abuse with an average score difference of 15.23. Type I error rate; 0.05 (alpha: 0.05) and test power; 0.80, while the minimal size was calculated as 52 (for each group: 26). rates in the rates were calculated similarly, and the size of the minimum rates was determined as 54 (for each group: 27). At this stage, 35 child and continuation experiments were included separately, considering the education process experiment by showing decreases in the fragmentation. In the experimental group, the educational study was completed with 30 parents and 30 children who attended all sessions. In the control group, 31 children with intellectual disabilities and 34 parents with a similar number of children with intellectual disabilities were included. School attendance of the missing children in the experimental and control groups improved considerably.

Place & Time of the Research: Data were collected between January and June 2019 from people with special needs, specially-abled subclass, and mainstreaming licenses in two separate public schools.

Forms: Socio-Demographic Characteristics Form, Knowledge/Skills Scale for Self-Protection from Sexual Abuse for Mentally Handicapped Children, and Child Sexual Abuse Knowledge/Attitude Scale for Development took place. Experimental groups were individually offered a 6-session training program one day a week in rooms of 20-25 people each. Control groups are interviewed individually with the children 2 times and pre- and post-tests are carried out. Similarly, with the students in the experimental groups, a total of 4 sessions of the education programme is provided with 30-35 minute group interviews one day a week. The students in the control classes were interviewed twice and pre and post-tests were completed.

Characteristics of the Participants in the Study

Exclusion criteria for children (experimental & control);

- Being between 8-15 years old,
- Mild or moderate intellectual disability,
- Attendance at least one relevant center or school,
- Not having any other disability other than mental disability,
- Acquisition of toilet training and self-cleaning,
- The parent's consent to participate in their participation.

criteria not included in the (experimental & control) criteria;

- Presence of a child with mild or moderate intellectual disability,
- proportions of children attending at least one consolidated center or school,
- Being literate,
- Must be willing to participate in the study.

Data Collection Tools

- Forms used in children

Socio-demographic Characteristics Form: The form, which was created by the researchers based on the literature, consists of a total of 5 questions about personal characteristics (age, class, gender, birth order, and number of siblings) (Skarbek et al. 2009; Çıtak 2016).

Knowledge/Skills of Self-Protection from Sexual Abuse Scale for Children with Intellectual Disabilities: This scale, which was created by Sherryl Kerns Kraizer in 1986, was updated by MacIntyre, Alan Carr, Maria Lawlor, and Michael Flattery and released in 2000. The scale, which is used to assess children's self-protection knowledge and data, consists of a total of 18 items. The items, which contain information about ownership of the body, creating boundaries for strangers, using unwanted 'No' permissions, secrets, confidentiality, and potentially threatening assessments, are open-ended. There is an answer sheet against possible answers that may occur from the children of the scale questions open-ended to the children. After the form information is answered open-endedly by the children, it is scored by the researchers according to the answer sheet. Scale items are scored between 1-6 and a total of 18-83 points can be obtained from the scale.

- Forms used with parents

Sociodemographic Characteristics Form: The form, which was created by the researchers based on the literature, consists of a total of 8 questions related to socio-demographic characteristics (gender, age, education level, marital status, occupational status, age of children, number of children and marriage) (Skarbek et al. 2009; Çıtak 2016).

Child Sexual Abuse Knowledge/Attitude Scale for Children: It is a scale developed by Deirdre MacIntyre et al. in 2000, one of the authors of the training program for the protection of children against sexual abuse for reproduction. The scale was created in parallel with the Self-Protection Skills Training applications; the prevalence, causes, and deaths of sexual abuse in children as well as the characteristics of victims and offenders are evaluated. The scale consists of a total of 38 items measuring the concerns of families about sexual relations, their attitudes in preventing sexual abuse, the probability of believing and approaches when children express abuse, and their knowledge and attitudes towards services after abuse, and is a 5-point Likert-type scale that can be 'strongly agree'-'strongly disagree'. The items in the scale are evaluated between 1 - 5 points and the total score range is between 38-190.

Data Evaluation: The IBM SPSS Statistics-22 program was used to fill in the data of the study. The normal status of the data was evaluated by Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilk's tests. The data were analyzed by descriptive arrangement methods (mean, frequency, percentage, and standard deviation) and Student's t, Kruskal Wallis, and Mann Whitney U tests in intergroup evaluations and One-Way ANOVA test in more than 2 groups. The significance in the study was evaluated at $p<0.05$ level and a 95% confidence interval.

Ethical & Legal Aspects of the Study: Before the research process, approval was obtained from the author who developed the training programs and scales via e-mail. For Ethics Committee Approval, an application was made to the 'Social and Humanities Research Ethics Committee' and approved on 27.12.2017 with the number 486615. The necessary permissions for institutional permissions were obtained in writing. In addition, before the research, verbal consent was obtained by explaining the research to the children and the legal authorities, and written consent was obtained with informed consent formulas cleared according to the Declaration of Helsinki.

Results: When the socio-demographic characteristics of the children participating in the study were analyzed, it was determined that the mean age of the experimental group was 9.46±1.38, 73.3% were male, 30% were 1st and 30% were 2nd-grade students, 36.7% had two siblings,

and 36.7% had three or more siblings, and 46.7% were born as the first child. In the control group, the mean age was 9.74±1.34, 64.5% were male, 38.7% were 2nd-grade students, 48.3% had three or more siblings, and 38.7% were born as the first child. When the socio-demographic characteristics of the parents participating in the study were analyzed, it was seen that the mean age of the experimental group was 37.30±1.08, the number of children was 1.90±0.71, 100% were female, 93.3% were married, 56.7% were primary school graduates, and 93.3% were housewives. In the control group, the mean age was 38.44±1.13, the number of children was 1.55±0.74, 73.5% were female, 94.1% were married, 35.3% were high school graduates, and 44.1% were employed as civil servants. Children and parents in the experimental and control groups were homogenous.

Children and parents in the experimental and control groups were homogenous. When the scale scores of the children before and after the education were analyzed, no statistically significant difference was found between the scale scores of the experimental and control groups before the education ($p>0.05$). When the post-training scale scores of the experimental and control groups were compared, it was determined that the total scale score of the experimental group increased after the training, and a statistically significant difference was found ($p<0.01$). Similarly, when the scale total scores of the experimental group before and after the training were compared, it was determined that the scale total score of the group increased after the training, and it was found that it constituted a statistically significant difference ($p<0.01$).

When the scale scores of the parents before and after the training were analyzed, no statistically significant difference was found between the scale scores of the experimental and control groups before the training ($p>0.05$). When the post-training scale scores of the experimental and control groups were compared, it was determined that the total scale score of the experimental group increased after the training, and a statistically significant difference was found ($p<0.01$). Similarly, when the scale total scores of the experimental group before and after the training were compared, it was determined that the scale total score of the group increased after the training, and it was found that it constituted a statistically significant difference ($p<0.01$).

Discussion: Studies on abuse of intellectual children with disabilities were developed; it was determined that most of them were similarly carried out with children between the ages of 9-17 (Kim 2016; Miller et al. 2017; Yektaoğlu Tomgüsehan 2018). It is known that this result, which is similar to the study, is related to the fact that children often attend an educational

institution in this age range or receive special education at this age. Considering the witchcraft of children with disabilities attending educational institutions, it is more likely to reach this age group and plan new comprehensive training. In this context, this age group among children with disabilities is studied more frequently (Kim 2016; Miller et al. 2017).
In the literature, it was observed that the families of the genders of the children participating in similar training were observed regardless of gender, but outbreaks with girls were more common (Kim 2016; Yektaoğlu Tomgüsehan 2018). In this success, a larger proportion of the distribution (experiment-control) consists of boys. Etiological eye symptoms of intellectual disability, genetics such as chromosomal anomalies, monogenic causes, polygenic causes, and mitochondrial diseases, and diseases such as lead blasts, radioactive substance exposure, flash violence, and disabilities, were where male obstruction was more affected and occurrence of disability was higher in girls (Karam et al. 2015; Reichenberg et al. 2016). In the world and women's disability.

In the study, it was determined that the mean scores of the children in the experimental and control groups increased in the post-tests applied after the training, and there was a significant difference between them and the control group. The development of similar studies in the literature, in the study of Kim (2016), there are characteristics of people's body parts after training, appropriate and inappropriate training, not rejected and reporting features (Kim 2016). Yektaoğlu Tomgüsehan's study, on the other hand, children who participated in self-protection training against sexual abuse, gained protection from sexual abuse after the training and instead maintained these skills (Yektaoğlu Tomgüsehan 2018). In 2012, another dissemination with a similar group conducted by Küçük (Küçük 2012) reported that the spread and distance of people against sexual abuse increased, and features such as recognizing people's private body parts, learning good touching, being able to say no, creating a safety boundary with strangers and reporting abuse occurred.) As a result of this study, it was developed that children's self-protection knowledge and skills increased with the self-protection training from sexual abuse given to the sections in the experimental category, and H1 of the research predictions was confirmed.
In the post-tests applied to the parents of the experimental and control classes after the training, it was determined that the mean scores of the experimental classes increased, and there was a significant difference between them and the control group. Similar growths in the literature, Küçük (2012) found that after the sexual abuse training on sexual abuse given by the study models, sexual abuse, body parts, good-bad touch, being able to say no, creating a safety zone,

not knowing the abuse and abuse, and changing behaviors and thoughts towards people were improved (Küçük 2012). In another advanced study developed by Yıldız and Cavkaytar in 2017, a descriptive study was conducted with 44 mothers of children with intellectual disabilities.

In the study, the attitudes of mothers towards regional sexuality education including sexual abuse and neglect issues are generally characterized by an education. As a result of the study, similar to the results of this study, we see that mothers' attitudes towards regional sex education have changed positively (Yıldız and Cavkaytar 2017).

In a focus group with 28 family members who have individuals with intellectual disabilities in their families and who are semi-trained in preventing sexual abuse, sexual information that may be limited by disabled people is definitely not changed by those who are more easily accessible to abuse. As a result of the interviews; themes of sexuality and sexual health, ethical and legal issues, abuse, sexual education, and parenting were determined, and modifications of the training for children with intellectual disabilities and their families were reached (Eastgate et al. 2012). Another study conducted with 37 children with disabilities and families with the Mix method showed that there was no information about abundant territoriality and daily knowledge of protection from abuse, so they did not talk about sexuality and sexual education with children. With these results, it was concluded that interventions educating children and families about gender, physical development, and personal safety were needed to reduce the risk of abuse in patients with intellectual disabilities, and then the educational status of children about personal safety was addressed (Miller et al. 2017).

As a result of this study, which is in parallel with other similar studies in the literature, it was concluded that the knowledge and findings obtained with the protection of children against sexual abuse training given to the parents in the experimental classes increased, and H3, one of the research hypotheses, was confirmed.

Conclusion: As a result, it was determined that the training program applied to the children and their parents in the experimental group increased their knowledge and skills to protect against sexual abuse, and there was no difference between the scale and scale sub-dimension scores before and after the training in the control group.

Key Words: Mentally disabled child, self-protection skills training, child sexual abuse, protection from sexual abuse, parent training

Zihinsel engelli çocuk, Kendini koruma becerisi eğitimi, Çocuk cinsel istismarı, Cinsel istismardan koruma, Ebeveyn eğitimi

PSİKOZUN ERKEN DÖNEMİNDE HASTALARA UYGULANAN KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİNİN PSİKOTİK SEMPTOMLARA VE İŞLEVSELLİK DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Duygu ÖZER[1], Melike DİŞSİZ[2]

[1]*Sultan II. Abdülhamid Han Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Istanbul, Türkiye*

Giriş: Ağır psikotik semptomlarla birlikte bireylerde ciddi işlev kayıplarına neden olan psikotik bozukluklarda tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerine erken dönemde başlamak son derece önemlidir. Literatür özellikle ilk psikotik atak sonrası ilk beş yıl içerisinde farmakolojik tedavi ile psikososyal müdahalelerin birlikte uygulanmasının bireylerin hastalık gidişatlarını olumlu etkileyeceğini, semptom kontrolünü sağlayacağını, işlevsellik düzeylerini arttıracağını vurgulamaktadır. Son yıllarda psikotik bozuklukların tedavisinde üçüncü dalga terapilerden, Kabul ve Kararlılık Terapisinin (ACT) uygulandığı ve etkili sonuçların alındığı görülmektedir. Uluslararası literatürde psikozun erken döneminde ACT'in uygulandığı sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılırken; ülkemizde psikozun erken döneminde ACT'in uygulandığı çalışmaya rastlanmamıştır. Psikozun erken döneminde hastalara uygulanan ACT'in sonuçlarının tam olarak bilinmediği görülmektedir.

Amaç: Bu araştırma psikozun erken döneminde hastalara online ortamda uygulanan ACT'in psikotik semptomlara ve işlevsellik düzeylerine etkisini incelemek amacıyla yapılmış randomize kontrollü deneysel bir araştırmadır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmaya başlanmadan önce bir üniversitenin Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan ve çalışmanın yapılacağı hastaneden gerekli izinler alındı. Araştırmanın evrenini Aralık 2021-Eylül 2022 tarihleri arasında Sağlık Bakanlığına bağlı bir eğitim araştırma hastanesinin psikiyatri polikliniğine başvuran, DSM-5 tanı ölçütlerine göre şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar tanısını en fazla üç yıl önce almış 77 birey oluşturdu. Araştırma örneklemini dahil olma kriterlerini sağlayan 53 birey oluşturdu ve müdahale (n=26) ve kontrol (n=27) gruplarına basit randomizasyon yöntemi ile atandı. Müdahale grubuna online-grup terapisi olarak sekiz oturumluk ACT programı uygulanırken; kontrol grubuna araştırmacılar tarafından herhangi bir uygulama yapılmadı. Araştırma verileri; "Kişisel Bilgi Formu", "Pozitif ve Negatif Sendrom Ölçeği (PANSS)", "Toplumsal İşlevselliği Değerlendirme Ölçeği

(TİDÖ)" kullanılarak elde edildi. Araştırma sonuçları ön test, son test, üçüncü ay izlem ile değerlendirildi.

Bulgular: Araştırmada bireylerin yaş ortalamasının 23,26±3,88 yıl, %76,9'unun erkek, %80,8'inin bekar, hastalık tanı yılının 1,61±,69 olduğu, %61,5'inin daha önce hastaneye yattığı saptandı. Eğitim öncesi yapılan değerlendirmede; bireylerin psikotik semptomları ve işlevsellik düzeyleri açısından gruplar arasında anlamlı farklılık görülmez iken ($p>0,05$), eğitim sonrası ve üçüncü ayda yapılan izlem değerlendirmesinde müdahale ve kontrol grubu arasında anlamlı bir fark olduğu belirlendi ($p<0,05$). Müdahale grubundaki bireylerin son test ve izlem testi PANSS puan ortalamasının, kontrol grubundaki bireylerin puan ortalamasından daha düşük olduğu saptanırken; TİDÖ puan ortalamasının, kontrol grubundaki bireylerin puan ortalamasından daha yüksek olduğu saptandı ($p<0,05$). İzlem sürecinde müdahale grubundaki bireylerde hastane yatışı gözlenmez iken; kontrol grubundaki bireylerin %14,8'inin ($n=4$) hastaneye yattığı belirlendi.

Sonuç: Psikozun erken döneminde hastalara online olarak uygulanan ACT'in psikotik semptomları azalttığı, işlevsellik düzeylerini arttırdığı ve hastane yatışları üzerinde olumlu sonuçlarının olduğu belirlendi. Ayrıca bu çalışmada online uygulanan ACT'in yüz yüze uygulanan diğer çalışmalarla benzer sonuçlar ortaya koyması (Reininghaus et al. 2019; Shawyer et al. 2017; Tyrberg et al. 2017; Yıldız & Aylaz 2021), ACT'in online ortamda da uygulanabilirliğini desteklemektedir. İlk psikotik atak tanılı bireylere psikiyatri hemşireleri tarafından ACT uygulanabilir. Ayrıca psikozun erken döneminde uygulanan ACT programlarının etkinliğini değerlendiren uzun dönem izlem çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar kelimeler: İlk psikotik atak, psikotik semptomlar, işlevsellik, Kabul ve Kararlılık Terapisi, grup terapisi

THE EFFECT OF ACCEPTANCE AND COMMITMENT THERAPY APPLIED TO PATIENTS IN EARLY PSYCHOSIS ON PSYCHOTIC SYMPTOMS AND FUNCTIONING LEVELS

Duygu ÖZER[1], Melike DİŞSİZ[2]

[1]Sultan Abdulhamid Khan II Training and Research Hospital, Istanbul, TÜRKİYE

[2]University of Health Sciences, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: It is extremely important to start treatment and rehabilitation services in the early period for psychotic disorders that cause severe functional loss in individuals with severe psychotic symptoms. The literature emphasizes that the application of pharmacological treatment and psychosocial interventions together, especially in the first five years after the first psychotic attack, will positively affect the disease course of individuals, provide symptom control, and increase their level of functionality. In recent years, Acceptance and Commitment Therapy (ACT), one of the third wave therapies, has been applied in the treatment of psychotic disorders and effective results have been obtained. While there are limited number of studies in the international literature in which ACT is applied in the early stages of psychosis; No study was found in our country in which ACT was applied in the early stages of psychosis. It is seen that the results of ACT applied to patients in the early phase of psychosis are not fully known.

Aim: This research is a randomized controlled experimental study conducted to examine the effect of ACT applied online to patients with early psychosis on psychotic symptoms and functionality levels.

Materials and Methods: Before starting the research, necessary permissions were obtained from the Clinical Research Ethics Committee of a university and the hospital where the study would be conducted. The population of the study consisted of 77 individuals who applied to the psychiatry outpatient clinic of a training and research hospital affiliated with the Ministry of Health between December 2021 and September 2022 and were diagnosed with schizophrenia and other psychotic disorders according to DSM-5 diagnostic criteria, at most three years ago. The study sample consisted of 53 individuals who met the inclusion criteria and were assigned to the intervention (n=26) and control (n=27) groups by simple randomization method. While applying the eight-session ACT program to the intervention group as online-group therapy; no application was made to the control group by the researchers. Research data; it was obtained by using the “Personal Information Form”, “Positive and Negative Syndrome Scale (PANSS)”,

and “Social Functioning Evaluation Scale (SFAS)”. The results of the research were evaluated with pre-test, post-test, and third-month follow-up.

Results: In the study, the mean age of the individuals was 23.26±3.88 years, 76.9% were male, 80.8% were single, and the diagnosis year was 1.61±.69, 61.5% had previously It was found that he was hospitalized. In the evaluation made before the training; While there was no significant difference between the groups in terms of psychotic symptoms and functionality levels of individuals ($p>0.05$), a significant difference was determined between the intervention and control groups in the follow-up evaluation made after the training and at the third month ($p<0.05$). While it was determined that the post-test and follow-up test PANSS score averages of the individuals in the intervention group were lower than the mean scores of the individuals in the control group; it was determined that the mean score of SFAS was higher than the mean score of the individuals in the control group ($p<0.05$). While no hospitalization was observed in the individuals in the intervention group during the follow-up period; It was determined that 14.8% (n=4) of the individuals in the control group were hospitalized.

Conclusion: It was determined that ACT, applied online to patients in the early stages of psychosis, reduced psychotic symptoms, increased their level of functionality, and had positive results on hospitalizations. In addition, the fact that ACT applied online in this study revealed similar results with other studies (Reininghaus et al. 2019; Shawyer et al. 2017; Tyrberg et al. 2017; Yıldız & Aylaz 2021) supports the applicability of ACT in the online environment. ACT can be applied by psychiatric nurses to individuals with a diagnosis of first psychotic attack. In addition, it may be recommended to conduct long-term follow-up studies evaluating the effectiveness of ACT programs applied in the early stages of psychosis.

Keywords: First psychotic attack, psychotic symptoms, functionality, Acceptance and Commitment Therapy, group therapy

PERİNATAL VE POSTPARTUM DÖNEMDE UYGULANAN MİNDFULNESS MÜDAHALELERİNİN KADIN RUH SAĞLIĞINA ETKİLERİ: BİR SİSTEMATİK DERLEME

Duygu ÖZER[1], Melike DİŞSİZ[2]

[1]*Sultan II. Abdülhamid Han Eğitim ve Araştırma Hastanesi., İstanbul, Türkiye*

[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Istanbul, Türkiye*

Giriş: Gebelik ve doğum sonrası, kadının hayatında bedensel, ruhsal ve sosyal yönden büyük değişimlerin yaşandığı dönemdir. Kadının kendi sağlığı ve bebeğin sağlığı için bu sürece en kısa zamanda uyum sağlaması gerekmektedir (Liu et al. 2021). Ancak literatürde maternal ruh sağlığı sorunlarının görülme oranının tüm dünyada artış gösterdiği ve önemli bir halk sağlığı sorunu haline geldiği bildirilmektedir (Shorey et al. 2021). Bu nedenle perinatal ve postpartum dönemde görülen ruhsal bozuklukların tedavisinde özellikle psikososyal müdahaleler önerilmektedir (Liu et al. 2021; Safi-Keykaleh et al. 2022). Özellikle son yıllarda yapılan çalışmalarda, mindfulness temelli uygulamaların perinatal ruh sağlığı üzerine etkileri ilgi odağı haline gelmiştir.

Amaç: Bu sistematik derlemede perinatal ve postpartum dönemde uygulanan mindfulness müdahalelerinin kadın ruh sağlığına etkilerini yapılmış çalışmaların bulguları ile değerlendirmek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada, PubMed, CINAHL, Cochrane Library, Science Direct veri tabanları taranarak, Ocak 2018-Temmuz 2023'e kadar son beş yılda yayınlanmış randomize kontrollü çalışmalar ele alındı. Veri tabalarında tarama yapılırken "Pregnancy", "Pregnant", "Prenatal", "Perinatal", "Postpartum", "Mindfulness", "Meditation", "Self-compassion" "Randomized controlled trial" anahtar sözcükleri kullanıldı. İlk olarak araştırmacılar tarafından çalışmaların başlık ve özetleri uygunluk açısından bağımsız olarak incelendi, sonrasında uygun bulunan çalışmaların tam metinleri indirilip, okundu ve gerekli verilere ulaşıldı. Makaleler incelenirken, raporlama özelliklerinin değerlendirilmesinde 27 maddeli PRISMA Bildirimi kullanıldı. Bu çalışma sistematik derleme olduğu için etik kurul onayı alınmadı.

Bulgular: Tarama sonucunda 26 çalışmaya ulaşıldı.Araştırma örneklemini 22 araştırmada gebe kadınlar, 4 araştırmada postpartum dönemdeki kadınlar oluşturdu. Çalışmalarda mindfulness temelli uygulamaların çoğunlukla online ortamda ve kendi kendine yardım programları şeklinde uygulandığı; ardından mindfulness temelli psikoeğitim programlarının

(Mindfulness-Based Childbirth and Parenting (MBCP)) uygulandığı belirlendi. Çalışmaların sonucunda, kadınların doğum korkusu, depresyon, anksiyete, stres düzeylerinde azalma; psikolojik iyi oluş, duygu düzenleme becerileri, öz-şefkat, öz yeterlilik ve mindfulness düzeylerinde artış olduğu saptandı. Bununla birlikle mindfulness uygulamalarının normal vajinal doğum oranlarını ve maternal-fetal bağlanma düzeylerini arttırdığı, doğum ağrısını ve buna yönelik ilaç/anestezi gereksinimini azalttığı, beden imajını ve sağlıklı yaşam tarzı davranışları geliştirmede etkili olduğu belirlendi.

Sonuç: Perinatal ve postnatal dönemdeki kadınlara uygulanan mindfulness çalışmalarının uluslararası alanda yapılmış olduğu ve son yıllarda hız kazandığı gözlenmiştir. Daha çok perinatal dönemdeki kadınlara uygulanan mindfulness çalışmalarının, ruhsal bozukluklar açısından riskli postpartum dönemdeki kadınlara da uygulanmasının arttırılması gerektiği söylenebilir (Safi-Keykaleh et al. 2022). Son yıllarda yaşanılan Covid-19 pandemisinin etkisi sonucu, müdahale çalışmalarının da daha çok online ortamlarda uygulandığı da bu çalışma ile görülmüştür. Online müdahalelerin zaman, maaliyet ve günümüzde her kişiye ulaşabilir olması nedeni ile uygulanma sıklığının da artacağı bildirilmektedir (Zhang et al. 2021; 2023; Liu et al. 2022). Bu çalışmada mindfulness müdahalelerinin perinatal ve postanatal dönemdeki kadınların ruhsal sağlıkları üzerine olumlu etkileri saptanırken; normal vajinal doğum oranlarını arttırması, doğum ağrısını azaltması, sağlıklı yaşam tarzı davranışı .geliştirmesi gibi fiziksel sağlıkları üzerine de olumlu etkileri olduğu görülmüştür. Kadın ve bebek ruh sağlığı için olumlu etkileri olan mindfulness müdahalelerinin Türkiye'de kadınlara uygulanması ve bu çalışma sonuçlarının paylaşılması gerektiği söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Perinatal, postnatal, gebe kadın, mindfulness, ruh sağlığı

KAYNAKLAR

Liu, X., Wang, S., & Wang, G. (2021). Prevalence and Risk Factors of Postpartum Depression in Women: A Systematic Review and Meta-analysis. *Journal of Clinical Nursing, 31*, 2665-2677.

Shorey, S., Ng, E., & Chee, C.Y.I. (2021). Anxiety and depressive symptoms of women in the perinatal period during the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *Scandinavian Journal of Public Health, 49*, 730–740.

Safi-Keykaleh, M., Aliakbari, F., Safarpour, H., Safari, M., Tahernejad, A., Sheikhbardsiri, H., & Sahebi A. (2022). Prevalence of postpartum depression in women amid the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Gynecology & Obstetrics, 157,* 240-247.

Zhang, X., Lin, P., Sun, J., Sun, Y., & Shao, D. (2021). Prenatal stress self-help mindfulness intervention via social media: a randomized controlled trial. *Journal of Mental Health, 32,* 206-215.

Liu, C., Chen, H., Zhou, F., Long, Q., Wu, K., et al. (2022). Positive intervention efect of mobile health application based on mindfulness and social support theory on postpartum depression symptoms of puerperae. *BMC Women's Health,* 22, 413.

THE EFFECTS OF MINDFULNESS INTERVENTIONS APPLIED IN THE PERINATAL AND POSTPARTUM PERIOD ON WOMEN'S MENTAL HEALTH: A SYSTEMATIC REVIEW

Duygu ÖZER[1], Melike DİŞSİZ[2]

[1]Sultan Abdulhamid Khan Training and Research Hospital, Istanbul, TÜRKİYE

[2]University of Health Sciences, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: The pregnancy and postpartum period is a period in which great physical, mental, and social changes are experienced in a woman's life. The woman should adapt to this process as soon as possible for her own health and the health of the baby (Liu et al. 2021). However, it is reported in the literature that the incidence of maternal mental health problems has increased all over the world and has become an important public health problem (Shorey et al. 2021). Therefore, psychosocial interventions are recommended in the treatment of mental disorders in the perinatal and postpartum periods (Liu et al. 2021; Safi-Keykaleh et al. 2022). Especially in recent studies, the effects of mindfulness-based interventions (MBIs) on perinatal mental health have become the focus of attention.

Aim: This systematic review aimed to evaluate the effects of mindfulness interventions applied in the perinatal and postpartum period on women's mental health with the findings of recent studies.

Materials and Methods: In the study, PubMed, CINAHL, Cochrane Library, Science Direct databases were searched and randomized controlled trials published in the last five years between January 2018 and July 2023 were included. The keywords "Pregnancy", "Pregnant", "Prenatal", "Perinatal", "Perinatal", "Postpartum", "Mindfulness", "Meditation", "Self-compassion", "Randomized controlled trial" were used while searching the databases. First, the titles and abstracts of the studies were independently reviewed by the researchers for eligibility, then the full texts of the eligible studies were downloaded and read, and the necessary data were obtained. While reviewing the articles, the 27-item PRISMA Statement was used to evaluate the reporting characteristics. Ethics committee approval was not obtained as this study was a systematic review.

Results: As a result of the search, 26 studies were reached. The research sample consisted of pregnant women in 22 studies and women in the postpartum period in 4 studies. The studies determined that mindfulness-based practices were mostly applied online and in the form of

self-help programs, followed by mindfulness-based psychoeducation programs (Mindfulness-Based Childbirth and Parenting (MBCP)). As a result of the studies, it was found that there was a decrease in women's fear of childbirth, depression, anxiety and stress levels, and an increase in psychological well-being, emotion regulation skills, self-compassion, self-efficacy and mindfulness levels. In addition, it was determined that mindfulness practices increased normal vaginal delivery rates and maternal-fetal attachment levels, decreased birth pain and the need for medication/anesthesia, and were effective in improving body image and healthy lifestyle behaviors.

Conclusion: It has been observed that mindfulness studies applied to women in the perinatal and postnatal periods have been conducted internationally and have gained momentum in recent years. It can be said that mindfulness studies, which are mostly applied to women in the perinatal period, should be increased to women in the postpartum period who are at risk for mental disorders (Safi-Keykaleh et al. 2022). As a result of the impact of the COVID-19 pandemic experienced in recent years, it was also seen in this study that intervention studies are mostly applied in online environments. It is reported that the frequency of online interventions will increase due to the time, cost and accessibility to every person today (Zhang et al. 2021; 2023; Liu et al. 2022). In this study, while mindfulness interventions were found to have positive effects on women's mental health in the perinatal and postnatal period, they were also found to have positive effects on physical health such as increasing normal vaginal delivery rates, reducing birth pain, and developing healthy lifestyle behaviors. It can be said that mindfulness interventions, which have positive effects on women and infant mental health, should be applied to women in TÜRKİYE and the results of this study should be shared.

Keywords: Perinatal, postnatal, pregnant woman, mindfulness, mental health.

REFERENCES

Liu, X., Wang, S., & Wang, G. (2021). Prevalence and Risk Factors of Postpartum Depression in Women: A Systematic Review and Meta-analysis. *Journal of Clinical Nursing, 31,* 2665-2677.

Shorey, S., Ng, E., & Chee, C.Y.I. (2021). Anxiety and depressive symptoms of women in the perinatal period during the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *Scandinavian Journal of Public Health, 49,* 730–740.

Safi-Keykaleh, M., Aliakbari, F., Safarpour, H., Safari, M., Tahernejad, A., Sheikhbardsiri, H., & Sahebi A. (2022). Prevalence of postpartum depression in women amid the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Gynecology & Obstetrics, 157,* 240-247.

Zhang, X., Lin, P., Sun, J., Sun, Y., & Shao, D. (2021). Prenatal stress self-help mindfulness intervention via social media: a randomized controlled trial. *Journal of Mental Health, 32,* 206-215.

Liu, C., Chen, H., Zhou, F., Long, Q., Wu, K., et al. (2022). Positive intervention efect of mobile health application based on mindfulness and social support theory on postpartum depression symptoms of puerperae. *BMC Women's Health,* 22, 413.

HEMŞİRELERİN STRES DÜZEYLERİ İLE KİŞİLERARASI PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN BELİRLENMESİ

Cennet KARA ÖZÇALIK, Duygu MERT

İstanbul Kültür Üniversitesi, E5 Karayolu üzeri, 34158 Bakırköy, İstanbul, Türkiye

Giriş

Hasta bireylere kesintisiz sağlık bakımı veren ve yüksek psikolojik baskıya maruz kalan hemşirelerin kişilerarası ilişkilerde problem ve iş yerinde stres yaşamaları kaçınılmazdır.

Amaç

Araştırma, hemşirelerin stres düzeylerini ve kişilerarası problem çözme becerilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Kesitsel tanımlayıcı tipteki bu araştırmada Hemşire Bilgi Formu, Kişilerarası Problem Çözme Envanteri ve Hemşire Stres Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini çalışmanın yapıldığı kamu hastanesinde çalışan hemşireler oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde en az 1 yıllık hemşirelik deneyimine sahip olma ve 18 yaş üstü olma kriterleri gözetilmiştir. Araştırma Mart-Mayıs 2023 tarihleri arasında bir kamu hastanesinde yazılı gönüllü onam veren 120 hemşire ile yürütülmüştür. Araştırma için etik kurul ve kurum izni alınmıştır.

Bulgular

Sosyodemografik veriler yüzde ve frekans kullanılarak analiz edilmiş ve hemşirelerin çoğunlukla kadın (%83), bekar (%64) ve lisans mezunu (%67) olduğu; mesleği gönüllü olarak seçtiği (%73); haftada 51 saat ve üzerinde çalıştığı (%35) belirlenmiştir. Sürekli değişkenler arasındaki ilişki veriler normal dağılıma sahipse Pearson korelasyonu, normal dağılıma sahip değilse Spearman korelasyonu ile incelenmiştir. Stres düzeyi ile probleme olumsuz yaklaşma ($r= .43$, $p< .01$) ve sorumluluk almama ($r= .41$, $p< .01$) arasında pozitif yönde orta düzeyde; kendine güvensizlik ($r= .35$, $p< .01$) arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır (Tablo 1).

Tartışma ve Sonuç

Stres ile probleme olumsuz yaklaşma, sorumluluk almama ve kendine güvensizlik arasındaki pozitif yönlü ilişki; hemşirelerin mesleki stres düzeyleri arttıkça kişilerarası bir problemle karşılaştıklarında orta düzeyde çaresizlik, karamsarlık ve üzüntü gibi olumsuz duygu ve düşünceler geliştirdikleri; problemin çözümünde sorumluluk almadıkları ve problem çözülene kadar fazla çaba göstermedikleri; karşılaşılan problemin çözümüne yönelik güvensizlik duydukları şeklinde yorumlanabilir. Diğer taraftan hemşirelerin kişilerarası problem yaşadıklarında problemin etkili ve yapıcı biçimde çözümüne katkı sağlayan duygu, düşünce ve davranışlara yüksek düzeyde sahip olduklarını da belirlenmiştir. Bulgular, stres ve kişilerarası ilişkilerin çok faktörlü doğası göz önünde bulundurularak dikkatle değerlendirilmelidir. Bu çalışma hemşirelerin kişilerarası problem çözme becerilerini inceleyen bilinen ilk çalışmadır ve mesleki stresin hemşirelerin kişilerarası problem çözme becerileri üzerindeki etkisini incelemesi ile çalışma sonuçlarının araştırmacılar, klinisyenler ve hemşire yöneticiler için yararlı olacağı düşünülmektedir.

Bilgilendirme: Araştırma 2022/1. Dönem TÜBİTAK 2209-A Programınca desteklenmiştir.

DETERMINATION OF STRESS LEVELS AND INTERPERSONAL PROBLEM SOLVING SKILLS OF NURSES

Cennet KARA ÖZÇALIK, Duygu MERT

Istanbul Kultur University, E5 Highway, 34158 Bakirkoy, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction

It is inevitable that nurses, who provide uninterrupted health care to patients and are exposed to high psychological pressure, experience problems in interpersonal relationships and workplace stress.

Objective

This study was aimed to determine the stress levels and interpersonal problem solving skills of nurses.

Materials and Method

In this cross-sectional descriptive study, Nurse Information Form, Interpersonal Problem Solving Inventory and Nurse Stress Scale were used. The population of the study consisted of nurses working in the public hospital where the study was conducted. In sample selection, the criteria of having at least 1 year of nursing experience and being over 18 years of age were considered. The study was conducted in a public hospital between March and May 2023 with 120 nurses who gave written voluntary consent. Ethics committee and institutional permission were obtained for the study.

Results

Sociodemographic data were analysed using percentages and frequencies, and it was determined that the nurses were mostly female (83%), single (64%), bachelor's degree (67%), chose the profession willingly (73%), and worked 51 hours or more per week (35%). The relationship between continuous variables was analysed by Pearson correlation if the data were normally distributed and Spearman correlation if the data were not normally distributed. A moderate positive correlation was found between stress level and approaching problems in a negative way ($r = .43$, $p < .01$) and unwilling to take responsibility ($r = .41$, $p < .01$) and a weak

positive correlation was found between stress level and lack of self-confidence ($r = .35$, $p < .01$) (Table 1).

Discussion and Conclusion

The positive relationship between stress and approaching problems in a negative way, unwilling to take responsibility and lack of self-confidence can be interpreted as follows: as the occupational stress levels of nurses increase, they develop negative feelings and thoughts such as helplessness, pessimism and sadness at a moderate level when they encounter an interpersonal problem; they do not take responsibility for the solution of the problem and do not make much effort until the problem is solved; they feel insecure about the solution of the problem encountered. On the other hand, it was also determined that nurses had high levels of emotions, thoughts and behaviours that contributed to the effective and constructive solution of the problem when they experienced interpersonal problems. The findings should be carefully evaluated considering the multifactorial nature of stress and interpersonal relationships. This study is the first known study to examine the interpersonal problem solving skills of nurses and it is thought that the results of the study will be useful for researchers, clinicians and nurse managers by examining the effect of occupational stress on nurses' interpersonal problem solving skills.

Information: The research was supported by TUBITAK 2209-A Programme for 2022/1st Period.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN ROY UYUM MODELİ TEMELLİ GÜÇLENDİRME PROGRAMININ SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞINA ETKİSİ

Zeliha YAMAN[1], Mualla YILMAZ[2]

[1]*Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi , Mersin, Türkiye*

[2]*Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi , Mersin , Türkiye*

Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerine uygulanan Roy Uyum Modelli temelli programın sosyal medya bağımlılığı, sağlıklı yaşam biçimi davranışları ve benlik saygısına etkisini değerlendirmek amacıyla yapıldı. Bu araştırma dört aşamada yapıldı. Araştırmanın birinci aşamasında, sosyal medya bağımlısı olan hemşirelik öğrencileri belirlendi. İkinci aşamasında hemşirelik öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı nedeniyle yaşadıkları sorunlar online yapılan odak grup görüşmeleriyle Roy Uyum Modeli (RUM)'ne dayalı olacak şekilde saptandı. Araştırmanın üçüncü aşamasında RUM'a göre temellendirilen grup temelli güçlendirme oturumları gerçekleştirildi ve bu programın sağlıklı yaşam biçimi davranışları, benlik saygısı ve sosyal medya bağımlılığına etkisi incelendi. Çalışmanın dördüncü aşamasında ise RUM temelli güçlendirme programı online yapılan odak grup görüşmeleri ile incelendi. 09 Ocak 2020 - 09 Mart 2020 tarihleri arasında 375 hemşirelik öğrencisine Bergen Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (BSMBÖ) yüz yüze uygulandı. Ölçekten, 6 maddeden en az 4'ünden 3 ve daha fazla puan alan ya da toplam puan üzerinden 18 ve üzeri puan alan 110 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturdu. 110 öğrenci; çalışma (n:55) ve kontrol (n:55) gruplarına atamalarının eşit ve homojen olması için 2 aşamalı tabakalı randomizasyon yöntemi kullanıldı. Araştırmanın ikinci aşamasındaki veriler çalışma grubunda yer alan 51 öğrencinin katılımıyla RUM'a dayalı olacak şekilde yedi ayrı odak grup görüşmesiyle toplandı. İçerik analizi yapılarak dört ana tema ve 15 alt tema elde edildi. Elde edilen bulgular ve literatür doğrultusunda RUM'a temellendirilmiş güçlendirme programı oluşturuldu ve araştırmanın üçüncü aşamasında bu program kullanıldı. Çalışmanın üçüncü aşamasında veriler güçlendirme programı öncesinde ve sonrasında BSMBÖ, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği (SYBDÖ) II ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ) ile Google formlar aracılığıyla toplandı. Çalışma grubuna 12 hafta çevrim içi güçlendirme programı uygulandı. Çalışmanın üçüncü aşamasının verileri; Student t test, Mann Whitney U test, Paired Sample t test, Wilcoxon sign rank test ve ki kare testlerinden yararlanılarak değerlendirildi. Çalışmanın dördüncü aşamasında ise çalışma grubunda yer alan 46 öğrenciyle güçlendirme programı

çevrimiçi yapılan beş ayrı odak grup görüşmesiyle değerlendirildi. Çalışmanın dördüncü aşamasının verileri ise içerik analizi ile değerlendirildi. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığının öğrencilerin sosyal yaşamı, rolleri, benlik algısı ve fiziksel sağlık üzerine önemli etkilerinin olduğu ve öğrencilerin sosyal medya kullanımıyla baş etmede çoğu zaman başarısız ve işlevsiz başa çıkma stratejilerine sahip oldukları belirlendi. RUM'a göre temellendirilen grup temelli güçlendirme programına katılan çalışma grubundaki öğrencilerin BSMBÖ puanlarında gruplar arası anlamlı farklılığın olmadığı ($p>0,05$); SYBDÖ II ve RBSÖ puanları açısından ise gruplar arasındaki farklılığın anlamlı ($p<0,05$) olduğu belirlendi. Yapılan güçlendirme programının öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı konusunda farkındalıklarının artmasını sağladığı saptandı. Bu çalışma sonucunda öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı ve etkilerine yönelik farkındalıklarını arttıracak programların uygulanması, büyük ve farklı örneklem gruplarını kapsayacak yeni araştırmaların yapılması önerilmektedir.

THE EFFECT OF ROY ADAPTATION MODEL-BASED STRENGTHENING PROGRAM APPLIED TO NURSING STUDENTS ON SOCIAL MEDIA ADDICTION

Zeliha YAMAN[1], Mualla YILMAZ[2]

[1]Mersin University Faculty of Nursing , Mersin, TÜRKİYE

[2]Mersin University Faculty of Nursing , Mersin , TÜRKİYE

This research was carried out in four stages. In the first stage of the study, nursing students who were social media addicts were determined. In the second phase, the problems experienced by nursing students due to social media addiction were determined based on the Roy Adaptation Model (RAM) through online focus group interviews. In the third stage of the study, group-based empowerment sessions based on RAM were conducted and the effect of this program on healthy lifestyle behaviors, self-esteem and social media addiction was examined. In the fourth stage of the study, the RAM-based empowerment program was examined through online focus group discussions. Between 09 January 2020 - 09 March 2020, the Bergen Social Media Addiction Scale (BSMAS) was administered face-to-face to 375 nursing students. The sample of the study consisted of 110 students who scored 3 or more on at least 4 out of 6 items or scored 18 and above on the total score. A 2-stage stratified randomization method was used to ensure that the assignments of 110 students to the study (n:55) and control (n:55) groups were equal and homogeneous. The data in the second phase of the study were collected through seven separate focus group interviews based on RAM with the participation of 51 students in the study group. Four main themes and 15 sub-themes were obtained by content analysis. In line with the findings and literature, a strengthening program based on RAM was prepared and this program was used in the third stage of the research. In the third phase of the study, data were collected through Google forms with the BSMS, Healthy Lifestyle Behaviors Scale (HLBS) II, and Rosenberg Self-Esteem Scale (RSES) forms before and after the empowerment program. A 12-week online strengthening program was applied to the study group. The data of the third stage of the study; Student t test, Mann Whitney U test, Paired Sample t test, Wilcoxon sign rank test and chi-square tests were used. In the fourth stage of the study, the empowerment program with 46 students in the study group was evaluated with five separate focus group interviews held online. The data of the fourth stage of the study were evaluated by content analysis. As a result of the study, it was determined that social media addiction has important effects on students' social life, roles, self-perception and physical health, and students often have unsuccessful and dysfunctional coping strategies in coping with

social media use. It was determined that there was no significant difference between the groups in the BSMAS scores of the students in the study group who participated in the group-based empowerment program based on RAM ($p>0.05$), while the difference between the groups was significant ($p<0.05$) in terms of HLBS II and RBSS scores. It was determined that the empowerment program provided increased awareness of students about social media addiction. As a result of this study, it is recommended to implement programs that will increase students' awareness of social media addiction and its effects, and to conduct new research that will include large and different sample groups.

Key words: social media addiction, nursing students, empowerment, nursing models

COVİD-19 PANDEMİ SÜRECİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK, ALGILANAN STRES VE KAYGI DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Dılşa AZIZOĞLU KELEŞ[1], Leyla KÜÇÜK[2]

[1]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Hemşirelik öğrencileri eğitim hayatları boyunca pek çok stresörle ve kaygı yaratan durumla karşı karşıya geldiği Covid-19 pandemisinin de bu faktörlerden biri olduğu bilinmektedir. Bu kapsamda hemşirelik öğrencilerinin bu faktörler karşısında esnekliğini koruması ve bu faktörlerin üstesinden gelebilmesi adına psikolojik sağlamlık kavramı önem kazanmaktadır. Dolayısıyla bu kavramların etkileşiminin önemli olduğu düşünülmektedir.

Amaç: Bu çalışma Covid-19 pandemi sürecinin hemşirelik öğrencilerinin psikolojik sağlamlık, algılanan stres ve kaygı düzeylerine etkisinin incelenmesi amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapılan bu araştırma bir devlet üniversitesinde 31.01.2022- 21.02.2022 tarihleri arasında hemşirelik bölümünde öğrenim gören ve çalışmaya katılmayı kabul eden 264 öğrenci ile yapılmıştır. Çalışmaya başlanmadan önce İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Başkanlığı' ndan 07.10.2021 tarihinde 2021/61 Dosya Numarası ile onay alınmıştır. Gerekli kurum izni İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı' ndan 14.12.2021 tarihinde alınmıştır. Araştırmanın verileri "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Koronavirüs Anksiyete Ölçeği Kısa Formu (KAÖ)", "Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (KPSÖ)" ve "Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ-10)" kullanılarak toplanmıştır. Ölçek sahiplerinin izinleri elektronik posta aracılığı ile alınmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Pearson ve Spearman korelasyon kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20,47±2,12 (min-max:18-35) olup %28'i daha önce Covid-19'a yakalanmış, %91,3'ünün Covid-19'a yakalanan yakını bulunmakta ve %25,8'inin ise Covid-19 nedeniyle vefat eden yakını vardır. Öğrencilerin KAÖ toplam puan ortalaması 1,66±2,58 (min-max: 0-20)' dir. KPSÖ toplam puan ortalaması 18,75±4,70 (min-max= 0-30)' dir. ASÖ toplam puan ortalaması 20,27±6,16 (min-max: 0-40)' dir. Algılanan stres ile koronavirüs anksiyetesi arasında pozitif yönlü ilişki, koronavirüs anksiyetesi ve psikolojik sağlamlık arasında negatif yönlü ve algılanan stres ile psikolojik

sağlamlık arasında negatif yönlü ilişki olduğu saptanmıştır. Psikolojik sağlamlık düzeyi arttıkça algılanan stres ve koronavirüs anksiyetesi düzeyi azalmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışma sonucunda, psikolojik sağlamlık düzeyi yüksek olan öğrencilerin daha düşük koronavirüs anksiyetesi ve algılanan stres düzeylerine sahip olduğu görülmüştür. Literatürde bu sonuca paralel olarak stres ve psikolojik sağlamlık arasında negatif yönlü ilişki bulan araştırmalar mevcuttur (1-2). Yine aynı şekilde koronavirüs anksiyetesi ile psikolojik sağlamlık arasında negatif ilişki saptanmış ve araştırma sonucumuz literatürdeki çalışma sonuçları ile benzer bulunmuştur. (3-4). Sonuç olarak, bu çalışma ile pandemi döneminin aday hemşirelerin ruh sağlığı üzerine etkilerine dikkat çekilmesi, hemşirelik mesleğinin geleceği olan öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin yükseltilmesine yönelik güncel eğitim ve çalışmaların planlanmasının öneminin vurgulanması ve yeni çalışmalara veri sağlanması planlanmaktadır.

KAYNAKLAR

Berdida, D., Grande, R., 2022, Academic stress, COVID-19 anxiety, and quality of life among nursing students: The mediating role of resilience, International nursing review, 1-9.
Urban, R. W., Smith, J. G., Wilson, S. T., Cipher, D. J., 2021, Relationships among stress, resilience, and incivility in undergraduate nursing students and faculty during the COVID-19 pandemic: Policy implications for nurse leaders, Journal of professional nursing : official journal of the American Association of Colleges of Nursing, 37(6), 1063–1070.
Savitsky, B., Findling, Y., Ereli, A., Hendel, T., 2020, Anxiety and coping strategies among nursing students during the covid-19 pandemic. Nurse education in practice, 46, 102809.
Gezen Bölükbaş, M., Kırak, B., Vatansever, Ş., 2022, COVID-19 pandemi sürecinde fiziksel aktivite düzeyi, psikolojik sağlamlık ve koronavirüs anksiyetesi arasındaki ilişki, Türkiye spor bilimleri dergisi, 6 (1), 1-13.

THE EFFECT OF COVID-19 PANDEMIC PROCESS ON PSYCHOLOGICAL RESILIENCE, PERCEIVED STRESS AND ANXIETY LEVELS OF NURSING STUDENTS

Dılşa AZIZOĞLU KELEŞ[1], Leyla KÜÇÜK[2]
[1]Istanbul Medeniyet University, Istanbul, TÜRKİYE
[2]Istanbul University- Cerrahpasa, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: One of these factors is the Covid-19 pandemic, in which nursing programs face many stressors and anxiety-provoking situations throughout their education life. The concept of psychological resilience gains importance in order to protect the protection of these factors of these remaining care students and to allow the bodies of these elements to come. Hence the Sevens where the interaction of these concepts is important.

Aim: This study was planned to examine the effect of the pandemic process on the psychological resilience, perceived stress and anxiety levels of nursing students.

Materials and methods: This descriptive and cross-sectional study was conducted at a state university in the nursing department between the dates of 31.01.2022 - 21.02.2022. A total of 264 students who were enrolled in the nursing program and agreed to participate in the study were included. Ethical approval for the study was obtained on 07.10.2021 with File Number 2021/61 from the Istanbul Medeniyet University Social and Human Sciences Scientific Research and Publication Ethics Committee. The necessary institutional permission was obtained from the Istanbul Medeniyet University Faculty of Health Sciences Dean's Office on 14.12.2021. Data for the study were collected using the "Introductory Information Form," "Short Form of the Coronavirus Anxiety Scale," "Short Psychological Resilience Scale," and "Perceived Stress Scale." Permissions from the scale owners were obtained via email. Descriptive statistics, Pearson, and Spearman correlations were used for data analysis, and statistical significance was accepted as $p<0,05$

Results: The mean age of the participating students was 20.47 ± 2.12 (min-max: 18-35). Among them, 28% had previously contracted COVID-19, 91.3% had relatives who had contracted COVID-19, and 25.8% had lost a relative due to COVID-19. The mean score for CAS was 1.66 ± 2.58 (min-max: 0-20), for SPRS was 18.75 ± 4.70 (min-max: 0-30), and for PSS was 20.27 ± 6.16 (min-max: 0-40).It has been found that there is a positive relationship between perceived stress and coronavirus anxiety, a negative relationship between coronavirus anxiety and psychological resilience, and a negative relationship between perceived stress and

psychological resilience. As the level of psychological resilience increases, the levels of perceived stress and coronavirus anxiety decrease.

Discussion and Conclusion: As a result of this study, it has been observed that students with higher levels of psychological resilience have lower levels of coronavirus anxiety and perceived stress. Studies in the literature have also found a negative relationship between stress and psychological resilience (1-2). Similarly, a negative relationship between coronavirus anxiety and psychological resilience has been identified, and our research findings are consistent with the results of studies in the literature (3-4). In conclusion, this study highlights the importance of drawing attention to the impact of the pandemic on the mental health of prospective nurses. It emphasizes the need for current education and interventions aimed at enhancing the psychological resilience levels of nursing students, who represent the future of the nursing profession. Furthermore, it aims to provide data for future research endeavors.

Keywords: COVID-19, resilience, perceived stress, anxiety, nursing students.

PALYATİF BAKIM HASTALARININ YAKINLARINA VERİLEN WATSON İNSAN BAKIM MODELİ TEMELLİ PSİKOEĞİTİMİN UMUTSUZLUK, ÖLÜM KAYGISI VE BAKIM YÜKÜNE ETKİSİ

Bilge SOYASLAN[1], Emine ÖKSÜZ[2]

[1]*Ankara Medipol Üniversitesi, Keçiören, Türkiye*

[2]*Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Keçiören, Türkiye*

Giriş: Palyatif bakım hastasına bakım veren bireylerde zamanla umutsuzluk, ölüm kaygısı ve bakım vermenin yol açabileceği fiziksel ve psikososyal sıkıntılar görülebilmektedir.

Amaç: Bu çalışma, palyatif bakım kliniğinde yatmakta olan hastaların yakınlarına verilen Watson İnsan Bakım Modeli temelli psikoeğitimin umutsuzluk, ölüm kaygısı ve bakım yüküne etkisini belirleme amacı ile yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Randomize kontrollü deneysel nitelikte olan bu çalışma nicel ve nitel olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Çalışmaya 33 deney, 33 kontrol grubu olmak üzere toplam 66 hasta yakını randomizasyon.org ile belirlenen liste ile dahil edilmiştir. Araştırma için klinik araştırmalar etik kurul izni alınmıştır. Katılımcılardan yazılı ve sözlü onam alınmıştır. Deney grubuna sekiz hafta boyunca haftada bir gün 45-60 dakika bireysel olarak Watson İnsan Bakım Modeli Temelli psikoeğitim verilmiştir. Araştırmada nicel veriler psikoeğitim başında ve sonunda Tanıtıcı Özellikler Formu, Beck Umutsuzluk Ölçeği, Templer Ölüm Kaygısı Ölçeği ve Bakım Verenin Stres Ölçeği kullanılarak, nitel veriler ise psikoeğitimin sonunda Yapılandırılmış Görüşme Formu-1 ve Yapılandırılmış Görüşme Formu-2 kullanılarak toplanmıştır. Eğitim başlıkları sırası ile tanışma, palyatif bakımı anlama, bakım verme süreci, umut-umut kaynakları, umudu geliştirme, ölüm ve ölüm kaygısı, yaşamın anlamı, sonlandırma şeklindedir. Nicel verilerin istatistiksel analizi için, Wilcoxon işaretli sıralar testi, Mann Whitney U testi ve t testi kullanılmıştır. Nitel veriler için ise; Colaizzi'nin yedi adımdan oluşan fenomonolojik veri analiz aşamaları kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmanın nicel veri analizinde; deney grubunun ön test ve son test Beck Umutsuzluk Ölçeği, Templer Ölüm Kaygısı Ölçeği ve Bakım Verenin Stres Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Ayrıca deney ve kontrol grubunun son test Beck Umutsuzluk Ölçeği, Templer Ölüm Kaygısı Ölçeği, Bakım Verenin Stres Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmiştir ($p<0,05$). Çalışmanın nitel veri analizinde; hasta yakınlarının bakım sürecine ilişkin

deneyimleri “bakım yükü” ve “bakımın spiritüel yönü” olmak üzere iki ana tema beş alt tema altında toplandığı; alt temaların (1) vicdan, (2) umut, (3) yaşam ve ölüm, (4) sevme (5) yıpratıcı olduğu belirlenmiştir. Hasta yakınlarının Watson İnsan Bakım Modeli Temelli psikoeğitime ilişkin görüşleri ise “kazanımlar” ana teması altında dört alt tema olarak belirlenmiş olup, bu alt temalar; (1) güçlenme, (2) rahatlama, (3) önemli hissetme ve (4) faydalı bulmadır. Tartışma ve Sonuç: Literatür incelendiğinde Watson İnsan Bakım Modeli temelli bir psikoeğitim programının palyatif bakım vericilere uygulandığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışma sonuçlarına göre; palyatif bakım alan hastaların yakınlarına verilen Watson İnsan Bakım Modeli temelli psikoeğitimin umutsuzluk, ölüm kaygısı ve bakım yükünü azaltmada etkili olduğu bulunmuştur. Ayrıca hasta yakınlarının palyatif bakım hastasına bakım verme sürecini yük getiren ve spiritüel yönü olan bir süreç olarak gördükleri, bu süreçte kendilerine verilen Watson İnsan Modeli temelli psikoeğitimin ise güçlenmelerini, rahatlamalarını, kendilerini önemli hissetmelerini sağladığı ve bu eğitimi faydalı buldukları söylenebilir.

THE EFFECT OF WATSON HUMAN CARE MODEL BASED PSYCHOEDUCATION GIVEN TO RELATIVES OF PALLIATIVE CARE PATIENTS ON HOPELESSNESS, DEATH ANXIETY AND CARE BURDEN

Bilge SOYASLAN[1], Emine ÖKSÜZ[2]

[1]Ankara Medipol University, Keçiören, TÜRKİYE

[2]Gülhane Faculty of Nursing, Keçiören, TÜRKİYE

Introduction: Individuals caring for palliative care patients may experience hopelessness, death anxiety, and physical and psychosocial distress that caregiving may cause over time.

Purpose: This study was conducted to determine the effect of Watson Human Care Model-based psychoeducation given to relatives of patients hospitalized in a palliative care clinic on hopelessness, death anxiety and care burden.

Materials and Methods: This randomized controlled experimental study consists of two parts: quantitative and qualitative. A total of 66 patient relatives, 33 in the experimental group and 33 in the control group, were included in the study with the list determined by randomization.org. Clinical research ethics committee permission was obtained for the research. Written and verbal consent was obtained from the participants. The experimental group was given Watson Human Care Model-Based psychoeducation individually for 45-60 minutes once a week for eight weeks. In the study, quantitative data were collected at the beginning and end of psychoeducation using the Introductory Characteristics Form, Beck Hopelessness Scale, Templer Death Anxiety Scale and Caregiver Stress Scale, and qualitative data were collected using Structured Interview Form-1 and Structured Interview Form-2 at the end of psychoeducation. The training topics are, respectively, acquaintance with palliative care, understanding palliative care, caregiving process, hope - sources of hope, developing hope, death and death anxiety, the meaning of life, termination. For statistical analysis of quantitative data, Wilcoxon signed-rank test, Mann Whitney U test and t test were used. For qualitative data; Colaizzi's seven-step phenomenological data analysis stages were used.

Findings: In the quantitative data analysis of the study; It was found that there was a statistically significant difference between the pretest and posttest Beck Hopelessness Scale, Templer Death Anxiety Scale and Caregiver Stress Scale scores of the experimental group ($p<0.05$). In addition, a statistically significant difference was determined between the post-test Beck

Hopelessness Scale, Templer Death Anxiety Scale, and Caregiver Stress Scale scores of the experimental and control groups ($p<0.05$). In the qualitative data analysis of the study; The patient's relatives' experiences regarding the care process were grouped under two main themes, "burden of care" and "spiritual aspect of care", and five sub-themes; It was determined that the sub-themes were (1) conscience, (2) hope, (3) life and death, (4) love (5) corrosive. The views of patient relatives regarding Watson Human Care Model-Based psychoeducation were determined as four sub-themes under the main theme of "gains", and these sub-themes are; (1) empowerment, (2) relaxation, (3) feeling important, and (4) finding it useful.

Discussion and Conclusion: When the literature was examined, no study was found in which a psychoeducation program based on the Watson Human Care Model was applied to palliative care givers. According to the study results; Psychoeducation based on the Watson Human Care Model given to relatives of patients receiving palliative care was found to be effective in reducing hopelessness, death anxiety and care burden. In addition, it can be said that the patient's relatives see the process of caring for a palliative care patient as a burdensome and spiritual process, and that the Watson Human Model-based psychoeducation given to them in this process makes them feel stronger, more relaxed, and more important, and that they find this training useful.

ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERE BAKIM VEREN AİLE ÜYELERİNE UYGULANAN KİŞİLERARASI İLİŞKİLER GRUP PSİKOTERAPİSİNİN (KİPT-G) ETKİNLİĞİ: TEKRAR ÖLÇÜMLÜ YARI DENEYSEL ÇALIŞMA PROTOKOLÜ

Melisa BULUT, Nazmiye YILDIRIM

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, Bolu, Türkiye

Giriş: Şizofreni gibi şiddetli ve kronik ruhsal hastalığı olan bireylere bakım veren aile üyeleri stres, yorgunluk, depresyon, bakım yükü, damgalanma, aile ilişkilerinde ve kişilerarası ilişkilerde sorunlar, çatışmalar, maddi zorluklar, sosyal izolasyon, günlük rutinlerin ve normallerin bozulması gibi birçok ruhsal ve sosyal riske maruz kalmaktadır. Ailelerin bu risklerle baş edebilmeleri ve bakım yüküne rağmen bakım verme ilişkisini olumlu yaşamaları için bir takım koruyucu müdahaleler bulunmaktadır. Psikoeğitim ve aile odaklı müdahalelerle bakım ilişkisinin kalitesi iyileşebilmekte; hem objektif hem de sübjektif bakım yükü, depresif semptomlar azalmakta, duygusal iyi oluş artmaktadır.

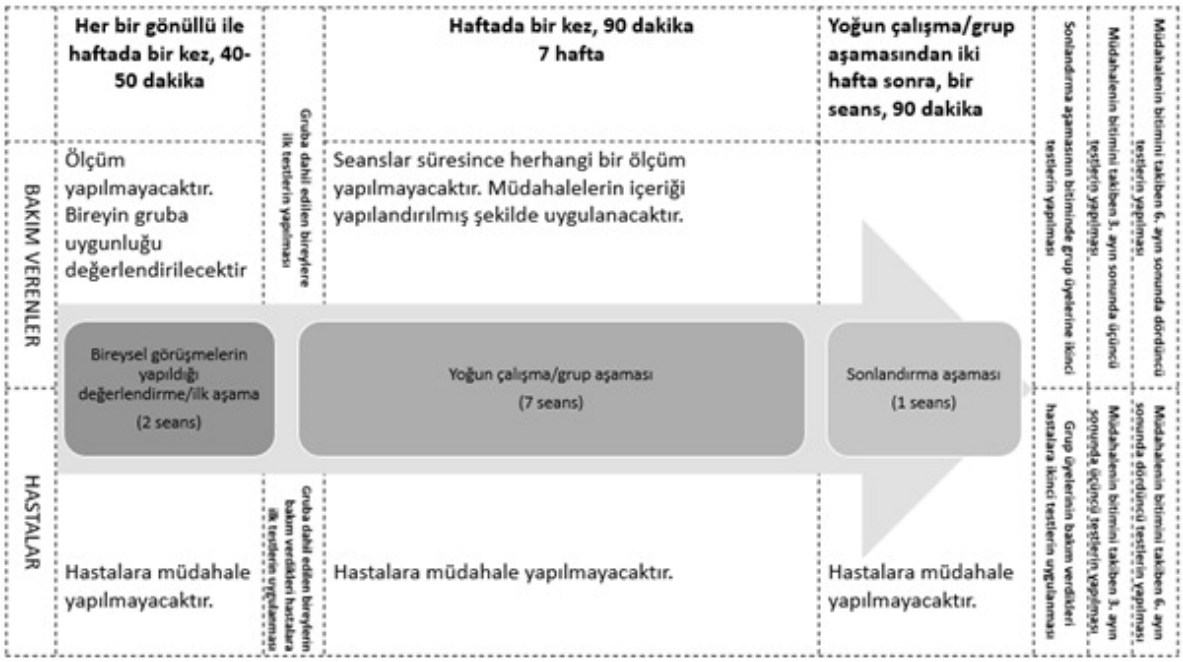
Amaç: Kişilerarası İlişkiler Psikoterapisi (KİPT), depresyon, anksiyete ve genel psikolojik sıkıntı hali ile bağlantılı spesifik kişilerarası problem alanları üzerinde çalışan, kısa süreli bir psikoterapidir. Şizofreni tanılı bireylerin bakım verenlerinde KİPT müdahalelerinin kullanımını değerlendiren çalışma sayısı olumlu sonuçlar bildirmesine rağmen sınırlıdır. Kişilerarası İlişkiler Grup Psikoterapisinin (KİPT-G) etki ettiği alanlar ve hedefleri göz önüne alındığında, şizofreni tanılı bireylerin bakım verenlerinde hastalıkla ve baş etme süreciyle ilgili psikoeğitimi sağlama, sosyal desteği artırma, izolasyonu azaltma, kişilerarası ilişkileri iyileştirme gibi ihtiyaçlarla paralel olduğu görülmektedir. Bu anlamda KİPT-G'nin şizofreni tanılı bireylerin bakım verenlerinde uygulanması hem bakım verenler hem de onların bakım verdiği hastalar için umut vaat edici olabilir. Bu araştırmanın amacı şizofreni tanılı bireylere bakım veren aile üyelerine verilen KİPT-G müdahalesinin bakım verenlerde bakım verme yükü, sosyal destek algısı ve damgalanma; bakım verdikleri şizofreni tanılı bireylerde tedaviye uyum; hem bakım veren hem de bakım alan bireylerde duygu dışa vurumu üzerine etkisini değerlendirmektir. Araştırmanın hipotezleri: KİPT-G müdahalesi şizofreni tanılı bireylerin bakım verenlerinin bakım verme yükünü azaltacaktır; şizofreni tanılı bireylerin bakım verenlerinin algılanan sosyal destek düzeylerini artıracaktır; şizofreni tanılı bireylerin bakım verenlerinin damgalanma düzeylerini azaltacaktır; şizofreni tanılı bireylerin bakım verenlerinin duygu dışa vurum düzeylerini azaltacaktır; bakım verenlere uygulanan KİPT-G müdahalesi,

bakım verdikleri şizofreni tanılı bireylerin tedaviye uyum düzeylerini artıracaktır; bakım verenlere uygulanan KİPT-G müdahalesi, bakım verdikleri şizofreni tanılı bireylerin duygu dışa vurum düzeylerini azaltacaktır. Bu yönüyle araştırma ülkemizde ve dünyada yapılan ilk çalışma olma niteliği taşımaktadır.

Gereç ve yöntem: Araştırma tek gruplu yeniden ölçümlü yarı deneysel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini Batı Karadeniz Bölgesi'ndeki bir ilde yaşayan şizofreni hastalarına bakım veren aile bireyleri oluşturacaktır. Örnekleme ulaşmak için yargısal örnekleme yöntemi kullanılacaktır. Örnekleme psikiyatri polikliniklerine başvuru sürecinde hasta bireylerin ailelerine ulaşmak için bilgilendirici bir afiş yoluyla ulaşılacaktır. Araştırmanın örneklemini, KİPT-G müdahalesine katılmaya gönüllü ve araştırmanın dahil edilme/dışlanma ölçütlerini karşılayan şizofreni hastalarına bakım veren 6-10 aile üyesi oluşturacaktır. Araştırma müdahalesi "Gruplar İçin Kişilerarası Psikoterapi: Klinik El Kitabı" çerçevesinde yapılandırılmış, şizofreni hastalarına bakım verenlere haftada bir yapılacak olan 10 seans KİPT-G uygulamasıdır. KİPT-G sadece bakım verenlere uygulanacak; hastalara herhangi bir uygulama yapılmayacaktır. Çalışmanın birincil sonuç ölçütü ve ikincil sonuç ölçütleri vardır. Çalışmanın birincil sonuç ölçütü bakım yüküdür. İkincil sonuç ölçütleri ise duygu ifadesinde değişim, damgalanmada değişim, algılanan sosyal destekteki değişim ve tedaviye uyumunun değişimidir. Grup terapisinin başında, son seansın sonunda, seansların bitimini takip eden üçüncü ve altıncı ayın sonunda bakım verenlere ve bakım verdikleri hastalara ölçüm araçları uygulanacaktır (Şekil 1). KİPT-G müdahalesinde yer alan bakım verenlere Bireysel Veri Toplama Formu, Duygu Dışa Vurum Ölçeği, Şizofreni Hastalarının Yakınları İçin Damgalanma Ölçeği, Zarit Aile Yük Ölçeği, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği yüz yüze uygulanacaktır. KİPT-G müdahalesinde yer alan bakım verenlerin bakım verdikleri şizofreni tanılı bireylere ise Duygu Dışa Vurum Ölçekleri ve Tıbbi Tedaviye Uyum Ölçeği uygulanacaktır.

Bulgular: Bu bir tekrar ölçümlü yarı deneysel çalışma protokolüdür. Bu nedenle henüz müdahale başlamamıştır. Araştırma protokolü, "SPIRIT 2013 Bildirisi: Klinik Deneyler İçin Standart Protokol Maddelerinin Tanımlanması" protokolüne göre raporlanmıştır. Bu nedenle çalışma protokolü henüz bir bulgu içermemektedir. Araştırma protokolü 19.05.2023 tarihinde NCT05870384 protokol numarası ile Klinik Araştırmalar Protokolü Kayıt ve Sonuçlar Sistemine kaydedilmiştir. Çalışmanın etik kurul onayı Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 17.01.2023 tarih ve 2023/10 sayılı karar ile alınmıştır.

Tartışma ve sonuç: Şizofreni tanılı bireylerin bakım verenlerinde KİPT müdahalelerinin kullanımını değerlendiren çalışmalar sınırlıdır ve KİPT-G'nin uygulandığı bir çalışmaya ise ulaşılamamıştır. Ülkemizde yapılan bir çalışmada KİPT teknikleri ile yapılandırılan psikoeğitim müdahalesinin şizofreni hastalarının bakım verenlerinde bakım yükünü azaltmada ve öz yeterliliği artırmada etkili olduğu bildirilmiştir. Bir diğer çalışmada Uganda'da baş sallama sendromu tanılı çocukların bakım verenlerine uygulanan KİPT-G müdahalesinin bakım verenlerde ve onların çocuklarında depresyon riskinde önemli ölçüde azalma; bakım verenler arasında psikolojik sıkıntı, damgalanma ve sosyal destek için olumlu etkiler bildirilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda çalışmamızda bakım verenlere uygulanan KİPT-G müdahalesinin hem bakım verenler hem de bakım verdikleri hastalar üzerinde olumlu sonuçları olması beklenmektedir.

EFFECTIVENESS OF GROUP INTERPERSONAL PSYCHOTHERAPY (IPT-G) APPLIED TO FAMILY

Melisa BULUT, Nazmiye YILDIRIM

Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty of Health Sciences Department of Nursing Department of Mental Health and Disease Nursing, Bolu, TÜRKİYE

Introduction: Family members who care for individuals with severe and chronic mental illnesses like schizophrenia, are exposed to social risks such as stress, fatigue, depression, stigma including care burden, problems in family and interpersonal relationships, conflicts, financial difficulties, social isolation, disruption of daily routines and normals. There are several protective factors and interventions for families to cope with these risks and to have a positive caregiving relationship despite the burden of care. With psychoeducation and family-oriented interventions, the quality of the care relationship can improve, both objective and subjective care burden, depressive symptoms decrease, and emotional well-being increases.

Objective: Interpersonal Psychotherapy (IPT) is a short-term psychotherapy that works on specific interpersonal problem areas associated with depression, anxiety and general psychological distress. The number of studies evaluating the use of IPT interventions in caregivers of individuals with schizophrenia is limited despite positive results. Considering the areas and targets of Group Interpersonal Psychotherapy (IPT-G), it is seen that it is in parallel with the needs such as providing psychoeducation, increasing social support, reducing isolation, and improving interpersonal relations in caregivers of individuals with schizophrenia. In this sense, the application of IPT-G in the caregivers of individuals with schizophrenia may be promising for both the caregivers and the patients they care for. The goal of this study is to evaluate the effect of Group Interpersonal Psychotherapy (IPT-G) intervention given to caregiver family members of people with schizophrenia on caregiver burden, perception of social support and stigma, adherence to treatment in people with schizophrenia they care for, and emotional expression in both caregivers and people with schizophrenia they care for. The main hypotheses it aims to test are: IPT-G intervention will reduce the caregiver burden of caregivers of individuals with schizophrenia; increase the perceived social support levels of caregivers of individuals with schizophrenia; reduce the level of stigma of caregivers of individuals with schizophrenia; reduce the level of emotional expression of caregivers of individuals with schizophrenia; applied to caregivers will increase the level of adherence to treatment of individuals with schizophrenia they care for; applied to caregivers will reduce the

emotional expression levels of individuals with schizophrenia they care for. In this respect, the research is the first study conducted in our country and in the world.

Materials and Methods: This study is a single group Remeasurement Quasi-experimental Study. The population of the study will be composed of family members who care for schizophrenic patients living in a province in the Western Black Sea Region. Judgmental sampling method will be used to reach the sampling. In order to reach the families of the patients during the application process to the sampling psychiatry outpatient clinics, an informative poster will be reached. The sample of the study will consist of 6-10 family members who care for schizophrenic patients who volunteer to participate in the IPT-G intervention and who meet the inclusion/exclusion criteria of the study. The research intervention is a 10-session IPT-G intervention to be administered once a week to caregivers of patients with schizophrenia, structured within the framework of "Interpersonal Psychotherapy for Groups: A Clinical Manual." IPT-G will only be applied to caregivers, and no intervention will be applied to patients. The study has a primary outcome measure and a secondary outcome measures. The primary outcome measure of the study is the burden of care. Secondary outcome measures are change in expression of emotion, change in stigma, change in perceived social support, and change in medication adherence. Measurement tools will be applied to caregivers and the patients they care for at the beginning of the group therapy, at the end of the last session, at the end of the third month following the end of the sessions, and at the end of the sixth month following the end of the sessions (Figure 1). Sociodemographic data collection form, Emotional Expression Scale Caregiver Version, Stigma Scale for the Families of Psychiatric Patients (SCFPP), Zarit Caregiver Burden Interview, Multidimensional Scale of Perceived Social Support will be administered face-to-face to caregivers in the IPT-G intervention. The Patient Version of the Emotion Expression Scale and The Medication Adherence Report Scale will be applied to the individuals diagnosed with schizophrenia, who are cared for by the caregivers in the IPT-G intervention.

Results: This is a repeated-measured quasi-experimental study protocol. Therefore, the intervention has not started yet. The research protocol has been reported in the SPIRIT 2013 Statement: Defining standard protocol items for clinical trials. Therefore, the study protocol does not yet contain any findings. The trial protocol was registered to the Clinical Trials Protocol Registration and Results System on 19.05.2023 with protocol number NCT05870384.

Ethics committee approval of the study was received by Bolu Abant Izzet Baysal University Clinical Researches Ethics Committee with the decision number 2023/10 dated 17.01.2023.

Discussion and conclusion: Studies evaluating the use of IPT interventions in caregivers of individuals with schizophrenia are limited, and a study in which IPT-G was applied was not available. In a study conducted in our country, it was reported that the psychoeducational intervention structured with IPT techniques was effective in reducing the burden of care and increasing self-efficacy in caregivers of schizophrenia patients. In another study which IPT-G intervention applied to caregivers of children with head nodding syndrome in Uganda, a significant reduction in the risk of depression in caregivers and their children, positive effects of the psychological distress, stigma and social support among caregivers were reported. In line with these results, it is expected that the IPT-G intervention applied to the caregivers in our study will have positive results on both the caregivers and the patients they care for.

REFERENCES

Arslantas, H. (2011). The burden of schizophrenia on caregivers. Current Approaches in Psychiatry, 3(2), 251-277.

Baronet, A.M. (2003). The ımpact of family relations on caregivers' positive and negative appraisal of their caretaking activities. family relations, 52(2), 137-142. https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2003.00137.x

Bekiroğlu, S., & Özden, S. A. (2021). Psychosocial Interventions for Individuals with Severe Mental Illness and Their Familes in TÜRKİYE: A Systematic Review. Current Approaches in Psychiatry, 13(1), 52-76. https://doi.org/10.18863/pgy.721987.

Berksun, O.E. (1992). Family factor in schizophrenia: Expressed Emotion scale development and adaptation trial (Master's thesis). Ankara University Faculty of Medicine, Ankara. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp.

Chan, A. W., Tetzlaff, J. M., Gøtzsche, P. C., Altman, D. G., Mann, H., Berlin, J. A., Dickersin, K., Hróbjartsson, A., Schulz, K. F., Parulekar, W. R., Krleza-Jeric, K., Laupacis, A., & Moher, D. (2013). SPIRIT 2013 explanation and elaboration: guidance for protocols of clinical trials. BMJ (Clinical research ed.), 346, e7586. https://doi.org/10.1136/bmj.e7586

Chang, K. H., & Horrocks, S. (2006). Lived experiences of family caregivers of mentally ill relatives. Journal of Advanced Nursing, 53(4), 435-443. https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2006.03732.x

Chen, W.-Y., & Lukens, E. (2011). Well being, depressive symptoms, and burden among parent and sibling caregivers of persons with severe and persistent mental illness. Social Work in Mental Health, 9(6), 397-416. https://doi.org/10.1080/15332985.2011.575712

Cole, J. D., & Kazarian, S. S. (1988). The Level of Expressed Emotion Scale: a new measure of expressed emotion. Journal of clinical psychology, 44(3), 392–397. https://doi.org/10.1002/1097-4679

Duman, Z. Ç., & Bademli, K. (2013). Families of chronic psychiatric patients: a systematic review. Current Approaches in Psychiatry, 5(1), 78-94. https://doi.org/10.5455/cap.20130506.

Durmaz, H., & Okanli, A. (2021). Effects of Interpersonal Psychotherapy (IPT) techniques and psychoeducation on self-efficacy and care burden in families of patients with schizophrenia. The American Journal of Family Therapy, 49(4), 373-391. https://doi.org/10.1080/01926187.2020.1820401.

Eker D, Arkar H. (1995). Factorial structure, validity and reliability of the Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS). Turkish Journal of Psychology, 10(34):45-55.

Eker D, Arkar H, Yaldız, H. (2001). Factorial structure, validity and reliability of revised form of the Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS). Turkish Journal of Psychiatry, 12(1):17-25

Glanville, D. N., & Dixon, L. (2005). Caregiver burden, family treatment approaches and service use in families of patients with schizophrenia. 8.

Kealey, E. M. (2005). Variations in the experience of schizophrenia: a cross-cultural review. Journal of Social Work Research and Evaluation, 6(1), 47-56.

Koç, A., Işık, E. (2021). Treatment compliance at chronic psychosis patients and the evaluation of the factors related with the treatment compliance. [Oral Presentation] 7th International Hippocrates Congress on Medical and Health Sciences September 3-4, 2021, Proceeding Book. ISBN: 978-625-7501-03-3

Mutamba, B. B., Kane, J. C., Jong, J. T. V. M. de, Okello, J., Musisi, S., & Kohrt, B. A. (2018). Psychological treatments delivered by community health workers in low-resource government health systems: effectiveness of group interpersonal psychotherapy for caregivers of children affected by nodding syndrome in Uganda. Psychological Medicine, 48(15), 2573-2583. https://doi.org/10.1017/S0033291718000193

National Institute of Mental Health (NIMH). (2022). Mental Illness. National Institute of Mental Health (NIMH). https://www.nimh.nih.gov/health/statistics/mental-illness

Oral, M., & Yazıcı, E. (2019). (Eds. N., Aydın & Oğuz Omay). Interpersonal Group Psychotherapy. In: Interpersonal Psychotherapy Special Issue (1st Edition) Türkiye Klinikleri, pp.56-64. Özlü, A., Yıldız, M. ve Aker, T. (2009). A reliability and validity study on the Zarit Caregiver Burden Scale. Archives of Neuropsychiatry, Special Issue 46, 38-42. Stuart S,

Schultz J. (2016). Interpersonal Psychotherapy for Groups: Clinician's Handbook. Iowa City, IA: IPT Institute.

Stuart, S., & Robertson, M. (2014). Interpersonal Psychotherapy. (2nd Edition) Clinician's Guide. Thompson K, Kulkarni J,

Sergejew AA. (2000). Reliability and validity of a new Medication Adherence Rating Scale (MARS) for the psychoses. Schizophr Res, 42:241-7.

Webb, C., Pfeiffer, M., Mueser, K. T., Gladis, M., Mensch, E., DeGirolamo, J., & Levinson, D. F. (1998). Burden and well-being of caregivers for the severely mentally ill: The role of coping style and social support. Schizophrenia Research, 34, 169-180. https://doi.org/10.1016/S0920-9964(98)00089-9

Weissman, M., Markowitz, J., & Klerman, G. (2000). Comprehensive Guide to Interpersonal Psychotherapy. Basic Books.

Worl Health Organization, WHO. (2022). Schizophrenia https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/schizophrenia

Yıldırım, G., Tambağ, H., & Savaş, N. (2021). Stigma on Family Members of Psychiatric Patients: Scale Development and Validation. Int J Acad Med Pharm, 3(2), 115-119.

Yin, M., Li, Z., & Zhou, C. (2020). Experience of stigma among family members of people with severe mental illness: a qualitative systematic review. International Journal of Mental Health Nursing, 29(2), 141-160. https://doi.org/10.1111/inm.12668

Zhou, Y., Ning, Y., Rosenheck, R., Sun, B., Zhang, J., Ou, Y., & He, H. (2016). Effect of living with patients on caregiver burden of individual with schizophrenia in China. Psychiatry Research, 245, 230-237. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2016.08.046

Zimet GD, Dahlem NW, Zimet SG ve ark. (1988) The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. J Pers Assess, 52:30-41.

Zumstein, N., & Riese, F. (2020). Defining severe and persistent mental illness-a pragmatic utility concept analysis. Frontiers in Psychiatry, 11, 648. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2020.00648

SAĞLIK MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN COVİD-19 PANDEMİ SÜRECİNDE SOSYAL MESAFE FOBİSİ VE SAĞLIK ANKSİYETESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Şafak AYDİN[1], Sevda Pınar MEHEL TUTUK[2]

[1]*Kafkas Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri MYO, Kars, Türkiye*

[2]*İstanbul Şişli MYO, İstanbul, Türkiye*

Amaç: Sağlık Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Covid-19 Pandemi Sürecinde Sosyal Mesafe Fobisi ve Sağlık Anksiyetesi Arasındaki İlişkiyi ve ilişkili faktörleri incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı desende yapılmıştır. Gerekli etik izinler Kafkas Üniversitesi (KAÜ) Sağlık Bilimleri Fakültesi etik kurulundan alınmış ve araştırmanın yapıldığı KAÜ Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu müdürlüğünden kurum izni alınarak yapılmıştır. Herhangi bir örnekleme yöntemine gidilmeden çalışmaya katılmayı kabul eden 501 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler araştırmacılar tarafından, bilgisayarda SPSS 26.00 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler; tanıtıcı özellikler formu, Sosyal Mesafe Fobi Ölçeği (SMFÖ) ve Sağlık Anksiyetesi Ölçeği (SAÖ) olmak üzere 3 bölümden oluşan çalışma anketi ile toplanmıştır.

Bulgular: Katılımcı öğrencilerin yaş ortalaması 21.00±1.92 yıldır. Sağlık Anksiyetesi Ölçeği puan ortalamasının 33.94±8.75, Sosyal Mesafe Fobi Ölçeği ortalamasının 31.20±14.32 olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonucunda katılımcı öğrencilerin orta düzey sağlık anksiyetesi ve sosyal mesafe fobisi yaşadığı bulunmuştur. Kadın, 21 yaş ve üstü olan, çalışmayan, Covid-19 geçiren, kronik hastalık tanısı olan, sosyal ortamda her zaman Covid-19 veya enfeksiyon kapma korkusu olan, sosyal ortamda Covid-19 veya enfeksiyondan korunmak için önlem alan, önlemler almasına rağmen Covit-19'u önlemediği için güvende hissetmeyen öğrenci katılımcılarda SMFÖ puan ortalamalarının yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Öğrencilerin SAÖ puan ortalamasının Covid-19 geçirenlerde, aile bireyleri içinde Covid-19 geçirenlerde, sosyal ortamda her zaman Covid-19 veya enfeksiyon kapma korkusu olan ve önlemler almasına rağmen Covit-19'u önlemediği için güvende hissetmeyenlerde puan ortalamalarının yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Öğrencilerin SMFÖ ile SAÖ puan ortalamaları arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Sonuç: Sonuçlar doğrultulusunda sosyal mesafe fobisi ve sağlık anksiyetesi konusunda öğrencilere bilgilendirme eğitimleri planlanması ve bu konularda daha kapsamlı tanımlayıcı veya deneysel çalışmaların yapılması önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Öğrenci, pandemi, sosyal mesafe fobisi, sağlık anksiyetesi.

THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL DISTANCE PHOBIA AND HEALTH ANXIETY IN HEALTH VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS DURING THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS

Şafak AYDİN[1], Sevda Pınar MEHEL TUTUK[2]

[1]Kafkas University Atatürk Health Services Vocational School, Kars, TÜRKİYE

[2]Istanbul Sisli MYO, Istanbul, TÜRKİYE

Aim: It was conducted to examine the relationship between Social Distance Phobia and Health Anxiety and related factors of Health Vocational School Students during the Covid-19 Pandemic Process.

Method: The research was conducted in a descriptive and relationship-seeking design. Necessary ethical permissions were obtained from Kafkas University (KAU) Faculty of Health Sciences ethics committee and institutional permission was obtained from the directorate of KAU Atatürk Vocational School of Health Services, where the research was conducted. 501 students who agreed to participate in the study were included in the study without any sampling method. The data obtained in the study were analyzed by the researchers on the computer using the SPSS 26.00 package program. Data; It was collected with a study survey consisting of 3 parts: introductory characteristics form, Social Distance Phobia Scale (SMFÖ) and Health Anxiety Scale (SAS).

Results: The average age of the participating students was 21.00±1.92 years. It was determined that the mean score of the Health Anxiety Scale was 33.94±8.75, and the mean of the Social Distance Phobia Scale was 31.20±14.32. As a result of the research, it was found that the participating students had moderate health anxiety and social distance phobia. The woman, who is 21 years old and over, does not work, has Covid-19, has a diagnosis of chronic disease, is always afraid of Covid-19 or infection in the social environment, takes precautions to protect herself from Covid-19 or infection in the social environment, despite taking precautions, It was determined that the mean score of SMFÖ was high and statistically significant in the student participants who did not feel safe because they did not prevent 19 ($p<0.05$). It was found that the average score of the students was high and statistically significant in those who had Covid-19, those who had Covid-19 in their family members, those who were always afraid of Covid-19 or infection in the social environment, and who did not feel safe because they did not prevent Covit-19 despite taking precautions. determined ($p<0.05$). It was determined that there was a

positive and statistically significant relationship between the students' SMFS and SAI score averages ($p<0.05$).

Conclusion: In line with the results, suggestions were made to plan informational trainings for students on social distance phobia and health anxiety and to carry out more comprehensive descriptive or experimental studies on these issues.

Keywords: Student, pandemic, social distance phobia, health anxiety.

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA BİR GRUP ÇALIŞMASI TEKNİĞİ OLARAK DANS HAREKET TERAPİSİNİN NEGATİF BELİRTİLER VE YETİ YİTİMİ ÜZERİNE ETKİSİ

Gonca ÜSTÜN[1], Hatice İNCİR[2], Hale AKÇA[2]

[1]*Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Amasya, Türkiye*

[2]*Amasya Sabuncuoğlu Şerefeddin Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Amasya, Türkiye*

Giriş

Şizofrenide negatif belirtiler ve yeti yitimi; bireyin sağlıklı sosyal ve mesleki ilişkiler kurma ve sürdürme, öz bakım ve diğer günlük yaşam aktivitelerine katılma yeteneğini olumsuz etkiler. İlaç tedavisine ek bir müdahale olarak uygulanan Dans Hareket Terapisi (DHT); düşüncelerini ve duygularını gerçeğe dayalı bir şekilde, sözlü olarak ifade edemeyen şizofreni hastaları için yararlı olabilir.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, şizofreni hastalarına uygulanan dans hareket terapisi tekniklerinin hastaların negatif belirtileri ve yeti yitimi üzerine etkisini incelemektir.

Gereç ve Yöntem

Araştırma ön test-son test kontrol gruplu tekrarlayan ölçümlü desendedir. Araştırmanın örneklemini bir toplum ruh sağlığı merkezine kayıtlı 30 şizofreni hastası oluşturdu. Örneklemi oluşturan hastalarda en az iki yıldır şizofreni tanısı olma ve son üç ay içinde hastaneye yatmamış olma kriterleri arandı. Düzenli olarak katıldığı bir terapi/psikoeğitim programı olan, bilinen bir fiziksel ya da nörolojik hastalığı olan, merkeze yeni kayıt yaptırmış olan hastalar örnekleme dahil edilmedi. Katılımcılar rastgele DHT grubuna (n=15) ve kontrol grubuna (n=15) atandı. Uygulama öncesi, sonrası ve uygulama bittikten bir ay sonra negatif belirtiler ve yeti yitimi düzeyleri değerlendirildi. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu", "Negatif Belirtileri Değerlendirme Ölçeği" ve "Yetiyitimi Değerlendirme Çizelgesi" kullanıldı. Deney grubuna Eylül-Aralık 2022 tarihleri arasında haftada bir gün ve toplam 12 oturumdan oluşan DHT teknikleri uygulandı. Uygulama sorumlu araştırmacı tarafından yapıldı ve haftalık olarak süpervizyon desteği alındı. Her oturum uygun ısınma ve sürdürme etkinlikleri ile tamamlandı. İlk oturumda; tanışma, ısınma, grup kurallarının belirlenmesi, ilkelerin açıklanması, beklentilerin saptanması etkinlikleri yapıldı. Sonraki oturumlarda; selamlaşma, ısınma (başlama), sürdürme (temaların gelişimi) ve kapanış (bitiş) etkinlikleri uygulandı.

Deney grubuna DHT teknikleri programı uygulanırken, kontrol grubuna herhangi bir müdahale yapılmadı.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 25.0 programı kullanılarak analiz edildi. Araştırmanın etik kurul ve kurum izni yazılı olarak alındı. Katılımcılardan bilgilendirilmiş sözlü ve yazılı onam alındı.

Bulgular

Deney grubundaki katılımcıların yaş medyan değeri 38 (21-59), %73,3'ü erkek; kontrol grubundaki katılımcıların ise yaş medyan değeri 44 (32-57), %66,7'si erkektir. Deney ve kontrol grubundaki katılımcılar yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, çalışma durumu, gelir düzeyi, birlikte yaşadığı kişiler, hastalığın başlangıç yaşı, hastalığın süresi, hastaneye yatış sayısı özellikleri bakımından benzerdir (p>0,05).

DHT programından bir ay sonra deney grubunun duygulanımda düzleşme ya da küntleşme (Z=-2,743; p=0,005), aloji (Z=-2,516; p=0,011), enerji ve isteğin azalması (Z=-2,522; p=0,011), zevk almama ve toplumsal çekilme (Z=-2,644; p=0,008), dikkat (Z=-2,523; p=0,013) alt boyutları ve toplam negatif belirtiler (Z=-3,053; p=0,002) puan sıra ortalaması kontrol grubuna göre anlamlı derecede düşüktür (p<0,05). Ölçümler arasında bakıldığında; deney grubunun duygulanımda düzleşme ya da küntleşme (X^2=16,241; p=0,000), aloji ($X2$=11,885; p=0,003), zevk almama ve toplumsal çekilme (X^2=15,057; p=0,001), toplam negatif belirtiler (X^2=21,593; p=0,000) son test ve izlem ölçümlerinde puan sıra ortalaması ön test ölçümünden daha düşüktür (p<0,05). Enerji ve isteğin azalması (X^2=6,157; p=0,046), dikkat (X^2=7,682; p=0,021) izlem ölçümlerinde puan sıra ortalaması ön test ölçümünden anlamlı derecede düşüktür (p<0,05).

DHT programından bir ay sonra deney grubunun toplam yeti yitimi puan sıra ortalaması (Z=-2,138; p=0,033) kontrol grubuna göre anlamlı derecede düşüktür (p<0,05). Ölçümler arasında bakıldığında; deney grubunun anlama ve iletişim (X^2=6,145; p=0,046), hareket etme ve bir yerden bir yere gitme (X^2=8,179; p=0,017), toplam yeti yitimi (X^2=6,370; p=0,041) izlem ölçümünde puan sıra ortalaması ön test ölçümünden anlamlı derecede düşüktür (p<0,05).

Sonuç ve Öneriler

Dans hareket terapisi, şizofreni hastalarının negatif belirtileri ve yeti yitimlerini azaltmada etkilidir. Uygulama sonrası deney grubunun negatif belirtileri ve yeti yitimi puanları anlamlı düzeyde azalmış, ayrıca kontrol grubunun puanlarından daha düşük bulunmuştur. Negatif belirtilerden özellikle duygulanımda düzleşme ya da küntleşme boyutunda, yeti yitimi belirtilerinden ise hareket etme ve bir yerden bir yere gitme boyutunda diğerlerine göre daha güçlü etki ortaya çıkmıştır. Bu sonuçların aynı zamanda hastaların tedaviye uyumunu

artıracağı, tekrarlayan belirtileri önleyeceği ve hastaneye yatışları azaltacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda kanıt temelli çalışmaların yapılması ve dans hareket terapisinin şizofreni hastalarının rehabilitasyonu kapsamında uygulanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Negatif Belirtiler, Yeti Yitimi, Dans Hareket Terapisi

EFFECT OF DANCE MOVEMENT THERAPY AS A GROUP WORK TECHNIQUE ON NEGATIVE SYMPTOMS AND DISABILITY IN PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA

Gonca ÜSTÜN[1], Hatice İNCİR[2], Hale AKÇA[2]

[1]Amasya University Faculty of Health Sciences, Amasya, Amasya, TÜRKİYE

[2]Amasya Sabuncuoğlu Şerefeddin Training and Research Hospital, Amasya, TÜRKİYE

Introduction

Negative symptoms and disability in schizophrenia negatively affect the individual's ability to establish and maintain healthy social and professional relationships, and to participate in self-care and other activities of daily living. Dance Movement Therapy (DMT), applied as an adjunct to drug therapy, may be beneficial for patients with schizophrenia who are unable to verbally express their thoughts and feelings in a factual manner.

Objective

The objective of this study is to examine the effects of dance movement therapy techniques applied to patients with schizophrenia on negative symptoms and disability.

Materials and Methods

The study is a pre-test post-test control group and repetitive measurement design. The sample of the study consisted of 30 schizophrenia patients registered in a community mental health center. The criteria of being diagnosed with schizophrenia for at least two years and not being hospitalized in the last three months were requested in the patients. Patients who had a regular therapy/psychoeducation program, had a known physical or neurological disease, and were newly registered to the center were not included in the sample. Participants were randomly assigned to the intervention group (n=15) and control group (n=15). Negative symptoms and disability levels were evaluated before, after and one month after the intervention. "Personal Information Form", "Scale for the Assessment of Negative Symptoms" and "Disability Assessment Schedule" were used to collect data.

DMT techniques, consisting of 12 sessions in total, were applied to the intervention group once a week between September and December 2022. The intervention was performed by the principal investigator and weekly supervision support was received. Each session was concluded with appropriate warm-up and maintenance activities. In the first session; meeting,

warm-up, determining the group rules, explaining the principles, determining the expectations activities were applied. In the next sessions; greeting, warming (starting), continuation (development of themes) and closing (finish) activities were applied. While the DMT techniques program was applied to the intervention group, no intervention was made to the control group.

The data were analyzed using the SPSS 25.0 program. Ethics committee and institutional permission of the study was obtained in writing. Informed verbal and written consent was obtained from the participants.

Results

The median age of the participants in the intervention group is 38 (21-59), 73.3% of them are male; the median age of the participants in the control group is 44 (32-57), 66.7% of them are male. Participants in the intervention and control groups were similar in terms of age, gender, marital status, educational status, employment status, income level, cohabitants, age of onset of the disease, duration of the disease, and number of hospitalizations ($p>0.05$).

One month after the DMT program, the intervention group's mean scores in the sub-dimensions of flattening or blunting of affect ($Z=-2.743$; $p=0.005$), alogia ($Z=-2.516$; $p=0.011$), decreased energy and desire ($Z=-2.522$; $p=0.011$), lack of pleasure and social withdrawal ($Z=-2.644$; $p=0.008$), attention ($Z=-2.523$; $p=0.013$) and total negative symptoms ($Z=-3.053$; $p=0.002$) mean scores were significantly lower than the control group ($p<0.05$). The mean scores of the intervention group in the post-test and follow-up measurements of flattening or blunting of affect ($X^2=16.241$; $p=0.000$), alogia ($X^2=11.885$; $p=0.003$), lack of pleasure and social withdrawal ($X^2=15.057$; $p=0.001$), and total negative symptoms ($X^2=21.593$; $p=0.000$) were lower than the pre-test measurement ($p<0.05$). In the follow-up measurements of decreased energy and desire ($X^2=6.157$; $p=0.046$), attention ($X^2=7.682$; $p=0.021$), the mean score ranks were significantly lower than the pre-test measurement ($p<0.05$).

One month after the DMT program, the mean total disability score of the intervention group ($Z=-2.138$; $p=0.033$) was significantly lower than the control group ($p<0.05$). The mean scores of the intervention group in the follow-up measurement of comprehension and communication ($X^2=6.145$; $p=0.046$), movement and moving from one place to another ($X^2=8.179$; $p=0.017$), and total disability ($X^2=6.370$; $p=0.041$) were significantly lower than the pre-test measurement ($p<0.05$).

Conclusion and Recommendations

Dance movement therapy is effective in reducing negative symptoms and disability in patients with schizophrenia. After DMT, the negative symptoms and disability scores of the intervention group decreased significantly and were found to be lower than the scores of the control group. Among the negative symptoms, especially in the dimension of flattening or blunting of affect, and in the dimension of movement and moving from one place to another among the disability symptoms, a stronger effect emerged compared to the others. These results are also thought to increase patients' compliance with treatment, prevent recurrent symptoms and reduce hospitalizations. In this direction, it is recommended to conduct evidence-based studies and to apply dance movement therapy in the rehabilitation of schizophrenia patients.

Key words: Schizophrenia, Negative Symptoms, Disability, Dance Movement Therapy

TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZİNE KAYITLANAN HASTALARIN MERKEZE DEVAM ETMEME YA DA DÜZENSİZ DEVAM ETME NEDENLERİNE YÖNELİK HASTA YAKINLARI VE SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Nur Ceren GÜVENÇ[1], Hatice ÖNER[2]

[1]*Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Yaşlı Bakımı Programı, Gaziantep, Türkiye*

[2]*Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh sağlığı ve Hastalıkları ABD, Aydın, Merkez, Türkiye*

Giriş: TRSM'lerin yararı ve önemi bu alanda yapılan pek çok bilimsel araştırmalarla ortaya konmuştur . Ancak TRSM'ye kayıtlı hastaların merkeze neden devam etmedikleri ya da neden düzensiz devam ettikleri soruları açıklanması gereken bir sorun olarak belirlenmiştir.

Amaç: Araştırmada, hasta yakınları ve sağlık profesyonellerinin, toplum ruh sağlığı merkezine kayıtlanan hastaların merkeze devam etmeme ya da düzensiz devam etme nedenlerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma niteliksel olgu bilim çalışmasıdır. Çalışma grubu, maksimum çeşitlilik örneklemesine göre 17 hasta yakını ve 8 sağlık profesyonelinden oluşmuştur. Çalışmada veriler, kişisel bilgi formu ile yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Veriler, betimsel (tematik) yöntem ile MAXQDA 2018 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, hasta yakınları ve sağlık profesyonellerinin ifadelerinden yola çıkarak temalar ve kodlar belirlenmiştir.

Tartışma-Sonuç: Hasta yakınları ile sağlık profesyonellerinin hastaların merkeze olan devamsızlığındaki görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir. Hastalığın şiddeti, etkileri, ailenin bilgi ve inançları, damgalanma, merkezin işlevselliği ve tanıtımı gibi alanlardaki yaşanan sorunların hastanın merkeze devamında etkili olduğu ortak görüştür. Hasta yakınlarının görüşlerine göre damgalama sorunu, toplum ruh sağlığı hizmetlerinin etkililiğini azaltan önemli sorunlardan birisi olarak göze çarpmıştır . Sağlık profesyonelleri, özellikle hastaya yapılan ev ziyaretinde yaşadıkları güven sorunlarını dile getirmişler ve güven sorununun ziyaretlerin etkinliğini azalttığını bildirmişlerdir. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, toplum ruh sağlığı merkezine kayıtlanan hasta sayısını ve devamlılığı artırmak için merkezdeki etkinliklerin niteliğinin geliştirilmesine, hizmet kalitesini artırmaya yönelik

sağlık çalışanlarını da kapsayan eğitim programların yapılmasına, psikiyatri hemşirelerinin alanda aktif rol almasına ve hasta yakınları ile iş birliğinin artırılmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hasta Yakını, Toplum Ruh Sağlığı Hemşireliği, Toplum Ruh Sağlığı Merkezi.

* Bu çalışma International Journal of Social Psychiatry (IJSP) dergisinde yayınlanmıştır. (2020, Vol. 66(7) 707–723)

VIEWS OF PATIENT RELATIVES AND HEALTH PROFESSIONALS ABOUT THE REASONS OF THE PATIENTS ENROLLED IN THE COMMUNITY MENTAL HEALTH CENTER TO DISCONTINUE OR IRREGULARLY CONTINUE THE CENTER

Nur Ceren Güvenç[1], Hatice Öner[2]

[1]*Gaziantep Islamic Science and Technology University Vocational School of Health Services Elderly Care Program, Gaziantep*

[2]*Adnan Menderes University Faculty of Nursing Department of Mental Health and Diseases, Aydin*

Introduction: The benefits and importance of TRSMS have been demonstrated by many scientific studies conducted in this field . However, the questions of why patients registered for TRSM do not attend the center or why they continue irregularly have been identified as a problem that needs to be explained.

Background: The aim of the study was to determine the views of patient relatives and health professionals about the reasons of patients enrolled in the community mental health center to discontinue or irregularly continue the center.

Methods: This study is qualitative and phenomenological. The study group consisted of 17 patient relatives and 8 health professionals according to the maximum variation sampling method. In the study, the data were collected using the personal information form in semi-structured interviews. The data were analyzed with the descriptive (thematic) method in the MAXQDA 2018 package program.

Results: In line with the research findings, themes and codes were determined based on the statements of patient relatives and health professionals.

Discussion- conclusion: It can be said that the views of patient relatives and health professionals about the discontinuity of patients to the center were similar. It was seen that the problems regarding factors such as disease severity, disease effects, knowledge and beliefs of the family, stigma, functionality and promotion of the center were effective in patient's continuity to the center. According to the views of patient relatives, the problem of stigma has stood out as one of the important problems that reduce the effectiveness of community mental health services. Health professionals expressed the trust problems they experienced, especially during the home visit to the patient, and reported that the trust problem reduced the effectiveness of the visits. In line with the findings obtained from the research,

recommendations were made to improve the quality of activities at the center to increase the number of patients enrolled in the community mental health center and continuity, to conduct training programs including health professionals to improve the quality of service, to enable psychiatric nurses to take an active role in the field and to increase cooperation with patient relatives.

Keywords: Patient Relative, Community Mental Health Nursing, Community Mental Health Center

*This study was published in the International Journal of Social Psychiatry (IJSP)

YATAKLI PSİKİYATRİ BİRİMLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRE VE HEKİMLERİN FİZİKSEL TESPİT UYGULAMASINDA EKİP İŞ BİRLİĞİ DENEYİMLERİ: KALİTATİF ÇALIŞMA

Ayşe SARI[1], Büşra ERTUĞRUL[2], Zekiye ÇETİNKAYA DUMAN[3]

[1]*İzmir Demokrasi Üniversitesi, İZMİR, Türkiye*

[2]*University College Dublin, Dublin , Amerika Birleşik Devletleri*

[3]*Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Amerika Birleşik Devletleri*

Giriş: Fiziksel tespit uygulamasında ekip üyelerinin fiziksel tespite karar verme sürecinde yaşadıklarının, sürecin ekip tarafından nasıl algılandığının, karar verme sürecinde ihtiyaç duydukları destek mekanizmalarının ve duygusal anlamda yaşadıklarının belirlenmesi oldukça önemlidir.

Amaç: Bu araştırmanın amacı yataklı psikiyatri biriminde çalışan hekim ve hemşirelerin fiziksel tespit uygulamasında ekip iş birliği deneyimlerinin incelenmesidir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı kalitatif araştırma deseninde yapılmıştır. Üniversite hastanesine bağlı yetişkin psikiyatri kliniğinde çalışan ve örneklem alım ölçütlerini karşılayan hemşire ve hekimler araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Sonuç: Araştırma sonucunda yataklı psikiyatri biriminde çalışan hemşire ve hekimlerin tespit sürecinde iş birliği deneyimlerine ilişkin beş ana tema elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen temalar "içinde ama dışında, bir adım uzakta", "psikiyatrinin ötekisi-dışlanan uygulama", "kolaylaştırıcılar", "engeller" ve "öneriler" dir. Fiziksel tespite karar verme ve uygulama süreçlerinde belirsizlikler yaşandığı görülmektedir. Bu doğrultuda, sağlık profesyonellerinin görev tanımları ile ilgili protokol ve eğitimlerin geliştirilmesi ve ekip içi etik ve yasal konuların daha derinlemesine incelenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yataklı psikiyatri birimi, hemşire, ruh sağlığı profesyonelleri, fiziksel tespit, ekip iş birliği.

TEAM COLLABORATION EXPERIENCES OF NURSES AND PHYSICIANS WORKING IN INPATIENT PSYCHIATRIC UNITS IN PHYSICAL ASSESSMENT PRACTICE: QUALITY WORK

Ayşe SARI[1], Büşra ERTUĞRUL[2], Zekiye ÇETİNKAYA DUMAN[3]

[1]Izmir Democracy University, IZMIR, TÜRKİYE

[2]University College Dublin, Dublin , United States of America

[3]Dokuz Eylul University, Izmir, United States of America

Background: In the physical restraint application, it is very important to determine the experiences of the team members during the physical restraint decision-making process, how the process is perceived by the team, the support mechanisms they need in the decision-making process, and their emotional experiences.

Aim: The aim of this study to investigate team collaboration experiences of the nurses and physicians working in inpatient psychiatry units related to physical restraint practices in TÜRKİYE.

Method: The present study has a descriptive qualitative research design. The nurses and physicians who worked in the adult psychiatry unit of a university hospital and met the sampling criteria comprised the sample of this descriptive qualitative study. In the analysis of the data obtained from the interviews, the content analysis method was used.

Results: In the study, the following five main themes related to the collaboration experiences of the nurses and the physicians working in the inpatient psychiatry unit during the physical restraint process emerged: “being a part of the process but not taking part in it, staying a step away from it”, “another side of psychiatry- an unpleasant practice”, “facilitators”, “barriers” and “recommendations”. There are uncertainties in the decision-making and implementation processes of physical restraint. Thus, we recommend that protocols and trainings related to job descriptions of health professionals should be developed and that ethical and legal issues that arise within the team should be investigated in depth.

Keywords: Inpatient psychiatry, nurse, mental health professionals, physical restraint, team collaboration.

SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI, ÇEVRİMİÇİ KOMPULSİF SATIN ALMA DAVRANIŞI, SOSYAL KARŞILAŞTIRMA YÖNELİMİ VE SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİLER; YAPISAL EŞİTLİK MODELİ VE ARACILIK ANALİZİ

Zehra SU TOPBAŞ[1], Nurcan UZDIL[2]

[1]*Yalova University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric and Mental Health Nursing, Yalova, Türkiye*

[2]*Erciyes University, Faculty of Health Sciences, Department of Psychiatric and Mental Health Nursing, Kayseri, Türkiye*

Giriş: İnternetin ve akıllı telefonların ulaşılabilir olması ve dünya genelinde yaygın bir şekilde kullanılması alışveriş alışkanlığında değişiklikleri gündeme getirmiştir. Kompulsif alışveriş özellikle kadınları etkileyen bir durum olarak bir takım sorunları beraberinde getirmektedir. Günümüzde sıklıkla kullanılan sosyal medya mecralarının kadınların görünüş algısı ve sosyal karşılaştırma yönelimleri ile ilişkisi bilinmektedir. Bunun yanı sıra sosyal medya kullanımı ile kompulsif alışveriş arasında ki ilişkiye dair yapılmış çalışmalar da bulunmaktadır. Ancak birbirini yordayan bütün bu değişkenler arasındaki karmaşık ilişkiye dair yapılmış az sayıda çalışma bulunmaktadır.

Amaç: Bu çalışmada kadınlardaki sosyal medya bağımlılığının, kompulsif çevrimiçi satın alma, sosyal görünüş kaygısı ve sosyal karşılaştırma yönelimi üzerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini 311 kadın oluşturmuştur. Katılımcılara katılımcı bilgi formu, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu (SMBÖ-YF), Sosyal Karşılaştırma Yönelimi Ölçeği (SKYÖ), Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ) ve Kompulsif Çevrimiçi Satın Alma Ölçeği (KÇSA) uygulanmıştır. Çalışmanın verileri 5 Haziran– 20 Temmuz 2023 tarihleri arasında online olarak toplanmıştır. Çalışma için etik kurul onayı ve çalışma kapsamına alınan bireylerin bilgilendirilmiş olurları alınmıştır. Araştırma verilerinin analizlerinde AMOS 26.0, SPSS 25.0 ve PROCESS makrosu paket programları kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek için Yapısal Eşitlik Modeli (YEM) ve aracılık analizi yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmamıza katılanların % 66,6'sı lisans mezunu, %48,6'sı tam zamanlı çalışmakta, %31,2'sinin geliri giderine denk, %49,5'i evli, %92,6'sı alışveriş uygulaması kullanmaktadır. SMBÖ-YF puan ortalaması ile SKYÖ, SGKÖ ve KÇSA puan ortalamaları arasında istatistiksel

olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır. SMBÖ-YF'nin SKYÖ üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (β =0.446; p<0.001). SKYÖ'un SGKÖ üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (β =0.367; p<0.001). SMBÖ-YF'nin SGKÖ üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (β =0.281; p<0.001). SMBÖ-YF'nin KÇSA üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (β =0.355; p<0.001). SGKÖ'ın KÇSA üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (β =0.158; p=0.005). SMBÖ-YF SKYÖ'un %19,9'unu, SKYÖ ve SMBÖ-YF SGKÖ'ın %30,6'sını açıklamaktadır. Ayrıca SMBÖ-YF ve SGKÖ KÇSA'un %20,1'ini ön görmektedir. SGKÖ ile KÇSA arasındaki ilişkide SMBÖ-YF'nin aracılık rolü yüksek düzeydedir.

Tartışma ve Sonuç: YEM sonuçları patolojik Sosyal medya kullanımının sosyal görünüş kaygısını, sosyal karşılaştırma değişkeni ile dolaylı olarak yordadığı görülmektedir. Önceki çalışmalarda aynı şekilde sosyal medya kullanımı ile yukarı yönlü sosyal karşılaştırmalar arasında ilişki olduğunu ve bu yukarı yönlü karşılaştırmaların vücut memnuniyetsizliğine sebep olduğunu göstermektedir. Mevcut çalışmada, patolojik sosyal medya kullanımının kompulsif alışverişi doğrudan ve sosyal karşılaştırma ve sosyal görünüş kaygısı değişkenleri ile dolaylı olarak yordadığı görülmektedir. Aracılık analizleri sonucu, sosyal görünüş kaygısı ile kompulsif alışveriş arasında sosyal medya bağımlılığının aracı değişken olduğu tespit edilmiştir. Sosyal medya aracılığı ile sunulan bazı güzellik kalıplarının ve ideallerin, sosyal görünüş kaygısı yaşayan bireylerde alışveriş davranışını yordayabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte sosyal medya yoluyla algılanan ideallerin, bireylerin kendi vücuduna ilişkin kaygılarını arttırması olasıdır. Bu çalışma sonucu elde edilen bulgular sosyal medyanın kompulsif alışveriş davranışındaki karmaşık rolünü aydınlatmak adına önemlidir.

SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI, ÇEVRİMİÇİ KOMPULSİF SATEN ALMA DAVRANIŞI, SOSYAL KARŞILAŞTIRMA YÖNELİMİ VE SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİLER; YAPISAL EŞİTLİK MODELİ VE ARACILIK ANALİZİ

Zehra SU TOPBAŞ[1], Nurcan UZDIL[2]

[1]Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Yalova, Türkiye

[2]Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye

Introduction: The availability of the internet and smartphones and their wide use around the world have resulted in changes in shopping habits. Especially as a condition affecting women, compulsive shopping brings with it a number of problems. The relationship between social media platforms, which are frequently used today, and women's perception of appearance and social comparison orientations is known. In addition, some studies have been conducted on the relationship between social media use and compulsive buying. However, there are limited studies on the complex relationship between all these predicting variables.

Aim: This study aimed to determine the relationship between social media addiction and compulsive online buying, social appearance anxiety, and social comparison orientation in women.

Materials and Method: The study was conducted in a descriptive and correlational survey model. The sample of the study consisted of 311 women. Participant Information Form, Social Media Addiction Scale-Adult Form (SMAS_AF), Iowa Netherlands Comparison Orientation Measure-INCOM, Social Appearance Anxiety Scale (SAAS) and Compulsive Online Shopping Scale (COSS) were applied to the participants. The data of the study were obtained online between June 5 and July 20, 2023. Ethics committee approval for the study and informed voluntary consent form were obtained from the participants. AMOS 26.0, SPSS 25.0 and PROCESS macro programs were used in the analysis of the research data. Structural Equation Modeling (SEM) and mediation analysis were used to determine the relationships between variables.

Results: Among the study participants, 66.6% were higher education graduates, 48.6% were work full-time, 31.2% had income equal to expenses, 49.5% were married, and 92.6% were

used shopping apps. It was found that there was a statistically significant and positive correlation between mean SMAS_AF score and mean scores of the INCOM, SAAS and COSS. The effect of the SMAS_AF on the INCOM was statistically significant (β =0.446; $p<0.001$). The effect of INCOM on SAAS was statistically significant (β =0.367; $p<0.001$). The effect of SMAS_AF on SAAS was statistically significant (β =0.281; $p<0.001$). The effect of the SMAS_AF on the COSS was statistically significant (β =0.355; $p<0.001$). The effect of the SAAS on the COSS was statistically significant (β =0.158; $p=0.005$). SMAS_AF explains 19.9% of INCOM, 30.6% of SAAS scores are explained by INCOM and SMAS_AF. On the other hand, 20.1% of COSS scores are explained by SMAS_AF and SAAS. Moreover, the mediating role of SMAS-AF in the relationship between SAAS and COSS was found to be at a high level.

Discussion and Conclusion: SEM results indicate that pathological social media use indirectly predicts social appearance anxiety with the social comparison orientation variable. Previous studies also show that there is a relationship between social media use and upward social comparisons and that these social comparisons lead to body dissatisfaction. In the current study, pathological social media use predicts compulsive shopping directly and indirectly with social comparison and social appearance anxiety variables. Mediation analyses revealed that social media addiction was the mediating variable between social appearance anxiety and compulsive shopping. Some beauty standards and ideals presented through social media are predicting shopping behavior in individuals with social appearance anxiety. In addition, it is possible that the ideals perceived through social media may increase individuals' anxiety about their own body. The results of this study are important to clarify the complex role of social media in compulsive shopping behavior.

HEMŞİRELERİN PSİKOSOSYAL BAKIM YETERLİLİKLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Sümeyra TEMEN[1], Hülya KÖK EREN[2]

[1]*Bilecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Bilecik, Türkiye*

[2]*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Eskişehir, Türkiye*

Hemşirelerin Psikososyal Bakım Yeterlilikleri ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi Giriş: Günümüzde, değişen ve gelişen sağlık sistemi içerisinde hemşirelerin psikososyal bakım verebilmesi için yeterli ve yetkin olması beklenmektedir. Bu nedenle, hemşirelerin psikososyal bakım vermelerinde ne kadar yeterli olduklarıve etkileyen faktörlerin belirlenmesi önemlidir.

Amaç: Araştırma, hemşirelerin sahip oldukları psikososyal bakım yeterliliklerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı tipte gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, 2023 Ocak- 2023 Haziran tarihleri arasında Bilecik Eğitim ve Araştırma Hastanesinde çalışan ve örnekleme dahil edilen 208 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan "Sosyodemografik Özellikler Formu" ve "Psikososyal Bakım Yetkinliği Öz Değerlendirme Ölçeği (PBYÖDÖ)"ile elde edilmiştir. Araştırma verileri, tanımlayıcı istatistikler, Bağımsız gruplarda t testi ve ANOVA Varyans analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırmada, anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak alınmıştır. Araştırmanın Etik Kurul izni, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Etik Kurulu tarafından 23.02.2023 tarihli 4 numaralı karar ile onaylanmıştır. Araştırmanın Kurum İzni, Bilecik İl Sağlık Müdürlüğü tarafından 06.01.2023 tarihli 2023/01 sayılı komisyon kararı ile onaylanmıştır.

Bulgular: Araştırmada, hemşirelerin ortalama 30.00±6.89 (19-51) yaşında olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin meslekte çalışma yılları ortalama 6.65 yıldır. %94.2'sinin servis hemşiresi pozisyonunda çalıştığı ve %76.4'ünün çalıştığı bölümden memnun olduğu belirlenmiştir.

Hemşirelerin %93.3'ü hastalara psikososyal bakım verilmesi gerektiğini düşünürken yalnızca %59.6'sının bakım verdiği hastayı psikososyal açıdan değerlendirdiği bulunmuştur. Hemşirelerin hastaya psikososyal açıdan bakım vermeyi engelleyen en önemli nedenleri arasında %39.4 birimde hasta sayısının fazla olması, %37.0 hemşire sayısının yetersiz olması,

%36.1 iş yoğunluğu nedeniyle hastanın psikososyal gereksinimine vakit ayıramama olduğu tespit edilmiştir. Hemşirelerin %76.9'unun hastalara verilen psikososyal bakımın yetersiz olduğunu düşündükleri görülmüştür. Çalışmaya katılan hemşirelerin %76.4'ünün psikososyal bakım verilmesi için Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi Hemşiresine ihtiyaç duyduğu belirtilmiştir. Hemşirelerin %41.8'inin ise psikososyal bakım ile ilgili eğitim almaya ihtiyaç duyduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Hemşirelerin psikososyal bakım yetkinliklerini iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmada, çalıştıkları bölümden memnuniyet durumu ile hastaların psikososyal açıdan değerlendirilmesi gerektiği, psikososyal bakımın tedavide etkili olduğu düşüncesi ve bakım verdiği hastayı psikososyal açıdan değerlendirme durumunun psikososyal bakım yetkinlik bakımından farklılık oluşturan önemli faktörler olduğu saptanmıştır. Hemşirelerinin psikososyal bakım yaklaşımını ve yetkinliklerini etkileyen faktörleri derinlemesine araştıran nitel çalışmaların planlanması ile psikososyal bakım yetkinliği düşük hemşirelerin psikososyal bakım konusunda hizmet içi eğitimler uygulanarak bilgi ve yetkinlikleri arttırılmasıönerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bakım, Hemşire, Hemşirelik, Psikososyal, Psikososyal Bakım Yeterliliği.

DETERMINATION OF NURSES PSYCHOSOCIAL CARE COMPETENCIES AND AFFECTING FACTORS

Sümeyra TEMEN[1], Hülya KÖK EREN[2]

[1]Bilecik Training and Research Hospital, Bilecik, TÜRKİYE

[2]Eskişehir Osmangazi University Faculty of Health Sciences, Eskişehir, TÜRKİYE

Introduction: Today, in the changing and developing health system, nurses. It is expected to be sufficient and competent to provide psychosocial care. For this reason, it is important to determine how competent nurses are in providing psychosocial care and the factors affecting it.

Purpose: There search was carried out in a descriptive mannerin order to determine the psychosocial care competencies of nurses and the factors affecting them .

Materials and Methods: There search was carried out with 208 nurses working in Bilecik Training and Research Hospital between January 2023 and June and included in the sample. The data of the study were obtained with the "Sociodemographic Characteristics Form" and "Psychosocial Care Competency Self-Assessment Scale (PPSS)" prepared by there searcher. Research data were evaluated with descriptive statistics, independent groups t test and ANOVA analysis of variance. In the study, the level of significance was taken as $p<0.05$.

Results: In the study,it was determined that the average age of nurses was 30.00±6.89 (19-51) and 40.9 % of them were between the ages of 25-30, 80.8% of them were female, 85.1% of them were at under graduate and higher education level and 52.4% of them were married. . Nurses worked for an average of 6.65 years in the profession and an average of 4.22 years in the institution, and the majority of them had 1-5 years of experience in the institution and the profession, 33.7% worked in the intensive care unit, 64.4% worked in night and day shifts, 94.2% in the service nurse position. It has been determined that 76.4% of them are satisfied with the department they work in . 58.2% of the nurses perceived that psychosocial care is necessary to provide holistic care, 41.8% needed training on psychosocial care, 93.3% thought that patients should be evaluated in terms of psychosocial care, 65.9% questioned the psychosocial problems of the patient at patient admission, and It was determined that 59.6% of them evaluated the patient they care for from a psychosocial point of view. Among the most important factors preventing the nurses from providing psychosocial care to the patient were the high number of patients in theunit 39.4%, the insufficient number of nurses 37.0%, and the

in ability to spare time forthe psychosocial needs of the patient düeto the workload of 36.1%. It was stated that 89.9% of the nurses thought that psychosocial care was effective in the treatment of patients, 76.9% thought that the psychosocial care provided to patients was not sufficient, and 76.4% of them stated that a CLP nurse was needed to provide psychosocial care. It was determined that the nurses who participated in the study received an average of 60.07±11.11 from the total of the PBYÖRS and evaluated their psychosocial care competencies as good above medium level. Psychosocial care competence self-assessments cores differed significantly according to the gender of the nurses and their satisfaction with the department they work in ($p<0.05$); It was determined that the nurses who stated that they were satisfied with the women and the department they worked in, evaluated themselves as more competent in psychosocial care. In the study, it was found that the psychosocial care competence self-assessments cores differed significantly ($p<0.05$) according to the nurses' thought that patients should be evaluated psychosocially and that psychosocial care was effective in the treatment and psychosocial evaluation of the patient they carefor; Nurses who think that patients should be evaluated psychosocially and that psychosocial care is effective in treatment, and nurses who state that they evaluate the patient they care for psychosocially, have evaluated themselves as more competent in psychosocial care.

Discussion and Conclusion: It was determined that the nurses' psychosocial care competencies were at a good level. In this study, they evaluated their psychosocial care competencies at a good level above the medium level; It has been determined that gender, satisfaction with the department they work in, the need for psychosocial evaluation of patients, the thought that psychosocial care is effective in treatment and the psychosocial evaluation of the patient they care for are important factors that make a difference in terms of psychosocial care competence. It is recommended to plan qualitative studies that investigate the factors affecting the psychosocial care approach and competencies of nurses in depth, and to increase the knowledge and competencies of nurses with low psychosocial care competenceby applying in-service training on psychosocial care.

Keywords: Care, Nurse, Nursing, Psychosocial, Psychosocial Care Competence.

EVLİ BİREYLERDE FARKINDALIĞIN ÇATIŞMA ÇÖZÜM TARZLARINA VE PSİKOLOJİK KIRILGANLIĞA ETKİSİ

Rabia ARPACI[1], Özcan ÖZDEMİR[1], Duygu AYAR[2], Fatma KARASU[1]

[1]*Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, Türkiye*

[2]*Gaziantep Islam Bilim ve Teknolojileri Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*

Giriş:Evlilikte çatışmaların kaçınılmaz ve standart bir durum olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bununla birlikte, uyumlu bir yaşam sürdürmek için eşlerin evlilikteki anlaşmazlıkları nasıl çözeceklerini öğrenmeleri hayati önem taşımaktadır.

Amaç: Bu çalışma, evlilik sorunlarının çözümünde ve psikolojik kırılganlığın azaltılmasında farkındalığın önemini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı türde olan bu çalışma Eylül-Kasım 2022 tarihleri arasında 317 evli bireyle web tabanlı çevrimiçi anket kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın verileri "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Evlilikte Bilinçli Farkındalık Ölçeği", "Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği" ve "Psikolojik Kırılganlık Ölçeği" ile toplanmıştır. İstatiksel değerlendirmede; tanımlayıcı istatistikler ve Linear Regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Evli bireylerin Evlilikte Bilinçli Farkındalık Ölçeği toplam puan ortalamaları 48.21±7.81, Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği alt boyut toplam puan ortalamaları: Olumlu 25.48±6.65, Olumsuz 18.81±7.03, Boyun Eğici 21.05±6.42 ve Geri Çekilme 21.87±7.33'dir. Psikolojik Kırılganlık Ölçeği toplam puan ortalamaları ise 15.88±5.46'dır. Evli bireylerin, evlilikte bilinçli farkındalık durumunun çatışma çözüm stilleri ve psikolojik kırılganlık üzerindeki etkisini %36.3'ünü açıklamaktadır ($F = 36.969$, $R2 = 0.373$, $p < 0.001$). Evli bireylerin bilinçli farkındalık, çatışma çözüm stilleri alt boyutları olan; boyun eğme, olumlu ve geri çekilme çözüm stilleri düzeyleri yüksek, olumsuz çatışma çözüm stilleri ve psikolojik kırılganlık düzeyi ise orta olarak bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Bu bulgular, bilinçli farkındalığın evli bireylerde çatışma çözme tarzlarını ve psikolojik kırılganlığı etkilediğini göstermektedir. Günümüzde artan boşanma ve şiddet olayları göz önünde bulundurulduğunda, bilinçli farkındalık temelli psikoeğitimlerin, terapilerin ve aile danışmanlığının uygulanması, evli bireyler için olumlu çatışma çözümünü kolaylaştırmak ve psikolojik kırılganlığı azaltmak için faydalı olabilir.

THE EFFECT OF MINDFULNESS ON CONFLICT RESOLUTION STYLES AND PSYCHOLOGICAL FRAGILITY IN MARRIED INDIVIDUALS

Rabia ARPACI[1], Özcan ÖZDEMİR[1], Duygu AYAR[2], Fatma KARASU[1]

[1]Kilis 7 Aralık University, Kilis, TÜRKİYE

[2]Gaziantep Islam University of Science and Technology, Gaziantep, TÜRKİYE

Introduction: It is undeniable that conflicts are inevitable and a standard occurrence in marriage. However, it is crucial for spouses to learn how to resolve disagreements in order to maintain a harmonious life together.

Objective: This study was conducted with the aim of determining the importance of mindfulness in resolving marital issues and reducing psychological fragility.

Materials and Methods: This descriptive study was conducted between September and November 2022, involving 317 married individuals through an online web-based survey. The data for the study were collected using a "Participant Information Form," "Marital Mindfulness Scale," "Conflict Resolution Styles Scale," and "Psychological Vulnerability Scale." Descriptive statistics and linear regression analysis were used for statistical evaluation.

Findings: The mean total score of the Marital Mindfulness Scale for married individuals was 48.21±7.81, while the mean scores for the Conflict Resolution Styles Scale were Positive 25.48±6.65, Negative 18.81±7.03, Accommodating 21.05±6.42, and Withdrawal 21.87±7.33. The mean total score for the Psychological Vulnerability Scale was 15.88±5.46. Marital mindfulness accounted for 36.3% of the variance in conflict resolution styles and psychological vulnerability in married individuals ($F = 36.969, R2 = 0.373, p < 0.001$). Married individuals demonstrated high levels of mindful awareness, positive, and withdrawal conflict resolution styles, whereas negative conflict resolution style and psychological vulnerability were found to be at moderate levels.

Conclusion: These findings indicate that mindful awareness influences conflict resolution styles and psychological vulnerability in married individuals. Considering the increasing rates of divorce and violence, the implementation of mindfulness-based psychoeducation, therapies, and family counseling could be beneficial in facilitating positive conflict resolution and reducing psychological vulnerability in married individuals.

Keywords: Conflict resolution style, Psychological fragility, Marriage

MEME KANSERİ TEDAVİSİ ALAN HASTALARIN PSİKOSOSYAL UYUMU VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Yasemin NAZLI[1], Elçin BABAOĞLU[2]

[1]*Üsküdar Üniversitesi Sağlik Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Hemşireliği Doktora Programi Öğrencisi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Üsküdar Üniversitesi Sağlik Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye*

Giriş; Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte erken tanı ve tedavi yöntemlerinin kullanılması sonucunda meme kanseri tedavi protokolleri değişmeye başlamaktadır. Değişen tedavi protokollerinde kullanılan cerrahi yöntemler ile birlikte hastaların sağ kalım süreleri uzayarak yaşam kaliteleri artmaktadır. Hastaların yaşam kalitelerinin artması ile tedavi sürecinde yaşanılan psikososyal ve fiziksel problemler, tedaviye psikososyal uyum sürecini farklı şekillerde etkilemektedir. Meme kanseri tedavisi alan hastalarla yapılan literatür çalışmalarında tedavi sürecinde yaşadığı sorunlar ve psikososyal uyum sürecini etkileyen faktörler olduğu belirtilmektedir.

Amaç; Bu araştırma genel cerrahi servisinde meme kanseri tedavisi alan hastaların psikososyal uyumu ve etkileyen faktörlerin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem; Araştırmanın örneklemini Şubat - Eylül 2018 tarihleri arasında Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi genel cerrahi servisinde meme kanseri tedavisi alan 100 kadın hasta oluşturmuştur. Araştırmada veriler, araştırıcı tarafından geliştirilen Hasta ve Hastalığa ilişkin Veri Toplama Formu ile Hastalığa Psikososyal Uyum-Öz Bildirim Ölçeği (PAIS-SR) aracılığıyla toplanmıştır. Veriler meme tedavisi uygulanan hastalar ile Şubat - Eylül 2018 tarihleri arasında toplam sekiz ayda toplanmıştır. Hastalar, onkoloji ve meme polikliniğinden takipli meme kanseri tanısı alan hastalar olup, neoadjuvan kemoterapi ve cerrahi tedavi; neoadjuvan kemoterapi, cerrahi tedavi ve radyoterapi; cerrahi tedavi; cerrahi tedavi veya radyoterapi almışlardır. Bu hastalarla ameliyat sonrası bir ay içinde araştırmacı tarafından yüz yüze görüşmeler ile veriler toplanmıştır. Veri toplama araçlarının uygulama süresi her bir hasta için ortalama 30 dk sürmüştür. Veri toplama araçları araştırmacı tarafından hemşire görüşme odasında gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi; Verilerin analizinde ortalama, standart sapma, medyan, frekans, oran, minimum ve maksimum, Student t testi, Mann Whitney U testi, One-way Anova testi, Bonferroni testi, Kruskal Wallis testi, Dunn- Bonferroni, Pearson Ki-Kare testi ve Fisher-

Freeman-Halton Exact testi kullanılmıştır. Anlamlılık en az $p<0.05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Bulgular; Hastaların hastalığa psikososyal uyum puanı ortalaması 45,79±19,28'dir. Psikososyal uyumun en çok etkilendiği alanların sağlık bakımına oryantasyon, aile ve mesleki çevre, seksüel ilişkiler ve psikolojik baskı alanı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Hastaların %32'sinin iyi uyum, % 27'sinin orta uyum, % 41'inin kötü uyum sağladığı belirlenmiştir. Hastanın mesleği, çalışma durumu, ekonomik sorunları, tanı alma süreci, tedavi sürecinde yeterli destek alma durumu, meme kanseri tedavi sonrası aile içi sorun alanlarındaki değişimde eş ile iletişim, algılanan sosyal destek olarak eş desteği psikososyal uyumu etkilemektedir ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç; meme kanseri tedavisi alan hastaların psikososyal uyumunda sosyodemografik, tedavi ve hastalığa ilişkin özelliklerin etkili olduğunu göstermektedir. Sağlık bakım profesyonellerinin desteği ile meme kanseri tedavisi alan hastaların bu süreci etkin ve etkili baş edebilmesi düşünülmektedir. Meme kanseri tedavisi alan hasta ve yakınlarının psikososyal uyum sürecinin artırılması için psikososyal gereksinimlerinin belirlenerek, kansere psikososyal uyum açısından KLP hemşiresi tarafından değerlendirilmesi, psikososyal uyum sürecinde gözlenen sorunlarda bakımın bütüncül planlaması önerilmektedir. Araştırma sonuçlarının, hastaların ve yakınlarının psikososyal bakım sürecinde karşılaştıkları sorunların belirlenebilmesi ve buna ilişkin uyum süreçlerinin arttırılmasına yönelik müdahalelere ışık tutacağı ön görülmektedir.

INVESTIGATION OF PSYCHOSOCIAL ADAPTATION AND AFFECTING FACTORS OF PATIENTS REQUESTING BREAST CANCER TREATMENT

Yasemin NAZLI[1], Elçin BABAOĞLU[2]

[1]Usküdar University Institute of Health Sciences Psychiatric Nursing Doctoral Program Student, Istanbul, TÜRKİYE

[2]Üsküdar University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction; Today, as a result of the use of early diagnosis and treatment methods with the developing technology, breast cancer treatment protocols are starting to change. With the surgical methods used in the changing treatment protocols, the survival time of the patients increases and their quality of life increases. The increase in the quality of life of the patients and the psychosocial and physical problems experienced during the treatment process affect the psychosocial adaptation process to treatment in different ways. In the literature studies conducted with patients receiving breast cancer treatment, it is stated that there are problems experienced during the treatment process and factors affecting the psychosocial adjustment process.

Objective: This study was conducted as a descriptive study in order to examine the psychosocial adjustment of patients receiving breast cancer treatment in the general surgery service and the affecting factors.

Materials and Methods; The sample of the study consisted of 100 female patients who received breast cancer treatment in the general surgery service of Marmara University Pendik Training and Research Hospital between February and September 2018 . In the study, data were collected through the Patient and Disease Data Collection Form developed by the researcher and the Psychosocial Adjustment to Illness-Self-Report Scale (PAIS-SR). The data were collected between February and September 2018 with patients undergoing breast treatment in a total of eight months. The patients were patients diagnosed with breast cancer followed up in the oncology and breast outpatient clinic, and were treated with neoadjuvant chemotherapy and surgical treatment; neoadjuvant chemotherapy, surgical treatment and radiotherapy; surgical treatment; received surgical treatment or radiotherapy. Data were collected by the researcher through face-to-face interviews with these patients within one month after surgery. The application period of the data collection tools took an average of 30 minutes for each patient . Data collection tools were carried out by the researcher in the nurse interview room.

Evaluation of Data; In the analysis of data, mean, standard deviation, median, frequency, ratio, minimum and maximum, Student's t test, Mann Whitney U test, One-way Anova test, Bonferroni test, Kruskal Wallis test, Dunn - Bonferroni , Pearson Chi-Square test and Fisher-Freeman-Halton Exact test was used. Significance was evaluated at least at the $p<0.05$ level. Results; The mean psychosocial adjustment score of the patients was 45.79±19.28. It was determined that the most affected areas of psychosocial adjustment were orientation to health care , family and professional environment, sexual relations and psychological pressure ($p<0.05$). It was determined that 32% of the patients had good compliance, 27% had moderate compliance, and 41% had poor compliance. The patient's occupation, employment status, economic problems, diagnosis process, adequate support during the treatment process, communication with the spouse in the change in family problem areas after breast cancer treatment, and spousal support as perceived social support affect psychosocial adjustment ($p<0.05$) .

Discussion and Conclusion; It shows that sociodemographic , treatment and disease-related characteristics are effective in the psychosocial adjustment of patients receiving breast cancer treatment . It is thought that patients who receive breast cancer treatment with the support of health care professionals will be able to cope with this process effectively and effectively. In order to increase the psychosocial adjustment process of patients and their relatives receiving breast cancer treatment, it is recommended to determine their psychosocial needs and to evaluate them by the CLP nurse in terms of psychosocial adjustment to cancer, and to plan the care in a holistic way in case of problems observed in the psychosocial adjustment process. It is anticipated that the results of the research will shed light on the interventions to determine the problems that patients and their relatives encounter during the psychosocial care process and to increase the adaptation processes related to this.

Keywords : Breast cancer, breast surgery, chemotherapy , psychosocial adjustment, consultation liaison psychiatric nursing

BİPOLAR BOZUKLUK TANILI HASTA VE EŞLERİNİN CİNSEL DOYUMLARININ EVLİLİK UYUMU, YAŞAM KALİTESİ VE TEDAVİ UYUMUNA ETKİSİ

Zerrin DEMIREL[1], Nurgül ÖZDEMIR[2]

[1]*Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*

[2]*Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*

Giriş: Bipolar bozukluk, hastalık ve iyilik dönemleri ile giden, mani duygudurumu ve depresif duygudurumu ile birlikte kişinin sosyal, ailesel işlevselliğinde belirgin bozulmaya neden olan ve bunlara bağlı olarak yaşam kalitesinde düşmeye sebep olan kronik ruhsal bir bozukluktur. Bipolar bozukluktaki manik ve depresif dönemler hastalar üzerinde farklı cinsel davranışların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu davranışlar hastaların eşleri ve evlilikleri ile ilgili birçok soruna neden olmaktadır. Ancak kronik psikiyatri hastaları cinsel yaşamları hakkında çok fazla konuşmamaktadır. Bu nedenle psikiyatrik tanılı hasta gruplarında bu konularda konuşmak, sorunları tanılamak ve çözümler için önerilerde bulunmak hastanın yaşam kalitesi, evlilik uyumu ve cinsel yaşamında önemli bir yere sahiptir.

Amaç: Bu araştırma, bipolar bozukluk tanısı alan hasta ve eşlerinin cinsel doyumlarının, evlilik uyumu, yaşam kalitesi ve tedavi uyumuna etkisini incelemek amacıyla tasarlanmış, tanımlayıcı türde bir çalışmadır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma evrenini, 01.02.2022 – 31.07.2022 tarihleri arasında Gaziantep Üniversitesi Şahinbey Araştırma ve Uygulama Hastanesi Psikiyatri Anabilim Dalına başvuran DSM- V tanı ölçütlerine göre bipolar bozukluk tanılı, remisyonda/ötimik dönemde olan, 124 hasta ve eşleri oluşturdu. Verilerin toplanmasında Sosyodemografik Bilgi Formu, Young Mani Ölçeği (YMÖ), Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ), Golombok- Rust Cinsel Doyum Ölçeği (GRCDÖ), Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ), Bipolar Bozuklukta Yaşam Kalitesi Ölçeği (BBYÖ), Morisky Tedavi Uyum Ölçeği (MTUÖ) kullanıldı. Veriler yüz yüze görüşme yöntemi ile toplandı. İstatiksel incelemede ölçekler arasındaki ilişkiyi belirlemek ve modellemek için Pearson korelasyon analizi ve Path analizi uygulandı. Analizler SPSS 22.0 ve AMOS 21.0 programı yardımıyla gerçekleştirildi ve $p<0,05$ anlamlılık seviyesi seçildi.

Araştırma için Gaziantep Üniversitesi ve Gaziantep Şahinbey Araştırma ve Uygulama Hastanesinden gerekli etik kurul izinleri alındı. Çalışmanın etik kurul dosya numarası 2021/298’ dir.

Bulgular: Katılımcıların 124 bipolar tanılı hasta ve 124 bipolar tanılı hastaların eşleri olduğu, %38.71' nin eğitim düzeyinin ilkokul,%14.52'sinin 6-10 yıl arası evli,%80,65'nin görücü usulü evlendiği, yaş ortalamalarının 43,94 ± 9,88 olduğu belirlendi. Hastaların ölçek toplam puan ortalamaları ise, Young Mani Ölçeği (YMÖ) 1,31 ± 2,94, Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) 6,6 ± 7,51, Evlilik Uyum Ölçeği (EUÖ) 16,91 ± 5,96, Bipolar Bozuklukta Yaşam Kalitesi Ölçeği (BBYÖ) 43,93 ± 12,08, Morisky Tedavi Uyum Ölçeği (MTUÖ) 1,31 ± 1,35 ,Golombok- Rust Cinsel Doyum Ölçeği (GRCDÖ) 35,63 ± 21,01 saptandı. Cinsel doyum ile BDÖ, yaşam kalitesi ve Evlilikte uyum arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu belirlendi ($p<0,05$). BDÖ ile CDÖ arasında pozitif yönlü, orta derece bir ilişki; BDÖ ile Morsiky TUÖ ve EUÖ arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde bir ilişki olduğu, BDÖ ile BBYKÖ arasında negatif yönlü, yüksek bir ilişki olduğu , CDÖ ile EUÖ arasında ise istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve çok zayıf bir ilişki belirlendi ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Cinsel doyumu iyi olan hastaların, depresyon düzeylerinin, evlilik uyumlarının, yaşam kalitelerinin ve tedavi uyumlarının olumlu yönde etkilendiği belirlenmiştir. Bipolar tanılı hasta ve eşlerinin cinsel doyumları ile ilgili sorunları üzerine eğilmesi ve psikoeğitimler ile desteklenmelerinin evlilik uyumları, yaşam kaliteleri ve tedavi uyumlarını olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar Bozukluk, Cinsel Doyum, Evlilik Uyumu, Tedavi Uyumu, Yaşam Kalitesi

THE EFFECT OF SEXUAL SATISFACTION OF PATIENTS DIAGNOSED WITH BIPOLAR DISORDER AND THEIR SPOUSES ON MARITAL ADJUSTMENT, QUALITY OF LIFE

Zerrin DEMIREL[1], Nurgül ÖZDEMIR[2]

[1]Gaziantep University, Gaziantep, TÜRKİYE

[2]Gaziantep University, Gaziantep, TÜRKİYE

Introduction: Bipolar Disorder is a chronic mental disorder characterised by periods of illness and well-being, manic mood and depressive mood, leading to significant impairment in the social and familial functioning of the individual and a decrease in the quality of life. Manic and depressive periods in Bipolar Disorders lead to the emergence of different sexual behaviours in patients. These behaviours cause patients to experience many problems with their spouses during their marriages. However, chronic psychiatric patients do not talk much about their sexual life. For this reason, talking about these issues in groups of patients diagnosed with Psychiatric Disorders, diagnosing their problems and making suggestions to solve these problems have crucial importance in the patient's quality of life, marital adjustment and sexual life.

Purpose: This study is a Descriptive Study designed to examine the effect of sexual satisfaction of patients diagnosed with Bipolar Disorder and their spouses on marital adjustment, quality of life and treatment compliance.

Materials and Method: The study population consisted of 124 patients (in remission/eutennic period) diagnosed with Bipolar Disorder according to DSM-V Diagnostic Criteria and their spouses, who were admitted to Gaziantep University Şahinbey Research and Practice Hospital, Department of Psychiatry between the dates 01.02.2022 and 31.07.2022. In the collection of data, Sociodemographic Information Forms, Young Mania Questionnaires (YMQ), Beck Depression Questionnaires (BDQ), Golombok-Rust Sexual Satisfaction Questionnaires (GRSSQ), Marital Adjustment Questionnaires (MAQ), Quality of Life in Bipolar Disorder Questionnaires (QoLBDQ), and Morisky Treatment Compliance Questionnaires (MTCQ) were used. Data were collected through face-to-face interviews. Pearson Correlation Analysis and Path Analysis were applied to determine and model the relationship between the scales during statistical analysis. Analyses were performed using two software programs, SPSS 22.0 and AMOS 21.0, and $p<0.05$ was considered as the significance level.

The necessary approvals were obtained from the Ethics Committee of Gaziantep University and Gaziantep Şahinbey Research and Application Hospital. The Ethics Committee File Number of the study is 2021/298.

Findings: The participants comprised 124 patients, who were diagnosed with bipolar disorder, and 124 spouses of patients, who were also diagnosed with bipolar disorder; the educational background of 38.71% of the participants was Elementary School; 14.52% of the participants had been married for 6-10 years; 80.65% of them had arranged marriages; and, the mean age of the participants was 43.94 ± 9.88 years. The Average Total Scale Scores of the participants were determined as 1.31 ± 2.94 with the Young Mania Questionnaire (YMQ), 6.6 ± 7.51 with the Beck Depression Questionnaire (BDQ), 16.91 ± 5.96 with the Marital Adjustment Questionnaire (MAQ), 43,93 ± 12,08 with the Quality of Life in Bipolar Disorder Questionnaires (QoLBDQ), 1,31 ± 1,35 with the Morisky Treatment Compliance Questionnaires (MTCQ), and 35,63 ± 21,01 with the Golombok-Rust Sexual Satisfaction Questionnaires (GRSSQ). It is found that there is a statistically significant relationship between sexual satisfaction and the Beck Depression Scale (BDS), quality of life and Marital Adjustment Scale ($p<0.05$). It is found that there is a positive and moderate relationship between the BDQ and SSQ; a positive and low-level relationship between the BDQ, Morsiky TCQ and MAQ; a negative and high-level relationship between the BDQ and QoLBDQ; and a statistically significant, positive and very weak relationship between the SSQ and MAQ ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: It is determined that depression levels, marital adjustment, quality of life and treatment compliance of patients with good sexual satisfaction are positively affected. It is believed that addressing the problems related to sexual satisfaction of patients, who are diagnosed with bipolar disorder, and their spouses, and supporting them with psychoeducation might positively affect their marital adjustment, quality of life and treatment compliance.

Keywords: Bipolar Disorder, Sexual Satisfaction, Marital Adjustment, Treatment Compliance, Quality of Life

ÇOCUK VE ERGENLERDE RUHSAL İYİLEŞME VE PSİKİYATRİK REHABİLİTASYON: LİTERATÜRÜN GELENEKSEL BİR İNCELEMESİ

Melisa BULUT[1], Reyhan DOĞAN[2]

[1]*Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, Bolu, Türkiye*

[2]*Yüksek İhtisas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye*

Giriş: Psikiyatrik hastalıklar çocuk ve ergenlerin bilişsel, duygusal ve davranışsal fonksiyonları üzerine olumsuz etki edebilmekte ve akademik, sosyal ve kişilerarası ilişki alanlarında yeti yitimine yol açabilmektedir. Bu nedenle psikiyatrik bozukluklar gençlerde engelliliğin önde gelen nedenleri arasında gösterilmektedir.

Amaç: Psikiyatrik bir hastalığın sonuçları, çocuk ve ergenin işlevsellik ve yaşam kalitesini etkilese dahi birçoğu bakım ve rehabilitasyon hizmetini yeterince alamamaktadır. Literatür incelendiğinde ruhsal iyileşme kavramı ve psikiyatrik rehabilitasyon müdahalelerinin yetişkin bireylerin ihtiyaçlarına odaklandığı, çocuk ve ergenler için özelleşmiş müdahaleleri ele alan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu derlemede, ruhsal iyileşme ve psikiyatrik rehabilitasyon sürecini çocuk ve ergenlerin ihtiyaçlarına göre ele almak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu geleneksel derlemede, Scopus ile Elsevier/ClinicalKey/ScienceDirect ve PubMed, Google Scholar veritabanlarında ve Google Books'ta 1 Kasım 2022 – Haziran 2023 tarihleri arasında "ruhsal iyileşme, psikiyatrik rehabilitasyon, çocuk, ergen, psychiatric rehabilitation, mental health recovery, child, adolescent" anahtar kelimeleri ve birbirleriyle farklı eşleşmeleri kullanılarak literatür taraması yapılmıştır. Taramalar sonucunda orijinal araştırmalar, derlemeler, kitaplar ve rehberler olarak çeşitlenen 60 kaynak derlenmiştir.

Bulgular: Çocuklar ve ergenler için ruhsal iyileşme, var olan ruhsal sorunlara ve semptomlara rağmen yeteneklerinin en iyi şekilde kullanılması, çocuk ve ergenin ilgi alanlarına ve yaşa uygun faaliyetlerine odaklanabilmelerini içermektedir. Çocuk ve ergenler için ruhsal iyileşme, geleceğe yönelik umut ve iyimserlik, hastalık nedeniyle olumsuz etkilenen yönlerinin üstesinden gelmek, motivasyon, iyileşmeye inanma, pozitif kimlik gelişimi, damgalanmanın üstesinden gelmek, yaşam anlamı ve amacı oluşturabilme, sosyal roller ve hedeflere odaklanabilme, bireysel ve aileyi güçlendirme, kişisel sorumluluk alabilme ile ilişkilidir. Çocuklar ve ergenler için psikiyatrik rehabilitasyon ise genç bireylerin günlük yaşamlarında en

yüksek işlevsellik ve bağımsızlık düzeylerine ulaşmalarına yardımcı olmak için tasarlanan bireyselleştirilmiş ve profesyonel müdahaleleri kapsamaktadır. Çocuk ve ergenlerde psikiyatrik rehabilitasyonun iyileşme temelli, çocuk ve ergen merkezli, aile katılımlı, gelişimsel olarak uygun ve kanıta dayalı müdahalelerle, multidisipliner hizmet sunumu yaklaşımları ile sağlanması gerekmektedir. Çocuk ve ergenlerde psikiyatrik rehabilitasyon; değerlendirme, planlama, müdahaleleri belirleme ve uygulama, rehabilitasyonun ilerleyişini değerlendirme aşamalarını içermektedir. Bu kapsamda uygulanabilecek müdahaleler ise psikoterapi, ilaç yönetimi, beceri eğitimi, eğitimsel ve mesleki eğitim, sosyal destek ve akran desteği ve aile temelli müdahaleler olarak sıralanabilmektedir. Psikiyatri hemşireleri, bu sürece çocuğun veya ergenin ihtiyaçlarını değerlendirme, çocuğun veya ergenin özel ihtiyaçlarını karşılayan bakım planları geliştirme, rehabilitasyon planını izleme ve değerlendirme, ilaç yönetimine katılma, gerekli eğitimleri almış ise çocuk, ergen ve ailelerine bireysel veya grup psikoterapisi uygulama, temel psikososyal bakımı psikiyatrik rehabilitasyona entegre ederek baş etme becerilerini, günlük yaşam becerilerini ve özbakım becerilerini geliştirme, stres yönetimi ve tedaviye uyum üzerine çalışma, sosyal beceri eğitimi ve diğer sağlık eğitimi verme gibi müdahalelerle katılabilmektedir. Ayrıca çocuk ve ergenin topluma katılımları için barınma, eğitim olanakları gibi toplum kaynaklarına erişim ve sosyal bağlantılar kurma gibi faaliyetlere yardımcı olabilirler.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada, çocukluk ve ergenlik dönemine özgü ruhsal iyileşme ve psikiyatrik rehabilitasyon kavramları incelenmiştir. Bu incelemenin bulguları, psikiyatrik rehabilitasyon hizmetlerinin ruhsal iyileşmeye yönelik bir felsefe benimsediğinde, bireyselleştirilmiş, aktif katılımlı, çok boyutlu, kullanıcı memnuniyetini ve kaliteli yaşamı destekleyen bir hizmet halini alarak çocuk ve ergen ruh sağlığı üzerine olumlu etkileri olacağını göstermektedir. Son yıllarda ruh sağlığı hizmetlerinin yapılandırılmasında, iyileşme odaklı yaklaşım psikiyatrik rehabilitasyon hizmetleri için kalite hedefi olarak kabul edilmektedir. Ancak ülkemizde çocuk ve ergenlere yönelik psikiyatrik rehabilitasyonda iyileşme odaklı uygulamalar henüz yeterince yaygınlaşmamış ve uygulanmamaktadır. Çocukluk ve ergenlik döneminde psikiyatrik hastalık tanısı alanlar için tedavi ve bakıma yön veren “ruhsal iyileşme” nin kavramsallaştırılmasına ve bu konu ile ilgili daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır. Benzer şekilde çocukluk ve ergenlik döneminde psikiyatrik rehabilitasyon hizmetleri için iyileşme odaklı stratejilerin belirlenmesi, uygulanması ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bunun için, farklı ülkelerdeki çeşitli rehabilitasyon hizmetlerinin ortak yönlerini ve farklılıklarını, güçlü yanlarını ve sınırlılıkları ortaya çıkarmak faydalı olabilir.

MENTAL RECOVERY AND PSYCHIATRIC REHABILITATION IN CHILDREN AND ADOLESCENTS: A TRADITIONAL REVIEW

Melisa BULUT[1], Reyhan DOĞAN[2]

[1]Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty of Health Sciences Department of Nursing Department of Mental Health and Disease Nursing, Bolu, TÜRKİYE

[2]Yüksek İhtisas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Ankara, TÜRKİYE

Introduction: Mental disorders can adversely affect the cognitive, emotional and behavioral functions of children and adolescents and lead to disability in academic, social and interpersonal relations. For this reason, psychiatric disorders are among the leading causes of disability in young people.

Objective: Even if the consequences of a psychiatric disorder affect the functionality and quality of life of children and adolescents, most of them cannot receive adequate care and rehabilitation services. When the literature is examined, it is seen that the concept of mental recovery and psychiatric rehabilitation interventions focus on the needs of adults, and studies dealing with specialized interventions for children and adolescents are limited. Therefore, in this review, it is aimed to address the mental recovery and psychiatric rehabilitation process according to the needs of children and adolescents.

Materials and Methods: In this traditional review, using the keywords and their different matches with each other "ruhsal iyileşme, psikiyatrik rehabilitasyon, çocuk, ergen, psychiatric rehabilitation, mental health recovery, child, adolescent" at between 1 November 2022 and June 2023 in Scopus and Elsevier/ClinicalKey/ScienceDirect and PubMed, Google Scholar, Google Books databases a literature review was conducted. As a result of the review, 60 sources were compiled as original researches, reviews, books and guides.

Results: Mental recovery in children and adolescents includes making the best use of their abilities despite existing psychiatric problems and symptoms, and being able to focus on the child and adolescent's interests and age-appropriate activities. Mental recovery in children and adolescents, associated with hope and optimism for the future, overcoming the negative aspects of illness, motivation, belief in recovery, positive identity development, overcoming stigma, creating meaning and purpose in life, focusing on social roles and goals, strengthening

individual and family, and taking personal responsibility. Psychiatric rehabilitation in children and adolescents includes individualized and professional interventions designed to help young people reach the highest levels of functionality and independence in their daily lives. Psychiatric rehabilitation in children and adolescents should be provided with multidisciplinary service delivery approaches, with recovery-based, child and adolescent centered, family participation, developmentally appropriate and evidence-based interventions. Psychiatric rehabilitation in children and adolescents includes the stages of evaluation, planning, determining and implementing interventions, and evaluating the progress of rehabilitation. Interventions that can be applied in this context can be listed as psychotherapy, medication management, skills training, educational and vocational training, social support and peer support, and family-based interventions. Psychiatric nurses can participate in this process with these interventions: evaluate the needs of the child or adolescent, develop care plans that meet the special needs of the child or adolescent, monitor and evaluate the rehabilitation plan, participate in drug management, apply individual or group psychotherapy to children, adolescents and their families if they have received the necessary training, provide basic psychosocial care in psychiatric improving coping skills, daily living skills and self-care skills by integrating them into rehabilitation, working on stress management and adherence to treatment, providing social skills training and other health education. They can also assist children and adolescents with activities such as access to community resources such as housing, educational opportunities and social connections for their participation in society.

Discussion and conclusion: In this study, the concepts of mental recovery and psychiatric rehabilitation specific to childhood and adolescence were examined. The findings of this review show that when psychiatric rehabilitation services adopt a philosophy towards mental recovery, they will have positive effects on child and adolescent mental health by becoming an individualized, actively participating, multidimensional service that supports user satisfaction and quality life. In recent years, in the structuring of mental health services, a recovery-oriented approach has been accepted as the quality goal for psychiatric rehabilitation services. However, in our country, recovery-oriented practices in psychiatric rehabilitation for children and adolescents have not yet become widespread and implemented. There is a need to conceptualize "spiritual healing", which guides treatment and care for those diagnosed with psychiatric illnesses during childhood and adolescence, and more studies on this subject. Similarly, recovery-oriented strategies for psychiatric rehabilitation services during childhood and adolescence need to be identified, implemented and disseminated. For this, it may be useful

to reveal the commonalities and differences, strengths and limitations of various rehabilitation services in different countries.

BİBLİYOTERAPİ TEMELLİ PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ YAŞLI BİREYLERİN DEPRESYON VE UMUTSUZLUK DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Esra BEKIRCAN[1], Ayşe OKANLI[2]

[1]Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye

[2]İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Bu araştırma bibliyoterapi temelli psikoeğitim programının yaşlı bireylerin depresyon ve umutsuzluk düzeylerine etkisini karşılaştırmak amacıyla yapılan randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini hafif ve orta derecede depresif belirtileri olan 65 yaş ve üzeri 38 birey oluşturdu. Araştırmanın verileri Şubat -Haziran 2023 tarihleri arasında "Geriatrik Depresyon Ölçeği (GDÖ-15)" ve "Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ)" iletoplandı. Birinci deney grubuna "Bibliyoterapi Temelli Psikoeğitim Programı" ikinci deney grubuna ise "Psikoeğitim Programı" uygulandı. Psikoeğitim uygulandıktan sonra GDÖ-15 toplam puanları birinci deney grubunun son test (2±1,29) ve izlem testinde (3,54±1,13), ikinci deney grubunun son test (4,17±1,95) ve izlem testi (5,67±1,13) ile karşılaştırmada anlamlı farklılık saptandı ($p<0,05$). Birinci deney grubunun son test ve izlem testi GDÖ-15 puanları, ikinci deney grubunun son test ve izlem testi puanlarından daha düşüktür. Birinci deney grubunun BUÖ son testinde (4,92±1,38) ikinci deney grubunun son testine (6,42±1,44) göre anlamlı farklılık görülmemiş olup ($p>0,05$) BUÖ izlem testi puanları arasında anlamlı farklılık belirlendi ($p<0,05$).Kontrol grubunun depresyon ve umutsuzluk düzeylerinde istatistiksel açıdan fark bulunmadı ($p>0,05$). Bibliyoterapi temelli psikoeğitiminyaşlı bireylerin depresyonu ve umutsuzluğu azaltmakta ve izlem sürecinde bu etkiyi korumakta psikoeğitimegöre daha etkili olduğu sonucuna ulaşıldı.

Anahtar Kelimeler: Bibliyoterapi, psikoeğitim, depresyon, umutsuzluk, yaşlı.

THE EFFECT OF BIOTHERAPY-BASED PSYCHOEDUCATION PROGRAM ON DEPRESSION AND HOPELESSNESS LEVELS OF ELDERLY INDIVIDUALS

Esra BEKIRCAN[1], Ayşe OKANLI[2]

[1]Trabzon University, Trabzon, TÜRKİYE

[2]*İstanbul Medeniyet* University*, İstanbul, Türkiye*

This research is a randomized controlled experimental trial to compare the effect of psycho education and bibliotherapy-based psychoeducation program on the depression and hopelessness levels of elderly individuals. The sample of the study consisted of individuals aged 65 years and older with mild to moderate depressive symptoms. The data of the study were collected between February-May 2023 with the "Geriatric Depression Scale (GDS-15)" and "Beck Hopelessness Scale (BIS)". The first experimental group was applied to the "Bibliotherapy Based Psycho education Program" and these condexperimental group was the "Psycho education Program". After psycho education, there was a significant difference in the comparison of the total scores of GDS-15 with the last test (2±1.29) and follow-up test (3.54±1.13) of the first experimental group and the last test (4.17±1.95) and follow-up test (5.67±1.13) of these condexperimental group ($p<0.05$). The final test and follow-up test GDS-15 scores of the first experimental groupare lower than the final test and follow-up test scores of these condexperimental group. In the last test of the first experimental group (4.92±1.38), there was no significant difference compared to the last test of these condexperimental group (6.42±1.44) and a significant difference was determined between the scores of the BIS follow-up test ($p>0.05$). There was nostatistically significant difference in the depression and hopelessness levels of the control group ($p>0.05$). It was concluded that bibliotherapy was more effective than psycho education in reducing depression and hopelessnes in elderly individuals and maintaining this effect during the follow-upprocess.

Keywords: Bibliotherapy-based psycho education, depression, elderly, hopelessness.

DEPRESİF BİREYLERDE ÜSTBİLİŞLER VE RUMİNATİF DÜŞÜNME BİÇİMİ

Mahmut EVLİ[1], Nuray ŞIMŞEK[1], Tülay YILMAZ BİNGÖL[2], Zehra SU TOPBAŞ[1]

[1]Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye

[2]Gaziosmanpaşa Üniversitesi , Tokat, Türkiye

Giriş: Depresyonda tekrarlayıcı ve süreklilik arz eden ruminatif düşünce biçiminin üstbilişlerle yakından ilişkili olduğu bilinmektedir. Türkiye'de ise depresif hastalarda bu konuda yapılan çalışmalar oldukça sınırlıdır.

Amaç: Bu çalışmada depresyon tanısı almış bireylerde üstbilişler ve ruminatif düşünme biçimi arasındaki ilişkileri incelemek amaçlanmıştır.

Gereç ve yöntem: Veriler tanıtıcı bilgi formu, Ruminatif Düşünme Biçimi Ölçeği ve Üstbiliş-30 Ölçeği ile 01.05.2021-31.12.2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Korelasyonları belirlemek amacıyla Spearman korelayon testi uygulanmıştır. Üst bilişlerin depresif bireylerde ruminatif düşünme biçimini ne ölçüde yordadığını test etmek amacıyla path analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Ruminatif düşünme biçimi ve psikopatolojik üst bilişsel faaliyet puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=0.477$; $p<0.01$). Ayrıca kurulan path modeline göre ruminatif düşünme biçimindeki varyans değişimlerinin %36.5'inin bu model tarafından açıklandığı ve ruminatif düşünme biçimindeki varyans değişimlerinde psikopatolojik üst bilişsel faaliyetlerin etkisinin %60.7 olduğu belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Sorunlu üstbilişlerle ruminatif düşünce arasında ilişki olduğu görülmektedir. Bu bulgu literatürde yer alan çalışmalarla desteklenmektedir. Türkiye örnekleminde depresyon tanısı almış bireylerde üstbiliş ve alt boyutlarının ruminasyonla ilişkili olduğunu belirleyen bu çalışma, depresif semptomları olan bireylerde uygulanacak terapi yaklaşımları için bir referans görevi görecektir.

METACOGNITIONS AND RUMINATIVE THINKING STYLE IN DEPRESSED INDIVIDUALS

Mahmut EVLİ[1], Nuray ŞIMŞEK[1], Tülay YILMAZ BİNGÖL[2], Zehra SU TOPBAŞ[1]

[1]Erciyes University, Kayseri, TÜRKİYE

[2]Gaziosmanpasa University , Tokat, TÜRKİYE

Introduction: It is known that the repetitive and persistent ruminative thought style in depression is closely related to metacognitions. In Türkiye, studies on this subject in depressed patients are quite limited.

Aim: In this study, it was aimed to examine the relationships between metacognitions and ruminative thought style in individuals diagnosed with depression.

Materials and Methods: Data were collected between 01.05.2021 and 31.12.2022 with the introductory information form, Ruminative Thought Style Scale and Metacognition-30 Scale. Spearman correlation test was used to determine the correlations. Path analysis was used to test the extent to which metacognitions predicted ruminative thought in depressive individuals.

Results: It was determined that there was a statistically significant and moderately positive correlation between the mean scores of ruminative thought style and psychopathological metacognitive activity ($r=0.477$; $p<0.01$). In addition, according to the established path model, 36.5% of the variance changes in the ruminative t thought style are explained by this model. It was determined that the effect of psychopathological metacognitive activities on variance changes in ruminative thought was 60.7%.

Discussion and Conclusion: It is seen that there is a relationship between problematic metacognitions and ruminative thought. This result is supported by studies in the literature. This study, which determined that metacognition and sub-dimensions are related to rumination in individuals diagnosed with depression in a Turkish sample, will serve as a reference for therapy approaches to be applied to individuals with depressive symptoms.

Depresyon hastası, Ruminatif düşünme, Üstbiliş, Depressed patient, Ruminative thought,

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE KİŞİLERARASI DUYARLILIK VE İLETİŞİM BECERİLERİ İLİŞKİSİ: KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

Feride ERCAN[1], **Elif ÖZDEMIR**[2], Nimet GÖKKAYA[2], Ilayda GÜLER[2], Sinem ERGÜN[2], Hanife BOZAN[2]

[1]Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Bölümü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

[2]Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü , Ankara, Türkiye

Giriş: Meslek hayatında, kişilerarası duyarlılık ve iletişim becerileri profesyonellik açısından büyük önem taşımaktadır. İletişim becerilerini geliştirebilen kişilerin iş hayatında haklarını savunabilen, memnuniyeti arttıran, ekip çalışmasına uygun kişiler olduğu tespit edilmiştir.

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinde kişilerarası duyarlılık ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve yöntem: Araştırma, kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde eğitim gören öğrenciler (N=979) oluşturmuştur. Araştırmada %95 güven (1-α), %80 test gücü (1-β), ρ=0,179 korelasyon ile toplam katılımcı sayısı n=242 olarak belirlenmiştir. Araştırmada 18 yaş üstü, katılımda gönüllü olan ve Google forms aracılığı ile paylaşılan linkte yer alan bilgilendirme doğrultusunda "çalışmaya katılmayı kabul ediyorum" seçeneğini onaylayan öğrenciler (n=303) örneklemi oluşturmuştur. Araştırma verileri Nisan–Haziran 2022 tarihleri arasında Google forms linki aracılığı ile online olarak toplanmış olup, verilerin toplanmasında Katılımcı Bilgi Formu ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği ve İletişim Becerileri Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama araçlarının uygulama süresi yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür. Verilerin analizinde IBM SPSS V23 programı kullanılmıştır. Normal dağılıma uygunluk basıklık-çarpıklık değerlerine göre incelenmiştir. Normal dağılan verilerin karşılaştırılması iki grup için Bağımsız örneklem t testi, üç ve üzeri gruplarda Tek yönlü varyans analizi, çoklu karşılaştırmalarda Duncan ve Tamhane's T2 testi ile incelenmiştir. Normal dağılmayan verilerin karşılaştırılması üç ve üzeri grupta Kruskal Wallis testi, çoklu karşılaştırmalarda Dunn testi ile incelenmiştir. Normal dağılan ölçek puanları arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Kişilerarası duyarlılık ölçeği toplam puanının iletişim becerileri ölçeği toplam puanı etkisi lineer regresyon analizi ile incelenmiştir. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak alınmıştır. Araştırma uygulaması öncesinde etik komisyondan ve araştırmanın yürütüldüğü ilgili biriminden yazılı izin alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrenci hemşirelerin yaş ortalaması 20,84±1,67 (min.=18; max.=30) olup, %83,5'i kadındır. Öğrenci hemşirelerin %29,0'u ikinci sınıfta okumaktadır. Öğrenci hemşirelerin %7,3'ünün kronik bir rahatsızlığı, %5,0'inin psikiyatrik bir rahatsızlığı ve %0.3'ünün fiziksel bir engeli bulunmaktadır. Bireysel faaliyetlere katılım açısından %61,1'inin, sosyal faaliyetler açısından ise %59,1'inin, bazen katıldığı belirlenmiştir. Kişilerarası ilişkilerden memnuniyet durumu açısından %57,1'inin memnun olduğu %36,0'sının geliştirmesi gerektiğini düşündüğü saptanmıştır. Öğrenci hemşirelerin tanıtıcı özelliklerine göre kişilerarası duyarlılık ve iletişim becerileri ölçeği puanlarının karşılaştırılmıştır. Yapılan analizlerde sınıf düzeyine göre kişilerarası duyarlılık ($p=0,028$) ve iletişim becerileri ($p<0,001$) ölçek toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık vardır. Ayrıca kronik hastalık bulunma durumuna göre İletişim becerileri ölçeği toplam puanı ortalamaları arasında bir fark vardır ($p=0,031$). Öğrenci hemşirelerin hem Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği hem de İletişim Becerileri Ölçeği toplam puan ortalamaları ile bireysel faaliyetlere katılma durumu, sosyal faaliyetlere katılma durumu ve kişilerarası ilişkilerden memnuniyet durumu arasında anlamlı fark saptanmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin kişilerarası duyarlılık düzeyi ile iletişim becerileri düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde İletişim becerileri ölçeği toplam puanı ile kişilerarası duyarlılık ölçeği toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r=-0,33$; $p<0,001$). Hemşirelik öğrencilerinin kişilerarası duyarlılık düzeyinin iletişim becerilerini açıklama düzeyi incelenmiştir. Kişilerarası duyarlılık ölçeği toplam puanının İletişim becerileri ölçeği toplam puanı üzerindeki etkisini incelemek için kurulan lineer regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlı elde edilmiştir ($F=36,854$, $p<0,001$). Kurulan regresyon modelinde Kişilerarası duyarlılık ölçeği toplam puanı, İletişim becerileri ölçeği toplam puanını %10,6 oranında açıklanmaktadır. Kişilerarası duyarlılık ölçeği toplam puanının bir birim artması İletişim becerileri ölçeği toplam puanını 0,272 birim azaltmaktadır ($p<0,001$).

Tartışma ve Sonuç: Araştırmada öğrenci hemşirelerin kişilerarası duyarlılık düzeyi, kendini tanıma, etkin dinleme ve sözlü ve sözel olmayan iletişim olmak üzere iletişim becerilerini etkileyen önemli bir faktör olarak belirlenmiştir. Hemşirelik, hasta, hasta yakını ve ekipteki diğer sağlık profesyonelleriyle etkileşimde duygu ve davranışlara yönelik farkındalığı içeren kişilerarası duyarlılığın etkili bir şekilde yönetilmesini gerektiren bir meslektir. Bu bağlamda, hemşirelik öğrencilerinde iletişim becerileri açısından olumlu değişimleri sağlamada kişilerarası duyarlılığa ilişkin farkındalığın artırılmasına yönelik müdahale çalışmalarının etkili olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: hemşirelik öğrencileri, kişilerarası duyarlılık, iletişim becerileri

RELATIONSHIP BETWEEN INTERPERSONAL SENSITIVITY AND COMMUNICATION SKILLS OF NURSING STUDENTS: A CROSS-SECTIONAL STUDY

Feride ERCAN[1], **Elif ÖZDEMIR**[2], Nimet GÖKKAYA[2], Ilayda GÜLER[2], Sinem ERGÜN[2], Hanife BOZAN[2]

[1]Gazi University Faculty of Nursing, Department of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Ankara, TÜRKİYE

[2]Gazi University Faculty of Health Sciences Department of Nursing , Ankara, TÜRKİYE

Introduction: Interpersonal sensitivity and communication skills are of great importance in terms of professional life. It has been determined that people who can improve their communication skills can defend their rights in professional life, increase satisfaction, and are suitable for teamwork.

Objectives: This study was conducted to examine the relationship between interpersonal sensitivity and communication skills in nursing students.

Materials and Methods: This was a cross-sectional study. The population of the research consisted of students (N=979) studying at a state university, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing. In the study, the total number of participants was determined as n=242 with 95% confidence (1-α), 80% test power (1-β), ρ=0.179 correlation. The sample consisted of students (n=303) who were over the age of 18, volunteered to participate and approved the option "I agree to participate in the study" in line with the information in the link shared via Google forms. The research data were collected online through the Google forms link between April and June 2022, and the Participant Information Form, Interpersonal Sensitivity Measure and Communication Skills Scale were used to collect the data. The data collection tools application lasted approximately 10-15 minutes. IBM SPSS V23 program was used in the analysis of the data. Compliance with the normal distribution was examined according to the Kurtosis-Skewness values. Comparison of normally distributed data was examined with Independent sample t test for two groups, one-way analysis of variance for groups of three or more, Duncan and Tamhane's T2 test for multiple comparisons. Comparison of non-normally distributed data was examined with Kruskal Wallis test in groups of three or more and Dunn test in multiple comparisons. Relationships between normally distributed scale scores were examined using the Pearson correlation coefficient. The effect of the total score of the interpersonal sensitivity scale on the total score of the communication skills scale was

examined by linear regression analysis. The significance level was taken as $p<0.05$. Written permission was obtained from the ethics commission and the relevant unit where the research was conducted.

Results: The mean age of the nursing students participating in the study was 20.84±1.67 (min.=18; max.=30), 83.5% of them were female. 29.0% of nursing students are studying in the second grade. 7,3% of nursing student have a chronic illness, 5.0% have a psychiatric illness and 0,3% have a physical disability. It has been determined that 61.1% of them participate in individual activities and 59.1% of them sometimes participate in social activities. In terms of satisfaction with interpersonal relations, it was determined that 57.1% were satisfied and 36,0% thought they should improve. Interpersonal sensitivity measure and communication skills scale scores of nursing students were compared according to their descriptive characteristics. In the analyzes made, there was a significant difference between the mean scores of interpersonal sensitivity ($p=0.028$) and communication skills ($p<0.001$) according to grade level. In addition, there is a difference between the mean total score of the Communication Skills Scale according to the presence of a chronic disease ($p=0.031$). A significant difference was found between the total score averages of both the Interpersonal Sensitivity Measure and the Communication Skills Scale of the nursing students and their participation in individual activities, their participation in social activities, and their satisfaction with interpersonal relationships. When the relationship between the interpersonal sensitivity level of nursing students and the level of communication skills was examined, a statistically significant negative and weak correlation was found between the total score of the communication skills scale and the total score of the interpersonal sensitivity scale ($r=-0.33$; $p<0.001$). The level of interpersonal sensitivity of nursing students to explain their communication skills was examined. The linear regression model constructed to examine the effect of the total score of the Interpersonal Sensitivity Measure on the total score of the Communication Skills Scale was found to be statistically significant ($F=36.854$, $p<0.001$). In the constructed regression model, the total score of the Interpersonal Sensitivity Measure explains the total score of the Communication Skills Scale at the rate of 10.6%. An increase in the total score of the Interpersonal Sensitivity Measure by one unit decreases the total score of the Communication Skills Scale by 0.272 units ($p<0.001$).

Discussion and Conclusion: In the study, nursin students' interpersonal sensitivity level was determined as an important factor affecting their communication skills, including self-awareness, active listening, and verbal and non-verbal communication. Nursing is a profession that requires effective management of interpersonal sensitivity, which includes awareness of emotions and behaviors in interaction with patients, relatives and other healthcare professionals

in the team. In this context, it is thought that intervention studies aimed at increasing awareness of interpersonal sensitivity may be effective in providing positive changes in terms of communication skills in nursing students.

Keywords: nursing students, interpersonal sensitivity, communication skills

6 ŞUBAT DEPREMİNİ YAŞAMIŞ BİREYLERDE TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU, TRAVMA SONRASI GELİŞİM VE TEMEL İHTİYAÇLAR DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

Emine YILMAZ[1], Feyza NAZIK[2], Gamze ÖRÜM[3], Yasemin Ece AYYILDIZ[4], Kader ŞERIFOĞLU[5]

[1]İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

[2]Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye

[3]Battlgazi Devlet Hastanesi, Malatya, Türkiye

[4]Çukurova Devlet Hastanesi, Adana, Türkiye

[5]Malatya Eğitim Araştırma Hastanesi, Malatya, Türkiye

Giriş: Türkiye'de 6 Şubat tarihinde yaşanan ve "Yüzyılın Felaketi" olarak adlandırılan büyük depremin, depremzedeler üzerinde açtığı fiziksel ve ruhsal yaraların oluşturduğu stres düzeyi ve sonrasında bu travmanın gelişim düzeyini belirlemek.

Amaç: Bu araştırmada 6 Şubat depremini yaşamış bireylerde travma sonrası stres, travma sonrası gelişim ve temel ihtiyaçlar düzeyinin belirlenmesi ve etkileyen bazı faktörleri (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, depreme bağlı can kaybı, evin hasar düzeyi ve şu an ikamet edilen yer) belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın örneklemini, 6 şubat depreminde Malatya İl'inde depremi yaşamış 18-65 yaş aralığında gönüllü 210 kişi oluşturmuştur. Veriler, "Travma Sonrası Stres Ölçeği"(1), "Travma Sonrası Gelişim Ölçeği" (2) ve "Temel İnançlar Envanteri"(3) aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesine yüzdelik, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma, t testi, ANOVA testi, Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan bireylerin 76.2 si kadın, 57.6'sı 18-25 yaş aralığında 31.0 yakın akraba veya ailede can kaybı bulunmakta, 19.2'sinin evi orta veya ağır hasarlı ve 58.6'sı evi dışında (çadır, konteyner, akraba) yaşamını sürdürmektedir. Analiz sonuçları; kadınların travma sonrası stres bozukluğu algıları ve travma sonrası gelişim düzeyinin erkeklere göre daha yüksek olduğunu, yakın akraba veya ailede can kaybı olan bireylerin daha yüksek travma sonrası stres yaşadıklarını göstermektedir ($p<0.05$). Travma sonrası stres bozukluğu ile travma sonrası gelişim düzeyi arasında pozitif ve anlamlı yönde ilişki tespit

edilmiştir. (r: 0.260, p<0.05). Travma sonrası stres bozukluğu, travma sonrası gelişim düzeyi ve temel inançlardaki sarsılma arasında pozitif ve anlamlı yönde ilişki tespit edilmiştir. (r:0. 441; r: 0.545, p<0.05).

Sonuç: Travmatik durum yaşayan bireylerde travma sonrası temel inançların ele alınması ve yeniden değerlendirilmesi ileri ki süreçlerde oluşabilecek travma sonrası stres ve gelişim düzeyini etkileyeceği travmatik olayın üstesinden gelmede etkili olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Travma, Deprem, Gelişim, İnanç

KAYNAKLAR

Işıklı, S. (2022). TRAVMA SONRASI STRES TANI ÖLÇEĞİ TÜRKÇE FORMU'NUN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI . Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11 (22) , 24-42 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/ufuksbedergi/issue/74575/1206285

Aydin, R., & Kabukçuoğlu, K. (2020). The factor structure of the posttraumatic growth inventory in cancer patients in TÜRKİYE. Health & Social Care in the Community. https://doi.org/10.1111/hsc.12985

Cann, A., Calhoun, L. G., Tedeschi, R. G., Kilmer, R. P., Gil-Rivas, V., Vishnevsky, T., & Danhauer, S. C. (2010). The Core Beliefs Inventory: A brief measure of disruption in the assumptive world. Anxiety, Stress & Coping, 23 (1), 19-34.

6 DETERMINATION OF THE LEVEL OF POST-TRAUMATIC STRESS DISORDER, POST-TRAUMATIC DEVELOPMENT AND BASIC NEEDS IN INDIVIDUALS WHO EXPERIENCED THE FEBRUARY EARTHQUAKE

Emine YILMAZ[1], Feyza NAZIK[2], Gamze ÖRÜM[3], Yasemin Ece AYYILDIZ[4], Kader ŞERIFOĞLU[5]

[1]Inonu University, Malatya, TÜRKİYE

[2]Bingöl University, Bingöl, TÜRKİYE

[3]Battlgazi State Hospital, Malatya, TÜRKİYE

[4]Çukurova State Hospital, Adana, TÜRKİYE

[5]Malatya Training and Research Hospital, Malatya, TÜRKİYE

Introduction: To determine the level of stress caused by the physical and psychological wounds inflicted on the earthquake victims by the great earthquake that took place in TÜRKİYE on February 6 and called the "Disaster of the Century" and the level of development of this trauma afterwards.

Objective: This study was conducted to determine the level of post-traumatic stress, post-traumatic development and basic needs in individuals who experienced the 6 February earthquake and to determine some factors affecting them (age, gender, educational status, marital status, loss of life due to earthquake, damage level of the house and current place of residence).

Materials and Methods: The sample of the descriptive study consisted of 210 volunteers between the ages of 18-65 who experienced the earthquake that occurred in Malatya on 6 February. Data were collected through "Posttraumatic Stress Scale", "Posttraumatic Development Scale" and "Core Beliefs Inventory". Percentage, frequency, arithmetic mean and standard deviation, t test, ANOVA test, Pearson Correlation analysis were used in the evaluation of the data.

Results: Of the individuals included in the study, 76.2 were female, 57.6 were between the ages of 18-25, 31.0 had a loss of life in close relatives or family, 19.2 had a moderately or severely damaged house, and 58.6 lived outside the house (tent, container, relatives). The results of the analyses show that women's perceptions of posttraumatic stress disorder and posttraumatic development level are higher than men's, and that individuals with loss of life in close relatives or family experience higher posttraumatic stress ($p<0.05$).

There was a positive and significant relationship between posttraumatic stress disorder and posttraumatic development level (r: 0.260, $p<0.05$). There was a positive and significant correlation between posttraumatic stress disorder, posttraumatic development level and shaking in basic beliefs (r: 0.441; r: 0.545, $p<0.05$).

Conclusion: It is thought that addressing and re-evaluating the basic beliefs after trauma in individuals experiencing traumatic situations will be effective in overcoming the traumatic event that will affect the level of post-traumatic stress and development that may occur in the future.

Keywords: Trauma, Earthquake, Development, Faith

SÖYLEMLE DAMGALAMA: ÖGRENCİ HEMŞİRELERE UYGULANAN AKRAN EĞİTİMİNİN RUHSAL HASTALIĞA YÖNELİK İNANÇLAR ÜZERİNE ETKİSİ

Cennet KARA ÖZÇALIK, Esra ÇAKAL

İstanbul Kültür Üniversitesi, E5 Karayolu üzeri, 34158 Bakırköy, İstanbul, Türkiye

Giriş: Ruhsal hastalıklara karşı olumsuz inanç ve tutumlar ruhsal hastalığa sahip bireylerin toplumdan dışlanmasına, hastalıkla geçirilen sürenin uzamasına, morbidite ve mortalite riskinin yükselmesine yol açmaktadır. Ruhsal hastalıklara karşı damgalama ile mücadelede sağlık sisteminin büyük paydasını oluşturan hemşirelerin lisans eğitiminde ruhsal hastalıklara karşı farkındalık geliştirmeleri önemlidir.

Amaç: Araştırmanın amacı, öğrenci hemşire tarafından verilen ruhsal hastalıklara yönelik akran eğitiminin hemşirelik öğrencilerinin ruhsal hastalıklara yönelik inançlarına etkisinin araştırılmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma tek gruplu ön test-son test yarı deneysel tasarım tipindedir. Katılımcılar akran eğitimi öncesi Katılımcı Bilgi Formu; eğitim öncesi, eğitim sonrası 1. haftada ve 2. ayda Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnançlar Ölçeği'ni doldurmuştur. Araştırma ruhsal hastalıklar hakkında daha önce eğitim almamış 87 hemşirelik öğrencisi ile yürütülmüştür.

Bulgular: Öğrenci hemşirelerin eğitim öncesi Tehlikeli, Çaresizlik ve Kişilerarası İlişkilerde Bozulma ve Utanma alt boyut ve ölçek toplam puan ortalamalarının 1. haftada ve 2. aydaki puan ortalamalarından; 1. haftadaki Tehlikeli ve Çaresizlik ve Kişilerarası İlişkilerde Bozulma alt boyut ve ölçek toplam puan ortalamalarının da 2. aydaki puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 1).

Tartışma ve Sonuç: Hemşirelerin ve hemşirelik öğrencilerinin ruhsal hastalıklara karşı olumsuz inanç ve tutuma sahip oldukları ve hastaların bu olumsuz inanç ve tutumdan doğrudan etkilendiği bildirilir. Hemşirelerin olumsuz inanç ve tutumları hem kliniklerdeki terapötik ortamı hem de hemşirelik bakımının kalitesini azaltır. Bu durum ruhsal hastalığa sahip bireylerin tedaviden uzaklaşmasına ve yararsız tedavilere yönelmesine yol açar. Olumsuz tutum ve inançların istenmeyen etkilerinin önlenmesinde hemşirelerin mesleğe hazırlanırken bilgi ve beceriyle donatılması, farkındalıklarının arttırılması önemlidir. Hemşirelik öğrencilerine yönelik özel müdahalelerin ruhsal hastalığa sahip bireylere yönelik olumsuz

tutumu iyileştirebileceğini bildiren çalışmalara benzer biçimde bu çalışmada akran eğitiminin olumsuz inancı azalttığı saptanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenci hemşire tarafından verilen akran eğitimi hemşirelik öğrencilerinin ruhsal hastalıklara karşı olumsuz inançlarını azaltmada etkilidir ve bu etki eğitim sonrası 2. ayda artarak devam eder. Ruhsal hastalığa karşı olumsuz inanç, tutumu değiştirmede ve damgalama ile mücadele hemşirelik öğrencilerine lisans eğitimleri süresince eğitim programı müdahalelerin yapılandırılması ve uygulanması önemlidir.

Bilgilendirme: Araştırma 2022/1. Dönem TÜBİTAK 2209-A Programınca desteklenmiştir.

Keywords: Ruhsal Hastalık, Mental Illness, Akran Eğitimi, Peer Influence, Hemşirelik Eğitimi, Nursing Education

STIGMATIZING WITH DISCOURSE: THE EFFECT OF PEER EDUCATION ON STUDENT NURSES' BELIEFS ABOUT MENTAL ILLNESS

Cennet KARA ÖZÇALIK, Esra ÇAKAL
Istanbul Kultur University, E5 Highway, 34158 Bakirkoy, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: Negative beliefs and attitudes towards mental illnesses lead to the exclusion of individuals with mental illness from the society, prolonging the time spent with the disease, and increasing the risk of morbidity and mortality. In the fight against stigmatization against mental illnesses, it is important that nurses, who constitute a large share of the health system, develop awareness against mental illnesses in undergraduate education.

Aim: The aim of the study was to investigate the effect of peer education about mental illnesses provided by student nurses on nursing students' beliefs about mental illnesses.

Materials and Method: The study was a one-group pretest-posttest quasi-experimental design. Participants completed the Participant Information Form before the peer education and the Beliefs toward Mental Illness Scale before the education, at the 1st week and at the 2nd month after the education. The study was conducted with 87 nursing students who had not been previously educated about mental illnesses.

Results: It was observed that the mean scores of the student nurses' pre-training Dangerous, Helplessness and Deterioration of Interpersonal Relationships and Shame subscale and scale total scores were statistically significantly higher than the mean scores at week 1 and month 2, and the mean scores of the Dangerous and Helplessness and Deterioration of Interpersonal Relationships subscale and scale total scores at week 1 were statistically significantly higher than the mean scores at month 2 (Table 1).

Discussion and Conclusion: It is reported that nurses and nursing students have negative beliefs and attitudes towards mental illnesses and patients are directly affected by these negative beliefs and attitudes. Negative beliefs and attitudes of nurses reduce both the therapeutic environment in clinics and the quality of nursing care. This situation causes individuals with mental illness to move away from treatment and turn to useless treatments. In preventing the undesirable effects of negative attitudes and beliefs, it is important to equip nurses with knowledge and skills and increase their awareness while preparing for the profession. Similar to studies reporting that special interventions for nursing students can improve negative

attitudes towards individuals with mental illness, this study found that peer education decreased negative beliefs. According to the results of the study, peer education provided by a student nurse is effective in reducing nursing students' negative beliefs about mental illness and this effect continues to increase in the second month after the training. It is important to structure and implement educational program interventions for nursing students during their undergraduate education to change negative beliefs and attitudes towards mental illness and to combat stigmatization.

Information: The research was supported by TUBITAK 2209-A Programme for the period 2022/1.

DEPREM SONRASI KONTEYNER KENTTE YAŞAYANLARIN BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK VE UMUTSUZLUK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Fatma Melike ERKAN, Funda KAVAK BUDAK

İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

Giriş: Türkiye jeolojik konumu nedeniyle tarih boyunca depremlerden birçok kez etkilenmiştir. Bu depremlerde doğal ve insani hatalardan kaynaklanan sebeplerden can ve mal kayıpları yaşanmıştır. Özellikle şiddeti ve etkilediği alanın genişliği dikkate alındığında son yüzyılın en büyük depremlerinden biri olan Kahramanmaraş merkezli olarak 9 saat ara ile gerçekleşen 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki 6 Şubat depremleri 11 ilde büyük yıkımlara yol açmıştır. Deprem sırasında yaşanan can kayıpları, yaralanmalar, yıkımlar ve deprem sonrası uzun süreli sosyal ve ekonomik problemler yaşanan bu travmatik olayın etkilerini arttırmaktadır. Bu bağlamda depremi yaşayan bireyler umutsuzluk ve belirsizliğe tahammülsüzlük gibi çeşitli psikolojik problemler geliştirmektedir.

Amaç: Bu araştırmanın amacı deprem sonrası konteyner kentte yaşayanların belirsizliğe tahammülsüzlük ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: İlişkisel tanımlayıcı türde yapılan araştırma Haziran-Ağustos 2023 tarihleri arasında Malatya Teknokent Konteyner Kentte yürütüldü. Araştırmanın evrenini Malatya'nın Battalgazi ilçesinde kurulan Teknopark konteyner kentte yaşayanlar oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklemi için yapılan güç analizine göre ise %95 güven aralığı (α =0,05) ve 0.5 etki büyüklüğünde 75 kişiye ulaşılması gerektiği hesaplandı. Araştırma örneklemini oluşturan kişiler sistematik örnekleme yöntemi kullanılarak seçildi. Araştırmaya alınma kriterleri; tanı almış psikiyatrik bir rahatsızlığı olmama, araştırmacı ile iş birliği yapma ve iyi iletişim kurabilme. Araştırmadan dışlanma kriterleri; 18 yaşın altında olma. Veriler Tanıtıcı Özellikler Formu, Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği-Kısa Formu (BTÖ 12) ve Beck Umutsuzluk Ölçeği kullanılarak araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme yöntemi ile toplandı. Araştırmada normallik dağılım testi yapılarak normal dağılıma uygun olanlara Pearson korelayon analizi, sosyo-demografik özellikleri için yüzdelik dağılım; ölçeklerin puan ortalaması için ortalama, standart sapma ve min-max değerleri bakıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 46.54±14.51, %69'u kadın, %71.4'ü evli, %47.6'sı ilköğretim mezunu, %50'sinin geliri giderinden fazla, %61.9'u çalışmadığı saptandı. Bireylerin %100'ü depremi daha önce yaşamış, %42.9'unun evi ağır hasar görmüş,

%81'i enkaz altında kalmamış, %12.9'u depremde işini kaybetmiş, %100'ü depremde çok fazla mal kaybı yaşamış, %19'u depremde bir yakınını (%10.5 eşini kaybetmiş) kaybetmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin umutsuzluk ölçek toplam puan ortalmasının 9.36±1.63, belirsizliğe tahammülsüzlük ölçek alt boyutlarından ileriye yönelik kaygı toplam puan ortalamasının 9.76±0.61, engelleyici kaygı toplam puan ortalamasının 9.90±0.29 ve ölçek toplam puan ortalamasının 59.26±1.91 olduğu tespit edildi. Araştırmada bireylerin umutsuzluk ölçek toplam puan ortalaması ile belirsizliğe tahammülsüzlük ölçek toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak pozitif yönde güçlü bir korelasyon olduğu saptandı (p=o.oo1, r= 0.92).

Tartışma ve Sonuç: Araştırmaya katılan bireylerin depremden sonra umutsuzluk ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerin yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca deprem yaşayan bireylerin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri arttıkça umutuszluk düzeylerinin arttığı da saptanmıştır. Depremi yaşamış ve sonrasında konteyner kentte yaşamını sürdüren bireylerde belirsizliğe tahammülsüzlük ve umutsuzluk düzeylerinin yüksek olması psikiyatri hemşirelerinin de rol aldığı psikososyal destek programlarının gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır. Ayrıca psikososyal destek programlarının içeriğinde bu kavramlara da yer verilmelidir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN UNCERTAINTY INTOLERANCE AND HOPELESSNESS LEVELS OF THOSE LIVING IN A CONTAINER CITY AFTER THE EARTHQUAKE

Fatma Melike ERKAN, Funda KAVAK BUDAK

Inonu University, Malatya, TÜRKİYE

Introduction: Türkiye has been affected by earthquakes many times throughout history due to its geological location. In these earthquakes, loss of life and property was experienced due to natural and human errors. Especially considering its intensity and the extent of the area it affected, the earthquakes of February 6, with a magnitude of 7.7 and 7.6, which took place every 9 hours in Kahramanmaraş, one of the biggest earthquakes of the last century, caused great destruction in 11 provinces. Loss of life, injuries, destructions and long-term social and economic problems after the earthquake increase the effects of this traumatic event. In this context, individuals experiencing the earthquake develop various psychological problems such as hopelessness and intolerance to uncertainty.

Objective: The aim of this research is to determine the relationship between the intolerance of uncertainty and hopelessness levels of the people living in the container city after the earthquake.

Materials and Methods: The relational descriptive study was carried out in Malatya Teknokent Container City between June and August 2023. The population of the research consists of the inhabitants of the Teknopark container city established in the Battalgazi district of Malatya. According to the power analysis for the sample of this study, it was calculated that 75 people should be reached with a 95% confidence interval ($\alpha = 0.05$) and an effect size of 0.5. Persons constituting the research sample were selected using the systematic sampling method. Inclusion criteria for the study; Not having a diagnosed psychiatric disorder, collaborating with the researcher and communicating well. Exclusion criteria from the study; Don't be under the age of 18. Data were collected by the researcher by face-to-face interview method using Descriptive Characteristics Form, Intolerance of Uncertainty Scale-Short Form (BTS 12) and Beck Hopelessness Scale. Pearson correlation analysis, percentage distribution for socio-demographic characteristics; mean, standard deviation and min-max values of the scales were calculated.

Results: It was determined that the mean age of the individuals participating in the study was 46.54±14.51, 69% were female, 71.4% were married, 47.6% were primary school graduates, 50% had more than their income and 61.9% were not working. 100% of individuals have experienced the earthquake before, 42.9% of their houses were badly damaged, 81% of them were not under the debris, 12.9% of them lost their jobs in the earthquake, 100% of them suffered a lot of property loss in the earthquake, 19% of them lost a relative (10.5% of their spouse) in the earthquake. It was determined that the hopelessness scale total score average of the individuals participating in the study was 9.36±1.63, the total mean score of prospective anxiety, one of the sub-dimensions of intolerance to uncertainty, was 9.76±0.61, the total mean score of inhibitory anxiety was 9.90±0.29, and the mean total score of the scale was 59.26±1.91. In the study, it was determined that there was a statistically strong positive correlation between the individuals' hopelessness scale total score average and the intolerance to uncertainty scale total score mean (p=0.001, r= 0.92).

Conclusion: It was determined that the individuals participating in the research had high levels of hopelessness and intolerance to uncertainty after the earthquake. In addition, it was determined that as the level of intolerance of uncertainty increased, the level of hopelessness of individuals who experienced earthquakes increased. The high levels of intolerance and hopelessness among individuals who experienced the earthquake and continued their lives in the container city after the earthquake once again reveal the necessity of psychosocial support programs in which psychiatric nurses also take part. In addition, these concepts should be included in the content of psychosocial support programs.

Keywords: Intolerance of uncertainty, earthquake, psychiatric nursing, hopelessness

KİŞİLERARASI İLİŞKİLER SOSYAL RİTİM TERAPİSİNİN BİPOLAR BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE BİYOLOJİK RİTİM VE NÜKSLER ÜZERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA

Yeliz AKTAŞ[1], Şeyda DÜLGERLER[2]

[1]*Karabağlar ilçe sağlık müdürlüğü, izmir, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye*

Giriş: Bipolar bozuklukta, hipomani, mani, depresyon ve karma duygudurum dönemleri yaşanmaktadır. Bu dönemlerde duygudurum, yeme isteği, uyku ve enerji seviyesinde değişiklikler gözlenmektedir (1,2). Bipolar bozukluğu olan bireyler temelde sirkadiyen ritimlerdeki bozulmalara karşı savunmasız olduğundan, stresli yaşam olayları sosyal ritmi bozabilir, sosyal ritimdeki bozulmalar ise ilaç tedavisine uyumu azaltabilir (3,4). Bu bozulmalar bipolar bozukluğu olan bireylerde nükslere neden olabilmektedir. Kişilerarası İlişkiler Sosyal Ritim Terapi (KİPT-SRT), bipolar bozukluğu olan bireylerde; yaşam olaylarının duygudurum değişimleri üzerindeki etkisini saptama, günlük düzenli rutinlerin oluşturma, kişilerarası ilişkilerde ve günlük sosyal hayatta sosyal ve biyolojik ritmi bozan etkenlerin saptanması, kişinin hastalık sebebiyle olarak "sağlıklı ben"e ait yasın ve affektif belirtilerin saptanarak ele alınması gibi konulara odaklanır (3,4,5,6). KİPT-SRT bipolar bozukluğu olan bireylerde sosyal ritim değişikliklerinin sirkadyen ritmi bozabileceğini, hastalığa yatkın kişilerde ise, sosyal ve biyolojik ritim bozukluklarının duygudurum ataklarını tetikleyebileceği görüşüne dayanmaktadır (5,6). Peplau Kişilerarası İlişkiler Kuramının hemşire hasta ilişkisinin basamakları olan oryantasyon, tanılama, yararlanma ve çözülme ile KİPT-SRT'nin görüşme basamakları (değerlendirme, yoğun çalışma dönemi, yoğun çalışma döneminin tamamlanması ve ilişkide kalma) paralel olup örtüşen özellikleri bulunmaktadır. Ayrıca KİPT-SRT ile Peplau Kişilerarası İlişkiler Kuramının temeli Adolf Mayer ve John Bowby'e dayanması, örtüşen özelliklerinin olduğunun kanıtıdır (7,8). Bu kuram temelinde KİPT-SRT'nin uygulanacak olması, mani, depresyon atakları yaşamaya devam eden bipolar bozukluk hastalarında nüks sıklığını azaltmada psikiyatri hemşireleri tarafından önemli stratejisi olarak kullanılabilir.

Amaç: Bu araştırma, bipolar bozukluğu olan bireylere uygulanan Peplau'nun Kişilerarası İlişkiler Kuramı temelli KİPT-SRT ile nüks sıklıkları azaltmayı, biyolojik ritim ve kişilerarası ilişkileri düzenleme amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma nicel, randomize kontrollü ve deneysel tasarımda bir araştırmadır. Araştırmaya katılmaya gönüllü ve dâhil olma kriterlerine uygun İzmir'de bir Toplum Ruh Sağlığı Merkezine kayıtlı bipolar bozukluğu olan bireylerden 17 girişim ve 17 kontrol olmak üzere toplam 34 birey randomize edilmiştir. Bireylerin randomizasyonu cinsiyet ve Bipolar I - Bipolar II olmak üzere tabakalandırılmıştır. Araştırmanın sonunda 12 girişim ve 15 kontrol olmak üzere toplam 27 kişi tamamlanmıştır. Araştırmanın izlemlerinde kayıp olan kişilerin verilerinin düzeltilmesinde intention treat to analizi kullanılmıştır. Veriler, Tanıtıcı Bilgi Formu, Young Mani Derecelendirme Ölçeği (YMÖ), Hamilton Depresyon Değerlendirme Ölçeği (HAM-D), Biyolojik Ritm Değerlendirme Görüşme Formu (BRDG) ve Kişilerarası Yetkinlik Ölçeği - Kısa Form (KYÖ) ile toplanmıştır. Veriler, ön test, son test, birinci ve üçüncü ay izlem şeklinde toplanmıştır. Verilerin analizinde ki-kare, Mann Whitney U ve Friedman testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi için p<0.05 değeri kabul edilmiştir.><0,05 değeri kabul edilmiştir.

ulgular: Araştırmanın sonucunda, girişim grubu KİPT-SRT sonrası HAM-D ve YMÖ toplam puan ortalamaları, KİPT-SRT öncesine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşüş olduğu tespit edilmiştir (p<0.05 değeri kabul edilmiştir.><0,05). Girişim grubunun, KİPT-SRT sonrası BRDG toplam puan ortalamaları, KİPT- SRT öncesine göre istatistiksel olarak anlamlı bir azalma olduğu tespit edilmiştir (p<0.05 değeri kabul edilmiştir.><0,05). Girişim grubu BRDG etkinlikler alt boyut toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmışken (p<0.05 değeri kabul edilmiştir.><0,05), uyku, sosyal, yeme alışkanlıkları ve baskın ritm örüntüsü alt boyut toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. Girişim grubunun, KİPT-SRT öncesi KYÖ toplam puan ortalamasının birinci ay izleme oranla istatistiksel olarak anlamlı bir artma olduğu saptanmıştır (p<0.05 değeri kabul edilmiştir.><0,05). Girişim grubundaki bireylerin KYÖ duygusal destek ve çatışma yönetimi alt boyut toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır (p<0.05 değeri kabul edilmiştir.><0,05).

Tartışma ve Sonuç: Bipolar bozukluğu olan bireylere KİPT-SRT uygulanan bir çalışmada, depresyon ve mani puanlarında azalma olduğu bildirilmiştir. (9). Bipolar bozukluğu olan bireylerle sağlıklı bireylerin biyolojik ritmlerinin karşılaştırıldığı birçok çalışmada, hasta grubunun daha yüksek seviyede yeme alışkanlıkları, etkinlik ve sosyal boyutlarında düzensizlik görüldüğü saptanmıştır (4,10). Literatürde KİPT-SRT uygulanan bipolar bozukluğu olan hastaların ataksız geçen sürenin uzadığı bildirilmiştir (6, 11, 12). Bouwkamp

ve ark (2013) yaptıkları çalışmada, KİPT-SRT'den 1 yıl sonra depresif semptomlarda azalma, sosyal ritim stabilitesinin artma ve hastane başvuru sayısında azalma olduğu sonucuna varmıştır.

Bu araştırmanın sonucunda, Peplau'nun Kişilerarası İlişkiler kuramı temelli KİPT-SRT'nin bipolar bozukluğu olan bireylerde depresyon ve mani bulgularını azalttığı, biyolojik ritmi düzenlediği söylenebilir. KİPT-SRT'nin bipolar bozukluğu olan bireylerde daha geniş örneklem gruplarında ve daha uzun izlem süreleriyle değerlendirilmesinin önem taşıdığı düşünülmektedir.

THE EFFECT OF INTERPERSONAL SOCIAL RHYTHM THERAPY ON BIOLOGICAL RHYTHM AND RELAPSES IN INDIVIDUALS WITH BIPOLAR DISORDER: A RANDOMIZED CONTROLLED STUDY

Yeliz AKTAŞ[1], Şeyda DÜLGERLER[2]

[1]Karabağlar district health directorate, izmir, TÜRKİYE

[2]Ege University Faculty of Nursing, Department of Mental Health Nursing, Izmir, TÜRKİYE

Introduction: In bipolar disorder, hypomania, mania, depression and mixed mood episodes are experienced. During these periods, changes in mood, desire to eat, sleep and energy levels are observed (1,2). Since individuals with bipolar disorder are basically vulnerable to disruptions in circadian rhythms, stressful life events may disrupt social rhythm, and disruptions in social rhythm may reduce adherence to medication (3,4). These deteriorations can cause relapses in individuals with bipolar disorder. Interpersonal Social Rhythm Therapy (IPSRT), in individuals with bipolar disorder; It focuses on issues such as determining the effect of life events on mood changes, establishing regular daily routines, detecting factors that disrupt social and biological rhythm in interpersonal relationships and daily social life, determining and addressing the grief and affective symptoms of the "healthy self" of the person due to illness (3,4,5,6). The steps of the Peplau Interpersonal Relations Theory, which are the steps of the nurse-patient relationship, which are orientation, identification, exploitation, and resolution, and the interview steps of the IPSRT (evaluation, intensive study period, completion of the intensive study period and staying in the relationship) are parallel and overlapping. In addition, the fact that IPSRT and Peplau Interpersonal Relations Theory are based on Adolf Mayer and John Bowby is proof that they have overlapping features (7,8). The application of IPSRT on the basis of this theory can be used as an important strategy by psychiatric nurses in reducing the frequency of relapse in bipolar disorder patients who continue to experience episodes of mania and depression.

Purpose: This study was conducted to reduce recurrence rates and regulate biological rhythm and interpersonal relationships with IPSRT based on Peplau's Interpersonal Relations Theory applied to individuals with bipolar disorder.

Materials and Methods: This study is a quantitative, randomized controlled study in experimental design. A total of 34 individuals, 17 interventions and 17 controls, were randomized from individuals with bipolar disorder who were enrolled in a Community Mental

Health Center in Izmir, who volunteered to participate in the study and met the inclusion criteria. The randomization of individuals was stratified by gender and Bipolar I to Bipolar II. At the end of the study, a total of 27 people, 12 of which were interventions and 15 were controls, were completed. Intention treat to analysis was used to correct the data of the missing persons in the follow-ups of the research. Data were collected with Introductory Information Form, Young Mania Rating Scale (YMRS), Hamilton Depression Rating Scale (HDRS), Biological Rhythms Interview of Assessment (BRIAN), and Interpersonal Competence Questionnaire- Short Form (ICQ). Data were collected as pre-test, post-test, and first and third month follow-up. Chi-square, Mann Whitney U and Friedman tests were used in the analysis of the data. A $p<0.05$ value was accepted for the statistical significance level.

Results: As a result of the study, it was determined that there was a statistically significant decrease in HMRS and YMRS total score averages after IPSRT in the intervention group compared to before IPSRT ($p<0.05$). It was determined that there was a statistically significant decrease in the mean BRIAN total score of the intervention group after IPSRT compared to before IPSRT ($p<0.05$). While a statistically significant difference was found between the intervention group BRIAN activities sub-dimension total score averages ($p<0.05$), no statistically significant difference was found between sleep, social, eating habits and dominant rhythm pattern sub-dimension total score averages. It was determined that there was a statistically significant increase in the mean ICQ total score of the intervention group before IPSRT compared to the first month follow-up ($p<0.05$). A statistically significant difference was found between the mean scores of the ICQ emotional support and conflict management sub-dimensions of the individuals in the intervention group ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: In a study in which IPSRT was applied to individuals with bipolar disorder, it was reported that there was a decrease in depression and mania scores (9). In many studies comparing the biological rhythms of individuals with bipolar disorder and healthy individuals, it has been found that the patient group has higher levels of irregularity in eating habits, activity, and social dimensions (4,10). In the literature, it has been reported that the attack-free period is prolonged in patients with bipolar disorder who underwent IPSRT (6, 11, 12). In their study, Bouwkamp et al (2013) concluded that 1 year after IPSRT, there was a decrease in depressive symptoms, an increase in social rhythm stability, and a decrease in the number of hospital admissions.

As a result of this research, it can be said that IPSRT based on Peplau's Interpersonal Relations theory reduces the symptoms of depression and mania in individuals with bipolar disorder and regulates the biological rhythm. It is considered important to evaluate IPSRT in individuals with bipolar disorder in larger sample groups and with longer follow-up periods.

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA BENLİK YİTİMİ VE BİLİŞSEL İÇGÖRÜ İLİŞKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Atiye Nur CANDAN[1], Doç. Dr. Neslihan LÖK[2]

[1]*Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Bölümü, , Konya, Türkiye*

[2]*Selçuk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, , Konya, Türkiye*

Giriş: Şizofreni genç yaşlarda başlayan, düşünce ve davranış değişikliklerinin görüldüğü, yeti yıkımına sebep olan, pozitif, negatif ve bilişsel belirtiler gösteren kronik bir ruhsal hastalıktır. Benlik, bireyin deneyimlerinin merkezinde yer alan, bireyin kendisinden ne kadar memnun olduğuna, kendi değerinin ne kadar farkında olduğuna dair öznel değerlendirmesine bağlı olan bir kavramdır. Şizofreni hastalığı ile birlikte meydana gelen değişiklikler de bireyin benlik kavramını olumsuz etkilemektedir. Hastalığının farkında olma ve tedavi girişimlerini de kabul etme anlamına gelen içgörü, şizofreni hastalarında da önemli bir değişken durumundadır. Tedavi gerektiren bir ruhsal hastalığın farkında olmama (içgörü), zihinsel bir bozukluk olarak kabul edilmektedir.

Amaç: Literatür incelendiğinde içgörü azlığı şizofrenide muhtemel ana bir belirtidir. Şizofrenide içgörü kavramını basitçe açıklamak mümkün gözükmemektedir. Önemli bir hipotez psikotik bozukluklarda içgörü sorunun temelinde bir benlik patolojisinin olmasıdır. Buna göre, şizofreni hastalarında benlik yitimi ile bilişsel içgörü arasındaki ilişkiyi belirlemek için bu araştırma planlanmıştır.

Gereç ve yöntem: Araştırma Ocak 2023-Nisan 2023 tarihleri aralığında Konya ilinde bulunan bir hastanenin Psikiyatri Polikliniği'ne kayıtlı 110 hastadan 18-65 yaş arasında remisyon döneminde olan 81 şizofreni hastasıyla gerçekleştirilmiş tanımlayıcı ilişkisel bir araştırmadır. Örneklem büyüklüğü hesabı için G*Power program, version 3.1.9.2. kullanılmıştır. Çalışmanın örnek büyüklüğü; %95 güç ve %95 güven aralığında, 0.4057971 etki büyüklüğü ile benlik yitimi ölçeği Türkçe formunun kullanıldığı başka bir çalışmadaki benlik yitimi puan ortalaması (73,47±17,25) dikkate alınarak 81 olarak hesaplanmıştır. Örneklem seçiminde gelişigüzel örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın gerçekleşebilmesi için, ölçeği geliştiren yazarlardan e-posta yoluyla, etik kuruldan, kurumdan ve katılan hastalardan yazılı olarak izin alınmıştır. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Benlik Yitimi Ölçeği, Bilişsel İçgörü ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın verileri SPSS for Windows 22.0 (Statistical Package for Social Science) istatistik paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Özet istatistik

olarak birim sayısı (n), yüzde (%), ortalama±standart sapma (ortalama (SD)) değerleri kullanılmıştır. Verilerin normal dağılımı Kolmogorov–Smirnov testi ve Q-Q grafiği ile değerlendirilmiştir. Veriler normal dağılım gösterdiği için bağımsız gruplarda t-testi ve One-Way Anova kullanılmıştır. Benlik yitimi ile bilişsel içgörü ölçeği arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için ise Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Sonuçlar % 95 güven aralığında ve $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Bulgular: Erkeklerin benlik yitimi ölçeği toplam puan ortalamalarının kadınlardan daha yüksek olduğu görülmüştür

($p<0,05$). Medeni durum ile benlik yitimi ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş olup farkın eşi ölmüş olanlardan kaynaklandığı görülmüştür ($p<0,05$). Eğitim durumu ile benlik yitimi ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuş ve farkın ilkokul mezunu olanlardan kaynaklandığı saptanmıştır ($p<0,05$). Erkeklerin bilişsel içgörü ölçeği toplam puan ortalamalarının kadınlardan daha yüksek olduğu görülmüş ve fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Medeni durum ile bilişsel içgörü ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş olup farkın evlilerden kaynaklandığı görülmüştür ($p<0,05$) . Benlik yitimi ile bilişsel içgörü arasında negatif yönlü yüksek bir ilişki bulunmuştur (r:0,846, p:0,001).

Tartışma ve sonuç: Araştırmamızda erkeklerin benlik yitimleri ölçek puanları kadınlardan daha yüksek bulunmuştur. Buna karşın literatürde benlik kavramı ve cinsiyet ilişkisinin araştırıldığı çalışmalarda cinsiyetin benlik kavramı üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı ortaya konulmuştur. Diğer araştırma bulguları literatür ile uyumludur. Şizofreni hastalarının remisyon döneminde semptomların ortadan kalkmasıyla birlikte iyileşmeler gösterme eğiliminde olduğu ve içgörülerinde terapötik etkiler olduğu araştırmada da yer verilmiştir. Hastalarda oluşan içgörünün artmasıyla birlikte eleştirel bir bakış açısı oluşması, hastalığı daha fazla kabullenme, hastalık semptomlarının farkında olunması ve bu semptomlar ile barışık olmasının en önemli nedeni benlik yitimlerinin az olmasından kaynaklandığı araştırma sonucu olarak da düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, benlik yitimi, bilişsel içgörü, psikiyatri Hemşireliği

EVALUATION OF THE RELATIONSHIP OF SELF-LOSSES AND COGNITIVE INSPECTION IN PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA

Atiye Nur CANDAN[1], Doç. Dr. Neslihan LÖK[2]

[1]Selçuk University, Institute of Health Sciences, Department of Nursing, , Konya, TÜRKİYE

[2]Selçuk University, Faculty of Nursing, , Konya, TÜRKİYE

Introduction: Schizophrenia is a chronic mental illness that begins at a young age, causes thought and behavioral changes, causes disability, and shows positive, negative and cognitive symptoms. Self is a concept that is at the center of an individual's experiences and depends on the individual's subjective assessment of how satisfied he is with himself and how aware he is of his own value. The changes that occur with schizophrenia also negatively affect the individual's self-concept. Insight, which means being aware of the disease and accepting treatment interventions, is also an important variable in schizophrenia patients. Lack of awareness (insight) of a mental illness that requires treatment is considered a mental disorder.

Purpose: When the literature is examined, lack of insight is a possible main symptom in schizophrenia. It does not seem possible to simply explain the concept of insight in schizophrenia. An important hypothesis is that an ego pathology underlies the problem of insight in psychotic disorders. Accordingly, this research was planned to determine the relationship between loss of self and cognitive insight in schizophrenia patients.

Materials and methods: The research is a descriptive relational study conducted with 81 schizophrenia patients in remission between the ages of 18-65, among 110 patients registered to the Psychiatry Polyclinic of a hospital in Konya between January 2023 and April 2023. G*Power program for sample size calculation, version 3.1.9.2. used. Sample size of the study; It was calculated as 81, with 95% power and 95% confidence interval, with an effect size of 0.4057971, taking into account the average loss of self score (73.47±17.25) in another study in which the Turkish form of the loss of self scale was used. Random sampling method was used in sample selection. In order to conduct the research, permission was obtained via e-mail from the authors who developed the scale, and in writing from the ethics committee, the institution, and the participating patients. Data were collected using a personal information form, Loss of Self Scale, Cognitive Insight scale. The data of the study were evaluated using the SPSS for Windows 22.0 (Statistical Package for Social Science) statistical package program. Number of units (n), percentage (%), mean±standard deviation (mean (SD)) values were used as summary

statistics. Normal distribution of the data was evaluated with the Kolmogorov–Smirnov test and Q-Q plot. Since the data showed normal distribution, t-test and One-Way Anova were used in independent groups. Pearson correlation analysis was used to evaluate the relationship between loss of self and cognitive insight scale. The results were evaluated at a 95% confidence interval and a significance level of $p<0.05$.

Results: It was observed that the total score averages of the loss of self scale were higher for men than for women.

($p<0.05$). A statistically significant difference was found between marital status and loss of self scale score averages, and it was observed that the difference was caused by those whose spouses were deceased ($p<0.05$). A significant difference was found between educational status and loss of self scale total score averages, and it was determined that the difference was caused by primary school graduates ($p <0.05$). It was observed that men's cognitive insight scale total score averages were higher than women, and the difference was found to be statistically significant ($p<0.05$). A statistically significant difference was found between marital status and cognitive insight scale mean scores, and it was observed that the difference was due to married people ($p<0.05$). A high negative relationship was found between loss of self and cognitive insight (r:0.846, p:0.001).

Discussion and conclusion: In our study, men's loss of self scale scores were found to be higher than women. On the other hand, studies in the literature investigating the relationship between self-concept and gender have revealed that gender does not have a significant effect on self-concept. Other research findings are consistent with the literature. It was also included in the research that schizophrenia patients tend to show improvements with the disappearance of symptoms during the remission period and that there are therapeutic effects on their insight. It is also thought as a result of the research that the most important reason for patients to develop a critical perspective with the increase in insight, to accept the disease more, to be aware of the symptoms of the disease and to be at peace with these symptoms is that they have less loss of self.

REFERENCES

Aslan S, Türkçapar H, Güney E, Eren N, Akkoca Y, Uğurlu M et al. (2005). Beck Bilişsel İçgörü Ölçeği Türkçe Formunun şizofrenik hastalar için güvenilirlik ve geçerlik çalışması. Klinik Psikiyatri Dergisi, 8:4, 186-196.
Baysal G, Özkan Ç, Gökmen Z, (2013). Duygudurum yapısında içselleştirilmiş damgalanma, işlevsellik. Çukurova Tıp Dergisi, 38:3, 390-402.

Beck A, Baruch E., Balter J, Steer R, Warman D, (2004). A new instrument for measuring insight: the Beck Cognitive Insight Scale. Schizophrenia research, 68:2-3, 319-329.
Beck EM, Cavelti M, Kvrgic S, Kleim B, Vauth R, (2011). Are we addressing the 'right stuff'to enhance adherence in schizophrenia? Understanding the role of insight and attitudes towards medication. Schizophrenia research, 132:1, 42-49.
Belli H. Özçetin A. Ümit E. Alpay E. Bahçebaşı T. Kıran Ü. Baykız A et al. (2007). Şizofreni hastalarında bazı sosyodemografik özellikler ve tedavi ile ilişkili etkenler. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 8: 102-12
Beyazyüz M, Beyazyüz E, Albayrak Y, Baykal S, Göka E, (2015). Bir eğitim araştırma hastanesi psikiyatri polikliniğine başvuran hastalarda içselleştirilmiş damgalanma düzeylerinin bazı tanı grupları, sosyodemografik özellikler ve benlik saygısı ile ilişkisi. In Yeni Symposium Vol: 53, No: 2
Boulanger M, Dethier M, Gendre F, Blairy S. (2013). Identity in schizophrenia: a study of trait self-knowledge. Psychiatry Research. 209:3, 367-374
Cella M, Swan S, Medin E, Reeder C, Wykes T, (2014). Metacognitive awareness of cognitive problems in schizophrenia: exploring the role of symptoms and self-esteem. Psychological medicine, 44:3, 469-476.
Ceylan B, Günay N, Yener F, Özcan A, Usta A. (2021). Kronik Psikiyatri Hastalarına Uygulanan Atılganlık Becerileri Eğitiminin Hastaların Benlik Saygısı ve İçselleştirilmiş Damgalama Düzeylerine Etkisi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 24:2, 167-174.
Cicero DC, Martin E A, Becker TM, Kerns JG. (2016). Decreased self-concept clarity in people with schizophrenia. The Journal of nervous and mental disease, 204:2, 142.
Cobo J, Nieto L, Ochoa S, (2016) Insight and gender in schizophrenia and other psychoses. Psychiatry Research. 243: 268-77.

Danki D, Dilbaz N, Okay IT, Telci S. (2007). Sizofreni Tansi Olan Hastalarda Içgörünün Aile Oyküsü, Pozitif ve Negatif Belirtilerle Ilişkisi. Turk Psikiyatri Derg. 18: 129-136.
Desai S, Manjaly P, Lee K, Li S J, Manjaly C, Noe M et al. (2021). Assessment of sales and marketing of online vouchers for discounted direct-to-consumer medical imaging services. JAMA Internal Medicine, 181(2), 267-269.
Fıstıkçı N, Keyvan A, Cesur E, (2016). Psikiyatrik Hastalıklarda İçgörü Kavramı: Bir Gözden Geçirme. In Yeni Symposium Vol:54, No:2

Kök H, Demir S, (2018). Şizofreni ve bipolar bozukluğu olan hastalarda içselleştirilmiş damgalanma, benlik saygısı ve algılanan sosyal destek. Cukurova Medical Journal, 43(1), 99-106.
İpçi K, (2019). Şizofreni hastalarında iyileşme: öznel iyileşme ile nesnel iyileşme arasındaki ilişkinin araştırılması (yüksek lisans tezi). Kocaeli, Kocaeli Üniversitesi
Kaşlı S. (2019). Benlik yitimi ölçeği'nin Türkçe formunun şizofreni hastaları için psikometrik özelliklerinin belirlenmesi.
Kumar S, Mohanty S, (2016) Factors Associated with Self-esteem in Patients with Chronic Schizophrenia. SIS Journal of Projective Psychology and Mental Health, 23, 56-60,
Lay B, Lauber C, Rössler W, (2006). Rediction of in-patient use in first-admitted patients with psychosis. Eur Psychiatr 21: 401-
McCay EA, Seeman MV. A (1998). Scale to measure the impact of a schizophrenic illness on an individual's self-concept. Archives of Psychiatric Nursing. 12:1, 41-49.
Mohamed S, Rosenheck R, McEvoy J, Swartz M, Stroup S, Lieberman JA. (2009). Cross-sectional and longitudinal relationships between insight and attitudes toward medication and clinical outcomes in chronic schizophrenia. Schizophrenia bulletin, 35(2), 336-346.
Moore O, Cassidy E, Carr A, O'Callaghan E. (1999). Unawareness of illness and its relationship with depression and self-deception in schizophrenia. Eur. Psychiatry. 14: 264-9
Noyman-Veksler G, Weinberg D, Fennig S, Davidson L, Shahar G. (2013). Perceived stigma exposure in schizophrenia: the key role of self-concept clarity. Self and Identity. 12(6): 663-674.
Öztürk MO. (2008). Şizofreni, Ruh Sağlığı ve Bozuklukları, Gözden geçirilerek yenilenmiş 11. basım. Ankara. Tuna Matbaacılık 26: 1300- 2163.
Pinquart M, Sörensen S. (2001). Gender differences in self-concept and psychological wellbeing in old age: A meta-analysis. The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences, 56:4, P195-P213.
Rogers LO, (2018). Who am I, who are we? Erikson and a transactional approach to identity research. Identity, 18(4), 284-294.
Salerno EM. (2002). Hope, power and perception of self in individuals recovering from schizophrenia: a Rogerian perspective. Visions: The Journal of Rogerian Nursing Science.2002;10(1):23- 36.
Seiffge KI. (1990). Developmental processes in self-concept and coping behaviour. In Coping and self-concept in adolescence. 49-68

Solmi M, Radua J, Olivola M, Croce E, Soardo L, Salazar PG et all. (2022). Age at onset of mental disorders worldwide: large-scale meta-analysis of 192 epidemiological studies. Molecular psychiatry, 27: 1, 281-295
Tel H, PINAR ŞE, (2012). Ayaktan İzlenen Psikiyatri Hastalarında İçselleştirilmiş Damgalama ve Benlik Saygısı. Journal of Psychiatric Nursing 3:2.
Tiryaki A, Karahan A, (2018). Şizofreni Hastalarında İçgörünün Psikopatoloji ve Nöropsikolojik İşlevlerle İlişkisi. Turk Psikiyatri Derg. 29: 22-30
Umut G, Altun ÖZ, Danışmant BS, Küçükparlak İ, Karamustafalıoğlu N, (2012). Bir Eğitim Hastanesinde Yatarak Tedavi Gören Şizofreni Hastalarında Tedavi Uyumu, İçgörü ve Agresyon İlişkisi. Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi. 25:212-220
Verhaeghe M, Bracke P, Bruynooghe K. (2008). Stigmatization and self-esteem of persons in recovery from mental illness: the role of peer support. Int J Soc Psychiatry. 54:206-18.
Vining D, Robinson JC, (2016). Concept analysis of illness engulfment in schizophrenia. Archives of Psychiatric Nursing, 30:3, 370-374.
Werner P, Aviv A, Barak Y, (2008). Self-stigma, self-esteem and age in persons with schizophrenia. International Psychogeriatrics, 20:1, 174-187.
Yuvalı B. (2021). Şizofreni tanılı bireylerin bilinçli farkındalık düzeyleri ile kendilik algısı ve beden imajı ilişkisinin incelenmesi (Yüksek Lisans tezi) Ankara, Hacettepe Üniversitesi.
Schizophrenia, investigative insight, loss of self, psychiatric nursing

İNTİHAR GİRİŞİMİ SONUCU YANIK YARALANMASI: OLGU SUNUMU

Merve GÜLCÜOĞLU[1], Figen İNCİ[2]

[1]*Kayseri Şehir Hastanesi Yanık Merkezi, Kayseri, Türkiye*

[2]*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Zübeyde Hanım Sağlık Bilimleri Fakültesi, Niğde, Türkiye*

Giriş: İnsanlık tarihi boyunca insanlar hayatlarının bir döneminde intihar girişiminde bulunabilmekte ve bu girişimlerin bazıları ölümle sonlanmaktadır. İntihar girişimine sebep olan birçok risk faktörü bulunmaktadır.

İntihar girişimlerinin büyük bir bölümü kriz durumlarındaki çaresizlik duyguları ile yapılan girişimlerdir. Psikiyatrik kriz, bireyin yaşamının aniden zorlu ve travmatik yaşantılar sonucu kesintiye uğradığı bir durum olarak tanımlanabilir. Yaşam birçok iniş-çıkışlar ve tehdit edici deneyimlerle doludur. Birey bu tehdit edici durum ile başarılı bir biçimde başa çıkabildiğinde kriz durumu oluşmaz, ancak eğer tehdit eden duruma alışageldiği problem çözme yöntemleri ile çözemezse bireyde kriz durumu ortaya çıkar.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, intihar girişimi sonucu yanık yaralanması ile başvuran bir olgu eşliğinde, kliniğinin ve tedavisinin gözden geçirilmesidir.

Olgu Tanıtımı: Evde doğalgaz patlaması sonucu yaralandığı düşünülen 39 yaşındaki kadın hastaya ilk müdahale 112 sağlık personelleri tarafından yapıldıktan sonra hastanın Kayseri Şehir Hastanesi Yanık Merkezine yatışı sağlandı. Hastanın yapılan ilk muayenesinde tüm vücudunda %35 oranında 2. ve 3. derece yanıklar olduğu izlendi. Bilinci açık, koopere ve oryante olan hastanın vitalleri stabil ve normal aralıklarda olduğu görüldü. Hastanın solunum yolu değerlendirildi ve pozisyon verilerek hava yolu açıklığı sağlandı. Parkland formülüne göre sıvı resüsitasyonuna başlandı. Hastaya santral venöz kateter açılarak tam kan sayımı, biyokimya testleri, koagülasyon parametreleri için kan örnekleri alındı. Üriner kateter takılarak aldığı çıkardığı izlemine başlandı. İdrar biyokimyası ve idrar kültürü örnekleri alındı. Pansuman sırasında anestezi ekibi tarafından hastaya uygun sedasyon sağlandı. Kompartman sendromu oluşmaması amacıyla, sağ kola eskaratomi yapıldı. Yara kültürü örnekleri alındı. Pansuman için yaranın derecesine göre belirlenen antibakteriyel ajan içerikli olan tül sargılar ve gümüş sülfadiazin içerikli pomadlar kullanıldı. Uygulanan ilk girişimlerden sonra hastadan alınan anamnez doğrultusunda bipolar tanısı ile takipte olan hastanın eski eşinin kızını

göstermemesi sonucu telefonda başlayan kavgada öfkelenerek yangını isteyerek çıkardığı, yangın alanlarının genişlemesiyle doğalgaz patlaması meydana geldiği öğrenildi. Psikiyatri uzmanına konsülte edilen hastaya farmakolojik tedavinin yanı sıra psikolog tarafından görüşme seansları planlandı.

Hemşirelik Tanıları

Sıvı Volüm ve Elektrolit Dengesizliği Riski
Enfeksiyon Riski
İntihar Riski
Ağrı
Deri Bütünlüğünde Bozulma
Etkisiz Bireysel Baş etme
Sosyal İzolasyon
Uyku Örüntüsünde Rahatsızlık

Girişimler

Sıvı elektrolit dengesizliği riskine yönelik, Parkland kuralına göre uygun sıvı resüsitasyonuna başlandı. Aldığı çıkardığı izlemi yapıldı. İdrar çıkışı 0,5-1 cc/kg/saat olacak şekilde ayarlandı. Kusma gibi ek sıvı kayıpları dikkate alındı. Hasta yeterli miktarda su ve diğer sıvıları alması için desteklendi. Günlük kilo ve kan rutinleri takibi yapıldı.

Enfeksiyon riskine yönelik, her gün santral venöz kateter ve üriner kateter bakımı yapıldı. İnvaziv girişimlerde aseptik tekniklere dikkat edildi. Pansumanlar gün aşırı uygulandı ve steriliteye uygun davranıldı. Ziyaretçi kısıtlaması uygulandı. Refakatçisine ve hastaya enfeksiyona yönelik bilgi verildi. Hastanın yara kültürleri düzenli olarak takip edildi. Ateş takibi yapıldı. Gerektiğinde enfeksiyon konsültasyonu ile uzmana danışıldı.

İntihar riskine yönelik, riski saptamak için intihar konusunda konuşularak halen düşüncesinin olup olmadığı araştırıldı. Yanında kesici, delici bir alet veya zarar verici bir madde bulundurulmamaya çalışıldı. Hastane ortamına adaptasyon sağlaması için bilgiler verildi. Ortam tanıtıldı. Sorunlarını anlatması ve çözümü için iş birliği yapılmaya çalışıldı. Hasta ile öfke sürecine yönelik bir görüşme planlandı. Adli bir durum olması nedeniyle yapılan tüm işlemler kaydedildi. Hastanın doğru doz ve doğru zamanda ilaç tedavisi alması sağlandı. İlaçların yan etkisi gözlemlendi. Hastaya güvenli çevre oluşturulmaya çalışıldı.

Ağrıya yönelik, ağrının yeri, şiddeti ve özelliği sorgulandı. Hastanede rutin kullanılan ağrı ölçeği ile cevaplar kaydedildi. Ağrıyı artıran ve azaltan durumlar belirlendi. Ağrıyla baş etme yöntemleri sorgulandı. Hastaya gevşeme teknikleri öğretildi. Dikkati başka yönlere çekilmeye çalışıldı. (Kitap okuma gibi) Doktor istemindeki farmakolojik tedavi uygulandı. Bazı pansumanlar sırasında sedasyon uygulandı. Yanık alanları elevasyona alındı. Günaşırı pansumanlara tedavi boyunca devam edildi. Her gün sonunda ağrı değerlendirilmesi yapılarak kaydedildi.

Deri bütünlüğünde bozulma hemşirelik tanısına yönelik, hastanın cildi değerlendirildi. Yanık alanları dışında bası yarasının varlığı sorgulandı. (Braden bası skalası kullanıdı.) Hastanın hidrasyonu sağlandı. Gün aşırı pansumanlarla yara bölgelerinin temiz ve kuru kalması sağlanmaya çalışıldı. Yanık yarasının takibi yapıldı. Düzenli olarak pozisyon verildi. Yatak çarşaflarının temiz, kuru ve kırışıksız olmasına özen gösterildi.

Etkisiz bireysel baş etmeye yönelik, duygularını ifade etmesi için desteklendi, güven ilişkisi ile önemsendiği ve kabul edildiği hissettirilmeye çalışıldı. Bireyin motivasyonu değerlendirilerek olumlu davranışlar, çabalar ve işbirliği için olumlu geri bildirimler verildi. Bireyin kullandığı olumlu veya olumsuz başetme yöntemleri tartışılarak geliştirilmeye çalışıldı. Birey yaşadığı problemlere yönelik uygun baş etme yöntemini seçmesi için desteklendi. Etkili başetmeleri ve güçlü yönlerini fark etmesi sağlandı. Problemlerin oluşturduğu stresle baş edebilmesine yönelik gevşeme egzersizleri öğretildi. Mutsuzluk, umutsuzluk ve üzüntü gibi olumsuz duyguların sağlıklı bir şekilde ifade edilmesi sağlandı.

Sosyal izolasyona yönelik, sosyal destek kaynağı olarak annesi belirlendi ve annenin bakım sürecine katılması sağlandı. Bireyin ailesine kriz anında neler yapılacağı hakkında bilgi verildi. Bireyin aile üyeleri ve çocuğu ile iletişime geçilmesi sağlandı. Destek kaynakları gözden geçirildi. Geleceğe dair planlarında her zaman kızına öncelik verdiğini ifade eden hastamız kızını düzgün yetiştirmeyi kendisine amaç edindiğini söyledi.

Uyku örüntüsünde rahatsızlığa yönelik, hastanın uyku alışkanlıkları sorgulandı. Hastanın uykusunu etkileyen durumlar ve normal uyku örüntüsü belirlendi. Hastalık süreci ile ilgili bilgilendirildi. Uyku ve dinlenme dönemlerinde eklemlerin uygun pozisyonda olması sağlandı. Dinlendirici, sessiz ve sakin ortam oluşturuldu. Öğleden sonra kafeinli içeceklerin alımı kısıtlandı. Hastanın uyuma ve uyanma saatlerine uyması sağlandı. Yanık bölgeleri elevasyona alınarak ağrıya yönelik girişimler uygulandı.

8 gün yoğun bakımda, 38 gün serviste takip edilen hastaya gerekli taburculuk eğitimleri düzenlenerek taburcu edildi. Pansumanlara 1 ay daha devam edilmesi gerektiği anlatıldı. Psikiyatri hekimlerinin önerisiyle poliklinik randevusu planlandı.

Sonuç

Bütüncül bakımın sağlanabilmesi fiziksel sağlık sorunlarının varlığında eşlik eden psikososyal gereksinimleri de bilmek ve karşılayabilmek ile mümkündür. Hemşirelerin sağlık hizmetinin her alanında bütüncül bakım sunabilmesi için hastalık yaşantılarının bir kriz olarak algılanabileceği bilgisine sahip olması gerekir. Konsültasyon Liyezon Psikiyatrisi kapsamında hemşirelerin rol ve sorumluluklarının bilincinde, kanıta dayalı girişimlerde bulunması olguda yer aldığı üzere tekrarlı intihar girişimlerinin önlenmesinde önemli katkılar sunacaktır.

KAYNAKLAR

Boğahan, M., Türkleş, S. (2021). Psikiyatri hemşireliği uygulamaları kapsamında intihar girişiminde bulunan bireye yaklaşım. Psikiyatri Hemşireliğinde Güncel Yaklaşımlar, 25-44.
Ekinci, M., Şayir, A. (1998). İntihar ve hemşirelik girişimleri. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 1(1).
Özgüven, H. D. (2003). İntihar girişimlerinde krize müdahale. Kriz Dergisi, 11(1).
Özkaya, N. K., Ağan, S., & Akkaya, H. (2014). Yanıklı hastanın değerlendirilmesi ve tedavi yaklaşımının belirlenmesi. Ankara Medical Journal, 14(4).

BURN INJURY DUE TO SUICIDE ATTEMPT: A CASE REPORT

Merve GÜLCÜOĞLU[1], Figen İNCİ[2]

[1]Kayseri City Hospital Burn Center, Kayseri, Kayseri, TÜRKİYE

[2]Niğde Ömer Halisdemir University Zübeyde Hanım Faculty of Health Sciences, Niğde, TÜRKİYE

Introduction: Throughout the history of humanity, people can attempt suicide at some point in their lives, and some of these attempts end in death. There are many risk factors that cause suicide attempts.

Most of the suicide attempts are made with the feelings of helplessness in crisis situations. Psychiatric crisis can be defined as a situation in which an individual's life is suddenly interrupted as a result of difficult and traumatic experiences. Life is full of ups and downs and threatening experiences. When the individual can successfully cope with this threatening situation, a crisis situation does not occur, but if he cannot solve the threatening situation with the problem solving methods he is accustomed to, a crisis situation arises in the individual.

Aim : The aim of this study is to review the clinic and treatment of a case who presented with a burn injury as a result of suicide attempt.

Case Description: A 39-year-old female patient, who was thought to have been injured as a result of a natural gas explosion at home, was admitted to the Kayseri City Hospital Burn Center after the first intervention was performed by 112 health personnel. In the first examination of the patient, it was observed that there were 2nd and 3rd degree burns in 35% of his entire body. The patient was conscious, cooperative and oriented , and vitals were found to be stable and within normal ranges. The patient's respiratory tract was evaluated and airway patency was ensured by positioning. Fluid resuscitation was started according to the Parkland formula . Central venous The catheter was opened and blood samples were taken for complete blood count, biochemistry tests and coagulation parameters. urinary A catheter was inserted and a follow-up was started. Urine biochemistry and urine culture samples were taken. Appropriate sedation was provided to the patient by the anesthesia team during the dressing . In order to avoid compartment syndrome, escharotomy was performed on the right arm. Wound culture samples were taken. For dressing, gauze dressings containing antibacterial agent determined according to the degree of the wound and pomades containing silver sulfadiazine

were used. After the first attempts, it was learned that the patient, who was under follow-up with the diagnosis of bipolar , according to the anamnesis taken from the patient, because his ex-wife did not show his daughter, he got angry on the phone and started the fire willingly, and a natural gas explosion occurred due to the expansion of the fire areas. In addition to the pharmacological treatment, the patient was consulted to a psychiatrist , and interview sessions were planned by the psychologist.

Nursing Diagnoses
Fluid Volume and Risk of Electrolyte Imbalance
Infection Risk
Suicide Risk
Pain
Deterioration of Skin Integrity
Ineffective Individual Coping
Social Isolation
Disturbance in Sleep Pattern

Initiatives

Appropriate fluid resuscitation was initiated according to the Parkland rule for the risk of fluid-electrolyte imbalance . A follow-up was made. Urine output was adjusted to be 0.5-1 cc/kg/hour. Additional fluid losses such as vomiting were taken into account. The patient was supported to take adequate amounts of water and other fluids. Daily weight and blood routines were followed.

For the risk of infection, daily central venous catheter and urinary Catheter care was performed. Attention was paid to aseptic techniques in invasive procedures. Dressings were applied every other day and sterility was maintained. Visitor restriction applied. The companion and the patient were informed about the infection. Wound cultures of the patient were followed regularly. Fever was followed. When necessary, the specialist was consulted with infection consultation.

In order to determine the risk of suicide, it was investigated whether he still had thoughts about suicide by talking about it. An attempt was made not to keep a sharp, piercing tool or a damaging substance with it. Information was given to adapt to the hospital environment. The environment is introduced. Collaboration was attempted to explain and solve their problems.

An interview about the anger process was planned with the patient. Due to the fact that it is a judicial situation, all transactions were recorded. It was ensured that the patient received medication at the right dose and at the right time. Side effects of drugs were observed. An effort was made to create a safe environment for the patient.

For pain, the location, severity and characteristics of the pain were questioned. Responses were recorded with the pain scale used routinely in the hospital. Situations that increase and decrease pain were determined. Methods of coping with pain were questioned. Relaxation techniques were taught to the patient. An attempt was made to divert his attention elsewhere . (Like reading a book) Pharmacological treatment at the doctor's request was applied. Sedation was applied during some dressings . Burn areas were elevated . Every other day dressings were continued throughout the treatment. Pain was assessed and recorded at the end of each day.

The patient's skin was evaluated for the nursing diagnosis of impaired skin integrity. Presence of pressure sores other than burn areas was questioned. (Braden compression scale was used .) The patient was hydrated . It was tried to keep the wound areas clean and dry by dressings every other day. The burn wound was followed up. Positioned regularly. Care was taken to ensure that the bed linen was clean, dry and wrinkle-free.

The patient was supported to express his feelings for ineffective individual coping, and it was tried to make him feel cared and accepted with a relationship of trust. The motivation of the individual was evaluated and positive feedback was given for positive behaviors, efforts and cooperation . The positive or negative coping methods used by the individual were discussed and tried to be developed. The individual was supported to choose the appropriate coping method for the problems he experienced. They were helped to cope effectively and to realize their strengths. Relaxation exercises were taught to cope with the stress caused by the problems. Negative emotions such as unhappiness, hopelessness and sadness were expressed in a healthy way.

The patient's mother was identified as the source of social support for social isolation and her participation in the care process was ensured. The family of the individual was informed about what to do in the event of a crisis. The individual's family members and child were contacted. Support resources reviewed. Expressing that she always gives priority to her daughter in her plans for the future, our patient said that she aims to raise her daughter properly.

The patient's sleep habits were questioned regarding the disturbance in the sleep pattern. Conditions affecting the patient's sleep and normal sleep pattern were determined. He was informed about the disease process. During the sleep and rest periods, the joints were ensured to be in the proper position. A relaxing, quiet and calm environment was created. Restricted intake of caffeinated beverages in the afternoon. It was ensured that the patient complied with the sleeping and waking times. Pain-related interventions were performed by elevating the burn areas .

The patient, who was followed up in the intensive care unit for 8 days and in the service for 38 days, was discharged after the necessary discharge trainings were organized. It was explained that the dressings should be continued for 1 more month. Outpatient clinic appointment was planned with the recommendation of psychiatrists.

Conclusion

This is possible by knowing and meeting the accompanying psychosocial needs in the presence of physical health problems. In order for nurses to provide holistic care in all areas of health care, they should have the knowledge that illness experiences can be perceived as a crisis. Within the scope of Consultation Liaison Psychiatry, nurses' awareness of their roles and responsibilities, and evidence-based interventions will provide important contributions to the prevention of repetitive suicide attempts, as seen in the case.

Keywords: psychosocial care, crisis, suicide attempt, burn, yanık

YAŞAMIN SON DÖNEMİNDEKİ HASTALARIN YAKINLARINA UYGULANAN AFFETME PSİKOEĞİTİMİNİN AFFETME, ÖLÜM KAYGISI VE BAKIM YÜKLERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Merve ŞAHİN[1], Fatma DEMİRKIRAN[2]

[1]*Bergama Necla-Mithat Öztüre Devlet Hastanesi, İzmir, Türkiye*

[2]*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye*

Giriş: Yaşamın son dönemindeki hastalara bakım vermenin getirdiği bakım yükünün hasta yakınlarının kendilerine yeterince zaman ayırmalarını engellemekle birlikte, ruhsal sağlıklarını da olumsuz yönde etkilemektedir [1]. Hasta yakınlarının hastalarını kaybetme korkusunun yanında, ölüm kaygısı, umutsuzluk, öfke, pişmanlık, korku, suçluluk, mutsuzluk, huzursuzluk, utanç duyguları gibi duygusal ve psikolojik sıkıntılar yaşadıkları bildirilmektedir [2]. Hasta yakınlarının bu sıkıntıları daha fazla yaşamaları, hastalarıyla olan iletişimlerinin bozulmasına, hastalarına uygun şekilde yardım edememelerine, destek olamamalarına ve bakım verme sorumluluklarını tam olarak yerine getirememelerine neden olduğu bilinmektedir [3]. Yaşamın sonuna gelmiş hastaların yakınlarının hem kendilerini hem de hastalarını anlamalarını, hasta ile etkileşimlerinin artmasını, aralarındaki bağların güçlenmesinin yanı sıra ölüm kaygısı, öfke, suçluluk, utanç, pişmanlık gibi negatif duygularının azalmasını, yas sürecini daha uyumlu geçirmelerini, sorunlar ve engeller karşısında etkin baş edebilmelerini sağlamak için affetmenin önemli bir süreç olduğu öne sürülmektedir [4,5].

Amaç: Bu araştırma yaşamın son dönemindeki hastaların yakınlarına uygulanan affetme psikoeğitiminin, hasta yakınlarının affetme, ölüm kaygısı ve bakım yüklerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmada ön test, son test, bir aylık ve üç aylık izlem randomize kontrollü deneysel yöntem kullanılmıştır. Araştırma İzmir İl Merkezi'ne bağlı Bergama Necla-Mithat Öztüre Devlet Hastanesi Palyatif Bakım Birimi'nde Haziran 2021-Haziran 2022 tarihleri arasında yatan yaşamın son dönemindeki hastaların yakınları ile yürütülmüştür. Araştırma örneklemine randomizasyon yöntemi ile belirlenen 56 (Deney:28 ve Kontrol:28) hasta yakını alınmıştır. Çalışmada hasta yakınları, hastalarının yatış sırasına göre sıralandırılmış ve kura ile tek numaraların deney, çift numaraların ise kontrol grubuna atanmasına karar verilmiştir. Araştırma için Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Girişimsel Olmayan

Klinik Araştırmalar Etik Kurul izni (07.05.2020/50107718-050.99) ve Bergama Necla-Mithat Öztüre Devlet Hastanesi'nde çalışmayı yapabilmek için İzmir İl Sağlık Müdürlüğü'nden kurum izni alınmıştır. Araştırmaya katılan hasta yakınlarından sözel ve "Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu" ile yazılı onamları alınmıştır. Araştırmanın verileri kişisel bilgi formu, Heartland Affetme Ölçeği, Thorson Powell Ölüm Kaygısı Ölçeği ve Bakım Verme Yükü Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Deney grubundakilere 9 oturumluk "Affetme Psikoeğitimi" uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise herhangi bir girişim yapılmamıştır. Veriler, psikoeğitim öncesi, psikoeğitim sonrası ve psikoeğitimden sonraki 1. ay ve 3. ay (izlemleri) olacak şekilde değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra Ki-Kare Testi, Fisher Ki-Kare Testi, bağımsız örneklem t testi ve tekrarlı ölçümlerde iki yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmada deney grubu hasta yakınlarının son test, 1. ay ve 3. ay affetme puan ortalamaları, kontrol grubu hasta yakınlarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Deney grubu hasta yakınlarının son test, 1. ay ve 3. ay ölüm kaygısı ve bakım verme yükü puan ortalamalarının, kontrol grubu hasta yakınlarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada yaşamın son dönemindeki hastaların yakınlarına verilen affetme psikoeğitiminin, hasta yakınlarının affetme eğilimlerini artırdığı, ölüm kaygısı ve bakım yüklerini azalttığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Yaşamın son dönemindeki hastaların yakınlarına, palyatif bakım birimlerinde belli aralıklarla grup ya da bireysel affetme psikoeğitimlerin planlanması ve psikoeğitimlerin konsültasyon liyezon psikiyatrisi hemşireleri tarafından yürütülmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bakıcı yükü, ölüm, palyatif bakım, psikiyatri hemşireliği, randomize kontrollü çalışma.

THE EFFECT OF FORGIVENESS PSYCHOEDUCATION ON FORGIVENESS, DEATH ANXIETY AND CARE BURDEN OF RELATIVES OF PATIENTS AT THE END OF LIFE: A RANDOMIZED CONTROLLED STUDY

Merve ŞAHİN[1], Fatma DEMİRKIRAN[2]

[1]Bergama Necla-Mithat Öztüre State Hospital, Izmir, TÜRKİYE

[2]Aydın Adnan Menderes University Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Aydın, TÜRKİYE

Introduction: While the care burden for patients in the end of life prevents their relatives from spending enough time for themselves, it also affects their mental health negatively [1]. In addition to the fear of losing their patients, the patients relatives are reported to experience emotional and psychological problems such as death anxiety, hopelessness, anger, regret, fear, guilt, unhappiness, restlessness, and shame [2]. It is known that the increased suffering of the patients relatives leads to deteriorated communication with the patients, inability to assist them appropriately, the inability to provide support, and not being able to fulfill their caregiving responsibilities adequately [3]. It is suggested that forgiveness is an essential process to help the patients relatives in the end of life to understand both themselves and their patients; increase their interactions with the patients; in addition to strengthen their bonds, reduce negative emotions such as death anxiety, anger, guilt, shame, and regret; facilitate a more adaptive grieving process; to enable them effectively cope with problems and challenges [4,5].

Aim: This research was conducted to examine the effect of forgiveness psychoeducation applied to the patients relatives in the end of life on forgiveness, death anxiety and care burdens of their relatives.

Materials and Methods: In the study, pre test, post test, one month and three month follow up randomized controlled experimental method were used. The research was carried out in Bergama Necla-Mithat Öztüre State Hospital Palliative Care Unit affiliated to İzmir City Center, between June 2021 and June 2022 with the patients relatives in the end of life. The patients relatives of 56 (Experimental: 28 and Control: 28) determined by the randomization method were included in the study sample. In the study, the patients relatives were ranked according to the order of admission of their patients and it was decided to allocate odd numbers to the experimental group and even numbers to the control group through a random draw. The permission of Aydın Adnan Menderes University Faculty of Nursing Non-Interventional

Clinical Research Ethics Committee (07.05.2020/50107718-050.99) for the research and institutional permission was obtained from İzmir Provincial Health Directorate to conduct the study in Bergama Necla-Mithat Öztüre State Hospital. Verbal consent and written consent with the "Informed Voluntary Consent Form" was obtained from the relatives of the patients who participated in the study. Study data were collected using a personal information form, Heartland Forgiveness Scale, Thorson Powell Death Anxiety Scale, and Caregiver Burden Scale. 9 sessions of "Forgiveness Psychoeducation" were applied to the experimental group. No intervention was made to the control group. The data were evaluated as pre-psychoeducational, post-psychoeducational and 1st month and 3rd month (follow-up) after psychoeducation. In the analysis of the data, in addition to descriptive statistics, Chi-Square Test, Fisher Chi-Square Test, independent sample t test and two-way analysis of variance in repeated measurements test were used.

Results: In the study, it was found that post test, first month and third month mean forgiveness scores of the patients relatives in the experimental group were statistically significantly higher than the patients relatives in the control group (p=0.000). It was found that the post test, first month and third month mean death anxiety and caregiving burden scores of the patients relatives in the experimental group were statistically significantly lower than the patients relatives in the control group (p=0.000).

Discussion and Conclusion: In this study, it was concluded that the forgiveness psychoeducation given to the patients relatives in the end of life increased the tendency of forgiveness of the patients relatives and reduced their death anxiety and care burdens. It has been recommended to plan group or individual forgiveness psychoeducation at certain intervals and conducting these psychoeducation sessions by consultation liaison psychiatric nurses in palliative care units for the patients relatives in the end of life.

Keywords: Caregiver burden, death, palliative care, psychiatric nursing, randomized controlled trial.

REFERENCES

Adelman RD, Tmanova L, Delgado D, Dion S, Lachs MS. Caregiver burden: A clinical review. Journal of American Medical Assocation. 2014;311(10):1052-59.

Krug K, Miksch A, Klimm FP, Engeser P, Szecsenyi J. Correlation between patient quality of life in palliative care and burden of their family caregivers: a perspective observantional cohort study. Biomedcentral Palliative Care. 2016;15(4):1-8.

Sarı D, Eşer İ, Khorshid L. Kanser hastalarına bakım veren yakınların uyku kalitesi ve depresyon düzeyleri. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi. 2010;1(26): 1-10.

McCullough ME, Worthington EL, Rachal KC. Interpersonal forgiving in close relationships. Journal of Personality and Social Psychology. 1997;73(2):321-36.
Recine AG, Recine L, Paldon T. How people forgive: A systematic review of nurse-authored qualitative research. Journal of Holistic Nursing. 2019;38(2):1-19.
bakıcı yükü, ölüm, palyatif bakım, psikiyatri hemşireliği, randomize kontrollü çalışma, caregiver burden, death, palliative care, psychiatric nursing, randomized controlled trial

2023 YILINDA TÜRKİYE'DEKİ HEMŞİRELERİN MUTLULUK, UMUT, GELECEK BEKLENTİLERİNİN VE BUNLARI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: ÇOK MERKEZLİ TANIMLAYICI BİR ÇALİŞMA

Derya YANIK[1], Çiçek EDİZ[2]

[1]*Batman Üniversitesi, Batman, Türkiye*

[2]*Hakkari Üniversitesi, Hakkari, Türkiye*

Giriş: Pozitif psikoloji; geçmiş zaman için memnuniyet ve iyi oluş, şimdiki zaman için mutluluk, gelecek zaman için de umut ve beklenti kavramlarına vurgu yapmaktadır. Mutluluk ve umut kavramları genel olarak kişilerin öznel iyilik halinin bir göstergesi olarak kullanılır. Öznel iyi oluş tüm mesleklerde önemlidir ancak özellikle benliğin terapötik olarak kullanıldığı hemşirelik mesleği iyi olma duygusuyla doğrudan ilişkilidir.

Amaç: Bu çalışma, 2023 Yılında Türkiye'deki hemşirelerin mutluluk, umut, gelecek beklentilerinin ve bunları etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirildi.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı nitelikte gerçekleştirilen bu araştırmaya Türkiye'nin 52 ilinden 326 hemşire katıldı. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Demografik Özellikler Formu ile Türkiye İstatistik Kurumu Yaşam Memnuniyeti Anketinin genel mutluluk, umut ve beklenti düzeyini belirlemeye yarayan sorular kullanıldı. Araştırma verileri, Google form aracılığıyla hazırlanan e-anket ile gönüllülük ilkesi doğrultusunda toplandı. Araştırma verilerin analizinde; sayı, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma ile ANOVA ve İndipendent Samples t testi değerleri hesaplandı.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin %76.4'ünün kadın, %27.0'sinin 26-30 yaş aralığında, %58.9'unun evli, %68.2'sinin lisans mezunu, %32.8'inin mesleki çalışma süresinin 1-5 yıl olduğu ve %77.6'sının imkanı olursa yurt dışında hemşirelik yapmak istediği belirlendi. Araştırmada hemşirelerin %49.7'si gelirinden hiç memnun olmadığını, %40.8'i gelirinin ihtiyaçlarını karşılamadığını, %42.6'sı son beş yılda kişisel gelişiminin arttığını ve %34.0'ı çalıştığı ortamda karşılaştığı en önemli sorunun meslekler arası ücret farkı olduğunu belirtti. Araştırmaya katılan hemşirelerin genel mutluluk puan ortalamasının 2.34±0.98, umut puan ortalamasının 2.22±0.95 ve gelecek beklentisi puan ortalamasının 1.26±0.54 olduğu saptandı.

Sonuç: Araştırmada, Türkiye'deki hemşirelerin genel mutluluk ve umut düzeylerinin düşük, gelecek beklentilerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşıldı. Hemşirelerin mutluluk, umut ve gelecek beklentisinin, gelirden duyulan memnuniyet, gelirin ihtiyacı karşılama ve son beş yıldaki kişisel gelişim düzeylerinden etkilendiği belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Mutluluk, Umut, Gelecek Beklentisi, Hemşire, Gelir düzeyi memnuniyeti.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN VE KİŞİSEL SİBER GÜVENLİĞİ SAĞLAMA DURUMLARININ SİBER ZORBALIK- MAĞDURİYETLERİNE ETKİSİ

Sunay FIRAT[1], Saliha BOZDOĞAN YEŞILOT[2]

[1]*Çukurova Üniversitesi Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü, Adli Bilimler Anabilim Dalı, Adana, Türkiye*

[2]*Çukurova Üniversitesi SBF Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Adana, Türkiye*

Giriş: İnternet, sağladığı birçok olanağın yanı sıra çeşitli güvenlik sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Siber zorbalık davranışlarının anlaşılabilmesi için siber sorbalık davranışlarının ortaya konulması gerekmektedir. Hemşirelik öğrencileri genç yetişkinler olarak interneti aktif kullanan bir grup olmakla birlikte gelecekte yerine getirecekleri mesleğin rutin uygulamaları sırasında da teknolojiyi kullanacak ve hastalara ilişkin bilgileri korumaktan sorumlu olacaklardır. Hemşirelik öğrencilerinin henüz eğitim aşamasında siber güvenlik ve zorbalığa lişkin özelliklerinin belirlenmesi hem mesleki hem de kişisel anlamda koruyucu olabilir.

Amaç: Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin kişilik özellikleri ve kişisel siber güvenliği sağlama durumlarının siber zorbalık- mağduriyetlerine etkisini belirlemek amacı ile planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma kesitsel türde bir araştırmadır. Çalışma Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini; Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü öğrencileri oluşturmuştıur. Örnek büyüklüğü tahmini, evreni temsil edebilmesi için %80 güç, 0.15 etki büyüklüğü, 46 tahmin edici parametre ve %5 hata payı ile Multiple Regresyon analizi yapabilmek için A-priori Multiple Regression analizi örnek büyüklüğü tahmini kullanılarak web tabanlı olarak belirlenmiştir. Hesaplamaya göre göre en az alınması gereken birey sayısı 235 olup %10 kayıp veri göz önüne alınarak minimum 259 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Veriler; Sosyodemografik Veri Toplama Formu, Kişisel Siber Güvenliği Sağlama Ölçeği, Yinelenmiş Siber Zorbalık Envanteri ve On Maddeli Kişilik Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veriler 15 Nisan-15 Mayıs 2023 tarihleri arasında online olarak toplanmıştır. Çalışma 454 katılımcı ile tamamlanmıştır. Çalışmanın yapılabilmesi için etik kurul ve kurum izinleri alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 21,13±2,11 olup, %83,7'si kadındır. %41,9'u günlük 3-4 saat internet kullanmaktadır. Katılımcıların ölçek puan ortalamaları sırasıyla: Siber zorbalık 12,10±3,03, siber mağduriyet 12,50±3,33, Kişisel Siber Güvenliği Sağlama 77,61±9,73, On Maddeli Kişilik Ölçeği alt boyutlarından Deneyime Açıklık 7,87±1,99, Yumuşak Başlılık 9,07±2,08, Duygusal Dengelilik 9,76±2,07, Sorumluluk 9,28±1,97, Dışadönüklük 8,90±1,81'dir. Siber zorbalık ile Kişisel Gizliliği Koruma, Ödeme Bilgilerini Koruma, Deneyime Açıklık ve Yumuşak başlılık arasında pozitif yönlü zayıf ilişkiler, Güvenilmeyenden Kaçınma ile negatif yönlü zayıf ilişkiler bulunmuştur. Siber mağduriyet ile Yumuşak Başlılık arasında pozitif yönlü zayıf, Güvenilmeyenden Kaçınma, İz Bırakmama ve Duygusal Dengelilik arasıda negatif yönlü zayıf ilişkiler tespit edilmiştir. Siber zorbalığı yordamak üzere yapılan geriye doğru eleme yöntemi ile yapılan çoklu regresyon analizine göre yaş, kadın olmak, köy, kasaba-ilçede yaşamak, şiddete maruziyet, 7 saat ve üzeri internet kullanma, kişisel gizliliği koruma, iz bırakmama, deneyime açıklık, dışadönüklük ve facebook kullanımının %16,9'unu yordadığı saptanmıştır. Bununla birlikte yaş, kadın olmak, şiddete maruz kalmak, iz bırakmama, yumuşak başlılık, dışadönüklük ve facebook kullanımı siber mağduriyeti %6,7'sini yordamıştır.

Tartışma ve Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin siber zorbalık ve mağduriyet düzeylerinin ilgisi olmayan düzeye çok yakın olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin siber zorbalığında Kişisel Siber Güvenliği Sağlama kişisel gizliliği koruma, iz bırakmamanın , Kişilik özelliklerinden deneyime açıklık ve dışadönüklüğün etkili olduğu görülmüştür. Öğrencilerin siber mağduriyetinde ise Kişisel Siber Güvenliği Sağlama iz bırakmama, kişilik özelliklerinden yumuşak başlılık ve dışadönüklük etkilidir.

THE ROLE OF PERSONAL FEATURES AND CYBER SECURITY SITUATIONS IN NURSING STUDENTS' CYBERBULLYING-VICTIMIZATION

Sunay FIRAT[1], Saliha BOZDOĞAN YEŞILOT[2]

[1]Çukurova University Institute of Addiction and Forensic Sciences, Department of Forensic Sciences, Adana, TÜRKİYE

[2]Çukurova University, Department of Nursing, Department of Psychiatric Nursing, Adana, TÜRKİYE

Introduction: Besides the Internet's many opportunities, it also brings various security problems. To understand cyberbullying behaviors, it is necessary to reveal them. Nursing students, as young adults, are a group that actively uses the Internet, and they will also use technology during the routine practices of their profession in the future. They will be responsible for protecting information about patients. Determining the characteristics of nursing students regarding cyber security and bullying at the education stage can be protective both professionally and personally.

Aim: This study was planned to determine the effect of nursing students' personality traits and personal cyber security status on cyberbullying victimization.

Materials and Methods: This was a cross-sectional study. The study was conducted with Cukurova University Faculty of Health Sciences Nursing Department students. The population of the research; was the Faculty of Health Sciences Nursing Department students. Sample size estimation was determined on a web-based basis using A-priori Multiple Regression analysis sample size estimation to perform Multiple Regression analysis with 80% power, 0.15 effect size, 46 predictive parameters, and 5% margin of error to represent the population. The minimum number of individuals calculates was 235, and it was aimed to reach a minimum of 259 individuals, taking into account 10% of the missing data. Data were collected using the Sociodemographic Data Collection Form, the Personal Cyber Security Provision Scale, the The revised cyber bullying inventory, and the Ten-Item Personality Inventory. Data were collected online between April 15 and May 15, 2023. The study was completed with 454 participants. Ethics committee and institutional permissions were obtained.

Results: The mean age of the participants was 21.13±2.11, and 83.7% were women. 41.9% of them use the internet 3-4 hours a day. The scale mean scores of the participants were

respectively: Cyberbullying 12.10±3.03, cyber victimization 12.50±3.33, Providing Personal Cyber Security 77.61±9.73, Ten-item personality scale subdimensions Openness to Experience 7.87±1.99, Compassion 9.07±2.08, Emotional Stability 9.76±2.07, Responsibility 9.28±1.97, Extraversion 8.90±1.81. There were weak positive relationships between cyberbullying and the Protection of Personal Privacy, Payment Information Protection, Openness to Experience and Amenability, and waek negative associations with the Avoidance of Untrusted. There were weak positive relationships between cyber-victimization and amenability and weak negative relationships between Avoidance of Untrusted, Leaving No Trace, and Emotional Stability. According to the multiple regression analysis made with the backward elimination method to predict cyberbullying, it was found that age, being a woman, living in a village or town, exposed to violence, using the internet for 7 hours or more, protecting personal privacy, leaving no trace, openness to experience, extraversion, and using Facebook predicted at 16.9%. However, age, being a woman, being exposed to violence, not leaving a trace, mildness, extraversion, and Facebook use predicted 6.7% of cybervictimization.

Discussion and Conclusion: It was determined that nursing students' cyberbullying and victimization levels were very close to the level of irrelevant. Providing Personal Cyber Security, protecting personal privacy, leaving no trace, openness to experience, and extroversion from personality traits have a role in cyberbullying students. In the cyber victimization of students, providing Personal Cyber Security does not leave a trace; amenableness and extroversion from personality traits are effective.

EVDE BAKIM HİZMETİ ALAN YAŞLILARIN YALNIZLIK DÜZEYİNİ ETKİLEYEN ETMENLER

Ece ALAGÖZ[1], Vildan YANIK[2]

[1]Maltepe Üniversitesi, Çekmeköy, Türkiye

[2]Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, Türkiye

Giriş: Yaşlılığın getirmiş olduğu önemli önemli bir psiko-sosyal zorluk yalnızlıktır. Yalnızlık, yalnız olma, arkadaşlık ve yakınlıktan yoksun olma veya sosyal izolasyona sahip olma duygusu olarak tanımlanabilmektedir. Bu duygunun derecesi, kişinin durumuna ve koşullarına bağlı olarak hafif ve şiddetli arasında değişebilir. Bazı insanlar kendilerini hiç yalnız hissetmeyebilirken, bazıları kendilerini çok izole ve diğer insanlardan kopuk hissedebilir. Amaç: Bu çalışma 65 yaş ve üzeri, evde bakım hizmeti alan yaşlıların yalnızlık düzeyi üzerinde etkili faktörleri belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma kesitsel ve tanımlayıcı desende tasarlanmıştır. Araştırmanın evrenini İstanbul'da bir belediye bünyesinde yer alan evde bakım hizmeti alan 65 yaş üzeri bireyler oluşturdu[EA1] . Araştırmaya alınacak örneklemin belirlenmesi amacıyla olasılıksız örnekleme yöntemlerinden biri olan kolayda örnekleme yöntemi kullanıldı. Veri toplama süreci içerisinde ulaşılabilen ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan evde bakım alan yaşlılar çalışmanın örneklemini oluşturdu. Veri toplama aşamasının sonunda çalışmaya katılmaya gönüllü 285 yaşlı bireyle çalışma yürütüldü. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Yaşlılar İçin Yalnızlık Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanıldı.

Bulgular: Elde edilen modele göre bekar yaşlıların yalnızlık düzeyi evlilerden daha yüksektir ve bekar olmak yalnızlık düzeyindeki değişimin (R2=33) %33'ünü açıklamaktadır. Modele anlamlı katkı veren diğer değişken sosyal aktivite değişkenidir. Sosyal aktiviteye sahip yaşlıların yalnızlık düzeyleri yapmayanlara göre daha düşüktür. Yalnızlık düzeyindeki değişimin (R2=25) %25'i sosyal aktivite değişkeni ile açıklanabilir. Modele önemli katkı verdiği belirlenen bir diğer değişken ise benlik saygısı (Rosenberg benlik saygısı ölçeği) değişkenidir. Yaşlı bireylerin benlik saygıları arttıkça yalnızlık düzeyleri de azalma göstermektedir. Yalnızlık düzeyindeki değişimin (R2=26) %26'sı benlik saygısı değişkeni ile açıklanabilir. Modele anlamlı katkı verdiği belirlenen medeni durum, sosyal aktivite ve benlik saygısı değişkenleri birlikte yalnızlık düzeyindeki değişimin %23'ünü açıklamaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmanın bulgularına göre; Evde bakım hizmeti alan yaşlıların benlik saygısı düzeyi orta düzeydedir, bekar yaşlıların yalnızlık düzeyi evlilerden daha yüksektir, sosyal aktiviteye sahip yaşlıların yalnızlık düzeyleri yapmayanlara göre daha düşüktür, yaşlı bireylerin benlik saygıları arttıkça yalnızlık düzeyleri de azalma göstermektedir, yaş, cinsiyet, eğitim durumu, kronik hastalık varlığı değişkenlerinin yaşlıların yalnızlık düzeyi üzerinde etkisi bulunmamaktadır, sonuçlarına ulaşılmıştır.

FACTOR AFFECTING THE LONELINESS LEVEL OF ELDERLY PEOPLE RECEIVING HOME CARE SERVICES

Ece ALAGÖZ[1], Vildan YANIK[2]

[1]Maltepe University, Cekmekoy, TÜRKİYE

[2]Arel University Institute of Graduate Studies, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: One of the most important psycho-social difficulties brought by old age is loneliness. Loneliness can be defined as the feeling of being alone, lack of friendship and closeness, or having social isolation. The degree of this feeling can range from mild to severe, depending on the person's condition and circumstances. Some people may never feel alone, while others may feel very isolated and disconnected from other people.

Aim: This study was planned to determine the factors affecting the loneliness level of the elderly people aged 65 and over who receive home care services.

Materials and Methods: The research was designed in a cross-sectional and descriptive design. The population of the research consisted of individuals over the age of 65 who received home care services in a municipality in Istanbul[EA1] . Convenience sampling method, which is one of the non-probability sampling methods, was used to determine the sample to be included in the study. The elderly people receiving home care who could be reached during the data collection process and volunteered to participate in the study constituted the sample of the study. At the end of the data collection phase, the study was conducted with 285 elderly individuals who volunteered to participate in the study. Personal Information Form, Loneliness Scale for the Elderly, and Rosenberg Self-Esteem Scale were used as data collection tools.

Results: According to the model obtained, the loneliness level of single elderly people is higher than the married ones, and being single explains 33% of the variation (R2=33) in the loneliness level. Another variable that contributes significantly to the model is the social activity variable. The loneliness levels of the elderly who have social activities are lower than those who do not. 25% of the change in the level of loneliness (R2=25) can be explained by the social activity variable. Another variable that has been determined to contribute significantly to the model is self-esteem (Rosenberg self-esteem scale). As the self-esteem of elderly individuals increases, their level of loneliness also decreases. 26% of the change in the level of loneliness (R2=26) can be explained by the self-esteem variable. Marital status, social activity and self-esteem

variables, which were determined to contribute significantly to the model, together explain 23% of the change in the level of loneliness.

Discussion and Conclusion: According to the findings of this study; The self-esteem level of the elderly who receive home care services is moderate, the loneliness level of the single elderly is higher than the married ones, the loneliness level of the elderly who have social activities is lower than those who do not, as the self-esteem of the elderly individuals increases, the loneliness level decreases, age, gender, education level, chronic disease existence variables do not have an effect on the loneliness level of the elderly, the results were obtained.

TÜKENMİŞLİK SENDROMU YAŞAMANIN SAĞLIK ÇALIŞANLARININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIKLARINA VE KULLANDIKLARI SAVUNMA MEKANİZMALARINA ETKİSİ

Özge YAMAN[1], Nermin GÜRHAN[2]

[1]*Beykent Üniversitesi, 3316, Türkiye*

[2]*Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*

Giriş: Ulusal ve uluslararası literatüre bakıldığı zaman mesleki işlevselliği bozarak çalışma yaşamını olumsuz etkileyen tükenmişlik sendromunun, sağlık çalışanlarında orta ve yüksek düzeyde olduğu görülmektedir (Uzun ve Tortumlu, 2022; Karagöz, 2022; Wang ve ark., 2018; Özdemir ve Adıgüzel 2021; Cevizci ve Müezzin, 2019). Tükenmişlik düzeyini etkileyen kavramlar ile ilgili çalışılırken psikolojik sağlamlık düzeyinin ve kullanılan savunma mekanizmasının tükenmişlik ile ilişkili olduğu bulunmuştur.

Amaç: Bu çalışma sağlık çalışanlarında tükenmişlik sendromu, psikolojik sağlamlık ve savunma mekanizmalarının bir arada incelenmesi açısından özgündür. Tükenmişlik sendromu yaşayan sağlık çalışanlarının psikolojik sağlamlık düzeyleri ve kullandıkları savunma mekanizmalarının belirlenmesi ile sağlık çalışanlarının hangi yönden desteklenmesi ve güçlendirilmesi gerektiği tespit etmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırma, nicel araştırma metodolojisinde, tanımlayıcı ve kesitsel özelliktedir. Bu araştırmanın evrenini Tokat Gaziosmanpaşa Araştırma ve Uygulama Hastanesinde 22 Mart 2022 ve 15 Haziran 2022 tarihleri arasında görev yapmakta olan 460 hemşire ve 133 hekim oluşturmaktadır. Araştırmamızın örneklemini ise çalışmaya katılmayı kabul eden ve istatistiksel analize uygun verileri bulunan 212 hemşire ve 93 hekim toplamda 305 sağlık çalışanı oluşturmuştur. Uygulanan bilgi formları, SBT-40, YSPÖ ve MTÖ ölçeklerinin verileri ilgili literatür tarama ve inceleme sonucu (Andrews, Singh ve Bond, 1993; Yılmaz, Gençöz ve Ak, 2007; Liebenberg, Ungar ve Leblanc, 2013; Arslan, 2015; Maslach ve Jackson, 1986; Ergin, 1992), IBM SPSS V25 ile analiz edilmiştir. Kolmogorov-Smirnov, Mann-Whitney U (MWU) ve Kruskal-Wallis H (KWH) testi ve Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$'dir.

Tartışma- Sonuç: Bu çalışmada sağlık çalışanlarının yüksek düzeyde tükenmişlik yaşadıkları, orta düzeyde psikolojik sağlamlıklarının olduğu belirlenmiştir. Sağlık çalışanları immatür savunma mekanizmasını daha çok kullandığı da tespit edilmiştir. Tükenmişlik düzeyi ile immatür savunma biçimleri arasında ve psikolojik sağlamlık arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Sonuç olarak, sağlık çalışanlarının psikolojik sağlamlıklarının arttırılmasının tükenmişlik düzeylerini azaltabileceği düşünülmektedir. Kullanılan savunma mekanizmaları üzerine farkındalıklarının arttırılmasının da psikolojik sağlamlık düzeyini arttıracağı ve tükenmişlik düzeyini de azaltacağı düşünülmektedir.

THE EFFECT OF EXPERIENCING BURNOUT SYNDROME ON PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND DEFENCE MECHANISMS USED BY HEALTH WORKERS

Özge YAMAN[1], Nermin GÜRHAN[2]

[1]Beykent University, 3316, TÜRKİYE

[2]Gaziosmanpasa University, Tokat, TÜRKİYE

SUMMARY

Introduction: When the national and international literature is examined, it is seen that burnout syndrome, which negatively affects working life by disrupting professional functionality, is at medium and high levels in healthcare professionals (Uzun & Tortumlu, 2022; Karagöz, 2022; Wang et al., 2018; Özdemir & Adıgüzel 2021; Cevizci & Müezzin, 2019). While studying the concepts affecting the burnout level, it was found that the level of psychological resilience and the defence mechanism used were related to burnout.

Aim: This study is unique in terms of examining burnout syndrome, psychological resilience and defence mechanisms together in healthcare workers. It was aimed to determine the psychological resilience levels and defence mechanisms used by health care workers experiencing burnout syndrome and to determine which aspects of health care workers should be supported and strengthened.

Explanation: This study is descriptive and cross-sectional in quantitative research methodology. The population of this study consists of 460 nurses and 133 physicians working in Tokat Gaziosmanpaşa Research and Practice Hospital between 22 March 2022 and 15 June 2022. The sample of our study consisted of 212 nurses and 93 physicians who accepted to participate in the study and had data suitable for statistical analysis, 305 health workers in total. The data of the applied information forms, SBT-40, YSPÖ and ITS scales were analysed with IBM SPSS V25 after reviewing the relevant literature (Andrews, Singh, & Bond, 1993; Yılmaz, Gençöz, & Ak, 2007; Liebenberg, Ungar, & Leblanc, 2013; Arslan, 2015; Maslach & Jackson, 1986; Ergin, 1992). Kolmogorov-Smirnov, Mann-Whitney U (MWU) and Kruskal-Wallis H (KWH) tests and Spearman Correlation analysis were used. The significance level is $p<0.05$.

Discussion - Conclusion: In this study, it was determined that healthcare workers experienced high levels of burnout and had moderate levels of psychological resilience. It was also determined that health care workers used more immature defence mechanisms. There is a significant negative relationship between burnout level and immature defence forms and psychological resilience. As a result, it is thought that increasing the psychological resilience of healthcare workers can reduce their burnout levels. It is also thought that increasing their awareness of the defence mechanisms used will increase the level of psychological resilience and reduce the level of burnout.

REFERENCES

Andrews, G., Singh, M., & Bond, M. (1993). The Defense Style Questionnaire. The Journal Of Nervous And Mental Disease, 181(4), 246-256.

Arslan, G. (2015). Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği'nin (Ypsö) Psikometrik Özellikleri: Düşük Sosyoekonomik Örneklemde Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Ege Eğitim Dergisi, 16 (2),344-357.

Cevizci O. Müezzin Ee. (2019). Sağlık Çalışanlarında Psikolojik Belirtilerin Ve Psikolojik Dayanıklılığın İncelenmesi. Kıbrıs Türk Psikiyatri Ve Psikoloji Dergisi. 1(3):166-72.

Ergin, C. (1992). Doktor Ve Hemşirelerde Tükenmişlik Ve Maslach Tükenmişlik Ölçeğinin Uyarlanması, Vıı. Ulusal Psikoloji Kongresi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Karagöz S. (2022). "Hemşirelerde Tükenmişlik Ve Dinî Başa Çıkma İlişkisinde Psikolojik Dayanıklılığın Aracı Rolü", Hitit İlahiyat Dergisi.21(1):749-784.

Liebenberg, L., Ungar, M. Ve Leblanc, J. C. (2013). The Cyrm-12: A Brief Measure Of Resilience. Canadian Journal Of Public Health, 104(2), 131-135.

Maslach, C. Ve Jackson S. E. (1986). Maslach Burnout Inventory Manual (2nd Ed.), Palo Alto, Ca: Consulting Psychologist Press.

Özdemir N. Adıgüzel V. (2021). Sağlık Çalışanlarında Sosyal Zekâ, Benlik Saygısı Ve Psikolojik Sağlamlık Arasındaki İlişki Ve Etkileyen Faktörler. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi. 12(1):18-28.

Özdemir N. Adıgüzel V. (2021). Sağlık Çalışanlarında Sosyal Zekâ, Benlik Saygısı Ve Psikolojik Sağlamlık Arasındaki İlişki Ve Etkileyen Faktörler. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi. 12(1):18-28.

Wang L. Tao H. Bowers Bj. Brown R. Zhang Y. (2018). Influence Of Social Support And Self-Efficacy On Resilience Of Early Career Registered Nurses. West J Nurs Res. 40:648-664.

Yilmaz, N., Gencoez, T., & Ak, M. (2007). Psychometric Properties Of The Defense Style Questionnaire: A Reliability And Validity Study. Turk Psikiyatri Dergisi= Turkish Journal Of Psychiatry, 18(3), 244-253.

Healthcare Workers, Burnout Syndrome, Psychological Resilience, Defence Mechanisms

MAJÖR DEPRESİF BOZUKLUK TANILI BİR HASTADA WATSON İNSAN BAKIM MODELİ UYGULAMASI: OLGU SUNUMU

Özge YAMAN[1], Tülay YILMAZ BİNGÖL[2]

[1]*Beykent Üniversitesi, 3316, Türkiye*

[2]*Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*

Giriş: Kuram ve model kullanımı, profesyonel mesleklerde temel bir gerekliliktir ve klinik uygulamalara rehber görevi oluşturmaktadır. Hemşirelik kuram ve modelleri, bakım uygulamalarında bilginin sistematik bir şekilde uygulanması imkânı sağlamaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, majör depresif bozukluk tanılı hastada Watson İnsan Bakım Modeli Uygulamasının değerlendirilmesini sağlamaktır.

Olgu: 34 yaşında kadın hasta M. Ç., bulantı, titreme, uyku problemleri, özkıyım düşüncesi klinik yatışı yapılıyor. Ön tanısı depresyon olan hastanın tanısı majör depresif bozukluktur. Kronik hastalık öyküsü olmayan hastanın herhangi bir fiziksel problemi bulunmamaktadır. 2008 yılında nefes alamama, titreme, baygınlık hissi ile hastaneye gidiyor. Depresyon tanısı alıyor ve SSRI grubu antidepresan tedavisi başlanıyor. Bir ay sonra gebe olduğunu öğreniyor ve ilaç kullanımını bırakıyor. 2015 yılında ara sıra olan bunalma, uyku düzensizlikleri, bulantı şikâyetleri artınca ve özkıyım düşünceleri eklenince psikiyatri polikliniğine başvuruda bulunuyor. 8 yıldır SSRI grubu ve trazodon grubu antidepresan ilaç tedavisi alıyor. Son bir yıldır çok iyi hissettiğini ifade ediyor. Fakat ilaçlar yüzünden kilo aldığını düşündüğü için sabah akşam kullandığı ilacını günde bir kez almaya başlıyor. İlaç kullanımını değiştirdikten sonra tekrar eskisi gibi hissettiğini ifade ediyor. Kendini öldürmek için planlar yaptığını ve artık zorlandığını ifade ederek hastane başvurusunda bulunuyor.

Tartışma- Sonuç: Watson İnsan Bakım Modeli'ne göre iyileştirici faktörler ve iyileştirme süreçleri ve uygulanan hemşirelik bakımı tablo 1 ile verilmiştir. Bu çalışmada hasta-hemşire, hasta yakını-hemşire arasındaki etkileşim sürecinin olumlu yönde ilerlediği görülmüştür. Watson İnsan Bakım Modeli'nin kullanılması hemşirelik sürecinin planlama ve uygulama basamaklarının etkin kullanımına olanak sağlarken, veri toplama basamağından itibaren amaca ulaşmaya yönelik hedeflerin belirlenmesini de kolaylaştırmaktır.

APPLİCATİON OF WATSON HUMAN CARE MODEL İN A PATİENT WİTH MAJOR DEPRESSİVE DİSORDER: A CASE REPORT

Özge YAMAN[1], Tülay YILMAZ BİNGÖL[2]

[1]Beykent University, 3316, TÜRKİYE

[2]Gaziosmanpasa University, Tokat, TÜRKİYE

Introduction: The use of theories and models is a basic requirement in professional occupations and serves as a guide to clinical practice. Nursing theories and models provide the opportunity to apply knowledge in a systematic way in care practices.

Aim: The aim of this study was to evaluate the application of the Watson Human Care Model in a patient diagnosed with major depressive disorder.

Case: A 34-year-old female patient M. Ç. was hospitalised with nausea, tremor, sleep problems and suicidal ideation. The preliminary diagnosis of depression was major depressive disorder. The patient has no history of chronic disease and does not have any physical problems. In 2008, she was hospitalised with inability to breathe, shivering and feeling faint. She was diagnosed with depression and SSRI group antidepressant treatment was started. One month later, she learnt that she was pregnant and stopped taking the medication. In 2015, she applied to the psychiatry outpatient clinic when her complaints of occasional overwhelm, sleep irregularities, nausea increased and suicidal thoughts were added. For 8 years, she has been on SSRI and trazodone antidepressant medication. She states that she has been feeling very well for the last one year. However, since she thought that she gained weight because of the medication, she started to take her medication once a day in the morning and evening. After changing her medication, she states that she feels the same as before again. She stated that she was making plans to kill herself and that she was having difficulties and applied to the hospital.

Discussion - Conclusion: According to the Watson Human Care Model, the healing factors and healing processes and the nursing care applied are given in Table 1. In this study, it was observed that the interaction process between patient-nurse, patient's relatives-nurse progressed positively. The use of the Watson Human Care Model enables the effective use of the planning and implementation steps of the nursing process and facilitates the determination of goals to achieve the goal from the data collection step.

Case Report, Major Depressive Disorder, Watson Human Care Model

ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERE UYGULANAN PSİKİYATRİK REHABİLİTASYON HİZMETLERİNİN YAŞAM KALİTESİ VE UMUDA ETKİSİ

Özlem ÖĞÜTVEREN[1], Cengiz CENGİSİZ[2], Sevgi NEHİR[3]

[1]Manisa Ruh Sağliği Ve Hastaliklari Hastanesi, Manisa, Türkiye

[2]Manisa Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Hastanesi, Manisa, Türkiye

[3]Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye

Giriş ve Amaç: Toplum ruh sağlığı merkezleri (TRSM)'nde, bireylerin güçlendirilmesi ve sosyal içermesini toplumla bütünleşmesi için reha-bilitasyon, sosyal uyum, psiko-sosyal beceri ka-zandırma ve destekleme çalışmaları yapılmalıdır. Bireylerin hastalık du-rumlarının değerlendirilmesi, takip ve tedavilerinin yapılması amaçlanmalıdır. Bu araştırma, şizofreni tanılı bireylere uygulanan psikiyatrik rehabilitasyon hizmetlerinin yaşam kalitesi (QoL) ve umuda etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Araştırma olgu kontrol deseninde yarı yapılandırılmış şekilde yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi TRSM de düzenli takip edilen şizofreni hastaları (N=400) oluşturmuştur. Bu grup içinde TRSM rehabilitasyon birimine düzenli gelenler olgu grubu, düzenli gelmeyenler şizofreni hastaları kontrol grubunu oluşturmuştur. Araştırmada, örneklem power analizine göre power 0.80 d (effect size)=0.50 α=0.05, her grupta (olgu, kontrol) min 64 kişi olarak belirlenmiştir. Veriler, Haziran-Temmuz 2023 tarihinde hastalarla yüz yüze görüşülerek "Tanıtıcı Bilgi Formu", Sosyal Performans, Yaşam Kalitesi ve Umut ölçeği uygulanarak toplandı. Araştırmadan elde edilen bulgular, SPSS for Windows 26.0 (Statistical Package for Social Sciences for Windows) programı kullanılarak gruplar arası homejenlik ve normallik testi için skewness ve kurtosis değerlerine bakılmıştır. İstatistiksel değerlendirilmesinde sayı, yüzdelik, ortalama, independent samles t testi, One-Way ANOVA testi ile yapıldı.

Bulgular: Olgu grubu hastaların yaş ortalaması 45.06±11.21, hastalık süresi ortalaması 17.5±8.61 yıl, TRSM'ye katılma süresi ortalama 3.81±3.39 yıl, %54.7'si kadın, %71.9'u bekar, %34.4'ü ilkokul mezunu, %39.1'i ebeveyni ile yaşadığı, %45.3'ü çalışmadığı, %76.6'sının gelir giderinden az olduğu, hastaların %75.0'i TRSM'ye en az haftada 2 kez geldiği belirlendi. Haftanın hergünü TRSM'ye gelen, alternatif yollar düşünme de erkekler, üniversite mezunu olan hastaların umut düzeyleri daha iyi olduğu belirlendi ($p<0.05$). Olgu kontrol grubu

karşılaştırıldığında; TRSM'ye gelip rehabilitasyon hizmetlerine katılan olgu grubunun TRSM'ye gelmeyen rehabilitasyon hizmetlerine katılmayan kontrol grubuna göre umut düzeyleri ölçek puanı yüksek, kişisel performanları ölçek puanı düşük ve yaşam kalitesi alt alanı fiziksel fonksiyon, emosyonel rol gücü, genel sağlık ve ruhsal sağlık puanları yüksek istatistiksel farkın anlamlı düzeyde fark olduğu belirlendi ($p<0.05$).

Sonuç: Ortodoks psikiyatri yaklaşımında temel olan 'hastane temelli psikiyatri hizmet' sunumu yerine özellikle ağır psikiyatrik bozukluğu olan bireylerin sağaltımında 'toplum temelli psikiyatrik hizmet' sunumu sunulmaktadır. Adı geçen merkezlerin daha ulaşılabilir, birey merkezli, yakın gözlem içeren ve rehabilitasyon merkezli yaklaşımı benimsediği bilinmektedir. Çalışmamız içinde bu merkezlerde takipli olan bireyin yaşam kalitesine ve öznel iyi oluş parametresi olan umudun korunmasına da katkı sağlamasının belirlenmesi açısından toplum temelli ruh sağlığı hizmet sunumunun önemli olduğunu düşünmekteyiz. Şizofreni tanılı bireylerde hastalığın pozitif belirtilerine (delusion, hallusination, dezorganize konuşma ve düşünce vs) özellikle ilaçlar etkili olsa da ilaçların başarısız olduğu iki alan şöyledir: biliş (cognition) ve negatif semptomlar (avolisyon, anhedoni ve künt/blunted affekt) olmaktadır. Psikofarmakolojik sağaltım sırasında hekimin zorlandığı alanlar da tam buralar olmaktadır. Toplum temelli ruh sağlığı hizmetinin de buralarda etkili olması teorik anlamda beklenirken bizim çalışmamız da bu etkinliğin kantitatif olarak göstermesi adına alanyazına katkı sağlamıştır.

KAYNAKLAR

Arslan Delice, M., Mert Akgül, S., ve Yıldız, M. (2014). Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'nden hizmet alan bir şizofrenili olguda bütüncül yaklaşımın hastalığın gidişine etkisi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 4(2), 122-125.

Ensari H, Gültekin BK, Karaman D, Koç A, Beşkardeş AF.Bolu Toplum Ruh Sağlığı Merkezi hizmetlerinin şizofreni hastalarındaki yaşam kalitesi, yeti yitimi, genel ve sosyal işlevsellik üzerine etkisi: Bir yıllık izleme sonuçları. Anatolian Journal of Psychiatry. 2013;14:108-14.

Şahin Ş, Elboğa G.Toplum ruh sağlığı merkezinden yararlanan hastaların yaşam kalitesi, tıbbi tedaviye uyumu, içgörü ve işlevsellikleri. Cukurova Med J 2019;44(2):431-438.

PSYCHIATRIC REHABILITATION SERVICES FOR INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA: IMPACT ON QUALITY OF LIFE AND HOPE

Özlem ÖĞÜTVEREN[1], Cengiz CENGİSİZ[2], Sevgi NEHİR[3]
*Manisa Mental Health and Diseases Hospital, Manisa Türkiye
** Manisa Celal Bayar University Institute of Health Sciences, Manisa Türkiye

Introduction and Objective:

Community mental health centers (CMHCs) play a pivotal role in empowering individuals and promoting their social inclusion, integration into the community, and rehabilitation through activities focused on psychosocial skill development and support. The assessment of individuals' illness, continuous monitoring, and provision of appropriate treatment are crucial. This study aimed to determine the impact of psychiatric rehabilitation services on the quality of life (QoL) and hope among individuals diagnosed with schizophrenia.

Method:

The study employed a quasi-experimental case-control design. The study population consisted of individuals with schizophrenia regularly attending the Community Mental Health Center at Manisa Mental Health and Diseases Hospital (N=400). Among these, the group regularly attending the rehabilitation unit was designated as the case group, while those not attending formed the control group. Based on power analysis, the sample size was determined as a minimum of 64 participants per group (case and control) with a power of 0.80, an effect size (d) of 0.50, and an α level of 0.05. Data were collected from June to July 2023 through face-to-face interviews using the Participant Information Form, Social Performance, Quality of Life, and Hope scales. Data analysis involved assessing homogeneity and normality using skewness and kurtosis values and employing various statistical techniques such as descriptive statistics, percentages, means, independent sample t-test, and One-Way ANOVA using SPSS for Windows 26.0.

Results:

The mean age of the participants in the case group was 45.06±11.21 years, the mean duration of illness was 17.5±8.61 years, the average duration of participation in the CMHC was 3.81±3.39 years. Of the participants, 54.7% were female, 71.9% were unmarried, 34.4% had only completed primary education, 39.1% lived with their parents, 45.3% were unemployed, and 76.6% had limited income. Among the patients, 75.0% attended the CMHC at least twice

a week. Those attending the CMHC every day of the week and those who exhibited alternative ways of thinking, especially males and university graduates, demonstrated higher levels of hope ($p<0.05$). When comparing the case and control groups, the case group exhibited significantly higher hope scores, lower personal performance scores, and higher scores in the physical function, emotional role function, general health, and mental health domains of the Quality of Life scale ($p<0.05$).

Conclusion:

The traditional 'patient-centered psychiatric service' approach is being replaced with a 'community-based psychiatric service' approach, particularly in the context of severe psychiatric disorders. These centers are known for their accessible, individual-centric, and observation-oriented rehabilitation approaches. In this study, we highlight the potential contribution of community-based mental health services in preserving the quality of life and subjective well-being parameters, such as hope, among individuals under follow-up at such centers. It is imperative to emphasize the significance of community-based mental health services in the context of preserving the well-being and hope of individuals diagnosed with schizophrenia, especially in areas where traditional pharmacological interventions may fall short, such as cognition and negative symptoms. Our study contributes quantitatively to the effectiveness of community-based mental health services in these areas.

Keywords: Schizophrenia, CMHC, rehabilitation services, hope, quality of life.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ FARKINDALIĞININ RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: TÜRK GENÇLERİNDE İKLİM ANKSİYETESİ VE UMUTSUZLUK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Çiçek EDİZ[1], Derya YANIK[2]

[1]*Hakkari Üniversitesi, Hakkari, Türkiye*

[2]*Batman Üniversitesi, Batman, Türkiye*

Giriş: İklim değişikliği önlem alınmadığı takdirde büyümeye devam eden ve olumsuz sonuçlarıyla insanlık için tehdit oluşturan küresel bir krizdir. İklim değişikliği ve ruh sağlığı hakkında artan araştırma literatüründe, iklim değişikliğinin ruh sağlığıyla ilişkili olduğu belirlenmiştir. İklim değişikliğinin yarattığı olumsuz duygulardan biri olan İklim anksiyetesi, çevresel sorunları daha ciddiye alan iklim aktivistleri ve gençler arasında daha yaygındır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, iklim değişikliği farkındalığının Türkiye'deki gençlerin ruh sağlığı üzerindeki etkilerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipte ve iki grubun karşılaştırılmasına dayalı olarak tasarlanmış olan bu araştırmada hedef nüfus, 15-24 yaş arası Türkiye genelinde faliyet gösteren iklim aktivisti olan ve olmayan gençlerdir. Araştırma verileri, 15 Mart-10 Mayıs 2023 tarihleri arasında demografik özellikler formu, iklim değişikliği anksiyetesi ölçeği ve beck umutsuzluk ölçeği kullanılarak e-anket aracılığıyla toplandı. Araştırma, iklim aktivisti olan 103 genç ve iklim aktivisti olmayan 203 genç olmak üzere toplam 306 kişiyle tamamlandı.

Bulgular: İklim aktivisti olan gençlerin iklim değişikliği anksiyetesinin yüksek, iklim aktivisti olmayanların ise iklim değişikliği anksiyetesinin orta düzeyde olduğunu, her iki gruptaki gençlerin umutsuzluk düzeylerinin ise hafif düzeyde olduğunu belirledik. İki grup arası karşılaştırmada; iklim aktivisti olan gençlerin iklim aktivisti olmayan gençlere göre iklim değişikliği anksiyetesinin daha yüksek olduğunu belirledik. Bu sonuç, iklim değişikliği hakkındaki farkındalık arttıkça iklim değişikliği anksiyetesinin de arttığını göstermektedir. Öte yandan gruplar arasında umutsuzluk düzeyi açısından anlamlı bir farkın bulunmadığını tespit ettik. İklim aktivsitlerinin de kendi içinde iklim değişikliği hakkında bilgisi yüksek olanların daha umutsuz olduğunu görmekteyiz.

Tartışma ve Sonuç: Bu araştırma, iklim değişikliği farkındalığının gençlerde ruh sağlığı sonuçlarını vurguladı. Araştırma sonuçlarımıza göre, iklim değişikliği hakkındaki farkındalık ve bilgi düzeyi arttıkça iklim değişikliği anksiyetesinin ve umutsuzluğun arttığını tespit ettik. Gelecekteki araştırmalar, iklim değişikliğinin ruh sağlığı üzerindeki etkilerini azaltmak için hangi müdahalelerin, politikaların ve karar alma mekanizmalarının devreye alınabileceğini, ayrıca ruh sağlığı ve iklim değişikliği arasındaki bağlantı hakkında daha sağlam ve metodolojik kanıtlar üretmeyi amaçlamalıdır. Bununla birlikte, gençlerin iklim değişikliği farkındalığıyla ilişkili ruh sağlığı sorunlarıyla başa çıkmak için gençlere özgü ruh sağlığı müdahalelerini belirlemek için araştırmaların yapılması gerekmektedir.

THE EFFECTS OF CLIMATE CHANGE AWARENESS ON MENTAL HEALTH: A COMPARISON OF CLIMATE ANXIETY AND HOPELESSNESS LEVELS IN TURKISH YOUTH

Çiçek EDİZ[1], Derya YANIK[2]

[1]Hakkari University, Hakkari, TÜRKİYE

[2]Batman University, Batman, TÜRKİYE

Background: Climate change, if necessary measures are not taken, is a global crisis, which continues to grow and poses threat to humanity with its negative consequences. In numerous researches on climate change and mental health in the literature, it has been established that there is a relation between climate change and mental health. Climate anxiety, one of the negative feelings that climate change has created, is more common among the activists and youth who consider environmental problems more seriously.

Aim: The aim of this study is to determine the effects of climate change awareness on the mental health of youth in Türkiye.

Material and Methods: In this study designed based on descriptive type and comparison of two groups, the target population is climate activist or not climate activist youth between the ages of 15 and 25 activating throughout Türkiye. The data of the study were collected on the dates of 15 March – 10 May 2023 using demographic characteristics form, climate change anxiety and beck hopelessness scale through e-survey. The study was completed with 306 young people; 103 climate activist and 203 non-climate activist.

Results: It was determined that the climate change anxiety of the climate activist youth was high, the climate change anxiety of the non-climate activists was moderate, and the hopelessness level of the youth in both groups was mild. In the comparison between the two groups, it was determined that the climate activist youth had higher climate change anxiety than the non-climate activist youth. This result shows that as awareness about climate change increases, climate change anxiety increases. On the other hand, it was determined that there was no significant difference between the groups in terms of hopelessness level. Within the climate activists themselves, it is seen that those who have higher knowledge about climate change are more hopeless.

Conclusions/Implications: This research revealed that climate change awareness has effects on the mental health of young people. According to the results of the research, it was determined that as the level of awareness and knowledge about climate change increases, climate change anxiety and hopelessness increase. Future research should aim to produce more robust and methodological evidence on the link between mental health and climate change, as well as what interventions, policies and decision-making mechanisms can be put in place to reduce the effects of climate change on mental health. In addition, research is needed to identify youth-specific mental health interventions so that young people can cope with the mental health problems associated with climate change awareness.

HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN RUH SAĞLIĞI VE PSIKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ KLİNİK UYGULAMASİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Dilara SERT KASIM[1], Seda ER[2], Tülay DEMIRAY[1], Leyla KÜÇÜK[2]

[1]*Acıbadem Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Hemşirelik öğrencileri ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği dersini almaya başladığı ilk haftalarda ruhsal bozuklukların karmaşık yapısını, komorbiditesini anlama ve bu bilgiler doğrultusunda dersin klinik uygulamasına kendini hazır hissetme konusunda zorlanabilmektedir (Kirkbakk-Fjær, Andfossen ve Hedelin, 2015). Öğrenciler hastalarla ilgili var olan önyargıları, klinik uygulama sırasında nasıl davranacaklarını bilmemeleri, yanlış bir şey söylemekten ve zarar görmekten korkmaları ve kilitli bir serviste vakit geçirmeye yönelik endişelerinden dolayı, klinik uygulama sırasında yüksek düzeyde stres, korku ve anksiyete yaşayabilmektedirler (Chen ve ark., 2016). Bu durum öğrencilerin hastalarla iletişim kurmalarında ve klinik hedeflere ulaşmalarında zorlanmalarına, baş etme mekanizmalarının yetersiz kalmasına ve akademik başarılarının düşmesine neden olmaktadır (Garvey ve ark., 2021). Bu nedenle öğrencilerin ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği klinik uygulaması sırasındaki ihtiyaçlarının anlaşılmasının ve desteklenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği dersinin klinik uygulamasına ilişkin duygularını, düşüncelerini ve deneyimlerini incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Nitel tasarımda gerçekleştirilen araştırmada fenomenolojik yaklaşım kullanılmıştır. Araştırma örneklemini, bir vakıf üniversitesinde ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği dersi alan ve klinik uygulamasını bir ruh sağlığı ve hastalıkları eğitim araştırma hastanesindeki gerçekleştiren 15 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile odak grup görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Veri analizi, Lundman ve Graneheim'ın geliştirdiği içerik analizi yöntemine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri etik kurul onayı ve kurum izni alındıktan sonra toplanmaya başlanmıştır (Tarih: 25.11.2022, No: 2022-18/16).

Bulgular: Katılımcıların %86'sı (n=13) kız ve yaş aralığı 20 ile 23 arasında değişmektedir. Araştırmada iki ana tema belirlenmiştir: (1) Psikiyatri Kliniğine Özgü Durumlar: Diğer Klinik Uygulamalardan Ayıran Özellikler ve (2) Teoriden Uygulamaya Geçiş: Hemşire ve İnsan Olarak Büyüme. Psikiyatri Kliniğine Özgü Durumlar: Diğer Klinik Uygulamalardan Ayıran Özellikler ana teması altında "Klinik Uygulamanın İlk Günü Oluşan Algılar" ve "Terapötik Ortam ve İletişim" olmak üzere 2 kategori bulunmaktadır. Teorikten Uygulamaya Geçiş: Hemşire ve İnsan Olarak Büyüme ana teması altında "Öğrenci-Hasta Arasındaki Etkileşim Süreci" ve "Psikiyatri Hemşiresi Olmak" üzere 2 kategori bulunmaktadır.

Sonuç: Araştırmanın bulguları öğrencilerin klinik uygulama sırasında ruhsal bozukluğu olan bireylere karşı geçmişten getirdikleri inançlarından ve girdikleri klinik ortamın fiziksel özelliklerinden dolayı stres ve korku yaşadıklarını göstermiştir. Öğrenci ve klinik psikiyatri hemşiresi arasındaki bağın güçlenmesi, öğrencilerin klinik uygulamada yaşadığı stresin azaltılması ve klinik uygulama öğrenme hedeflerinin gerçekleştirilebilmesi amacıyla dersin öğretim üyelerinin, öğrencileri ve klinik psikiyatri hemşirelerini içeren paydaş çalışmaları yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği, Klinik Uygulama, Hemşirelik Öğrencileri, Deneyimler, Nitel Araştırma

CLINICAL PRACTICE OF MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING FROM THE PERSPECTIVE OF SENIOR NURSING STUDENTS: A QUALITATIVE STUDY,

Dilara SERT KASIM[1], Seda ER[2], Tülay DEMIRAY[1], Leyla KÜÇÜK[2]

[1]Acıbadem University, Istanbul, TÜRKİYE

[2]Istanbul University- Cerrahpasa, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: Nursing students may have difficulty understanding the complex structure and comorbidity of mental disorders and not feel ready for the clinical practice of the course of this information in the first weeks when they start taking the mental health and psychiatric nursing course (Kirkbakk-Fjær, Andfossen & Hedelin, 2015). Students may experience high levels of stress, fear, and anxiety during clinical practice due to their existing prejudices about patients, not knowing how to behave during clinical practice, fear of saying the wrong thing and getting hurt, and worries about spending time in a locked clinic (Chen et al., 2016). This causes students to have difficulty communicating with patients and achieving clinical goals, inadequate coping mechanisms, and decreased academic achievement (Garvey et al., 2021). Therefore, it is considered important to understand and support the needs of students during mental health and psychiatric nursing clinical practice.

Objectives: This study aims to explore senior nursing students' feelings, thoughts, and experiences regarding the clinical practice of the mental health and psychiatric nursing course.

Methods: Phenomenological approach was used in the research carried out in qualitative design. The research sample consisted of 15 students who took a mental health and psychiatric nursing course at a foundation university and performed their clinical practice at a mental health and diseases training and research hospital. The data were collected using a semi-structured interview form and focus group interview method. The data analysis was carried out based on the content analysis method developed by Lundman and Graneheim. The research data started to be collected after the approval of the ethics committee, and the permission of the institution was obtained (Approval date:25.11.2022, Number: 2022-18/16).

Results: 86% of the participants are girls (n=13) and the age range changes between 20 and 23. Two main themes were identified in the research: (1) Conditions Specific to the Psychiatry Clinic: Characteristics that Distinguish it from Other Clinical Practices, and (2) Transition from Theory to Practice: Growth as a Nurse and as a Person. There are two categories under the

main theme of Conditions Specific to the Psychiatry Clinic, whose names are “Perceptions that Occur on the First Day of Clinical Practice” and “Therapeutic Environment and Communication”. There are two categories under the main theme of Transition from Theory to Practice, whose names are “Interaction Process Between Student and Patient” and “Becoming a Psychiatric Nurse”.

Conclusion: The findings of the study have shown that students experience stress and fear during clinical practice due to the beliefs they have brought from the past against individuals with mental disorders and the physical characteristics of the clinical environment they have entered. To strengthen the link between the student and the clinical psychiatric nurse, to reduce the stress experienced by students in clinical practice, and to achieve clinical practice learning goals, it is recommended to conduct stakeholder studies involving students and clinical psychiatric nurses by the faculty members of the course.

Key Words: Mental health and psychiatric nursing, clinical practice, nursing student, experiences, qualitative study

REFERENCES

Kirkbakk-Fjær, K., Andfossen, N. B., & Hedelin, B. (2015). Preceptors’ Expectations of Nursing Students’ Preparation before Placement in Psychiatry: Ability and Will to Reflect on and Exercise Knowledge. Issues in Mental Health Nursing, 36(4), 300–306. https://doi.org/10.3109/01612840.2014.978424

Chen, A. K., Rivera, J., Rotter, N., Green, E., & Kools, S. (2016). Interprofessional education in the clinical setting: A qualitative look at the preceptor's perspective in training advanced practice nursing students. Nurse Education in Practice, 21, 29-36. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.nepr.2016.09.006

Garvey, L., Willetts, G., Sadoughi, N., & Olasoji, M. (2021). Undergraduate nursing students’ experience of mental health simulation post-clinical placement: A Qualitative study [https://doi.org/10.1111/inm.12801]. International Journal of Mental Health Nursing, 30(1), 93-101. https://doi.org/https://doi.org/10.1111/inm.12801

İYİ ÖLÜM YOLCULUĞU VE HEMŞİRELİK

Sevgi DİNÇ[1], **Serap ARSLAN**[2]

[1]*Karabük Üniversitesi Sağlik Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Karabük, Türkiye*

[2]*Safranbolu Devlet Hastenesi, Karabük, Türkiye*

Amaç: Bu derlemede, iyi ölüm kavramı ve bu süreçte hemşirelik bakımı hakkında ilgili literatür doğrultusunda bilgi aktarmak amaçlanmıştır.

Ölüm, korkutucu ancak kaçınılmaz bir olaydır. Yaşam döngüsünde bireylerin psikososyal ve fiziksel anlamda son evresidir. Ölüm karşısında bireylerde görülebilecek tepkiler kültür, inanç, yaş gibi birçok değişkenden etkilenmektedir. Ancak tüm toplumlarda bireyler için arzu edilen ortak durum "iyi ölümdür". Aynı zamanda iyi ölüm, temel bir insan hakkı olarak kabul edilmektedir.[1]

Yeni bir kavram olmamakla birlikte zamanla gelişen iyi ölüm kavramı, ölüm sürecinin iyi yönetilmesidir.[2] Son yıllarda üzerinde sıklıkla durulan iyi ölüm kavramına ilişkin farklı tanımlamalar bulunmaktadır. Hasta, ailesi ve sağlık çalışanları açısından da iyi bir ölümün neyi ifade ettiği farklılık gösterebilmektedir. Çalışmalarda iyi ölüm kavramına ilişkin nitelikler tanımlanmıştır. Bir derleme çalışmasında iyi ölümün unsurları; ölüm sürecinde kontrol sahibi olabilme, tedavi süreçlerinde karar verebilme, ağrı kontrolü, maneviyat, duygusal esenlik, yaşamı tamamlamış olma duygusu, yaşam kalitesi, aile ve sağlık personeli ile olan ilişkiler olarak tanımlanmaktadır.[3] Farklı bir çalışmada sağlık çalışanlarının çoğu iletişimi, semptom kontrolünü ve kabulü "iyi" bir ölümün özellikleri olarak tanımladıkları görülmüştür.[4] Hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada öğrencilerinin neredeyse tamamına yakınının iyi ölümü, hastanın mümkün olan en az acı ile yaşamın son bulması olarak algıladığı görülmüştür.[5] İyi ölüm kavramını ele alan sistematik bir derleme çalışmasında formal bakım verenler ve informal bakım verenler açısından faklı olduğu görülmektedir. İyi ölüm kavramının formal bakım verenler açısından daha çok ağrının olmadığı ölüm, ölümde sevdiklerinin yanında olma ve huzurlu bir ölüm olarak algılandığı görülmüştür. İnformal bakım verenler açısından ise süreçte bakım yükünün olmaması, ölüm sürecinin konuşulabilmesi ve ağrının olmadığı ölüm iyi bir ölüm olarak değerlendirilmiştir.[6]

Yaşam sonu dönemdeki bakım farklı ve zorlu bir süreçtir.[7] Yaşamın sonu yaklaşıkça ihtiyaçları artan ve değişen hastalar için ölümün yönetilmesi gerekmektedir. Hemşirelerin rollerinden

birisi de iyi ölümün yapılandırılmasıdır.[2] Yaşam sonu bakımda hasta ve ailesinin gereksinimlerine bütüncül bir bakım verebilmek için hemşirelerin gerekli bilgi, beceri ve anlayışa sahip olması gerekmektedir. Hasta ve ailesinin duygu ve düşüncelerini anlayabilen ve kabul edebilen hemşireler hasta ve ailesine yönelik etkin bir psikososyal bakım sunabilir.[1] Ölüm sürecinin iyi yönetilebilmesi hasta ve yakınları açısından ölümün yaklaştığını anlamalarına yardımcı olur. Bu süreçlerde açık, duyarlı ve dürüst bir iletişimi içeren etkili iletişim tekniklerinin kullanılması önemlidir. Hemşire hasta ve yakınları ile olan iletişim süreçlerinde sözsüz mesajlarının da farkında olmalıdır.[2] Ölmek üzere olan birey için önemli duygusal gereksinimler arasında güvende hissetmek, kişilik ve değerlerinin korunması, bir gruba ait olmak, umudun sürdürülmesi yer almaktadır.[7] Hastaların manevi ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak hastaların ve ailelerinin psikososyal açıdan desteklenmesi hemşirelik bakımının ayrılmaz bir parçası olmalıdır.[8]

Sonuç: Hastaların ve ailelerinin yaklaşan ölüm sürecine hazırlanmaları ve psikososyal gereksinimlerinin karşılanması etkin bir hemşirelik bakımı açısından önemlidir. Hemşirelik bakımında önemli kavramlardan biri olan iyi ölüme ilişkin hemşirelerin algılarının, bilgi ve beceri düzeylerinin değerlendirilerek hemşirelerin farkındalıkları arttırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: iyi ölüm, hemşirelik, hemşirelik bakımı

GOOD DEATH JOURNEY AND NURSING

Sevgi DİNÇ[1], Serap ARSLAN[2]

[1]Karabük University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Karabük, TÜRKİYE

[2]Safranbolu State Hospital, Karabuk, TÜRKİYE

Purpose: In this review, it is aimed to convey information about the concept of good death and nursing care in this process in line with the relevant literature.

Death is a frightening but inevitable event. It is the last stage of individuals' psychosocial and physical life cycle. The reactions that can be seen in individuals in the face of death are affected by many variables such as culture, belief and age. However, the desired common condition for individuals in all societies is "good death". At the same time, a good death is recognized as a basic human right.[1]

Although it is not a new concept, the concept of good death, which has developed over time, is good management of the death process.[2] There are different definitions of the concept of good death, which has been frequently emphasized in recent years. What a good death means may differ for the patient, his family and healthcare professionals. Qualities related to the concept of good death have been defined in the studies. Elements of good death in a review; It is defined as being in control during the death process, making decisions in treatment processes, pain control, spirituality, emotional well-being, feeling of completion of life, quality of life, and relationships with family and health personnel.[3] In a different study, it was seen that most of the healthcare professionals defined communication, symptom control, and acceptance as the characteristics of a "good" death.[4] In a study conducted with nursing students, it was observed that almost all of the students perceived good death as the patient's ending of life with the least possible pain.[5] In a systematic review study dealing with the concept of good death, it is seen that it is different in terms of formal caregivers and informal caregivers. It was seen that the concept of good death was perceived as death without pain, being with loved ones in death and a peaceful death for formal caregivers. In terms of informal caregivers, the absence of a care burden in the process, the ability to talk about the death process and the death without pain were considered a good death.[6]

End-of-life care is a different and challenging process.[7] For patients whose needs increase and change as the end of life approaches, death needs to be managed. One of the roles of nurses is

to structure good death.[2] In end-of-life care, nurses must have the necessary knowledge, skills and understanding in order to provide holistic care to the needs of the patient and his family. Nurses who can understand and accept the feelings and thoughts of the patient and their family can provide effective psychosocial care for the patient and his family.[1] Good management of the death process helps patients and their relatives to understand that death is approaching. It is important to use effective communication techniques that include open, sensitive and honest communication in these processes.[2] Important emotional needs for the dying individual include feeling safe, protecting his/her personality and values, belonging to a group, and maintaining hope.[7] Psychosocial support of patients and their families should be an integral part of nursing care, considering the spiritual needs of patients.[8]

Conclusion: It is important for an effective nursing care to prepare patients and their families for the upcoming death process and to meet their psychosocial needs. The awareness of nurses should be increased by evaluating the perceptions, knowledge and skill levels of nurses regarding good death, which is one of the important concepts in nursing care.

Keywords: good death, nursing, nursing care

REFERENCES

Fadıloğlu, Ç.,& Aksu, T. (2013). İyi Ölüm Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirliği. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 1-15.

Uğur, Ö. & Fadıloğlu, Z. Ç. (2021). İyi Ölüm ve Yapılandırılması. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi, 10(1), 55-62.

3. Meier, E. A., Gallegos, J. V., Thomas, L. P., Depp, C. A., Irwin, S. A., & Jeste, D. V. (2016). Defining a Good Death (Successful Dying): Literature Review and a Call for Research and Public Dialogue. The American journal of geriatric psychiatry : official journal of the American Association for Geriatric Psychiatry, 24(4), 261–271. https://doi.org/10.1016/j.jagp.2016.01.135

Taylor, M. R., Barton, K. S., Kingsley, J. M., Heunis, J., & Rosenberg, A. R. (2020). Defining a "Good Death" in Pediatric Oncology: A Mixed Methods Study of Healthcare Providers. Children (Basel, Switzerland), 7(8), 86. https://doi.org/10.3390/children7080086

Bayraktar, D., Güneş , Ü., Bayraktar Balıkçı, B., & Khorshıd, L. (2022). Hemşirelik Öğrencilerinin İyi Ölüm Algısına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Journal of Nursing, 132-137. https://doi.org/ 10.5152/JANHS.2022.801028

Bahçeli, P. Z., Çınar, D., & Kılıç Akça, N. (2022). Bakım Verenler Arasında "İyi Ölüm" Kavramı: Sistematik Derleme. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 327-338. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.887236

Olgun, Ş., & Yavuz van Giersbergen, M. (2018). Kanıta Dayalı Uygulamalar: Yaşam Sonu Dönemde Yetişkin Bireyin Hemşirelik Bakımı. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 179-191.

Erişen, M., & Karaca Sivrikaya, S. (2017). Manevi Bakım ve Hemşirelik. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 184-190.

ŞİİR TERAPİ DEMANS HASTALARI İÇİN İYİLEŞTİRİCİ BİR GÜÇ OLABİLİR Mİ?

Sevgi DİNÇ[1], Serap ARSLAN[2]

[1]*Karabük Üniversitesi Sağlik Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Karabük, Türkiye*

[2]*Safranbolu Devlet Hastenesi, Karabük, Türkiye*

Amaç: Bu derlemede şiir terapinin demans hastaları açısından terapötik etkisi hakkında ilgili literatür doğrultusunda bilgi aktarmak amaçlanmıştır.

Gerontolojik araştırmalarda şiirin terapötik bir araç olarak kullanımı yaygın değildir. Ancak, yaşlı insanların yaşadıklarına dair iç görü sunma konusunda şiirin kullanımı radikal bir potansiyel sunabilir.[1] Şiir aynı zamanda anlaşılması zor, hissedilen ama aktarılamayan duyguları kelimelere döker.[2] Sessizlikleri kıran, bireylerin fiziksel ve duygusal açıdan yaşlanmaya ilişkin deneyimlerini, duygularını aktarabilmelerinde dönüştürücü bir güç olabilir.[1] Şiirlerin değerlendirilmesinde deneyim önemlidir. Uzun bir yolculuğun yüksek bir noktasından geriye dönüp bakabilen yaşlılar şiirlerin ne ifade ettiğini daha iyi anlayabilirler.[3]

Şiir terapisi, iyileşmeyi destekleyen bir tür ifade edici sanat terapisi olarak tanımlanabilir. Şiir terapisi sağlık hizmetlerinde yasın, kaybın ve ruhun yaralarının iyileşmesi için terapötik bir süreç olarak kullanılmıştır. Şiirlerin kullanıldığı programlar, hastaların iyilik hali, sağlık sonuçları ve iyileşmeleri açısından olumlu çıktılar sunar. Hastaların yaşayabileceği yalnızlık/izolasyonu azaltırken ruhsal esenlik ve iyileşme sağlar. Şiirleri paylaşmak, bakım verenler ve klinisyenler açısından da anlam ve ilişkiyi keşfetmeye ve kederi paylaşmak için birliktelik oluşturmaya yardımcı olabilir.[4]

Şiir terapisinin demans dışındaki hasta örneklemlerinde etkinliğini değerlendiren çalışmalar bulunmakla [5] birlikte demans hastalarını ele alan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Demanslı kişilerin dil becerilerini yitirdikleri ve şiirin en karmaşık edebi biçim olarak kabul edildiği düşünülürse, şiir kullanımı mantığa aykırı görünebilir.[6] Sınırlı sayıdaki çalışma sonuçları bu durumun aksine şiir terapisinin demanslı hastalar için de terpötik bir araç olarak kullanılabileceğini ve olumlu sonuçlar alınabileceğini göstermektedir. Yaşlı bireylerle şiir programları yürüten Wexler (2014), deneyimlerine dayanarak şiir programının demans durumlarında bile önemli ölçüde yardımcı olabileceğini belirtmektedir.[3] İncelediğimiz kadarıyla literatürde erken evre demansı olan kişilerle yürütülen şiir atölyelerinin psikolojik

etkilerini inceleyen nitel desendeki bir çalışma dışında farklı bir çalışma bulunmamaktadır. Bahsedilen çalışmada katılımcıların tamamı atölye çalışmalarından fayda gördüklerini ifade etmişlerdir. Çalışmanın sonuçları değerlendirildiğinde şiir yazmak gibi yaratıcı faaliyetlerin, demanslı kişilerin yaşam kalitesini artırma konusunda umut verici olduğuna vurgu yapılmaktadır.[7] Yıllarca şiir sunumlarımın provasını doksanlı yaşlarının ortalarında ileri evre demansa doğru ilerleyen bir kadınla yaptığını belirten Wexler (2014), şiir seanslarının hastayı olumlu ve pozitif tutmada yardımcı olduğunu belirtmektedir. Benzer şekilde şiirlerden bazılarını doksanlı yaşlarının başında ilerlemiş demans hastasına uzun bir süre boyunca bire bir okuduğunu belirten Wexler (2014): "Ne kadar anlaşıldığını bilmem mümkün değil. Ancak şiirlerin sakinleştirici bir etkisi var" der.[3]

Sonuç: Sağlık profesyonellerin demanslı hastalarla çalışırken şiir terapisini terapötik bir araç kullanabilecekleri düşünülmektedir. Şiir kullanımının danışanların sosyal beceri, etkili iletişim ve benlik saygısı gibi sosyal ve kişisel alanlarda kazanımlar elde ettiklerini gözlemledikleri bildirilmektedir.[8] Bu açıdan şiir, demans hastaları ile iletişimi güçlendirebilecek, hastalarda duygu ve düşünce paylaşıma izin verebilecek bir araç olabilir. Demansı olan hastalarla yürütülen çalışmaların sınırlı olduğu düşünüldüğünde şiir programlarının etkinliğini değerlendiren bilimsel çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: şiir terapi, demans, iyileşme

CAN POETRY THERAPY BE A HEALING TOOL FOR DEMENTIA PATIENTS

Sevgi DİNÇ[1], Serap ARSLAN[2]

[1]Karabük University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Karabük, TÜRKİYE

[2]Safranbolu State Hospital, Karabuk, TÜRKİYE

Objective: In this review, it is aimed to convey information about the therapeutic effect of poetry therapy for dementia patients in line with the relevant literature.

In gerontological research, poetry is not common used as a therapeutic tool. However, it has the radical potential to provide insight into the experiences of elderly persons.[1] Poetry also expresses feelings that are hard to describe verbally but are yet felt.[2] Breaking the silence can be a transformative power for individuals to convey their experiences and feelings about aging physically and emotionally.[1] Experience is important in the evaluation of poems. Older people who can look back from a high point of a long journey can better understand what the poems mean.[3]

Poetry therapy can be defined as a type of expressive art therapy that promotes healing. Poetry therapy is a method used in health care as a therapeutic process for the healing of grief, loss, wounds of the soul. Programs using poems offer positive outcomes in terms of patients' well-being, health outcomes, and recovery. It provides mental well-being and healing while reducing the loneliness/isolation that patients may experience. Sharing poems can also help caregivers and clinicians explore meaning and relationship, as well as build togetherness to process grief.[4]

Although there are studies evaluating the effectiveness of poetry therapy in patient samples other than dementia [5], studies dealing with dementia patients are very limited.Considering that people with dementia lose their language skills and poetry is considered the most complex literary form, the use of poetry may seem counterintuitive.[6] The limited number of study results show that poetry therapy can be used as a therapeutic tool for patients with dementia and positive results can be obtained. Wexler (2014), who conducts poetry programs with elderly individuals, states that, according to his experience, the poetry program can significantly help even in cases of dementia.[3] As far as we have examined, there is no other study in the literature other than a qualitative study that examines the psychological effects of poetry workshops conducted with people with early stage dementia. In the mentioned study, all of the participants

stated that they benefited from the workshops. When the results of the study are evaluated, it is emphasized that creative activities such as writing poetry are promising in increasing the quality of life of people with dementia.[7] Wexler (2014), who stated that he rehearsed his poetry presentations for years with a woman in her mid-nineties who was a condition that has progressed over time from mild to significant dementia, states that poetry sessions help keep the patient alert and positive. In addition, Wexler (2014) stated that he read some of the poems to a patient with advanced dementia in his early nineties for a long time. He says that: "It is impossible for me to know how much is being understood. But the poems have a calming influence"[3]

Conclusion: It is thought that health professionals can use poetry therapy as a therapeutic tool when working with patients with dementia. It has been reported that the use of poetry has been observed by clients to gain social and personal gains in social skills, effective communication and self-esteem. From this point of view, poetry can be a tool that can strengthen communication with dementia patients and allow sharing of feelings and thoughts in patients. Considering that the studies conducted with patients with dementia are limited, scientific studies evaluating the effectiveness of poetry programs should be conducted.

Keywords: poetry therapy, dementia, recovery

REFERENCES

Fadıloğlu, Ç.,& Aksu, T. (2013). İyi Ölüm Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirliği. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 1-15.
Uğur, Ö. & Fadıloğlu, Z. Ç. (2021). İyi Ölüm ve Yapılandırılması. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi, 10(1), 55-62.
3. Meier, E. A., Gallegos, J. V., Thomas, L. P., Depp, C. A., Irwin, S. A., & Jeste, D. V. (2016). Defining a Good Death (Successful Dying): Literature Review and a Call for Research and Public Dialogue. The American journal of geriatric psychiatry : official journal of the American Association for Geriatric Psychiatry, 24(4), 261–271. https://doi.org/10.1016/j.jagp.2016.01.135
Taylor, M. R., Barton, K. S., Kingsley, J. M., Heunis, J., & Rosenberg, A. R. (2020). Defining a "Good Death" in Pediatric Oncology: A Mixed Methods Study of Healthcare Providers. Children (Basel, Switzerland), 7(8), 86. https://doi.org/10.3390/children7080086

Bayraktar, D., Güneş , Ü., Bayraktar Balıkçı, B., & Khorshıd, L. (2022). Hemşirelik Öğrencilerinin İyi Ölüm Algısına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Journal of Nursing, 132-137. https://doi.org/ 10.5152/JANHS.2022.801028
Bahçeli, P. Z., Çınar, D., & Kılıç Akça, N. (2022). Bakım Verenler Arasında "İyi Ölüm" Kavramı: Sistematik Derleme. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 327-338. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.887236

Olgun, Ş., & Yavuz van Giersbergen, M. (2018). Kanıta Dayalı Uygulamalar: Yaşam Sonu Dönemde Yetişkin Bireyin Hemşirelik Bakımı. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 179-191.
Erişen, M., & Karaca Sivrikaya, S. (2017). Manevi Bakım ve Hemşirelik. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 184-190.

ENGELLİLERDE PSİKOSOSYAL SORUNLAR VE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI

Şafak AYDİN[1], Gönül GÖKÇAY[2]

[1]*Kafkas Üniversitesi Atatürk SHMYO, Kars, Türkiye*

[2]*Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Kars, Türkiye*

Giriş: Bu metinde engelliliğin doğuştan veya sonradan oluşabilecek, kalıcı veya geçici bir durum olduğu ve insanların günlük yaşam becerilerini yerine getirmede zorluklar yaşadığı belirtilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre dünya nüfusunun yaklaşık %16'sının engellilik yaşadığı tahmin edilmektedir.

Amaç: Bu derleme, engellilerde psikososyal sorunlar ve hemşirelik yaklaşımlar konusu güncel literatür taranarak ele alınmak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Bu derleme, 24.07.2023-05.08.2023 tarihleri arasında yapılmıştır. Tarama sırasında "Engellilik" VE "Psikososyal Sorunlar" VEYA "Engellilik" VE "Hemşirelik" VEYA "Engellilik" VE "Psikososyal Sorunlar" VE "Hemşirelik" anahtar kelimeleri ve bu kelimelerin İngilizce tercümeleri kullanılarak Google Akademik, PubMed free fulltext, Sience Direct, YÖK tez tarama gibi arama motorlarında taramalar yapılmıştır.

Literatür Bulguları: Engellilik durumunun bireyin yaşadığı gelişim dönemine göre psikososyal tepkilerini belirlediği ifade edilmiştir. Engelli bireylerin çeşitli düzeylerde bakıma ve sağlık hizmetine ihtiyaç duyduğu, bu durumun ekonomik ve toplumsal bağımlılığa yol açabileceği vurgulanmıştır. Engelli bireylerin değersizlik duygusu yaşayabileceği ve psikososyal sorunlarla karşılaşabileceği belirtilmiştir. Halk sağlığı ve psikiyatri hemşirelerine engelli bireylerin sağlık ve bakım ihtiyaçlarını karşılamak için önemli bir rol ve görevler düşmektedir. Hemşireler, engelli bireylerle çalışırken empati ve hoşgörü ile yaklaşmalıdır. Engelli bireylerin yaşadığı günlük yaşam zorluklarını anlamak, değer vermek ve onları desteklemek, psikososyal çöküntü riskini azaltabilmektedir. Hemşirelerin aynı zamanda toplumda engelli bireylere yönelik ayrımcılığı ve etiketlemeyi azaltmada önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir.

Sonuç: Sonuç olarak metinde, hemşirelerin engelli bireylere yönelik önemli bir rol oynadığı ve destekleyici bir yaklaşım benimsemeleri gerektiği vurgulanmaktadır. Toplumda engelli bireylere yönelik ayrımcılığın ve etiketlemenin azaltılması için farkındalık oluşturulması ve daha duyarlı bir yaklaşım benimsenmesi gerekmektedir.

PSYCHOSOCIAL ISSUES IN PEOPLE WITH DISABILITIES AND NURSING APPROACHES

Şafak AYDİN[1], Gönül GÖKÇAY[2]

[1]Kafkas University Atatürk SHMYO, Kars, TÜRKİYE

[2]Kafkas University Faculty of Health Sciences, Kars, TÜRKİYE

Introduction: This text discusses the nature of disability, which can occur either congenitally or as a result of acquired illnesses or injuries, leading to temporary or permanent conditions. People may encounter difficulties in performing daily life skills. The World Health Organization estimates that approximately 16% of the world's population currently experiences significant disability, a number expected to rise due to population aging and the increasing prevalence of non-communicable diseases.

Aim: This review aims to address the topic of psychosocial issues in individuals with disabilities and nursing approaches by conducting a comprehensive literature review.

Methods: This review was conducted between July 24, 2023, and August 5, 2023. During the literature search, searches were performed using the keywords "Disability" AND "Psychosocial Issues" OR "Disability" AND "Nursing" OR "Disability" AND "Psychosocial Issues" AND "Nursing" in Google Scholar, PubMed free full text, ScienceDirect, and YÖK thesis databases.

Literature Findings: The psychosocial reactions of individuals to disability are influenced by the developmental period or age range in which the disability begins. Various levels of care and healthcare needs arise depending on the type of disability, potentially leading to economic and societal dependency. Engaging with others' assistance inadequacy may cause feelings of worthlessness, affecting self-confidence and self-expression. Nurses play a crucial role in providing psychosocial support to individuals with disabilities. Understanding and meeting their needs through individualized care plans can improve their quality of life. Nurses should approach disabled individuals with empathy and tolerance, addressing their daily life challenges and reducing the risk of psychosocial breakdown. Public health and psychiatric nurses have an important role and duties to meet the health and care needs of disabled individuals. Nurses should approach with empathy and tolerance when working with disabled individuals. Understanding, valuing and supporting the daily life difficulties experienced by disabled individuals can reduce the risk of psychosocial collapse. It is stated that nurses also

play an important role in reducing discrimination and labeling of disabled individuals in society.

Conclusion: Additionally, promoting inclusivity and fair assessment based on individual goals and potential can contribute to reducing discrimination and stigmatization in society. It is necessary to raise awareness and adopt a more sensitive approach in order to reduce discrimination and labeling against disabled individuals in society.

Keywords: Disability, psychosocial issues, nurs, nursing approach.

HEMŞİRELERİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ BELIRLENMESİ

Pınar DOĞAN, Berna ARİFOĞLU

Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kıbrıs, Türkiye

Bu araştırma hemşirelerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Mersin Üniversitesi'nde çalışan 294 hemşire oluşturmuştur. Araştırmanın verileri sosyodemografik bilgileri içeren 'Kişisel Bilgi Formu' ve 'Toplumsal Cinsiyet Rolleri Ölçeği' aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın analizinde SPSS 23.0 istatistik programı kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeğine ait ifadelerin ortalama ve standart sapmaları değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde normal dağılıma uyan verilerin analizinde ikili karşılaştırmalarda Bağımsız Örneklem t testi, ikiden daha fazla değişkenin karşılaştırılmasında ise ANOVA kullanılmıştır. Anlamlı sonuçlarda Tukey post hoc analizi, Levene testi sonuçlarına göre Horchberg's GT2 post hoc analizi ile gruplar arası karşılaştırmalar yapılmıştır.Araştırmaya katılan hemşirelerin kadın erkek sayısı eşitlenerek veriler değerlendirilmiştir. Bireylerin %62.9'unun evli, %67.3'ünün lisans mezunu,%37.8'inin 6-10 yıl deneyimi olduğu, toplumsal cinsiyet rolleri ölçeğinden ise ortalama 149±17,58 puan aldıkları belirlenmiştir. Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum ölçeği cinsiyet değişkenine göre değerlendirildiğinde; kadınların eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü,erkek cinsiyet rolü ve TCRTÖ genel puan ortalamaları erkeklere göre anlamlı derecede daha yüksektir. Ayrıca 39-55 yaşları arasındaki bireylerin eşitlikçi cinsiyet rolleri, 23-27 yaş arasındaki bireylere göre anlamlı olarak daha yüksektir. Katılımcıların mesleki deneyimine göre aldıkları puanlar karşılaştırıldığında 16-20 yıl deneyimi olan bireylerin eşitlikçi cinsiyet rollerinin 0-5 yıl deneyimi olan bireylere göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Sonuç olarak hemşirelerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlerden etkilendiği ve toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili farklı örneklem grupları ile çalışmalar yapılmasının alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Cinsiyet Rolü, Hemşire

THE RELATİONSHİP OF NURSES ATTİTUDES TOWARDS GENDER ROLES

Pınar DOĞAN, Berna ARİFOĞLU

Eastern Mediterranean University, Cyprus, TÜRKİYE

The aim of this research was to determine the attitudes of nurses towards gender roles, as a descriptive study. The sample of the study consisted of 294 nurses working at Mersin University. The data of the study were collected through the 'personal information form' containing sociodemographic information and the 'gender roles scale'. SPSS 23.0 statistical program was used in the analysis of the research. The mean and standard deviations of the expressions of the gender role attitude scale used in the research were evaluated. In the evaluation of the data, the independent sample t-test was used in paired comparisons in the analysis of data with normal distribution, and anova was used in the comparison of more than two variables. For significant results, comparisons between groups were made with tukey post hoc analysis. The relationship between the scale and its sub-dimensions was evaluated with the pearson correlation test.The data were evaluated by equalizing the number of female and male nurses participating in the research. It was determined that 62.9% of the individuals were married, 67.3% had a bachelor's degree, 37.8% had 6-10 years of experience, and they scored an average of 149±17.58 from the gender role scale.Gender roles when the attitude measure is evaluated according to the gender variable; women's egalitarian gender role, sex cell in marriage, male gender role and TCRTÖ overall score averages are higher than men.In addition, egalitarian gender roles of individuals aged 39-55 are higher than individuals aged 23-27 was determined statitically significant ($p<0,05$). When the scores of the participants according to their professional experience were compared, it was found that the egalitarian gender roles of individuals with 16-20 years of experience were higher than those with 0-5 years of experience was determined statitically significant($p<0,05$).As a result, it is thought that nurses' attitudes towards gender roles are affected by various variables and it is thought that conducting studies with different sample groups on gender equality will contribute to this field.

Keywords: Gender, Gender Role, Nursing

HEMŞİRELERDE OTANTIK LİDERLİK İLE PSİKOLOJİK GÜÇLENDİRME ARASINDAKİ İLİŞKİDE BAKIM DAVRANIŞLARI VE BÜTÜNLÜK DUYGUSUNUN ARACILIK ROLÜ

Nurcan UZDİL[1], Gönül YALÇINKAYA[2]

[1]*Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*

[2]*Kayseri Şehir Hastanesi, Kayseri, Türkiye*

Giriş: Otantik liderlik (AL), hemşirelik ve yönetim alanında çalışanlarda dürüst ilişkiler ve olumlu psikolojik sonuçları teşvik eden bir lider davranış modeli olarak tanımlanır. Hemşire yöneticilerin otantik liderliği hemşirelerin iyileştirilmiş bakım sonuçları ve psikolojik iyi oluşluğu ile ilişkilendirilmiştir. Güçlendirme ise bakım kalitesini etkileyen bir araçtır. Ayrıca hemşirelerin stresörlerle başarılı bir şekilde başa çıkabilmesi için bütünlük duygusuna sahip olması gerektiği ifade edilmektedir.

Amaç: Bu çalışma ile hemşirelerde otantik liderlik ile psikolojik güçlendirme arasındaki ilişkide bakım davranışları ve bütünlük duygusunun aracılık rolünü belirlemek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma tanımlayıcı-ilişki arayıcı desende gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, Kayseri Şehir Hastanesi'nde klinik ve yoğun bakım servislerinde çalışan hemşireler (n=710) oluşturmuştur. Örneklemini ise çalışmaya dahil olma kriterlerini karşılayan 305 hemşire oluşturmuştur. Katılımcılara kişisel bilgi formu, Otantik Liderlik Ölçeği (OLÖ), Bakım Davranışları Ölçeği-24 (BDÖ-24), Bütünlük Duygusu Ölçeği-13 (BDÖ-13) ve Psikolojik Güçlendirme Ölçeği (PGÖ) uygulanmıştır. Çalışmanın verileri 15 Mayıs 2022– 15 Mart 2023 tarihleri arasında online olarak toplanmıştır. Çalışma için etik kurul onayı ve çalışma kapsamına alınan bireylerin bilgilendirilmiş olurları alınmıştır. Araştırma verilerinin analizlerinde AMOS 26.0, SPSS 25.0 ve PROCESS makrosu paket programları kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek için aracılık analizi yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmamıza katılanların %73,1'i lisans mezunu, %57'si evli, %41'i 2-5 yıldır meslekte çalışmakta, %55,4'ü 2-5 yıldır bu kurumda çalışmakta olup, %65,9'unun haftalık çalışma süresi 46 saat ve üzerinde, %56,4'u ayda 6-10 nöbet tutmaktadır. PGÖ puan ortalaması ile OLÖ, BDÖ-24, BDÖ-13 puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır. OLÖ ile BDÖ-24 arasındaki yol katsayısı istatistiksel

olarak anlamlı elde edilmiştir (β=0.301; p<0.001). OLÖ ile PGÖ arasındaki direkt etki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (β=0.947; p=0.023). BDÖ-13 ile BDÖ-24 arasındaki yol katsayısı istatistiksel olarak anlamlı elde edilmiştir (β=0.016; p=0.016). OLÖ ile SOC-13 arasındaki yol katsayısı anlamlıdır (β=1.700; p=0.004). BDÖ-13 ile PGÖ arasındaki yol katsayısı istatistiksel olarak anlamlı elde edilmiştir (β=0.176; p<0.001). BDÖ-24 ile PGÖ arasındaki yol katsayısı istatistiksel olarak anlamlı elde edilmiştir (β=3.495; p<0.001). PGÖ ve OLÖ arasındaki ilişkide BDÖ-13'ün aracılık rolü düşük düzeyde, BDÖ-24'ün aracılık rolü ise orta düzeydedir. Ek olarak, PGÖ ve OLÖ arasındaki ilişkide BDÖ-13 ve BDÖ-24'ün aracılık rolü düşük düzeydedir. Ayrıca hemşirelerin BDÖ-13 puanlarının %2,8'i OLÖ, BDÖ-24 puanlarının %9,4'ü OLÖ ve BDÖ-13, PGÖ puanlarının %36,2'si OLÖ, BDÖ-13 ve BDÖ-24 ile açıklanmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak bu çalışmada hemşirelerde otantik liderlik ile psikolojik güçlendirme arasındaki ilişkide bütünlük duygusu ve bakım davranışlarının aracılık rolünün düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Otantik liderlik ile psikolojik güçlendirme arasındaki ilişkide bakım davranışlarının aracılık rolünün orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Otantik liderliğin psikolojik güçlendirme üzerinde doğrudan bir yordayıcı etkisi vardır. Goedhart ve arkadaşlarının (2017) yaptığı çalışmada da güçlendirici yapılara erişimi olan hemşirelerin, hasta bakımını olumlu yönde etkilediği raporlanmış, hemşire yönetici liderlerinin, hastanelerin hasta bakım kalitesini artırmak için hemşirelerin çalışma koşullarını güçlendirmesi gerektiği vurgulanmıştır. Mevcut çalışmada hemşirelerin psikolojik güçlendirme durumlarının önemli bir kısmi otantik liderlik, bakım davranışları ve bütünlük duygusu ile açıklanmaktadır. Ayrıca psikolojik güçlendirmenin puanları arttıkça otantik liderlik, bakım davranışları ve bütünlük duygusu puanlarının da arttığı tespit edilmiştir. Hemşirelerin psikolojik güçlendirme açısından takip edilmesi, otantik liderlik açısından hemşire yöneticilerin geliştirilmesi önerilebilir. Bu çalışma sonucu elde edilen bulgular psikolojik güçlendirmeye etki eden faktörleri belirlemek adına önemlidir. Bununla birlikte psikolojik güçlendirme ile ilişkili faktörleri belirlemeye yönelik farklı çalışmaların yapılması önerilir.

Anahtar kelimeler: otantik liderlik, bakım davranışları, bütünlük duygusu, psikolojik güçlendirme, aracılık rolü.

THE MEDIATING ROLE OF CARING BEHAVIORS AND SENSE OF COHERENCE IN THE RELATIONSHIP BETWEEN AUTHENTIC LEADERSHIP AND PSYCHOLOGICAL EMPOWERMENT IN NURSES

Nurcan UZDİL[1], Gönül YALÇINKAYA[2]

[1]Erciyes University, Kayseri, TÜRKİYE

[2]Kayseri City Hospital, Kayseri, TÜRKİYE

Introduction: Authentic leadership (AL) is defined as a model of leadership behavior that promotes honest relationships and positive psychological outcomes in those working in nursing and management. Authentic leadership of nurse managers has been associated with improved care outcomes and the psychological well-being of nurses. Empowerment is a tool that influences the quality of care. It is also stated that nurses should have a sense of coherence to cope with stressors successfully.

Objective: This study aimed to determine the mediating role of caring behaviors and a sense of coherence in the relationship between authentic leadership and psychological empowerment in nurses.

Materials and Method: The study was conducted in a descriptive correlational design. The study population consisted of nurses (N=710) working in clinical and intensive care units in Kayseri City Hospital. The sample consisted of 305 nurses who met the inclusion criteria. Personal information form, Authentic Leadership Questionnaire (ALQ), Caring Behaviors Inventory-24 (CBI-24), Sense of Coherence Scale-13 (SOC-13), and Psychological Empowerment Scale (PES) were used. The data of the study were collected online between May 15, 2022, and March 15, 2023. Ethics committee approval for the study and informed consent of the individuals included in the study were obtained. AMOS 26.0, SPSS 25.0, and PROCESS macro package programs were used in the analysis of the research data. Furthermore, mediation analysis was performed to determine the relationships between variables.

Results: Among the participants in our study, 73.1% had a bachelor's degree, 57% were married, 41% had been working in the profession for 2-5 years, 55.4% had been working in this institution for 2-5 years, 65.9% had a working week of 46 hours or more, and 56.4% had 6-10 shifts per month. There was a statistically significant and positive correlation between the mean PES score and the mean ALQ, CBI-24, and SOC-13 scores. Moreover, the path coefficient between ALQ and CBI was statistically significant ($\beta=0.301$; $p<0.001$). The direct

effect between ALQ and PES was statistically significant (β=0.947; p=0.023). Path coefficient between SOC and CBI was significant (β=0.016; p=0.016). Path coefficient between ALQ and SOC was significant (β=1.700; p=0.004). Path coefficient between SOC and PES was significant (β=0.176; p<0.001). Path coefficient between CBI and PES was significant (β=3.495; p<0.001). PES and ALQ, the mediating role of SOC-13 was low, and the mediating role of CBI-24 was moderate. In addition, PES and ALQ, the mediation role of SOC-13 and CBI-24 was low. Furthermore, 2.8% of nurse's SOC scores are explained by ALQ, 9.4% of CBI scores are explained by ALQ and SOC, 36.2% of PES scores are explained by ALQ and SOC and CBI.

Discussion and Conclusion: In conclusion, in this study, the mediating role of a sense of coherence and caring behaviors in the relationship between authentic leadership and psychological empowerment in nurses was determined to be low. Moreover, the mediating role of caring behaviors in the relationship between authentic leadership and psychological empowerment was moderate. Authentic leadership has a direct predictive effect on psychological empowerment. Goedhart et al. (2017) reported that nurses with access to empowering structures positively affect patient care. Moreover, they emphasized that nurse executive leaders should strengthen the working conditions of nurses to improve the quality of patient care in hospitals. In the present study, authentic leadership, caring behaviors, and a sense of coherence explained a significant part of nurses' psychological empowerment. It was also observed that as the scores of psychological empowerment increased, authentic leadership, caring behaviors, and sense of coherence scores increased. It may be recommended that nurses should be followed up in terms of psychological empowerment, and nurse managers should be developed in terms of authentic leadership. The findings obtained in this study are important for determining the factors affecting psychological empowerment. However, conducting different studies to determine the factors associated with psychological empowerment is recommended.

Keywords: authentic leadership, caring behaviors, sense of coherence, psychological empowerment, mediating role.

İNFERTİL KADINLARDA KADINLIK ALGISI: KALİTATİF BİR ÇALIŞMA

Kevser PAMUK[1], Aysel KARACA[2]

[1]*Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Şuhut Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Afyonkarahisar, Türkiye*

[2]*Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Düzce, Türkiye*

Giriş: İnfertilite en az bir yıl süreyle çiftin korunma yöntemi kullanmaksızın düzenli cinsel ilişkisi olmasına rağmen gebelik meydana gelmemesi olarak tanımlanmaktadır. İnfertilite birey/çift için beklenmedik ve zorlu mücadelelerin olduğu bir yolculuktur. Doğurganlığın yüceleştirildiği toplumda kadın bedeni doğurganlığın dışında konumlandırılmadığı ve üremenin kadının doğal görevi olduğu düşünülmesi nedeniyle infertilite yolculuğunda güçlükle karşılaşan ya da tedavide başarısızlık yaşayan bireylerin kadınlık algısında bozulmaya neden olduğu bildirilmektedir. Olumsuz kadınlık algısı çocuksuzluğu kendi kimliğine tehdit olarak algılamakta ve bu duruma verdikleri tepkilerde önemli bir belirleyici olmaktadır.

Amaç: Araştırmanın amacı, infertil kadınların infertilite yolculuğunda yaşadıkları psikososyal sorunların ve kadınlık algılarının belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma, nitel yöntemlerden biri olan “derinlemesine görüşme tekniği” nin kullanıldığı tanımlayıcı bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini yardımcı üreme teknikleri uygulanan özel bir hastanede Mart-Mayıs 2022 tarihleri arasında tedavi gören 93 infertil kadın oluşturmuştur. Veri doygunluğu esas alınarak görüşmelerin sonlandırıldığı bu araştırmada toplam 13 infertil kadın örneklemi oluşturmuştur. Çalışmada veri toplama aracı olarak bireysel özellikleri içeren "Kişisel Bilgi Formu" ve “İnfertil Kadınların Kadınlık Algısını Belirleme Görüşme Formu” kullanılmıştır. Derinlemesine görüşme tekniği ile yapılan çalışmadan elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan infertil kadınların yaş ortalaması 31.53 (min: 20, max: 48) olup evlilik süresi ortalamaları 7 (min: 2, max: 17) yıldır. Kadınların % 61,53’ üne daha önce yardımcı üreme teknikleri uygulandığı ve % 25’ inin başarısız gebelik (düşük, mol gebelik gibi) deneyimi geçirdiği görülmüştür.

Verilerin değerlendirilmesi sonucunda toplam dört ana tema ve her tema için alt temalar belirlenmiştir. Temalar; “infertilite yolculuğu”, “başa çıkma stratejileri”, “çocuk/çocuksuzluğa

verilen anlam" ve "kadınlık algısı"dır. "İnfertilite yolculuğu" temasının alt temaları ise "duygusal tepkiler, engellenemeyen düşünceler, sosyal baskı ve tedavi sürecinin getirdikleri" olarak belirlenmiştir. Bu yolculukta hissedilen en yoğun duygunun üzüntü ve kaygı/endişe olduğu, en çok zihinlerde yer eden düşüncenin "ya olmazsa" düşüncesi olduğu, infertil kadınlar üzerinde çeşitli sözler ve imalı bakışlarla yoğun bir sosyal baskı olduğu, tedavi sürecinde yoğun duygusal tepkilerle maddi ve cinsel sorunların olduğu, etkisiz baş etme olarak sıklıkla çocuklu ortamlardan kaçınmanın kullanıldığı görülmüştür. Çocuğun hayatın anlamı olduğu, çocuksuzluğun ise eksiklik, kusurluluk olduğu, kadınlığın çok zor olarak tanımlandığı, kadınlığın adet görmek, eş olmak ve anne olmak kavramları ile eşleştirildiği görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: İnfertilite yolculuğunda kadınlar farklı psikososyal sorunlar yaşamaktadırlar. Bulunan sonuçlar literatür ile uyumludur. Bu psikososyal sorunların temelinde kadınlığa ve çocuk/çocuksuzluğa verilen anlam önemli rol oynamaktadır. Kadınlık "eş olmak" ve "anne olmak" kavramları ile eşleştirilmiştir. Bu zorlu yolculukta kadınlara eşlik edecek psikososyal bakımda özellikle kadınlık algısının psikiyatri hemşireleri tarafından ele alınması oluşabilecek ruhsal sorunların belirlenmesi, önlenmesi ve müdahale çalışmaları planlanması açısından önemlidir. Bu doğrultuda çalışma sonuçlarının literatüre somut ve güncel veri sağlayacağı düşünülmektedir.

PERCEPTION OF FEMININITY IN INFERTILE WOMEN: A QUALITATIVE STUDY

Kevser PAMUK[1], Aysel KARACA[2]

[1]Afyonkarahisar Health Sciences University Şuhut Health Services Vocational School, Afyonkarahisar, TÜRKİYE

[2]Düzce University Faculty of Health Sciences, Düzce, TÜRKİYE

Introduction: Infertility is defined as the inability to achieve pregnancy despite regular sexual intercourse without the use of contraception for at least one year. Infertility represents an unexpected and challenging journey for individuals/couples. In societies that exalt fertility, the female body is often positioned solely within the context of procreation, and reproduction is considered to be a woman's natural duty. Consequently, individuals who encounter difficulties or experience treatment failures during their infertility journey are reported to suffer disturbances in their perception of femininity. The negative perception of femininity perceives childlessness as a threat to one's own identity and is an important determinant in their reactions to this situation.

Purpose: This study aims to identify the psychosocial issues and perceptions of femininity experienced by infertile women during their infertility journey.

Materials and Methods: This descriptive study utilized the in-depth interview technique, one of the qualitative research methods. The research population consisted of 93 infertile women who received treatment at a private hospital for assisted reproductive techniques between March and May 2022. Based on data saturation, a total of 13 infertile women were selected as the sample for this research. The Personal Information Form, including questions on individual characteristics, and the Interview Form to Determine the Perception of Femininity in Infertile Women were used to collect data. The data obtained through the in-depth interview technique were analyzed using content analysis.

Results: The mean age of the infertile women participating in the study is 31.53 (min: 20, max: 48) and the average marriage period is 7 (min: 2, max: 17) years. It was observed that 61.53% of the women had previously applied assisted reproductive techniques and 25.00% had an unsuccessful pregnancy experience (such as miscarriage, molar pregnancy). The data analysis revealed a total of four main themes and sub-themes. The themes are as follows: infertility

journey, coping strategies, meaning attributed to having or not having children, and perception of femininity. The sub-themes under the theme of infertility journey were emotional reactions, unstoppable thoughts, social pressure, and effects of the treatment process. During this journey, the most intense emotions experienced were sadness and anxiety/worry. The most prevalent recurring thought was the fear of "what if it doesn't work." Infertile women faced significant social pressure through various comments and suggestive looks. The treatment process elicited intense emotional reactions and also led to financial and sexual difficulties. An ineffective coping mechanism frequently used by participants was avoiding environments with children. The study revealed that for some, having a child was the meaning of life, while childlessness was associated with a sense of incompleteness and inadequacy. The perception of femininity was intertwined with concepts such as menstruation, being a wife, and being a mother, which were considered to define womanhood as challenging.

Discussion and Conclusion: Women experience different psychosocial issues during the infertility journey. The findings are consistent with the existing literature. The core of these psychosocial issues is the meanings attributed to femininity and the experience of having or not having children. Womanhood is associated with the concepts of being a wife and a mother.

In psychosocial care that will accompany women on this challenging journey, it is important for psychiatric nurses to address the perception of femininity by psychiatric nurses to identify, prevent and plan intervention studies for mental problems that may occur. In this direction, it is thought that the results of the study will provide concrete and up-to-date data to the literature.

RİNOPLASTI HASTALARINDA BEĞENİLME ARZUSU VE OLUMSUZ DEĞERLENDİRİLME KORKUSU

Eda ALBAYRAK[1], Nurcan UZDİL[2], Kerem KÖKOĞLU[1]

[1]*Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*

[2]*Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Amerika Birleşik Devletleri*

Giriş: Günümüzde rinoplastiye olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Rinoplasti gibi estetik amacı da taşıyan ameliyatlar öncesinde hastaların psikolojik nedenlerini göz ardı edilmemelidir.

Amaç: Çalışma, hastaların ameliyat öncesi ve sonrasında beğenilme arzusu ve olumsuz değerlendirilme korkusunu belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, tek grup ön test-son test (6.ay) deseninde yarı deneysel olarak yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Kulak Bulak Burun Boğaz servisinde yatış yaptıran rinoplasti hastaları oluşturmuştur. Çalışma 60 kişi ile tamamlanmıştır. Veri toplama aracı olarak katılımcı bilgilendirme formu, Tanıtıcı Bilgi Formu, Beğenilme arzusu ölçeği ve Olumsuz değerlendirilme korkusu ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın verileri 15 Kasım 2021-15 Mart 2023 tarihleri arasında yüz-yüze olarak toplanmıştır. Çalışma için etik kurul onayı, kurum izni ve çalışma kapsamına alınan bireylerin bilgilendirilmiş olurları alınmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 25.0 paket programı kullanılmıştır. Bulgular: Rinoplasti hastalarının beğenilme arzusu puan ortalamalarının ön testte 19.43 ± 7.44, son testte 12.15 ± 4.76 olduğu ve ölçümler arasındaki farkın ileri derecede anlamlı olduğu bulunmuştur. Yine olumsuz değerlendirilme korkusu puan ortalamalarının ön testte 27.78 ± 9.81, son testte 17.72 ± 6.91 olduğu ve ölçümler arasındaki farkın ileri derecede anlamlı olduğu saptanmıştır. Ön test ve son test olumsuz değerlendirilme korkusu ve beğenilme arzusu puanları arasında yüksek düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Rinoplasti ile bir kişinin kendine güveni ve benlik saygısını artarak o hastanın uzun vadede zihinsel, duygusal ve psikososyal işleyişi ve esenliği artabilmektedir (Brucoli et al. 2019; Jafrani et al. 2017). Ameliyat öncesinde bireylerin beğenilme arzuları arttıkça olumsuz değerlendirme korkuları artmakta ve yine ameliyat sonrası bireylerin beğenilme arzuları azaldıkça olumsuz değerlendirme korkularının azalmaktadır. Hastaların ameliyat öncesi yüksek olan beğenilme arzuları ve olumsuz değerlendirme korkuları

ameliyattan 6 ay sonra anlamlı bir şekilde azalmıştır. Yapılan benzer çalışmalar incelendiğinde, ameliyat sonrası beden imajı ve benlik saygısının yükseldiği görülmektedir (Borujeni et al. 2020; Radman and Pourhoseinali 2022; Ullah et al. 2022). Rinoplastinin günümüzde artması nedeniyle ameliyat olacak olan bireylerin psikolojik olarak değerlendirilmesi gerektiği ve gerekirse psikiyatri konsültasyonlarının istenmesi ve bireylere gerekli danışmanlıkların yapılması önerilmektedir.

DESIRE FOR ADMIRATION AND FEAR OF NEGATIVE EVALUATION IN RHINOPLASTY PATIENTS

Eda ALBAYRAK[1], Nurcan UZDİL[2], Kerem KÖKOĞLU[1]

[1]Erciyes University, Kayseri, TÜRKİYE

[2]Erciyes University, Kayseri, Kayseri, United States of America

Introduction: The interest in rhinoplasty is increasing day by day. Psychological reasons of the patients should not be ignored before aesthetic surgery, such as rhinoplasty.

Objective: The study was conducted to determine patients' desire for being liked and the fear of negative evaluation before and after surgery.

Materials and Method: The study was conducted quasi-experimentally using a one-group pretest-posttest (6th month) design. The study population consisted of rhinoplasty patients hospitalized in the Ear, Nose, and Throat service. The study was completed with 60 people. Participant information form, the Desire for Being Liked Scale, and the Brief Fear of Negative Evaluation Scale were used as data collection tools. The data of the study were collected face-to-face between November 15, 2021, and March 15, 2023. Ethics committee approval, institutional permission, and informed consent of the individuals included in the study were obtained. Moreover, SPSS 25.0 package program was used to analyze the research data. Results: It was determined that the mean scores of desire for being liked were 19.43 ± 7.44 in the pretest and 12.15 ± 4.76 in the posttest, and the difference between the measurements was highly significant. Furthermore, it was determined that the mean score of fear of negative evaluation was 27.78 ± 9.81 in the pretest and 17.72 ± 6.91 in the posttest, and the difference between the measurements was highly significant. It was observed that there was a high, statistically significant, and positive relationship between the pretest and posttest fear of negative evaluation and desire for being liked scores.

Discussion and Conclusion: Rhinoplasty can increase a person's self-confidence and self-esteem, which can improve the mental, emotional, and psychosocial functioning and well-being of that patient in the long term (Jafrani et al. 2017; Brucoli et al. 2019). As individuals' desire for being liked increased before surgery, fear of negative evaluation increased, and as individuals' desire for being liked decreased after surgery, fear of negative evaluation decreased. Patients' desire for being liked and fear of negative evaluation, which were high before surgery, decreased significantly six months after surgery. Similar studies show that body

image and self-esteem increase after surgery (Borujeni et al. 2020; Radman and Pourhoseinali 2022; Ullah et al. 2022). Due to the increase in rhinoplasty today, it is recommended that individuals who will undergo surgery should be psychologically evaluated and, if necessary, psychiatric consultations should be requested, and necessary counseling should be provided to individuals.

Keywords: Desire for being liked, the brief fear of negative evaluation, rhinoplasty.

MODERN ÇAĞIN HASTALIĞI: UMUTSUZLUK

Meltem ÇAPAR ÇIFTÇI

Ağın Toplum Sağlığı merkezi, Elazığ, Türkiye

Umut, insan varlığının temelini ifade etmektedir. Bununla birlikte, ikiliği içinde paradoksaldır, çünkü tam da varlığı umutsuzluk olasılığını ima etmektedir. Umut, beklentiyi etkiler, ancak farklı ve çok yönlü bilişsel, somutlaştırılmış ve genel olarak varoluşsal bir deneyimdir. Umut, insan varlığının temelini ifade etmektedir. Bununla birlikte, ikiliği içinde paradoksaldır, çünkü tam da varlığı umutsuzluk olasılığını ima etmektedir. Umut, beklentiyi etkiler, ancak farklı ve çok yönlü bilişsel, somutlaştırılmış ve genel olarak varoluşsal bir deneyimdir. Umut olmadığında ise umutsuzluk riski ortaya çıkmaktadır. Umudun yokluğu umutsuzluğun varoluş sebebidir. Umutsuzluğun pek çok nedenden kaynaklandığı düşünülmektedir. Benliğin yitirilmesi, hayatın anlam ve amacının yitirilmesi, inancın yok olması, yaratıcı ve üretici olamama, bedensel sakatlık ve organ yetmezliği, yaşamda yaşanılan olumsuz olaylar gibi pek çok sebebi olabilmektedir. Bireylerin fiziksel ve psikolojik sağlıklarını destekleyici uygulamalar benimsemek gerekmektedir. Bireylerin umutsuzluk sürecini daha az fiziksel ve psikolojik hasarla atlatmasını sağlamak, ülkelerin de bu süreci uzun vadede daha az ekonomik ve sosyal hasarla atlatmasını beraberinde getirecektir. Büyük başarıların hala mümkün olduğunu ve en güzel günlerimizin geçmişte kalmadığını bilmeliyiz.

Anahtar Kelimeler: Umut, Umutsuzluk, Umutsuzlukla Baş Etme

THE DISEASE OF THE MODERN AGE: HOPELESSNESS

Meltem ÇAPAR ÇIFTÇI

Agın Community Health Center, Elazig, TÜRKİYE

Hope expresses the basis of human existence. However, it is paradoxical in its duality, since its very existence implies the possibility of despair. Hope influences expectation, but it is a diverse and multifaceted cognitive, embodied, and generally existential experience. Hope expresses the basis of human existence. However, it is paradoxical in its duality, since its very existence implies the possibility of despair. Hope influences expectation, but it is a diverse and multifaceted cognitive, embodied, and generally existential experience. When there is no hope, the risk of hopelessness arises. The absence of hope is the reason for despair. Hopelessness is thought to be caused by many reasons. There may be many reasons such as loss of self, loss of meaning and purpose of life, loss of belief, inability to be creative and productive, physical disability and organ failure, negative events in life. It is necessary to adopt practices that support the physical and psychological health of individuals. Enabling individuals to overcome the hopelessness process with less physical and psychological damage will lead countries to overcome this process with less economic and social damage in the long run. We must know that great achievements are still possible and that our best days are not in the past. Keywords: Hope, Despair, Dealing with Despair

MODERN ÇAĞIN HASTALIĞI: UMUTSUZLUK

Umudunu kaybedemezsin. Umudunu kaybedersen her şeyini kaybedersin.

~ Studs Terkel, Hope Dies Last

UMUT VE UMUTSUZLUK KAVRAMI Umutsuzluk kavramını açıklamadan önce umudun ne olduğunu bilmemiz gerekmektedir. Bu çerçeveden bakıldığında umut; bireyin geleceğiyle ilgili iyi hissetmesini sağlayan, ummaktan doğan güven duygusu şeklinde tanımlamaktadır. Umudu içinde barındıran birey gelecekle ilgili ulaşmak istediği amaçlarına ulaşmak için uyguladığı planlarının olumlu sonuçlanacağına inanmaktadır. Umudun doğası kişiden kişiye değişmektedir (Artıran & Şeker, 2020). Umut durağan değildir sürekli olarak gelişmektedir. Koşullar değiştikçe, umutlar yeniden formüle edilebilir. Umut, insan varlığının temelini ifade etmektedir. Bununla birlikte, ikiliği içinde paradoksaldır, çünkü tam da varlığı umutsuzluk olasılığını ima etmektedir. Umut, beklentiyi etkiler, ancak farklı ve çok yönlü bilişsel,

somutlaştırılmış ve genel olarak varoluşsal bir deneyimdir (Ferrero, 2021; İmamoğlu & Yavuz 2011). Umut olmadığında ise umutsuzluk riski ortaya çıkmaktadır. Umudun yokluğu umutsuzluğun varoluş sebebidir. Umutsuzluk; bireyin yaşadığı fiziksel veya zihinsel bir olayın olumsuz sonuçlanacağına dair hissettiği ruh halidir. Birey yaşadığı bu olay karşısında kötü gelişmelerin sürekli olarak devam edeceğine ve hayatında iyi bir olayın olmayacağına inanmaktadır. Böyle bir durumda birey olayların değişmeyeceğini düşünmektedir (Branch, 2011; Talley, 2020). Umutsuzluk beraberinde birçok duyguyu da barındırmaktadır. Bunlardan bazıları karamsarlık, eyleme geçememe, çaresizlik gibi duygulardır. Aynı zamanda umutsuzluk depresyonun temel etkenidir ve en önemli özelliği olumsuz düşüncelerdir. Beck ve ark ise umutsuzluğu; kişilerin başarısız oldukları durumlar karşısında karşılaştıkları sorunları hiçbir şekilde çözemeyeceklerine inanmaları, bir gerekçe olmadan yaşadığı olaylara yanlış anlamlar yüklemesi, kendileri için koydukları bir hedefe ulaşmak için çaba gösterseler bile negatif bir sonuç alacağını beklemesi olarak tanımlamışlardır (Bekircan & Okanlı 2023). Umutsuz birey onu mutlu edecek bir olayla karşılaşmayacağına inanmaktadır. Böyle bir olayla karşılaşsa bile bunun sonucunda kötü bir şey olacağına ve karşılaştığı bu olumsuz durumla baş edebilecek yeterliliği kendinde bulamayacağına inanmaktadır. Yani birey geleceğiyle ilgili olumsuz bir inanç içerisindedir. Euripides'in Amphitryon'una göre umutsuzluk 'değersiz bir adamın işaretidir'; Aquinas bunu "günahların en büyüğü" olarak kabul eder; Charles Peirce ise umutsuzluğu delilikle bir tutmaktadır. Ve çağdaş filozoflar, umutsuzluğun verimsiz, güçsüz veya nihilist olduğu görüşüyle bir motivasyon ve cesaret kaynağı olarak umudun kutlayıcı açıklamalarını birlikte değerlendirmektedirler (Huber, 2023; Dossey, 2019). Umut kavramında birey kendisine koyduğu hedefe ulaşmak üzere yaptığı planların başarıyla sonuçlanacağını öngörmektedir; ancak umutsuzluk duygusunda birey başarısız olacağına inanmaktadır. Bu iki karşıt kavram durumdan duruma, kişiden kişiye ve zamana göre değişiklik göstermektedir. Umut ve umutsuzluk, temel insan duygularının sürekliliği üzerinde iki karşıt durum olup psikolojik, zamansal ve toplumsal boyutlardan etkilenerek birbirleriyle diyalektik bir ilişki içinde bulunmaktadır. Bu durum bakım bilimlerindeki filozofların, psikologların, ilahiyatçıların ve araştırmacıların ilgisini çekmektedir (Corbet, 2007).

Tarihsel süreç olarak Aristoteles ve St. Augustinus, düşüncelerinde, umut kavramına yer vermektedir. Aristoteles, umudun, Fizik'in VII. kitabında umudun bir erdem olmadığını ve kendini-tamamlamış olanın alanına ait bir şey olduğunu irdelemektedir. St. Augustinus, Enchiridion VIII'de, umut ve sevgiyi inançta temellendirmekle birlikte, umudu kökensel anlamda iyi ile ilintili ve korkunun tam karşıtı olan bir şey olarak açıklamaktadır. Spinoza'da

umut, St. Augustinus'ta olduğu gibi, korkunun tam karşıtı olarak yerini alır. Spinoza, umudu, olası geleceğin alanına ait olduğu için, içinde şüpheyi de barındıran, anlık-süreksiz zevk olarak tanımlar. Modern Çağ'a gelindiğinde özellikle Locke ve Hume'un umudu korkuya karşıt bir şey olarak anlama geleneğini sürdürdüğü görülür. Burada, korku ve umut öznenin amaçladığı şeyin belirsizliğinden kaynaklanır. Ancak umut, iyi ve olası nesneyi belirtirken, korku olası-kötüyü belirtmektedir. Umut sorunu ile ilgili tarihsel görüşlerin aurası Kierkegaard'ın köktenci düşüncesinde değişime uğrar. Bu anlamda, Kierkegaard'ın umut kavramını umutsuzlukta temellendirmesi devrimsel bir niteliğe sahiptir. Kierkegaard ile başlayan, Gabriel Marcel, Ernst Bloch ve Albert Camus gibi düşünürlerin izini sürdüğü bu yeni düşünce, felsefi-dinsel geleneğin umut ve korku karşıtlığını ya da umudu inançta temellendirmesini tamamen bir kenara bırakarak, umudun temel öncüllerini umutsuzluk, absurd ve kaygı olarak biçimlendirir. (Stewart, 2019). Kierkegaard Ölüme Götüren Hastalık'ı 1849 yılında, Anti-Climacus/Diğer adı) müstear adı altında yayımladı. Ölüme Götüren Hastalık'ın başında, Hegel'in bazı anahtar terimlerini kullanmak suretiyle Anti-Climacus, [ondaki] Hegel etkisini doğrudan göstermektedir. Düşünce tarihindeki köktenci dönüşüm, umutsuzluğun felsefesi olarak gelişmektedir. Kierkegaard ile başlayan umutsuzluğun felsefesinin temel savı, insan varoluşunun kendini yeryüzünde bir sürgün olarak bulduğu ve bu sürgünlüğün, onda daima umutsuzluğun yitik belleği olarak açığa çıktımasından kaynaklanmaktadır. Kierkegaard'a göre, birinin kendi olması ya da olamaması sorunu beraberinde umutsuzluğun kökeni nedir? Mutlak bir kökeni var mıdır? Umutsuzluk, bir ayrıcalık mı yoksa kapatılamaz bir boşluk ya da eksiklik midir?", sorularını getirmektedir. Umutsuzluk, hem insan varoluşunun yitimsizle tek ilişki biçimidir ve bu nedenle, ayrıcalıktır. Hem de yitimsize ulaşmanın olanaksızlığıdır. Bu anlamda, umutsuzluk, en büyük talihsizlik ve ızdırapdır. Varoluşun esaretini anlatmaktadır. Bir tür mahkûmiyettir. Umutsuzluğun ikili yapısı, onun doğası gereği paradoksal olmasından kaynaklanmaktadır. Kierkegaard'ın düşsel kimliği Anti-Climacus'un ölümcül umutsuzluğunun yanı sıra Camus'nün çılgın kralı Caligula, umutsuzluğun absurd ile yüzleşmede temellendirilme öyküsünü anlatmaktadır (Kierkegaard, S. 2007).

2.UMUTSUZLUK NEDENLERİ

Umutsuzluğun pek çok nedenden kaynaklandığı düşünülmektedir. Benliğin yitirilmesi, hayatın anlam ve amacının yitirilmesi, inancın yok olması, yaratıcı ve üretici olamama, bedensel sakatlık ve organ yetmezliği, yaşamda yaşanılan olumsuz olaylar gibi pek çok sebebi olabilmektedir.

2.1.Benliğin Yitirilmesi

Benliğin gelişmesi bireysel ve sosyal pek çok faktör tarafından engellenmektedir. Bu durumda bireyde gerçek özle yalancı öz arasında çatışma oluşmaktadır. Bu çatışmayı sonlandırmak üzere gerçek öz bilinçten uzaklaştırılarak baskı altına alınmakta ve böylelikle de çatışma bilinçten uzaklaşarak yoğunluğu azaltılmaktadır. Fakat bu durum bireyde umutsuzluğa yol açmaktadır. Çünkü umutsuzluk çözülmeyen çatışmaların bir sonucu olarak oluşmaktadır. Bu durumda bireyin gerçek özünü kaybetmesi umutsuzluk nedeni olarak görülmektedir. Benliğin yani gerçek özün gelişmediği ve bütünleşmediği durumlarda ise umutsuzluk devam etmektedir. (Kierkegaard, 2007).

2.2. İnancın Yok Olması

Bireyde meydan gelen inançsızlık onun umutsuzluğa düşmesinin en temel sebeplerinden biri olmaktadır. Çünkü bireylerin etrafındaki insanlara, kendilerine, geleceğine kısacası yaşamına olan inancını kaybetmesiyle umutsuzluk oluşmaktadır. Çocukluk yıllarında bireylerin yaşamış olduğu olaylar olaylar onların kendilerine, insanlara ve yaşama inanmalarında ve güvenmelerinde önemli rol oynamaktadır. Çünkü bireylerin yaşamı algılayış biçimlerinin belirleyici faktörü çocukluk anılarıdır. Bu durum bireyleri umutsuzluğa sürüklemektedir (Kierkegaard, 2007).

2.3. Anlam Yitimi ve Amaçsızlık

Bireyde ortaya çıkan umutsuzluk duygusu bireyin hayatının boş ve anlamsız olduğu düşüncesinden oluşmaktadır. Yeterli bir benlik yapısına sahip olan birey, kendisine yönelttiği "ben kimim" ve nereye yönelmeliyim" gibi sorulara gereken cevapları vermektedir. Yaşamının anlamını yitirmiş ve kendisine bir amaç veya hedef belirlemeyerek hem kendisine hem de diğer tüm insanlara karşı inancını kaybetmiş bir kişi umutsuzluk duygusu içerisinde kaybolmaktadır (Stewart, 2019).

2.4. Yaratıcı ve Üretici Olamama

Bireyin yaratıcı ve üretken olmaması, güçsüzlük ve korku gibi duygulara kapılarak umutsuz olmasına sebep olmaktadır. İnsarnların bazılarının olgunluk dönemlerinde umutsuzluk duygusuna kapıldıkları görülmektedir. Çünkü olgunluk dönemlerinde bireyde ya kendini beğenme ya da umutsuzluk duygusu oluşmaktadır. Yaşamını birtakım işler yapmak, çocuk büyütmek ve sanat eserleri yapmak gibi işlere adayan, üretici bir biçimde yaşayan bireyler

meydana getirdikleri şeylerden insanların faydalandıklarını gördüğü takdirde mutlu olmaktadır. Ancak birey yaratıcı ve üretken değil ise olgunluk döneminde huzura kavuşamamaktadır. Birey mevcut güçlerini ve yeteneklerini kullanamamış ve üretken olmaya karşı inancını yitirmiş ise umutsuzluk duygusu ortaya çıkmaktadır Çoğu zaman umutsuzluk duygusu içerisinde olan bireyin başka sebeplerden dolayı bu duyguya kapıldığını düşünsek de asıl neden üretici tarafının eksik olmasından kaynaklanmaktadır (Kierkegaard, 2007).

2.5. Bedensel Sakatlık ve Organ Yetmezliği

Dünyaya organ yetmezliği gelen ya da bir kaza sonucunda bedensel sakatlık ya da organ yetmezliği yaşayan bir birey psikolojik olarak diğer insanlardan farklı olarak "kendine acıma, kendisini diğer insanlardan ayırma ve umutsuzluk" duygularını daha fazla yaşayabilmektedir. Bireyde var olan bu kayıp sebebiyle kişi kendini umutsuz hissederek depresyona girebilmektedir (Kierkegaard, 2007).

2.6. Yaşamdaki diğer birtakım olumsuzluklar

Uzun süreli olarak ortaya çıkan fiziksel hastalıklar, başarısızlıklar, sevilen bir insan tarafından aldatılmak, yakınında çok sevdiği bir kişiyi kaybetmek, iflas etmek, işsiz kalmak, boşanmak gibi durumlar karşısında olayın ağırlık düzeyine ve birey için ne ifade ettiği, ne kadar önem taşıdığına bağlı olarak bireyler özgüvenlerini kaybetmek yoluyla umutsuzluk duygusu ortaya çıkmaktadır. Çünkü umutsuzluk duygusunun ortaya çıkmasında sevgi kaybı ve özsaygı kaybı etkili olmaktadır (Kierkegaard, 2007).

3.UMUTSUZLUKLA İLGİLİ YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

Umut kavramı, önemli klinik ikilemler ortaya çıkardığı için pek çok araştırmacının ilgi konusu olmuştur. Bir araştırmada, yaşam doyumu ile umutsuzluk arasında negatif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır (Şahin, 2020). Başka bir çalışmada ise depresyon seviyesi yüksek olan bireylerin umutsuzluk seviyelerinin de yüksek olduğu belirtilmiştir (Santini, 2020). Covid-19 pandemi döneminde araştırmalarda ise eğitim seviyesi liseden düşük olanlar, çocuk sayısı üçten fazla olanlar, iş sahibi olmayanlar, ruhsal rahatsızlık geçmişi bulunanlar, günde sekiz saatten daha fazla sosyal medya sitelerinde vakit geçirenler ve uyku problemi yaşayanların ‘’umutsuzluk’’ açısından risk altında olduğu saptanmıştır (Koç, 2021; Ivbijaro, 2020).

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Umutsuzluk duygusu psikoloji ve psikiyatri bilimlerinin üzerinde sıkça durduğu bir konu olmuştur. Umutsuzluk duygusunda ileriye yönelik olumsuz bakma durumu söz konusudur. Geleceğe olumsuz bakma ve umutsuzluk depresyonu belirleyen temel özelliklerden birisidir. Bununla beraber umutsuzluk duygusunun kişide oluşan intihar düşüncesi ve depresyon ile ilişkisinde önemli bir rol aldığını gösteren çalışmalar mevcuttur. Depresyon, intihar alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığı, nevroz vb psikiyatrik rahatsızlıklar umutsuzluğun sonucunda görülebilmektedir (Çoban & Karaman 2013). Umutsuzlukla baş edilmesinde etkili yöntemler:

Bireylerin fiziksel ve psikolojik sağlıklarını destekleyici uygulamalar benimsemek gerekmektedir. Bireylerin umutsuzluk sürecini daha az fiziksel ve psikolojik hasarla atlatmasını sağlamak, ülkelerin de bu süreci uzun vadede daha az ekonomik ve sosyal hasarla atlatmasını beraberinde getirecektir (Eaves, 2016).

Büyük başarıların hala mümkün olduğunu ve en güzel günlerimizin geçmişte kalmadığını bilmeliyiz. Değişim sürecine katılmak için büyük, kahramanca eylemlerde bulunmamız gerekmiyor. Küçük eylemler, milyonlarca insanla çarpıldığında dünyayı dönüştürebilir. "Kazanmasak" bile, diğer iyi insanlarla birlikte değerli bir şeye dahil olduğumuz gerçeğinde eğlence ve tatmin bulunmaktadır. Umuda ihtiyacımız var. Herkesten ve her şeyden çok…

Bir iyimser, zamanımızın karanlığında ille de neşeli, biraz özlü bir ıslık çalan biri değildir. Kötü zamanlarda umutlu olmak sadece aptalca romantiklik değildir. İnsanlık tarihi sadece zulmün değil, şefkatin, fedakarlığın, cesaretin, nezaketin de tarihi olduğu gerçeğine dayanmaktadır. Bu karmaşık tarih içinde vurgulamayı seçtiklerimiz, hayatımızı belirleyecektir. Sadece en kötüsünü görürsek, bir şeyler yapma kapasitemizi yok etmiş oluruz

İnsanların muhteşem davrandığı o zamanları ve yerleri - ve o kadar çok var ki - hatırlarsak, bu bize harekete geçme enerjisi vererek ve en azından bu dönen topuzu farklı bir yöne gönderme olasılığını yaratmış oluruz. Ve ne kadar küçük olursa olsun harekete geçersek, büyük bir ütopik geleceği beklememize gerek kalmaz. Gelecek, sonsuz bir şimdiler silsilesidir ve etrafımızdaki tüm kötü şeylere meydan okuyarak, insanların yaşaması gerektiğini düşündüğümüz gibi şimdi yaşamak başlı başına harika bir zaferdir (Dossey, 2019).

KAYNAKLAR

Artıran, M., & Şeker, A. (2020). Otomatik düşüncelerin yordayıcılığı: umut ve umutsuzluk farkı. Elektronik sosyal bilimler dergisi, 19(73), 36-47.

Ferrero, S., Amri, E. Z., & Roux, C. H. (2021). Relationship between Oxytocin and Osteoarthritis: Hope or Despair?. International Journal of Molecular Sciences, 22(21), 11784.
İmamoğlu, A. ve Yavuz, A. (2011). Üniversite gençliğinde dini inanç ve umutsuzluk ilişkisi. Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 13(23), 205-244.
Mahoney, D. (2021). Time and meaning in the void between hope and despair. Journal of medical ethics, 47(4), 229-230.
Branch, D. (2011). Kenya: Between hope and despair, 1963-2011. yale university press.
Talley, N. J. (2020). Health and medicine in a pandemic year: moving from the "winter of despair" to the "spring of hope". Medical Journal of Australia, 213(11), 484-488.
Bekircan, E., & Okanlı, A. (2023). Yaşlı bireylerde depresyon ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 16(1), 16-22.
Huber, J. (2023). Hope from despair. Journal of Political Philosophy, 31(1), 80-101.
Dossey, L. (2019). Deaths of despair. Explore (New York, NY), 15(1), 1-6
Corbett, M., Foster, N. E., & Ong, B. N. (2007). Living with low back pain—Stories of hope and despair. Social science & medicine, 65(8), 1584-1594.
Stewart, J. (2019). Kierkegaard as a Thinker of Alienation. Kierkegaard Studies Yearbook, 24(1), 193-216.
Kierkegaard, S. (2007). Ölümcül Hastalık Umutsuzluk (Çev.: M. Mukadder Yakupoğlu). Ankara: Doğu Batı Yayınları
Çoban, A. E., & Karaman, N. G. (2013). Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk, kaygı ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları. Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi, 2(2), 78-88.
Şahin, N. E., & Özçetin Y. S. Ü. (2020). Huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin yaşam doyumu ve umutsuzluk düzeyi. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 13(2), 167-176
Santini, Z. I., Jose, P. E., Cornwell, E. Y., Koyanagi, A., Nielsen, L., Hinrichsen, C… & Koushede, V. (2020). Social disconnectedness, perceived isolation, and symptoms of depression and anxiety among older Americans (NSHAP): a longitudinal mediation analysis. The Lancet Public Health, 5(1), e62-e70.
Koç, A., Demirkol, M., Uzun, L., Tok, H. (2021). COVİD-19 Sebebiyle Bir Kurumda Karantina Altında Bulunan Bireylerde Kaygı Ve Umutsuzluk Düzeyleri Ve Etkileyen Faktörler. Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(1):54-63.
Ivbijaro, G., Brooks, C., Kolkiewicz, L., Sunkel, C., & Long, A. (2020). Psychological impact and psychosocial consequences of the COVID 19 pandemic Resilience, mental well-being, and the coronavirus pandemic. Indian Journal of Psychiatry, 62(Suppl 3), S395
Eaves, E. R., Nichter, M., & Ritenbaugh, C. (2016). Ways of hoping: navigating the paradox of hope and despair in chronic pain. Culture, Medicine, and Psychiatry, 40, 35-58.
Umut, Umutszuluk, Umutsuzlukla Baş Etme

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK ORTAMDAKİ TERAPÖTİK İLETİŞİM BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: ÖĞRENCİLERİN VE HASTA/HASTA YAKINLARININ DENEYİMLERİ

Neşe MERCAN, Sevinç MERSİN

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye

Giriş/Amaç: Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin terapötik iletişim becerilerinin belirlenmesi, bakım sırasındaki iletişim deneyimlerinin incelenmesi, hasta ve yakınlarının görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntemler: Bu çalışma, Türkiye'de yakınsak paralel karma yöntemle tasarlanmıştır. 112 hemşirelik öğrencisinin terapötik iletişim becerileri Terapötik İletişim Becerileri Ölçeği ile incelenmiştir. Niteliksel veriler 10 hasta ve yakını ile bireysel görüşme ve 18 hemşirelik öğrencisi ile odak grup çalışması ile elde edildi.

Bulgular: Terapötik iletişim becerileri 1 (yansıtma, özetleme, yeniden ifade etme, ima edileni ifade etme, odaklanma ve gözleneni belirtme) ve 2 (aktif dinleme, kendini sunma ve sorgulama) puan ortalamaları orta düzeydeydi. Terapötik olmayan iletişim becerilerinin (uyarı, duyguları küçümseme, hastaya ne yapması gerektiğini öğütleme/söyleme, belirsiz güvence verme/klişe tepki verme, konuyu değiştirme, savunma ve yargılama) puan ortalaması düşüktü. Üç tema ortaya çıktı: terapötik teknikleri öğrenme ve uygulamadaki zorluklar, terapötik iletişimin yararları ve terapötik iletişimin insancıl boyutları.

Sonuç: Bu çalışma, öğrencilerin terapötik iletişim becerilerini pratiğe aktarmadaki zorluklara rağmen hasta/yakın ve öğrenci açısından yararlarını vurgulamaktadır.

therapeutic communication, nurse, students, nurse–patient relationship, terapötik iletişim, hemşire, öğrenci, hemşire hasta ilişkisi

EVALUATING THE THERAPEUTIC COMMUNICATION SKILLS OF NURSING STUDENTS IN THE CLINICAL SETTING: EXPERIENCES OF STUDENTS AND PATIENTS/ THEIR RELATIVES

Neşe MERCAN, Sevinç MERSİN

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye

Background/Purpose: This study aimed to determine the therapeutic communication skills of nursing students, examine their experiences of communication during care, and evaluate the views of the patients and their relatives.

Methods: This study was designed with convergent parallel mixed method in TÜRKİYE. Therapeutic communication skills of 112 nursing students were examined with the Therapeutic Communication Skills Scale. Qualitative data were obtained by indivudual interviews with 10 patients and their relatives and by focus group with 18 nursing students. Results: The mean scores of therapeutic communication skills 1 (reflecting, summarizing, restating, expressing the implied, focusing, and stating the observed) and 2 (active listening, self-presentation and questioning) were moderate. The mean score of non-therapeutic communication skills (warning, downplaying emotions, advising/telling the patient what to do, vague assurance/cliche reaction, changing the subject, defending and judging) was low. Three themes emerged: difficulties in learning and applying therapeutic techniques, benefits of therapeutic communication, and humanistic dimensions of therapeutic communication.

Conclusion: This study emphasizes the benefits for the patient/relative and the student despite the difficulties in transferring the therapeutic communication skills of the students into practice.

KRONİK PSİKİYATRİ HASTASININ BAKIM VERENİ OLMAK: PSİKOLOJİK DAYANIKLILIĞI NASIL ETKİLİYOR?

Şeyma ERKUŞ[1], Aysun BABACAN GÜMÜŞ[2]

[1]*Mudanya Üniversitesi, Bursa, Türkiye*

[2]*Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*

Giriş: Kronik psikiyatri hastasına bakım vermek bakım verenlere fiziksel, duygusal, sosyal ve ekonomik alanlarda yük getirmektedir. Psikolojik dayanıklılık, bakım verenlerin bakım verme sürecinde karşılaştığı zorluklarla başarılı bir şekilde mücadele edebilmesini sağlar. Kronik psikiyatri hastasının bakım vereni olmak, psikolojik dayanıklılığı etkileyen bir risk faktörü olsa da psikolojik dayanıklılık geliştirilebilir bir özelliğe sahiptir. Bakım verenlerde psikolojik dayanıklılığın incelenmesi, psikolojik dayanıklılığı geliştirmeye yönelik müdahale programlarının planlanması ve uygulanması açısından önemlidir.

Amaç: Bu araştırma kronik psikiyatri hastasına bakım verenlerin psikolojik dayanıklılığını ve psikolojik dayanıklılığı etkileyen hastaya ait değişkenleri belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırma tanımlayıcı tipte olup, Bursa'daki toplum ruh sağlığı merkezlerinde takip edilen hastaların 297 bakım vereni ile gerçekleştirildi. Veriler "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve "Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği" kullanılarak toplandı.

Bulgular: Bakım verenlerde psikolojik dayanıklılığın orta düzeyde olduğu belirlendi. Hastaların cinsiyetine ve yaşına göre bakım verenlerin psikolojik dayanıklılığında anlamlı bir farklılık görülmedi. Bekar, eğitim ve gelir düzeyi düşük, bir işte çalışmayan, atak yaşama sıklığı 6 aydan az olan, sosyal ve mesleki işlevselliğinde bozulma olan ve ilaçlarını düzenli kullanmayan hastalara bakım verenlerde psikolojik dayanıklılık düzeyinin daha düşük olduğu bulundu. Bipolar bozukluğu olanlara kıyasla, şizofreni hastasına bakım verenlerin psikolojik dayanıklılık ve gelecek algısı düzeyleri daha düşüktü.

Tartışma ve Sonuç: Bakım verenlerin psikolojik dayanıklılığı hastaların sosyodemografik ve hastalık özelliklerine göre farklılık göstermektedir. Bakım verilen hastanın evli olması, eğitim ve gelir düzeyinin yüksek olması, bir işte çalışması, sosyal ve mesleki işlevselliğinin iyi olması, atak yaşama sıklığının düşük olması ve düzenli ilaç kullanması bakım verenlerde psikolojik dayanıklılığı arttırmaktadır. Bakım verenlerin psikolojik dayanıklılığı hastaların tanısından

etkilenmektedir. Şizofreni hastalarına bakım verenler psikolojik dayanıklılık ve gelecek algısı yönünden daha risklidir.

Öneriler: Bakım verenlerin psikolojik dayanıklılığını geliştirmeye yönelik psikososyal destek programları geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Geliştirilen programlarda geleceğe pozitif bakabilme ve olumlu bakış açısı kazandırma konularına yer verilmelidir. Hastaların çalışma imkanları arttırılmalı, ekonomik destek fonları ile gelirlerine katkı sağlanmalıdır. Hastaların işlevselliğini geliştirecek sosyal ve mesleki beceri programları uygulanmalıdır. İlaç tedavisi ve alevlenme dönemi konusunda hem hastalara hem de bakım verenlere psikoeğitim verilmelidir. Şizofreni hastalarına bakım verenler psikososyal yönden daha fazla desteklenerek psikolojik dayanıklılıkları arttırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: kronik psikiyatri hastaları, şizofreni, bipolar bozukluk, bakım veren, psikolojik dayanıklılık

BEING THE CAREGIVER OF A CHRONIC PSYCHIATRIC PATIENT: HOW DOES IT AFFECT RESILIENCE?

Şeyma ERKUŞ[1], Aysun BABACAN GÜMÜŞ[2]

[1]Mudanya University, Bursa, TÜRKİYE

[2]Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, TÜRKİYE

Introduction: Caring for a chronic psychiatric patient imposes a burden on caregivers in physical, emotional, social and economic areas. Resilience enables caregivers to successfully cope with the difficulties they face in the caregiving process. Although being a caregiver of a chronic psychiatric patient is a risk factor affecting psychological resilience, psychological resilience has a feature that can be developed. Examining resilience in caregivers is important for planning and implementing intervention programs to improve resilience.

Objective: This study was carried out to determine the psychological resilience of caregivers of chronic psychiatric patients and the patient's variables that affect psychological resilience.

Materials and Methods: The study is descriptive and was conducted with 297 caregivers of patients followed in community mental health centers in Bursa. Data were collected using the ‘’Introductory Information Form’’ and the ‘’Resilience Scale for Adults’’.

Results: It was determined that the psychological resilience was moderate in caregivers. There was no significant difference in the psychological resilience of caregivers according to the gender and age of the patients. It was found that the level of psychological resilience was lower in caregivers of patients who were single, had a low level of education and income, did not work, had an attack frequency of less than 6 months, had impaired social and occupational functionality, and did not use their medications regularly. Compared to those with bipolar disorder, caregivers of patients with schizophrenia had lower levels of resilience and planned future.

Discussion and Conclusion: The psychological resilience of caregivers differs according to the sociodemographic and disease characteristics of the patients. Being married, having a high level of education and income, working in a job, having good social and occupational functionality, having a low frequency of attacks and using regular medication increase psychological resilience in caregivers. The psychological resilience of caregivers is affected by

the diagnosis of patients. Caregivers of schizophrenic patients are at higher risk in terms of psychological resilience and planned future.

Recommendations: Psychosocial support programs should be developed and implemented to improve the resilience of caregivers. In the programs developed, the subjects of looking positively towards the future and gaining a positive perspective should be included. Working opportunities of patients should be increased, and their income should be contributed with economic support funds. Social and professional skills programs should be implemented to improve the functionality of patients. Psychoeducation should be given to both patients and caregivers about drug therapy and exacerbation. The caregivers of schizophrenic patients should be supported more psychosocially and their psychological resilience should be increased.

chronic psychiatric patients, schizophrenia, bipolar disorder, caregiver, resilience

KRONİK RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERE BAKIM VERENLERDE UMUT: BAKIM VEREN ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN BİR İNCELEME

Şeyma ERKUŞ[1], Aysun BABACAN GÜMÜŞ[2]

[1]*Mudanya Üniversitesi, Bursa, Türkiye*

[2]*Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye*

Giriş: Kronik ruhsal bozukluğu olan bireylere bakım verenler, bakım verme sürecinde pek çok zorlukla karşılaşmaktadır. Bu zorluklarla mücadele etmek bakım verenleri ruhsal hastalıklara yatkın hale getirmektedir. Yaşanılan stres bakım verenlerin umut düzeylerini olumsuz yönde etkilemektedir. Umut, bakım verenlere stres verici yaşantılarla baş edebileceği konusunda güç verir. Bakım verenlerin amaç belirlemesini, amacına ulaşmak için harekete geçmesini ve zorluklarla karşılaştığında alternatif yollar aramasını sağlar. Umut, bakım verenlerin bu zorlu süreçte güçlü kalabilmesi açısından hayati öneme sahiptir. Bakım verenlerde umudun geliştirilmesi bakım verdiği hastaların da umut geliştirmesinde, tedaviye uyumlarının artmasında ve bakım verme deneyiminin olumlu yanlarının keşfedilmesinde etkili olacaktır. Bakım verme deneyimi ne kadar zorlu olsa da bakım verenlerin kendilerine has özellikleri de umutlarının yüksek olmasında etkili olmaktadır. Bu araştırmanın yapılması bakım verenlerin umut düzeyinin ve umudu etkileyen bakım veren özelliklerinin ortaya çıkarılması açısından önemlidir.

Amaç: Bu araştırmada kronik ruhsal bozukluğu olan bireylere birincil bakım verenlerde umut düzeyleri ve umut ile ilişkili bakım veren özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı türde tasarlanan bu araştırmanın örneklemini, Bursa'da bulunan toplum ruh sağlığı merkezlerinde takip edilen hastalara birincil bakım veren 297 kişi oluşturdu. Veri toplama aracı olarak ''Tanıtıcı Bilgi Formu'' ve ''Sürekli Umut Ölçeği'' kullanıldı.

Bulgular: Bakım verenlerin umut düzeyi orta düzeyde bulundu. Bekar, 40 yaş altında, gelir ve eğitim düzeyi yüksek olan, bakım verme süresi 10 yıl ve daha az olan, bakım verdiği başka bir hastası olmayan ve bakım konusunda yardım alan bakım verenlerin umut düzeylerinin daha yüksek olduğu bulundu. Bipolar bozuklukla karşılaştırıldığında, şizofreni hastalarına bakım verenlerin "sürekli umut" ve "alternatif yollar düşünme" düzeylerinin daha düşük olduğu belirlendi.

Tartışma ve Sonuç: Bakım verenlerin umut düzeyi sosyodemografik ve bakım verme özelliklerine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Yaş ve hastaya bakım verme süresi azaldıkça bakım verenlerin umudu artmaktadır. Evli olmak, düşük eğitim ve gelir düzeyine sahip olmak, başka hastaya da bakım vermek ve bakım vermeyle ilgili yardım almamak bakım verenlerin umudunu azaltmaktadır. Hastaların tanısına göre bakım verenlerin umut düzeyleri farklılaşmaktadır. Şizofreni hastalarına bakım verenler sürekli umut ve alternatif yollar düşünme bakımından daha risklidir.

Öneriler: Kronik ruhsal bozukluğu olan bireylere bakım verenlerde umudu geliştirmek için; bakım verenlerin gelir düzeylerine katkı sunan ekonomik destek fonları oluşturulmalı, bakım verme sorumluluğu aile üyeleri arasında paylaşılmalı, bakım verme yükünü hafifleten bakım evleri kurulmalı, bakım verenlerin gereksinimlerini karşılayabilecekleri kendine yardım grupları oluşturulmalıdır. Özellikle şizofreni hastalarının birincil bakım verenleri umutsuzluk açısından daha riskli olduğundan psikolojik ve sosyal yönden daha fazla desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: kronik ruhsal bozukluk, bakım veren, umut, şizofreni, bipolar bozukluk

HOPE IN CAREGIVERS OF INDIVIDUALS WITH CHRONIC MENTAL DISORDER: A REVIEW IN TERMS OF CAREGIVER CHARACTERISTICS

Şeyma ERKUŞ[1], Aysun BABACAN GÜMÜŞ[2]

[1]Mudanya University, Bursa, TÜRKİYE

[2]Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, TÜRKİYE

Introduction: Caregivers of individuals with chronic mental disorders face many difficulties in the caregiving process. Coping with these challenges predisposes caregivers to mental illness. The stress experienced negatively affects the hope levels of caregivers. Hope empowers caregivers to cope with stressful experiences. It enables caregivers to set goals, take action to achieve their goals, and seek alternative ways when faced with difficulties. Hope is vital for caregivers to stay strong during this challenging period. Developing hope in caregivers will be effective in developing hope in the patients they care for, increasing their adherence to treatment and discovering the positive aspects of the caregiving experience. No matter how challenging the caregiving experience is, the unique characteristics of the caregivers are also influential in their high hopes. Conducting this research is important in terms of revealing the hope level of caregivers and the caregiver characteristics that affect hope.

Objective: In this study, it was aimed to examine the hope levels and caregiver characteristics related to hope in primary caregivers of individuals with chronic mental disorders.

Materials and Methods: The sample of this descriptive study consisted of 297 people who primary caregiver of patients followed in community mental health centers in Bursa. ‘’Introductory Information Form’’ and ‘’Dispositional Hope Scale’’ were used as data collection tools.

Results: The hope level of the caregivers was found to be moderate. It was found that the levels of hope was higher the caregivers who were single, younger than 40 years old, had a high income and education level, had a caregiving duration of 10 years or less, had no other patient they cared for, and received help in their care. Compared to bipolar disorder, caregivers of schizophrenia patients had lower levels of ‘’dispositional hope’’ and ‘’pathways thinking’’.

Discussion and Conclusion: The hope level of caregivers differs significantly according to sociodemographic and caregiving characteristics. As the age and the duration of care for the

patient decrease, the hope of the caregivers increases. Being married, having a low education and income level, caring for another patient and not getting help with care reduce the hope of caregivers. According to the diagnosis of the patients, the hope levels of the caregivers differ. Caregivers of people with schizophrenia are riskier in terms of dispositional hope and pathways thinking.

Recommendations: To improve hope in caregivers of individuals with chronic mental disorders; economic support funds that contribute to the income level of caregivers should be established, the responsibility of caregiving should be shared among family members, nursing homes that alleviate the burden of caregiving should be established, and self-help groups should be formed to meet the needs of caregivers. Especially, primary caregivers of schizophrenic patients should be supported more psychologically and socially, as they are more at risk in terms of hopelessness.

POSTPARTUM DÖNEMDEKİ ANNELERDE UYGULANAN KİŞİLERARASI İLİŞKİLER PSİKOTERAPİ DESTEKLİ YAKLAŞIMIN ANKSİYETE VE ALEKSİTİMİ ÜZERİNE ETKİSİ

Vesile ADIGÜZEL[1], Ayşe OKANLI[2]

[1]*Yalova Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Amaç: Bu çalışma postpartum dönemdeki annelerde uygulanan kişilerarası ilişkiler psikoterapi (KİPT) destekli yaklaşımın anksiyete ve aleksitimi üzerine etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

Yöntem: Araştırmanın verileri ‘’Kişisel Bilgi Formu’’ , “Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ)” ve “Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ-20)” ile elde edildi. Araştırma İstanbul’ da özel bir hastanede 23-39 yaş aralığında 14 postpartum dönemdeki anne (Deney grubu=7 kişi, Kontrol grubu:7 kişi) ile gerçekleştirildi. Araştırma ön test ve son test uygulamalı randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır. Deney grubuna KİPT destekli yaklaşım uygulandı. Verilerin analizinde ölçek puanlarının karşılaştırılmasında Tekrarlı Ölçümler Varyans Analizi, Grup*Zaman etkileşiminin çoklu karşılaştırılmasında Fisher LSD testi kullanıldı.

Bulgular: KİPT destekli yaklaşım öncesi anksiyete ölçeği puan ortalamalarının 19,71 ± 4,11 ve aleksitimi ölçeği puan ortalamasının 55,43 ± 9,05 olduğu saptandı.

Sonuç: Araştırma sonucunda deney grubunun yaklaşım sonrasında Anksiyete Ölçeği puan ortalamasının ve Aleksitimi Ölçeği puan ortalamasının istatistiksel açıdan anlamlı derecede azaldığı saptandı ($p<0,05$). Kontrol grubunda ise anlamalı bir değişimin olmadığı gözlendi.

THE EFFECT OF INTERPERSONAL RELATIONSHIPS PSYCHOTHERAPY SUPPORTED APPROACH ON ANXIETY AND ALEXITHYMIA IN POSTPARTUM MOTHERS

Vesile ADIGÜZEL[1], Ayşe OKANLI[2]

[1]Yalova University, Istanbul, TÜRKİYE

[2]Istanbul Medeniyet University, Istanbul, TÜRKİYE

İNTRODUCTİON: This study was conducted to determine the effect of Interpersonal Relationship Psychotherapy (IRPT) supported approach on anxiety and alexithymia in postpartum mothers. METHOD: The data of the study were obtained using the "Personal Information Form," "Beck Anxiety Scale (BAÖ)," and "Toronto Alexithymia Scale (TAÖ-20)." The research was conducted with 14 postpartum mothers aged between 23-39 years at a private hospital in Istanbul (Experimental group=7 individuals, Control group=7 individuals). The research is a pretest-posttest applied randomized controlled experimental study. IRPT supported approach was applied to the experimental group. One-way repeated measures analysis of variance was used for comparing scale scores, and Fisher LSD test was used for multiple comparisons of Group*Time interaction. RESULTS: Before the IRPT supported approach, it was determined that the average scores of the Anxiety Scale were 19.71 ± 4.11, and the average score of the alexithymia scale was 55.43 ± 9.05. As a result of the research, it was found that the average scores of the Anxiety Scale and the Alexithymia Scale in the experimental group decreased significantly statistically after the approach ($p<0.05$). In the control group, no significant change was observed.

Keywords: Alexithymia, anxiety, interpersonal relations psychotherapy, psychiatric nursing

HEMŞİRELERİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIKLARI İLE PROAKTİF KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Çağla ÜNAL, Ayşe OKANLI

Yeditepe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Bu çalışmanın amacı, hastanede çalışan hemşirelerin psikolojik dayanıklılıkları ile proaktif kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırma nicel araştırma tipinde ve tanımlayıcı ilişkisel model yönteminde yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 172 hemşire oluşturmuştur Çalışmada hemşirelerin psikolojik dayanıklılık düzeylerini ölçmek adına "Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (YPDÖ)" ve proaktif kişilik özelliklerini belirlemek amacıyla da "Kısaltılmış Proaktif Kişilik Ölçeği (KPKÖ)" kullanılmıştır. Çalışma verileri SPSS 25.0 ile analiz edilmiştir. Parametrik veriler için bağımsız t testi ve One Way Anova testi kullanılmıştır. Parametrik olmayan testler için de Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan hemşirelerin KPKÖ'den aldıkları puan ortalaması (Ort.=44,1±14,1), YPDÖ'den aldıkları puan ortalaması ise (Ort.= 98,0 ± 10,9) bulunmuştur. Hemşirelerin yaş, eğitim durumu ve meslekte toplam çalışma süresi değişkenlerine göre KPKÖ puan ortalamaları farklarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Hemşirelerin eğitim durumuna göre, YPDÖ kendilik algısı ve sosyal kaynaklar alt boyutlarında, meslekte toplam çalışma süresine göre YPDÖ sosyal kaynaklar alt boyutunda ve çalıştıkları servise göre YPDÖ gelecek algısı alt boyutunda istatiksel olarak anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Ayrıca, YPDÖ alt boyutlarından olan kendilik algısı, sosyal yeterlilik ve sosyal kaynaklar alt boyutları puanlarıyla KPKÖ toplam puanı arasında pozitif yönden anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND PROACTIVE PERSONALITY TRAITS OF NURSES

Çağla ÜNAL, Ayşe OKANLI

Yeditepe University, Istanbul, TÜRKİYE

The objective of this survey to analyze the relation between psychological endurance and proactive characteristics of the nurses working in a hospital.

The survey has been done in quantitative research type and by descriptive relational model method. The sample of the survey consists of 172 nurses. In the research, to measure the psychological resilience level of nurses, “Resilience Scale for Adults (RSA)", and to define their proactive personal features, Short Turkish Version of Proactive Scale (STVPS), has been used. The data of the survey has been analyzed by SPPS 25.0.The Independent T Test and One Way Anova test has been used for the parametric data. Kruskal Wallis H test has been used for the non parametric data.

The average points determined, which taken from STVPS of nurses attended to the survey is (avr.44,1±14,1), and the available points taken from PRSA is that (avr.98,0±10,9). The average points of STVPS depending on the educational background of nurses and their total workıng tıme ın the professıon and ages has been determined as significantly statistically ($p<0.05$). A statistically significant difference was found in the sub-dimensions of STVPS self-perception and social resources according to the education level of the nurses, in the sub-dimension of social resources according to the total working time in the profession, and in the sub-dimension of perception of the future according to the service they work in ($p<0.05$). In addition, it was revealed that there is a positive and significant relationship between the scores of the sub-dimensions of self-perception, social competence and social resources, which are the sub-dimensions of PRSA and the total score of STVPS.

proactive personality, resilience, proactivity, nurse

KANSER TANISI ALAN HASTANIN OTANTİK VAR OLMA YOLCULUĞU: BİR OLGU SUNUMU

Aycan KAYALAR[1], Irem EKMEKÇI ERTEK[2], Behcet COŞAR[2]

[1]*Gazi Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Gazi üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara, Türkiye*

Giriş

Kanser, bireylerin hayatta ne için uğraştıklarını yeniden düşünmelerine ve yaşamlarında hem önemli hem de ulaşılabilir olan bir otantik yaşama doğru değişiklikler yapmalarına neden olur (Plage ve Kirby, 2022). Heidegger'e göre kişinin varoluşuna dönük anlam arayışı sonucu ulaştığı benlik farkındalığı ve kendisi olabilme durumu varoluşsal otantiklik olarak tanımlanmaktadır (Heidegger, 2018) ve birey kamusal alanda yitip gitmek yerine kendine has bir varoluş şekli aramaktadır (Durna, 2023). Yapılan çalışmalarda bireylerin algıladıkları otantikliğin, çok sayıda olumlu kişisel ve kişilerarası sonucu öngördüğü bulunmuş; öznel iyi oluş, yaşam doyumu, benlik saygısı, psikolojik iyi oluş ve yaşamda algılanan anlam gibi sağlıklı psikolojik işlevsellik ile yakından bağlantılı olduğu gösterilmiştir (Wood ve ark., 2008; Sutton, 2020; Rivera ve ark., 2019; Thomaes ve ark., 2017).

Kanser tanısı hastaların psikosoyal zorlanmaları, ruh sağlığının korunması ve uyuma yönelik uygun bakımı almaları ve tanımlanan gereksinimlerinin karşılanması için multidisipliner ekip yaklaşımının uygulanması gereklidir. KLP hemşiresi kanser tanısı alan hastaların hastalık süreçleri ve hastalığın kendiliği üzerindeki etkisini tanımlamasında ve hastalığa ve tedaviye uyum sağlamalarında kritik bir ajan olabilir.

Amaç: Bu olgu sunumu; kanser tanısı almış olan bir hastanın kanser tanısı ile otantik varoluş sürecine girmesi ve hayatını anlamlı kılmaya yönelik farkındalık alanlarının oluşması ve hastalığa ve tedavi sürecine uyumunu ele almaktadır.

Olgunun Tanıtımı: GY 39 yaşında, kadın hasta. Ankara'da yaşıyor. AML tanısı ile bir üniversite hastanesine bağlı Hematoloji Kliniğinde 4 aydır yatmaktadır. Evli, eşi 62 yaşında, 2. evliliği ve 2 yıl önce evlenmiş, ilk eşinden 2 çocuğu var. Oğlu 21 yaşında askerde, kızı 19 yaşında Ankara'da üniversite öğrencisidir. Temizlik görevlisi olarak çalışmaktadır.

Genel görünümü yaşı ile uyumlu, Saçları kemoterapiye bağlı dökülmüş. Öz bakımı yerinde, halsizlik, iştahsızlık, mide bulantısı ve kusması mevcuttu. Duygu durumu depresif ve kaygılı,

duygulanımı kederliydi. Algı bozukluğu saptanmadı. Hastanın ilk yatışında yapılan görüşme içeriklerinde hastalığın hayatı üzerinde meydana getirdiği değişikliklere yönelik yoğun kaygı, öfke ve hastalık inkarına yönelik temalar barındırıyordu. İçinde bulunduğu bu duruma anlam vermekte zorlanıyor, duygularına yabancılık çekiyordu. Öfke duygularına yönelik ikincil olarak suçluluk duyguları da mevcuttu. Sosyal destek arama konusunda oldukça isteksiz ancak yalnızlık duyguları ile baş etmekte zorlanıyordu. Baş etme becerileri zayıflamış tedaviye uyum sağlamakta güçlük yaşıyordu.

Olgunun problem tanıtımı: Hasta uyum sorunları, ağlama nöbetleri ve ilaçlarını almak istememe, ilaçlarını saklama, beslenme kurallarına uyum sağlamama gerekçesi ile KLP birimine konsülte edilmiş ve KLP hemşiresi tarafından takibe alınmıştır. Görüşmeler destekleyici görüşmenin temel unsurları doğrultusunda terapötik iş birliği kurularak empatik doğrulama, koşulsuz kabul, açıklığa kavuşturma ve psikoeğitsel müdahaleleri içermektedir.

Girişimler

Tablo: Hastanın hasta olmaya yönelik deneyimleri ve otantik varoluş süreçler

Varoluş Süreçleri	Hastanın Deneyimleri	Otantik Varoluşa Doğru
Belirsizlik	Ne zaman eve döneceğim ne zaman bitecek bu işkence, bıktım artık dışarı çıkmak istiyorum. Bu hastalığı olan başka hastalar gördünüz mü? İyileşiyorlar mı? Tedavi ne zaman biter? Ben ne zaman normal hayatıma dönebilirim?	Tedavi süreci ve yaşam alanları ile ilgili belirginlikteki artış kaygısını azalttı.
Geçicilik	(Hasta izinli 1 haftalık izinli çıktığında) Evimi çok özlemişim, yemek yapmayı çok özlemişim. Hemen mutfağa girdim. En sevdiğim yemeği yaptım ama çok yorgun hissettim. Bi baktım bacaklarım şişmiş. Ne zaman geçecek bu, bir an önce geçsin artık, diye sinirimden ağladım. Sonra böyle böyle ölüme doğru gittiğimi düşündüm.	Bu düşüncenin farkındalık alanında bulunması depresif duygularının artmasına ve mevcut An' a bakış açısını değiştirdi. Kontrol odağını sosyal hayatını düzenlemeye geçirdi.

Kontrol Odağını Kaybetme	Ne yiyeceğime bile onlar karar veriyorlar. Ben onların getirdiği yemekleri yiyemiyorum. Sürekli kusuyorum. Kendi evimden kızım yemek getirsin istiyorum.	Kontrol odağını elinde bulundurabileceği seçenekler belirlendi. Klinik ortamında öz bakımı ile ilgili konular, özel hayatında kızına verdiği yönergeler, sosyal çevresini düzenleme kararı kendini iyi hissetmesini sağladı.
Ruh hali	Bu hastalık neden benim başıma geldi. Ben o kadar acı çektim. Yeter artık. İlk kez izinli çıktığımda hastane önünde taksi beklerken hastane bahçesindeki kadınlara bakarak içimden "Ne kadar da sağlıklı görünüyorlar, kanlı canlılar. Keşke onlarda hasta olsa, keşke onlar da ölse" dedim.	Hasta ile öfke duyguları empatik şekilde ve koşulsuz kabul ile tartışılmış, hasta bu duygusuna yönelik kendisine şefkat göstermeyi başarabilmiştir
Dünya üzerindeki konumu	İlk defa hastane koridoruna çıktım, başka hasta odalarının kapılarının üzerinde yazan hasta isimlerini tek tek okudum, o insanların ne yaşadığını merak ettim, benim gibi olanlar da var mı diye düşündüm. Bazıları çok gençti. Onlara üzüldüm ama çok genç yaşta bu hastalığa yakalanmadığıma sevindim. Uzun süre bu hastalık nedeniyle yatan hastaları görünce umutlandım yani ben de belki bu şekilde ölmem dedim. Odama döndüğümde sanki üstümden bir yük kalkmış gibi hafiflemiş hissettim.	Hasta etrafında başkaları da olduğunu fark ediyor ve çevresiyle ilişki kurmaya başlıyor. Hasta dünyadaki varlığı ve konumu üzerinde farkındalık geliştiriyor.

Sonuç

Kanser; hastaların önceliklerinde değişiklik yapmasının yanı sıra hayata bakışlarında da değişiklikler yapmasına neden olur (Shaha ve Cox, 2003). Bu olguda hastanın otantik varoluşa doğru geçiş süreci hastalığa uyumu ve yaşam anlamı üzerinde olumlu değişiklikleri sağlamıştır (Tablo). Hastanın kanser tanısı aldıktan sonra KLP hemşireleri tarafından terapötik ilişki çerçevesinde destekleyici bir ortamda hastalığa yönelik duygularını, düşüncelerini ifade edebileceği ortamlar bulması otantik varoluşa doğru giden güvenli bir yol olabilir. Bu sayede

de hem hastalığa uyum süreci kısalır hem da yaşamda anlam bulma yolunda ilerleme sağlanabilir.

THE JOURNEY TO AUTHENTIC EXISTENCE OF THE PATIENT DIAGNOSIS OF CANCER: A CASE REPORT

Aycan KAYALAR[1], Irem EKMEKÇI ERTEK[2], Behcet COŞAR[2]

[1]Gazi University Health Research and Application Center Hospital, Ankara, TÜRKİYE

[2]Gazi University Faculty of Medicine, Ankara, TÜRKİYE

Introduction

Cancer causes individuals to rethink what they strive for in life and make changes in their lives towards an authentic life that is both important and attainable (Plage & Kirby, 2022). According to Heidegger, the self-awareness and the state of being oneself as a result of the search for meaning towards one's existence is defined as existential authenticity (Heidegger, 2018), and the individual seeks a unique form of existence instead of disappearing in the public sphere (Durna, 2023). Studies have found that individuals' perceived authenticity predicts a large number of positive personal and interpersonal outcomes; subjective well-being, life satisfaction, self-esteem, psychological well-being and perceived meaning in life have been shown to be closely related to healthy psychological functioning (Wood et al., 2008; Sutton, 2020; Rivera et al., 2019; Thomaes et al., 2017).

A multidisciplinary team approach is required for patients diagnosed with cancer to have psychosocial difficulties, to protect their mental health and to receive appropriate care for adaptation and to meet their defined needs. The CLP nurse can be a critical agent in defining the disease processes and the effect of the disease on the self and adapting to the disease and treatment in patients diagnosed with cancer.

Purpose: This case report; It deals with the fact that a patient diagnosed with cancer enters the authentic existence process with the diagnosis of cancer, the formation of awareness areas to make her life meaningful and her adaptation to the disease and the treatment process.

Description of the Case: GY 39 years old female patient. She lives in Ankara. She has been hospitalized for 4 months in the Hematology Clinic of a university hospital with the diagnosis of AML. She is married, her wife is 62 years old, she was married 2 years ago, she has 2 children from his first wife. Her son is 21 years old in the military, her daughter is 19 years old, a university student in Ankara. She works as a cleaner.

Her general appearance is compatible with her age, her hair has been lost due to chemotherapy. At the self-care site, she had weakness, loss of appetite, nausea and vomiting. Her mood was depressive and anxious, her affect was sad. No perception disorder was detected. The content of the interview conducted at the first hospitalization of the patient included themes of intense anxiety, anger and denial of the disease about the changes that the disease caused on her life. She had a hard time making sense of the situation she was in, and she was feeling unfamiliar with her feelings. There were also feelings of guilt secondary to feelings of anger. She was quite reluctant to seek social support, but had difficulty coping with her feelings of loneliness. She had poor coping skills and had difficulty adapting to treatment.

Problem description of the case: The patient was consulted to the CLP unit and followed up by the CLP nurse due to compliance problems, crying spells and not wanting to take her medication, hiding her medication, and not complying with the nutritional rules. Interviews include empathic validation, unconditional acceptance, clarification, and psychoeducational interventions by establishing therapeutic cooperation in line with the core elements of the supportive interview.

İnitiatives

Table: The patient's experiences of being ill and authentic existence

Existential Processes	Patient Experiences	Towards Authentic Existence
Uncertainty	When will I return home, when will this torture end, I'm tired of it, I want to go out. Have you seen other patients with this disease? Are they recovering? When does the treatment end? When can I return to my normal life ?	The increase in salience related to the treatment process and living areas reduced anxiety.
Temporariness	(When the patient is on leave for 1 week) I miss my home so much, I miss cooking so much. I immediately went into the kitchen. I made my favorite meal, but I felt very tired. I see, my legs are swollen. When will this pass, I cried out of anger, let it pass as soon as	The presence of this thought in the realm of awareness has increased her depressive feelings and changed her perspective on the present Moment. She shifted her

	possible. Then I thought I was heading towards death like this.	focus of control to regulating her social life.
Losing Focus of Control	They even decide what to eat. I can't eat their food. I vomit constantly. I want my daughter to bring food from my own house.	The options where she can hold the locus of control are identified. Her self-care issues in the clinical setting, the instructions she gave to her daughter in her private life, and the decision to organize her social environment made her feel good.
Mood	Why did this disease happen to me? I suffered so much. It is enough. When I was on leave for the first time, while waiting for a taxi in front of the hospital, I looked at the women in the hospital garden and said to myself, "How healthy they look, they are bloody creatures. I wish they were sick too, I wish they would die too" I said .	Anger feelings were discussed with the patient in an empathetic way and with unconditional acceptance, and the patient was able to show compassion for this feeling.
location on earth	I went out to the hospital corridor for the first time, read the names of the patients on the doors of other patient rooms one by one, I wondered what those people were going through, I thought if there were others like me. Some were very young. I felt sorry for them, but I was glad that I did not get this disease at such a young age. When I saw patients hospitalized for this disease for a long time, I got hopeful, so I thought maybe I wouldn't die like this. When I returned to my room, I felt lighter, as if a weight had been lifted from my shoulders.	The patient realizes that there are others around her and starts to relate to her environment. The patient develops awareness of his presence and position in the world.

Conclusion: Cancer; It causes patients to make changes in their priorities as well as their perspectives on life (Shaha & Cox, 2003). In this case, the patient's transition to Authentic Existence resulted in positive changes in her adaptation to the disease and the meaning of life (Table). After the patient's cancer diagnosis, CLP nurses find environments where they can express their feelings and thoughts about the disease in a supportive environment within the framework of the therapeutic relationship, which can be a safe way towards authentic existence. In this way, both the adaptation process to the disease is shortened and progress can be made on the way to finding meaning in life.

Keywords: Cancer experience, authentic existence, adaptation to illness, CLP nursing

KAYNAKLAR

Durna, H. (2023). Kant ve Heidegger Felsefelerinde Bireyin Konumu: Otonom ve Otantik Birey İdealleri. Dünya İnsan Bilimleri Dergisi, 2023 (2), 165-183. DOI: 10.55543/insan.1265175

Heidegger, M. (2018). Varlık ve Zaman. İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Plage, S., & Kirby, E. (2022). Reconfiguring time: optimisation and authenticity in accounts of people surviving with advanced cancer. Health Sociology Review: The Journal of The Health Section of The Australian Sociological Association, 31(1), 96–111. https://doi.org/10.1080/14461242.2021.1918016

Rivera, G. N., Christy, A. G., Kim, J., Vess, M., Hicks, J. A., & Schlegel, R. J. (2019). Understanding the relationship between perceived authenticity and well-being. Review of General Psychology, 23(1), 113-126.

Shaha, M., & Cox, C. L. (2003). The omnipresence of cancer. European Journal of Oncology Nursing, 7(3), 191-196.Sutton, A. (2020). Living the good life: A meta-analysis of authenticity, well-being and engagement. Personality and Individual Differences, 153, 109645.

Thomaes, S., Sedikides, C., van den Bos, N., Hutteman, R., & Reijntjes, A. (2017). Happy To Be "Me?" Authenticity, Psychological Need Satisfaction, and Subjective Well-Being in Adolescence. Child development, 88(4), 1045–1056. https://doi.org/10.1111/cdev.12867

Wood, A. M., Linley, P. A., Maltby, J., Baliousis, M., & Joseph, S. (2008). The authentic personality: A theoretical and empirical conceptualization and the development of the Authenticity Scale. Journal of counseling psychology, 55(3), 385-399.

YANIK HASTALARININ TABURCULUK SONRASI PSİKOLOJİK SIKINTI DÜZEYLERİNİN VE SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Elif ÜNLÜ[1], Ebru AKGÜN ÇITAK[2]

[1]*Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik ve Sağlık Hizmetleri Bölümü, Ankara, Türkiye*

1. Problemin Tanımı ve Önemi

Yanık; yaralanması sırasında ya da sonrasında meydana gelen şiddetli ağrı, iştahta farklılık, görünümdeki değişiklikler, fiziksel aktivitelerin kısıtlanması, tedavi sürecinin ani ve uzun vadeli olması gibi nedenlerden dolayı hastanın psikolojik durumunda geçici veya kalıcı bozulmalara neden olabilmektedir. Hastanın fiziksel, sosyal, duygusal ve ekonomik yapısı ile günlük yaşam aktiviteleri olumsuz etkilenir. Buna bağlı olarak yaşam kalitesinin düşmesi, fazla psikolojik acı çekmesi ve birçok psikolojik sağlık bozukluğu belirtisi gösterme olasılığı fazladır.

Yanık, hastanın hastaneye yatışından taburcu olana kadar hatta taburculuk sonrasına kadar karmaşık, zaman gerektiren, önceden tahmin edilemeyen sonuçlara, zorlayıcı bakım ve tedaviye sahiptir. Bakım ve tedavinin her yönüyle verilebilmesi için hemşirenin de içinde yer aldığı kapsamlı bir ekip iş birliği ve uyum içinde çalışması gereklidir. Yanık hastalarını fizyolojik izlemede, sıvı desteğinde, ağrı ve kaşıntı yönetiminde, enfeksiyonun önlenmesinde, fonksiyonel yeteneğin geliştirilmesinde, yaşam kalitesinin artırılmasında, uyku bozukluklarının giderilmesinde, psikolojik iyi oluşu (anksiyete, depresyon, çaresizlik duygusu, öfke, suçluluk, düşük benlik saygısı ve özgüven, sosyal izolasyon gibi duyguların yaşanmaması için) artırmada, işe veya okula dönüş zamanın öne çekilmesinin kolaylaştırmasında, hasta ve ailesinin desteklenmesinde hemşireler yanık bakım ve tedavinin merkezinde yer almaktadır. Literatürde yanık hastalarının psikolojik sıkıntı ve sosyal görünüşleriyle ilgili yeterli çalışma bulunmamaktadır ve hastalardaki bu durumlar göz ardı edilmektedir. Bununla beraber yanık hastalarına verilen bakım ve tedavi de çoğunlukla hastaların yanık yaralarını iyileştirmeye yönelik planlanmaktadır.

2. Amaç

Bu çalışma yanık hastalarının taburculuk sonrası psikolojik sıkıntı düzeylerinin ve sosyal görünüş kaygı düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda yanık hastalarının psikolojik sıkıntı düzeyleri ve sosyal görünüş kaygı düzeylerinin belirlenmesiyle bu hastalara planlanacak tedavilere, taburculuk eğitimlerine, hemşirelik girişimlerine yön vermesi planlanmaktadır.

3. Gereç ve Yöntem

Araştırmanın evrenini Başkent Üniversitesi Hastanesi Yanık ve Tedavi Merkezi'nde 2021-2022 yılında yatarak tedavi görmüş yanık hastaları oluşturmaktadır. Başkent Üniversitesi Hastanesi Yanık ve Yara Tedavi Merkezi'nde 1 yıl içinde tedavi gören toplam hasta sayısının 39 kişi olarak bilindiği durumda örneklem büyüklüğü en az 36 kişi olarak belirlenmiştir. Bu çalışma 37 hasta (N=37) ile tamamlanmıştır.

Verilerin toplanmasında Sosyodemografik ve Yanıkla İlgili Bilgi Formu, Psikolojik Sıkıntı Ölçeği, Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler birim sayısı (n), yüzde (%), ortanca, medyan (M) ve minimum (min), maksimum (max) değerleri olarak verilmiştir. Sayısal değişkenlere ait verilerin normal dağılımı Shapiro Wilk normallik testi ile değerlendirilmiştir. Verilerin normal dağılmadığı sonucu bulunmuştur. İki kategorili değişkenler için ölçek puanlarının karşılaştırmaları Mann-Whitney U testi, ikiden fazla kategorili değişkenler için ölçek puanlarının karşılaştırmaları Kruskal-Wallis H testi ile yapılmıştır. Sayısal değişkenler arasındaki ilişkiler Spearman korelasyon katsayısı ile değerlendirilmiştir. Bağımsız değişkenin (Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği) bağımlı değişken (Psikolojik Sıkıntı Ölçeği) üzerine etkisi doğrusal regresyon analizi ile değerlendirilmiştir. $p<0,05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

4. Bulgular

Araştırmada toplam 37 katılımcı (N=37) yer almıştır. Erkek hasta sayısı 29 (%78,4), kadın hasta sayısı 8 (%21,6) olarak belirtilmiştir. Medyan yaş 35 olup, en genç katılımcı 23 yaşında, en yaşlı katılımcı 55 yaşındadır. Medeni durumlarına bakıldığında 26 (70,3) kişinin evli olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi incelendiğinde, 11 (%29,7) kişi ilkokul veya ortaokul, 20 (%54,1) kişi Lise, 6 (%16,2) kişi üniversite mezunudur. Gelir düzeylerini 31 (%83,8) kişi orta düzey şeklinde sınıflandırmıştır. Hastalardan 34 (%91,9) kişi ailesi ile yaşamaktadır. Ev dışı sosyal aktivitelere bakıldığın 31 (%83,8) hasta ev dışı aktivitelerinin olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların yanık türü incelendiğinde, 15 (%40,5) kişi alev yanığı, 8 (%21,6) kişi elektrik yanığı, 9 (%24,3) kişi haşlanma yanığı ve 5 (%13,5) kişinin diğer yanık türlerine sahip olduğu görülmektedir. Yanık yüzdesi 13 (%35,1) kişi %10 ve altı, 21 (%56,8) kişi %10-%40 ve 3 (%8,1) kişide %40 ve üzerine sahiptir. Yanığın derinliğinin derecesi incelendiğinde, 4 (%10,8) kişinin ikinci derece yüzeysel yanık, 28 (%75,7) kişinin ikinci derece derin yanık ve 5 (%13,5) kişinin üçüncü derece yanık derecesi olduğu görülmektedir. Katılımcıların yanık yaralanması üzerinden en erken 2 ay geçerken en geç 13 ay geçmiştir. Klinikten en az 10 gün en çok 130 gün sonra taburcu olmuşlar ve taburculuk üzerinden en az 1 ay en çok 12 ay geçmiştir. Yanık sonrası 15 (%40,5) kişi iş hayatına başlarken 22 (%59,5) kişi işe başlamamıştır. Katılımcılar yanıktan en erken 1 ay en geç 5 ay sonra işe başlamışlardır.

Araştırmanın sonuçlarına göre hastaların psikolojik sıkıntı toplam skor ortalaması 23,46±7,77 puan bulunmuştur. Hastaların cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, gelir düzeyi ve yaş değişkenlerine göre psikolojik sıkıntı ölçeğinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı; yanık yüzdesi ve yanık türüne göre ise psikolojik sıkıntı ölçeğinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir.

Hastaların sosyal görünüş kaygısı toplam skor ortalaması 50,70±13,66 puan bulunmuştur. Hastaların cinsiyet ve gelir düzeyi değişkenlerine göre sosyal görünüş kaygısı ölçeğinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı; medeni durum, eğitim düzeyi, yaş, yanık yüzdesi ve yanık türüne göre sosyal görünüş kaygısı ölçeğinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Psikolojik sıkıntı ölçeği ile Sosyal Görünüş Kaygısı ölçeği arasında pozitif yönlü orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sosyal Görünüş Kaygısı ölçek puanlarının Psikolojik Sıkıntı puanlarına etkisi doğrusal regresyon analizi ile değerlendirilmiştir. Modele göre sosyal görünüş kaygısı puanları arttıkça psikolojik sıkıntı puanlarının 0,563 puan arttığı belirlenmiştir. Psikolojik sıkıntı ve sosyal görünüş kaygısı düzeylerini etkileyen medeni durum, eğitim düzeyi, yanık yüzdesi, yaş, yanık türü değişkenleri göz önüne alınarak yanık hastalarına uygulanacak psikolojik destek çalışmalarında yardımcı olacağı düşünülmektedir.

5. Tartışma ve Sonuç

5.1. Yanık hastalarının Psikolojik Sıkıntı Ölçeğine ilişkin bulguların tartışılması

Bu çalışmaya göre Psikolojik Sıkıntı Ölçeği'ne verilen cevaplara göre en düşük puan 10 iken en yüksek puan 39'dur. Psikolojik sıkıntı düzeyleri incelendiğinde, hastaların Psikolojik Sıkıntı Ölçeğine verdikleri cevaplara göre 16 (%43,2) kişi "muhtemel iyi" düzeyinde olduğu, 8

(%21,6) kişi "muhtemel hafif ruhsal rahatsız", 4 (%10,8) kişi "muhtemel orta ruhsal rahatsız" ve 9 (%24,3) kişi ise "muhtemel ağır ruhsal rahatsızlık" düzeyinde olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda muhtemel iyi kişi sayısı ne kadar fazla görünse de muhtemel ağır ruhsal rahatsızlık ve muhtemel orta rahatsız düzeylerine beraber baktığımızda psikolojik sıkıntı konusu göz önüne alınması gerektiği görülmektedir.

Bu çalışmaya göre Psikolojik Sıkıntı Ölçeği puanları cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Literatürde yer alan çalışma sonuçları farklılıklar göstermektedir. Zaman ve arkadaşlarının (2022) 160 yanık hastası ile yaptığı çalışma bu çalışma ile benzer biçimde cinsiyetlere göre psikolojik sıkıntı puanları arası anlamlı fark olmadığını göstermektedir. Öte yandan, Fauerbach ve arkadaşlarının (2007) taburcu olan 1232 yanık hastası ile yaptığı çalışmada kadınlar erkeklere göre daha fazla psikolojik sıkıntı puanları almıştır. O'brien (2020) 846 yanık hastası ile yaptığı çalışmada da yanık sonrası kadınların erkeklere göre daha çok psikolojik sıkıntı yaşadıkları belirlenmiştir. Sadeghı-Bazarganı ve arkadaşlarının (2011) 85 yanık hastası ile yaptığı çalışmada ise farklı sonuçlar görülmüş erkek hastaların daha çok psikolojik sıkıntı yaşadıkları belirlenmiştir.
Bu çalışmaya göre Psikolojik Sıkıntı Ölçeği puanları medeni duruma göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu sonuç Fauerbach ve arkadaşlarının (2007) yaptığı çalışma ile aynı sonuçların olmadığını göstermektedir. Fauerbach ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmaya göre bekar olanlar evlilere göre daha çok psikolojik sıkıntı yaşamaktadır.
Bu çalışmaya göre Psikolojik Sıkıntı Ölçeği puanları gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu durumda kişilerin algıladıkları gelir düzeyi ile psikolojik sıkıntı arasında bir fark olmadığı yani düşük gelirli de yüksek gelirlide yanıktan dolayı psikolojik sıkıntı yaşamaktadır.

Bu çalışmaya göre Psikolojik Sıkıntı Ölçeği puanları yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu çalışma ile benzer biçimde Masood ve arkadaşlarının (2016) 50 yanık hastası ile yaptığı çalışmaya göre psikolojik sıkıntı düzeyi ve yaş arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Literatürde farklı sonuçlar da bulunmaktadır. Bunlardan Sadeghı-Bazarganı ve arkadaşlarının (2011) yaptıkları çalışma ve Zaman ve arkadaşlarının (2022) yaptıkları çalışmada genç yaşa sahip olan bireylerin yanık sonrası psikolojik sıkıntı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Bu çalışmada yanık yüzdesi ile Psikolojik Sıkıntı Ölçeği arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Yani yanık yüzdesi arttıkça Psikolojik sıkıntı

artmaktadır. Literatürde bu çalışmaya benzer çalışmalar bulunmaktadır. Palmu ve arkadaşlarının (2011) 107 yanık hastası ile yaptıkları çalışma ile araştırılan hastalarda yanık yaralanmasının toplam vücut yüzey alanı arttıkça ruhsal bozuklukların prevalansı da arttırdığı sonucuna varmışlardır. Yine benzer şekilde Sadeghi-Bazargani ve arkadaşları (2011) yanık yüzdesi arttıkça psikolojik sıkıntı görülme olasılığının arttığını belirtmişlerdir. Artan yanık yüzdesi daha fazla skar doku daha fazla kontraktür anlamına gelmektedir. Bu da başka birine olacak bağımlılığın artması olasılığını artırır. Böylelikle kişi de psikolojik sıkıntının artmasına neden olabilir.

Bu çalışmaya göre Psikolojik Sıkıntı Ölçeği puanları yanık türüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Alev ve elektrik yanığı olanlar haşlanma ve diğer tür yanığı olanlara göre psikolojik sıkıntı puanları daha yüksektir. Zaman ve arkadaşları (2022) bu çalışmayla benzer sonuca vararak alev yanıklarının diğer yanıklara göre daha yüksek psikolojik sıkıntı yaşadıkları sonucuna varmışlardır. Alev yanığı ve elektrik yanığının bıraktığı hasar kişide daha fazladır. Kişinin alevlere maruz kalması ve bunu yaşarken her şeyiyle hissetmesi psikolojik sıkıntının artmasına neden olabilir.

5.2. Yanık hastalarının Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeğine ilişkin bulguların tartışılması

Bu çalışmaya göre katılımcıların Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği'ne verilen cevapların en düşük puanı 30 iken en yüksek puanı 79'dur. Literatürde yanık hastaları ile yapılan çalışmalar incelediğinde, Ayhan ve arkadaşlarının (2022) aynı ölçeği kullanarak 106 yanık hastası ile yaptıkları çalışmanın skoru 39.38±17.71 puan bulunarak, katılımcıların görünüş kaygılarının orta düzeyde olduğu görülmüştür. Oaie ve arkadaşlarının (2018) 461 yanık hastası ile yaptığı çalışmada yine katılımcıların görünüm ile ilgili endişeleri orta derecede bulunmuştur. Bu çalışmada sosyal görünüş kaygısı puanlarının literatürde yer alan çalışmalara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu farklılığın araştırmalara katılan hasta profillerindeki özellikleriyle ilişkili (yanık türü, yanık derecesi, yanık yüzdesi, yanık bölgesi) olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmaya göre Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanları cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu çalışma ile benzer biçimde Shepherd (2015) travma semptomları ile yanık sonrası görünüm endişeleri arasındaki ilişkiyi araştırdığı 78 yanık hastası ile yaptığı çalışmada görünüm kaygısı ile cinsiyet arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna varmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda, cinsiyetin sosyal görünüş kaygısı puanları için

bir belirleyici olmadığı cinsiyet farkı olmadan bireylerin görünümüne önem gösterdiği ve bu konuda kaygılandığı düşünülmektedir.

Sosyal görünüş kaygısının medeni duruma göre karşılaştırılmasının yapıldığı durumda bekâr olanların anket puanlarının evli olanların puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu çalışmayla benzer olarak Ayhan ve arkadaşlarının (2022) yaptığı çalışmada da ölçek puanları bekarların evlilere göre daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuçlar bekar bireylerin görünümlerine daha dikkat ettiklerini ve dışarıdan aldıkları geri dönüşlerin onlar için daha önemli olduğunu düşündürmektedir. Bunun sebebinin de henüz karşılarına çıkacak hayat arkadaşlarını bulmamış ya da var olan kişiyi resmileştirmediklerinden kaynaklanabilir. Ayrıca yanlarında sosyal desteğin olmadığını düşünmeleri de bu durumu etkileyebildiği düşünülmektedir. Bu çalışmaya göre Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının eğitim düzeylerine göre ilkokul ve ortaokul eğitim düzeyine sahip olanlar ile lise eğitim düzeyine sahip olanlar arasında farklılık vardır. İlkokul ve ortaokul eğitim düzeyine sahip olanların ortalama puanları daha düşüktür. Ayhan ve arkadaşlarının (2022) yaptığı çalışmaya göre eğitim düzeyi arttıkça Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanları artmaktadır. Her ne kadar farklılık gösteriyor olsa da eğitim düzeyine göre bulunan sosyal ortam değişiklik göstermektedir. Bununla beraber eğitim arttıkça kişilerin bulundukları iş hayatı ve sosyal hayatları görünümleriyle ilgili endişelerinin artmasını da beraberinde getirdiği düşünülmektedir.

Bu çalışmaya göre yaş ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği arasında negatif yönlü orta düzey istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Yani yaş arttıkça sosyal görünüş kaygısı düşmektedir, bu da genç olan bireylerin daha çok görünüm kaygısı yaşadıklarını göstermektedir. Bu çalışmayla benzer olarak Oaie ve arkadaşlarının (2018) yaptığı çalışmada yaş arttıkça görünüm kaygısı puanlarının düştüğünü bulmuştur. Shepherd (2015) çalışmasında daha genç yaşın artan görünüm kaygısıyla ilişkilendirmiştir. Daha genç bireylerin günlük hayatlarında sık sık zaman geçirdikleri okul, arkadaş, iş ortamları kişinin görünümü için belirleyici faktörleri beraberinde getirmektedir. Bununla beraber genç bireylerin beden imajlarına verdikleri önem kişinin bu konuda endişelerinin artmasına neden olabilir.

Bu çalışmaya göre yanık yüzdesi ile Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Yani yanık yüzdesi arttıkça Sosyal Görünüm Kaygısı Ölçeği puanları artmaktadır. Araştırmamızla benzer olarak Oaie ve arkadaşlarının (2018) yaptığı çalışmaya göre yanığın kapladığı toplam vücut yüzey alanının artmasıyla kişinin görünümdeki değişiklikler hakkında daha yüksek bir endişe düzeyi

gösterdiği sonucuna varılmıştır. Yanık yüzdesinin artması vücutta daha fazla yanık alanın olması anlamına gelmektedir. Bununla beraber daha fazla hastanede kalış süresi, daha fazla deri bütünlüğünde bozulma, daha fazla kontraktür anlamına gelmektedir. Bu durumlar kişinin dışarıdan gelecek olumsuz yorumlar konusunda endişelenmesine neden olabilir.

5.3. Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği puanlarının Psikolojik Sıkıntı Ölçeği puanlarına etkisinin tartışılması

Bu çalışmaya göre sosyal görünüş kaygısı puanları arttıkça psikolojik sıkıntı puanları 0,563 puan arttığı sonucu bulunmuştur. Bu sonuca göre kişinin görünümü ile ilgili yaşadığı kaygı psikolojik sıkıntı düzeyini artırmaktadır. Görünümdeki değişiklikler kişinin sürekli olarak bunun düşünmesini, kendini, ailesini, sosyal çevresini bu duruma hazırlamaya çalışması ve bu durumdan dolayı huzursuz, çökkün, tedirgin, değersiz hissetmesine neden olabilmektedir.

6. Sonuçlar

Yanık hastalarının taburculuk sonrası psikolojik sıkıntı ve sosyal görünüş kaygı düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:
- Cinsiyetin yanık sonrası yaşanılan psikolojik sıkıntı ve sosyal görünüş kaygısını etkilemediği belirlenmiştir.
- Medeni durum yanık sonrası psikolojik sıkıntı için bir belirleyici değilken; bekar olanların sosyal görünüş kaygısı ölçek puanının evli olanlarlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- İlkokul ve ortaokul eğitim durumuna sahip olanların sosyal görünüş kaygısı puanlarının diğer eğitim düzeylerine göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Eğitim düzeyinin psikolojik sıkıntı ölçek puanlamasını etkilemediği belirlenmiştir.
- Gelir düzeyinin yanık sonrası yaşanılan psikolojik sıkıntı ve sosyal görünüş kaygısını etkilemediği saptanmıştır.
- Yaş ile psikolojik sıkıntı arasında bir ilişki bulunmazken, yaş arttıkça sosyal görünüş kaygısı puanının düştüğü belirlenmiştir.
- Yanık yüzdesi ne kadar büyükse bireyin psikolojik sıkıntı ve sosyal görünüş kaygı puanının o kadar yüksek olduğu belirlenmiştir.
- Alev ve elektrik yanığı olanların haşlanma ve diğer tür yanığı olanlara göre psikolojik sıkıntı ve sosyal görünüş kaygısı puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- Psikolojik Sıkıntı ve Sosyal Görünüş Kaygısı ölçeği arasında pozitif yönde orta düzey bir

ilişki olduğu saptanmıştır.

- Sosyal görünüş kaygısı puanları arttıkça psikolojik sıkıntı puanlarının arttığı belirlenmiştir.

INVESTIGATION OF PSYCHOLOGICAL DISTRESS LEVELS AND SOCIAL APPEARANCE ANXIETY LEVELS OF BURN PATIENTS AFTER DISCHARGE

Elif ÜNLÜ[1], Ebru AKGÜN ÇITAK[2]

[1]Başkent University Ankara Hospital, Ankara, TÜRKİYE

[2]Başkent University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing and Health Services, Ankara, TÜRKİYE

1. Introduction

Burn; It can cause temporary or permanent deterioration in the psychological state of the patient due to reasons such as severe pain during or after the injury, difference in appetite, changes in appearance, restriction of physical activities, sudden and long-term treatment process. The patient's physical, social, emotional and economic structure and activities of daily living are adversely affected. As a result, the quality of life decreases, there is a high probability of suffering psychological pain and showing many symptoms of psychological health disorders.

Burns have complex, time-consuming, unpredictable consequences, and compelling care and treatment from the patient's hospitalization until discharge, even after discharge. In order to provide care and treatment in all aspects, a comprehensive team including the nurse should work in cooperation and harmony. Physiological monitoring of burn patients, fluid support, pain and itching management, prevention of infection, improvement of functional ability, improvement of quality of life, elimination of sleep disorders, increasing psychological well-being (to avoid feelings such as anxiety, depression, feelings of helplessness, anger, guilt, low self-esteem and self-confidence, social isolation), facilitating the time to return to work or school, supporting the patient and their family, nurses are at the center of burn care and treatment.

2. Aim

This study was conducted to examine the psychological distress levels and social appearance anxiety levels of burn patients after discharge. In line with the results obtained from this study, it is planned to determine the psychological distress levels and social appearance anxiety levels of burn patients and to guide the treatments, discharge training and nursing interventions to be planned for these patients.

3. Material and Method

The population of the study consists of burn patients who were hospitalized in Baskent University Hospital Burn and Treatment Center in 2021-2022. When the total number of patients treated in Baskent University Hospital Burn and Wound Treatment Center within 1 year is known as 39 people, the sample size was determined as at least 36 people. This study was completed with 37 patients (N=37).

Sociodemographic and Burn-Related Information Form, Psychological Distress Scale, and Social Appearance Anxiety Scale were used to collect data. Descriptive statistics are given as number of units (n), percent (%), median, median (M), and minimum (min), maximum (max) values. The normal distribution of the data of numerical variables was evaluated with the Shapiro Wilk test of normality. It was found that the data were not normally distributed. Comparisons of scale scores for variables with two categories were made with the Mann-Whitney U test, and comparisons of scale scores for variables with more than two categories were made with the Kruskal-Wallis H test. Relationships between numerical variables were evaluated with the Spearman correlation coefficient. The effect of the independent variable (Social Appearance Anxiety Scale) on the dependent variable (Psychological Distress Scale) was evaluated by linear regression analysis. A p value of <0.05 was considered statistically significant.

4. Findings

A total of 37 participants (N=37) took part in the study. The number of male patients was 29 (78.4%) and the number of female patients was 8 (21.6%). The median age is 35, the youngest participant is 23 years old, and the oldest participant is 55 years old. Considering their marital status, it is seen that 26 (70,3) people are married. When the education level is examined, 11 (29.7%) people are primary or secondary school graduates, 20 (54.1%) people are high school graduates, and 6 (16.2%) people are university graduates. 31 (83.8%) people classified their income levels as medium level. 34 (91.9%) patients live with their families. 31 (83.8%) patients, whose social activities outside the home were examined, stated that they had activities outside the home.

When the burn type of the participants is examined, 15 (40.5%) people have flame burns, 8 (21.6%) people have electrical burns, 9 (24.3%) people have scald burns and 5 (13.5%) people have other types of burns. The burn rate is 10% or less in 13 (35.1%) people, 10%-40% in 21

(56.8%) people, and 40% or more in 3 (8.1%) people. When the degree of burn depth is examined, it is seen that 4 (10.8%) people have second-degree superficial burns, 28 (75.7%) people have second-degree deep burns, and 5 (13.5%) people have third-degree burns. At the earliest, 2 months passed after the burn injury of the participants, and 13 months at the latest. They were discharged from the clinic at least 10 days and at most 130 days, and at least 1 month and at most 12 months have passed since discharge. While 15 (40.5%) people started their business life after burns, 22 (59.5%) people did not. Participants started to work at the earliest 1 month, at the latest 5 months after the burn.

According to the results of the study, the mean total score of psychological distress of the patients was 23.46±7.77 points. The psychological distress scale was not statistically significant according to the gender, marital status, education level, income level and age variables of the patients; According to burn percentage and burn type, psychological distress scale was found to be statistically significant.

The mean total score of the patients' social appearance anxiety was 50.70±13.66 points. According to the gender and income level variables of the patients, the social appearance anxiety scale was not statistically significant; It was determined that the social appearance anxiety scale was statistically significant according to marital status, education level, age, burn percentage and burn type.

A statistically significant correlation was found between the psychological distress scale and the Social Appearance Anxiety scale at a moderately positive level. The effect of Social Appearance Anxiety scale scores on Psychological Distress scores was evaluated by linear regression analysis. According to the model, it was determined that as social appearance anxiety scores increased, psychological distress scores increased by 0.563 points. Considering the marital status, education level, burn percentage, age, burn type variables that affect psychological distress and social appearance anxiety levels, it is thought that it will help in the psychological support studies to be applied to burn patients.

5. Discussion and Conclusion

5.1. Discussing the findings on the Psychological Distress Scale of burn patients

According to this study, the lowest score according to the answers given to the Psychological Distress Scale is 10, while the highest score is 39. When the psychological distress levels are

examined, according to the answers given by the patients to the Psychological Distress Scale, 16 (43.2%) people are "probably good", 8 (21.6%) people are "probably mildly mentally disturbed", 4 (10.8%) people. It was seen that "probably moderate mental illness" and 9 (24.3%) people were "probable severe mental illness". In line with these results, no matter how high the number of possible good people may seem, when we look at the possible severe mental illness and possible moderately disturbed levels together, it is seen that the issue of psychological distress should be taken into consideration.

According to this study, Psychological Distress Scale scores do not differ statistically significantly according to gender. The results of the studies in the literature show differences. The study of Zaman et al. (2022) with 160 burn patients shows that there is no significant difference between psychological distress scores according to gender, similar to this study. On the other hand, in the study of Fauerbach et al. (2007) with 1232 burn patients who were discharged from hospital, women had higher psychological distress scores than men. In the study of O'brien (2020) with 846 burn patients, it was determined that women experience more psychological distress than men after burns. In the study of Sadeghi-Bazarganı et al. (2011) with 85 burn patients, different results were observed and it was determined that male patients experienced more psychological distress.

According to this study, Psychological Distress Scale scores do not show a statistically significant difference according to marital status. This result shows that Fauerbach et al. (2007) did not have the same results as the study. According to the study of Fauerbach et al., single people experience more psychological distress than married people.

According to this study, Psychological Distress Scale scores do not show a statistically significant difference according to income level. In this case, there is no difference between the perceived income level of the people and psychological distress, that is, both low-income and high-income people experience psychological distress due to burns.

According to this study, Psychological Distress Scale scores do not show a statistically significant difference according to age. Similar to this study, there is no significant relationship between the level of psychological distress and age, according to the study of Masood et al. (2016) with 50 burn patients. There are also different results in the literature. Among them, the study of Sadeghı-Bazarganı et al. (2011) and the study of Zaman et al. (2022) showed that individuals with younger age had higher levels of psychological distress after burns.

In this study, there is a statistically significant positive correlation between the percentage of burns and the Psychological Distress Scale. In other words, as the percentage of burns increases, psychological distress increases. There are studies similar to this study in the literature. Palmu et al. (2011) concluded in their study with 107 burn patients that as the total body surface area of burn injury increases, the prevalence of mental disorders also increases. Similarly, Sadeghi-Bazargani et al. (2011) stated that as the percentage of burns increases, the probability of experiencing psychological distress increases. An increased percentage of burns means more scar tissue and more contractures. This increases the likelihood of increased dependence on another person. Thus, the person may also increase psychological distress.

According to this study, Psychological Distress Scale scores show statistically significant differences according to the type of burn. Those with flame and electrical burns have higher scores for psychological distress than those with scalds and other types of burns. Zaman et al. (2022) reached a similar conclusion with this study and concluded that flame burns experience higher psychological distress than other burns. The damage caused by flame burns and electrical burns is more on the person. Being exposed to flames and feeling it with everything while experiencing it can increase psychological distress.

5.2. Discussing the findings of the Social Appearance Anxiety Scale of burn patients

According to this study, the lowest score for the answers given to the Social Appearance Anxiety Scale of the participants was 30, while the highest score was 79. When the studies conducted with burn patients in the literature were examined, the score of the study conducted by Ayhan et al. (2022) with 106 burn patients using the same scale was found to be 39.38±17.71 points, and it was seen that the appearance anxiety of the participants was moderate. In the study of Oaie et al. (2018) with 461 burn patients, the participants' concerns about appearance were found to be moderate. In this study, it is seen that social appearance anxiety scores are higher than the studies in the literature. This difference is thought to be related to the characteristics of the patient profiles (burn type, burn degree, burn percentage, burn area) participating in the studies.

According to this study, Social Appearance Anxiety Scale scores do not show statistically significant differences according to gender. Similar to this study, Shepherd (2015) conducted a study with 78 burn patients in which he investigated the relationship between trauma symptoms and post-burn appearance concerns and concluded that there was no significant

difference between appearance anxiety and gender. In line with these results, it is thought that gender is not a determinant for social appearance anxiety scores, and that individuals care about their appearance regardless of gender and are concerned about this issue.

When social appearance anxiety was compared according to marital status, it was found that the survey scores of the unmarried were higher than the scores of the married ones. Similar to this study, in the study of Ayhan et al. (2022), the scale scores of singles were found to be higher than those of married people. These results suggest that single individuals pay more attention to their appearance and that the feedback they receive from outside is more important to them. This may be due to the fact that they have not yet found their life partner or that they have not formalized the existing person. In addition, it is thought that the fact that they think that they do not have social support with them may affect this situation. According to this study, there is a difference between the Social Appearance Anxiety Scale scores according to the education level between those with primary and secondary education and those with high school education. The average scores of those with primary and secondary education levels are lower. According to the study of Ayhan et al. (2022), Social Appearance Anxiety Scale scores increase as the level of education increases. Although it differs, the social environment varies according to the level of education. However, it is thought that as education increases, people's concerns about their work life and social life appearances increase.

According to this study, there is a moderately negative statistically significant relationship between age and the Social Appearance Anxiety Inventory. In other words, as age increases, social appearance anxiety decreases, which indicates that younger individuals experience more appearance anxiety. Similar to this study, Oaie et al.'s (2018) study found that as age increases, appearance anxiety scores decrease. Shepherd (2015) associated younger age with increased appearance anxiety in his study. School, friends and work environments, where younger individuals often spend time in their daily lives, bring along the determining factors for the appearance of the person. However, the importance that young individuals attach to their body image may cause an increase in the person's concerns on this issue.

According to this study, there is a statistically significant positive correlation between the percentage of burns and the Social Appearance Anxiety Inventory. In other words, as the percentage of burns increases, the Social Appearance Anxiety Scale scores increase. Similar to our research, according to the study conducted by Oaie et al. (2018), it was concluded that with the increase in the total body surface area covered by the burn, the person showed a higher

level of anxiety about changes in appearance. An increase in the percentage of burns means that there are more burnt areas on the body. However, longer hospital stays mean more deterioration of skin integrity, more contractures. These situations can cause the person to worry about negative comments coming from outside.

5.3. Discussing the effect of Social Appearance Anxiety Scale scores on Psychological Distress Scale scores

According to this study, it was found that as social appearance anxiety scores increased, psychological distress scores increased by 0.563 points. According to this result, anxiety about the appearance of the person increases the level of psychological distress. Changes in appearance can cause the person to constantly think about it, try to prepare himself, his family, and his social environment for this situation, and cause him to feel restless, depressed, uneasy and worthless because of this situation.

6. Results

In this study, which was conducted to examine the psychological distress and social appearance anxiety levels of burn patients after discharge, the following results were obtained:

- It was determined that gender did not affect the psychological distress and social appearance anxiety experienced after burns.

- Marital status is not a predictor of post-burn psychological distress; It was determined that the social appearance anxiety scale score of the single people was higher than the married ones.

- It was determined that the social appearance anxiety scores of those with primary and secondary school education were lower than those of other education levels. It was determined that education level did not affect psychological distress scale scoring.
- It was determined that the income level did not affect the psychological distress and social appearance anxiety experienced after the burn.

- While there was no relationship between age and psychological distress, it was determined that the social appearance anxiety score decreased as the age increased.

- The higher the burn percentage, the higher the individual's psychological distress and social appearance anxiety score.

- It was determined that those with flame and electrical burns had higher scores on psychological distress and social appearance anxiety than those with scald and other types of burns.

- It was determined that there was a moderate positive correlation between Psychological Distress and Social Appearance Anxiety.

- It was determined that as social appearance anxiety scores increased, psychological distress scores increased.

YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNDE İŞ İLE İLGİLİ RUMİNASYONUN, EŞ DUYUM YORGUNLUĞU VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Pelin GEDİK[1], Yeter Sinem ÜZAR ÖZÇETİN[2]

[1]*A.Ü.T.F. Cebeci Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*University College Dublin, Dublin, İrlanda*

Giriş: Yoğun bakım üniteleri yatan hastaları olduğu kadar onlara bakım veren hemşireleri de etkilemektedir. Karşı karşıya kalınan travmatik deneyimler ise, iş ile ilgili ruminatif düşüncelere yol açmakta, deneyimlenen psikososyal sorunları artırabilmektedir. İş kaynaklı ruminasyon olarak da adlandırılabilen bu durum, zihnin sürekli olarak iş ve iş ile ilgili düşüncelerle meşgul olmasıdır ve özellikle hemşireler gibi yoğun strese maruz kalan meslek gruplarında görülmektedir. Hemşirelerin iş ile ilişkili ruminasyonlarının, bakım verdikleri hastaları aile üyeleri olarak görmeleri şeklindeki bir bilişsel yanılsama olduğu, hastalar ile aşırı özdeşim kurdukları ve bunun sonucu olarak eş duyum yorgunluğu yaşadıkları düşünülmektedir. Bazı yoğun bakım hemşireleri sözü edilen stres yaratıcı ve zorlu süreçleri yönetmekte zorlanabilirken, diğerleri bu süreci psikolojik sağlamlığın varlığı ile etkin şekilde yönetebilmekte ve stresörlerin üstesinden gelebilmektedir.

Amaç: Bu araştırma, yoğun bakım hemşirelerinin iş ile ilgili ruminasyon düzeyinin eş duyum yorgunluğu ve psikolojik sağlamlık düzeyleri ile ilişkisinin incelenmesi amacıyla ilişki arayıcı araştırma deseni kullanılarak yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, Erişkin Yoğun Bakım Üniteleri bulunan ve kurum izni alınan iki farklı üniversite hastanesinde çalışan yoğun bakım hemşireleri ile COVİD-19 pandemisi dolayısıyla verilerin yüz yüze toplanamaması nedeniyle Googleforms olarak hazırlanan araştırma linki üzerinden çevrimiçi anket yoluyla gerçekleştirilmiştir. . Çalışmaya, 116 erişkin yoğun bakım hemşiresi dahil edilmiştir. Veriler İşsel Ruminasyon Ölçeği, Connor Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ve Merhamet Yorgunluğu Kısa Ölçeği kullanılarak 25 Haziran 2021- 10 Ocak 2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; sıklık analizleri ile birlikte korelasyon ve regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre; duygusal ruminasyon ve eş duyum yorgunluğu arasında pozitif yönde doğrusal bir ilişki; kopma ruminasyonu ve eş duyum yorgunluğu arasında ise negatif yönde doğrusal bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Problem çözme ve kopma

ruminasyonları ve psikolojik sağlamlık arasında ise pozitif yönde doğrusal bir ilişki gözlemlenmiştir. Psikolojik sağlamlıkta meydana gelen değişimin %17,3'ü, eş duyum yorgunluğunda meydana gelen değişimin %27,8'i işsel ruminasyonlar tarafından açıklanmaktadır. Problem çözme ve kopma ruminasyonlarının psikolojik sağlamlık üzerindeki etkilerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Duygusal ve kopma ruminasyonlarının eş duyum yorgunluğu üzerindeki etkilerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Çalışma sonuçlarında duygusal ruminasyonların eş duyum yorgunluğunu pozitif; psikolojik sağlamlığı ise negatif yönde etkilediği belirlenmiştir. Öte yandan duygusal ruminasyonların ikincil travma ve mesleki tükenmişlik ile pozitif ilişkili olduğu; negatif olaylara tolerans ile pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur. Duygusal ruminasyonların aksine problem çözme ve kopma ruminasyonları bireylerin iş ile ilgili bilişleri ile baş edebilmelerine ve süreci etkin yönetebilmelerine yardımcı olmaktadır. Yine çalışmada hem problem çözme hem de kopma ruminasyonlarının psikolojik sağlamlık üzerine olumlu yönde etki ettiği belirlenmiştir. Psikolojik sağlamlık düzeyi yüksek olan hemşirelerin, çalışma ortamından kaynaklanan zorluklar, iş taleplerinden kaynaklanan stres, yorgunluk, duygusal tükenme, tükenmişlik gibi olumsuz psikolojik belirtilerin azalmasına yardımcı olabilmektedir. Sonuç olarak, ruminasyonların türüne göre farklı etkileri olduğu, her ne kadar yoğun bakım ortamının stresli doğasına bağlı yıkıcı ruminasyonlar oluşabilse de aynı zamanda olumlu ruminasyonların da olabileceği görülmektedir. Bu olumlu ruminasyonların ise, psikolojik sağlamlığın artmasında, eş duyum yorgunluğunu ise azalmasında önemli olduğu söylenebilir. Dolayısıyla yoğun bakım hemşirelerinin eş duyum yorgunluğunun azaltılması ve psikolojik sağlamlığın arttırılması için oluşturulacak destek programların içeriğinde iş ile ilgili ruminasyonlara yönelik bilişsel müdahalelere yer verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, eş duyum yorgunluğu, psikolojik sağlamlık, ruminasyon, yoğun bakım.

THE RELATIONSHIP BETWEEN WORK-RELATED RUMINATION, PARTNER SENSATION FATIGUE AND PSYCHOLOGICAL RESILIENCE IN INTENSIVE CARE NURSES

Pelin GEDİK[1], Yeter Sinem ÜZAR ÖZÇETİN[2]

[1]A.Ü.T.F. Cebeci Hospital, Ankara, TÜRKİYE

[2]University College Dublin, Dublin, Ireland

Introduction: Intensive care units affect inpatients as well as the nurses who care for them. Traumatic experiences may lead to ruminative thoughts about work and increase the experienced psychosocial problems. This situation, which can also be called work-related rumination, is when the mind is constantly occupied with work and work-related ruminations. Nurses' work-related ruminations are a cognitive illusion in which they see the patients they care for as family members, they over-identify with the patients, and as a result, they experience compassion fatigue. While some intensive care nurses may have difficulty managing the stressful and challenging processes, others can manage this process effectively and overcome stressors with the presence of psychological resilience.

Aim: This study was conducted using a relationship-seeking research design to examine the relationship between the work-related rumination level of intensive care nurses with compassion fatigue and psychological resilience.

Material and Methods: The research was conducted through an online survey in Googleforms due to the COVID-19, with intensive care nurses working in two different university hospitals in Adult Intensive Care Units. 116 adult intensive care nurses were included in the study. Data were collected between June 25, 2021, and January 10, 2022, using the Occupational Rumination Scale, Connor Davidson Psychological Resilience Scale, and Compassion Fatigue Brief Scale. Correlation and regression analysis were used along with frequency analyses.

Findings: A positive linear relationship between emotional rumination and compassion fatigue. There was a negative linear relationship between detachment rumination and emotion fatigue. A positive linear relationship was observed between problem solving and detachment ruminations and psychological resilience. 17.3% of the change in psychological resilience and 27.8% of the change in compassion fatigue are explained by work ruminations. It appears that the effects of problem solving and detachment ruminations on psychological resilience are

statistically significant. The effects of emotional and detachment ruminations on emotion fatigue were statistically significant.

Discussion and Conclusion: The study results showed that emotional ruminations positively affected compassion fatigue. It has been determined that it negatively affects psychological resilience. On the other hand, emotional ruminations are positively associated with secondary trauma and professional burnout; It was found to be positively associated with tolerance to negative events. Unlike emotional ruminations, problem solving, and detachment ruminations help individuals cope with their work-related cognitions and manage the process effectively. Again, in the study, it was determined that both problem solving and detachment ruminations had a positive effect on psychological resilience. Nurses with a high level of psychological resilience can help reduce negative psychological symptoms such as difficulties arising from the working environment, stress resulting from job demands, fatigue, emotional exhaustion, and burnout. Ruminations have different effects depending on their type, and although destructive ruminations can occur due to the stressful nature of the intensive care environment, positive ruminations can also occur. These positive ruminations are important in increasing psychological resilience and reducing emotion fatigue. Therefore, it may be recommended to include cognitive interventions for work-related ruminations in the support programs to reduce compassion fatigue and increase resilience of intensive care nurses.

Key Words: Nurse, compassion fatigue, psychological resilience, rumination, intensive care.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE BİLİNÇLİ FARKINDALIK İLE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ARASINDAKİ İLİŞKİ: DEPRESYON, ANKSİYETE VE STRES DÜZEYİNİN ARACI ROLÜ

Feride ERCAN[1], Elif ÖZDEMIR[2], Nimet GÖKKAYA[2]

[1]*Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye*

Giriş: Yaşamda karşılaşılan olumsuzluklarla başa çıkabilme, fiziksel ve ruhsal iyi olma halini koruyabilme ve normal yaşantılara dönme gücü psikolojik sağlamlık kavramı ile açıklanmaktadır. Bu bağlamda, öğrenci hemşireler, kendi farkındalıkları ve psikolojik sağlamlıkları yeterli düzeyde olduğunda diğer insanlara yardım etmede güçleneceklerdir. Amaç: Bu araştırma, öğrenci hemşirelerde bilinçli farkındalık ile psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek ve bilinçli farkındalık ile psikolojik sağlamlık düzeyi arasındaki ilişkide depresyon, anksiyete ve stres düzeyinin aracı rolünü belirlemek amacıyla yürütülmüştür.

Gereç ve yöntem: Araştırma "tanımlayıcı-kesitsel ve ilişkisel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde 2022-2023 eğitim ve öğretim döneminde kayıtlı ve öğrenimine devam eden öğrenciler (N=~1064) oluşturmuştur. Araştırmanın evreni bilinen örneklem büyüklüğü hesaplama yöntemine göre belirlenen ve sınıflara göre tabakalı örnekleme yöntemi ile seçilen 283 öğrenci ile yapılması planlanmıştır. Örnekleme dahil edilme kriterleri, 18 yaş ve üzerinde olma, araştırmaya katılımda gönüllü olma, Türkçe'yi anlama, okuma ve yazma konusunda sorun yaşamama; dışlama kriterleri araştırmaya katılmayı kabul etmeme, araştırmanın yürütüldüğü dönemde aktif kaydının olmaması olarak belirlenmiştir. Araştırma, çalışmaya katılmayı kabul eden ve içleme kriterlerini karşılayan toplam n=375 öğrenci ile tamamlanmıştır. Araştırma verileri, Mart – Haziran 2023 tarihleri arasında yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmada verilerin elde edilmesinde "Katılımcı Bilgi Formu", "Bilinçli Farkındalık Ölçeği (BFÖ)", "Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASS-21)" ve "Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (KPSÖ)" kullanılmıştır. Formlar, öğrencilere bir kez uygulanmış olup veri toplama araçlarının doldurulması yaklaşık olarak 10-15 dakikada tamamlanmıştır. İstatistiksel analizler IBM SPSS V23 ve AMOS V24 programları kullanılarak yapılmıştır. Normal dağılıma uygunluk Skewness ve Kurtosis değerleri ile incelenmiştir. Ölçek puanlarının ilişkisinde Pearson Korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Aracı değişkenin test edilmesinde yapısal eşitlik

modeli, hesaplama yöntemi olarak Maximum Likelihood (ML) kullanılmıştır. Bilinçli Farkındalık ile Psikolojik Sağlamlık arasındaki ilişkide depresyon, anksiyete ve stresin aracı rolünü test etmek için bootstrap yöntemi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın etik boyutu açısından etik izin ve kurum izni alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden yazılı bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin %84,8'i kadın olup, yaş ortalaması 21,02±1,6'dir. Ölçek toplam puan ortalamaları; KPSÖ için 17,77±4,62, BFÖ için 56,93±11,86, DASS-21 depresyon için 7,5±5,14, DASS-21 anksiyete için 7,33±4,85 ve DASS-21 stres için 8,51±4,47 olarak bulunmuştur. Bilinçli farkındalığın psikolojik sağlamlık üzerindeki toplam etkisi 0,308 olarak elde edilmiştir. Bilinçli farkındalık ile psikolojik sağlamlık %9,5 oranında açıklanmaktadır. Bilinçli Farkındalık ile Psikolojik Sağlamlık arasındaki ilişkide depresyon, anksiyete ve stresin aracı rolü incelendiğinde, bilinçli farkındalığın depresyon aracılığıyla psikolojik sağlamlık üzerindeki dolaylı etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (β=0,120; %95 GA [0,004; 0,228]). Bilinçli farkındalığın anksiyete (β=0,045; %95 GA [-0,010; 0,130]) ve stres (β=0,011; %95 GA [-0,043; 0,098]) aracılığıyla psikolojik sağlamlık üzerindeki dolaylı etkisi istatistiksel olarak anlamlı elde edilmemiştir. Bilinçli farkındalığın depresyon, anksiyete ve stress aracılığıyla psikolojik sağlamlık üzerindeki toplam dolaylı etkisi istatistiksel olarak anlamlı elde edilmiştir (β=0,176; %95 GA [0,114; 0,241]). Ayrıca model uyum indeksleri GFI=1,000, IFI=1,000, CFI=1,000, SRMR=0,000 olarak elde edilmiştir. Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonuçları, hemşirelik öğrencilerinde bilinçli farkındalığın psikolojik sağlamlığı güçlendirmede önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Bilinçli farkındalığın artması öğrencilerin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerini azaltarak psikolojik sağlamlıklarını önemli ölçüde güçlendirebilir. Hemşirelik öğrencilerinde bilinçli farkındalığı artırıcı müdahaleler geliştirmek, depresyon, anksiyete ve stres ile baş etmeyi destekleyen bir program dahilinde psikolojik sağlamlığı iyileştirebilir.
Anahtar kelimeler: bilinçli farkındalık, psikolojik sağlamlık, depresyon, anksiyete, stres, hemşirelik öğrencileri

THE RELATIONSHIP BETWEEN MINDFULNESS AND PSYCHOLOGICAL RESILIENCE IN NURSING STUDENTS: THE MEDIATING ROLE OF DEPRESSION, ANXIETY, STRESS

Feride ERCAN[1], Elif ÖZDEMIR[2], Nimet GÖKKAYA[2]

[1]Gazi University Faculty of Nursing, Ankara, TÜRKİYE

[2]Gazi University Faculty of Health Sciences, Ankara, TÜRKİYE

Introduction: The ability to cope with the negativities encountered in life, to maintain physical and mental well-being, and to return to normal life is explained by the concept of psychological resilience. In this context, nursing students will be stronger in helping other people when their self-awareness and psychological resilience are at a sufficient level.

Objectives: This research was conducted to determine the relationship between mindfulness and resilience levels of nursing students and to determine the mediator role of depression, anxiety and stress levels.

Materials and Methods: The research is a descriptive-cross-sectional and relational study. The population of the research consisted of students (N=~1064) who were registered and continuing their education in a state university, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing in the 2022-2023 academic year. The sample of the research was planned to be carried out with 283 students who were determined according to the known sample size calculation method and selected by stratified sampling method according to grade level. The criteria for inclusion in the sample were being 18 years of age or older, volunteering to participate in the research, not having problems in understanding Turkish, reading and writing; The exclusion criteria were determined as refusal to participate in the study, lack of active registration at the time the study was conducted. The study was completed with a total of n=375 students who agreed to participate in the study and met the inclusion criteria. The research data were obtained by using face-to-face interview method between March – June 2023. The data were obtained via "Participant Information Form", "Mindful Attention Awareness Scale (MAAS)", "Depression Anxiety Stress Scale (DASS-21)" and "The Brief Resilience Scale (BRS)". The forms were applied to the students once and the filling of the data collection tools was completed in approximately 10-15 minutes. Statistical analyzes were performed using IBM SPSS V23 and AMOS V24 programmes. Conformity to normal distribution was examined with Skewness and Kurtosis values. Pearson Correlation coefficient was used in the relationship between scale scores. Structural equation model was used to test the mediator variable and Maximum

Likelihood (ML) was used as the calculation method. The bootstrap method was used to test the mediator role of depression, anxiety and stress in the relationship between Mindfulness and Psychological Resilience. Significance level was accepted as $p<0.05$. Ethical permission and institutional permission were obtained in terms of the ethical dimension of the research. Written informed consent was obtained from the students participating in the study Results: In the research, 84.8% of the students were women, and the mean age was 21.02±1.6. Scale total score averages was found as; 17.77±4.62 for BRS, 56.93±11.86 for MAAS, 7.5±5.14 for DASS-21 depression, 7.33±4.85 for DASS-21 anxiety, and 8.51±47 for DASS-21 stress. The total effect of mindfulness on resilience was 0.308. Psychological resilience is explained by mindfulness at a rate of 9.5%. When the mediating role of depression, anxiety and stress in the relationship between Mindfulness and Resilience was examined, the indirect effect of mindfulness on resilience through depression was found to be statistically significant (β=0.120; 95% CI [0.004; 0.228]). The indirect effect of mindfulness on psychological resilience through anxiety (β=0.045; 95% CI [-0.010; 0.130]) and stress (β=0.011; 95% CI [-0.043; 0.098]) was not statistically significant. The overall indirect effect of mindfulness on psychological resilience through depression, anxiety, and stress was statistically significant (β=0.176; 95% CI [0.114; 0.241]). In addition, model fit indices were obtained as GFI=1,000, IFI=1,000, CFI=1,000, SRMR=0,000.

Discussion and Conclusion: Research results show that mindfulness of nursing students is an important factor in strengthening psychological resilience. Increasing mindfulness can significantly strengthen students' psychological resilience by reducing their depression, anxiety and stress levels. Developing mindfulness-raising interventions in nursing students can improve resilience within a program that supports coping with depression, anxiety, and stress.

Key words: mindfulness, psychological resilience, depression, anxiety, stress, nursing students

PSİKOTROP İLAÇ KULLANAN ERGENLERDE TEDAVİYE UYUM ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE ÜLKEMİZDE GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Gül DİKEÇ[1], Öznur BILAÇ[2], Hilal İŞLEYEN SONKAYA[2], Ömer AYDEMİR[2]

[1]Fenerbahçe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

[2]Manisa Celal Bayar Üniversitesi , Manisa, Türkiye

Giriş: Tedaviye uyum hastane ve eczane kayıtları, hasta ve yakınlarının bildirimi, ilaç kan düzeyleri, preperatların sayımı ya da hastalık belirtilerinin şiddeti ile ölçülmektedir (1). Son yıllarda bu alanda teknolojik aparatlar kullanılmaktadır (2). Ancak hala tedaviye uyumu ölçen altın bir standart bulunmamaktadır. Bu nedenle tedaviyi uyumu ölçen standart araçlara ihtiyaç vardır. Özellikle son yıllarda çocuk ve ergenlerde ruhsal bozuklukların arttığı düşünüldüğünde (3) çocuk ve ergenlerde tedaviye uyumu ölçen standardize ölçüm araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan literatür incelemesinde ruhsal bozukluğu ya da fiziksel sağlık sorunları olan ergenlerde tedaviye uyumu ölçen bir ölçek bulunamamıştır.

Amaç: Bu çalışmada, ruhsal bozukluğu olan ve psikotrop ilaç kullanan ergenlerin tedaviye uyumlarını değerlendirmek için yeni bir ölçüm aracının geliştirilmesi amaçlandı.

Yöntem: Metodolojik desende planlanan bu çalışma verileri ülkemizde Ege Bölgesinde yer alan bir üniversite hastanesinin Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı'nda 01.04.2022-01.07.2023 tarihleri arasında toplandı. Çalışmanın örneklemini ruhsal bozukluğu olan ve psikotrop ilaç kullanan 95 ergen oluşturdu. Verilerin toplanmasında İlaç Uyumunu Bildirim Ölçeği ve Ergenlerde Tedaviye Uyum Ölçeği taslak formu kullanıldı. Ergenlerde Tedaviye Uyum Ölçeği taslak formu 25 maddeden oluşmakta ve beşli likertlidir. Kapsam geçerliliği sonuncunda madde havuzu 24'e düştü.

Bulgular: Ergenlerin yaş ortalaması 14.18 (1.81), %50.5'i erkek ve %96.8'i okula devam etmekteydi. Ruhsal bozukluk tanıları incelendiğinde ergenlerin %65.3'ü Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu tanısı ile izlenmekte, %58.8'i de situmulan kullanmaktaydı. Ölçeğin 12 maddelik formunun madde toplam korelasyon değerlerinin 0.26-0.66 arasında değiştiği üç faktörlü yapıya sahip olduğu bulundu ve bu faktörler işlevsellik, tedavide sorumluluk ve ilaç uyumu olarak adlandırıldı. Faktör yüklerinin 0.44-0.86 arasında değiştiği, maddelerin toplam varyansın %62.98'ini açıkladığı belirlendi. Ölçeğin iç tutarlılık katsayılarının alt ölçekler için 0.69-0.83 arasında olduğu ve toplam ölçek için olduğu 0.82 belirlendi.

Sonuçlar: Bu çalışmada kullanılan analiz ve sonuçlara dayanarak Ergenlerde Tedaviye Uyum Ölçeğinin geçerli ve güvenilir yeni bir ölçüm aracı olduğu söylenebilir.

DEVELOPMENT OF THE ADHERENCE SCALE IN ADOLESCENTS USING PSYCHOTROPIC MEDICATION AND EVALUATION OF ITS VALIDITY AND RELIABILITY IN TURKISH POPULATION

Gül DİKEÇ[1], Öznur BILAÇ[2], Hilal İŞLEYEN SONKAYA[2], Ömer AYDEMİR[2]

[1]Fenerbahce University, Istanbul, TÜRKİYE

[2]Manisa Celal Bayar University , Manisa, TÜRKİYE

Background: Treatment adherence is measured by hospital and pharmacy records, patient self-report, observations by clinicians and relatives, drug blood levels, counting of pills, or severity of symptoms (1). In recent years, technological devices or smartphone applications have been used in this field (2). Especially considering the increase in mental disorders in children and adolescents in recent years (3), there is a need for standardized measurement tools that measure adherence to treatment in children and adolescents. The literature review found no scale measuring treatment adherence in adolescents with mental disorders or physical health problems.

Objective: This study aimed to develop a new measurement tool to assess the treatment adherence of adolescents with mental disorders who use psychotropic medication.

Method: The data of this methodologically designed study were collected between 01.04.2022-01.07.2023 in the Department of Child and Adolescent Psychiatry of a university hospital in the Aegean Region of TÜRKİYE. The study sample consisted of 95 adolescents with mental disorders. The Medication Adherence Reporting Scale and Adolescent's Adherence Scale draft form were used for data collection. The draft form of the Adolescent's Adherence Scale consists of 25 items with a five-point Likert scale. After content validation, the item pool was reduced to 24.

Results: The mean age of the adolescents was 14.18 years (1.81), 50.5% were male, and 96.8% were attending school. When the mental disorder diagnoses were analyzed, 65.3% of the adolescents were being followed up with Attention Deficit and Hyperactivity Disorder diagnoses, and 58.8% were using stimulants. The 12-item form of the Adolescent's Adherence Scale was found to have a three-factor structure with item-total correlation values ranging between 0.26-0.66, and these factors were named functionality, responsibility in treatment, and medication adherence. Factor loadings ranged between 0.44-0.86, and the items explained

62.98% of the total variance. The internal consistency coefficients of the scale were between 0.69-0.83 for the subscales and 0.82 for the total scale.

Conclusion: Based on the analysis and results used in this study, the Adolescent's Adherence Scale is a valid and reliable new measurement tool.

Keywords: adherence, adolescent, child and adolescent psychiatry, compliance, psychotropic medication.

REFERENCES

Anghel LA, Farcas AM, Oprean RN. An overview of the common methods used to measure treatment adherence. Med Pharm Rep. 2019 Apr;92(2):117-122.

Emden D, Goltermann J, Dannlowski U, Hahn T, Opel, N. Technical feasibility and adherence of the Remote Monitoring Application in Psychiatry (ReMAP) for the assessment of affective symptoms. J Affect Disord. 2021, 294, 652-660.

Häge A, Weymann L, Bliznak L, Märker V, Mechler K, Dittmann RW. Non Adherence to Psychotropic Medication among Adolescents-A Systematic Review of the Literature. Z. Für Kinder-Jugendpsychiatrie Psychother. 2016, 46, 69–78.

PERİPARTUM DEPRESYON BELİRLEYİCİLERİ ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Gonca ÜSTÜN[1], Meral KELLECİ[2]

[1]*Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği AD., Amasya, Türkiye*

[2]*Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD., Sivas, Türkiye*

Giriş

Kadınların doğum sonrası yaşadıkları yaygın ruhsal sorunlardan biri olan postpartum depresyon, günümüzde peripartum (doğum zamanı) olarak değerlendirilmektedir. Toplumda göz ardı edilen bu tür depresyonun belirtilerinin erken saptanması, mümkünse risk faktörlerinin belirlenmesi; gebelik sürecinde kadının psikososyal gereksinimlerinin erken tanılanıp erken müdahale edilmesini sağlayabilir. Bu doğrultuda kültüre özgü geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracına gereksinim duyulmaktadır.

Amaç

Bu araştırma, Peripartum Depresyon Belirleyicileri Ölçeği'nin geliştirilmesi, geçerlik ve güvenirliğinin incelenmesi amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem

Araştırma metodolojik türdedir. Araştırmanın örneklemini; Mart-Haziran 2023 tarihleri arasında bir eğitim araştırma hastanesinde doğum öncesi takibi yapılan, en az 18 yaşında olan, sağlıklı gebeliğe sahip, eşi ile birlikte yaşayan, herhangi bir ruhsal hastalık tanısı almamış olan 482 gebe oluşturdu. Gebelerle yüz yüze görüşülerek onamları alındı. Tanıtıcı bilgileri içeren Kişisel Bilgi Formu ve 48 maddeden oluşan Peripartum Depresyon Belirleyicileri Ölçeği taslak formu gebenin kendisi tarafından doldurudu.

Ölçeğin taslak formu için bir madde havuzu (52 madde) oluşturuldu. Maddeler 10 alan uzmanı (8 Psikiyatri Hemşireliği, 2 Ebelik) tarafından Davis Tekniği kullanılarak değerlendirildi. Kapsam Geçerlik İndeksi 0,80'in altında olan 4 madde çıkarıldı. Maddeler dil geçerliği bakımından bir Türk Dili uzmanı görüşüne sunularak revize edildi. Toplam 48 maddelik taslak form 25 gebeye uygulanarak ifadelerin anlaşılır olduğu saptandı. Ölçeğin kapsam ve dil geçerliği sağlandıktan sonra veriler toplandı.

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 25 ve AMOS 21 programı kullanılarak analiz edildi. Ölçeğe ilişkin güvenirlik analizleri Cronbach Alpha, yarıya bölme yöntemi ile incelendi. Yapı geçerliliği için Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi uygulandı. Madde ayırt ediciliği için %27 alt-üst madde analizi yapıldı.

Bulgular

Taslak ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach Alpha yöntemi ile incelendi. Madde toplam puan korelasyon değerleri 0,30'un altında kalan 11 madde analizden çıkarıldı. Örneklem büyüklüğünün ve maddelerin açıklayıcı faktör analizi için yeterli olduğu Kaiser-Meyer-Olkin testi ile belirlendi (*KMO*=0,841). Bartlett Küresellik testi ise anlamlı bulundu (*X2*(210)=2967; *p*<0,01). Temel Bileşenler Analizi yöntemi kullanılarak açıklayıcı faktör analizi yapıldı. Varimax döndürme yöntemi uygulanarak dokuz faktörlü bir yapı tespit edildi. Binişiklik gösteren (9 madde), faktör yükü düşük olan (6 madde) ve olduğu yerde anlam kazanmayan (1 madde) maddeler analiz dışı bırakılarak beş faktörlü yapı elde edildi. 21 madde ve beş faktörden oluşan ölçeğin toplam açıklanan varyansı %55,785 olarak belirlendi. Doğrulayıcı faktör analizine göre faktör yük değerlerinin 0,30'un üzerinde, 0,357-0,704 arasında dağıldığı görüldü. Birinci düzey çok faktör analizi sonuçlarına göre ölçeğin uyum iyiliği indeksleri mükemmel uyum gösterdi (*RMSEA*=0,044; *X2*(*Cmin/df*)=1,923; *GFI*=0,972; *AGFI*=0,964). Madde-toplam puan korelasyon değerleri 0,30'un üzerinde, 0,308-0,654 arasında değişkenlik gösterdi. Aynı zamanda tüm maddeler birbiri ile ilişkili bulundu. Ölçekte yer alan maddelerin ayırt ediciliklerinin belirlenmesi amacıyla yapılan %27 alt-üst madde analizinde grupların madde puanlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görüldü (*p*<0,05). Ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0,836 olarak hesaplandı ve alt boyutlara ilişkin Alpha değerlerinin 0,603-0,825 arasında olduğu belirlendi. Ölçeğin iki yarı güvenirliği için maddeler tek ve çift sıra numarası olarak ikiye bölündü ve iki yarı arasındaki korelasyon katsayısı 0,70'in üzerinde hesaplandı.

Sonuç

Peripartum Depresyon Belirleyicileri Ölçeği geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olup üçlü likert tiptedir. Cevaplar "Evet" (riskin varlığını gösterir), "Kısmen" (riskin kısmen varlığını gösterir), "Hayır" (riskin olmadığını gösterir) şeklinde değerlendirilmekte ve sırasıyla 2, 1, 0 şeklinde puanlanmaktadır. Elde edilen toplam ölçek puanı, peripartum depresyon için yüksek riski göstermektedir. Öz bildirime dayalı olan ölçek, ters ifadelerin de yer aldığı 21 madde ve

beş faktörlü yapıya sahiptir. Faktörler sırasıyla "Depresyon semptomları", "Anksiyete", "Anneliğe hazır oluş", "Aile desteği ve yaşam memnuniyeti", "Eş ilişkisi" olarak sınıflandırılan riskleri belirlemektedir. Ölçek, gebelik sürecinin herhangi bir döneminde peripartum depresyon belirleyicilerini tanılamak ve postpartum depresyon açısından riski saptamak amacıyla kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Geçerlik, Güvenirlik, Ölçek geliştirme, Peripartum depresyon, Risk tanılama

DEVELOPMENT OF THE PERIPARTUM DEPRESSION PREDICTORS SCALE: A VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Gonca ÜSTÜN[1], Meral KELLECİ[2]

[1]Amasya University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Psychiatric Nursing, Amasya, TÜRKİYE

[2]Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Sivas, TÜRKİYE

Introduction

Postpartum depression, which is one of the common mental problems experienced by women after childbirth, is now considered as peripartum (time of birth). Early detection of the symptoms of this type of depression, which is ignored in the society, and identification of risk factors, if possible; it can provide early diagnosis and early intervention of the psychosocial needs of the woman during pregnancy. In this direction, a valid and reliable measurement tool specific to culture is needed.

Objective

This study was carried out to develop the Peripartum Depression Predictors Scale, and to examine its validity and reliability.

Materials and Methods

The study is of methodological type. The sample of the study; it consisted of 482 pregnant women who were at least 18 years old, had a healthy pregnancy, lived with their spouses, and were not diagnosed with any mental illness, who were followed up in a training and research hospital between March and June 2023. The consent of the pregnant women was obtained by face-to-face interviews. The Personal Information Form containing the descriptive information and the Peripartum Depression Predictors Scale draft form consisting of 48 items were filled in by the pregnant woman herself.

An item pool (52 items) was created for the draft form of the scale. Items were evaluated by ten field experts (8 Psychiatric Nursing, 2 Midwifery) using the Davis Technique. Four items with the Content Validity Index below 0.80 were removed. The items were revised in terms of language validity by submitting them to the opinion of a Turkish Language expert. A 48-item

draft form was applied to 25 pregnant women and it was determined that the expressions were understandable. Data were collected after the content and language validity of the scale was ensured.

The data obtained from the study were analyzed using SPSS 25 and AMOS 21 programs. Reliability analyzes of the scale were analyzed using the Cronbach Alpha, halving method. Explanatory and Confirmatory Factor Analysis was applied for construct validity. For item discrimination, 27% sub-top item analysis was performed.

Results

The internal consistency of the draft scale was analyzed using the Cronbach Alpha method. Eleven items with item-total score correlation values below 0.30 were excluded from the analysis. The Kaiser-Meyer-Olkin test was used to determine that the sample size and items were sufficient for explanatory factor analysis (*KMO*=0.841). Bartlett test of sphericity was found significant ($X2(210)=2967$; $p<0.01$). Explanatory factor analysis was performed using Principal Components Analysis method. A nine-factor structure was determined by applying the Varimax rotation method. A five-factor structure was obtained by excluding items with overlapping (9 items), low factor loading (6 items) and items that did not make sense (1 item). The total explained variance of the scale, which consists of 21 items and five factors, was determined as 55.785%. According to confirmatory factor analysis, factor loading values were found to be above 0.30, and ranged between 0.357 and 0.704. According to the results of the first level multi-factor analysis, the goodness of fit indexes of the scale showed a perfect fit (*RMSEA*=0.044; $X2(Cmin/df)=1.923$; *GFI*=0.972; *AGFI*=0.964). Item-total score correlation values were over 0.30, varying between 0.308 and 0.654. At the same time, all items were found to be related to each other. In the 27% sub-top item analysis performed to determine the distinctiveness of the items in the scale, it was observed that there was a statistically significant difference between the averages of the item scores of the groups ($p<0.05$). The Cronbach Alpha value of the scale was calculated as 0.836, and the Alpha values for the sub-dimensions were found to be between 0.603 and 0.825. For the reliability of the two halves of the scale, the items were divided into odd and even sequence numbers, and the correlation coefficient between the two halves was calculated over 0.70.

Conclusions

The Peripartum Depression Predictors Scale is a valid and reliable measurement tool and is of triple Likert type. The answers are evaluated as “Yes” (indicating the presence of risk), “Partly” (indicating the presence of a partial risk), “No” (indicating that there is no risk) and scored as 2, 1, 0, respectively. The total scale score obtained indicates a high risk for peripartum depression. The scale, which is based on self-report, has 21 items and a five-factor structure, including reverse expressions. The factors determine the risks classified as "Depression symptoms", "Anxiety", "Readiness for motherhood", "Family support and life satisfaction", "Spousal relationship", respectively. The scale can be used to diagnose peripartum depression predictors and to determine the risk for postpartum depression at any time during pregnancy.

Key words: Validity, Reliability, Scale development, Peripartum depression, Risk diagnosis

PSİKİYATRİ ALANINDA ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN KLİNİK UYGULAMA SIRASINDA ARAŞTIRMA SONUÇLARINI KULLANMALARI İLE İLGİLİ ENGELLERİN İNCELENMESİ

Perihan GÜNER[1], Sinem Bahar KASAP[2]

[1]*İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Amerikan Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Hemşireliğin profesyonelleşmesi, gelişmesi ve toplum sağlığının iyileştirilmesi için araştırma kullanımının vazgeçilmez olduğu ifade edilmektedir (Estrabrooks ve ark. 2003). Psikiyatri hemşireliğinde araştırma sonuçlarının kullanımı ile ilgili uluslararası az sayıda çalışmaya (Adip-Hajbaghery., 2007, Bahtsevani ve ark. 2005, Carrion., 2004, Yadav ve ark., 2012) ulaşılmış ve Türkiye'de ise bu konuda herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır.

Amaç: Araştırmanın amacı; psikiyatri alanında çalışan hemşirelerin klinik uygulamaları sırasında araştırmadan yararlanmaları ile ilgili engel düzeyini ve araştırma sonuçlarından yararlanmaya engel olan yordayıcı faktörleri ortaya koymaktır.

Gereç ve yöntem: Tanımlayıcı olarak yapılan çalışma, etik kurul ve kurum izinleri alındıktan sonra İstanbul'da bir devlet hastanesinde, bir üniversite hastanesinde ve bir özel hastanede psikiyatri alanında çalışan 172 hemşire ile yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu" ve "Hemşirelerin Araştırma Sonuçlarını Kullanımda Engeller Ölçeği" kullanılmıştır. Çalışmada verilerin analizinde, parametrelerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler olarak Ortalama, Standart sapma, frekans; verilerin karşılaştırılmasında ikiden fazla bağımsız gruplar arası karşılaştırmalarda One-way ANOVA testi ve farkın hangi gruptan kaynaklandığını anlamak için Tukey HSD testi; iki bağımsız grup arası karşılaştırmalarında Independent sample t testi kullanılmıştır. Univariate analizde anlamlı çıkan bağımlı değişkenin, bağımsız değişkenler ile yordanmasında ise, çok değişkenli geriye dönük lineer regresyon (Çoklu doğrusal regresyon modeli) analizi kullanılmıştır. Tüm testler için $p<0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Hemşirelerin, "Hemşirelerin Araştırma Sonuçlarını Kullanımda Engeller Ölçeği" 'genel' puan ortalamasının 67.01 olduğu orta derecede engel algısına sahip oldukları; 'uygulama' alt boyut puan ortalamasının en yüksek ($\bar{X}$: 18.44±SS:4.54) 'araştırma' alt boyut puan ortalamasının ise, en düşük ($\bar{X}$:12.92±SS:4.98) olduğu saptanmıştır.

Üniversite hastanesinde çalışma, devlet hastanesinde çalışma, iki yıl ve daha az süre psikiyatri hastaları ile çalışma, 3-5 yıl arası psikiyatri hastaları ile çalışma ve bilimsel etkinliğe katılma sayısı "Hemşirelerin Araştırma Sonuçlarını Kullanımda Engeller Ölçeği' 'genel' alt boyutunun;

Araştırma sonuçlarını klinikte/hasta bakımında hiç kullanmama ve araştırma sonuçlarını klinikte/hasta bakımında çok nadir kullanma 'uygulama (Kurumun özellikleri, araştırma uygulama engelleri ve sınırlılıkları)' alt boyutunun;

Üniversite hastanesinde çalışma, devlet hastanesinde çalışma, 3-5 yıl arası psikiyatri hastaları ile çalışma ve bilimsel etkinliğe katılma sayısı 'araştırma (Araştırmaların özellikleri ve kalitesi) alt boyutunun;

Üniversite hastanesinde çalışma, devlet hastanesinde çalışma ve bilimsel etkinliğe katılma sayısı 'hemşire' (Hemşirelerin özellikleri, araştırma becerileri ve farkındalıkları) alt boyutunun;

Üniversite hastanesinde çalışma, araştırma sonuçlarını klinikte/hasta bakımında çok nadir kullanma 'sunum (Hemşirelerin iletişim özellikleri ve araştırma sonuçlarına ulaşım) alt boyutunun pozitif yordayıcıları olduğu saptanmıştır.
Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmadan elde edilen verilerde, üniversite ve devlet hastanesinde çalışmak, klinik uygulama sırasında araştırma sonuçlarını kullanmamak, çok uzun süre psikiyatri hastaları ile çalışmamak ve bilimsel etkinliğe fazla sayıda katılmak hemşireler tarafından araştırma sonuçlarını klinik uygulamada kullanmaya engel olan faktörler olarak görüldüğü belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Psikiyatri hemşiresi, araştırma, araştırma kullanımı, klinik uygulama, engeller

INVESTIGATION OF THE BARRIERS RELATED TO THE IMPLANTATION OF RESEARCH FINDINGS BY NURSES WORKING IN THE FIELD OF PSYCHIATRY DURING CLINICAL PRACTICES

Perihan GÜNER[1], Sinem Bahar KASAP[2]

[1]Istanbul Bilgi University, Istanbul, TÜRKİYE

[2]American Hospital, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: It is stated that the use of research is indispensable for the professionalization and development of nursing and the improvement of public health (Estrabrooks et al. 2003). A small number of international studies on the use of research results in psychiatric nursing (Adip-Hajbaghery., 2007, Bahtsevani et al. 2005, Carrion., 2004, Yadav et al., 2012) have been reached and no studies on this subject in TÜRKİYE have been reached.

Objective: The aim of the study was to examine the level of barriers encountered by nurses working in the field of psychiatry during their clinical practices, and factors preventing them from utilizing research results.

Method: The descriptive study was conducted with 172 nurses working in the field of psychiatry in a state hospital, a university hospital and a private hospital in Istanbul, after obtaining ethical committee and institutional permissions. The “Personal Information Form” and " The Barriers to Research Utilization Scale” were used as data collection tools. In the analysis of the study data, Kolmogorov-Smirnov test was used to find out whether the parameters were suitable to the normal distribution. In the descriptive statistics, arithmetic mean, standard deviation and frequency were used. In the comparisons of the study data, whereas One-way ANOVA test was used for the comparisons of more than two independent groups, Tukey HSD test was used to find out from which group the difference stems from and the Independent samples t-test was used to compare two independent groups. In the prediction of the dependent variable which appeared significant in the univariate analysis with independent variables, the Multiple Linear Regression analysis was used. A p value of <0.05 was considered statistically significant for all the tests.

Results: The mean score obtained by the participants from the overall Barriers Scale in Utilization of Research Results by Nurses was 67.01. The‘ setting ’subscale score average was

highest (X: 18.44±SS:4.54) and the ‘research’ subscale score average was lowest (X: 12.92±SS:4.98).

Working in a university hospital, working in a state hospital, working with psychiatric patients for two years or less, working with psychiatric patients for 3-5 years, and the number of participating in scientific events were determined to be positive predictors of the "Overall Nurses' Obstacles in Using Research Results Scale".

Never using research results in the clinic/patient care and rarely using research results in the clinic/patient care were found to be positive predictors of the 'setting (characteristics of the institution, research implementation barriers and limitations)' sub-dimension.

Working in a university hospital, working in a state hospital, working with psychiatric patients for 3-5 years, and the number of participating in scientific events were found to be positive predictors of the research sub-dimension.

Working in a university hospital, working in a state hospital and participating in scientific activities were found to be positive predictors of the 'nurse' (characteristics of nurses, research skills and awareness) sub-dimension.

Working in a university hospital and rarely using research results in the clinic/patient care were found to be positive predictors of the 'presentation' sub-dimension (nurses' communication characteristics and access to research results).

Discussion and Conclusion: In the data obtained from this study, it was determined that working in a university or state hospital, not using research results during clinical practice, not working with psychiatric patients for too long and participating in scientific activities too many times were seen as factors that prevent nurses from using research results in clinical practice.
Key words: psychiatric nurse, research, research use, clinical practice, barriers

REFERENCES

Adib-Hajbaghery, M. (2007). Factors facilitating and inhibiting evidence-based nursing in Iran. Journal of advanced nursing, 58(6), 566-575.

Bahtsevani, C., Udén, G., & Willman, A. (2004). Outcomes of evidence-based clinical practice guidelines: a systematic review. International journal of technology assessment in health care, 20(4), 427-433.

Carrion M, Woods P, Norman I (2004) . Barriers to research utilisation among forensic mental health nurses. Int J Nurs Stud.;41:613–619. doi: 10.1016/j.ijnurstu.2004.01.006

Estabrooks, C.A, Winther, C., Derksen, L. (2005). Mapping the field: bibliometric analysis of the research utilization literature in nursing. Nursing Research, 53(5): 293-303.

Yadav, B. L., & Fealy, G. M. (2012). Irish psychiatric nurses' self-reported barriers, facilitators and skills for developing evidence-based practice. Journal of psychiatric and mental health nursing, 19(2), 116-122.

AFET SÜREÇLERİNDE GEBELERİN YAŞADIĞI PSİKOSOSYAL SORUNLAR

Nesrin ÇUNKUŞ KÖKTAŞ

Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Denizli, Türkiye

Giriş: Günümüzün en önemli küresel sorunları arasında yer alan doğal afetler, ekolojik çevreyi tahrip etmesi ve hasarlara neden olmasının yanı sıra insan yaşamı üzerinde can kaybı ve fiziksel, zihinsel, ruhsal, sosyal zararların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Dünya genelinde kadınlar, doğal afetler sırasında ve sonrasında en savunmasız nüfuslar arasında yer almaktadır. Özellikle gebeler ve anne rahmindeki bebekler şüphesiz en çok etkilenen dezavantajlı gruplardan sayılabilir. Afet durumlarında kadınlar güvenlik, beslenme, barınma ve sağlık problemleri yaşayabilmektedir. Gebelerin doğal afet süreçlerinde en çok yaşadığı sorunlardan biri psikolojik problemlerdir. Öte yandan, afet sonrası süreçte travma, uyku bozuklukları, stres, depresyon, anksiyete, intihar düşünceleri ve saldırgan davranışlar gibi ruhsal problemler gebeler arasında en çok görülen psikolojik sorunlardır. Gebelik sürecinde bu psikolojik problemler, düşük doğum ağırlığı, erken doğum, yeni doğanda gelişme geriliği, enfeksiyon, spontan düşük riski gebelik bakım ve takibinde eksiklik gibi anne ve çocuk sağlığı üzerinde olumsuz sonuçlar yaratabilir. Bu bağlamda doğal afet süreçlerinde gebelerin psikolojik durumlarının değerlendirilmesi yaşanabilecek olası afetler öncesi gerekli önlemlerin alınması açısından önemli olabilir.

Amaç: Bu derleme, afet süreçlerinde gebelerin yaşadıkları psikososyal sorunları literatür doğrultusunda incelemek ve sonuçlarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Sonuç: Doğal afetler sonucu gebelerde post-travmatik stres, depresyon, anksiyete, korku, uyku ve yeme bozuklukları gibi problemler görülebilmektedir. Ayrıca yaşanan bu psikolojik sorunların anne ve çocuk sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olduğu sonucuna varılmıştır. Literatürde doğal afet süreçlerinde dezavantajlı gruplardan biri olan gebelerin ruhsal durumlarını değerlendiren sınırlı sayıda çalışmaya rastlanılmıştır. Dünyada her yıl binlerce afet meydana gelmektedir. Özellikle Türkiye coğrafi konumu sebebiyle afetler açısından riskli bir konumdadır. Böylece yaşanabilecek olası afetler sonrasında gebelerin ruhsal durumlarını olumlu şekilde sürdürebilmelerine yönelik afet öncesinde bilgi ve danışmanlık sağlanmalıdır. Afet sonrası özellikle afetin etkilediği zorlu ortamlarda yaşayan gebeler ve anne rahmindeki bebeklerin risklerini en aza indirmek, doğumdan sonra anne-bebek sağlığının gelişimini

desteklemek amacıyla gebelerin psikososyal sağlığının desteklenmesi, iyileştirilmesi ve kültürel özelliklere göre bakım modellerinin oluşturulması gerekmektedir. Bu müdahalelerin planlama, uygulama ve değerlendirilmesi için multidisipliner ekibin (kadın doğum uzmanı, psikiyatrist, psikiyatri hemşiresi, sosyolog gibi) oluşturulması önerilmektedir. Öte yandan, doğal afetler sırasında gebelerin psikolojik sorunlarını değerlendiren daha fazla sayıda nitel ve nicel araştırmalara ihtiyaç vardır. Bu derleme çalışmasının doğal afet sırasında veya sonrasında afetlere doğrudan/dolaylı olarak maruz kalan tüm gebelerin psikolojik durumlarını değerlendiren tüm çalışmalara rehberlik edebileceği ve literatüre bu açıdan katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, gebelik, kadın, psikososyal

KAYNAKLAR

Brunson J. Maternal, newborn, and child health after the 2015 Nepal Earthquakes: An investigation of the long-term gendered impacts of disasters. Matern Child Health J. 2017:21(12):2267–2273.
Demirci K, Avcu T. Afet süreçlerinde kadın bireylerin yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri: İzmir ili örneği. Batman Univ Yaşam Bilim Derg. 2021;11(1):86-105.

Feduniw S, Modzelewski J, Kajdy A, Sys D, Kwiatkowski S et al. Anxiety of pregnant women in time of catastrophic events, including COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. J Psychosom Obstet Gynaecol. 2022;43(4):400-410.
Kipay SS. Deprem gerçeği ve kadın sağlığı üzerine etkileri. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi. 2023;8(2):855-860.

PSYCHOSOCIAL PROBLEMS EXPERIENCED BY PREGNANTS IN DISASTER PROCESSES

Nesrin ÇUNKUŞ KÖKTAŞ

Pamukkale University Faculty of Health Sciences, Denizli, TÜRKİYE

Introduction: Natural disasters, which are among the most important global problems of today, cause loss of life and physical, mental, spiritual and social damages on human life, as well as destroying the ecological environment and causing damage. Worldwide, women are among the most vulnerable populations during and after natural disasters. Especially pregnant women and babies in the womb can be counted as one of the most affected disadvantaged groups. In disaster situations, women may experience security, nutrition, shelter and health problems. One of the most common problems faced by pregnant women during natural disasters is psychological problems. On the other hand, psychological problems such as trauma, sleep disorders, stress, depression, anxiety, suicidal thoughts and aggressive behaviors are the most common psychological problems among pregnant women in the post-disaster period. During pregnancy, these psychological problems can have negative consequences on maternal and child health, such as low birth weight, preterm birth, growth retardation in the newborn, risk of infection, spontaneous abortion, and lack of pregnancy care and follow-up. In this context, the evaluation of the psychological state of pregnant women during natural disasters may be important in terms of taking necessary precautions before possible disasters.

Purpose: This review was made to examine the psychosocial problems experienced by pregnant women in disaster processes in line with the literature and to evaluate the results.

Conclusion: As a result of natural disasters, problems such as post-traumatic stress, depression, anxiety, fear, sleep and eating disorders can be seen in pregnant women. In addition, it has been concluded that these psychological problems have negative effects on maternal and child health. A limited number of studies have been found in the literature evaluating the mental status of pregnant women, who are one of the disadvantaged groups in natural disaster processes. Thousands of disasters occur in the world every year. Especially Türkiye is in a risky position in terms of disasters due to its geographical location. Thus, information and counseling should be provided before the disaster in order for pregnant women to maintain their mental state in a positive way after possible disasters. It is necessary to improve the psychosocial health of pregnant women in order to minimize the risks of pregnant women and babies in the womb living in harsh environments, especially after a disaster, and to support the

development of mother-infant health after birth. It is necessary to create care models according to cultural characteristics and enhance the psychosocial health of pregnant women in order to support the development of mother-infant health after birth, and to minimize the risks of babies living in the womb and pregnant women, who live in harsh environments, especially after the disaster. It is thought that this review study can guide all studies evaluating the psychological status of all pregnant women who are directly/indirectly exposed to disasters during or after natural disasters, and will contribute to the literature in this respect.

Keywords: Disaster, pregnancy, woman, psychosocial

MAYER ROKİTANSKY KÜSTER HAUSER (MRKH) SENDROM TANISI KONAN HASTALARIN YAŞADIKLARI PSİKOSOSYAL SORUNLAR: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Tugba ULUKAYA[1], Perihan GÜNER[2]

[1]*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Kadın üreme sistemi anomalilerinden Mayer Rokitansky Küster Hauser (MRKH) Sendromu; uterus ve vajinanın konjenital agenezisi ya da az gelişmesi ile karakterize bir tablodur [1]. MRKH sendrom tanılı hastalarda görülen, cinsel ilişkide bulunamama ve infertilite gibi sorunların sonucunda hastalarda; düşük benlik saygısı, özgüven eksikliği, değersizlik duygusu, karşı cins tarafından reddedilme korkusu gibi psikososyal sorunların ortaya çıktığı belirtilmektedir [2]. Cerrahi tedavi uygulanan kadınlarda da, tedavide sadece fiziksel boyuta odaklanıldığı ifade edilmekte ve bu nedenle, cerrahi tedavi sonrasında yaşanan bütün bu psikososyal sorunlarda nasıl bir değişim olduğu hala bilinmemektedir.

Amaç: Araştırmanın amacı, MRKH Sendrom tanısı nedeniyle cerrahi operasyon geçiren hastaların yaşadıkları psikososyal sorunları hasta perspektifinden ortaya koymaktır.

Yöntem: Bu araştırma, İstanbul'da bir üniversite hastanesinde MRKH Sendrom nedeniyle cerrahi tedavi görmüş 10 hasta ile gerçekleştirilen fenomenoloji yaklaşım desenine sahip nitel bir çalışmadır. Veriler, katılımcıların bireysel özelliklerini içeren kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırma için etik kurul, kurum ve katılımcılardan yazılı izin alındıktan sonra derinlemesine bireysel görüşme tekniği ile hastalardan izin alınarak ses kaydına alınmıştır. Verilerin analizinde, "içerik analizi tekniği" kullanılmıştır.

Bulgular: Görüşmeler sonucunda 1) "hastalık deneyimi, 2) ''ben kimim: kadın mıyım erkek mi?'', 3)''ben kimse ile evlenemem ama öyle değilmiş'', 4) ''çocuk hiç önemli değil diğer yandan çocuk her şey'', 5) ''çevre ile paylaşmada ikilem'' ve 6)''tedavi süreci'' olmak üzere altı ana tema ortaya çıkmıştır. ''Hastalık deneyimi'' teması altında; ''Tarif etmek çok zor: paramparça olmuş gibi bir his''''Allah'tan gelen bir şey' olmak üzere iki alt tema'; ''Tedavi süreci'' teması altında; ''Utanç verici'', ''Belirsizlik'', ''Yaşananlar hiç bitmeyecek gibi'', ''Kadın olduğunu hissetme'' gibi dört alt tema elde edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışma, MRKH Sendrom tanısını öğrenmenin bireyler üzerinde yıkıcı; şok edici; şanssız ve sıradışı hissettiren; bireyin hayatını, bedenini, duygularını nasıl etkileyeceği konusunda büyük bir belirsizliğe neden olan etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmamıza katılan hastaların çoğu, tanıyı öğrendikten sonra kendilerini diğer kadınlardan farklı ve eksik hissettiklerini; bazıları ise cerrahi operasyon geçirdikten sonra kendilerini tamamlanmış hissettiklerini ifade etmişlerdir. Ancak bazı hastalar cerrahi tedaviye rağmen devam eden sorunlardan infertilite nedeniyle kadın kimliği ile ilgili olumsuz duygular yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu çalışmada, MRKH Sendrom tanısına sahip olmanın, psikososyal alanda çok ciddi etkilere yol açtığı ve cerrahi tedaviye rağmen bu sorunların devam ettiği ortaya çıkmıştır. Bu nedenle elde edilen bu veriler sağlık çalışanlarının hasta bakım ve tedavisini planlamada yardım edebilir.

PSYCHOSOCIAL PROBLEMS EXPERIENCED BY PATIENTS DIAGNOSED WITH MAYER ROKITANSKY KÜSTER HAUSER (MRKH) SYNDROME: A QUALITATIVE STUDY

Tugba ULUKAYA[1], Perihan GÜNER[2]

[1]Istanbul University-Cerrahpasa, Istanbul, TÜRKİYE

[2]Istanbul Bilgi University, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: Mayer Rokitansky Küster Hauser Syndrome (MRKH) , one of the female reproductive system anomalies , is characterized by congenital agenesis or underdevelopment of the uterus and vagina [1]. Diagnosis of MRKH results in inability to have sexual intercourse and infertility , which will lead to some psychosocial problems such as low self-esteem, lack of self-confidence, sense of worthlessness and fear of rejection by the opposite sex [2]. It is stated that the treatment focuses only on the physical dimension in women undergoing surgical treatment, and therefore, it is still unknown that what kind of change occurr in psychosocial problems experienced after surgical treatment.

Aim: The aim of this study was to reveal psychosocial and sexual life problems of patients with MRKH syndrome who underwent surgical operation due to this condition.

Methods: This research is a qualitative study with a phenomenology approach design, which was conducted with 10 patients who had undergone surgical treatment for MRKH Syndrome in a university hospital in Istanbul. The data were collected using a personal information form and a semi-structured interview form. After obtaining written permission from the ethics committee, institutions and participants for the research, in-depth individual interview technique was used in data collection, and all interviews were recorded with patients' consent. Content analysis method was used for data analysis.

Results: As a result of the interviews, six main themes emerged: "the experience of illness", "who am I: am I a man or a woman?", "I cannot marry anyone but it is not the situation", "the child is everything, yet not important at all", "the dilemma in sharing with the environment" and "the treatment process". "The experience of illness" theme consisted of sub-themes as; "It's hard to describe: it feels like being shattered" and "It comes from God"; and the theme of "the Treatment process" consisted sub-themes of "Shameful", "Uncertainty", "It is like what is happening now will never end" and "Feeling as a woman".

Discussion and Conclusion: The study found that learning the diagnosis of MRKH Syndrome had a devastating and shocking influence on patients that made them feel unlucky and unusual, and its effects caused great uncertainty about how it would affect an individual's life, body and emotions. Most of the patients participating in our study felt different and incomplete than other women after learning the diagnosis; some stated that they felt complete after undergoing a surgical operation. However, some expressed negative feelings about female identity despite surgical treatment due to ongoing problems causing infertility. In this study, it was found that being diagnosed with MRKH Syndrome caused very serious effects in the psychosocial aspect, and these problems persisted despite surgical treatment. Therefore, the data can help health care professionals plan patient care and treatment.

REFERENCES

Kapoor R., Sharma D. K.,Sing K.J.,Suri A.,Sing P., Chaudhary H.,Dubey D., Mandhani A. (2006). '' Sigmoid Vaginoplasty: Long Term Results'' Urology, 67, s:1212-1215.

Bean, EJ., Mazur, T., Robinson, AD. (2009). ''Mayer-Rokitansky-Küster-Hauser syndrome: Sexuality, psychological effects, and quality of life''. Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology 22: 339–346.

BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ STRES AZALTMA GİRİŞİMİNİN YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNDE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK VE İYİ OLUŞA ETKİSİ

Merve BAT TONKUŞ[1], Hülya BİLGİN[2]

[1]*İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Yoğun bakım hemşirelerinin mesleki ve kişisel yaşamlarında farkında ve sağlıklı bir denge kurması, mevcut ve olası stresörlere karşı baş etme becerilerine sahip olması için psikolojik dayanıklılık ve iyi oluş düzeylerinin yüksek olması gerekmektedir.

Amaç: Bu araştırma, Bilinçli Farkındalık Temelli Stres Azaltma Girişimi'nin yoğun bakım hemşirelerinde psikolojik dayanıklılık ve iyi oluşa etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

Gereç ve Yöntem: Araştırmaya 22 girişim ve 22 kontrol olmak üzere 44 hemşire katılmıştır. Veriler; "Bilgi Formu", "Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği", "Psikolojik İyi Oluş Ölçeği" ile toplandı. Girişim grubuna haftada bir 90 dakikalık 8 haftalık çevrimiçi Bilinçli Farkındalık Temelli Stres Azaltma Girişimi uygulandı. Kontrol grubuna yalnızca bir defa (90 dk) ilgili girişim anlatıldı. Araştırma, kontrol gruplu ve tekrarlayan ölçümlü deneysel araştırma tasarımında gerçekleştirildi.

Bulgular: Bilinçli Farkındalık Temelli Stres Azaltma Girişimi'ne katılan hemşirelerin Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği toplam puanında girişim sonrası ve izlem aşamasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptandı. Her iki grubun Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının karşılaştırmasında, girişim grubunda zamana ve kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar belirlendi.

Tartışma ve Sonuç: Bilinçli Farkındalık Temelli Stres Azaltma Girişimi'ne katılan hemşirelerin psikolojik dayanıklılıkları ve iyi oluşları kontrol grubuna ve girişim öncesine göre olumlu yönde değişim gösterdi. Stresli durumlarda hemşirelerin dayanıklılıklarını, psikolojik iyi oluşlarını ve baş etme becerilerini artırmak ve zorlu yaşam olaylarını daha iyi kontrol etmelerine yardımcı olmak için bu tür girişimlerin hizmet içi eğitimlerde düzenli uygulanması yararlı olacaktır.

THE EFFECT OF THE MINDFULNESS BASED STRESS REDUCTION INTERVENTION ON PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND WELL-BEING OF INTENSIVE CARE NURSES

Merve BAT TONKUŞ[1], Hülya BİLGİN[2]

[1]Istanbul University-Cerrahpasa, Istanbul, TÜRKİYE

[2]Istanbul Bilgi University, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: Intensive care nurses need high levels of resilience and well-being to be mindful of their professional and personal lives, establish a healthy balance, and have coping skills with current and potential stressors.

Aim: This research has conducted to determine the effect of the Mindfulness Based Stress Reduction Intervention on the psychological resilience and psychological well-being of intensive care nurses.

Materials and Methods: Research data were obtained from 44 nurses, 22 intervention and 22 control. Data was collected by using “Information Form", “Resilience Scale for Adults", and " Psychological Well-Being Scale". The intervention group received a 90-minute 8-week online Mindfulness-Based Stress Reduction Intervention once a week. The control group was told about the intervention only once (90 minutes). It is a randomized controlled trial with its pre-test, post-test, and surveillance.

Results: When two groups were compared with their total score on the 'Resilience Scale for Adults' after the intervention and during the surveillance, a statistically significant difference was found. In the comparison of Psychological Well-Being Scale scores for two groups, significant differences were determined within the group and between groups.

Discussion and Conclusion: The psychological resilience and well-being of the nurses who participated in the Mindfulness-Based Stress Reduction Intervention showed a positive change compared to the control group and before the intervention. In order to increase the resilience, psychological well-being, and coping skills of nurses in stressful situations and to help them better control difficult life events, it would be beneficial to implement such interventions regularly in in-service training.

Mindfulness Based Stress Reduction Intervention, Intensive care nurse, well-being, psychological resilience

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE YAŞAM DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Sibel POLAT OLCA, Eda AZAN

SANKO Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye

Giriş

İnternet bağımlılığı internetin kontrol dışı ve zararlı kullanımını tanımlayan bir terimdir. İnternet aşırı kullanımı günden güne daha da artış gösteriyorsa, bu isteğin önüne geçilemiyorsa, internete bağlı olmadan geçirilen zaman önemini yitiriyorsa, yoksun kalındığında sıkıntı, huzursuzluk, saldırganlık ortaya çıkıyorsa, günlük işlevler, sosyal hayat, okul ve aile hayatı giderek bozuluyorsa internet bağımlılığından söz edilebilir. İnsanların yaşamlarında mutlu olabilmeleri ve yaşamlarının bir anlam kazanabilmesi için sahip olmaları gereken temel unsurların başında yaşam doyumu gelmektedir. Yaşam doyumu öznel iyi oluşun bilişsel bir bileşeni ve kişinin yaşamıyla ilgili bilişsel yargıları içermektedir.

Amaç

Bu çalışma Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinde internet bağımlılığı ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın evrenini Gaziantep ilinde bir vakıf üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde eğitim-öğretim gören toplam 572 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya 217 öğrenci dahil edilmiştir. Veriler Kişisel Veri Formu, İnternet Bağımlılığı Ölçeği, Yaşam Doyumu Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde; kategorik değişkenler için sayı ve yüzde, sayısal değişkenler için ortalama, standart sapma, minimum, maksimum olarak değerlendirme yapılmıştır. Bağımsız Student t-testi ve One Way ANOVA, Post Hoc Tukey ve Scheffe, Pearson korelasyon analizi testleri kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.32±0.89, %77.4'ü kadın, %20.7'si Beslenme ve Diyetetik, %39.2'si Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, % 40.1'i Hemşirelik bölümü ve %29.0'u 1. sınıf öğrencisidir. Sigara kullanım oranı %23.5, alkol kullanım oranı %13.8'dir. Düzenli spor yapanların oranı %20.3'dür. Akademik başarısını "iyi" olarak belirtenlerin oranı %53.0'dür. Günlük internet kullanım süresi %48.4 oranında 3-6 saat arasında olup, %82.0'sinin interneti en çok sosyal medyaya erişim amaçlı kullandığı, %89.4'ünün en fazla

kullandığı sosyal medya aracının "instagram" olduğu belirlendi. Katılımcıların internet bağımlığı ölçeği puan ortalaması, 24.12±12.37, yaşam doyumu ölçeği puan ortalaması 19.99±6.91olarak belirlendi. İnternet bağımlılığı ile yaşam doyumu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulundu (r=-,305, p=0.000).

Tartışma ve Sonuç

Araştırmada, öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile yaşam doyumu puanları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna göre internet bağımlılığı yüksek olan öğrencilerin, yaşam doyumu düzeyleri daha düşüktür. Araştırma sonucuna göre; internet bağımlılığı ve yaşam doyumu ile cinsiyet, bölüm, sınıf, birlikte yaşanan kişiler, alkol ve sigara kullanımı açısından anlamlı bir fark saptanmamıştır. Fiziksel ve ruhsal hastalığa sahip olanlarda ve gelir düzeyi düşük olanlarda yaşam doyumu puanı daha düşüktür. Düzenli spor yapan öğrencilerin ve ders başarısı yüksek olan öğrencilerin yaşam doyumu puanları anlamlı düzeyde yüksektir.

Bu araştırma sonucunda; internet bağımlılığının, yaşam doyumunu azalttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda, internetin bilinçli kullanımı konusunda öğrencilere eğitimler verilmesi ve farkındalık çalışmalarının yapılması önerilebilir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNET ADDICTION AND LIFE SATISFACTION IN HEALTH SCIENCES STUDENTS

Sibel POLAT OLCA, Eda AZAN

SANKO University, Gaziantep, TÜRKİYE

Introduction

Internet addiction is a term that describes the uncontrolled and harmful use of the Internet. Internet addiction can be mentioned if excessive use of the Internet is increasing day by day, if this desire cannot be prevented, if the time spent without being connected to the Internet loses its importance, if distress, restlessness and aggression occur when deprived, daily functions, social life, school and family life are gradually deteriorating. Life satisfaction is one of the basic elements that people need to have in order to be happy in their lives and to gain a meaning in their lives. Life satisfaction is a cognitive component of subjective well-being and includes cognitive judgments about one's life.

Aim

This study was conducted as a descriptive study to examine the relationship between internet addiction and life satisfaction in Health Sciences students.

Materials and Methods

The population of the research consists of a total of 572 students studying at the Faculty of Health Sciences of a foundation university in Gaziantep. 217 students were included in the study. Data were collected with Personal Data Form, Internet Addiction Scale, and Life Satisfaction Scale. In the statistical analysis of the data; number and percentage for categorical variables, mean, standard deviation, minimum and maximum for numerical variables. Independent Student t-test and One Way ANOVA, Post Hoc Tukey and Scheffe, Pearson correlation analysis tests were used.

Results

The mean age of the students participating in the research was 21.32±0.89, 77.4% were female, 20.7% were Nutrition and Dietetics, 39.2% were Physiotherapy and Rehabilitation, 40.1% were Nursing and 29.0% were 1st year student. Smoking rate is 23.5%, alcohol consumption rate is 13.8%. The rate of those who do sports regularly is 20.3%. The rate of those who stated their academic success as "good" is 53.0%. It was determined that the daily internet usage time

was between 3-6 hours at a rate of 48.4%, 82.0% of them used the internet mostly for accessing social media, and 89.4% of them most used the social media tool "instagram". Internet addiction scale mean score of the participants was determined as 24.12±12.37, and life satisfaction scale mean score was 19.99±6.91. A statistically negative and moderately significant correlation was found between internet addiction and life satisfaction mean scores (r=-.305, p=0.000).

Discussion and Conclusion

In the study, a negative significant relationship was found between students' internet addiction levels and their life satisfaction scores. Accordingly, students with high internet addiction have lower levels of life satisfaction. According to the results of the research; There was no significant difference between internet addiction and life satisfaction in terms of gender, department, class, people living together, alcohol and cigarette use. Those with physical and mental illnesses and those with low income levels have a lower life satisfaction score. The life satisfaction scores of the students who do sports regularly and the students who have high course success are significantly higher.

As a result of this research; It was concluded that internet addiction reduces life satisfaction. In this direction, it can be suggested that students should be trained on the conscious use of the internet and awareness studies should be carried out.

Keywords: University student, internet addiction

TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZİNDEN HİZMET ALAN BİREYLERİN RUHSAL VE TOPLUMSAL BECERİ EĞİTİMLERİNE KATILMA DENEYİMLERİNE YÖNELİK NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Halil Ibrahim BILKAY[1], Burak ŞİRİN[2], Nermin GÜRHAN[2]

[1]*Samsun Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Samsun, Türkiye*

[2]*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*

Amaç: Toplum ruh sağlığı merkezinden (TRSM) hizmet alan bireylerin ruhsal ve toplum beceri eğitimlerine katılma deneyimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Nitel araştırma yöntemlerinden fenomonolojik desen kullanılmıştır. Ülkemizin Karadeniz bölgesinde hizmet veren bir toplum ruh sağlığı merkezinden hizmet alan ve ruhsal toplumsal beceri eğitimlerine (RUTBE) katılım sağlayan 16 katılımcı ile bireysel derinlemesine görüşme yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak tanıtıcı bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Tematik analiz yöntemi ile verilerin analizi sağlanmıştır.

Bulgular: Katılımcılar en az 33, en çok 64 yaşında ve yarısı kadın, yarısı erkek cinsiyetindedir. Katılımcıların en çok hemşireden eğitim aldıkları (%75,0), sosyal hayata uyum ile ilgili eğitimleri hatırladıkları (%37,5), eğitimlerin günlük yaşamları üzerinde etkili olduğu (%81,3) ve eğitimlerden genellikle çok memnun oldukları (%43,8) sonuçlarına ulaşılmıştır. Yapılan tematik analiz sonucunda ise “etkili alanlar”, “olumlu etkenler”, “olumsuz etkenler” ve “öneriler” ana temaları altında 20 alt tema oluşturulmuş ve katılımcıların ifadeleri ile belirtilmiştir.

Sonuç: Katılımcıların çoğu TRSM’ye yönelik yapılan bilgilendirmeler sonucunda TRSM’ye başvurduklarını belirtmiştir. Çoğu katılımcı TRSM bünyesinde verilen eğitimlerin günlük yaşam aktivitelerine, iletişim becerilerine ve sosyalleşme becerileri üzerine olumlu etkileri olduğunu belirtirken eğitimlerden ve TRSM’de verilen hizmetlerden genel olarak memnun olduklarını da belirtmişlerdir. Ayrıca eğitimlerin süreci ve TRSM hizmetlerinin olumsuz etkenlerini ve bu etkenlere yönelik önerilerini belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda TRSM hizmetlerinin ve TRSM’de verilen RUTBE eğitimlerinin gözden geçirilmesi önerilmektedir.

A QUALITATIVE STUDY ON THE EXPERIENCES OF INDIVIDUALS RECEIVING SERVICES FROM THE COMMUNITY MENTAL HEALTH CENTER TO PARTICIPATE IN MENTAL AND SOCIAL SKILLS TRAININGS

Halil Ibrahim BILKAY[1], Burak ŞİRİN[2], Nermin GÜRHAN[2]

[1]Samsun Psychiatric Hospital, Samsun, Samsun, TÜRKİYE

[2]Tokat Gaziosmanpasa University, Tokat, TÜRKİYE

Objective: It was aimed to examine the experiences of individuals receiving services from a community mental health center (CMHC) in participating in spiritual and community skills training.

Method: Phenomenological design, one of the qualitative research methods, was used. Individual in-depth interviews were conducted with 16 participants who received services from a community mental health center serving in the Black Sea region of our country and participated in mental and social skills trainings (MSST). An introductory information form and a semi-structured interview form were used as data collection tools. The data were analyzed using thematic analysis method.

Results: Participants were at least 33 and at most 64 years old, half of them were female and half of them were male. It was found that the participants mostly received training from nurses (75.0%), remembered the trainings about adaptation to social life (37.5%), the trainings were effective on their daily lives (81.3%) and were generally very satisfied with the trainings (43.8%). As a result of the thematic analysis, 20 sub-themes were formed under the main themes of "effective areas", "positive factors", "negative factors" and "suggestions" and stated with the statements of the participants.

Conclusion: Most of the participants stated that they applied to CMHC as a result of the information provided about CMHC. Most of the participants stated that the trainings provided at CMHC had positive effects on their daily life activities, communication skills and socialization skills, and that they were generally satisfied with the trainings and the services provided at CMHC. They also stated the negative factors of the training process and CMHC services and their suggestions for these factors. In line with the opinions of the participants, it is recommended to review the CMHC services and MSST trainings provided in CMHC.

Keywords: Community mental health center; mental social skills training; qualitative research

KAHRAMANMARAŞ DEPREMİ SONRASI SOSYAL MEDYA PAYLAŞIMLARININ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İKİNCİL TRAVMATİK STRES VE GENEL SAĞLIĞINA ETKİSİ

Ayşe KUZU[1], Yasemin Şeyma İNCİRCİ[2]

[1]*Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ahmet Erdoğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Zonguldak, Türkiye*

[2]*Zonguldak Devrek Devlet Hastanesi, Zonguldak, Türkiye*

Giriş: Yakın zamanda ülkemizde yaşanan Kahramanmaraş depremi hem doğrudan yaşayan bireyler için hem de buna tanıklık eden tüm toplum için büyük bir travma olmuştur (1). Bu tanıklık çoğunlukla internet ve sosyal medyanın yaygın kullanımı ile olmuştur. Yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelen sosyal medyayı, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de en çok gençler kullanmakta (2), bu durum gençleri ikincil travmatik stres açısından risk grubu haline getirmektedir.

Amaç: Bu araştırmada 06.02.2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş depremi sonrasında sosyal medya kullanımının üniversite öğrencilerinin ikincil travmatik stres düzeyleri ve ruh sağlığına etkisini belirlemek amaçlamıştır.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı tipte yapılan bu çalışmanın evrenini bir üniversitenin sağlık alanında eğitim veren meslek yüksekokulunda öğrenim gören 2750 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemi GPower analizi kullanılmıştır. Buna göre Tip1 hata, %5 yanılma payı ve %80 güç ile örneklem sayısı 509 olarak belirlenmiştir. Çalışmanın verileri Kahramanmaraş depremini takip eden ve sosyal medya paylaşımlarının yoğun olduğu (23.03.2023-06.04.2023 tarihleri arasında) çevrimiçi formlar kullanılarak toplanmıştır. Çalışmanın verileri "Kişisel Bilgi Formu", "Sosyal Medya Kullanıcıları İçin İkincil Travmatik Stres Ölçeği (SMKİİTSÖ)" ve "Genel Sağlık Anketi-28 (GSA-28)" kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde Student-t, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Pearson korelasyon, basit doğrusal ve çoklu doğrusal regresyon analizleri kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin SMKİİTSÖ puan ortalamaları 53.07±13.01; GSA-28 puan ortalamaları ise 9.32±7.89'dir. Yapılan analizler sonucunda SMKİİTSÖ'nün GSA-28'in % 42,6'sını açıkladığı görülmüştür ($F=375.682$ $p<0.001$ $R2= 0.426$). Cinsiyet, sosyal medya kullanımı, travmatik deneyim yaşama, psikiyatrik hastalık varlığı değişkenlerinden oluşturulan modelin ise SMKİİTSÖ'nün %12'sini ($F:18.429$ $p <.001$ Adj $R2:0.12$); GSA-28'in %13'ünü ($F:20.199$ $p<.001$ ve Adj $R2: 0.13$) açıkladığı belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Literatür incelendiğinde doğal afetlerden sonra toplumda sosyal medya kullanımına bağlı oluşan ikincil travmatik stresle ilgili çalışmaya rastlanamamıştır. Çalışmamızda öğrencilerin ikincil travmatik stres ve ruh sağlığı açısından riskli grupta olduğu belirlenmiştir. Literatürde çalışma sonuçlarımıza en yakın çalışmaların sağlık çalışanları ile yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalarda toplumu etkileyen hastalık ve afetlerde çalışan profesyonel ve gönüllü çalışanların ikincil travmatik stresinin yüksek olduğu (3,4) ve ruh sağlığı açısından da riskli grubu oluşturdukları (5,6) bildirilmektedir. Çalışmamızın sonuçları sosyal medya kullanımının travmaya maruziyeti artırarak gençlerin ruh sağlığı üzerindeki olumsuz etkisini ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Deprem, sosyal medya, ikincil travmatik stres, genel sağlık

KAYNAKLAR

Wikipedia.(25.05.2023).2023 Kahramanmaraş depremleri.Erişim adresi: https://tr.wikipedia.org/wiki/2023_Kahramanmara%C5%9F_depremleri#:~:text=Depremin%20ard%C4%B1ndan%20en%20b%C3%BCy%C3%BC%C4%9F%C3%BC%205,Hastanesi%20tedbir%20ama%C3%A7l%C4%B1%20tahliye%20edildi.

Kırık A. (2017). Yeni medya aracılığıyla değişen iletişim süreci: sosyal paylaşım ağlarında gençlerin konumu. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 5(1), 230–261.

Demirtürk Selçuk E, Demirbağ BC. (2021). COVID-19 salgınının sağlık çalışanlarında ikincil travmatik strese ve uyku kalitesi üzerine etkisi. Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences, 13(3), 533–543.

Kahil A. Travmatik yaşantıları olan bireylere yardım davranışında bulunan profesyonel ve gönüllüleri ikincil travmatik stres düzeylerinin incelenmesi. Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Ankara, 2016.

Hagh-Shenas H, Goodarzi MA, Dehbozorgi G, Farashbandi H (2005). Psychological consequences of the bam earthquake on professional and nonprofessional helpers. Journal of Traumatic Stress, 18(5), 477–483.

Montazeri A, Baradaran H, Omidvari S, Azin SA, Ebadi M, Garmaroudi G, Harirchi AM, Shariati M (2005). Psychological distress among Bam earthquake survivors in Iran: A population-based study. BMC Public Health, 5, 1–6.

THE EFFECT OF SOCIAL MEDIA POSTINGS ON SECONDARY TRAUMATIC STRESS AND GENERAL HEALTH OF UNIVERSITY STUDENTS AFTER THE KAHRAMANMARAS EARTHQUAKE

Halil Ibrahim BILKAY[1], Burak ŞİRİN[2], Nermin GÜRHAN[2]

[1]Samsun Psychiatric Hospital, Samsun, Samsun, TÜRKİYE

[2]Tokat Gaziosmanpasa University, Tokat, TÜRKİYE

Introduction: The recent Kahramanmaraş earthquake in our country has been a great trauma both for the individuals who live directly and for the whole society who witnessed it (1). This testimony has mostly been with the widespread use of the internet and social media. Social media, which has become an indispensable part of life (2), is mostly used by young people in our country as well as all over the world, which makes them a risk group in terms of secondary traumatic stress.

Aim: This study aimed to determine the effects of social media use on secondary traumatic stress levels and mental health of university students after the Kahramanmaraş earthquake that occurred on 06.02.2023.

Materials and Methods: The population of this cross-sectional and descriptive study consisted of 2750 students studying at a university vocational school providing education in the field of health. GPower analysis was used in the sample of the research. Accordingly, the sample number was determined as 509 with Type1 error, 5% margin of error and 80% power. The data of the study were collected using online forms (between 23.03.2023 and 06.04.2023) following the Kahramanmaraş earthquake and social media sharing was intense.The data of the study were collected using “Personal Information Form”, “Secondary Traumatic Stress Scale for Social Media Users (SMKIITSS)” and “General Health Questionnaire-28 (GHQ-28)”. Student-t, one-way analysis of variance (ANOVA), Pearson correlation, simple linear and multiple linear regression analyzes were used in the analysis of the data.

Results: The mean score of SMKIITSS of the students participating in the study was 53.07±13.01; GHQ-28 mean score was 9.32±7.89. As a result of the analyzes made, it was seen that the SMKIITSS explained 42.6% of the GHQ-28 ($F=375.682$ $p<0.001$ $R2= 0.426$). The model formed from the variables of gender, social media use, traumatic experience, and presence of psychiatric illness calculated 12% of the SMKIITSS (F:18,429 $p <.001$ Adj R2:0.12); It was determined that GHQ-28 explained 13% (F:20.199 $p<.001$ and Adj R2: 0.13).

Discussion and Conclusion: When the literature was examined, no study could be found on secondary traumatic stress caused by the use of social media in the society after natural disasters. In our study, it was determined that the students were in the risk group in terms of secondary traumatic stress and mental health. In the literature, it is seen that the closest studies to our study results were conducted with health workers. In these studies, it has been reported that professional and volunteer workers working in diseases and disasters affecting the society have high secondary traumatic stress (3,4) and constitute a risky group in terms of mental health (5,6). The results of our study reveal the negative impact of social media use on the mental health of young people by increasing exposure to trauma.

Keywords: Earthquake, social media, secondary traumatic stress, general health

İLK KEZ EBEVEYN OLAN ÇİFTLERDE PSİKOLOJİK İYİ OLMA VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: KARMA YÖNTEM ARAŞTIRMASI

Süreyya TÜRK ÖĞÜN[1], Fatma Yasemin KUTLU[2]

[1]KIRKLARELİ, Türkiye

[2]İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi-Emekli öğretim üyesi, İstanbul, Türkiye

Giriş ve Amaç: Gebelik ve çocuk doğurma, özellikle ilk kez anne-baba olacak olanlar için yaşamı değiştiren önemli bir olay olup (1) varoluşsal boyutları olan (2), fiziksel olduğu kadar psiko-sosyal zorlukları da içeren bir geçiştir (3). İlk kez ebeveyn olmak, anne ve babaları değerleri tanımlamaya, yaşamın amacını ve anlamını kavrama duygusunu hissetmeye ve gerçek potansiyellerine uygun öncelikler belirlemeye zorlayarak psikolojik işleyişi olumlu yönde besleyebilir (4,5). Psikolojik iyi oluş tek bir hedefle elde edilebilecek bir şey olmayıp cinsiyet, yaş, gelir durumu gibi sosyodemografik (6,7,8) ve algılanan sosyal destek, başa çıkma gibi psikolojik (9,10) birçok değişkenden etkilenmektedir. İlk kez ebeveyn olan çiftlerin (annelerin ve babaların) psikolojik iyi oluşlarını, başa çıkma stratejileri ve algılanan sosyal destek değişkenleri bakımından incelemek ve ebeveynlerin görüşlerine göre psikolojik iyi oluşu nasıl deneyimlediklerini ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın ebeveynliğe geçiş döneminde "psikolojik iyi olma" kavramının daha iyi anlaşılmasına katkı sağlaması düşünülmektedir.

Gereç ve Yöntem: Eş zamanlı/paralel karma yöntemler araştırma deseni kullanılan araştırmanın nicel aşamasında kesitsel ilişki arayıcı araştırma deseni, nitel aşamasında ise tanımlayıcı fenomenolojik araştırma deseni kullanıldı. Nicel ve nitel veriler eş zamanlı olarak toplanıp, her iki veri türünün analizleri ayrı ayrı gerçekleştirildi ve elde edilen bulgular tartışma kısmında birleştirildi. Nicel aşamada araştırmanın amaçlı örneklemi 118 (59 anne, 59 baba), nitel aşamada ise ilk kez ebeveyn olan çiftlerden gönüllü olan 9 (7 anne, 2 baba) kişiden oluştu. Nicel veriler bilgi formu, Psikolojik İyi Olma Ölçeği, Başa Çıkma Stratejileri Ölçeği, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, nitel veriler ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplandı.

Bulgular: Anne ve babaların doğum öncesi ve doğum sonrası psikolojik iyi oluş puanları arasında artma veya azalma olsa da anlamlı farkın olmadığı bulundu ($p>0,05$). Annelerde "Aile" boyutunda algılanan sosyal destek arttıkça, "Diğerleri ile olumlu ilişkiler" ($p<0,05$),

"Çevresel Hakimiyet" ($p<0,01$) ve Psikolojik İyi Olma Ölçeği ($p<0,05$) toplam puanlarında azalma olup anlamlı fark bulundu. Babalarda "Kabullenme" ve "Duygusal Sosyal Destek Kullanma" başa çıkma stratejileri kullanımı arttıkça, Psikolojik İyi Olma Ölçeği toplam puanlarında da artma olup anlamlı fark bulundu ($p<0,05$). Annelerin "Zihinsel Olarak İlgiliyi Kesme" başa çıkma stratejisi kullanımı arttıkça, babalarda "Duygulara Odaklanma ve Ortaya Koyma" başa çıkma stratejisi kullanımında ve Psikolojik İyi Olma Ölçeği toplam puanında azalma olup anlamlı fark bulundu ($p<0,05$). Ebeveynlerin olumlu psikolojik işlevselliklerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi sonucunda "gelişen özellikler" teması ortaya çıktı. Annelerin görüşleri kendine güven, amaçlı yaşam, olumlu ilişkiler, olumlu yaklaşım davranışı, yapıcı başa çıkma, yapıcı yaşam tarzı, çevresel hakimiyet, kişisel gelişim ve özerklik alt temalarına; babaların görüşleri ise amaçlı yaşam, olumlu ilişkiler, olumlu yaklaşım davranışı, yapıcı başa çıkma ve kişisel gelişim alt temalarına ayrıldı.

Tartışma ve Sonuç: Ebeveynliğe geçişte psikolojik iyi oluşu konu alan çalışmalarda (4,11,12, 13,14) annelerin ve/veya babaların psikolojik iyi oluşu ve ilişkili faktörlere ilişkin elde edilen sonuçlar mevcut çalışma sonuçları ile benzerlikler göstermektedir. Çiftlerin ebeveynliğe geçiş sürecindeki olumlu psikolojik işlevsellik bağlamında birbirlerini nasıl etkilediği konusunda çok az şey bilinmesine rağmen, bu önemli olabilir (15). Bu bağlamda mevcut çalışmada çiftlerin ebeveynliğe geçişte birbirlerinin psikolojik iyi oluşunu nasıl etkilediğine ilişkin sonuçlar da yer almaktadır. Sonuç olarak, ilk kez ebeveyn olan çiftlerin ebeveynliğe geçişte olumlu psikolojik işlevselliği ifade ediş biçimleri eudaimonik yaklaşımla ve psikolojik iyi oluşun öz kabul, diğerleri ile olumlu ilişkiler, özerklik, çevresel hakimiyet, yaşam amacı ve kişisel gelişim bileşenlerini içeren kuramsal yapısıyla tutarlı olduğu söylenebilir. Anne ve babaların psikolojik iyi oluşları orta düzeydedir. Psikolojik İyi Oluş'un ilk kez ebeveyn olan bireyler, çiftler tarafından anlaşılması kendilerini üretken olarak hissetmelerine sebep olarak hayattan memnuniyetin, moral ve motivasyonun artmasına, işlevsel olmayan davranışların ise azalmasına yol açarak optimal düzeyde sağlıklı nesillerin yetişmesi bakımından önemlidir.

KAYNAKLAR

Cowan, C. P., & Cowan, P. A. (2000). When Partners Become Parents: The Big Life Change for Couples. New York: Basic Books.

Prinds, C., Hvidt, N. C., Mogensen, O., & Buus, N. (2013). Making existential meaning in transition to motherhood—a scoping review. Midwifery, 30(6), 733-741.

Klobučar, N. R. (2015). The role of spirituality in transition to parenthood: Qualitative research using transformative learning theory. Journal of religion and health, 55(4), 1345-1358.

Delle Fave, A., Pozzo, M., Bassi, M., & Cetin, I. (2013). A longitudinal study on motherhood and well-being: Developmental and clinical implications. terapia psicolÓgica, 31(1), 21-33.

Fave, A. D., & Massimini, F. (2004). Parenthood and the quality of experience in daily life: A longitudinal study. Social Indicators Research, 67(1), 75-106.
Ryff, C. D. (1995). Psychological well-being in adult life. Current directions in psychological science, 4(4), 99-104.
Ryff, C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. Journal of personality and social psychology, 69(4), 719.
Ryff, C. D., & Singer, B. H. (2008). Know thyself and become what you are: A eudaimonic approach to psychological well-being. Journal of happiness studies, 9(1), 13-39.
Moe, K, "Factors Influencıng Women's Psychologıcal Well-Beıng Wıthın A Posıtıve Functıonıng Framework" (2012). Theses and Dissertations--Educational, School, and Counseling Psychology. 3.
Malkoç, A., & Yalçın, İ. (2015). Üniversite öğrencilerinde psikolojik dayanıklılık, sosyal destek, başa çıkma ve iyi-oluş arasındaki ilişkiler. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 5(43), 35-43.
Nelson, S. K., Kushlev, K., & Lyubomirsky, S. (2014). The pains and pleasures of parenting: When, why, and how is parenthood associated with more or less well-being?. Psychological bulletin, 140(3), 846.
Fagbenro, D. A., Ehigie, O. B., & Folasade, A. O. (2018). Influence of stages of pregnancy on the psychological well-being of pregnant women in Ibadan, Nigeria. International Journal of Caring Sciences, 11(2), 719.
Yüksel, A., & Bayrakçıi, H. (2019). Self-efficacy, psychological well-being and perceived social support levels in pregnant women. International Journal of Caring Sciences, 12(2), 1-10.
Khusen, V., & Suryadi, D. (2021). The Relationship Between Perceived Social Support and the Psychological Well-Being of Pregnant Women Expecting Their First Child (Primigravida). In International Conference on Economics, Business, Social, and Humanities (ICEBSH 2021) (pp. 548-554). Atlantis Press.
Kenny, D. A., Kashy, D. A., & Cook, W. L. (2006). The analysis of dyadic data. New York: The Guilford Press.

DETERMINATION OF PSYCHOLOGICAL WELL BEING AND RELATED FACTORS AMONG FIRST TIME PARENTS: A MIXED METHODS STUDY

Halil Ibrahim BILKAY[1], Burak ŞİRİN[2], Nermin GÜRHAN[2]

[1]Samsun Psychiatric Hospital, Samsun, Samsun, TÜRKİYE

[2]Tokat Gaziosmanpasa University, Tokat, TÜRKİYE

Introduction and Objective: Pregnancy and childbearing is an important life-changing event especially for first-time parents, and is a transition that (1) has existential dimensions (2) and includes physical as well as psycho-social difficulties (3). Being a first-time parent can positively nurture psychological functioning through forcing parents to define values, to feel the sense of understanding the purpose and meaning of life, and to set priorities appropriate to their true potential (4,5). Psychological well-being is not something that can be achieved with a single goal, but is affected by sociodemographic variables such as gender, age, income status (6,7,8) and psychological (9,10) variables such as perceived social support and coping. This study which was carried out with the aim of examining the psychological well-being of first-time parents (mothers and fathers), in terms of coping strategies and perceived social support variables and revealing how they experience psychological well-being according to the views of parents, is thought to contribute to better understanding of the concept of "psychological well-being" in the transition period to parenthood.

Method: Concurrent/parallel mixed methods research design was used in this study that cross-sectional, relational research design was used in the quantitative phase and descriptive phenomenological research design was used in the qualitative phase of this study. Quantitative and qualitative data were collected simultaneously, analyzes of both data types were performed separately, and the findings were combined in the discussion section. In the quantitative stage, the purposive sample of the research consisted of 118 (59 mothers, 59 fathers), and in the qualitative stage, 9 (7 mothers, 2 fathers) volunteers from first-time parents. Quantitative data were collected using information form, Psychological Well-Being Scale, Coping Strategies Scale, Multidimensional Scale of Perceived Social Support, and qualitative data were collected by using a semi-structured interview form.

Results: It was seen that there was no significant difference although there were increase or decrease between the prenatal and postnatal psychological well-being scores of both mothers and fathers ($p>0,05$). It was found that as perceived social support in the “Family” dimension

increased, “Positive relations with others” ($p<0,05$), “Environmental Mastery” ($p<0,01$) and the total scores of Psychological Well-Being Scale ($p<0,05$) decreased among mothers and there was significant difference. It was found that as the use of “Acceptance” and “Using Emotional Social Support” coping strategies among fathers increased, the total scores of Psychological Well-Being Scale also increased and there was significant difference ($p<0,05$). It was found that as the mothers' use of “Mental Disengagement” coping strategy increased, the fathers' use of “Focus on and Venting of Emotions” coping strategy and total score of Psychological Well-Being Scale decreased and there was significant difference ($p<0,05$). As a result of the evaluation of the parents' views on their positive psychological functioning, the theme of "evolving characteristics" has been emerged. The views of mothers were divided into sub-themes of self-confidence, purposeful living, positive relationships, positive approach behavior, constructive coping, constructive lifestyle, environmental dominance, personal development and autonomy; fathers' views were divided into sub-themes of purposeful living, positive relationships, positive approach behavior, constructive coping and personal development.

Discussion and Conclusion: In studies on psychological well-being in the transition to parenthood (4,11,12,13,14), the results of the psychological well-being of mothers and/or fathers and related factors show similarities with the results of the current study. Although little is known about how couples influence each other in the context of positive psychological functioning in the transition to parenthood, this may be important (15). In this context, the current study also includes results on how couples affect each other's psychological well-being in the transition to parenthood. As a result, it can be said that the way that first-time parents express positive psychological functionality in the transition to parenthood is consistent with the eudaimonic approach and the theoretical structure of psychological well-being, which includes the components of self-acceptance, positive relationships with others, autonomy, environmental dominance, life purpose and personal development. The psychological well-being of mothers and fathers is at moderate level. Understanding Psychological Well-Being by first-time parents and couples is important in terms of raising healthy generations at an optimal level by causing them to feel productive, increasing life satisfaction, morale and motivation, and decreasing dysfunctional behaviors.

Keywords: psychological well-being, parent, social support, coping, mental health

İNSAN BAKIM KURAMI'NA TEMELLENDİRİLMİŞ LABORATUVAR DERSİ ALAN ÖĞRENCİLERİN CARITAS (İYİLEŞTİRİCİ) HEMŞİRELİĞE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE DENEYİMLERİ: KALİTATİF ÇALIŞMA

Şeyma DEMİRALAY KATIRCIOĞLU[1], Leyla KÜÇÜK[2]

[1]*İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Istanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Da, Istanbul, Türkiye*

Giriş: Hemşirelik mesleğinin varlığını sürdürebilmesi ve gelişimine katkı sağlayabilmesi için hemşirelik kuramlarının uygulamaya aktarılması, kuramsal bilgi ve uygulamanın entegre edilerek kuramların rehber olarak kullanılması gerekmektedir [1,2]. Hemşirelik kuramlarından biri de sevgi merkezli ve bütüncül bakımı öneren, iyileştirme odaklı bir kuram olan Watson İnsan Bakım Kuramı'dır [3]. Kuramda bakım bilincine sahip olan hemşire "İyileştirici Hemşire" olarak tanımlanmıştır [4]. Hemşirelik lisans müfredatında kuramın kullanıldığı ülkelerde bu uygulama ileriye doğru dev bir adım olarak kabul edilmekte ve öğretim elemanları bakım bilimi yaklaşımına içten bir bağlılık göstermektedir [5]. Literatürde psikiyatri hemşireliği dersi alan öğrencilerin psikiyatri hemşireliği bilgi ve tutumlarını değerlendiren [6] çalışmalar olsa da öğrencilerin iyileştirici hemşire kavramına ilişkin bilgi, algı, düşünce ve tutumunu değerlendiren bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Amaç: İnsan Bakım Kuramı'na temellendirilmiş laboratuvar dersi alan hemşirelik öğrencilerinin iyileştirici hemşireliğe ilişkin görüş ve deneyimlerinin kalitatif olarak incelenmesidir.

Gereç ve yöntem: Fenemonolojik tipte olan nitel araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul ve kurum izinleri alınmıştır. Araştırmaya 2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Dönemi'nde "Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği" dersi kapsamında İnsan Bakım Kuramına temellendirilmiş laboratuvar dersi alan 12 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların seçiminde amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Veriler kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak bireysel derinlemesine görüşmeler ile toplanmıştır. Görüşmeler kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve sonrasında görüşmeler kelimesi kelimesine transkript edilmiştir. Odak grup görüşmesinde temalar tekrarladığında ve veriler doyuma ulaştığında görüşmeler

sonlandırılmıştır. Verilerin analizinde, Braun ve Clarke tarafından tanımlanan tematik analiz ile tümevarımsal yaklaşım kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmanın bulguları altı ana tema altında gruplandırılmıştır. 1) Genel Düşünceler 2) Bakım Davranışlarına ve Meslek Felsefesine Etkisi 3) İnsan Bakım Kuramı ve İyileştirici Hemşire Olmak 4)İyileştirici Hemşire ve Kliniğe Yansımaları (İkilem-Çelişki) 5)Farklı Alanlarda Kullanımı ve Öneriler 6)Metaforlar. Katılımcıların İnsan Bakım Kuramının "kapsamlı, sistematik, profesyonelce, bütüncül, iyileştirici, uygulaması/anlaşılması kolay, esnek, bakıma anlam/hemşireliğin özü, etik ve çoklu bilme yollarını kullanan" bir kuram olduğunu düşündüğü belirlenmiştir. Kuramın bakım davranışlarına ve meslek felsefesine etkisi teması altında "bilinçli iletişim, bilinçli bakım, meslek sevgisi/iş doyumu, özgüven, yargısız kabul, psikososyal bakım" alt temalarını tanımlamışlardır. İnsan Bakım Kuramı ve iyileştirici hemşire olmak teması altında "özbakım/özşefkat, bütüncül, insancıl, otonom olmak, otantik ilişki kurmak, sağlıklı bakım davranışları sergilemek, karşılıklı iyileşmek" özelliklerinden söz etmişlerdir. İyileştirici hemşire ve kliniğe yansımaları (ikilem-çelişki) teması altında "müfredata, uygulama alanlarına ve kültüre entegrasyon" alt temaları bulunmuştur. İnsan bakım kuramı ile ilgili sevgi, şefkat, bakım, huzur, iyilik, iletişim ve iyileştirici özellikleri olan metaforlar kullanmışlardır.

Tartışma ve Sonuç: Katılımcılara göre insan bakım kuramı birçok olumlu etkisi olan iyileştirici bir kuramdır. Hemşirelik bakımının kuram ile entegre edilmesinin hem hastaya hem de hemşireye olumlu etkileri bulunmaktadır. Katılımcılar insan bakım kuramının birçok alanda yaygınlaştırılmasını önermiştir. Bu araştırmanın sonuçları, kuramdaki kavramların ele alınması, kalp merkezli bakımın öğrencilere tanıtılması, hemşirelik eğitimi kapsamında insan bakım kuramının entegrasyonu ve kuramın öğrencilere yansıması gibi konularda önemli bilgiler sağlamaktadır. Literatürde, hemşirelik lisans müfredatında insan bakım kuramının kullanılmasının önemsendiği, mesleğin gelişimi için bir adım olarak kabul edildiği ve kuramı kullananların içten bir bağlılık gösterdiği düşünüldüğünde [5], ülkemizde de insan bakım kuramının yaygınlaştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. İnsan Bakım Kuramı'nın hemşirelik mesleğinde yaygınlaştırılması için hemşirelik lisans müfredatına eklenmesi, uygulama alanlarına entegrasyonun sağlanması, konuyla ilgili kursların açılması, sürekli eğitim merkezi/hizmet içi eğitim kapsamında eğitimlerin düzenlenmesi, uygun rol modellerin

artırılması ve kurum içi performans değerlendirme ile çeşitli ödüllendirilmelerin yapılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: "hemşirelik teorisi", "hemşirelik eğitimi", "psikiyatri hemşireliği", "nitel değerlendirme"

KAYNAKLAR

1. Fawcett J. Contemporary Nursing Knowledge Analysis and Evoulation of Nursing Models and Theories. 2th ed. Philadelphia: Fa Davis Company; 2005. p. 364-437.
2. Parker ME. Theories and Nursing Practise. 2th ed. Philedelphia: F.A. Davis Company; 2005. p. 3-21.
3. Boz, İ. (2020). İyileştirici Süreçler, Hemşirenin Düşünce Biçimi ve İyileştirme Bilincine Göre Hemşirelik Uygulamaları (Postmodern Hemşirelik İnsan Bakım Kuramı içinde). (Ed: Hülya Okumuş, İlkay Boz). Ankara Nobel Tıp Kitabevleri. Ankara.
4. Durgun Ozan, Y. (2020). İnsan Bakım Kuramının Temel Kavramları (Postmodern Hemşirelik İnsan Bakım Kuramı içinde). (Ed: Hülya Okumuş, İlkay Boz). Ankara Nobel Tıp Kitabevleri. Ankara.
5. Lee, SM., Palmieri, PA, Watson J. (2017). Global advances in human caring literacy. New York: springer publishing company.

6. Demiralay Ş., Keser, İ. "Öğrencilerin Klinik Uygulama Öncesi ve Sonrası Psikiyatri Hemşireliği Algılamalarının Karşılaştırılması", V. Uluslararası IX. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi, Antalya, TURKIYE, 20-23 Kasım 2018, pp.1830-1833

STUDENTS WHO TAKE A LABORATORY COURSE BASED ON HUMAN CARING THEORY VIEWS AND EXPERIENCES ON CARITAS (CURATIVE) NURSING: QUALITATIVE STUDY

Şeyma DEMİRALAY KATIRCIOĞLU[1], Leyla KÜÇÜK[2]

[1]Istanbul Atlas University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, TÜRKİYE

[2]İstanbul University-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: In order for the nursing profession to continue its existence and contribute to its development, it is necessary to transfer the nursing theories to practice, to integrate the theoretical knowledge and practice and use the theories as a guide [1,2]. One of the nursing theories is Watson's Human Caring Theory, which is a healing-oriented theory that proposes love-centered and holistic care [3]. In the theory, the nurse who has the awareness of care is defined as the “Healing Nurse” [4]. In countries where the theory is used in the undergraduate nursing curriculum, this practice is considered a giant step forward and the instructors show a sincere commitment to the science of care approach [5]. Although there are studies in the literature evaluating psychiatric nursing knowledge and attitudes of students taking psychiatric nursing courses [6], no study has been found that evaluates students' knowledge, perception, thoughts and attitudes regarding the concept of curative nurse.

Aim: The aim of this study is to qualitatively examine the views and experiences of nursing students who take a laboratory course based on Human Caring Theory.

Material and method: Permission for ethics committee and institution has been obtained in order to carry out the phenomological qualitative typed research. 12 students who took a laboratory course based on Human Caring Theory within the scope of the "Mental Health and Psychiatric Nursing" course in the Spring Semester of the 2022-2023 Academic Year participated in the research. Purposive sampling method was used in the selection of the participants. Data were collected through individual in-depth interviews using a personal information form and a semi-structured interview form. The interviews were recorded with a tape recorder and then the interviews were transcribed verbatim. When the themes were repeated in the focus group interview and the data were satisfied, the interviews were

terminated. In the analysis of the data, the inductive approach with thematic analysis defined by Braun and Clarke was used.

Results: The findings of the study were grouped under six main themes. 1) General Thoughts 2) Its Effect on Caring Behaviors and Professional Philosophy 3) Human Caring Theory and Being a Healing Nurse 4) The Caritas Nurse and Its Reflections on the Clinic (Dilemma-Contradiction) 5) Its Use in Different Fields and Suggestions 6) Metaphors. It was determined that the participants thought that of Human Caring Theory is "comprehensive, systematic, professional, holistic, curative, easy to implement/understand, flexible, meaning to care/the essence of nursing, ethics and using multiple ways of knowing". Under the theme of the effect of the theory on caring behaviors and professional philosophy, they defined the sub-themes of "conscious communication, conscious care, love of profession/job satisfaction, self-confidence, non-judgmental acceptance, psychosocial care". They talked about the characteristics of "self-care/self-compassion, holistic, humanistic, autonomous, establishing authentic relationships, exhibiting healthy care behaviors, and mutual healing" under the theme of Human Caring Theory and being a Caritas nurse. Under the theme of the curative nurse and its reflections on the clinic (dilemma-contradiction), sub-themes of "integration into the curriculum, practice areas and culture" were found. They used metaphors with love, compassion, care, peace, goodness, communication and healing properties related to human care theory.

Discussion and Conclusion: According to the participants, human caring theory is a healing theory with many positive effects. Integrating nursing care with theory has positive effects on both the patient and the nurse. Participants suggested that the theory of human care should be disseminated in many areas. The results of this research provide important information on topics such as handling the concepts in the theory, introducing heart-centered care to the students, the integration of human caring theory within the scope of nursing education and the reflection of the theory to the students. Considering that the use of human caring theory in the nursing undergraduate curriculum is considered important, it is accepted as a step for the development of the profession, and those who use the theory show a sincere commitment in the literature [5], it is thought that it is important to disseminate the human caring theory in our country. In order to disseminate the Human Caring Theory in the nursing profession, it is recommended to add it to the nursing undergraduate curriculum, to ensure integration into

practice areas, to open courses related to the subject, to organize trainings within the scope of continuing education center / in-service training, to increase appropriate role models and to make various rewards with in-house performance evaluation.

Keywords: "nursing theory", "nursing education", "psychiatric nursing", "qualitative evaluation"

REFERENCES

1. Fawcett J. Contemporary Nursing Knowledge Analysis and Evoulation of Nursing Models and Theories. 2th ed. Philadelphia: Fa Davis Company; 2005. p. 364-437.
2. Parker ME. Theories and Nursing Practise. 2th ed. Philedelphia: F.A. Davis Company; 2005. p. 3-21.

3. Boz, İ. (2020). İyileştirici Süreçler, Hemşirenin Düşünce Biçimi ve İyileştirme Bilincine Göre Hemşirelik Uygulamaları (in Postmodern Hemşirelik İnsan Bakım Kuramı). (Ed: Hülya Okumuş, İlkay Boz). Ankara Nobel Tıp Kitabevleri. Ankara.

4. Durgun Ozan, Y. (2020). İnsan Bakım Kuramının Temel Kavramları (in Postmodern Hemşirelik İnsan Bakım Kuramı). (Ed: Hülya Okumuş, İlkay Boz). Ankara Nobel Tıp Kitabevleri. Ankara.
5. Lee, SM., Palmieri, PA, Watson J. (2017). Global advances in human caring literacy. New York: springer publishing company.
6. Demiralay Ş., Keser, İ. "Öğrencilerin Klinik Uygulama Öncesi ve Sonrası Psikiyatri Hemşireliği Algılamalarının Karşılaştırılması", V. Uluslararası IX. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi, Antalya, TURKIYE, 20-23 November 2018, pp.1830-1833

TİP 2 DİYABET HASTALARINDA DİYABETTE DAMGALAMA, ANKSİYETE, DEPRESYON VE DİYABET ÖZ BAKIMI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Meryem Gamze ŞİMŞEK, Sevecen ÇELİK İNCE

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, zonguldak, Türkiye

Giriş:

Diabetes mellitus, daha basit adıyla diyabet, yetersiz insülin salınımı ya da insülinin vücutta etkisiz kullanımı nedeniyle karbonhidrat, yağ ve protein metabolizmasındaki bozukluklarla ortaya çıkan, hiperglisemiyle karakterize kronik bir hastalıktır. Uluslararası Diyabet Federasyonu verilerine göre dünya çapında 2021 yılında 20-79 yaş aralığında 537 milyon diyabetli birey olduğu ve 2030 yılına kadar bu sayının 643 milyon, 2045 yılına kadar ise 783 milyon olacağı öngörülmektedir. Tip 2 diabetes mellitus (T2DM) akut (hipoglisemi-hiperglisemi vb.) ve kronik (retinopati-nefropati, nöropati vb.) komplikasyonları nedeniyle bireylerin yaşam kalitesini ve tedavi sürecini olumsuz yönde etkilemektedir. Diyabet bireylerin fiziksel işlevlerinde ve sosyal etkileşimlerinde azalmaya, olumsuz duygusal tepkilere, aile rollerinde değişime, ekonomik ve cinsellikle ilgili problemlere neden olabilmektedir.

Diyabetin psikolojik boyutu düşünüldüğünde T2DM olan bireylerde olmayanlara göre iki kat daha fazla depresyon görüldüğü bildirilmektedir. Dooren ve ark.'nın sistematik derleme ve meta-analiz çalışmasındaki verilere göre diyabet ve depresyon tanısının birlikte olduğu bireylerde yalnızca diyabet tanısı olanlara göre mortalite oranının 1.5 kat daha fazla olduğu belirtilmektedir. Depresif bozukluğu olan T2DM'li bireylerle depresif bozukluğu olmayan T2DM'li bireyler kıyaslandığında; ek hastalık gelişimi, mortalite riski, kötü sağlık sonuçları ve komplikasyon riskinin depresif bozukluğu olan T2DM'li bireylerde daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Bu nedenle hasta sonuçları üzerinde depresyonun önemli etkileri bulunmaktadır. Tip 2 diyabetli bireylerde anksiyete ve depresyonun gelişimi, ilaçların düzensiz kullanımı, egzersiz programına uymama ve diyabete yönelik diyete uyumlu davranmama gibi öz bakım davranışlarında azalmaya neden olabilmektedir. Lindsey ve ark. yaptıkları çalışmada diyabeti olan bireylerin daha fazla duygusal sıkıntı yaşadıkları ve öz bakım davranışlarını daha az yerine getirdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Tip 2 diyabet tanılı bireylerde azalmış öz bakım davranışlarına neden olan bir diğer sorun ise bireylerin maruz kaldığı diyabete yönelik damgalamadır. Bireylerin ilaç kullanma, kan glikoz düzeylerini kontrol etme, insülin kullanma gibi öz bakım davranışları diğerlerinin dikkatini çekmekte ve damgalanmaya sebep

olabilmektedir. Tip 2 diyabet tanısı almış bireylerle yapılan çalışmalar, hastaların önemli bir kesiminin hastalıklarından dolayı damgalama yaşadığını göstermektedir. T2DM'li bireyler yaşadıkları yargılanma ve suçlanma endişesiyle hastalıklarını gizleme eğiliminde bulunmaktadırlar. Amerika'da Liu ve ark. tarafından yapılan bir araştırma T2DM'li bireylerin %52'si hastalıklarının sosyal damgalanmaya neden olduğunu ve yaklaşık %20'si ise çevresindekilerin olumsuz düşüncelerinin diyabet yönetimini olumsuz etkilediğini belirtmektedir. Japonya'da Kato ve ark.'nın, Kore'de ise Seo'nun yapmış olduğu çalışmanın verileri T2DM'li bireylerde kendini damgalama ve öz bakım davranışları arasında anlamlı ve negatif yönde bir ilişki olduğunu belirtmektedir.

T2DM'li bireylerin yaşadığı diyabet damgalaması, eşlik eden anksiyete ve depresyon gibi ruhsal bir problemin bu bireylerin diyabet öz bakımlarını olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir. Bu durumun sonucu olarak bireylerin yaşam kalitesi ve yaşam süresi kısalabilmektedir. Bu bağlamda diyabete yönelik damgalamanın, anksiyete ve depresyonun bireylerin öz bakımını nasıl etkilediğinin bilinmesi, bu sorunlar arasındaki ilişkinin incelenmesi oldukça önemlidir. Damgalama; ruhsal hastalıklar, HIV/AIDS gibi durumlar için kapsamlı bir şekilde araştırılmasına rağmen literatürde diyabetli bireylerde diyabete yönelik damgalama konusunda yapılan çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Tip 2 diyabet tanısı alan bireyler tedaviye uyma, yaşam tarzı değişikliği yapma, hastalığı kabullenme ve hastalığa uyum sürecinde pek çok sorun yaşayabilmektedir. Bu süreçte tip 2 diyabetli bireylerde meydana gelen depresyon, anksiyete ve diyabet damgalaması gibi psikososyal sorunların fark edilmesi ve bu boyutta sorunları azaltacak girişimlerin yapılmasında konsültasyon liyezon psikiyatri hemşiresine önemli roller düşmektedir.

Amaç:

T2DM'li bireylerde diyabetten kaynaklı yaşanan damgalamanın bilinmesi, anksiyete ve depresyon durumlarının belirlenmesi ve bu damgalama, anksiyete, depresyon ve diyabet öz bakım arasındaki ilişkinin araştırılması önemlidir. Bu çalışmada T2DM'li bireylerin deneyimledikleri damgalama, yaşadıkları anksiyete ve depresyon durumu ve diyabet öz bakımı arasındaki ilişkinin saptanması amaçlanmaktadır. Bu araştırmanın T2DM'li bireylerde damgalamaya yönelik araştırmalara ışık tutacağı ve elde edilecek bulguların T2DM'li bireylerde diyabet damgalamasının, anksiyetenin ve depresyon durumunun ortaya koyulmasına, bunların öz bakımlarını nasıl etkilediğinin anlaşılmasına yardımcı olacağı ve bu konuda diyabete yönelik damgalamanın, anksiyete ve depresyonun azaltılmasına yönelik

yapılacak girişimlerde yol göstereceği düşünülmektedir. Ayrıca bu yolla T2DM'li bireylerin öz bakımlarının ve yaşam kalitelerinin artacağı düşünülmektedir.

Gereç ve Yöntem:

Bu araştırma tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı tiptedir. Araştırma, Kasım 2022-Nisan 2023 tarihleri arasında Zonguldak Çaycuma Devlet Hastanesinde (klinikleri belirtebilirz) yatan hastalarla yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında "Hasta Tanılama Formu", "Tip 2 Diyabet Damgalama Değerlendirme Ölçeği", "Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği", "Diyabet Öz Bakım Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analizi free trial version of SPSS Statistics for Windows 25.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatiksel yöntemler (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Araştırma değişkenlerinin normal gösterip göstermediğini belirlemek üzere çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Normal dağılım gösterdiği görülen değişkenler için parametrik testler (student t test, one way ANOVA, bonferroni, pearson korelasyon) kullanılmıştır. Veri toplama aşamasından sonra hesaplanan çalışmanın gücü 0.05 alfa değeri, 200 kişilik örneklemle 0.99 olarak hesaplanmıştır. Çalışmaya katılmaya istekli olan, 18 yaş ve üzerinde olan, Türkçe okuma yazma bilen, en az altı aydır tip 2 diyabet tanısı almış olan kişiler araştırmaya dahil edilmiş olup çalışmaya katılmaya istekli olmayan, 18 yaşından küçük olan, okuma yazma bilmeyen tip 1 diyabet tanısı almış olan, psikiyatrik veya nörolojik hastalık tanısı almış olan, tip 2 diyabet dışında kanser gibi önemli bir fiziksel hastalık tanısı almış olan ve acil tıbbi müdahale gerektirecek durumda olanlar araştırmaya dahil edilmemiştir. Araştırmanın yürütülebilmesi için Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan (25.08.2022-204206) etik izin alınmıştır. Araştırmanın yürütüldüğü Zonguldak İl Sağlık Müdürlüğü'ne bağlı Zonguldak Çaycuma Devlet Hastanesi'nden (24.10.2022-229745) yazılı izin alınmıştır. Araştırmaya katılan tüm katılımcılardan yazılı ve sözlü onam alınmıştır. Ölçek kullanım izinleri alınmıştır.

Bulgular:

Katılımcıların %58.0'ı kadın, %38.0'ı 60-69 yaş, %84.5'i evli, %57.5'i ilkokul mezunu ve %52.5'i çalışmamaktadır. Katılımcıların %56.5'inin gelir gidere eşit veya giderden fazla olduğu ve %88.5'inin sosyal güvencesinin olduğu saptanmıştır. Katılımcıların %50.0'ının şişman olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %27.5'inin diyabet süresinin 5 yıl ve daha az olduğu ve %66.5'inin ailesinde başka diyabetli birey olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların

%60.0'ının ailedeki diyabetlinin birinci derece yakını olduğu görülmüştür. Katılımcıların %55.5'inin hipertansiyon, %39.0'ının kalp hastalıkları, %24.0'ının akciğer hastalığı olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların %47.0'ının rahatsızlandığında diyabet için kontrole gittiği tespit edilmiştir. Katılımcıların %51.0'ının diyabet tedavi şeklinin oral antidiyabetik ve insülin olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %58.5'inin genel sağlık durumunu orta derecede tanımladıkları belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin ölçeklerden aldıkları toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları Tablo 4'de yer almaktadır. Tip 2 diyabet damgalama değerlendirme ölçeği toplam puan ortalaması 33.58±10.38, HAD ölçeği; anksiyete alt boyut puan ortalaması 4.24±4.58, depresyon alt boyut puan ortalaması 3.59±3.99 ve diyabet öz bakım ölçeği toplam puan ortalaması 82.20±11.47'dir. Araştırmaya katılan bireylerin HAD ölçeğine göre anksiyete ve depresyon riski dağılımlarına bakıldığında katılımcıların %85.5'inde anksiyete riskinin olmadığı, %77.5'inde ise depresyon riskinin olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Diyabet damgalama değerlendirme ölçeği toplam puanı ile diyabet öz bakım arasında pozitif yönde, çok zayıf ve anlamlı ($r=0.144$, $p<0.05$) bir ilişki tespit edilmiştir. Bu bulgu doğrultusunda diyabet damgalama puanı arttıkça diyabet öz bakım puanlarında artış olmaktadır.

Diyabet öz bakım ölçeği toplam puanı ile hastane anksiyete ve depresyon ölçeği depresyon puanı arasında pozitif yönde, çok zayıf düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmıştır ($r=0.159$, $p<0.05$). Diyabet öz bakım ölçeği puanı ile hastane anksiyete ve depresyon ölçeği anksiyete puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç:

Araştırmada damgalama ile öz bakım arasında anlamlı ve zayıf düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur. Puhl ve ark.'ı diyabetlerinden ötürü damgalama yaşadığını belirten bireylerin daha fazla diyabete özgü sıkıntı yaşadığını ancak öz bakım aktivitelerini daha fazla yerine getirdiklerini gözlemlemiştir. Araştırmacılar bu durumu bireylerin kan glikoz düzeyini dengelemek için daha fazla uygulamada bulunmaları (insülin uygulama, kan glikozunu ölçme, öğün ayarlama) ve sonuç itibariyle de diyabetlerinden dolayı diğer insanların kendilerini damgaladıklarını fark etme ve damgalama deneyimleme ihtimalinin daha fazla olmasıyla

ilişkilendirmişlerdir. Araştırmanın aksine Holmes-Truscott ve ark.'ı bireylerin meslektaşları tarafından dışlanmış ve yargılanmış hissetmemek için iş yerinde insülin uygulamasından kaçındıkları sonucuna ulaşmıştır. Browne ve ark'ının yaptığı nitel bir çalışmada tip 2 diyabetli bireylerin damgalama yaşamamak için hastalıklarını belli etmek istemediklerini, temel öz bakım davranışlarını aksattıklarını (örneğin, ilaç/insülin atlanması, kan glikozunun kontrol edilmemesi) veya umumi tuvalet gibi hijyenik olmayan ortamlarda insülin uygulaması yaptıklarını belirtmektedir. Araştırma sonucunun literatürden farklı olmasının sebebi bireyin kendisine iyi bakamadığı için diyabet olduğu algısını kırmak amacıyla öz bakımına daha fazla özen göstermesiyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada öz bakım ile anksiyete arasında bir ilişki bulunmamıştır ancak öz bakım ile depresyon arasında zayıf da olsa anlamlı ve pozitif yönlü bir bağlantı bulunmuştur. Adam ve ark.'ı depresif semptomlar arttıkça bireylerin diyet ve egzersiz programlarına uyumunun azaldığı sonucuna ulaşmıştır ancak bu araştırmada depresyonun artması diyabet öz bakımını arttırdığı gözlenmiştir. Devarajooh ve Chinna depresyonun öz bakımı etkilemediğini belirtmektedirler. Aksine Alavi ve ark.'ı yaşlı diyabetlilerde anksiyete ve depresyonun öz bakımda önemli bir rolünün olduğunu anksiyete ve depresyon arttıkça öz bakımda azalma gözlendiğini belirtmişlerdir. Brazeal ve ark'ı ise anksiyete ve depresyon ile öz bakım arasında anlamlı bir ilişki elde edememişlerdir. Araştırmaya katılan bireylerin depresyon düzeyinin yüksek olmayışı depresyon ile öz bakım arasındaki zayıf ilişkiyi açıklayabileceği düşünülmektedir.

Diyabet öz bakımı bireylerin sağlıklı yaşam sürdürmeleri için önem arz etmektedir. Ancak tip 2 diyabetli bireyler diyabet öz bakımlarını etkileyen anksiyete, depresyon ve damgalama gibi ciddi sorunlarla baş etmek durumunda kalmaktadır. Bu araştırmada bu sorunların tip 2 diyabetli bireylerin öz bakımını ne derecede etkilediği belirlenmeye çalışılmıştır. Ve araştırma sonucunda diyabet damgalama ve öz bakım arasında anlamlı ve düşük düzeyde, depresyon ve öz bakım arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişki gözlenirken, anksiyete ve öz bakım arasında ilişki görülmemiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda tip 2 diyabetli bireylerin diyabet öz bakımına etki eden faktör/faktörlerin belirlenmesine yönelik nicel ve nitel tasarımda araştırmalar yapılması, deneysel tasarımda çalışmalarla bu faktörleri azaltacak kanıta dayalı araştırmalar planlanması önerilmektedir. Tip 2 diyabetli bireylerin tanı aldıkları ilk andan itibaren anksiyete, depresyon, diyabet damgalama yönünden taranması, bunlarla başa çıkma stratejilerinin belirlenmesi, var olan stratejinin güçlendirilmesi, yoksa yeni bir strateji

geliştirilmesi, bireye özgü eğitim programı hazırlanması, danışmanlık hizmeti verilmesi, motivasyonel görüşmelerle bireyin güçlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diabetes mellitus, Özbakım, Depresyon, Anksiyete, Psikiyatri Hemşireliği

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN DIABETES, ANXIETY, DEPRESSION AND DIABETES SELF-CARE IN PATIENTS WITH TYPE 2 DIABETES

Meryem Gamze ŞİMŞEK, Sevecen ÇELİK İNCE

Zonguldak Bülent Ecevit University Institute of Health Sciences, zonguldak, TÜRKİYE

Introduction:

Diabetes mellitus, more simply known as diabetes, is a chronic disease characterized by hyperglycemia that occurs with disorders in carbohydrate, fat and protein metabolism due to insufficient insulin secretion or ineffective use of insulin in the body. According to International Diabetes Federation data, it is predicted that there will be 537 million people with diabetes in the age range of 20-79 worldwide in 2021, and this number will be 643 million by 2030 and 783 million by 2045. Type 2 diabetes mellitus (T2DM) negatively affects individuals' quality of life and treatment process due to its acute (hypoglycemia-hyperglycemia, etc.) and chronic (retinopathy-nephropathy, neuropathy, etc.) complications. Diabetes can cause a decrease in individuals' physical functions and social interactions, negative emotional reactions, changes in family roles, and economic and sexual problems.

Considering the psychological dimension of diabetes, it is reported that depression is twice as common in individuals with T2DM compared to those without. According to the data in Dooren et al.'s systematic review and meta-analysis study, it is stated that the mortality rate in individuals diagnosed with diabetes and depression is 1.5 times higher than in those diagnosed with diabetes alone. When individuals with T2DM with depressive disorder are compared with individuals with T2DM without depressive disorder; It is observed that the risk of comorbidity, mortality risk, poor health outcomes and complications is higher in individuals with T2DM and depressive disorder. Therefore, depression has significant effects on patient outcomes. The development of anxiety and depression in individuals with type 2 diabetes may lead to a decrease in self-care behaviors such as irregular use of medications, failure to comply with the exercise program, and non-compliance with the diabetes diet. Lindsey et al. In their study, they concluded that individuals with diabetes experience more emotional distress and perform less self-care behaviors. Another problem that causes decreased self-care behaviors in individuals diagnosed with type 2 diabetes is the stigma towards diabetes that individuals are exposed to. Individuals' self-care behaviors such as using medication, checking blood glucose levels, and using insulin attract the attention of others and may cause stigma. Studies conducted with

individuals diagnosed with type 2 diabetes show that a significant portion of patients experience stigmatization due to their disease. Individuals with T2DM tend to hide their disease due to the fear of being judged and blamed. In America, Liu et al. In a study conducted by T2DM, 52% of individuals with T2DM stated that their disease caused social stigma, and approximately 20% stated that the negative thoughts of those around them negatively affected their diabetes management. Data from the study conducted by Kato et al. in Japan and Seo in Korea indicate that there is a significant and negative relationship between self-stigma and self-care behaviors in individuals with T2DM.

It is thought that psychological problems such as diabetes stigma and accompanying anxiety and depression experienced by individuals with T2DM will negatively affect the diabetes self-care of these individuals. As a result of this situation, individuals' quality of life and life expectancy may be shortened. In this context, it is very important to know how diabetes stigma, anxiety and depression affect individuals' self-care and to examine the relationship between these problems. Stigma; Although conditions such as mental illnesses and HIV/AIDS have been extensively researched, it appears that there are insufficient studies in the literature on diabetes stigma in individuals with diabetes. Individuals diagnosed with type 2 diabetes may experience many problems in the process of complying with treatment, making lifestyle changes, accepting the disease, and adapting to the disease. In this process, consultation liaison psychiatric nurses have important roles in recognizing psychosocial problems such as depression, anxiety and diabetes stigma that occur in individuals with type 2 diabetes and in making initiatives to reduce these problems.

Aim:

It is important to know the stigma caused by diabetes in individuals with T2DM, to determine anxiety and depression conditions, and to investigate the relationship between this stigma, anxiety, depression and diabetes self-care. This study aims to determine the relationship between the stigma experienced by individuals with T2DM, their anxiety and depression, and diabetes self-care. This study will shed light on research on stigma in individuals with T2DM, and the findings will help reveal diabetes stigma, anxiety and depression in individuals with T2DM, understand how they affect their self-care, and will help to reduce diabetes stigma, anxiety and depression. It is thought that it will guide the initiatives. It is also thought that in this way, the self-care and quality of life of individuals with T2DM will increase.

Materials and Methods:

This research is descriptive, cross-sectional and relationship-seeking. The research was conducted with patients hospitalized at Zonguldak Çaycuma State Hospital (we can specify the clinics) between November 2022 and April 2023. "Patient Diagnosis Form", "Type 2 Diabetes Stigma Assessment Scale", "Hospital Anxiety and Depression Scale", "Diabetes Self-Care Scale" were used to collect data. The analysis of the data obtained from the research was carried out using the free trial version of SPSS Statistics for Windows 25.0 program. Descriptive statistical methods (number, percentage, mean, standard deviation) were used when evaluating the data. Skewness and kurtosis values were examined to determine whether the research variables were normal. Parametric tests (student t test, one way ANOVA, bonferroni, pearson correlation) were used for variables that appeared to show normal distribution. The power of the study calculated after the data collection phase was calculated as 0.05 alpha value and 0.99 with a sample of 200 people. People who were willing to participate in the study, who were 18 years of age or older, who could read and write in Turkish, who had been diagnosed with type 2 diabetes for at least six months were included in the study. Those who were diagnosed with a psychiatric or neurological disease, who were diagnosed with a significant physical disease such as cancer other than type 2 diabetes, and who required urgent medical intervention were not included in the study. Ethical permission was obtained from Zonguldak Bülent Ecevit University Human Research Ethics Committee (25.08.2022-204206) to conduct the research. Written permission was obtained from Zonguldak Çaycuma State Hospital (24.10.2022-229745), affiliated with the Zonguldak Provincial Health Directorate, where the research was conducted. Written and verbal consent was obtained from all participants in the study. Scale usage permissions have been obtained

Results:

58.0% of the participants are women, 38.0% are aged 60-69, 84.5% are married, 57.5% are primary school graduates and 52.5% are not working. It was determined that 56.5% of the participants had income equal to or greater than the expense and 88.5% had social security. It was determined that 50.0% of the participants were obese. It was determined that 27.5% of the participants had diabetes for 5 years or less and 66.5% had another diabetic member in their family. It was observed that 60.0% of the participants were first-degree relatives of the diabetic person in the family. It was determined that 55.5% of the participants had hypertension, 39.0% had heart disease, and 24.0% had lung disease. It was determined that 47.0% of the participants

went to check-up for diabetes when they became ill. It was determined that the diabetes treatment method of 51.0% of the participants was oral antidiabetic and insulin. It was determined that 58.5% of the participants described their general health status as moderate.

The total scores and subscale score averages of the individuals participating in the research from the scales are listed in Table 4. Type 2 diabetes stigma assessment scale total score mean 33.58±10.38, HAD scale; The anxiety subscale mean score is 4.24±4.58, the depression subscale mean score is 3.59±3.99, and the diabetes self-care scale total score mean is 82.20±11.47. When the anxiety and depression risk distributions of the individuals participating in the research are examined according to the HAD scale, it is concluded that 85.5% of the participants do not have an anxiety risk and 77.5% do not have a depression risk.

A positive, very weak and significant ($r=0.144$, $p<0.05$) relationship was detected between the diabetes stigma assessment scale total score and diabetes self-care. In line with this finding, as the diabetes stigma score increases, there is an increase in diabetes self-care scores.

A positive, very weak and statistically significant relationship was found between the total score of the diabetes self-care scale and the depression score of the hospital anxiety and depression scale ($r=0.159$, $p<0.05$). It was observed that there was no statistically significant relationship between the diabetes self-care scale score and the hospital anxiety and depression scale anxiety score. ($p>0.05$).

Discussion and Conclusion:

The study found a significant and weak positive relationship between stigma and self-care. Puhl et al. observed that individuals who reported experiencing stigmatization due to their diabetes experienced more diabetes-specific distress but performed more self-care activities. Researchers have linked this to the fact that individuals engage in more practices to balance blood glucose levels (administering insulin, measuring blood glucose, adjusting meals) and, as a result, are more likely to realize that other people are stigmatizing them because of their diabetes and to experience stigmatization. Contrary to the research, Holmes-Truscott et al. concluded that individuals avoid insulin administration at work to avoid feeling excluded and judged by their colleagues. In a qualitative study conducted by Browne et al., it was stated that individuals with type 2 diabetes do not want to reveal their disease in order to avoid stigmatization, they neglect basic self-care behaviors (e.g. skipping medication/insulin, not checking blood glucose) or they apply insulin in unhygienic environments such as public

toilets. . It is thought that the reason why the research result is different from the literature may be related to the individual paying more attention to his self-care in order to break the perception that he has diabetes because he cannot take good care of himself.

In the study, no relationship was found between self-care and anxiety, but a significant and positive, albeit weak, connection was found between self-care and depression. Adam et al. concluded that as depressive symptoms increase, individuals' compliance with diet and exercise programs decreases, but in this study, it was observed that increased depression increased diabetes self-care. Devarajooh and Chinna state that depression does not affect self-care. On the contrary, Alavi et al. stated that anxiety and depression play an important role in self-care in elderly diabetics, and that as anxiety and depression increases, a decrease in self-care is observed. Brazeal et al., however, could not find a significant relationship between anxiety and depression and self-care. It is thought that the fact that the depression level of the individuals participating in the study was not high may explain the weak relationship between depression and self-care.

Diabetes self-care is important for individuals to live healthy lives. However, individuals with type 2 diabetes have to deal with serious problems such as anxiety, depression and stigma that affect their diabetes self-care. This study tried to determine to what extent these problems affect the self-care of individuals with type 2 diabetes. And as a result of the research, a significant and low level relationship was observed between diabetes stigma and self-care, a significant and positive relationship was observed between depression and self-care, while no relationship was observed between anxiety and self-care. In line with these results, it is recommended to conduct quantitative and qualitative research to determine the factor(s) affecting the diabetes self-care of individuals with type 2 diabetes, and to plan evidence-based research that will reduce these factors through experimental design studies. It is recommended to screen individuals with type 2 diabetes for anxiety, depression and diabetes stigma from the first moment they are diagnosed, to determine coping strategies, to strengthen the existing strategy, or to develop a new strategy if not, to prepare an individual-specific training program, to provide counseling services, and to strengthen the individual with motivational interviews. .

REFERENCES

International Diabetes Federation (IDF) Diabetes Atlas 10th Edition: What is Diabetes? Erişim Adresi: https://diabetesatlas.org/atlas/tenth-edition/. Erişim Tarihi: 12.09.2022

Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği (TEMD) (2020). Diabetes Mellitus ve Komplikasyonlarının Tanı, Tedavi ve İzlem Kılavuzu. Erişim Adresi: https://file.temd.org.tr/Uploads/publications/guides/documents/20200625154506-2020tbl_kilavuz86bf012d90.pdf Erişim tarihi: 12.09.2022

Kristianingrum ND, Wiarsih W, Nursasi AY. Perceived family support among older persons in diabetes mellitus self-management. 3th International Conference on Nursing (ICON), East Java, Indonesia, May 20-21, 2017 (BMC Geriatrics, 18, Suppl 1, 304:2018).
Sartorius N. Depression and diabetes. Dialogues Clin Neurosci 20(1):47–52, 2018.
Van Dooren FEP, Nefs G, Schram MT, Verhey FRJ, Denollet J, Pouwer F. Depression and risk of mortality in people with diabetes mellitus: a systematic review and meta-analysis. PLoS One Mar 8(3):e57058, 2013.
Potter L, Wallston K, Trief P, Ulbrecht J, Juth V, Smyth J. Attributing discrimination to weight: associations with well-being, self-care, and disease status in patients with type 2 diabetes mellitus. J Behav Med 38(6):863–875, 2015.
Kawoun S. The effects of self-efficacy and self-stigma on self-care in people with diabetes. Journal of Korean Academy of Community Health Nursing 32(1):86–94, 2021
Browne JL, Ventura A, Mosely K, Speight J. "I Call It The Blame and Shame Disease": A Qualitative Study About Perceptions of Social Stigma Surrounding Type 2 Diabetes. BMJ Open [Internet]. 2013; Available from: http://bmjopen.bmj.com/
Holmes-Truscott E, Ventura AD, Thuraisingam S, Pouwer F, Speight J. Psychosocial Moderators of the İmpact of Diabetes Stigma: Results From The Second Diabetes Miles – Australia (Miles-2) Study. Diabetes Care. 2020 Nov 1;43(11):2651–9.

Liu NF, Brown AS, Younge MF, Guzman SJ, Close KL, Wood R. Stigma in people with type 1 or type 2 diabetes. Clinical Diabetes 35(1):27–34, 2017.
Kato A, Fujimaki Y, Fujimori S, Isogawa A, Onishi Y, Suzuki R, Yamauchi T, Ueki K, Kadowaki T, Hashimoto H. Association between self-stigma and self-care behaviors in patients with type 2 diabetes: a cross-sectional study. BMJ Open Diabetes Resarch And Care 4(1):e000156, 2016.
Moussavi S, Chatterji S, Verdes E, Tandon A, Patel V, Ustun B. Depression, chronic diseases, and decrements in health: results from the world health surveys. The Lancet 370(9590):851–858, 2007.
Petrak F, Herpertz S. Treatment of depression in diabetes: an update. Curr Opin Psychiatry 22(2):211–217, 2009
Holmes-Truscott E, Browne JL, Ventura AD, Pouwer F, Speight J. Diabetes Stigma is Associated with Negative Treatment Appraisals Among Adults With İnsulin-Treated Type 2 Diabetes: Results from the Second Diabetes MILES – Australia (MILES-2) Survey. Diabetic Medicine. 2018 May 1;35(5):658–62.
Adam J, DNP, NP-C, Folds L, EdD, PMHCNS-BC. Depression, Self-Efficacy, and Adherence in Patients with Type 2 Diabetes. The Journal For Nurse Practitioners [Internet]. 2014;10(9):646–52. Available from: www.npjournal.org

Devarajooh C, Chinna K. Depression, Distress and Self-efficacy: The Impact On Diabetes Self-Care Practices. PLoS One. 2017 Mar 31;12(3): e0175096.
Akyirem S, Ekpor E, Namumbejja Abwoye D, Batten J, Nelson LE. Type 2 Diabetes Stigma and Its Association With Clinical, Psychological, and Behavioral Outcomes: A Systematic Review And Meta-analysis. Diabetes Res Clin Pract. 2023 Aug; 202:110774.

Puhl RM, Himmelstein MS, Hateley-Browne JL, Speight J. Weight Stigma and Diabetes Stigma in U.S. Adults With Type 2 Diabetes: Associations With Diabetes Self-Care Behaviors And Perceptions of Health Care. Diabetes Res Clin Pract. 2020 Oct 1;168.

Alavi M, Molavi R, Eslami P. A structural equation model of self-care activities in diabetic elderly patients. Iran J Nurs Midwifery Res 23(1):61–65, 2018.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN KADIN RUH SAĞLIĞINA ETKİSİ

Elif AYDIN, Dr.Öğr.Üyesi Derya ÖZBAŞ GENÇARSLAN

Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep, Türkiye

Giriş: Kadınların yalnızca kadın olmaları sebebiyle gördükleri şiddete, kadına yönelik şiddet denir. Kadına yönelik şiddet fiziksel, psikolojik, sözel, ekonomik ve cinsel şiddet olarak gruplandırılır(2). Ülkemizdeki sıklığı %38, Dünya'daki sıklığı ise %30 civarındadır(5,6). Kadınlar, şiddeti çoğunlukla partner, baba, erkek kardeş ve oğul gibi kendilerine yakın erkeklerden görmektedirler(8). Şiddet sonrasında her kadın bedensel, ruhsal ve sosyal açıdan olumsuz şekilde etkilenmektedir. Bedenlerine aldıkları darbeler zamanla kaybolurken ruhlarına aldıkları darbeler daha büyük sorunlara neden olmaktadır. Bu sorunlar geçmişe dönüşler, panik ataklar, uyku sorunları, travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), depresyon, kaygı ve intihar şeklinde kendini gösterebilmektedir. (4,9,12)

Amaç: Bu derleme kadına yönelik şiddetin kadın ruh sağlığına etkisini irdelemek amacıyla yapılmıştır.

Sonuç: Şiddetin kadın ruh sağlığı üzerinde etkileri azımsanmayacak kadar ciddi boyutlardadır. Kadının maruz kaldığı şiddet sonucu oluşan ruhsal bozulmaların önüne geçmek için ilk adım şiddeti önlemeye yönelik girişimler olmalıdır. Ayrıca şiddete maruz kalmış kadının ruhsal iyilik halinin sağlanmasına yönelik psikososyal müdahaleler de kritik öneme sahiptir. Bu durumdaki hastalara uygulanan psikoeğitimler hastalığa yönelik iç görüyü ve tedaviye uyumu artırdığı, hastalık semptomlarını azalttığı, sosyal becerileri geliştirmeyi sağladığı, aile içi, toplumsal ve mesleki işlevselliği iyileştirdiği, yaşam kalitesini artırdığı, yeti yetimini azalttığı, olumlu yönde hastalıkları etkilediği görülmüştür

Anahtar kelimeler: Cinsiyete dayalı şiddet, Fiziksel şiddet, Ruh sağlığı

THE EFFECT OF VIOLENCE AGAINST WOMEN ON WOMEN'S MENTAL HEALTH

Elif Aydın , Derya Özbaş Gençarslan

Gaziantep University Institute of Health Sciences, Department of Psychiatric Nursing

Introduction: Violence that women experience simply because they are women is called violence against women. Violence against women is grouped as physical, psychological, verbal, economic and sexual violence(2). Its prevalence in our country is 38% and its prevalence in the world is around 30% (5,6). Women often see violence from men close to them, such as partners, fathers, brothers and sons(8). In the aftermath of violence, every woman is adversely affected physically, mentally and socially.

While the blows they receive to their bodies disappear over time, the blows they receive to their souls cause greater problems. These problems can manifest themselves as flashbacks, panic attacks, sleep problems, post-traumatic stress disorder (PTSD), depression, anxiety and suicide. (4,9,12)

Objective: This review was conducted to examine the effect of violence against women on women's mental health.

Conclusion: The effects of violence on women's mental health are too serious to be underestimated. The first step in preventing mental deterioration caused by violence against women should be initiatives to prevent violence. In addition, psychosocial interventions to ensure the mental well-being of women exposed to violence are also critical. Psychotrainings applied to patients in this situation have been shown to increase insight into the disease and adherence to treatment, reduce the symptoms of the disease, improve social skills, improve family, social and occupational functioning, increase the quality of life, reduce the disability and positively affect the diseases

Keywords: Gender-based violence, Physical violence, Mental health

KAYNAKLAR

Taşdan D (2009) Çocuk ve şiddet. Babıali Kültür Yayıncılığı, İstanbul, s: 74

İlkkaracan, Pınar ve Gülçür, Leyla (1996). Aile İçinde Kadına Karşı Şiddet: Sıcak Yuva Masalı Aile İçi Şiddet ve Cinsel Taciz. İstanbul: Metis Yayınları.

Akkaş İ. & Uyanık Z. (2016). "Kadına Yönelik Şiddet". Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi 6/1 (2016) 32-42
Aşkın, E, Ö. ve Aşkın, U. (2017). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Yoksulluk İlişkisi: Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlar Üzerine Bir Araştırma, Kapadokya Akademik Bakış, c. 1, s. 2.

Şahin Z.(2018) Aile içi şiddet mağduru olan kadınlarda kendilik algısı psikopatoloji ve bilişsel duygu düzenleme stratejileri yüksek lisans tezi s.12-13

Subaşı, N. & Akın, A. (2005). Kadına yönelik şiddet; nedenleri ve sonuçları. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
Çayköylü, A., İbilioğlu, A., Patos, N. & Yılmaz, E. (2008). Ankara'da bir psikiyatri polikliniğine başvuran kadın hastalarda aile içi eş şiddetine maruz kalma sıklığı ve olası risk faktörleri. 44. Ulusal Psikiyatri Kongresi, Antalya.

HÜNEE (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü) (2014). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması Özet Rapor.

T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ''Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'' Özet Rapor Ankara, 2014

Zara-Page A. & İnce M. (2008). "Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme". Türk Psikoloji Yazıları 11/22 (2008) 81-94.

Sakallı A. E., Doğan D., Günel H. & Güreli Z. (2017). "Mor Çatı Deneyimi Kadına Yönelik Şiddete Dair Neler Anlatıyor? Kadına Yönelik Şiddet Değerlendirme Raporu". Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı (2017) 6-53.

Güleç H., Topaloğlu M., Ünsal D. & Altıntaş M. (2012). "Bir Kısır Döngü Olarak Şiddet". Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 4/1 (2012) 112-137

KİŞİLİK BOZUKLUĞU İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALARIN LİSANSÜSTÜ TEZLER KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Nurten Gülsüm BAYRAK[1], Çiçek EDİZ[2]

[1]*Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Giresun, Türkiye*

[2]*Hakkari Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hakkari, Türkiye*

Amaç: Kişilik bozukluğu, bireyin yaşadığı kültürün beklentilerinden, büyük ölçüde sapmalarla seyreden, iş yaşamı ve sosyal ilişkilerinde önemli problemlere yol açan, ergenlik ya da genç erişkinlik döneminde ortaya çıkan bir durumdur. Bu çalışmada Türkiye'de kişilik bozukluğu ile ilgili yapılan çalışmaların lisansüstü tezler kapsamında değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve retrospektif tipteki bu çalışmada tezlere Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Öğretim Kurulunun "Ulusal Tez Merkezi" veri tabanından ulaşılmıştır. Veri tabanına "Kişilik bozuklukları" anahtar kelimesi girilerek tarama yapılmış ve 44 teze ulaşılmıştır. Erişim kısıtlılığı nedeniyle 6 çalışmaya ulaşılamamış, kalan 38 çalışma detaylı incelenmiştir. Bu kapsamda tezlerin; yayın türleri, yayın yılları, popülasyonları, örneklem sayıları, ölçüm araçları, yöntemleri ve elde edilen sonuçları değerlendirilmiştir.
Bulgu: Çalışma kapsamında konuya ilişkin en eski tezin 1990 yılında yapıldığı, çalışmaların 29'unun yüksek lisans tezi olduğu, örneklem sayılarının 52 ile 1298 arasında değiştiği, 34 çalışmanın tanımlayıcı tipte olduğu, 19 çalışmanın popülasyonunu yetişkin bireyler ve üniversite öğrencilerinin oluşturduğu, 30 çalışmanın psikoloji/klinik psikoloji anabilim dalında yapıldığı, Ölçüm aracı olarak çoğunlukla Coolidge Eksen II Envanteri, SCID-1 (DSM IV eksen1 bozuklukları için yapılandırılmış klinik görüşme) ve SCID-II (DSM III-R yapılandırılmış klinik görüşme) formlarının kullanıldığı saptanmıştır.
Sonuç: Sonuç olarak tezlerin çoğunun tanımlayıcı tipte ve birçoğunun yüksek lisans tezi olduğu saptanmıştır. Ayrıca kişilik bozukluklarının; erken dönem uyumsuz şemalar, algılanan ebeveynlik biçimleri, savunma mekanizmaları, işlevsel olmayan inançlar, çocukluk çağı travmaları, duygusal farkındalık, benlik algısı, içgörü ve öz şefkat gibi birçok faktör ile ilişkili olduğu ya da bu faktörleri yordadığı söylenebilir.

EVALUATİON OF STUDİES ON PERSONALİTY DİSORDER WİTHİN THE SCOPE OF POSTGRADUATE THESES

Nurten Gülsüm BAYRAK[1], Çiçek EDİZ[2]

[1]Giresun University Faculty of Health Sciences, Giresun, Giresun, TÜRKİYE

[2]Hakkari University Faculty of Health Sciences, Hakkari, Hakkari, TÜRKİYE

Objective: Personality disorder is a condition that occurs in adolescence or young adulthood, which deviates greatly from the expectations of the culture in which the individual lives, causes significant problems in business life and social relations.

Method: In this descriptive and retrospective study, theses were accessed from the "National Thesis Center" database of the Republic of TÜRKİYE Higher Education Council. The database was searched by entering the keyword "Personality Disorders" and 44 theses were reached. Due to limited access, 6 studies could not be accessed, and the remaining 38 studies were examined in detail. In this context, theses; publication types, publication years, populations, sample numbers, measurement tools, methods and results were evaluated.

Finding: Within the scope of the study, the oldest thesis on the subject was made in 1990, 29 of the studies were master's thesis, the sample numbers ranged from 52 to 1298, 34 studies were descriptive, 19 studies consisted of adults and university students, 30 studies were psychology/ It was determined that it was performed in the clinical psychology department, and the Coolidge Axis II Inventory, SCID-1 (structured clinical interview for DSM IV axis-1 disorders) and SCID-II (DSM III-R structured clinical interview) forms were mostly used as measurement tools.

Result:As a result, it was determined that most of the theses were of descriptive type and most of them were master's theses. also, personality disorders; It can be said that it is associated with or predicts many factors such as early maladaptive schemas, perceived parenting styles, defense mechanisms, dysfunctional beliefs, childhood traumas, emotional awareness, self-perception, insight and self-compassion.

Kişilik bozukluğu, tez, hemşirelik, Personality disorder, thesis, nursing

YIKIK ŞEHİRLERİN SESİ DEPREMDE ÇOCUK OLMAK: BİR FOTOSES ÇALIŞMASI

Emine YILMAZ[1], Ganime Can GÜR[2], Abdullah SARMAN[3], Yasemin Ece AYYILDIZ[4]

[1]İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

[2]Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye

[3]Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye

[4]Çukurova Devlet Hastanesi, Adana, Türkiye

Bu çalışma BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 16.05.2023 tarihli ve E-60543243-044-108107 sayılı yazıda etik kurul izni alınmıştır.

Giriş: Fotoses, bireylerin ifade etmek istedikleri şeyi fotoğrafla anlatmaları beklenen bir yöntemdir. Özellikle bu yöntemle, bireylerin hayatında var olan endişe veren durumları, güçlükleri ifade etmelerine, bu konuyu tartışabilmelerine ve toplumun genelinde seslerini duyurabilmelerine kapı aralamaktadır.

Amaç: Yıkıcı depremler ve sonrasında yaşanan süreçler her yaştan kişiyi olumsuz etkilemektedir. Bu tür olumsuz deneyimlerden en çok etkilenenler hiç şüphesiz çocuklardır. Bu araştırmanın amacı Türkiye'de yaşanan yıkıcı depremin çocukların gözünden Fotoses metodolojisiyle değerlendirilmesidir.

Yöntem: Araştırma fotoses (Photovoice) yöntemi ile verilerin toplandığı nitel araştırmadır. Araştırmanın evrenini depremden etkilenen ve Türkiye'nin doğusunda yer alan Kahramanmaraş ilçe merkezinde eğitim gören çocuklar oluşturmuştur. Nitel araştırmalarda örneklem hesabı önerilmemekte, katılımcı sayısının 5-25 arası tutulmasının uygun olacağı belirtilmektedir. Bu nedenle çalışmada örneklem hesabı yapılmamış, araştırma 12-16 yaş aralığında 20 gönüllü çocuk ile tamamlanmıştır. Veriler; fotoğraf, fotoğrafı anlatan yazılı döküman ve odak grup görüşmesi yoluyla toplanmıştır. Çocuklardan depremle ilgili deneyimlerini gösteren fotoğraflar çekmeleri istenmiştir. ‘’Fotoğrafınızı betimler misiniz?’’, ‘’Bu fotoğrafta neler oluyor?’’ ve ‘’Yaşamını iyileştirmek için bu fotoğraf bize nasıl fırsatlar sağlar?’ sorularına yönelik açıklama yapmaları istenmiştir. Tümevarımsal, yinelemeli bir

yaklaşım kullanarak katılımcılarla fotoğrafları hakkında görüşmeler yapılarak görüşme dökümleri kodlanmıştır.

Araştırmada nitel araştırma türlerinden fenomenolojik desen kullanmıştır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Elde edilen verilen içerik analizi ve MAXQDA programı kullanılarak değerlendirilmiştir.Verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın veri toplama sürecine başlamadan önce gerekli kurumlardan izinler alınmıştır. Katılımcılara görüşme başlamadan önce, katılımda gönüllülük esasının olduğu, istemedikleri zaman çalışmaya katılımlarına son verebilecekleri, çalışmanın kim tarafından ve neden yapıldığı ve toplanan verilerin sadece bilimsel amaçlı kullanılacağı konusunda sözel olarak bilgi verilmiştir. Görüşmeler ortalama 20-30 dakika sürmüştür.

Sonuçlar: Depremin çocuk ve ergenler için yıkımla özdeşleştirildiği, korkmalarına neden olduğu, rutinlerinin bozulması nedeniyle belirsizlik hissettikleri, kimilerinin yaşananlar nedeniyle suçluluk duyduğu, zıt duyguların bir arada yaşandığı, ruhani bir mesaj içerdiğine inanıldığı belirlenmiştir. Katılımcılar deprem sonrasında yaşanan dayanışma ve beraberliğin zorlu süreçleri geride bırakmalarına yardımcı olacağına inandıklarını ve umutlarını kaybettikleri zamanlarda bu duygunun kendilerini güçlendirdiğini bildirmektedir.

Tartışma: Bulgular, depremin oluşturduğu ortamın korku ve belirsizliği tetiklese de çocuk ve ergenlerin zorlu günleri aşacaklarına inandıkları ve toplumsal dayanışmanın bu durumun sürdürülmesinde etkili olduğu görülmüştür. Yıkıcı deprem yaşayan çocuk ve ergenler desteklenerek karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelebilmeleri sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Deprem, Ergen, Fotoses, Travma.

KAYNAKLAR

Çetin İ, Mert K, (Editör: Sevil ÜDB, Ö.). Fotoses Tekniği ile Nitel Hemşirelik Araştırmalarında Yenilikçi bir Yaklaşım/ Hemşirelik ve İnovasyon. Güven Plus Grup AŞ Yayınları, İstanbul. 2018;1. Baskı:83-104.

Buchan, C. A. (2020). Therapeutic benefits and limitations of participatory photography for adults with mental health problems: A systematic search and literature review. Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing. Trepal, H., Cannon, Y., & Garcia, J. (2020). Using Photovoice to Promote Body Image Resilience in College Women. Journal of College Counseling, 23(1), 44–56.

THE SOUND OF DESTROYED CITIES: BEING A CHILD IN AN EARTHQUAKE: A PHOTOVOICE STUDY

Emine YILMAZ[1], Ganime Can GÜR[2], Abdullah SARMAN[3], Yasemin Ece AYYILDIZ[4]

[1]Inonu University, Malatya, TÜRKİYE

[2]Pamukkale University, Denizli, TÜRKİYE

[3]Bingöl University, Bingöl, TÜRKİYE

[4]Çukurova State Hospital, Adana, TÜRKİYE

Introduction: Fotoses is a method where individuals are expected to express what they want to express through photography. Especially with this method, it opens the door for individuals to express the worrying situations and difficulties that exist in their lives, to discuss these issues and to make their voices heard in the society at large.

Aim: Destructive earthquakes and their consequences exert a profoundly negative impact on individuals of all ages. Among these, children are undeniably the most vulnerable and affected by such distressing experiences. This study aims to assess the impact of a devastating earthquake in TÜRKİYE from the perspective of children, employing the Photovoice methodology.

Method: The research is a qualitative study in which data were collected using the Photovoice method. The population of the study consisted of children who were affected by the earthquake and studying in Kahramanmaraş district center located in the east of TÜRKİYE. In qualitative research, sampling calculation is not recommended, and it is stated that it would be appropriate to keep the number of participants between 5-25. For this reason, no sample calculation was made in the study, and the research was completed with 20 volunteer children between the ages of 12-16. Data were collected through photographs, written documents describing the photographs and focus group interviews. Children were asked to take photographs showing their earthquake-related experiences. They were asked to make explanations for the questions "Can you describe your photo?", "What is happening in this photo?" and "How can this photo provide us with opportunities to improve your life?". Using an inductive, iterative approach, participants were interviewed about their photographs and interview transcripts were coded.

Phenomenological design, one of the qualitative research types, was used in the study. Data were collected by face-to-face interview technique. The data obtained were evaluated using content analysis and MAXQDA programme. Content analysis was used in the evaluation of the data. Permissions were obtained from the necessary institutions before starting the data collection process of the research. Before the interviews began, the participants were verbally informed that participation was voluntary, that they could terminate their participation in the study when they did not want to, by whom and why the study was conducted, and that the data collected would be used only for scientific purposes. The interviews lasted an average of 20-30 minutes.

Results: It was determined that the earthquake was identified with destruction for children and adolescents, caused them to be afraid, they felt uncertainty due to the disruption of their routines, some of them felt guilty because of what happened, opposite emotions were experienced together, and it was believed to contain a spiritual message. Participants reported that they believed that the solidarity and solidarity experienced after the earthquake would help them leave behind the difficult processes and that this feeling strengthened them when they lost hope.

Discussion: The results showed that although the environment created by the earthquake triggered fear and uncertainty, children and adolescents believed that they would overcome the difficult days and social solidarity was effective in maintaining this situation. Children and adolescents who have experienced a devastating earthquake can be supported to overcome the difficulties they face.

Keywords: Adolescent, Child, Earthquake, Photovoice, Trauma.

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ SONRASI TRAVMATİK STRES DURUMLARI, ANKSİYETE DUYARLILIKLARI VE AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

Ebru AKGÜN ÇITAK, Tuğçe UÇGUN, Azize KARAHAN

Başkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye

GİRİŞ: Ülkemizde yaşanan büyük bir doğal afet olan Kahramanmaraş Depremleri birçok kişinin yaşamını etkileyerek birincil veya ikincil travma yaşanılmasına sebep olmuştur. Bu travmalar kişilerin yaşamını ve ruh sağlığını doğrudan etkilemektedir. Doğal afetler kişilerde strese yol açmakta, davranışsal, bilişsel ve duygusal kontrolünün olmadığı hissi oluşturmakta ve kişilerin yoğun sıkıntı deneyimlemelerine sebep olmaktadır. Doğal afetler bireylerde anksiyete duyarlılığına da yol açabilmektedir Anksiyete duyarlılığı, psikolojik problemlerin gelişmesi ve sürmesinde etkili bir bilişsel risk olarak kabul edilip kişilerin yaşamlarını ve üretkenliklerini etkileyebilmektedir. Özellikle bu durumun üniversite öğrencilerinin akademik yaşantılarını etkileyeceği, bir erteleme durumu yaşayacakları düşünülmektedir.

AMAÇ: Bu çalışmanın amacı Kahramanmaraş Depremleri sonrası öğrencilerin travmatik stres, anksiyete duyarlılıkları ve akademik erteleme davranışlarının incelenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM: Kesitsel türde olan bu çalışmanın verileri, Mayıs-Haziran 2023 tarihleri arasında, bir vakıf üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesinde eğitim gören 327 öğrenciden çevrimiçi anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın örneklem sayısının belirlenmesinde evreni bilinen örneklem formülünden yararlanılmıştır. Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için etik kurul izni ve gerekli izinler alınmıştır. Araştırmanın verileri Sosyodemografik Veri Toplama Formu, Olayların Etkisi Ölçeği (IES-R), Anksiyete Duyarlılığı İndeksi 3 (ADİ-3) ve Akademik Erteleme Ölçeği (AEÖ) aracılığıyla toplanmıştır. Veriler SPSS for Windows 25.0 (IBM Statistical Packages for the Social Sciences, USA) programı kullanılarak analiz edilmiştir. IES-R'dan yüksek puan alınması kişilerin olaydan ekilenimin yüksek; ADİ-3'den yüksek puan alınması yüksek anksiyete duyarlılığını; AEÖ'den yüksek puan alınması ise öğrencilerin akademik ertelemeci olduğunu göstermektedir. Tanımlayıcı verilerin analizinde sayı, ortalama, yüzdelik dağılımlar ve standart sapma kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterme durumu skewness ve kurtosis testleri ile değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde Pearson korelasyon analizi, tek yönlü varyans analizi-ANOVA, post hoc Bonferroni testi ve bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır.

Ayrıca IES-R'ın ADİ-3 ve AEÖ'ne etkilerini belirlemek için doğrusal regresyon analizinden yararlanılmıştır. Ölçeklerin güvenirlik katsayılarının hesaplanmasında Cronbach α katsayısı kullanılmıştır. Bu çalışmada ölçeklerin Cronbach α değerleri IES-R için 0,95, ADİ-3 için 0,95 ve AEÖ için 0,87 olarak bulunmuştur. İstatistiksel anlamlılığın göstergesi olarak $p<0,05$ değeri kabul edilmiştir.

BULGULAR: Araştırmaya katılan katılımcıların yaş ortalaması 21,31±1,86 olup, %89,3'ünün deprem bölgesi dışında yaşadığı, %48,9'unun daha önceden bir deprem deneyimlediği, %62,1'inin depremden etkilenen bir yakının olduğu ve %11,6'sının depremde yakının vefat ettiği belirlenmiştir. Katılımcıların IES-R toplam ölçek puanı 32,29±19,06, ADİ-3 toplam ölçek puanı 26,74±17,01 ve AEÖ toplam ölçek puanı 57,57±13,27 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların IES-R ile ADİ-3 ölçek puanları arasında ($p<0,001$, $r=0,545$), IES-R ile AEÖ ölçek puanları arasında ($p<0,001$, $r=0,363$) ve IES-R ile ADİ-3 alt ölçek puanları arasında ($p<0,001$) istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönde ve güçlü bir korelasyon belirlenmiştir. Ailesiyle deprem bölgesinde yaşayan katılımcıların, deprem bölgesi dışında yaşayanlara göre IES-R toplam ölçek puan ortalamalarının ve IES-R yeniden yaşama alt boyut puan ortalamalarının daha yüksek ve gruplar arası farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Deprem sonrasında deprem bölgesinde bulunan katılımcıların, deprem bölgesinde bulunmayanlara göre AEÖ toplam ölçek puan ortalamalarının daha yüksek ve gruplar arası farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Depremde yakını vefat eden katılımcıların IES-R toplam ölçek puanı ve IES-R Yeniden Yaşama alt ölçek puan ortalamalarının daha yüksek ve gruplar arası farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Bölümler arasındaki fark incelendiğinde, ADİ-3 Sosyal alt ölçek puan ortalamalarının hemşirelik bölümü öğrencileri ile sosyal hizmet ve egzersiz ve spor bilimleri öğrencileri arasında istatistiksel anlamlılık olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Yine bölümler arasındaki farka göre ADİ-3 Fiziksel alt ölçek puan ortalamalarının, egzersiz ve spor bilimleri öğrencileri ile beslenme ve diyetetik bölümü öğrencileri arasında istatistiksel anlamlık gösterdiği bulunmuştur ($p<0,05$). Yapılan regresyon analizi sonucunda katılımcıların Kahramanmaraş Depremleri sonrasında yaşadıkları travmatik stres düzeyinin, anksiyete duyarlılığı yaşamaları ve akademik erteleme davranışları üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. ($p<0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ: Bu araştırmanın sonuçlarına göre yaşanılan Kahramanmaraş Depremleri sonrasında katılımcıların yaşadıkları travmatik stres düzeylerinin ve anksiyete

duyarlılıklarının orta düzeyde olduğu ve akademik erteleme davranışlarına sahip oldukları söylenebilmektedir. Kahramanmaraş Depremleri sonrasında katılımcıların travmatik stres düzeylerinin, anksiyete duyarlılığı ve akademik erteleme davranışları ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarının öğrencilerin travmatik stres düzeylerinin azaltılmasına yönelik bireysel baş etme stratejilerinin ve üniversite genelinde programların geliştirilmesi, yaşadıkları anksiyete duyarlılığı düzeylerinde ve akademik erteleme davranışlarında olumlu etki yaratacaktır. Travmatik stres yaşayan öğrencilerin yaşadıkları duygularının farkına varabilmeleri, duygu ve düşüncelerini rahat ifade edebilmeleri için psikiyatri hemşireleriyle görüşmeler yapması psikososyal müdahalelere de yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

EXAMINATION OF TRAUMATIC STRESS STATUS, ANXIETY SENSITIVITY AND ACADEMIC PROCRASTINATION BEHAVIORS OF FACULTY OF HEALTH SCIENCES STUDENTS AFTER KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKES,

Ebru AKGÜN ÇITAK, Tuğçe UÇGUN, Azize KARAHAN

Baskent University, Ankara, TÜRKİYE

INTRODUCTION: Kahramanmaraş Earthquakes, a major natural disaster in our country, affected many people's lives and caused primary or secondary trauma. These traumas directly affect people's lives and mental health. Natural disasters cause stress in people, create a feeling of lack of behavioral, cognitive, and emotional control and cause people to experience intense distress. Natural disasters can also cause anxiety sensitivity in individuals. Anxiety sensitivity is considered an effective cognitive risk in the development and maintenance of psychological problems and can affect people's lives and productivity. In particular, it is thought that this situation will affect the academic lives of university students and that they will experience procrastination.

AIM: This study aimed to examine the traumatic stress, anxiety sensitivity, and academic procrastination behaviors of students after Kahramanmaraş Earthquakes.

METHODS: The data of this cross-sectional study were collected through an online survey from 327 students studying at the Faculty of Health Sciences of a university between May-June 2023. In determining the sample size of the study, the sampling formula with the known population was used. Ethics committee permission and necessary permissions were obtained to conduct the study. Data were collected through the Sociodemographic Data Collection Form, Impact of Events Scale (IES-R), Anxiety Sensitivity Index-3 (ASI-3), and Academic Procrastination Scale (APS). Data were analyzed using SPSS for Windows 25.0 (IBM Statistical Packages for the Social Sciences, USA). A high score on the IES-R indicates a high level of trauma; a high score on the ADI-3 indicates a high level of anxiety sensitivity; and a high score on the AAS indicates that students are academic procrastinators. Descriptive analyses were provided by using the number, mean, percentage distributions, and standard deviation. The normal distribution of the data was evaluated by skewness and kurtosis tests. Pearson correlation analysis, one-way analysis of variance-ANOVA, post hoc Bonferroni test and independent sample t-test were used to evaluate the data. In addition, linear regression analysis was used to determine the effects of IES-R on ADI-3 and AES. Cronbach's α

coefficient was used to calculate the reliability coefficients of the scales. In this study, the Cronbach α values of the scales were found to be 0.95 for IES-R, 0.95 for ADI-3, and 0.87 for AES. situations where $p < .05$ were evaluated as statistically significant results.

FINDINGS: The mean age of the participants was 21.31±1.86, 89.3% lived outside the earthquake zone, 48.9% had experienced an earthquake before, 62.1% had a relative affected by the earthquake, and 11.6% were dead. The IES-R total scale score of the participants was 32.29±19.06, the ADI-3 total scale score was 26.74±17.01 and the AES total scale score was 57.57±13.27. A statistically significant, positive and strong correlation was found between IES-R and ADI-3 scale scores ($p<0.001$, $r=0.545$), between IES-R and AES scale scores ($p<0.001$, $r=0.363$) and between IES-R and ADI-3 subscale scores ($p<0.001$). It was found that the mean scores of IES-R total scale and IES-R re-living subscale scores of the participants whose families lived in the earthquake zone were higher and the difference between the groups was statistically significant ($p<0.05$). It was determined that the participants who were in the earthquake zone after the earthquake had higher mean scores on the total scale of the AES than those who were not in the earthquake zone and the difference between the groups was statistically significant ($p<0.05$). It was found that the IES-R total scale score and IES-R Reliving subscale score averages of the participants whose relatives died in the earthquake were higher and the difference between the groups was statistically significant ($p<0.05$). When the difference between the departments was examined, it was determined that there was statistical significance between the mean scores of ADI-3 Social subscale scores of nursing students and social work and exercise and sport sciences students ($p<0.05$). Also, according to the difference between the departments, it was found that the mean scores of ADI-3 Physical subscale showed statistical significance between the students of exercise and sports sciences and the students of nutrition and dietetics department ($p<0.05$). As a result of the regression analysis, it was determined that the level of traumatic stress experienced by the participants after the Kahramanmaraş Earthquakes was effective on their anxiety sensitivity and academic procrastination behaviors ($p<0.05$).

DISCUSSION AND CONCLUSION: According to the results of this study, it can be said that the traumatic stress levels and anxiety sensitivity of the participants after the Kahramanmaraş Earthquakes were at a moderate level and they had academic procrastination behaviors. Traumatic stress levels of the participants after the Kahramanmaraş Earthquakes were found to be associated with anxiety sensitivity and academic procrastination behaviors. The results

of this study suggest that developing individual coping strategies and university-wide programs to reduce students' traumatic stress levels will positively affect their anxiety sensitivity levels and academic procrastination behaviors. It is thought that psychosocial interventions will also be guiding for students experiencing traumatic stress to have interviews with psychiatric nurses so that they can realize their feelings and express their feelings and thoughts comfortably.

Keywords: posttraumatic stress disorder, disaster, anxiety, academic procrastination

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE EGZERSİZ SAĞLIK İNANÇ MODELİNİN DEPRESYON, STRES VE ANKSİYETE DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Tuğçe UÇGUN, Bekir ERTUĞRUL, Emel TEKİN, Ebru AKGÜN ÇITAK

Başkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye

GİRİŞ: Bireylerin sağlıkla alakalı inanç ve davranışları, sağlıklarını önemli derecede etkilemektedir. Sağlığı geliştirme davranışlarından biri olan egzersiz, sağlıklı yaşam için anahtardır. Düzenli egzersiz sağlık sorunlarının azaltılmasına ek olarak psikolojik yapıyı güçlendirmekte ve ruh sağlığının sürdürülmesinde de önemli bir role sahiptir. Hochbaum ve arkadaşları tarafından 1950 yılında geliştirilen Sağlık İnanç Modeli, insanların bir kısmının sağlıklarını koruma konusunda özen gösterirken bazı insanların ise sağlıklarını koruma konusundaki girişim ve taramalara neden katılmadıklarını açıklamaya çalışmaktadır. Hemşirelik öğrencileri, geleceğin hemşireleri olarak, diğer sağlık profesyonelleri ve bakım verdikleri bireyler için rol modeli olacaklardır. Bu nedenle sahip oldukları egzersiz sağlık inanç modeli davranışlarının ve ruh sağlıkları üzerinde etkilerinin belirlenerek gerekli müdahalelerin planlanması önemlidir.

AMAÇ: Bu çalışmanın amacı hemşirelik bölümü öğrencilerinde egzersiz sağlık inanç modelinin depresyon, stres ve anksiyete düzeylerine etkisinin incelenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM: Kesitsel türde olan bu çalışmanın verileri, 30 Nisan-1 Haziran 2022 tarihleri arasında bir vakıf üniversitesinin hemşirelik bölümünde eğitim gören 217 öğrenci öğrenciden çevrimiçi anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın örneklem sayısının belirlenmesinde evreni bilinen örneklem formülünden yararlanılmıştır. Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için etik kurul onayı ve gerekli izinler alınmıştır. Araştırmanın verileri ‘Tanıtıcı Bilgi Formu’, ‘Egzersiz Sağlık İnanç Modeli Ölçeği (ESİM)’ ve ‘Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASS-21)’ aracılığıyla toplanmıştır. Veriler SPSS for Windows 22.0 (IBM Statistical Packages for the Social Scien- ces, USA) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Tanımlayıcı verilerin analizinde sayı ve yüzde, sürekli veriler ortalama ve standart sapma olarak incelenmiştir. Verilerin normal dağılım gösterme durumu Kolmogorov Smirnov testi ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın bağımsız değişkenleri ile bağımlı değişkeninin karşılaştırmasında ikili gruplar için Mann-Whitney U, üç ve daha fazla gruplar içinse Kruskal Wallis H testi, üç ve daha fazla gruplardaki farkın kaynağının belirlenmesinde ileri analiz

olarak Tamhane T2 Testi, değişkenler arasında ilişkinin incelenmesinde Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. Ölçeklerin güvenirlik katsayılarının hesaplanmasında Cronbach alfa katsayısı kullanılmıştır.

BULGULAR: Araştırmaya katılan katılımcıların yaş ortalaması 20.93±2.77 olup, %82'sinin kadın, %96,3'ünün bekâr, %91,7'sinin kronik hastalığı olmadığı, %52,1'inin sağlığı iyi olarak algıladığı, %56,2'sinin egzersiz yaptığı ve bu öğrencilerin ise %54,1'inin düzensiz olarak egzersiz yaptığı belirlenmiştir. Katılımcıların ESİM toplam ölçek puanı 91,29±13,78, DASS-21 Depresyon alt ölçek puanı 7,68±5,02, DASS-21 Anksiyete alt ölçek puanı 6,80±4,23 ve DASS-21 Stres alt ölçek puanı 8,31±4,56 olarak bulunmuştur. Katılımcıların DASS-21 ölçeğine göre özellikleri incelendiğinde; %13,8'inin (n=30) çok ileri düzeyde depresyon, %25,3'ünün (n=55) çok ileri düzeyde anksiyete, %2,8'inin (n=6) çok ileri düzeyde stres ve %50,2'sinin (n=109) normal düzeyde strese sahip olduğu belirlenmiştir. ESİM ölçeğinin genel sağlık değerleri alt ölçeği puanı ile depresyon, anksiyete ve stres alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü, düşük düzeyli ilişki ($p<0,05$); Egzersiz yapmama sakıncalarına ilişkin inançlar alt ölçek puanı ile depresyon ve stres alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü, düşük düzeyli ilişki ($p<0,05$); anksiyete alt ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü orta düzeyli ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). Katılımcıların sosyoekonomik düzeyi düşük olanların yüksek olanlara göre, sağlığını orta düzeyde algılayanların iyi olarak algılayan göre DASS-21 depresyon alt ölçeği puanının daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Katılımcılardan 18-19 yaş grubundakilerin 20-21 yaş grubuna göre, kadınların erkekler göre, egzersiz yapmayan katılımcıların egzersiz yapanlara göre ve sağlığını orta düzeyde algılayan katılımcıların iyi olarak algılayanlara göre DASS-21 anksiyete alt ölçeği puan ortalamasının daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Sosyoekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerin yüksek olanlara göre DASS-21 stres alt ölçeği puan ortalaması daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin ve egzersiz sağlık inançlarının, depresyon, anksiyete ve stres düzeyleri üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ: Bu araştırmanın sonuçlarına göre hemşirelik öğrencilerin genelinin egzersiz yaptığı ve bu öğrencilerin çoğunluğunun düzensiz olarak egzersiz yaptığı, depresyon ve anksiyete düzeylerinin orta, stres düzeylerinin hafif ve egzersiz sağlık inançlarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Yöntemi bu araştırmadan farklı olmakla birlikte literatürde yer alan araştırmalar hemşirelik öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarından olan egzersiz

yapma düzeyleri arttıkça depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin azaldığı görülmektedir. Yapılan çoklu regresyon analizi sonucunda öğrencilerin egzersizle ilgili inançlarının ruh sağlığı üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Bu nedenle hemşirelik eğitimi süresince öğrencilerin fiziksel egzersizlere yönlendirilmesi, ders programlarına fiziksel aktiviteyi arttırmaya yönelik seçimlik derslerin eklenmesi önerilmektedir.

THE EFFECT OF EXERCISE HEALTH BELIEF MODEL ON DEPRESSION, STRESS AND ANXIETY LEVELS IN NURSING STUDENTS

Tuğçe UÇGUN, Bekir ERTUĞRUL, Emel TEKİN, Ebru AKGÜN ÇITAK

Baskent University, Ankara, TÜRKİYE

INTRODUCTION: Individuals' health-related beliefs and behaviors have a significant impact on their health. Exercise, one of the health promotion behaviors, is key to healthy living. In addition to reducing health problems, regular exercise strengthens the psychological structure and plays an important role in maintaining mental health. The Health Belief Model, developed by Hochbaum and colleagues in 1950, tries to explain why some people take care to protect their health while others do not participate in initiatives and screenings to protect their health. Nursing students, as future nurses, will be role models for other health professionals and for the individuals they care for. Therefore, it is important to determine their exercise health belief model behaviors and their effects on their mental health and to plan the necessary interventions.

AIM: This study aimed to examine the effect of the exercise health belief model on depression, stress, and anxiety levels in nursing students.

METHODS: The data of this cross-sectional study were collected through an online questionnaire from 217 students studying in the nursing department of a university between April 30 and June 1, 2022. In determining the sample size of the study, the sampling formula with the known population was used. Ethics committee permission and necessary permissions were obtained to conduct the study. The data of the study were collected through 'Descriptive Information Form', 'Exercise Health Belief Model Scale (EHBMS)' and 'Depression Anxiety Stress Scale (DASS-21)'. Data were analyzed using SPSS for Windows 22.0 (IBM Statistical Packages for the Social Sciences, USA). Descriptive data were analyzed as numbers and percentages, and continuous data were analyzed as mean and standard deviation. The normal distribution of the data was evaluated by the Kolmogorov-Smirnov test. In the comparison of the independent variables of the study with the dependent variable, the Mann-Whitney U test was used for paired groups, Kruskal Wallis H test was used for three or more groups, Tamhane T2 Test was used as further analysis to determine the source of the difference in three or more groups, and Spearman correlation analysis was used to examine the relationship between

variables. Cronbach's α coefficient was used to calculate the reliability coefficients of the scales.

FINDINGS: The mean age of the participants was 20.93±2.77, 82% were female, 96.3% were single, 91.7% had no chronic disease, 52.1% perceived their health as good, 56.2% exercised and 54.1% of these students exercised irregularly. The participants' EHBMS total scale score was 91.29±13.78, DASS-21 Depression subscale score was 7.68±5.02, DASS-21 Anxiety subscale score was 6.80±4.23 and DASS-21 Stress subscale score was 8.31±4.56. When the characteristics of the participants according to the DASS-21 scale were analyzed; 13.8% (n=30) had very severe depression, 25.3% (n=55) had very severe anxiety, 2.8% (n=6) had very severe stress and 50.2% (n=109) had normal stress. A statistically significant, negative, low-level relationship was found between the general health values subscale score of the EHBMS scale and depression, anxiety, and stress subscales ($p<0.05$); a statistically significant, positive, low-level relationship was found between the beliefs about the drawbacks of not exercising subscale score and depression and stress subscales ($p<0.05$); and a statistically significant, positive, moderate relationship was found between the anxiety subscale ($p<0.05$). It was determined that those with low socioeconomic status had higher DASS-21 depression subscale scores than those with high socioeconomic status, and those who perceived their health as moderate had higher DASS-21 depression subscale scores than those who perceived their health as good ($p<0.05$). It was found that the mean score of the DASS-21 anxiety subscale was higher in the 18-19 age group compared to the 20-21 age group, in women compared to men, in non-exercising participants compared to exercising participants, and in participants who perceived their health as moderate compared to those who perceived their health as good ($p<0.05$). Students with low socioeconomic status had higher mean scores on the DASS-21 stress subscale than students with high socioeconomic status ($p<0.05$). As a result of multiple regression analysis, it was determined that the sociodemographic characteristics and exercise health beliefs of the students were effective on depression, anxiety, and stress levels ($p<0.05$).

DISCUSSION AND CONCLUSION: According to the results of this study, it was determined that the majority of nursing students exercised, the majority of these students exercised irregularly, their depression and anxiety levels were moderate, their stress levels were mild and their exercise health beliefs were high. Although the method is different from this study, studies in the literature show that depression, anxiety, and stress levels of nursing students decrease as their levels of exercise, which is one of the healthy lifestyle behaviors, increase. As a result of

multiple regression analysis, it is seen that students' beliefs about exercise are effective on mental health. Therefore, it is recommended that students should be directed to physical exercises during nursing education, and elective courses to increase physical activity should be added to the curriculum.

EVCİL HAYVAN SAHİBİ BİREYLERİN DEPRESYON STRES VE ANKSİYETE DÜZEYİNİN İNCELENMESİ

Sibel POLAT OLCA[1], Batuhan GÜLOĞLU[2]

[1]*SANKO Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*

[2]*SANKO Üniversitesi, Gaziantep, Amerika Birleşik Devletleri*

Giriş

İnsanlar ve hayvanlar arası etkileşim tarihi oldukça eskiye dayanmakla birlikte, bu etkileşim biçimi çağlar boyunca değişim göstermiş ve çağın ihtiyaçlarına göre yeniden şekillenmiştir. Literatürde yer alan pek çok çalışma hayvanlarla kurulan sağlıklı ilişkilerin, fizyolojik ve psikososyal sağlık üzerine olumlu etkisi olduğu üzerinde durmaktadır. Hayvan-insan iletişiminin sağlığa olan olumlu etkilerinin keşfiyle beraber tıp alanında hayvan destekli müdahaleler kullanılmaya başlanmış ve etkinliği pek çok literatür çalışmasıyla desteklenmiştir Ruh sağlığının korunması ve sürdürülmesinin önem kazanması ile bilimsel araştırmalara konu olan evcil hayvan beslemenin ruh sağlığına etkilerinin araştırılmasının gelecek çalışmalara kaynak teşkil etmesi ve evcil hayvanların insan sağlığındaki etkilerinin neler olduğu konusunda farkındalığın artmasında etki edeceğine inanılmaktadır.

Amaç

Bu çalışma, evcil hayvan beslemenin depresyon, stres ve anksiyete düzeyine etkisini incelemek amacıyla tanımlayıcı araştırma türünde planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın evren ve örneklemini evcil hayvan sahibi bireyler oluşturmaktadır. Evcil hayvan beslemeyen bireyler de kontrol grubunun evrenini oluşturmaktadır. Evcil hayvan besleyen 129 kişi, evcil hayvan beslemeyen 72 kişi, toplam 201 kişi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veriler; Bireysel Özellikler Veri Formu ve Depresyon Stres Anksiyete Ölçeği (DASÖ-21) ile toplanmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde; kategorik değişkenler için sayı ve yüzde, sayısal değişkenler için ortalama, standart sapma, minimum, maksimum olarak değerlendirme yapılmıştır. Ki-kare testi, Independent Student t-testi, Pearson korelasyon, Fisher's Exact Test analizi testleri kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan evcil hayvan besleyen bireylerin; yaş ortalaması 29.72±10.87, %62.8'i kadın, %43.4'ü ön lisans/lisans mezunu, %65.1'i bekar, %65.1'inin gelir düzeyi gider düzeyine eşit, %65.1'inin gelir düzeyi gider düzeyine eşit, %83.7'sinin fiziksel hastalığı olmadığı, %89.1'inin ruhsal hastalığı olmadığı, %16.3'ünün şu anda antidepresan kullandığı, %24.8'inin antidepresan kullanım öyküsü olduğu, %50.4'ünün sigara kullandığı, %32.6'sının alkol kullandığı, %50.4'ünün fiziksel sağlık düzeyini orta düzey olarak algıladığı, %54.3'ünün ruhsal sağlık düzeyini orta düzey olarak algıladığı sonucuna ulaşılmıştır. Evcil hayvan beslemeyen bireylerin yaş ortalaması 28.59±11.30, %77.8'i kadın, %70.8'i ön lisans/lisans mezunu, %70.8'i bekar, %52.8'inin gelir düzeyi gider düzeyine eşit, %84.7'sinin fiziksel hastalığı olmadığı, %94.4'ünün ruhsal hastalığı olmadığı, %6.9'unun şu anda antidepresan kullandığı, %15.3'ünün antidepresan kullanım öyküsü olduğu, %20.8'inin sigara kullandığı, %22.2'sinin alkol kullandığı, %61.1'inin fiziksel sağlık düzeyini iyi olarak algıladığı, %58.3'ünün ruhsal sağlık düzeyini orta düzey olarak algıladığı belirlenmiştir. Evcil hayvan besleyen ve beslemeyen bireylerde; cinsiyet, eğitim düzeyi, antidepresan kullanımı, sigara kullanımı arasında istatistiksel anlamda fark vardır ($p<0,05$). Evcil hayvan besleyen bireylerin depresyon puan ortalaması 4.99±3.05, anksiyete puan ortalaması 4.75±2.62, stres puan ortalaması 5.32±2.85'tir. Evcil hayvan besleyemeyen bireylerin depresyon puan ortalaması 6.16±3.64, anksiyete puan ortalaması 5.31±3.03, stres puan ortalaması 6.31±3.70'tir. Evcil hayvan besleyen ve beslemeyen bireylerin anksiyete puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($t= -1,370$ $p=0,172$). Evcil hayvan besleyen bireylerin depresyon ve stres puan ortalamaları evcil hayvan beslemeyen bireylerin puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur (sırasıyla $t=-2,435$ $p=0,016$; $t=-2,124$ $p=0,035$). DASÖ-21 ölçeği kesme puanına göre; evcil hayvan besleyen bireylerin %54.3'ünde depresyon, %67.4'ünde anksiyete, %16.3'ünde stres belirtisi bulunmaktadır. Evcil hayvan beslemeyen bireylerin ise %73.6'sında depresyon, %72.2'sinde anksiyete, %31.9'unda stres belirtisi bulunmaktadır. Evcil hayvan besleyen ve beslemeyenler arasında anksiyete belirtileri arasında istatistiksel anlamda fark yoktur ($p>0.05$). Evcil hayvan beslemeyen bireylerin depresyon ve stres belirtileri istatistiksel anlamda daha yüksek bulunmuştur (sırasıyla $X2=7.284$ $p=0.007$, $X2=6.632$ $p=0.010$).

Tartışma ve Sonuç

Araştırmada, evcil hayvan besleyen bireylerin depresyon ve stres belirtileri ile depresyon ve stres puan ortalamaları evcil hayvan beslemeyenlere göre daha düşük bulunmuştur. Araştırma sonucuna göre; evcil hayvan besleme durumu ile anksiyete puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Bu araştırma sonucuna göre evcil hayvan beslemenin ruh sağlığını

olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Bu doğrultuda, özellikle psikiyatri hemşireliği uygulamaları doğrultusunda, stres seviyesi yüksek ve depresif belirtileri fazla olan, depresyon tanısı alan bireylere evcil hayvan sahiplenmeleri önerilebilir. Ayrıca geniş çaplı örneklemde hayvan destekli müdahale çalışmaları yapılması önerilebilir.

EXAMINATION OF DEPRESSION, STRESS AND ANXIETY LEVELS OF PET OWNERS

Sibel POLAT OLCA[1], Batuhan GÜLOĞLU[2]

[1]SANKO University, Gaziantep, TÜRKİYE

[2]SANKO University, Gaziantep, United States of America

Introduction

Although the history of interaction between humans and animals is quite old, this form of interaction has changed over the ages and has been reshaped according to the needs of the age. Many studies in the literature emphasize that healthy relationships with animals have a positive effect on physiological and psychosocial health. With the discovery of the positive effects of animal-human communication on health, animal-supported interventions have been used in the field of medicine and its effectiveness has been supported by many literature studies. It is believed that it will have an impact on raising awareness about the effects of animals on human health.

Aim

This study was planned as a descriptive research type in order to examine the effect of pet feeding on depression, stress and anxiety levels.

Materials and Methods

The population and sample of the research consists of individuals who have pets. Individuals who do not have pets also constitute the universe of the control group. 129 people who have pets, 72 people who do not have pets, a total of 201 people constituted the sample of the research. Data; Individual Characteristics Data Form and Depression Stress Anxiety Inventory (DASI-21). In the statistical analysis of the data; number and percentage for categorical variables, mean, standard deviation, minimum and maximum for numerical variables. Chi-square test, Independent Student's t-test, Pearson correlation, Fisher's Exact Test analysis tests were used.

Results

Individuals who have pets participating in the research; mean age 29.72±10.87, 62.8% women, 43.4% associate degree/undergraduate degree, 65.1% single, 65.1% income level equal to expenditure level, 65.1% income level equal to expenditure level, 83.7% , 89.1% did not have a physical illness, 89.1% did not have a mental illness, 16.3% were currently using antidepressants, 24.8% had a history of antidepressant use, 50.4% smoked, 32.6% used alcohol, 50.4% it was concluded that they perceived their physical health level as moderate, and 54.3% of them perceived their mental health level as moderate. The mean age of the individuals who do not have pets is 28.59±11.30 years, 77.8% are female, 70.8% are associate degree/undergraduate degrees, 70.8% are single, 52.8% have income level equal to expenditure level, 84.7% have no physical disease, 94.4% had no mental illness, 6.9% were currently using antidepressants, 15.3% had a history of antidepressant use, 20.8% smoked, 22.2% used alcohol, and 61.1% perceived their physical health as good. It was determined that 58.3% of them perceived their mental health level as moderate. In individuals who have and do not have pets; There is a statistically significant difference between gender, education level, use of antidepressants, and smoking ($p<0.05$). The mean depression score of individuals who keep pets is 4.99±3.05, the mean anxiety score is 4.75±2.62, and the mean stress score is 5.32±2.85. The mean depression score of the individuals who could not keep a pet was 6.16±3.64, the mean anxiety score was 5.31±3.03, the mean stress score was 6.31±3.70. No statistically significant difference was found between the anxiety score averages of individuals who own and do not have pets ($t= -1.370$ $p=0.172$). Depression and stress mean scores of individuals who have pets were found to be statistically significantly lower than those of individuals who do not have pets ($t=-2,435$ $p=0.016$; $t=-2.124$ $p=0.035$, respectively). According to the DASO-21 scale cut-off score; 54.3% of individuals who keep pets have depression, 67.4% have anxiety, and 16.3% have stress symptoms. On the other hand, 73.6% of individuals who do not have pets have depression, 72.2% have anxiety symptoms and 31.9% have stress symptoms. There was no statistically significant difference in anxiety symptoms between those who had pets and those who did not ($p>0.05$). Depression and stress symptoms of individuals who do not have pets were found to be statistically higher ($X2=7.284$ $p=0.007$, $X2=6.632$ $p=0.010$, respectively).

Discussion and Conclusion

In the study, the depression and stress symptoms, depression and stress score averages of the individuals who have pets were found to be lower than those who do not have pets. According

to the results of the research; No significant difference was found between pet feeding status and anxiety score averages. According to the results of this research, it can be said that having a pet has a positive effect on mental health. In this direction, especially in line with psychiatric nursing practices, individuals with high stress levels, high depressive symptoms and diagnosed with depression can be recommended to adopt a pet. In addition, it may be recommended to conduct animal-assisted intervention studies in a large sample.

Keywords: Pets, depression, anxiety, stress, psychiatric nursing

GEBELERDE ANKSİYETE, DİNİ BAŞ ETME VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Arzu YÜKSEL, Yunus KAYA, Nurgül ÖZGEN

Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye

Giriş: Gebelik her ne kadar doğal bir süreç olsa da kadınların hayatında birtakım biyopsikososyal değişimlere neden olduğu için gelişimsel bir kriz olarak nitelendirilmektedir. Gebelikte, hormonal ve fizyolojik düzeyde ortaya çıkan değişimler psikolojik değişimleri de beraberinde getirebilmektedir. Bu nedenle bazı gebeler süreci, kendini gerçekleştirme ve mutluluk kaynağı olarak algılarken, bazıları için ise anksiyete, korku ve stres kaynağı olabilmektedir. Gebelerin bu süreçte yaşadıkları anksiyete, korku ve stres duygusuyla başetmede kullandıkları yöntemlerden birisi de dini baş etme olabilmektedir. Kullanılan olumlu dini baş etme yöntemleri de bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerini olumlu etkileyerek gebelik ve sonraki sürece uyumunu kolaylaştırabilmektedir.

Amaç: Bu çalışma; gebelerde anksiyete, dini baş etme ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlemesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı-kesitsel türde bir çalışmadır. Çalışma verileri, Aralık 2022-Mart 2023 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinin kadın hastalıkları ve doğum kliniğinde yatan ya da poliklini-ğine başvuran 176 gebeden toplanmıştır. Çalışma verileri; Gebe Tanıtım Formu, Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği, Dini Başa Çıkma Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma verilerinin analizinde ise; tanımlayıcı istatistikler, korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 27,91±5,41 ve evlilik süreleri 6,32±4,52 olarak bulunurken, %42,6'sının lise düzeyinde eğitime sahip olduğu, %83,5'inin herhangi bir işte çalışmadığı, %71,0'inin ekonomik durumunun orta olduğu belirlenmiştir. Gebeliğe ilişkin bulgular değerlendirildiğinde ise; %79,0'u üçüncü trimestırda, %33,0'ü birinci gebeliği, %10,8'i ölü doğum öyküsünün ve %22,2'si düşük öyküsünün olduğunu belirtmiştir. Ölçüm araçları arasındaki ilişki değerlendirildiğinde ise, Durumluk Kaygı Ölçeği ile Pozitif Dini Başa Çıkma Ölçeği ($r= -0,23$, $p<0,01$) arasında negatif yönlü zayıf ilişki ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ($r= -0,37$, $p<0,01$) ile arasında ise negatif yönlü orta düzey ilişki belirlenmiştir. Sürekli Kaygı Ölçeği ile Pozitif Dini Başa Çıkma Ölçeği arasında negatif yönlü zayıf ilişki ($r= -0,15$, $p<0,05$), Psikoloji İyi Oluş Ölçeği ile arasında negatif yönlü orta düzey ilişki ($r= -0,51$, $p<0,01$)

ve Negatif Dini Başa Çıkma Ölçeği ile arasında pozitif yönlü zayıf ilişki (r= 0,19, p<0,05) belirlenmiştir. Pozitif Dini Başa Çıkma Ölçeği ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği arasında (r=0,24, p<0,01) pozitif yönlü zayıf düzeyde ilişki belirlenirken, Negatif Dini Başa Çıkma Ölçeği ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (p>0,05). Gebelerin psikolojik iyi oluş düzeyleri üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisini değerlendirmek için kurulan regresyon modelinin anlamlı olduğu bulunmuş (F= 28,839, p<0,01) ve psikolojik iyi oluşun %39'u bağımsız değişkenler aracılığı ile açıklanmıştır. Bağımsız değişkenlerden Sürekli Kaygı Ölçeği'nin (B= -0,486, p<0,01) ve Pozitif Dini Başa Çıkma Ölçeği'nin (B=0,270, p<0,05) psikolojik iyi oluşu anlamlı olarak açıkladığı bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Gebelik, bireyde birçok değişimi beraberinde getirmekte ve bu da bireylerde gelişimsel bir krize neden olabilmektedir. Kriz anlarında bireylerde, birçok biyopsikososyal sorunlar ortaya çıkmakta ve bu sorunlar bireyin psikolojik iyi oluşunu olumsuz etkilemektedir. Bu çalışmada da gebelerin psikolojik iyi oluş düzeyi ile durumluk ve süreklilik anksiyete düzeyleri ve olumlu dini başa çıkma becerileri arasında da anlamlı ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Gebelerin, sürekli anksiyete düzeyleri ve olumlu dini başa çıkma becerileri psikolojik iyi oluşu yordadığı saptanmıştır. Bu nedenle, gebelerle çalışan hemşireler ve bu hemşireler arasında psikiyatri hemşireleri gebelerin anksiyete düzeylerini değerlendirmeleri, bu anksiyete ile baş etmelerine katkı sağlayacak yöntemleri belirlemeleri, kullandıkları baş etme becerilerinde etkili olanları destekleyerek gebelerin psikolojik iyi oluşunu artıracak uygulamalar gerçekleştirmeleri önem arz etmektedir.

Anahtar kelimeler: Gebelik, Anksiyete, Dini Başetme, Psikolojik İyi Oluş

DETERMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN ANXIETY, RELIGIOUS COPING, AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING IN PREGNANT WOMEN

Arzu YÜKSEL, Yunus KAYA, Nurgül ÖZGEN

Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye

Introduction:

Pregnancy is a natural process, yet it brings about substantial biopsychosocial changes that may be perceived as a developmental crisis for women. The physiological and hormonal alterations occurring during pregnancy can also lead to psychological shifts. Consequently, while some pregnant women embrace this period as an avenue for self-realization and contentment, others may grapple with feelings of anxiety, fear, and stress. An approach employed by pregnant women to navigate such emotions is religious coping. Positive religious coping mechanisms can significantly influence psychological well-being, aiding individuals in adapting to the challenges of pregnancy and the postpartum period.

Objective:

This study sought to elucidate the intricate connections between anxiety, religious coping, and levels of psychological well-being in pregnant women.

Materials and Methods:

Conducted as a descriptive cross-sectional study, data were gathered from 176 pregnant women. These participants were either hospitalized within the gynecology and obstetrics clinic or attended the outpatient clinic of a teaching and research hospital between December 2022 and March 2023. Data collection involved employing the Pregnancy Information Form, and State-Trait Anxiety Inventory, Religious Coping Scale, and Psychological Well-Being Scale. Descriptive statistics, correlation analysis, and multiple linear regression analysis were employed to analyze the study's data.

Results:

The average age of participants was 27.91±5.41 years, with an average marriage duration of 6.32±4.52 years. Educational backgrounds revealed that 42.6% of participants possessed a high school education, while 83.5% were unemployed, and 71.0% maintained a middle economic

status. Pregnancy-related insights indicated that 79.0% were in their third trimester, 33.0% were experiencing their first pregnancy, 10.8% had encountered stillbirth, and 22.2% had previously suffered miscarriages. Analyzing the relationships between the instruments, a weak negative correlation emerged between the State Anxiety Scale and Positive Religious Coping Scale ($r= -0.23$, $p<0.01$). Meanwhile, a moderate negative correlation was observed between the Psychological Well-Being Scale ($r= -0.37$, $p<0.01$). Furthermore, the Trait Anxiety Scale displayed a weak negative correlation with the Positive Religious Coping Scale ($r= -0.15$, $p<0.05$), a moderate negative correlation with the Psychological Well-Being Scale ($r= -0.51$, $p<0.01$), and a weak positive correlation with the Negative Religious Coping Scale ($r= 0.19$, $p<0.05$). Although a weak positive relationship existed between the Positive Religious Coping Scale and the Psychological Well-Being Scale ($r=0.24$, $p<0.01$), no significant connection was established between the Negative Religious Coping Scale and the Psychological Well-Being Scale ($p>0.05$). Evaluating the effect of independent variables on the psychological well-being of pregnant women through a regression model revealed significance ($F= 28.839$, $p<0.01$), with independent variables explaining 39% of psychological well-being. Notably, the Trait Anxiety Scale ($B= -0.486$, $p<0.01$) and Positive Religious Coping Scale ($B=0.270$, $p<0.05$) significantly influenced psychological well-being.

Discussion and Conclusion:

Pregnancy marks a time of substantial transformation, often prompting a developmental crisis for individuals. Such times of crisis can exacerbate a range of biopsychosocial concerns that detrimentally impact psychological well-being. This study underscores the substantial relationship between pregnant women's psychological well-being and their levels of state and trait anxiety, along with their proficiency in positive religious coping. The study also revealed that trait anxiety levels and effective positive religious coping mechanisms predicted psychological well-being. In light of these findings, it is imperative for healthcare professionals, including nurses and psychiatric practitioners, to evaluate anxiety levels among pregnant women. Furthermore, interventions that facilitate effective coping strategies should be introduced, aimed at bolstering the psychological well-being of pregnant women. Through this comprehensive approach, healthcare practitioners can foster a supportive environment that empowers pregnant women to manage anxiety while enhancing their overall well-being.

COVİD-19 PANDEMİSİ SIRASINDA GÖRÜLEN UZAMIŞ YAS VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER: ONLİNE TOPLUM TARAMASI

Figen İNCI[1], Belgin VAROL[2], Songül KAMIŞLI[3], Candan TERZIOĞLU[4], Arda BAĞCAZ[5], Cengiz KILIÇ[6]

[1]Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Zübeyde Hanım Sağlık Bilimleri Fakültesi, Niğde, Türkiye

[2]Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye

[3]Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çankırı, Türkiye

[4]Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Antalya, Türkiye

[5]Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara, Türkiye

[6]Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara, Türkiye

Giriş: Dünya çapında yaklaşık yedi milyon insan COVID-19 enfeksiyonu nedeniyle hayatını kaybetti. COVİD-19 salgını, ölümün COVID-19 enfeksiyonuyla ilişkili olup olmadığına bakılmaksızın, matemli bireylerin yas sürecini etkileyebilecek risk faktörlerinin artmasına neden oldu. Uzmanlar, izolasyonu artıran sosyal mesafe, halk sağlığı kısıtlamaları, yas ritüellerinin sosyal ve kültürel uygulamalardaki değişiklikleri (kısıtlanmış cenaze törenleri ve yasaklanmış hastane ziyaretleri, yakınlarına veda etme fırsatı tanınmaması) gibi nedenlerle pandemi döneminde yakınlarını kaybedenler arasında Uzamış Yas Bozukluğu (PGD) oranlarının artacağını öngörüyor.

Amaç: Bu çalışma, pandemi sırasındaki kayıplarla ilişkili olası PGD düzeyini ve ilişkili faktörleri değerlendirmek için genel yetişkin nüfusun çevrimiçi bir örneğinde gerçekleştirildi.

Gereç ve yöntem: Sosyal medya hesapları aracılığıyla iletişime geçilen katılımcılardan, uzun süreli yas, depresyon ve travmatik strese ilişkin öz bildirim ölçeklerini doldurmaları istendi. Kayıpların ve ölenlerin ayrıntıları da değerlendirildi. Veriler, araştırmacılar tarafından oluşturulan bir anket formunun yanı sıra Uzamış Yas Ölçeği (PG-13), DSM-5 için TSSB Kontrol Listesi (PCL-5) ve Genel Sağlık Anketi (PHQ-9) kullanılarak toplandı. Katılımcılardan anketi çevrimiçi bir anket platformunu (forms.google.com) kullanarak doldurmaları istendi. Anketin linki araştırmacılar tarafından Instagram, Facebook ve WhatsApp grupları üzerinden paylaşıldı. Tüm araştırmacılar sosyal medya bağlantılarından

çalışma davetini sosyal medya hesaplarında paylaşmalarını istedi. Katılımı artırmak için araştırma ekibinin her üyesi, yaslı kişileri katılmaya davet eden 1 dakikalık videolar hazırladı. Davet videoları ve paylaşımları haftalık olarak tekrarlandı. Veri toplama 30 Eylül 2022'de başladı ve 25 Aralık 2022'de sona erdi. Çalışma XXX Üniversitesi Etik Kurulu tarafından onaylandı (2022/11-07). Tüm katılımcılara çalışma hakkında bilgi verildi ve çevrimiçi bilgilendirilmiş onamları alındı. Örneklem büyüklüğünü belirlemek için yapılan güç analizinde .95 güven aralığı, %5 hata payı ile 383 kişiye ulaşılması hedeflendi, çalışma 329 kişi ile tamamlandı.

Bulgular: Katılımcıların %10'unda olası PGD tanısı saptandı; oranlar kadınlarda erkeklere göre; birinci derece yakınlarını kaybedenlerde diğerlerinde göre daha yüksekti. Yordayıcı analizleri, PGD'nin akrabalık (birinci derece akraba kaybı) tarafından güçlü bir şekilde yordandığını gösterdi. Daha zayıf olmakla birlikte, PCL-5 de yordayıcı idi. Ölümün COVID-19'a bağlı olması veya cenaze törenine katılamamak PGD oranlarıyla ilişkili bulunmadı.

Tartışma ve sonuç: COVID-19 salgını nedeniyle çok sayıda kaybın yol açtığı yıkım, COVID-19'un ardından yaklaşmakta olan matem salgını konusunda yaygın bir endişe yarattı. Pandemi döneminde PGD oranlarının arttığı aşikar. Uzun süreli yas, ciddi bir halk sağlığı sorunudur ve öyle kalacaktır; ancak bulgularımızın da gösterdiği gibi, gözlemlenen yüksek oranların nedeni, COVID-19 kaynaklı kayıplar veya cenaze törenlerine katılamama olmayabilir. COVID-19 ve diğer nedenlere bağlı kayıplara yönelik farklı başa çıkma repertuarları ve farklı kültürel atıflar mevcut olabilir. Yas ritüellerine katılımın yas tutan kişiler üzerinde olumsuz bir etki yaratıp yaratmayacağını ve bazı kişilerin bu tür ritüellerin olumsuz etkilerinden diğerlerine göre daha fazla etkilenip etkilenmediğini daha detaylı incelemek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır. Gelecekteki araştırmalar ayrıca kültürün ve başa çıkma yöntemlerinin farklı nedenlere bağlı kayıp sonrası PGD gelişimindeki farklı etkilerine odaklanmalıdır. Yas süreci üzerinde hem olumsuz hem de olumlu etkileri olan kişisel/deneyimsel faktörlerin de araştırılması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Yas, matem, Uzamış Yas Bozukluğu, COVID-19

KAYNAKLAR

Eisma MC, Boelen PA, Lenferink LIM. Prolonged grief disorder following the Coronavirus (COVID-19) pandemic. Psychiatry Research 2020; 288, 113031.

Schneider S, Rerick P, Cummings C, McLean E, Breen L, Singer J. Pandemic grief risk factors and prolonged grief disorder in bereaved young adults during COVID-19. Palliative & Supportive Care 2023; 1-7

Mortazavi SS, Assari S, Alimohamadi A, Rafiee M, Shati M. Fear, loss, social isolation, and incomplete grief due to COVID-19: A recipe for a psychiatric pandemic. Basic and Clinical Neuroscience 2020; 11(2): 225-232

CORRELATES OF PROLONGED GRIEF DURING THE COVID-19 PANDEMIC: AN ONLINE GENERAL POPULATION STUDY

Figen İNCI[1], Belgin VAROL[2], Songül KAMIŞLI[3], Candan TERZIOĞLU[4], Arda BAĞCAZ[5], Cengiz KILIÇ[6]

[1]Niğde Ömer Halisdemir University Zübeyde Hanım Faculty of Health Sciences, Niğde, TÜRKİYE

[2]Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Faculty of Nursing, Ankara, TÜRKİYE

[3]Çankırı Karatekin University Faculty of Health Sciences, Çankırı, TÜRKİYE

[4]Alanya Alaaddin Keykubat University Faculty of Health Sciences, Antalya, TÜRKİYE

[5]Başkent University Faculty of Medicine, Ankara, TÜRKİYE

[6]Hacettepe University Faculty of Medicine, Ankara, TÜRKİYE

Introduction: Around seven million people worldwide have died due to the COVID-19 infection. The COVID-19 pandemic has given rise to risk factors that may affect the grieving process for bereaved individuals, regardless of whether the death was related to COVID-19 infection or not. Experts anticipate increasing rates of PGD among the bereaved due to the pandemic, as increased isolation due to social distancing, public health restrictions, and changes in social and cultural practices (such as strictly restricted funeral ceremonies and prohibited hospital visits, with no opportunity for relatives to say goodbye to the deceased) may affect the ability to perform usual mourning rituals.

Purpose: This study was conducted in an online sample of general adult population to assess the level of probable Prolonged Grief Disorder (PGD) associated with losses during the pandemic.

Material and methods: This was a cross-sectional study on a convenience sample of online adults who had lost a close one during the pandemic. Participants contacted through social media accounts were asked to fill in self-report measures of prolonged grief, depression, and traumatic stress. Details of their loss and the deceased were also assessed. Data were collected using a survey questionnaire created by the researchers, along with the Prolonged Grief Scale (PG-13), PTSD Checklist for DSM-5 (PCL-5), and Patient Health Questionnaire (PHQ-9). Participants were asked to complete the survey using an online survey platform (forms.google.com). The link to the survey was shared through Instagram, Facebook, and WhatsApp groups by researchers. All researchers asked their social media contacts to share the

study invitation on their social media accounts. To increase participation, each research team member prepared 1-minute videos inviting bereaved people to join in. The invitation videos and posts were repeated weekly. Data collection began on 30 September 2022 and ended on 25 December 2022. The study was approved by the Ethical Committee of the XXX University (2022/11-07). All the participants were given information about the study and online informed consent was obtained. Power analysis was performed to determine the sample size. It was aimed to reach 383 people with a .95 confidence interval and a 5% margin of error, and the study was completed with 329 people.

Findings: Probable PGD diagnosis was identified in 10% of the participants; rates were higher among women than men, and among those who lost first-degree relatives. Predictor analyses revealed that PGD was strongly predicted by kinship (loss of first-degree relative), followed by weaker prediction of PCL-5. Death due to COVID-19 was not related to higher PGD rates. Disruption of the natural process of mourning was not related to higher PGD; in fact, it related to lower PGD among those with COVID-19 losses.

Discussion and conclusion: The devastation caused by the immense numbers of losses due to the COVID-19 pandemic has created a widespread anxiety about a looming grief pandemic after COVID-19. It is obvious that PGD rates have risen during the pandemic. Prolonged grief is and will be a serious public health problem; though, as our findings suggest, it may be the case that COVID-19 related losses or inability to participate in funeral rituals may not be responsible for the observed high rates. Different coping repertoire for and different cultural attributions to loss due to COVID-19 vs. other causes may exist. Further research is needed to examine in more detail if participation in mourning rituals can have a negative effect on the bereaved people, and if some people are more affected than others by the negative effects of such rituals. Future research should also focus on the differential effects of culture and coping attempts on the development of PGD after loss due to different causes. Personal/experiential factors that have negative as well as positive effects on the grieving process need also to be researched.

Key words: Bereavement, grief, Prolonged Grief Disorder, COVID-19

REFERENCES

Eisma MC, Boelen PA, Lenferink LIM. Prolonged grief disorder following the Coronavirus (COVID-19) pandemic. Psychiatry Research 2020; 288, 113031.

Schneider S, Rerick P, Cummings C, McLean E, Breen L, Singer J. Pandemic grief risk factors and prolonged grief disorder in bereaved young adults during COVID-19. Palliative & Supportive Care 2023; 1-7

Mortazavi SS, Assari S, Alimohamadi A, Rafiee M, Shati M. Fear, loss, social isolation, and incomplete grief due to COVID-19: A recipe for a psychiatric pandemic. Basic and Clinical Neuroscience 2020; 11(2): 225-232

COVİD-19 PANDEMİSİ SIRASINDA DOĞUM YAPAN KADINLARDA POSTPARTUM DEPRESYON İLE ALGILANAN SOSYAL DESTEK DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Hazal Hatice SEVINDIK[1], Hacer ATAMAN[2]

[1]*Seyrantepe Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Sosyal destek eksikliği, postpartum depresyonun en önemli risk faktörlerinden birisidir [1, 2]. COVID-19 Pandemisi döneminde lohusalar, sosyal mesafe kuralları, karantina uygulamaları, refakatçi ve ziyaretçi kısıtlamaları gibi sosyal izolasyon kurallarıyla karşılaşmıştır. Bu uygulamalar sonucunda bebek bakımında ve ev işlerinde ihtiyaç duydukları sosyal desteğe ulaşamamışlardır. Annelerin gereksinim duyduğu desteği alamadıkları için yaşadıkları yetersizlik ve yalnızlık hissinden dolayı sosyal izolasyon, pandemi döneminde postpartum depresyon için bir başka önemli bir risk faktörü haline gelmiştir [3, 4, 5]. Buradan yola çıkarak ileride yaşanabilecek salgınlar, doğal afetler ve küresel kriz durumlarında gebeler ve lohusaların öncelikli ihtiyaçlarının belirlenmesi önemlidir. Bu dönemde gebeler ve lohusaların fiziksel ve ruhsal sağlığını etkileyebilecek risk faktörlerinin belirlenmesi ve bu faktörlere yönelik önlemlerin alınabilmesi için yapılacak ileri çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Amaç: Bu araştırma, COVID-19 pandemisi sırasında doğum yapan annelerin postpartum depresyon düzeyleri ile algıladıkları sosyal destek düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın verileri İstanbuldaki bir ilçeye bağlı, araştırmacı tarafından belirlenmiş olan üç aile sağlığı merkezinde Nisan 2022-Ekim 2022 tarihleri arasında toplandı. Araştırmanın verilerinin büyüklüğünü araştırmaya katılmaya kabul eden, 18 yaşından büyük, okur-yazar ve 1 aylık ile 12 aylık arasında bebeğe sahip olan 345 kişi oluşturdu. Veriler "Kişisel Bilgi Formu", "Edinburgh Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği" ve "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği" kullanılarak toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde, frekans ve yüzde analizleri, ortalama ve standart sapma istatistikleri, pearson korelasyon ve lineer regresyon analizleri, t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve post hoc (Tukey, LSD) analizleri kullanıldı.

Bulgular: Kadınların yaş ortalaması 30,050±4,796 (Min=19; Maks=45), eşlerinin yaş

ortalaması 32,740±5,272 (Min=20; Maks=52)'dir. Kadınların, %40,6'sının (N=140) üniversite mezunu olduğu, %34,5'inin (N=119), herhangi bir işte çalıştığı, %58,8 'inin (N=203) sezaryen ile doğum yaptığı, %94,8'inin (N=327) bebeklerini emzirdiği, %65,2'sinin (N=225) Covid-19 hastalığını geçirdiğini, bu hastalığı geçirenlerin %37,8'inin (N=86) gebelikten önce geçirdiği bulundu. Çalışmada kadınların Edinburgh Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği toplam puan ortalaması 10,322±6,862 (Min=0; Maks=28), Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği toplam puan ortalaması 57,867±19,390 (Min=12; Maks=84) olarak saptandı Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği toplam puanı ile Edinburgh Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği toplam puanı arasındaki neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi ise anlamlı bulundu (F=67,506; p=0,000<0.05).

Tartışma ve Sonuç: Çalışmada kadınların postpartum depresyon düzeyi düşük, algıladıkları sosyal destek ise ortalamanın üstünde olarak değerlendirildi. Ayrıca, algılanan sosyal desteğin postpartum depresyon üzerinde bir etkisi olduğu bulundu. Buna göre; algılanan sosyal destek düzeyi arttıkça doğum sonrası depresyon düzeyi azalmaktadır.

KAYNAKLAR

Yılmaz Bingöl, T & Tel, H. (2007). Postpartum dönemdeki kadınlarda algılanan sosyal destek ve depresyon düzeyleri ile etkileyen faktörler. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 10(3), 1-6.

Yıldırım, A, Hacıhasanoğlu, R & Karakurt, R. (2011). Postpartum depresyon ile sosyal destek arasındaki ilişki ve etkileyen faktörler. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8(1), 31-46.

Terada, S, Kinjo, K & Fukuda, Y. (2021). The relationship between postpartum depression and social support during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study. The Journal of Obstetrics and Gynaecology Research, 47(10), 3524-3531.

Kaplan, Ö & Çağlı, F. (2022). Social Support Level, Mental Health Status and Related Factors in Postpartum Women Deringil the Pandemic. Current Approaches in Psychiatry, 14(1), 278-285.

Aydın, R, Palancı Ay, Ö, Yazıcı Topçu, T & Aktaş, S. (2022). Annelerin erken postpartum dönemdeki eş desteği algısının postpartum stres üzerine etkisi. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 31 (2), 126-133.

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN POSTPARTUM DEPRESSION AND PERCEIVED SOCIAL SUPPORT LEVEL IN WOMEN WHO GAVE BIRTH DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Hazal Hatice SEVINDIK[1], Hacer ATAMAN[2]

[1]*Seyrantepe Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Introduction: Lack of social support is one of the most important risk factors for postpartum depression (1, 2). During the COVID-19 Pandemic period, puerperant women faced social isolation rules such as social distance rules, quarantine practices, companion and visitor restrictions. As a result of these practices, they could not reach the social support they needed in baby care and housework. Social isolation has become another important risk factor for postpartum depression during the pandemic period due to the feeling of inadequacy and loneliness experienced by mothers because they cannot receive the support they need (3, 4, 5). From this point of view, it is important to determine the priority needs of pregnant women and puerperant women in case of future epidemics, natural disasters and global crisis. In this period, further studies are needed to determine the risk factors that may affect the physical and mental health of pregnant women and puerperal women and to take precautions for these factors. Aim: This research was conducted to examine the relationship between the postpartum depression levels of mothers who gave birth during the COVID-19 pandemic and the level of perceived social support.

Methods: The data of the study were collected between April 2022 and October 2022 in three family health centers in Üsküdar district determined by the researcher. The size of the data of the study consisted of 345 people who agreed to participate in the study, were older than 18 years old, were literate and had babies between 1 month and 12 months old. Datas were collected using the "Personal Information Form", "Edinburgh Postpartum Depression Scale" and "The Multidimensional Scale of Perceived Social Support". Frequency and percentage analysis, mean and standard deviation statistics, pearson correlation and linear regression analysis, t-test, one-way analysis of variance (Anova) and post hoc (Tukey, LSD) analyzes were used in the evaluation of the datas.

Results: The mean age of the women is 30.050±4.796 (Min=19; Max=45), and the average age of their spouses is 32.740±5.272 (Min=20; Max=52). Of the women, 40.6% (N=140) were

university graduates, 34.5% (N=119) worked in any job, 58.8% (N=203) gave birth by cesarean section, It was found that 94.8% (N=327) breastfed their babies, 65.2% (N=225) had COVID-19 disease, 37.8% (N=86) of those who had this disease had it before pregnancy.

In the study, the women's Edinburgh Postpartum Depression Scale total score average was 10,322±6,862 (Min=0; Max=28), and the Multidimensional Perceived Social Support Scale total score average was 57,867±19,390 (Min=12; Max=84). The regression analysis performed to determine the cause-effect relationship between the Multidimensional Scale of Perceived Social Support total score and the total score of the Edinburgh Postpartum Depression Scale was found to be significant ($F=67.506$; $p=0.000<0.05$).

Discussion and Conclusion: In the study, the postpartum depression level of the women was low and their perceived social support was above average. Also, perceived social support was found to have an effect on postpartum depression. According to this; as the perceived social support level increases, the level of postpartum depression decreases.

Keywords: postpartum depression, perceived soical support, social support, COVID-19, depression

REFERENCES

Yılmaz Bingöl, T & Tel, H. (2007). Postpartum dönemdeki kadınlarda algılanan sosyal destek ve depresyon düzeyleri ile etkileyen faktörler. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 10(3), 1-6.

Yıldırım, A, Hacıhasanoğlu, R & Karakurt, R. (2011). Postpartum depresyon ile sosyal destek arasındaki ilişki ve etkileyen faktörler. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8(1), 31-46.

Terada, S, Kinjo, K & Fukuda, Y. (2021). The relationship between postpartum depression and social support during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study. The Journal of Obstetrics and Gynaecology Research, 47(10), 3524-3531.

Kaplan, Ö & Çağlı, F. (2022). Social Support Level, Mental Health Status and Related Factors in Postpartum Women Deringil the Pandemic. Current Approaches in Psychiatry, 14(1), 278-285.

Aydın, R, Palancı Ay, Ö, Yazıcı Topçu, T & Aktaş, S. (2022). Annelerin erken postpartum dönemdeki eş desteği algısının postpartum stres üzerine etkisi. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 31 (2), 126-133.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET BAĞIMLILIK DÜZEYİNİN ALEKSİTİMİ, DEPRESYON, ANKSİYETE VE STRES DÜZEYİ İLE İLİŞKİSİ

Özlem ERDEM, Arzu KOÇAK UYAROĞLU

Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye

Giriş: Günlük yaşantımızın vazgeçilmezi haline gelen internet sorunlu kullanıldığı zaman internet bağımlılığına dönüşebilmekte ve internet bağımlılığına karşı savunmasız olan üniversite öğrencilerini olumsuz etkileyebilmektedir.

Amaç: Bu çalışma üniversite öğrencilerinde internet bağımlılık düzeyinin belirlenmesi ve internet bağımlılık düzeyinin aleksitimi, depresyon, anksiyete ve stres düzeyi ile ilişkisini incelemek amacıyla tanımlayıcı ilişkisel türde yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini Konya ilinde yer alan bir Vakıf Üniversitesinin Sağlık Bilimleri Yüksekokulunda okuyan 1412 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi GPower 3.1.9.7 paket programı ile belirlenmiş olup, 848 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu, (TAÖ)-Toronto Aleksitimi Ölçeği ve (DASÖ-21) Depresyon, Anksiyete, Stres Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde bağımsız gruplarda t testi, varyans analizi, pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin internet bağımlılığı puan ortalamasının 25,89±7,37 olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin anne eğitim düzeyi, yaşadığı yer ve kimlerle yaşadığı, algılanan gelir düzeyi, algılanan sağlık düzeyi, öğrenim gördükleri bölüm, interneti kullanım amacı ve günlük internet kullanım süresi ile internet bağımlılığı puan ortalaması arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Öğrencilerin alektisimi, depresyon, anksiyete ve stres düzeyi ile internet bağımlılığı arasında pozitif yönde orta düzey ilişki olduğu belirlenmiştir. Etkili olan belirleyici faktörlerin internet bağımlılığı puan ortalaması üzerindeki değişimin %77,6'sını (Adjusted R2=0,776) açıkladığı görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmada öğrencilerin internet bağımlılık puan ortalamasının orta düzeyin altında olduğu, orta düzeyde aleksitimik özellik gösterdikleri, orta düzeyde depresyon, hafif düzeyde anksiyete ve stres yaşadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin aleksitimi, depresyon, anksiyete ve stres puan ortalamalarının internet bağımlılığı puan ortalaması üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda internet bağımlılığının ortaya çıkışında etkili olan çoklu

faktörlerin belirlenmesi, bu faktörlerin birbiri ile ilişkisinin araştırılması ve üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ve ilişkili faktörler konusunda farkındalığının artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN INTERNET ADDICTION LEVEL AND ALEXITHYMIA, DEPRESSION, ANXIETY AND STRESS LEVEL IN UNIVERSITY STUDENTS

Özlem ERDEM, Arzu KOÇAK UYAROĞLU

Selcuk University, Konya, TÜRKİYE

Introduction: The internet, which has become an indispensable part of our daily life, can turn into internet addiction when used problematically and negatively affect university students who are vulnerable to internet addiction.

Objective: This descriptive correlational study was conducted to determine the level of internet addiction in university students and to examine the relationship between internet addiction level and alexithymia, depression, anxiety and stress levels.

Materials and Methods: The population of the research consists of 1412 students studying at the School of Health Sciences of a Foundation University in Konya. The sample of the research was determined with the GPower 3.1.9.7 package program and the study was completed with 848 students. Personal Information Form, Young Internet Addiction Test Short Form, (TAS)-Toronto Alexithymia Scale and (DASS-21) Depression, Anxiety and Stress Scale were used to collect data. In the analysis of the data, independent groups t test, analysis of variance, Pearson correlation analysis and multiple linear regression analysis were used.

Results: According to the findings obtained from the research, it was determined that the internet addiction score average of the students was 25.89±7.37. It was found that there was a significant difference between the students' maternal education level, place of residence and with whom they lived, perceived income level, perceived health level, department they studied, purpose of internet use and daily internet use duration and internet addiction score average ($p<0.05$). It was determined that there was a moderate positive correlation between students' alexithymia, depression, anxiety and stress level and internet addiction. It was seen that the effective determining factors explained 77.6% (Adjusted $R2=0.776$) of the change in the mean internet addiction score.

Discussion and Conclusion: In the study, it was determined that the internet addiction average score of the students was below the moderate level, they showed moderate alexithymic characteristics, and they experienced moderate depression, mild anxiety and stress. It was

found that students' alexithymia, depression, anxiety and stress mean scores were effective on internet addiction mean scores. In this context, it is recommended to determine the multiple factors that are effective in the emergence of internet addiction, to investigate the relationship between these factors and to increase the awareness of university students about internet addiction and related factors.

Alexithymia; anxiety; depression; Internet addiction; stress.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE KUMAR OYNAMA DAVRANIŞI, ÖZ-GÜVEN VE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Songül DURAN[1], Özlem DEMİRCİ[2], Filiz AKGENÇ[3]

[1]İzmir Demokrasi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[2]Kartal Koşuyolu Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye

[3]Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

Amaç: Üniversite öğrencilerinin riskli doğası ve risk alma istekleri, kumar oynama davranışlarına yöneltici bir etmen olarak görülmektedir[1]. Risk alma isteği olan ve riskli çevrede yaşayan bireylerin, davranış ve gelişim süreçlerini olumsuz yönde etkileyebilecek durumlara karşı, bireylerin psikososyal yapılarının güçlendirilip, gerekli önlemlerin alınması önemi arz etmektedir[2,3]. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinde kumar oynama davranışı, öz-güven ve psikolojik sağlamlık düzeylerini belirlemek, kumar oynama davranışı ile öz güven ve psikolojik sağlamlık arasındaki ilişkiyi belirlemek ve kumar oynama davranışı ile sosyodemografik değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu araştırma Nisan-Haziran 2023 tarihleri arasında yürütüldü. Araştırmada anket formu, Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (KPSÖ)[4], South Oaks Kumar Tarama Testi (SOKTT)[5] ve Öz-güven Ölçeği[6] kullanıldı. Çalışma, Google Forms aracılığıyla ulaşılan 229 öğrenci ile çevrimiçi olarak gerçekleştirildi. Bulgular: Öğrencilerin SOKTT puanına göre %4,8'i kumar bağımlığı riski altındadır. Erkek öğrencilerin (1.58±3.24), kadın öğrencilerden (0.28±1.0); Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin (1.53±3.25), Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinden

(0.35±1.08) SOKTT puanı istatiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksektir **(p<0,05)**. Çalışan öğrencilerde

(1.67±3.63), sigara içenlerde (2.18±3.97) ve alkol içenlerde (1.94±3.57) SOKTT puanı istatiksel olarak anlamlı bir düzeyde yüksektir (p<0,05).

Tartışma-Sonuç: Kumar oynama davranışını önlemek için riskli gruplara yönelik eğitimler verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca üniversite öğrencilerini farklı sanat ve spor alanlarına yöneltmenin bağımlılıkları önleme ve azaltmada olumlu etkisi olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, kumar bağımlılığı, öz güven, psikolojik sağlamlık, üniversite öğrencisi

KAYNAKLAR

Weiss, S. M., & Loubier, S. L. (2008). Gambling behaviors of former athletes: The delayed competitive effect. UNLV Gaming Research & Review Journal, 12(1–2), 53–60.

Gizir CA. (2007). Psikolojik Sağlamlık, Risk Faktörleri Ve Koruyucu Faktörler Üzerine Bir Derleme Çalışması. Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi, 2007;3(28):113–126

Rutten BPF, Hammels C, Geschwind N, Menne-Lothmann C, Pishva E, Schruers K, Ve Ark. (2013). Resilience In Mental Health: Linking Psychological and Neurobiological Perspectives. Acta Psychiatrica Scandinavica, 2013;128:3–20.

Doğan, T. (2015). Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. The Journal of Happiness & Well-Being, 3(1), 93-102.

Duvarcı, İ., ve Varan, A. (2001). South Oaks Kumar Tarama Testi Türkçe formu güvenirlik ve geçerlik çalışması. Türk Psikiyatri Dergisi, 12(1), 34-45

Akın, A. (2007). Öz-Güven Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özellikleri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(2), 167-176

INVESTIGATION OF GAMBLING BEHAVIOR, SELF-CONFIDENCE, AND PSYCHOLOGICAL RESILIENCE LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS

Songül DURAN[1], Özlem DEMİRCİ[2], Filiz AKGENÇ[3]

[1]İzmir Demokrasi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[2]Kartal Koşuyolu Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye

[3]Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

Objective: The risky nature of university students and their willingness to take risks are seen as a factor leading to their gambling behavior[1]. It is important to strengthen the psychosocial structures of individuals and take necessary precautions against situations that may adversely affect the behavior and development processes of individuals who have a willingness to take risks and live in a risky environment[2,3]. The aim of this study is to determine the gambling behavior, self-confidence and resilience levels of university students, to determine the relationship between gambling behavior and self-confidence and resilience, and to examine the relationship between gambling behavior and sociodemographic variables.
Method: This descriptive and cross-sectional study was conducted between April and June 2023. Questionnaire form, Brief Resilience Scale (BRS)[4], South Oaks Gambling Screening (SOGS)[5], and Self-Confidence Scale[6] were used in the study. The study was conducted online with 229 students reached via Google Forms.

Results: According to the SOGS score of the students, 4.8% are at risk of gambling addiction. Male students(1.58±3.24) compared to female students (0.28±1.0); The SOGS score of the Faculty of Engineering students (1.53±3.25) is statistically significantly higher than that of the Faculty of Health Sciences (0.35±1.08) ($p<0.05$). The SOGS scores of working students (1.67±3.63), smokers (2.18±3.97) and alcohol drinkers (1.94±3.57) were statistically significantly higher ($p<0.05$).

Conclusions: It is thought that training should be given to risky groups in order to prevent gambling behavior. In addition, it is thought that directing university students to different arts and sports fields may have a positive effect on preventing and reducing addictions.

Keywords: Addiction, gambling, self-esteem, psychological resilience, university student

YAŞLILIK DÖNEMİNDE UMUDA YOLCULUK: İKİNCİ BAHAR EVLİLİKLER

Nur Elçin BOYACIOĞLU[1], Sibel ÇAYNAK[2]

[1]*İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Antalya Bilim Üniversitesi, Antalya, Türkiye*

Giriş: Evliliklere, iyi ve kötü günde beraber olma sözü ile bir ömür boyu devam etmek umuduyla başlanır. Bir ömür boyu bir yastığa baş koyacağız denilir ve hayat yolculuğunun kalanında birlikte yürüneceği umut edilir. Ancak bu ve bunun gibi fikirlerle başlanılan evlilikler isteyerek veya mecbur kalınarak bitip yeni bir hayata dönüşüm gerçekleşebilir. Yeniden evlenme kararı almış kişiler bir önceki evliliklerinde yapamadıklarını düşündükleri fikirlerini yeniden düzenleyip, bu doğrultuda yeniden evlenebilirler (Çobanoğlu ve Tek, 2021; Kiremitci ve Akçay, 2019; Öksüzler, 2015).

Amaç: Bu çalışma, yaşlı bireylerin (60 yaş ve üzeri) yaşlılık dönemi içerisinde yapmış olduğu evliliklerindeki evlilik deneyimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, niteliksel araştırma yöntemlerinden "fenomenolojik yöntem" kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma, Şubat-Haziran 2023 tarihleri arasında, İstanbul'da yaşlı popülasyonun yoğun olduğu bölgelerde (Kadıköy, Beşiktaş, Bakırköy) yer alan muhtarlıklar ile işbirliği sağlanarak 15 birey (5 kadın ve 10 erkek) ile yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemi belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan "Ölçüt Örnekleme Yöntemi" kullanılmıştır. Bu ölçütler, soruları anlama ve fikirlerini ifade edebilecek yeterlilikte olma; 60 yaş ve üzerinde olma, ileri yaşta evlenmiş olmadır. Araştırmada veriler kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak, yüz yüze elde edilmiştir. Görüşmelerin 12' si katılımcının kendi evinde, 3' ü ise bireyin bağlı bulunduğu muhtarlık binasında yapılmıştır. Görüşmeler yaklaşık 30-45 dakika sürmüştür. Çalışma Helsinki Deklerasyonu İlkeleri'ne bağlı kalınarak yürütülmüş olup, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulundan etik kurul onayı (sayı:2023/54) alınmıştır. Ayrıca katılımcılardan sözlü ve yazılı onay alınmıştır. Veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalamaları 63,52±0,56'dır. Yaşlı bireylerin evlilik deneyimleri ile ilgili hayatı paylaşma umudu, yaşlı evliliklere çevrenin yaklaşımı ve yeniden evlenmek isteyenlere öneriler olmak üzere üç ana tema ve on iki alt tema belirlenmiştir. Katılımcıların

hayatı paylaşma umudu incelendiğinde, yalnızlığı gidermek en çok altı çizilen konu olsa da; kadınlarda maddi imkansızlıklar; erkeklerde ise bakım ihtiyacı göze çarpmaktadır. Bunun yanında katılımcılar evlenmelerine yönelik çevrelerinden olumsuz tepkiler aldıklarını bildirdiler. Yaşlılık döneminde evlenecek olanlara dolandırılma, kültürel ve eğitim farklılıkları, eşlerin huylarının evlilik sonrası değişmesi, evlenilecek kişinin sağlık durumu gibi durumlara dikkat etmeleri gerektiği konusunda öneriler verdiler.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada, yaşlılık döneminde yapılan evliliklerin çoğunun yaşlıların yalnızlıklarını gidermek ve hayatı paylaşma umuduyla yapıldığı belirlenmiştir. Bu çalışma klinik alanda yaşlı ile temas halinde olan tüm profesyonellere (psikiyatri hemşirelerine, sosyal hizmet uzmanlarına, sosyologlara, gerontologlara vb.) yaşlılık döneminde yapılan evliliklerin motivasyonlarının neler olabileceği, çevreden gelen tepkileri; yeni evlenecek olanların nelere dikkat etmesi gerektiği konusunda rehber niteliği taşımaktadır. Bu alanda çalışma yürütecek araştırmacılara konunun değinilmemiş noktalarına odaklanmalarını ve bu konunun literatürde detaylı bir şekilde incelenmesi önerilebilir. Örneğin iki ve daha fazla evlilik yapmış bireylerin çocukları ile görüşülerek ailelerin bu evliliklere dair görüşleri alınabilir veya yaşlı dönemindeki evliliklerin kuşaklararası bağlamda nasıl değerlendirildiği araştırılabilir.

KAYNAKLAR

Çobanoğlu, A. ve Tek, S. (2021). Türkiye'de Yeniden Evlenme Olgusu: Cinsiyet ve Psikososyal Değişkenler Bağlamında Bir Değerlendirme, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi.

Kiremitci, S., Akçay S. (2019). Yaşlıların Eş Kaybı Deneyimlerine İlişkin Nitel Bir Araştırma: Konya Örneği, Çizgi Kitapevi, Konya, ss.23-33.

Öksüzler, B. (2015). Eş kaybının yaşlı bireyler üzerindeki psikolojik etkileri: Kaynakların Korunması Kuramı kapsamında bir inceleme. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.

JOURNEY TO HOPE IN OLD AGE: SECOND SPRIG MARRIAGE

Nur Elçin BOYACIOĞLU[1], Sibel ÇAYNAK[2]

[1]*İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Antalya Bilim Üniversitesi, Antalya, Türkiye*

Introduction: Marriage starts with the hope of continuing for a lifetime with the promise of being together in good and bad days. It is said that we will put a head on a pillow for a lifetime, and it is hoped that it will walk together in the rest of the life journey. However, marriages started with these and such ideas can be finished by willingly or forced to transform a new life. People who have decided to re -marry can reorganize their ideas that they think they could not do in their previous marriages and recalidate in this direction (Çobanoğlu and Tek, 2021; Kiremitci and Akçay, 2019; Öksüzler, 2015).

Objective: This study was conducted to determine the marriage experiences of elderly individuals (60 years and over) in their marriages in their marriage.

Materials and Methods: The study was carried out using the “Phenomenological Method”, one of the qualitative research methods. The study was carried out with 15 individuals (5 women and 10 men) between February and June 2023 in the regions where the elderly population in Istanbul was intense (Kadıköy, Beşiktaş, Bakırköy). The sample criterion sampling method olan, one of the purposeful sampling methods for the sample of the study, was used. These criteria are sufficient to understand questions and express their ideas; Being 60 years or more is married at older age. In the research, the data was obtained face -to -face using the personal information form and semi -structured interview form. 12 of the interviews were held in their own house and 3 were held in the mukhtar building where the individual is affiliated. The interviews took about 30-45 minutes. The work was carried out by adhering to the Helsinki Declaration Principles and the approval of the Ethics Committee was obtained from the Istanbul University-Cerrahpaşa Social and Human Sciences Ethics Committee (number: 2023/54). In addition, oral and written approval was obtained from the participants. Data were analyzed with descriptive analysis technique.

Results: The average age of the participants is 63,52 ± 0.56. Three main themes and twelve sub -themes have been identified: the hope of sharing life about the marriage experiences of elderly individuals, the approach of the environment to elderly marriages and the suggestions for those who want to marry again. When the hope of sharing life of the participants is examined,

although it is most underlined to eliminate loneliness; Materials in women; In men, the need for care stands out. In addition, the participants reported that they received negative reactions from their environment to their marriage. They gave suggestions that those who will marry in old age should be defrauded, cultural and education differences, the change of spouses after marriage, and the health status of the person to be married.

Discussion and Conclusion: In this study, it was determined that most of the marriages made in old age were made in the hope of eliminating the loneliness of the elderly and sharing life. This study is what the motivation of the marriages made in the old age in old age, the reactions from the environment to all professionals (psychiatric nurses, sociologists, gerontologists, etc.) who are in contact with the elderly in the clinical field; It is a guide as to what newly married ones should pay attention to. The researchers who will work in this field should be focused on the unpaid points of the subject and this subject should be examined in detail in the literature. For example, two or more marriages can be discussed with their children to get their opinions about these marriages or how the marriages of the elderly period are evaluated in the inter - generation context.

Keywords: Aged, Loneliness, Marriage, Spouses

REFERENCES

Çobanoğlu, A. ve Tek, S. (2021). Türkiye'de Yeniden Evlenme Olgusu: Cinsiyet ve Psikososyal Değişkenler Bağlamında Bir Değerlendirme, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi.

Kiremitci, S., Akçay S. (2019). Yaşlıların Eş Kaybı Deneyimlerine İlişkin Nitel Bir Araştırma: Konya Örneği, Çizgi Kitapevi, Konya, ss.23-33.

Öksüzler, B. (2015). Eş kaybının yaşlı bireyler üzerindeki psikolojik etkileri: Kaynakların Korunması Kuramı kapsamında bir inceleme. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.

18-35 YAŞ ARASI BİREYLERİN DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİNİN SOSYAL VE DUYGUSAL YALNIZLIĞA ETKİSİ

Merve BAT TONKUŞ, Sevcan KARATAŞ, Gamze SARIOĞU

İstanbul Yeni Yüzyil Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Giriş: Canlılar üzerinde çeşitli psikolojik etkilerinin olduğu vurgulanan müzik, insanoğlu tarafından antik dönemden başlayarak tarih boyunca merak konusu olmuş ve çoğu zaman ruh sağlığı alanında tedavi amaçlı kullanılmıştır. Müziğin, bireylerin duygularını ifade etmelerine yardımcı olarak, sosyal ve duygusal anlamda destekleyici görevi olabileceği gibi, olumsuz etkileri ile de karşılaşılabilmektedir. Amaç: Bu çalışmada bireylerin gündelik yaşamlarında çoğunlukla dinledikleri müziklerin sosyal ve duygusal yalnızlıkları ile ilişkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Gereç-Yöntem:Tanımlayıcı tipte gerçekleştirilen araştırmanın örneklemini, Türkiye'de yaşayan 18-35 yaş arası, çalışmaya çevrimiçi olarak katılmayı kabul eden 209 kişi oluşturmuştur. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve Sosyal ve Duygusal Yalnızlık Ölçeği (SELSA-S) ile toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 25 kullanılmıştır. Bulgular: Katılımcıların %74,2'si kadın; %87,6'sı bekar; %56,5'i öğrenci; %99,5'inin müzik dinlemeyi sevdiği; %45'inin en çok Türkçe pop- Rock müziği türünde müzik dinlemeyi tercih ettiği ve %38,8'inin duygusal ve yalnız hissettiğinde en çok Türkçe pop- Rock müzik dinlediği görüldü. Katılımcıların SELSA-S ölçeğinin puan ortalamasının ($\bar{X}$=45,56±S.S.=16,83) şeklinde olduğu tespit edildi. En sık müzik dinlenilen durum ve duygusal-yalnız hissettiğinde en çok dinlenilen müzik türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı ($p>0,05$) en çok sevilen müzik türü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görüldü ($p<0,05$). Tartışma ve Sonuç: Katılımcıların büyük kısmının gün içerisinde sıklıkla müzik dinlediği, duygusal ve yalnız hissettiklerinde çoğunlukla Türkçe pop-rock ve arabesk müzik dinledikleri, müzik dinledikleri zaman kendilerini daha iyi ve mutlu hissettikleri, sevgili/eş desteği olan katılımcıların SELSA-S puan ortalamalarının yüksek; duygularını ifade edecek arkadaşı olmayan katılımcıların ise SELSA-S puan ortalamalarının düşük olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçları müzik dinlemenin katılımcılar üzerinde etkisi olduğunu göstermektedir. Bu bulgular doğrultusunda müziğin psikolojik sağlık için kullanmanın faydalı sonuçlar doğuracağı, sosyal ve duygusal yalnızlık üzerinde olumlu etkisi olan müzik türlerinin dinlenmesinin yaygınlaştırılmasının ve bireylerin bu müzikleri dinlemeleri hususunda teşvik edilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE TYPES OF MUSIC LISTEN TO BY INDIVIDUALS WHO BETWEEN 18-35 YEARS WITH SOCIAL AND EMOTIONAL LONELINESS

Merve BAT TONKUŞ, Sevcan KARATAŞ, Gamze SARIOĞU

İstanbul Yeni Yüzyil Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Introduction: It is emphasized that music has various psychological effects on living things, has been a subject of curiosity by mankind throughout history, starting from the ancient period, and has often been used for therapeutic purposes in the field of mental health. While music can have a social and emotional supportive role by helping individuals express their feelings, it can also have negative effects. Aim: In this study, it is aimed to reveal the relationship between the social and emotional loneliness of the music that individuals mostly listen to in their daily lives. Material-Methods: The sample of the descriptive study consisted of 209 people aged 18-35 living in TÜRKİYE, who agreed to participate in the study online. Data were collected with the Personal Information Form and the Social and Emotional Loneliness Scale (SELSA-S). SPSS 25 was used in the analysis of the data. Results: 74.2% of the participants were women; 87.6% are single; 56.5% are students; 99.5% of them like to listen to music; It was seen that 45% preferred to listen to Turkish pop-Rock music genre the most, and 38.8% listened to Turkish pop-Rock music the most when feeling emotional and lonely. t was determined that the mean score of the participants' SELSA-S scale was ($\bar{X}$=45.56±S.S.=16.83). It was observed that there was no statistically significant difference between the most frequently listened to music and the most listened to music type when feeling emotional-lonely ($p>0.05$). There was a statistically significant difference between the most popular music type ($p<0.05$). Discussion and Conclusion: Most of the participants listen to music frequently during the day, mostly listen to Turkish pop-rock and arabesque music when they feel emotional and lonely, they feel better and happier when they listen to music, and the SELSA-S score averages of the participants who have the support of their partner/spouse are high; It is seen that the SELSA-S mean scores of the participants who do not have friends to express their feelings are low. The results of the research show that listening to music has an effect on the participants. In line with these findings, it is thought that using music for psychological health will have beneficial results, and it will be beneficial to popularize listening to music genres that have a positive effect on social and emotional loneliness, and to encourage individuals to listen to these music.

müzik, 18-35 yaş, sosyal ve duygusal yalnızlık, music, age 18-35, social and emotional loneliness

HEMŞİRELİK EĞİTİMİ AFETE PSİKOSOSYAL MÜDAHALEYE HAZIRLIYOR MU?: BİR HEMŞİRELİK LİSANS PROGRAMI ÖRNEĞİ

Buket ŞİMŞEK ARSLAN, Yağmur ÇOLAK YILMAZER, Kadriye BULDUKOĞLU

Akdeniz Üniversitesi, ANTALYA, Türkiye

Giriş: Hemşireler afete ilk müdahale eden ekipler arasında yer almaktadır. Bu nedenle afete müdahalede önemli olan, tıbbi ve psikososyal yeterliklerin hemşirelik eğitiminde kazandırılması gerekmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, afete psikososyal müdahale bağlamında, bir lisans programında eğitim alan son sınıf öğrencilerinin psikolojik ilk yardım uygulama öz yeterliği ile travma ile başa çıkma algıları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde yürütülen bu çalışmanın örneklemi, Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde 2022-2023 eğitim öğretim yılında son sınıfta öğrenim gören 204 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmanın verileri Mart 2023-Mayıs 2023 tarihleri arasında, yüz yüze veri toplama yöntemi ile toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Psikolojik İlkyardım Uygulama Özyeterlik Ölçeği ve Travma ile Başa Çıkma Algısı Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 26.0 paket programı kullanılmıştır. Çalışmanın istatistiksel analizinde tanımlayıcı istatistikler parametrik testler (pearson korelasyon, bağımsız örneklem t testi, One way Anova testi) kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 22,81 ± 0,74 (min.: 22- maks.: 25), %77,9'u kadındır. Bireylerin %48,5'i gelir durumunu kötü, %43,1'i orta olarak değerlendirmişlerdir. Katılımcılar mevcut bölüm müfredatlarından ayrı olarak psikolojik ilk yardım ve travma ile ilgili herhangi bir eğitim almamışlardır. Katılımcıların Psikolojik İlk Yardım Uygulama Öz-Yeterlik Ölçeği puan ortalamaları 131,8 ± 18,7, Travma ile Başa Çıkabilme Algısı Ölçeği puan ortalamaları ise 91,9 ± 15,4 olarak bulunmuştur. Psikolojik ilk yardım uygulama öz-yeterliliği ile travma ile başa çıkma algısı arasında arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = .491$, $p < .001$).

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada hemşirelik son sınıf öğrencilerinin psikolojik ilk yardım uygulama öz yeterlik düzeyi ve travma ile başa çıkabilme algısı yüksek bulunmuştur. Ayrıca psikolojik ilk yardım uygulama öz yeterlilikleri arttıkça, travma ile başa çıkma algılarının da arttığı belirlenmiştir. Araştırma sonuçları doğrultusunda, kurumumuzda verilen eğitimin öğrenci hemşireleri afete psikososyal müdahaleye hazırladığı söylenebilir. Öğrenciler

doğrudan psikolojik ilk yardıma ilişkin bir ders almamalarına rağmen, müfredatımızda yer alan afete müdahale odaklı derslerin/konuların bu duruma katkı sağladığı düşünülmektedir.

DOES NURSING EDUCATION PREPARE FOR DISASTER PSYCHOSOCIAL INTERVENTION?: AN EXAMPLE OF A NURSING UNDERGRADUATE PROGRAM

Buket ŞİMŞEK ARSLAN, Yağmur ÇOLAK YILMAZER, Kadriye BULDUKOĞLU

Akdeniz Üniversitesi, ANTALYA, Türkiye

Introduction: Nurses are among the first responders to disasters. For this reason, medical and psychosocial competencies, which are important in disaster response, should be gained in nursing education.

Aim: The aim of this study is to examine the relationship between psychological first aid application self-efficacy and perceived ability to cope with trauma of senior students in the context of psychosocial intervention to disaster.

Methods: The sample of the descriptive and relationship-seeking study consists of 204 senior students studying at Akdeniz University Faculty of Nursing in the 2022-2023 academic year. The data of the study were collected between March 2023 and May 2023 by face-to-face data collection method. Personal Information Form, Psychological First Aid Application Self-Efficacy Scale and Perceived Ability to Cope with Trauma Scale were used as data collection tools. SPSS 26.0 package program was used in the analysis of the data. Descriptive statistics and parametric tests (pearson correlation, independent sample t test, One way Anova test) were used in the statistical analysis of the study.

Results: The mean age of the participants was 22.81 ± 0.74 (min.: 22- max.: 25), 77.9% of them were women. 48.5% of the individuals evaluated their income status as bad and 43.1% as medium. The participants did not receive any training on psychological first aid and trauma apart from the current department curriculum. Participants' Psychological First Aid Application Self-Efficacy Scale mean score was 131.8 ± 18.7, and the Perceived Ability to Cope with Trauma Scale mean score was 91.9 ± 15.4. A significant positive correlation was found between psychological first aid application self-efficacy and perceived ability to cope with trauma ($r= .491$, $p < .001$).

Discussion and Conclusion: In this study, senior nursing students showed high levels of psychological first aid application self-efficacy and perceived ability to cope with trauma. Furthermore, it was discovered that when psychological first aid application self-efficacy grew,

so did the perceived ability to cope with trauma. According to the results, the education given through our curriculum prepared students for psychosocial disaster intervention. Despite the fact that the students do not take a course in psychological first aid, it is believed that the disaster response-oriented courses and topics in our curriculum contribute to these results.

Keywords: Nursing, education, psychological first aid, coping, trauma

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN STRESLE BAŞ ETME EĞİTİMİNİN STRES ALGILARI, BİLİŞSEL ESNEKLİK VE BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Yunus KAYA, Nurgül ÖZGEN, Arzu YÜKSEL

Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye

Giriş: Stres, günlük yaşam içerisinde her bireyin yaşadığı bir durum olmanın yanında bireyde; fizyolojik, psikolojik, sosyal ve davranışsal değişimlere neden olmaktadır. Stresin oluşturduğu etkisinin azaltılması ve etkili baş etme becerilerinin geliştirilebilmesi için bireyin yaşadığı duruma yönelik esnek bakış açısına ve düşünce yapısına sahip olması yani bilişsel esnekliğe sahip olması büyük önem taşımaktadır. Bilişsel esnekliğin azalttığı bir stres faktörü de belirsizliğe tahammülsüzlüktür. Belirsizliğe tahammülsüzlük; bireylerin karşılaştıkları belirsiz durumlar karşısında bilişsel, duygusal ve davranışsal olarak olumsuz tepki göstermeye eğilim olarak tanımlanmaktadır. Bu eğilimde olan kişiler için belirsizlik; stresli, endişe verici, öfke uyandıran durumlardır ve kişilerin problem çözme becerilerini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle, bireylerin etkili stresle baş etme becerilerine sahip olması bilişsel esneklik düzeyini artırırken belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyini de azaltacağını düşündürmektedir.

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerine uygulanan stresle baş etme eğitiminin öğrencilerin stres algıları, bilişsel esneklik ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerine etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Bu yarı deneysel çalışma, Ekim 2022 ve Şubat 2023 arasında, randomize olmayan kontrol gruplu ön test, son test tasarımı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın evreninin bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümünde okuyan öğrenciler oluşturmuştur. Çalışmanın örneklemini ise, deney grubuna 35 kontrol grubuna 40 katılımcı ile başlanmış olup çalışma, 31 deney 38 kontrol grubu ile tamamlanmıştır. Deney grubundaki öğrencilere 8 oturumluk online stresle baş etme eğitimi verilirken kontrol grubunda yer alan katılımcılara herhangi bir uygulama gerçekleştirilmemiştir. Araştırma verileri; Öğrenci Bilgi Formu, Algılanan Stres Ölçeği, Bilişsel Esneklik Envanteri ve Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği-12 kullanılarak toplanmıştır. Çalışma verileri, yüzdelik, aritmetik ortalama, standart sapma gibi tanımlayıcı istatistikler ve gruplar arası tanımlayıcı özelliklerin karşılaştırılmasında Ki-kare Testi kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirilmiş ve verilerin normal dağıldığı saptanmıştır. Gruplar arası

ölçek puan ortalamalarının karşılaştırılmasında Independest Samples t Testi, grup içi ölçek puan ortalamalarının karşılaştırılmasında Paired-Samples t Testi kullanılmıştır.

Bulgular: Stresle baş etme eğitimi uygulanan deney grubunun algılanan stresle baş etme puan ortalamasının ön-test ile son-test arasında farklılaştığı ve algılanan stresin son teste anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulunmuştur. Deney ve kontrol gruplarında algılanan stres puan ortalamaları arasında ön testte anlamlı fark bulunmazken, son test puan ortalamasında ise deney grubunun kontrol grubuna kıyasla anlamlı derece de azaldığı belirlenmiştir. Belirsizliğe tahammülsüzlük puan ortalamasının deney grubu ön-test ve son-test puanlarının farklılaştığı ve son-test puan ortalamasının anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulunurken, deney ve kontrol grubunun son-test puan ortalamalarının farklılaşmadığı bulunmuştur. Bilişsel esneklik puan ortalaması deney grubunda ön-test ve son-test arasında anlamlı farklılık bulunmadığı ancak son-test puan ortalamasının daha yüksek olduğu ve deney grubu son-test puan ortalaması kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmuş olup ancak bulunan bu farklar istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Tartışma ve Sonuç: Stresle baş eğitimi sonucunda, katılımcıların algılanan stres düzeyinin azaldığı ve belirsizliğe tahammül düzeyinin arttığı görülmüştür. Bu nedenle uygulanan stresle baş etme eğitiminin, stresle baş etme sürecini doğrudan etkilediği bulunmuştur. Üniversite gibi gelişimsel birçok değişim ve gelişimin yaşandığı süreçte bireylerin psikososyal açıdan desteklenmesi gelişimsel süreçte bireylerin yaşayabileceği birçok ruhsal sorunun engellenmesi için önem taşımaktadır. Bu nedenle, psikiyatri hemşireleri üniversite öğrencilerini ruhsal açıdan desteklemek, stresle baş etme, bilişsel esneklik ve belirsizliğe tahammül düzeylerini artırmak için psikoeğitimler, destek grupları ve psikodrama uygulamalarını gerçekleştirmeleri büyük önem taşımaktadır.

THE EFFECT OF STRESS COPING TRAINING ON NURSING STUDENTS STRESS PERCEPTION, COGNITIVE FLEXIBILITY, AND INTOLERANCE OF UNCERTAINTY LEVELS

Yunus KAYA, Nurgül ÖZGEN, Arzu YÜKSEL

Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye

Introduction: Stress is an omnipresent aspect of daily life that triggers physiological, psychological, social, and behavioral transformations in individuals. Mitigating the effects of stress and fostering adept coping strategies hinge on cultivating a flexible perspective and mindset, commonly referred to as cognitive flexibility. A pivotal contributor to stress reduction through cognitive flexibility is the amelioration of intolerance to uncertainty. Intolerance of uncertainty denotes an inclination of individuals to react negatively in cognitive, emotional, and behavioral domains when confronted with ambiguous situations. For those predisposed to such tendencies, uncertainty becomes a source of stress, engendering worry, anger, and detrimentally impacting their problem-solving acumen. Therefore, acquiring proficient stress-coping skills augments cognitive flexibility while diminishing intolerance to uncertainty.

Objective: This study aims to explore the effect of stress-coping training on nursing students, specifically its influence on stress perception, cognitive flexibility, and intolerance of uncertainty levels.

Materials and Method: This study was conducted between October 2022 and February 2023, this quasi-experimental study utilized a pre-test, post-test design encompassing a non-randomized control group. The participant pool comprised students enrolled in the nursing department of a state university. Commencing with 35 participants in the experimental group and 40 participants in the control group, the study culminated with 31 in the experimental group and 38 in the control group. The experimental group received 8 online stress-coping training sessions, whereas no intervention was applied to the control group. Data were collected through the Student Information Form, Perceived Stress Scale, Cognitive Flexibility Inventory, and Intolerance of Uncertainty Scale-12. The study data were analyzed utilizing descriptive statistics, including percentages, means, standard deviations, Chi-square tests for intergroup descriptive characteristic comparisons. The Kolmogorov-Smirnov test gauged data distribution normalcy ($p<0.05$). Independent Samples t Test compared mean scale scores between groups, while Paired-Samples t-Test evaluated mean scale score variations within groups.

Results: Notably, the experimental group demonstrated a significant reduction in perceived stress levels post-stress coping training, highlighting its efficacy. Although no substantial variance in mean perceived stress scores was observed between experimental and control groups during the pre-test, the post-test exhibited a significant reduction in the experimental group compared to the control group. Meanwhile, the experimental group displayed a significant decrease in intolerance to uncertainty scores from pre-test to post-test, with post-test mean scores demonstrating noteworthy decline. Conversely, post-test mean scores between experimental and control groups did not significantly differ. The mean cognitive flexibility score within the experimental group did not manifest substantial change between pre-test and post-test. While post-test scores were slightly elevated, the disparity between experimental and control groups' mean post-test scores remained statistically insignificant.

Discussion and Conclusion: In light of stress coping training, discernible reductions in perceived stress levels were observed, coupled with heightened tolerance for uncertainty. This underscores the direct influence of coping with stress training on stress management. Particularly within a university setting characterized by profound developmental changes, psychosocial support proves pivotal in averting potential mental challenges. Thus, it is imperative for psychiatric nurses to administer psychoeducation, facilitate support groups, and employ psychodrama methodologies to bolster university students' psychological well-being. This approach, in turn, fortifies their coping mechanisms, cognitive flexibility, and tolerance to uncertainty.

Keywords: Stress, Coping, Cognitive Flexibility, Intolerance of Uncertainty, Nursing Students

MEDYADAKİ DEPREM DENEYİMLERİNİN RUHSAL SAĞLIĞA YÖNELİK İŞARETLERİNE FUTURİSTİK YAKLAŞIM, NİTELİKSEL BİR ÇALIŞMA

Pınar HARMANCI

Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye

Giriş: 6 Şubat Kahramanmaraş depremleri yalnızca bölge halkını değil tüm Türkiye'yi etkilemiş ve tüm dünyanın dikkatini çekmiştir. 50 binin üzerinde bireyin yaşamını kaybettiği bu büyük depremlerden sonra depreme tanık olanlar, sonuçlarını aile bireylerinin/sevdiklerinin hayatı pahasına yaşayanlar ile birlikte (vücutlarından, ruhlarından) izleri silinmeyecek yaşantıları olanlar geriye kalmıştır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı; medyada deprem deneyimlerini anlatan bireylerin konu olduğu haberleri inceleyerek, bu deneyimlerin ruhsal açıdan depremi yaşayanların gelecek on yılda hangi ruhsal sağlık sorunları ile başa çıkmak zorunda kalabileceğini, futuristik bir yaklaşımla, belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmanın verileri toplayabilmek için 2 psikiyatri hemşireliği alanından uzman kişi ile literatür doğrultusunda yarı yapılandırılmış 8 soru belirlenmiştir. Konu ile ilgili haberler dinlenmiş ve okunmuş, gerekli yazılı metinler ve videolar elde edilmiştir. Belirlenen açık uçlu soruların yanıtı bulunan ve ulaşılan tüm haberler incelenmiştir. MAXQDA nitel veri analiz programı ile 4 ana 8 subtema belirlenmiştir. Bu temalar, içinde bulunan mental durum ve gelecekte görülebilecek mental sağlık sorunları ile ilgili veriler sunmuştur. Her bşir haber dinleme ve okuma süresi yaklaşık 2-3 saat sürmüştür. Çalışma kapsamında 24 video haber ve 18 yazılı/görsel haber incelenmiştir. Tek bir araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Haberler; Google, Mozilla Firefox, youtube programlarından ''deprem deneyimi'', ''6 Şubat depremine şahitlik'', '' 6 Şubat depremin bireysel etkileri'', ''6 şubat depremini yaşayanlar ve anlattıkları'' şeklinde kısa tarama bilgileri girilerek elde edilmiştir. Ve aramalar neticesinde çalışmaya dahil edilme kriterleri kapsamında değerlendirilen toplam 42 haber incelenmiştir. Medyadaki deprem deneyimlerine ait içerikler; literatür doğrultusunda oluşturulan ve uzmanlara sorularak düzenlenenen açık uçlu sorulara yanıt verecek niteliktedir. Bunun dışındaki haberler çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Bulgular: Çalışmanın 3 ana teması; 1) Haberlerin kayıtlı kalması ile ilgili kaygı, 2) Bölgedeki ruh sağlığı sorunlarının yaygınlaşması, 3) Depremin ruh sağlığını bozan fiziksel izlerinin silinmesinin zorluğu, 4) Ekonomik sorunların sebep olduğu ruh sağlığı sorunları olarak ortaya çıkmıştır. Bu ana temaların 8 subteması ortaya çıkmıştır. Bu subtemalar futuristik açıdan değerlendirilmiştir. MAXQDA ile yapılan içerik analizleri sonucu elde edilen subtemalardan '' İntihar riskinin süreğen hale gelmesi''(Bölgedeki ruh sağlığı sorunlarının yaygınlaşması temasına ait olan subtema); medyaya yansıyan deprem deneyimlerinin depremden sonraki bir ay, 3 ay ve 6 aylık süreçlerde intihar riski içeren ifadelerin tekrarlı bir şekilde ortaya konduğunu göstermektedir. Örneğin depremin 6. Ayında yayınlanmış bir haberde bir anne ''sürekli kızlarımın yanına gitmek için dua ediyorum. Eğer, hissettiklerim böyle devam ederse daha fazla dayanamayacağım'' derken, depremden 7 ay sonra bir dede '' Niye yaşayayım ki? Oğlum, gelinim torunlarım yok. Evim yok. Ben niye varım?'' demektedir. Tüm ana temalara ait subtemalarda ''geleceğe ait endişeler, belirsizlikler, negatif düşünceler'' dikkat çekmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmanın sonucunda gelecek on yılda ortaya çıkabilecek ruhsal sağlık sorunları açısından en dikkat çekeni, 9 video haberde karşılaşılan, ''yıllar sonra dahi yaşamıma son verebilirim'' ifadelerinin ışık tuttuğu bir ruhsal travma paradoxu'dur. 6 Şubat depremlerinin gelecek on yıl süresince yaratacağı ruhsal sağlık sorunları depreme bağlı can kayıplarının devam edebileceği tehlikesi ile birlikte değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

A FUTURISTIC APPROACH TO THE SIGNS OF EARTHQUAKE EXPERIENCES IN THE MEDIA TOWARDS MENTAL HEALTH, A QUALITATIVE STUDY

Pınar HARMANCI

Kahramanmaras Istiklal University, Kahramanmaras, TÜRKİYE

Introduction: The February 6 Kahramanmaraş earthquakes affected not only the people of the region but also all of TÜRKİYE and attracted the attention of the whole world. After these great earthquakes, in which more than 50 thousand individuals lost their lives, those who witnessed the earthquake, those who lived the consequences at the expense of the lives of their family members/loved ones, and those who had an indelible life (from their bodies, from their souls) remained.

Purpose: The aim of this study; The aim is to determine, with a futuristic approach, what mental health problems those who have experienced the earthquake may have to deal with in the next ten years by examining the news about individuals describing their earthquake experiences in the media.

Materials and Methods: In order to collect the data of the study, 8 semi-structured questions were determined in line with the literature with 2 experts from the field of psychiatric nursing. The news on the subject was listened and read, and the necessary written texts and videos were obtained. All the news with answers to the determined open-ended questions were examined. With the MAXQDA qualitative data analysis program, 4 main and 8 subthemes were determined. These themes presented data on the mental state and mental health problems that may be seen in the future. Each news listening and reading time took approximately 2-3 hours. Within the scope of the study, 24 video news and 18 written/visual news were examined. It was conducted by a single researcher. News; It was obtained by entering short browsing information such as "earthquake experience", "witnessing the 6 February earthquake", "individual effects of the 6 February earthquake", "those who experienced the 6 February earthquake and what they told" from Google, Mozilla Firefox, youtube programs. . And as a result of the searches, a total of 42 news that were evaluated within the scope of inclusion criteria were examined. Contents of earthquake experiences in the media; It is capable of responding to open-ended questions created in line with the literature and organized by asking experts. News other than this are excluded from the scope of the study.

Results: The 3 main themes of the study; 1) Concern about the recording of the news, 2) The prevalence of mental health problems in the region, 3) The difficulty of erasing the physical traces of the earthquake that impairs mental health, 4) Mental health problems caused by economic problems. 8 subthemes of these main themes emerged. These sub-themes were evaluated in terms of futuristic. These subthemes have been evaluated from a futuristic perspective. Among the subthemes obtained as a result of content analysis conducted with MAXQDA, "The risk of suicide has become chronic" (the subtheme belonging to the theme of the spread of mental health problems in the region); Earthquake experiences reflected in the media show that statements involving suicide risk were repeatedly made in the one month, 3 month and 6 month periods after the earthquake. For example, in a news article published in the 6th month of the earthquake, a mother said, "I constantly pray to go to my daughters. If the way I feel continues like this, I won't be able to stand it any longer." Seven months after the earthquake, a grandfather said, "Why should I live? I have no son, no daughter-in-law, no grandchildren. I don't have a home. "Why do I exist?" he says. "Concerns about the future, uncertainties, negative thoughts" attract attention in the subthemes belonging to all main themes.

Discussion and Conclusion: As a result of the study, the most striking one in terms of mental health problems that may arise in the next ten years is a paradox of mental trauma encountered in 9 video news, illuminated by the statements "I can end my life even after years". It has been concluded that the mental health problems that the February 6 earthquakes will create during the next ten years should be evaluated together with the danger that the loss of life due to the earthquake may continue.

Keywords: Earthquake, Experience, Psychiatric Nursing

ÇOCUĞU HASTANEDE YATAN ANNELERİN RUHSAL DURUM, DİNİ BAŞ ETME VE SUÇLULUK DÜZEYLERİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÜZERİNE ETKİSİ

Yunus KAYA, Nurgül ÖZGEN, Arzu YÜKSEL

Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye

Giriş: Hastalık süreci ve hastaneye yatma çocuklar ve ebeveynleri için stresli bir durumdur. Çocuğun hastalık durumu ailelerini de olumsuz etkilemekte ve korku, anksiyete, üzüntü, depresyon, çaresizlik ve güçsüzlük duygularına neden olabilmektedir. Bu durumdan da daha çok refakatçi olarak çocuğun yanında kalan anneler etkilenebilmektedir. Bunun yanı sıra, çocuğun bakımında primer rolü üstlenen anneler, çocuğun hasta olması ve hastaneye yatmasından dolayı çocuğuna iyi bakım veremediğini düşünüp suçluluk hissedebilmektedirler. Hastalık gibi zorlu durumlarda kullanılan baş etme yöntemlerinden biri de dini baş etmedir. Olumlu dini başa çıkma yöntemleri bireylerin hastalık sürecine psikolojik uyumunu olumlu yönde etkileyerek psikolojik iyi oluş düzeyinin artmasına katkı sağlamaktadır.

Amaç: Bu çalışma, çocuğu hastanede yatan annelerin ruhsal durum, dini baş etme ve suçluluk düzeylerinin psikolojik iyi oluş üzerine etkisinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı-kesitsel türde bir çalışmadır. Çalışma verileri, Ocak-Nisan 2023 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinin çocuk hastalıkları kliniğinde yatan çocukların annelerinden toplanmıştır ve çalışma kapsamında 148 katılımcıya ulaşılmıştır. Çalışma verileri; Çocuk ve Ebeveyn Tanıtım Formu, Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği, Dini Başa Çıkma Ölçeği, Ebeveynlik Hakkında Suçluluk Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma verilerinin analizinde ise; tanımlayıcı istatistikler, korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Bu çalışma, Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı (Tarih: 02/02/2023 Karar no: 2023/03-03) tarafından onaylanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen annelerin; yaş ortalamasının 32,15±6,92, %55,4'ünün ilköğretim düzeyinde eğitime sahip olduğu, %76,4'ünün ekonomik durumunun orta olduğu ve %78,4'nün herhangi bir işte çalışmadığı bulunmuştur. Çocukların tanıtıcı özellikleri incelendiğinde ise; yaş ortalaması 5,07±1,90, %53,4'ü kız, %92,4'ü her iki ebeveyniyle birlikte yaşamakta, %54,7'si daha öncesinden hastaneye yatmış ve %11,4'nün başka bir hastalığının da olduğu bulunmuştur. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ile Hastane Anksiyete Ölçeği ($r= -0,37$, $p<0,01$) ve Hastane Depresyon Ölçeği ($r= -0,47$, $p<0,01$)arasında negatif yönlü orta düzey anlamlı ilişki bulunmuştur. Pozitif Dini Başa Çıkma Ölçeği ile Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (r=

0,26, p<0,01) arasında pozitif yönlü zayıf ilişki saptanmıştır. Çocuğu hastanede yatan annelerin psikolojik iyi oluş düzeyleri üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisini değerlendirmek üzere kurulan regresyon modelinin anlamlı olduğu (F= 11,498, p<0,01) ve psikolojik iyi oluşun %26'sı bağımsız değişkenler tarafından açıklandığı bulunmuştur. Psikolojik iyi oluşun açıklanmasında Hastane Depresyon Ölçeği (B= -1,189, p<0,01) ve Pozitif Dini Başa Çıkma Ölçeğinin (B= 0,636, p<0,01) anlamlı etkisinin olduğu bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Çocuğun hastaneye yatması çoğu ebeveyn için oldukça zorlayıcı ve stres dolu bir deneyimdir. Özellikle, toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında, çocuğun bakımından primer sorumlu olan anneler bu süreçte daha da zorlanmaktadırlar. Çalışma sonuçlarında da görüldüğü gibi, annelerin anksiyete ve depresyon düzeyleri psikolojik iyi oluşu olumsuz olarak etkilediği, pozitif dini başa çıkma yöntemleri ise psikolojik iyi oluşu olumlu olarak etkilediği belirlenmiştir. Aynı zamanda negatif dini başa çıkma ile ebeveynlerin suçluluk duyguları arasında pozitif yönlü ilişki olduğu saptanmıştır. Bu durumun, annelerin anksiyete ve depresyon düzeylerini de dolaylı olarak etkilediği söylenebilir. Bu nedenle, çocuk servsileri çalışan hemşireler ve psikiyatri hemşireleri sadece hasta çocukları değil aynı zamanda bu çocuklara refakat eden anneleri de biyopsikososyal açıdan değerlendirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Böylelikle, annelerin ruhsal durumları değerlendirilmiş olacak olup annelerin yaşadıkları zorluklarla etkili baş etme becerilerinin kazandırılması açısından önemli olacağı düşünülmektedir. Etkili baş etme becerileri annelerin yaşadığı anksiyete, depresyon ve suçluluk duygusunun azalmasına katkı sağlayarak psikolojik iyi oluşu artıracaktır.

THE EFFECT OF MENTAL STATE, RELIGIOUS COPING, AND GUILT ON THE PSYCHOLOGICAL WELL-BEING OF MOTHERS WITH HOSPITALIZED CHILDREN

Yunus KAYA, Nurgül ÖZGEN, Arzu YÜKSEL

Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye

Introduction: Illness and hospitalization are distressing events for both children and their parents. A child's illness can have adverse effects on the entire family, leading to emotions such as fear, anxiety, sadness, depression, helplessness, and powerlessness. Mothers, who often take on the role of caregivers, tend to experience a greater impact. Furthermore, mothers serving as primary caregivers may harbor feelings of guilt due to their perceived inability to provide optimal care for their child during illness and hospitalization. In challenging circumstances like illness, religious coping emerges as a strategy to navigate the situation. Positive religious coping can enhance psychological well-being by positively influencing an individual's adjustment to the process of illness.

Objective: This study aimed to explore the effect of mental state, religious coping, and guilt on the psychological well-being of mothers whose children were hospitalized.

Materials and Methods: This study was conducted as a descriptive cross-sectional study, data were collected from mothers of hospitalized children within the pediatric clinic of a teaching and research hospital between January and April 2023. A total of 148 participants were included in the study. Data were collected through the utilization of the Child and Parent Introduction Form, Hospital Anxiety and Depression Scale, Religious Coping Scale, Guilt About Parenting Scale, and Psychological Well-Being Scale. Descriptive statistics, correlation analysis, and multiple linear regression analysis were employed to analyze the gathered data. This study was approved from the Clinical Research Ethics Committee (Date: 02/02/2023 Decision no: 2023/03-03).

Results: The average age of participating mothers was 32.15±6.92 years. Among them, 55.4% possessed primary education, 76.4% reported a middle economic status, and 78.4% were unemployed. As for the children, the mean age was 5.07±1.90 years, with 53.4% being female. There was a negative moderate significant relationship between Psychological Well-Being Scale and Hospital Anxiety Scale ($r= -0,37$, $p<0,01$) and Hospital Depression Scale ($r= -0,47$, $p<0,01$). Additionally, a weak positive relationship between the Positive Religious Coping Scale and the Psychological Well-Being Scale ($r= 0.26$, $p<0.01$) was identified. The regression

model established to assess the impact of independent variables on the psychological well-being of mothers with hospitalized children proved significant ($F= 11.498$, $p<0.01$), explaining 26% of the variance in psychological well-being. Notably, both the Hospital Depression Scale ($B= -1.189$, $p<0.01$) and the Positive Religious Coping Scale ($B= 0.636$, $p<0.01$) significantly influenced psychological well-being.

Discussion and Conclusion: The hospitalization of a child poses significant challenges and stress for most parents, with mothers, in particular, encountering additional difficulties as primary caregivers within established gender roles. The study findings revealed that mothers' levels of anxiety and depression detrimentally impacted their psychological well-being, while positive religious coping mechanisms positively contributed to their overall well-being. Furthermore, a positive association between negative religious coping and parental guilt was identified, indirectly affecting maternal anxiety and depression levels. Given these outcomes, it is imperative for nurses and psychiatric professionals within pediatric services to holistically evaluate both sick children and accompanying mothers, addressing biopsychosocial aspects. By doing so, mothers' mental states can be accurately assessed, facilitating the acquisition of effective coping strategies to manage the challenges they face. The application of such coping skills is expected to foster increased psychological well-being by mitigating the experiences of anxiety, depression, and guilt commonly encountered by mothers in these circumstances.

Keywords: Mother, Mental State, Religious Coping, Guilt, Psychological Well-Being

YETİŞKİNLERDE RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI DÜZEYİNİN VE RUH SAĞLIĞI DANIŞMANLIĞI ARAMANIN ÖNÜNDEKİ ENGELLERİN İNCELENMESİ

Ebru BEYAZEL[1], Gülcan KENDİRKIRAN[2]

[1]Haliç Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul, Türkiye

[2]Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye

Giriş: Ruhsal bozukluklarla ilgili bilgi, tutum ve inançlar olarak tanımlanan ruh sağlığı okuryazarlığı psikiyatrik bozuklukları tanıma, bu bozukluklarla ilgili tedaviye yönlendirme, uygun bilgi ve beceriyle yardım almaya yöneltme tutumlarını içermektedir (Yamaguchi et al., 2019; Kutcher and Wei, 2020; Seki Öz, 2021; Nobre et al., 2022; Özer ve Şahin Altun, 2022). Ruh sağlığı danışmanlığı ise bireylerin ruhsal sağlıklarını korumalarına veya iyileştirmelerine yardımcı olan ve kişisel gelişimlerine katkı sağlayan profesyonel bir hizmet olarak tanımlanmaktadır (Gulliver et al., 2017; Tang et al., 2021; Ning et al., 2022). Ruh sağlığı danışmanlığı aramak, bazı bireyler için zorlu bir süreç olabilmekte ve bireyler çeşitli engellerle karşılaşabilmektedir. Bu nedenle, bu engelleri belirlemek ve engellerin farkında olmak toplumu bilinçlendirmede önem taşımaktadır (Özkan Salkım ve Özbıçakçı, 2019; Tomczyk et al., 2020; Öztaş ve Aydoğan, 2021; Barrow and Thomas, 2022; Solak ve ark., 2022).

Amaç: Bu çalışma yetişkin bireylerin ruh sağlığı okuryazarlığı seviyelerini belirlemek, ruh sağlığı danışmanlığı almasının önündeki engelleri saptamak ve birbiriyle ilişkisini incelemek amacıyla tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte planlandı ve gerçekleştirildi.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, 16.12.2022-30.05.2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş olup çalışmanın verileri etik kurul iznini takiben 2 Ocak 2023 – 31 Mart 2023 ayları arasında Türkiye genelinde Google Formlar aracılığıyla Facebook, Instagram, Whatsapp gibi çevrimiçi platformlar üzerinden bireylere kartopu örnekleme yöntemi ile ulaşılarak toplandı. Örneklem büyüklüğü hesabı için G*Power 3.1.9.4 paket programı kullanılarak hesaplandı ve çalışmanın örnekleminin 320 kişi olması planlanmış olup 348 kişinin katılımı ile veri toplama süreci tamamlanmıştır. Veriler; ölçek izinleri ve etik kurul iznini takiben Kişisel Bilgi Formu, Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği (RSOYÖ), Ruh Sağlığı Danışmanlığı Aramanın Önündeki Engeller Ölçeği (RSDAÖE) ile toplandı. Verilerin analizi IBM SPSS İstatistik 26 versiyonu ile gerçekleştirildi.

Bulgular: Bu çalışmada, Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği (RSOYÖ) puan ortalamasının (12,37±3,14) orta düzeyde olduğu, Ruh Sağlığı Danışmanlığı Aramanın Önündeki Engeller (RSDAÖE) puan ortalamasının (70,46±20,94) ise ortalamanın altında olduğu görülmüştür. Çalışmada; kadınların RSOYÖ ve alt boyut puanlarının anlamlı derece yüksek olduğu ancak İnanç Odaklı alt boyutunda erkeklerin anlamlı derecede yüksek olduğu (p=0,000), RSDAÖE ve alt boyutlarında ise erkeklerin puan ortalamalarının yüksek olduğu görülmüştür. Çalışmada, 18-29 yaş arasında olan katılımcıların ruh sağlığı okuryazarlığı genel puanı ve kaynak odaklı alt boyut puanı diğer yaş gruplarındaki katılımcılara göre anlamlı derecede düşük olduğu görülmüştür. Medeni durumu diğer olan katılımcıların ruh sağlığı okuryazarlığı genel puanları, evli ve bekar olan katılımcıların ruh sağlığı okuryazarlığı genel puanlarından yüksek olduğu görülmüştür. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde uzun süre yaşayan katılımcıların İnanç Odaklı alt boyutu ve RSDAÖE puanlarının anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyi üzerinde duygulardan rahatsızlık, erişim eksikliği ve kültürel engellerin etkisinin anlamlı olmadığı, olumsuz algılanan değer, grup içi damgalanma ve bilgi eksikliği puanlarının ise etkisinin anlamlı olduğu görülmüştür. Ruh sağlığı okuryazarlığı ile ruh sağlığı danışmanlığı aramanın önündeki engeller arasında negatif yönde anlamlı farklılık elde edilmiştir ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Literatürdeki çalışmalardan (Tay et al., 2018; Stewart et al., 2019; Lee et al., 2020; Tokur Keskin ve ark., 2020; Miles et al., 2020) farklı olarak bu çalışmada 19-29 yaş aralığının RSOYÖ puanı diğer yaş gruplarına göre daha düşük çıkmıştır. Bu yaş aralığındaki puan düşüklüğü gençlerin yaşadıkları stresle ve baş etmedeki yetersizlikle açıklanabilir. Ruh sağlığı okuryazarlığı hakkında bilgi sahibi olan katılımcıların, ruh sağlığı okuryazarlığı hakkında bilgi sahibi olmayan katılımcılara göre ruh sağlığı danışmanlığı arama davranışları daha yüksek çıkmıştır. Benzer şekildeki çalışmalarda ruh sağlığı okuryazarlığı konusunda bilgi sahibi olan bireylerin ruh sağlığı okuryazarlığı seviyelerinin yüksek olduğunu belirtmektedir (Rüsch et al., 2014; Campos et al., 2018; Goodfellow et al., 2022) Ruh sağlığı okuryazarlığını geliştirmek, bireylerin danışmanlık arama ve almasına katkıda bulunmaktadır (Gulliver et al., 2010; Seki Öz, 2021; Ning et al., 2022). Ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyi çocuk sahibi olanlarda, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip olanlarda, ailesinde ruhsal problem olan bireylerde ve ruhsal bir problem yaşandığında başvuru kaynağı olarak psikolog ve doktoru tercih eden bireylerde yüksek bulunmuştur. Ruh sağlığı danışmanlığı aramanın önündeki engeller arasında ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyini etkileyen en önemli faktörler bilgi eksikliği, erişim eksikliği, olumsuz algılanan değer, duygulardan rahatsızlık ve kültürel

engeller olarak görülmüştür. Ruh sağlığı danışmanlığı aramanın önündeki engeller ve bireylerin etkilendikleri faktörleri daha kapsamlı şekilde belirleyecek çalışmaların yapılması önerilmektedir.

INVESTIGATION OF ADULT MENTAL HEALTH LITERACY LEVEL AND BARRIERS TO SEEKING MENTAL HEALTH COUNSELING

Ebru BEYAZEL[1], Gülcan KENDİRKIRAN[2]

[1]*Haliç Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

Introduction: Mental health literacy, which is defined as knowledge, attitudes and beliefs about mental disorders, includes attitudes towards recognizing psychiatric disorders, directing them to treatment for these disorders, and seeking help with appropriate knowledge and skills(Yamaguchi et al., 2019; Kutcher and Wei, 2020; Seki Oz , 2021; Nobre et al., 2022; Ozer and Sahin Altun, 2022). Mental health counseling is defined as a professional service that helps individuals protect or improve their mental health and contributes to their personal development (Gulliver et al., 2017; Tang et al., 2021; Ning et al., 2022). Seeking mental health counseling can be a challenging process for some individuals and individuals may encounter various obstacles. Therefore, identifying these obstacles and being aware of the obstacles are important in raising awareness of the society (Ozkan Salkım and Ozbicakci, 2019; Tomczyk et al., 2020; Oztas and Aydogan, 2021; Barrow and Thomas, 2022; Solak et al., 2022).

Objective: This study was planned and carried out in a descriptive and relationship-seeking type in order to determine the mental health literacy levels of adult individuals, to identify the barriers to getting mental health counseling, and to examine the relationship with each other.

Materials and Methods: The study was carried out between 16.12.2022 and 30.05.2023, and the data of the study was snowball sampling method to individuals through online platforms such as Facebook, Instagram, Whatsapp, through Google Forms across TÜRKİYE between January 2, 2023 and March 31, 2023, following the approval of the ethics committee. was reached and collected. The sample size was calculated using the G*Power 3.1.9.4 package program and the sample of the study was planned to be 320 people, and the data collection process was completed with the participation of 348 people. Data; following scale permissions and ethics committee approval Personal Information Form, Mental Health Literacy Scale (MHLS), Barriers to Seeking Mental Health Counseling Scale (BMHC) were collected. Data analysis was performed with IBM SPSS Statistics version 26.

Results: In this study, the mean score of the Mental Health Literacy Scale (12.37±3.14) was moderate, and the mean score of Barriers to Seeking Mental Health Counseling (BMHC) (70.46±20.94) was below the average. was found to be. In the study; it was seen that women's MHL and sub-dimension scores were significantly higher, but men were significantly higher in the Faith-Oriented sub-dimension (p=0.000), while men's mean scores were higher in MHL and sub-dimensions. In the study, it was seen that the mental health literacy general score and resource-oriented sub-dimension score of the participants between the ages of 18-29 were significantly lower than the participants in other age groups. It was observed that the general mental health literacy scores of the participants with other marital status were higher than the mental health literacy general scores of the married and single participants. It was observed that the Faith Oriented sub-dimension and BHMC scores of the participants living in the Eastern and Southeastern Anatolia region for a long time were significantly higher ($p<0.05$). It was seen that the effects of emotional discomfort, lack of access and cultural barriers were not significant on the level of mental health literacy, while the effects of negative perceived value, in-group stigma and lack of knowledge scores were significant. There was a negative significant difference between mental health literacy and barriers to seeking mental health counseling ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: Unlike the studies in the literature (Tay et al., 2018; Stewart et al., 2019; Lee et al., 2020; Tokur Keskin et al., 2020; Miles et al., 2020), in this study, the MHLS score of the 19-29 age group was lower than the other age groups. The low scores in this age range can be explained by the stress experienced by young people and their inability to cope. Participants who had knowledge about mental health literacy had higher mental health counseling seeking behaviors than those who did not know about mental health literacy.Similarly, studies indicate that individuals who have knowledge of mental health literacy have high levels of mental health literacy (Rüsch et al., 2014; Campos et al., 2018; Goodfellow et al., 2022). Developing mental health literacy helps individuals seek and receive counseling. (Gulliver et al., 2010; Seki Öz, 2021; Ning et al., 2022).The level of mental health literacy was found to be high in those who have children, those with undergraduate and graduate education levels, individuals with mental problems in their families, and individuals who prefer psychologists and doctors as a reference source when they have a mental problem. Among the barriers to seeking mental health counseling, the most important factors affecting the level of mental health literacy were seen as lack of information, lack of access, negatively perceived value, discomfort with emotions and cultural barriers. It is recommended that studies

be conducted to determine more comprehensively the barriers to seeking mental health counseling and the factors that affect individuals.

Keywords: Barriers, Counseling seeking, Literacy, Mental health

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN GÜÇLÜ YÖNLER VE ÖZ YETERLİLİKLERİ İLE PSİKOLOJİK ESNEKLİKLERİ ARASİNDAKİ İLİŞKİ

Kübra BERBER, Özlem ALBAYRAK

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye

Amaç: Hemşirelik öğrencileri, eğitimleri süresince kendi gençlik sorunlarıyla mücadele eder, kriz yaşayan sağlıklı/hasta bireylerle yüz yüze çalışırlar. Öğrencilerinin her yönden güçlü bir şekilde desteklenerek mezun olmaları önemlidir. Değişen dünya ve günümüz şartlarında gerek eğitim gerekse iş hayatında hemşirelik öğrencilerinin kendini gösterebilmeleri, başarılı olabilmeleri için güçlü yönler ve öz yeterlilikleri aynı zamanda bunlara yönelik farkındalıkları, çalışma ortamlarındaki zorluklar karşısında psikolojik esnekliğe sahip olmaları önemli hale gelmiştir. Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin güçlü yönler öz-yeterlilik düzeyleri ile psikolojik esneklikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Metod: tanımlayıcı tipteki çalışma, Türkiye'nin kuzey bölgesinde 2021-2022 bahar dönemi hemşirelik bölümünde aktif öğrenimine devam eden 223 öğrenci ile tamamlandı. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan tanıtıcı bilgi formu, "Güçlü Yönler Öz-Yeterlilik Ölçeği" ve "Psikolojik Esneklik Ölçeği" sorularını içeren çevrimiçi form ile toplandı. Verilerin analizi, bilgisayar destekli bir istatistik programında tanımlayıcı istatistiklerden, frekans, yüzde, ortalama ve korelasyon testleri kullanılarak yapıldı.

Bulgular: Çalışmamızda; öğrencilerin, %71.3'ü kadın, yaş ortalamaları 20.94±1.67 olup %38.6'sı birinci sınıftaydı. Öğrencilerin %57'si son bir yılda kendini kısmen mutlu hissederken, %47.5'i geleceğe yönelik belirgin bir amaca sahip olduğu belirlendi. Güçlü yönler Öz-yeterlilik Ölçeği Toplam Puanı 76.13, Psikolojik Esneklik Ölçeği Toplam Puanı ise 128.33 olarak bulundu. Güçlü Yönler Öz-yeterlilik Ölçeği ile Psikolojik Esneklik Ölçeği arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlendi ($p<0.05$).

Sonuç: Hemşirelik eğitim süresince öğrencilere, güçlü yönlerini geliştirme fırsatı sunularak psikolojik esenliklerini artırmaları desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: güçlü yönler, hemşirelik öğrencileri, öz yeterlilik, psikolojik esneklik

THE CORRELATION OF STRENGTHS AND SELF-EFFICACY WITH PSYCHOLOGICAL FLEXIBILITY OF NURSING STUDENTS

Kübra BERBER, Özlem ALBAYRAK

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye

Objective: During their education, nursing students struggle with their own youth problems and work face to face with healthy/patient individuals in crisis. It is important that students graduate with strong support in every aspect. In the changing world and today's conditions, it has become important for nursing students to be able to show themselves and be successful in both education and business life, their strengths and self-efficacy, as well as their awareness of them, and their psychological flexibility in the face of difficulties in working environments. This study aimed to examine the relationship between strengths self-efficacy levels and psychological flexibility of nursing students.

Method: The descriptive study was completed with 223 students who were actively studying in the nursing department in the spring semester of 2021-2022 in the northern region of TÜRKİYE. The data were collected with an online form including an introductory information form created by the researchers, "Strengths Self-Efficacy Scale" and "Psychological Flexibility Scale" questions. Data were analyzed using descriptive statistics, frequency, percentage, mean and correlation tests in a computer-aided statistical program.

Results: In our study, 71.3% of the students were female, the mean age was 20.94±1.67 years and 38.6% were in the first grade.While 57% of the students felt partially happy in the last year, 47.5% had a clear goal for the future.The total score of the Strengths Self-Efficacy Scale was 76.13 and the total score of the Psychological Flexibility Scale was 128.33.There was a significant positive correlation between Strengths Self-Efficacy Scale and Psychological Flexibility Scale ($p<0.05$).

Conclusion: During nursing education, students should be supported to increase their psychological well-being by offering them the opportunity to develop their strengths.

KOAH HASTALARININ SAĞLIK ANKSİYETELERİ VE HASTALIĞA UYUM DÜZEYLERİNİN PSİKOLOJİK VE SPİRİTÜEL İYİLİK HALLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Tuba YILMAZ[1], Yunus KAYA[2]

[1]*Aksaray Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aksaray, Türkiye*

[2]*Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*

Giriş: Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH); genellikle sinsi ilerleyen, geri dönüşümlü olmayan, yeterli hava akışının sağlanmadığı, mortalite ve morbidite oranı yüksek olan bir hastalıktır. KOAH; hastaların hayatını önemli ölçüde kısıtlamakta, yaşamsal bir organ olan akciğer üzerinde meydana gelen sorunlar nefes alışverişinde problemlere yol açmakta ve bu durum, hastalığa uyumu ve psikososyal iyilik halini olumsuz etkilemektedir. Yaşamsal organ üzerinde meydana gelen sorunlar, bireylerde genellikle stres ve korkuya neden olarak anksiyete ve diğer psikiyatrik sorunlara yol açabilmektedir. Bu nedenle KOAH, bireyleri hastalığın ortaya çıkardığı fiziksel sorunların yanında psikolojik, sosyal ve spirtüel olarak da olumsuz etkilemektedir.

Amaç: Bu çalışma, KOAH tanısı ile takip edilen bireylerin sağlık anksiyetesi, hastalığa uyum düzeyleri, psikolojik ve spiritüel iyilik halleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı-kesitsel türde bir çalışmadır. Çalışma verileri, Mart-Temmuz 2023 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinin göğüs hastalıkları servisinde yatan ve KOAH tanısı ile takip edilen 180 hastadan toplanmıştır. Çalışma verileri; Hasta Tanıtıcı Bilgi Formu, Sağlık Anksiyetesi Ölçeği, Kronik Hastalıklara Uyum Ölçeği, Spiritüel İyi Oluş Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma verilerinin analizinde ise; tanımlayıcı istatistikler, pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların, yaş ortalaması 67,62±11,13 olarak bulunurken, %55,0'i erkek, %77,2'si evli, %68,9'unun ekonomik durumunun orta ve %73,3'nün eğitim durumunun ilköğretim seviyesinin altında olduğu saptanmıştır. Katılımcılar; hastalık süresini 9,28±9,12 olarak belirtirken, %46,7'si gündelik yaşamda oksijen kullandığını ve oksijen kullananların büyük çoğunluğu ise günde 8 saat ve üzeri sürede oksijen tedavisi aldığını belirtmiştir. Ölçüm araçları arasındaki ilişki değerlendirildiğinde ise, katılımcıların sağlık anksiyetesi ile kronik

hastalıklara uyum (r= -0,48, p<0,01) ve psikolojik iyi oluş toplam puan ortalamaları arasında (r= -0,42, p<0,01) negatif yönlü orta düzey ilişki bulunurken, spiritüel iyilik hali toplam puan ortalamaları arasında negatif yönlü zayıf ilişki belirlenmiştir (r= -0,31, p<0,01). Kronik hastalığa uyum ile psikolojik iyi oluş (r= 0,54, p<0,01) ve spiritüel iyilik hali toplam puan ortalamaları (r= 0,41, p<0,01) arasında pozitif yönlü orta düzey ilişki belirlenmiştir. Psikolojik iyi oluş ile spiritüel iyilik hali toplam puan ortalamaları arasında ise pozitif yönlü yüksek düzey (r= 0, 67, p<0,01) ilişki belirlenmiştir. Hastaların, kronik hastalığa uyum düzeyleri üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisini belirlemek için kurulan modelin anlamlı olduğu (F=33,957, p<0,01) ve katılımcıların kronik hastalığa uyum düzeylerinin %36,0'sının bağımsız değişkenler tarafından açıklandığı bulunmuştur. Bu modele göre kronik hastalığa uyumu; sağlık anksiyetesinin negatif yönlü (B= -354, p<0,01), psikolojik iyi oluşun pozitif yönlü açıkladığı (B= 413, p<0,01) ve spiritüel iyilik halinin (p>0,05) ise anlamlı bir etkisinin olmadığı bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmada elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda, KOAH tanısı ile takip edilen hastaların kronik hastalığa uyumu üzerinde sağlık anksiyetesi ve psikolojik iyilik halinin anlamlı etkisinin olduğu bulunmuştur. Bu doğrultuda, psikiyatri hemşirelerine ve özellikle konsültasyon liyezon psikiyatri hemşirelerine büyük ihtiyaç duyulmaktadır. Psikiyatri hemşirelerinin, KOAH tanısı olan bireyleri bütüncül olarak değerlendirmeleri ve bireylerin yaşadıkları anksiyete, korku ve stres gibi zorlayıcı duygulara yönelik baş etme becerilerini geliştirmeyi desteklemeleri bireylerin hem fiziksel hem de ruhsal iyilik hallerini artırmalarına katkı sağlayacaktır. Ancak, hastalar bütüncül olarak değerlendirilmediğinde ise bireylerin biyopsikososyal iyilik halini olumsuz etkileyerek yaşam kalitesinin azalmasına neden olacaktır.

DETERMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH ANXIETY, LEVEL OF ADJUSTMENT TO DISEASE, PSYCHOLOGICAL AND SPIRITUAL WELL-BEING OF COPD PATIENTS

Tuba YILMAZ[1], Yunus KAYA[2]

[1]*Aksaray Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aksaray, Türkiye*

[2]*Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*

Introduction: Chronic obstructive pulmonary disease (COPD) is a disease which usually progresses insidiously, is irreversible, has a high mortality and morbidity rate and in which adequate air flow is not provided. COPD significantly restricts patients' life, and problems in the lungs, a vital organ, lead to problems in breathing, which adversely affects adjustment to disease and psychosocial well-being. Problems in the vital organ can lead to anxiety and other psychiatric problems by usually causing stress and fear in individuals. Hence, COPD adversely affects individuals psychologically, socially, and spiritually, in addition to the physical problems caused by the disease.

Objective: The present study was conducted to determine the relationship between health anxiety, levels of adjustment to disease, and psychological and spiritual well-being of individuals followed up with the diagnosis of COPD.

Materials and Methods: The research is a descriptive, cross-sectional study. The study data were collected from 180 patients hospitalized in the chest diseases ward of a training and research hospital between March and July 2023 and followed up with the diagnosis of COPD. The study data were collected with the Patient Descriptive Information Form, Health Anxiety Scale, Chronic Disease Adjustment Scale, Spiritual Well-Being Scale, and Psychological Well-Being Scale. Descriptive statistics, Pearson's correlation analysis, and multiple linear regression analysis were used in the analysis of the study data.

Results: While the participants' mean age was 67.62±11.13, 55.0% were male, 77.2% were married, 68.9% had a medium economic status, and 73.3% had an education level below the primary education level. Whereas the participants indicated the disease duration as 9.28±9.12, 46.7% stated that they used oxygen in their daily life, and the majority of those who used oxygen received oxygen therapy for 8 hours and more per day. Considering the relationship between the assessment instruments, while a moderate negative correlation was found between

the participants' health anxiety and adjustment to chronic disease (r= -0.48, p<0.01) and psychological well-being total score averages (r= -0.42, p<0.01), a moderate negative correlation was determined between the spiritual well-being total score averages (r= -0.31, p<0.01). A moderate positive correlation was revealed between adjustment to chronic disease and psychological well-being (r= 0.54, p<0.01) and spiritual well-being total score averages (r= 0.41, p<0.01). A high positive correlation (r= 0.67, p<0.01) was found between psychological and spiritual well-being total score averages. It was determined that the model established to determine the effect of the independent variables on patients' levels of adjustment to chronic disease was significant (F=33.957, p<0.01) and 36.0% of the participants' levels of adjustment to chronic disease were explained by the independent variables. According to this model, health anxiety explained adjustment to chronic disease negatively (B= -354, p<0.01), psychological well-being explained it positively (B= 413, p<0.01), and spiritual well-being (p>0.05) did not have a significant effect.

Discussion and Conclusion: In line with the results obtained from the study, it was revealed that health anxiety and psychological well-being had a significant effect on adjustment to chronic disease in patients followed up with the diagnosis of COPD. Therefore, psychiatric nurses and especially consultation-liaison psychiatric nurses are highly needed. Evaluating individuals diagnosed with COPD holistically by psychiatric nurses and their support for developing coping skills for compelling emotions such as anxiety, fear, and stress will contribute to increasing individuals' both physical and mental well-being. However, if patients are not evaluated holistically, it will adversely affect the biopsychosocial well-being of individuals and decrease their quality of life.

Keywords: COPD, health anxiety, adjustment to chronic disease, psychological well-being, spiritual well-being

DEPRESYON VE ANKSİYETE HASTALARININ SUÇLULUK VE UTANÇ DUYGULARININ, ÇOCUKLUK ÇAĞI OLUMSUZ YAŞANTILARININ VE BAĞLANMA STİLLERİNİN BELİRLENMESİ

Ayşe KAZAN[1], Yunus KAYA[2]

[1]Nevşehir Devlet Hastanesi, Nevşehir, Türkiye

[2]Aksaray Üniversitesi, Aksaray , Türkiye

Giriş: Depresyon ve anksiyete günümüzde giderek yaygınlaşan ve tedavi edilmediğinde bireylerin yaşamsal bütünlüğü tehdit eden, yaşam kalitesinin ve işlevselliğin azalmasına yol açan ciddi kronik ruhsal bozukluklardır. Depresyon ve anksiyete bozukluklarının oluşmasında; genetik etkenler, kişilik özellikleri, erken dönemde karşılanmayan temel ruhsal gereksinimler, travmatize edici yaşam olaylarının varlığı ve ebeveynlerle kurulan ilişkiler gibi etmenler tanımlanabilir. Her ne kadar genetik etmenler kontrol edilemezken, çocuğun erken dönemde fiziksel ve ruhsal gereksinimlerinin karşılanması, ebeveynlerle güvenli bağlar kurulması, erken dönemde çocuğun ihmal ve istismar edici bir aile ortamının olmaması gibi faktörler kontrol edilebilmektedir. Bu psikososyal etmenler de bireylerde anksiyete ve depresyon görülme sıklığının azalmasına yol açabilmektedir.

Amaç: Bu çalışma, depresyon ve anksiyete hastalarının; suçluluk ve utanç duyguları, çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma, tanımlayıcı-kesitsel türdedir. Çalışma verileri, Mart-Temmuz 2023 tarihleri arasında Nevşehir ilinde bir devlet hastanesinin psikiyatri polikliniğinden takip edilen ve DSM-V kriterlerine göre depresyon ve anksiyete tanı kriterini karşılayan 200 hastadan toplanmıştır. Çalışma verileri; Tanıtıcı Özellikler Soru Formu, Sürekli Utanç ve Suçluluk Ölçeği, Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği ve İlişki Ölçekleri Anketi aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma verilerinin analizinde ise; tanımlayıcı istatistikler, pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Bulgular: Katılımcıların tanıtıcı özellikleri incelendiğinde; yaş ortalamasının 38,31±10,81, %62'si kadın, %30,0'u üniversite ve üzeri eğitim seviyesinde, %53,0'ü ekonomik durumunu iyi, %55,0'inde anksiyete bozukluğu tanısının, %35,0'i kronik bir hastalığı olduğunu ve %56,0'sı çocukluk çağında en az bir tane travmatize edici olay yaşadığını belirtmiştir. Ölçüm araçları arasındaki korelasyon ilişkisi değerlendirildiğinde ise, Sürekli Utanç ve Suçluluk Ölçeği alt boyutlarından Utanç ile Çocukluk Çağın Olumsuz Yaşantılar Ölçeği arasında pozitif

yönde orta düzeyde (r= 0,47, p<0,01) İlişkiler Ölçeği alt boyutlarından Güvenli Bağlanma ile negatif yönlü orta düzeyde (r= -0,57, p<0,01), Korkulu bağlanma ise pozitif yönlü orta düzeyde ilişki (r= 0,53, p<0,01) belirlenirken, Saplantılı Bağlanma ve Kayıtsız Bağlanma ile arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (p>0,05). Suçluluk alt boyutu ile Çocukluk Çağı Olumsuz Yaşantılar Ölçeği arasında pozitif yönde orta düzeyde (r= 0,48, p<0,01), İlişkiler Ölçeği alt boyutlarından Güvenli Bağlanma ile negatif yönlü zayıf düzeyde (r= -0,39, p<0,01), Korkulu bağlanma ise pozitif yönlü orta düzeyde ilişki (r= 0,49, p<0,01) belirlenirken, Saplantılı Bağlanma ve Kayıtsız Bağlanma ile arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (p>0,05). Utanç ve suçluluk üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisi değerlendirmek üzere iki model kurulmuştur. İlk modelde, Utanç üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisini değerlendirmek için kurulan modelin anlamlı olduğu bulunmuş (F= 30,090, p<0,01) ve utancın %43,0'ü bağımsız değişkenler aracılığıyla açıklanmıştır. Utanç üzerinde en fazla güvenli bağlanma alt boyutunun negatif yönde etkili olduğu bulunmuştur (B= -1,500, p<0,01). İkinci olarak ise, suçluluk üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisini değerlendirmek için kurulan modelin anlamlı olduğu bulunmuş (F= 19,256, p<0,01) ve suçluluğun %32,0'si bağımsız değişkenler aracılığıyla açıklanmıştır. Suçluluk üzerinde en fazla korkulu bağlanma alt boyutunun pozitif yönde etkili olduğu bulunmuştur (B= 0,704, p<0,01).

Tartışma ve Sonuç: Elde edilen bulgular doğrultusunda, depresyon ve anksiyete hastalarının suçluluk ve utanç duyguları üzerinde çocukluk çağı olumsuz yaşantılarının ve bağlanma stillerinin önemli etkisi bulunmaktadır. Erken dönemde çocuğun fiziksel ve ruhsal açıdan güvenli bir ortamda büyümesi hem ihmal ve istismar riskinin azalmasına hem de çocuğun ebeveynleri ile güvenli bağlar kurabilmesine katkı sağlamaktadır. Bu da, çocukların yetişkin dönemde geldiklerinde anksiyete ve depresyonun ortaya çıkma riskini azaltabilmektedir. Bu nedenle, aile, çocuk ve ergen ruh sağlığı alanında çalışanlarına ve psikiyatri hemşirelerine önemli sorumluluklar düşmektedir.

DETERMINATION OF FEELINGS OF GUILT AND SHAME, ADVERSE CHILDHOOD EXPERIENCES, AND ATTACHMENT STYLES OF PATIENTS WITH DEPRESSION AND ANXIETY

Ayşe KAZAN[1], Yunus KAYA[2]

[1]*Nevşehir Devlet Hastanesi, Nevşehir, Türkiye*

[2]*Aksaray Üniversitesi, Aksaray , Türkiye*

Background: Depression and anxiety are two prevalent and significant chronic mental disorders that, when not appropriately addressed, can pose a serious threat to individuals' well-being and negatively impact their quality of life and overall functionality. The development of depression and anxiety disorders can be influenced by a combination of factors, including genetic predisposition, personality traits, unmet basic psychological needs during early life, exposure to traumatizing events, and the nature of relationships with parents. While genetic factors are beyond our control, we can positively impact the development of children by ensuring their physical and psychological needs are met during the early period, fostering secure bonds with parents, and providing a nurturing and non-abusive family environment. Addressing and mitigating these psychosocial factors can potentially contribute to a reduction in the incidence of anxiety and depression among individuals

Aim: This study investigated the correlation between feelings of guilt and shame, adverse childhood experiences, and attachment styles among patients with depression and anxiety.

Materials and Methods: This study adopted a descriptive and cross-sectional research design. The sample consisted of 200 patients diagnosed with depression and anxiety according to DSM-V criteria in the psychiatry outpatient clinic of a state hospital between March and July 2023. Data were collected using a personal information form, the Trait Shame and Guilt Scale (TSAGS), the Adverse Childhood Experience Questionnaire (ACEQ), and the Relationships Scale Questionnaire (RSQ). The data were analyzed using descriptive statistics, Pearson's correlation coefficients, and multiple linear regression.

Results: Participants had a mean age of 38.31±10.81 years. More than half of the participants were women (62%). More than a quarter of the participants had bachelor’s or higher degrees (30%). More than half of the participants had a high economic status (53%). More than half of the participants were diagnosed with anxiety (55%). More than a quarter of the participants had

chronic diseases (35%). More than half of the participants reported at least one traumatizing event in childhood (56%). There was a moderate positive correlation between TSAGS "shame" subscale and ACEQ scores ($r= 0.47$, $p<0.01$). there was a moderate negative correlation between TSAGS "shame" subscale and RSQ "secure attachment" subscale scores ($r= -0.57$, $p<0.01$). There was a moderate positive correlation between TSAGS "shame" subscale and RSQ "fearful attachment" subscale scores ($r= 0.53$, $p<0.01$). There was no significant correlation between TSAGS "shame" subscale and RSQ "obsessive attachment" and "disorganized attachment" subscale scores ($p>0.05$). There was a moderate positive correlation between TSAGS "guilt" subscale and ACEQ scores ($r= 0.48$, $p<0.01$). There was a moderate negative correlation between TSAGS "guilt" subscale and RSQ "secure attachment" subscale scores ($r= -0.39$, $p<0.01$). There was a moderate positive correlation between TSAGS "guilt" subscale and RSQ "fearful attachment" subscale scores ($r= 0.49$, $p<0.01$). There was no significant correlation between TSAGS "guilt" subscale and RSQ "obsessive attachment" and "disorganized attachment" subscale scores ($p>0.05$). Two models were developed to evaluate the effect of independent variables on shame and guilt. The first model assessed the effect of independent variables on shame. The results showed that the first model was significant ($F= 30.090$, $p<0.01$), with independent variables accounting for 43% of shame. Secure attachment had the highest negative effect on shame ($B= -1.500$, $p<0.01$). The second model assessed the effect of independent variables on guilt. The results showed that the first model was significant ($F= 19.256$, $p<0.01$), with independent variables accounting for 32% of guilt. Fearful attachment had the most positive effect on guilt ($B= 0.704$, $p<0.01$).

Discussion and Conclusion: The presence of adverse childhood experiences and attachment styles significantly influences feelings of guilt and shame in patients dealing with depression and anxiety. Children growing up in physically and mentally safe environments at an early stage are less likely to experience neglect and abuse and more likely to establish secure bonds with their parents. As a result, addressing these factors may potentially decrease the risk of anxiety and depression in adulthood. Therefore, experts have crucial responsibilities in understanding and addressing the impact of these factors on mental health.

Keywords: Anxiety, depression, guilt-shame, childhood adverse experiences, attachment

NEUMAN SİSTEMLER MODELİ KULLANAN HEMŞİRE ARAŞTIRMACILARIN DENEYİMLERİ: KALİTATİF BİR ÇALIŞMA

Neslihan GÜNÜŞEN[1], Figen ŞENGÜN İNAN[2], Besti ÜSTÜN[3]

[1]*Dokuz Eylul Universitesi Hemsirelik Fakultesi, İzmir, Türkiye*

[2]*Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

[3]*İstinye Üniversitesi, istanbul, Türkiye*

Giriş

Hemşirelik araştırmalarına rehberlik etmesi amacıyla teori/model kullanımının yaygın olmadığı ve bu durumun hemşirelik bilgisinin gelişimi ile ilgili sorunlar oluşturacağı belirtilmektedir. Hemşirelik teorileri hemşirelik uygulama ve araştırmaları için önemlidir. Kavramsal yapı olarak sık kullanılan Neuman sistemler modelinin araştırmada kullanımına yönelik araştırmacıların görüşlerinin ele alındığı bir çalışmaya ulaşılmamıştır. Çalışmanın sonuçlarının yeni araştırmacılara modelin kullanılmasında ilham vermesi, bu alandaki gereksinimlerin ortaya konulması ve yol gösterici olması beklenmektedir.
Amaç: Bu çalışmanın amacı Türkiye'de araştırmalarında Neuman Sistemler Model'ini kullanan hemşirelerin deneyimlerinin belirlenmesidir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı kalitatif tasarımdadır. Araştırmanın örneklemini belirlemede, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veriler odak grup görüşmeleriyle toplanmıştır. Verilerin analizinde tematik analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini Neuman Sistemler modeli temelli araştırmalar yapan 15 araştırmacı hemşire oluşturmuştur.
Bulgular: Analiz sonucunda altı temaya ulaşılmıştır. Bu temalar; karar verme süreci, NSM ile çalışmaya ilişkin metaforlar, NSM'nin güçlü yanları, NSM ile çalışmanın güçlükleri, NSM kullanımının yansımaları ve NSM kullanacaklara yönelik önerilerdir. Karar verme süreci temasında; NSM'yi kullanmaya karar vermede modele bireysel yakınlık hissetme ve çalışılan konunun NSM kavramlarına uygun olmasının belirleyici olduğunu iletmişlerdir. NSM ile ilişkili metaforlara bakıldığında; NSM'yi nehirde sandal ile yolculuğa, örümcek ağına, yol arkadaşına, yap-boza, satranca, kozmoza, ejderhaya, şemsiyeye, tepsiye ve gözlüğe benzetmişlerdir. Bu metaforlar NSM ile çalışmanın kolaylaştırıcı ama aynı zamanda zorlayıcı olduğunu yansıtmaktadır.
NSM'nin güçlü yanları temasında; modelin felsefi dayanakları ve ve NSM'ye yönelik mesleki desteklerin varlığı öne çıkmıştır. NSM ile çalışırken farklı bir dilde modeli anlamaya çalışma, kavramların soyut olması çalışma sürecini zorlaştırmıştır. Katılımcılar NSM ile çalışmanın

birey olarak kendilerine yönelik bakış açılarına, hemşirelik bakış açısına, hemşireliğe özgü bilimsel bilgi gelişimine yansımaları olduğunu ve eğitimde kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar NSM kullanmayı planlayan hemşirelere temel kaynakları ve modeli anlatan kitapları okumalarını, NSM çalışan kişilerden danışmanlık almalarını önermişlerdir.

Tartışma ve Sonuç: NSM'yi kullanmak bireysel ve mesleki bakış açısının gelişimini desteklemekle birlikte, dil bariyeri, modelin soyut olması ve bazı kavramlarının az çalışılmış olması, modele özgü ölçüm araçlarının olmaması güçlükleri oluşturmaktadır. Bu süreçte araştırmacıların deneyimli kişilerin bilgi ve desteğine gereksinimi vardır. NSM'deki kavramları açıklaştırma ve NSM'ye dayalı spesifik hemşirelik girişimlerinin sonuçlarını görünür kılmada daha fazla NSM temelli araştırmaya gereksinim vardır.

Anahtar Kelimeler: Araştırma, Hemşirelik, Neuman Sistemler Modeli, Teori

EXPERIENCES OF NURSE RESEARCHERS USING THE NEUMAN SYSTEMS MODEL: A QUALITATIVE STUDY

Neslihan GÜNÜŞEN[1], Figen ŞENGÜN İNAN[2], Besti ÜSTÜN[3]

[1]*Dokuz Eylul Universitesi Hemsirelik Fakultesi, İzmir, Türkiye*

[2]*Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

[3]*İstinye Üniversitesi, istanbul, Türkiye*

Introduction: It is stated that the use of theory/model to guide nursing research is not common and this situation will create problems related to the development of nursing knowledge.

Nursing theories are important for nursing practice and research. No study has been found in which the views of researchers on the use of Neuman systems model, which is frequently used as a conceptual structure, in research. The results of the study are expected to inspire new researchers to use the model, to reveal the requirements in this field and to guide. Aim: The aim of this study is to explore the experiences of nurses who use the Neuman Systems Model in their research in TÜRKİYE.

Methods: The research is in descriptive qualitative design. Purposive sampling method was used to determine the sample of the study. Data were collected through focus group interviews.

Thematic analysis method was used in the analysis of the data.

The sample of the study consisted of 15 research nurses who conducted research based on the Neuman Systems model.

Results: As a result of the analysis, six themes were reached. These themes are; decision making process, metaphors about working with NSM, strengths of NSM, difficulties of working with NSM, reflections of NSM use and suggestions for NSM users. In the theme of the decision-making process; They conveyed that in deciding to use the NSM, feeling individual close to the model and being in compliance with the NSM concepts were determinative. Looking at the metaphors associated with NSM; They compared NSM to a boat trip on a river, a spider web, a companion, a puzzle, a chess, a cosmos, a dragon, an umbrella, a tray, and glasses. These metaphors reflect that working with NSM is facilitating but also challenging. In the theme of the strengths of NSM; the philosophical bases of the model and the existence of professional support for NSM came to the fore. While working with NSM, trying to understand the model in a different language and abstract concepts made the working

process difficult. Participants stated that working with NSM had reflections on their individual perspectives, nursing perspective, and scientific knowledge development specific to nursing, and they used it in education. Participants recommended nurses who plan to use NSM to read the books that describe the basic resources and the model, and to get counseling from people who work with NSM.

Discussion and Conclusion: Although using NSM supports the development of individual and professional perspectives, the language barrier, the abstractness of the model and the little study of some of its concepts, and the lack of model-specific measurement tools create difficulties.

In this process, researchers need the knowledge and support of experienced people. More NSM-based research is needed to clarify the concepts in NSM and make the results of specific NSM-based nursing interventions visible.

Keywords: Research, Nursing, Neuman Systems Model, Theory

COVID-19 HASTALARINDA PSİKİYATRİK SEMPTOMLAR VE ÖLÜM KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Maral KARGIN[1], Fatma DOĞAN[2]

[1]Lefke Avrupa Üniversitesi, Lefke, Türkiye

[2]Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi, Ela, Türkiye

Giriş: Covid 19 tanısı alan bireyler bu zorlu süreçte ruhsal sorunlarla ve hatta ölüm kaygısıyla da baş etmek durumunda kalmışlardır (Xiang ve ark, 2020).

Amaç: Bu araştırma COVID-19 hastalığı tanısı almış bireylerde psikiyatrik semptomlar ve ölüm kaygısı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini; Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesi COVID-19 Pandemi Servisleri adı altında dönüşümü sağlanan servislerde tedavi gören 1666 COVID-19 hastası oluşturdu. Araştırmanın örneklemi güç analizi yapılarak 313 hasta olarak belirlendi. Araştırma Aralık 2020-Subat 2021 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Gerekli olan izinler (etik kurul izni ve kurum izni) alındıktan sonra "Kişisel Bilgi Formu", "Kısa Semptom Envanteri" ve "Ölüm Kaygısı Ölçeği" kullanılarak veriler toplandı.Elde edilen veriler arasındaki ilişkinin analizinde Pearson korelasyon analizi, değişkenlerin karşılaştırılmasında Independent Sample t Test ve One Way Anova (Tukey) testleri kullanıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan COVID-19 hastalarının yaş ortalamasının 47.85±18.13 olduğu, yarısından fazlasının kadın (%54), evli (%68,7) ve ilde yaşadığı (%59,4), büyük çoğunluğunun çocuk sahibi (%74,1), ailesi ile yaşadığı (%86,6) ve ekonomik durumunu normal olarak algıladığı (%66,5) görüldü. Araştırmada Kısa Semptom Envanterinin toplam puan ortalaması 53.72±33.47 olarak, Ölüm Kaygısı Ölçeğinin toplam puan ortalaması ise 25.66±16.13 olarak belirlendi. Kısa Semptom Envanteri ile Ölüm Kaygısı Ölçeği arasında iki yönlü pozitif yönde korelasyon olduğu görüldü.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma bulgularına göre COVID-19 hastalık sürecinde yüksek düzeyde kaygı hisseden hastaların, ölüm kaygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu; COVID-19 hastası iken düşük düzeyde kaygı hisseden hastaların ölüm kaygısı düzeylerinin daha düşük olduğu bulundu. Literatürde de benzer sonuçlara rastlanılmıştır (Özşahin & Arıbaş, 2020; Güloğlu ve ark, 2020).

Anahtar Kelimeler: Covid 19, Ölüm Korkusu, Ruh Sağlığı

THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHIATRIC SYMPTOMS AND DEATH ANXIETY IN COVID-19 PATIENTS

Maral KARGIN[1], Fatma DOĞAN[2]

[1]Lefke European University, Lefke, TÜRKİYE

[2]Elazığ Fethi Sekin City Hospital, Ela, TÜRKİYE

Introduction: Individuals diagnosed with Covid 19 had to cope with mental problems and even death anxiety during this difficult process (Xiang et al, 2020).

Aim: This study was conducted in individuals diagnosed with COVID-19 disease with the aim of wieving the relationship between psychiatric symptoms and death anxiety levels.

Method: The universe of the research; Elazığ Fethi Sekin City Hospital established 1666 COVID-19 patients who were treated in the transformed services under the name of COVID-19 Pandemic Services. The sample of the study was determined as 313 patients by power analysis. The research dates were set as December 2020-February 2021. After obtaining the necessary permissions (ethics committee permission and institutional permission), data were collected using “Personal Information Form”, “Brief Symptom Inventory” and “Oath Anxiety Scale”. In the the analysis of the relationship between the obtained data Pearson correlation analysis used, and in the comparison of the variables Sample t Test and One Way Anoya tests were used.

Results: The mean age of the COVID-19 patients participating in the study was 47.85±18.13, more than half of them were women (%54), married (%68.7) and living in the province (%59.4), the majority of them had children (%74, 1), lived with his family (%86.6) and perceived his economic status as normal (%66.5). In the study, the mean score of the Brief Symptom Inventory was 53.72±33.47, and the mean score of the Death Anxiety Inventory was determined as 25.66±16.13. It was observed that there was a two-way positive correlation between the Brief Symptom Inventory and the Death Anxiety Inventory.

Discussion and Conclusion: According to the research findings, death anxiety levels were higher in patients who felt high levels of anxiety while suffering from COVID-19; It was found that the patients who felt low anxiety while having COVID-19 had lower death anxiety levels. Similar results were found in the literature (Özşahin & Arıbaş, 2020; Güloğlu et al., 2020).

Key Words: Covid 19, Fear of Death, Mental Health

KAYNAKLAR

Xiang, Y., Yang, Y., Li, W., Zhang, L., Zhang, Q., Cheung, T., et. al. (2020). Timely mental health care for the 2019 novel coronavirus outbreak is urgently Needed. Lancet Psychiatry, 7(3), 2289–229.

Özşahin F, Arıbaş AN. Covid-19'a Yönelik Tutum ve Davranışların Değerlendirilmesi ve Bir Uygulama. Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi. 2021;7(2):391-401.

Güloğlu B, Yılmaz Z, İstemihan FY, Arayıcı SM, Yılmaz S. COVID-19 Pandemisi Sürecinde Bireylerdeki Anksiyete ve Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi. Kriz Dergisi. 2020;28(3):135-150.

ŞİZOFRENİ VE BİPOLAR HASTALARDA İYİLEŞME AŞAMALARI EKSENİNDE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA VE FARKINDALIK

Buse Nur GEDİK[1], Meryem FIRAT[1], Papatya KARAKURT[2]

[1]*Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, 2587, Türkiye*

[2]*Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, 219, Türkiye*

Giriş: Şizofreni ve bipolar hastalıklar, remisyon ve ataklarla ilerleyen uzun seyirli hastalıklar olmaları sebebiyle en çok kayıp yaşam yılına neden olan ruhsal hastalıklardandır. Şizofreni ve bipolar hastalıklar her ne kadar uzun seyirli hastalıklar olsalar da günümüzde iyileşme daha fazla desteklenmektedir. Hasta bireyler kendi iyilik hallerinden sorumlu kişilerdir. Bu noktada bulunduğu iyileşme aşamasını algısı, içselleştirdiği olumsuz davranış ve düşünceleriyle bu algılara yönelik farkındalığı bireylerin hayat kalitesini ve iyileşme sürecini etkilemektedir.

Amaç: Araştırma, şizofreni ve bipolar hastaların iyileşme aşamalarının içselleştirilmiş damgalanma ve farkındalık ile ilişkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini Erzincan Toplum Ruh Sağlığı Merkezine kayıtlı olan şizofreni ve bipolar hastaları oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçim yöntemine gidilmeden araştırmaya katılma kriterlerini karşılayan ve gönüllü olarak çalışmaya katılmayı kabul eden hastaların oluşturmuştur (n=104). Araştırma verilerinin toplanmasında Sosyodemografik Veri Formu, İyileşme Aşamaları Ölçeği, Ruhsal Hastalıkların İçselleştirilmiş Damgalanması Ölçeği (RHİDÖ) ve Bilinçli Farkındalık Ölçeği (BİFÖ) kullanılmıştır. Veriler çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden hastalarla yüz yüze görüşülerek ve onam alınarak toplanmıştır. Veriler SPSS 22 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde sayılar, yüzdelikler, en az ve en çok değerler ile ortalama ve standart sapma, Cronbach α, Kurtosis ve Skewness kat sayıları yanı sıra Pearson korelasyon analizleri yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin %71,2'si dördüncü aşama olan yeniden yapılandırma aşamasında olduğu, Ruhsal Hastalıkların İçselleştirilmiş Damgalanması Ölçeğinden toplamında 65.00±14.14, Bilinçli Farkındalık Ölçeğinden 56.00±12.74 puan almışlardır. İyileşme Aşamaları Ölçek puanı ile Ruhsal Hastalıkların İçselleştirilmiş Damgalanması Ölçek (RHİDÖ) toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve orta düzeyli bir

ilişki vardır ($p<0.05$). İyileşme Aşamaları ile Bilinçli Farkındalık Ölçek puanı arasında arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki vardır ($p<0.01$). İyileşme aşaması arttıkça Ruhsal Hastalıkların İçselleştirilmiş Damgalanması Ölçek (RHİDÖ) toplam puanı azalmakta, Bilinçli Farkındalık Ölçek puanı artmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda bireylerin büyük çoğunluğunun dördüncü aşama olan yeniden yapılandırma aşamasında olduğu bulunmuştur. Çalışma bulguları ulusal ve uluslararası literatürü desteklemektedir. Çalışmaya katılan bireylerin içselleştirilmiş damgalanmalarının orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Ulusal ve uluslararası literatür incelendiğinde çalışmamızın sonuçlarına yakın olmakla beraber çalışmamızdan yüksek sonuçların bildirildiği görülmüştür. Ortaya çıkan bu benzerliğin hastalıkların kronik seyrinden ve bireylerin hastalık sürelerinin uzun olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Katılımcıların bilinçli farkındalık düzeylerinin orta düzeyde olduğu görülmüştür. Bilinçli farkındalık birçok çalışmaya konu olmasına rağmen şizofrenide oldukça az çalışıldığı görülmüştür. Çalışmamızın bulguları ulusal ve uluslararası literatürü desteklemektedir. Çalışmamızda iyileşme aşamalarının içselleştirilmiş damgalanma ile orta düzeyde negatif yönde ilişkili olduğu ayrıca bilinçli farkındalık ile düşük düzeyde pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. İyileşme aşaması arttıkça bireylerin içselleştirilmiş damgalanma düzeylerinin azaldığı ve bilinçli farkındalık düzeylerinin arttığı söylenebilir. İyileşme aşaması ile damgalanmaya yönelik bulgularımız ilgili alan yazını destekler niteliktedir. İyileşme aşamasıyla içselleştirilmiş damgalanmaya yönelik yapılmış çalışmaya literatürde rastlanmış olsa da bilinçli farkındalık ile ilişkisine yönelik çalışma olmaması araştırmamızın özgünlüğünü ortaya çıkardığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, bipolar, iyileşme aşaması, içselleştirilmiş damgalanma, bilinçli farkındalık

INTERNALIZED STIGMA AND MINDFULNESS ON THE RECOVERY STAGES OF SCHIZOPHRENIA AND BIPOLAR PATIENTS

Buse Nur GEDİK[1], Meryem FIRAT[1], Papatya KARAKURT[1]

[1]*Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Türkiye*

Introduction: Schizophrenia and bipolar disorders are among the mental illnesses that cause the most lost life years, as they are long-term illnesses that progress with remission and attacks. Although schizophrenia and bipolar diseases are long-term diseases, recovery is more supported today. Sick individuals are responsible for their own well-being. At this point, the perception of the recovery stage he is in, the negative behaviors and thoughts he internalizes, and his mindfulness of these perceptions affect the quality of life and healing process of individuals.

Aim: The research was conducted to examine the relationship between the recovery stages of schizophrenia and bipolar patients and internalized stigma and mindfulness. Materials and Methods: The population of the study consisted of schizophrenia and bipolar patients registered to the Erzincan Community Mental Health Center. The study consisted of patients who met the criteria for participation in the study and voluntarily agreed to participate in the study without using the sample selection method (n=104). Sociodemographic Data Form, Recovery Stages Scale, Internalized Stigma of Mental Illness Scale (ISMI) and Mindfulness Scale were used to collect research data. Data were collected through face-to-face interviews with patients who voluntarily agreed to participate in the study and obtaining their consent. The data were analyzed using the SPSS 22 program. In the analysis of the data, numbers, percentages, minimum and maximum values, mean and standard deviation, Cronbach α, Kurtosis and Skewness coefficients as well as Pearson correlation analyzes were performed. Results: 71.2% of the individuals participating in this study were in the fourth stage of restructuring. They got a total of 65.00±14.14 from the Internalized Stigma of Mental Illness Scale and 56.00±12.74 from the Mindfulness Scale. There is a statistically significant, negative and moderate correlation between the Recovery Stages Scale score and the Internalized Stigma of Mental Illness Scale (IRMIS) total score ($p<0.05$). There is a statistically significant, positive and low-level relationship between the Recovery Stages and the Mindfulness Scale score ($p<0.01$). As the recovery phase increases, the Internalized Stigma of Mental Illnesses Scale (ISMI) total score decreases and the Mindfulness Scale score increases.

Discussion and Conclusion: In our study, it was found that the vast majority of individuals

were in the fourth stage, the restructuring stage. The study findings support the national and international literature. It was determined that the internalized stigma of the individuals participating in the study was at a moderate level. When the national and international literature is examined, it has been seen that high results have been reported from our study, although it is close to the results of our study. It is thought that this similarity is due to the chronic course of the diseases and the long illness duration of the individuals. It was observed that the mindfulness levels of the participants were moderate. Although mindfulness has been the subject of many studies, it has been observed that it has been studied very little in schizophrenia. The findings of our study support the national and international literature. In our study, it was observed that the stages of recovery were moderately negatively correlated with internalized stigma, and low-level positively correlated with mindfulness. It can be said that as the recovery stage increases, the level of internalized stigma decreases and the level of mindfulness increases. Our findings on stigmatization with the recovery phase support the relevant literature. Although the study on internalized stigma during the recovery phase has been encountered in the literature, it is thought that the lack of a study on its relationship with mindfulness reveals the originality of our research.

Keywords: Schizophrenia, bipolar, recovery phase, internalized stigma, mindfulness

YENİ MEZUN HEMŞİRELERİN PROFESYONEL KİMLİK GELİŞİMLERİNİN BİREYSEL GİRİŞİMCİLİK ALGILARINA ETKİSİ

Selma SABANCIOĞULLARI, Ebru AKBAŞ

Cumhuriyet Üniversitesi Suşehri Sağlık Yüksekokulu, Sivas, Türkiye

Giriş: Hemşirelik mesleği, sağlık hizmetlerinin temel bir parçasıdır ve toplum sağlığını etkilemede önemli bir rolü bulunmaktadır. Hemşirelikte girişimcilik, hem hasta bakımında üretken ve inovatif yöntemlerin kullanılmasını hem de işle ilgili belirsizlik/karışıklık durumlarıyla baş etme becerisini geliştirilebilmesini kapsamaktadır.

Amaç: Araştırma, yeni mezun hemşirelerin profesyonel kimlik gelişimlerinin bireysel girişimcilik algılarına etkisini belirlemeyi amaçlamıştır.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini bir üniversitesinin Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünden yeni mezun olan ve araştırmaya katılmak isteyen 161 yeni mezun hemşire oluşturdu. Örneklem sayısı evrenin tamamıdır. Veriler, Hemşireler için Profesyonel Benlik Kavramı Ölçeği (HPBKÖ), Bireysel Girişimcilik Algı Ölçeği (BGAÖ) ve literatür bilgileri doğrultusunda araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırmaya başlamadan önce Üniversite Girişimsel Olmayan Etik Kurul'dan yazılı izin alınmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalaması 22.71±1.52 ve %81.4'ü kadındır. Hemşirelerin % 58.4'ü mesleğini isteyerek seçmiş, % 61.5'i mesleğinden memnun, % 81.4'ünün mezuniyet sonrası kariyer planı var ve %38.5'i girişimcilik eğitimine katılmıştır. Hemşirelerin HPBKÖ genel puan ortalaması 108.50±13.77, BGAÖ genel puan ortalaması 121.91±18.06'dır. Yeni mezun hemşirelerin her iki ölçek genel ve alt boyut toplam puan ortalamaları ölçek hesaplamasına göre ortalamanın üzerinde belirlenmiştir. HPBKÖ genel, mesleki yetkinlik ve mesleki tutum ve beceri alt boyut puan ortalaması ile BGAÖ genel ve alt boyut puan ortalamaları arasında orta düzeyin üzerinde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0.05$). HPBKÖ'nin mesleki memnuniyet ve mesleki tutum ve beceri alt boyutu ve mesleği isteyerek seçme, mesleki memnuniyet ve kariyer planı değişkenlerinin hemşirelerin BGAÖ puan ortalamalarını anlamlı düzeyde yordadığı saptanmıştır ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Hemşirelerinin profesyonel kimlik düzeylerinin iyi düzeydedir ve bireysel girişimcilik düzeyleriyle önemli ölçüde ilişkilidir. Mesleği isteyerek tercih eden, meslekten memnun olan ve kariyer planı olan hemşirelerin, bireysel girişimcilik algılama düzeyleri

yüksektir. Hemşirelerin bireysel girişimciliği profesyonel kimlik özelliklerinin önemli bir bileşeni olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, profesyonel kimlik, bireysel girişimcilik faaliyetlerine yönelme ve sağlık hizmetlerinde yenilik yapma ve değişimi teşvik etme konusunda önemli bir faktör olabilir ve hemşirelik bakım kalitesinin iyileştirilmesi için yeni stratejiler geliştirilmesine olanak sağlayabilir.

THE EFFECT OF PROFESSIONAL IDENTITY DEVELOPMENT OF NEWLY GRADUATED NURSES ON INDIVIDUAL ENTREPRENEURSHIP PERCEPTIONS

Selma **SABANCIOĞULLARI, Ebru AKBAŞ**

Cumhuriyet Üniversitesi Suşehri Sağlık Yüksekokulu, Sivas, Türkiye

Background:The nursing profession is a fundamental part of health services and has an important role in influencing public health. Entrepreneurship in nursing includes both the use of productive and innovative methods in patient care and the ability to cope with work-related uncertainty/confusion.

Objective: The research aimed to determine the effect of professional identity development of newly graduated nurses on their individual entrepreneurship perceptions.

Materials and Methods: The population of the research consisted of 161 newly graduated nurses who were newly graduated from a University's Health School Nursing Department and wanted to participate in the research.The sample size is the entire universe. The data were collected using the Professional Self-Concept Scale for Nurses (HPCI), the Individual Entrepreneurship Perception Scale (BGAS), and a personal information form developed by the researchers in line with the literature.

Results: The mean age of the nurses was 22.71±1.52 and 81.4% were women. 58.4% of the nurses have chosen their profession willingly, 61.5% are satisfied with their profession, 81.4% have a career plan after graduation and 38.5% have attended entrepreneurship training. The nurses' general mean score of IEPS was 108.50±13.77, and the mean score of NPSCS was 121.91±18.06. A significant relationship above the medium level was found between IEPS general, professional competence and professional attitude and skill sub-dimension mean scores and NPSCS general and sub-dimension mean scores ($p<0.05$). It was determined that the occupational satisfaction and professional attitude and skills sub-dimension of IEPS, and the variables of choosing the profession willingly, professional satisfaction and career plan significantly predicted the mean scores of nurses ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: Nurses' professional identity levels are at a good level and are significantly related to their individual entrepreneurship levels. Nurses who prefer the

profession willingly, are satisfied with the profession and have a career plan, have a high level of individual entrepreneurship perception. It can be said that nurses' individual entrepreneurship is an important component of their professional identity characteristics. In this context, professional identity can be an important factor in orienting to individual entrepreneurial activities and innovating and promoting change in health services, and may enable the development of new strategies for improving the quality of nursing care.

Keywords: Newly graduate nurse, professional identity, entrepreneurship, career plan

ALKOL VE MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERE UYGULANAN PSİKOEĞİTİMİN İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALAMA VE BENLİK SAYGISI ÜZERİNE ETKİSİ

Hande Tuğçe DEMIRCI[1], Doç. Dr. Latife UTAŞ AKHAN[2]

[1]Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Sakarya, Türkiye

[2]Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye

GİRİŞ: Bağımlılığa yönelik damgalama, genel kamuoyunda ve sağlık hizmetleri sistemlerinde yaygındır. Toplumsal damgalama sonucu bireylerin yaşamış olduğu içselleştirilmiş damgalama ile sosyal etkileşimde bozulma, akademik, mesleki başarıda düşme, yaşam kalitesinde umutsuzluk, bunun yanı sıra suçluluk, utanç, aşağılık duygularıyla benlik saygısında düşme gibi durumlar görülmektedir.

AMAÇ: Bu araştırma, Alkol ve Uyuşturucu Madde Bağımlıları Tedavi ve Araştırma Merkezi (AMATEM) servisinde yatarak tedavi gören alkol ve madde kullanım bozukluğu tanısı olan bireylerde psikoeğitimin içselleştirilmiş damgalama ve benlik saygısı düzeyine etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

GEREÇ VE YÖNTEM: Araştırma, ön-test, son-test ve kontrol gruplu yarı deneysel bir çalışmadır. Araştırma, 25 Şubat- 25 Eylül 2022 tarihleri arasında AMATEM servisinde yatarak tedavi gören, alkol ve madde kullanım bozukluğu tanısı olan 18 yaş ve üzeri çalışma kriterlerine uyan, 30 deney grubu ve 30 kontrol grubu olmak üzere 60 erkek hasta ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanılmasında "Kişisel Bilgi Formu", "Bağımlılık Profil İndeksi (BAPİ)", "Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği (RHİDÖ)", "Rosenberg Benlik Saygısı Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği (RHİDÖ) ve Rosenberg Benlik Saygısı Değerlendirme Ölçeğinin 10 soruluk ilk alt ölçeği, deney grubunda psikoeğitim öncesi ve sonrası uygulanırken kontrol grubunda ise klinikteki 3 haftalık tedavi süreci temel alınarak tedavi başlangıcı ve sonu uygulanmıştır. Psikoeğitim oturumları, "Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Programı" (SAMBA) Klinik Sürümü temel alınarak yapılandırılmıştır. Birden fazla grup ile yürütülen ve 6-8 kişiden oluşan her bir gruba üç haftalık tedavi süreci temel alınarak birinci ve ikinci hafta üç oturum, üçüncü hafta dört oturum olmak üzere psikoeğitim uygulanmıştır. Toplam 10 oturumdan oluşan ve her bir oturumu ortalama 45-60 dakika süren psikoeğitim programı AMATEM'de bulunan eğitim odasında araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubuna ise psikoeğitim uygulanmamıştır. Veri analizi IBM SPSS Statistics 26 programı

kullanılarak değerlendirilmiştir. İki grup arasındaki farklılık için bağımsız örneklem T testi ve Ki Kare testinden, zamanlar arasındaki farklılıkların incelenmesinde ise bağımlı örneklem T testi ve ölçümler arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson Korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Anlamlılık için $p<0,05$ kabul edilmiştir. Çalışma verileri değerlendirilirken ölçümlerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Simirnov ve Shapiro-Wilks testleri ile bakılmıştır.

BULGULAR: Psikoeğitim alanlarda (deney grubu) BAPİ ölçeği puan ortalaması 12,11±3,16 iken psikoeğitim almayanlarda (kontrol grubu) 13,09±2,21'dir. İstatistiksel olarak anlamlı derecede bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). Deney grubu ön test RHİDÖ ölçeği 63,77±18,57, son test 64,50±11,72 iken kontrol grubu ön test RHİDÖ ölçeği 67,46±16,40, son test 66,23±15,41 bulunmuştur. Psikoeğitim alan (deney grubu) ve almayan (kontrol grubu) gruplarda RHİDÖ ve diğer alt boyut ölçümlerinde istatistiksel olarak anlamlı derecede bir değişim gözlenmemiştir ($p>0,05$). Deney grubunda bulunan hastaların (n=30), psikoeğitim almadan önce Rosenberg benlik saygısı puan ortalaması 1,47±0,88, psikoeğitim aldıktan sonra puan ortalaması 1,26±0,91 olarak bulunmuştur. Ön test ve son test incelendiğinde deney grubundaki hastaların puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). Kontrol grubunda bulunan hastaların (n=30), tedavi süresinin başlangıcında Rosenberg benlik saygısı puan ortalaması 1,49±0,78, tedavi süresinin sonunda ise puan ortalaması 1,45±0,76 olarak bulunmuştur. Ön test ve son test incelendiğinde, kontrol grubundaki hastaların puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Psikoeğitim alan deney grubu ve almayan kontrol grubu karşılaştırıldığında, zamanla benlik saygısı ölçümlerinde istatistiksel olarak anlamlı derecede bir değişim olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$). Deney grubunda ön test benlik saygısı ile RHİDÖ ölçümleri arasında pozitif yönde ve kontrol grubunda ön test benlik saygısı ile RHİDÖ ölçümleri arasında pozitif yönde anlamlı derecede bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$).

TARTIŞMA-SONUÇ: Çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda bireylerde benlik saygısı düzeyi arttıkça içselleştirilmiş damgalamanın da azaldığı sonucuna ulaşılabilir. Araştırmaya alınan alkol ve madde kullanım bozukluğu olan bireylerin "orta-yüksek" düzey benlik saygısına sahip oldukları saptanmıştır. Literatür incelemesinde alkol ve madde kullanım bozukluğu olan bireylerin benlik saygısının düşük olduğuna dair kanıtlar bulunmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgunun ise literatürdeki bilgilerden farklı olduğu görülmüştür. Bu sonuç doğrultusunda buna benzer çalışmalarda psikoeğitim programının etkili olması için

benlik saygısı düşük düzeyde olan alkol-madde kullanım bozukluğu tanılı bireylerin özellikle çalışmaya alınması faydalı olabilir. Deney ve kontrol grubunda içselleştirilmiş damgalama değerlerinin birbirine yakın ve yüksek olmayan değerler olması psikoeğitimin etkinliğini azaltmış olabilir. Ayrıca çalışmaya alınan bireylerin damgalandıklarının farkında olmadıkları, bu bireylerin damgalanma hakkında bilinçlendirilmeleri gerektiği düşünülmektedir.

EFFECTS OF PSYCHOEDUCATION APPLIED TO INDIVIDUALS WITH ALCOHOL AND SUBSTANCE USE DISORDERS ON INTERNALIZED STIGMA AND SELF-ESTEEM,

Hande Tuğçe DEMIRCI[1], Doç. Dr. Latife UTAŞ AKHAN[2]

[1]Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Sakarya, Türkiye

[2]Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye

INTRODUCTİON: Stigmatization concerning addiction is widespread both in the general public and within healthcare systems. Resultantly, individuals encounter internalized stigma, leading to disrupted social interactions, diminished academic and vocational achievements, reduced quality of life, accompanied by emotions of guilt, shame, and compromised self-esteem.

OBJECTİVE: This research aims to investigate the influence of psychoeducation on internalized stigma and self-esteem levels in individuals diagnosed with alcohol and substance use disorders undergoing inpatient treatment at the Alcohol and Substance Dependence Treatment and Research Center (AMATEM).

MATERIALS and METHODS: The study follows a quasi-experimental design, encompassing pre-test, post-test, and control groups. It encompasses 60 male patients - 30 in the experimental group and 30 in the control group - who meet the criteria for alcohol and substance use disorders and are aged 18 and above. Data are collected via a "Personal Information Form," the "Addiction Profile Index (API)," the "Internalized Stigma of Mental Illness Scale (ISMIS)," and the "Rosenberg Self-Esteem Scale." The 10-item first subscale of ISMIS and the Rosenberg Self-Esteem Scale are administered prior to and following psychoeducation sessions for the experimental group, and at the commencement and conclusion of the 3-week treatment period for the control group. Psychoeducation sessions are structured based on the "Smoking, Alcohol, and Substance Addiction Treatment Program" (SAMBA) Clinical Version. The program comprises a total of 10 sessions, each lasting approximately 45-60 minutes, conducted by the researcher in the educational room at AMATEM. The control group does not partake in psychoeducation. Data analysis is performed using IBM SPSS Statistics 26. The independent samples t-test and chi-square test gauge disparities between the two groups, while the paired samples t-test and Pearson correlation analysis scrutinize temporal variances and correlations between measurements. A significance threshold of $p < 0.05$ is adopted. When evaluating the

study data, the normal distribution fit of the measurements was examined using the Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilks tests.

RESULTS: In the experimental group (receiving psychoeducation), the mean API score is 12.11 ± 3.16, while in the control group (not receiving psychoeducation), it stands at 13.09 ± 2.21, and this disparity is not statistically significant ($p > 0.05$). No statistically significant shifts in ISMIS and its subscale measurements are observed between the experimental and control groups ($p > 0.05$). Regarding self-esteem, there is no statistically significant difference in mean scores between the experimental and control groups ($p > 0.05$).

DİSCUSSİON and CONCLUSİON: The findings of this study indicate that heightened self-esteem levels correspond to reduced internalized stigma in individuals. The study discerns that individuals with alcohol and substance use disorders under investigation exhibit "moderate-high" self-esteem levels, contradicting existing literature suggesting low self-esteem among such individuals. Thus, it may be advantageous to incorporate individuals with low self-esteem, particularly in analogous studies appraising the efficacy of psychoeducation programs. The relatively low and analogous levels of internalized stigma in both the experimental and control groups might have diminished the effectiveness of psychoeducation. Furthermore, it is postulated that the individuals participating in the study may not have been cognizant of their stigmatization, underscoring the need for heightened awareness about stigma.

Keywords: Alcohol use disorder, self-esteem, internalized stigma, substance use disorder, psychoeducation

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HEMŞİRELİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI İLE BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜKLERİ VE KORONAVİRÜS KORKULARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Gökçe DURMUŞ TOSUN[1], Gamze SARIKOÇ[2]

[1]*Gazi Üniversitesi Hastanesi, ANKARA, Türkiye*

[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, ANKARA, Türkiye*

DURMUŞ TOSUN Gökçe Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Belirsizliğe Tahammülsüzlükleri ve Koronavirüs Korkuları Arasındaki İlişki, Gülhane Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Programı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2023.

AMAÇ: Bu tez araştırması, hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik tutumları ile COVID-19 pandemisi dönemindeki belirsizliğe tahammülsüzlükleri ve COVID-19 korkuları arasındaki ilişkiyi incelemek amacı ile yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM: Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırma 2020-2021 eğitim-öğretim döneminde Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim gören 280 hemşirelik öğrencisine uygulanmıştır. Araştırmanın verileri; "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (HMTÖ)", "Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ-12)" ve "COVID-19 Korkusu Ölçeği (KKÖ)" kullanılarak Google form aracılığıyla toplanmıştır.

BULGULAR: Araştırmaya katılan öğrencilerin, 247'si (%88,2) kadın, yaş ortalamasının 20,51±1,41 (yıl) olduğu,

229'unun (%81,8) Covid-19 geçirmediği tespit edilmiştir. Araştırmada öğrencilerin "HMTÖ" puan ortalaması 165,33±16,38, "BTÖ-12" puan ortalaması 39,23±9,03, "KKÖ" puan ortalaması 16,50±5,89 bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin "HMTÖ'nün alt boyutu olan "Hemşirelik Mesleğinin Özellikleri" puan ortalamaları ve "BTÖ-12" ve alt boyutları olan "İleriye Yönelik Kaygı", "Engelleyici Kaygı" puan ortalamaları arasında pozitif yönde, çok zayıf derecede ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($p<0,05$). "HMTÖ'nün alt boyutu olan "Hemşirelik Mesleğini Tercih Etme" puan ortalamaları ile "BTÖ-12" ve alt boyutu olan "Engelleyici Kaygı" puan ortalamaları arasında negatif yönde, çok zayıf derecede ve

istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edilmiştir (p<0,05). Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin "HMTÖ" ile "KKÖ" puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (p>0,05). Ayrıca

Kadınların "Hemşirelik Mesleğinin Özellikleri", "Hemşirelik Mesleğini Tercih Etme" alt boyutları puan ortalamaları ve "Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum" toplam ölçek puan ortalamaları, erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir (p<0,05).

TARTIŞMA: Hemşirelik mesleğinin özellikleri puanları arttıkça, belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri de artmaktadır. Literatürde belirsizliğe tahammülsüzlük ile hemşirelik mesleğine yönelik tutumun incelendiği çalışmalara rastlanılmamıştır. Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğinin özelliklerine yönelik beklentileri arttıkça, mesleği daha iyi yapabilmek adına kaygı düzeylerinin de artmış olabileceği ve bu durumun da belirsizliğe tahammülsüzlüklerini artırmış olabileceği düşünülmektedir.

SONUÇ: Öğrencilerin COVID-19 pandemisinde yaşadıkları belirsizliğin, hemşirelik mesleğine yönelik tutumları üzerinde etkisi olduğu saptanırken, yaşadıkları COVID-19 korkusunun ise hemşirelik mesleğine yönelik tutumlarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Mesleği, Mesleki Tutum, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, COVID-19 Korkusu

THE RELATIONSHIP BETWEEN NURSING STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS NURSING PROFESSION, INTOLERANCE OF UNCERTAINTY AND FEAR OF CORONAVIRUS

Gökçe DURMUŞ TOSUN[1], Gamze SARIKOÇ[2]

[1]Gazi University Hospital, ANKARA, TÜRKİYE

[2]Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Faculty of Nursing, ANKARA, TÜRKİYE

PURPOSE: This thesis research was conducted to examine the relationship between nursing students' attitudes towards the nursing profession and their intolerance of uncertainty and fears of COVID-19 during the COVID-19 pandemic period.

MATERIALS AND METHODS: This descriptive study was conducted with 280 nursing students studying at Health Sciences University Gulhane Nursing Faculty in the 2020-2021 academic year. The data of the research; “Introductory Information Form”, “Intolerance of Uncertainty Scale (BTS-12)”, “COVID-19 Fear Scale (CLO)” and “Attitude towards Nursing Profession Scale (HMTS)” were collected via Google form.

RESULTS: It was determined that 247 (88.2%) of the participants in the study were women, their age was 20.51±1.41 (years), and 229 (81.8%) did not have Covid-19. In the study, the mean score of the students for “HMTS” was 165.33±16.38, the mean score for “BTS-12” was 39.23±9.03, and the mean score for “SDL” was 16.50±5.89. There is a positive, very weak and statistically significant difference between the scores of the "Characteristics of Nursing Profession", which is the sub-dimension of HMBL, and the mean scores of "BTS-12" and the sub-dimensions of "Advanced Anxiety" and "Disruptive Anxiety" of the students participating in the research. relationship was determined ($p<0.05$). A negative, very weak and statistically significant relationship was found between the mean score of “Preferring the Nursing Profession”, which is the sub-dimension of HMBL, and the mean score of “BTS-12” and its sub-dimension, “Disabling Anxiety” ($p<0, 05$). No statistically significant relationship was found between the mean scores of "HMBL" and "SDL" of the nursing students participating in the study ($p>0.05$).” Women's "Characteristics of the Nursing Profession", "Preferring the Nursing Profession" subscale mean scores and "Attitude Towards the Nursing Profession" total scale score mean are significantly higher than men ($p<0.05$).

DISCUSSION: As the scores on the characteristics of the nursing profession increase, the levels of intolerance to uncertainty also increase. No studies have been found in the literature examining intolerance of uncertainty and attitudes towards the nursing profession. It is thought that as nursing students' expectations about the characteristics of the nursing profession increase, their anxiety levels may have increased in order to do the profession better, and this may have increased their intolerance to uncertainty.

CONCLUSION: While it was determined that the uncertainty experienced by the students during the pandemic process affected their attitudes towards nursing, it was concluded that the fear of COVID-19 they experienced did not affect their attitudes towards the nursing profession.

Keywords: Intolerance of Uncertainty, Fear of COVID-19, Nursing Profession, Professional Attitude

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞIN İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA VE ÖFKE İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Didem AYATA, Yeter Sinem ÜZAR ÖZÇETİN

Atatürk Çocuk Evi, Ankara, Türkiye

Dublin Üniversitesi Koleji

Şizofreni hastalarının psikolojik sağlamlık düzeylerinin içselleştirilmiş damgalanma ve öfke ile ilişkisinin belirlenmesi amacıyla ilişki arayıcı olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri şizofreni derneklerine üye, tanı almış ve remisyon dönemindeki toplam 125 kişiden toplanmıştır. Veriler tanıtıcı bilgiler formu, Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, Ruhsal Hastalıkların İçselleştirilmiş Damgalanması Ölçeği ve Sürekli Öfke - Öfke Tarz Ölçeği ile toplanmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken kategorik değişkenler isçin sıklıklar, sayısal değişkenler için ise tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Sayısal değişkenlerin normallik varsayımı Kolmogorov Smirnov normallik testi ile incelenmiş ve normal dağıldığı görülmüştür. Değişkenler arasındaki ilişkiler pearson korelasyon katsayısı ile; psikolojik sağlamlığın içselleştirilmiş damgalanma ve öfke üzerine etkisi ise basit doğrusal regresyon modeli ile incelenmiştir. Analizlerde istatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ üzerinden yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre şizofreni hastalarının psikolojik sağlamlıkları ile içselleştirilmiş damgalanma arasında negatif yönlü zayıf , içte tutulan öfke ile psikolojik sağlamlık arasında negatif yönlü zayıf, kontrol edilen öfke ile psikolojik sağlamlık arasında pozitif yönlü orta anlamlılıkta ilişkiler olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca psikolojik sağlamlığın içselleştirilmiş damgalanma düzeyini yordadığı ancak öfke düzeyini yordamadığı belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda şizofreni hastalarının psikolojik sağlamlık düzeyinin içselleştirilmiş damgalanma ve öfke ile ilişkili olduğu ve içselleştirilmiş damgalanma düzeyini etkilediği söylenebilir. Dolayısıyla şizofreni hastalarının içselleştirilmiş damgalanma ve öfke düzeylerinin değerlendirilmesi ve yönetiminde psikolojik sağlamlığın desteklenmesine yönelik yaklaşımların benimsenmesi önerilebilir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND INTERNALIZED STIGMA AND ANGER IN SCHIZOPHRENIA PATIENTS

Didem AYATA, Yeter Sinem ÜZAR ÖZÇETİN

Ataturk Children's Home, Ankara, TÜRKİYE

Üniversity College Dublin

This research was carried out as a correlational study in order to determine the relationship between internalized stigma and anger with psychological resilience of patients with schizophrenia. The research data were collected from a total of 125 people who were members of schizophrenia associations, diagnosed with schizophrenia and in the remission period. Data were collected using the descriptive information form, the Connor-Davidson Resilience Scale, the Internalized Stigma of Mental Illness Scale, Trait Anger and Anger Expression Scale. Categorical variables are presented using the frequency tests and descriptive statistics are showed for numerical variables. The normality assumptions of numerical variables are examined using the Kolmogorov Smirnov normality test and it is found to be normally distributed. The relationships between variables were examined with the Pearson correlation coefficient and the effect of psychological well-being on internalized stigma and anger was examined with a simple linear regression model. Statistical significance was interpreted at the level of 0.05 in all the analyses. According to the results of the research, it was observed that there were significant relationships between the psychological well-being of schizophrenia patients and the levels of internalized stigma and anger. In addition, it was determined that psychological well-being predicted the level of internalized stigma but not the level of anger. Based on these results, it can be said that the psychological well-being levels of schizophrenia patients are related to and affect the levels of internalized stigma and anger. Therefore, it is suggested that approaches aimed at supporting psychological well-being should be used in the evaluation and management of the levels of internalized stigma and anger in schizophrenia patients.

Keywords: psikiyatri hemşireliği, damgalama, öfke, psikolojik sağlamlık, şizofreni.

REMİSYONDA ŞİZOFRENİ HASTALARINDA DUYGU ODAKLI MÜZİK TERAPİ UYGULAMASININ DUYGU FARKINDALIĞI VE YAŞAM DOYUMU ÜZERİNE ETKİLERİ

Melis BAHAR[1], Nurhan EREN[2], Hanife YILMAZ ÇENGEL[1]

[1]*İstanbul Gelişim Üniversitesi, istanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Sosyal Psikiyatri Servisi , istanbul, Türkiye*

Şizofreni, bireyin yaşamında önemli değişikliklere yol açan, yaşam boyu çeşitli alanlarda işlevsellik kayıplarına neden olan, sıklıkla erken başlangıçlı ve kronik seyirli bir hastalıktır. Hastalığın kliniğinde; halüsinasyon, delüzyon, davranış ve düşünce bozuklukları gibi pozitif semptomlar ve içe çekilme, psikososyal kayıplar ve duygusal küntleşme ile kendini gösteren negatif semptomlar hakimdir. Tedavi uyumu sağlanabildiğinde pozitif semptomlar antipsikotik ilaçlar ile kontrol altına alınabilmekte ya da hafifletilebilmektedir. Ancak hastalığın erken başlangıçlı olması, yaşa bağlı olarak kişinin edindiği becerilerde ve sosyal yaşama katılımda kayıplarla seyreden negatif semptomlar, aynı zamanda duyguların ifadesinde oluşan eksiklik, düz/künt duygulanım ve olumlu duygular yaşama yeteneğinde azalma yaratmaktadır. Bunların sonucunda oluşan anhedoni, kişide haz duygusunun kaybı, hayattan zevk alamama, içe kapanma, duygu körelmesi, sosyal yaşamdan geri çekilme, yaşam kalitesinin bozulması ile birlikte tablonun kronik bir seyre dönüşmesine sebep olmaktadır.

Yaşam kalitesi; öznel refah ve memnuniyet, günlük yaşamdaki işlevsellik, özbakım ve sosyal roller, yaşam standardı ve sosyal destek olmak üzere üç boyut içeren kapsamlı bir kavramdır. Yaşam kalitesi bireyin sağlık durumu, topluma uyum yetisi, psikolojik durumu, toplumsal etkileşimleri ve ekonomik durumu bileşenlerine sahiptir [1]. Yaşam doyumu ise kişinin beklentileri ve elde ettikleri karşısında çıkan bir sonuçtur. Öznel ve içsel süreçlerin bilişsel yargılarıdır. Şizofreni hastalarının yaşam doyumu sağlıklı bireylere oranla daha düşüktür. Bunu etkileyen üç faktör vardır; (i) toplumsal ve sosyal kaynakların şizofreni tanısı almış bireylerde sağlıklı bireylere göre daha az olması, (ii) hastalıktan dolayı toplum içinde damgalanma yaşamaları, (iii) kendilerini toplum içinde ifade etmekte zorlanmaları [1]

Şizofrenide, hastalığın yarattığı yıkımları azaltmak, belirtileri ortadan kaldırmak veya hafifletmek, hastanın yaşam kalitesini iyileştirmek ve topluma uyumunu sağlayabilmek tedavi hedefleridir. Bu alanda yapılan araştırmalarda, duygusal küntlüğü azaltmak, duygu farkındalığını arttırmak amaçlı müzik terapi müdahalelerinin şizofreni hastalarında etkili bir

psikososyal tedavi yaklaşımı olduğu bildirilmektedir [2]. Duygu odaklı müzik terapisinde amaç, hastanın kendi duygularını tanıma ve diğerlerinin duygu ifadelerini anlayarak iletişim kurabilme yeteneğini geliştirmeyi amaçlar. Bir müzik terapi oturumunda hasta ses, beden ve müzik çalgıları aracılığıyla aktif ve yaratıcı katılım sağlayarak fiziksel egzersizler, motor kontrol, konsantrasyon, müzik ve ritim ile uyumlanma, kendini ifade etme, sosyal ilişkilerin geliştirilmesi gibi bir çok alanın çalışılması mümkündür. Günümüzde birçok psikiyatri hastanesinde tedavi programlarının bir öğesi olarak müzikle terapi müdahaleleri yer almaktadır. Müzik terapisi hastanın yaşam kalitesini ve yaşama, tedaviye uyumunu arttırmada önemli katkılar sağlamaktadır. Bu konuda yapılan çalışmalar müzik terapi müdahalelerinin iç görünün gelişmesini desteklediğini, sosyal ilişkileri, iletişim ve uyum becerilerini arttırdığı [3], kaygı düzeyini azalttığı, duygu düzenleme kapasitelerinde farklılık yarattığı[4] , negatif semptomlarda[5] ve sosyal izolasyonda azalma ve dış olaylara karşı ilgi düzeylerinde artışa katkı sağladığını bildirmektedir [6].

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı, şizofreni hastalarında duygu odaklı müzik terapi uygulamasının yaşam doyumu ve duygu farkındalığı üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma ön test-son test, randomize kontrol gruplu deneysel desende tasarlanmıştır.

Araştırma, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi (İÜ İTF) Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı'nda gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini İÜ İTF Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Sosyal Psikiyatri Servisi'ne (SPS) yönlendirilen şizofreni tanılı hastalar, örneklemini ise 17-67 yaş arası, remisyonda şizofreni tanılı 16 gönüllü katılımcı oluşturmuştur. Deney ve kontrol grupları randomize belirlenmiş, literatürde bir grup terapisinin en fazla 8 kişi ile sürdürülmesi önerildiği gerekçesiyle örneklem hesabı yapılmadan 8 kişi müzik terapi grubuna, 8 kişi kontrol grubuna dahil edilmiştir. Dahil edilme kriterleri; 17-67 yaş aralığında olmak, şizofreni (remisyonda) tanısı almak, psikiyatri kliniğinde ayaktan tedavi görüyor olmak, müzik terapisine katılmada gönüllü olmaktır. Dışlama ölçütleri ise; zihinsel yetersizlik/zihinsel gelişim bozukluğu eş tanılarından birini almış olmak, alkol madde bozukluğuna sahip olmak, depresyon eş tanısı tanısı almaktır.

Araştırmanın yapılabilmesi için İÜ İTF Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı'ndan kurum izni ve İstanbul Gelişim Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 2021/ 36-12 karar numarası ile Etik Kurul Onayı alınmıştır.

Çalışma öncesi, araştırmacılar tarafından hastaların gereksinimlerine uygun olarak, 12 oturumluk, yarı yapılandırılmış duygu odaklı, eklektik müzik terapi oturumu planlanmıştır. Oturumlar planlanırken, duyguların açıklanmasında psikodinamik-ilişkisel yaklaşımdan, duygu-düşünce-davranış şemasının oluşturulmasında bilişsel-davranışçı yaklaşımdan yararlanılmıştır. Bir oturumun işleyişi; giriş konuşması, ısınma, müzikle ana çalışma ve paylaşım aşamalarından oluşmuştur. Uygulanan yarı yapılandırılmış program hastaların bireysel performans sergileme istekleri, grubun ortak dışavurmak istediği duygunun doğaçlaması gibi ihtiyaçları doğrultusunda genişletilmiştir. Enstrümanlar aktif şekilde kullanılmış, aynı zamanda beden perküsyonu, vokal çalışmalar, müzikal ve tiyatral oyunlar içermiştir. Ayrıca her oturumun başında ve bitiminde SPS ekibi tarafından oluşturulan ve rutin olarak kullanılan duygu tanımlama formu kullanılmıştır. Bu form sanat terapi çalışmasından önce hissedilen duygu ve bu duygunun derecesi, bu duygu için bir renk seçimi, sanat terapi çalışmasından sonra duygunun derecesinde ve renginde bir değişiklik olup olmadığı ve yeni duygu hissedilip hissedilmediğini tanımlamayı sağlayan bir formdur.

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak;

Sosyo-demografik Bilgi Formu,

Katılımcıların remisyonda olduğunu değerlendirebilmek için Kısa Psikiyatrik Değerlendirme Ölçeği (KPDÖ),

Karşılarındaki kişilerin duygularını tanıyabilmelerini değerlendirmek için Yüzde Dışavuran Duyguların Tanınma Testi (YDTT),

Duygularını ifade edebilmelerini değerlendirebilmek için Duyguları İfade Etme Ölçeği (DİEÖ),

İşlevselliklerini değerlendirmek için Şizofreni Hastalarında İşlevsel Düzelme ölçeği (ŞİDÖ),

Yaşam doyumlarını değerlendirmek için Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ) uygulanmıştır.

Başlangıçta tüm hastalar ile ön görüşme yapılmış bu görüşmelerde ölçekler uygulanmış, bir klinisyen tarafından hastaların remisyonda oldukları belirlenmiştir. Kura yöntemi ile deney ve kontrol grubuna ayrılan hastalara çalışma hakkında kısa bilgi verilmiş ve ‘’Bilgilendirilmiş Onam Formu’’ ile yazılı onamları alınmıştır. Ayrıca deney grubu katılımcılarına çalışmanın 12 seans olarak 6 haftada tamamlanacağı, haftada 2 gün, bir buçuk saat süreceği, grup sürecinin

amacı ve yöntemi hakkında kısa bilgi verilmiştir. Araştırma başlamadan 1 hafta önce, araştırma bitiminden 1 hafta sonra deney ve kontrol grubundaki kişilere ölçekler araştırma protokolüne kör bir klinik psikolog tarafından uygulanmıştır.

Verilerin analizi IBM SPSS sürüm 25.0 (SPSS Inc., Chicago, Illinois, ABD) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sürekli verileri normallik varsayımları açısından incelenmiş, Shapiro-Wilk değerlerinin $p<0.05$ olmasından dolayı verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Ölçek toplam puanları ile katılımcıların sosyodemografik verileri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek üzere 2 gruplu değişkenler için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Ön test- son test ölçek toplam puanlarının karşılaştırılması için Wilcoxon Signed Rank testi kullanılmıştır. $p<0.05$ istatistikçe anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulgular aşağıda verilmektedir:

Araştırmada deney grubunda yer alan hastaların sosyodemografik değişkenleri incelendiğinde, %50,0'ının (n=4) 45 yaş ve altı olduğu, %87,5'inin (n=7) erkek olduğu, %100,0'ının (n=8) bekâr olduğu, %50,0'ının (n=4) çalışmadığı ve %50,0'ının (n=4) lise mezunu olduğu belirlenmiştir

Kontrol grubu katılımcılarının değişkenleri incelendiğinde, %75,0'ının (n=6) 45 yaş ve altı olduğu, %62,5'inin (n=5) erkek olduğu, %87,5'inin (n=7) bekâr olduğu, %50,0'ının (n=4) çalışmadığı ve %62,5'inin (n=5) lisans mezunu olduğu belirlenmiştir.

Deney ve kontrol grupları arasında ön test DİEÖ toplam puanları istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermiştir ($Z=-2,475$ $p<0.013$). Kontrol grubunun deney grubuna kıyasla ön test DİEÖ toplam puanları daha yüksek bulunmuştur.

Deney grubu YDTT toplam puanları ön test-son test arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir. YDTT toplam puanları son testte ön teste kıyasla daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,536$ $p<0.011$).

Deney grubu ŞİLO toplam puanları ön test-son test arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir. ŞİLO toplam puanları son testte ön teste kıyasla daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,207$ $p<0.027$).

Kontrol grubu YDTT toplam puanları ön test-son test arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir. YDTT toplam puanları son testte ön teste kıyasla daha düşük bulunmuştur (Z=-2,032 p<0.042).

Kontrol grubu ŞİLÖ toplam puanları ön test-son test arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir. ŞİLÖ toplam puanları son testte ön teste kıyasla daha düşük bulunmuştur (Z=-2,524 p<0.012).

Kontrol grubu DİEÖ toplam puanları ön test-son test arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir. DİEÖ toplam puanları son testte ön teste kıyasla daha düşük bulunmuştur (Z=-2,012 p<0.012).

Deney ve kontrol grupları açısından YDTT fark puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir (Z=-3,386 p<0.001). Deney grubu YDTT fark puanları kontrol grubuna kıyasla daha yüksek bulunmuştur.

Deney ve kontrol grupları açısından DİEÖ fark puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir (Z=-2,161 p<0.028). Deney grubu DİEÖ fark puanları kontrol grubuna kıyasla daha yüksek bulunmuştur.

Deney ve kontrol grupları açısından ŞİLÖ fark puanları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir (Z=-3,368 p<0.001). Deney grubu ŞİLÖ fark puanları kontrol grubuna kıyasla daha yüksek bulunmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışma bulgularımız, müzik terapi uygulamasına katılan hastaların kontrol grubuna kıyasla, duygu ifade etme becerilerinde gelişme, yüzde dışavuran duyguları tanımalarında ve işlevsellik puanlarında artış olduğunu göstermektedir. Bu gelişmenin, müziğin duyguları harekete geçirmesi ve duygusal ifadeyi canlandırmasıyla ilişkili olduğu ve grup içinde diğerlerinin duygusal dışavurumlarını farketmede etkili olduğunu düşündürmektedir. Literatürde şizofreni tanılı bireylerle yapılan çok sayıda müzik terapi çalışmasının varolmasına karşın duygu odaklı müzik terapi çalışmasına rastlanmamıştır. Türkiye'de bu konuda yapılan çalışmaların da daha farklı konuları ele aldığı görülmektedir. Yapılan araştırmalar şizofreni hastalığında duygusal yetersizlik olduğunu göstermektedir [8,9]. (Van der Meer, Van't Wout, Aleman, (2009)'nın araştırmasında şizofreni hastalarında sağlıklı bireylere oranla duygu düzenleme stratejilerinde önemli ölçüde fark görülmüş duyguları tanımlama ve söze dökmede zorluk yaşadıkları

saptanmıştır. 31 şizofreni hastası 41 sağlıklı birey ile yapılan araştırmada şizofreni tanılı hastaların bastırma mekanizmasını kullandıkları, yeniden değerlendirme stratejilerini daha az kullandıkları görülmüş, aynı zamanda duyguları hissettikleri ama dışavurumda ve duyguları düzenlemede zorluk yaşadıkları saptanmıştır [9].

Literatürde müzik terapinin duygu ifadesine etkisi üzerine araştırmalar olmamasına rağmen duygu düzenleme üzerine çalışmalar görülmektedir. Yapılan bir çalışmada duygu düzenlemede müziğin yoğunluğunun etkisine bakılmıştır. Kullanılan müzik türünün (heavy) duygu yoğunluğunu hafiflettiği, dürtüleri daha kontrole alabildiği, umudu ve dayanıklılığı ortaya çıkardığını saptamıştır [10].

Çalışmamızda, standart tedavileri dışında hiçbir terapi grubuna dahil edilmeyen kontrol grubuna oranla müzik terapi uygulamasına dahil edilen deney grubunun istatistiksel sonuçları müzik terapi uygulamasının şizofreni tanılı hastalarda etkili olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, duyusal ve duygusal farkındalığı arttırmada etkili bir yöntem olan müzik terapisi gibi dışavurumcu (ekspresif) tedavi yöntemlerinin, şizofreni hastalarının tedavi programlarında yer alması ve müzik terapinin klinik uygulamalarda yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Terapi, Şizofreni, Duygu Farkındalığı, Yüzde Dışavuran Duygular, Yaşam Doyumu

KAYNAKLAR

Katschnig H. Schizophrenia and quality of life. Acta Psychiatrica Scandinavica. 2000; 102:33-37.
Gold C, et al. Music therapy for schizophrenia or schizophrenia-like illnesses. Cochrane Database of Systematic Reviews 2. 2005.
Ensari H, et al. Bolu Toplum Ruh Sağlığı Merkezi hizmetlerinin şizofreni hastalarındaki yaşam kalitesi, yeti yitimi, genel ve sosyal işlevsellik üzerine etkisi: Bir yıllık izleme sonuçları. Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi. 2013;14:2.
Yalabık R. Şizofreni tanılı bireylerle yapılan ritim-müzik grubunun umut, kaygı, depresyon, duygu düzenleme, işlevsellik ve bilişsel işlevler üzerindeki etkisinin incelenmesi. MS thesis. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. 2021.
Naukkarinen H, Music therapy in schizophrenia. Social psychiatry. Boston, MA: Springer US. 1984; 231-236.
Ulrich, Gunnar T, Houtmans, and Gold. The additional therapeutic effect of group music therapy for schizophrenic patients: a randomized study. Acta Psychiatrica Scandinavica 2007;116.5:362-370.
Kavak F, Ünal S, Yılmaz E. Şizofreni hastalarında gevşeme egzersizi ve müzik terapinin psikolojik belirtiler ve depresyon düzeyine etkisi. Integratif Tıp Dergisi 2015;23.2:116-117.
Kring, Ann M, and Ori E. Emotion deficits in people with schizophrenia. Annual review of clinical psychology 2013;9: 409-433.
Van der Meer, Lisette, Mascha van't Wout, and André Aleman. Emotion regulation strategies in patients with schizophrenia. Psychiatry research 2009;170.2-3:108-113.
Hereld, Christine. Musical Intensity in Affect Regulation: Uncovering Hope and Resilience Through Heavy Music. University of California, San Diego. 2016.

EFFECTS OF EMOTION- BASED MUSIC THERAPY ON EMOTIONAL AWARENESS AND LIFE SATISFACTION IN PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA IN REMISSION

Melis BAHAR[1], Nurhan EREN[2], Hanife YILMAZ ÇENGEL[1]

[1]*İstanbul Gelişim Üniversitesi, istanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Sosyal Psikiyatri Servisi , istanbul, Türkiye*

INTRODUCTION

Schizophrenia is a disease that brings about significant changes in the life of the individual and has lifelong destructions. Positive symptoms such as hallucinations, delusions, behavioral and thought disorders can be eliminated or alleviated with antipsychotic drugs as the patient complies with the treatment. Depending on the age at which the disease begins, the skills acquired by the person begin to decrease due to the negative symptoms caused by the disease.

In negative symptoms, there is a lack of expression of emotions, flat/blunt affect, and a decrease in the ability to experience positive emotions. Because of this, the person called anhedonia loses his ability to enjoy. Loss of sense of pleasure, inability to enjoy life, introversion, and atrophy of emotions cause the person to withdraw from social life and affect the quality of life. The aim of this study is to examine the effect of a group therapy program using emotion-focused music therapy on emotion awareness and life satisfaction in individuals with schizophrenia who are in remission.

Life quality; It is a comprehensive concept that includes three dimensions: subjective well-being and satisfaction, functionality in daily life, self-care and social roles, standard of living and social support. Quality of life consists of the individual's health status, ability to adapt to society, psychological state, social interaction and economic situation [1]. They are cognitive judgments of subjective and internal processes. Life satisfaction is a result that is in line with a person's expectations and achievements. Life satisfaction of schizophrenia patients is lower than healthy individuals. There are three factors that affect this; (i) social and social resources are less in individuals diagnosed with schizophrenia than in healthy individuals, (ii) they experience stigma in society due to the disease, (iii) they have difficulty expressing themselves in society. [1]

In schizophrenia, the treatment goals are to reduce the destruction caused by the disease, to eliminate or alleviate the symptoms, to improve the patient's quality of life and to ensure his/her adaptation to society. Research in this field has reported that music therapy interventions aimed at reducing emotional bluntness and increasing emotional awareness are an effective psychosocial treatment approach for schizophrenia patients.[2] The aim of emotion-focused music therapy is to help the patient recognize his or her own emotions and develop the ability to communicate by understanding the emotional expressions of others.In a music therapy session, it is possible to work on many areas such as physical exercises, motor control, concentration, harmony with music and rhythm, self-expression, and development of social relations by providing active and creative participation of the patient through voice, body and musical instruments. Nowadays, many psychiatric hospitals include music therapy interventions as an element of treatment programs. Music therapy makes significant contributions to improving the patient's quality of life and adaptation to life and treatment. Studies on this subject show that music therapy interventions support the development of insight, increase social relations, communication and adaptation skills [3], reduce the level of anxiety, create a difference in emotional regulation capacities [4], reduce negative symptoms [5], and reduce social isolation and resistance to external events. It is reported that it contributes to an increase in interest levels [6].

MATERIALS AND METHODS

The purpose of this study is to examine the effect of emotion-focused music therapy on life satisfaction and emotional awareness in patients with schizophrenia. The research was designed in a pre-test-post-test, randomized control group experimental design.

The research was carried out at Istanbul University Istanbul Faculty of Medicine (IU ITF) Department of Mental Health and Diseases. The population of the research consisted of patients diagnosed with schizophrenia who were referred to IU ITF Department of Mental Health and Diseases, Social Psychiatry Service (SPS), and the sample consisted of 16 volunteer participants between the ages of 17-67, diagnosed with schizophrenia in remission.Experimental and control groups were determined randomly, and 8 people were included in the music therapy group and 8 people in the control group without making sample calculations, on the grounds that it is recommended in the literature that a group therapy should be carried out with a maximum of 8 people. Inclusion criteria; Being between the ages of 17-67, being diagnosed with schizophrenia (in remission), receiving outpatient treatment in a

psychiatric clinic, and volunteering to participate in music therapy.Exclusion criteria are; Having a comorbid diagnosis of intellectual disability/mental development disorder, having an alcohol substance disorder, or being diagnosed with a comorbid depression.

In order to conduct the research, institutional permission was obtained from IU ITF Department of Mental Health and Diseases and Ethics Committee Approval was obtained from Istanbul Gelişim University Ethics Committee with decision number 2021/ 36-12.

Before the study, a 12-session, semi-structured, emotion-focused, eclectic music therapy session was planned by the researchers in accordance with the needs of the patients.While planning the sessions, the psychodynamic-relational approach was used to explain emotions and the cognitive-behavioral approach was used to create the emotion-thought-behavior scheme. The process of a session consists of introductory speech, warm-up, main work with music and sharing stages, respectively. Applied semi-structured program was expanded in line with the needs of the patients, such as their desire for individual performance and the improvisation of the common emotion that the group wanted to express. Instruments were used actively and also included body percussion, vocal works, musical and theatrical games.In addition, an emotion identification form routinely used by the SPS team was used at the beginning and end of each session.

This form is intended to identify the emotion felt before the art therapy study and the degree of this emotion, a choice of color for this emotion, whether there is a change in the degree and color of the emotion after the art therapy study, and whether a new emotion is felt.

Socio-demographic Information Form,

Brief Psychiatric Rating Scale to assess whether participants are in remission (BPRS)

Facial Emotion Recognition Test (FID) to evaluate the ability to recognize the emotions of other people

Expressing Emotions Scale (EES) to evaluate their ability to express their emotions.

Functional Recovery in Schizophrenia Patients scale (FROGS) to evaluate their functionality

Life Satisfaction Scale (SWLS) to assess life satisfaction were applied.

Initially, a preliminary interview was held with all patients, the scales were applied during these interviews, and it was determined by a clinician that the patients were in remission. The patients, who were allocated to the experimental and control groups by lottery method, were given brief information about the study and their written consent was obtained using the "Informed Consent Form". In addition, participants in the experimental group were given brief information about the purpose and method of the group process, that the study would be completed in 12 sessions in 6 weeks, that it would last 2 days a week, one and a half hours. The scales were administered to the people in the experimental and control groups 1 week before the start of the research and 1 week after the end of the research by a clinical psychologist who was blind to the research protocol.

Data analysis was performed using IBM SPSS version 25.0 (SPSS Inc., Chicago, Illinois, USA). The continuous data of the study were examined in terms of normality assumptions, and it was determined that the data did not show a normal distribution since the Shapiro-Wilk values were $p < 0.05$. Mann Whitney U test was used for 2-group variables to determine whether there was a significant difference between the scale total scores and the sociodemographic data of the participants. Wilcoxon Signed Rank test was used to compare pretest-posttest scale total scores. $p < 0.05$ was considered statistically significant.

RESULT

The findings from the research are given below:

Sociodemographic variables of the patients in the experimental group in the study When examined, 50.0% (n=4) were 45 years old and under, 87.5% (n=7) were male. 100.0% (n=8) were single, 50.0% (n=4) were not working and 50.0% were It was determined that (n=4) were high school graduates.

When the variables of the control group participants were examined, 75.0% (n=6) were 45 years old. and below, 62.5% (n=5) were male, 87.5% (n=7) were single, 50.0% (n=4) were not working and 62.5% (n=5) had a bachelor's degree. has been determined.

Pre-test EES total scores between the experimental and control groups were statistically significant. showed a significant difference (Z=-2,475 p<0.013). Control group to experimental group Pre-test EES total scores were found to be higher in comparison.

Experimental group FID total scores were statistically significant between pre-test and post-test. showed a difference. FID total scores were higher in the posttest compared to the pretest has been found (Z=-2,536 p<0.011).

The experimental group's FROGS total scores showed a statistically significant difference between the pre-test and post-test. FROGS total scores were found to be higher in the post-test compared to the pre-test (Z=-2.207 p<0.027).

Control group FID total scores showed a statistically significant difference between pre-test and post-test. FID total scores were found to be lower in the post-test compared to the pre-test (Z=-2.032 p<0.042).

The total scores of the FROGS in the control group showed a statistically significant difference between the pre-test and post-test. FROGStotal scores were found to be lower in the post-test compared to the pre-test (Z=-2.524 p<0.012).

Control group EES total scores showed a statistically significant difference between pre-test and post-test. EES total scores were found to be lower in the post-test compared to the pre-test (Z=-2.012 p<0.012).

FID difference scores showed a statistically significant difference between the experimental and control groups (Z=-3.386 p<0.001). YDTT difference scores in the experimental group were found to be higher compared to the control group.

EES difference scores showed a statistically significant difference in terms of experimental and control groups (Z=-2.161 p<0.028). EES difference scores of the experimental group were found to be higher than the control group.

FROGS difference scores showed a statistically significant difference between the experimental and control groups (Z=-3.368 p<0.001). FROGS difference scores of the experimental group were found to be higher than the control group.

DISCUSSION AND CONCLUSION

It shows that patients participating in music therapy practice have an improvement in their emotional expression skills, an increase in their recognition of facial emotions and an increase in their functionality scores, compared to the control group. This development suggests that

music is related to activating emotions and stimulating emotional expression, and that it is effective in recognizing the emotional expressions of others in the group.

Although there are many music therapy studies conducted with individuals diagnosed with schizophrenia in the literature, no emotion-focused music therapy studies have been found. Studies on this subject in TÜRKİYE were few and insufficient because of different subjects were handled. The use of emotion-focused music therapy in patients with schizophrenia increased their level of functionality, improved the recognition of facial emotions and their ability to express emotions. It is recommended that supportive treatment methods such as music therapy and art therapy be included in health care practices in patients with schizophrenia and that music therapy should be disseminated in clinical practices.

Studies show that there is an emotional deficit in schizophrenia [8] [9]. In the study of Van der Meer, Van't Wout, and Aleman (2009), it was determined that schizophrenia patients had significant differences in emotion regulation strategies compared to healthy individuals, and that they had difficulty in defining and verbalizing emotions. In the research conducted with 31 schizophrenia patients and 41 healthy individuals, it was found that patients diagnosed with schizophrenia used the suppression mechanism and reappraisal strategies less, and they also felt emotions but had difficulty in expressing and regulating emotions. Although there are no studies in the literature on the effect of music therapy on emotional expression, there are studies on emotion regulation. In a study, the effect of the intensity of music on emotional regulation was examined. It was determined that the type of music used (heavy) alleviated the intensity of emotion, made impulses more controllable, and revealed hope and endurance [9]. In our study, the statistical results of the experimental group included in music therapy application, compared to the control group that was not included in any therapy group other than their standard treatments, show that music therapy application is effective in patients diagnosed with schizophrenia. As a result, it is recommended that expressive treatment methods such as music therapy, which is an effective method for increasing sensory and emotional awareness, be included in the treatment programs of schizophrenia patients and that music therapy be disseminated in clinical practice.

Keywords; music therapy, schizophrenia, emotional awareness, emotional expression facial emotions, life satisfaction

REFERENCES

Katschnig H. Schizophrenia and quality of life. Acta Psychiatrica Scandinavica. 2000; 102:33-37.

Gold C, et al. Music therapy for schizophrenia or schizophrenia-like illnesses. Cochrane Database of Systematic Reviews 2. 2005.

Ensari H, et al. Bolu Toplum Ruh Sağlığı Merkezi hizmetlerinin şizofreni hastalarındaki yaşam kalitesi, yeti yitimi, genel ve sosyal işlevsellik üzerine etkisi: Bir yıllık izleme sonuçları. Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi. 2013;14:2.

Yalabık R. Şizofreni tanılı bireylerle yapılan ritim-müzik grubunun umut, kaygı, depresyon, duygu düzenleme, işlevsellik ve bilişsel işlevler üzerindeki etkisinin incelenmesi. MS thesis. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. 2021.

Naukkarinen H, Music therapy in schizophrenia. Social psychiatry. Boston, MA: Springer US. 1984; 231-236.

Ulrich, Gunnar T, Houtmans, and Gold. The additional therapeutic effect of group music therapy for schizophrenic patients: a randomized study. Acta Psychiatrica Scandinavica 2007;116.5:362-370.

Kavak F, Ünal S, Yılmaz E. Şizofreni hastalarında gevşeme egzersizi ve müzik terapinin psikolojik belirtiler ve depresyon düzeyine etkisi. Integratif Tıp Dergisi 2015;23.2:116-117.

Kring, Ann M, and Ori E. Emotion deficits in people with schizophrenia. Annual review of clinical psychology 2013;9: 409-433.

Van der Meer, Lisette, Mascha van't Wout, and André Aleman. Emotion regulation strategies in patients with schizophrenia. Psychiatry research 2009;170.2-3:108-113.

Hereld, Christine. Musical Intensity in Affect Regulation: Uncovering Hope and Resilience Through Heavy Music. University of California, San Diego. 2016.

KÜLTÜRLERARASI YETERLİLİK EĞİTİMİNİN GÖÇMEN HASTALARA BAKIM VEREN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE KÜLTÜREL DUYARLILIK VE İLETİŞİM BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Ayşe OKANLI[1], Adile BOZKURT TONGUÇ[2]

[1]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Adana, Türkiye*

Giriş: Türkiye'de bulunan göçmen sayıları, azımsanmayacak düzeydedir. Bu yüksek göçmen nüfusu, kültürel çeşitlilik ve farklılaşmanın kaçınılmaz bir durum olduğunu göstermektedir. Var olan bu kültürel çeşitlilik, sağlık bakım sunumunu etkilemektedir. Hemşirelerin ve diğer sağlık profesyonellerinin farklı kültürlerden gelen hastalara etkin bir şekilde nasıl bakım vereceklerine ilişkin bilgi ve beceri eksiklikleri, onlarla olan ilişkilerini bozabilmekte ve bakım sunumunda eşitsizliğe neden olabilmektedir. Kültürlerarası yeterlilik, hastaların farklı kültürel yapılarına uygun ve duyarlı bir şekilde sağlık hizmeti sunabilmek için önemlidir. Kültürel duyarlılıkla yakından ilişkili olan etkili iletişim düzeyi, kültürlerarası hemşirelik modelinde, kültürel olarak yeterli ve etkili bakımı sağlayabilmek için sağlık profesyonelleri tarafından bilinmesi gereken altı kültürel olgudan biri olarak belirlenmiştir. Kültürel duyarlılık ve iletişim becerilerinin yer aldığı bir eğitimin hemşireler ve hemşirelik öğrencilerinin kültürel yeterlilik gelişimi için daha etkin sonuçlar vereceği öngörülmektedir.

Amaç: Bu çalışma kültürlerarası yeterlilik eğitiminin göçmen hastalara bakım veren hemşirelik öğrencilerinde kültürel duyarlılık ve iletişim becerileri üzerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç- Yöntem: Araştırmada, onam, bilgilendirme ve ön test verileri 28.05.2023- 01.06.2023 tarihleri arasından deney ve kontrol grubundan Google forms üzerinden online olarak toplanmıştır. 02.06.2023–22.06.2023 tarihleri arasında eğitim uygulanmıştır. 22.06.2023–24.06.2023 tarihleri arasında deney ve kontrol gruplarının son test verileri toplanmıştır. Çalışma bir devlet üniversitesindeki 1. Sınıf hemşirelik öğrencileri ile online olarak zoom programı üzerinden toplantı ile, kontrol gruplu deneysel araştırma deseninde planlanmış ve yapılmıştır. 1. Sınıf hemşirelik öğrencilerinden aktif olarak kayıtlı ve okula devam eden toplamda 87 kişi bulunmaktaydı. Çalışmada Deney ve Kontrol grubu, random.org internet sitesinden öğrenci numaraları ile randomizasyon sağlanmıştır. Çalışmada toplantıya 3 oturumdan fazla katılmayan, çalışmadan çıkmak isteyen ve son test anketini doldurmayan

kişiler çıkartılmıştır. Deney grubu 33, Kontrol grubu 36 kişinin katılımı ile tamamlandı. Kişisel bilgi formu, Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği (KDÖ) ve İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ) kullanıldı. Veriler, araştırmacı tarafından, Google form anketi şeklinde online olarak deney (n=33) ve kontrol (n=36) gruplarından toplandı. Son test verileri de aynı yöntemle kültürlerarası yeterlilik eğitim programı sonlandıktan sonra 22.06.2023–24.06.2023 tarihleri arasında toplandı. Kültürlerarası Yeterlilik Eğitimi; 02.06.2023–22.06.2023 tarihleri arasında, oturum konusu her hafta önceden bildirilip toplamda 8 oturum olarak, 4 hafta da verilecek biçimde düzenlendi. Bir oturum süresi 35-40 dakikadır. Eğitimler öğrencilerin ders saatleri dışında uygun oldukları ortak zaman diliminde oluşturuldu. 3 oturumdan fazla katılmayan öğrenciler çalışmadan çıkartıldı. Kültürlerarası Yeterlilik Eğitimi zoom programı üzerinden online olarak gerçekleştirildi. Eğitimde sunu ve soru-cevap anlatım teknikleri kullanıldı. Verilerin analizi SPSS 25 paket programında yapıldı.

Bulgular: Araştırmaya katılan katılımcıların yaşlarına göre dağılımları incelendiğinde, deney grubu katılımcılarının %42.4' ünün 20 yaşında kontrol grubu katılımcılarının %47.2'sinin 19 yaşında olduğu görülmektedir. Deney grubunun %84.8 'inin kontrol grubunun%63.9'unun kadın olduğu görülmektedir. Deney grubunun %93.9'unun kontrol grubunun %86.1'inin aile tipinin çekirdek aile olduğu görülmektedir. Deney grubunun %66.7'sinin kontrol grubunun %72.2'sinin yetiştiği sosyal çevrenin kent olduğu görülmektedir. Deney grubunun %90.9'unun kontrol grubunun %86.1'inin sosyoekonomik durumunun orta düzeyde olduğu görülmektedir. Ön testte, iletişimde kendine güvenme alt boyutu dışında gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi ($p>0.05$). Son testte ise İBÖ, etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim alt boyutu ve iletişim kurmaya isteklilik alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenirliği değerlendirildiğinde; KDÖ ölçeğin kontrol grubu ön test ve son testi için 0,857 olarak bulunmuştur. KDÖ ölçeğin deney grubu ön test ve son testi güvenirlik puanı sırasıyla, 0,839; 0,863 olarak bulunmuştur. İBÖ ölçeğin kontrol grubu ön test ve son testi güvenirlik puanı sırasıyla 0,902; 0,952 olarak bulunmuştur. İBÖ ölçeğin deney grubu ön test ve son testi güvenirlik puanı sırasıyla, 0,870; 0,931 olarak bulunmuştur. Güvenirlik puanları incelendiğinde yüksek güvenirlikli olduğu belirlenmiştir. Kontrol ve deney grubunun öntest-sontest fark puan ortalamaları ile yapılan bağımsız t-testi sonucunda iletişimde dikkatli olma ve iletişim kurmaya isteklilik alt boyutları dışında kalan tüm alt boyut ve ölçek fark puan ortalamalarında bu iki grup arasında istatistiksel olarak farklılık bulunmuştur ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Literatürdeki çalışmalar ile yapılan bu çalışmanın sonuçları paralellik göstermektedir. Kültürel duyarlılık ve iletişim becerileri ile kültürlerarası yeterlilik kavramları birbirlerini çift yönlü etkilemektedir. Hemşirelik öğrencilerinin kültürlerarası yeterliliklerini geliştirmek günümüzde var olan kültürel çeşitlilik dolayısıyla kazanılması gereken önemli bir beceridir. Lisans döneminde staj ve uygulama dersleri dolayısıyla hastalarla iletişim halinde olan 1. Sınıf öğrencilerinden başlayarak temeli oluşturulacak kültürel arası yeterlilik eğitimi ile öğrencilerin kültürel olarak farklı olan hastalara bakış açıları olumlu yönde değişecek ve bakım kalitesi artacaktır. Hemşirelik mesleğine başlamadan önce verilecek donanımlı bir kültürel arası yeterlilik eğitimi sağlıkta eşitlik kavramını destekleyecektir. Bu çalışma sonucunda kültürlerarası yeterlilik eğitiminin kültürel duyarlılık ve iletişim becerileri kavramlarını olumlu yönde etkilediği bulunmuştur. Yalnızca farklılık bulunmayan 2 alt boyutun olumlu bir farklılık oluşturabilmesi için eğitim içeri bu yönlerden desteklenmelidir. Bunun yanı sıra daha geniş çaplı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

THE EFFECT OF INTERCULTURAL COMPETENCE EDUCATION ON CULTURAL SENSITIVITY AND COMMUNICATION SKILLS OF NURSING STUDENTS CARING FOR MIGRANT PATIENTS

Ayşe OKANLI[1], Adile BOZKURT TONGUÇ[2]

[1]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Adana, Türkiye*

Introduction: The number of immigrants in TÜRKİYE is substantial. This high immigrant population shows that cultural diversity and differentiation are inevitable. This existing cultural diversity affects health care delivery. The lack of knowledge and skills of nurses and other health professionals on how to effectively care for patients from different cultures can disrupt their relationships with them and cause inequality in care delivery. Intercultural competence is important in order to provide health care in a way that is appropriate and sensitive to the different cultural structures of the patients. Effective communication level, which is closely related to cultural sensitivity, has been determined as one of the six cultural phenomena that should be known by health professionals in order to provide culturally adequate and effective care in the intercultural nursing model. It is predicted that an education that includes cultural sensitivity and communication skills will provide more effective results for the development of cultural competence of nurses and nursing students.

Objective: This study was conducted to examine the effect of intercultural competence training on cultural sensitivity and communication skills in nursing students who care for immigrant patients.

Material-Method: In the study, consent, information and pre-test data were collected online from the experimental and control groups via Google forms between 28.05.2023 and 01.06.2023. Between 02.06.2023 and 22.06.2023, the training was implemented. Between 22.06.2023 and 24.06.2023, the post-test data of the experimental and control groups were collected. The study was planned and conducted in an experimental research design with a control group, with first-year nursing students at a state university, via online zoom program. There were a total of 87 1st year nursing students who were actively enrolled and attending school. In the study, the Experimental and Control groups were randomized with student numbers from the random.org website. In the study, people who did not attend the meeting for more than 3 sessions, who wanted to quit the study, and who did not fill out the post-test questionnaire were excluded. The experimental group was completed with the participation of

33 people and the control group 36 people. Personal information form, Intercultural Sensitivity Scale (ISS), and Communication Skills Scale (CSS) were used. Data were collected by the researcher from the experimental (n=33) and control (n=36) groups online in the form of a Google form questionnaire. Post-test data were also collected between 22.06.2023 and 24.06.2023, after the end of the intercultural competence training program with the same method. Intercultural Competence Education; Between 02.06.2023 and 22.06.2023, the topic of the session was announced each week in advance and organized as 8 sessions in total, to be given in 4 weeks. The duration of a session is 35-40 minutes. The trainings were created in a common time period when students were available outside of class hours. Students who did not attend more than 3 sessions were excluded from the study. Intercultural Competence Training was held online through the zoom program. Presentation and question-answer techniques were used in the training. Data analysis was done in SPSS 25 package program.

Results: When the distribution of the participants according to their age is analyzed, it is seen that 42.4% of the experimental group participants are 20 years old, and 47.2% of the control group participants are 19 years old. It was observed that 84.8% of the experimental group and 63.9% of the control group were women. It is seen that the family type of 93.9% of the experimental group and 86.1% of the control group is nuclear family. It is seen that the social environment in which 66.7% of the experimental group and 72.2% of the control group grew up was urban. It is seen that the socioeconomic status of 90.9% of the experimental group and 86.1% of the control group is moderate. In the pre-test, the difference between the groups was not statistically significant except for the sub-dimension of self-confidence in communication ($p>0.05$). In the posttest, a significant difference was found between the total scores of CSS, active listening and non-verbal communication sub-dimension and willingness to communicate sub-dimension ($p<0.05$). When the reliability of the scale used in the research is evaluated; The control group of the ISS scale was found to be 0.857 for the pretest and posttest. Experimental group pre-test and post-test reliability scores of the ISS scale were 0.839, respectively; It was found to be 0.863. The control group pretest and posttest reliability scores of the CSS scale were 0.902, respectively; It was found to be 0.952. Experimental group pre-test and post-test reliability scores of the CSS scale were 0.870, respectively; It was found to be 0.931. When the reliability scores were examined, it was determined that it had high reliability. As a result of the independent t-test performed with the pretest-posttest difference mean scores of the control and experimental groups, a statistically significant difference was found between these two

groups in the mean scores of all sub-dimensions and scales, except for the sub-dimensions of being attentive and willing to communicate ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: The results of this study show parallelism with the studies in the literature. Cultural sensitivity and communication skills and the concepts of intercultural competence affect each other in two ways. Developing intercultural competencies of nursing students is an important skill to be acquired due to the cultural diversity that exists today. Starting from the 1st year students who are in contact with the patients due to internship and practice courses during the undergraduate period, the intercultural competence training will be formed, and the students' perspectives on culturally different patients will change positively and the quality of care will increase. A well-equipped cross-cultural competence training to be given before starting the nursing profession will support the concept of equality in health. As a result of this study, it was found that intercultural competence training positively affected the concepts of cultural sensitivity and communication skills. In order for only 2 sub-dimensions with no difference to make a positive difference, education should be supported in these aspects. In addition, it is recommended to carry out larger studies.

Keywords: cultural sensitivity, communication skills, nursing, psychiatric nursing, intercultural competence

RUH SAĞLIĞI VE PSIKIYATRI HEMŞIRELIĞI KLINIK UYGULAMASI ÖNCESINDE STANDARDIZE HASTA ILE SIMÜLASYONUN ÖĞRENCILERIN ANKSIYETE DÜZEYI VE İLETIŞIM BECERILERINE ETKISI

Elif OK[1], F. Yasemin KUTLU[2], Elif ATEŞ[3]

[1]*Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye*

[2]*Serbest, İstanbul, Türkiye*

[3]*İstanbul Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

Giriş Hemşirelik eğitimi teorik bilgiler ve klinik uygulamaları kapsayan bir eğitim örüntüsüdür. Özellikle klinik eğitim öğrenciler için önemli bir stres kaynağıdır. Her ne kadar tüm klinik uygulamalar endişe uyandırabilse de, ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği klinik uygulaması, terapötik ilişkinin hemşirelik girişimlerinin kaynağı olacağı öğretildiğinden, öğrenciler tarafından genellikle büyük bir endişe kaynağı olarak görülmektedir. Klinik uygulama öncesinde standardize hasta ile simülasyon uygulamasına katılan öğrencilerin psikiyatri hastası ile karşılaşma ve iletişim kurma deneyimi olacağından bu durum öğrencilerin kaygılarını azaltabilir ve klinik uygulamaları sırasında iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Literatürde ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği alanında simülasyona dayalı eğitim alan ve almayan üniversite öğrencileri arasında standardize hasta simülasyonu deneyiminin iletişim becerileri ve anksiyete üzerindeki etkinliğini karşılaştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Amaç Bu çalışmada, ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği dersi klinik uygulaması öncesi verilen simülasyona dayalı eğitimin/standardize hasta eğitiminin öğrencilerin anksiyete düzeyi ve iletişim becerilerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem Bu çalışma İstanbul'da bulunan iki farklı üniversitenin hemşirelik bölümü öğrencileri ile Ekim 2018-Şubat 2019 tarihleri arasında, yarı deneysel ön test-son test kontrol gruplu tasarımla gerçekleştirildi. Araştırmanın evrenini ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği dersi alan A ve B üniversitesinden toplam 103 üçüncü sınıf öğrencisi oluşturdu. A Üniversitesindeki öğrenciler deney (n=52), B Üniversitesindeki öğrenciler kontrol grubunu oluşturdu (n=33). Araştırmanın örneklemini 85 öğrenci oluşturdu. Araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyan ve katılmayı kabul eden tüm öğrenciler çalışmaya dahil edildi. Araştırmada evrenin %82,5'ine ulaşıldı. Araştırma verileri; kişisel bilgi formu, İletişim Becerileri Envanteri (İBE) ve Durumluk-Sürekli Anksiyete Envanteri (STAI I ve II) ile toplandı. Her iki

üniversitedeki öğrenciler aynı akademisyenden iletişim becerileri konusunda iki saat teorik, şizofreni konusunda ise üç saat teorik ders aldı ardından ölçekler uygulandı. Kontrol grubu öğrenciler kuramsal dersler sonrası klinik uygulamaya başladı. Deney grubu öğrencilerle ise standardize hasta ile simülasyona dayalı eğitim gerçekleştirildi ve klinik uygulama öncesinde ölçekler tekrar uygulandı. Araştırma öncesinde A Üniversitesi Tıp Araştırmaları Etik Kurulu'ndan etik izin (4.10.2018 Tarih, No: 2018-15/6) alınmıştır. Her iki üniversiteden kurumsal izin ve katılımcıların yazılı ve sözlü onamları alınmıştır. Verilerin analizinde IBM SPSS (21) programı kullanıldı. Veriler Kolmogorov-Smirnov testine göre normal dağılım gösterdiğinden müdahale ve kontrol grupları arasındaki karşılaştırmalar bağımsız gruplarda t testi ile, müdahale grubunun ön test ve son test karşılaştırmaları ise bağımlı gruplarda t testi ile değerlendirildi. Anlamlılık düzeyi olarak $p<0,05$ alındı.

Bulgular Öğrencilerin yaşı 20 ile 35 arasında değişmekte olup ortalama 21.55±2.32'di. %92.9'u (n=79) kadın, %7.1'i (n=6) erkekti. Uygulama öncesinde deney ve kontrol grubu öğrencilerin STAI-I, STAI-II, İBE ve alt grup puan ortalamaları arasında fark bulunmadı. Uygulama sonrasında simülasyona dayalı eğitim alan ve almayan öğrenci grubu arasında; STA I-II, İBE bilişsel boyut alt ölçeğinde simülasyona dayalı eğitim alan grup lehine anlamlı fark bulundu. Deney grubu öğrencilerin eğitim sonrası anksiyete puanlarında anlamlı düşüş ve iletişim becerilerinin duygusal alt boyut hariç tüm alanlarında anlamlı puan artışı saptandı.

Tartışma ve Sonuç Ruhsal bozukluğu olan hastalara karşı olumsuz tutumlar, hastayı incitme korkusu ve anksiyete öğrencilerin hastalarıyla terapötik bir ilişki kurmalarını ve öğrenme sürecini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu çalışmanın sonuçları doğrultusunda, psikiyatri hemşireliği klinik uygulaması öncesinde standardize hasta ile gerçekleştirilen simülasyona dayalı eğitim ile öğrencilerin deneyim yaşaması sağlanarak hem anksiyetenin azalması hem de iletişim becerileri geliştirilebileceği düşünülmektedir.

THE EFFECT OF STANDARDIZED PATIENT SIMULATION PRIOR TO MENTAL HEALTH ROTATION ON NURSING STUDENTS' ANXIETY AND COMMUNICATION SKILLS

Elif OK[1], F. Yasemin KUTLU[2], Elif ATEŞ[3]

[1]*Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye*

[2]*Serbest, İstanbul, Türkiye*

[3]*İstanbul Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

Introduction Nursing education programs combine theoretical knowledge with clinical practice. Although all clinical practices may be sources of stress and anxiety for nursing students, mental health clinical practices and the psychiatric nursing course may be of special concern since the therapeutic relationship is taught as the basis of nursing interventions during these practices. Experiencing the first encounter with psychiatric patients after the use of patient simulation prior to clinical practice may decrease the anxiety of the students and help them develop communication skills during their clinical practices. In the literature, there is no study comparing the effectiveness of the standardized patient simulation (SPS) experience in improving communication skills and anxiety between university students receiving and not receiving simulation-based training in the field of mental health and psychiatric nursing.

Aim This study aims to determine the impact of using standardized patient simulation (SPS) prior to clinical practice on the anxiety levels and communication skills of nursing students who attend mental health and psychiatric nursing courses.

Methods This study was conducted with a semiexperimental pretest-posttest control group design with the nursing departments of two universities located in Istanbul between October 2018 and February 2019. The universe of the research consisted of a total of 103 third-year students from A and B universities taking mental health and psychiatric nursing courses. Students at University A formed the experimental group (n=52), and students at University B formed the control group (n=33). The sample of the research consisted of 85 students. All students who met the inclusion criteria and agreed to participate were included in the study. In the research, 82.5% of the universe was reached.Data were collected using a personal information questionnaire, communicational skills inventory, and state-trait anxiety inventory. The data collection tools were applied to the students in both universities after the theoretical courses were given by the same faculty member. Students at both universities received a two-hour theoretical lesson on communication skills and a three-hour theoretical lesson on

schizophrenia from the same academician, and then the scales were applied. Students in the control group started clinical practices after the theoretical lectures, whereas the students in the intervention group participated in SPS. The scales were readministered to the intervention group before the start of clinical practices. Before the research ethical permission (Date 4.10.2018, No. 2018-15/6) was obtained from the Ethical Board of Medical Studies of University A. Institutional permission was obtained from both universities as well as the written and verbal consent of the participants. The IBM SPSS version 21 was used for the statistical analyses. Since the data showed a normal distribution according to the Kolmogorov-Smirnov test, comparisons between the intervention and control groups were evaluated by an independent sample t test, and pretest and posttest comparisons of the intervention group by a related sample t test. A $p<0.05$ was taken as the significance level.

Results The ages of the participants ranged from 20 to 35, and their average age was 21.55±2.32. Of the participants, 92.9% were female (n=79) and 7.1% were male (n=6). We did not find any statistically significant differences between the intervention and control groups in terms of the scores obtained from STAI-S, STAI-T, CSI and the subscales of CSI. We found a meaningful difference between the students who received and who did not receive SPS in terms of the scores obtained from the STAI-S, STAI-T, the subscales of the CSI. There was a significant decrease in the post-training anxiety scores of the experimental group students and a significant increase in all areas of communication skills except the emotional subscale.

Discussion and Conclusion Anxiety, negative attitudes towards psychiatric patients and the fear of causing offence to the patient prevent nursing students from establishing therapeutic relations. In line with the results of this study, it is thought that both anxiety reduction and communication skills can be improved by providing students with experience with SPS before the clinical practice of psychiatric nursing.

BİPOLAR BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERE UYGULANAN KİŞİLERARASİ İLİŞKİLER SOSYAL RİTİM TERAPİSİNİN ETKİNLİĞİ: SİSTEMATİK DERLEME

Yeliz AKTAŞ[1], Şeyda DÜLGERLER[2]

[1]*Karabağlar Ilçe Sağlık Müdürlüğü, Izmir, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, izmir, Türkiye*

Giriş: Bipolar bozukluk, iki uçlu bir bozukluk olup duygudurum dalgalanmaları ile seyreden bir hastalıktır. Kronik, nüksedici ve remisyonla seyreden bu hastalık, özkıyım davranışı açısından yüksek risk taşımaktadır.[1,2] Mani, hipomani, depresyon ve karma epizodlar görülen bipolar bozuklukta, duygudurum dalgalanmalarının yanı sıra uyku, yeme düzeni ve enerji seviyeleri gibi biyolojik ritim değişikliklerinede neden olur [3]. Stresli yaşam olayları, uyku-uyanıklık, yemek zamanı gibi durumların düzenini bozarak sirkadiyen ritim bozukluklarına neden olabilir. Bunun sonucunda da kişilerarası ilişkiler, yaşam olayları ve sosyal ihtiyaçlar gibi durumlar etkilenirken, ilaç uyumunu bozabilir ve bipolar bozukluk nüksüne neden olabilir [4,5]. Kişilerarası İlişkiler Sosyal Ritim Terapi (KİPT-SRT), Ellen Frank tarafından bipolar bozukluk tanılı hastalarda sirkadiyen ritimleri düzenlemek için geliştirilmiştir [6,7]. KİPT-SRT'nin bipolar bozukluk tanılı bireylerde; yaşam olaylarının duygudurum değişimleri üzerindeki etkisini saptama, günlük rutinleri düzenleme, sirkadiyen ritmi bozan kişilerarası ilişkiler ve sosyal yaşam değişkenlerin belirlenmesi, hastalık nedeniyle "sağlıklı ben"in kaybına dair yas ve duygudurum belirtilerin saptanarak ele alınması gibi konulara odaklanır [7,8,9]. Literatürde KİPT-SRT uygulanan bipolar bozukluğu olan hastaların ataksız geçen sürenin uzadığı bildirilmiştir [9,10,11].

Amaç: Bu sistematik derleme, bipolar bozukluğu olan bireylerde KİPT-SRT'nin etkinliğini değerlendirmek amacıyla taranan randomize kontrollü çalışmaların gözden geçirilmesi ve çalışmalardan elde edilen verilerin sistematik biçimde incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Konuya ilişkin PubMed, Science Direct, EBSCHO Host, Google Akademik ve Psikiyatri Dizini veri tabanları "interpersonal social rhythm therapy and bipolar disorder", "interpersonal social rhythm therapy and mood disorder", "interpersonal social rhythm therapy and affective disorder", "IPSRT and bipolar disorder", "IPSRT and mood disorder", "IPSRT and affective disorder" anahtar kelimeleri ile Temmuz-Aralık 2022 tarihleri

arasında taranan toplam 4136 çalışma incelenmiştir. Araştırmaya dahil edilme kriterlerine uygun olan toplam 7 yayın çalışma kapsamına alınmış ve sonuçlar açısından değerlendirilmiştir. Araştırmaların metodolojik kalitesini değerlendirmek için Joanna Briggs Enstitüsü (JBI) MAStARI Kritik Değerlendirme Araçları kullanılmıştır.

Bulgular: İncelemeye alınan çalışmalar 2005-2020 yıllarında yapılmış olup, üçü Yeni Zelanda'da, üçü ABD ve bir tanesi de İtalya'da yapılmıştır. Bu araştırmaların tümü randomize kontrollü çalışmalardan oluşmakta olup, müdahale olarak KİPT-SRT yüz yüze ve bireysel olarak uygulanmıştır. Sistematik derlemeye dahil edilen çalışmaların örneklem grupları yetişkin bireylerden oluşmakla birlikte, iki çalışmanın örneklemini 18-35 ve 15-36 yaş grubu gençler oluşturmuştur. Yedi çalışmanın toplam örneklem sayısı 657 olup en az 25 en fazla 175'tir. Örneklem gruplarının tanılarına baktığımızda, bipolar I, bipolar II ve başka türlü adlandırılamayan bipolar bozukluk tanılı hastalardan oluştuğu görülmektedir. İncelemeye alınan çalışmaların girişim grup müdahaleleri KİPT-SRT'dir. KİPT-SRT programları; psikoeğitim, sosyal ritmi stabilize etme, kişilerarası ilişkileri geliştirme, atakların önlenmesi şeklinde içeriklerden oluşmaktadır. Kontrol grupların müdahalelerine bakıldığında; bir çalışmada sadece ketiapin tedavisi, iki çalışmada araştırmacılar tarafından bipolar bozukluğun yönetimine yönelik APA (1994) yönergelerine ve destekleyici psikoterapinin temel özelliklerine dayanan Spesifik Olmayan Destekleyici Klinik Yönetim, bir çalışma pratisyen hekim tarafından olağan bakımın yanı sıra Bipolar Support Canterbury tarafından eğitim ve hizmetler hakkında bilgi verilmesi, bir çalışma olağan tedavisine devam etme, bir çalışma bipolar bozukluğun tıbbi yönetimine yönelik manuel tabanlı bir yaklaşım olan Yoğun Klinik Yönetimdir. 7 çalışmadan sadece bir tanesinde müdahale grubuna sadece KİPT-SRT uygulanması karar verilmiş fakat bu örneklem grubundan 3 hastanın uyku problemleri için düşük dozda ilaç (lorazepam) başlamaları gerekmiştir. Diğer 6 çalışmanın hepsine müdahale grubunda psikofarmakoterapi ek olarak KİPT-SRT uygulanmaktadır

KİPT-SRT uygulayanların psikoloji yüksek lisans düzeyindeki kişilerin, üç çalışmada psikiyatristlerin ve kalan üç çalışmada ise psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve psikiyatri hemşireleri tarafından uygulanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Ülkemizde bipolar bozukluğu olan bireylerde KİPT-SRT uygulamaya yönelik bir araştırmaya ulaşılamamıştır. Bipolar bozuklukta nüksler, özkıyım riskine, psikososyal sonuçlara, işlevsellikte bozulmalara ve hastalığın yanı sıra eşlik eden alkol-madde

bozukluklarına neden olduğundan, nükslerden kaçınmak gerekmektedir [10,12]. Nükslerden kaçınmanın en önemli yolu ise koruyucu tedavidir. Literatürde düzenli farmakolojik tedavinin yanı sıra sosyal ritimlerinin düzenlenmesinin atak sayısını azaltabileceğini göstermektedir [3,13]. İncelenen çalışmalarda da, KİPT-SRT uygulanan bipolar bozukluk tanılı hastaların atak sayısının azaldığı ya da nicelik olarak daha hafif ataklar geçirdikleri incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Bipolar bozukluk; kişilerarası ilişkiler sosyal ritim terapi; sistematik derleme, nüks

EFFECTIVENESS OF INTERPERSONAL SOCIAL RHYTHM THERAPY APPLIED TO INDIVIDUALS WITH BIPOLAR DISORDER: A SYSTEMATIC REVIEW

Yeliz AKTAŞ[1], Şeyda DÜLGERLER[2]

[1]*Karabağlar Ilçe Sağlık Müdürlüğü, Izmir, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, izmir, Türkiye*

Introduction: Bipolar disorder is a disease characterized by mood fluctuations that swing between two extremes. This disease, which is chronic, relapsing and in remission, carries a high risk for suicidal behavior (1.2). Bipolar disorder with mania, hypomania, depression and mixed episodes causes mood swings as well as biological rhythm changes such as sleep, eating patterns and energy levels (3). Stressful life events can cause circadian rhythm disorders by disrupting the regularity of situations such as sleep-wake and mealtime. As a result, conditions such as interpersonal relationships, life events, and social needs may be affected, while medication adherence may be impaired and bipolar disorder relapsed (4,5). Interpersonal Social Rhythm Therapy (IPSRT) was developed by Ellen Frank to regulate circadian rhythms in patients with bipolar disorder (6,7). IPSRT in individuals with bipolar disorder; It focuses on issues such as determining the effect of life events on mood changes, regulating daily routines, identifying interpersonal relationships and social life variables that disrupt the circadian rhythm, detecting and addressing grief and mood symptoms related to the loss of a "healthy self" due to illness (7,8,9). In the literature, it has been reported that the attack-free period of patients with bipolar disorder who underwent IPSRT was prolonged (9,10,11).

Objective: This systematic review was conducted to review the randomized controlled trials screened to evaluate the effectiveness of IPSRT in individuals with bipolar disorder and to systematically examine the data obtained from the studies.
Materials and Methods: A total of 4136 studies were searched between July and December 2022 with the keywords “interpersonal social rhythm therapy and bipolar disorder”, “interpersonal social rhythm therapy and mood disorder”, “interpersonal social rhythm therapy and affective disorder” , “IPSRT and bipolar disorder”, “IPSRT and mood disorder”, “IPSRT and affective disorder” in PubMed, Science Direct, EBSCHO Host, Google Academic and Psychiatry Index databases. A total of 7 publications that met the inclusion criteria were

included in the study and evaluated in terms of results. The Joanna Briggs Institute (JBI) MAStARI Critical Appraisal Tools were used to assess the methodological quality of the studies.

Results: The studies included in the review were conducted in 2005-2020, three in New Zealand, three in the USA and one in Italy. All of these studies consisted of randomized controlled trials, and IPSRT was administered face-to-face and individually as an intervention. Although the sample groups of the studies included in the systematic review consisted of adults, the sample of the two studies consisted of young people aged 18-35 and 15-36. The total sample size of the seven studies was 657, with a minimum of 25 and a maximum of 175. When we look at the diagnoses of the sample groups, it is seen that they consist of patients with bipolar I, bipolar II and bipolar disorder not otherwise specified.

Intervention group interventions of the studies included in the review were IPSRT. IPSRT programs; psychoeducation consists of content such as stabilizing social rhythm, improving interpersonal relations, and preventing attacks. Considering the interventions of the control groups; quetiapine alone in one study; Non-Specific Supportive Clinical Management based on APA (1994) guidelines for the management of bipolar disorder and core features of supportive psychotherapy by researchers in two studies; information on training and services by Bipolar Support Canterbury in addition to usual care by the practising physician in one study; a study to continue the usual treatment; one study is Intensive Clinical Management, a manual-based approach to the medical management of bipolar disorder. In only one of the 7 studies, it was decided to apply only IPSRT to the intervention group, but 3 patients from this sample group had to start low-dose medication (lorazepam) for sleep problems. In all other 6 studies, IPSRT was applied in addition to psychopharmacotherapy in the intervention group.

IPSRT was administered by postgraduate psychology graduates, psychiatrists in three studies, and psychologists, social workers, and psychiatric nurses in the remaining three studies.

Discussion and Conclusion: In our country, there is no research on the application of IPSRT in individuals with bipolar disorder. Since relapses in bipolar disorder cause suicide risk, psychosocial consequences, deterioration in functionality and accompanying alcohol-substance disorders as well as the disease, relapses should be avoided.[10,12] The most

important way to avoid relapses is preventive treatment. In the literature, it is shown that regulation of social rhythms in addition to regular pharmacological treatment can reduce the number of attacks.[3,13] In the studies reviewed, patients with bipolar disorder diagnosed with IPSRT reduced the number of attacks or had milder attacks in terms of quantity.

Key words: Bipolar disorder; interpersonal social rhythm therapy; systematic review; relaps.

KAYNAKLAR

Engin, E.. Çuhadar, D. (2014). Bipolar bozukluk. (1. Baskı). Olçay Çam, Esra Engin (Ed.), Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bakım Sanatı içinde (s. 67-69). İstanbul: Medikal Yayıncılık.
Maçkalı, Z., Tosun, A. (2011). Bipolar bozuklukta bilişsel davranışçı terapi. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 3(4), (s.571-594). doi:10.5455/cap.20110325
Hızlı Sayar, G., Özten, E., Ünsalver, B. (2014). Bipolar bozuklukta kişilerarası ilişkiler ve sosyal ritim terapisinin temel ilkeleri. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 6(4), (s.438-446). doi:10.5455/cap.20140115123942

Frank, E., Swartz, H. A., Kupfer, D. J. (2000). Interpersonal and social rhythm therapy: managing the chaos of bipolar disorder. Biol Psychiatry, 48, (s.593–604).

Monk, T. H., Flaherty, J. F., Frank, E., Hoskinson, K., Kupfer, D. J. (1990). The social rhythm metric: an instrument to quantify the daily rhythms of life. J Nerv Ment Dis, 178, (s.120–126). doi: 10.1097/00005053-199002000-00007.
Bouwkamp, C. G., de Kruiff, M. E., van Troost, T. M., Snippe, D., Blom, M. J., de Winter, R. F., & Judith Haffmans, P. M. (2013).

Interpersonal and social rhythm group therapy for patients with bipolar disorder. International Journal of Group Psychotherapy, 63(1), (s.97-115). https://doi.org/10.1521/ijgp.2013.63.1.97.

Goldstein, T. R., Fersch-Podrat, R., Axelson, D. A., Gilbert, A., Hlastala, S. A, Birmaher B. (2014). Intervention for adolescents at high risk for the development of bipolar disorder: Pilot study of Interpersonal and Social Rhythm Therapy (IPSRT). Psychotherapy, 51, (s.180–189). doi: 10.1037/a0034396

Etain B, Milhiet V, Bellivier F, Leboyer M. (2011). Genetics of circadian rhythms and mood spectrum disorders. European Neuropsychophareology, 21(4), (s.676-682). doi: 10.1016/j.euroneuro.2011.07.007

Kadri N, Mouchtaq N, Hakkou F, Moussaoui D. (2000). Relapses in bipolar patients: Changes in social rhythm? International Journal of Neuropsychopharmacology, 3, (s.45–49). doi: 10.1017/S1461145799001704.

Frank E, Kupfer D. J, Perel J. M, Cornes C et al. (1990). Three-year outcomes for maintenance therapies in recurrent depression. Arch. Gen. Psychiatry, 47, (s.1093-1099). doi:10.1001/archpsyc.1990.01810240013002

Frank E, Soreca I, Swartz H. A, Fagiolini, A. M. et al. (2008). The role of interpersonal and social rhythm therapy in improving occupational functioning in patients with bipolar I disorder. American Journal of Psychiatry,165(12), (s.1559-1565).

Crowe M, Porter R, Inder M, Carlyle et al. (2020). Clinical effectiveness trial of adjunctive interpersonal and social rhythm therapy for patients with bipolar disorder. American Journal of Psychotherapy, 73(3), (s.107-114).

Harvey, A. G. (2008). Sleep and circadian rhythms in bipolar disorder: Seeking synchrony, harmony, and regulation. Am. J. Psychiatry, 165, (s.820-829). doi: 10.1176/appi.ajp.2008.08010098

GENÇ YETİŞKİNLİK DÖNEMİNDEKİ KADINLARDA ÖZ ŞEFKATİ YORDAYAN DEĞİŞKENLER: BİREYSEL ÖZELLİKLER VE KENDİNİ SUSTURMA AÇISINDAN İNCELENMESİ

Selin YIĞIT[1], Serap YILDIRIM[2]

[1]*Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Izmir, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi, Izmir, Türkiye*

Öz-şefkat, acılarla ve zor yaşam olaylarıyla baş etmenin sağlıklı yollarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle öz-şefkati etkileyen değişkenlerin bilinmesi sağlıklı gelecekler için önemlidir.

Amaç: Araştırmada, genç yetişkinlik dönemindeki kadınlarda öz şefkati yordayıcı faktörler olarak bireysel özellikler ve kendini susturmanın incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişkisel araştırma, 2021- 2022 eğitim öğretim yılında, Türkiye'deki Ege Üniversite'sine bağlı fakültelerde öğrenim gören, araştırmaya katılmayı kabul eden 411 kadın öğrenci ile yürütülmüştür.

Örneklem seçiminde tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmış olup her bir tabaka içinden basit rastgele yöntemle farklı oranlarda öğrenci alınmıştır. Bu araştırmada "G. Power-3.1.9.2" programı kullanılarak, %95 güven düzeyinde çalışmanın örneklem hacmi veri toplama aşamasından önce hesaplanmıştır. Buna göre % 95 güven seviyesi, 0,05 alfa değeri, 0,02 etki büyüklüğü (küçük etki büyüklüğü) ve 0,80 teorik güç ile minimum örneklem sayısı 395 olarak hesaplanmıştır . Örneklem sayısı diş hekimliği fakültesinden 13, eczacılık fakültesinden 11, edebiyat fakültesinden 77, eğitim fakültesiden 37, fen bilimleri fakültesiden 48, güzel sanatlar, tasarım ve mimarlık fakültesiden 3, hemşirelik fakültesiden 31, iktisadi ve idari bilimler fakültesiden 23, iletişim fakültesinden 25, mühendislik fakültesinden 50, sağlık bilimleri fakültesiden 21, spor bilimleri fakültesiden 6, su ürünleri fakültesinden 2, tıp fakültesinden 28, ziraat fakültesinden 22 kadın öğrenci olarak hesaplanmıştır.
Veriler, tanıtıcı bilgi formu, Öz Şefkat Ölçeği (ÖŞÖ) ve Kendini Susturma Ölçeği (KSÖ) ile toplanmıştır. Verilerin analizinde t- testi, One Way ANOVA, Pearson Korelasyon ve Doğrusal Regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırma verilerinin toplanmasında, Tanıtıcı Bilgi Formu, Öz Şefkat Ölçeği (ÖŞÖ), Kendini Susturma Ölçeği (KSÖ) kullanılmıştır. Çalışmada katılımcılardan bilgilendirilmiş onam formu çevrimiçi form olarak alınmıştır. Çalışmada kullanılan form ve ölçeklerin bulunduğu çevrimiçi

anket, Google Forms ile hazırlanıp katılımcılara ulaştırılmıştır. Google Forms'da katılımcılara ankete bir kez katılma hakkı verilmiştir. Düzenlenen çevrim içi anket formları katılımcılara gerekli izinler alındıktan sonra fakültelerin okul temsilcileri aracılığıyla whatsapp grupları üzerinden gönderilmiştir.Anket bağlantısı araştırmacı tarafından, veri toplama sürecinde 411 kadın öğrenciye ulaştığında durdurulmuştur. Google Forms'da anket, aynı cihazdan tek anket doldurulabilecek şekilde düzenlenmiş ve böylece aynı kişinin birden fazla katılımının kısmen önüne geçilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan kadınların ÖŞÖ toplam puan ortalamasının 73.64±17.54, STSS toplam puan ortalaması ise 93.22±16.37'dir. Genç yetişkinlik dönemindeki kadınların ÖŞÖ puan ortalamasının, kadınların yaşlarına, medeni durumlarına, fakültelerine, gelir durumu algısına, aile yapısına, fiziksel sağlık algısına ve travmatik olay yaşama durumuna göre anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Kadın öğrencilerin ÖŞÖ toplam puan ortalaması ile STSS toplam puan ortalaması arasında negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=-0.178$, $p<0.01$). Araştırmada KSÖ toplam puanının ÖŞÖ toplam puanını negatif yönlü, yaş ve travmatik olay yaşama değişkenlerinin ise pozitif yönlü etkilediği ve ÖŞÖ'deki değişimin %10.5'ini açıkladığı saptanmıştır ($p<0.05$; $p<0.01$).

Sonuç: Genç yetişkinlik dönemindeki kadınların öz şefkatlerini kadınların yaşları, travmatik olay yaşama durumu ve kendini susturma değişkenlerinin yordadığı sonucuna varılmıştır. Kadın öğrencilerin öz şefkat düzeylerini arttırmak ve kendini susturmalarını azaltmak amacıyla destekleyici girişimler ya da programların oluşturulması önerilmiştir.

Etik Açıklamalar

Araştırmanın yürütülmesi için Ege Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 7.10.2021 tarihinde yazılı izin alınmıştır. Araştırmanın yürütülmesi için Ege Üniversitesine bağlı fakültelerden yazılı izinler alınmıştır. Araştırmada kullanılan ÖŞÖ için Ahmet Akın' dan elektronik posta yoluyla izin alınmıştır. Araştırmada kullanılan KSÖ için Büşra Birtane Doyum' dan izin alınmıştır. Araştırmaya dahil olan kadın üniversite öğrencilerinin verecekleri bilgilerin gizli tutulacağı ve elde edilen verilerin istatistiksel olarak kullanılacağı konusunda onamları alınmıştır.

VARIABLES PREDICTING SELF-COMPASSION IN WOMEN IN YOUNG ADULTHOOD: AN EXAMINATION IN TERMS OF INDIVIDUAL CHARACTERISTICS AND SELF-SILENCING

Selin YIĞIT[1], Serap YILDIRIM[2]

[1]*Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Izmir, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi, Izmir, Türkiye*

Background: Self-compassion is recognized as one of the healthy ways to deal with suffering and difficult life events. Therefore, knowing the variables that affect self-compassion is important for healthy futures.

Aim: Individual characteristics and self-silencing were examined as predictors of self-compassion in young adult women.

Method: The descriptive and relational research was conducted with 411 female students enrolled in the faculties of Ege University in TÜRKİYE during the academic year 2021-2022 who consented to participate.Stratified sampling method was used in sample selection and different proportions of students were taken from each stratum by simple random method. In this study, using the "G. Power-3.1.9.2" program, the sample size of the study at 95% confidence level was calculated before the data collection phase. Accordingly, the minimum sample size was calculated as 395 with 95% confidence level, 0.05 alpha value, 0.02 effect size (small effect size) and 0.80 theoretical power . The sample size was 13 from the faculty of dentistry, 11 from the faculty of pharmacy, 77 from the faculty of literature, 37 from the faculty of education, 48 from the faculty of science, 3 from the faculty of fine arts, design and architecture, and 31 from the faculty of nursing, 23 from the Faculty of Economics and Administrative Sciences, 25 from the Faculty of Communication, 50 from the Faculty of Engineering, 21 from the Faculty of Health Sciences, 6 from the Faculty of Sports Sciences, 2 from the Faculty of Aquaculture, 28 from the Faculty of Medicine, and 22 from the Faculty of Agriculture. The data was collected using the descriptive information form, Self-Compassion Scale (SCS), and Silencing the Self Scale (STSS). The t-test, One-Way ANOVA, Pearson Correlation, and Linear Regression tests were utilized to analyze the data.

Introductory ,Information Form, Self-Compassion Scale (SCS), and Silencing the Self Scale (STSS) were used to collect the research data. Informed consent form was obtained from the participants as an online form. The online questionnaire containing the forms and scales used

in the study was prepared with Google Forms and delivered to the participants. In Google Forms, participants were given the right to participate in the survey once. After obtaining the necessary permissions, the online survey forms were sent to the participants via whatsapp groups through the school representatives of the faculties. The survey link was stopped by the researcher when it reached 411 female students during the data collection process. In Google Forms, the questionnaire was organized in such a way that only one questionnaire could be filled out from the same device, thus partially preventing the same person from participating more than once.

Results: The average SCS total score for the women who participated in the study was 73.64±17.54, and the average STSS total score was 93.22±16.37. According to age, marital status, faculties, perception of income status, family structure, perception of physical health, and traumatic events, the mean SCS score of women in early adulthood was significantly correlated with these variables ($p<0.05$). The correlation between the average SCS total score and the average STSS total score for female students was weakly negative ($r= -0.178$, $p<0.01$). The study determined that the STSS total score had a negative effect on the SCS total score, whereas age and traumatic event variables had a positive effect, explaining 10.5% of the change in SCS ($p<0.05$; $p<0.01$).

Conclusion: Women's age, exposure to traumatic events, and self-silencing were found to predict self-compassion in young adulthood. It has been suggested that support initiatives or programs be established to increase female students' self-compassion and decrease their self-silencing.

Ethical Disclosures

Written permission to conduct the study was obtained from Ege University Scientific Research and Publication Ethics Committee on 7.10.2021. Written permissions were obtained from the faculties affiliated to Ege University for the conduct of the study. For the SCS used in the study, permission was obtained from Ahmet Akın via e-mail. Permission was obtained from Büşra Birtane Doyum for the STSS used in the study. The consent of the female university students included in the study was obtained that the information they would give would be kept confidential and the data obtained would be used statistically.

KANSER HASTALARINDA ANKSİYETE-DEPRESYON, MANEVİ İYİ OLUŞ, AİLE SOSYAL DESTEK ALGISI: YAŞAM KALİTESİNİN ARACI ROLÜ

Derya **YILMAZ[1], Sevcan TOPTAŞ KILIÇ[2]**

[1]Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye

[2]Çankırı Karatekin Üniversitesi, Cankiri, Türkiye

Amaç

Anksiyete-depresyon, kanser tanısı alan bireyler arasında yaygın olarak görülen ruh sağlığı eş tanılarıdır. Bu ruh sağlığı komorbiditelerinin varlığı hastaların yaşam kalitesinde düşüşe neden olmaktadır. Bununla birlikte algılanan aile sosyal destek ve spiritüel iyilik halinin yaşam kalitesini artırdığı bilinmektedir. Fakat bu değişkenlerin birbiri üzerindeki etkileri ve yaşam kalitesinin aracı rolü henüz belirlenmemiştir. Bu nedenle bu çalışmada yaşam kalitesi aracılığıyla farklı üç model kurularak değişkenlerin birbiri üzerindeki etkileri incelenmiştir.

Yöntem

Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı desen kullanılarak yüz yüze veri toplama yöntemi ile onkoloji tedavisi alan 304 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, Tanıtıcı Bilgi Formu, The European Organization for Research and Treatment of Cancer Core Quality of Life Questionnaire (EORTC QLQ-C30 Version 3.0), Functional Assessment of Chronic Illness Therapy–Spiritual Well-Being Scale(FACIT-Sp-12), Genel Sağlık Anketi (GSA-12)ve Kanser Hastası Sosyal Destek Ölçeği (KHSDÖ) ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; sıklık analizleri ile korelasyon analizi kullanılmıştır. Ayrıca arabuluculuk analizleri The statistical package for the social sciences (SPSS) with “PROCCESS Macro” ile test edilmiştir.

Bulgular

Birinci modelde yaşam kalitesinin kısmi rolü aracılılığıyla aile sosyal destek algısının spiritüel iyilik hali üzerinde anlamlı ve doğrudan pozitif bir etkisi olduğu saptanmıştır. İkinci modelde yaşam kalitesinin kısmi rolü aracılığıyla aile sosyal destek algısının depresyon-anksiyete üzerinde anlamlı ve doğrudan negatif etkisi bulunmuştur. Son olarak yaşam kalitesinin kısmi aracı rolü ile spiritüel iyilik halinin depresyon- anksiyete üzerinde anlamlı doğrudan negatif etkisi olduğu belirlenmiştir.

Sonuç

Bu bulgular, kanser sürecini yaşayan bireylerin ruh sağlığının rutin sağlık hizmetlerinin bir parçası olarak incelenmesi ve yaşam kalitelerini artırmak için aile sosyal destek bağlarının güçlendirilmesi ve spiritüel iyiliği geliştirmeye yönelik yaklaşımların benimsenmesi gerektiğini göstermektedir.

Onkolojide çalışan hemşirelerin hastaların spiritüel/manevi iyilik hallerini, aile sosyal destek algılarını, değerlendirerek hemşirelik girişimlerini bu doğrultuda planlaması ve gerçekleştirmesi hastaların yaşam kalitesinin artırılmasına katkı sağlayacağı ön görülmektedir. Ayrıca onkolojide çalışan hemşirelerin hastaların anskiyete-depresyon yaşama durumlarını tarama araçları ile değerlendirmesi patolojik bir süreç gerçekleşmişse hekimine bildirerek psikiyatriden konsültasyon istenmesinin sağlanması ile komorbiditeyi önleyeceği ve hastanın yaşam kalitesini artıracağı düşünülmektedir. Sağlık profesyonelleri kanser tanısı almış bireylerin medikal tedavilerinin yanısıra yaşam kalitesinin algılan aile sosyal destek ile ilişkisi göz önüne alarak kişilerin mevcut sosyal destek kaynaklarını gözlemleyip bu kaynakları fark etmesi konusunda desteklemesi de yaşam kalitesinin artmasına katkı sağlayacaktır.

ANXIETY-DEPRESSION, SPIRITUAL WELL-BEING, PERCEPTION OF FAMILY SOCIAL SUPPORT WITH CANCER PATIENT : MEDIATING ROLE OF QUALITY OF LIFE

Derya YILMAZ[1], Sevcan TOPTAŞ KILIÇ[2]

[1]*Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Çankırı Karatekin Üniversitesi, Cankiri, Türkiye*

Purpose

Anxiety-depression is a common mental health comorbidity among people diagnosed with cancer. The presence of these mental health comorbidities leads to a decrease in patients' quality of life. However, perceived family social support and spiritual well-being increase quality of life. However, the effects of these variables on each other and the mediating role of quality of life have not been determined. In this study, we developed three different models of quality of life and examined the interactions between the variables.

Methods

The study used a descriptive and correlational design with face-to-face data collection in 304 patients receiving oncological treatment. Data were collected using the introductory questionnaire, the European Organization for Research and Treatment of Cancer Core Quality of Life (EORTC QLQ-C30 v3.0), the Functional Assessment of Chronic Illness Therapy-Spiritual Well-being (FACIT-Sp-12), the General Health Survey (GSA-12), and the Cancer Patient Social Support (CSSS). Data were analyzed using frequency and correlation analysis. In addition, mediation analyses were tested using The Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) with 'PROCCESS Macro'.

Results

In the first model, it was found that perceived family social support had a significant and direct positive effect on psychological wellbeing, mediated by quality of life. In the second model, perceived family social support had a significant and direct negative effect on depression-anxiety, mediated by quality of life. Finally, it was found that spiritual well-being had a significant direct negative effect on depression-anxiety through the partial mediating role of quality of life.

Conclusion

These findings suggest the need to assess the mental health of people going through the cancer process as part of routine health care, and to adopt approaches that strengthen family social support networks and improve spiritual well-being to improve their quality of life.Nursing staff working in oncological services are expected to contribute to the improvement of patients' quality of life by assessing patients' mental/emotional wellbeing and family social support, and by planning and implementing nursing interventions in this area. In addition, oncology nurses are expected to prevent co-morbidity and improve patients' quality of life by assessing patients' anxiety-depression using screening tools, informing the physician when a pathological process has occurred, and requesting psychiatric consultation. In addition to medical management of people diagnosed with cancer, health professionals will contribute to improving quality of life by observing and helping people to identify their social support resources, taking into account the relationship between quality of life and perceived family social support.

Keywords: Cancer; Anxiety; Depression; Social support, Spiritual well-being, Quality of life

HEMŞİRELERDE PSİKOLOJİK SERMAYE, TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Semra Simin ARIKAN[1], Fatma DEMİRKIRAN[2]

[1]*Emekli, Ankara, Türkiye*

[2]*Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı hastalıkları Hemşireliği anabilim dalı, Aydın, Türkiye*

Amaç: Bu çalışma hemşirelerde psikolojik sermaye, tükenmişlik düzeylerini ve ilişkili faktörleri belirlemek amacıyla kesitsel olarak yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evreni Aydın Adnan Menderes Üniversite Hastanesinde çalışan 550 hemşiredir. Örneklem seçmek için G-power örneklem hacmi hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem hacmi 338 olarak hesaplanmıştır. Olası veri kayıpları da göz önüne alınarak % 10 yedek belirlenmiş ve örneklem 404 hemşire olarak tespit edilmiştir.

Veri toplamada Hemşirelerden Kişisel Bilgi Formu, Psikolojik Sermaye Ölçeği(PSÖ) ve Tükenmişlik Ölçeği Kısa Formu (TÖ-KF) uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçekler için izni alınmıştır. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik kurulundan onay alınmıştır. Araştırma için kurum izni ve hemşirelerden yazılı ve sözlü onam alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplarda t testi, ANOVA, ki-kare testi, korelasyon analiz testleri kullanılmıştır. Cronbach alfa katsayıları hesaplanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelerin yaşları minimum 21 maksimum 52 olup, yaşları ortalamaları 31,55 ± 7,70'dir. Hemşirelerin Psikolojik Sermaye Ölçeği toplam puan ortalaması 89,4623±13,80 özyeterlilik alt boyutu 22,93±4,509, Umut alt boyutu 23,08±4,190, Esneklik alt boyutu 23,07±4,051, iyimserlik alt boyutu 20,37±3,921 ve Tükenmişlik Ölçeği Kısa Formunun puan ortalaması 3,82±1,328'dır. Psikolojik sermaye toplam ve alt boyutları ile tükenmişlik ölçeği kısa formu puan ortalamaları arasında ters yönlü zayıf düzeyde ilişki bulunmuştur.

Sonuç: Psikolojik sermaye toplam puan ortalamaları yüksek olan hemşirelerin, tükenmişlik düzeyleri düşük çıkmıştır. Hemşirelerin psikolojik sermayeleri tükenmişlikle ters yönlü zayıf düzeyde ilişkilidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşireler, Psikolojik sermaye, Tükenmişlik.

NOT:Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü 16.08.2023 tarih ve 2023-34 sayılı oturumunda alınan XXIX nolu Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilen tezden alıntıdır.

PSYCHOLOGICAL CAPITAL, BURNOUT LEVELS AND RELATED FACTORS IN NURSES

Semra Simin ARIKAN[1], Fatma DEMİRKIRAN[2]

[1]Emekli, Ankara, Türkiye

[2]Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı hastalıkları Hemşireliği anabilim dalı, Aydın, Türkiye

Objective:This study was conducted as a cross-sectional study to determine psychological capital, burnout levels and related factors in nurses.

Materials and Methods: Material and Method: The population of the research is 550 nurses working at Aydın Adnan Menderes University Hospital. G-power sample size calculation method was used to select the sample. The sample size of the study was calculated as 338. Taking into account possible data losses, 10% backup was determined and the sample was determined as 404 nurses.

Personal Information Form, Psychological Capital Scale (PSÖ) and Burnout Scale Short Form (BL-SF) were used to collect data from nurses. Permission was obtained for the scales used in the study. Approval was obtained from the Ethics Committee of Aydın Adnan Menderes University Health Sciences Institute. Institutional permission and written and verbal consent from the nurses were obtained for the study. In the evaluation of the data; descriptive statistics, independent groups t test, ANOVA, chi-square test, correlation analysis tests were used. Cronbach's alpha coefficients were calculated.

Results: The age of the nurses participating in the study was minimum 21 and maximum 52, and their average age was 31,55 ± 7,70. Nurses' Psychological Capital Scale total score average was 89,4623±13,80, self-efficacy sub-dimension 22,93±4,509, the hope sub-dimension was 23,08±4,190, the resilience sub-dimension was 23,07±4,051, the optimism sub-dimension was 20.37±3.921 and the mean score of the Short Form of Burnout Scale was 3,82±1,328. There was a weak inverse relationship between psychological capital total and sub-dimensions and burnout scale short form score averages.

Conclusion: The burnout levels of the nurses who had high psychological capital total score averages were low. Nurses' psychological capital is weakly correlated with burnout.

Keywords: Burnout, Nurses, Psychological capital.

NOTE: It is excerpted from the thesis accepted by the decision of the Board of Directors No. XXIX taken at the session of Aydın Adnan Menderes University Institute of Health Sciences dated 16.08.2023 and numbered 2023-34.

STRES YÖNETİMİ DERSİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK VE BAŞA ÇIKMA TARZLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: YARI DENEYSEL BİR

Tuğba PEHLIVAN SARIBUDAK

İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Amaç: Hemşirelik lisans eğitiminde öğrencilere stresle başa çıkma tekniklerinin öğretilmesi ve dayanıklılıklarının güçlendirilmesi önemlidir. Ancak stres yönetimi dersinin öğrencilerin başa çıkma tarzlarını nasıl değiştirdiğine ilişkin az sayıda çalışma bulunmaktadır. Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin psikolojik dayanıklılığını artırmaya yönelik deneysel çalışmaların yapılması ve etkili stresle başa çıkma becerileri ile psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkinin incelenmesi önerilmektedir. Bu çalışmanın amacı, stres yönetimi dersinin hemşirelik öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık ve başa çıkma tarzları üzerindeki etkisini değerlendirmek ve başa çıkma tarzları ile psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntemler: Öntest-sontest desenli bu yarı deneysel ve prospektif araştırma, birinci ve ikinci sınıf 67 hemşirelik öğrencisinden oluşan tek bir gruba verilen stres yönetimi dersinin etkisini değerlendirmektedir. Çalışmaya katılmayı kabul edilen öğrencilere ön testler (Kişisel Bilgi Formu, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği, Connor-Davidson Dayanıklılık Ölçeği) uygulanmıştır. Müdahale olarak, stres yönetimi kursu 14 hafta boyunca haftada iki saat olarak gerçekleştirilmiştir. Hemen ardından son testler uygulanmıştır. Korelasyon analizi, başa çıkma tarzları ve dayanıklılık alt ölçekleri arasındaki iki değişkenli ilişkiyi belirlemiştir. Veriler normal dağılıma uymadığı için kurs öncesi ve sonrası puanları değerlendirmek için Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılmıştır. XXX Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Etik Kurulu'ndan 06 Eylül 2022 (No: 2) tarihinde etik onay alınmış ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı tarafından yazılı izin verilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21.16 (SS, 2.72) idi. Öğrencilerin çoğu kız (%80,6), %68,7'si ikinci sınıf öğrencisi, çoğu (%64,2) ailesiyle birlikte yaşıyor, %85,1'i aile gelirini 'orta' olarak belirtiyor ve %67,2'si akademik performansını 'başarılı' olarak değerlendiriyordu. Stresli bir yaşam olayı yaşayanlar (%59,7) aşağıdakilerden en az birini belirtmiştir: üniversite sınavlarına hazırlanmak, bir işte çalışmak ve ders çalışmak, başarılı olmak için aile baskısı, finansal sorunlar, gelecek kaygısı, aile içi şiddet, bir aile üyesinin ölümü ve ciddi bir kişisel

veya ailevi sağlık sorunu. Stres yönetimi kursu sonrasında öğrencilerin iyimser stil puan ortalamaları (M = 1.75, SD = 0.50) istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde artmıştır (sırasıyla p= .024). Kurs sonrasında kendine güvenli, sosyal destek arayan, boyun eğici, çaresiz stil ve pikolojik dayanıklılık puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>.050). Kendine güvenli başa çıkma tarzı ile dayanıklılık arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmuştur (r = -0.560; p <.001). Psikolojik dayanıklılıktaki artış, kendine güvenli yaklaşım başa çıkma tarzında da artışa yol açmaktadır. Çaresiz başa çıkma tarzı ile dayanıklılık arasında istatistiksel olarak anlamlı bir negatif korelasyon vardır (r = -0.550; p <.001). Psikolojik dayanıklılıktaki artış çaresiz yaklaşım başa çıkma tarzında azalmaya yol açmaktadır.

Sonuç: Dayanıklılığın artırılması başa çıkma tarzlarını olumlu yönde etkilemektedir. Stres yönetimi dersi, öğrencilerin iyimser başa çıkma tarzları üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Hemşirelik öğrencilerine stresle başa çıkma tekniklerinin öğretilmesi ve psikolojik dayanıklılıklarının güçlendirilmesi önemlidir. Hemşirelik eğitimi müfredatında öğrencilerin psikolojik dayanıklılığını artırmaya yönelik eğitim programlarının uygulanması gerekmektedir. Ayrıca stres yönetiminin hemşirelik eğitimi müfredatına eklenmesini önerilmektedir.

Education, Nursing, Resilience, Stress, Students, Eğitim, Hemşirelik, Psikolojik dayanıklılık, Öğrenciler

THE IMPACT OF STRESS MANAGEMENT COURSE ON NURSING STUDENTS' RESILIENCE AND COPING STYLES: A QUASI-EXPERIMENTAL STUDY

Tuğba PEHLIVAN SARIBUDAK

İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Purpose: In the undergraduate nursing education, it is important to teach students techniques to cope with stress and to strengthen their resilience. However, there is few studies on how stress management course has changed students' coping styles. In addition, it is suggested that experimental studies should be conducted to increase resilience for nursing students; and the relationship between effective stress coping skills and resilience. The purpose of the study was to evaluate a stress management course's impact on nursing students' resilience and coping styles; and to investigate the relationship between coping styles and resilience.

Methods: This quasi-experimental and prospective research with a pretest-posttest design evaluates a stress management course given to a single group of first and second-year 67 nursing students. Pre-tests (Personal Information Form, Stress Coping Styles Scale, Connor-Davidson Resilience Scale) were administered to students accepted to the study. As an intervention, the stress management course took place two hours a week for 14 weeks. Posttests were administered immediately afterward. Correlation analysis determined the bivariate association between the subscales of coping styles and resilience. The Wilcoxon signed-rank test was used to evaluate scores before and after the course because data did not confirm to the normal distribution. Ethical approval was obtained from XXX University's Social Sciences and Humanities Research Ethics Committee on September 06, 2022 (No: 2), and written permission was granted by the Dean of the Faculty of Health Science.

Results: Student mean age was 21.16 years (SD, 2.72). Most students were female (80.6%), 68.7% were second-year students, most (64.2%) lived with their families, 85.1% stated their family income as 'average' and 67.2% evaluated their academic performance as 'successful'. Those who had experienced a stressful life event (59.7%) mentioned at least one of the following: preparing for university exams, working and studying, family pressure to succeed, financial problems, anxiety about the future, domestic violence, death of a family member, and a serious personal or family health problem. After the stress management course, the mean optimistic style (M = 1.75, SD = 0.50) scores of students increased statistically significantly

(respectively p= .024). There was no statistically significantly difference in the self-confident, social support-seeking, submissive, helpless style and resilience mean scores after the course (p>.050). A statistically significant positive correlation was found between self-confident coping style and resilience (r = −0.560; p <.001). An increase in resilience leads to an increase in self-confident approach coping style. There was a statistically significant negative correlation between helpless coping style and resilience (r = −0.550; p <.001). An increase in resilience leads to a decrease in helpless approach coping style. Conclusion: Increasing resilience positively affects coping styles. The stress management course had a positive effect on students' optimistic coping styles. It is important to teach nursing students techniques to cope with stress and to strengthen their resilience. It is necessary to implement training programs in the nursing education curriculum to increase students' resilience. We further recommend that stress management be added to the nursing education curriculum.

RUHSAL HASTALIĞI OLAN BİREYLERİN BAKIM VERİCİLERİNDE MANEVİ BAŞA ÇIKMA, DAMGALAMA VE ÖZ ŞEFKAT DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

Emine YILMAZ[1], Kerim UĞUR[2], Yasemin Ece AYYILDIZ[3], Kader ŞERİFOĞLU[4]

[1]İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

[2]Malatya Eğitim ve araştırma Hastanesi, Malatya, Türkiye

[3]Çukurova Devlet Hastanesi, Adana, Türkiye

[4]Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Malatya, Türkiye

Giriş: Damgalanma hem ruhsal hastalık tanısı alan bireyi hemde bakım vericisini etkileyen en az hastalığın kendisi kadar tehlikeli ve göz ardı edilmemesi gereken bir kavramdır. Bireyin kendi acılarına nazik, açık, duyarlı, ve şefkatli olması, yaptığı hatalar karşısında affedici olması ve yetersizlikleri ile başarısızlıkları karşısında yargılayıcı bir tutum içinde olmaması, yaşadığı sıkıntıları insanlığın ortak deneyiminin bir parçası olduğunu kavramasını içeren öz şefkat ve insanlara yaşamları boyunca anlam ve amaç veren, hayata yönelik bireye cesaret sağlayan maneviyat düzeyinin damgalanma ile başetmede etkili olabileceği düşünülmektedir. **Amaç:** Bu çalışma ruhsal hastalık tanısı almış bireylerin bakım vericilerinin damgalanma derecesini, öz şefkat duygularını ve manevi baş etme düzeylerini belirlenmesi amacı ile planlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın örneklemini, Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri polikliniğine başvuran araştırmaya alınma kriterini karşılayan gönüllü 245 bakım vericioluşturmuştur. Veriler araştırmacı tarafından yüzyüze görüşme yöntemiyle Tanıtıcı Bilgi Formu, Öz Şefkat Ölçeği Kısa Formu, Manevi Başa Çıkma Ölçeği Formu, Damgalama Ölçeği Formu aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesine yüzdelik, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma, Kruskal-Wallis Testi, Mann-Whitney U Testi, Bağımsız Gruplarda t testi ve Pearson Korelasyon Testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan bireylerin yaş ortalaması 39.40±7.40, %64.5'inin kadın, %75.1'inin evli, %41.3' ilköğretim mezunu olduğu, hastaların %11.8'inin şizofreni,% 23.5'inin bipolar, %28.2'sinin depresyon tanısı olduğu belirlenmiştir. Damgalanma ve özşefkatarasında negatif yönde istatiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (r. 457, $p<0.05$). Maneviyat ve özşefkatarasında pozitif yönde istatiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (r: .291, $p<0.05$).

Tartışma: Ruhsal hastalığı olan bireylerin bakım vericilerinde öz şefkatleri arttıkça damgalanma düzeylerinin azaldığı, buna karşılık manevi başa çıkma düzeyleri arttıkça öz şefkatlerinin de arttığı ortaya çıkmıştır.

Sonuç: Bu araştırma sonucunda bakım vericilerin öz şefkati artıkça damgalanmanın azaldığı ve maneviyat ve öz şefkatin ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: bakım verici, öz şefkat, damgalanma, maneviyat, ruhsal hastalık

Kaynaklar

Yıldırım M, Sarı T. Öz-şefkat ölçeği kısa formu'nun Türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2018, 18(4): 2502-17.

Doğanay, G. Ailede Manevi Başa Çıkma Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Eğitim Bilimleri Ve Güzel Sanatlar, 129.

Duman Zç, İnan Fş, Sarı A, Aile Görüşme Formu Damgalanma Alt Boyutunun Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi/Investigation Of ThePsychometricProperties Of TheStigmaSection Of TheFamilyInterview ScheduleJournal Of PsychıatrıcNursıng 2022;13(1):83-91

DETERMINATION OF SPIRITUAL COPING, STIGMA, AND SELF-COMPASSION LEVELS IN CAREGIVERS OF INDIVIDUALS WITH MENTAL ILLNESS

Emine YILMAZ[1], Kerim UĞUR[2], Yasemin Ece AYYILDIZ[3], Kader ŞERİFOĞLU[4]

[1]İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

[2]Malatya Eğitim ve araştırma Hastanesi, Malatya, Türkiye

[3]Çukurova Devlet Hastanesi, Adana, Türkiye

[4]Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Malatya, Türkiye

Introduction: Stigma is a concept that affects both the individual diagnosed with mental illness and the caregiver, at least as dangerous as the disease itself, and it should not be ignored. Self-compassion, which includes being kind, open, sensitive, and compassionate to one's own suffering, being forgiving in the face of mistakes and not being judgmental in the face of inadequacies and failures, realizing that the sufferings are a part of the common experience of humanity, and giving meaning and purpose to people throughout their lives, It is thought that the level of spirituality that provides courage to the individual towards life can be effective in coping with stigma.

Objective: This study was planned to determine the degree of stigma, self- compassion and spiritual coping levels of caregivers of individuals diagnosed with mental illness.

Method: The sample of the descriptive study consisted of 245 caregivers who applied to Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psychiatry outpatient clinic and met the inclusion criteria. The data were collected by the researcher by face-to-face interview method through the Introductory Information Form, the Self-Compassion Scale Short Form, the Spiritual Coping Scale Form, and the Stigma Scale Form. Percentage, frequency, arithmetic mean and standard deviation, Kruskal-Wallis Test, Mann-Whitney U Test, Independent Groups t test and Pearson Correlation Test were used to evaluate the data.

Results: The mean age of the individuals included in the study was 39.40±7.40 years, 64.5% were female, 75.1% were married, 41.3% were primary school graduates, 11.8% of the patients were diagnosed with schizophrenia, 23.5% with bipolar, 28.2% with depression. has been determined. A statistically significant negative correlation was found between stigma and self-compassion (r. 457, $p<0.05$). A statistically significant positive correlation was found between spirituality and self-compassion (r: .291, $p<0.05$).

Discussion: It has been revealed that as the self-compassion of caregivers of individuals with mental illness increases, their stigma levels decrease, whereas as their spiritual coping levels increase, their self-compassion also increases.

Conclusion: As a result of this research, it was determined that as the self-compassion of the caregivers increased, stigma decreased and spirituality and self-compassion were related.

Keywords: caregiver, self-compassion, stigma, spirituality, mental illness

6 ŞUBAT DEPREM BÖLGELERİNDE GÖREV YAPAN HEMŞİRELERDE TRAVMA SONRASI GELİŞİM VE TEMEL İNANÇLAR DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

Emine YILMAZ[1], Feyza NAZİK[2], Kader ŞERİFOĞLU[3], Yasemin Ece AYYILDIZ[4], Gamze ÖRÜM[5]

[1]İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

[2]Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye

[3]Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Malatya, Türkiye

[4]Çukurova Devlet Hastanesi, Adana, Türkiye

[5]Battalgazi Devlet Hastanesi, Malatya, Türkiye

Giriş: Travma sonrası gelişim, "büyük ve önemli yaşam olayları, kriz veya travmatik olaylar sonucu kişinin bunlarla başa çıkma çabaları sonunda deneyimlenen, kişi tarafından bildirilen olumlu psikolojik değişiklikler" olarak tanımlanmaktadır. Travma sonrası stres belirtilerinin ve bu süreçte yaşanan psikolojik gelişimlerin yanı sıra travmadan sonra meydana gelen inanç ve şemalardaki değişimler ve bilişlerin rolü de önemlidir.

Amaç: Bu araştırma 6 Şubat deprem bölgelerinde görev yapan hemşirelerde travma sonrası gelişim ve temel inançlardaki sarsılmanın belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın örneklemini, 6 şubat depreminde Malatya ili Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde görev yapan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 53 hemşire oluşturmuştur. Veriler 07.06.2023 ile 01.08.2023 tarihleri arasında hemşire tanıtım formu ile "Travma Sonrası Gelişim Ölçeği" ve "Temel İnançlar Envanteri" aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesine yüzdelik, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma, Kruskal-Wallis Testi, Mann-Whitney U Testi, Bağımsız Gruplarda t testi ve Pearson Korelasyon Testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan hemşirelerin yaş ortalaması 34.80±8.40, %76.7'sinin kadın, %75'inin evli, %73.3' ünün lisans/lisans üstü mezunu, %16.7'sinin depremden dolayı 1. derece yakınını kaybettiği ve sadece % 20'sinin yaşadığı evin hasarsız olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin travma sonrası gelişim puan ortalaması 59.18±17.34 ve temel inançlar envanteri puan ortalaması 23.73±17.34 olup travmanın orta düzeyde, kendi gelişimine katkı sağladığı ve temel inançlarda sarsılmalara yol açtığı belirlenmiştir. Ölçekler aralarında pozitif yönde istatiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (r: 0.554, $p<0.05$).

Tartışma: 6 Şubat depreminin bu bölgede görev yapan hemşireler üzerinde travmatik bir etkisinin olduğu, travma sonrası gelişimlerine katkı sağladığı ve temel inançlarda değişimlere yol açtığı ortaya çıkmıştır.

Sonuç: Araştırmadan elde edilen bulgular hemşirelerin travma sonrası gelişime yönelik farkındalık kazanmaları, mesleki eğitim ve düzenlemelerle desteklenmeleri gerekliliğini ortaya koymuştur. Yaşanılan travmatik deneyimlerin gelişime dönüştürülmesi mümkündür. Hemşirelerin travma sonrası gelişim ve temel inaçların sarsılmasını etkileyen faktörleri, bu faktörlerin hemşireler üzerindeki etkilerini, daha ayrıntılı inceleyen ve değerlendiren kalitatif ve kanitatif araştırmaların yapılması önerilmektedir

Anahtar Kelimeler: hemşire, deprem, travma sonrası gelişim, temel inanç

KAYNAKLAR

Dürü, Ç. (2006). Travma sonrası stres belirtileri ve travma sonrası büyümenin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi ve bir model önerisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ermiş, E. N.,& Bayraktar, S. (2021). Travma sonrası gelişim perspektifinden gelişimsel eğride yeni bir kuşak olarak COVID-19.

Haselden, M. (2014). Üniversite öğrencilerinde travma sonrası büyümeyi yordayan çeşitli değişkenlerin Türk ve Amerikan kültürlerinde incelenmesi: Bir model önerisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, AnkaraternationalJournal of SocialSciencesandEducationResearch, 7(1), 95-105.

FEBRUARY 6 IN EARTHQUAKE ZONES DETERMINING THE LEVEL OF POST TRAUMATIC DEVELOPMENT AND BASIC BELIEFS IN WORKING NURSES

Emine YILMAZ[1], Feyza NAZİK[2], Kader ŞERİFOĞLU[3], Yasemin Ece AYYILDIZ[4], Gamze ÖRÜM[5]

[1]*İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye*

[2]*Bingöl Üniversitesi, Bingöl, Türkiye*

[3]*Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Malatya, Türkiye*

[4]*Çukurova Devlet Hastanesi, Adana, Türkiye*

[5]*Battalgazi Devlet Hastanesi, Malatya, Türkiye*

Introduction: Post-traumatic development is defined as "positive psychological changes experienced by the person as a result of major and important life events, crisis or traumatic events as a result of efforts to cope with them". changes in beliefs and schemas that occur, the role of cognitions is important.

Purpose: This the research was carried out to determine the post-traumatic development and the shaking in basic beliefs of nurses working in 6 February earthquake zones.

Method: The sample of the descriptive study consisted of 53 nurses who were working in Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi in the province of Malatya during the 6 February earthquake and agreed to participate in the study. The data were collected between 07.06.2023 and 01.08.2023 by means of the nurse identification form, "Post Traumatic Development Scale" and "Basic Beliefs Inventory". Percentage, frequency, arithmetic mean and standard deviation, Kruskal-Wallis Test, Mann-Whitney U Test, Independent Groups t test and Pearson Correlation Test were used to evaluate the data.

Results: The mean age of the nurses included in the study was 34.80±8.40, 76.7% were female, 75% were married, 73.3% were undergraduate/graduate graduates, 16.7% lost their first-degree relatives due to the earthquake, and only 20% It was determined that the house in which he lived was undamaged. The nurses' post-traumatic development average score was 59.18±17.34, and the basic beliefs inventory average was 23.73±17.34, and it was determined that trauma contributed to their own development at a moderate level and caused convulsions in basic beliefs. It was determined that there was a statistically significant positive relationship between the scales (r: 0.554). , $p<0.05$).

Discussion: It was revealed that the February 6 earthquake had a traumatic effect on nurses working in this region, contributed to their post-traumatic development and caused changes in basic beliefs.

Conclusion: The findings obtained from the research revealed that nurses should gain awareness about post-traumatic development and be supported with professional training and regulations. It is possible to transform traumatic experiences into development. It is recommended to conduct qualitative and quantitative research that examines and evaluates the factors affecting the post-traumatic development of nurses and the shaking of basic beliefs, the effects of these factors on nurses in more detail.

Keywords: nurse, earthquake, post-traumatic growth, core belief

UZUN SÜRELİ YATAN HASTALARIN MANEVİ BAKIM GEREKSİNİMLERİ VE HEMŞİRELER TARAFINDAN VERİLEN MANEVİ BAKIMA YÖNELİK ALGILARI

Gamze AYGÜN[1], Rahime AYDIN ER[2]

[1]*Kocaeli Üniversitesi/Sağlik Bilimleri Enstitüsü/Ruh Sağliği Ve Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Programi, Kocaeli, Türkiye*

[2]*Kocaeli Üniversitesi/Sağlik Bilimleri Fakültesi/Ruh Sağliği Ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dali, Kocaeli, Türkiye*

Giriş: Hastaların hastalıkla başa çıkması için önemli bir umut kaynağı olan ve daha iyi fiziksel sağlık sonuçlarıyla ilişkilendirilen manevi bakım, sağlık bakım hizmetinin sunulduğu çoğu ortama entegre edilememekte hatta en az odaklanan konu olmaktadır. Türk sağlık sisteminde hastaların manevi bakım gereksinimlerinin neler olduğu, bu gereksinimlerinin ne düzeyde karşılandığı ve hastalara manevi bakım kapsamında hangi hemşirelik uygulamalarının yapıldığı konusunda bilinenler sınırlıdır.

Amaç: Hastanede kalış süresi uzadıkça hastaların manevi bakım gereksinimlerinin arttığı öngörüsüyle çalışmamızda uzun süreli hastanede yatan hastaların manevi bakım gereksinimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca çalışma kapsamında hastaların hemşireler tarafından sunulan manevi bakım uygulamalarını nasıl algıladıkları da değerlendirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Şubat 2023'te üçüncü basamak bir devlet hastanesinde yürütülmeye başlanan bu nitel çalışmada veriler, yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmaktadır. Araştırmaya 18 yaş ve üzerinde olan, dahili kliniklerde 14 günden uzun süre yatarak tedavi gören, yatağa bağımlı olmayan ve araştırmaya gönüllü katılan hastalar dahil edilmektedir. Yaklaşık yarım saat süren ve kayıt altına alınan görüşmelerden elde edilen veriler, nitel araştırmada tümevarım analiz basamakları doğrultusunda analiz edilmektedir.

Bulgular: Maneviyatı huzur ve huzurlu olma, manevi bakımı hasta olanlara bakma ve yardım etmekle ilişkilendiren çalışma katılımcılarımız hastanede kaldıkları süre boyunca manevi yönden en fazla dini ibadetlerini yerine getirmeye, kişisel hijyene, aile üyelerinden ve yakınlarından destek almaya gereksinimleri olduğunu belirtmiştir. Hastane ortamında manevi gereksinimleri gidermeye yönelik yapılan uygulamalar değerlendirildiğinde katılımcılar namaz kılma, dua etme, dini kitapları okuma ve tesbih çekme gibi dinle ilgili ibadetleri yerine getirdiklerini ifade etmişlerdir. Çoğu katılımcının manevi gereksinimlerini hemşirelerle

paylaşmadığı ve sıklıkla ağrıya yönelik yapılan hemşirelik uygulamalarını manevi bakım kapsamında değerlendirdikleri belirlenmiştir. Katılımcıların manevi bakım kapsamında hemşirelerden güler yüzlü olma, moral ve motivasyon verme beklentilerinin olduğu saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Sağlık sistemlerinde manevi bakım sağlanmasının lüks değil, bir gereklilik olduğu vurgulanmaktadır. Bu çalışmada uzun süre hastanede yatan hastaların manevi bakım yönünden dini ibadetlerini yerine getirmeye yönelik belirgin gereksinimlerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmadan ulaşılan diğer bir önemli sonuç, uzun süre hastanede yatan hastalara hemşireler aracılığıyla yeterli manevi bakım sağlanamadığıdır. Benzer bulgular, hastaların manevi gereksinimlerinin araştırılmadığını ve giderilmediğini gösteren çalışmalarda ortaya konmuştur. Hastalarla en fazla birlikte olan hemşireler, hastanın manevi acısına ilk tanıklık edenlerdir. Dolayısıyla hemşireler manevi bakım sağlama konusunda bilgili ve donanımlı olmalıdır. Manevi bakım verme yetkinliği kazanmaları için hemşireler mesleki eğitim sürecinde ve profesyonel uygulamaları sırasında bu konuda eğitimle desteklenmelidir. Bu eğitimlerde hastadan manevi öykü alma, hastayı manevi bakım açısından değerlendirme ve manevi bakım uygulamalarının neler olduğu konuları ayrıntılı ele alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, manevi bakım, maneviyat, manevi gereksinimler

SPIRITUAL CARE NEEDS OF LONG-TERM HOSPITALIZED PATIENTS AND THEIR PERCEPTIONS OF SPIRITUAL CARE GIVEN BY NURSE

Gamze AYGÜN[1], Rahime AYDIN ER[2]

[1]Kocaeli Üniversitesi/Sağlik Bilimleri Enstitüsü/Ruh Sağliği Ve Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Programi, Kocaeli, Türkiye

[2]Kocaeli Üniversitesi/Sağlik Bilimleri Fakültesi/Ruh Sağliği Ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dali, Kocaeli, Türkiye

SUMMARY

Introduction: Spiritual care which is an important source of hope for patients to cope with the disease and associated with better physical health outcomes, cannot be integrated into most health care settings and is even the least focused issue. In the Turkish health system, what is known about the spiritual care needs of the patients, to what extent these needs are met, and what nursing practices are applied to the patients within the scope of spiritual care are limited.

Objective: In this study, we aimed to determine the spiritual care needs of long-term hospitalized patients with the prediction that the longer the hospital stay the spiritual care needs of the patients increase. In addition, within the scope of the study, how the patients perceived the spiritual care practices offered by the nurses was also evaluated.

Materials and Methods: In this qualitative study which was started in February 2023 in a tertiary public hospital, data are collected through semi-structured interviews. Patients who are 18 years of age or older, hospitalized in internal clinics for more than 14 days, not bedridden and voluntarily participate in the research are included in the study. The data obtained from the recorded interviews which lasted about half an hour are analysed in accordance with the inductive analysis steps in qualitative research.

Results: Participants who associate spirituality with peace and tranquillity, spiritual care with caring for and helping the sick stated that they most need to perform their religious rituals, personal hygiene and receive support from their family members and relatives during their stay in the hospital. When the practices to meet the spiritual needs in the hospital environment were evaluated the participants stated that they performed religious rituals such as praying, invoke, reading religious books and count beads. It was determined that most of the participants did not share their spiritual needs with the nurses and frequently evaluated the nursing practices

for pain within the scope of spiritual care. Participants expect nurses to be smiling, to give morale and motivation within the scope of spiritual care.

Discussion and Conclusion: It is emphasized that providing spiritual care in health systems is not a luxury but a necessity. In this study, it was concluded that patients hospitalized for a long time have specific needs for spiritual care to fulfil their religious practices. Another important conclusion reached from the study is that patients hospitalized for a long time are not provided with adequate spiritual care through nurses. Similar findings have been demonstrated in studies showing that the spiritual needs of patients were not investigated and fulfilled. The nurses who are with the patients the most are the first to witness the patient's spiritual pain. Therefore, nurses should be knowledgeable and equipped to provide spiritualcare. For nurses to gain the competence to provide spiritual care, they should be supported with training in this regard during the vocational training and professional practice. In these trainings, taking a spiritual history from the patient, evaluating spiritual care needs of patients and spiritual care practices should be discussed in detail.

Keywords: Nursing, spiritual care, spirituality, spiritual needs

ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERDE WATSON'IN İNSAN BAKIM MODELİNE TEMELLENDİRİLMİŞ GÖRSEL SANATLAR GRUP TERAPİSİNİN ALGILANAN SOSYAL DESTEK VE İŞLEVSEL İYİLEŞME ÜZERİNE ETKİSİ

Nurcan DÜZGÜN, Satı DEMIR

Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye

Giriş: Ruhsal bozukluklardan biri olan şizofreni dünya çapında 24 milyon insanı etkileyen kronik ve ciddi bir rahatsızlıktır (DSÖ, 2022). Şizofreni tedavisinin vazgeçilmezi olan antipsikotik ilaçların daha çok pozitif belirtiler üzerinde etkili olması, düzenli kullanılmalarına rağmen nükslere engel olamaması ve birçok yan etkiye yol açması nedeniyle ilaç tedavisinin yanında psikososyal yaklaşımların kullanılması önerilmektedir (Kavak ve Yılmaz, 2018; Turkington ve diğerleri, 2019). Sanat terapisi şizofreni tedavisinde kullanılan psikososyal yaklaşımlardandır (Düzgün ve Demir, 2020).

Amaç: Bu çalışma, şizofreni tanılı bireylerde Watson'ın İnsan Bakım Modeli (WİBM)'ne temellendirilmiş görsel sanatlar grup terapisinin algılanan sosyal destek ve işlevsel iyileşme üzerine etkisinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinden ön test-son test ve izlem desenli randomize kontrollü deneysel bir araştırma olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma, Ekim 2022 - Şubat 2023 tarihleri arasında Ankara'da bulunan bir Toplum Ruh Sağlığı Merkezinde yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini içleme kriterlerini karşılayan ve basit rastgele randomizasyon yöntemi ile belirlenen müdahale (n=34) ve kontrol grubu (n=33) olmak üzere toplam 67 şizofreni tanılı birey oluşturmuştur. Müdahale grubuna üç grup şeklinde haftada bir gün olmak üzere uzman görüşü alınarak oluşturulan WİBM'ye temellendirilmiş görsel sanatlar grup terapisi uygulanmıştır. Terapi toplam altı oturumdan oluşmuş ve her bir oturum ortalama 90 dakika sürmüştür. Kontrol grubu ise yalnızca kurumdaki rutin takip, tedavi ve uygulamalara katılmıştır. Müdahale ve kontrol grubu terapi öncesi (ön test), terapi sonrası (son test) ve bir ay sonrasında (izlem) "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ)" ve "Şizofrenide İşlevsel İyileşme Ölçeği (ŞİİÖ)" ile değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde ki-kare testi, t-testi, Mann Whitney U testi, tekrarlı ölçümler varyans analizi, pearson korelasyon analizi ve regresyon analizi kullanılmıştır. Çalışmanın yürütülebilmesi için etik onay, kurum izni ve katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Bulgular: Terapi öncesi müdahale ve kontrol grubundaki katılımcıların tanımlayıcı özellikleri ile ÇBASDÖ ve ŞİİÖ ön test puanları benzerdir. Terapi sonrasında müdahale grubundaki bireylerin son test ve izlem değerlendirmesinde ÇBASDÖ ve ŞİİÖ puan ortalamalarının anlamlı düzeyde arttığı ($p<0,05$), kontrol grubunda ise olumlu yönde bir fark olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca, şizofreni tanılı bireylerin algıladıkları sosyal destek arttıkça işlevsel iyileşmelerinin de arttığı ($p<0,05$) saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada izofreni tanılı bireylere uygulanan WİBM'ye temellendirilmiş görsel sanatlar grup terapisinin algılanan sosyal destek ve işlevsel iyileşmeyi arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle WİBM'ye temellendirilmiş görsel sanatlar grup terapisinin TRSM'lerin rutin programlarına entegre edilmesi ve şizofreni tanılı bireylerde kullanılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Görsel Sanatlar Terapisi, Hemşirelik Modeli, Algılanan sosyal destek, İşlevsel İyileşme

KAYNAKÇA

Düzgün, N. ve Demir S. (2020). An artistic touch to people wıth schizophrenia: dance and movement therapy. C. Evereklioğlu (Ed.). In Theory and research in health sciences (223-238. pp.), Ankara: Gece Kitaplığı.

İnternet: Dünya Sağlık Örgütü (2022). Schizophrenia. Web: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/schizophrenia adresinden 29 Ağustos 2022'de alınmıştır.

Kavak, F. ve Yılmaz, E. (2018). The effect of hope on the treatment adherence of schizophrenia patients. Annals of Medical Research, 25(3), 416-9.

Turkington, G. D., Lawrence, T., Stuart, W. (2019). Linguistic analysis of the valence, arousal and dominance of auditory hallucinations and internal thoughts in schizophrenia: Implications for psychoeducation and CBT. Cogent Psychology, 6(1), 1703463.

THE EFFECT OF VISUAL ARTS GROUP THERAPY BASED ON WATSON'S HUMAN CARE MODEL ON PERCEIVED SOCIAL SUPPORT AND FUNCTIONAL RECOVERY IN INDIVIDUALS WITH SCHIZOPHRENIA

Nurcan DÜZGÜN, Satı DEMIR

Gazi University Faculty of Nursing, Ankara, TÜRKİYE

Introduction: Schizophrenia, one of the mental disorders, is a chronic and serious disorder affecting 24 million people worldwide (WHO, 2022). Since antipsychotic drugs, which are indispensable in the treatment of schizophrenia, are mostly effective on positive symptoms, cannot prevent relapses despite regular use, and cause many side effects, it is recommended to use psychosocial approaches in addition to drug therapy (Kavak and Yılmaz, 2018; Turkington et al., 2019). Art therapy is one of the psychosocial approaches used in the treatment of schizophrenia (Düzgün & Demir, 2020)

Aim: This study was conducted to evaluate the effect of visual arts group therapy based on Watson's Human Care Model (WHCM) on perceived social support and functional improvement in individuals with schizophrenia.

Materials and Methods: This research was carried out as a randomized controlled experimental study with a pretest-posttest and follow-up design, which is one of the quantitative research methods. The study was conducted in a Community Mental Health Center (CMHC) in Ankara between October 2022 and February 2023. The sample of the study consisted of 67 individuals diagnosed with schizophrenia, including the intervention (n=34) and control group (n=33), who met the inclusion criteria and were determined by simple randomization method. Visual arts group therapy based on WIBM, which was created by taking expert opinion, was applied to the intervention group once a week in three groups. The therapy consisted of a total of six sessions and each session lasted an average of 90 minutes. The control group participated only in the routine follow-up, treatment and practices in the institution. Intervention and control groups were evaluated with the "Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS)" and "Functional Remission of General Schizophrenia Scale (FROGS)" before therapy (pre-test), post-therapy (post-test), and one month later (follow-up). evaluated. Chi-square test, t-test, Mann Whitney U test, repeated measures analysis of variance, pearson correlation analysis and regression analysis were used to evaluate the data. Ethical

approval, institutional permission, and informed consent were obtained from the participants in order to conduct the study.

Results: The descriptive characteristics of the participants in the pre-therapy intervention and control groups and their MSPSS and FROGS pretest scores were similar. In the post-test and follow-up evaluation of the individuals in the intervention group after therapy, it was determined that the MSPSS and FROGS score averages increased significantly ($p<0.05$), while there was no positive difference in the control group. In addition, as the perceived social support of individuals with schizophrenia increased, their functional recovery increased ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: In this study, it was concluded that WIBM-based visual arts group therapy applied to individuals with schizophrenia increased perceived social support and functional recovery. From this point of view, it can be suggested that visual arts group therapy based on WIBM should be integrated into the routine programs of CMHCs and used in individuals diagnosed with schizophrenia.

Keywords: Şizofreni, Görsel Sanatlar Terapisi, Hemşirelik Modeli, Algılanan sosyal destek, İşlevsel İyileşme

KANSER HASTALARINA UYGULANAN PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ HASTALARIN UYKU KALİTESİNE VE ALGILADIKLARI STRES DÜZEYLERİNE OLAN ETKİSİNİN BELİRLENMESİ

Musa PAÇA, Veysel KAPLAN

Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye

Giriş ve Amaç: Kanser, tedavisi ve baş edilmesi zor bir süreç olarak bireyleri çeşitli şekillerde olumsuz etkileyebilmektedir. Özellikle ciddi bir stres oluşturup, bireylerin uyku problemleri yaşamalarına neden olmaktadır. Bu çalışmanın amacı kanser hastalarına uygulanan psikoeğitim programının hastaların uyku kalitesine ve algıladıkları stres düzeylerine olan etkisinin belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, ön test-son test ve deney-kontrol gruplu yarı deneysel tiptedir. Araştırmanın evrenini, 01.04.2023- 25.08.2023 tarihler arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinde yatarak veya ayaktan tedavi alan kanser hastaları oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise dahil edilme kriterlerini karşılayan ve çalışmaya katılmaya gönüllü hastalar oluşturmuştur. Araştırma verileri; Kişisel Bilgi Formu, Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ) ve Richard-Campbell Uyku Ölçeği (RCUÖ) kullanılarak elde edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya 16 deney ve 16 kontrol grubu olmak üzere toplam 32 hasta dahil edilmiştir. Deney grubunun %56,3'ü kadın, %81,3'ü evli, %43,8'i düşük gelir düzeyindedir. Ayrıca deney grubunun %25'i GİS sistem kanser tanısında almış, %62,5'inin ek kronik bir hastalığı bulunmakta ve %50'si psikolojik olarak kendini kötü olarak değerlendirmektedir. Yapılan analizler sonucunda, deney grubunun ASÖ ön test puan ortalamasının 47.5 ± 5.07 ve son test puan ortalamasının 43.13 ± 4.77 olduğu; RCUÖ ön test puan ortalamasının 51.09 ± 11.56 ve son test puan ortalamasının ise 58.65 ± 11.05 olduğu belirlenmiştir. Psikoeğitim sonrası deney grubundaki hastaların algıladıkları stres ölçeği puanlarının anlamlı bir şeklide azaldığı ($t= 6.143$, $p<0.001$) ve uyku kalitesi ölçek puanlarının ise anlamlı bir şeklide arttığı tespit edilmiştir ($t= 5.736$, $p<0.001$). Ayrıca, deney grubu ASÖ ve RCUÖ ölçek puanlarının ön test ve son test puan ortalamaları arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için yapılan analizlerde, puan farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.001$).

Sonuç ve Öneriler: Araştırmanın sonuçlarında elde edilen bulgulara doğrultusunda uygulanan psikoeğitim programının kanserli bireylerin algıladıkları stres düzeyini azalttığı ve uyku kalitesini artırdığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda ciddi bir hastalık olan kanserin, bireylerdeki

olası problematik sorunların azaltılması için, sorun alanlarına direkt müdahale şeklinde yapılacak psikoeğitim programlarının yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kanser, algılanan stres, uyku kalitesi, psikoeğitim

DETERMINATION OF THE EFFECT OF PSYCHOEDUCATION PROGRAMME APPLIED TO CANCER PATIENTS ON THEIR SLEEP QUALITY AND PERCEIVED STRESS LEVELS

Musa PAÇA, Veysel KAPLAN

Harran University, Sanliurfa, TÜRKİYE

Introduction and Objective: Cancer, as a process that is difficult to treat and cope with, can negatively affect individuals in various ways. In particular, it creates serious stress and causes individuals to experience sleep problems. The aim of this study was to determine the effect of a psychoeducation program applied to cancer patients on their sleep quality and perceived stress levels.

Materials and Method: The study was quasi-experimental with pretest-posttest and experimental-control group. The population of the study consisted of cancer patients receiving inpatient or outpatient treatment in a training and research hospital between 01.04.2023 and 25.08.2023. The sample of the study consisted of patients who met the inclusion criteria and volunteered to participate in the study. Data were obtained using the Personal Information Form, Perceived Stress Scale (PSS) and Richard-Campbell Sleep Questionnaire (RCSQ).

Results: A total of 32 patients, 16 in the experimental group and 16 in the control group, were included in the study. In the experimental group, 56.3% were female, 81.3% were married, and 43.8% had low income. In addition, 25% of the experimental group was diagnosed with GI tract cancer, 62.5% had an additional chronic disease and 50% of the experimental group psychologically evaluated themselves as poor. As a result of the analysis, it was determined that the mean pre-test score of the experimental group was 47.5 ± 5.07 and the mean post-test score was 43.13 ± 4.77; the mean pre-test score of the experimental group was 51.09 ± 11.56 and the mean post-test score was 58.65 ± 11.05. After psychoeducation, the perceived stress scale scores of the patients in the experimental group decreased significantly ($t= 6.143$, $p<0.001$) and sleep quality scale scores increased significantly ($t= 5.736$, $p<0.001$). In addition, in the analyses performed to evaluate the relationship between the pre-test and post-test mean scores of the experimental group's ASQ and RCSQ scale scores, it was determined that the difference in scores was statistically significant ($p<0.001$).

Conclusion and Suggestions: It was determined that the psychoeducation program applied in line with the findings obtained in the results of the study reduced the perceived stress level of

individuals with cancer and improved sleep quality. In this context, it is recommended that psychoeducation programs in the form of direct intervention in problem areas should be expanded in order to reduce the possible problematic problems of cancer, which is a serious disease, in individuals

Keywords: Kanser, algılanan stres, uyku kalitesi, psikoeğitim

HEMŞİRELERİN VE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN STRESLİ DURUMLARDA BİLİŞSEL KONTROL VE ESNEKLİK DURUMLARI VE MESLEKİ BENLİK DÜZEYLERİ

Adeviye AYDIN[1], Selin UÇGUN[2], Şevval ÇELİK[3], Murat Can AYDIN[4]

[1]*Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*

[2] *İzmir, Türkiye*

[3]*Manisa, Türkiye*

[4] *Giresun, Türkiye*

Giriş: Hemşirelik mesleğine ilişkin tutumlar eğitim sürecinde şekillenmekte olup çeşitli stresörlerle baş edebilme stratejilerin gelişimi mesleğe başlamadan bireylerin kendilerini güçlendirmesi ile sağlanabilir. Bilişsel yönden esnek olan birey stresörleriyle daha etkin baş ettiği ve ruhsal açıdan daha dayanıklı olduğu görülmektedir.

Amaç: Bu araştırmada hemşirelerin ve hemşirelik öğrencilerinin stresli durumlarda bilişsel kontrol ve esneklik durumları ile mesleki benliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma Türkiye'de bir il ve bu ile bağlı üç ilçede çalışan hemşireler ve bir üniversitenin hemşirelik bölümünde eğitime devam eden hemşirelik öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı kesitsel tasarımda gerçekleştirilen bu çalışmada 251 hemşire ve 301 hemşirelik öğrencisinden veriler toplanmıştır. Araştırmada "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Stresli Durumlarda Bilişsel Kontrol ve Bilişsel Esneklik Ölçeği" ve "Hemşire Mesleki Benlik Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde t test, Anova testi ve pearson korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Hemşirelerin stresli durumlarda bilişsel kontrol ve bilişsel esneklik puan ortalamaları, hemşirelik öğrencilerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Mesleki benlik puanında ise hemşirelerin bakım, iletişim, çalışanlar arası ilişkiler ve bilgi puan ortalamaları, hemşirelik öğrencilerinden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Mesleği isteyerek gerçekleştiren hemşirelerin değerlendirme ve başa çıkma esnekliği ve bilişsel kontrol ve esneklik toplam puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Mesleği isteyerek seçen hemşirelik öğrencilerinin duygular üzerine bilişsel kontrol, bilişsel esneklik ve bilişsel kontrol toplam puan ortalaması mesleği isteyerek seçmeyenlere göre daha yüksektir. Stresli durumlarda bilişsel kontrol ve bilişsel esneklik puanı ile mesleki benlik puanı arasında pozitif yönde anlamlı ilişki belirlenmiştir ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre hemşirelerin bilişsel kontrol ve esneklik puanlarının hemşirelik öğrencilerinden yüksek olması, mesleğin sorumlulukları ve stres faktörleriyle bir arada olmalarının oluşturduğu bir katkı ve zorlu yaşantılarda daha esnek bir baş etme tarzlarının olduğunu göstermektedir. Bu nedenle hemşirelik öğrencilerinin mesleğe başlamadan önce stresli durumlara yönelik baş etme ve esneklik düzeylerini artırmaya yönelik girişimlere gereksinim duyulmaktadır. Bir diğer yandan mesleğin seçim nedeni mesleki benliği etkilediğinden mesleği isteyerek gerçekleştiren hemşirelerin ve mesleği isteyerek seçen hemşirelik öğrencilerinin bilişsel esneklik ve mesleki benlik puanlarının yüksek olduğu belirlenmiş profesyonelleşme açısından istekliliğin dikkate alınması gereken önemli bir faktör olduğu saptanmıştır.

Bu çalışma Tübitak 2209-A kapsamında 2022 yılı 1. Dönemde destek almaya hak kazanmış ve desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik öğrencileri, mesleki benlik, bilişsel esneklik, bilişssel kontrol, hemşireler

THE LEVEL OF COGNITIVE CONTROL AND COGNITIVE FLEXIBILITY IN STRESS AND NURSES' SELF CONCEPT ON NURSES AND NURSING STUDENTS

Adeviye AYDIN[1], Selin UÇGUN[2], Şevval ÇELİK[3], Murat Can AYDIN[4]

[1]Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye

[2] İzmir, Türkiye

[3]Manisa, Türkiye

[4] Giresun, Türkiye

Introduction: Attitudes towards the nursing profession are shaped during the education process, and the development of strategies to cope with various stressors can be achieved by individuals empowering themselves before entering professional life. It is seen that individuals who are cognitively flexible cope with their stressors more effectively and are more resilient.

Aim: In this study, it was aimed to examine the cognitive control and flexibility states in stressful situations.and nurses' self concept of nurses and nursing students'.

Method: The research was carried out with nurses working in a province and three districts of TÜRKİYE, and nursing students continuing their education in the nursing department of a university. In this study, which was carried out in a cross-sectional descriptive design, data were collected from 251 nurses and 301 nursing students. "Descriptive Information Form", "Cognitive Control and Cognitive Flexibility Scale in Stressful Situations" and "Nurse Self-Concept Scale" were used in the research. In the analysis of the data, t test, anova test, and pearson correlation analysis were performed.

Results: It was determined that the mean scores of cognitive control and cognitive flexibility of nurses in stressful situations were higher than those of nursing students. Nurses' care, communication, staff relations and knowledge mean scores were found to be higher than nursing students in the self concept. It was determined that the appraisal and coping flexibility and cognitive control and flexibility total score averages of the nurses who performed the profession willingly were higher. Nursing students who voluntarily chose the profession had higher cognitive control over emotions, cognitive flexibility, and cognitive control total score averages than those who did not choose the profession voluntarily. A positive and significant

relationship was determined between cognitive control and cognitive flexibility scores and nurses' self concept scores ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: According to the results obtained from the study, the fact that the cognitive control and flexibility scores of nurses are higher than those of nursing students show that they have a more flexible coping style in difficult lives, a contribution of their coexistence with the responsibilities of the profession and stress factors. For this reason, attempts are needed to increase the coping and flexibility levels of nursing students before starting the profession On the other hand, since the reason for choosing the profession affects the professional self, it is detected that willingness is an important factor to be taken into account in terms of professionalization, which is determined to have high cognitive flexibility and professional self-scores of nurses who voluntarily perform the profession and nursing students who voluntarily choose the profession.

Key words: Cognitive control, cognitive flexibility, nurses, nursing students, self concept

REFERENCES

Uysal, N. & Ünal Toprak, F. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin akademik başarısı ile stres ve bilişsel esneklik ilişkisinin belirlenmesi. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 4 (2) , 248-254 .

Varol, E., Bakan, A. B. & Karadağ Arlı, Ş. (2021). Hemşirelerde ve hemşirelik öğrencilerinde benlik saygısı ile mesleki benlik saygısının incelenmesi. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 29 (6) , 407-413

Peker Akman, T. & Demir, M. (2021). Üniversite öğrencilerinin bilinçli farkındalıkları ile bilişsel esneklikleri arasındaki ilişki. Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi, 5 (9) , 11-20

Demirtaş, A. S. (2021). Beliren yetişkinlikte psikolojik dayanıklılık ve affedicilik: bilişsel kontrol/esnekliğin paralel çoklu aracılığı. OPUS International Journal of Society Researches, 17(35), 1968-1989.

Zencir, G., Zencir, M., & Khorshid, L. (2019). Adaptation of the Turkish version of Nurses' Self Concept Questionnaire. International Journal of Nursing Sciences, 6(1), 43-49.

Demirtaş, A. S. (2019). Stresli durumlarda bilişsel kontrol ve bilişsel esneklik: Bir ölçek uyarlama çalışması. Psikoloji Çalışmaları, 39(2), 345-368.

KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİ TEMELLİ DANIŞMANLIĞIN ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERİN AİLE ÜYELERİNDE RUHSAL HASTALIĞA YÖNELİK İNANÇLAR, KENDİNİ DAMGALAMA VE PSİKOLOJİK ESNEKLİK ÜZERİNE ETKİSİ

Ercan TUNÇ, Oya Sevcan ORAK, Ilknur AYDIN AVCİ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Samsun, Türkiye

* Bu araştırma TÜBİTAK 1002-A Hızlı Desek Programı kapsamında 222S781 Proje Kodu ile desteklenmiştir.

Giriş: Şizofreni tanılı bireylerin aile üyeleri, psikolojik esnekliğe problem oluşturabilen ruhsal hastalığa yönelik olumsuz inançlara ve kendilerini damgalama tutumlarına maruz kalabilmektedir. Kabul ve kararlılık terapisi temelli danışmanlık, aile üyelerinin deneyimledikleri bu süreçleri desteklemede etkili bir yöntem olabileceği düşünülmektedir.

Amaç: Bu araştırmanın amacı, kabul ve kararlılık terapisi temelli danışmanlığın şizofreni tanılı bireylerin aile üyelerinde ruhsal hastalığa yönelik inançlar, kendini damgalama ve psikolojik esneklik üzerine etkisini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma tek kör, randomize kontrollü deneysel tasarımda yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Samsun ilinde bulunan iki Toplum Ruh Sağlığı Merkezi tarafından takip edilen şizofreni tanısına sahip 403 bireyin aile üyeleri oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemi G-Power programı kullanılarak hesaplanmıştır. Araştırmanın dahil edilme kriterlerini karşılayan aile üyeleri randomizasyonla deney (25 aile üyesi) ve kontrol (25 aile üyesi) gruplarına ayrılmıştır. Araştırma sürecinden önce etik kurul izni, kurum izni ve aile üyelerinin gönüllü onayları alınmıştır. Araştırmanın verileri, aile üyelerinin öntest ve sontest ölçümlerini yapabilmek için "Sosyo-Demografik Özellikler Formu", "Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeği", "Aileler için Kendini Damgalama Ölçeği" ve "Psikolojik Esneklik Ölçeği" uygulanarak değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında deney grubunu oluşturan aile üyelerine kabul ve kararlılık terapisi temelli online danışmanlık programı, haftada bir oturum olmak üzere toplamda altı oturum olarak uygulanmıştır. Aile üyelerine yönelik danışmanlık programı oturum içerikleri uzman görüşleri alınarak oluşturulmuştur. Araştırma verilerinin analizi SPSS 22.0 istatistik paket programı ile yapılmış, çarpıklık ve basıklık katsayısı, yüzdelik ve frekans dağılımı, Ki-kare testi, Bağımsız gruplar t testi ve Pillai's Trace testi kullanılmıştır.

Araştırmada randomizasyonu korumak ve uygulanan programın etkisini gerçek sınırlar içerisinde değerlendirebilmek için Intention to Treat analizi yapılmıştır.

Bulgular: Aile üyeleri kontrol değişkenleri açısından incelendiğinde, deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Kabul ve kararlılık terapisi temelli online grup danışmanlık programı, deney grubundaki aile üyelerinin Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeği puan ortalamalarını %65,4 düzeyinde, Aileler için Kendini Damgalama Ölçeği puan ortalamalarını %48 düzeyinde anlamlı ve geniş bir etki oluşturarak azaltırken Psikolojik Esneklik Ölçeği puan ortalamalarını ise %66 düzeyinde anlamlı ve geniş bir etki oluşturarak artırmıştır ($p<0,001$).

Tartışma ve Sonuç: Deney grubundaki aile üyelerine uygulanan kabul ve kararlılık terapisi temelli online danışmanlık programının aile üyelerinin ruhsal hastalığa yönelik inançları, kendini damgalama ve psikolojik esneklik düzeyleri üzerinde olumlu etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Psikiyatri hemşirelerinin şizofreni tanısı olan bireylerin aile üyelerine yönelik psikososyal bakım girişimlerinde kabul ve kararlılık terapisi temelli online danışmanlık programını uygulamaları, aile üyelerinin şizofreni süreci ilgili zorluklarla daha etkili başa çıkmalarına ve yakınlarına destek vermelerine katkı sağlayabilir. Bu doğrultuda psikiyatri hemşirelerinin kabul ve kararlılık terapisi eğitimini alarak bütüncül müdahalelerde bulunmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kabul ve kararlılık terapisi, Kendini damgalama, Psikolojik esneklik, Ruhsal hastalığa yönelik inanç, Şizofreni ve aile üyeleri,

THE EFFECT OF ACCEPTANCE AND COMMITMENT THERAPY-BASED COUNSELING ON BELIEFS TO MENTAL ILLNESS, SELF-STIGMATIZATION AND PSYCHOLOGICAL FLEXIBILITY ON FAMILY MEMBERS OF INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA

Ercan TUNÇ, Oya Sevcan ORAK, Ilknur AYDIN AVCİ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Samsun, Türkiye

Introduction: Family members of individuals with a diagnosis of schizophrenia may be exposed to negative beliefs about mental illness and self-stigmatizing attitudes that can cause problems with psychological flexibility. Acceptance and commitment therapy-based counseling is thought to be an effective method to support these processes experienced by family members.

Objective: The aim of this study is to determine the effect of acceptance and commitment therapy-based counseling on beliefs about mental illness, self-stigma and psychological flexibility on family members of individuals with schizophrenia.

Materials and Methods: This study was conducted in a single-blind, randomized controlled experimental design. The population of the study consisted of family members of 403 individuals with a diagnosis of schizophrenia followed by two Community Mental Health Centers in Samsun. The sample of the study was calculated using the G-Power program. Family members meeting the inclusion criteria of the study were randomized into experimental (25 family members) and control (25 family members) groups. Ethics committee permission, institutional permission, and voluntary consent of family members were obtained before the research process. The data of the study were evaluated by applying the "Socio-Demographic Characteristics Form", "Beliefs towards Mental Illness Scale", "Scale of Self-Stigma for Families" and "Psychological Resilience Scale" in order to make pretest and posttest measurements of family members. Within the scope of the research, the online counseling program based on acceptance and commitment therapy was applied to the family members forming the experimental group, as a total of six sessions, once a week. The session contents of the counseling program for family members were created by taking expert opinions. Analysis of the research data was made with the SPSS 22.0 statistical package program, skewness and kurtosis coefficient, percentage and frequency distribution, Chi-square test,

Independent groups t test and Pillai's Trace test were used. Intention to Treat analysis was performed in order to preserve randomization and to evaluate the effect of the applied program within real limits.

Results: When family members were examined in terms of control variables, it was determined that there was no statistically significant difference between the experimental and control groups ($p>0.05$). The online group counseling program based on Acceptance and Commitment Therapy significantly reduced the average scores of the family members in the experimental group in terms of the Beliefs about Mental Illness Scale by 65.4%, the Stigma towards Families Scale by 48%, and significantly and substantially increased the average scores on the Psychological Flexibility Scale by 66%, creating a significant and broad impact ($p<0.001$).

Discussion and Conclusion: It has been concluded that the acceptance and commitment therapy-based online counseling program applied to the family members in the experimental group has a positive impact on their beliefs about mental illness, self-stigma, and levels of psychological flexibility. Implementing the acceptance and commitment therapy-based online counseling program in psychosocial care interventions for family members of individuals diagnosed with schizophrenia by psychiatric nurses could contribute to more effective coping with challenges related to the schizophrenia process and providing support to their family members. In this regard, it is recommended that psychiatric nurses receive training in acceptance and commitment therapy to engage in comprehensive interventions.

Keywords: Acceptance and Commitment Therapy, Self-stigma, Psychological flexibility, Beliefs about mental illness, Schizophrenia and family members

RUH SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİNDE KULLANILAN İNOVASYONEL UYGULAMALAR

Adviye Büşra İNEM[1], Nezihe KARA[2]

[1]Ankara Üniversitesi İbni Sina Hastanesi,, Ankara, Türkiye

[2]İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa Lisans Eğitimleri Enstitüsü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Doktora Öğrencisi, İstanbul, Türkiye

Giriş : Hemşireler gün geçtikçe değişen ve gelişen teknolojik gelişmelere uyum sağlamakla beraber aynı zamanda bu teknolojilerin uygulanmasında yeterli bilgi, beceri ve tutuma da sahip olmak zorundadır. Hemşireler, hem hasta bakımında hem de lisans öğrencilerinin eğitiminde inovasyonel uygulamalar kapsamında yeni gelişmeleri takip etmekte ve uygulamaktadır.

Amaç: Bu çalışma ruh sağlığı hemşireliğinde kullanılan inovasyonel hemşirelik uygulamaları ve eğitim yöntemlerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Bulgular: Ruh sağlığı hemşireliğindeki inovasyonel uygulamalara bakıldığında dünyada ve ülkemizde yapılan çalışmalarda, taburcu olan ve ayaktan tedavi gören şizofreni ve bipolar affektif bozukluk tanılı hastalara tele-psikiyatrik uygulamalar yapılmıştır. (1,2) Uygulamalar, belirli aralıklarla hatırlatıcı SMS ve telefon ile görüşmeyi kapsamaktadır. Yapılan görüşmelerin sonucunda hastaların daha düzenli takip edildiği, ilaç uyum düzeylerinin ve sosyal işlevsellik düzeylerinin arttığı, hastaların hastaneye yeniden yatışlarının azaldığı bulunmuştur. (1,3) Ruh sağlığı hemşireliğinde kullanılan diğer inovasyon örneği ise lisans eğitimi düzeyindeki öğrencilere yaygın olarak kullanılan Yüksek Uyumlu İnsan Simülasyonu: High Fidelity Human Simulation (HFHS) tekniği olarak bulunmuştur. Öğrenciler eğitim sonunda potizitif öğrenme deneyimlerini bildirmiş, kaygı düzeylerinde azalma ve kritik düşünme becerilerinde artış olduğu tespit edilmiştir. (4,5)

Sonuç-Öneriler: Gelişen ve değişen teknolojik gelişmeler sonucunda sağlık hizmetleri sunumunda değişiklikler yapılması zorunlu hale gelmiştir. İnoaktif hemşirelik uygulamaları, bakım maliyenin azalmasına, bakım kalitesinin artmasına, hemşirelerin bilimsel bilgi ve becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Ruh sağlığı hemşireliğindeki inovasyonun gelişimi için eğitim programlarının oluşturulması ve inovasyona yönelik çalışmaların yaygınlaştırılması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

Özkan B, Erdem E, Özsoy SE ve ark. (2013) Şizofreni hastalarına verilen ruhsal eğitim ve telepsikiyatrik izlemenin hasta işlevselliği ve ilaç uyumuna etkisi. Anadolu Psikiyatri Derg 14:192-199

Beebe LH (2001) Community Nursing support for clients with schizophrenia. Arch Psychiatr Nurs 15:214-222.

Montes JM, Maurino J, Diez T ve ark. (2010) Telephone-based nursing strategy to improve adherence to antipsychotic treatment in schizophrenia: A controlled trial. Int J Psychiatry Clin Pract 14: 274–281

LockertsenØ, Løvhaug L,Davik NK, Rønbeck Bølgen B, Færden A, Skarstein S. (2023). Second-year undergraduate nursing students' experiences with clinicalsimulation training in mental health clinical practice: A focus group study. Nurse Education in Practice 66:1-8.

Lehr S.T., Kaplan B.A. Mental health simulation experience for baccalaureate student nurses. Clinical Simulation in Nursing 2013;9(10):425-431

INNOVATIONAL APPLICATIONS USED IN MENTAL HEALTH NURSING

Adviye Büşra İNEM[1], Nezihe KARA[2]

[1]Ankara Üniversitesi İbni Sina Hastanesi,, Ankara, Türkiye

[2]İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa Lisans Eğitimleri Enstitüsü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Doktora Öğrencisi, İstanbul, Türkiye

Introduction: While nurses adapt to the changing and developing technological developments, they also have to have sufficient knowledge, skills and attitudes in the application of these technologies. Nurses follow and apply new developments within the scope of innovative practices both in patient care and in the education of undergraduate students.

Objective: This study was conducted to examine innovative nursing practices and education methods used in mental health nursing.

Results: Considering the innovative practices in mental health nursing, tele-psychiatric applications were made to patients with schizophrenia and bipolar affective disorder who were discharged from the hospital and received outpatient treatment in studies conducted in the world and in our country. (1,2) Applications include reminder SMS and phone calls at regular intervals. As a result of the interviews, it was found that the patients were followed up more regularly, their drug compliance levels and social functionality levels increased, and the patients' hospital readmissions decreased. (1,3) Another innovation example used in mental health nursing is the High Fidelity Human Simulation (HFHS) technique, which is widely used by undergraduate students. At the end of the training, students reported their positive learning experiences, and it was determined that their anxiety levels decreased and their critical thinking skills increased. (4,5)

Conclusion-Recommendations: As a result of developing and changing technological developments, it has become necessary to make changes in the provision of health services. Inoactive nursing practices contribute to reducing the cost of care, increasing the quality of care, and improving the scientific knowledge and skills of nurses. For the development of innovation in mental health nursing, it is necessary to establish training programs and to expand studies on innovation.

Keywords: Ruh sağlığı hemşireliği, tele-psikiyatri, simülasyon eğitimi, hemşirelikte inovasyon

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERDE COVID-19 ALGILANAN STRES ÖLÇEĞİ'NİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Burcu ARKAN[1], Aylin BOSTANLI[2], Murat BEKTAŞ[3]

[1]*Bursa Uludağ Üniversitesi, Osmangazi, Türkiye*

[2]*Bursa Uludağ Üniversitesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Türkiye*

[3]*Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

Giriş

COVID-19 pandemisine bağlı olarak karantina kararlarıyla ve kısıtlamalarla birlikte bireylerde birçok psikolojik sıkıntılar ortaya çıkmıştır. Psikolojik sorun, gerginlik, korku, kaygı ve ruhsal dengesizlik olarak ortaya çıkabilen, çeşitli faktörlerin neden olduğu istenmeyen bir duygusal deneyim olarak tanımlanmaktadır. Bazı sıkıntılar, depresyon gibi ciddi psikolojik sorunlara bile yol açabilmektedir (Taylor ve ark., 2008; Zhua ve ark., 2020; Losada-Baltar ve ark.,2021).

Amaç

Bu çalışmanın amacı COVID-19 pandemisiyle ilişkili algılanan stres yaygınlığını ve değişkenleri değerlendirmede kullanılan "COVID-19 Algılanan Stres Ölçeği (PSS-10-C)"ni Türkçeye uyarlamak ve geçerlik güvenirliğini hemşirelik öğrencilerinde test etmektir.

Yöntem

Metodolojik-tanımlayıcı-kesitsel türdeki çalışmanın örneklemini bir üniversitede 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı Bahar Yarıyılında Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde çalışmaya gönüllü katılan 412 öğrenci oluşturdu. Verilerin toplanmasında tanıtıcı bilgilerin yer aldığı "Sosyodemografik Veri Toplama Formu" ve "COVID-19 Algılanan Stres Ölçeği (PSS-10-C)" kullanıldı.

Bulgular

Çalışmada Kaiser-Meyer Olkin (KMO) kat sayısı 0.838, Bartlett testi X2 değeri 819.742 ve p=0.000 olarak saptanmıştır. İki faktörlü modelin hesaplanan ki-kare değeri 70.157, serbestlik derecesi 32 ve p=0.000 olarak saptanmıştır. X2/SD bölümü ise 2.192 olarak belirlenmiştir. Uyum indekslerinden RMSEA 0.076, GFI 0.936, CFI 0.957, IFI 0.958, TLI 0.940 ve NFI 0.925 olarak saptanmıştır. DFA sonucunda Ölçeğin birinci alt boyutunun faktör yükleri 0.58-0.88

arasında ve ikinci alt boyutun faktör yüklerinin 0.48-0.88 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ölçeğin tamamının cronbach alfa kat sayısı 0.858 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin birinci alt boyutu için cronbach alfa kat sayısı 0.821 ve ikinci alt boyut için 0.836 olarak saptanmıştır. İki yarıya bölme analizi sonucunda birinci yarının cronbach alfa değeri 0.717 ve ikinci yarının cronbach alfa değeri 0.757 olarak belirlenmiştir. İki yarı arsındaki korelasyonun ise 0.802 olduğu saptanmıştır. Spearman-Brown kat sayısı 0.890 ve Guttman split-half katsayısının 0.890 olduğu hesaplanmıştır. Ölçeğin McDonald Omega katsayısı 0.860, birinci alt boyutun 0.827 ve ikinci alt boyutun 0.843 olarak saptanmıştır. COVID-19 Algılanan Stres Ölçeğinin hem madde hem de ölçek bazında uyum indeksinin 0.80'in üstünde olduğu bulunmuştur. Kapsam geçerlilik analizi sonuçları, ölçeğin çalışılan örneklem için dil ve kapsam geçerliliğini sağlandığını ve konuyu orijinal yapı kadar yeterli olarak ölçtüğünü göstermiştir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma sonuçları ölçeğin hemşirelik öğrencileri için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymuştur. Ölçeğin kullanılarak hem sağlıklı hem de klinik örneklemde çalışmalar yapılması ve kültürlerarası karşılaştırmaların yapıldığı çalışmaların planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, algılanan stres, stres, geçerlik, güvenirlik

KAYNAKLAR

Taylor MR, Agho KE, Stevens GJ, Raphael B. Factors influencing psychological distress dur-ing a disease epidemic: data from Australia's first outbreak of equine influenza. BMC Public Health 2008; 8:347.

Zhu, S., Wu, Y., Zhu, C.-y., Hong, W.-c., Yu, Z.-x., Chen, Z.-k., Chen, Z.-l., Jiang, D.-g., Wang, Y.-g., 2020. The immediate mental health impacts of the COVID-19 pandemic among people with or without quarantine managements. Brain Behav. Immun. https://doi.org/10.1016/j.bbi.2020.04.045.

Losada-Baltar, A., Jiménez-Gonzalo, L., Gallego-Alberto, L., Pedroso-Chaparro, M.D.S., Fernandes-Pires, J., Fernandes-Pires, J., 2020. We're staying at home". Association of self-perceptions of aging, personal and family resources and loneliness with psychological distress during the lock-down period of COVID-19. J. Gerontol. B Psychol. Sci. Soc. Sci. https://doi.org/10.1093/geronb/gbaa048.

RELIABILITY AND VALIDITY OF TURKISH VERSION OF THE COVID-19 PANDEMIC-RELATED PERCEIVED STRESS SCALE (PSS-10-C) AMONG NURSING STUDENTS

Burcu ARKAN[1], Aylin BOSTANLI[2], Murat BEKTAŞ[3]

[1]Bursa Uludağ Üniversitesi, Osmangazi, Türkiye

[2]Bursa Uludağ Üniversitesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Türkiye

[3]Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Introduction

Quarantine/lock down decisions and restrictions due to the COVID-19 pandemic caused

various psychological problems in individuals. A psychological problem is defined as an undesirable emotional experience caused by various factors which may manifest as tension, fear, anxiety and mental instability. Some problems may even lead to more serious psychological problems such as depression (Taylor et al., 2008; Zhua et al, 2020; Losada-Baltar et al, 2021).

Aim

This study aimed to adapt the "COVID-19 Pandemic-Related Perceived Stress Scale (PSS-10-C)", which is used to evaluate the prevalence of perceived stress and variables associated with the COVID-19 pandemic, into Turkish and to test the validity and reliability thereof on nursing students.

Methods

The sample of this methodological-descriptive-cross-sectional study consisted of 412 students studying at the Nursing Department affiliated to the Faculty of Health Sciences of a University in the Spring Semester of the 2021-2022 academic year and volunteered to participate in the study. The data were collected using the "Sociodemographic Data Collection Form" bearing the introductory information and the "COVID-19 Pandemic-Related Perceived Stress Scale (PSS-10-C)".

Results

Kaiser-Meyer Olkin (KMO) coefficient was 0.838, whereas Bartlett test X2 value was determined as 819.742 and p=0.000. The calculated chi-square value of the two-factor model was 70.157 and the degrees of freedom were 32 and p=0.000. X2/SD is determined as 2.192. The fit indices were calculated as follows: RMSEA=0.076, GFI=0.936, CFI=0.957, IFI=0.958, TLI=0.940 and NFI=0.925. CFA results revealed that the factor loads of the first sub-dimension of the scale ranged between 0.58-0.88 and the factor loads of the second sub-dimension ranged between 0.48-0.88. The Cronbach's Alpha Coefficient of the whole scale was determined as 0.858. The Cronbach's alpha coefficient was calculated 0.821 and 0.836 respectively for the first sub-dimension and the second sub-dimension. The results of the split-half analysis revealed that the Cronbach's Alpha coefficient of the first half was 0.717 and the Cronbach's Alpha coefficient of the second half was 0.757. The correlation between the two halves was found to be 0.802. Spearman-Brown Coefficient was calculated as 0.890 and Guttman’s Split-half Coefficient was calculated as 0.890. The McDonald Omega coefficients were 0.860, 0.827 and 0.843 respectively for the scale. The fit index of the COVID-19 Pandemic-Related Perceived Stress Scale (PSS-10-C) was found to be above 0.80 in terms of both item and the scale. Results of the content validity analysis revealed that the scale confirmed the language and content validity and that it measures the subject as adequately as the original construct for the studied sample.

Discussion and Conclusions

The results of this study revealed that the scale is a valid and reliable measurement tool for nursing students. It is recommended to use the scale in both healthy and clinical samples and to plan studies with cross-cultural comparisons.

Keywords: COVID-19, perceived, stress, validity, reliability.

REFERENCES

Taylor MR, Agho KE, Stevens GJ, Raphael B. Factors influencing psychological distress dur-ing a disease epidemic: data from Australia’s first outbreak of equine influenza. BMC Public Health 2008; 8:347.

Zhu, S., Wu, Y., Zhu, C.-y., Hong, W.-c., Yu, Z.-x., Chen, Z.-k., Chen, Z.-l., Jiang, D.-g., Wang, Y.-g., 2020. The immediate mental health impacts of the COVID-19 pandemic among people with or without quarantine managements. Brain Behav. Immun. https://doi.org/10.1016/j.bbi.2020.04.045.

Losada-Baltar, A., Jiménez-Gonzalo, L., Gallego-Alberto, L., Pedroso-Chaparro, M.D.S., Fernandes-Pires, J., Fernandes-Pires, J., 2020. We're staying at home". Association of self-perceptions of aging, personal and family resources and loneliness with psychological distress during the lock-down period of COVID-19. J. Gerontol. B Psychol. Sci. Soc. Sci. https://doi.org/10.1093/geronb/gbaa048.

COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE FİLMLERLE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ ÖĞRETİMİ: KALİTATİF ÇALIŞMA

Burcu ARKAN, Aylin BOSTANLI

Bursa Uludağ Üniversitesi, Osmangazi, Türkiye

Giriş

Psikiyatri hemşireliği eğitiminde COVID-19 nedeniyle ortaya çıkan yeni gereksinimleri karşılamak için yüz yüze dersler çevrim içi ortama taşınarak alternatif klinik deneyimler kullanılmaktadır (Morin, 2020). Bunlardan biri sinema filmlerinin eğitimde kullanılmasıdır (Wagner, 1977). İzlenen filmlerle psikiyatrik bozukluk süreçlerini ve nedenlerini anlayabilme, özdeşim kurarak model alma, gözlem ve iletişim tekniklerini kullanabilme, tedavi edici olan ve olmayan uygulamaların farkında olabilme bilgi, inanç ve tutum değiştirme daha kolay ve kalıcı hale gelebilmektedir (Shankar, 2019).

Amaç

Bu çalışmada pandemi döneminde uygulanan yöntemlerden biri olan film izleme ve üzerinde tartışma yönteminin psikiyatri hemşireliği eğitimine etkileri ile öğrencilerin teorik ve klinik uygulamalarına katkısı, bu uygulamanın öğrencilerin kişisel gelişimlerini nasıl etkilediği ve psikiyatri hastalarına bakış açılarını nasıl değiştirdiği araştırılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın örneklemini; 2021-2022 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılı Nisan-Mayıs 2022 tarihleri arasında, bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde lisans eğitimine devam eden üçüncü sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemine alınacak öğrenciler belirlenirken cinsiyeti, yaşı, akademik başarı durumu dikkate alınmış ve araştırmaya 15 öğrenci dahil edilmiştir. Araştırmada kalitatif verilerin elde edilmesinde katılımcılardan 15 kişi ile bireysel derinlemesine görüşme yöntemi kullanılmıştır. Nitel verilerin analizi ‘içerik analizi’ yöntemi ile yapılmıştır.

Bulgular

Bu çalışmada izlenen filmlerin teorik ve kuramsal gelişime katkısı, klinik uygulamaya katkısı, kişisel gelişime katkısı ve psikiyatri hastalarına olan bakış açısına etkisi olmak üzere dört tema

ortaya çıkmıştır. Temalar kapsamında katılımcılar filmle öğretim yönteminin, teorik olarak anlatılan konuların daha iyi anlaşılması, analitik düşünme becerisi kazanımı, artan farkındalık ile profesyonel hemşirelik becerilerinin bütüncül bakım uygulamalarına yansıması gibi katkıları olduğunu söylemişlerdir. Filmlerle elde edilen farkındalık ve bilgiye dayanarak öğrenciler profesyonel bakış açısı geliştirerek empati yeteneği, baş etme becerileri, iletişim becerilerinin yanı sıra motivasyonlarının da arttığını belirtmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Psikiyatri hemşireliği eğitiminde film yöntemi pratik olarak kullanılabilecek etkili bir yöntemdir. Örnek filmlerin öğretim kılavuzlarının oluşturulması, öğrenme çıktılarını değerlendirmek için kriterlerin ve standartlarının geliştirilmesini gereklidir. Bu uygulamaların standardize edilerek hemşirelik eğitimi müfredatına dahil edilmesi profesyonel hemşirelik kimliğini geliştirebilmek için etkili bir strateji olabilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik eğitimi, psikiyatri hemşireliği, filmler, eğitim

KAYNAKLAR

Morin, K.H. 2020. Nursing education after COVID-19: Same or different? J Clin Nurs. Sep; 29(17-18):3117-3119.

Wegner, H. 1977. Teaching with film. Indiana: the Phi Delta Kappa Educational Foundation Blooming-ton.

Shankar P R. 2019. Cinemeducation: Facilitating educational sessions for medical students using the power of movies. Arch Med Health Sci. 7:96-103.

TEACHING OF PSYCHIATRIC NURSING WITH FILMS DURING THE COVID-19PANDEMIC: A QUALITATIVE STUDY

Burcu ARKAN, Aylin BOSTANLI

Bursa Uludag University, Osmangazi, TÜRKİYE

Introduction

Psychiatric nursing education used alternative clinical experiences by carrying face-to-face classes to online environments for the purpose of meeting the new needs that arose due to COVID-19 (Morin, 2020). One of these experiences is the use of cinema films in education (Wagner, 1977). With these films, it may be easier and permanent to understand psychiatric disorder processes and their reasons, take model through identification, use observation and communication technics, realize curative and noncurative practices and change knowledge, beliefs and attitudes. In addition, it is known that films are useful for identifying mental disorders, nurse-patient relationship and roles of the nurse (Shankar, 2019).

Objectives

The present study investigated the impacts of the method of education via film and discussion of film on psychiatric nursing education in students who took the Psychiatric Nursing class during the COVID-19 Pandemic, how it contributed to theoretical and clinical practices of the students, how it affected their personal development and how it changed their viewpoint on psychiatric patients.

Methods

The sample of the study comprised junior students who took the Psychiatric Nursing class in a University Faculty of Health Sciences during the spring term of the 2021-2022 academic year. The researchers determined the students in the study sample based on their gender, age and academic achievement and included 15 students in the study. When obtaining the qualitative data in the study, the researchers used the profound interview method with 15 participants. The researchers analyzed the qualitative data via the ‘content analysis’ method.

Results

In this study, four themes emerged. The themes were the contribution of the movies watched to theoretical and theoretical development, their contribution to clinical practice, their

contribution to personal development and their effect on the perspective of psychiatric patients. Within the scope of the themes, the participants said that the method of teaching with movies contributed to a better understanding of the theoretically explained topics, the acquisition of analytical thinking skills, increased awareness and the reflection of professional nursing skills on holistic care practices. Based on the awareness and knowledge obtained through the films, the students stated that by developing a professional perspective, their empathy skills, coping skills, communication skills as well as their motivation increased. The study found that the students had developed a professional viewpoint and their motivation had increased.

Discussion and Conclusions

In psychiatric nursing education, film method is an effective method that can be used practically. In order to create teaching guides and evaluate learning outputs of example films, it is necessary to develop criteria and standards. Standardizing these practices and including them in the nursing curriculum may be an effective strategy for developing a professional nursing identity.

Keywords: Nursing education, psychiatric nursing, films, education

REFERENCES

Morin, K.H. 2020. Nursing education after COVID-19: Same or different? J Clin Nurs. Sep;29(17-18):3117-3119.

Wegner, H. 1977. Teaching with film. Indiana: the Phi Delta Kappa Educational Foundation Blooming-ton.

Shankar P R. 2019. Cinemeducation: Facilitating educational sessions for medical students using the power of movies. Arch Med Health Sci. 7:96-103.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE PREMENSTRUAL SENDROM İLE DUYGUSAL YEME DAVRANIŞI ARASINDAKİ İLİŞKİ

İrem MUTLU[1], Hacer ATAMAN[2]
[1]İstanbul Sultan Abdülhamid Han E.A.H, İstanbul, Türkiye
[2]İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Menstrual döngünün luteal fazında ortaya çıkan, menstruasyonun başlamasıyla azalan veya kaybolan, altta yatan bir psikiyatrik tanı olmaksızın, kişiye rahatsızlık veren fiziksel, davranışsal ve psikolojik semptomlarla kendini gösteren duruma Premenstrual Sendrom (PMS) denilmektedir (Karaca ve Beji, 2015). Duygusal yeme (DY), bireylerin anksiyete, yalnızlık, depresyon gibi olumsuz durumlarla baş etme biçimleri olarak ortaya çıkan, aşırı yeme ile karakterize bir yeme davranış bozukluğu olarak tanımlanmaktadır (Beyhan ve Erkut, 2021). Menstrual döngünün luteal fazındaki östrojen ve progesteron hormonundaki dalgalanmalar kadınların yeme davranışları, aşırı yeme ve duygusal yeme davranışları ile ilişkili bulunmuştur (Çoban ve diğerleri, 2021). PMS sırasında kaygı yaşayan kadınlarda DY ataklarının tetiklendiği bildirilmiştir (Hildebrandt ve diğerleri, 2015). Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin premenstrual sendrom durumları ile duygusal yeme davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan kesitsel, tanımlayıcı ve ilişki belirleyici bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören ve çalışmaya katılmayı kabul eden 554 kız öğrenci oluşturmuştur. Veriler ‘‘Tanıtıcı Bilgi Formu’’, ‘‘Premenstrual Sendrom Ölçeği (PMSÖ)’’, ‘‘Duygusal Yeme Ölçeği (DYÖ)’’ kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde tek yönlü varyans analizi, pearson korelasyon analizi ve regresyon analizi kullanılmıştır. Çalışmada öğrencilerin %73,5’inin (n=407) normal kilolu olduğu, %72’sinin (n=399) düzenli adet gördüğü, %28,5'inin (n=158) PMS yaşadığı, %48,4’ünün (n=268) DY davranışı gösterdiği saptanmıştır. PMSÖ toplam puan ortalaması 127,050±36,008; DYÖ toplam puan ortalaması 36,090±14,533 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin PMSÖ toplam puanı ile DYÖ toplam puanı arasında pozitif yönde zayıf ilişki tespit edilmiştir. Bu bulgu öğrencilerde PMS düzeyi arttıkça, DY düzeyinin de arttığını göstermiştir. Çalışmada, öğrencilerin PMS durumlarının, duygusal yeme durumlarını %11 oranında etkilediği saptanmıştır. Çalışmada, PMSÖ alt boyutlarından anksiyete, ağrı, şişkinlik ve uyku ile DYÖ toplam puan ortalaması arasında istatiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0.05$). Anksiyete (ß=0,536), şişkinlik (ß=0,380) ve uyku (ß=1,331) alt boyut puan ortalamaları arttıkça DYÖ toplam puan ortalamasının da arttırdığı; ağrı alt boyut puan

ortalaması arttıkça DYÖ puan ortalamasının azaldığı (ß=-0,813) saptanmıştır. Konu ile ilgili yapılan çalışmalarda da PMS ile DY arasında pozitif yönde istatiksel olarak anlamlı ilişki saptanmış, PMS'nin DY düzeyini arttırdığı belirtilmiştir (Altun, 2021; Çoban ve diğerleri, 2021; Gambly, 1989; Işgın, 2014; Kartal ve Kaygısız, 2020). Sonuç olarak, PMS yaşamak yeme davranışlarını etkileyebilmekte ve duygusal yeme davranışını arttırabilmektedir. Hemşirelerin PMS şikayetlerini, DY davranışı belirtilerini ve nedenlerini bilmesi önemlidir. PMS ve DY davranışı yaşayan bireylere yönelik uygun hemşirelik bakımı verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Premenstrual Sendrom, Duygusal Yeme, Yeme Bozuklukları, Hemşirelik,

THE RELATIONSHIP BETWEEN PREMENSTRUAL SYNDROME AND EMOTIONAL EATING BEHAVIOR IN UNIVERSITY STUDENTS

İrem MUTLU[1], Hacer ATAMAN[2]

[1]İstanbul Sultan Abdülhamid Han E.A.H, İstanbul, Türkiye

[2]İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Premenstrual Syndrome (PMS) is a condition that occurs in the luteal phase of the menstrual cycle, decreases or disappears with the onset of menstruation, and manifests itself with physical, behavioral and psychological symptoms that disturb the person without an underlying psychiatric diagnosis (Karaca ve Beji, 2015). Emotional eating (EE) is defined as an eating behavior disorder characterized by overeating, which occurs as individuals ways of coping with negative situations such as anxiety, loneliness, and depression (Beyhan ve Erkut, 2021). Fluctuations in estrogen and progesterone hormones in the luteal phase of the menstrual cycle were associated with women's eating behaviors, binge eating and emotional eating behaviors (Çoban ve diğerleri, 2021). It has been reported that EE attacks are triggered in women who experience anxiety during PMS. (Hildebrandt ve diğerleri, 2015). This research is a cross-sectional, descriptive and relationship-determining study conducted to examine the relationship between premenstrual syndrome (PMS) status and emotional eating (EE) behaviors of university students. The sample of the study consisted of 554 female students studying at Istanbul Medeniyet University Faculty of Health Sciences and agreeing to participate in the study. The data were collected using the ‘‘Descriptive Information Form’’, ‘‘Premenstrual Syndrome Scale (PMSS)’’, ‘‘Emotional Eating Scale (EES)’’. One-way analysis of variance, Pearson correlation analysis and regression analysis were used in the analysis of the data. In the study, it was found that 73.5% of the students (n=407) were normal weight, 72% (n=399) menstruated regularly, 28.5% (n=158) experienced PMS, 48.4% (n=268) showed EE behavior. PMSS total mean score was 127.050±36.008; the mean total score of EES was found to be 36.090±14.533. A weak positive correlation was found between the students' total PMS score and EES total score. A weak positive correlation was found between the students' PMSS total score and EES total score. This finding showed that as the PMS level of the students increased, the EE level also increased. In the study, it was determined that the PMS status of the students affected their emotional eating status by 11%. In the study, a statistically significant relationship was found between anxiety, pain, swelling and sleep, which are sub-dimensions of PMSS, and the total mean score of EES ($p<0.05$). As the anxiety (ß=0.536), bloating (ß=0.380) and sleep (ß=1.331) sub-dimension mean scores increased, so did the EES total score

average; It was found that as the pain sub-dimension mean score increased, the mean EES score decreased (ß=-0.813). In studies on the subject, a statistically significant positive correlation was found between PMS and emotional eating, and it was stated that PMS increased the level of EE (Altun, 2021; Çoban ve diğerleri, 2021; Gambly, 1989; Işgın, 2014; Kartal ve Kaygısız, 2020). As a result, individuals experiencing PMS can affect their eating behaviors and increase emotional eating behavior. It is important for nurses to know PMS complaints, EE behavior symptoms and causes. Appropriate nursing care should be given to individuals who experience PMS and EE behavior.

Keywords: Premenstrual Syndrome, Emotional Eating, Eating Disorders, Nursing

HEMŞİRELİK ALANINDA UMUTLA İLGİLİ YAYINLARIN FOTOĞRAFI: BİBLİYOMETRİK ÇALIŞMA

Nazmiye YILDIRIM[1], Esra USLU[2]

[1]Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, ESKİŞEHİR, Türkiye

[2]Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskisehir, Türkiye

Giriş: Umut soyuttur, çok boyutludur, geleceğe yöneliktir, bilişsel olarak ortaya çıkar ve olumlu sağlık sonuçlarıyla ilişkilidir (Griggs ve ark., 2019). Hemşireliğin her alanında ve koruyucu sağlık hizmetlerinden rehabilitasyona kadar uzanan yelpazede, bireyin umudunu değerlendirmek ve yönetmek önemlidir (Cutcliffe ve Herth, 2002). Hemşirelik ana konularından olan umutla ilgili bilimsel üretkenliği değerlendiren bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Bibliyometrik analizler, bir alandaki eğilimleri ölçmek için bilinen ve kabul edilen yöntemlerdir (Fatehi ve Wootton, 2012).

Amaç: Bu çalışmada, hemşirelik alanında umut konusundaki yayınların nicel ve nitel özelliklerini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu tanımlayıcı araştırmada bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri için Web of Science veri tabanında hemşirelik kategorisinde “umut” anahtar kelimesi ile Ağustos 2023 tarihinde tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda toplam 3942 makaleye ulaşılmış ve 128’inin dili İngilizce olmadığı için dışlanmıştır. Çalışmaya dahil edilen 3814 yayının veri analizi ve grafik sunumu, açık erişim ve yazılım niteliğine sahip, R (R 4.2.2.) Programı Bibliometrix Paketi kullanılarak yapılmıştır (Aria ve Cuccurullo, 2017). Araştırmada, bibliyometrik analiz çalışmalarında metodolojik bir çerçeve sağlamak amacıyla geliştirilen dört aşamalı yaklaşım kullanılmıştır (Donthu ve ark., 2021). Tüm analiz sürecinde “yazar anahtar kelimeleri” kullanılmıştır. Nicel analiz sürecinde yayınların temel sayısal ve oransal verileri, nitel analiz sürecinde kelime bulutu, trend konular ve tematik harita kullanılmıştır. Araştırmada erişime açık bir veri tabanı kullanıldığından, insan veya hayvanlar üzerinde çalışılmadığından etik kurul ve bilgilendirilmiş onam alınmamıştır

Bulgular: Araştırma kapsamında 93.045 yazarın, 1980-2023 yılları arasında, 228 farklı kaynakta yayımladığı makalelere ulaşılmıştır. Yayın ortalama yaşının 9.71, yıllık artış oranının %10.82 olduğu bulunmuştur. Makalelerin en fazla Oncology Nursing Forum (n=254)

dergisinde yayımlandığı, bu dergiyi Journal of Advanced Nursing (n=219), Journal of Clinical Nursing (n=164), Cancer Nursing (n=144), Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing (n=86) dergilerinin izlediği belirlenmiştir. Makalelerde 6201 anahtar kelime kullanıldığı ve yazarların en sık kullandığı anahtar kelimelerin "hemşirelik" (%14) ve "umut" (%12) kelimelerinden sonra "palyatif bakım" (%8), "kalitatif araştırma" (%7), "hemşire" (%6) ve "kanser" (%6) olduğu saptanmıştır. En uzun süre çalışılan konunun "stres" ve son iki yılda trend olan konuların "acil servis, Covid-19, tükenmişlik ve yalnızlık" olduğu görülmüştür. Bu anahtar kelimelerin tematik haritasına göre hemşirelik alanında umut konusundaki araştırmalara yön veren, gelişmiş ve hayati temanın "yaşam kalitesi" olduğu ortaya çıkmıştır. "Palyatif bakım" ve "spiritüalite" bu alanda gelişimini sürdüren temalar olarak belirlenmiştir. Merkezilik çizgisi üzerinde yer alan "iyileşme" konusunun önemli bir bölümü gelişmiş ancak izole kalmış temalar arasında gözlenmiştir. "Covid-19" da merkezilik çizgisi üzerindedir ancak önemli bir bölümü yeni ortaya çıkan ya da kaybolan temalar arasında yer almıştır.

Tartışma ve Sonuç: Umut hayatın hemen her bağlamı ve aşamasında önemli olsa da hemşirelik alanında umut konusunun daha çok onkolojide ele alındığı, yaşam kalitesi ve palyatif bakım konularına odaklanıldığı ve kalitatif çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Kanser hastalarının hayatta kalma oranlarının iyileşmesine ve umudun yalnızca tedavi olasılığıyla eşanlamlı olmayan ve titizlikle ölçülebilen bir yapı olarak anlaşılmasına rağmen onkologların umut kelimesini kullanma konusundaki isteksizliğini doğrulayan çalışma sonucunun (Corn ve ark., 2020) aksine hemşirelik araştırmalarında umut konusunun aktif bir çalışma alanı olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan umudun sadece hastalıkla değil sağlığın korunması, ruh sağlığının geliştirilmesi ve psikiyatri hemşireliği alanında daha fazla çalışılması gerektiği de dikkati çekmektedir. Bu bibliyometrik analizin, 43 yılda hemşirelik alanındaki umut konulu araştırmaların durumuna ilişkin kapsamlı bir bakış sağladığı düşünülmektedir. Çalışmanın sonuçları, psikiyatri hemşirelerinin planlayacağı çalışmalarda yol gösterici olabilir.

Anahtar Kelimeler: Umut, hemşirelik, hemşire, onkoloji,

KAYNAKLAR

Griggs S, Baker H, Chiodo LM. Nursing student perceptions of hope in children: A qualitative descriptive study. Nurs Forum. 2019;54(3):441-447. doi: 10.1111/nuf.12352. Cutcliffe JR, Herth K. The concept of hope in nursing 1: its origins, background and nature. Br J Nurs. 2002;11(12):832-40. doi: 10.12968/bjon.2002.11.12.10307. Fatehi F, Wootton R. Telemedicine, telehealth, or e-health? A bibliometric analysis of the trends in the use of these terms. J Telemed Telecare. 2012;18(8):460–464.

Aria M, Cuccurullo C. Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. Journal of Informetrics 2017;11(4):959-975.

Donthu N, Kumar S, Mukherjee D, Pandey N, Lim WM. How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. J. Bus. Res. 2021;133: 285-96.

Corn BW, Feldman D, Schapira L, Steensma DP, Loprinzi CL, Bian J. Oncologists' reluctance to use the terms hope and cure: A bibliometric analysis of articles from two high-impact oncology journals. JNCI Cancer Spectr. 2020;4(6):pkaa065. doi: 10.1093/jncics/pkaa065.

PHOTOGRAPH OF PUBLICATIONS ON HOPE IN THE FIELD OF NURSING: A BIBLIOMETRIC STUDY

Nazmiye YILDIRIM[1], Esra USLU[2]

[1]Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, ESKİŞEHİR, Türkiye

[2]Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskisehir, Türkiye

Introduction: Hope is intangible, multidimensional, future-oriented, emerges cognitively and is associated with positive health outcomes (Griggs et al., 2019). It is important to evaluate and manage the hope of the individual in every field of nursing and in the spectrum from preventive health services to rehabilitation (Cutcliffe and Herth, 2002). A study evaluating scientific productivity related to hope, which is one of the main topics of nursing, could not be found. Bibliometric analyzes are known and accepted methods to measure trends in a field (Fatehi & Wootton, 2012).

Objective: In this study, it was aimed to reveal the quantitative and qualitative characteristics of publications on hope in the field of nursing.

Materials and Methods: In this descriptive study, bibliometric analysis method was used. For the research data, a search was made in the Web of Science database in August 2023 with the keyword "hope" in the nursing category. As a result of the search, a total of 3942 articles were reached, and 128 of them were excluded because their language was not English. Data analysis and graphical presentation of 3814 publications included in the study were made using the R (R 4.2.2.) Program Bibliometrix Package, which is open access and software (Aria and Cuccurullo, 2017). In the research, a four-stage approach developed to provide a methodological framework in bibliometric analysis studies was used (Donthu et al., 2021). “Author keywords” were used throughout the entire analysis process. During the quantitative analysis process, basic numerical and proportional data of the publications were obtained. In the qualitative analysis process, word cloud, trend topics and thematic map were used. Ethics committee and informed consent were not obtained since an accessible database was used in the study and it was not studied on humans or animals.

Results: Within the scope of the study, articles published by 93,045 authors in 228 different sources between 1980 - 2023 were reached. It was found that the average age of the publication was 9.71 and the annual increase rate was 10.82. Most articles were published in the Oncology

Nursing Forum (n=254), Journal of Advanced Nursing (n=219), Journal of Clinical Nursing (n=164), Cancer Nursing (n=144), Journal of Psychiatric and Mental Health (n=86), respectively. Six thousand two hundred and one (6201) keywords were used in the articles and the most frequently author keywords included “nursing” (%14) and “hope” (%12), “palliative care” (%8), “qualitative research” (%7), “nurse” (%6) and “cancer” (%6). It has been seen that the most studied subject is “stress” and the trending subjects in the last two years are “emergency department, Covid-19, burnout and loneliness”. According to the thematic map of these keywords, it has been revealed that the developed and vital theme that guides research on hope in the field of nursing is "quality of life". “Palliative care” and “spirituality” have been identified as themes that continue to develop in this field. An important part of the "recovery" issue, which is located on the centrality line, was observed among the themes that developed but remained isolated. "Covid-19" is also on the central line, but a significant part of it has been among the newly emerging or disappearing themes.

Discussion and Conclusion: Although hope is important in almost every context and stage of life, it is seen that the subject of hope in nursing is mostly dealt with in oncology, focused on quality of life and palliative care, and qualitative studies are conducted. It is understood that the topic of hope is an active field of study in nursing research, contrary to the results of the study which confirms the reluctance of oncologists to use the word hope despite improving survival rates for cancer patients and the growing understanding of hope as a construct that can be rigorously measured and is not merely synonymous with the possibility of cure. On the other hand, it is noteworthy that hope should be studied not only with the disease but also in the field of protecting health, improving mental health and psychiatric nursing. This bibliometric analysis is thought to provide a comprehensive overview of the state of research on hope in the field of nursing in 43 years. The results of the study can be a guide for the studies planned by psychiatric nurses.

Keywords: Hope, nursing, nurse, oncology

REFERENCES

Griggs S, Baker H, Chiodo LM. Nursing student perceptions of hope in children: A qualitative descriptive study. Nurs Forum. 2019;54(3):441-447. doi: 10.1111/nuf.12352. Cutcliffe JR, Herth K. The concept of hope in nursing 1: its origins, background and nature. Br J Nurs. 2002;11(12):832-40. doi: 10.12968/bjon.2002.11.12.10307. Fatehi F, Wootton R. Telemedicine, telehealth, or e-health? A bibliometric analysis of the trends in the use of these terms. J Telemed Telecare. 2012;18(8):460–464. Aria M, Cuccurullo C. Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. Journal of Informetrics 2017;11(4):959-975.

Donthu N, Kumar S, Mukherjee D, Pandey N, Lim WM. How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. J. Bus. Res. 2021;133: 285-96.

Corn BW, Feldman D, Schapira L, Steensma DP, Loprinzi CL, Bian J. Oncologists' reluctance to use the terms hope and cure: A bibliometric analysis of articles from two high-impact oncology journals. JNCI Cancer Spectr. 2020;4(6):pkaa065. doi: 10.1093/jncics/pkaa065.

YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNDE İNTERMODEL DIŞAVURUMCU SANAT TERAPİSİNİN MERHAMET YORGUNLUĞU VE ÖZ ŞEFKAT DÜZEYLERİNE ETKİSİ: BİR PİLOT ÇALIŞMA

Mehtap AĞAÇ[1], **Nurcan DÜZGÜN**[2], Satı DEMİR[2]

[1]*Gazi Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi , Ankara, Türkiye*

[2]*Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye*

Giriş: Yoğun bakım ünitelerinin diğer kliniklerden farklı olan yapısı, hastaların daha kritik olması, sağlık ekibi arasındaki mesleki ilişki ve her an gerginleşebilecek bir ortamda çalışma hemşirelerde belirgin bir strese ve tükenmişliğe neden olabilmektedir (Dede ve Çınar, 2008). Yaşanan stres ve tükenmişlik merhametli bakım vermenin önüne geçebilmektedir (Samson ve Shvartzman, 2018). Öz-şefkat bir bireyi merhamet yorgunluğundan korumak ve dolayısıyla merhametli hasta bakımını desteklemek için hayati olarak görülmektedir (Gustin ve Wagner, 2013). Sanat terapisinin hemşirelerin yaşadıkları merhamet yorgunluğu, yalnızlık, stres, tükenmişlik gibi sorunlara başa çıkmalarına yardımcı olduğu ifade edilmektedir (Salzano ve diğ., 2013).

Amaç: Bu pilot çalışma, yoğun bakım hemşirelerine uygulanan intermodel dışavurumcu sanat terapisinin hemşirelerin merhamet yorgunluğu ve öz şefkat düzeyleri üzerine etkisinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu pilot çalışma, tek grup, ön-test son-test desenli müdahale araştırması olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma, Şubat 2022 – Aralık 2022 tarihleri arasında Ankara'da bulunan bir üniversite hastanesinde yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini içleme kriterlerini karşılayan sekiz yoğun bakım hemşiresi oluşturmuştur. Yoğun bakım hemşirelerine haftada bir gün olmak üzere intermodel sanat terapisi uygulanmıştır. Terapi toplam yedi oturumdan oluşmuş ve her bir oturum ortalama 90 dakika sürmüştür. Tüm oturumlar çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri ''Hemşire Tanıtıcı Bilgi Formu'', ''Merhamet Yorgunluğu Ölçeği'' ve ''Öz-Anlayış Ölçeği'' ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi, Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. Çalışmanın yürütülebilmesi için etik onay, kurum izni ve katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Bulgular: Terapi sonrasında katılımcıların Öz-Anlayış Ölçeğinin son test puan ortalamalarının ön test puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksek olduğu

saptanmıştır ($p<0.05$). Katılımcıların Merhamet Yorgunluğu Ölçeği ve ölçeğin alt boyutlarının son test puan ortalamalarının ön test puan ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Merhamet Yorgunluğu ve Öz-Anlayış Ölçeği puanları arasında negatif yönde düşük düzeyde bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p=0.533$; r=-261)

Tartışma ve Sonuç: Yapılan pilot çalışma, yoğun bakım hemşirelerinin öz şefkat düzeylerini artırmada ve merhamet yorgunluğu düzeylerini düşürmede intermodel dışavurumcu sanat terapisinin anlamlı bir etkisinin olduğunu ortaya koymuştur. Bu pilot çalışmanın umut verici sonuçları doğrultusunda, intermodel dışavurumcu sanat terapisinin hemşirelerde merhamet yorgunluğu ve öz şefkat üzerine etkisini değerlendiren randomize kontrollü çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yoğun Bakım Hemşireleri, İntermodel Sanat Terapisi, Merhamet Yorgunluğu, Öz-Şefkat

KAYNAKLAR

Dede, M. ve Çınar, S. (2008). Dahiliye yoğun bakım hemşirelerinin karşılaştıkları güçlükler ve iş doyumlarının belirlenmesi, Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, (1)1: 3-14.

Gustin, L. and Wagner, L. (2013). The butterfly effect of caring-clinical nursing teachers' understanding of self-compassion as a source to compassionate care. Scand. J. Caring Sci 27:175–183.

Salzano, A., Lindemann, E., Tronsky, L. (2013). The effectiveness of a collaborative art making task on reducing stress in hospice caregivers. The Arts in Psychotherapy, 45–52. İnternet: Dünya Sağlık Örgütü (2022). Schizophrenia. Web: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/schizophrenia adresinden 29 Ağustos 2022'de alınmıştır.

Samson, T. and Shvartzman, P. (2018). Association between level of exposure to death and dying and professional quality of life among palliative care workers. Palliat Support Care 16:442–451.

THE EFFECT OF INTERMODAL EXPRESSIVE ART THERAPY ON COMPASSION FATIGUE AND SELF-COMPASSION LEVELS IN INTENSIVE CARE NURSES: A PILOT STUDY

Mehtap AĞAÇ[1], **Nurcan DÜZGÜN**[2], Satı DEMİR[2]

[1]*Gazi Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi , Ankara, Türkiye*

[2]*Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye*

Introduction: The different structure of intensive care units from other clinics, the fact that patients are more critical, the professional relationship between the health care team and working in an environment that can be tense at any moment can cause significant stress and burnout in nurses (Dede and Çınar, 2008). Experienced stress and burnout can prevent compassionate care (Samson & Shvartzman, 2018). Self-compassion is seen as vital to protect an individual from compassion fatigue and thus to support compassionate patient care (Gustin & Wagner, 2013). It is stated that art therapy helps nurses to cope with problems such as compassion fatigue, loneliness, stress, and burnout (Salzano et al., 2013).

Aim: This pilot study was conducted to evaluate the effect of intermodel expressive art therapy applied to intensive care nurses on nurses' compassion fatigue and self-compassion levels.

Materials and Methods: This pilot study was conducted as a single-group, pre-test post-test design intervention study. The study was conducted in a university hospital in Ankara between February 2022 and December 2022. The sample of the study consisted of eight intensive care nurses who met the inclusion criteria. Intermodel art therapy was applied to intensive care nurses once a week. The therapy consisted of a total of seven sessions and each session lasted an average of 90 minutes. All sessions were conducted online. The data of the study were collected with the "Nurse Descriptive Information Form", "Compassion Fatigue Scale" and "Self-Compassion Scale". Mann Whitney U test, Kruskal Wallis test, Spearman correlation analysis were used in the evaluation of the data. Ethical approval, institutional permission, and informed consent were obtained from the participants in order to conduct the study.

Results: After the therapy, the post-test mean scores of the participants' Self-Compassion Scale were found to be statistically significantly higher than the pre-test mean scores ($p<0.05$). It was determined that the post-test mean scores of the participants' Compassion Fatigue Scale and the sub-dimensions of the scale were statistically significantly lower than the pre-test mean

scores ($p<0.05$). It was found that there was a low negative correlation between Compassion Fatigue and Self-Compassion Scale scores ($p=0.533$; $r=-261$).

Discussion and Conclusion: The pilot study revealed that intermodel expressive art therapy has a significant effect on increasing the self-compassion levels of intensive care nurses and reducing the levels of compassion fatigue. In line with the promising results of this pilot study, it is recommended to conduct randomized controlled studies evaluating the effect of intermodel expressive art therapy on compassion fatigue and self-compassion in nurses.

STANDARDİZE HASTA SİMÜLASYON YÖNTEMİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE DEMANS TANILI BİREYE YÖNELİK BAKIM VERME BECERİSİ KAZANDIRMADA ETKİSİ

Aydan AKKURT YALÇINTÜRK[1], Melike DİŞSİZ[2]

[1]*Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye*

[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Hemşirelik Fakültesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği A.D., İstanbul, Türkiye*

Giriş: Hemşirelik eğitiminde amaç ulusal ve uluslararası düzeyde toplumun gelişen sağlık bakım gereksinimlerine yönelik mezunların sağlık bakım hizmeti sunmalarıdır. Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı bireyler ve demanslı bireylere yönelik bakım becerilerinin geliştirilerek mezuniyete hazırlanmaları, demans tanılı bireylerin sağlık bakım hizmetlerinin ve hasta sonuçlarının iyileştirilmesine katkıda bulunacaktır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerine demanslı bireye yönelik bakım verme becerisi kazandırmada standardize hasta simülasyon eğitiminin etkisini incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma randomize kontrollü deneysel bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini 2020-2021 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında bir devlet üniversitesinin hemşirelik programında kayıtlı olan ve "Psikiyatri Hemşireliği" dersini alan girişim grubunda 36, kontrol gurubunda 35 öğrenci olmak üzere toplam 71 öğrenci oluşturdu. Simülasyonun uygulanması öncesinde "Psikiyatri Hemşireliği" dersini alan tüm öğrencilere demans tanısı alan bireylere yönelik hemşirelik yaklaşımı ve iletişim becerileri konusunda teorik eğitim verildi. Teorik eğitimi tamamlayan öğrencilere ön test olarak "Öğrenci Bilgi Formu" ve "Demans Tanılı Bireye Yönelik Olgu Çalışması Formu" uygulandı. "Demans Tanılı Bireye Yönelik Olgu Çalışması Formu" demans tanısı almış bireyin anlatıldığı olgu çalışmasına yönelik dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, demans tanılı birey ile iletişimde dikkat edilmesi gereken noktaları, ikinci bölüm olgu çalışmasındaki bireyin "Standardize Mini Mental Durum Testi" puanının belirlenmesini, üçüncü bölüm olguya yönelik hazırlanan hemşirelik tanılarını, dördüncü bölüm ise hemşirelik girişimlerini içermektedir. Formları dolduran öğrenciler girişim ve kontrol gruplarına rastgele atandı. Girişim grubuna standardize hasta ile simülasyon eğitimi verilirken, kontrol grubuna simülasyon eğitimi verilmedi. Simülasyon eğitiminin ardından girişim ve kontrol grubundaki öğrencilere tekrar "Demans Tanılı Bireye Yönelik Olgu Çalışması Formu" uygulandı. Verilerin analizi SPSS 25,00 programı ile yapıldı. Tüm analizlerde $p<0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Çalışmada girişim grubunun yaş ortalaması 21,39±1,08, kontrol grubunun yaş ortalaması ise 21,63±1,29 olarak belirlendi. Girişim grubunun %75'i kadın; kontrol grubunun ise, %85,7'si kadındır. Öğrencilerin mezun oldukları liseler değerlendirildiğinde; girişim grubundaki öğrencilerin %58,3'ünün kontrol grubundaki öğrencilerin ise %60'ının Anadolu Lisesinden mezun olduğu belirlendi. Simülasyon eğitimi sonucunda girişim grubu öğrencilerinin iletişim becerilerinin, bilişsel kapasitelerini değerlendirme becerilerinin, demans tanısı alan bireye uygun hemşirelik tanılarını ve müdahalelerini belirleme becerilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek olduğu belirlendi. ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Araştırmada hemşirelik öğrencilerine demans tanısı alan bireye bakım verme becerisi kazandırmada simülasyon eğitiminin etkili olduğu sonucuna varıldı. Bu sonuç doğrultusunda hemşirelik eğitiminde standardize hasta simülasyon yönteminin kullanılması, simülasyon eğitiminin klinik alana yansımasının ortaya konulması, farklı simülasyon yöntemleriyle karşılaştırmalı çalışmaların yapılması ve benzer çalışmaların mezuniyet sonrası hemşirelik eğitiminde de kullanılması önerilmektedir.

EFFECT OF STANDARDIZED PATIENT SIMULATION METHOD IN ACCURING NURSING STUDENTS' SKILLS TO GIVE CARE FOR INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH DEMENTIATION

Aydan AKKURT YALÇINTÜRK[1], Melike DİŞSİZ[2]

[1]Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

[2]Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Hemşirelik Fakültesi Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği A.D., İstanbul, Türkiye

Introduction: The purpose of nursing education is to provide health care services to graduates for the developing health care needs of the society at national and international level. Developing nursing students' care skills for elderly individuals and individuals with dementia and preparing them for graduation will contribute to the improvement of health care services and patient outcomes of individuals with dementia.

Aim: The aim of this study is to examine the effect of standardized patient simulation training in providing nursing students with the ability to care for individuals with dementia.

Methods: The study is a randomized controlled experimental study. The sample of the study consisted of 71 students, 36 in the intervention group and 35 students in the control group, who were enrolled in the nursing program of a state university in the spring semester of the 2020-2021 academic year and took the "Psychiatric Nursing" course. Before the implementation of the simulation, all students who took the "Psychiatric Nursing" course were given theoretical training on nursing approach and communication skills for individuals diagnosed with dementia. "Student Information Form" and "Case Study Form for Individuals Diagnosed with Dementia" were administered to the students who completed the theoretical education as a pre-test. "Case Study Form for Individuals Diagnosed with Dementia" consists of four parts for a case study about an individual diagnosed with dementia. The first part includes the points to be considered in communication with the individual with dementia, the second part includes the determination of the "Standardized Mini Mental State Test" score of the individual in the case study, the third part includes the nursing diagnoses prepared for the case, and the fourth part includes the nursing interventions. Students who filled out the forms were randomly assigned to the intervention and control groups. While simulation training was given to the intervention group with standardized patients, simulation training was not given to the control group. After the simulation training, the "Case Study Form for the Individual Diagnosed with Dementia" was applied to the students in the intervention and control groups. Data analysis

was done with SPSS 25.00 program. P<0.05 was considered statistically significant in all analyses.

Results: In the study, the mean age of the intervention group was 21.39±1.08, and the mean age of the control group was 21.63±1.29. 75% of the initiative group are women; on the other hand, 85.7% of the control group are women. When the high schools from which the students graduated are evaluated; It was determined that 58.3% of the students in the intervention group and 60% of the students in the control group graduated from Anatolian High School. As a result of the simulation training, it was determined that the communication skills of the intervention group students, their ability to evaluate their cognitive capacities, and the skills to determine the appropriate nursing diagnoses and interventions for the individual diagnosed with dementia were higher than those of the control group students. (p<0.05).

Discussion and Conclusion: In the study, it was concluded that simulation training was effective in providing nursing students with the ability to care for individuals diagnosed with dementia. In line with this result, it is recommended to use standardized patient simulation method in nursing education, to reveal the reflection of simulation education to the clinical field, to conduct comparative studies with different simulation methods, and to use similar studies in postgraduate nursing education.

TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZİNE BAŞVURAN ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERE UYGULANAN DUYGULARI TANIMA VE İFADE ETME PROGRAMININ ALEKSİTİMİ, DUYGU İFADE ETME VE POZİTİF NEGATİF BELİRTİLER ÜZERİNE ETKİSİ

Adeviye AYDIN[1], Berna ERSOY ÖZCAN[2], Yunus KAYA[3]

[1]*Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye*

[2]*Sinop Üniversitesi, Sinop, Türkiye*

[3]*Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye*

Giriş: Şizofreni hastalığında meydana gelen pozitif ve negatif belirtiler sonucunda hastalar diğer ruhsal problemi olan bireylere göre öfke, üzüntü, suçluluk ve yetersizlik gibi duygular daha sıklıkla yaşayabilmektedir. Bu duyguların hastaların saldırganlık ve agresyon gibi davranışları artırabileceği ve psikotik semptomları tetikleyebileceği için bireylerin duyguları tanıma ve ifade etme stratejilerinin gelişmesine gereksinim vardır.

Amaç: Bu araştırmada duygu tanıma ve ifade etme programının şizofreni tanısı alan bireylerin aleksitimi, duygu ifade etme ve pozitif negatif belirtiler üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma randomize olmayan ön test, son test ve izlemi içeren yarı deneysel tasarımda yapılmıştır. Türkiye'de bir Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'ne düzenli olarak başvuran, gönüllü katılım gösteren 36 şizofreni tanılı bireyler (n=18 müdahale grubu, n=18 kontrol grubu) ile gerçekleştirilmiştir. Müdahale grubuna 8 hafta boyunca duygu tanıma ve ifade etme programı uygulanmıştır. Araştırmada katılımcılara "Kişisel Bilgi Formu", "Duygu İfade Etme Ölçeği", "Toronto Aleksitimi Ölçeği" ve "Pozitif Negatif Sendrom Ölçeği (PANSS)" ön test, son test ve izlem testinde uygulanmıştır. Araştırmaya katılan katılımcılara oturumların bitmesinden bir ay sonra izlem testi uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzdelik, ki kare testi, tekrarlı ölçümlerde varyans analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 46.14±11.51 ve tanı alınan süre 17.75±9.78 yıldır. Cinsiyet, yaş, tanı alınan süre, hastanede yatış sayısı ve TRSM başvuru süresine göre deney ve kontrol grupları arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>0.05$) Aleksitimi toplam puanında müdahale grubunda kontrol grubuna göre zamana göre grup etkileşiminde anlamlı farklılık belirlenmiştir. Müdahale grubunun aleksitimi toplam puanı

kontrol grubuna göre karşılaştırıldığında müdahale grubunun son test ve izlem puanlarının kontrol grubundan daha düşük olduğu saptanmıştır ($p<0.05$; $\eta2=.122$).

Duygu ifade etme ölçeğinin olumlu duygu alt boyutunda zaman*grup etkileşiminde anlamlılık belirlenmiştir ($p<0.05$; $\eta2=.121$). PANSS toplam puan ortalamasında grup içinde zamana göre anlamlı farklılık belirlenmiş ($p<0.05$; $\eta2=.407$) ancak gruplar arasında ve zaman*grup etkileşiminde herhangi bir farklılık görülmemiştir ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Araştırmadan elde edilen bulgulara göre duyguları tanıma ve ifade etme programının aleksitimi puanları üzerinde olumlu etkisi belirlenmiştir. Literatürde şizofreni tanılı bireylerin duyguları tanıma, ifade etme ve yönetme gibi duygu düzenlemesinde güçlük yaşadıkları duygu yönetiminin yetersiz olduğu görülürken, aleksitimi düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmada kullanılan duyguları tanıma ve ifade etme programının şizofreni tanılı bireylerin aleksitimi puanlarının azalmasında kullanılabileceği belirlenmiştir. Ayrıca oluşturacağı etki sebebiyle sadece hastaları değil aynı zamanda hastaların etkileşime girdikleri bireyleri, yakınları hatta toplumsal açıdan da olumlu sonuçlar doğuracağına inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aleksitimi, duygu, duygu ifade, şizofreni, toplum ruh sağlığı

THE EFFECT OF THE EMOTION RECOGNITION AND EXPRESSION PROGRAM APPLIED TO INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA WHO APPLY TO THE COMMUNITY MENTAL HEALTH CENTER, ON ALEXYTHIMIA, EMOTION EXPRESSION AND POSITIVE AND NEGATIVE SYMPTOMS

Adeviye AYDIN[1], Berna ERSOY ÖZCAN[2], Yunus KAYA[3]

[1]Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye

[2]Sinop Üniversitesi, Sinop, Türkiye

[3]Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye

Introduction: As a result of the positive and negative symptoms that occur in schizophrenia, schizophrenic patients may experience emotions such as anger, sadness, guilt and inadequacy more frequently than individuals with other mental problems. Since these emotions can increase the patients' behaviors such as aggression and aggression and trigger psychotic symptoms, strategies for recognizing and expressing emotions need to be developed in individuals.

Objective: This study aimed to examine the effects of the emotion recognition and expression program on alexithymia, emotion expression and positive-negative symptoms of individuals diagnosed with schizophrenia.

Method: The research was conducted in a quasi-experimental design, which included non-randomized pre-test, post- test and follow-up. It was conducted with 36 volunteer individuals diagnosed with schizophrenia (n=18 intervention group, n=18 control group) who regularly applied to a Community Mental Health Center in TÜRKİYE. Emotion recognition and expression program was applied to the intervention group for 8 weeks. In the study, “Personal Information Form”, “Emotional Expression Scale”, “Toronto Alexithymia Scale” and “Positive Negative Syndrome Scale (PANSS)” were applied to the participants in the pre-test, post-test and follow-up. One month after the end of the group sessions, the follow-up test was applied to the participants who participated in the study. Number, percentile, chi-square test and analysis of variance in repeated measurements were used in the evaluation of the data.

Results: The mean age of the individuals participating in the study was 46.14±11.51 years and the time of diagnosis was 17.75±9.78 years. There was no significant difference between the groups in terms of gender, age, duration of diagnosis, number of hospitalizations and duration

of TRSM admission ($p>0.05$). In the alexithymia total score, a significant difference was determined in the group interaction according to time in the intervention group compared to the control group. When the alexithymia total score of the intervention group was compared with the control group, it was determined that the post-test and follow-up scores of the intervention group were lower than the control group ($p<0.05$; $\eta2=.122$). Significance was found in the time*group interaction in the positive emotion sub-dimension of the emotion expression scale ($p<0.05$; $\eta2=.121$). A significant difference was determined in the PANSS total score average within the group according to time ($p<0.05$; $\eta2=.407$), but no difference was observed between the groups and in the time*group interaction ($p>0.05$).

Discussion and Conclusion: According to the results obtained from the research, the positive effect of the program of recognizing and expressing emotions on alexithymia scores was determined. In the literature, it has been determined that individuals diagnosed with schizophrenia have difficulties in emotion regulation such as recognizing, expressing and managing emotions, and their emotion management is inadequate, while their alexithymia levels are high. It was determined that the emotion recognition and expression program used in this study could be used to reduce the alexithymia scores of individuals diagnosed with schizophrenia. In addition, it is believed that due to the effect it will have on patients with schizophrenia, it will have positive results not only for the patients but also for the individuals with whom the patients interact, their relatives and even the society.

Key words: Alexithymia, emotion, emotion expression, schizophrenia, community mental health

REFERENCES

Choa M, Jang SJ. (2019). Effect of an emotion management programme for patients with schizophrenia: A quasi-experimental design.International Journal of Mental Health Nursing; 28(2):592-604.

Grezellschak S, Lincoln TM, Westermann S. (2015). Cognitive emotion regulation in patients with schizophrenia: Evidence for effective reappraisal and distraction, Psychiatry Research, 229 (1-2): 434-439

Horan, W. P., Blanchard, J. J., Clark, L. A., & Green, M. F. (2008). Affective traits in schizophrenia and schizotypy. Schizophrenia Bulletin, 34(5), 856–874. https://doi.org/10.1093/schbul/sbn083.

Lincoln, T., M., Hartmann, M., Köther, U., & Moritz, S. (2015). Do people with psychosis have specific difficulties regulating emotions? Clinical psychology & psychotherapy;22(6):637-646.

O'Driscoll C, Laing J, Mason O. (2014). Cognitive emotion regulation strategies, alexithymia and dissociation in schizophrenia, a review and meta-analysis. Clin Psychol Rev;34(6):482–495. doi:10.1016/j.cpr.2014.07.002

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YOKSULLUK ALGILARININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIKLARI ÜZERİNE ETKİSİNİN BELİRLENMESİ

Aydan AKKURT YALÇINTÜRK, Sıla Nur BAYRAM, Evin ADAL, Esma ŞAŞMAZ, Zeynep ŞAL

Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

Giriş: Geleceğin hemşireleri olacak öğrencilerin hem toplumun birer üyesi oldukları hem de mezuniyet sonrası çalışma hayatında bireylere yönelik uygun hemşirelik bakımını verebilmeleri için psikolojik sağlamlık düzeylerinin yüksek olması önemlidir.
Amaç: Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin yoksulluk algılarının psikolojik sağlamlıkları üzerine etkisinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma bir vakıf üniversitesine bağlı hemşirelik bölümünde araştırmaya katılmayı kabul eden ve öğrenimine devam eden birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. 384 öğrenci araştırmaya dâhil edilmiştir. Veriler "Tanımlayıcı Bilgi Formu" ve "Ego Sağlamlığı Ölçeği" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 24.00 kullanılmıştır. Tüm analizlerde $p<0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.
Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 21,28±2,32 olduğu, büyük çoğunluğunun kadın (%83,9) ve bekar olduğu (%97,9), çekirdek aile yapısına sahip olduğu (%85,7), sağlık güvencesinin olduğu (%87,2) ve aileden sosyal destek (%97,4) aldığı belirlenmiştir. %37,8'inin 1. sınıfta olduğu, %77,9'unun ailesiyle beraber yaşadığı, %67,4'ünde anne ya da babadan birinin çalıştığı ve %63,5'inde anne ve babanın ikisinde de kronik hastalık olmadığı, %87'sinin kendisini yoksul olarak algıladığı saptanmıştır. Öğrencilerin "EGO Sağlamlık Ölçeği" ortalama puanları 39,74±6,33 olarak belirlenmiştir. "EGO Sağlamlık Ölçeği" puan ortalamaları ile gelirden hobilere pay ayırabilme, dışarıda yemek yiyebilme, düzenli olarak sinemaya/tiyatroya gidebilme, düzenli olarak et, meyve/sebze tüketebilme, yılda en az bir kez tatile çıkabilme, kişisel gelir düzeyini, yaşam kalitesini algılama durumları ve kendini yoksul olarak algılama durumları ile arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Çalışmada öğrencilerin çoğunluğunun kendilerini yoksul olarak algıladığı, yoksulluk algısının ise psikolojik sağlamlığı azaltan bir risk faktörü olduğu belirlenmiştir. Bu

nedenle öğrencilere yoksulluk algısı, nedenleri, etkileri, bireysel koruyucu faktörlerinin belirlenmesi ve bu faktörlerin geliştirilmesi konusunda danışmanlık hizmeti verilerek psikolojik sağlamlığı olan meslek adaylarının yetiştirilmesi üzerine yoğunlaşılmalıdır.

Araştırma TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından desteklenmiştir.

DETERMINING THE EFFECTS OF NURSING STUDENTS' PERCEPTIONS OF POVERTY ON THEIR PSYCHOLOGICAL RESILIENCE

Aydan AKKURT YALÇINTÜRK, Sıla Nur BAYRAM, Evin ADAL, Esma ŞAŞMAZ, Zeynep ŞAL

Üsküdar University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Istanbul, TÜRKİYE

Introduction: It is important that the students who will be the nurses of the future have high levels of psychological resilience in order that they are both members of the society and can provide appropriate nursing care for individuals in their post-graduation working life.

Objective: This research was carried out to examine the effect of nursing students' perceptions of poverty on their psychological resilience.

Materials and Methods: This descriptive study was conducted with first, second, third and fourth year students who accepted to participate in the research and continue their education in the nursing department of a foundation university. 384 students were included in the study. The data were collected with the "Descriptive Information Form" and the "Ego Resilience Scale". SPSS 24.00 was used in the analysis of the data. In all analyses, $p<0.05$ was considered statistically significant.

Results: The mean age of the students participating in the study was 21.28±2.32, the majority of them were female (83.9%) and single (97.9%), had a nuclear family structure (85.7%), had health insurance. (87.2%) and social support from family (97.4%). 37.8% were in the first grade, 77.9% lived with their family, 67.4% had a parent working, and 63.5% It was determined that neither of the parents had a chronic disease, and 87% of them perceived themselves as poor. The mean scores of the students on the "EGO Resilience Scale" were determined as 39.74±6.33. With the "EGO Strength Scale" average score, being able to allocate a share of the income to hobbies, eating out, going to the cinema/theatre regularly, regularly consuming meat, fruit/vegetables, going on a vacation at least once a year, perceiving personal income level, quality of life, and A statistically significant difference was found between their perception of themselves as poor ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: In the study, it was determined that the majority of the students perceived themselves as poor, and the perception of poverty was a risk factor that reduced psychological resilience. For this reason, students should be focused on the perception of

poverty, its causes, effects, determination of individual protective factors and training candidates with psychological resilience by providing counseling on the development of these factors.

The research was supported by TÜBİTAK 2209-A Research Project Support Programme for Undergraduate Students

Keywords: Nursing, Nursing students, Perception of poverty, Psychological resilience

ALEKSİTİMİK OLAN VE OLMAYAN ŞİZOFRENİ HASTALARINDA DUYGU DÜZENLEME DURUMUNUN KARŞILAŞTIRILMASI

Busenur Bal[1], Hatice Durmaz[2]

[1]*Erzincan Mengücek Gazi Eah, Erzincan, Türkiye*

[2]*Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*

Giriş:

Hızla gelişen ve değişen modern çağda ruh sağlığı çok kolay etkilenmekte ve ruh sağlığı ile ilgili rahatsızlıklar hızlı bir şekilde artmaktadır. Şizofreni de bireylerde yeti yitimine yol açan engelleyici ve kronik seyirli bir toplum ruh sağlığı sorunudur. Hastalık kişinin psikososyal uyumunu bozarak sosyal işlevler ve kişilerarası ilişkileri sürdürmede çeşitli derecelerde yetersizlik yaşamasına sebep olmaktadır. Bu duruma yol açan en önemli etmenlerden biri de duygu düzenleme durumunun bozulmasıdır. Duyguyu ifade etme zorluğu olarak tanımlanan aleksitiminin şizofreni hastalığına etkisini belirlemenin hemşirelik bakımına yön vereceği düşünülmektedir.

Amaç: Bu araştırma, aleksitimik olan ve olmayan şizofreni hastalarında duygu düzenleme durumunu karşılaştırmak amacıyla yapıldı.

Materyal Metot: Araştırmanın evrenini Türkiye'nin doğusunda bir şehirde bulunan Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'ne kayıtlı şizofreni hastaları oluşturmuştur. Örneklem belirlemek için "evreni belirli olan gruplardan örneklem hesaplama formülü" kullanılmış ve 218 şizofreni hastasıyla çalışma tamamlanmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında Sosyodemografik Veri Formu,Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAS-20) ve Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği (DDGÖ-16) kullanılmıştır. Veriler çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden hastalarla yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Verilerin analizinde sayılar, yüzdelikler, en az ve en çok değerler ile ortalama ve standart sapmaların yanı sıra karşılaştırmalı analizlerde t testi, ilişkisel çıkarımlarda korelasyon analizi yapılmıştır. Ayrıca ileri analizler için regresyon modeli incelenmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan şizofreni hastaları (TAS-20) toplamından 73.74 ± 10.90 ve (DDGÖ-16) toplamından 51.05 ± 11.49 puan almışlardır. Aleksitimisi olan ve olmayan şizofreni hastalarının Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği toplam puanı ve alt boyut puan

ortalamaları farkı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Aleksitimisi olan şizofreni hastalarının duygu düzenleme güçlüğü puanları daha yüksek çıkmıştır. Aleksitimi olma durumu için Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçek puanı anlamlı bir yordayıcıdır ($p<0.05$). Ayrıca Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği ve alt boyut toplam puanları arttıkça Duygularını Tanımada Güçlük, Duyguları Söze Dökmede Güçlük, Dışa Dönük Düşünme ve TAS-20 toplam puanlarının da arttığı saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç:

Araştırmada şizofreni hastalarının %88.1'inde aleksitimi olduğu, orta düzeyde duygu düzenleme güçlüğünün olduğu, aleksitimik olan şizofreni hastalarının daha yüksek düzeyde duygu düzenleme güçlüğü yaşadıkları ve aleksitimi arttıkça duygu düzenleme güçlüğünün de arttığı bulunmuştur. Literatürde şizofreni ile aleksitimi düzeyini inceleyen az sayıda çalışma mevcuttur. Bu durum araştırma konusunun özgünlüğünü ortaya koyduğu gibi sonuçların irdelenmesini de zorlaştırmıştır. Literatürde duygu sağırlığı olarak da tanımlanan aleksitiminin varlığı duygu düzenlemeyi de olumsuz etkilemektedir. Aleksitimik olan hastalar, şizofreninin doğasında yer alan duygu düzenleme güçlüğü belirtilerini daha daha fazla yaşayabilmektedir. Literatürde benzer bir çalışma bulgusu olmasa da elde edilen sonuçların şizofreninin doğasından ve aleksitiminin şizofreni hastasını olumsuz etkilemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aleksitimi, duygu düzenleme güçlüğü, psikiyatri hemşireliği, şizofreni

A COMPARISON OF EMOTION REGULATION IN SCHIZOPHRENIA PATIENTS WITH AND WITHOUT ALEXITHYMIA

Busenur Bal[1], Hatice Durmaz[2]

[1]*Erzincan Mengücek Gazi Eah, Erzincan, Türkiye*

[2]*Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*

Introduction:

In the rapidly developing and changing modern age, mental health is easily affected and mental health disorders are increasing rapidly. Schizophrenia is a disabling and chronic public mental health problem that causes disability in individuals. The disease disrupts the psychosocial adaptation of the person and causes various degrees of inadequacy in maintaining social functions and interpersonal relationships. One of the most important factors leading to this situation is the impairment of emotion regulation. It is thought that determining the effect of alexithymia, which is defined as the difficulty in expressing emotion, on schizophrenia will give direction to nursing care.

Objective: This study was conducted to compare the emotion regulation status in schizophrenia patients with and without alexithymia.

Material Method: The population of the study consisted of schizophrenia patients enrolled in the Mental Health and Diseases Hospital in a city in the east of TÜRKİYE. In order to determine the sample, "sample calculation formula from groups with a certain universe" was used and the study was completed with 218 schizophrenia patients. Sociodemographic Data Form, Toronto Alexithymia Scale (TAS-20) and Difficulty in Emotion Regulation Scale (DRE-16) were used to collect the data. Data were collected by face-to-face interviews with patients who voluntarily agreed to participate in the study. In addition to numbers, percentages, minimum and maximum values, mean and standard deviations, t-test was used for comparative analyses and correlation analysis was used for relational inferences. In addition, regression model was examined for further analyses.

Results: The schizophrenia patients who participated in the study scored 73.74 ± 10.90 on the (TAS-20) and 51.05 ± 11.49 on the (DDGÖ-16). The difference between schizophrenia patients with and without alexithymia in the total score and sub-dimension mean scores of the

Difficulties in Emotion Regulation Scale was found to be statistically significant ($p<0.05$). Difficulty in emotion regulation scores of schizophrenia patients with alexithymia were higher. Emotion Dysregulation Difficulty Scale score was a significant predictor for alexithymia ($p<0.05$). In addition, as the total scores of Difficulty in Emotion Regulation Scale and its sub-dimensions increased, the total scores of Difficulty in Recognising Emotions, Difficulty in Verbalising Emotions, Extraverted Thinking and TAS-20 also increased.

Discussion and Conclusion

In the study, it was found that 88.1% of schizophrenia patients had alexithymia, had moderate level of emotion regulation difficulties, schizophrenia patients with alexithymia had higher level of emotion regulation difficulties and emotion regulation difficulties increased as alexithymia increased. There are few studies in the literature examining the level of schizophrenia and alexithymia. This situation revealed the originality of the research subject and made it difficult to analyse the results. The presence of alexithymia, which is also defined as emotional deafness in the literature, negatively affects emotion regulation. Alexithymic patients may experience more symptoms of emotion dysregulation difficulties inherent in schizophrenia. Although there is no similar study finding in the literature, it is thought that the results obtained are due to the nature of schizophrenia and the negative effects of alexithymia on schizophrenia patients.

Keywords: Alexithymia, emotion regulation difficulties, psychiatric nursing, schizophrenia

TANATOFOBİNİN HEMŞİRELERİN İŞ DOYUMU VE BAKIM VERİCİ ROLÜ ÜZERİNE OLAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Hatice ŞAHAN[1], Şeyda DÜLGERLER[2]

[1]*Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Manisa, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Türkiye*

Amaç: Bu araştırmanın amacı tanatofobinin hemşirelerin iş doyumu ve bakım verici rolleri üzerine olan etkisini incelemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel desende olan araştırma 1 Kasım 2021- 1 Şubat 2022 tarihleri arasında Manisa Şehir Hastanesi'nde gerçekleştirilmiştir. Evreni bilinen örneklem yöntemi hesaplamasına göre ise örneklemini 225 hemşire oluşturmuştur. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Tanatofobi Ölçeği (TÖ), Minnesota İş Doyumu Ölçeği (MİDÖ), Hemşirelik Bakım Verici Rol Tutum Ölçeği (HBRTÖ) kullanılarak toplanmıştır. Veriler SPSS istatistik programı aracılığıyla değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan hemşirelerin tanımlayıcı özelliklerinin belirlenmesinde frekans ve yüzde analizlerinden, ölçeklerin incelenmesinde ortalama ve standart sapma istatistiklerinden faydalanılmıştır.Değişkenlerinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek üzere Kurtosis (Basıklık) ve Skewness (Çarpıklık) değerleri incelenmiştir. Hemşirelerin ölçek düzeylerini belirleyen boyutlar arasındaki ilişkiler pearson korelasyon ve lineer regresyon analizleriyle, tanımlayıcı özelliklerine göre ölçek düzeylerindeki farklılaşmaların incelenmesinde ise t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve post hoc (Tukey, LSD) analizlerinden faydalanılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonucunda hemşirelerin Tanatofobi puan ortalaması yüksek düzeyde (31,973±10,213), iş doyumu puan ortalaması orta düzeyde (2,956±0,721), "hemşirelik bakım verici rollerine ilişkin tutum toplam" ortalaması 61,658±11,084 olarak saptanmıştır. Tanatofobi düzeyiyle, hemşirelik bakım verici rollerine ilişkin tutum toplam düzey ve hemşirenin danışmanlık rolüne ilişkin tutum alt ölçek düzeyi arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur ($p<0.05$). Tanatofobi düzeyleri ile iş doyumu arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonucunda hemşirelerin tanatofobi düzeylerinin hastalara verdikleri bakımı olumlu yönde etkilediği, korku düzeyleri arttıkça verdikleri hemşirelik bakım düzeylerinin de arttığı fakat iş doyumunun ölüm korkusundan etkilenmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bakımdan hemşirelerin ölüm korkusunun ve ölüm farkındalığının

oluşturulması, ölüme ve ölümcül hastaya bakım verme konusunda olumlu tutumlarının geliştirilmesine yönelik eğitim ve geliştirici uygulamalara öncelik verilmelidir. Ayrıca hemşirelerin iş doyum düzeylerinin tespit edilmesi ve iş doyumunu arttırmak amaçlı (stresli çalışma ortamını azaltmak, ödül sistemi geliştirmek, eğitim olanaklarını yükseltmek vb.) gerekli çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: tanatofobi, hemşirelik, iş doyumu, bakım verici rol,

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF THANATOPHOBIA ON NURSES' JOB SATISFACTION AND CAREGIVER ROLE

Hatice ŞAHAN[1], Şeyda DÜLGERLER[2]

[1]*Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Manisa, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Türkiye*

Purpose: The aim of this study is to examine the effect of tanatophobia on nurses' job satisfaction and caregiver roles.

Method: This descriptive and cross-sectional study was conducted at Manisa City Hospital between November 1, 2021 and February 1, 2022. According to the known population sampling method calculation, the sample consisted of 225 nurses. Data were collected using Personal Information Form, Thanatophobia Scale, Minnesota Job Satisfaction Scale, Nursing Caregiver Role Attitude Scale. The data were evaluated using the SPSS statistical program. Frequency and percentage analyzes were used to determine the descriptive characteristics of the nurses participating in the research, and mean and standard deviation statistics were used in the analysis of the scales. Kurtosis (Kurtosis) and Skewness (Skewness) values were examined to determine whether the variables showed a normal distribution. Pearson correlation and linear regression analyzes were used to analyze the relationships between the dimensions determining nurses' scale levels, and t-test, one-way analysis of variance (Anova) and post hoc (Tukey, LSD) analyzes were used to examine the differences in scale levels according to descriptive characteristics.

Results: As a result of the research, the mean of the nurses' Thanatophobia score was high (31.973±10.213), the mean job satisfaction score was moderate (2.956±0.721), and the mean "attitudes towards nursing caregiver roles" was found to be 61,658±11,084. A positive correlation was found between the level of tanatophobia and the total level of attitude towards nursing caregiver roles and the subscale level of attitude towards the role of nurse counselor ($p<0.05$). There was no statistically significant difference between thanatophobia levels and job satisfaction ($p>0.05$).

Discussion and Conclusion: As a result of the research, it was concluded that the thanatophobia levels of the nurses affected the care they gave to the patients positively, the nursing care levels they gave increased as the fear levels increased, but the job satisfaction was not affected by the fear of death. In this regard, priority should be given to training and developmental practices

aimed at creating nurses' fear of death and awareness of death, and developing positive attitudes about giving care to death and terminally ill patients. In addition, it is recommended that necessary studies be carried out to determine the job satisfaction levels of nurses and to increase job satisfaction (reducing the stressful working environment, developing a reward system, increasing educational opportunities, etc.).

Keywords: Thanatophobia, nursing, job satisfaction, Caregiver Role

ZİHİNSEL YETERSİZLİĞE SAHİP ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN ALGILANAN SOSYAL DESTEK, BAKIM YÜKÜ VE TÜKENMİŞLİK DÜZEYİ

Hatice Şahan[1], Nezihe Uğurlu[2], Aytuğ Türk[3]

[1]*Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Manisa, Türkiye*

[2]*Muğla Sitki Koçman Üniversitesi Sağlik Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü/Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dali, Muğla, Türkiye*

[3]*Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi , İzmir, Türkiye*

Amaç: Bu çalışma, zihinsel yetersiz çocuğu olan annelerdeki, algılanan sosyal destek, bakım yükü ve tükenmişlik düzeyine etki eden sosyo-demografik ve klinik özelliklerin ve ilgili değişkenlerin birbirleri ile olan ilişkisinin ortaya çıkarılması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Yöntem: Araştırmanın evrenini Ege bölgesindeki bir ilçede Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel rehabilitasyon merkezlerine devam eden ve zihinsel yetersiz çocuğu bulunan anneler oluşturmuştur. Araştırma verileri Haziran 2021- Aralık 2021 tarihleri arasında, araştırmacılar tarafından ilgili literatür doğrultusunda oluşturulan Sosyo-Demografik Veri Formu, Çok Yönlü Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇYASDÖ), Maslach Tükenmişlik Ölçeği (MTÖ) ve Zarit Bakım Yükü Ölçeği (ZBYÖ) kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan annelerin yaş ortalaması 40.68 ±7.85 olup, %55.4'ünün ilköğretim mezunu olduğu, %16.1'inin aktif olarak çalışma hayatında olduğu ve %55.4'ünün gelir durumunun giderlerine denk olduğu belirlenmiştir. Annelerin ve bakım verdikleri çocuklarının bazı sosyodemografik özelliklerinin algılanan sosyal destek, bakım yükü ve tükenmişlik durumlarını etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların algılanan sosyal desteklerinin ortalamanın altında olduğu; bakım yüklerinin ise orta düzeyde olduğu saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda eğitim durumu, gelir düzeyi düşük ve sosyal destekleri zayıf olan annelerdeki algılanan bakım yükünün ve tükenmişlik düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu nedenle eğitim seviyesi düşük olan annelere yönelik eğitim programların düzenlenmesi, gelir seviyelerini arttırmaya yönelik maddi ve sosyal desteklerin sağlanması/arttırılması ya da iş bulma programlarına dahil edilmesi ve sosyal desteği zayıf olan annelere yönelik psiko-sosyal destek mekanizmalarının oluşturulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: bakım yükü, tükenmişlik, algılanan sosyal destek,

PERCEIVED SOCIAL SUPPORT, CARE BURDEN AND BURNOUT LEVEL OF MOTHERS WITH CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITIES

Hatice Şahan[1], Nezihe Uğurlu[2], Aytuğ Türk[3]

[1]*Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi, Manisa, Türkiye*

[2]*Muğla Sitki Koçman Üniversitesi Sağlik Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü/Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dali, Muğla, Türkiye*

[3]*Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi , İzmir, Türkiye*

Purpose: This study was carried out to reveal the relationship between socio-demographic and clinical characteristics and related variables that affect the perceived social support, care burden and burnout level in mothers with intellectually disabled children.

Method: The universe of the research consisted of mothers with mentally retarded children attending private rehabilitation centers affiliated to the Ministry of National Education in a district in the Aegean region. The research data were collected between June 2021 and December 2021 using the Socio-Demographic Data Form, the Multidimensional Perceived Social Support Scale (MPSSS), the Maslach Burnout Scale (MBS), and the Zarit Care Burden Scale (ZCBS), which were created by the researchers in line with the relevant literature.

Results: It was determined that the mean age of the mothers participating in the study was 40.68 ± 7.85, 55.4% of them were primary school graduates, 16.1% of them were in active working life and 55.4% of them were equal to their income. It has been determined that some sociodemographic characteristics of mothers and their children they care for affect perceived social support, care burden and burnout. In addition, the perceived social support of the participants was below the average; care burden was found to be at a moderate level.

Discussion and Conclusion: In our study, it was observed that the perceived care burden and burnout level were higher in mothers with low educational status, low income and poor social support. For this reason, it is recommended to organize training programs for mothers with low educational levels, to provide/increase financial and social support to increase their income levels, or to include them in job-finding programs, and to establish psycho-social support mechanisms for mothers with weak social support.

Keywords: Perceived Social Support, care burden, burn out

HASTANEDE YATAN HASTALARDA SPİRİTÜEL İYİ OLUŞ, ÖZ ŞEFKAT VE DİNİ BAŞETME DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Yunus KAYA, Arzu YÜKSEL, Nurgül ÖZGEN

Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye

Giriş: Hastalık, bireyler için sadece fiziksel değil ruhsal, sosyal ve psikoseksüel boyutları olan bir olgudur. Hastalık ne olursa olsun, bireyler için kayıp ve yas yaşantısı olarak algılanmakta, kendisi ve çevresindeki kişiler için krizlere yol açabilmektedir. Fiziksel hastalıklar sonucunda ortaya çıkan davranışlar ya da ruhsal sorunlar hastanın hastalığa uyumunu, yaşam kalitesini, iyilik halini, hastalığın seyrini, mortalite ve morbiditeyi olumsuz etkilemektedir. Hastalıkların etkileri soncunda bireylerde sıklıkla anksiyete ve depresyon gibi psikososyal sorunlar görülebilmektedir. Fiziksel hastalığın yanı sıra ortaya çıkan bu sorunlar, bireylerin stres düzeylerinin artması sonucu baş etmelerini zorlaştırmaktadır. Bireylerin baş etmesini etkileyen önemli faktörlerden birisi spiritüalitedir. Spiritüel iyi olma ise; kişinin bakış açısı, değerleri, inançları ve davranışlarını kapsar. Spiritüel iyi oluşun bir parçası da öz-şefkattir. Öz-şefkat, zor zamanlarda iyimser olmak, kendine karşı nazik olmak, acıyı ya da hoş olmayan deneyimleri olduğu gibi kabul etmek ve yargılayıcı olmamaktır. Böylelikle öz-şefkat, bireylerin zorlu yaşantılarla etkili baş etmede ve iyi oluşa katkı sağlayan önemli bir faktördür. Bireylerin stresle baş etme sürecinde etkili olan ve spiritüalite ile ilişkili olan bir diğer kavram ise olumlu dini başa çıkmadır. Bu nedenle, bireylerin hastalık süreçlerinde spiritüel iyi oluşlarının, öz-şefkat düzeylerinin ve olumlu dini baş çıkma seviyelerinin yüksek olması hastalığa uyum ve psikososyal iyilik haline katkı sağlamaktadır.

Amaç: Bu çalışma, hastanede yatan hastalarda spiritüel iyi oluş, öz şefkat ve dini baş etme düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlemesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, tanımlayıcı-kesitsel türde bir çalışmadır. Çalışma verileri, Haziran-Ağustos 2023 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinin genel cerrahi ve dahili hastalıklar servislerinde yatan 333 hastadan toplanmıştır. Çalışma verileri; Hasta Tanıtım Formu, Spiritüel İyi Oluş Ölçeği, Öz Anlayış Ölçeği ve Dini Başa Çıkma Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma verilerinin analizinde ise; tanımlayıcı istatistikler, korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların; yaş ortalamasının 54,81±16,79, %57,7'sinin kadın, %75,1'inin evli, %54,7'sinin ilköğretim düzeyinde eğitime sahip, %75,7'sinin ekonomik durumu orta ve %78,1'inin çekirdek aile yapısına sahip olduğu bulunmuştur. Ölçüm araçları arasındaki korelasyon ilişkisi incelendiğinde ise; Spiritüel İyi Oluş Ölçeği ile Öz Anlayış (r= 0,49, p<0,01) ve Pozitif Dini Başa Çıkma Ölçeği (r= 0,48, p<0,01) arasında pozitif yönde orta düzey ilişki saptanmıştır. Öz Anlayış Ölçeği ile Pozitif Dini Başa Çıkma Ölçeği arasında pozitif yönde zayıf düzeyde (r= 0,24, p<0,01) ilişki belirlenirken, Negatif Dini Başa Çıkma ile arasında (r= -0,21, p<0,01) negatif yönlü zayıf ilişki belirlenmiştir. Hastaların spritüel iyi oluş düzeyleri üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisini değerlendirmek için kurulan regresyon modelinin anlamlı olduğu bulunmuş (F= 115,004, p<0,01) ve spiritüel iyi oluşun %51'i bağımsız değişkenler aracılığı ile açıklanmıştır. Bağımsız değişkenlerden Öz Anlayış Ölçeği (B=0,372, p<0,01) ve Pozitif dini başa çıkma ölçeğinin (B= 1,845, p<0,01) spiritüel iyi oluşu pozitif yönde anlamlı olarak açıkladığı bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Hastalık ve hastaneye yatma süreci bireyi biyopsikososyal olarak olumsuz etkileyerek birçok soruna yol açmanın yanında spiritüel iyilik halini de olumsuz etkilemektedir. Bireyler yaşadıkları stres ve zorlayıcı olaylar karşısında birçok baş etme yöntemi kullanabilmektedir. Bu baş etme yöntemlerinden bazıları da spiritüalite ile ilişkili olan öz-şefkat ve dini baş çıkmadır. Çalışma sonuçlarında da görüldüğü gibi, hastanede yatan bireylerin spiritiüel iyilik halleri ile öz-şefkat ve olumlu dini başa çıkma arasında da anlamlı ilişki bulunmuş ve bu değişkenler spiritüel iyi oluşu önemli düzeyde yordadığı belirlenmiştir. Bu nedenle, genel kliniklerde çalışan hemşireler ve psikiyatri hastanede bireylerin kullandıkları baş etme yöntemlerini değerlendirmeleri, hastalık sürecinde öz-şefkat düzeyini artıracak uygulamalar gerçekleştirmeleri, hastalığa uyumu, biyopsikososyal ve spiritüel iyilik halini artırmaya katkı sağlayacaktır.

Hospitalized Patients, Religious Coping, Self-Compassion, Spiritual Well-Being

EXPLORING THE NEXUS BETWEEN SPIRITUAL WELL-BEING, SELF-COMPASSION, AND RELIGIOUS COPING AMONG HOSPITALIZED PATIENTS

Yunus KAYA, Arzu YÜKSEL, Nurgül ÖZGEN

Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye

Introduction:

Illness is a multifaceted phenomenon encompassing physical, psychological, social, and psychosexual dimensions within individuals. Irrespective of the ailment, it often triggers a sense of loss and grief, thereby engendering crises for both the afflicted and their immediate circles. The confluence of behavioral and mental health issues with physical maladies detrimentally influences patients' acclimatization to illness, quality of life, overall well-being, disease progression, and even mortality and morbidity rates. Psychosocial tribulations like anxiety and depression are frequently observed in individuals grappling with the ramifications of illness. These challenges, compounding the physical affliction, render effective coping more arduous due to escalated stress levels. In this context, spirituality emerges as a pivotal factor influencing an individual's coping prowess. Spiritual well-being encompasses an individual's perspectives, values, beliefs, and conduct. Within this framework, self-compassion emerges as a fundamental facet. It involves maintaining optimism during challenging times, displaying kindness towards oneself, embracing pain and discomfort without judgment, and cultivating non-judgmental attitudes. Thus, self-compassion assumes a crucial role in effective coping mechanisms and overall well-being amid adversity. Positive religious coping is yet another dimension rooted in spirituality that influences individuals' stress management. Hence, elevated levels of spiritual well-being, self-compassion, and positive religious coping synergistically contribute to the adaptation of patients to their illness and psychosocial well-being.

Objective:

The objective of this study was to ascertain the interplay between spiritual well-being, self-compassion, and levels of religious coping among hospitalized patients.

Materials and Methods:

Conducted as a descriptive cross-sectional study, the data were drawn from 333 patients hospitalized in the general surgery and internal medicine wards of a teaching and research hospital between June and August 2023. The study employed a patient information form, The Spiritual Well-Being Scale, The Self-Compassion Scale, and The Religious Coping Scale to collect data. Descriptive statistics, correlation analysis, and multiple linear regression analysis were employed to scrutinize the data.

Results:

The average age of the participants was 54.81±16.79 years, with 57.7% identifying as female. Of the participants, 75.1% were married, 54.7% possessed a primary education, 75.7% had a middle economic status, and 78.1% adhered to a nuclear family structure. Evaluating the correlations between the instruments, a positive moderate correlation emerged between the Spiritual Well-Being Scale and Self Understanding ($r=0.49$, $p<0.01$) and the Positive Religious Coping Scale ($r=0.48$, $p<0.01$). A weak positive correlation was established between the Self-Comprehension Scale and the Positive Religious Coping Scale ($r= 0.24$, $p<0.01$), while a weak negative correlation was observed with the Negative Religious Coping Scale ($r= -0.21$, $p<0.01$). The regression model constructed to assess the influence of independent variables on patients' levels of spiritual well-being yielded significance ($F= 115.004$, $p<0.01$), with independent variables explaining 51% of spiritual well-being. Notably, the Self-Understanding Scale ($B=0.372$, $p<0.01$) and Positive Religious Coping Scale ($B=1.845$, $p<0.01$) significantly and positively contributed to explaining spiritual well-being.

Discussion and Conclusion:

Illness and hospitalization exert a negative impact on an individual's biopsychosocial dimensions, instigating numerous predicaments that compromise spiritual well-being. Individuals often resort to various coping mechanisms to navigate stress and adversity. Among these mechanisms, self-compassion and religious coping, intertwined with spirituality, play pivotal roles. The study findings underscore a significant nexus between the spiritual well-being of hospitalized individuals and their self-compassion and positive religious coping. Notably, these variables wield predictive power over spiritual well-being. In light of these

revelations, it is imperative for nurses in both general clinics and psychiatric clinics to assess individuals' coping strategies. Implementing interventions that foster self-compassion throughout the illness journey will invariably bolster patients' adaptability to their condition, promoting biopsychosocial and spiritual well-being.

HEMŞİRELİK BİRİNCİ VE DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİN İNTİHARA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİNİN VE TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ/ EVALUATION OF KNOWLEDGE LEVELS AND ATTITUDES OF FIRST AND FOURTH YEAR NURSING STUDENTS TOWARDS SUICIDE

Necla KUNDAKCI[1], Birgül ÖZKAN[2], Reyhan ESKİYURT[2]

[1]*Bartın Üniversitesi, Bartın Merkez, Türkiye*

[2]*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye*

Amaç: İntihar, tanınmış bir küresel halk sağlığı sorunu olmakla birlikte aynı zamanda kanıta dayalı ve genellikle düşük maliyetli müdahalelerle çoğu önlenebilir niteliktedir (Öz ve ark., 2022; WHO, 2021). Hemşirelik öğrencilerin intihara yönelik bilgi düzeyleri ve tutumu intihar girişiminde bulunan hastaların bakım ve tedavi süreçlerinde önemlidir (Öztürk ve Akın, 2018; Öztürk vd., 2017). Özellikle intihar girişiminde bulunan bireylerin bakım, tedavi ve takibine katılan hemşireler ve hemşirelik öğrencileri, hastaların ve ailelerin birebir iletişimde olduğu sağlık profesyonelleridir. Çalışmalarda hemşirelerin kınayıcı, yargılayıcı ve empati kuramama gibi bir dizi olumsuz tutum sergiledikleri bildirilmiştir (Petrik ve ark., 2015; Vedana ve ark. 2017). Bu tutum ve davranışlar hastaları, bakım uygulamalarında ayrımcılık yaşamasına ve damgalanmasına yol açabileceği düşünülmektedir. Ayrıca sağlık profesyonellerinin olumlu tutumu, bireyin iyileşme sürecinde ve gelecekteki intihar davranışını önlemede etkilidir (Vedana ve ark., 2017). Bu çalışma, birinci ve dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilerinin intihar eden kişilere yönelik damgalama tutumlarının ve intihara ilişkin bilgi düzeylerini incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı olarak yapılan çalışmada, 2022- 2023 akademik yılında bahar yarıyılında öğrenim gören birinci ve dördüncü sınıf 300 hemşirelik öğrencisi araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Öğrenciler arasında kayıt durumu aktif durumda olan ve okula devamlılığı bulunan öğrenciler arasından basit rastgele örnekleme kullanılarak seçilen 280 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Uygulama öncesi ilgili üniversitenin Sağlık Bilimleri Etik Kurulu'nun yazılı izni ve kurum izni alınmıştır. Öğrencilere "Kişisel Bilgi Formu", "İntihara İlişkin Bilgi Düzeyi Ölçeği (İBDÖ) ve "Üniversite Öğrencilerinde İntihara Yönelik Damgalama Ölçeği" uygulanmıştır. Verilerin analizinde ortalamaları arasındaki farklılığı belirlemek için bağımsız iki örneklem grubunun bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla örneklem grubunun ortalamalarının karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi

(ANOVA) kullanılmıştır. Sürekli değişkenlerin birbiriyle ilişkilerinin belirlenmesinde Pearson Korelasyon Analizi ile yorumlanmıştır.

Bulgular: Veriler incelendiğinde öğrencilerin %70,71'inin (n=198) 1. sınıfta olduğu, %87,85'inin (n=246) kadın ve neredeyse tamamına yakınının (n=278) bekar olduğu ve ailelerinin %71,78'inin (n=200) gelir gidere denk olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin medeni durumunun, kaçıncı sınıfta olduğunu ve aile gelir durumunun İBDO ve İYDÖ puan ortalamalarını etkilediği görülmüştür. Dördüncü sınıf öğrencilerinin ve psikiyatri kliniğinde uygulamaya çıkan öğrencilerin İBDO toplam puan ortalamaları birinci sınıf öğrencilerine ve psikiyatri kliniğine uygulamaya çıkmayan öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Ailede psikiyatrik öykü bulunan ve herhangi bir nedenle psikiyatrist/psikoloğa başvuran öğrencilerin İBDO toplam puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek saptanmıştır ($p<0.05$). Daha önce intihar etmeyi düşünen/girişimde bulunan öğrencilerin Damgalama alt boyutu puan ortalamaları intihar girişiminde bulunmayan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Öğrencilerin İBDO toplam ölçek puan ortalamaları ile İYDO Damgalana ve İYDÖ Yüceleştirme/Normalleştirme alt boyutu puan ortalamaları arasında negatif yönde, İYDÖ İzolasyon/ Depresyon ölçek alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin mesleki eğitim sürecinde intihara yönelik bilgi düzeylerinin arttırılması ve damgalayıcı tutumlarının azaltılması için eğitim içeriklerinin düzenlenmesine ve uygulama alanlarında psikiyatri kliniklerinde tüm öğrencilerinin rotasyonuna ihtiyaç bulunmaktadır. Bu sayede eğitimleri boyunca hem teorik hem de uygulamalı derslerle ölüm ve intihar olgusu yaklaşımına yönelik olumlu tutum ve beceriler geliştirebilirler. Ayrıca intihar girişimlerinin azaltılması için okuldaki tüm öğrencilerin intihar risk durumlarının tespit edilmesi yararlı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi düzeyi; Damgalama; İntihar; Hemşirelik öğrencileri; Tutum

KAYNAKLAR

Öz, F., Turgut Atak, N., & Meriç, M. (2022). Nursing students' attitudes toward death and stigma toward individuals who attempt suicide. Perspect Psychiatr Care, 58, 1728–1735.

World Health Organization (WHO, 2021). World Health Organization, Suicide Prevention, (28 Ağustos, 2023) .Erişim Tarihi: 29 Ağustos 2023, Erişim Adresi: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/suicide

Öztürk, A., ve Akın, S. (2018). Üniversite öğrencilerinin intihara ilişkin bilgi düzeyleri ve intihar eden kişilere yönelik damgalama tutumlarının değerlendirilmesi. J Psychiatric Nurs., 9(2),96-104.

Öztürk, A., Akın, S., & Durna, Z. (2017). Üniversite öğrencilerinde intihara yönelik damgalama ölçeği (İYDÖ)'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 8(2),102–109.

Petrik, M. L., Gutierrez, P. M., Berlin, J. S. & Saunders, S. M. (2015). Barriers and facilitators of suicide risk assessment in emergency departments: A qualitative study of provider perspectives. General Hospital Psychiatry, 37, 581– 586.

Vedana, K. G. G., Magrini, D. F., Miasso, A. I., Zanetti, A. C. G., de Souza, J. & Borges, T. L. (2017). Emergency nursing experiences in assisting people with suicidal behavior: A grounded theory study. Archives of Psychiatric Nursing., 31, 345– 351.

EVALUATION OF KNOWLEDGE LEVELS AND ATTITUDES OF FIRST AND FOURTH YEAR NURSING STUDENTS TOWARDS SUICIDE

Necla KUNDAKCI[1], Birgül ÖZKAN[2], Reyhan ESKİYURT[2]

[1]Bartın Üniversitesi, Bartın Merkez, Türkiye

[2]Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye

Objective: Suicide is a recognised global public health problem, but it is also mostly preventable with evidence-based and generally low-cost interventions (Öz vd., 2022; WHO, 2021). Nursing students' knowledge levels and attitudes towards suicide are important in the care and treatment processes of patients who attempt suicide (Öztürk ve Akın, 2018; Öztürk vd., 2017). In particular, nurses and nursing students who participate in the care, treatment and follow-up of individuals who attempt suicide are health professionals with whom patients and families are in one-to-one communication. Studies have reported that nurses exhibit a series of negative attitudes such as condemning, judgemental and lack of empathy (Petrik et al., 2015; Vedana et al., 2017). These attitudes and behaviours are thought to lead patients to experience discrimination and stigmatisation in care practices. In addition, the positive attitude of health professionals is effective in the healing process of the individual and in preventing future suicidal behaviour (Vedana et al., 2017). This study was conducted to examine the stigmatisation attitudes of first and fourth year nursing students towards suicidal individuals and their level of knowledge about suicide.

Materials and Method: In this descriptive study, 300 first and fourth year nursing students studying in the spring semester of the 2022-2023 academic year constituted the population of the study. The sample of the study consisted of 280 students who were selected using simple random sampling among the students whose enrolment status was active and who attended school. Before the application, the written permission of the Health Sciences Ethics Committee of the relevant university and institutional permission were obtained. "Personal Information Form", "Suicide-Related Knowledge Level Scale (SRLS) and "Stigma Scale for Suicide in University Students" were applied to the students. In the analysis of the data, independent sample t test was used to determine the difference between the averages of two independent sample groups and one-way analysis of variance (ANOVA) was used to compare the averages of more than two sample groups. Pearson Correlation Analysis was used to determine the relationship between continuous variables.

Results: When the data were analysed, it was concluded that 70,71% (n=198) of the students were in the first grade, 87,85% (n=246) of them were female, almost all of them (n=278) were single and 71,78% (n=200) of their families' income was equal to their expenses. It was observed that the marital status of the students, the grade they were in and their family income status affected their ibdo and iydo score averages. It was found that the mean total scores of the 4th grade students and the students who attended the psychiatry clinic were statistically significantly higher than the 1st grade students and the students who did not attend the psychiatry clinic ($p<0.05$). The mean total scores of the students who had a family history of psychiatric illness and who consulted a psychiatrist/psychologist for any reason were found to be statistically significantly higher ($p<0.05$). The mean scores of the Stigmatisation sub-dimension of the students who had previously thought/attempted suicide were found to be higher than the students who had not attempted suicide ($p<0.05$). A significant negative correlation was found between the mean scores of the total scale of the IBDO and the mean scores of the IBSS Stigmatisation and IBSS Sublimation/Normalisation subscales, and a significant positive correlation was found between the mean scores of the IBSS Isolation/Depression scale subscale ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: In order to increase the level of knowledge and reduce the stigmatising attitudes of nursing students towards suicide during the vocational education process, there is a need for the organisation of educational contents and rotation of all students in psychiatric clinics in practice areas. In this way, they can develop positive attitudes and skills towards the approach of death and suicide phenomenon with both theoretical and practical courses throughout their education. In addition, it may be useful to determine the suicide risk status of all students in the school to reduce suicide attempts.

Keywords: Level of Knowledge; Attitude; Suicide; Nursing students; Stigma

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA İYİLEŞME KAVRAMI VE HEMŞİRELİK BAKIMINDA TİDAL MODEL KULLANIMI

Yeliz ARSLAN[1], Ebru Akgün ÇITAK[2]

[1]*Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Başkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Giriş

Şizofreni, her yaştan ve her iki cinsiyetten bireye uzun süreli bir yük getiren ciddi bir ruhsal hastalıktır. Şizofreni de öne çıkan belirtiler arasında halüsinasyonlar, sanrılar, sosyal geri çekilme ve motivasyon eksikliği görülmektedir. Geçtiğimiz on yıl gibi bir sürede, sadece şizofreni semptomlarına odaklanan müdahalelerin, yaşamın tüm alanlarını kapsayan bir tedavi başarısı ile sonuçlanmadığı hatta başarılı bir mesleki performansı ve kişilerarası ilişkiler için yeterli olmadığı görülmüştür. Yaşam kalitesi, meslek, aile, boş zaman ve günlük yaşamın diğer unsurları, ekonomik durum, fiziksel ve zihinsel sağlık gibi sonuç göstergeleri, şizofrenide etkili müdahaleler için önemli olduğu literatürde giderek kabul görmektedir. Bu durumda, uzun vadeli ruh sağlığı ihtiyaçları için yüksek kalitede iyileşme odaklı hemşirelik bakımına ihtiyaç duyan şizofreni hastaları için hemşirelik uygulamalarının iyileşmeye yönelik ve birey odaklı olması önemlidir.

Phil Barker tarafından geliştirilen Tidal Model'de, bireyin yaşamında deneyimlerinden mücadele ederek iyileşme sürecine kendilerinin de katılması üzerinde durmuştur. Süreçte bireyin deneyimlerinde o anda yaşadığı duygular, ilişkiler, umut, maneviyat, güçlenme, damgalanmayla mücadele ve kimlik iyileşmenin temel öğelerini oluşturmaktadır. Tidal Model'le birlikte bireyin içinde bulunduğu yaşam noksanlıklarını değiştirme potansiyeli hemşirenin yardımıyla ortaya çıkarabileceği düşünülmektedir.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, şizofreni hastalarının iyileşmesinde hemşirelik modeli olan Tidal Model üzerine temellendirilmiş hemşirelik bakımının kullanımına ilişkin mevcut literatürün gözden geçirilmesi ve incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışma sistematik derleme niteliğinde Ocak 2013–Haziran 2023 tarihleri arasında "psikiyatri hemşireliği", "Barker's iyileşme modeli" "Tidal Model ve ruh sağlığı" ve "şizofrenide iyileşme" anahtar kelimeleri tek tek veya kendi içinde kombinasyonları girilerek Google Scholar, Pubmed, Proquest veri tabanları taranarak yapılmıştır. İncelemede yayın dili Türkçe ve İngilizce olan tam metnine ulaşılabilen başlık veya özet kısmında modelin açıkça belirtildiği çalışmalar araştırmaya dahil edilmiştir.

Bulgular

Tarama sonucunda şizofreni hastalarının iyileşmesinde Tidal Model'e dayalı hemşirelik bakımının klinik ortamlarda kullanımına yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Ancak incelenen çalışmalarda genel olarak değinilen noktalar arasında hemşirelik mesleğinin bireylerde ruhsal hastalıklarda iyileşmede kişi merkezli bakıma dayalı bir modele ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır. Bununla birlikte modelin kullanıldığı madde ve alkol bağımlılığı, şiddet, hemşire-hasta etkileşimi, palyatif bakım, demans, kriz ve Korsacoff sendromu ile ilgili yapılan çalışmalar sonucunda modelin etkili olduğu bulunmuştur. Böylece ruh sağlığını geliştirme ve ruhsal hastalıklarda iyileşmede Tidal Model kullanımıyla hasta memnuniyetinin arttığı, bireylerin daha fazla iletişime geçtiği ve deneyimlerini paylaştığı, güven ortamının sağlandığı belirtilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Çalışma sonuçlarına göre, Phil Barker tarafından geliştirilen Tidal Model'in hemşirelik araştırmalarında kullanımının son yıllarda artış gösterdiği belirlenmekle birlikte istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir. Modelin bakım sağlamada kullanımı kolay ve açık bir rehber olduğu düşünülse de sonuç ölçütlerini değerlendirmek için kullanılan spesifik bir ölçme aracının olmaması kullanımını etkilediği düşünülmektedir. Ruhsal hastalıklardan yola çıkarak keşfedilmiş olan Tidal Model ruh sağlığı bakımında şizofreni gibi hayat boyu değişkenlik gösteren ve bireyi işlevselliğini bozan ruhsal hastalıklarda birey odaklı hemşirelik bakım modeli olarak kullanımı önemlidir ancak konuyla ilgili kanıta dayalı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Psikiyatri Hemşireliği, Barker's İyileşme Modeli, Tidal Model ve Ruh Sağlığı, Şizofrenide İyileşme.

THE CONCEPT OF RECOVERY IN Schizophrenia PATIENTS AND THE USE OF THE TIDAL MODEL IN NURSING CARE

Yeliz ARSLAN1, Ebru Akgün ÇITAK2
1Gazi University, Ankara, TÜRKİYE
2Başkent University, Ankara, TÜRKİYE

Introductıon

Schizophrenia is a serious mental illness that imposes long-term burden on individuals of all ages and both genders. Hallucinations, delusions, social withdrawal and lack of motivation are among the prominent symptoms of schizophrenia. Over the last decade, it has been shown that interventions focusing only on schizophrenia symptoms do not result in treatment success covering all areas of life, and are not even sufficient for successful occupational performance and interpersonal relationships. It is increasingly recognized in the literature that outcome indicators such as quality of life, occupation, family, leisure and other aspects of daily life, economic status, and physical and mental health are important for effective interventions in schizophrenia. In this case, it is important that the nursing practices of schizophrenia patients who need quality recovery-oriented nursing care for their long-term mental health needs are recovery-oriented and individual-oriented.

The Tidal Model, developed by Phil Barker, focuses on the individual's participation in the healing process by struggling based on their life experiences. During the process, the emotions experienced by the individual at that moment, relationships, hope, spirituality, empowerment, fight against stigma and identity constitute the basic elements of recovery. It is thought that with the Tidal Model, the individual's potential to change their vital deficiencies can be revealed with the help of a nurse.

Objective

The purpose of this study is to review and examine the existing literature on the use of nursing care based on the Tidal Model, a nursing model, in the recovery of patients with schizophrenia.

Materials and Methods

This study is a systematic review conducted between January 2013 and June 2023 using Google Scholar by entering the keywords "psychiatric nursing", "Barker's recovery model", "Tidal Model and mental health" and "Recovery in Schizophrenia" individually or in combination. , Pubmed, Proquest data. The bases were scanned. Studies in which the model was clearly stated in the title or abstract and whose full text was available in Turkish and English were included in the study.

Results

As a result of the screening, no study was found on the use of nursing care based on the Tidal Model in the clinical environment in the recovery of schizophrenia patients. However, among the issues expressed in the studies examined, it was emphasized that the nursing profession needed a person-centered care-based model in the recovery of mental illnesses in individuals. However, the model has been shown to be effective as a result of studies on substance and alcohol addiction, violence, nurse-patient interaction, palliative care, dementia, crisis and Korsacoff syndrome. It was stated that thus, patient satisfaction increased, individuals communicated more and shared their experiences, and an environment of trust was created by using the Tidal Model in improving mental health and healing mental illnesses.

Discussion and Conclusion

According to the research results, although the use of the Tidal Model developed by Phil Barker in nursing research has increased in recent years, it is seen that it is not at the desired level. Although the model is thought to be an easy-to-use and clear guide in the provision of care, the lack of a specific measurement tool used to evaluate outcome measures is thought to affect its use. It is important to use the Tidal Model, which was discovered based on mental illnesses, as an individual-focused nursing care model in mental health care that varies throughout life and impairs the functionality of the individual, such as schizophrenia, but it is important to conduct evidence-based studies on mental illnesses. topic is needed.

Keywords: Psychiatric Nursing, Barker's Recovery Model, Tidal Model and Mental Health, Recovery in Schizophrenia.

ERGENLERDE BESLENME ALIŞKANLIKLARI İLE RUHSAL GELİŞİM ARASINDAKİ İLİŞKİ

Müberra YILDIZ[1], **Tuğçe KAPLAN UYAN**[1], Ilkay KESER[2]

[1]*Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Isparta, Türkiye*

[2]*Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye*

GİRİŞ ve AMAÇ: Ergenlik, hem fiziksel hem de ruhsal olarak hızlı bir büyüme süreci olmakla birlikte (1) bu dönemde vitamin, mineral, enerji ve protein gereksinimlerinde artış gözlenir (2). Bu temel besinlerin yetersiz veya tek yönlü tüketimi ciddi fonksiyonel, yapısal ve ruhsal bozuklukların gelişmesine yol açabilmektedir (3). Yapılan bir çalışmada çocuk ergen psikiyatri polikliniğine başvuranlarda sağlıksız beslenme alışkanlığının sık görüldüğü belirtilmiştir (4). Bu nedenle çalışmada ergenlerin beslenme alışkanlıkları ile ruhsal gelişimleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM ve GEREÇLER: Tanımlayıcı tipte yürütülen araştırmanın evrenini Isparta il merkezinde bulunan bir lisede öğrenim gören 208 öğrenci, örneklemini ise evreni %90 güç ve %95 güven aralığında güç analizi ile bilinen örnekleme yöntemiyle hesaplanan 135 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma 05.03.2019-23.05.2019 tarihleri arasında yürütülmüştür. Dâhil edilme kriterleri 18 yaşın altında olmak ve gönüllü olmaktır. Vücudunda kalp pili ya da platin bulunması gibi vücut analizini engelleyen durumlara sahip olan ergenler çalışma dışı bırakılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul onayı, kurum izni, öğrenci onamı ve veli onamı alınmıştır. Araştırmanın verileri yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak 'Tanımlayıcı Bilgi Anketi', Antropometrik Ölçüm, '24 saatlik Besin Tüketim Kaydı' ve 'Ergenlikte Ruhsal Gelişim Ölçeği' ile elde edilmiştir. Verilerin analizi SPSS 20.0 paket programı ile yapılmıştır. Örneklemin özelliklerini tanımlamak için frekans dağılımı, ortalama, medyan, standart sapma ve çeyrekler arası aralık gibi tanımlayıcı istatistikler; değişkenler arasındaki farkı değerlendirmede normal dağılıma sahip değişkenler için Bağımsız Örneklem t Testi; Normal dağılım göstermeyen değişkenler için Mann Whitney U Testi kullanılmıştır (%95 anlamlılık ve $\alpha = 0,05$ hata payı).

BULGULAR: Araştırmaya katılan ergenlerin %59,3±39;ü kadınlardan oluşmakta (n=135) ve yaş ortalaması 15,4±0,66'dır. Ergenlerin Ruhsal Gelişim Ölçeği Puan ortalaması 42,1±10,61 olup, ergenlerin %53,3±39;ünün mental gelişiminin olumsuz olduğu saptanmıştır. Ruhsal gelişimi olumsuz olan ergenlerde karbonhidrat, omega-6, riboflavin, biotin, folik asit, fosfor, magnezyum, kalsiyum, diyet lifi, doymamış yağ asidi ve antosiyanin tüketimi istatistiksel

olarak anlamlı derecede düşük bulunmuştur ($p<0,05$). Olumsuz ruh hali olan ergenlerde kolesterol, pantotenik asit, kafein ve falvon_3_ol tüketimi istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük bulunurken, demir tüketimi daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Ruhsal gelişimi olumlu ve olumsuz olan ergenler arasında karbonhidrat, omega-6, riboflavin, folik asit, fosfor, magnezyum, diyet lifi, antosiyanin vb. tüketiminin istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p<0.05$). Negatif ruhsal gelişimi olan bireylerde karbonhidrat, omega-6, riboflavin, folik asit, fosfor, magnezyum, diyet lifi, antosiyanin vb. tüketimi istatistiksel olarak anlamlı olarak düşüktür ($p<0,05$).

TARTIŞMA ve SONUÇ: Ruhsal gelişimi olumsuz olan ergenlerde karbonhidrat, omega-6, riboflavin, folik asit, fosfor, magnezyum, diyet lifi, antosiyanin vb. tüketimi istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük bulunmuştur. Literatür de benzer şekilde riboflavin (5), magnezyum, fosfor (6), folik asit (7) vb. tüketiminin ruh sağlığı ile ilişkili olduğunu belirtmektedir. Çalışmamızın sonuçlarına göre ergenlerin diyet içeriklerinin ruhsal gelişim üzerinde önemli bir etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda ergenlerde sağlıklı bir ruhsal gelişimi sağlamak için aileleri de kapsayacak şekilde sağlıklı beslenmeye yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi, sağlıklı beslenmeyi sağlamak için beslenme ve ruhsal gelişimi farklı değişkenler açısından inceleyen çalışmaların arttırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, Ruhsal Sağlık, Nutrition, Adölesan,

THE RELATIONSHIP BETWEEN NUTRITIONAL HABITS AND MENTAL DEVELOPMENT IN ADOLESCENTS

Müberra YILDIZ[1], Tuğçe KAPLAN UYAN[1], Ilkay KESER[2]

[1]Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Isparta, Türkiye

[2]Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye

INTRODUCTION and PURPOSE: Although adolescence is a period of rapid growth both physically and mentally (1), an increase in vitamin, mineral, energy and protein requirements is observed during this period (2). Insufficient or unidirectional consumption of these essential nutrients can lead to the development of serious functional, structural and psychological disorders (3). In a study, it was stated that unhealthy eating habits were frequently observed in those who applied to the child and adolescent psychiatry outpatient clinic (4). For this reason, the study aimed to determine the relationship between adolescents' nutritional habits and psychological development.

METHODS and MATERIALS: The population of the research, which was conducted in a descriptive type, consisted of 208 students studying in a high school in the city center of Isparta, and the sample consisted of 135 students whose population was calculated by the known sampling method with power analysis at 90% power and 95% confidence interval. The research was conducted between 05.03.2019-23.05.2019. Inclusion criteria are being under 18 years of age and volunteering. Adolescents who had conditions that prevented body analysis, such as having a pacemaker or platinum in their body, were excluded from the study. Ethics committee approval, institutional permission, student consent and parental consent were obtained to conduct the research. The data of the research were obtained through 'Descriptive Information Survey', Anthropometric Measurement, '24-hour Food Consumption Record' and 'Mental Development Scale in Adolescence' using face-to-face interview technique. Data analysis was done with SPSS 20.0 package program. Descriptive statistics such as frequency distribution, mean, median, standard deviation, and interquartile range to describe the characteristics of the sample; Independent Sample t Test for normally distributed variables to evaluate the difference between variables; Mann Whitney U Test was used for variables that were not normally distributed (95% significance and $\alpha = 0.05$ margin of error).

RESULTS: 59.3±39% of the adolescents participating in the study were women (n=135) and the average age was 15.4±0.66. The average score of the Adolescents' Mental Development

Scale was 42.1±10.61, and it was determined that 53.3±39% of the adolescents had negative mental development. Consumption of carbohydrates, omega-6, riboflavin, biotin, folic acid, phosphorus, magnesium, calcium, dietary fiber, unsaturated fatty acids and anthocyanins was found to be statistically significantly lower in adolescents with negative psychological development ($p<0.05$). While cholesterol, pantothenic acid, caffeine and falvon_3_ol consumption was found to be statistically significantly lower in adolescents with negative mood, iron consumption was found to be higher ($p<0.05$). Among adolescents with positive and negative mental development, carbohydrates, omega-6, riboflavin, folic acid, phosphorus, magnesium, dietary fiber, anthocyanin, etc. consumption was found to show a statistically significant difference ($p<0.05$). In individuals with negative psychological development, carbohydrates, omega-6, riboflavin, folic acid, phosphorus, magnesium, dietary fiber, anthocyanin, etc. consumption is statistically significantly lower ($p<0.05$).

DISCUSSION AND CONCLUSION: Carbohydrate, omega-6, riboflavin, folic acid, phosphorus, magnesium, dietary fiber, anthocyanin, etc. in adolescents with negative psychological development. consumption was found to be statistically significantly lower. Similarly, the literature also mentions riboflavin (5), magnesium, phosphorus (6), folic acid (7), etc. states that consumption is associated with mental health. According to the results of our study, it was observed that the diet content of adolescents has a significant impact on psychological development. In this regard, it is recommended to organize educational programs on healthy nutrition, including families, to ensure a healthy psychological development in adolescents, and to increase studies examining nutrition and psychological development in terms of different variables to ensure healthy nutrition.

KAYNAKLAR

Parlaz EA, Tekgül N, Karademirci E, Öngel K. Adolescence period: Physical growth, psychological and social development process. The Journal of Turkish Family Physician 2012; 3(2):10-16.

Erkan T. Adolescent nutrition. Turkish Archives of Pediatrics 2011; 8(1):49. Doi: 10.4274/tpa.46.34.

Ahraz S. The nutrition habits of high school students and investigation of the factors affecting them. 2017 Konya:Selçuk University.

Başay, Ö., Başay, B. K., Erbay, C., Coşkun, O., & SAĞIROĞLU, B. (2021). Çocuk ve ergen psikiyatri polikliniğine başvuran olguların beden kitle indeksi, beslenme tutum ve davranışları: duygusal ve davranışsal sorunlarla ilişkisi. Pamukkale Medical Journal, 14(2), 402-415.

Pinto J, Rivlin R. Riboflavin (Vitamin B2). In; Handbook of Vitamins. 2013. (pp.191-266). Press. Doi: 10.1201/b15413-7.

Thi Thu Nguyen T, Miyagi S, Tsujiguchi H, Kambayashi Y, et al. Association between Lower Intake of Minerals

and Depressive Symptoms among Elderly Japanese Women but Not Men: Findings from Shika Study. Nutrients 2019; 11(2):389. Doi: https://doi.org/10.3390/nu11020389.

Coppen A, Bolander-Gouaill C. Treatment of depression: Time to consider folic acid and Vitamin B12. J Psychopharmacol 2005; 19:59-65. Doi: 10.1177/0269881105048899.

ŞİZOFRENİK BİREYLERE YÖNELİK BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI YAKLAŞIM TEMELLİ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK GELİŞTİRME PROGRAMININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE İŞLEVSELLİĞE ETKİSİ

Begüm DAĞ[1], Selma DOĞAN[2]

[1]SBÜ Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Nişantaşı Toplum Ruh Sağlığı Merkezi, İstanbul, Türkiye

[2]Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

Giriş

Şizofreni; etkilenen bireylerin düşünme, algılama, davranış alanlarını olumsuz etkileyen, toplumdan uzaklaşarak içe kapandığı, stresli durumlar karşısında kırılganlık gösterdiği, toplumsal yaşama uyum ve işlevselliklerinde bozulmanın görüldüğü, yeti yitimine neden olan tekrarlayıcı kronik ruhsal bir bozukluktur. Şizofrenik bireylerin tedavi ve rehabilitasyonunda, baş etme güçlerinin, dayanıklılığının arttırılması gerektiği vurgulanmaktadır (Öztürk ve Uluşahin, 2015; Bozikas ve diğerleri, 2016)

Amaç

Bu çalışma, şizofrenik bireylere yönelik bilişsel davranışçı yaklaşım temelli Psikolojik Sağlamlık Geliştirme Programı'nın (PSGP) bireylerin psikolojik sağlamlık ve işlevsellik düzeyine olan etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır

Gereç ve Yöntem

Çalışma, bir toplum ruh sağlığı merkezine devam eden şizofrenik bireyler üzerinde ön test ve son test kontrol grubu desenli yarı deneysel olarak yürütülmüştür

Çalışmanın örneklemini, girişim ve kontrol grubu 13 katılımcı olmak üzere toplam 26 katılımcı oluşturmuştur

Verilerin toplanmasında Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (YPSÖ), Kısa İşlevsellik Değerlendirme Ölçeği (KİDÖ) ve Beck Bilişsel İçgörü Ölçeği -Şizofrenik Hastalar İçin- (BBİÖ) kullanılmıştır. Ölçekler, bireylere girişimden hemen önce ve girişim tamamlandıktan sonra uygulanmıştır

Çalışmada uygulanan PSGP; şizofrenik bireylerde psikolojik sağlamlığı ve işlevselliği arttırmak amacıyla bilişsel davranışçı yaklaşım temelli geliştirilen bir programdır. PSGP bireylerin yaşam zorluklarını kabullenme, güçlü yönlerini farketme, zorluklar karşısında direnç geliştirme ve baş etme becerisi kazandırmayı kapsayan bir programdır. 12 oturumdan oluşan program, katılımcılara haftada bir kez, 4-5 kişilik üç gruba ayrılarak uygulanmıştır

Bulgular

Girişim sonrası girişim grubunun, kontrol grubuna göre psikolojik sağlamlık düzeyi ve YPSÖ ön ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Girişim sonrası girişim grubunun, hem işlevsellik düzeyi kontrol grubuna göre yüksek, hem de KİDÖ ön ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$)

Tartışma ve Sonuç

Sonuç olarak, şizofrenik bireylere uygulanan bilişsel davranışçı yaklaşıma dayalı PSGP'nın, bireylerde psikolojik sağlamlık gelişiminde etkili olmadığı; işlevsellik düzeylerine ise olumlu etkisi olduğu görülmüştür. Oysa, şizofrenik bireylerde stresli durumlara karşı dayanıklılığın daha düşük olduğu ve dayanıklılığın arttırılmasının önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bu nedenle, geliştirilen programın yeniden düzenlenmesi uygun olacaktır

THE EFFECT OF RESILIENCE PROGRAM BASED ON COGNITIVE BEHAVIORAL APPROACH FOR SCHIZOPHRENIC INDIVIDUALS ON RESILIENCE AND FUNCTIONALITY

Begüm DAĞ[1], Selma DOĞAN[2]

[1]SBÜ Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Nişantaşı Toplum Ruh Sağlığı Merkezi, İstanbul, Türkiye

[2]Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

Introduction

Schizophrenia is a recurrent chronic mental illness that negatively affects the thinking, perception and behavior areas of the affected individuals, withdraws from the society and shows vulnerability in the face of stressful situations, deteriotation in social life and functionality, and causes disability. It is emphasized that in the treatment and rehabilitation of schizophrenic individuals, their coping strength and resilience should be increased (Ozturk and Ulusahin, 2015; Bozikas et all 2016)

Aim

This study was conducted to determine the effect of the cognitive behavioral approach - based Resilience Development Program (RDP) for schizophrenic individuals on the level of resilience and functionality of individuals

Materials and Methods

The study was conducted on schizophrenic individuals attending a community mental health center as a quasi-experimental design with a pre test and post test control group

The sample of the study consisted of a total of 26 participants, 13 of which were in the experiment and control group

Adult Resilience Scale (ARS), Brief Functionality Rating Scale (BFRS) and Beck Cognitive Insight Scale - For Schizophrenic Patients- (BCIS) were used to collect data. The scales were applied to the individuals just before the experiment and after the experiment was completed

RDP applied in the study is a program developed based on a cognitive behavioral approach in order to increase resilience and functionality in schizophrenic individuals. RDP is a program that includes individuals to accepts life difficulties, recognize their strengths, develop

resistance in the face of difficulties and gain the ability to cope. The program consisting of 12 sessions was applied to the participants once a week, divided into three groups of 4-5 individuals

Results

After the experiment, there was no statiscally significant difference between the resilience levels and ARS pre and post test scores of the experimental group compared to the control group ($p>0.05$). After the experiment, the functionality level of the experimental group was higher than the control group and there was a statiscally significant difference between the BFRS pre and post test scores ($p<0.05$)

Discussion and Conclusion

As a result, it has been seen that RDP based on cognitive behavioral approach applied to schizophrenic individuals is not effective in the development of resilience in individuals, but has a positive effect on functionality levels. However, it is emphasized that schizophrenic individuals have lower resilience to stressful situations and it is important to increase resilience. Therefore, it would be appropriate to recognize the developed program

Key Words: Schizophrenia, developing resilience, functionality

65 YAŞ VE ÜZERİ BİREYLERDE OTOMATİK DÜŞÜNCELER İLE KIRILGANLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Beyza SAKARYA[1], Sibel ARGUVANLI ÇOBAN[2]

[1]Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye

[2]Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye

65 yaş ve üzeri bireyde oluşan tüm değişimler ve bu değişimler sonucunda meydana gelen otomatik düşünceler bireyi biyopsikososyal olarak etkilemektedir. Bireyi biyopsikososyal açıdan etkileyen bu süreç bireyin kırılganlığını da etkileyebilme potansiyeline sahip olabilmektedir. 65 yaş ve üzeri bireylerde otomatik düşünceler ile kırılganlık arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın evrenini Şubat 2023 ve Mayıs 2023 tarihleri arasında poliklinik hizmeti almak amacıyla Gazi Hastanesi Geriatri Polikliniğine başvuran 65 yaş ve üzeri bireyler oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde G-Power/Güç analizi kullanılmıştır. Veri toplama aşamasından önce minimum örneklem büyüklüğü %95 güven düzeyinde 96 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada; 65 yaş ve üzeri olan, Standardize Mini Mental Test (SMMT) ve Eğitimsizler için Mini Mental Test (MMSE-E)'ten 23/24 puan ve üzeri alan, iletişim engeli olmayan, Türkçe'yi konuşup anlayabilen, araştırmaya katılmaya gönüllü olan ve onam veren 119 birey dahil edilmiştir. Araştırmanın verileri; "Bilgi Formu", "SMMT", "MMSE-E", "Otomatik Düşünceler Ölçeği" ve "Edmonton Kırılganlık Ölçeği" ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizi için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 25.0 programı kullanılmıştır. Çalışma sonucuna göre; Otomatik Düşünceler Ölçeği ile Edmonton Kırılganlık Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=0.466$; $p<0.001$). Otomatik düşünceler herhangi bir çaba olmadan, kendiliğinden ve hızlı bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Hayat boyu pek çok fizyolojik sistemde kümülatif azalma neticesinde meydana gelen kırılganlık, fiziksel, bilişsel, psikososyal boyutları olan morbidite ve mortalite ile sonuçlanabilen geriatrik bir sendromdur. 65 yaş ve üzeri bireyleri özellikle fiziksel boyutta önemli düzeyde etkileyen kırılganlığın ruhsal hastalıkların gelişiminde rol oynayan otomatik düşüncelerle ilişkisinin saptanması gelecekte yapılacak araştırmalara ışık tutarak yaşlı sağlığının korunmasına katkısı olacak bilgilerin elde edilmesine olanak sağlayacaktır. Sonuç olarak; 65 yaş ve üzeri bireylerde otomatik düşünceler ve kırılganlığın ele alındığı çalışmalara rastlanamamakla birlikte bu çalışmada birbirini etkileyen iki değişken olduğu saptanmıştır. Literatüre katkı sağlanması ve birey odaklı bütüncül hemşirelik bakımının geliştirilmesi için daha kapsamlı çalışmaların yapılmasına gereksinim vardır.

Anahtar Kelimeler: Otomatik düşünceler, Kırılganlık, 65 yaş ve üzeri, Hemşirelik, Psikiyatri,

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN AUTOMATIC THOUGHTS AND FRAILTY IN INDIVIDUALS AGED 65 YEARS AND OVER

Beyza SAKARYA[1], Sibel ARGUVANLI ÇOBAN[2]

[1]*Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye*

All the changes that occur in an individual aged 65 and over and the automatic thoughts that occur as a result of these changes affect the individual biopsychosocially. This process, which affects the individual from a biopsychosocial point of view, may also have the potential to affect the individual's vulnerability. The population of the study, which was conducted to examine the relationship between automatic thoughts and frailty in individuals aged 65 and over, consists of individuals aged 65 and over who applied to the Geriatrics Polyclinic of Ankara Gazi Hospital between February 2023 and May 2023. G-Power/Power analysis was used to determine the sample size. Before the data collection phase, the minimum sample size was calculated as 96 at the 95% confidence level. In this study, 119 individuals who are 65 years of age or older, who have received 23/24 points or more from the Standardized Mini Mental Test (SMMT) and the Mini Mental Test for the Uneducated (MMSE-E), who do not have communication disabilities, who can speak and understand Turkish, who volunteered to participate in the study and gave consent were included. The data of the research were collected through the “Information Form”, “SMMT”, “MMSE-E”, “Automatic Thoughts Scale” and “Edmonton Frailty Scale”. SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 25.0 was used to analyse the data obtained. According to the results of the study, a statistically significant positive correlation was found between Automatic Thoughts Scale and Edmonton Frailty Scale scores ($r=0.466$; $p<0.001$). Automatic thoughts arise spontaneously and quickly, without any effort. Frailty, which occurs as a result of a cumulative decrease in many physiological systems throughout life, is a geriatric syndrome that can result in morbidity and mortality with physical, cognitive, psychosocial dimensions. the determination of the relationship of frailty, which affects individuals aged 65 and older at a significant level, especially in the physical dimension, with automatic thoughts that play a role in the development of mental illnesses, will shed light on future research and provide information that will contribute to the protection of elderly health. As a result; Although there are no studies that deal with automatic thoughts and vulnerability in individuals over the age of 65, it has been found that there are two variables that affect each other in this study. There is a need for more comprehensive studies to be

conducted in order to contribute to the literature and to develop individual-oriented holistic nursing care.

Keywords: Age 65 and over, Frailty, Nursing, Automatic thoughts, Psychiatry

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI, DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜ VE ALGILADIĞI HELİKOPTER EBEVEYN TUTUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yasemin ÇEKİÇ[1], Nurgül ÖZDEMİR[2], Sibel COŞKUN BADUR[3], Sümeyra DEMİRELİ[4]

[1]*Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Gaziantep üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*

[3]*Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[4]*Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*

Giriş: Bireylerin bilgi, düşünce ve kişisel mesajlarını bir web sitesi veya uygulama kullanarak çevrimiçi bir toplulukla paylaşmasına ve haberleşmesine olanak veren sosyal medya (Merriam-Webster, 2019), son 30 yıl içerisinde yoğun bir biçimde hayatımıza girmiş ve bireyler arasındaki etkileşimi önemli ölçüde kolaylaştırmıştır. Ancak bu iletişim ve paylaşım ağının aşırıya kaçan kullanımları gündelik yaşamın işleyişine olumsuz etki etmeye başlamış, cep telefonlarında sıklıkla kullanılan uygulamalar aracılığı ile bireyleri bağımlılığa sürükleyen ve ruh sağlığını tehdit eden bir kaynak haline gelmiştir (Keleş ve ark., 2020; Erzen ve Odacı, 2021). Bu araştırmanın gençlerin sosyal medya bağımlılığı ile ilişkili olabilecek faktörlerin incelenmesine ve bağımlılıkla mücadelede etkili girişimlerin planlanmasına katkı sağlayacağı öngörülmüştür.

Amaç: Araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı, duygu düzenleme güçlüğü ve algıladığı helikopter ebeveyn tutumu arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Gereç ve yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipteki bu araştırmanın verileri, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Gaziantep Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 191 birinci sınıf lisans öğrencisinden toplandı. Araştırmaya başlamadan önce Gaziantep Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izin alındı (Karar numarası:2022/431). Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu, Algılanan Helikopter Ebeveyn Tutum Ölçeği ve Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği-Kısa Formu ile yüz yüze toplandı. Deprem nedeniyle online eğitime geçilmesi nedeniyle, yapılmış olan ön çalışmanın verileri sunuldu.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 19.20±1.08 yıl olduğu, çoğunluğunun kadın, gelir düzeyinin orta, anne ve babasının ilkokul mezunu olduğu belirlendi. Öğrencilerin sosyal medyada günlük geçirdiği süre ortalamasının 3.59±1.91 saat olduğu,

çoğunun sosyal medya için para harcamadığı, her iki ebeveyninin de sosyal medya kullandığı ve ailesinin sosyal medyada geçirdiği süre ve içeriği kontrol etmediği saptandı. Öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı puan ortalaması ile anne (p=0.01, r=0.17) ve baba (p=0.03, r=0.15) helikopter ebeveyn tutumu ve duygu düzenleme güçlüğü (p=0.00, r=0.30) puan ortalamaları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu belirlendi. Öğrencilerin duygu düzenleme güçlüğü puan ortalamaları ile anne (p=0.00, r=0.23) ve baba (p=0.01, r=0.17) helikopter ebeveyn tutumu puan ortalamaları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu saptandı.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonucuna göre duygu düzenleme güçlüğü ve algılanan helikopter ebeveyn tutumu arttıkça sosyal medya bağımlılığı artmaktadır. Sosyal medya bağımlılığına yönelik müdahale çalışmaları planlanırken ebeveynlerinde sürece dahil edilmesi önerilebilir.

KAYNAKLAR

Erzen, E., & Odacı, H. (2021). Sosyal Medya Bozukluğu Ölçeği: Türkçe Uyarlama Çalışması. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, (51), 520-535.

Keleş, B., McCrae, N., & Grealish, A. (2020). A systematic review: the influence of social media on depression, anxiety and psychological distress in adolescents. International Journal of Adolescence and Youth, 25(1), 79-93.

Merriam-Webster (2019). Social Media. https://www.merriam-webster.com/dictionary/socialmedia

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL MEDIA ADDICTION, DIFFICULTIES IN EMOTION REGULATION AND PERCEIVED HELICOPTER PARENTAL ATTITUDE OF UNIVERSITY STUDENTS

Yasemin ÇEKİÇ[1], Nurgül ÖZDEMİR[2],. Sibel COŞKUN BADUR[3], Sümeyra DEMİRELİ[4]

[1]*Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Gaziantep üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*

[3]*Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[4]*Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*

Introduction: Social media, which allows individuals to communicate and share information, thoughts and personal messages with an online community using a website or application (Merriam-Webster, 2019), has entered our lives intensively in the last 30 years and has significantly facilitated the interaction between individuals. However, the excessive use of this communication and sharing network has started to have a negative impact on the functioning of daily life and has become a source that leads individuals to addiction and threatens mental health through applications frequently used on mobile phones (Keleş et al., 2020; Erzen & Odacı, 2021). It is envisaged that this study will contribute to the examination of factors that may be related to social media addiction of young people and to the planning of effective interventions in the fight against addiction.

Aim: The aim of the study is to examine the relationship between social media addiction, difficulties in emotion regulation, and perceived helicopter parental attitude among university students.

Materials and methods: The data of this descriptive and correlational study were collected from 191 first-year undergraduate students studying in different departments of Gaziantep University in the academic year 2022-2023. Before starting the study, permission was obtained from Gaziantep University Ethics Committee (Decision Number: 2022/431). The data were collected face-to-face using the Personal Information Form created by the researchers, Social Media Addiction Scale-Adult Form, Perceived Helicopter Parental Attitude Scale and Difficulties in Emotion Regulation Scale-Brief Form. The data of the preliminary study conducted due to the transition to online education due to the earthquake were presented. **Results:** The mean age of the students who participated in the study was 19.20±1.08 years, the

majority were female, the income level was medium, and their parents were primary school graduates. The mean daily time spent on social media was 3.59±1.91 hours, most of the students did not spend money on social media, both parents used social media, and their parents did not control the time and content spent on social media. There was a weak positive correlation between the mean scores of social media addiction and the mean scores of mother (p=0.01, r=0.17) and father (p=0.03, r=0.15) helicopter parenting attitude and difficulties in emotion regulation (p=0.00, r=0.30). There was a weak positive relationship between the mean scores of students' difficulties in emotion regulation and the mean scores of mother (p=0.00, r=0.23) and father (p=0.01, r=0.17) helicopter parenting attitude.

Discussion and Conclusion: According to the results of the study, as difficulties in emotion regulation and perceived helicopter parental attitude increase, social media addiction increases. It may be recommended to include parents in the process when planning intervention studies for social media addiction.

Keywords: Difficulties in emotion regulation, helicopter parental attitude, social media addiction.

REFERENCES

Erzen, E., & Odacı, H. (2021). Sosyal Medya Bozukluğu Ölçeği: Türkçe Uyarlama Çalışması. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, (51), 520-535.

Keleş, B., McCrae, N., & Grealish, A. (2020). A systematic review: the influence of social media on depression, anxiety and psychological distress in adolescents. International Journal of Adolescence and Youth, 25(1), 79-93. Merriam-Webster (2019). Social Media. https://www.merriam-webster.com/dictionary/socialmedia

Duygu düzenleme güçlüğü, helikopter ebeveyn tutumu, sosyal medya bağımlılığı., Difficulties in emotion regulation, helicopter parental attitude, social media addiction

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ÇOCUKLARI UZAKTAN EĞİTİM ALAN SAĞLIK ÇALIŞANI EBEVEYNLERİN KAYGI VE STRES DURUMUNUN BELİRLENMESİ

Sakine FIRINCIK[1], Elif SARI ÖZDEMİR [2]

[1]*Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*

[2]*Kastamonu İnebolu Devlet Hastanesi, Kastamonu, Türkiye*

Giriş: Covid-19 pandemisinde sağlık hizmetleri, ülke ve bireyler için yüksek önem taşımıştır. Sağlık personelleri, Covid-19 enfeksiyonuna yakalanma ve sevdiklerine bulaştırma açısından yoğun korku yaşamışlardır. Kişisel koruyucu ekipmana ulaşmada yaşanan zorluklar, çalışma saatlerinin uzaması, iş yükünün artması, eşleri ve çocuklarına yeterince zaman ayıramamaları; aile içi ilişkilerini olumsuz etkilemiş olup ebeveyn rollerini yerine getirmede sorun yaşamışlardır. Bu durum fiziksel ve psikolojik açıdan olumsuz etkilenmelerine, stres ve kaygı yaşamalarına neden olmuştur.

Amaç: Covid-19 pandemi sürecinde çocukları uzaktan eğitim alan sağlık çalışanı ebeveynlerin kaygı ve stres durumunun belirlenmesidir.

Yöntem: Niceliksel araştırma yöntemlerinden tanımlayıcı-ilişkisel tipte bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini, Kastamonu il genelindeki sağlık kurumlarında çalışan 300 sağlık personeli ebeveyn oluşturmuştur. COVID-19 pandemi sürecinde 150 sağlık çalışanı ebeveyne ulaşılmış, 22'si araştırmaya dahil edilme kriterlerine uyum göstermediği için çalışmaya dahil edilmemiştir. Yapılan postpower analizinde %95 güven (1-α), d=1,497 etki büyüklüğü ile 128 sağlık çalışanı ebeveyn ile çalışma tamamlanmış olup, testin gücü (1-β) %99,9 olarak elde edilmiştir. Veriler online olarak; Google Forms aracılığıyla Katılımcı Bilgi Formu, Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği, Anne Baba Stres Ölçeği kullanılarak toplanmış olup, sorulara geçmeden önce katılımcılara bilgi verilerek aydınlatılmış ve bilgilendirilmiş onamları alınmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için Karabük Üniversitesi Girişimsel olmayan Klinik Araştırmalar etik kurulundan onay (2022/793) ve T.C. Sağlık Bakanlığı'ndan çalışma izni alınmıştır. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney U, Kruskal Wallis, Dunn, Shapiro-Wilk, Kolmogorov-Smirnov, Bağımsız iki örnek t testleri, Spearman korelasyon analizi ve Cronbach alpha katsayısı kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan sağlık çalışanı ebeveynlerin %64,1'i kadın, %95,3'ü evli, %43'ü hemşiredir. Yaş ortalaması ise 37,32±4,58'dir. Katılımcıların Anne Baba Stres Ölçeği puanı 41,25±8,76 bulunmuştur. Sağlık çalışanı ebeveynlerin anne-baba stres düzeyleri ile yaş, cinsiyet ve medeni durum arasında anlamlı bir ilişki saptanmazken; ekonomik durum ve eğitim durumu arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği alt boyutları; Durumluk Kaygı Ölçeği puanı 38,58±8,08 ve Sürekli Kaygı Ölçeği puanı 43,40±6,80'dir. Durumluk Kaygı Ölçeği ile cinsiyet, ekonomik durum ve eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki saptanmazken; yaş ve medeni durum arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Sürekli Kaygı Ölçeği ile yaş, medeni durum, ekonomik durum ve eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki saptanmazken; cinsiyet arasında anlamlı ilişki saptanmıştır.

Sonuç: Çalışmaya katılan sağlık çalışanı ebeveynlerin orta seviyede stres, düşük düzey durumluk kaygı ve orta düzey sürekli kaygıya sahip oldukları bulunmuştur. Durumluk kaygı ile Sürekli kaygı arasında pozitif yönde orta düzey anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Covid-19 gibi pandemilerde üzerine büyük bir yük düşen sağlık çalışanlarının, psikiyatrist, psikolog ve Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşiresi tarafından psikososyal açıdan düzenli olarak değerlendirilip psikoeğitim ve danışmanlık verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Ebeveyn, Uzaktan Eğitim, Kaygı, Stres

DETERMINING THE ANXIETY AND STRESS LEVELS OF HEALTH PROFESSIONAL PARENTS WHO HAVE CHILDREN WITH DISTANCE EDUCATION DURING THE COVID

Sakine FIRINCIK[1], Elif SARI ÖZDEMİR [2]

[1]*Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*

[2]*Kastamonu İnebolu Devlet Hastanesi, Kastamonu, Türkiye*

Introduction: In the Covid-19 pandemic, healthcare services have been of high importance for the country and individuals. Healthcare personnel have experienced intense fear of contracting Covid-19 infection and infecting their loved ones. Difficulties in accessing personal protective equipment, extended working hours, increased workload, inability to spare enough time for their spouses and children; It negatively affected their family relationships and they had problems in fulfilling their parental roles. This situation caused them to be negatively affected physically and psychologically and to experience stress and anxiety.

Objectives: The aim is to determine the anxiety and stress levels of healthcare worker parents whose children receive distance education during the Covid-19 pandemic.

Method: It is a descriptive-relational type of research, one of the quantitative research methods. The population of the research consisted of 300 parents of healthcare personnel working in healthcare institutions throughout the province of Kastamonu. During the COVID-19 pandemic, 150 healthcare worker parents were contacted, and 22 of them were not included in the study because they did not comply with the inclusion criteria. In the postpower analysis, the study was completed with 128 healthcare worker parents with 95% confidence (1-α) and an effect size of d = 1,497, and the power of the test (1-β) was obtained as 99,9%.Data online; It was collected using the Participant Information Form, State and Trait Anxiety Scale, and Parental Stress Scale via Google Forms, and before proceeding with the questions, the participants were informed and their informed consent was obtained.In order to conduct the research, approval from Karabük University Non-invasive Clinical Research Ethics Committee (2022/793) and T.R. A work permit was obtained from the Ministry of Health. In the analysis of data; descriptive statistics, Mann-Whitney U, Kruskal Wallis, Dunn, Shapiro-Wilk, Kolmogorov-Smirnov, Independent two-sample t-tests, Spearman correlation analysis and Cronbach alpha coefficient were used. Statistical significance was accepted as $p<0,05$.

Results: 64,1% of health worker parents participating in the study are women, 95,3% are married, and 43% are nurses. The mean age is 37,32±4,58 years. The participants' SSAS score was 41.25±8.76. While no significant relationship was found between parental stress levels of healthcare workers parents and age, gender and marital status; A significant relationship was found between economic status and educational status. State and Trait Anxiety Inventory sub-dimensions; The State Anxiety Inventory score was 38.58±8.08 and the Trait Anxiety Inventory score was 43.40±6.80. While no significant relationship was found between State Anxiety Inventory and gender, economic status and educational status; A significant relationship was found between age and marital status. While no significant relationship was found between Trait Anxiety Inventory and age, marital status, economic status and educational status; A significant relationship was found between gender.

Conclusion: It was found that health worker parents who participated in the study had moderate stress, low level state anxiety and moderate trait anxiety. A moderately significant positive correlation was found between State Anxiety and Trait Anxiety. It can be recommended that health workers, who have a great burden in pandemics such as Covid-19, should be regularly evaluated psychosocially by psychiatrists, psychologists and Consultation Liaison Psychiatric Nurse and provide psychoeducation and counseling.

Keywords: Parent, Distance Learning, Anxiety, Stress

ACİL SERVİSTE ÇALIŞAN SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN DİNLEME BECERİLERİ İLE ÖFKE KONTROLÜ ARASINDAKİ İLİŞKİDE BİLİNÇLİ FARKINDALIĞIN (MINDFULNESS) ARACI ROLÜ

Mehtap ÇAM[1], Satı DİL [2]

[1]*Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Çankiri Karatekin Üniversitesi , Ankara, Türkiye*

Giriş: Acil servisler yapısı gereği yoğun ve birçok stres etmenlerini içinde barındıran çalışma alanlarıdır. Bu servislerde çalışan sağlık profesyonelleri için, yoğun ve stresli iş koşulları altında çalışmak duygusal zorlanma ve öfke gibi duygusal tepkilere eden olabilir. Bu tepkilerin etkili şekilde yönetilmesi, hem kişisel sağlık ve refahı hem de hasta bakımı kalitesini artırmada önemlidir. Bu bağlamda bilinçli farkındalık önemli role sahiptir. Çünkü bilinçli farkındalık, bireyin duygusal reaksiyonlarını ve düşüncelerini gözlemleyerek, şu anı olduğu gibi kabul etme ve anlama yeteneğidir. Bu doğrultuda iyi bir iletişim ve dinleme becerisine sahip olmada bilinçli farkındalığın kullanılması, sağlık çalışanlarında stres, öfke ve duygusal tükenme gibi reaksiyonların etkili şekilde yönetilmesinde, ruhsal sağlığını koruma, etkili başetme yöntemlerini geliştirme ve risk faktörlerini aza indirgemede etkili olabilecektir. Amaç: Bu çalışmada acil serviste çalışan sağlık profesyonellerinin dinleme becerileri ile öfke kontrolü arasındaki ilişkide bilinçli farkındalığın aracı rolü araştırılmıştır. Gereç ve Yöntem: Araştırma kesitsel türde bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini bir şehir hastanesi acil servisinde çalışmakta olan tüm sağlık profesyonelleri (N=510), örneklemini ise araştırmaya katılmayı kabul eden 56 doktor, 146 hemşire, 7 ebe, 8 ATT/ paramedik ve 13 sağlık memurundan oluşan 230 sağlık profesyoneli oluşturmuştur. Veriler "Sosyodemografik Veri Formu", "Dinleme Becerileri Ölçeği" (DB), "Öfke Kontrolü Ölçeği (ÖK)" ve "Bilinçli Farkındalık Ölçeği"(BFÖ) kullanılarak Kasım- Aralık 2022 tarihlerinde yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Bu araştırmanın yapılabilmesi için bir şehir hastanesinin "Girişimsel Olmayan İlaç Dışı Klinik Araştırmalar 2 Nolu Etik Kurulu'ndan gerekli izin (kurul no: E2-22-2865) 23.11.2022 tarihinde alınmıştır. raştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 istatistik programı aracılığıyla değerlendirilmiştir.

Verilerin değerlendirilmesinde frekans, yüzde, ortalama,standart sapma istatistiklerinden, t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova), post hoc (Tukey, LSD), Pearson Korelasyon, Hiyerarşik Regresyon analizleri kullanılmıştır. Araştırmanın modeli Baron ve Kenny'ye (1986) tarafından belirlenen ara değişken şartlarına göre analiz edilmiştir. Hiyerarşik regresyon

analizleri Hayes(2013)tarafından geliştirilen PROCESSModel 4 kullanılarak yapılmıştır. Bulgular: Çalışmaya katılan acil sağlık profesyonellerinin çoğunluğu 26-30 yaş arası (%56,1), kadın (%54,8), bekar (%69,1), lisans mezunu (%83,0), hemşire veya ebe(%66,5), 1-5 yıl arası çalışan (%77,0) şeklinde dağılım göstermektedir. Sağlık profesyonellerinin bilinçli farkındalık toplam

ortalaması 57,713 (ss:12,388), dinleme becerileri toplam ortalaması 45,361 (ss:6,235) ve öfke kontrolü toplam ortalaması 17,935 (ss: 3,392) olarak saptanmıştır. Analizler sonucunda sağlık profesyonellerinin yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, meslek, çalışma yılı gibi tanımlayıcı özelliklerine göre ölçek puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0.05$). Yapılan regresyon analiz sonucunda model anlamlı bulunmuş, katılımcıların dinleme becerileri ile öfke kontrolü

arasındaki ilişkide bilinçli farkındalığın aracılık etkisi anlamlı olarak saptanmıştır. Öfke konrolü üzerindeki toplam değişim %5.75 oranında Dinleme Becerileri tarafından açıklamaktadır ($F=13,918$; $p=0,000<0,05$). DB ile BF arasındaki ilişki ($F=9,186;p=0,000<0,05$), DB ile ÖK arasındaki ilişki($F=13,918;p=0,000<0,05$), BFÖ ile ÖK arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur.

($F=11,693;p=0,000<0,05$). DB ile ÖK arasındaki ilişki (ß=0,240) modele BFÖ eklendiğinde azalmaktadır (ß=0,202).Bu bulguya göre DB ile ÖK arasında BFÖ' nin kısmi ara değişken olduğu saptanmıştır.

Tartışma: Çalışmamız acil serviste çalışan sağlık profesyonellerinin dinleme becerileri ile öfke kontrolü arasındaki ilişkide bilinçli farkındalığın etkisini araştıran ilk araştırmadır. Hipotezimizi doğrular şekilde acil serviste çalışan sağlık profesyonellerinden dinleme becerileri ile öfke kontrolü arasındaki ilişkide bilinçli farkındalığın aracı rolü olduğu saptanmıştır. Araştırmamızın bulgularına göre dinleme becerileri iyi olmayan sağlık profesyonelinin öfkesini kontrol ederken zorlanacağı, aynı şekilde öfkesini kontrol etmekte zorlanan sağlık profesyonelinin dinleme becerilerinin azalacağı öngörülmektedir. Bulgular bilinçli farkındalığın, sağlık profesyonellerinin dinleme becerilerine ve öfke kontrolüne olumlu anlamda katkı sağlayacağı şeklindeki öngörüyü desteklemektedir. Sonuç: Çalışmamızda acil serviste çalışan sağlık profesyonellerinin dinleme becerileri ile öfke kontrolü üzerinde, bilinçli farkındalığın önemli bir ilişkisi olduğu gösterilmiştir. Bilinçli farkındalık temelli eğitimlerin ülkemizdeki hastanelerde planlanması ve desteklenmesi, acil servis sağlık

profesyonellerine bireysel, ruhsal, eğitsel ve mesleki açıdan önemli katkılar sağlayacaktır. Bunların sonucunda hem sağlık profesyonellerinin, hem de hasta ve hasta yakınlarının memnuniyeti artacaktır. Anahtar Sözcükler: Acil servis, dinleme, öfke, bilinçli farkındalık

Anahtar Kelimeler: Acil servis, dinleme, öfke, bilinçli farkındalık,

KAYNAKLAR

Özyeşil, Z., Arslan, C., Kesici, Ş., Deniz, M.E. (2011). Bilinçli Farkındalık Ölçeği'ni Türkçeye Uyarlama Çalışması. Eğitim ve Bilim. 36(160). Baron, R. M., ve Kenny, D.A. (1986). "Themoderator-mediator variabl edistinction in social psychological research: Conceptual, strategic, andstatisticalconsiderations", Journal of Personality and Social Psychology, 51(1173-1182).

THE MEDİATİNG ROLE OF MINDFULNESS IN THE RELATIONSHIP BETWEEN LISTENING SKILLS AND ANGRY CONTROL OF HEALTH PROFESSIONALS WORKING IN EMERGENCY SERVICES

Mehtap ÇAM[1], Satı DİL [2]

[1]*Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Çankiri Karatekin Üniversitesi , Ankara, Türkiye*

Introduction: Emergency services are work areas that are intense and contain many stress factors due to their nature. For healthcare professionals working in these services, working under intense and stressful work conditions can cause emotional reactions such as emotional strain and anger. Effective management of these responses is important in improving both personal health and well-being and the quality of patient care. In this context, mindfulness has an important role. Because mindfulness is the ability to accept and understand the present moment as it is, by observing the individual's emotional reactions and thoughts. In this direction, the use of conscious awareness in having good communication and listening skills will be effective in effectively managing reactions such as stress, anger and emotional exhaustion in healthcare workers, protecting mental health, developing effective coping methods and minimizing risk factors. Objective: In this study, the mediating role of mindfulness in the relationship between the listening skills of healthcare professionals working in the emergency department and anger control was investigated. Materials and Methods: The research is a cross-sectional study. The population of the study consisted of all health professionals (N=510) working in a city hospital emergency department, and the sample consisted of 230 health professionals, 56 doctors, 146 nurses, 7 midwives, 8 ATT/ paramedics, and 13 health officers who agreed to participate in the study. The data were collected through face-to-face interviews between November and December 2022 using the “Sociodemographic Data Form”, “Listening Skills Scale” (DB), “Anger Control Scale” and “Conscious Awareness Scale” (BFÖ). In order to carry out this study, the necessary permission (committee no: E2-22-2865) of a city hospital's "Non-Interventional Non-Drug Clinical Trials Ethics Committee No. 2" was obtained on 23.11.2022. The data obtained in the research are in the computer environment SPSS 22. 0 evaluated through the statistical program. Frequency, percentage, mean, standard deviation statistics, t-test, one-way analysis of variance (Anova), post hoc (Tukey, LSD), Pearson Correlation, Hierarchical Regression analyzes were used to evaluate the data. The model of the research was analyzed according to the moderator conditions

determined by Baron and Kenny (1986). Hierarchical regression analyzes were performed using PROCESSModel 4 developed by Hayes(2013). Results: Majority of the emergency health professionals participating in the study were aged between 26-30 (56.1%), female (54.8%), single (69.1%), undergraduate degree (83.0%), nurse or midwife (% 66.5%, working between 1-5 years (77.0%). The total average of mindfulness of health professionals was determined as 57,713 (sd: 12,388), the total average of listening skills was 45,361 (sd:6,235) and the total average of anger control was 17,935 (sd: 3,392). As a result of the analyzes, there was no significant difference between the scale scores of the health professionals according to descriptive characteristics such as age, gender, marital status, educational status, occupation, and working year ($p>0.05$). As a result of the regression analysis, the model was found to be significant, The mediating effect of mindfulness in the relationship between participants' listening skills and anger control was found to be significant. 5.75% of the total change in anger control was explained by Listening Skills ($F=13.918$; $p=0.000<0.05$). The relationship between CD and CP ($F=9.186$; $p=0.000<0.05$), the relationship between CD and CP ($F=13.918$; $p=0.000<0.05$), and the relationship between BP and CA were significant ($F=11.693$; $p=0.000<0.05$). The relationship between CD and CA (ß=0.240) decreases when BFI is added to the model (ß=0.202). According to this finding, it was determined that BFI was a partial intermediate variable between CD and CC. 000<0.05), the relationship between BFI and CA was found to be significant ($F=11.693$; $p=0.000<0.05$). The relationship between CD and CA (ß=0.240) decreases when BFI is added to the model (ß=0.202). According to this finding, it was determined that BFI was a partial intermediate variable between CD and CC. 000<0.05), the relationship between BFI and CA was found to be significant ($F=11.693$; $p=0.000<0.05$). The relationship between CD and CA (ß=0.240) decreases when BFI is added to the model (ß=0.202). According to this finding, it was determined that BFI was a partial intermediate variable between CD and CC. Discussion: Our study is the first research to investigate the effect of mindfulness on the relationship between listening skills and anger control of healthcare professionals working in the emergency department. Confirming our hypothesis, it was determined that mindfulness has a mediating role in the relationship between listening skills and anger control among healthcare professionals working in the emergency department. According to the findings of our research, it is predicted that the health professional with poor listening skills will have difficulty in controlling his anger, and the listening skills of the health professional who has difficulty in controlling his anger will decrease. The findings support the prediction that mindfulness will positively contribute to health professionals' listening skills and anger control. Conclusion: In our study, it has been shown that there is a significant

relationship between listening skills of health professionals working in the emergency department and mindfulness on anger control. Planning and supporting mindfulness-based trainings in hospitals in our country will provide important contributions to emergency service health professionals in terms of individual, spiritual, educational and professional aspects. As a result of these, the satisfaction of both health professionals and patients and their relatives will increase.

Keywords: Emergency service, listening, anger, conscious awareness

REFERENCES

Özyeşil, Z., Arslan, C., Kesici, S., Deniz, ME (2011). The Study of Adapting the Conscious

Awareness Scale to Turkish. Education and Science. 36(160).

Baron, RM, and Kenny, DA (1986). "Themoderator-mediator variabl edistinction in social psychological research: Conceptual, strategic, andstatisticalconsiderations", Journal of

Personality and Social Psychology. 51(1173-1182).

CİDDİ RUHSAL HASTALIK TANISI OLAN BİREYLERİN PERSPEKTİFİNDEN ÇALIŞMA YAŞAMI: ENGELLER VE KOLAYLAŞTIRICILAR

Yunus Emre ÖZÇELİK[1], Yüksel CAN ÖZ[2]

[1]Geyve Devlet Hastanesi, Genel Yoğun Bakım Ünitesi, Sakarya, Türkiye

[2]Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kocaeli, Türkiye

Giriş: Çalışmak, bireylerin kendine olan güvenlerini artırma noktasında önem taşımaktadır. Bunun yanında bireylerin topluma katılımı artmakta, şizofreni gibi hastalıklarda görülen hastalığın negatif belirtileri azalmakta ve iş yaşamının bireye olumlu yönde etki ettiği görülmektedir (Ercan Doğu, 2020). Araştırma, bu bağlamda ciddi ruhsal hastalık tanısı olan bireylerin perspektifinden çalışma yaşamını engelleri ve kolaylaştırıcıları bakımından ele almaktadır.

Amaç: Ciddi ruhsal hastalık tanısına sahip olan bireylerin çalışma yaşamına ilişkin iş bulma ve sürdürmenin önündeki kolaylaştırıcıları ve engelleri belirlemek amaçlanmıştır.

Yöntem: Nitel bir araştırma olup fenomenolojik (olgubilim) desen kullanılmıştır. Sakarya da Toplum Ruh Sağlığı Merkezinde kayıtlı ciddi ruhsal hastalık tanısına sahip bireylerle sözlü ve yazılı görüşmeler ile yapılmıştır. Yapılan görüşmeler neticesinde, veri doygunluğuna 30 birey ile tamamlanmıştır. Araştırma verileri, 05.01.2022-10.03.2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Verilerin toplanabilmesi için "Sosyodemografik Veri Formu" ve "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılmıştır.

Bulgular: Nitel veriler değerlendirildikten sonra konu ile ilgili altı ana tema belirlenmiştir. Bu ana temalar; "İyileşmenin Anlamı", "Çalışma Yaşamının Anlamı", "Çalışma Yaşamında Engeller", "Çalışma Yaşamında Kolaylaştırıcılar", "Çalışma Yaşamında İlgili Yetkililerden Beklentiler" ve "Damgalama ve Ayrımcılığın Etkileri" olarak belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmada, bireyler için bir işte çalışmanın kendileri için büyük anlam ifade ettiğini, hayatlarını düzene sokmada ilaç gibi olduğunu, maddi kaynak sağladığını, mutlu olmanın aracı olduğunu ve özgüven sağladığını ifade etmişlerdir. Ayrıca işi yapmada yetersiz ve verimsiz olarak görüldükleri, kendileriyle dalga geçilmenin olduğunu belirtmişlerdir. İşverenlerin konu ile bilgisiz olmaları, çalışma saatlerinin uzunluğu gibi konuların engel

oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Besse ve arkadaşları (2017) yapmış oldukları nitel çalışmada; katılan bireylerin çoğunda, işe sahip olmanın stres seviyelerini azalttığını belirtmiştir. Charette-Dussault ve Corbière (2019) ‘da ciddi ruhsal hastalık sahibi bireylerin çalışma yaşamındaki engeller arasında hastalığın var olması, iş tecrübesinin olmaması, kendilerine olan inanç eksikliği ve motivasyon eksikliği olduğunu belirtmişlerdir.

WORKING LIFE FROM THE PERSPECTIVE OF INDIVIDUALS WITH SERIOUS MENTAL ILLNESS: BARRIERS AND FACILITATORS

Yunus Emre ÖZÇELİK[1], Yüksel CAN ÖZ[2]

[1]Geyve Devlet Hastanesi, Genel Yoğun Bakım Ünitesi, Sakarya, Türkiye

[2]Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kocaeli, Türkiye

Introduction: Working is important for individuals to increase their self-confidence. In addition, individuals' participation in society increases, the negative symptoms of the disease seen in diseases such as schizophrenia decrease and it is seen that work life has a positive effect on the individual (Ercan Doğu, 2020). In this context, the research examines working life from the perspective of individuals diagnosed with serious mental illness in terms of barriers and facilitators.

Objective: It was aimed to determine the facilitators and barriers to finding and maintaining a job related to the working life of individuals with a diagnosis of serious mental illness.

Method: It is a qualitative research and phenomenological design was used. Oral and written interviews were conducted with individuals with a diagnosis of serious mental illness registered in the Community Mental Health Center in Sakarya. As a result of the interviews, the data saturation was completed with 30 individuals. The research data were collected between 05.01.2022-10.03.2022. "Sociodemographic Data Form" and "Semi-structured Interview Form" were used to collect the data.

Results: After the qualitative data were evaluated, six main themes were identified. These main themes are; "The Meaning of Recovery", "The Meaning of Working Life", "Barriers in Working Life", "Facilitators in Working Life", "Expectations from Relevant Authorities in Working Life" and "Effects of Stigmatization and Discrimination".

Discussion and Conclusion: In the study, individuals stated that working in a job means a great deal to them, it is like a medicine to organize their lives, provides financial resources, is a means of being happy and provides self-confidence. They also stated that they were seen as inadequate and inefficient in doing the job and that they were made fun of. It was concluded

that issues such as employers' lack of knowledge on the subject and the length of working hours constitute obstacles. In a qualitative study conducted by Besse et al. (2017), most of the participants stated that having a job reduced their stress levels. Charette-Dussault and Corbière (2019) stated that the barriers in the working life of individuals with serious mental illness include the presence of the disease, lack of work experience, lack of self-belief and lack of motivation.

Keywords: Serious mental illness, Working life, Barriers, Facilitators

Kaynakça

Besse, C., Poremski, D., Laliberté, V. & Latimer, E. (2017). Changes in the nature and intensity of stres following employment among people with severe mental illness receiving individual placement and support services: an exploratory qualitative study. J Ment Health, 26, 312–7.

Can Öz, Y. & Ünsal Barlas, G. (2017). Şizofreni Hastalığı Olan Bireylerin İşe Yerleştirme İle İlgili Görüşleri Ve Beklentileri: Niteliksel Bir Çalışma. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(3), 28-32. DOI:10.30934/kusbed.338389.

Charette-Dussault, É. & Corbière, M. (2019). An integrative review of the barriers to job acquisition for people with severe mental illnesses. J Nerv Ment Dis, 207, 523–37.

Ercan Doğu, S. (2020). Şizofreni Olan Bireylerin Çalışma İle İlgili Düşünce ve Beklentileri Üzerine Nitel Bir Araştırma. Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal, 7(2), 172-190.

Martínez-Martínez, C., Esteve-Claramunt, F., Prieto-Callejero, B. & RamosPichardo, J. D. (2022). Stigma towards mental disorders among nursing students and professionals: a bibliometric analysis. Int J Environ Res Public Health, 19:1839.

TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZİ'NDEN HİZMET ALAN BİREYLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE, UYKU KALİTESİ VE YAŞAM MEMNUNİYETİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ.

Sümeyye BATIHAN ŞEN[1], Yüksel CAN ÖZ[2]

[1]*Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Toplum Ruh Sağlığı Merkezi, Sakarya, Türkiye*

[2]*Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kocaeli, Türkiye*

Giriş: Ciddi ruhsal hastalık olarak adlandırılan şizofreni ve benzeri psikotik bozukluklar ve duygudurum bozuklukları, bireylerin bir ya da daha fazla temel yaşam aktivitesine etki etmekte ve ciddi işlevsel bozulmalara neden olmaktadır[1]. Yapılan çalışmalara göre ruhsal hastalık tanısı almış hastalarda daha fazla sosyal ve bedensel yeti yitimi olmakta ve bu hastalar günlük işlerini daha sık aksatmakta ve sağlıklı bireyler ile karşılaştırıldığında daha fazla günlerini yatakta geçirmektedirler[2-3]. Ciddi ruhsal hastalığa sahip bireylerin uyku ve fiziksel aktivite gibi ihtiyaçlarının değerlendirilmesi, yaşam kalitelerinin arttırılmasında önem taşımaktadır.

Amaç: Toplum ruh sağlığı merkezine başvuran hastaların uyku ve fiziksel aktivite gibi temel ihtiyaçlarının değerlendirildiği bu tanımlayıcı araştırmada Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'nden hizmet alan bireylerin fiziksel aktivite, uyku kalitesi ve yaşam memnuniyeti düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı 147 ruhsal hastalık tanısı almış birey ile tanımlayıcı ve ilişki arayıcı araştırma tasarımı ile gerçekleştirildi. Araştırma örneklem sayısının belirlenmesinde benzer bir çalışma referans alınıp g power analiz programı kullanılarak, %95 güven aralığı ve 0,05 istatistiksel anlamlılık düzeyinde 147 bireye ulaşılması planlandı[4]. Veriler 20 Eylül-31 Aralık 2021 tarihleri arasında toplandı. Verilerin toplanmasında, "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ)"," Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi Kısa Formu (IPAQ- Short Form)", "Yaşam Memnuniyeti Ölçeği (YMÖ)" kullanılmıştır. Veriler Shapiro-Wilk, Kolmogorov-Smirnov, Bağımsız Örnekler t Testi, Mann Whitney U Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Kruskal Wallis, Dunn ve Spearman's rho Korelasyon Katsayısı testleri ile değerlendirilmiş ve önem düzeyi $p<0,050$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların sosyodemografik özellikleri incelendiğinde katılımcıların yaş ortalaması 42, katılımcılar daha çok ilkokul ve lise mezunuydu. Katılımcıların %27,9'u (n=41) kadın iken %72,1'i (n=106) erkekti. Çalışmayanların oranı %78,9 (n=116) iken %21,1 (n=31) olan çalışanların oranından fazlaydı. Katılımcıların fiziksel aktivite, uyku kalitesi ve yaşam memnuniyeti düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p>0,05). Fiziksel olarak aktif olmayan bireylerin oranı %45,6, minimal aktif olanların oranı %41,5 ve ileri düzeyde aktif olanların oranı %12,9; PUKİ puanlarına göre %34,7'si sağlıklı uyku kategorisinde, %65,3'ü kötü uyku kategorisinde; YMÖ puanlarına göre %46,9'u düşük yaşam doyumuna ve %53,1'i yüksek yaşam doyumuna sahiptir. Erkekler kadınlara göre, çalışanlar çalışmayanlara göre fiziksel olarak daha aktiftir. Öznel Uyku Kalitesi alt boyutu ile YMÖ Genel Puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü zayıf bir ilişki vardır (r=-0,218; p=0,008).

Tartışma-Sonuç: Çalışmada , kötü uyku kalitesine sahip bireylerin yaşamdan memnuniyetleri daha düşük bulundu. TRSM'den hizmet alan bireylerin fiziksel aktivite düzeylerinin düşük olduğu ve kötü uyku kalitesine sahip oldukları belirlendi. Çalışmaya katılan bireylerde yaşam memnuniyeti orta düzeydeydi. Erkeklerin kadınlara göre, düzenli bir işte çalışan bireylerin çalışmayanlara göre fiziksel olarak daha aktif olduğu saptandı. Erkeklerin kadınlara oranla daha fazla kötü uyku deneyimlediği, kadınların sağlıklı uykuya sahip olma oranının erkeklerden daha fazla olduğu görüldü. Bu sonuçlardan yola çıkarak; psikiyatri hemşireleri fiziksel aktiviteyi arttırmaya yönelik etkinlikler planlamalı, egzersizin planlı ve programlı bir şekilde uygulanmasının bir yaşam biçimi haline getirilebilmesi için bireylere ve ailelerine planlı eğitimler vermeli, hastaların uyku kalitelerini etkileyen etmenleri belirleyerek, farmakolojik olmayan yöntemleri hemşirelik bakım planına dahil etmelidir. Ayrıca yapılan uygulamaların etkinliğinin, verilen eğitimlerin hastaların günlük yaşam aktivitelerine olan etkilerinin değerlendirildiği kapsamlı araştırmalara ihtiyaç vardır. TRSM'den hizmet alan bireylere verilen hizmetin yalnızca belirtilerin azaltılmasına yönelik değil, aynı zamanda bireylerin toplumla bütünleşme fırsatlarını geliştirmeye yönelik, sağlık profesyonelleri tarafından toplumda var olan kaynaklara yönlendirilmesi ve bu kaynaklara ulaşımlarının sağlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel Aktivite, Yaşam Memnuniyeti, Uyku Kalitesi,

KAYNAKLAR

1. Çölgeçen, Y., & Abay, A. R. (2018). Psikiyatrik Sosyal Hizmet-Koruyucu, Tedavi Edici ve Rehabilite Edici Ruh Sağlığı Alanında Sosyal Çalışmacıların Rolü. Opus International Journal Of Society Researches, 9(16), 2147-2185.

2. Banerjee, S., & Macdonald, A. J. (1996). Mental disorder in an elderly home care population: associations with health and social service use. The British Journal of Psychiatry, 168 (6), 750-756.

3. Joukamaa, M., Lehtinen, V., Karlsson, H., & Rouhe, E. (1994). SCL-25 and recognition of mental disorders reported by primary health care physicians. Acta Psychiatr Scand, 89, 320–323.

4. Costa, R., Bastos, T., Probst, M., Seabra, A., Vilhena, E., & Corredeira, R. (2018). Sleep quality in patients with schizophrenia: The relevance of physical activity. Mental Health and Physical Activity, 14, 140-145.

INVESTIGATION OF PHYSICAL ACTIVITY, SLEEP QUALITY AND LIFE SATISFACTION LEVELS OF INDIVIDUALS RECEIVING SERVICES FROM COMMUNITY MENTAL HEALTH CENTRE

Sümeyye BATIHAN ŞEN[1], Yüksel CAN ÖZ[2]

[1]Sakarya Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Toplum Ruh Sağlığı Merkezi, Sakarya, Türkiye

[2]Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Kocaeli, Türkiye

Introduction: Schizophrenia and similar psychotic disorders and mood disorders, which are called serious mental illnesses, affect one or more basic life activities of individuals and cause serious functional impairments[1]. According to studies, patients diagnosed with mental illness have more social and physical disability, these patients disrupt their daily work more frequently and spend more days in bed compared to healthy individuals[2-3]. Assessing the needs of individuals with serious mental illness, such as sleep and physical activity, is important in improving their quality of life.

Objective: In this descriptive study, it was aimed to examine the physical activity, sleep quality and life satisfaction levels of individuals receiving services from the Community Mental Health Centre.

Materials and Method: The study was carried out with a descriptive and correlational research design with 147 individuals diagnosed with mental illness registered in the Community Mental Health Centre. A similar study was taken as a reference in determining the sample size of the study and it was planned to reach 147 individuals at 95% confidence interval and 0.05 statistical significance level by using the power analysis programme[4]. Data were collected between 20 September and 31 December 2021. "Descriptive Information Form", "Pittsburgh Sleep Quality Index (PSQI)", "International Physical Activity Questionnaire Short Form (IPAQ- Short Form)", "Life Satisfaction Scale (LSS)" were used to collect the data. The data were evaluated by Shapiro-Wilk, Kolmogorov-Smirnov, Independent Samples t Test, Mann Whitney U Test, One-Way Analysis of Variance, Kruskal Wallis, Dunn and Spearman's rho Correlation Coefficient tests and the significance level was taken as $p<0.050$.

Findings: When the sociodemographic characteristics of the participants were analysed, the mean age of the participants was 42 years, and the participants were mostly primary and high

school graduates. While 27.9% (n=41) of the participants were female, 72.1% (n=106) were male. The rate of non-employed was 78.9% (n=116), which was higher than the rate of employed, which was 21.1% (n=31). No statistically significant relationship was found in the physical activity, sleep quality and life satisfaction levels of the participants ($p>0.05$). The proportion of physically inactive individuals was 45.6%, the proportion of minimally active individuals was 41.5% and the proportion of highly active individuals was 12.9%; 34.7% were in the healthy sleep category and 65.3% were in the poor sleep category according to PSQI scores; 46.9% had low life satisfaction and 53.1% had high life satisfaction according to LSS scores. Men are more physically active than women and employees are more physically active than non-employees. There is a statistically significant negative weak relationship between the Subjective Sleep Quality sub-dimension and the overall score of the LSS ($r=-0.218$; $p=0.008$).

Discussion-Conclusion: In the study, individuals with poor sleep quality had lower satisfaction with life. It was determined that individuals receiving services from TRSM had low physical activity levels and poor sleep quality. Life satisfaction was at a moderate level in the individuals who participated in the study. It was found that males were more physically active than females, and individuals who had a regular job were more physically active than those who did not have a regular job. It was observed that men experienced poor sleep more than women, while women had a higher rate of healthy sleep than men. Based on these results, psychiatric nurses should plan activities to increase physical activity, provide planned trainings to individuals and their families in order to make the planned and programmed implementation of exercise a way of life, determine the factors affecting the sleep quality of patients and include non-pharmacological methods in the nursing care plan. In addition, there is a need for comprehensive studies evaluating the effectiveness of the practices and the effects of the trainings on the daily life activities of the patients. It is recommended that the services provided to individuals receiving services from TRSM are not only aimed at reducing symptoms, but also to improve the opportunities of individuals to integrate with the community, to be directed by health professionals to the resources available in the community and to provide access to these resources.

Keywords: TRSM, Physical Activity, Life Satisfaction, Sleep Quality, CMHC

REFERENCES

Colgecen, Y., & Abay, A. R. (2018). Psychiatric Social Work- The Role of Social Workers in Protective, Therapeutic and Rehabilitative Mental Health. Opus International Journal Of Society Researches, 9(16), 2147-2185.

Banerjee, S., & Macdonald, A. J. (1996). Mental disorder in an elderly home care population: associations with health and social service use. The British Journal of Psychiatry, 168 (6), 750-756.

Joukamaa, M., Lehtinen, V., Karlsson, H., & Rouhe, E. (1994). SCL-25 and recognition of mental disorders reported by primary health care physicians. Acta Psychiatr Scand, 89, 320-323.

Costa, R., Bastos, T., Probst, M., Seabra, A., Vilhena, E., & Corredeira, R. (2018). Sleep quality in patients with schizophrenia: The relevance of physical activity. Mental Health and Physical Activity, 14, 140-145.

4-11 YAŞ ÇOCUKLARIN EKRAN KULLANIM ALIŞKANLIKLARI: EBEVEYN ÇOCUK İLİŞKİSİ VE AİLE UYUMUNUN ROLÜ

Kübra TOHUMCU[1], Ceyda BAŞOĞUL[2]

[1]Gaziantep Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye

[2]Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye

Amaç: Ekran teknolojilerinin yaygınlaşması, dijital teknolojilerin içine doğan günümüz çocuklarının ekran kullanım alışkanlarını kaçınılmaz olarak etkilemiştir (1). Çocukların gelişimi, fiziksel ve psikolojik sağlıkları üzerinde kitle iletişim araçları gibi dış faktörler etkili olduğu kadar ebeveyn ve aile uyumu faktörlerinin etkisi de oldukça önemli bir şekilde görülmektedir (2, 3, 4). Bu araştırma 4-11 yaş çocukların ekran kullanım alışkanlıklarını, ebeveyn çocuk ilişki ve aile uyumunu ve bunlar arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı desende yürütülen araştırmanın örneklemini 4-11 yaş arası çocuğu olan 145 ebeveyn oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında "Tanıtıcı Bilgi Formu", "Problemli Medya Kullanım Ölçeği (Kısa Form)", "Çocuk Anababa İlişki Ölçeği" ve "Aile Uyum Ölçeği Kısa Formu" kullanılmıştır. Veriler SPSS 22 yazılımı kullanılarak tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney U-testi, Kruskal Wallis testi, Pearson korelasyonları ve regresyon analizleri ile değerlendirilmiştir. Çalışma öncesinde ölçeklerin sorumlu yazarlarından ölçek kullanım ve etik kurul izni alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların Problemli Medya Kullanım Ölçeği toplam puanının 22.74±9.08, Çocuk Anababa İlişki Ölçeği; çatışma alt boyutu puanının 35.55±11.42, olumlu ilişki alt boyutu puanının 22.14±4.43 ve Aile Uyum Ölçeği puanının 20.26±4.42 olduğu belirlenmiştir. Problemli Medya Kullanım Ölçeği ile, Çocuk Anababa İlişki Ölçeği Çatışma ($r = .629$) ve Olumlu İlişki alt boyutları ($r = 420$) ve Aile Uyum Ölçeği puanları ($r = -.460$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Çocuk anne baba ilişkisi ve aile uyumu ekran kullanım alışkanlığının anlamlı yordayıcılarıdır ve ekran kullanım alışkanlığı toplam varyansının %43'ünü açıklamaktadır (Model 4; $R2 = 0.428$, $p< 0.01$).

Tartışma ve Sonuç: Modernleşme ile birlikte son yıllarda ailelerin dijital medya cihazlarına sahip olma oranları ve çocukların ekran maruziyetleri dramatik bir şekilde artmaktadır (5, 6). Çocukların problemli medya kullanımı, ebeveyn çocuk arasındaki ilişki ve aile uyumundan

etkilenmektedir. Ayrıca ebeveynlerin bazı sosyodemografik özellikleri ile ebeveyn-çocuk ilişkisi ve aile uyum düzeyleri çocukların ekran kullanım alışkanlığını etkilemektedir. Çocukların ekran kullanım alışkanlığını düzenlemek için bu ailevi özelliklerin önemle değerlendirilip bunları geliştirmeye yönelik ve ebeveyn çocuk ilişkisi ve aile uyumunu geliştirebilecek eğitimlerin planlanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Ekran Kullanım Alışkanlıkları, Ebeveyn Çocuk İlişkisi, Aile Uyumu, Ebeveyn, Çocuk.

KAYNAKLAR

Kaya İ, Mutlu-Bayraktar D. Türkiye'de yapılan dijital ebeveynlik araştırmalarına yönelik bir içerik analizi çalışması. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2021:22(2);1046-82. https://doi.org/10.17679/inuefd.928805

Popov LM, Ilesanmi RA. Parent-child relationship: Peculiarities and outcome. Review of European Studies. 2015:7;253. http://dx.doi.org/10.5539/res.v7n5p253 Lissak G. Adverse physiological and psychological effects of screen time on children and adolescents: Literature review and case study. Environmental Research. 2018:164;149-157. https://doi.org/10.1016/j.envres.2018.01.015

Kabukcu BB, Basay O, Akdogan C, Karaisli S, Satilmis M, Gozen B, Bahadir SN. Screen use habits among children and adolescents with psychiatric disorders: A cross-sectional study from TÜRKİYE. Psihologija. 2020:53(3);255-271. http://dx.doi.org/10.2298/PSI190802009K

Lauricella AR, Wartella E, Rideout VJ. Young children's screen time: The complex role of parent and child factors. Journal of Applied Developmental Psychology. 2015:36;11–17. https://doi.org/10.1016/j.appdev.2014.12.001

Domingues-Montanari S. Clinical and psychological effects of excessive screen time on children. Journal of Paediatrics and Child Health. 2017:53(4);333-338. https://doi.org/10.1111/jpc.13462

THE SCREEN USE-HABITS OF 4-11-YEARS-OLD CHILDREN: THE CHILD-PARENT RELATIONSHIP AND THE ROLE OF FAMILY HARMONY

Kübra TOHUMCU[1], Ceyda BAŞOĞUL[2]

[1]Gaziantep Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye

[2]Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye

Objective: The spread of screen technologies has inevitably affected the screen-use habits of today's children born into digital technologies (1). While external factors such as mass media have an impact on children's development, physical and psychological health, the impact of parental and family harmony factors is also very important (2, 3, 4). This research examines the screen-use habits of 4-11-years-old children, child-parent relationship, family harmony, and the relationships between them.

Material and Method: The sample of the study, which was conducted in a descriptive design, consisted of 145 parents with children aged between 4 and 11 years. The Personal Information Form, Problematic Media Use Measure-Short Form (PMUM-SF), Child-Parent Relationship Scale (CPRS), and Family Harmony Scale-Short Form (FHS-SF) were used to collect data. Data were assessed by descriptive statistics, Mann-Whitney U-test, Kruskal Wallis test, Pearson’s correlations and regression analyzes, using SPSS 22 software. Scale use and ethics committee permission were obtained from the responsible authors of the scales before the study.

Results: It was determined that the PMUM-SF mean score is 22.74±9.08, the CPRS's subscale of conflict mean score is 35.55±11.42, the CPRS's subscale of positive relationship mean score is 22.14±4.43, and the FHS-SF mean score is 20.26±4.42. Statistically significant correlations were found between the mean scores of the PMUM-SF, CPRS's subscale of conflict ($r = .629$), CPRS's subscale of positive relationship ($r = 420$), and FHS-SF ($r = -.460$) ($p<0.05$). Child-parent relationship and family harmony are significant predictors of screen-use habits and explain 43% of the total variance of screen-use habits (Model 4; $R2 = 0.428$, $p< 0.01$).

Discussion and Conclusion: With modernisation, the rates of families owning digital media devices and children's screen exposure have increased dramatically in recent years (5, 6). Children's problematic media use is affected by parent-child relationship and family cohesion. In addition, some sociodemographic characteristics of parents, parent-child relationship and

family cohesion levels affect children's screen use habits. In order to regulate children's screen use habits, it is recommended that these familial characteristics should be carefully evaluated and trainings should be planned to improve them and to improve parent-child relationship and family harmony.

Keywords: Screen-Use Habits, Child-Parent Relationship, Family Harmony, Parent, Child.

REFERENCES:

Kaya İ, Mutlu-Bayraktar D. Türkiye'de yapılan dijital ebeveynlik araştırmalarına yönelik bir içerik analizi çalışması. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2021:22(2);1046-82. https://doi.org/10.17679/inuefd.928805

Popov LM, Ilesanmi RA. Parent-child relationship: Peculiarities and outcome. Review of European Studies. 2015:7;253. http://dx.doi.org/10.5539/res.v7n5p253 Lissak G. Adverse physiological and psychological effects of screen time on children and adolescents: Literature review and case study. Environmental Research. 2018:164;149-157. https://doi.org/10.1016/j.envres.2018.01.015

Kabukcu BB, Basay O, Akdogan C, Karaisli S, Satilmis M, Gozen B, Bahadir SN. Screen use habits among children and adolescents with psychiatric disorders: A cross-sectional study from TÜRKİYE. Psihologija. 2020:53(3);255-271. http://dx.doi.org/10.2298/PSI190802009K

Lauricella AR, Wartella E, Rideout VJ. Young children's screen time: The complex role of parent and child factors. Journal of Applied Developmental Psychology. 2015:36;11–17. https://doi.org/10.1016/j.appdev.2014.12.001

Domingues-Montanari S. Clinical and psychological effects of excessive screen time on children. Journal of Paediatrics and Child Health. 2017:53(4);333-338. https://doi.org/10.1111/jpc.13462

RUH SAĞLIĞI MOBİL UYGULAMALARI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ

Ayşe BÜYÜKBAYRAM ARSLAN[1], Saime Cansu ERFİDAN[2]
[1]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, TÜRKİYE
[2]İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul, TÜRKİYE

Bu derleme literatür bilgisi doğrultusunda, ruh sağlığı alanında ve psikiyatri hemşireliğinde mobil uygulamalar konusunda bilgi vermek ve farkındalık oluşturmak amacıyla ele alınmıştır. Ruh sağlığı alanında hasta sayısının artması, hastaların damgalanma korkusu, bilgi eksikliği, ruhsal bozukluk belirtilerini yönetmede, sağlık kurumlarına erişimde, bakım, tedavi ve izlemlerde yaşanan güçlükler nedeniyle mobil ruh sağlığı uygulamaları bakım kalitesini artırmada önemli fırsatlar sunmaktadır. Ruh sağlığı mobil uygulamaları hastaları ruhsal ve fiziksel açıdan değerlendirme, hasta verilerine kolayca ulaşabilme, kanıta dayalı uygulamalarla bütüncül bakımını koordine etme, hastaların bakıma katılımını sağlama gibi sorumlulukları yerine getirmede psikiyatri hemşirelerine kolaylık sağlayabilmektedir. Özellikle hemşirelerin mobil uygulamaların tasarımı ve kullanım sürecine liderlik etmede önemli role sahip olduğu belirtilmektedir. Ruhsal durumu tanımlayan, davranış ve etkinlik analizini yapan, günlük işlevleri yöneten, randevu ve ilaç kullanımını hatırlatan, bireysel farkındalık geliştiren, semptom yönetimini destekleyen ve gerçek zamanlı olarak kaydederek hastanın durumu hakkında sağlık ekibini bilgilendiren; psikoeğitim, stres yönetimi, bilişsel çarpıtmaları giderme, motivasyonel görüşme, ev ödevini takip etme, sağlıklı yaşam tarzı oluşturma, hastalık belirtilerini erken tanılama ve belirtileri yönetme gibi fırsatlar sunan pek çok ruh sağlığı mobil uygulamasının psikiyatri hemşireleri tarafından da kullanılmaktadır. Kronik hastalıklarda depresif semptomlara yönelik belirtileri tanıma, hastalara aktiviteleri ve hemşire randevularını hatırlatıcı bildirim verme, hemşireden yardım isteme gibi özellikleri olan *CONEMO* uygulaması, depresyon ve diğer ruhsal sorunların önlenmesi ve tedavisinde kullanıma uygun, güvenilir ve uygulanabilir olduğu hemşireler tarafından da belirtilen *OIVA* uygulaması bu uygulamalara örnek olarak verilebilmektedir. Bu çalışma sonucunda literatürde doğrudan psikiyatri hemşireliği hizmetleri kapsamında geliştirilen sınırlı sayıda ruh sağlığı mobil uygulaması olduğu görülmektedir. Türkiye'de ruh sağlığı alanında geliştirilen mobil uygulamalar sınırlı sayıdadır, psikiyatri hemşireliği hizmetlerine yönelik geliştirilmiş bir mobil uygulama bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mobil sağlık, mobil uygulamalar, psikiyatri hemşireliği, ruh sağlığı

MENTAL HEALTH MOBILE APPLICATIONS AND PSYCHIATRIC NURSING

Ayşe BÜYÜKBAYRAM ARSLAN[1], Saime Cansu ERFİDAN[2]
[1]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, TÜRKİYE
[2]İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul, TÜRKİYE

The aim of this review is to provide information and raise awareness about mobile applications in the field of mental health and psychiatric nursing, in line with the literature knowledge. Due to the increasing number of patients in the field of mental health, patients' fear of stigmatization, lack of information, difficulties in managing mental disorder symptoms, access to health institutions, care, treatment and follow-up, mobile mental health applications offer important opportunities to improve the quality of care. Mental health mobile applications can facilitate psychiatric nurses in fulfilling responsibilities such as evaluating patients mentally and physically, accessing patient data easily, coordinating holistic care with evidence-based practices, and ensuring patients' participation in care. It is stated that nurses, in particular, have an important role in leading the design and use process of mobile applications. It identifies mental status, analyzes behavior and activity, manages daily functions, reminds of appointments and medication use, develops individual awareness, supports symptom management, and informs the healthcare team about the patient's condition by recording it in real time; It is stated that many mental health mobile applications that offer opportunities such as psychoeducation, stress management, eliminating cognitive distortions, motivational interviewing, tracking homework, creating a healthy lifestyle, early diagnosis of disease symptoms and managing symptoms are also used by psychiatric nurses. CONEMO application, which has features such as recognizing signs of depressive symptoms in chronic diseases, giving reminders to patients about their activities and nurse appointments, asking for help from the nurse, and OIVA application, which is stated by nurses to be suitable, reliable and applicable for use in the prevention and treatment of depression and other mental problems, are examples of these applications. As a result of this study, it is seen that there are a limited number of mental health mobile applications developed directly within the scope of psychiatric nursing services in the literature. In Turkiye, there are limited number of mobile applications developed in the field of mental health, and there is no mobile application developed for psychiatric nursing services.

Keywords: Mobile health, mobile applications, psychiatric nursing, mental health

ALGILANAN ANNE-BABA TUTUMU İLE EBEVEYN-ÇOCUK İLETİŞİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Kübra TOHUMCU[1], Volkan BAYAR[2], Derya TANRIVERDİ[3]

[1]Gaziantep Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye

[2]Adana Çukurova Devlet Hastanesi, Adana, Türkiye

[3]Gaziantep üniversitesi, Gaziantep, Türkiye

Amaç: Kişilik gelişiminin büyük ölçüde şekillendiği çocukluk döneminde ebeveyn tutumları çocuğun gelişimini etkileyerek onun kişilik ve ruhsal yapısının temellerini oluşturur (Sezer, 2010; Özyürek ve Özkan 2015). Ebeveynlerin tutum ve davranışları doğrultusunda bireylerin geleceklerine yön veren birçok duygu ve davranışları şekillenir (Bozaslan, 2012). Bu araştırma ebeveynlerin algıladıkları anne-baba tutumları ile çocuklarıyla olan iletişimleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayı nitelikte olan araştırmanın örneklemini, Adıyaman'da bir devlet hastanesinin Pediatri Polikliniğine başvuru yapan 6-18 yaş arası çocuğu olan, çalışmayı katılmayı kabul eden ve dahil edilme kriterlerine uyan 100 birey oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu", "Kısaltılmış Algılanan Ebeveyn Tutumları Ölçeği-Çocuk Formu (KAET-Ç)" ve "Ebeveynin Çocuğuyla İletişimi Ölçeği (EÇİÖ)" kullanılmıştır. Veriler SPSS 22.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde ebeveynlerin tanıtıcı özelliklerini incelemek amacıyla yüzdelik, aritmetik ortalama, standart sapma, ölçeklerin puan ortalamaları arasındaki ilişkinin belirlenmesinde pearson korelasyon analizi ve regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Ebeveynlerin, KAET-Ç duygusal sıcaklık anne ve baba alt boyutları ile EÇİÖ toplam puanı ve tüm alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki ($p<0.05$), KAET-Ç aşırı koruyuculuk baba alt boyutu ile EÇİÖ paylaşıma açık olma ve saygı-kabul alt boyutları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki, engelsiz dinleme alt boyutuyla ise pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirlendi ($p<0.05$). KAET-Ç reddedicilik anne alt boyutu ile EÇİÖ toplam puanı ve problem çözme, paylaşıma açık olma, saygı-kabul, duyarlılık alt boyutları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki ($p<0.05$), KAET-Ç reddedicilik baba alt boyutu ile EÇİÖ toplam puanı ve tüm alt boyutları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Algılanan

ebeveyn tutumlarının toplam anne ve baba alt boyutu ebeveynlerin çocuklarıyla iletişim düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir ($p > 0.05$).

Sonuç: Katılımcıların algıladıkları bazı ebeveyn tutumları ebeveyn-çocuk ilişkisini etkilemektedir. Ebeveynlerin algıladıkları anne-baba tutumlarının önemle değerlendirilerek algılanan olumsuz ebeveyn tutumlarına yönelik farkındalık ve destek programlarının geliştirilmesinin olumlu ebeveyn-çocuk ilişkisini arttırmada katkı saylayacağı düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: algılanan ebeveyn tutumu, ebeveyn-çocuk iletişimi, iletişim, ebeveyn, çocuk.

KAYNAKLAR

Sezer Ö. Ergenlerin Kendilik Algılarının Anne Baba Tutumları ve Bazı Faktörlerle İlişkisi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. 2010; 7(1): 1-19.

Özyürek A, Özkan İ. Ergenlerin Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS). 2015; 3: 73-88. Doi: 10.14486/IJSCS259

Bozaslan, H. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Anne Baba Tutumlarının Epistemolojik İnanç ve Alternatif Bilişsel Özellikler Açısından İncelenmesi (Harran Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma), Journal of European Education (JEE). 2012; 2(1): 28-40.

THE RELATIONSHIP BETWEEN PERCEIVED PARENTAL ATTITUDES AND PARENT-CHILD COMMUNICATION

Kübra TOHUMCU[1], Volkan BAYAR[2], Derya TANRIVERDİ[3]

[1]*Gaziantep Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*

[2]*Adana Çukurova Devlet Hastanesi, Adana, Türkiye*

[3]*Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*

Objective: In childhood, when personality development is shaped to a great extent, parental attitudes affect the development of the child and form the foundations of his/her personality and mental structure (Sezer, 2010; Özyürek & Özkan 2015). In line with the attitudes and behaviours of parents, many emotions and behaviours that shape the future of individuals are shaped (Bozaslan, 2012). This study was conducted to examine the relationship between parents' perceived parental attitudes and their communication with their children.

Materials and Methods: The sample of the descriptive study consisted of 100 individuals with children aged 6-18 years who applied to the Paediatrics Outpatient Clinic of a state hospital in Adıyaman, agreed to participate in the study and met the inclusion criteria. The "Personal Information Form", "Egna Minnen Betraffande Uppfostran-Short Form (s-EMBU-C)" and "Parent-Child Communication Scale (PCCS)" were used to collect data. The data were analysed using the SPSS 22.0 package. In evaluating the data, percentage, arithmetic mean, standard deviation were used to examine the descriptive characteristics of the parents, and Pearson correlation analysis and regression analysis were used to determine the relationship between the mean scores of the scales.

Results: It was found that there was a significant correlation ($p<0.05$) between the mother and father sub-dimensions of s-EMBU-C emotional warmth and the total score and all sub-dimensions of the PCCS, a significant negative correlation between the father sub-dimension of s-EMBU-C overprotectiveness and the sub-dimensions of openness to sharing and respectful acceptance of the PCCS, and a significant positive correlation with the sub-dimension of unobstructed listening ($p<0.05$). It was found that there was a significant negative correlation ($p<0.05$) between the mother's rejection sub-dimension of the s-EMBU-C and the total score and the sub-dimensions of problem solving, openness to sharing, respect-acceptance and sensitivity of the PCCS, and a significant negative correlation between the father's rejection sub-dimension of the s-EMBU-C and the total score and all sub-dimensions of the PCCS

($p<0.05$). Total mother and father sub-dimensions of perceived parental attitudes did not have a significant effect on parents' communication levels with their children ($p >0.05$).

Conclusion: Some parental attitudes perceived by the participants affect the parent-child relationship. It is suggested that assessing parents' perceived parental attitudes and developing awareness and support programmes for perceived negative parental attitudes will help to increase positive parent-child relationships.

Keywords: perceived parental attitudes, parent-child communication, communication, parent, child.

REFERENCES

Sezer Ö. The relationship between adolescents' self perception, parental attitudes, and some other variables. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. 2010; 7(1): 1-19.

Özyürek A, Özkan İ. A Study on the relationship between adolescents' perception the parental attitudes and their social competence level. International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS). 2015; 3: 73-88. https://doi.org/10.14486/IJSCS259

Bozaslan, H. An Investigation of pre-service teachers' parents to the epistemological belief and alternative cognitive properties (A research in Harran University). Journal of European Education (JEE). 2012; 2(1): 28-40.

KIYAMET KAYGISI VE İNANÇ ÖLÇEĞİ (KKİÖ-12)'NİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Burcu ARKAN, Işıl ALBAN

Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye

GİRİŞ

Hazırlık, gelecekte felaketlerin olabileceğine dair öngörülerle başlar ve hazırlık faaliyetlerinde bulunanlar 'hazırlıkçılar' olarak tanımlanır. Hazırlıkçılar için bir felaket beklentisiyle yaşamak, insanların toplum hakkında düşünme ve onlarla etkileşim kurma biçimlerini değiştiren bir travma işlevi görmektedir. Kıyamet sonrası senaryoları, insanların insanlık ve toplum hakkındaki gizli inançlarının anlaşılması yönüyle kişilik ve sosyal psikoloji açısından değerlidir. (Kabel ve Chmidling, 2014; Mills, 2018; Fetterman ve ark, 2019)

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı, bireylerin kıyamet sonrası ve kıyamet gününe hazırlıkla ilgili inançlarını değerlendirmeye yönelik bir ölçüm aracı olan Fetterman ve ark. (2019) tarafından geliştirilen Post-apocalyptic and Doomsday Prepping Beliefs Scales (PAPBS)'in Türk kültürüne uyarlamasını yapmak ve geçerlik ve güvenirliğini test etmektir.

YÖNTEM

Metodolojik tipte yapılan bu araştırmanın evrenini Türkiye'de yaşayan, 18 yaşından büyük ruh sağlığı yerinde olan bireyler oluşturmuştur. Veri toplama sosyal medya üzerinden kartopu örnekleme yöntemi kullanılarak yapılmıştır ve tanıtıcı bilgilerin yer aldığı "Sosyodemografik Veri Toplama Formu" ve "Kıyamet Kaygısı ve İnanç Ölçeği (KKİÖ-12)" kullanılmıştır. Orijinal ölçek 5'li likert tipte olup 3 alt boyut ve toplam 11 maddeden oluşmaktadır.

BULGULAR

Bu çalışmada veri toplama aşaması sonucu DFA için 851 ve AFA için ise 530 kişilik bir örnekleme ulaşılmıştır. Gerekli hesaplama sonucu Kaiser-Meyer Olkin değerinin 0.805 olduğu, Bartlett's Testi sonucunun ise ($\chi 2\ 55 = 1174.464$, $p < .001$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu

gözlemlenmiştir ve yapılan hesaplama sonucu ölçme aracının üç boyutlu hali ile toplam açıklama varyansı %53.345 ($p<0.001$) olarak hesaplanmıştır.

KKİÖ-12'nin birinci düzey ilişkisiz DFA uygulaması iki aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada, Sosyal Darwinizm alt boyutunda bulunan 7. maddedeki ifade t değeri gerekli değerleri sağlamadığı için modelden çıkartılmıştır ve kalan ifadelerle ikinci aşamaya geçilmiştir. İkinci aşamada ölçeğin yapısal modeline ilişkin kalan ifadelerden hiçbiri çıkartılmamış ve gerekli uyum iyiliğine ulaşabilmek için 2 adımlı modifikasyon işlemi yapılmıştır. Birinci aşamada uyum indekslerinden X2/SD 577.52/41, RMSEA 0.124, GFI 0.85, CFI 0.81, SRMR 0.096 ve NFI 0.82; ikinci aşama ise X2/SD 179.37/30, RMSEA 0.077, GFI 0.95, CFI 0.97, SRMR 0.045 ve NFI 0.94 olarak saptanmıştır. Elde edilen bu sonuçlarla ölçüm model gerekli uyum iyiliği değerlerine ulaşmış ve KKİÖ-12'nin Türk kültürüne olan yapısal geçerliliği sağlanmıştır ve ölçeğin iki yarısı arasında yüksek düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı ilişki olduğu görülmüştür (r: .71; $p< .001$). Ölçeğin yapısına ilişkin Cronbach α değeri ise .78 olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların, KKİÖ-12 ölçme aracına yönelik tutumları ile alt boyutlardan sırasıyla insanlık/kaynak endişeleri ($r= 0.859$; $p<.01$), sosyal Darwinizm ($r= 0.843$; $p<.01$) ve kıyamete hazırlanma inançları ($r= 0.798$; $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler saptanmıştır. Ayrıca insanlık/kaynak endişeleri alt boyutu ile sosyal Darwinizm ($r= 0.604$; $p<.01$) ve kıyamet hazırlanma inançları ($r= 0.539$; $p<.01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Benzer şekilde, sosyal Darwinizm boyutu ile kıyamete hazırlanma inançları boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ($r= 0.481$; $p<.01$) bir ilişki saptanmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Ülkemizde özellikle son yıllarda yaşanan pandemi, doğal afetler, ekonomik kriz nedeniyle kişilerde anksiyete yoğunluğunun artışı ve kıyamet kaygısı taşımaya başlamaları beklenmektedir. Değişen toplumda yaşanan bu travmatik stres krizleri nedeniyle yoğun kaygı yaşanmasının da özellikle TSSB tanılarında artışa neden olması beklenmektedir. Yaptığımız literatür taramasında; ülkemizde kıyamet kaygısı ve inançlarına yönelik değerlendirmeler için bir ölçüm aracının olmadığı görülmüş ve metodolojik tipte yaptığımız bu araştırma ile

bireylerin kıyamet sonrası ve kıyamet gününe hazırlıkla ilgili inançlarını değerlendirmeye yönelik bir ölçüm aracı olan Fetterman ve ark. (2019) tarafından geliştirilen PAPBS'ın Türk kültürüne kazandırılması amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular ışığında, orijinal ölçeğin 3 boyutlu ve 11 maddeli yapısı Türk kültüründe 3 boyut ve 10 madde olarak doğrulanmıştır. Bu yapı, ilgili kavrama ait varyansın %57,7'sini açıklayabilmektedir. Elde edilen bulgular ve uyum iyiliği değerleri, bu yapının Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanılabileceğini ve ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: kıyamet, hazırlıkçı, inanç, kaygı, hayatta kalma,

KAYNAKLAR

Kabel, A., Chmidling, C. Disaster Prepper: Health, Identity, and American Survivalist Culture. Human Organization (2014) 73 (3): 258–266. https://doi.org/10.17730/humo.73.3.l34252tg03428527

Mills, Michael F. (2018) Preparing for the unknown… unknowns: 'doomsday' prepping and disaster risk anxiety in the United States. Journal of Risk Research, 22 (10). pp. 1267-1279. ISSN 1366-9877. https://doi.org/10.1080/13669877.2018.1466825

Fetterman, A. K., Rutjens, B. T., Landkammer, F., & Wilkowski, B. M. (2019). On post-apocalyptic and doomsday prepping beliefs: A new measure, its correlates, and the motivation to prep. European Journal of Personality, 33(4), 506–525. https://doi.org/10.1002/per.2216

THE VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF THE APOCALYPTIC ANXIETY AND BLIEF SCALE (KKIO-12)

Burcu ARKAN, Işıl ALBAN

Uludag University, Bursa, TÜRKİYE

INTRODUCTION

Preparedness begins with the anticipation of future disasters, and those who engage in preparedness activities are referred to as 'preppers'. For preppers, living in anticipation of a disaster serves as a trauma that changes the way people think about and interact with society. Post-apocalyptic scenarios are valuable for personality and social psychology in understanding people's hidden beliefs about humanity and society. (Kabel ve Chmidling, 2014; Mills, 2018; Fetterman ve ark, 2019)

AIM

This study aimed to adapt the Post-apocalyptic and Doomsday Prepping Beliefs Scales (PAPBS) developed by Fetterman et al. (2019), which is a measurement tool for assessing individuals' beliefs about post-apocalyptic and doomsday preparedness, to Turkish culture and to test its validity and reliability.

METHODS

The population of this methodological study consisted of mentally healthy individuals over the age of 18 living in TÜRKİYE. Data was collected through snowball sampling via social media. Sociodemographic Data Collection Form" and "Apocalyptic Anxiety and Belief Scale (KKIO-12)" were used to collect the data. The original scale is 5-point Likert-type and consists of 3 sub-dimensions and a total of 11 items.

RESULTS

In this study, as a result of the data collection phase, a sample of 851 for CFA and 530 for EFA was reached. As a result of the necessary calculation, it was observed that Kaiser-Meyer Olkin value was 0.805 and Bartlett's Test result ($\chi 2\ 55 = 1174.464$, $p < .001$) was statistically significant, and as a result of the calculation made, the total variance of explanation with the three-dimensional form of the measurement tool was calculated as 53.345% ($p < 0.001$).

In the process of conducting the first level of uncorrelated CFA for KKIO-12, two stages were carried out. In the first stage, the 7th item of the Social Darwinism sub-dimension was removed from the model due to its t value not meeting the required threshold. This led to the second stage, where the remaining statements were utilized. During this phase, none of the remaining statements related to the structural model of the scale were removed. Instead, a two-step modification process was conducted to achieve the desired goodness of fit. The fit indices for the first stage were X2/SD 577.52/41, RMSEA 0.124, GFI 0.85, CFI 0.81, SRMR 0.096, and NFI 0.82. The fit indices for the second stage were X2/SD 179.37/30, RMSEA 0.077, GFI 0.95, CFI 0.97, SRMR 0.045, and NFI 0.94. With these results, the measurement model reached the required goodness-of-fit values and the construct validity of the KKIO-12 for Turkish culture was ensured and it was seen that there was a high, positive and significant relationship between the two halves of the scale (r: .71; p< .001). Cronbach's α value for the structure of the scale was determined as .78.

Statistically significant and positive correlations were found between the participants' attitudes towards the KKIO-12 and the sub-dimensions of humanity/resource concerns (r= 0.859; p<.01), social Darwinism (r= 0.843; p<.01) and apocalyptic preparedness beliefs (r= 0.798; p<.01), respectively. In addition, a statistically significant and positive relationship was found between the humanity/resource concerns sub-dimension and social Darwinism (r= 0.604; p<.01) and apocalyptic preparation beliefs (r= 0.539; p<.01). Similarly, a statistically significant and positive (r= 0.481; p<.01) relationship was found between the dimension of social Darwinism and the dimension of apocalyptic preparation beliefs.

DISCUSSION AND CONCLUSION

Due to recent events such as the pandemic, natural disasters, and economic crisis, there is an expected increase in anxiety and apocalyptic beliefs among the people in our country. Experiencing intense anxiety due to these traumatic stress crises in a changing society is expected to cause an increase in PTSD diagnoses. In our research, we identified a current lack of available tools in our country for measuring apocalyptic anxiety and beliefs. To address this gap, we conducted a methodological study introducing the PAPBS developed by Fetterman et al. (2019) to Turkish culture. This measurement tool effectively assesses individuals' beliefs about a post-apocalyptic world and their preparedness for such an event. In light of the findings, the 3-dimensional and 11-item structure of the original scale was confirmed as 3 dimensions and 10 items in Turkish culture. This structure can explain 57.7% of the variance of the related concept. The findings and goodness-of-fit values indicate that this structure can be used validly

and reliably in Turkish culture and that the scale is a valid and reliable measurement tool.

Keywords: doomsday, prepper, belief, anxiety, survival

REFERENCES

Kabel, A., Chmidling, C. Disaster Prepper: Health, Identity, and American Survivalist Culture. Human Organization (2014) 73 (3): 258–266. https://doi.org/10.17730/humo.73.3.l34252tg03428527

Mills, Michael F. (2018) Preparing for the unknown… unknowns: 'doomsday' prepping and disaster risk anxiety in the United States. Journal of Risk Research, 22 (10). pp. 1267-1279. ISSN 1366-9877. https://doi.org/10.1080/13669877.2018.1466825

Fetterman, A. K., Rutjens, B. T., Landkammer, F., & Wilkowski, B. M. (2019). On post-apocalyptic and doomsday prepping beliefs: A new measure, its correlates, and the motivation to prep. European Journal of Personality, 33(4), 506–525. https://doi.org/10.1002/per.2216

BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI VE PSİKODRAMA TEKNİKLERİNE DAYALI PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ PREMENSTRUAL SENDROM BELIRTİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR ÇALIŞMA

Nihan ALTAN SARIKAYA[1], Deniz KAYA MERAL[2]

[1]*Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne, Türkiye*

[2]*İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Premenstrüal sendrom hemen hemen her adet döngüsünde fiziksel ve psikolojik semptomların ortaya çıkması ile karakterize olan ve bireylerin normal günlük işleyişini olumsuz etkileyen bir durumdur (1). Kadınların büyük bir bölümü premenstrual sendromu olumsuz bir şekilde deneyimlemektedir (2).

Amaç: Bu çalışma, bilişsel davranışçı ve psikodrama tekniklerine dayalı olarak uygulanan psikoeğitim programının premenstrual sendrom belirtileri üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada Türkiye'nin kuzey batısında yer alan bir üniversitede okuyan, premenstrual sendroma sahip 32 öğrenci randomize şekilde deney, kontrol gruplarına atandı. Deney grubundaki öğrenci 7 seans bilişsel davranışçı ve psikodrama tekniklerine dayalı olarak uygulanan psikoeğitim programına dahil edildi. Kontrol grubundaki öğrencilere ise herhangi bir müdahalede bulunulmadı. Veriler, bilgi formu, Adet Öncesi Şikayetler Etki Ölçeği^{TR} ve Premenstrual Sendrom Ölçeği kullanılarak toplandı (3,4).

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin psikoeğitim öncesi adet öncesi yaşadıkları rahatsızlıklar işlevsel sağlık ve iyilik durumlarını etkiler düzeydeydi. Çalışmada deney grubuna katılan öğrencilerin Adet Öncesi Şikayetler Etki Ölçeği ile Premenstrual Sendrom Ölçeği puanları ve depresif duygulanım, yorgunluk, sinirlilik, depresif düşünceler, iştah ve uyku değişimleri puanları son test ölçümlerinde anlamlı olarak azaldı ($p<.05$). Aynı zamanda deney grubu kontrol grubuyla karşılaştırıldığında deney grubundaki öğrencilerin anksiyete düzeylerinin önemli ölçüde düştüğü belirlendi ($p=,021$).

Tartışma ve Sonuç: Premenstrual sendroma yönelik uygulanan bilişsel davranışçı ve psikodrama tekniklerine dayalı psikoeğitim programı, bireylerin işlevsel sağlık ve iyilik

durumlarının artırmasında ve premenstrual sendromun semptomlarının azaltılmasında etkili bir terapötik müdahale olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: bilişsel davranışçı terapi, premenstrual sendrom, psychodrama, terapötik müdahale

THE EFFECT OF A PSYCHOEDUCATION PROGRAM BASED ON COGNITIVE BEHAVIORAL AND PSYCHODRAMA TECHNIQUES ON PREMENSTRUAL SYNDROME SYMPTOMS: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Nihan ALTAN SARIKAYA[1], Deniz KAYA MERAL[2]

[1]*Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne, Türkiye*

[2]*İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye*

Introduction: Premenstrual syndrome (PMS) is characterized by physical and psychological symptoms that negatively affect daily functioning (1). Most of the women experience premenstrual syndrome negatively (2).

Aim: This study was carried out to determine the effect of a psychoeducation program based on cognitive behavioral and psychodrama techniques on premenstrual syndrome symptoms.

Material and Methods: In this study, 32 students with premenstrual syndrome studying at a university located in the northwest of TÜRKİYE were randomly assigned to the experimental and control groups. The student in the experimental group was included in the psychoeducation program based on cognitive behavioral and psychodrama techniques for seven sessions. The students in the control group did not receive any intervention. Data were collected using an information form, Premenstrual Symptoms Impact Survey^{TR}, and Premenstrual Syndrome Scale (3,4).

Results: The premenstrual disorders experienced by the students participating in the study before the psychoeducation were at a level that affected their functional health and well-being. Premenstrual Symptoms Impact Survey and Premenstrual Syndrome Scale scores and depressive affect, fatigue, irritability, depressive thoughts, appetite, and sleep changes scores of the students participating in the experimental group in the study decreased significantly in the posttest measurements ($p<.05$). Moreover, the experimental group had a significantly lower median posttest “anxiety” score than the control group ($p=.021$).

Discussion and Conclusion: A psychoeducation program based on cognitive behavioral and psychodrama techniques applied for premenstrual syndrome can be used as an effective

therapeutic intervention in increasing individuals' functional health and well-being and reducing premenstrual syndrome symptoms.

KAYNAKLAR

Van Der Leij, F., Schultz, W. C., Van De Wiel, H., & Van Leeuwen, J. H. (2010). Het premenstrueel syndroom [The premenstrual syndrome]. Nederlands tijdschrift voor geneeskunde, 154, A1341.

Fatemi, M., Allahdadian, M., & Bahadorani, M. (2019). Comparison of serum level of some trace elements and vitamin D between patients with premenstrual syndrome and normal controls: A cross-sectional study. International journal of reproductive biomedicine, 17(9), 647–652. https://doi.org/10.18502/ijrm.v17i9.5100

Guler ÖT, Ataçac T, Yayci E, Cetin A, Cetin M (2015) Validation of Turkish version of Premenstrual Symptoms Impact Survey (PMSIS) for assessing status of premenstrual syndrome in women of reproductive age. Anatolian Journal of Psychiatry 16(3),205-211. https://doi.org/10.5455/apd.172033

Gencdogan B (2006) Premenstruel sendrom için yeni bir ölçek. Türkiye'de Psikiyatri Derg 8(2):81-87.

SPİRİTÜEL DİSTRES ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE'YE UYARLANMASI; GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Hilal ARPA[1], Ebru AKGÜN ÇITAK[2]

[1]*Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi, Keçiören, Türkiye*

[2]*Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi, KEÇİÖREN, Türkiye*

Spiritüalite, kişinin kendisiyle ve başkalarıyla olan ilişkisini, evrendeki konumunu, yaşamın anlamını ve ayrıca kişinin yaşam boyunca edindiği görüşlerinin sonucunu anlama ve kabul etme girişimidir. Spiritüel Fransızca kökenli bir kelimedir. Hayatı tehdit edici hastalıkları olan kişilerde spiritüel ihtiyaçlar karmaşık, soyut ve ölçülmesi güçtür. Bireylerin biyolojik ihtiyaçları ile psikososyal ihtiyaçları arasında düzenli bir şekilde devam eden iletişim vardır. "Manevi Sıkıntı- Spiritüel Distres ", stres kaynaklarının ve yaşam olaylarının bireyin inanç sistemini tehdit etmesi ve bireyin bu durumdan biyolojik, psikolojik, sosyokültürel ve ruhsal olarak etkilenmesi nedenleriyle ortaya çıkar (Kaçal & Demirsoy, 2018). Spiritüel distres yaşayan hastalara yönelik bakımın amacı, inançlar ve değerler ile sağlık hizmetleri arasındaki çatışmayı azaltmak veya ortadan kaldırmaktır (Velosa , Caldeira, & Capelas, 2017).

Bu çalışma; Ku ve arkadaşlarının geliştirmiş olduğu 'Spiritüel Distres Ölçeği' nin Türk toplumu için uygunluğunu, geçerliğini ve güvenirliğini saptamak amacıyla yapılan metodolojik tipte bir çalışmadır.

Araştırma, Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi'ne Ocak 2022- Aralık 2022 tarihleri arasında başvuran, araştırmaya katılma kriterlerini taşıyan ve araştırmaya dahil olmayı gönüllü kabul etmiş 293 onkoloji hastası ile yapılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında 'Kişisel Bilgi Formu', 'Spiritüel İyi Oluş Ölçeği', 'Spiritüel Distres Ölçeği' kullanılmıştır. Ölçeğin geçerliğini değerlendirmek için "dil", "kapsam", "görünüm" ve "yapı" geçerlik analizlerinden yararlanılmıştır. Ölçeğin güvenirliği için; 'iç tutarlılık', 'madde analizi', 'split half güvenirliği' ve 'paralel form güvenirliği' analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için gerekli olan etik izinler alınmıştır. E-posta yoluyla sorumlu araştırmacı Profesör Ku ile temasa geçilmiş ve onayı alınmıştır. Birbirinden bağımsız çalışan dört kişi tarafından ilk çeviri yapılmıştır. İkisi bu alanda çalışan uzman, diğer ikisi profesyonel tercümanlık hizmeti veren kişilerden oluşmuştur. Sorumlu araştırmacı ve danışmanı, farklı çevirileri karşılaştırarak ortak bir metin oluşturmuş ve anlamsal, deyimsel, kavramsal, dilsel ve bağlamsal farklılıkları değerlendirerek tek bir form oluşturmuştur. Orijinal metne uygunluk ile dilin anlaşılırlığı arasındaki dengeye dikkat edilmiştir. Uygun bir çeviri bulunamadığı zaman ölçeğin kullanıldığı

diğer makaleler incelenmiş ve cümlenin anlamı hakkında karar verilmiştir.

Çeviride yer alan tutarsız ifadeleri/kavramları tespit edip düzeltmek, ayrıca ileri düzeyde çevirilerle iki dil arasındaki tutarsızlıkları tespit edip düzeltmek için akademisyen hemşireden oluşan, 11 uzman görüşü alınmıştır. Anadili İngilizce olan ancak akıcı Türkçe dili bilen ve ölçek hakkında bilgisi olmayan bağımsız bir tercüman tarafından yapılmıştır. Araştırma kriterlerine uyan 20 bireye ön uygulama yapılmıştır. Bu kişiler araştırmaya dahil edilmemiştir. Dil ve kapsam geçerliliği tamamlanan ölçeğin uygulanması için hazır hale getirilmiştir. Yapı geçerliği için açıklayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Dil geçerliği çeviri-geri çeviri tekniği ile tamamlanan Spiritüel Distres Ölçeği'nin kapsam geçerlik indeksi 0.972 olarak değerlendirilmiştir. Örneklem uygunluğu Kaiser– Meyer–Olkin (KMO) ölçümü ile değerlendirilmiş, 0,5 kabul edilebilir sınırın üzerindeki değeri 0.804 olarak ve Bartlett's küresellik testi sonuçları $x2=2084.109$, $p<0.000$ olarak hesaplanmıştır. Spiritüel Distres Ölçeğii otuz maddelik ölçek varimax rotasyon yöntemiyle açımlayıcı faktör analizine alındığında madde 20, madde 21 ve madde 22'nin yeterli düzeyde faktör yükü olmaması nedeniyle rotasyonun gerçekleşmediği görülmüştür. Bu üç madde ölçekten çıkarılarak yapılan yeni analizde ölçek dört faktörlü bir yapıya zorlanmıştır. Bu yapıyla elde edilen analizler sonucunda varyansların % 42,49'unu açıkladığı görülmüştür. Bu faktörlerle yapılan doğrulayıcı faktör analizinde uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyinde olmadığı görülmüştür. Bu nedenle ölçek maddeleri yeniden incelenerek madde yükü 0.40 ve üzerinde olacak biçimde faktör sınırlaması olmaksızın özdeğeri (eigen value) 1 ve üzeri puanı kapsayan alt boyutları elde etmek için yeni bir rotasyon yapılmıştır. Literatür taramaları sonuçlarına göre faktörlerin özdeğeri 1'den büyük olması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2007).

Açıklayıcı faktör analizinde açıklanan varyansın en az % 50 olması gerektiği literatür bilgilerinde görülmektedir (Yaşlıoğlu, 2017). Bu rotasyonda toplam varyansların % 58,077'sini açıklayan 7 faktörlü bir sonuç elde edilmiştir. Bu çözümde 7.boyutun tek bir maddeden oluştuğu görülmüştür. Bu nedenle faktör sayısı kısıtlanarak yeni bir rotasyon yapılmıştır. Bu rotasyonda daha önceki rotasyonlar iki farklı faktöre yüklenen ve faktörlerin iç tutarlılık katsayısını düşüren 23. madde faktör analizine dahil edilmemiştir ve faktör analizi tekrarlanmıştır. Fakat literatürde ölçeklerden madde çıkarılmamasının daha uygun olduğu belirtildiği için ölçekten çıkarılmamış, ölçek toplam puanına ve madde analizlerine eklenmiştir (Harvey Max ve ark., 2008). Böylece elde edilen 27 madde ve 6 faktörlük yapının varyansları

en yüksek düzeyde açıkladığı (% 54.22) ve faktörlerinin iç tutarlılık katsayısı en yüksek olduğu görülmüştür. Her bir boyuta en az 3 maddenin yüklendiği, her bir boyuttaki en düşük faktör yükünün 0.432 olduğu belirlenmiştir.

Temel bileşenler analizi yöntemi ve varimax döndürme tekniği ile yapılan SDÖ'nin açıklayıcı faktör analizi sonucunda belirlenen altı faktörlü yapının kendi içinde maddelerin dağılımı ise;

Diğerleriyle ilişki, 1. faktör altında; madde 11, madde 13, madde 15, madde 17, madde 19 ve açıklanan varyans değeri % 20,428'dir.
Durumla yüzleşme, 2. faktör altında; madde 1, madde 3, madde 5, madde 7, madde 9 ve açıklanan varyans değeri % 8,804'dür.
Hayatla hesaplaşma, 3. faktör altında; madde 10, madde 12, madde 14, madde 16, madde 18 ve açıklanan varyans değeri % 8,242'dir.
Ölümle yüzleşme, 4. faktör altında; madde 25, madde 27, madde 29, madde 30 ve açıklanan varyans değeri % 6,285'dir.
Kendiyle hesaplaşma, 5. faktör altında; madde 2, madde 4, madde 6, madde 8 ve açıklanan varyans değeri % 6,111'dir.
Dini inanç, 6. faktör altında; madde 24, madde 26, madde 28 ve açıklanan varyans değeri % 4,350'dir.
Bu durumda orijinal ölçekte "ölüm ile ilişkisi" ve "tanrı ile ilişkisi" alt faktörleri ayrı ayrı faktörlenebilir iken Türkçe uyarlamasında bu maddeler karışık iki faktör altındadır, "kendi ile ilişkisi" ve "başkalarıyla ilişkisi" alt faktörleri ise orijinal ölçekten farklı olarak dört ayrı faktör altında karma olarak faktörlenmiştir. Bu nedenle faktörlerin isimlendirilmesi "durumla yüzleşme", "kendiyle hasaplaşma", "hayatla hesaplaşma", "diğerleriyle ilişki", "dini inanç" ve "ölümle yüzleşme" olarak yeniden yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe uyarlamasına göre düzenlenmiş hali ekte yer almaktadır.

Spiritüel Distres Ölçeği 30 madde ve dört faktörden oluşmaktadır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin altı faktörlü formatı kullanılarak yapılan çeşitli doğrulayıcı faktör analizi yöntemleri sonucunda uyum değerleri ele alındığında; X2 /sd =1.319, RMSEA= 0.033, SRMR=0.020, NFI =0.822, CFI = 0.949, GFI =0.910, AGFI= 0.888 ve TLI = 0.942 olarak hesaplanmıştır. Genel olarak, model beklenen uyum değerlerine sahip görünmektedir. Hiçbir ölçek maddesinde madde standartlaştırılmış regresyon katsayısı değerleri 0.30'un altında değildir. Literatür, standartlaştırılmış regresyon katsayıları 0,30'dan düşük olan maddelerin çıkarılmasını önermektedir (Erkan & Gömleksiz, 2022).

Spiritüel Distres Ölçeği'nin puan ortalaması 48,12 ± 7,84; Cronbach alfa katsayısı 0,837 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutların Cronbach alpha kat sayıları; "Diğerleriyle ilişki" alt boyutu için 0,760, "Durumla yüzleşme" alt boyutu için 0,730, "Hayatla hesaplaşma" alt boyutu için 0,730, "Ölümle yüzleşme" alt boyutu için 0,712, "Kendiyle hesaplaşma" alt boyutu için 0,716 ve "Dini inanç" alt boyutu için 0,646 olarak belirlenmiştir. Paralel form olarak kullanılan Spiritüel İyi Oluş Ölçeği'nin puan ortalaması 109,76 ± 12,42 şeklinde ve Cronbach alfa katsayısı 0,841 olarak hesaplanmıştır. Spiritüel Distres Ölçeği'nin güvenirliğinin değerlendirilmesinde kullanılan eş değer yarılar analizi sonucunda Spearman-Brown Korelasyon Katsayısı 0,722 ve Guttman Eş Değer Yarılar Katsayısı 0,722 olarak hesaplanmıştır. Spiritüel Distres Ölçeği için her bir madde ve toplam puanına ilişkin "alt ve üst gruplar arasındaki farka ait t değerleri $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı" bulunmuştur. Sonuçlar doğrultusunda Spiritüel Distres Ölçeği'nin bütün bileşenlerinin ve toplam puanının spiritüel gereksinim puanları "yüksek olanlar ile düşük olanları birbirinden ayırt ettiğini" saptanmıştır. Benzer ölçek geçerliği için Spiritüel İyi Oluş Ölçeği ile Spiritüel Distres Ölçeğinin puanları arasındaki korelasyona bakılmış ve korelasyonun değeri $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Çalışma sonucunda, kanser hastalarının spiritüel distrese sahip olduğu bulunmuştur. Çalışmada, hastaların yaşının, cinsiyetinin, medeni durumunun, eğitim durumunun, çalışma hayatının, hastanede kalış süresinin, teşhis edilinen hastalığın ve teşhis zamanının spiritüel distresleri üzerinde anlamlı etkisinin olmadığı bulunmuştur. Spiritüel distres yaşayan hastalara yaklaşımdaki amaç, inanç ve değerlerle sağlık bakımı arasındaki çatışmayı azaltmak ya da ortadan kaldırmaktır. Sağlık sistemi içinde ekibin 24 saat hizmet veren üyesi olarak hemşirenin spiritüel gereksinimler konusundaki bilgi, beceri ve yaklaşımlarının profesyonel düzeyde istendik olması zorunludur. Bu çalışma ile Türk kültürüne uygun, geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu tespit edilen Spiritüel Distres Ölçeği'nin, kanseri ve kronik hastalıkları olan bireylerin spiritüel distres düzeylerinin belirlenmesinde hemşireler için önemli bir araç olabileceği belirlenmiştir.

Tüm bu sonuçlar doğrultusunda;

SDÖ'nin kronik hastalığı olan bireylerde ve onkoloji hastalarında spiritüel distres düzeylerinin belirlenmesine yönelik çalışmaların yürütülmesinde, spiritüel distrese yol açan durumların ortaya çıkartılması amacıyla yürütülecek çalışmalarda ölçüm aracı olarak kullanılması,

· SDÖ’nin spiritüel distresin önlenmesi ve azaltılmasına yönelik yapılan çalışmalarda SDÖ’nin ölçüm aracı olarak kullanılması,

·SDÖ'nin belirlenmiş içeriği ve yapı geçerliği hemşirelerin spiritüel distresi değerlendirmesinde,

· Ölçeğin orjinalinden farklı olarak belirlenen altı alt boyutlu yapının Türk kültürü ve sağlık sistemi bağlamında daha detaylı incelenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: spiritüel distres, spiritüel iyi oluş, manevi sıkıntı, kanser, geçerlik ve güvenirlik

ADAPTATION OF THE SPIRITUAL STRESS SCALE TO TURKISH; VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Hilal ARPA[1], Ebru AKGÜN ÇITAK[2]

[1]*Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi, Keçiören, Türkiye*

[2]*Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi, KEÇİÖREN, Türkiye*

Spirituality is an attempt to understand and accept one's relationship with oneself and others, one's position in the universe, the meaning of life, as well as the outcome of one's views throughout life. Spiritual is a word of French origin. Spiritual needs in people with life-threatening illnesses are complex, intangible, and difficult to measure. There is an ongoing communication between the biological needs of individuals and their psychosocial needs. "Spiritual Distress" occurs because stressors and life events threaten the individual's belief system and the individual is affected by this situation biologically, psychologically, socioculturally and spiritually (Kaçal & Demirsoy, 2018). The aim of care for patients experiencing spiritual distress is to reduce or eliminate the conflict between beliefs and values and health care (Velosa , Caldeira, & Capelas, 2017).

This work; This is a methodological study conducted to determine the suitability, validity and reliability of the 'Spiritual Distress Scale' developed by Ku et al. The study was conducted with 293 oncology patients who applied to Başkent University Ankara Hospital between January 2022 and December 2022, met the criteria for participation in the study and voluntarily accepted to be included in the study. 'Personal Information Form', 'Spiritual Well-Being Scale' and 'Spiritual Distress Scale' were used to collect research data. In order to evaluate the validity of the scale, validity analyzes of "language", "scope", "appearance" and "structure" were used. For the reliability of the scale; 'internal consistency', 'item analysis', 'split half reliability' and 'parallel form reliability' analyzes were utilized. Required ethical permissions were obtained for the research to be carried out. Principal investigator Professor Ku was contacted via e-mail and her approval was obtained. The first translation was made by four people who worked independently from each other. Two of them are experts working in this field, and the other two are professionals who provide professional translation services. The principal investigator and her advisor created a common text by comparing different translations and created a single form by evaluating semantic, idiomatic, conceptual, linguistic and contextual differences. Attention has been paid to the balance between conformity to the original text and intelligibility of the language. When a suitable translation could not be found, other articles using the scale were

examined and a decision was made about the meaning of the sentence.
In order to identify and correct inconsistent expressions/concepts in the translation, and to identify and correct inconsistencies between the two languages with advanced translations, 11 expert opinions, consisting of academic nurses, were received. It was made by an independent translator whose native language is English but fluent in Turkish and who has no knowledge of the scale. Preliminary application was made to 20 individuals who met the research criteria. These individuals were not included in the study. The language and content validity of the completed scale has been made ready for application. Explanatory factor analysis and confirmatory factor analysis methods were used for construct validity.
The content validity index of the Spiritual Distress Scale, whose language validity was completed with the translation-back translation technique, was evaluated as 0.972. Sample fit was evaluated with Kaiser–Meyer–Olkin (KMO) measurement, the value above 0.5 acceptable limit was calculated as 0.804 and Bartlett's sphericity test results as $x2=2084.109$, $p<0.000$.

When the Spiritual Distress Scale was taken into the exploratory factor analysis of the thirty-item scale using the varimax rotation method, it was seen that the rotation did not take place because item 20, item 21, and item 22 did not have sufficient factor load. In the new analysis performed by removing these three items from the scale, the scale was forced to a four-factor structure. As a result of the analyzes obtained with this structure, it was seen that it explained 42.49% of the variances. In the confirmatory factor analysis performed with these factors, it was seen that the fit indices were not at an acceptable level. For this reason, the items of the scale were re-examined, and a new rotation was made to obtain the sub-dimensions with an eigen value of 1 and above, without factor limitation, with an item load of 0.40 and above. According to the results of the literature review, the eigenvalue of the factors should be greater than 1 (Büyüköztürk, 2007).

It is seen in the literature that the variance explained in the explanatory factor analysis should be at least 50%(Yaşlıoğlu, 2017). In this rotation, a 7-factor result was obtained explaining 58,077 % of the total variances. In this solution, it was seen that the 7th dimension consisted of a single item. For this reason, a new rotation was made by limiting the number of factors. In this rotation, the 23rd item, which loaded on two different factors and reduced the internal consistency coefficient of the factors in previous rotations, was not included in the factor analysis and the factor analysis was repeated. However, since it was stated in the literature that it was more appropriate not to remove items from the scales, they were not removed from the

scale and added to the scale total score and item analysis(Harvey Max ve ark., 2008). Thus, it was observed that the structure of 27 items and 6 factors explained the variances at the highest level (54.22%) and the internal consistency coefficient of the factors was the highest. It was determined that at least 3 items were loaded on each dimension, and the lowest factor loading in each dimension was 0.432.

The distribution of the items within the six-factor structure, which was determined as a result of the explanatory factor analysis of the SDS performed with the principal component analysis method and the varimax rotation technique;

Relationship with others, under factor 1; Item 11, item 13, item 15, item 17, item 19 and explained variance value is 20,428%.

Confronting the situation, under factor 2; item 1, item 3, item 5, item 7, item 9 and the explained variance value is 8.804%.

Settlement with life, under the 3rd factor; Item 10, item 12, item 14, item 16, item 18 and the explained variance value is 8,242%.

Confronting death, under factor 4; item 25, item 27, item 29, item 30 and the explained variance value is 6,285%.

Settlement with oneself, under factor 5; item 2, item 4, item 6, item 8 and the applied variance value is 6,111%.

Religious belief under factor 6; Item 24, item 26, item 28 and explained variance value is 4,350%.

In this case, while the "relationship with death" and "relation with god" sub-factors can be factored separately in the original scale, these items are under two mixed factors in the Turkish version. The sub-factors "relationship with oneself" and "relationship with others" were factored as mixed under four different factors, different from the original scale. For this reason, the naming of the factors has been re-named as "confrontation with the situation", "confrontation with oneself", "settlement with life", "relationship with others", "religious belief" and "confrontation with death".

The Spiritual Distress Scale consists of 30 items and four factors. As a result of explanatory factor analysis, when the fit values are considered as a result of various confirmatory factor

analysis methods using the six-factor format of the scale; Calculated as X2 /sd =1.319, RMSEA= 0.033, SRMR=0.020, NFI =0.822, CFI = 0.949, GFI =0.910, AGFI= 0.888 and TLI = 0.942. Overall, the model appears to have expected fit values. Item standardized regression coefficient values are not below 0.30 in any scale item. The literature recommends removing items with standardized regression coefficients less than 0.30 (Erkan & Gömleksiz, 2022). The mean score of the Spiritual Distress Scale was 48.12 ± 7.84; The Cronbach's alpha coefficient was calculated as 0.837. Cronbach alpha coefficients of sub-dimensions; 0.760 for the “Relation with others” sub-dimension, 0.730 for the “Facing the situation” sub-dimension, 0.730 for the “Compromise with life” sub-dimension, 0.712 for the “Facing death” sub-dimension, 0.716 for the sub-dimension “Reconciliation with oneself”, ıt was determined as 0.646 for the "religious belief" sub-dimension. The mean score of the Spiritual Well-Being Scale, which was used as a parallel form, was calculated as 109.76 ± 12.42 and the Cronbach alpha coefficient was calculated as 0.841. As a result of the equivalent halves analysis used in the evaluation of the reliability of the Spiritual Distress Scale, the Spearman-Brown Correlation Coefficient was calculated as 0.722 and the Guttman Equivalent Half Coefficient was calculated as 0.722. For the Spiritual Distress Scale, the t values of the difference between the upper and lower groups for each item and its total score were found to be significant at $p<0.05$ significance level. In line with the results, it was determined that all components of the Spiritual Distress Scale and the total score "distinguish between high and low spiritual need scores". For similar scale validity, the correlation between the scores of the Spiritual Well-Being Scale and the Spiritual Distress Scale was examined and the value of the correlation was found to be significant at the $p<0.05$ significance level.

As a result of the study, it was found that cancer patients have spiritual distress. In the study, it was found that the patients' age, gender, marital status, educational status, working life, length of hospital stay, diagnosed disease and time of diagnosis did not have a significant effect on their spiritual distress. The aim of the approach to patients experiencing spiritual distress is to reduce or eliminate the conflict between beliefs and values and health care. As a 24-hour member of the team in the health system, it is imperative that the knowledge, skills and approaches of the nurse on spiritual needs are required at a professional level. In this study, it was determined that the Spiritual Distress Scale, which was determined to be a valid and reliable measurement tool suitable for Turkish culture, could be an important tool for nurses in determining the spiritual distress levels of individuals with cancer and chronic diseases.

In line with all these results;

The use of SDS as a measurement tool in the conduct of studies to determine the levels of spiritual distress in individuals with chronic diseases and oncology patients, in studies to be carried out in order to reveal the situations that cause spiritual distress, Using SDS as a measurement tool in studies aimed at preventing and reducing spiritual distress, Determined content and construct validity of the Spiritual Distress Scale in nurses' evaluation of spiritual distress in individuals with chronic diseases,

It is suggested that the six sub-dimensions, which are different from the original scale, should be examined in more detail in the context of Turkish culture and health system.

Keywords: spiritual distress, spiritual well-being, cancer, validity and reliability

PSİKİYATRİ HASTALARINDA EGZERSİZ DAVRANIŞLARINI GELİŞTİRMEDE HEMŞİRELERİN DANIŞMANLIK ROLÜNÜN ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROL ÇALIŞMASI

Suna UYSAL YALÇIN[1], Hülya BILGIN[2]

[1]*Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Gölcük/Kocaeli, Türkiye*

[2]*İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul , Türkiye*

Giriş: Psikiyatri hastaları, genel nüfusa göre 10 ila 20 yıl daha az yaşamaktadır. Bu durum sosyal dışlanma, alkol tüketimi, sigara kullanımı, sağlıksız beslenme, egzersiz eksikliği gibi olumsuz yaşam tarzı davranışlarından kaynaklandığı bildirilmektedir. Ayrıca, antipsikotik ilaç kullanımı lipid seviyelerinde artışa, tip 2 diyabete ve kardiyovasküler hastalık riskinde artışa neden olmaktadır. Antipsikotik ilaçların yan etkilerine bağlı sedasyon ve psikozun olumsuz semptomları, hastaların egzersiz yapma kabiliyetini ve motivasyonunu azaltmaktadır. Davranış değişikliğinde sık kullanılan modellerden biri de Trasnteoretik Model (TTM)'dir. TTM, davranış değişiminin, sonuçtan çok süreç olduğunu, davranış değişimini sağlamak için ise değişim aşamasına uygun olan ve hemşirelik sürecinde olduğu gibi kişiye özgü planlanan girişimler kullanılması gerektiğini savunur. Ulusal ve uluslararası literatürde TTM ile psikiyatri hastalarında egzersiz davranışında değişimi inceleyen çalışmaya rastlanmamıştır.

Amaç: Psikiyatri hastalarında TTM'ye dayalı egzersiz davranışın geliştirilmesinde psikiyatri hemşiresinin danışmanlık rolünün etkisini belirlemek amacıyla öntest-sontest-izlem-test randomize kontrollü çalışma deseni ile yürütülmüştür.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini, Kocaeli'nde bir Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı 396 hasta, örneklemi ise deney (31) ve kontrol gruplarına (30) dahil 61 hasta oluşturdu. Deney grubunun egzersiz yapma niyetleri ve egzersize katılma alışkanlıkları, Egzersiz Değişim Aşamaları Ölçeği'ne verdikleri yanıtlara göre, egzersiz aşaması belirlendi. Sonrasında TTM'ye dayalı danışmanlık 8 hafta boyunca, haftada 1 kez, 45-60 dk arasında görüşmeler yapıldı. Kontrol grubuna ise, toplam iki kez (8 hafta boyunca) bir araya gelinerek yaklaşık bir saat, soru cevap şeklinde egzersiz ve faydaları hakkında görüşüldü. Veriler; 'Bilgi Formu', 'Egzersiz Değişim Aşamaları Ölçeği', 'Egzersiz Değişim Süreçleri Ölçeği', 'Egzersiz Öz-etkililik Ölçeği', 'Egzersiz Karar Alma Ölçeği', 'Değişim Aşamalarına Göre Egzersiz' broşürü, 'Benim Fiziksel Sağlığım', kullanılarak toplandı. Antropometrik ölçümler için baskül ve mezura

kullanıldı. Çalışmaya başlamadan önce girişimsel olmayan klinik araştırmalar etik kurul onayı, hasta veya vasisinden yazılı onam formu alındı. Veri analizinde, tanımlayıcı (frekans, ortalama, standart sapma) ve çıkarımsal istatistikler kapsamında parametrik (Independent Sample-t, Repeated Measures) ve nonparametrik testler (Mann-Whitney U, Friedman ve $\chi 2$) analizler kullanıldı.

Bulgular: Katılımcıların demografik verileri incelendiğinde, deney ve kontrol grubunu oluşturan katılımcıların yaş ortalaması. 39,23±8,08 (yıl) ve 43,57±7,39 (yıl) olup; çoğunluğu erkek, bekar ve çalışmıyor statüsündedir. Deney ve kontrol grubunun her ikisinde de, katılımcılar düzenli sağlık kontrolü yaptırmamakta, düzenli egzersiz yapmamaktadır. Deney ve kontrol grubunun, hemen hemen tamamı şizofreni tanılı, 10 yıldan fazla süredir hasta olan, 5 ve üzeri hastane yatışı olan bireylerden oluşmuştur ve her iki grup birbirine benzerdir ($p>0,05$). Deney grubunda, girişim sonrası "hazırlık" aşamasındaki katılımcıların oranı yükselirken (n=15-%48,4), kontrol grubunda "hazırlık" aşamasındaki katılımcı oranı aynı kaldı (n=8, %26,7). Grup içi karşılaştırmada deney grubunun, son test ve izlem uygulamasında 'Egzersiz Değişim Süreçleri Ölçeği'($\chi 2=27,670$; $p=0,000$), 'Egzersiz Öz-Etkililik Ölçeği'($\chi 2=35,188$; $p=0,000$) ve 'Egzersiz Karar Alma Ölçeği- Yarar Algısı'($\chi 2=39,056$; $p=0,000$) puanlarında ön test uygulamasına kıyasla artış olduğu görüldü. Deney grubunun beden kitle indeksi ve bel çevresi ortalama değerlerinde, zamana göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmazken ($p>0,05$), kontrol grubunda, beden kitle indeksi ve bel çevresi ortalama değerlerinde artış oldu ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Metabolik sendrom geliştirme riski yüksek olan psikiyatrik bozukluk tanısı alan kişiler için yaşam tarzı müdahalelerinden biri olan egzersizin düşünülmesi ve sürdürülmesine ilişkin motivasyon faktörlerinin anlaşılması ve uygulamasının arttırılması önemli bir konu haline gelmiştir. TTM'nin motivasyon faktörlerini belirlemek için yararlı bir araç olduğu literatürde belirtilmektedir. Ulusal ve uluslararası literatürde psikiyatri hastalarında TTM ile egzersiz danışmanlığın yapıldığı bir çalışmaya rastlanmamış olup, psikiyatri hastalarında etkisi bilinmemektedir. Fakat çalışmamızda psikiyatri hastalarında egzersiz davranışının geliştirilmesinde psikiyatri hemşirelerinin Transteoretik Model aracılığıyla gerçekleştirdiği danışmanlık rolü etkili olduğu bulunmuştur. Psikiyatri hastalarının egzersiz yapma durumları psikiyatri hemşiresi tarafından geliştirilebilir, böylece, fiziksel hastalıklarla ilişkili riskler olabildiğince azaltılabilir. Ayrıca araştırmada elde edilen sonuçlar ve Transteorik

Modele dayalı danışmanlık, psikiyatri hemşirelerinin bağımsız rollerini kullanmalarına ve grup lideri olarak uygulamalarda yer almalarına olanak sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Danışmanlık, Egzersiz, Fiziksel sağlık, Psikiyatri Hemşiresi, Transteoretik model

THE EFFECT OF THE COUNSELLING ROLE OF NURSES IN IMPROVING EXERCISE BEHAVIOUR IN PSYCHIATRIC PATIENTS: A RANDOMISED CONTROL STUDY

Suna UYSAL YALÇIN[1], Hülya BILGIN[2]

[1]Kocaeli University of Health and Technology, Gölcük/Kocaeli, TÜRKİYE

[2]Istanbul University- Cerrahpaşa Florence Nightingale Faculty of Nursing, İs, TÜRKİYE

Introduction: Psychiatric patients live 10 to 20 years less than the general population. This is reported to be due to negative lifestyle behaviours such as social exclusion, alcohol consumption, smoking, unhealthy diet, lack of exercise. In addition, antipsychotic drug use causes an increase in lipid levels, type 2 diabetes and increased risk of cardiovascular disease. Sedation and negative symptoms of psychosis due to side effects of antipsychotic drugs reduce the ability and motivation of patients to exercise. One of the frequently used models in behaviour change is the Trasntheoretical Model (TTM). TTM argues that behaviour change is a process rather than a result, and in order to achieve behaviour change, interventions that are appropriate to the stage of change and planned individually, such as in the nursing process, should be used. In the national and international literature, there is no study examining the change in exercise behaviour in psychiatric patients with TTM.

Objective: To determine the effect of the psychiatric nurse's counseling role in the development of exercise behavior based on the transtheoretical model in psychiatric patients, a pretest-posttest-follow-up-test randomized controlled study design was used.

Materials and Method: The population of the study consisted of 396 patients enrolled in a Community Mental Health Centre in Kocaeli and the sample consisted of 61 patients in the experimental (31) and control groups (30). The intention to exercise and exercise participation habits of the experimental group were determined according to their responses to the Stages of Exercise Change Scale. Afterwards, counselling based on TTM was conducted once a week for 8 weeks, between 45-60 minutes. The control group met twice in total (for 8 weeks) and were interviewed about exercise and its benefits in the form of question and answer for approximately one hour. Data were collected using the 'Information Form', 'Exercise Change Stages Scale', 'Exercise Change Processes Scale', 'Exercise Self-Efficacy Scale', 'Exercise Decision Making Scale', 'Exercise According to Change Stages' brochure, 'My Physical Health'. Scales and tape measures were used for anthropometric measurements. Before starting the study, approval of

the non-interventional clinical research ethics committee and a written consent form were obtained from the patient or his/her guardian. In data analysis, parametric (Independent Sample-t, Repeated Measures) and nonparametric tests (Mann-Whitney U, Friedman and $\chi 2$) analyses were used within the scope of descriptive (frequency, mean, standard deviation) and inferential statistics.

Findings: When the demographic data of the participants were analyzed, the mean ages of the participants in the experimental and control groups were. 39,23±8,08 (years) and 43,57±7,39 (years), and the majority were male, single, and unemployed. In the experimental and control groups, the participants did not have regular health check-ups or exercise regularly. Almost all of the experimental and control groups consisted of individuals diagnosed with schizophrenia, who had been ill for more than 10 years and had 5 or more hospitalizations, and both groups were similar ($p>0.05$). In the experimental group, the proportion of participants in the "preparation" stage increased after the intervention (n=15, 48.4%), while the proportion of participants in the "preparation" stage remained the same in the control group (n=8, 26.7%). In the intra-group comparison, it was observed that the scores of the experimental group increased in the 'Exercise Change Processes Scale' ($\chi 2=27,670$; $p=0,000$), 'Exercise Self-Efficacy Scale' ($\chi 2=35,188$; $p=0,000$) and 'Exercise Decision Making Scale - Perception of Benefit' ($\chi 2=39,056$; $p=0,000$) in the post-test and follow-up application compared to the pretest application. While no statistically significant difference was found in the mean values of body mass index and waist circumference of the experimental group according to time ($p>0.05$), there was an increase in the mean values of body mass index and waist circumference in the control group ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: It has become an important issue to understand the motivational factors related to the consideration and maintenance of exercise, which is one of the lifestyle interventions for people diagnosed with psychiatric disorders with a high risk of developing metabolic syndrome, and to increase its implementation. It is stated in the literature that TTM is a useful tool for determining motivational factors. In the national and international literature, there is no study in which exercise counseling was performed with TTM in psychiatric patients, and its effect on psychiatric patients is unknown. However, in our study, it was found that the counseling role performed by psychiatric nurses through the Transtheoretical Model was effective in the development of exercise behavior in psychiatric patients. The exercise behavior of psychiatric patients can be improved by psychiatric nurses so that the risks associated with

physical diseases can be reduced as much as possible. In addition, the results obtained in the study and counseling based on the Transtheoretical Model will enable psychiatric nurses to use their independent roles and take part in practices as group leaders.

Keywords: Counselling, Exercise, Physical health, Psychiatric nurse, Transtheoretical model

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TERAPÖTİK İLETİŞİM BECERİLERİNİN MESLEKİ HAZIR OLUŞLUĞA ETKİSİ

Merve Bat Tonkuş[1], Arzu Dikici[2], Dilara Ekinci[3]

[1]*İstanbul Yeniyüzyil Üniversitesi , İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[3]*İstanbul Yeniyüzyil Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Hemşirelik mesleği, uzun çalışma saatleri boyunca ekip arkadaşları, hastalar, hasta yakınları ve diğer sağlık personelleri ile iletişim halinde olmayı gerektiren bir disiplindir. Etkili iletişim becerileri hemşirelerin bakım faaliyetlerinin kalitesini gösteren ve başarıya ulaştıran kilit rol oynayan becerilerdir. Terapötik iletişim becerilerinin hemşirelik öğrencilerini lisans eğitimi boyunca kazandırılması hedeflenir. Hemşirelik öğrencilerinin terapötik iletişim beceri düzeylerinin öğrencilerin mesleki hazır oluşluk algıları üzerine etkisi olduğu düşünülmektedir.

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin terapötik iletişim becerilerinin mesleki hazır oluşluğa etkisini belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini; 2022-2023 akademik yılında İstanbul'da bulunan bir vakıf üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim gören 324 kişi (1., 2., 3. ve 4. sınıf), örneklemini ise evrenin özelliklerini taşıyan, çalışmaya katılmaya gönüllü olan 224 öğrenci oluşturdu. Veri toplama aracı olarak; araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu", Hemşirelik Öğrencileri İçin Terapötik İletişim Becerileri Ölçeği" ve "Hemşirelik Öğrencilerinde Mesleki Hazır Oluşluk Algısı Ölçeği" kullanıldı. Verilerin analizinde, SPSS 25.0 istatistik programı kullanıldı. Araştırmaya başlamadan önce İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Fen, Sosyal ve Girişimsel Olmayan Sağlık Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu'ndan etik kurul izni alındı (Sayı No: 2023/01-979). Bunun yanında çalışmaya katılan katılımcıların katılım esasları gönüllüğüne bağlı olup araştırma hakkında bilgilendirme yapıldı ve katılımcıların bilgilendirilmiş gönüllü onam formlarını doldurmaları istendi. Araştırmada kullanılan ölçeklerin kullanım izinleri ölçek sahiplerinden e-posta yolu ile alındı. Araştırmanın yapılacağı kurumda n(İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Rektörlüğü) kurum izni alındı.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 21,58 olarak bulundu. Katılımcıların Hemşirelik Öğrencileri için Terapötik İletişim Becerileri Ölçeği'nden aldıkları puan ortalaması 64,94 (S.S=14,78); Hemşirelik Öğrencilerinde Mesleki Hazır Oluşluk Algısı Ölçeği'nden aldıkları

puan ortalaması 4,05 (S.S=0,60). olarak bulundu. Katılımcıların; %69,2'sinin cinsiyetinin kadın, %78,6'sının Anadolu Lisesi mezunu olduğu, %35,3'ünün 4. sınıf öğrencisi olduğu, %82,6'sının hemşirelik bölümünü kendi isteğiyle seçtiği, %67,9'unun daha önce iletişim becerileri ile ilgili ders almadığı belirlendi. Katılımcıların %42'sinin iletişim becerilerini "iyi" olarak tanımladığı, %87,5'inin hastalarla iletişim kurmakta zorluk yaşadığı, %58,5'inin tanımadığı insanlarla iletişim kurmada kendini "yeterli" gördüğü ve %89,3'ünün yeni insanlarla tanışma konusunda "istekli" olduğu bulundu. Yapılan analiz sonuçlarına göre, hemşirelik öğrencilerinin terapötik iletişim becerileri ile mesleki hazır oluşluk algıları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki bulundu ($r = ,326$, $p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Hemşirelik Öğrencileri için Terapötik İletişim Becerileri Ölçeği'ne katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda ölçek ifadelerinin ortalama puanları verilmiştir. İfadelere bakıldığında en yüksek ortalamaya sahip ifade "Varlığını Sunma" iken en düşük ortalamaya sahip ifade "Duyguları Azımsamak" dır. İletişim kurmakta zorlanmayan öğrencilerin ölçeğin Terapötik İletişim Becerileri-I alt boyutu puan ortalamaları iletişim kurmakta zorlananlara göre daha yüksektir. Akgün ve Çetin (2018) yaptıkları çalışmada, kişilerarası ilişkide güçlük yaşamayan öğrencilerin iletişim becerilerinin daha yüksek olduğunu ifade etmektedir. Hemşirelikte Mesleki Hazır Oluşluk Algısı Ölçeği 'ne katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda ölçek ifadelerinin ortalama puanları verilmiştir. İfadelere bakıldığında en yüksek ortalamaya sahip ifade "Meslektaşlarımın mesleki uyumumu arttıracak yönde destek olmaları benim için önemlidir." iken en düşük ortalamaya sahip ifade "Karmaşık sorunları olan bireylerin bakım ihtiyaçlarını karşılayabilirim" dir. Araştırıma bulgularına benzer şekilde, Eraydın (2021) intörn programının hemşirelik son sınıf öğrencilerinin öz yeterlilik düzeyleri ve mesleki hazır oluşluk düzeylerine etkisini incelediği çalışmasında, öğrencilerin hazır hissetmediği alanlarda öz yeterliliklerinin de düşük olduğunu belirlemiştir. Katılımcıların Hemşirelik Öğrencileri için Terapötik İletişim Becerileri Ölçek puanının demografik değişkenlere göre fark gösterip göstermediği Independent Samples T-testi ve One-Way ANOVA testi kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, hemşirelik öğrencilerinin terapötik iletişim beceri düzeyleri ile cinsiyet, hemşirelik bölümünü kendi isteğiyle seçme ve yeni insanlarla tanışma konusunda istekli olma değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. ($p>0,05$). Benzer şekilde, Koç'un yaptığı bir çalışmada personel için hastanın cinsiyetinin iletişim engeli oluşturmadığı saptanmıştır (Koç, 2017). Keskin'in yapmış olduğu çalışmada, sağlık personelinin %40,6'sı hastaların cinsiyetinin onlarla olan iletişimini etkilemediği ifade edilmektedir. Araştırmada, mezun olunan

lise, sınıf, daha önce iletişim becerileri ile ilgili ders alma, hastalarla iletişim kurmakta zorlanma ve tanımadığı insanlarla iletişim durumu değişkenleri ile istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Özcan'ın yaptığı çalışmada (2022), mezun olunan okul ile terapötik iletişim becerileri arasında istatistiksel açıdan anlamlılık bulunmamıştır. Mezun olunan okul ile herhangi bir anlamlı ilişki bulunmamakla birlikte dördüncü sınıf öğrencilerinin üçüncü sınıf öğrencilerine göre ve üçüncü sınıf öğrencilerinin ikinci sınıf öğrencilerine göre Terapötik İletişim Becerileri-I Alt Boyutu puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Pandemi nedeniyle alt sınıfların aldığı eğitimin yeterli olmamasının bu farklılığa neden olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların okunulan sınıf ve tanımadığı insanlarla iletişim durumlarına göre farklılığın tespiti için Post Hoc. analizlerinden Tukey testi yapılmıştır. Sınıf değişkeni için farklılığa bakıldığında 4. sınıfta okuyan katılımcıların 1. ve 3. sınıfta okuyan katılımcılara göre terapötik iletişim beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Tutuk ve ark. (2002) yaptıkları çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin sınıfları yükseldikçe iletişim becerilerinin ve empati eğilimlerinin geliştiğini tespit etmiştir. Hemşirelik bölümünü kendi isteğiyle seçme, daha önce iletişim becerileri ile ilgili ders alma, iletişim becerileri hakkındaki düşünce, hastalarla iletişim kurmakta zorlanma ve tanımadığı insanlarla iletişim kurma durumu değişkenleri ile istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Bununla birlikte yapılan araştırmalarda etkin iletişim becerilerini kullanan ve iyimser yaşam yönelimine sahip olan bireylerin stresle daha etkin baş ettikleri, fiziksel ve ruhsal sağlıklarını daha iyi korudukları görülmüştür (Carver ve Scheier 1993; Iwanaga ve ark.2002; Kutlu ve ark. 2004; Lee ve ark. 2006; Şahin 2007). Hemşirelik bölümünü kendi isteğiyle seçme değişkeni ile farklılığa bakıldığında evet diyenlerin hayır diyenlerden daha yüksek düzeyde mesleki hazır oluşluk algısı bulunmaktadır. Daha önce iletişim becerileri ile ilgili ders alma değişkeniyle farklılığa bakıldığında evet diyenlerin hayır diyenlerden daha yüksek düzeyde mesleki hazır oluşluk algısı bulunmaktadır. Hastalarla iletişim kurmakta zorlanma değişkeniyle farklılığa bakıldığında evet diyenlerin hayır diyenlerden daha yüksek düzeyde mesleki hazır oluşluk algısı bulunmaktadır. Koç ve arkadaşlarının (2014), yaptıkları çalışmada, öğrencilerin en fazla iş garantisi sunması nedeniyle mesleği seçtikleri bildirilmektedir. Dolayısıyla meslek adaylarına istihdam olanakları sunması nedeniyle öğrencilerin çoğunluğunun, hemşireliği tekrar tercih etmedeki istekliliğini sürdürdüğü düşünülmektedir. Türkiye'de dört yıl arayla gerçekleştirilen iki çalışmada, öğrenciler mesleki rollerine iyi hazırlandıklarını, bilgi düzeylerine güvendiklerini, ancak deneyim yetersizliği nedeniyle klinik becerilerine güvenmedikleri belirtilmektedir (Güner 2015; Çınar ve ark. 2019). Katılımcıların okuduğu

sınıf, iletişim becerileri hakkındaki düşünceleri ve tanımadığı insanlarla iletişim durumlarına göre farklılığın tespiti için Post Hoc. analizlerinden Tukey testi yapılmıştır. Sınıf değişkeni için farklılığa bakıldığında 4. sınıfta okuyan katılımcıların 2. sınıfta okuyan katılımcılardan daha yüksek düzeyde mesleki hazır oluşluk algısı bulunmaktadır. İletişim becerileri hakkındaki düşünce durumu değişkeniyle farklılığa bakıldığında çok iyi diyen katılımcıların orta diyen katılımcılardan daha yüksek düzeyde mesleki hazır oluşluk algısı bulunmaktadır. Tanımadığı insanlarla iletişim durumu değişkeni için farklılığa bakıldığında oldukça yeterli diyen katılımcıların yeterli ve kısmen yeterli diyen katılımcılardan daha yüksek düzeyde mesleki hazır oluşluk algısı bulunmaktadır. İlgili alanyazında, son sınıf hemşirelik öğrencileri ve yeni mezunların, mesleki karar ve uygulamalarında kendilerini eksik ya da yetersiz hissetmelerinden kaynaklı mesleki yaşama geçiş sürecine yönelik endişe ve stres düzeylerinin yüksek olduğu bildirilmektedir (Doody ve ark. 2012; Walker ve Campbell 2013; Cheng ve ark. 2014; Parker ve ark. 2014; Zamanzadeh ve ark. 2014; Al-Awaisi ve ark. 2015; Edwards ve ark. 2015; Ebrahimi ve ark. 2016; Ortiz 2016; Sönmez ve Yıldırım 2016; Hu ve ark. 2017; DeGrand ve ark. 2018; Labrague ve ark. 2019b). İrlanda'da yapılan bir çalışma, 116 dördüncü sınıf hemşirelik öğrencisinin mesleki role geçiş algılarını incelemeyi amaçlamaktadır. Katılımcıların yarısı, mesleki rollerine yeterince hazırlandıkları ve mesleki yaşama geçiş sürecinde sorun yaşayabileceğini belirtmektedir (Doody ve ark. 2012). Güney Kore'de yapılan bir çalışmada, 226 son sınıf hemşirelik öğrencisinin mesleki role geçiş sürecindeki algıları ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Mesleki role geçiş ve kişilerarası ilişkiler algılarının orta düzeyde olumlu olduğunu ve yüksek benlik saygısı, iyi kişilerarası ilişkiler, klinik uygulamada düşük kaygı ve üniversite yaşamında yüksek memnuniyetin geçiş sürecini kolaylaştırdığını göstermektedir (Lee ve ark. 2014).

THE EFFECT OF NURSING STUDENTS' THERAPEUTIC COMMUNICATION SKILLS ON VOCATIONAL READY

Merve Bat Tonkuş[1], Arzu Dikici[2], Dilara Ekinci[3]

[1]*İstanbul Yeniyüzyil Üniversitesi , İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[3]*İstanbul Yeniyüzyil Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Introduction: The nursing profession is a discipline that requires communication with teammates, patients, patient relatives, and other health personnel during long working hours. Effective communication skills are the skills that play a key role in the success of nurses' care activities. It is aimed to provide nursing students with therapeutic communication skills throughout their undergraduate education. It is thought that the therapeutic communication skill levels of nursing students affect their perceptions of professional readiness.

Objective: This study was conducted to determine the effect of nursing students' therapeutic communication skills on professional readiness.

Materials and Methods: The universe of the research; In the 2022-2023 academic year, 324 students (1st, 2nd, 3rd, and 4th grades) studying at the Health Sciences Faculty Nursing Department of a foundation university in Istanbul, and the sample is 224 students who have the characteristics of the universe and volunteered to participate in the study. created. As a data collection tool; the "Personal Information Form", The Therapeutic Communication Skills Scale for Nursing Students, and the "Perception of Professional Readiness Scale for Nursing Students" were used by the researcher in line with the literature. SPSS 25.0 statistical program was used in the analysis of the data. Before starting the research, ethics committee permission was obtained from Istanbul Yeni Yüzyıl University Science, Social and Non-Interventional Health Sciences Research Ethics Committee (Issue No: 2023/01-979). In addition, the participation of the participants in the study was voluntary and they were informed about the research and asked to fill out informed consent forms. Permission to use the scales used in the research was received from the scale owners via e-mail. Institutional permission was obtained from the institution where the research would be conducted (Istanbul Yeni Yüzyıl University Rectorate).

Results: The mean age of the participants was 21.58. The average score of the participants from the Therapeutic Communication Skills Scale for Nursing Students was 64.94 (S.S=14.78); The

mean score of Nursing Students from the Perception of Professional Readiness Scale was 4.05 (S.S=0.60). found as Participants; 69.2% of them were female, 78.6% of them were Anatolian High School graduates, 35.3% of them were 4th-grade students, 82.6% of them chose the nursing department voluntarily, and 67.9% of them It was determined that had not taken a course on communication skills before. 42% of the participants described their communication skills as “good”, 87.5% had difficulties in communicating with patients, 58.5% saw themselves as “sufficient” in communicating with people they did not know, and 89.3% met new people. He was found to be “willing” about it. According to the analysis results, a weak and positive correlation was found between nursing students' therapeutic communication skills and their perceptions of professional readiness ($r = .326$, $p<0.05$).

Discussion and Conclusion: The average scores of the scale expressions were given in line with the answers given by the participants to the Therapeutic Communication Skills Scale for Nursing Students. When we look at the expressions, the expression with the highest average is "Presenting Your Presence", while the expression with the lowest average is "Understanding Emotions". The mean scores of the students who do not have difficulty communicating in the Therapeutic Communication Skills-I sub-dimension of the scale are higher than those who have difficulty communicating. Akgün and Çetin (2018) stated in their study that students who do not experience difficulties in interpersonal relationships have higher communication skills. The average scores of the scale expressions were given in line with the answers given by the participants to the Perception of Professional Readiness Scale in Nursing. When we look at the expressions, the expression with the highest average is “It is important for me that my colleagues support me to increase my professional adjustment.” The expression with the lowest mean is “I can meet the care needs of individuals with complex problems”. Similar to the research findings, Eraydın (2021), in his study examining the effect of the intern program on the self-efficacy levels and professional readiness levels of senior nursing students, determined that the student's self-efficacy in areas where they did not feel ready was also low. Whether the participants' Therapeutic Communication Skills Scale score for Nursing Students differed according to demographic variables was analyzed using the Independent Samples T-test and One-Way ANOVA test. As a result of the analysis, no statistically significant difference was found between the therapeutic communication skill levels of nursing students and the variables of gender, choosing the nursing department voluntarily, and being willing to meet new people. ($p>0.05$). Similarly, in a study conducted by Koç, it was determined that the gender of the patient did not create a communication barrier for the staff (Koç, 2017). In the study conducted

by Keskin, 40.6% of the health personnel stated that the gender of the patients did not affect their communication with them. In the study, a statistically significant difference was found in the variables of graduated high school, class, taking courses related to communication skills before, difficulty communicating with patients, and communication status with people they do not know ($p<0.05$). In Özcan's study (2022), no statistical significance was found between the graduated school and therapeutic communication skills. Although there was no significant relationship with the graduated school, the average score of the Therapeutic Communication Skills-I Sub-Dimension of the fourth-year students compared to the third-year students and of the third-year students compared to the second-year students was found. It is thought that the insufficient education of the lower classes due to the pandemic caused this difference. Post Hoc. Tukey test was performed from the analysis. Looking at the difference for the class variable, it was found that the 4th-grade participants had higher therapeutic communication skill levels than the 1st and 3rd-grade participants. Tutuk et al. (2002) found in their study that as the grades of nursing students increase, their communication skills and empathy tendencies improve. A statistically significant difference was found in the variables of choosing the nursing department voluntarily, taking courses about communication skills before, thoughts about communication skills, having difficulty in communicating with patients, and communicating with people they do not know ($p<0.05$). However, studies have shown that individuals who use effective communication skills and have an optimistic life orientation cope with stress more effectively and protect their physical and mental health better (Carver and Scheier 1993; Iwanaga et al.2002; Kutlu et al. 2004; Lee et al. . 2006; Şahin 2007). When we look at the difference with the variable of choosing the nursing department voluntarily, those who say yes have a higher level of professional readiness perception than those who say no. When we look at the difference with the variable of taking lessons related to communication skills before, those who say yes have a higher level of professional readiness perception than those who say no. When we look at the difference with the variable of having difficulty in communicating with patients, those who say yes have a higher level of professional readiness perception than those who say no. In the study of Koç et al. (2014), it is reported that students choose the profession because it offers the most job guarantee. Therefore, it is thought that the majority of the students continue their willingness to choose nursing again, as it offers employment opportunities to the candidates. In two studies carried out four years apart in TÜRKİYE, it is stated that students are well prepared for their professional roles, and they trust their level of knowledge, but they do not trust their clinical skills due to lack of experience (Güner 2015; Çınar et al. 2019). Post

Hoc. Tukey test was performed from the analysis. Considering the difference in the class variable, the 4th-grade participants have a higher level of professional readiness perception than the 2nd-grade participants. When looking at the difference in the state of mind variable about communication skills, participants who say very good have a higher level of professional readiness perception than participants who say medium. When looking at the difference in the variable of communication status with people they do not know, participants who say quite adequate have a higher level of professional readiness perception than participants who say adequate and partially sufficient. In the related literature, it has been reported that senior nursing students and recent graduates have high levels of anxiety and stress regarding the transition to professional life due to feeling inadequate or inadequate in their professional decisions and practices (Doody et al. 2012; Walker and Campbell 2013; Cheng et al. 2014; Parker et al. 2014; Zamanzadeh et al. 2014; Al-Awaisi et al. 2015; Edwards et al. 2015; Ebrahimi et al. 2016; Ortiz 2016; Sönmez and Yıldırım 2016; Hu et al. 2017; DeGrand et al. et al. 2018; Labrague et al. 2019b). A study conducted in Ireland aims to examine 116 fourth-year nursing students' perceptions of the transition to a professional role. Half of the participants state that they are adequately prepared for their professional roles and may experience problems in the transition to professional life (Doody et al. 2012). A study conducted in South Korea aimed to determine the perceptions and influencing factors of 226 senior nursing students in the transition to professional roles. It shows that the perceptions of transition to a professional role and interpersonal relations are moderately positive and that high self-esteem, good interpersonal relations, low anxiety in clinical practice, and high satisfaction in university life facilitate the transition process (Lee et al. 2014).

HEMŞİRELİK DİSİPLİNİNDE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ: DÜNYA VE TÜRKİYE KARŞILAŞTIRMASI

Günseli UZUNHASANOĞLU

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Keçiören, Türkiye

Giriş: Ülkemizde psikiyatri hemşireliği alanındaki çalışmalar artarak devam etmektedir. Psikiyatri hemşireliği alanındaki güncel konuları takip etmek ve dünya genelindeki psikiyatri hemşireliği çalışmalarında uyumu yakalamak oldukça önemlidir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı psikiyatri hemşireliği alanında dünyada ve ülkemizde yapılan nitelikli yayınların karşılaştırmasını yaparak literatüre katkı sağlamaktır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma kapsamında “nursing” ve “psychiatry Nursing” anahtar kelimeleri ile Web of Science Core Collection veri tabanında tarama yapılarak çıkan sonuçlar bibliyometrik analiz yöntemi ile incelenmiştir. Veri setine SSCI, SCI, SCI-Exp, ESCI kapsamında yayınlanan “article” ve “review article” çalışmalar dahil edilmiş, zaman aralığı sınırlandırılmamıştır.

Bulgular: 1980-2023 yılları arasında hemşirelik alanında psikiyatri hemşireliği konulu toplam 11,743 makaleye ulaşıldı. Bu çalışmalardan 650(%5,5) yayın Türkiye’ye aittir. Alanda en fazla yayın Amerika Birleşik Devletleri tarafından yapılmış olup Türkiye ülkeler sıralamasında en çok yayın yapan altıncı ülkedir. En fazla makale hem dünyada hem ülkemizde 2021 yılında yapılmıştır. Dünya genelinde yapılan çalışmalar sırasıyla; Gerontoloji (%17), Klinik Nöroloji (%6), Toplum ve Çevre (%5), Nörobilim (%3), Hasta Güvenliği (%3) konularında iken ülkemizde Onkoloji (%4), Toplum ve Çevre (3), Eğitim (%3), Gerontoloji (%2) ve Rehabilitasyon (%2) konuları ilk sıralarda yer almaktadır. Dünya genelinde en fazla yayına sahip psikiyatri hemşiresi Hollanda İnholand Üniversitesi’nden Prof. Dr. Berno van Meijel’dir (%0,4- 55 makale). Ülkemizde psikiyatri hemşireliği alanında Web of Science kategorisinde en fazla yayın yapan üniversite Ege üniversitesi (%8) en fazla yayını olan akademisyen ise Prof. Dr. Neslihan Günüşen’dir (%3- 23 makale). Prof Dr. Neslihan Günüşen dünyadaki ilk yüz yazar arasındadır.

Tartışma ve sonuç: Ülkemizde psikiyatri hemşireliği alanında çalışan akademisyen sayısı giderek artmaktadır. Bu artışla bağlantılı olarak psikiyatri hemşireliği literatürüne önemli

katkılar sağlayacak yayınların olması psikiyatri hemşireliğini daha görünür hale getirecektir. Psikiyatri hemşirelerinin güncel konuları yakalaması ve diğer ülkelerdeki meslektaşları ile aynı ivmeyi yakalaması oldukça önemlidir. Çalışma bulgularına göre dünya genelinde psikiyatri hemşireliği çalışmalarının yaşlılık alanına yoğunlaştığı görülmektedir. Ek olarak nörobilim ve hasta güvenliği konularının da gelecekte önemli çalışma alanları olduğu söylenebilir. Diğer yandan dijital çağın temel konularından olan yapay zeka, telepsikiyatri, makina öğrenmesi, büyük veri gibi konuların psikiyatri hemşireliği alanında henüz yeteri kadar çalışılmadığı söylenebilir. Bu alanlarda çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Psikiyatri Hemşireliği, Alanyazın

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF PSYCHIATRIC NURSING STUDIES IN THE NURSING DISCIPLINE: COMPARISON OF THE WORLD AND TÜRKIYE

Günseli UZUNHASANOĞLU

Health Sciences University, Keçiören, TÜRKİYE

Introduction: Studies in the field of psychiatric nursing are continuing increasingly in our country. It is very important to follow current issues in the field of psychiatric nursing and to achieve harmony in psychiatric nursing studies around the world. Objective: The aim of this study is to contribute to the literature by comparing the qualified publications in the field of psychiatric nursing in the world and in our country.

Materials and Methods: Within the scope of the study, the results obtained by scanning the Web of Science Core Collection database with the keywords "nursing" and "psychiatry Nursing" were examined by bibliometric analysis method. Studies published within the scope of SSCI, SCI, SCI-Exp, and ESCI are included in the data set, and the time interval is not limited. Results: Between 1980-2023, a total of 11,743 articles on psychiatric nursing in the field of nursing were reached. Of these studies, 650 (5.5%) publications belong to TÜRKİYE. Most publications in the field were made by the United States of America, and TÜRKİYE is the sixth country with the highest number of publications. The highest number of articles were published both in the world and in our country in 2021. Studies carried out around the world, respectively; Gerontology (17%), Clinical Neurology (6%), Society and Environment (5%), Neuroscience (3%), and Patient Safety (3%), while in our country Oncology (4%), Society and Environment (3), Education (3%), Gerontology (2%) and Rehabilitation (2%) are in the first place. Psychiatric nurse with the most publications in the world, Prof. from Inholand University, Netherlands. Dr. Berno van Meijel (0.4-55% articles). In our country, the university with the most publications in the category of Web of Science in the field of psychiatric nursing is Ege University (8%), and the academician with the most publications is Prof. Dr. Neslihan Günşen (3-23% articles). Prof. Dr. Neslihan Günşen is among the first hundred writers in the world. Discussion and conclusion: The number of academicians working in the field of psychiatric nursing is increasing in our country. In connection with this increase, publications that will contribute significantly to the psychiatric nursing literature will make psychiatric nursing more visible. It is very important that psychiatric nurses catch up with current issues and catch the same momentum as their colleagues in other countries. According to the findings of the study,

it is seen that psychiatric nursing studies around the world focus on the field of old age. In addition, it can be said that neuroscience and patient safety are important fields of study in the future. On the other hand, it can be said that subjects such as artificial intelligence, telepsychiatry, machine learning, and big data, which are the main subjects of the digital age, have not been studied sufficiently in the field of psychiatric nursing. Studies are needed in these areas.

Keywords: nursing, Psychiatric nursing, Literature

COVID-19 PANDEMİSİNDE ZİYARET KISITLAMASININ ETKİLERİ: YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNİN DENEYİMLERİ VE ALGILARI

Ayşegül DELİHASANOĞLU[1], Rahime AYDIN ER[2]

[1]*Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*

[2]*Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Amerika Birleşik Devletleri*

Giriş: Yoğun bakım hastaları için aile üyelerinin varlığı son derece önemlidir. Çünkü birçok hasta kritik hastalık, bilinç kaybı veya sedasyon nedeniyle kendi düşüncelerini ve tercihlerini ifade edememektedir. Yoğun bakımda kalış süresince hasta bakımına aile katılımının sağlanmasının hem kısa hem de uzun vadede hasta ve ailesi üzerinde olumlu etkileri (azalan deliryum riski ve karmaşık yastan koruma gibi) olduğu belirlenmiştir. COVID-19 salgınında hastalığın bulaşmasını azaltmak, savunmasız hastaları ve sağlık çalışanlarını korumak amacıyla dünya çapında hastanelerde ziyaretçi kısıtlaması, yoğun bakım ünitelerinin %98'inde "ziyaretçiye hayır" politikası uygulanmıştır. Türkiye'de de yurt dışındaki uygulamalara benzer şekilde pandemi önlemleri kapsamında yoğun bakım ortamlarına ziyaretçi kabul edilmemiştir. Amaç: Çalışmada COVID-19 pandemisinde yoğun bakım ünitelerinde uygulanan ziyaretçi kısıtlamasının hasta, hasta yakınları ve sağlık çalışanları üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu nitel tanımlayıcı çalışma, Türkiye'nin batısındaki bir şehir hastanesinde yürütülmüştür. Hastayla en fazla etkileşimde bulunmaları ve hasta ziyareti uygulamasından büyük ölçüde sorumlu olmaları nedeniyle hemşireler, araştırmanın hedef grubu olarak seçilmiştir. Araştırmaya COVID-19 pandemisinde 2. veya 3. düzey yoğun bakım ünitesinde çalışan ve çalıştığı birimde ziyaretçi kısıtlaması uygulanan hemşireler dahil edilmiştir. Çalışma kapsamında 11 Mayıs- 18 Temmuz 2023 tarihleri arasında 15 katılımcı ile ortalama yarım saat süren yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Kayıt altına alınan görüşmeler yazıya aktarılmış, bu metinler tümevarımsal bir yaklaşımla nitel içerik analizi kullanılarak iki araştırmacı tarafından analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmamıza katılan hemşirelerin yaş ortalaması 30,5±5,6 olup (25-47 yaş arası) %60'ı (n=9) kadındır. %80'i (n=12) lisans diplomasıyla hemşire unvanı alan katılımcıların, meslekte çalışma süresi 2,5 ila 26 yıl (ortalama: 8,1±5,9 yıl), yoğun bakım servinde çalışma süresi ise 2,5 ila 18 yıl (ortalama: 6,1±4,2 yıl) arasında değişmektedir. Katılımcılarımızın

söylemlerinin içerik analizi sonucunda üç ana tema belirlenmiştir: Hasta için çıkarımlar, hasta ailesi için çıkarımlar ve bakım ortamı için çıkarımlar. Çalışmamızdaki bulgular, COVID-19 pandemisinde uygulanan ziyaret kısıtlamasının etkilerinin olumludan çok olumsuz olduğunu ortaya koymaktadır. Ziyaret kısıtlaması nedeniyle azalan hasta ve aile üyeleri arasındaki etkileşim, telefon veya mektup aracılığıyla artırılmaya çalışılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bir pandemi sırasında öngörülen zararları nedeniyle ziyaretçilerin yoğun bakım ortamlarına alınmasını yasaklamak kolay ve mantıklı bir önlem gibi görünse de, bu yasağın hastalar ve sevdikleri üzerinde yıkıcı etkilerinin olduğu unutulmamalıdır. Mevcut literatür, pandemi koşullarında hastanelerdeki tüm hasta gruplarında -yoğun bakım dahil- ziyaretçi kısıtlamasını desteklememektedir. Bu çalışmada hemşirelerin ziyaret kısıtlamasının hasta ve hasta yakınları üzerindeki olumsuz etkilerinin farkında oldukları, bu etkileri azaltmaya yönelik çabaların yetersiz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Pandemi koşullarında aile üyelerinin kritik durumdaki hastalarıyla etkileşimlerini güçlendirerek onlarla yakın olmalarını sağlayacak sanal hasta ziyareti ve sanal yatak gibi yaratıcı ve iyi işleyen çözümlere ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, yoğun bakım, ziyaret kısıtlaması, ziyaretçiye hayır

THE EFFECTS OF VISIT RESTRICTION IN THE COVID-19 PANDEMIC: EXPERIENCES AND PERCEPTIONS OF INTENSIVE CARE NURSE

Ayşegül DELİHASANOĞLU[1], Rahime AYDIN ER[2]

[1]*Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*

[2]*Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Amerika Birleşik Devletleri*

SUMMARY

Introduction: The presence of family members is tremendously important for intensive care patients. Because many patients cannot express their thoughts and preferences due to critical illness, loss of consciousness or sedation. It has been determined that ensuring family involvement in patient care during the stay in the intensive care unit has positive effects on the patient and his family both in the short and long term (such as reduced delirium risk and protection from complex grief). In order to reduce the transmission of the disease, protect vulnerable patients and healthcare workers in the COVID-19 pandemic, visitor restriction in hospitals and "no visitors" policy in 98% of intensive care units was implemented around the world. Similar to the practices abroad, visitors were not accepted to intensive care environments within the scope of pandemic measures in TÜRKİYE.

Objective: In the study, it was aimed to evaluate the effects on patients, their relatives and healthcare workers of the visitor restriction in intensive care units during the COVID-19 pandemic.

Materials and Methods: This qualitative descriptive study was conducted in a city hospital located in the west of Türkiye. Nurses were chosen as the target group of the study because they interact the most with patients in the intensive care unit and are largely responsible for the practice of patient visitation. Nurses who working in the 2nd or 3rd level intensive care unit during the COVID-19 pandemic and had a visitor restriction in the unit they worked in were included in the study. Within the scope of the study, semi-structured interviews lasting half an hour were conducted with 15 participants between 11 May and 18 July 2023. The recorded interviews were transcribed, and these texts were analysed by two researchers using qualitative content analysis with an inductive approach.

Results: The mean age of the nurses participating in our study was 30,5 ± 5,6 (age range 25-47) and 60% (n=9) were female. 80% (n=12) of the participants received the title of nurse with undergraduate education, the duration of working in the profession is 2,5 to 26 years (mean: 8,1±5,9 years), and the duration of working in the intensive care unit is 2,5 to 18 years (mean: 6,1±4,2 years). As a result of the content analysis of our participants' discourses, three main themes were determined: implications for the patient, implications for the patient's family and implications for the care environment. The findings in our study reveal that the effects of the visitor restriction applied in the COVID-19 pandemic are more negative than positive. The interaction between the patient and their family members which decreased due to the visit restriction was tried to be increased by phone or letter.

Discussion and Conclusion: While it may seem like an easy and sensible precaution to ban visitors from intensive care settings due to the foreseeable harm during a pandemic, it should be noted that this ban has devastating effects on patients and their loved ones. The current literature does not support the restriction of family/loved visits to patients in all patient groups in hospitals, including intensive care. In this study, it was concluded that although nurses are aware of the negative effects of visiting restrictions on patients and their relatives, efforts to reduce these effects are insufficient. There is a need for creative and well-functioning solutions such as virtual patient visits and virtual beds that will enable family members to strengthen their interaction with their critically ill patients and stay close to them.

While it may seem like an easy and logical precaution to ban visitors from intensive care settings due to the foreseeable harm during a pandemic, it should not be forgotten that this ban has devastating effects on patients and their loved ones. The current literature does not support visitor restriction in all patient groups including intensive care in hospitals during pandemic conditions. In this study, it was concluded that nurses are aware of the negative effects of visiting restrictions on patients and their relatives, and efforts to reduce these effects are insufficient. In pandemic conditions, there is a need for creative and well-functioning solutions such as virtual visits and virtual bed that will enable family members to stay close by strengthening their interaction with their critically ill patients.

Keywords: COVID-19, intensive care, visit restriction, no visitor

PSİKİYATRİ VE AMATEM KLİNİKLERİNDE YATAN HASTALARDA KULLANILAN DÜŞME RİSKİ ÖLÇME ARAÇLARININ HASTA KLİNİK ÖZELLİKLERİ VE DÜŞME ORANLARI İLE KARŞILAŞTIRILMASI

Yeliz BİÇER

Özel Moodist Hastanesi, İstanbul, Türkiye

Giriş: Hasta güvenliği hedeflerinde öncelik verilen alanlar içinde olan hasta düşmeleri ölümlere, bireyde yaralanma ve fonksiyon kayıplarına dolayısı ile hastanede kalış süresinin uzamasına, tedavi maliyetinin artmasına, yaşam kalitesinin azalmasına neden olmaktadır. Bu sorunlarla beraber hasta düşmeleri her klinikte olabildiği gibi özellikle psikiyatri kliniklerinde de sık görülmektedir. Psikiyatri kliniklerinde yatan hastalarda, hasta düşmelerini belirlemeye yönelik çok az çalışma vardır ve düşme risk ölçüm araçlarının risk belirlemede yeterli olması ile ilgili tartışmalar mevcuttur. 1,2

Amaç: Hasta düşmelerinin önlenmesinde risk değerlendirmenin başarı sağlayabilmesi için değerlendirme aracının var olan riskleri doğru saptayabilmesi, düşme riski yüksek olan hastaları ayırt edebilmesi, doğru hastaya doğru düşme önleyici girişimi belirleyebilmek için güvenilir, kullanışlı, yeterli duyarlık ve özgüllüğe sahip olması gerekmektedir.2 Ülkemizde hasta düşmelerini önlemek amacıyla Sağlık Bakanlığı tarafından geliştirilmiş 0-18 yaş Harizmi II ve yetişkin hastalarda İtaki II Düşme Risk Ölçekleri kullanılmaktadır. Bu ölçeklerin psikiyatri hastalarında riskleri doğru saptamada soru işaretleri vardır. Bu pilot çalışmayla, düşme oranlarıyla düşme risk tayinini, hasta klinik bulgularıyla karşılaştırarak, Psikiyatri yatan hastalardaki düşme riskinin değerlendirip, ölçeklerin klinik özellikleriyle ve düşme oranlarıyla uyumlu olup olmadığını bulmayı amaçladık.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma süreci betimsel/ ilişkisel tarama deseni kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın temel amacı olan ilgili ölçme araçlarının verdiği sonuçlarının, elde edilen temel bulgular ile uyumunu incelemek ve genel bir perspektif sunmak için bu araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni özel bir hastanenin Psikiyatri/AMATEM birimlerine çeşitli sebeplerle yatırılan hastalardan oluşmaktadır. Katılımcılara süreç hakkında bilgi verilerek gönüllü katılımları sağlanmıştır. Veriler, hastane bilgi sistemleri üzerinden yapılan İstenmeyen Olay bildirimleri doğrultusunda, hasta, hemşire görüşmelerinden elde edilen sonuçlarla, katılımcıların dosya bilgileri ile karşılaştırılarak toplanmıştır. Sosyodemografik bilgi formuyla, dosyalardaki her hastaya rutin uygulanan İtaki II ve Harizmi II Düşme Risk

Ölçekleri sonuçları kullanılmıştır. 2015 yılından bu yana hastanelerde yetişkin hastalar için kullanılan "İtaki ve Harizmi Düşme Riski Ölçekleri, yapılan bilimsel çalışmaların sonuçları dikkate alınarak, 2020 SKS Hastane 6.1 setiyle İtaki II ve Harizmi II Düşme Risk Ölçekleri olarak geliştirilmiş en son versiyonlardır. Şu anda taslak olarak kullanılmakta, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Bakanlık tarafından devam etmektedir.3 İtaki II Düşme Risk Ölçeği 9 parametrelidir, yapılan değerlendirmede; toplam: 0-9 puan arası ''Düşük Risk'', toplam puan: 10 puan üzerinde ''Yüksek Risk'' olarak kabul edilir. Harizmi II Düşme Risk Ölçeği, 11 parametre kullanılır ve yapılan değerlendirmede; toplam: 0-9 puan arası ''Düşük Risk'', toplam puan: 10 puan üzerinde ''Yüksek Risk'' olarak kabul edilir.3

Bulgular: Düşme kaydı bulunan 24 hastanın bilgileri ve düşme kayıt öyküleri kullanılarak bu araştırma yürütülmüştür. Araştırma örneklemi 14 kadın ve 10 erkek bireyden oluşmakta, örneklemin yaş ortalaması 42,45'dir. Düşme riski düşük 6 hasta AMATEM, 8 hasta Psikiyatri hastası, düşme riski yüksek 4 hasta AMATEM, 6 hasta Psikiyatri hastasıdır. Bulgular incelendiğinde düşme riskinin tedavi alınan kliniğe göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($X2 = 0,02$; $p>0,05$).

Kullanılan ölçme araçlarının ilgili örneklemde, yalnızca hastaların %50'sinin gerçek durumda düşme olasılığını tahmin edebildiği görülmektedir. Bulgulara bakıldığında, hastaların büyük çoğunluğu Benzodiazepin ve Antipsikotik ilaçlar kullanmaktadır. Bu durum ilgili ilaçların düşme kayıtları ile ilgili etkisine yönelik şüpheler oluşturmaktadır. Madde bağımlılığı tanısı alan hastaların düşme kayıtları açısından diğer tanı gruplarına göre sıklıkta artış gösterdiği söylenilebilir. Riskli ilaç kullanan ve ortostatik hipotansiyonu olan hastaların düşme kayıtları açısından diğer gruplarına göre sıklıkta artış gösterdiği söylenilebilir. Yaş ve düşme riski arasında yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğuna işaret etmektedir ($rNÇS = 0,74$; $p<0,05$). Elde edilen sonuçlar yaşın artması durumunda hastalarda düşme riskinin arttığına işaret etmektedir. Düşme riskinin cinsiyete göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($X2 = 0,96$; $p>0,05$).**Tartışma ve Sonuç:**Araştırma sürecinde elde edilen bulgular kullanılan ölçme araçlarının hastaların düşme riskini %50 oranında doğru öngörebildiğine işaret etmektedir. Elde edilen %50 düşme olasılığı göz önüne alındığında bu olasılığın bu durum için tamamen tesadüfilikle açıklanabilir olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında kullanılan ölçme aracı ile elde edilen sonuçların rasgele elde edilen bir sonuç olabileceğine dair şüpheler oluşmaktadır.

Psikiyatri kliniğine ait olan ilaçların kullanımıyla ve yaşın artmasıyla da düşme riskinin arttığı görülmüştür.4 İtaki II ve Harizmi II ölçeklerinin eski versiyonları gibi düşme riskini doğru

saptamadığını 5,6 araştırma ön sonuçlarımıza göre de düşünmekteyiz. Bu konuda, daha geniş örneklemle, farklı yaş gruplarında kontrollü grup ile yapılacak ileriye dönük çalışmalara ihtiyaç vardır. Psikiyatri ve AMATEM hastalarında klinik özellikleriyle daha uyumlu olabilecek düşme riskini ölçen bir ölçeğin geliştirilmesi gerekmektedir.

COMPARISON OF FALL RISK MEASUREMENT TOOLS USED IN PATIENTS IN PSYCHIATRIC AND AMATEM CLINICS WITH PATIENT CLINICAL FEATURES AND FALL RATES

Yeliz BİÇER

Özel Moodist Hastanesi, İstanbul, Türkiye

Introduction: Patient falls, which are among the priority areas in patient safety targets, cause death, injury and loss of function in the individual, thus prolonging the hospital stay, increasing the cost of treatment, and decreasing the quality of life. Along with these problems, patient falls are common in psychiatry clinics as well as in most of clinical settings. There are few studies on determining patient falls in inpatient services in psychiatry clinics, and there are debates about the adequacy of fall risk measurement tools in determining the risk. 1,2

Purpose: In order for risk assessment to be successful in the prevention of patient falls, the assessment tool should be able to accurately determine the existing risks, distinguish patients with high risk of falling, and have a reliable, useful, sufficient sensitivity and specificity in order to determine the fall prevention intervention exactly for every patient. 2 The Harizmi II and Itaki II Fall Risk Scales developed by the Ministry of Health are used in adult patients. These scales have question marks in determining the risks in psychiatric patients correctly. In this pilot study, we aimed to evaluate the fall risk in psychiatry inpatients by comparing the fall risk determination with the patient clinical findings, and to find out whether the scales are compatible with the clinical features and fall rates.

Materials and Methods: This research process was carried out using descriptive/relational scanning design. This research model was used to examine the compatibility of the results of the relevant measurement tools, which is the main purpose of the research, with the main findings and to present a general perspective. The universe of the research consists of patients hospitalized for various reasons in the Psychiatry/AMATEM units of a private hospital. Participants were informed about the process and their voluntary participation was ensured. The data were collected by comparing the results obtained from the patient and nurse interviews with the file information of the participants, in line with the Undesirable Event notifications made over the hospital information systems. With the sociodemographic information form, the results of Itaki II and Harizmi II Fall Risk Scales, which were routinely applied to each patient in the files, were used. Itaki and Harizmi Fall Risk Scales, which have been used for adult

patients in hospitals since 2015, are the latest versions developed as Itaki II and Harizmi II Fall Risk Scales with the 2020 SKS Hospital 6.1 set, taking into account the results of scientific studies. It is currently used as a draft, and its validity and reliability studies are continuing by the Ministry. 3 İtaki II Fall Risk Scale has 9 parameters. Total: 0-9 points are considered as "Low Risk", total points: over 10 points are considered as "High Risk". Harizmi II Fall Risk Scale, 11 parameters are used and in the evaluation; total points: 0-9 points are considered as "Low Risk", total points: over 10 points are considered as "High Risk". 3

Results: This study was conducted using sociodemographic informations and fall record stories of 24 patients with a fall record. The research sample consists of 14 female and 10 male individuals, the average age of the sample is 42.45. Six patients with low risk of falling are AMATEM, 8 patients are Psychiatric patients, 4 patients with high risk of falling are AMATEM, and 6 patients are Psychiatry patients. When the findings were examined, it was determined that the risk of falling did not differ according to the clinic where the treatment was received ($X2 = 0.02$; $p>0.05$). It is seen that the measurement tools used can only predict the probability of falling in the real situation of 50% of the patients in the relevant sample. Considering the findings, the vast majority of patients use Benzodiazepine and Antipsychotic drugs. This situation raises doubts about the effect of related drugs on fall records. It can be said that patients diagnosed with substance addiction have an increased frequency in terms of falling records compared to other diagnosis groups. It can be said that patients who use risky drugs and have orthostatic hypotension have an increased frequency in terms of falling records compared to other groups. It indicates that there is a highly positive and significant relationship between age and fall risk ($rNCS = 0.74$; $p<0.05$). The results indicate that the risk of falling increases in patients with increasing age. It was determined that the risk of falling did not differ according to gender ($X2 = 0.96$; $p>0.05$).

Discussion and Conclusion: The findings obtained during the research process indicate that the measurement tools used can accurately predict the risk of falling of patients at a rate of 50%. Although this ratio seems sufficient at first glance, considering the fact that even with a basic probability calculation, this prediction will be around 50%, there are doubts that the results obtained by the measurement tools used are nothing more than randomness. Although this does not prove that the measurement tools used are completely faulty, it raises doubts about their results. It has been observed that the risk of falling increases with the use of drugs belonging to the psychiatry clinic and with increasing age. 4According to our preliminary results, we think

that the Itaki II and Harizmi II scales do not correctly determine the risk of falling like the old versions 5,6 . In this regard, there is a need for prospective studies to be conducted with a larger sample and controlled group in different age groups. It is necessary to develop a scale that measures the risk of falling in psychiatry and AMATEM patients, which may be more compatible with their clinical characteristics.

Discussion and Conclusion: The findings obtained during the research process indicate that the measurement tools used can accurately predict the risk of falling of patients at a rate of 50%. Considering the 50% probability of falling, it is seen that this probability can be explained completely by chance for this situation. From this point of view, doubts arise that the results obtained with the measurement tool used may be a randomly obtained result. It has been observed that the risk of falling increases with the use of drugs belonging to the psychiatry clinic and with increasing age. 4 According to our preliminary results, we think that the Ittaki II and Harizmi II scales do not correctly determine the risk of falling like the old versions 5,6 . In this regard, there is a need for prospective studies to be conducted with a larger sample and controlled group in different age groups. It is necessary to develop a scale that measures the risk of falling in psychiatry and AMATEM patients, which may be more compatible with their clinical characteristics.

Keywords: itaki, harizmi, risk of falling, psychiatry

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİMİNDE İLETİŞİM VE EMPATİ BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN YARATICI DRAMA UYGULAMASI: JOYCE TRAVELBEE'NİN ÖNDERLİĞİNDE BİR KEŞİF

Günseli UZUNHASANOĞLU[1], Birgül ÖZKAN[2]

[1]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, KEÇİÖREN, Türkiye*

[2]*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Giriş: Klasik eğitim yöntemlerinin ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliğinde kaygı ve önyargıları azaltmada, iletişim ve empatiyi güçlendirmede yeterli olmadığı söylenebilir. Bu nedenle alanda derinlemesine öğrenmeyi, iletişim becerileri ve empatiyi artıracak eğitim yöntemlerine ihtiyaç duyulmaktadır

Amaç: Bu çalışma; ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği dersinin öğretiminde Travelbee'nin "insan insana ilişki" kuramına temellendirilmiş yaratıcı drama yöntemi ile oluşturulan eğitim programının, öğrencilerin duydukları kaygıyı azaltma, empati ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.
Gereç ve Yöntem: Bu çalışma 26 ((n1=13 (deney), (n2=13(kontrol)) 4. sınıf hemşirelik öğrencisi ile yapılan karma desende randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır. Çalışma kapsamında araştırmacı tarafından ilgili literatürden yararlanılarak oluşturulan eğitim programı yaratıcı drama oyun ana temalarından oluşmuştur. Bu temalar bir psikiyatri kliniği, depresyondaki hasta, şizofreni hasta, bipolar hasta, halüsünasyonları olan hasta, hasta ve çevre olmak üzere altı tema şeklindedir. Öğrenciler her temaya uygun olarak yaratıcı drama spontan oyunlarında hasta, hemşire, hasta yakını, öğrenci hemşire, doktor, komşu vb. rollerde dramatik oyunlar canlandırmışlardır.

Oyunlarda yazılı bir senaryo bulunmadığı için, oyun gruplarına oyun öncesi rol paylaşımı ve oyunun kısa içeriğini oluşturmak üzere 5-7 dakikalık süreler verilmiştir. Öğrenciler bir rolü aldıkları zaman rolle Travelbee' nin insan insana ilişki kuramının beş aşamasına göre ilk karşılaşma, kişiliklerin ortaya çıkması, empati, sempati, dostça ilişki aşamalarında neler hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu ifadeler araştırmanın nitel kısmını oluşmuştur. Öğrenciler uygulama öncesi psikiyatrik hastalıklar hakkında tüm teorik eğitimlerini tamamlamışlar, aldıkları rollerde hastalık belirti ve bulgularına göre canlandırmalar yapmışlardır. Öğrencilerin eğitim programın bir yandan teorik bilgilerini dramatize ederek kalıcı öğrenme sağlamışlar

diğer yandan psikiyatri kliniğine göre daha güvenli bir ortamda bir psikiyatrik bozukluğu olan bireyle iletişim kurmayı deneyimlemişlerdir.

Eğitimin uygulaması haftada iki gün olmak üzere 4 haftada tamamlamış olan 8 oturumdan oluşmuştur. İlk ve son oturumlar gruba uyum, verilerin toplanması, vedalaşma konularına ayrılmıştır. Verilerin toplanmasında Sosyo-demografik veri formu, Empatik Beceri Ölçeği – B Formu (EBÖ-B), İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ), Durumluk ve Süreklilik kaygı ölçekleri (STAİ I- STAİ-II) kullanılmış, eğitim başlangıcında, sonunda ve eğitim bittikten bir ay sonra deney ve kontrol grubuna ölçekler uygulanmıştır. Ayrıca son oturumda odak grup görüşmesi sadece deney grubuna uygulanmıştır. Araştırmada, gruplar arası karşılaştırmalarda Mann-Whitney U testi, Ki-Kare (c2) test,i grup içi Eğitim öncesi ve Eğitim sonrası (EÖ – ES) karşılaştırmalarda Wilcoxon Signed Ranks testi ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Niteliksel verilerin değerlendirilmesi Fenomenolojik Analiz yöntemi ile uyumlu olarak MAXQDA plus10 nitel araştırma yazılımı yardımıyla gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Eğitim öncesinde deney ve kontrol grupları ölçek puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Eğitim sonrasında EBÖ- B ölçeği puanlarının hem deney grubunun kendi içerisinde (143.8 ± 20.3-192.3 ± 14.5) hem de kontrol grubu (154.6 ± 28.1-192.3 ± 14.5) ile yapılan puan karşılaştırmasında anlamlı derecede farklı olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.005$). Araştırmanın nitel bulguları incelendiğinde öğrencilerin psikiyatrik hastalığa sahip birey ve aileleri ile empati yapabildikleri (%18.2), iletişim kurabildikleri (%10.1), ihtiyaçları belirleyebildikleri (%14.9) ve sonuç olarak yardım etme isteği (% 5.8) geliştirdikleri bulunmuştur. Öğrenciler eğitim sonrası psikiyatrik bozukluğa sahip hastaları ve hasta yakınlarını daha iyi anlayabildiklerini artık onlarla iletişimi başlatma ve sürdürmede yaşadıkları kaygının azaldığını belirtmişlerdir. Öğrenciler dramatik kurgular yoluyla psikiyatrik hastalıklar konusunda bilgi düzeylerinin kalıcı olarak arttığını ifade etmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç: Uygulanan eğitim programının EBÖ-B puanlarını anlamlı derecede arttırdığı, İBDÖ ve STAİ I- STAİ-II ölçek puanlarında ise herhangi bir etkisinin olmadığı saptanmıştır. Uygulanan eğitim programı öğrencilerin bilgi ve beceri düzeylerini arttırmış, öğrencilerin psikiyatri hastaları ve yakınları ile empati yapma, iletişim başlatma ve devam ettirme, önyargıların ve kaygının azalması konularında etkili bulunmuştur. Oluşturulan eğitim programı Psikiyatri hemşireliği eğitimi kapsamında öğrencilere uygulanabilir.

Psikiyatri Hemşireliği, İletişim, Empati, Yaratıcı Drama, Travelbee

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ: RUH SAĞLIĞINI NASIL ETKİLİYOR?

Seda ER[1], Merve MURAT[2], Gizem ŞAHIN BAYINDIR[1]

[1]İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul, Türkiye

[2]Sağlık Bilimleri Üniversitesi , İstanbul, Türkiye

Giriş: İklim, insan sağlığının temel belirleyicilerinden biri olarak kabul edilmektedir (Clayton, 2020). İklim değişikliği, iklim ölçümlerinde on yıldan fazla süredir devam eden önemli ve belirgin değişiklikler olarak tanımlanmaktadır (Charlson ve ark. 2021; Schwartz ve ark. 2022). İklim değişikliği, 21. yüzyılda insan sağlığına yönelik en büyük tehditlerden biri olarak görülmektedir. İklim değişikliğinin kısa ve uzun vadeli sonuçları, bireylerin stres düzeyini artırarak ruh sağlığını olumsuz etkileyebilmektedir (Bourque ve Willow, 2014; Clayton, 2020). İklim değişikliği nedeniyle yaşanan olumsuz duygusal tepkiler çeşitli kavramlar ile tanımlanmaktadır.

Amaç: Bu derlemede, literatürde iklim değişikliği nedeniyle yaşanan duygusal tepkilere ilişkin kavramların açıklanması ve iklim değişikliği ile ruh sağlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Tartışma-Sonuç: İklim değişikliği; artan sıcaklık ve nem, kuraklık, sel ve orman yangınları ile ilişkili travmatik olaylara maruz kalarak doğrudan ya da yoksulluk, işsizlik ve barınma gibi durumlar nedeniyle dolaylı olarak insan sağlığını etkilemektedir (Schwartz ve ark. 2022). İklimdeki uzun vadeli değişikliklerin korku, öfke, güçsüzlük, üzüntü, kayıp ve hayal kırıklığı gibi duyguları ortaya çıkardığı belirtilmektedir (Clayton, 2020; Stanley ve ark. 2021). İklim değişikliği karşısında verilen duygusal tepkilerden biri solastaljidir. Solastalji, genel anlamda kişinin ev ortamının dönüşümü ve bozulmasının neden olduğu sıkıntı olarak açıklansa da son yıllarda sel, deprem gibi çevresel yıkım sonucu acı verici deneyimlerden kaynaklanan sıkıntı olarak da ele alınmaktadır. İklim değişikliği, hava kirliliği, ormanların yok olması ve çevresel yıkımlar sonucu daha fazla bireyin solastalji yaşayacağı ifade edilmektedir (Galway ve ark. 2019).

İklim değişikliğine yönelik tartışılan diğer bir kavram, ekolojik kriz nedeniyle yaşanan anksiyete olarak tanımlanan eko-anksiyetedir (Pihkala, 2022). İklim değişikliğinin çevre üzerindeki etkilerini gözlemlerken kendimiz ve sonraki nesillerin geleceğine ilişkin endişelenmek bir stres kaynağı olabilir. İklim değişikliği gerçek bir tehdittir ve bu konuda anksiyete deneyimlemek beklendik bir durumdur. Ancak eko-anksiyetenin ilerleyen

dönemlerde bireyler açısından patolojik hale gelebileceği ve işlevsellik alanlarında bozulmaya neden olabileceği belirtilmektedir (Clayton 2020; Pihkala, 2022). Eko-anksiyetenin itici bir güç olarak kullanılmasının ve bireylerin çevresel olarak daha sürdürülebilir seçimler yapmaya teşvik edilmesinin önemli olduğu vurgulanmaktadır (Pihkala, 2020; Stanley ve ark. 2021; Schwartz ve ark. 2022).

İklim değişikliği ile ilgili ekolojik keder, ekolojik yas, iklim depresyonu ve iklim travması gibi kavramların eko-anksiyete ile ilişkili olabileceği belirtilmektedir (Pihkala, 2020). İklim değişikliğinin keder, depresyon, anksiyete bozuklukları, intihar, somatizasyon, konsantrasyonda azalma, uyku sorunları, alkol ve madde kötüye kullanımı gibi çeşitli ruhsal sorunlar ile ilişkili olduğu ve bu sorunların bireysel ve toplumsal düzeyde olumsuz etkilerinin olabileceği vurgulanmaktadır (Bourque ve Willow, 2014; Charlson ve ark. 2021). Yapılan bir araştırmada iklim değişikliğine yönelik anksiyete ile majör depresif bozukluk ve yaygın anksiyete bozukluğu semptomları arasında bir ilişki olduğu saptanmıştır (Schwartz ve ark. 2022). Başka bir araştırmada ise, obsesif kompulsif bozukluk tanısı olan bireylerin iklim değişikliği anksiyetesi ile ilişkili obsesyonlar ve kompulsiyonlar yaşadıkları belirlenmiştir (Jones ve ark. 2012). Çalışmalar, ruh sağlığı çalışanlarının iklim değişikliği ile ilişkili ruhsal sorunlar ile daha fazla karşı karşıya kalacaklarını ortaya koymaktadır (Bourque ve Willox, 2014; Stanley ve ark. 2021).

Sonuç olarak, bu derlemede iklim değişikliği sonucu yaşanan duygusal tepkiler ve iklim değişikliğinin ruh sağlığı üzerindeki etkileri tartışılmıştır. Bu doğrultuda, iklim değişikliğinde hemşirenin liderlik, eğitimci, araştırmacı ve savunucu rolleri doğrultusunda; çocuklar, yaşlılar, gebeler ve kronik hastalığı olan bireyler başta olmak üzere toplumdaki tüm bireylere iklim değişikliği kavramı, fiziksel sağlık ve ruh sağlığına etkisi ve bireysel boyutta yapılabilecekler konusunda eğitim verilmesi gerekmektedir. Ayrıca, ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği eğitiminde iklim değişikliğinin yarattığı duygular, ruh sağlığı ile ilişkisi ve hemşirelik müdahalelerini içeren konuların ele alınmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: İklim değişikliği, ruh sağlığı, eko-anksiyete- solastalji

CLIMATE CHANGE: HOW DOES AFFECT MENTAL HEALTH?

Seda ER[1], Merve MURAT[2], Gizem ŞAHIN BAYINDIR[1]

[1]İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul, Türkiye

[2]Sağlık Bilimleri Üniversitesi , İstanbul, Türkiye

Introduction: Climate is widely recognized as a primary factor influencing human well-being (Clayton, 2020). The term "climate change" denotes substantial and noteworthy alterations in climate patterns over a span of more than ten years (Charlson et al. 2021; Schwartz et al. 2022). The transformation in climate is considered a major peril to human health in the 21st century. The potential short and long-term repercussions of climate change can heighten individual stress levels and have adverse impacts on their psychological state (Bourque and Willow, 2014; Clayton, 2020). Diverse frameworks exist to describe the negative emotional responses triggered by climate change.

Purpose: This review aims to explain the ideas associated with emotional responses that arise due to climate change in the literature. Additionally, it aims to analyze the correlation between climate change and mental well-being.

Discussion-Conclusion: Climate change has a direct impact on human health through exposure to distressing events like increased temperatures, humidity, droughts, floods, and forest fires. It can also affect mental well-being indirectly by exacerbating situations such as poverty, unemployment, and inadequate housing (Schwartz et al. 2022). Long-term shifts in the climate evoke emotions like fear, anger, powerlessness, sadness, loss, and disappointment (Clayton, 2020; Stanley et al. 2021). Solastalgia is one emotional response to climate change, initially tied to distress from deteriorating home environments, but more recently extended to anguish from environmental destruction like floods and earthquakes. The prevalence of solastalgia is projected to rise due to climate change, air pollution, deforestation, and ecological degradation (Galway et al. 2019).

Another concept linked to climate change is eco-anxiety, which represents anxiety stemming from ecological crises (Pihkala, 2022). This anxiety arises from concerns about the future for both ourselves and the coming generations, compounded by witnessing the environmental consequences of climate change. While eco-anxiety is a valid response, it's noted that it could

develop into a pathological condition, leading to cognitive, emotional, and functional impairments (Clayton 2020; Pihkala, 2022). The significance of using eco-anxiety as a catalyst for adopting more environmentally sustainable choices is stressed (Pihkala, 2020; Stanley et al. 2021; Schwartz et al. 2022). Related concepts such as ecological grief, climate depression, and climate trauma can intersect with eco-anxiety (Pihkala, 2020).

This interplay between climate change and mental health encompasses various outcomes like grief, depression, anxiety disorders, increased suicide rates, somatization, reduced concentration, sleep disturbances, and substance abuse. These repercussions extend to both individual and societal levels (Bourque and Willow, 2014; Charlson et al. 2021). Studies reveal connections between climate change anxiety and symptoms of Major Depressive Disorder and Generalized Anxiety Disorder (Schwartz et al. 2022). Obsessive-compulsive disorder patients have been found to experience climate change-related obsessions and compulsions (Jones et al. 2012). Mental health professionals are anticipated to confront climate-related mental health issues more frequently (Bourque and Willox, 2014; Stanley et al. 2021).

In conclusion, this review delves into the emotional reactions stemming from climate change and the resultant impacts on mental health. In this direction, in line with the leadership, educator, researcher and advocate roles of nurses in climate change, all individuals in society, especially children, elderly, pregnant women and individuals with chronic diseases, should be educated about the concept of climate change, its effects on physical and mental health and what can be done at the individual level. Also, addressing the emotions arising from climate change, its interplay with mental well-being, and nursing interventions is deemed crucial within mental health and psychiatric nursing education.

Keywords: Climate change, mental health, eco-anxiety, solastalgia

REFERENCES

Bourque, F., & Cunsolo Willox, A. (2014). Climate change: the next challenge for public mental health?. International Review of Psychiatry, 26(4), 415-422.

Charlson, F., Ali, S., Benmarhnia, T., Pearl, M., Massazza, A., Augustinavicius, J., & Scott, J. G. (2021). Climate change and mental health: a scoping review. International journal of environmental research and public health, 18(9), 4486.

Clayton, S. (2020). Climate anxiety: Psychological responses to climate change. Journal of Anxiety Disorders, 74, 102263.

Galway, L. P., Beery, T., Jones-Casey, K., & Tasala, K. (2019). Mapping the solastalgia literature: A scoping review study. International journal of environmental research and public health, 16(15), 2662.

Jones, M. K., Wootton, B. M., Vaccaro, L. D., & Menzies, R. G. (2012). The impact of climate change on obsessive compulsive checking concerns. Australian & New Zealand Journal of Psychiatry, 46(3), 265-270.

Pihkala, P. (2020). Anxiety and the ecological crisis: An analysis of eco-anxiety and climate anxiety. Sustainability, 12(19), 7836.

Schwartz, S. E., Benoit, L., Clayton, S., Parnes, M. F., Swenson, L., & Lowe, S. R. (2022). Climate change anxiety and mental health: Environmental activism as buffer. Current Psychology, 1-14.

Stanley, S. K., Hogg, T. L., Leviston, Z., Walker, I. (2021). From anger to action: Differential impacts of eco-anxiety, eco-depression, and eco-anger on climate action and wellbeing. The Journal of Climate Change and Health, 1, 100003.

POZİTİF PSİKOTERAPİYE DAYALI PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK PROGRAMININ HEMŞİRELERİN PSİKOLOJİK DAYANIKLILIKLARINA ETKİSİ VE DENGELİ YAŞAM BECERİLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA PROTOKOLÜ

Seda ÖNER, Aysel KARACA

Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

Giriş: Psikolojik dayanıklılık, zorluklar, stres, travma veya yaşamın zorlayıcı durumlarıyla başa çıkma konusunda kişinin duygusal, zihinsel ve davranışsal olarak esneklik gösterebilme, olumsuz durumlarla başa çıkabilme ve bu süreçten güçlenerek çıkabilme kapasitesidir.1 Özellikle iş yaşamında birçok risk faktörüyle karşılaşan, her koşulda zor durumda ve gereksinimi olan hastalara profesyonel bakım hizmeti sunmak, hastayı rahatlatmak zorunda olan hemşireler için de psikolojik dayanıklılığın önemli bir kavram olduğu belirtilmektedir.2 Hemşirelerin refahını arttırmak ve başa çıkma becerilerini geliştirmek için önleme çalışmaları, destek ve beceri geliştirme müdahaleleri hemşireler için sürdürülebilir değişikliklere yol açar. Bu nedenle hemşirelere uygulanmak üzere bir psikolojik dayanıklılık programı geliştirilmesi ve programla birlikte hemşirelerin psikolojik dayanıklılıkları ve dengeli yaşam becerileri geliştirme durumlarının incelenmesi ile ilgili sürecin raporlanması bu çalışmada amaçlanmıştır.3

Yöntem: Araştırmanın, Ocak 2022-Ocak 2024 tarihleri arasında yapılması planlanmaktadır. Çalışma, Düzce Üniversitesi hastanesinde çalışan ve araştırmaya katılmayı kabul eden hemşirelerle yapılacaktır. Araştırma, randomize kontrollü bir çalışma olarak planlanmıştır. Araştırmada, hemşirelerin psikolojik dayanıklılık düzeylerini belirlemek amacıyla randomize kontrollü tipte deneysel bir çalışma yapılacaktır. Araştırmanın örneklemini, araştırma kapsamına alınma kriterlerine uyan hemşireler oluşturacaktır. Araştırmanın deney ve kontrol grubunda yer alacak hemşire sayısının belirlenmesinde Gpower 3.1 programından yararlanılmıştır. Çalışmanın minimum örneklem büyüklüğü 58 olarak elde edilmiştir. Her bir grupta en az 29 katılımcı olması gerekir. Drop out (araştırmaya devam etmeyenler) sayısı 14 (%20) olarak alınarak örneklem büyüklüğü 72 olarak belirlenmiştir (36 deney, 36 kontrol).4 Çalışma, randomize kontrollü ön test, tekrarlanan son test ve 3. ay izlem testi olarak 3 grup olarak planlanmıştır. Çalışma kapsamında hemşirelere "Kişisel Bilgi Formu", "Yetişkinler İçin Dayanıklılık Ölçeği", uygulanacaktır.5 Araştırma kapsamında uygulanacak olan program literatür taramasından sonra hazırlanmış ve katılımcı el kitabı ile birlikte uzman görüşleri

alınmak üzere Pozitif Psikoterapi uzmanlarına gönderilmiştir. Uzman değerlendirmelerinden sonra gerekli düzenlemeler yapılarak programa son hali verilmiştir. Program sekiz yapılandırılmış oturumdan oluşmaktadır. Oturumlar haftada bir gün 90 dakika olarak planlanmıştır. Program içeriğini oluşturmada Pozitif Psikoterapi temel alınmıştır. Pozitif Psikoterapinin üç temel prensibinden, hikaye ve metaforlardan yararlanılmıştır. Denge ve umut prensibi temel alınarak hazırlanan program; katılımcıların dengeyi bulabilmesi ve yeniden hedefler koyabilmesi için bazı beceriler geliştirmeye yönelik hazırlanmıştır. Programın bütünü beş konsültasyon basamağından (gözlem-mesafe, envanter, durumsal cesaretlendirme, sözelleştirme ve amaçların genişletilmesi) geçirilmiş ve her bir oturum bir konsültasyon basamağını karşılayacak biçimde hazırlanmıştır. Her bir oturum içeriği beş basamaktan geçirilmiş ve her oturum içeriği ile ilgili umut ve denge prensibi temel alınarak katılımcıların o haftanın konusu ile ilgili denge kurma ve yeniden hedef oluşturma becerisi kazanması hedeflenmiştir.6 7 İçeriğe uygun egzersizlere yer verilmiştir. Her oturum sonunda ev çalışması verilmesi sonraki oturum ev çalışması ile başlanması planlanmıştır. Her oturumun kapanışı bir dakikalık sessizlik egzersizi ile yapılacaktır.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırma için Düzce Üniversitesi Sağlık ve Uygulama Merkezi ve Düzce Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan gerekli izinler alınmıştır. Araştırmaya dahil edilen hemşireleri bilgilendirmek ve onamlarını almak için "Bilgilendirilmiş Onam Formu" kullanılacaktır.

Bulgular: Bu çalışma, randomize kontrollü bir çalışmadır. Çalışma verileri toplanıp analiz edildikten sonra bulgular açıklanacaktır.

Sonuç: Pozitif Psikoterapiye dayanarak hazırlanan psikolojik dayanıklılık programının hemşirelerin psikolojik dayanıklılığı ve dengeli yaşam becerileri geliştirmeleri üzerindeki etkinliği değerlendirilecektir.

KAYNAKLAR

Gürgan U. Yılmazlık Ölçeği (YÖ): Ölçek geliştirme, güvenirlik ve geçerlik çalışması. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi 2010;11:47–62

Sawyer A. Resilience, Insight, Self-Compassion, and Empowerment (RISE): A Randomized Controlled Trial of a Psychoeducational Group Program for Nurses. Journal of the American Psychiatric Nurses Association, 2021; 1-14

Xin Z. , Ren L. Resilience Training for Nurses A Meta-analysis. Feature Article, 2021; 23 (6) Friborg O, Hjemdal O, Rosenvinge JH ve ark. (2003) A New Rating Scale for Adult Resilience: What are the Central Protective Resources behind Healthy Adjustment Int J Methods Psychiatr Res, 12:65-76.

Basım HN, Çetin F. Yetişkinler için psikolojik dayanıklılık ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. Türk Psikiyatri Dergisi 2011;22:104–14.

Peseschkian, N. (2019). Doğu Hikayeleriyle Psikoterapi. (Çev: H. Fışıloğlu). İstanbul: Beyaz Yayınları.
Peseschkian, N. (2002). Günlük yaşamın psikoterapisi (Çev: H. Fışıloğlu). İstanbul: Beyaz Yayınları.

A STUDY PROTOCOL ON THE EFFECT OF POSITIVE PSYCHOTHERAPY-BASED RESİLİENCE PROGRAM ON THE RESİLİENCE OF NURSES AND BALANCED LIFE SKILLS

Seda ÖNER, Aysel KARACA

Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

Introduction: Resilience is the capacity of a person to show emotional, mental and behavioral flexibility in coping with difficulties, stress, trauma or challenging situations in life, to cope with negative situations and to come out of this process stronger. It is stated that resilience is also an important concept for nurses who are faced with many risk factors, especially in business life, who have to provide professional care to patients who are in need and need professional care under all circumstances, and who have to comfort the patient. Prevention efforts, support and skills development interventions to improve nurses' well-being and improve coping skills lead to sustainable changes for nurses. For this reason, it is aimed in this study to develop a resilience program to be applied to nurses and to report the process of examining the resilience and balanced life skills development of nurses with the program.

Method: The research is planned to be carried out between January 2022 and January 2024. The study will be carried out with nurses working at Düzce University hospital and who agreed to participate in the research. The research was planned as a mixed study in a randomized controlled and phenomenological design. In the study, "in-depth interview technique", which is one of the qualitative methods, will be used to determine the level of psychological resilience of the nurses in order to determine the randomized controlled type experimental, the balanced use of life energies and the balanced life skills of the nurses. The sample of the study will consist of nurses who meet the inclusion criteria of the study. Gpower 3.1 program was used to determine the number of nurses to be included in the experimental and control groups of the research. The minimum sample size of the study was obtained as 58. Each group must have at least 29 participants. The number of drop outs (who did not continue the research) was taken as 14 (20%) and the sample size was determined as 72 (36 experiments, 36 controls). The study was planned as 3 groups as randomized controlled pre-test, repeated post-test and 3rd month follow-up test. Within the scope of the study, “Personal Information Form”, “Resilience Scale for Adults” will be applied to nurses. In the qualitative part of the research, "Balanced Life Skills Semi-Structured Information Form" will be applied to the participants in the experimental group by using in-depth interview technique in order to determine the balanced life skills. The

program to be implemented within the scope of the research was prepared after the literature review and together with the participant's handbook, it was sent to Positive Psychotherapy experts to get expert opinions. After the expert evaluations, necessary arrangements were made and the program was finalized. The program consists of eight structured sessions. Sessions are planned as 90 minutes one day a week. Positive Psychotherapy was based on the content of the program. Three basic principles of Positive Psychotherapy, stories and metaphors were used. The program prepared on the basis of the principle of balance and hope; It has been prepared to develop some skills so that participants can find balance and set goals again. The entire program was passed through five consultation steps (observation-distance, inventory, situational encouragement, verbalization, and expansion of goals), and each session was prepared to meet one consultation step. The content of each session was passed through five steps, and it was aimed that the participants gain the ability to balance and re-target about the topic of the week, based on the principle of hope and balance regarding the content of each session. Exercises suitable for the content are included. It is planned to give homework at the end of each session and start with homework in the next session. Each session will be closed with a one-minute silence exercise.

Results: This is a mixed study in a randomized controlled and phenomenological design. After the study data are collected and analyzed, the findings will be announced.Conclusion: The effectiveness of the resilience program based on Positive Psychotherapy on the development of nurses' resilience and balanced life skills will be evaluated.

Conclusion: The effectiveness of the resilience program based on Positive Psychotherapy on the development of nurses' resilience and balanced life skills will be evaluated.

psikiyatri hemşireliği, psikoterapi, randomize kontrollü çalışma

HASTANEDEKİ KADIN ÇALIŞANLARIN ALGILADIKLARI ÖĞRENİLMİŞ ÇARESİZLİK VE ÖZ YETERLİLİK İLE BAŞETME STRATEJİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİSİ

Sümeyye Sena GÜZEL, Sevcan TOPTAŞ KILIÇ

Çankiri Karatekin Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Giriş: Çalışma hayatının getirdiği sorumluluklar ve toplumun kadın cinsiyete yüklediği rolleri eksiksizce yerine getirme çabasında olan kadınların, stres yaşantısını deneyimleme ihtimalinin oldukça fazla olacağı düşünülmektedir. Hastaneler organizasyonu gereği stresin yoğun olarak yaşandığı kurumlardır. Kadınlar da hastanelerde fazla sayıda istihdam edilmektedir. Tüm bu etkenlerle birlikte kadın sağlık çalışanlarının baş etmesi gereken alanları artmıştır. Kadın sağlık çalışanlarının, olaylarla baş etme stratejisinin etkisiz olması ve öz yeterlik düzeyinin düşük olması durumunda bir süre sonra kadın çalışanlarda çaresizlik duygusuna neden olabileceği bilinmektedir.

Amaç: Bu çalışma Ankara'da bulunan bir hastanedeki kadın çalışanların algıladıkları öğrenilmiş çaresizlik ve öz yeterlik ile başetme stratejileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte olan araştırmanın örneklemini, kurumlardan gerekli izinler alındıktan sonra Ağustos 2021-Mayıs 2022 tarihleri arasında hastanede çalışan kadın doktor, hemşire ve oda destek elemanları oluşturmuştur (n=274). Veri toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu, Öğrenilmiş Çaresizlik Ölçeği (ÖÇÖ), Başaçıkma Stratejisi Ölçeği (BSÖ) ve Genel Öz Yeterlik Ölçeği (GÖYÖ) kullanılarak, elden dağıtılan anket yoluyla toplanmıştır. Ölçeklerin güvenilirliğini test etmek amacıyla "Güvenilirlik Analizi" ve Amos programı kullanılarak yapı geçerliliği test etmek için "Doğrulayıcı Faktör Analizi" yapılmıştır. Yapısal Eşitlik Modellemesi kurulmuştur ve model doğrultusunda yol analizi ve aracı etki analiz edilmiştir.

Bulgular: Öğrenilmiş çaresizlik ile problem çözme boyutu arasında ($r=-0,234$, $p<0,05$) ve öz yeterlik arasında ($r=-0,370$, $p<0,05$) anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Öğrenilmiş çaresizlik ile kaçınma boyutu arasında ($r=0,290$, $p<0,05$) ise anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca genel öz yeterlik ölçeği ile problem çözme boyutu arasında ($r=0,411$, $p<0,05$) anlamlı ve pozitif yönlü, kaçınma boyutu arasında ($r=-0,209$,

p<0,05) anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür.Yapısal eşitlik analizinin yapılabilmesi için ölçeklerin geçerli ve güvenilir olma varsayımı (GÖYÖ:α=0,911 , ÖÇÖ: α=0,823 , BSÖ: α=0,853) karşılanmıştır. Çalışan kadınların algıladıkları öğrenilmiş çaresizliğin öz yeterlik üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir doğrudan etkisi olduğu görülmüştür (β=-0,426, p<0,05). Bu etkide başetmenin aracı rolü olup olmadığına bakılmıştır. Elde edilen modelin sonuçlara göre doğrudan etkinin anlamlı olduğu fakat etki katsayısının azaldığı görülmüştür ve kısmi aracı olduğu kararı verilmiştir (β=-0,301, p<0,05).

Tartışma ve Sonuç: Bu bulgulara göre, kadın sağlık çalışanlarında öğrenilmiş çaresizlik ve öz yeterlik değişkenlerinin anlamlı ve negatif yönlü bir ilişkisi vardır. Bu ilişkide başetme stratejilerinin kısmi aracı rolü olduğu bulunmuştur. Kadın sağlık çalışanlarında öğrenilmiş çaresizlik yaşantısının azalması ve öz yeterlik düzeyinin arttırılması için baş etme stratejilerinin güçlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: başetme stratejisi, kadın, öğrenilmiş çaresizlik, öz yeterlik, psikiyatri hemşireliği

THE RELATIONSHIP BETWEEN LEARNED HELPLESSNESS AND SELF-EFFICACY PERCEIVED BY FEMALE HOSPITAL EMPLOYEES AND THEIR COPING STRATEGIES

Sümeyye Sena GÜZEL, Sevcan TOPTAŞ KILIÇ

Çankiri Karatekin Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Introduction: It is thought that women, who strive to fulfill the responsibilities brought by working life and the roles imposed by society on the female gender, are more likely to experience stress. Hospitals are institutions where stress is experienced intensely due to their organization. Women are also employed in hospitals in large numbers. With all these factors, the areas that female healthcare workers need to cope with have increased. It is known that if the coping strategy of female healthcare workers is ineffective and the level of self-efficacy is low, it may cause a sense of helplessness in female employees after a while.

Purpose: This study was conducted to examine the relationship between learned helplessness and self-efficacy and coping strategies perceived by female employees in a hospital in Ankara.

Materials and methods: The sample of the descriptive and correlational study consisted of female doctors, nurses and room support staff working in the hospital between August 2021 and May 2022 after obtaining the necessary permissions from the institutions (n=274). Personal Information Form, Learned Helplessness Scale (LHS), Coping Strategy Scale (CSS) and General Self-Efficacy Scale (GSES) were used to collect data through a hand-distributed questionnaire. “Reliability Analysis” was conducted to test the reliability of the scales and “Confirmatory Factor Analysis” was conducted to test the construct validity using Amos software. Structural Equation Modeling was established and path analysis and mediating effect were analyzed in line with the model.

Results: There was a significant and negative relationship between learned helplessness and problem solving dimension ($r=-0.234$, $p<0.05$) and self-efficacy ($r=-0.370$, $p<0.05$). There was a significant and positive relationship between learned helplessness and avoidance dimension ($r=0.290$, $p<0.05$). In addition, there was a significant and positive relationship between the general self-efficacy scale and the problem solving dimension ($r=0.411$, $p<0.05$), and a significant and negative relationship between the avoidance dimension ($r=-0.209$, $p<0.05$). In order to conduct the structural equation analysis, the assumptions of validity and reliability of the scales (GSES: $\alpha=0.911$, LHS: $\alpha=0.823$, CSS: $\alpha=0.853$) were met. It was observed that

learned helplessness perceived by working women had a statistically significant direct effect on self-efficacy (β=-0.426, p<0.05). It was examined whether coping has a mediating role in this effect. According to the results of the model obtained, it was seen that the direct effect was significant but the effect coefficient decreased and it was decided that it was partially mediated (β=-0.301, p<0.05).

Discussion and Conclusion: According to these findings, there is a significant and negative relationship between learned helplessness and self-efficacy variables in female health workers. Coping strategies were found to have a partial mediating role in this relationship. It can be said that coping strategies should be strengthened in order to decrease learned helplessness and increase self-efficacy level in female healthcare workers.

Keywords: Coping strategy, women, learned helplessness, self-efficacy, psychiatric nursing

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN STRES YÖNETİMİ EĞİTİMİNİN ALGILANAN STRES, STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARI, BENLİK SAYGISI, MUTLULUK VE GENEL SAĞLIKLARINA ETKİSİ

Kamile ÖNER[1], Birgül ÖZKAN[2]

[1]*Çankiri Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*

[2]*Ankara Yildirim Beyazit Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Giriş: Hemşirelik öğrencilerine uygulanan stres yönetimi eğitimi, öğrencilerin streslerini yönetebilmelerini sağlayarak hem kendi hem de bakım verdikleri hastaların yaşamlarına olumlu katkılar sunmaktadır.

Amaç: Bu araştırma stres yönetimi eğitiminin hemşirelik öğrencilerinin algılanan stres, stresle başa çıkma tarzları, benlik saygısı, mutluluk ve genel sağlıklarına etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma ön test ve son test tasarımına sahip bir randomize kontrollü deneysel müdahale çalışmasıdır (NCT05548673). Araştırmanın evrenini Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi 677 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Örneklemi oluşturan 79 hemşirelik öğrencisi rastgele müdahale ve kontrol grubuna atanmıştır. Müdahale grubu (n=20) ve kontrol grubu (n=20) ile araştırma tamamlanmıştır. Stres yönetimi eğitimi haftada bir ve 60-90 dakikalık oturumlar şeklinde sekiz hafta uygulanmıştır. Veriler, Sosyodemografik Veri Formu, Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ), Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RSBÖ), Oxford Mutluluk Ölçeği-Kısa Formu (OMÖ-K), Genel Sağlık Ölçeği-12 (GSA-12) ve Yarı Yapılandırılmış Soru Formlarıyla toplanmıştır. Hemşirelik öğrencileri müdahale öncesi, sonrası ve izlem aşamaları (eğitim sonrası 1. Ay ve 3. Ay)'ında dört kez değerlendirilmiştir.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin ölçek ortalamalarına bakıldığında, stres yönetimi eğitimi alan müdahale grubunun eğitim sonrası Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ), R. Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ) ve Genel Sağlık Anketi (GSA-12) puan ortalamalarının düştüğü görülürken, Stresle Başa Çıkma Ölçeği (SBTÖ) ve Oxford Mutluluk Ölçeklerinin (OMÖ-K) puan ortalamalarının arttığı görülmüştür. Gruplar arası karşılaştırmada; eğitim sonrası müdahale grubunda ASÖ ve GSA-12 puanları istatistiksel olarak anlamlı ve daha düşük, SBTÖ ve OMÖ-K puanları istatistiksel olarak anlamlı ve daha yüksek fark olduğu ($p<0,05$) saptanırken, RBSÖ puanları

yönünden istatistiksel olarak fark olmadığı (p>0,05) bulunmuştur. Grup içi karşılaştırmalarda; müdahale grubunda, OMÖ-K ve GSA-12 puanları yönünden, tüm aşamalarındaki değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu (p<0,05) bulunmuştur. Hem müdahale grubunda hem de kontrol grubunda, ASÖ, SBTÖ, RBSÖ genel puanları yönünden tüm aşamalarındaki değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı (p>0,05) bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin algılanan stres düzeylerinin stres yönetimi eğitimiyle önemli ölçüde azalacağı söylenebilir. Stres yönetimi eğitiminin; ASÖ ve GSA-12 puanlarını anlamlı derecede azalttığı, SBTÖ ve OMÖ-K puanlarını anlamlı derecede artırdığı ve RBSÖ puanlarında ise herhangi bir etkisinin olmadığı saptanmıştır. Bu eğitim öğrencilerin covid-19 pandemisinde akademik ve sosyal stresleriyle başa çıkmalarında faydalı bulunmuştur. Stres yönetimi eğitiminin hemşirelik öğrencilerinin stresle başa çıkma ve mutluluk düzeylerinin artması, ruhsal sorunların ve algılanan stres düzeylerinin azalması üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Stresin yaygınlığına bakıldığında, stres yönetimi eğitiminin sadece hemşirelik öğrencilerine değil tüm öğrencilere uygulanması için gerekli planlamanın yapılması ve hemşirelik öğrencilerinde stres yönetimi eğitiminin üniversitelerde ayrı bir ders olarak ya da ruh sağlığı ile ilgili herhangi bir dersin müfredatına eklenerek zorunlu hale getirilmesi önerilmektedir.

THE EFFECT OF STRESS MANAGEMENT TRAINING GIVEN TO NURSİNG STUDENTS ON PERCEIVED STRESS, COPING STYLES, SELF-ESTEEM, HAPPINESS AND GENERAL HEALTH

Kamile ÖNER[1], Birgül ÖZKAN[2]

[1]*Çankiri Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*

[2]*Ankara Yildirim Beyazit Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Introduction: Stress management training applied to nursing students provides positive contributions to the lives of both themselves and the patients they care for by enabling students to manage their stress.

Objective: This research was conducted to evaluate the effects of stress management training on nursing students' perceived stress, coping styles, self-esteem, happiness and general health.

Materials and Methods: This research is a randomized controlled experimental intervention study with a pretest and posttest design (NCT05548673). The population of the study consisted of 677 nursing students at Ankara Yıldırım Beyazıt University. 79 nursing students forming the sample were randomly assigned to the intervention and control groups. The study was completed with the intervention group (n=20) and the control group (n=20). Stress management training was applied once a week in 60-90 minute sessions for eight weeks. Data, Sociodemographic Data Form, Perceived Stress Inventory (PSS), Stress Coping Styles Scale (SCSS), Rosenberg Self-Esteem Inventory (RSES), Oxford Happiness Scale-Short Form (OHQ-SF), General Health Scale-12 (GHQ- 12) and Semi-Structured Questionnaires. Nursing students were evaluated four times during the pre-intervention, post-intervention and follow-up phases (1st and 3rd months after training).

Results: When the scale averages of the nursing students were examined, it was seen that the Perceived Stress Scale (PSS), R. Self-Esteem Scale (RSES) and General Health Questionnaire (GHQ-12) score averages of the intervention group who received stress management training decreased, while the Stress Coping Styles Scale (SCSS) and Oxford Happiness Scales (OHQ-SF) mean scores were found to increase. In the comparison between groups; In the post-training intervention group, there was a statistically significant and lower difference in PSS and GHQ-12 scores, and a statistically significant and higher difference in SCSS and OHQ-SF scores ($p<0.05$), while there was no statistical difference in terms of RSES scores ($p> 0.05$) was found. In group comparisons; In the intervention group, there was a statistically significant difference

($p<0.05$) between the values of OHQ-F and GHQ-12 scores at all stages. In both the intervention group and the control group, there was no statistically significant difference ($p>0.05$) between the values of the PSS, SCSS, and RSES general scores at all stages.

Discussion and Conclusion: It can be said that the perceived stress levels of nursing students will decrease significantly with stress management training. Stress management training; It was found that it significantly decreased the PSS and GHQ-12 scores, significantly increased the SCSS and OHQ-SF scores, and had no effect on the RSES scores. This training was found to be beneficial for students to cope with their academic and social stresses during the covid-19 pandemic. Stress management education has a positive effect on nursing students' coping with stress and increasing their happiness levels, and reducing their mental problems and perceived stress levels. Considering the prevalence of stress, it is recommended that the necessary planning should be made for the implementation of stress management education not only to nursing students but to all students, and that stress management education for nursing students should be made compulsory as a separate course in universities or by adding it to the curriculum of any course related to mental health.

Keywords: Coping, education, happiness, health, nursing student, stress.

OBSESİF KOMPÜLSİF BOZUKLUK TANILI BİREYE YÖNELİK HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU

Sümeyye Sena GÜZEL

Çankiri Karatekin Üniversitesi, Ankara, Türkiye

GİRİŞ

Obsesif Kompulsif Bozukluk (OKB), saplantı ya da zorlukların görüldüğü, genellikle süre gelen, dönemsel alevlenmelerle seyreden ve bireyin günlük işlevlerini belirgin olarak etkileyen bir bozukluktur. Obsesyon, istem dışı gelen, bireyi huzursuz eden, benliğine yabancı, bilinçli bir çaba ile düşüncenin kovulamadığı inatçı biçimde tekrarlayan düşünce, imge ya da dürtüleri içerir. Kompulsiyon ise, çoğu kez saplantılı düşünceleri kovmak için yapılan istem dışı yinelenen hareketlerdir (Öztürk ve Uluşahin, 2016).

Hemşireler, OKB tanılı hastada hemşirelik sürecinin planlar, girişimlerde bulunur ve değerlendirir. Bu süreç ise hastanın mental kapasitesine, psikosoyal ve günlük yaşam aktivitelerine bakılarak, şimdiki öyküsü, geçmiş psikiyatrik ve tıbbi öyküsü, hastanın güçlü yönleri ve sorun yaşadığı alanları belirlenerek ilerlenir (Gürhan,2016).

OLGU SUNUMU

34 yaşında erkek hasta, üniversite mezunu, acil tıp teknisyeni, evlenmemiş, tek yaşıyor. Kronik ya da ek bir hastalık öyküsü yok. Hastanın ilk psikiyatrik şikayetleri lise yıllarında davranış problemleri şeklinde başlamış ve üniversite yıllarında da benzer şekilde devam etmiş. Acil tıp teknisyeni olarak atandıktan sonra çok fazla ve sürekli el yıkamasının olduğunu, kıyafetlerinde ve vücudunda leke aradığı, sürekli kapıyı, ocağı kontrol etme davranışlarının olması nedeniyle psikiyatriye başvurduğunu reçete edilen ilaçları düzenli kullandığını ek olarak psikoterapi aldığını fakat fayda göremediğini ifade eden hasta bir ay önce ailesinin yanına tatile gelmiş ve evde tekrarlayıcı sorular sorma, el yıkamada artış, vücudunda leke arama davranışı sıklaşmış ek olarak banyoya elinde bıçakla giderken ailesi tarafında yakalanmış. Kendisine zarar verme düşüncesi gelişince ailesi eşliğinde gönüllü bir şekilde hastaneye gelmiş ve yatış verilmiştir. Yatış süresince hasta gözlemlenmiş ve görüşmeler yapılmıştır. Hastanın öz bakımı oldukça iyidir ilk günler bir saat banyoda kalan hasta yatışı süresince ilaçlarını düzenli almış ve uyum göstermiştir. Ortalama 10 gün içinde hastanın banyoda kalış süresi 15 dakikaya düşmüş ve el yıkama sıklığı azalmıştır. Yatışının ilerleyen günlerinde hasta kendine zarar verme düşüncesi

olduğunu tariflemiştir. Bu düşüncesini bir nedene bağlayamadığını ifade etmiştir. Odasında vakit geçiren hastanın diğer hastalarla iletişimi oldukça azdır. Hastane öncesi besleme düzeyi ile yatış sonrası arasında bir fark yoktur. Hastanede geçmişe göre daha az uyuduğunu ifade eden hastanın tekrarlayıcı sorular sorma davranışları devam etmektedir. Yatış esnasında duygu durumunu mutsuzum keyifsizim olarak tarif eden hasta şu an ki duygulanımı sorulduğunda net bir yanıt verememiştir.

Yapılan görüşmeler ve elde edilen veriler doğrultusunda 2015-2017 NANDA (Uluslararası Kuzey Amerikan Hemşirelik Tanıları Birliği -North American Nursing Diagnosis Association-International)- I Uluslararası Hemşirelik Tanıları Sınıflamasına göre belirlenen hemşirelik tanı ve girişimleri aşağıda belirtildiği gibidir (Phelps, Ralph ve Taylor, 2019).

Hemşirelik Tanısı 1: Etkisiz bireysel başetme becerilerine bağlı "Kendine Zarar Verme Riski"

Hemşirelik Girişimleri:

· Birey aktif olarak dinlenir. Duygu ve düşüncelerini ifade etmesi için teşvik edilir. Bireyin aşırı duyarlılığının farkında olunur.

· Güvenli bir hemşire-birey ilişkisi kurulur.

· Bireyin duygu-düşünce-davranış kavramlarını tanıması desteklenir.

· Kendine zarar vermenin getirilerini ve sakıncalarını değerlendirmesi için desteklenir.
· Bireye ümidin varlığı ve alternatifleri tanıması için yardımcı olunur.
· Bireyin kendisine ve diğer kişilere zarar vermesine neden olacak uyaranlar çevreden uzaklaştırılır.
· Pozitif düşünme, meditasyon, gevşeme teknikleri ve diğer egzersizleri kullanması için cesaretlendirilir.
· Bir sorun olduğunda her zaman alternatif çözüm yollarının da var olduğu vurgulanır.
· Mevcut olan olumlu davranışlar onaylanır. Olumlu yeni davranışlar geliştirmesi sağlanır.
· Sessiz dingin aşırı uyaranın olmadığı bir ortam oluşturulur.

· Tetikleyici öğeleri belirlemek ve kendine zarar verme düşüncesinin düzeyini tanımlamak için kendi vücuduna ilişkin farkındalık kazanmasına yönelik cesaretlendirilir.

Değerlendirme: Hasta duygu-düşünce-davranış kavramlarını tanımlayabiliyor. Kendine zarar vermenin sakıncalarını değerlendirebiliyor. Sorunların alternatif çözümleri olabileceğini fark edebiliyor. Gevşeme egzersizlerini uygulamadı. Kendine zarar verme düşünce düzeyinin azaldığını ifade etti.

Hemşirelik Tanısı 2: OKB'ye sekonder biyolojik bütünlüğün algılanan tehdidine bağlı "Anksiyete"

Hemşirelik Girişimleri:

· Hastayı rahatlatan yöntemler hasta ile tartışılır, araştırılır ve hasta katılımı için desteklenir.

· Kompulsif olmayan davranışlar gözlemlendiğinde hastaya olumlu geri dönüşlerde bulunulur.

· Stres yönetimi öğrenmesi için hasta desteklenir.

· Kompulsif davranışlara sınır koyabilme yollarını bulması için desteklenir ve bu tekrarlayıcı davranışları yerine getirebilmesi için gereken süre sınırlandırılır. Bu zamanın yavaş yavaş azalacağı konusunda hastayla işbirliği içinde plan yapılır ve cesaretlendirilir.

· Hasta ile empati, saygı ve içtenlik içeren terapötik bir ilişki inşa edilir.

· Bu davranışlar kompulsiyonlar ortaya çıktığında hissettiği duyguları tanımlaması, bu davranışların amacı ve namlını araştırması için hasta cesaretlendirilir.

· Hastanın kompulsif davranışları kabul edilerek onunla bir birey olarak ilgilenildiği gösterilir.

· Hasta eleştirmeden ve dışlamadan, kompulsif odaklanmadan yaşadıkları empatik olarak yansıtılır.

· Kısa basit cümleler kullanılarak konuşulur.

· Hastanın taburculuğu planlanırken ev ortamı aile ilişkileri tartışılır ve düzenlenmesi konusunda hastanın plan yapmasına yardımcı olunur.

· Aile tedavi planı hakkında, hastanın gereksinimleri, anksiyetesi ve bu tekrarlayıcı davranışlarla nasıl baş edecekleri konusunda bilgilendirilir.

Değerlendirme: Hasta kendi anksiyete belirtilerini tanımlayabiliyor. Tekrarlayıcı sorularının kendisinde anksiyete oluşturduğunun farkında. Anksiyetesi azaldı ve nefes alma egzersizi ve gevşeme egzersizlerini kullanabiliyor. Hastanın ailesi planlanan bilgilendirme görüşmelerine katıldı ve tedavi planına aktif olarak katılım sağlıyor.

Hemşirelik Tanısı 3: OKB'ye sekonder düşünme süreçlerinde bozulmaya bağlı, düşük benlik saygısına ve kendisine ilişkin olumsuz inançlara sekonder psikolojik kaynakların yetersizliğine bağlı "Etkisiz Baş Etme"

Hemşirelik Girişimleri:

· Bireyin mevcut baş etme durumunu değerlendirilir, duyguların ve belirtilerin başlangıcını bunların olaylarla ve yaşam değişimleri ile ilişkisini tanımlanır.

· Bireye yaşadığı duyguların gerçekten güç olduğu belirtilir, kendisini kötü hissettiğinde daha ümitli ve gerçekçi bir bakış açısı geliştirmesi sağlanmaya teşvik edilir. Olumsuz düşünceler yerine olumlu düşünceler koyması konusunda desteklenir

· Gevşeme teknikleri öğretilir ve gevşemek için uygulamaları her gün 15-20 dakika ayırması sağlanır.

· Kontrolü kazanmaya ve kaygısı azalmaya başladıktan sonra kompülsif davranışlarına sınır koyma konusunda hasta cesaretlendirilir.

· Kendi davranışını kendisinin de değerlendirmesi için cesaretlendirilir. Geçmişte stresli durumlarla baş etmede kullandığı yöntemlerin değerlendirilmesi ve uygun olanların kullanılması sağlanır.

· Taburculuk sonrası meydana gelebilecek problemler tartışılır.

· Hasta yakınına da aynı baş etme yöntemlerinin öğretilmesi ve aile içi dayanışmanın gerçekleştirilmesi sağlanır.

Değerlendirme: Hasta gevşeme tekniklerini kullanmaya başladı. Gün içerisinde koridorda yürüyüş yapmaya başladı. Stresini yönetebildiğinde el yıkama sıklığını azalttığını belirtti.

Hemşirelik Tanısı 4: Ritüalistik davranışlardan utanmaya ve yakın ilişkilerde örselenmeye bağlı "Yalnızlık Riski"

Hemşirelik Girişimleri:

· Bireyin yalnızlık duyguları ve var olan nedenleri hakkında konuşması için cesaretlendirilir.

· Bireyin kendini başkalarına nasıl sunduğu konusunda bireye geri bildirimler verilir.

· Sosyal beceriler öğrenmesi için desteklenir. İş-uğraş derslerine aktif olarak katılması için birey teşvik edilir.

· Sosyal etkileşimleri geliştirilir. Bir konuşma nasıl başlatılır, devam ettirilir, sonlandırılır bilgilendirilir.

· Taburculuk sonrası meydana gelebilecek problemler tartışılır.

Değerlendirme: Hasta iş-uğraş derslerine aktif olarak katıldı. Gün içerisinde koridorda yürüyüş yaparken diğer hastalarla sohbet etmeye başladı.

Sonuç:

Obsesif Kompulsif Bozukluk(OKB) bireyin yaşantısına olumsuz etkileri bulunan önemli bir ruh sağlığı sorunudur. OKB tanılı bireyin yaşantısında hastalığın etkilerinin en aza indirilmesi ise hemşirenin sorumluluğundadır. Sunulan olguda, "kendine zarar verme riski, anksiyete, etkisiz baş etme, yalnızlık riski" hemşirelik tanılarına yönelik hemşirelik bakım planı oluşturulmuştur. Yapılan görüşmeler ve hemşirelik bakım planı değerlendirmesi sonucunda; hastanın gevşeme egzersizlerini kullanarak anksiyetesini azaltmasına, kendine zarar verme düşünce düzeyinin azaltılmasına, gün içinde yapılan iş-uğraş faaliyetlerine katılımının artmasına, etkili baş etme yöntemlerini tanımasına ve tedavisinin sürdürülmesine yönelik düzenli ilaç kullanımı konusunda olumlu tutum geliştirmesine yönelik hemşirelik girişimleri yer almaktadır. Uygulanan hemşirelik girişimleri ile hastalığın olumsuz etkilerinin azaldığı gözlemlenmiş ve hastanın gereksinimleri karşılanmıştır.

KAYNAKLAR

Gürhan N. (Ed.). (2016). Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği. Ankara: Ankara Nobel Tıp Kitabevleri.

Öztürk, M.O. ve Uluşahin, N.A. (2016). Ruh sağlığı ve bozuklukları. (14. baskı). Ankara: Tuna Matbaacılık.

Phelps, L.L., Ralph, S.S., Taylor, C.M. (2019) Sparks&Taylor'ın Hemşirelik tanı referans el kitabı. (Çeviri Ed: A. Karahan, S. Kav) Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri.

OBSESSIVE-COMPULSIVE DISORDER FOR INDIVIDUALS WITH NURSING CARE: A CASE REPORT

Sümeyye Sena GÜZEL

Çankiri Karatekin Üniversitesi, Ankara, Türkiye

INTRODUCTION

Obsessive-compulsive disorder (OCD), obsessive or challenges seen, usually from the time periodic exacerbations and is a disorder that affects the daily functions of the individual is characterized with significantly. Obsessions include persistent, repetitive thoughts, images or impulses that are involuntary, unsettling, alien to the self, and can not be driven out by a conscious effort. Compulsions are involuntary repetitive movements, often done to banish obsessive thoughts. (Öztürk and Uluşahin, 2016).

Nurses plan, attempt and evaluate the nursing process in patients with OCD. This process proceeds by looking at the patient's mental capacity, psychosocial and daily life activities, and determining the current history, past psychiatric and medical history, the patient's strengths and areas of difficulty. (Gürhan,2016).

CASE REPORT

34 years old male patient, college graduate, emergency medical technician, unmarried, single lives. No history of chronic disease or an additional. The first psychiatric complaints of the patient started in the form of behavioral problems in high school years and continued in a similar way during his university years. After being appointed as an emergency medical technician, the patient stated that he washed his hands too much and constantly, looked for stains on his clothes and body, applied to psychiatry because of the behavior of constantly checking the door and the stove, that he used the prescribed drugs regularly, and that he received psychotherapy, but he did not see any benefit from his family a month ago. He came to him on vacation and asked repetitive questions at home, increased hand washing, and the behavior of looking for stains on her body became more frequent. In addition, he was caught by her family while she was going to the bathroom with a knife in her hand. When the thought of harming himself developed, he voluntarily came to the hospital with his family and was hospitalized. During hospitalization, the patient is observed and were interviewed. The patient's self-care is very good. The patient

stayed in the bathroom for an hour in the first days, took his medications regularly during his hospitalization and showed compliance. In an average of 10 days, the duration of the patient's stay in the bathroom decreased to 15 minutes and the frequency of hand washing decreased. In the following days of his hospitalization, the patient described that he had thoughts of harming himself. He stated that he could not attribute this thought to a reason. The patient who spends time in his room has very little communication with other patients. There is no difference between pre-hospital nutrition level and post-hospitalization. The patient, who stated that he slept less in the hospital compared to the past, continues to ask repetitive questions. The patient, who described his emotional state as unhappy or dejected during hospitalization, could not give a clear answer when asked about his current affect.

Nursing diagnoses and interventions determined according to the 2015-2017 NANDA (International North American Nursing Diagnosis Association-International)- I International Classification of Nursing Diagnoses in line with the interviews and data obtained are as follows (Phelps, Ralph and Taylor, 2019).

Nursing Diagnosis 1 : Ineffective individual coping skills due to “Self-harm Risk”

Nursing Interventions:

• The individual listens actively. He is encouraged to express his feelings and thoughts. Be aware of the individual's hypersensitivity.

• A secure nurse-individual relationship is established.

• The individual is supported to recognize the concepts of emotion-thought-behavior.

• Supported to evaluate the benefits and drawbacks of self-harm.

• The individual is helped to identify the existence of hope and alternatives.

• Stimuli that will cause the individual to harm himself and other people are removed from the environment.

• Encouraged to use positive thinking, meditation, relaxation techniques and other exercises.

• It is emphasized that there are always alternative solutions when there is a problem.

• Existing positive behaviors are validated. Develops positive new behaviors.

• A quiet, serene environment without excessive stimulation is created.

• He is encouraged to gain awareness of his own body in order to identify the triggers and define the level of self-harm thought.

Assessment: The patient can define the concepts of emotion-thought-behavior. He is able to assess the drawbacks of self-harming. He realizes that problems may have alternative solutions. He did not practice relaxation exercises. He stated that his level of self-harm thought decreased.

Nursing Diagnosis 2: OCD to secondary depending on the perceived threat of biological integrity, “Anxiety”

Nursing Interventions:

• Methods that relax the patient are discussed with the patient, researched and supported for patient participation.

• When non-compulsive behaviors are observed, positive feedback is given to the patient.

• Patient is supported to learn stress management.

• He is supported to find ways to set limits on compulsive behaviors and the time required to perform these repetitive behaviors is limited. A plan is made and encouraged in cooperation with the patient that this time will gradually decrease.

• A therapeutic relationship is built with the patient that includes empathy, respect and sincerity.

• The patient is encouraged to describe the feelings he feels when these compulsions occur, and to investigate the purpose and reputation of these behaviors.

• Compulsive behaviors of the patient are accepted and it is shown that he is cared for as an individual.

• The patient's experiences are reflected emphatically without criticizing and excluding, without compulsive focusing.

• Speak using short simple sentences.

• While planning the patient's discharge, the home environment and family relations are discussed and the patient is helped to plan for its arrangement.

• The family is informed about the treatment plan, the patient's needs, anxiety and how to deal with these repetitive behaviors.

Assessment: The patient can describe his own anxiety symptoms. He is aware that repetitive questions create anxiety in him. His anxiety has decreased and he is able to use breathing exercises and relaxation exercises. The patient's family participated in the planned information meetings and actively participates in the treatment plan.

Nursing Diagnosis 3: OCD to secondary due to the disruption in the process of thinking, low self-esteem and psychological resources linked to a lack of secondary negative beliefs about yourself "İneffective Coping"

Nursing Interventions:

• The individual's current coping status is evaluated, the onset of emotions and symptoms and their relationship to events and life changes are defined.

• It is stated that the individual's feelings are really difficult, and he is encouraged to develop a more hopeful and realistic point of view when he feels bad. Encouraged to replace negative

thoughts with positive thoughts

• Relaxation techniques are taught and it is ensured that he or she takes 15-20 minutes each day to relax.

• After gaining control and decreasing anxiety, the patient is encouraged to set limits on compulsive behaviors.

• He is encouraged to evaluate his own behavior. It is ensured that the methods used in coping with stressful situations in the past are evaluated and the appropriate ones are used.

• Problems that may occur after discharge are discussed.

• It is ensured that the relatives of the patients are taught the same coping methods and that family solidarity is realized.

Assessment: The patient started using relaxation techniques. During the day, he started walking in the corridor. She stated that when she was able to manage her stress, she reduced the frequency of hand washing.

Nursing Diagnosis 4: Depending on being ashamed of ritualistic behaviors and being abused in close relationships “Risk of Loneliness”

Nursing Interventions:

• The individual is encouraged to talk about the feelings of loneliness and its reasons.

• Feedback is given to the individual on how the individual presents himself to others.

• Supported to learn social skills. Individuals are encouraged to actively participate in business classes.

• Social interactions are improved. How to start, continue, end a conversation is informed.

• Problems that may occur after discharge are discussed.

Assessment: The patient actively participated in business classes. During the day, he started to chat with other patients while walking in the corridor.

The result:

Obsessive Compulsive Disorder (OCD) is an important mental health problem that has negative effects on an individual's life. It is the nurse's responsibility to minimize the effects of the disease in the life of the individual with OCD. In the presented case, a nursing care plan was created for the nursing diagnoses of " Self-harm Risk, Anxiety, İneffective Coping, and Risk of Loneliness ". As a result of the interviews and the evaluation of the nursing care plan; Nursing interventions are aimed at reducing the patient's anxiety by using relaxation exercises, reducing the level of self-harm risk thought, increasing participation in work-occupational activities during the day, recognizing effective coping methods and developing a positive attitude towards regular drug use for the continuation of the treatment. It has been observed that the negative effects of the disease have decreased with the applied nursing interventions and the needs of the patient have been met.

Key Words: Nursing,Obsessive Compulsive Disorder,Psychiatric Nursing

REFERENCES

Gürhan N. (Ed.). (2016). Mental health and psychiatric nursing. Ankara: Ankara Nobel Medicine Bookstores.

Öztürk, M.O. and Uluşahin, N.A. (2016). Mental health and disorders. (14th ed.). Ankara: Tuna Printing.

Phelps, L. L., Ralph, S. S., Taylor, C. M. (2019) Sparks&Taylor's Nursing diagnosis reference handbook. (Translation Ed: A. Karahan, S. Kav) Ankara: Güneş Medical Bookstores.

SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI: SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Kamile ÖNER[1], Birgül ÖZKAN[2]

[1]*Çankiri Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*

[2]*Ankara Yildirim Beyazit Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Giriş: Bulunduğumuz çağın önemli bir problemi olan sosyal medya kullanımı giderek artmakta olup endişe verici boyutlara ulaşmıştır.

Amaç: Bu araştırma bir sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıklarını değerlendirebilmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma da kesitsel araştırma deseni kullanılmıştır. Örneklemi 506 ön lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler Kişisel Bilgi Formu ve Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği-Yetişkin Formu (SMBÖ-YF) kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama, standart sapma, yüzde ve tek yönlü varyans analizleri (ANOVA) yapılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %72.1'i (n=365) kadın, %68,4'ü (n=346) 18-20 yaş aralığında, %50.2'sinin (n=254) mobil telefondan internete bağlandığı, %79.4'ünün (n=402) günde bir defadan fazla sosyal medya sitesine girdiği ve %58.3'ünün (n=295) sosyal medya ağlarının yalnızlık duygularını azalttığı görülmektedir. SMBÖ-YF ölçeğinden 52.8+24.49 puan aldıkları saptanmıştır. Öğrencilerin; aile ilişkisi, yakın arkadaş varlığı, günlük telefon kullanma saatleri, telefonu kontrol etme sıklığı, internet ve sosyal medya sitelerinde harcadıkları zaman ve yaşamdan zevk alma durumları ile sosyal medya bağımlılık düzeyleri arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($p<.05$).

Tartışma ve Sonuç: Sosyal medya araçlarını sık kontrol etme durumunun bağımlılık düzeyi ile ilişkili olduğu ve sosyal medya sitelerinde harcana zaman arttıkça bağımlılık düzeyinin arttığı söylenebilir. Bu çalışmada öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeylerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Ayrıca günlük telefon kullanma saatlerinin ve kontrol etme sıklığının fazla olmasına, internet ve sosyal medya sitelerinde harcanan zamanın artmasına bağlı olarak öğrencilerin bağımlılık düzeylerinin arttığı belirlenmiştir.

SOCIAL MEDIA ADDICTION: A STUDY ON HEALTH SERVİCES VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

Kamile ÖNER[1], Birgül ÖZKAN[2]

[1]*Çankiri Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*

[2]*Ankara Yildirim Beyazit Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Introduction: The use of social media, which is an important problem of our age, is increasing gradually and has reached alarming proportions.

Objective: This research was conducted to evaluate the social media addictions of the students of a vocational school of health services.

Materials and Methods: Cross-sectional research design was used in the study. The sample consists of 506 associate degree students. Data were collected using Personal Information Form and Social Media Addiction Scale-Adult Form (SMAS-AF). Mean, standard deviation, percentage and one-way analyzes of variance (ANOVA) were used to evaluate the data.

Results: 72.1% (n=365) of the students were female, 68.4% (n=346) were between the ages of 18-20, 50.2% (n=254) were connected to the internet via mobile phones, 79.4% (n=402) accessed social media sites more than once a day, and 58.3% (n=295) of social media networks reduced their feelings of loneliness. It was determined that they got 52.8+24.49 points from the SMAS-AF scale. Students; It was found that there was a statistically significant difference between family relationship, presence of close friends, daily phone usage hours, frequency of checking the phone, time spent on the internet and social media sites, and their social media addiction levels ($p<.05$).

Discussion and Conclusion: It can be said that frequent checking of social media tools is related to the level of addiction and the level of addiction increases as the time spent on social media sites increases. In this study, it was determined that students' social media addiction levels were moderate. In addition, it was determined that the addiction levels of the students increased due to the high number of daily phone usage hours and the frequency of checking, and the increase in the time spent on the internet and social media sites.

Key Words: Social media, addiction, social media addiction, internet addiction, technology addiction

YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNE UYGULANAN BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ GÜÇLENDİRME PROGRAMININ RUHSAL SAĞLIK PARAMETRELERİNE ETKİSİ

Hilal ALTUNDAL DURU[1], Mualla YILMAZ[2]

[1]*Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*

[2]*Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye*

Giriş: Bilinçli farkındalık temelli müdahalelerin yoğun bakım hemşirelerinin ruh sağlığını koruma ve geliştirmede önemi büyük olup, bu konuda sınırlı sayıda çalışmalar bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar, bilinçli farkındalık uygulamalarının hemşirelerde stresi azaltabileceği ve iyi oluşu arttırabileceğini göstermiştir [1-5]. Bu nedenle, çalışma yaşantısında sürecin uyum bozulmadan ele alınması ve ruh sağlığının korunması yoğun bakım hemşirelerine oldukça büyük yarar sağlayabilir. Bu bağlamda yoğun bakım hemşirelerine yönelik bilinçli farkındalık temelli güçlendirme programlarının geliştirilmesine ve bu programların ruhsal sağlık parametrelerine etkisinin değerlendirilmesine ihtiyaç vardır.

Amaç: Bu araştırmanın birinci aşamasında yoğun bakım hemşirelerine uygulanan Bilinçli Farkındalık Temelli Güçlendirme (Mindfulness Based Empowerment/MIND-BE) programının ruhsal sağlık parametrelerine etkisinin belirlemesi; ikinci aşamasında yoğun bakım hemşirelerine uygulanan MIND-BE programına yönelik deney grubundaki hemşirelerin görüş ve deneyimlerinin belirlenmesi amaçlandı.

Gereç ve yöntem: Araştırmanın birinci aşaması, tek merkezli, prospektif (ön test-son test-3. ay ve 6. ay takip), iki kollu (1:1), randomize kontrollü deneysel tasarımdadır. Araştırma örneklemini 2 Mayıs-26 Eylül 2021 tarihleri arasında, bir üniversite hastanesinin yetişkin yoğun bakım ünitelerinde çalışan 80 hemşire (deney grubu=37; kontrol grubu= 43) oluşturdu. Araştırmanın ikinci aşaması, odak grup görüşme yöntemini içeren kalitatif (fenomenolojik) tanımlayıcı tasarımda olup, araştırma örneklemini MIND-BE programına katılan deney grubundaki 37 hemşire oluşturdu. Araştırmada deney grubuna sekiz haftalık MIND-BE programı uygulandı. Yoğun bakım hemşirelerinin bilinçli farkındalık, öz-şefkat, travma sonrası büyüme, psikolojik dayanıklılık ve ruhsal belirti düzeyleri; Bilinçli Farkındalık Ölçeği, Öz-Şefkat Ölçeği, Travma Sonrası Büyüme Envanteri, Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği ve Kısa Semptom Envanteri ile ölçüldü. Kantitatif verilerin analizinde frekans, yüzde değerleri, ortalama, standart sapma, ki-kare (Fisher-Exact, Süreklilik Düzeltmesi, Pearson-$\chi 2$)

testi, Bağımsız örneklemler için t-testi, Tekrarlı ölçümlerde tek yönlü ANOVA ve Tekrarlı ölçümlerde çift yönlü ANOVA testleri kullanıldı. Kalitatif verilerin analizinde içerik analizi kullanıldı. Araştırmanın deney kaydı ClinicalTrils.gov adresinden prospektif olarak alındı (deney numarası: NCT04987905). Araştırmaya başlamadan önce etik kurul onayı (17.02.2021/04/131) ve araştırmanın yapıldığı hastaneden kurum izni alındı. Araştırmaya katılan yoğun bakım hemşirelerinden yazılı onam alındı ve araştırmada kullanılan ölçek izinleri için ilgili yazarlardan e-mail yoluyla izinler alındı. Araştırma Helsinki Bildirgesi kuralları doğrultusunda gerçekleştirildi.

Bulgular: MIND-BE programı sonrası deney grubundaki yoğun bakım hemşirelerinin bilinçli farkındalık, öz-şefkat, travma sonrası büyüme, psikolojik dayanıklılık düzeylerinin kontrol grubuna göre son-test, 3. ve 6. ay takip testlerinde anlamlı olarak arttığı; ruhsal belirti düzeylerinin anlamlı olarak azaldığı saptandı ($p<0.05$). Deney grubundaki yoğun bakım hemşirelerinin MIND-BE programına yönelik görüşlerinin içerik analizinden iki ana tema ve beş subtema ortaya çıktı. MIND-BE programına ilişkin düşünceler temasına ait subtemalar MIND-BE programına ilişkin olumlu düşünceler ve MIND-BE programına ilişkin olumsuz düşüncelerdir. MIND-BE programının faydaları temasına ait subtemalar MIND-BE programının fiziksel sağlığa faydaları, MIND-BE programının ruhsal sağlığa faydaları ve MIND-BE programının mesleki ve kişilerarası ilişkilere faydalarıdır.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak MIND-BE programının, yoğun bakım hemşirelerinin ruhsal sağlık parametreleri üzerinde etkili olduğu görüldü. Bu bulgu araştırmanın ikinci aşamasındaki nitel araştırma sonuçlarıyla da desteklendi. Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda, zor koşullarda çalışan yoğun bakım hemşirelerinin ruh sağlığı ve psikolojik iyi oluşlarını koruma ve geliştirmeye yönelik bilinçli farkındalık temelli güçlendirme programlarının belli aralıklarla uygulanması ve bu konuda prospektif kanıt düzeyi yüksek çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli farkındalık; öz-şefkat; psikolojik dayanıklılık; travma sonrası büyüme, yoğun bakım hemşireleri

KAYNAKLAR

Gauthier, T., Meyer, R. M. L., Grefe, D,, Gold, J. I. (2015). An on-the-job mindfulness based intervention for pediatric ICU nurses: a pilot. J Pediatr Nurs. 30(2): 402-409.

Hevezi J. A. (2016). Evaluation of a Meditation Intervention to Reduce the Effects of Stressors Associated With Compassion Fatigue Among Nurses. Journal of holistic nursing: official journal of the American Holistic Nurses' Association, 34(4), 343–350.
Çam, O., & Büyükbayram, A. (2017). Nurses' Resilience and Effective Factors. Journal of Psychiatric Nursing, 8(2), 118-126.
Goodman, M. J., & Schorling, J. B. (2012). A mindfulness course decreases burnout and improves well-being among healthcare providers. International journal of psychiatry in medicine, 43(2), 119–128.
Khoury, B., Lecomte, T., Fortin, G., Masse, M., Therien, P., Bouchard, V., Chapleau, M. A., Paquin, K., & Hofmann, S. G. (2013). Mindfulness-based therapy: a comprehensive meta-analysis. Clinical psychology review, 33(6), 763–771. THE

EFFECT OF THE MINDFULNESS BASED EMPOWERMENT PROGRAM APPLIED TO INTENSIVE CARE NURSES ON MENTAL HEALTH PARAMETERS

Hilal ALTUNDAL DURU[1], Mualla YILMAZ[2]

[1]*Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*

[2]*Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye*

Introduction: Mindfulness-based interventions are of great importance in protecting and improving the mental health of intensive care nurses, and there are limited studies on this subject. Studies have shown that mindfulness practices can reduce stress and increase well-being in nurses [1-5]. For this reason, it can be of great benefit to intensive care nurses to handle the process in working life without harming harmony and to protect mental health. In this context, there is a need to develop mindfulness-based empowerment programs for intensive care nurses and to evaluate the effects of these programs on mental health parameters.

Objective: To determine the effect of Mindfulness Based Empowerment (MIND-BE) program applied to intensive care nurses in the first stage of this research on mental health parameters; In the second phase, it was aimed to determine the opinions and experiences of the nurses in the experimental group for the MIND-BE program applied to the intensive care nurses.

Materials and methods: The first phase of the study was in a single-center, prospective (pretest-posttest-3rd month and 6th month follow-up), two-arm (1:1), randomized controlled experimental design. The research sample consisted of 80 nurses (experimental group = 37; control group = 43) working in the adult intensive care units of a university hospital between 2 May and 26 September 2021. The second stage of the study was in a qualitative (phenomenological) descriptive design including the focus group interview method, and the research sample consisted of 37 nurses in the experimental group who participated in the MIND-BE program. The eight-week MIND-BE program was applied to the experimental group in the study. Mindfulness, self-compassion, post-traumatic growth, psychological resilience and mental symptom levels of intensive care nurses; it was measured by the Mindfulness Scale, the Self-Compassion Scale, the Post-Traumatic Growth Inventory, Resilience Scale for Adults, and the Brief Symptom Inventory. At the analysis of quantitative data, frequency, percentage values, mean, standard deviation, chi-square (Fisher-Exact, Continuity Correction, Pearson-$\chi 2$)

test, t-test for independent samples, one-way ANOVA for repeated measurements, and two-way ANOVA for repeated measurements were used. Content analysis was used to analyze the qualitative data. The trial trial registration of the trial was obtained prospectively from ClinicalTrils.gov (experiment number: NCT04987905). Ethics committee approval (17.02.2021/04/131) and institutional permission from the hospital where the research was conducted were obtained before starting the study. Written consent was obtained from the intensive care nurses participating in the study, and permissions were obtained from the relevant authors via e-mail for the scale permissions used in the study. The research was carried out in accordance with the rules of the Declaration of Helsinki.

Results: After the MIND-BE program, the levels of mindfulness, self-compassion, post-traumatic growth, and resilience of the intensive care nurses in the experimental group increased significantly in the post-test, 3rd and 6th month follow-up tests compared to the control group; psychological symptom levels were found to decrease significantly ($p<0.05$). Two main themes and five sub-themes emerged from the content analysis of the opinions of the intensive care nurses in the experimental group towards the MIND-BE program. The sub-themes of the thoughts about the MIND-BE program are positive thoughts about the MIND-BE program and negative thoughts about the MIND-BE program. The sub-themes of the theme of the benefits of the MIND-BE program are the benefits of the MIND-BE program for physical health, the benefits of the MIND-BE program for mental health, and the benefits of the MIND-BE program for professional and interpersonal relationships.

Discussion and Conclusion: As a result, it was seen that the MIND-BE program was effective on the mental health parameters of intensive care nurses. This finding was also supported by the qualitative research results in the second phase of the study. In line with the results obtained in the research, it is recommended that mindfulness-based empowerment programs to protect and improve the mental health and psychological well-being of intensive care nurses working in difficult conditions should be applied periodically and prospective studies with high level of evidence should be conducted on this subject.

Keywords: Mindfulness; self-compassion; psychological resilience; post-traumatic growth, intensive care nurses

ONKOLOJİ KLİNİKLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN DUYGUSAL EMEK DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ: NİTEL ÇALIŞMA

Hülya KARAER[1], Ebru AKGÜN ÇITAK[2]

[1]*Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Başkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Giriş: Sağlık hizmet sunumunda insan ilişkilerinin temel parçası olan hemşireler, çalıştıkları alanlarda yoğun duygular yaşamaktadırlar. Hemşirelerin bakım sundukları hastalara duygusal adanmışlık yaşamaları ve bağlılık göstermeleri bireysel hissettiklerinin ötesine geçerek meslekte profesyonelliği, bakımda kaliteyi, hasta memnuniyetini dolayısıyla kurumsal işleyişi olumlu etkilemektedir. Bu nedenle hemşirelikte duygusal emek kavramı ne kadar iyi düzeyde bilinirse, hasta bakımı kalitesinin de o ölçüde artacağı, hemşirelerde iş doyumunun ve sağlık hizmetlerinde iş ilişkilerinin daha olumlu etkileneceği düşünülmektedir.

Amaç: Bu çalışmada onkoloji kliniklerinde çalışan hemşirelerde duygusal emek kavramının anlamı, deneyimleri ve davranışlarının incelenmesi amaçlanmıştır. davranışları ve deneyimlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Duygusal Emek, Onkoloji

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı, kalitatif türdeki bu araştırma etik kurul onayı alındıktan sonra vakıf hastanesinde yürütülmüştür. Araştırmanın amaçlı örneklemini onkoloji kliniklerinde çalışan, en az 3 yıl deneyimi olan, gönüllü 11 hemşire oluşturmaktadır. Görüşmeler araştırmacı tarafından bilgi mahremiyeti korunarak yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Veriler "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve duygusal emek kavramına ilişkin literatür çalışması sonucu belirlenen 8 sorudan oluşan "Yarı Yapılandırılmış Soru Formu" kullanılarak ses kayıt cihazı ile toplanmıştır. Doyuma ulaşıncaya kadar sürdürülen görüşmeler ort.30 dakika sürmüştür.

Veriler sonrasında elektronik ortama aktarılmış, transkriptler katılımcılar ile paylaşılmış ve onayları alınmıştır. Veriler 2 araştırmacı tarafından içerik analizi ile analiz edilmiş, uzman görüşü alınarak Coreq Kontrol Listesi ile raporlanmıştır.
Bulgular: Duygusal emek davranışlarının incelenmesi amacıyla 11 katılımcı ile yapılan görüşme verilerinin analizi sonucunda, "hemşirelik mesleği" ve "duygusal emek" olmak üzere 2 ana tema belirlenmiştir.

Çalışmanın ilk teması olan "hemşirelik mesleği" ne ilişkin mesleğin "tanımı", "yapısı", "kişiliğe etkisi" ve "mesleğin icrası" olmak üzere 4 alt tema belirlenmiştir. Hemşirelerin çoğunluğu mesleği, fiziksel ve ruhsal hizmet sunulması, yapısını ise duygu, şefkat, insani yaklaşım, vicdan, merhamet, empati ve doyum için yaşanan duyguların oluşturduğu ifade etmişlerdir. Hemşireler mesleğin kişiliklerini etkilediğini belirtmişlerdir. Hemşirelik mesleğinin icra edilmesi alt temasında ise; "iletişim" ve "yaşanılan duygular ve duygu yönetimi" kategorileri belirlenmiştir. Hemşirelerin hastalar ile iletişimde açık iletişim kurdukları ve duygusal bağ kurdukları, bakım verirken her duyguyu yoğun şekilde yaşadıkları, duygu yönetiminde ise; başarılı oldukları, yaşadıkları olumsuz duyguları hastaya yansıtmak istemedikleri bunun için çaba gösterdikleri belirlenmiştir.

Çalışmanın ikinci ana teması olan "duygusal emek kavramı" na ilişkin "duygusal emeğin tanımı", "duygusal emek davranışları", "duygusal emeğin sonuçları" olmak üzere 3 alt tema belirlenmiştir. Hemşireler daha önce duymamış oldukları duygusal emeği çoğunlukla "duyguları yönetme", "duygusal hizmet" olarak tanımlamışlardır. Duygusal emek davranışları değerlendirildiğinde hemşirelerin çoğunluğunun samimi davranış sergiledikleri görülmüştür. "Duygusal emek sonuçları incelendiğinde; olumlu sonuçlarda "çözüm odaklı olmak", "sabırlı olmak", olumsuz sonuçlarda ise; "tahammülsüzlük", "tükenmişlik", vs. kodları belirlenmiştir. Tartışma ve Sonuç: Hemşirelerin duygusal emek davranışlarının incelendiği bu çalışmanın sonuçlarına göre; hemşirelik mesleğinin vicdan, şefkat, güven ve empati vs duyguları barındırdığı için duygusal emeğin mesleğin temelinde olduğu belirtilmiştir. Hemşireler mesleğinin kendilerini daha soğukkanlı, sabırlı, şefkatli yaptığını, daha fazla duygusallaşmalarına rağmen duygularını bastırmayı öğrettiğini ifade etmişlerdir.

Çalışmaya katılan onkoloji hemşireleri bakım verirken üzüntü, korku vs yaşadıkları fakat bu duyguları yönetmek zorunda olduklarını ifade etmişlerdir. Bu durum hemşirelerde tükenmişlik yaşamalarına sebep olmakta diğer yandan duygu yönetiminin hemşire ve hasta arasındaki iletişimi güçlendirdiği, hasta bakım kalitesi dolayısıyla hasta memnuniyetini artırdığı ve mesleki doyumun gerçekleştiği söylenmiştir.

Bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda; bu tür çalışmaların artırılması ve elde edilen verilerin hemşireler ile paylaşılması, kurumlarda derin ve samimi davranış sergilemelerinin öneminin hemşirelere aktarılması ve buna yönelik kurum kültürü oluşturması, hastanelerde özellikle onkoloji kliniklerinde kurum içi etkin iletişim kanallarının oluşturulması

ve sürdürülmesine yönelik iyileştirici faaliyetlerde bulunulması, kendi duygularının ve davranışlarına yansımalarının farkındalığını artırmak amacıyla duygusal emek kavramına yönelik hizmet içi eğitimlerinin düzenlenmesi önerilmektedir. Böylece iletişim, beklenti ve eğitim gereksinimlerinin dikkate alınması hemşirelik bakımına yansıtılması duygu yönetimini ve bakım kalitesini artıracaktır.

INVESTIGATION OF EMOTIONAL LABOR BEHAVIORS OF NURSES WORKING IN ONCOLOGY CLINICS: A QUALITATIVE STUDY

Hülya KARAER[1], Ebru AKGÜN ÇITAK[2]

[1]*Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Başkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Introduction: Nurses, who are the main part of human relations in health service delivery, experience intense emotions in the areas where they work. Nurses' emotional dedication and commitment to the patients they care for goes beyond their individual feelings and positively affects professionalism in the profession, quality in care, patient satisfaction and thus organizational functioning. For this reason, it is thought that the better the concept of emotional labor in nursing is known, the better the quality of patient care will increase, job satisfaction in nurses and business relations in health services will be affected more positively.

Objective: This study aimed to examine the meaning, experiences and behaviors of the concept of emotional labor in nurses working in oncology clinics. behaviors and experiences.

Keywords: Nursing, Emotional Labor, Oncology

Materials and Methods: This descriptive, qualitative study was conducted in a foundation hospital after ethics committee approval. The purposive sample of the study consisted of 11 volunteer nurses with at least 3 years of experience working in oncology clinics. Interviews were conducted face-to-face by the researcher by protecting the confidentiality of information.

The data were collected with a voice recorder using the "Introductory Information Form" and a "Semi-structured Questionnaire" consisting of 8 questions determined as a result of a literature study on the concept of emotional labor. The interviews lasted for approximately 30 minutes until saturation was reached.
The data were then transferred to electronic media, transcripts were shared with the participants and their approvals were obtained. The data were analyzed by 2 researchers using content analysis and reported with the Coreq Checklist after receiving expert opinion.

Findings: As a result of the analysis of the interview data conducted with 11 participants in order to examine their emotional labor behaviors, two main themes were identified: "nursing profession" and "emotional labor".

Regarding the first theme of the study, "nursing profession", 4 sub-themes were determined as "definition", "structure", "effect on personality" and "practice of the profession". The majority of the nurses stated that the profession is defined as providing physical and psychological services, and its structure is composed of emotions, compassion, humanitarian approach, conscience, mercy, empathy and feelings experienced for satisfaction. Nurses stated that the profession affected their personalities. In the sub-theme of practicing the nursing profession, the categories of "communication" and "experienced emotions and emotion management" were determined. It was determined that nurses communicate openly with patients and establish emotional bonds, experience every emotion intensely while providing care, and are successful in emotion management, do not want to reflect the negative emotions they experience to the patient, and strive for this.

Regarding the second main theme of the study, "emotional labor concept", 3 sub-themes were determined as "definition of emotional labor", "emotional labor behaviors", and "results of emotional labor". Nurses mostly defined emotional labor, which they had not heard of before, as "managing emotions" and "emotional service". When emotional labor behaviors were evaluated, it was seen that the majority of nurses exhibited sincere behavior. "When the results of emotional labor were examined, the codes of "being solution-oriented" and "being patient" were determined in positive results, and the codes of "intolerance", "burnout", etc. were determined in negative results.

Discussion and Conclusion: According to the results of this study in which emotional labor behaviors of nurses were examined; it was stated that emotional labor is at the basis of the profession because the nursing profession includes emotions such as conscience, compassion, trust and empathy.

The nurses stated that their profession made them more cold-blooded, patient and compassionate and taught them to suppress their emotions even though they became more emotional.

Oncology nurses participating in the study stated that they experience sadness, fear, etc. while providing care, but they have to manage these emotions. This situation causes burnout in nurses, on the other hand, it was said that emotion management strengthens the communication between the nurse and the patient, increases patient satisfaction due to the quality of patient care, and realizes professional satisfaction.

In line with the findings obtained as a result of this study, it is recommended that such studies should be increased and the data obtained should be shared with nurses, the importance of deep and sincere behavior in institutions should be conveyed to nurses and an institutional culture should be created for this, remedial activities should be carried out to establish and maintain effective communication channels in hospitals, especially in oncology clinics, and in-service trainings on the concept of emotional labor should be organized to increase awareness of their own emotions and their reflections on their behaviors. Thus, taking into account communication, expectation and training needs and reflecting them to nursing care will improve emotional management and quality of care.

Keywords: Hemşirelik, Duygusal Emek, Onkoloji

ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN MOBİL TELEFON YOKLUĞU KORKUSUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ /

Gülzade UYSAL[1], **Ceren AYCANOĞLU**[2], Duygu SÖNMEZ DÜZKAYA[3], Ayfer AÇIKGÖZ[4], Sibel KÜÇÜKOĞLU[5], Aynur AYTEKİN ÖZDEMIR[6]

[1]*Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Okan Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[3]*Tarsus Üniversitesi, Mersi, Türkiye*

[4]*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*

[5]*Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*

[6]*Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Amaç: Üniversitesi öğrencilerinin mobil telefon yokluğu korkusunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirildi.

Bireylerin akıllı telefonlar sayesinde hemen her işlemi zaman ve mekân kısıtlaması olmaksızın her an gerçekleştirebilmesi bireylerde aşırı ve kontrolsüz kullanım eyleminin bir sonucu olarak nomofobi, 'no mobile phone phobia' yani, 'telefonsuz kalma endişesi' kendini göstermektedir. Nomofobi kavramı, bireylerin telefonlarından uzak kaldıklarında hissettikleri korku ve endişeyi ifade etmek için kullanılan bir kavramdır. Mobil teknolojiye daha duyarlı olan genç bireylerin potansiyel davranış bağımlısı oldukları belirtilirken özellikle nomofobi geliştirme riski altında oldukları kabul edilmektedir. Dolayısıyla çalışmanın bu yaş aralığında yer alan üniversite öğrencileri kapsamında gerçekleştirilmesi önemli görülmektedir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı kesitsel tipte tasarlandı. Kasım 2017-Ocak 2018 tarihleri arasında yüz yüze görüşme yöntemi ile gerçekleştirildi. Araştırmanın örneklemi T.C İstanbul Okan Üniversitesi'nin Tuzla ve Haydarpaşa kampüslerinde yer alan tüm Fakülte ve Yüksekokul öğrencilerinin (Sağlık Bilimleri Fak., Tıp Fak., Diş Hekimliği Fak., Eğitim Fak., Hukuk Fak., İnsan ve Toplum Bilimleri Fak., İşletme Yönetim Bilimleri Fak., Konservatuar Meslek Y.O., Mühendislik Fakültesi, Sanat ve Mimarlık Fak., Sağlık Meslek Y.O., Uygulamalı Bilimler Y.O.) evren sayıları üzerinden tabakalı örnekleme yapılarak (n:1600) belirlenmiştir. Veriler "Veri toplama formu" ve "Nomofobi Ölçeği" kullanılarak toplandı. Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 26.0 programı kullanılarak

analiz edilmiştir. Verilerin tanımlayıcı istatistiklerinde ortalama, standart sapma, medyan en düşük, en yüksek, frekans ve oran değerleri kullanılmıştır. Değişkenlerin dağılımı Kolmogorov Simirnov test ile değerlendirilmiş olup normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Değişkenler bağımsız t testi ve Anova testi ile analiz edilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişki Sperman korelasyon testi ile ve ilişkinin gücü ise lineer regresyon analizleri ile değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırmaya başlamadan önce İstanbul Okan Üniversitesi Etik Kurulu'ndan (Tarih:11.12.2017, Karar No: 89) araştırma için izin alındı.

Bulgular: Katılımcıların %57,9'u kadın olup, %75,9'u 17-22 yaş aralığındadır. %34,8'inin 2.sınıf öğrencisi olduğu, %78,6'ısının aile/öğrenci evinde yaşadığı belirlendi. Öğrencilerin tamamına yakınının sosyal medya kullanıcısı olduğu, %43,9'unun gün içinde 11 kez ve daha fazla telefona bakma ihtiyacı duyduğu, %30,4'ünün günde 0-2 saat telefon kullandıkları, %71,9'unun derste de telefona baktığı saptandı. Öğrencilerin nomofobi ölçek puan ortalamalarının 64,78 olduğu belirlendi. Nomofobi ölçeği puan ortalamaları ile cinsiyet, sınıf, sosyoekonomik durum, sosyal medya hesabı olma, gün içinde telefona bakma ihtiyacı, günlük telefon kullanma sıklığı, tuvalete giderken telefonu yanına alma, ders çalışırken telefona bakma, derste telefona bakma, dışarda wifi gereksinimi, power bank kullanma, günde telefon şarj sıklığı ve yatarken telefonu yanında bulundurma değişkenleri arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptandı ($p<0,01$).

Sonuç: Öğrencilerin telefon yokluğu korku düzeylerinin ortalama düzeyde olduğu belirlendi. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf arttıkça telefon yokluğu korkularının azaldığı saptandı. Telefon yokluğu korkusu çeken öğrencilerin günlük telefona bakma sıklıkları telefon kullanım sürelerinin yüksek olduğu belirlendi. Ayrıca sosyal medya hesabı olan öğrencilerin telefon yokluğu korkularının daha yüksek olduğu dikkati çekmektedir.

"IDENTIFICATION OF FACTORS INFLUENCING UNIVERSITY STUDENTS' FEAR OF NOT HAVING A MOBILE PHONE"

Gülzade UYSAL[1], Ceren AYCANOĞLU[2], Duygu SÖNMEZ DÜZKAYA[3], Ayfer AÇIKGÖZ[4], Sibel KÜÇÜKOĞLU[5], Aynur AYTEKİN ÖZDEMIR[6]

[1]*Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Okan Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[3]*Tarsus Üniversitesi, Mersi, Türkiye*

[4]*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye*

[5]*Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye*

[6]*Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Aim: This study was conducted to determine the factors affecting the fear of not having a mobile phone among university students.

Thanks to smart phones, individuals can carry out almost any transaction at any time without any time or place restrictions, and as a result of excessive and uncontrolled use, nomophobia, 'no mobile phone phobia', that is, 'anxiety of being without a phone' manifests itself. The concept of nomophobia is a concept used to express the fear and anxiety that individuals feel when they are away from their phones. While it is stated that young individuals who are more sensitive to mobile technology are potentially addicted to behavior, it is accepted that they are especially at risk of developing nomophobia. Therefore, it is considered important to conduct the study within the scope of university students in this age range.

Method: The research was designed as a descriptive cross-sectional type. It was carried out by face-to-face interview method between November 2017 and January 2018. The sample of the research consists of all Faculties and College students (Faculty of Health Sciences, Faculty of Medicine, Faculty of Dentistry, Faculty of Education, Faculty of Law, Faculty of Humanities and Social Sciences, Faculty of Business Administration) located in the Tuzla and Haydarpaşa campuses of Istanbul Okan University of the Republic of TÜRKİYE. Faculty of Management Sciences, Conservatory Vocational School, Faculty of Engineering, Faculty of Art and Architecture, School of Health Professions, School of Applied Sciences) were determined by stratified sampling (n: 1600) over the population numbers. Data were collected using the "Data Collection Form" and "Nomophobia Scale". The data obtained in the study were analyzed using

the SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 26.0 program. Mean, standard deviation, median, lowest, highest, frequency and ratio values were used in the descriptive statistics of the data. The distribution of the variables was evaluated with the Kolmogorov Simirnov test and it was determined that they showed normal distribution. Variables were analyzed by independent t test and ANOVA test. The relationship between the variables was evaluated with the Sperman correlation test and the strength of the relationship with linear regression analysis. The findings were evaluated at a 5% significance level within a 95% confidence interval. Before starting the research, permission was obtained from the Istanbul Okan University Ethics Committee (Date: 11.12.2017, Decision No: 89).

Results: 75.9% of the participants were female, and they were in the 17-22 age range. It was determined that 34.8% were 2nd-year students, and 78.6% lived in a family/student house. Almost all students were social media users, 43.9% felt the need to check their phones 11 times or more a day, 30.4% used their phones for 0-2 hours a day, and 71.9% checked their phones during class. The average nomophobia scale scores of the students were found to be 64.78. It was statistically significant that there was a relationship between the nomophobia scale score averages and gender, class, socioeconomic status, having a social media account, the need to check the phone during the day, daily phone usage frequency, taking the phone when going to the bathroom, checking the phone while studying, checking the phone during class, the need for Wi-Fi when outside, using a power bank, the frequency of phone charging per day, and keeping the phone by the bedside while sleeping ($p<0.01$).

Conclusion: It was found that the fear of not having a phone among students was at a moderate level. As students progressed in their classes, their fear of not having a phone decreased. Students who had a fear of not having a phone had high daily phone usage frequencies and long phone usage durations. Additionally, it is noteworthy that students with social media accounts had higher fears of not having a phone.

Key Words: University student, nomophobia, fear of not having a phone

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ANKSİYETESİ İLE ÖZNEL İYİLİK HALİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Elçin BABAOĞLU, Feyza FIRAT Aykut POLAT, Aytaç Muhammet DENIZ, Seraynur ÖZTÜRK

Üsküdar Üniversitesi, Istanbul, Türkiye

Giriş: Literatürde iklim değişikliği anksiyetesi (İDA) kavramı kötüleşen çevresel koşullar nedeni ile oluşan korku ve bununla ilişkili zihinsel sıkıntı veya kaygı olarak tanımlanmaktadır (Albrecht,2005; Panu,2020; Hickman ve ark., 2021). 16 ile 25 yaşları arasındaki gençlerle yapılan bir çalışmada iklim değişikliği ile ilgili anksiyetenin düşük ve orta gelirli ülkelerde yüksek gelirli ülkelere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur (Boyes ve ark., 2014). Ojala (2012) özellikle gençlerde iklim değişikliği anksiyetesi ile baş etme türlerini ve yaklaşımlarını incelediği çalışmasında sorunun nedenini azaltma eylemleri ve tehditten uzaklaşmanın kaygı semptomlarını düzenlemeye yardımcı olduğunu bulmuştur (Ojala. İklim değişikliği anksiyetesini azaltan bu çalışmalar aynı zamanda gençlerin öznel iyilik halini de artırarak çevre yanlısı davranışlar gösterme eğilimlerini de yükseltmiştir. Öznel iyilik hali bir bakıma kişinin kendi hayatını, duygusal ve zihinsel (bilişsel) açıdan değerlendirmesidir. Bugüne kadar, iklim değişikliğinin etkilerine karşı özellikle savunmasız bir yaş grubu olmalarına rağmen çocukların ve gençlerin iklim değişikliği anksiyetesinden etkilenme düzeyleri ile çalışmaya rastlanmamıştır. Özellikle üniversitede okuyan gençlerin iklim değişikliğine yönelik yaşadıkları anksiyete ve iyilik halleri çevre konusunda alacakları önlemler açısından da önem taşımaktadır. Buna bağlı olarak gençlerin iklim değişikliği anksiyete ile öznel iyilik halleri arasındaki ilişkinin tanımlanması ile gençlerin bu durumdan nasıl etkilendiği ortaya koyulacağı gibi çevre konusunda önlem alma konusunda işlevsellikleri belirlenecektir.

Yöntem:

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin iklim değişikliği anksiyetesi ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla kesitsel ve ilişki arayıcı nitelikte gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini bir vakıf üniversitesinde 2022-2023 eğitim ve öğretim yılı güz yarıyılında kayıtlı olan fakülte öğrencileri oluşturmaktadır. 2021 yılı verilerine göre bu fakültelerde okuyan öğrenci sayısı 10294'dür.

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılacak olup örneklem büyüklüğü evreni bilinen örnekleme formülü ile hesaplanacaktır. Buna göre 10274 evren büyüklüğü ile %5 hata payı,

%95 güven aralığında örneklem büyüklüğü en az 371 kişiye ulaşarak yüz yüze veri toplanması planlanmıştır. Ancak 2022-2023 bahar döneminde hibrit eğitime geçilmesi nedeniyle öğrencilere çevrimiçi kanallarla ulaşılmaya çalışılmış ve toplam 162 öğrenciye ulaşılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Tanımlayıcı Bilgi Formu", "İklim Değişikliği Anksiyete Ölçeği" (İAÖ)ve "Öznel İyi Oluş Ölçeği"(ÖİOÖ) kullanılmıştır. Tanımlayıcı bilgi formunda yaş, cinsiyet gibi demografik veriler ile ile iklim değişikliğine ilişkin kavramlara ait 10 soru olmak üzere toplam 17 soru yer almaktadır. İklim Değişikliği Anksiyete Ölçeği (Climate Change Anxiety Scale)(İDA) Clayton ve Karazsia (2020) tarafından geliştirilmiş olup Cebeci ve arkadaşları tarafından Türkçe uyarlaması yapılmıştır(Cebeci ve ark.2022). Cronbach's alfa değeri .947 olarak belirlenen ölçek 13 maddeden oluşmaktadır. Bilişsel ve İşlevsel Bozukluk olmak üzere 2 alt boyutu olan ölçekte kesme noktası bulunmamaktadır. İDÖ puanı arttıkça anksiyete düzeyi de artmaktadır. Öznel İyi Oluş Ölçeği (ÖİOÖ) Tuzgöl-Dost (2004) tarafından geliştirilmiş 46 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 46, en yüksek puan 230'dur. Yüksek puan öznel iyi oluş düzeyinin yüksek olduğuna işaret etmektedir (Tuzgöl-Dost,2004).

Araştırmacılar tarafından ilgili fakültelerin Dekanlıkları ile iletişime geçilerek araştırma konusunda bilgi verilmiştir. Öğrencilere çevrimiçi kaynaklardan ulaşılarak Google formlar aracılığıyla formların doldurulması sağlanmıştır.

Bulgular:

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin (n=162) yarısından fazlasının kadın cinsiyete sahip (%75,9) olduğu, %78,4'ünün sağlık bilimleri fakültesinde ve %41,4'ünün 4. sınıfta öğrenim gördüğü, %58'inin gelirinin giderine eşit olduğu belirlendi. Katılımcıların %80,9'unun kronik bir hastalığı olmadığı ve %52,5'inin ailesinde kronikk bir hastalık bulunmadığı saptandı.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu daha önce sera etkisi (%82,7) ve küresel ısınma (%96,9) kavramlarını duyduğunu belirtmiştir. %99,4'ü iklim değişikliği olduğunu ve iklim değişikliğinin insan sağlığını etkileyeceğini, %98,1'i iklim değişikliğinin gelecekte yaşam kalitesini düşüreceğini, %95,7'si iklim değişikliğinin önemli bir halk sağlığı sorunu olduğunu ve %92'si iklim değişikliğinin önlenebilir olduğunu ifade etmiştir.

Öğrencilerde kronik hastalık varlığı ile ÖİOÖ puanı arasında anlamlı bir fark saptanmış ($p<0,05$), kronik hastalığı olan öğrencilerin ÖİOÖ puanının olmayanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrenim görülen fakülte ile İDAÖ işlevsel bozukluk alt

boyutu arasında, öğrencilerde kronik hastalık bulunma durumu ile İDAÖ işlevsel ve bilişsel alt boyut puanları ve toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlendi ($p<0,05$). Anlamlı farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için yapılan Bonferroni düzeltme testinde iletişim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerden İDAÖ işlevsel bozukluk puanının anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlendi. Aynı zamanda kronik hastalığı bulunan öğrencilerin de İDAÖ işlevsel-bilişsel bozukluk puanı ve toplam puanı kronik hastalığı olmayanlardan anlamlı şekilde daha yüksek olduğu saptandı.

Daha önce sera etkisi kavramını duyma durumu ile İDAÖ bilişsel bozukluk alt boyut puanı ve İDAÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptandı ($p<0,05$). Daha önce sera etkisi kavramını duyanların İDAÖ bilişsel bozukluk ve toplam puanının duymayanlardan anlamlı şekilde daha düşük olduğu belirlendi.

İDAÖ bilişsel bozukluk alt boyut puanı ile işlevsel bozukluk alt boyut puanı arasında aynı yönde orta üzeri düzeyde, İDAÖ toplam puanı arasında aynı yönde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki; İDAÖ işlevsel bozukluk alt boyut puanı ile İDAÖ toplam puan arasında yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,001$). Bu çalışmada İDAÖ cronbach alfası 0,843; ÖİOÖ Cronbach alfası 0,723 olarak belirlendi.

Öneri:

Araştırmada iklim değişikliği anksiyetesi ile öznel iyilik hali arasında ilişki saptanmamıştır ancak bilişsel olarak iklim değişikliği anksiyetesi yaşayan öğrencilerin işlevsel olarak iklim değişikliği anksiyetesi yaşadıkları görülmektedir. Bu durum iklim değişikliği anksiyetesine neden olan bilişsel süreçlerle ilgili olarak müfredata derslerin eklenerek öğrencilererin bu konu hakkında bilgilenmeleri sağlanabilir. Bilginin belirsizliği azalttığı düşünüldüğünde bu durumda bilişsel olarak öğrencilerin iklim değişikliğine yönelik anksiyete yaşaması engellenebilir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN CLIMATE CHANGE ANXIETY AND SUBJECTIVE WELL-BEING IN UNIVERSITY STUDENTS

Elçin BABAOĞLU, Feyza FIRAT Aykut POLAT, Aytaç Muhammet DENIZ, Seraynur ÖZTÜRK

Üsküdar Üniversitesi, Istanbul, Türkiye

Introduction:

In the literature, climate change anxiety (CCA) is defined as the fear of worsening environmental conditions and the associated mental distress or anxiety (Albrecht, 2005; Panu, 2020; Hickman et al., 2021). A study of young people aged 16 to 25 found that anxiety about climate change was higher in low- and middle-income countries than in high-income countries (Boyes et al., 2014). Ojala (2012) examined the types and approaches to coping with climate change anxiety, especially in young people, and found that actions to reduce the cause of the problem and distancing from the threat help regulate anxiety symptoms (Ojala,2012). These studies that reduced climate change anxiety also increased the subjective well-being of young people and increased their tendency to show pro-environmental behaviors. Subjective well-being is the emotional and mental (cognitive) evaluation of one's own life. To date, there have been no studies on the levels of children and youth being affected by climate change anxiety, despite the fact that they are a particularly vulnerable age group against the effects of climate change. The anxiety and well-being of young people, especially those studying at university, regarding climate change are also important in terms of the measures they will take regarding the environment. Accordingly, by defining the relationship between climate change anxiety and subjective well-being of young people, how young people are affected by this situation will be revealed and their functionality in taking environmental measures will be determined.

Method:

This cross-sectional and correlational study was conducted to determine the relationship between climate change anxiety and subjective well-being of university students. The population of the study consists of faculty students enrolled in the fall semester of the 2022-2023 academic year at a foundation university. According to 2021 data, the number of students studying in these faculties is 10294.

Purposive sampling method will be used in the research and the sample size will be calculated with the sampling formula with known universe. Accordingly, with a population size of 10274, it was planned to collect data face-to-face by reaching at least 371 people with a 5% margin of

error and 95% confidence interval. However, due to the transition to hybrid education in the spring semester of 2022-2023, students were tried to be reached through online channels and a total of 162 students were reached.

"Descriptive Information Form", "Climate Change Anxiety Scale" (CAS) and "Subjective Well-Being Scale" (SWBS) were used as data collection tools. In the descriptive information form, there are 17 questions in total, including demographic data such as age, gender and 10 questions about the concepts related to climate change. The Climate Change Anxiety Scale (CCA) was developed by Clayton and Karazsia (2020) and adapted into Turkish by Cebeci et al. (Cebeci et al.2022). The scale consists of 13 items with a Cronbach's alpha value of .947. There is no cut-off point in the scale which has 2 sub-dimensions as Cognitive and Functional Impairment. As the IDI score increases, the level of anxiety also increases. Subjective Well-Being Scale (SWBS) was developed by Tuzgöl-Dost (2004) and consists of 46 items. The lowest score that can be obtained from the scale is 46 and the highest score is 230. A high score indicates a high level of subjective well-being (Tuzgöl-Dost, 2004).
The researchers contacted the deanships of the relevant faculties and informed them about the research. The students were reached through online resources and the forms were filled out through google forms.

Findings:
It was determined that more than half of the students (n=162) in the study group were female (75.9%), 78.4% of them were studying at the Faculty of Health Sciences and 41.4% were in the 4th grade, and 58% of them had an income equal to their expenses. It was determined that 80.9% of the participants did not have a chronic disease and 52.5% did not have a chronic disease in their family.

The majority of the students stated that they had heard the concepts of greenhouse effect (82.7%) and global warming (96.9%) before. 99.4% stated that there is climate change and climate change will affect human health, 98.1% stated that climate change will decrease the quality of life in the future, 95.7% stated that climate change is an important public health problem and 92% stated that climate change is preventable.

A significant difference was found between the presence of chronic disease and the SCLC score ($p<0.05$), and it was determined that the SCLC score of students with chronic disease was significantly higher than those without chronic disease. A statistically significant difference was

found between the faculty of education and the functional impairment sub-dimension of the IDAQ, and between the presence of chronic disease and the functional and cognitive sub-dimension scores and total score of the IDAQ ($p<0.05$). In the bonferroni correction test performed to determine which group the significant difference originated from, it was determined that students studying at the faculty of communication had significantly higher IDAÖ functional impairment scores than students studying at the faculty of health sciences. At the same time, it was found that students with chronic disease had significantly higher IDAQ functional-cognitive impairment score and total score than those without chronic disease.

A statistically significant correlation was found between hearing the concept of greenhouse effect before and the IDAQ cognitive impairment sub-dimension score and IDAQ total score ($p<0.05$). It was determined that those who had heard of the concept of greenhouse effect before had significantly lower IDAQ cognitive impairment and total scores than those who had not. There was a significant relationship between the IDAQ cognitive impairment sub-dimension score and functional impairment sub-dimension score at a level above medium in the same direction and a significant relationship between the IDAQ total score at a high level in the same direction; a significant relationship was found between the IDAQ functional impairment sub-dimension score and the IDAQ total score at a high level ($p<0.001$). In this study, the cronbach's alpha of IDAQ was 0.843 and the cronbach's alpha of OLS was 0.723.

Conclusion:

In the study, no relationship was found between climate change anxiety and subjective well-being, but it is seen that students who cognitively experience climate change anxiety functionally experience climate change anxiety. This situation can be addressed by adding courses to the curriculum about the cognitive processes that cause climate change anxiety, so that students can be informed about this issue. Considering that knowledge reduces uncertainty, in this case, students' cognitive anxiety about climate change can be prevented.

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA ZİHİN KURAMI İŞLEVLERİNİN DUYGUSAL VE BİLİNÇLİ FARKINDALIK İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Buse Nur GEDİK[1], Hatice DURMAZ[2]

[1]*Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, 2587, Türkiye*

[2]*Atatürk Üniversitesi, 2587, Türkiye*

Giriş: Şizofreni düşünce ve algı bozukluğu belirtileriyle ortaya çıkan bilişsel bozukluklarla karakterize bir hastalık olduğu için zihin işlevlerini doğrudan etkilemektedir. Duygusal ve bilinçli farkındalık ise bakımın etkili yapılabilmesi için gerekli olan becerilerdendir. Bu bağlamda şizofreni hastalığının bakımını olumlu yönde etkileyebilmek için zihin kuramı işlevlerini etkileyen faktörlerin araştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Amaç: Araştırma, şizofreni hastalarında zihin kuramı işlevlerinin duygusal ve bilinçli farkındalıkla ilişkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini Türkiye'nin doğusunda bir şehirde Toplum Ruh Sağlığı Merkezine kayıtlı şizofreni hastaları oluşturmuştur (N=340). Örneklem belirlemek için "evreni belirli olan gruplardan örneklem hesaplama formülü" kullanılmış ve 118 şizofreni hastası ile çalışma tamamlanmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında Sosyodemografik Veri Formu, Dokuz Eylül Zihin Kuramı Ölçeği (DEZİKO), Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAS-20), Bilinçli Farkındalık Ölçeği (BFÖ) kullanılmıştır. Veriler çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden hastalarla yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Verilerin analizinde sayı, yüzdelik, en az ve en çok değerler ile ortalama ve standart sapma, Cronbach α, Kurtosis ve Skewness kat sayıları yanı sıra Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Verilerin ileri analizlerinde regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan şizofreni hastaları Dokuz Eylül Zihin Kuramı Ölçeğinden 4.86±2.66, Bilinçli Farkındalık Ölçeğinden 51.89±14.29 ve Toronto Aleksitimi Ölçeğinden 57.91±12.37 puan almışlardır. Dokuz Eylül Zihin Kuramı Ölçek puanı ile Bilinçli Farkındalık Ölçeği Toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki vardır ($p<0.05$). Dokuz Eylül Zihin Kuramı Ölçek puanı ile Toronto Aleksitimi Ölçeği Toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve düşük düzeyli bir ilişki vardır ($p<0.05$). Dokuz Eylül Zihin Kuramı puan ortalaması arttıkça, Toronto Aleksitimi Ölçeği

ve alt boyutları toplam puanı azalmakta, Bilinçli Farkındalık Ölçeği toplam puanı artmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Araştırmada şizofreni hastalarının zihin kuramı işlevlerinin ve duygusal farkındalıklarının düşük seviyede olduğu, bilinçli farkındalık düzeylerinin ise orta seviyede olduğu söylenebilir. Çalışma bulguları ulusal ve uluslararası literatürle paralel niteliktedir. Ortaya çıkan bu benzerliğin şizofreni hastalığının benzer semptomlar oluşturmasından, örneklem fark etmeksizin zihin kuramı işlevlerinin olumsuz etkilenmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Zihin kuramı işlevleri duygusal belirtileri de olumsuz etkileyen bir faktörken, bilinçli farkındalık çeşitli hemşirelik müdahaleleriyle iyileşebilecek bir özelliktir. Araştırmada elde edilen diğer bir sonuç ise bireylerin zihin kuramı işlevleri arttıkça aleksitimi düzeyleri azalmakta ve bilinçli farkındalıkları artmaktadır. Ayrıca aleksitiminin zihin kuramı işlevlerini üzerine anlamlı bir yordayıcı olduğu ancak bilinçli farkındalığın anlamlı bir yordayıcı olmadığı bulunmuştur. Şizofreni hastalarında bu araştırmaya benzer bir araştırmanın yapılmaması araştırmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır ancak bu durum sonuçların irdelenmesini de zorlaştırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli farkındalık, duygusal farkındalık, şizofreni, zihin kuramı, psikiyatri Hemşireliği

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THEORY OF MIND FUNCTIONS AND EMOTIONAL AWARENESS AND MINDFULNESS IN PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA

Buse Nur GEDİK[1], Hatice DURMAZ[2]

[1]*Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, 2587, Türkiye*

[2]*Atatürk Üniversitesi, 2587, Türkiye*

Introduction: Since schizophrenia is a disease with treatment methods that appears with symptoms of thought and perception disorders, it is seen directly in the mind. It is one of the necessary skills for emotional and permanent care to be effective. This is where ToM workers are important to positively change the care of this healthy schizophrenic disease.

Aim: The study was conducted to determine the relationship between theory of mind functions of schizophrenic patients and emotional awareness and mindfullness.

Materials and Methods: The population of the study consisted of schizophrenic patients registered at the Community Mental Health Center in a city in eastern TÜRKİYE (N=340). “Sample calculation formula from groups with a certain universe” was used to determine the sample and the study was completed with 118 schizophrenia patients. Sociodemographic Data Form, Dokuz Eylül Theory of Mind Scale (DEZİKO), Toronto Alexithymia Scale (TAS-20), Mindfulness Scale (BFI) were used to collect research data. Data were collected through face-to-face interviews with patients who voluntarily agreed to participate in the study and obtaining their consent. The data were analyzed using the SPSS 22 program. In the analysis of the data, numbers, percentages, minimum and maximum values, mean and standard deviation, Cronbach α, Kurtosis and Skewness coefficients, as well as Pearson correlation analyzes and regression analyzes were performed.

Results: Schizophrenic patients participating in the study scored 4.86±2.66 from the Dokuz Eylul Theory of Mind Scale, 51.89±14.29 from the Minfulness Scale, and 57.91±12.37 from the Toronto Alexithymia Scale. There is a statistically significant, positive and low-level relationship between the Dokuz Eylül Theory of Mind Scale score and the Minfulness Scale Total score ($p<0.05$). There is a statistically significant, negative and low-level relationship between the Dokuz Eylül Theory of Mind Scale score and the Toronto Alexithymia Scale Total score ($p<0.05$). As the Dokuz Eylül Theory of Mind Scale score increases, the Difficulty Recognizing Emotions, Difficulty in Expressing Emotions, Extraverted Thinking sub-

dimension scores, Toronto Alexithymia Scale Total score decreases, and the Minfulness Scale Total score increases.

Discussion and Conclusion: In this study, it can be said that the theory of mind functions and emotional awareness of patients with schizophrenia are at a low level, and their mindfulness level is at a moderate level. The study findings are in parallel with the national and international literature. It is thought that this similarity is due to the fact that schizophrenia causes similar symptoms and that the theory of mind functions are negatively affected regardless of the sample. While theory of mind functions are a factor that negatively affects emotional symptoms, mindfulness is a feature that can be improved with various nursing interventions. Another result obtained in the study is that as individuals' theory of mind functions increase, their alexithymia levels decrease and their mindfulness increases. It was also found that alexithymia was a significant predictor of theory of mind functions, but mindfulness was not a significant predictor. The lack of a study similar to this one in patients with schizophrenia reveals the originality of the study, but this makes it difficult to analyze the results.

Keywords: Emotional awareness, mindfulness, schizophrenia, theory of mind, psychiatric nursing

"PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN AFETE HAZIRLIK ALGILARI VE PSİKOLOJİK İLK YARDIM UYGULAMA YETERLİLİKLERİ"

Tuba ÇÖMEZ İKICAN[1], Gizem SAHIN BAYINDIR[2], Yusuf Engin ENGIN[3], Esra ALBAL[3]

[1]İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

[2]İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa , İstanbul, Türkiye

[3]Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye

Giriş: Ülkemiz doğal ya da insan eliyle yaşanan afetler açısından oldukça riskli bir durumdadır. Afet durumlarında mağdurlara yardım etmek için arama kurtarma ekipleri, kolluk kuvvetleri ve sağlık çalışanları başta olmak üzere diğer birçok meslek gruplarından oluşan bireyler afet çalışanı olarak görev alırlar. Sağlık çalışanları içerisinde ise hemşireler, en fazla sayıya ve güce sahip olan sağlık profesyonelleridir. Bu bağlamda hemşireler afet durumlarında etkin rol alabilecek temel meslek grupları içerisinde yer almaktadır. Özellikle psikiyatri hastaları gibi özel ve hassas bir gruba bakım veren hemşirelerin afet hazırlık algıları, afet sonrası görülebilen psikolojik reaksiyonları tanımaları ve afete hızla müdahale edebilecek psikolojik ilk yardım uygulamaları çok önemlidir.

Amaç: Bu araştırma, psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerin afetlere hazır olma algıları ile psikolojik ilk yardım uygulama yeterliliklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma kesitsel ve tanımlayıcı-ilişki arayıcı niteliktedir. Araştırmanın evrenini, T.C. Sağlık Bakanlığı'na bağlı bir Eğitim Araştırma Hastanesi'nde çalışan 317 psikiyatri hemşiresi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise, evrendeki birey sayısı bilinen örneklem genişliği formülü kullanılarak hesaplanmıştır ve 174 kişi olarak bulunmuştur. Araştırmanın verileri, 96 psikiyatri hemşiresinden toplanmış olup, veri toplama süreci halen devam etmektedir. Veri toplama aracı olarak; "Sosyo-demografik Özellikler Formu," "Hemşirelerde Afete Hazırlık Algısı Ölçeği (HAHAÖ)" ve "Psikolojik İlk Yardım Uygulama Özyeterlik Ölçeği" kullanılmaktadır.

Bulgular: Araştırmanın veri toplama süreci tamamlanmamış olmakla birlikte 1 ay içerisinde tamamlanması öngörülmektedir. Sunulan veriler, çalışmanın ön bulgularıdır. Katılımcıların %64.6'sının (n=62) kadın ve %35.4'ünün (n=34) erkek, %72.9'inin (n=70) lisans eğitimine

sahip, %29.2'sinin (n=28) 1 yıldır psikiyatri kliniğinde hemşire olarak çalışmakta olduğu ve %91.7'inin (n=88) psikiyatri hemşireliği sertifikasına sahip olmadığı belirlenmiştir. Katılımcıların afete ilişkin verileri incelendiğinde; %42.7'sinin (n=41) afet yönetimine ilişkin herhangi bir eğitim almadığı, %41.7'sinin (n=40) çalıştıkları hastanenin afet planın olup olmadığını bilmediği ve %52.1'sinin (n=38) afet planını okumadığı bulunmuştur. Katılımcıların %85.4'ünün (n=82) herhangi bir afet esnasında psikiyatri hemşiresinin koordinatör %65.6'sının (n=63) yönetici rolü olduğunu düşündüğü ve %62.5'inin (n=60) afet anında klinikte ne yapması gerektiğini kısmen bildiği ve büyük bir kısmının %73.9'unun (n=71) psikiyatri hemşiresi olarak kendisini afet hazır hissetmediği bulgulanmıştır. Katılımcıların HAHAÖ'ye göre afete hazırlık, müdahale ve afet sonrası evrelerinde yüksek düzeyde algıya sahip oldukları ve psikolojik ilk yardim uygulama özyeterlik puanlarının yüksek düzeyde olduğu ortaya çıktı.

Sonuç: Sonuç olarak, psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerden toplanan verilerin ön bulguları kapsamında hemşirelerin afete hazırlık algılarını oldukça düşük olduğu ancak psikolojik ilk yardım uygulama yeterliliklerinin iyi düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Psikiyatri hemşiresi, afet hazırlık algısı, psikolojik ilk yardım

"DISASTER PREPAREDNESS PERCEPTIONS AND PSYCHOLOGICAL FIRST AID PRACTICE COMPETENCIES OF NURSES WORKING IN PSYCHIATRY CLINICS"

Tuba ÇÖMEZ İKICAN[1], Gizem SAHIN BAYINDIR[2], Yusuf Engin ENGIN[3], Esra ALBAL[3]

[1]İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

[2]İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa , İstanbul, Türkiye

[3]Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye

Introduction: Our country is in a very risky situation in terms of natural or man-made disasters. To help the victims in disaster situations, individuals from many other professional groups, especially search and rescue teams, law enforcement officers, and health professionals, take part as disaster workers. Among health professionals, nurses are the health professionals with the highest number and power. In this context, nurses are among the basic professional groups that can take an active role in disaster situations. Especially the disaster preparedness perceptions of nurses who provide care to a special and sensitive group such as psychiatric patients, their recognition of psychological reactions that can be seen after a disaster, and psychological first aid practices that can intervene rapidly in a disaster are very important.

Objective: This study was conducted to determine the perceptions of disaster preparedness of nurses working in psychiatric clinics and their competencies in psychological first-aid practice.

Materials and Methods: This study is cross-sectional and descriptive-correlational. The population of the study consisted of 317 psychiatric nurses working in a Training and Research Hospital affiliated with the Ministry of Health. The sample of the study was calculated by using the known sample size formula and was found to be 174 individuals. The data of the study were collected from 96 psychiatric nurses, and the data collection process is still ongoing. "Socio-demographic Characteristics Form," "Perception of Disaster Preparedness in Nurses Scale," and "Psychological First Aid Practice Self-Efficacy Scale" were used as data collection tools.

Results: Although the data collection process of the research has not been completed, it is expected to be completed within one month. The data presented are the preliminary findings of the study. It was determined that 64.6% (n=62) of the participants were female, 35.4% (n=34) were male, 72.9% (n=70) had undergraduate education, 29.2% (n=28) had been working as a

nurse in a psychiatric clinic for one year, and 91.7% (n=88) did not have a psychiatric nursing certificate. When the disaster-related data of the participants were analyzed, it was found that 42.7% (n=41) did not receive any training on disaster management, 41.7% (n=40) did not know whether the hospital they worked in had a disaster plan, and 52.1% (n=38) did not read the disaster plan. It was found that 85.4% (n=82) of the participants thought that psychiatric nurses had a coordinator role, 65.6% (n=63) had a managerial role during a disaster, 62.5% (n=60) partially knew what to do in the clinic during a disaster, and 73.9% (n=71) of the participants did not feel disaster-ready as psychiatric nurses. It was revealed that the participants had a high level of perception in disaster preparedness, intervention, and post-disaster phases according to the HAHAÖ, and their psychological first aid application self-efficacy scores were at a high level.

Conclusion: As a result, within the scope of the preliminary findings of the data collected from the nurses working in psychiatric clinics, it was concluded that the nurses' perception of disaster preparedness was quite low, but their competence in the application of psychological first aid was at a good level.

Key Words: Psychiatric nurse, disaster preparedness perception, psychological first aid

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU TANILI HASTALARIN ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARI, MANEVİ YÖNELİMLERİ VE PSİKOLOJİK ESNEKLİKLERİNİN TEDAVİ MOTİVASYONU VE ÖZ YETERLİLİKLERİNE ETKİSİ

Naciye EFENDİOĞLU, Nurgül ÖZDEMİR

Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye

Giriş: Madde kullanım bozukluğu, dönemin en önemli sorunlarından biri olmakla beraber toplumun her kesiminden bireyi etkisi altına alabilmektedir. Bireyi madde kullanımına iten pek çok faktör bulunmakta ve bu faktörler arasında çocukluk çağı travmaları, manevi yönelim, psikolojik esneklik, tedavi motivasyonu ve genel öz yeterlilik faktörleri önemli bir yere sahiptir. Madde kullanım bozukluğu tanılı hastaların tedavi sürecinde çocukluk çağı travmalarının, manevi yönelimlerinin ve psikolojik esnekliklerinin sorgulanarak bu bireylerin öz yeterliliklerinin ve tedavi motivasyonlarının psikiyatri hemşireleri tarafından psikoeğitim uygulamaları ile arttırılarak desteklenmesi, hastaların iyileşme süreçlerinde öz yeterliliklerine yönelik inançlarının desteklenmesi, sorunlarla baş etme becerilerinin geliştirilmesi ile bireylerin tedaviye uyumunun artacağı düşünülmektedir.

Amaç: Bu araştırma, madde kullanım bozukluğu tanılı hastaların çocukluk çağı travmaları, manevi yönelimleri ve psikolojik esnekliklerinin tedavi motivasyonu ve genel öz yeterliliklerine etkisinin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel bir araştırma olarak yürütüldü. Örneklem büyüklüğü Power Güç Analizi ile 107 hasta olarak belirlendi. Araştırmanın evrenini Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezi (AMATEM) Kliniğine başvuran DSM-V tanı ölçütlerine göre madde kullanım bozukluğu olan, ayaktan ve yatarak tedavi alan 113 hasta oluşturdu. Gaziantep Üniversitesinden etik kurul onayı (2023/61) ve gerekli kurum izinleri alınarak veriler 13.03.2023-13.08.2023 tarihleri arasında yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplandı. Verilerin toplanmasında Bireysel Bilgi Formu, Bağımlılık Profil İndeksi (BAPİ) Ölçeği, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (ÇÇTÖ), Manevi Yönelim Ölçeği (MYÖ), Psikolojik Esneklik Ölçeği (PEÖ), Tedavi Motivasyonu Anketi (TMA), Genel Öz Yeterlilik Ölçeği (GÖYÖ) kullanıldı. İstatiksel incelemede ölçekler arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson korelasyon analizi uygulandı. Analizler SPSS 25.0 programı yardımıyla gerçekleştirildi ve $p<0,05$ anlamlılık seviyesi seçildi.

Bulgular: Araştırmaya katılan 113 madde kullanım bozukluğu tanılı hastanın %99,1'inin erkek, %54'ünün 26-35 yaş aralığında, %49,6'sının evli, %64,6'sının ilköğretim mezunu olduğu belirlendi. Hastaların ölçek toplam puan ortalamaları: BAPİ 14,33 ± 2,83, ÇÇTÖ 52,27 ± 16,27, MYÖ 89,29 ± 18,53, PEÖ 128,01 ± 25,98, TMA 83,20 ± 11,24, GÖYÖ 63,57 ± 11,96 olarak saptandı. Çocukluk çağı travması fazla olan hastaların öz yeterliliklerinin daha düşük, psikolojik esnekliklerinin daha az olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Madde kullanım bozukluğu hastalarının çocukluk çağı travmaları orta düzeye yakın, manevi yönelimlerinin, psikolojik esnekliklerinin ve öz yeterliliklerinin iyi düzeyde, tedavi motivasyonlarının orta düzeyde olduğu saptandı. Çocukluk çağı travması olan hastaların öz yeterliliklerinin düşük olduğu, psikolojik esnekliklerinin azaldığı belirlendi. Çocukluk çağı travması olan madde kullanım bozukluğu tanılı hastaların tedavi programlarında psikolojik esnekliklerini ve öz yeterliliklerini arttırmaya yönelik psikoeğitim programlarının uygulanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Madde Kullanım Bozukluğu, Çocukluk Çağı Travmaları, Manevi Yönelim, Tedavi Motivasyonu, Psikiyatri Hemşireliği

THE EFFECTS OF CHILDHOOD TRAUMAS, SPIRITUAL ORIENTATIONS, AND PSYCHOLOGICAL FLEXIBILITY OF PATIENTS WITH SUBSTANCE USE DISORDER ON TREATMENT MOTIVATION AND PATIENTS' SELF-EFFICACY

Naciye EFENDİOĞLU, Nurgül ÖZDEMİR

Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye

Introduction: Substance Use Disorder is one of the major problems of our time and can affect individuals from all segments of the community. There are many factors that lead individuals to substance use and among these factors, childhood traumas, spiritual orientation, psychological flexibility, treatment motivation, and general self-efficacy factors have crucial roles. It is believed that by supporting the patients diagnosed with Substance Use Disorder by questioning their childhood traumas, spiritual orientations and psychological flexibility during the treatment process, and by increasing the self-efficacy and treatment motivation of these individuals through psychoeducation practices by psychiatric nurses, by supporting patients' beliefs about their self-efficacy during their recovery, by improving patients' coping skills with problems, the treatment compliance of individuals may increase.

Purpose: This research aimed to determine the effects of childhood traumas, spiritual orientations, and psychological flexibility on treatment motivation and general self-efficacy of patients diagnosed with Substance Use Disorder.

Materials and Methods: The research was executed as a descriptive and cross-sectional study. The sample size was determined as 107 patients through Power Analysis. The population of the study consists of 113 patients diagnosed with Substance Use Disorder according to DSM-V Diagnostic Criteria who visited Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Training and Research Hospital Alcohol and Substance Addiction Treatment and Training Centre (AMATEM) Clinic and received outpatient and inpatient treatment. Ethical Committee approval was obtained from the Gaziantep University Ethics Committee (2023/61), and the necessary institutional permissions were obtained. Data were collected between the dates 13.03.2023 and 13.08.2023 through face-to-face interviews. While collecting the data, Personal Information Form, Addiction Profile Index (API) Scale, Childhood Trauma Scale (CTS), Spiritual Orientation Scale (SOS), Psychological Flexibility Scale (PFS), Treatment Motivation Questionnaire (TMQ), and General Self-Efficacy Scale (GSES) were used. Pearson correlation analysis was applied to

determine the relationship between the scales in the statistical examination. The analyses were performed using the SPSS 25.0 program, and a significance level of $p < 0.05$ was selected.

Findings: It was determined that out of the 113 patients diagnosed with substance use disorder who participated in the research, 99.1% were male, 54% were in the 26-35 age range, 49.6% were married, and 64.6% had completed primary education. The mean total scores on the scales for the patients were as follows: API 14.33 ± 2.83, CTS 52.27 ± 16.27, SOS 89.29 ± 18.53, PFS 128.01 ± 25.98, TMQ 83.20 ± 11.24, GSES 63.57 ± 11.96. It was observed that patients with a higher incidence of childhood trauma had lower self-sufficiency and less psychological flexibility ($p < 0.05$).

Discussion and Conclusion: It was found that childhood traumas in patients with substance use disorder were at a moderate level, their spiritual orientations, psychological flexibilities, and self-sufficiencies were at a good level, and their treatment motivations were at a moderate level. It was determined that patients with a history of childhood trauma had lower self-sufficiency and reduced psychological flexibility. It is recommended to implement psychoeducation programs aimed at enhancing the psychological flexibility and self-sufficiency of patients diagnosed with substance use disorder with a history of childhood trauma in their treatment programs.

Keywords: Substance Use Disorder, Childhood Traumas, Spiritual Orientation, Treatment Motivation, Psychiatric Nursing

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİ İLK KLİNİK UYGULAMASINDAKİ ÖĞRENCİLERİN DUYGU DENEYİMLERİ

Nihan ALTAN SARIKAYA, Selda ÖZTÜRK KAYGAN

Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne, Türkiye

Giriş: Hemşirelik öğrencilerinin çoğu, yaşamlarında ilk kez ruhsal hastalığı olan bireylerle psikiyatri klinik uygulamalarında karşılaşmalarına rağmen ruhsal hastaların tehlikeli, düşmancıl, şiddete yatkın olduğuna inanarak toplumsal önyargılarını sıklıkla sürdürmektedir (1). Bu durum ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği uygulamasındaki öğrencilerin hastalarla kuracakları terapötik iletişimi zorlaştırmakta, öğrencilerin klinik ortamda korku, kaygı gibi yoğun duygular deneyimleyerek sıkıntıya yol açabilecek karmaşık sorunlar ve durumlarla yüzleşmelerine neden olmaktadır (2).

Amaç: Bu çalışma, ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersi ilk klinik uygulamasındaki öğrencilerin duygu deneyimlerini belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel ve tanımlayıcı tipte olan bu çalışmanın verileri Türkiye'nin kuzey batısında yer alan bir üniversitenin hemşirelik bölümü son sınıfında okuyan 128 öğrenciden toplandı. Veri toplamada sosyodemografik özelliklerin yer aldığı kişisel bilgi formu ve Pagana Klinik Stres Anketi kullanıldı (3). Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 21.0 paket programı, veri analizinde ordinal değişkenler için aritmetik ortalama, standart sapma, nominal değişkenlerde yüzde ve frekans kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %7,8'inin psikiyatrik bir ilaç kullandığı, %11,7'sinin ailesinde ruhsal hastalığa sahip bireylerin olduğu ve %21,7'sinin ise yaşamında daha önce ruhsal hastalığa sahip bireylerle karşılaştığı belirlendi. Öğrencilerin ilk klinik deneyimdeki hissettikleri duyguları sırasıyla endişe, üzüntü, duygulanma, korkma, heyecanlanma ve hüzünlenmedir. Öğrencilerin ilk klinik stres toplam puan ortalaması 22,74±10,38 (min=4, max=54) olup, alt boyut puan ortalamaları tehdit boyutunda 10,43±4,38, mücadele boyutunda 7,67±5,76, zarar boyutunda 2,92±2,64 ve yarar boyutunda 1,69±1,82'dir. Ölçek alt boyutlarında madde puan ortalamalarının tehdit (1,73±0,73) ve mücadele (1,09±0,8)

duygularında, yarar (0,84±0,91) ve zarar (0,58±0,52) duygularına göre daha yüksek olduğu belirlendi.

Tartışma ve Sonuç: Bu araştırma sonucunda hemşirelik öğrencilerinin ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersi ilk klinik uygulamasında stres yaşadıkları belirlendi. Teorik eğitimin devamı olan klinik uygulama eğitimi sırasında eğitimcilerin, ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği uygulamasındaki öğrencilerin yaşayabilecekleri duygusal süreci fark etmeleri ve uygulama eğitimleri sırasında öğrencilerin duygularını düzenleyen müdahalelere yer vermeleri önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Cha, S., Moon, H., & Park, E. (2020). Korean nursing students' first experiences of clinical practice in psychiatric nursing: A phenomenological study. Healthcare,8(3),215. https://doi.org/10.3390/healthcare8030215

Hung, B. J., Huang, X. Y., & Lin, M. J. (2009). The first experiences of clinical practice of psychiatric nursing students in Taiwan: A phenomenological study. Journal of Clinical Nursing, 18(22),3126-3135. https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2008.02610.x

Pagana, KD. (1989). Psychometric Evaluation of Clinical Stress Questionnaire (CSQ). J Nurs Educ, 28(4), 69–174.

EMOTIONAL EXPERIENCES OF STUDENTS IN THE FIRST CLINICAL PRACTICE OF MENTAL HEALTH AND DISEASES NURSING COURSE

Nihan ALTAN SARIKAYA, Selda ÖZTÜRK KAYGAN

Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne, Türkiye

Introduction: Although most nursing students encounter individuals with mental illness for the first time in their psychiatry clinics, they often maintain their social prejudices by believing that mental patients are dangerous, hostile, and prone to violence (1). This situation makes it difficult for students in mental health nursing practice to establish therapeutic communication with patients and causes students to face complex problems and situations that may cause distress by experiencing intense emotions such as fear and anxiety in the clinical environment (2).

Aim: This study was carried out to determine the emotional experiences of the students in the first clinical practice of the mental health and diseases nursing course.

Material and Methods: The data of this cross-sectional and descriptive study were collected from 128 senior nursing students at a university located in the northwest of TÜRKİYE. Personal information forms including sociodemographic characteristics and the Pagana Clinical Stress Questionnaire were used for data collection (3). SPSS 21.0 package program was used to evaluate the data, arithmetic mean, standard deviation for ordinal variables, and percentage and frequency for nominal variables were used in data analysis.

Results: It was determined that 7.8% of the students participating in the study used a psychiatric drug, 11.7% had individuals with mental illness in their family, and 21.7% had encountered individuals with mental illness before in their lives. The students' emotions in the first clinical experience were anxiety, sadness, emotion, fear, excitement, and sadness, respectively. The mean total score of the student's initial clinical stress was 22.74±10.38 (min=4, max=54), and the sub-dimension mean score was 10.43±4.38 in the threat dimension, 7.67±5.76 in the challenge dimension, 2.92±2.64 in the harm and 1.69±1.82 in the benefit dimension. In the sub-dimensions of the scale, it was determined that the mean scores of the items were higher in the feelings of threat and challenge than in the feelings of benefit and harm.

Discussion and Conclusion: As a result of this research, it was determined that nursing students experienced stress in the first clinical practice of mental health and diseases nursing course. During the clinical practice training, which is the continuation of the theoretical education, it is recommended that the educators realize the emotional process that the students in mental health and diseases nursing practice can experience and include interventions that regulate the emotions of the students during their practical training.

RUH SAĞLIĞI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ EĞİTİMİNDE SANAL GERÇEKLİK KULLANIMI: SİSTEMATİK DERLEME

Şefika YILDIRIM[1], Birgül ÖZKAN[2]

[1]Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye

[2]Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye

Amaç: Hemşirelik eğitiminde sanal gerçeklik uygulamalarının kullanımı öğrencilerin teorik bilgiyi uygulamaya geçirebilmesi ve bilgilerin kalıcılığının artırmasına olanak sağlamaktadır. Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği eğitiminde, öğrencilerin güvenli hissettikleri bir alanda sanal klinik deneyim yaşamalarının, klinik uygulama öncesi öğrencilerin hissettiği korku ve anksiyete gibi duyguları azalttığı ve öğrenme çıktılarını iyileştirdiği görülmektedir. Bu çalışma, ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği eğitiminde sanal gerçeklik uygulamalarının sistematik olarak incelenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak tasarlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği eğitiminde sanal gerçeklik uygulamalarının önemini vurgulamak için, Google Akademik, Cochrane Library, Science Direct, CIHANL, ProQuest, YÖKTEZ, ve PubMed veri tabanları üzerinde 2018- 2023 yılları arasında yayınlanmış ve Türkçe olarak “sanal gerçeklik”, “psikiyatri”, “psikiyatri hemşireliği”, “eğitim” ve “hemşirelik” ve İngilizce olarak “virtual reality”, “psychiatry”, “psychiatric nursing” “education” and “nursing” sözcük grupları girilerek hemşirelik araştırmaları incelenmiştir. Tarama sonucunda 1518 çalışmaya ulaşılmıştır. Araştırma kriterlerine uyan 13 çalışma incelenmiştir.

Bulgular: Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği klinik uygulamalarında, öğrencilerin ruhsal bozukluğu olan birey ile terapötik iletişim kurması, psikiyatrik görüşme ve değerlendirme yapabilmesi ve hastanın ihtiyaçlarını değerlendirerek bakım verebilmesi gibi becerileri kazanması amaçlanmaktadır. Öğrencilerin klinik deneyimlerinin incelendiği çalışmalarda, klinik uygulama öncesi ruhsal bozukluğu olan bireye nasıl bakım vereceklerine dair daha önce deneyim sahibi olmamaları nedeniyle korku ve anksiyete gibi duygular yaşadıkları görülmektedir. Klinik uygulama ilerledikçe bu duyguların olumlu yönde değiştiği belirtilmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin psikiyatri hemşireliği klinik uygulamasına yönelik olumsuz varsayımlarının eğitim ve deneyim ile birlikte azaldığı görülmektedir. Sanal gerçeklik eğitiminin klinik uygulama öncesinde kullanılmasının öğrencilerin kendilerini geliştirmesine

fırsat sağlamasına, güvenli bir ortamda klinik uygulama deneyimi elde etmesine ve bilgilerin kalıcılığını artırmasına katkı sağlayacağı görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği klinik uygulaması öncesinde, ruhsal bozukluğu olan birey ile iletişim kurma, görüşme ve psikiyatrik değerlendirme yapabilme becerilerini, öğrencinin kendini güvende hissettiği bir ortamda uygulama fırsatı sağlanmasının eğitim çıktılarını artırdığı görülmektedir. Bu sebeple özellikle insana dokunan mesleklerde sanal gerçeklik eğitiminin daha fazla uygulamaya geçirilmesi ve bu konuda daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir.

USE OF VIRTUAL REALITY IN MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING EDUCATION: A SYSTEMATIC REVIEW

Şefika YILDIRIM[1], Birgül ÖZKAN[2]

[1]*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye*

[2]*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye*

Aim: The use of virtual reality applications in nursing education allows students to put theoretical knowledge into practice and to increase the permanence of knowledge. In mental health and psychiatric nursing education, it is seen that students' virtual clinical experience in an area where they feel safe reduces the emotions such as fear and anxiety felt by students before clinical practice and improves learning outcomes. This study was designed as a descriptive study in order to systematically examine virtual reality applications in mental health and psychiatric nursing education.

Material-Method: In order to emphasize the importance of virtual reality applications in mental health and psychiatric nursing education, “virtual reality” in Turkish was published between 2018 and 2023 on Google Academic, Cochrane Library, Science Direct, CIHANL, ProQuest, YÖKTEZ, and PubMed databases. Nursing research was analyzed by entering the words “psychiatry”, “psychiatric nursing”, “education” and “nursing” and in English “virtual reality”, “psychiatry”, “psychiatric nursing” “education” and “nursing”. As a result of the search, 1518 studies were reached. Thirteen studies that met the research criteria were reviewed.

Results: In the clinical practice of mental health and psychiatric nursing, it is aimed that students gain skills such as establishing therapeutic communication with individuals with mental disorders, making psychiatric interviews and evaluations, and providing care by evaluating the needs of the patient. In studies examining the clinical experiences of students, it is seen that they experience feelings such as fear and anxiety because they do not have previous experience on how to care for individuals with mental disorders before clinical practice. It is stated that these feelings change positively as clinical practice progresses. It is seen that the negative assumptions of nursing students towards the clinical practice of psychiatric nursing decrease with education and experience. It is seen that the use of virtual reality education before clinical

practice will contribute to the opportunity for students to develop themselves, to gain clinical practice experience in a safe environment and to increase the permanence of knowledge.

Discussion and Conclusion: It is seen that providing nursing students with the opportunity to practice their ability to communicate, interview and make psychiatric evaluation with the individual with mental disorder, in an environment where the student feels safe, before the clinical practice of mental health and psychiatry nursing, increases the educational outcomes. For this reason, virtual reality education should be put into practice more and more research should be done on this subject, especially in professions that touch people.

Keywords: virtual reality, psychiatry, psychiatric nursing, education, nursing

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ DERSİNİN ÖĞRENCİLERİN RUHSAL HASTALIKLARINA YÖNELİK İNANÇ VE TUTUMLARINA ETKİSİ

Berna ARIFOĞLU [1], Sinem DAĞ CANATAN[1], Melihat BULDAÇ [1]

[1]Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimağusa, KKTC

Giriş: Ruhsal hastalıklara yönelik damgalamanın yaygınlığı, hem psikiyatrik hastalıkların çoğu bireyler tarafından anlaşılmasını engellemekte hem de ruhsal hastalıklara karşı önyargı oluşmasında etkili olmaktadır. Hemşirelik öğrencilerinde psikiyatrik hastalıklara yönelik inanç ve tutumlar üzerine psikiyatri hemşireliği derslerinin etki düzeyi belirlenebilecek ve psikiyatri hemşireliği eğitim müfredatına yönelik yapılabilecek değişikliklerin planlanması konusunda izlenecek bir yol haritası çizilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Amaç: Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersinin hemşirelik öğrencilerinin ruhsal hastalıklara yönelik inanç ve tutumları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yarı deneysel olarak yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini 2021-2022 Bahar döneminde Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 3. Sınıfında öğrenim gören 71 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek evrenin tamamı alınmıştır. Araştırmanın ön test uygulaması Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi ilk günü, ara değerlendirme dersin uygulama stajına çıkmadan bir gün öncesi ve son test uygulamasının ise dersin son günü uygulanmıştır. Veriler ‘’Sosyo-demografik Özellikler Formu,’’ ‘’Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeği (RHYİÖ)’’ ve ‘’Ruhsal Sorunlu Bireye Yönelik Toplum Tutumları Ölçeği (RSTTÖ)’’ ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde Kolmogorov-Smirnov testi, çarpıklık-basıklık değerleri ile incelenmiş ve tekrarlı ölçümler için ANOVA (Repeated Measure ANOVA) kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %57,75’inin kadın olup, yaş ortalaması 22,16±1,52’ dır. Öğrencilerin %95,59’unun kendisinde psikiyatrik bozukluk olmadığı, %46,48’inin daha önce psikiyatri tanısı almış bireylerle karşılaştığı, %23,94’ünün yakınlarında psikiyatrik bozukluk olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin RHYİÖ tehlikelilik alt boyutundan aldıkları puanların arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Öğrencilerin dönem sonu RHYİÖ tehlikelilik alt boyutundan aldıkları puanlar dönem başı ve dönem ortasına göre düşük bulunmuştur. Öğrencilerin dönem başı, dönem ortası ve dönem sonu RSTTÖ, Toplum Ruh

Sağlığı İdeolojisi ve Korku alt boyutundan aldıkları puanların arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur ($p<0,05$). Öğrencilerin dönem sonu RSTTÖ Toplam Korku alt boyutundan aldıkları puanlar dönem başı ve dönem ortasına göre düşük bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Ruhsal hastalığa yönelik inançlar, ruhsal hastalığı olan bireyle temas, iletişim ve gerektiğinde onlara yardımda bulunma gibi durumlara bağlı olarak değiştiği ve tutumları da değiştirdiği ortaya çıkmıştır. Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersinin teorik ve uygulamasının ruhsal sorunu olan bireye yönelik tutumları da olumlu etkilediği görülmüştür.

THE EFFECT OF MENTAL HEALTH AND DISEASES NURSING COURSE ON STUDENTS' BELIEFS AND ATTITUDES TOWARDS MENTAL DISEASES

Sinem DAĞ CANATAN[1], Berna ARIFOĞLU [1], Melihat BULDAÇ [1]

[1]*Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimağusa, KKTC*

Introduction: The prevalence of stigma against mental illnesses both prevents the understanding of psychiatric disorders by most individuals and is effective in the formation of prejudice against mental illnesses. It is thought that the effect level of psychiatric nursing courses on beliefs and attitudes towards psychiatric diseases in nursing students can be determined and it will contribute to drawing a road map to be followed in planning the changes that can be made in the psychiatric nursing education curriculum.

Objective: It was conducted as a semi-experimental study to examine the effect of mental health and diseases nursing course on the beliefs and attitudes of nursing students towards mental illnesses.

Method: The population of the research consists of 71 students studying in the 3rd year of Eastern Mediterranean University Health Sciences Faculty Nursing Department in the 2021-2022 Spring semester. In the study, the whole universe was taken without choosing a sample. The pre-test application of the research was applied on the first day of the Mental Health and Diseases Nursing course, the mid-term evaluation was applied the day before the practice internship and the post-test application was applied on the last day of the course. The data were collected with the "Socio-demographic Characteristics Form", "Beliefs towards Mental Illness Scale (RIBS)" and "Scale of Social Attitudes towards Individuals with Mental Problems (RSSTS)". In the evaluation of the data, Kolmogorov-Smirnov test was examined with skewness and kurtosis values and ANOVA (Repeated Measure ANOVA) was used for repeated measurements.

Results: 57.75% of the students were female and the mean age was 22.16±1.52. It was determined that 95.59% of the students did not have a psychiatric disorder, 46.48% of them had encountered individuals who had been diagnosed with psychiatry before, and 23.94% of them had a psychiatric disorder in their relatives. It was determined that the differences between the scores of the students in the BMI dangerousness sub-dimension were statistically significant ($p<0.05$). The scores of the students in the end-of-term BMI dangerousness sub-dimension were found to be lower than at the beginning and middle of the term. Statistically significant

differences were found between the scores of the students at the beginning, mid-term, and end of the term in the RSTTS, Community Mental Health Ideology and Fear sub-dimensions ($p<0.05$). The scores of the students in the end-of-term RSTTS Total Fear sub-dimension were found to be lower than at the beginning and middle of the term.

Discussion and Conclusion: It has been revealed that beliefs about mental illness change and attitudes change depending on situations such as contact with the individual with mental illness, communication and helping them when necessary. It has been observed that the theory and practice of the Mental Health and Diseases Nursing course positively affects the attitudes towards individuals with mental problems.

İNTİHAR GİRİŞİMİNDE BULUNAN YETİŞKİNLERİN İNTİHAR NEDENLERİ VE EĞİLİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Kübra GÖKALP[1], Sedanur ARAN TİRYAKİ[2]

[1]*Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*

[2]*Erzurum Şehir Hastanesi, Erzurum, Türkiye*

Amaç: Bu araştırmanın amacı, intihar girişiminde bulunan yetişkinlerin intihar nedenleri ve eğilimlerini tanımlamaktır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik araştırma deseni kullanılarak Ekim 2022- Temmuz 2023 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırma, Erzurum ilinde bulunan Erzurum Atatürk Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi Acil Servis Ünitesinde intihar girişiminde bulunmuş 23 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri "Kişisel Bilgi Formu ve Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ve Maxqda programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmadaki katılımcıların yaşlarının 18-43 arasında değiştiği, %60.8'inin kadın, %65.2'sinin bekar,%52.2'sinin lise mezunu ve %60.8'inin orta gelire olduğu saptanmıştır. Analiz sonrası intihara sürükleyen sebepler, intihar kararında hissedilenler ve intihar sonrası pişmanlık olmak üzere üç ana tema oluşturulmuştur. Bireylerdeki psikiyatrik bozukluklar, ailesel problemler, amaçsız yaşam, ekonomik sorunlar ve karşı cinsle yaşanan sorunlar bireyi intihara sürükleyen sebepler arasında bulunmuştur. Bireyler intihar kararı aldığında kararsızlık, aniden gelişme, çaresizlik, boşluk hissetmişlerdir. Bireylerin yarısından çoğunun intihar sonrası pişmanlık hissettiği bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: İntihar girişiminde bulunan yetişkinlerin psikiyatrik sorunları, ailesel problemleri, amaçsız bir yaşam sürdürmeleri, karşı cinsle yaşadıkları problemleri, ekonomik sorunları nedenleriyle intihar ettikleri ve intihar girişiminde bulunduktan sonra çoğu katılımcının pişman olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Geniş çaplı taramalar yapılarak intihar için risk taşıyan bireylerin saptanması ve önlem alınması intiharı azaltmada büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: acil psikiyatri, psikiyatri hemşireliği, ruh sağlığı

SUICIDAL CAUSES AND TENDENCIES OF ADULTS WHO ATTEMPTED SUICIDE: A QUALITATIVE STUDY

Kübra GÖKALP[1], Sedanur ARAN TİRYAKİ[2]

[1]*Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*

[2]*Erzurum Şehir Hastanesi, Erzurum, Türkiye*

Aim: The aim of this study is to define the causes and tendencies of suicide in adults who attempted suicide.

Materials and Methods: This research made between October 2022 and July 2023 by using phenomenological research design, one of the qualitative research methods.The research was performed with 23 patients who attempted suicide in Erzurum Atatürk University Health Practice and Research Hospital, Emergency Service Unit. Research data were collected using "Personal Information Form and Semi-Structured Interview Form". The obtained data were evaluated using content analysis and Maxqda program.

Results: It was determined that the ages of the participants in the study varied between 18 and 43, 60.8% were female, 65.2% were single, 52.2% were high school graduates and 60.8% were middle-income. After the analysis, three main themes were formed: the reasons leading to suicide, the feelings felt in the decision to commit suicide, and post-suicide regret. Psychiatric disorders, familial problems, aimless life, economic problems and problems with the opposite sex were found among the reasons that lead individuals to commit suicide. When individuals decided to commit suicide, they felt indecision, sudden decisions, helplessness, a sense of emptiness. It was found that more than half of the individuals felt remorse after suicide. Discussion and Conclusion : Adults who attempted suicide committed suicide due to their psychiatric problems, familial problems, living an aimless life, problems with the opposite sex, and economic problems. It is of great importance to identify individuals at risk for suicide by conducting large-scale screening and to take precautions in reducing suicide.

Keywords: Emergency psychiatry, mental health, psychiatric nursing

COVID-19 PANDEMİSİNDE KAYIP YAŞAYAN AİLE ÜYELERİNİN YAS DENEYİMLERİ VE GEREKSİNİMLERİ

Arzu YALÇINKAYA[1], Fatma ÖZ [2]

[1]*İl Sağlık Müdürlüğü, Samsun, Türkiye*

[2]*Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Amaç: Araştırma, COVID-19 pandemi sürecinde yakınlarını kaybeden ailelerin yas deneyimlerini ve gereksinimlerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmada nitel yöntemlerinden biri olan olgu bilim fenomenolojik desen kullanıldı. Araştırmanın evreni, Samsun' da COVID-19 tanısıyla birinci derecede yakınlarını kaybeden kişilerden oluştu. Örneklem ise kartopu yöntemiyle çalışmayı kabul eden gönüllü kişilerden oluştu. Araştırmanın gerçekleştirilmesi için Lokman Hekim Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 30.09.2022 tarih ve 2022/163 sayılı ve Kod No.2022145 olan yazı ile etik kurulu izni alındı. Katılımcıların büyük kısmı Samsun İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde çalıştığı için ilgili kurumdan 31/10/2020 tarih ve E-26521195-604.02.02 sayılı yazı ile kurum izni alındı. Katılımcılara araştırma hakkında bilgi verilerek onam alındı. Veriler, kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış soru formu ile toplandı. Araştırmada 18 yaşından büyük kendini ifade edebilen 30 katılımcı ile ortalama 90 dakika süren görüşme yapılarak veriler toplandı ve analiz edildi. Verilen ifadelere karşılık temalar ve üst temalar oluşturuldu, ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği alanından üç uzmana gönderilerek uygunluğu test edildi. Araştırmanın tasarımı, veri toplama, veri analizi ve raporlanması Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research (COREQ) kontrol listesinden yararlanıldı.

Bulgular: Görüşmelerde sorulan yedi soru kategori kabul edilip tema ve alt temalar oluşturulmuştur. Kategoriler; yakını tanı alınca hissedilenler, hastalık sürecinde yaşanan deneyimler, son dönemlerinde yaşanan deneyimler, ölüm haberini aldıktan sonra yaşanan deneyimler, cenaze sürecinde yaşanan deneyimler, yasla baş etme süreci ve sağlık personelinden beklentilerdir. Alt temalardan bazıları ise belirsizlik yaşama, bulaş endişesi, sosyal destek azlığı, ziyaret yasakları, kısıtlanma, vedalaşamama, ölümü inkar, cenaze merasimi yapılamamasına üzülmedir.

Tartışma: Yakınları hastalık tanısı aldığında ailelerin birçoğu olumsuz duygular (üzüntü, ölüm korkusu, şok) hissetmişlerdir. Medyadan öğrenilen bilgiye göre bu tanının ölüm getirebileceği düşüncesi, yakınlarının yaşlı ve kronik hastalığa sahip olması ifadelerde görülmektedir.

Yakınların hastalık sürecinde hastalığın seyri ve tedavideki belirsizlikler çaresizlik duygusu oluşmasına neden olmuş, bulaş riski endişesiyle önlem alarak yakınlarına bakım vermeye çalışmışlardır. Ziyaret yasakları, karantina gibi izolasyon tedbirleri nedeniyle hastaları ziyaret edememişler, sosyal destekten mahrum kalmışlardır. Yalnız ve çaresiz bir ölümün ardından, cenaze törenlerinin askıya alınması ve bir tabutla birkaç aile üyesi ile hızlı bir cenaze işlemi, kültürümüzde veda ritüellerini ve ölümün kabulünü zorlaştırmaktadır. Anlam oluşturma ve yas sürecinin istenilen şekilde olmayışı gelecekte ailelerin ruh sağlığını bozması ve uzamış yas bozukluğu için risk oluşturabilmektedir. COVID-19 Pandemi sürecinde hasta yakınlarının psikososyal açıdan desteklenmelerine gereksinimleri olduğu düşünülmektedir.

Sonuç: Aileler için tanının ilk alındığından itibaren, hastalık ve cenaze süreci ve yas deneyiminin travmatik yaşandığı saptandı. Hastalığın belirtilerinin ani ve ağır olması, acı çekerek hastanede tek başına ölümü, oldukça sarsıcı ve üzücü oldu. Aileler son zamanlarında yanında olup görevlerini yerine getiremeden ve vedalaşamadan kaybetmelerinde çaresizlik ve suçluluk hissettiler. Cenaze yasakları, karantina ve izolasyon nedeniyle ritüeller yapılamadan defin işlemi, ölümün kabulünü zorlaştırmış olup sağlık personelinden empati beklentisi ve kurum desteklerine ihtiyaç duyulmuştur.

Anahtar kelimeler: COVID-19 pandemisi, yas deneyimi, travmatik yas

GRIEF EXPERIENCES AND NEEDS OF FAMILY MEMBERS WHO HAVE LOST IN THE COVID-19 PANDEMIC

Arzu YALÇINKAYA[1], Fatma ÖZ [2]

[1]*İl Sağlık Müdürlüğü, Samsun, Türkiye*

[2]*Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Aim: This research was conducted to examine the grief experiences and needs of families who lost their relatives during the COVID-19 pandemic process.

Method: Phenomenological pattern, one of the qualitative methods, was used in the research. The population of the research consisted of people who lost their first-degree relatives due to the diagnosis of COVID-19 in Samsun. The sample consisted of volunteers who agreed to work using the snowball method. To conduct the research, ethics committee permission was received from Lokman Hekim University Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee with the letter dated 30.09.2022 and numbered 2022/163 and Code No.2022145. Since most of the participants worked within the Samsun Provincial Health Directorate, institutional permission was obtained from the relevant institution with the letter dated 31/10/2020 and numbered E-26521195-604.02.02. Participants were informed about the research and their consent was obtained. Data were collected with a personal information form and semi-structured questionnaire. In the study, data were collected and analyzed by interviewing 30 self-expressing participants over the age of 18, lasting an average of 90 minutes. Themes and super-themes were created in response to the statements given, and their suitability was tested by sending them to three experts in the field of mental health and psychiatric nursing. The Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research (COREQ) checklist was used in the design, data collection, data analysis and reporting of the study. Themes are positive and negative experiences.

Results: In line with the data obtained from the interviews, seven themes were formed. Categories; These are the feelings felt when the relative is diagnosed, the experiences during the disease process, the experiences in the last stages, the experiences after receiving the news of the death, the experiences during the funeral process, the process of coping with grief, and the expectations from the healthcare personnel. Some of the sub-themes are experiencing uncertainty, concern about contamination, lack of social support, visit bans, restrictions, not

being able to say goodbye, denial of death, and sadness about not being able to hold a funeral ceremony.

Discussion: Many families felt negative emotions (sadness, fear of death, shock) when their relatives were diagnosed with the disease. According to the information obtained from the media, the idea that this diagnosis can bring death is seen in the expressions of relatives who are elderly and have chronic diseases. Uncertainties about the course of the disease and treatment during the illness of their relatives caused them to feel helpless, and they tried to provide care to their relatives by taking precautions due to the concern about the risk of contamination. They were unable to visit patients due to isolation measures such as visiting bans and quarantine, and were deprived of social support. Following a lonely and helpless death, the suspension of funeral rites and a quick burial with a coffin and several family members makes farewell rituals and acceptance of death difficult in our culture. Failure to create meaning and mourning in the desired way may pose a risk for deteriorating the mental health of families and prolonged grief disorder in the future. It is thought that patient relatives need psychosocial support during the COVID-19 Pandemic.

Conclusion: It was determined that families experienced traumatic experiences from the moment of diagnosis, to the illness, funeral process and mourning experience. The sudden and severe symptoms of the disease and the fact that she suffered and died alone in the hospital were quite shocking and sad. Families felt helplessness and guilt when they lost their last time without being able to fulfill their duties and say goodbye. Burials without rituals due to funeral bans, quarantine and isolation made the acceptance of death difficult, and an expectation of empathy from healthcare personnel and institutional support were needed.

Keywords: COVID-19 pandemic, mourning experience, traumatic grief

STRESLE BAŞ ETME EĞİTİMİNİN STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZI VE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ÜZERINE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Günay ÖGE, Nursemin ÜNAL

Ankara Medipol Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Giriş: Üniversite dönemi, öğrencilerin akademik, sosyal ve kişisel alanda yeni deneyimler kazandığı stresli bir yaşam sürecidir. Bu süreçte öğrenciler çeşitli başa çıkma becerileri geliştirerek stresörlerini yönetebilmekte ve kendilerini çalışma hayatına hazırlayabilmektedir. Ayrıca psikolojik dayanıklılık da dinamik ve öğrenilebilir nitelikteki bir kavram olarak üniversite yaşamına etki edebilmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı stresle baş etme eğitiminin stresle başa çıkma tarzı ve psikolojik dayanıklılık üzerine etkisinin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma tek gruplu ön test-son test ve yarı deneysel tasarım olarak planlanmıştır. Bir vakıf üniversitesinin ilk ve acil yardım ve anestezi programlarında eğitim gören 68 öğrenci ile yürütülmüştür. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyodemografik bilgi formu, Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği (PDÖ) ile toplanmıştır. Stresle baş etme dersi kapsamında ruh sağlığı, psikolojik dayanıklılık, stres, stresin belirtileri ve baş etme konularını içeren on dört haftalık program yüz yüze anlatım yöntemiyle öğrencilere anlatılmıştır. Veri toplama araçları dönem başında ve sonunda uygulanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21,78±1,91 yıl, %89,7'si kız öğrenci, %51,5'nin ekonomik durumu orta olup, %69,1'i ailesi ile birlikte yaşamaktadır. Eğitim sonucunda SBTÖ ve PDÖ toplam puan ortalamalarında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Öğrencilerin stresle baş etmede sıklıkla kullandıkları yollar sorulduğunda uyumak (%20,5), müzik dinlemek (%20,5) ve sosyal destek (%16,1) yanıtları alınmıştır. Öğrencilerin %16,1'i ise stresle baş edemediklerini bildirmiştir.

Tartışma ve sonuç: Benzer örneklem grubu ile yapılan çalışmalara bakıldığında, bu çalışmadaki ön test SBTÖ alt boyut puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Eğitim öncesi ve sonrasında puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamasının öğrencilerin ön test

puan ortalamalarının yüksek olmasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Çalışmanın farklı alanlarda eğitim alan ve daha büyük örneklem gruplarıyla tekrarlanması önerilmektedir.

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF STRESS COPING TRAINING GIVEN TO STUDENTS ON COPING STYLE AND PSYCHOLOGICAL RESILIENCE

Günay ÖGE, Nursemin ÜNAL

Ankara Medipol Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Introduction: The university life is a stressful process in which students gain new experiences in academic, social, and personal fields. In this process, students can manage their stressors and prepare themselves for work life by developing various coping skills. In addition, resilience can also affect university life as a dynamic and learnable concept.

Purpose: This study aims to examine the effect of stress-coping training on coping style and psychological resilience.

Materials and Methods: This study was planned as a single-group pre-test-post-test and quasi-experimental design. It was conducted with 68 students studying in the first and emergency aid and anesthesia programs of a foundation university. The data was collected with the sociodemographic information form prepared by the researchers, the Coping Style Scale (CSS), and the Resilience Scale for Adults (RSA). The fourteen-week program, including topics such as mental health, resilience, stress, symptoms of stress, and coping, was explained to the students by face-to-face method. Data collection tools were applied at the beginning and end of the semester.

Results: The mean age of the students is 21.78±1.91 years, 89.7% of them are female students, 51.5% of them have a medium economic status, and 69.1% of them live with their families. As a result of the training, no significant difference was found in the total mean scores of CSS and RSA. When the ways students often use to cope with stress were asked, the answers were sleeping (20.5%), listening to music (20.5%), and social support (16.1%). Also, 16.1% of the students reported that they could not cope with stress.

Discussion and conclusion: When we look at the studies with similar sample groups, it was seen that the pre-test CSS sub-dimension scores in this study were higher. It is considered that the absence of a significant difference between the mean scores before and after the training is due to the high pre-test mean scores of the students. The study should be repeated with larger sample groups trained in different fields.

Keywords: University students, coping with stress, coping style, resilience.

AKTİF-EMPATİK DİNLEME ÖLÇEĞİ (AEDÖ): HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Handan ÖZÇILNAK[1], Çiğdem YÜKSEL[2]

[1]*Ankara Bilkent Şehir Hastanesi Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastanesi, Tutuklu Hükümlü Adli Psikiyatri Servisi, Ankara, Türkiye*

[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye*

Giriş: Aktif empatik dinleme, aktif dinleme sürecine empati bileşeninin dahil edilmesiyle karakterize edilen etkili dinleme türlerinden birisidir [1]. Hemşirelik hizmetleri süresince güven ilişkisi kurmak ve olumlu çıktılar elde edebilmek için aktif empatik dinleme becerisinin kullanılması psikiyatri alanında hizmet veren hemşireler açısından pozitif çalışma sonuçları açısından önemlidir [2]. Bu bağlamda literatür incelendiğinde, ulaşılan tüm araçların yalnızca dinleme becerilerinin var olup olmadığını ölçtüğü, dinleme sürecinin etkinliğini gösteren aktif-empatik dinlemenin aşamalarını içeren herhangi bir aracın bulunmadığı görülmüştür.

Amaç: Bu araştırma, "Aktif-Empatik Dinleme Ölçeği'nin lisans düzeyinde eğitim gören hemşirelik öğrencileri örnekleminde Türkçe güvenirlik ve geçerliğinin test edilmesi amacı ile yapılmış metodolojik bir araştırmadır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim gören Mayıs-Haziran 2023 tarihleri arasında araştırmaya katılmaya gönüllü olan 405 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan Aktif-Empatik Dinleme Ölçeği'nin Türkçe güvenirlik ve geçerlik çalışmasının yapılabilmesi için, ölçeğin geliştiricisi Graham D. Bodie'den, İletişim Becerileri Ölçeği'nin geliştiricisi Korkut Owen'dan, araştırmanın uygulanması için Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu ve Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi Dekanlığı'ndan izinler alındıktan sonra katılımcılara Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur (Rıza) Formu elektronik ortamda sunulmuş ve gönüllülük esası ile veriler toplanmıştır. Veri toplama aşamasında, Tanıtıcı Bilgi Formu, Aktif-Empatik Dinleme Ölçeği ve İletişim Becerileri Ölçeği kullanılmıştır. Veriler sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, korelasyon katsayısı, madde analizi, bağımsız gruplar için iki yönlü t testi, Cronbach Alfa katsayısı, test-tekrar test analizi, Hotelling T^2 analizi, kapsam geçerlik indeksi, doğrulayıcı faktör analizi ile değerlendirilmiştir. Verilerin

değerlendirilmesinde, SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25,0 programı ve AMOS 21,0 programları kullanılmıştır. İstatistiksel kararlar p<0,05 anlamlılık seviyesine göre verilmiştir.

Bulgular: Araştırma kapsamında Türkçe güvenirlik ve geçerliği test edilen "Aktif- Empatik Dinleme Ölçeği" 11 maddeden oluşan Cronbach Alfa değeri 0,86 olarak hesaplanmıştır. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 21,23±2,46'dır. Ölçekte yer alan Madde 11 "Başkalarına beden dilimle dinlediğimi gösteririm" (5,87±1,16) en yüksek puan ortalamasına sahip iken, Madde 5 "Başkalarına söylediklerini hatırlayacağıma dair güvence veririm" (4,88±1,10) en düşük puan ortalamasına sahiptir. Ölçüt geçerliği hesaplanmasında kullanılan İletişim Becerileri Ölçeği ve Aktif-Empatik Dinleme Ölçeği arasında istatistiksel olarak pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir (r=0,67; p<0,001). Doğrulayıcı faktör analizine göre, ölçeğin yapısal denklem model sonucu p<0,001 düzeyinde anlamlı olduğu ve bunun ölçeği oluşturan 11 madde ve üç faktörlü ölçek yapısıyla ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Tartışma: Güvenirlik analizi, ölçekte bulunan ifadelerin kendi içinde tutarlılığının bulunup bulunmadığını ve ifadeler bütününün aynı özellikleri ölçüp ölçmediğini sınanması için yapılmaktadır. Aktif-Empatik Dinleme Ölçeği toplamı için hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı ölçeğin orijinal çalışmasına ve Japonca versiyonuna benzer şekilde 0, 861'dir [3,4]. Literatürde Cronbach Alfa katsayısına yönelik yer alan bilgiler baz alındığında, bu araştırmada Aktif-Empatik Dinleme Ölçeği için hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı ölçeğin yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir.

Sonuç: Aktif-Empatik Dinleme Ölçeği'nin hemşirelik öğrencilerinin aktif empatik dinleme becerilerinin değerlendirilmesinde güvenilir ve geçerli bir ölçek olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKLAR

Bodie, G. D. (2011) The Active-Empathic Listening Scale (AELS): Conceptualization and Evidence of Validity Within the Interpersonal Domain. Communication Quarterly. 59, 275-295. https://doi.org/10.1080/01463373.2011.583495

Shanahan, T., Cunningham, J. (2021) Keys to Trust-Building with Patients. Journal of Christian Nursing, 38(2), E11-E14. DOI: 10.1097/CNJ.0000000000000823

Drollinger, T., Comer, L. B., Warrington, L. B. (2006) Development and Validation of the Active Empathetic

Listening Scale. Psychology & Marketing, 23(2), 161–180. DOI: https://doi.org/10.1002/mar.20105 Guo, H., Lin, L., Jia, Z., Sun, J., Zhuang, Z., Duan, L., Sun, J. (2022) Validation of Reliability and Validity of The Chinese Version of The Active-Empathic Listening Scale. Front. Psychiatry, DOI: 10.3389/fpsyt.2022.938461

ACTIVE-EMPATHIC LISTENING SCALE (AELS): A VALIDITY AND RELIABILITY STUDY IN NURSING STUDENTS

Handan OZCILNAK [1], Cigdem YUKSEL [2]

[1] Ankara Bilkent City Hospital High Security Forensic Psychiatry Hospital, Forensıc Psychıatry Servıce For Prısoners And Prısoners
[2] Health Sciences University Gulhane Nursing Faculty, Department of Psychiatric Nursing, Ankara

Introduction: Active empathic listening is one of the effective listening types characterized by the inclusion of empathy component in the active listening process [1]. The use of active empathic listening skills is important in terms of positive study results for nurses serving in the field of psychiatry in order to establish a relationship of trust and achieve positive outcomes during nursing services [2].

Aim: This research is a methodological study conducted to test the Turkish reliability and validity of the "Active-Empathetic Listening Scale" in a sample of nursing students studying at the undergraduate level.

Materials and Methods: This research was carried out with 405 students who volunteered to participate in the research between May-June 2023, studying at the Faculty of Health Sciences, Gülhane Nursing Faculty. For the Turkish reliability and validity of the Active-Empathetic Listening Scale used in the research, Graham D. Bodie, the developer of the scale, Korkut Owen, the developer of the Communication Skills Scale, and Gülhane Scientific Research Ethics Committee of Health Sciences University for the implementation of the research. After the permissions were obtained from the Dean's Office of the Faculty of Sciences Gülhane Nursing, the Informed Voluntary Consent (Consent) Form was presented to the participants in the electronic environment and the data were collected on a voluntary basis. In the data collection, Introductory Information Form, Active-Empathetic Listening Scale, and Communication Skills Scale were used. Data were evaluated by number, percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient, item analysis, two-way t-test for independent groups, Cronbach's alpha coefficient, test-retest analysis, Hotelling T^2 analysis, content validity index, confirmatory factor analysis. SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for

Windows 25,0 and AMOS 21,0 programs were used to evaluate the data. Statistical decisions were made according to the $p<0,05$ significance level.

Findings: The Cronbach's Alpha value, consisting of 11 items, was calculated as 0.86 in the "Active-Empathetic Listening Scale", whose Turkish reliability and validity were tested within the scope of the study. The mean age of the nursing students participating in the study was 21.23±2.46. Item 11 “I show that I listen to others with my body language” (5.87±1.16) in the scale has the highest score, while Item 5 “I assure others that I will remember what they say” (4.88±1.10) has the lowest score. has the average. It was determined that there was a statistically positive, moderate and significant relationship between the Communication Skills Scale and the Active-Empathetic Listening Scale used to calculate the criterion validity ($r=0.67$; $p<0.001$). According to the confirmatory factor analysis, it was determined that the structural equation model result of the scale was significant at $p<0.001$ level, and this was related to the 11 items and the three-factor scale structure.

Discussion: Reliability analysis is carried out to test whether the statements in the scale are self-consistent and whether all statements measure the same features. The Cronbach Alpha coefficient calculated for the total of the Active-Empathetic Listening Scale is 0.861, similar to the original study and the Japanese version of the scale [3,4]. Based on the information on the Cronbach Alpha coefficient in the literature, the Cronbach Alpha coefficient calculated for the Active-Empathetic Listening Scale in this study shows that the scale is a highly reliable scale.

Conclusion: It has been concluded that the Active-Empathetic Listening Scale can be used as a reliable and valid scale in the evaluation of active empathic listening skills of nursing students.

Keywords: listening, active listening, active listening, empathetic listening, reliability, validity

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE SOSYOTELİZM VE KİŞİLERARASI DUYARLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Merve SÖZEN, Emine ÖKSÜZ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye

Amaç: Davranışsal bağımlılıklardan biri olan sosyotelizmin ve diğer bireylerin duygu, davranışlarına aşırı farkındalık/duyarlılık olarak tanımlanan kişilerarası duyarlılığın iletişimi olumsuz etkilediği bilinmektedir. Bu araştırmanın amacı; hemşirelik öğrencilerinde sosyotelizm ve kişilerarası duyarlılık düzeyini belirlemek, sosyotelizm ve kişilerarası duyarlılığı etkileyen faktörleri ve sosyotelizm ile kişilerarası duyarlılık arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu araştırma, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi'nde okuyan öğrenciler ile Ekim 2021- Ocak 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 560 öğrenci dahil edilmiştir. Araştırmanın verileri; Öğrencileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Genel Sosyotelizm Ölçeği ve Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 26 bilgisayar programı kullanılarak analiz edilmiştir. $p<0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların akıllı telefonda geçirilen günlük süreye göre Genel Sosyotelizm Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (H=43,060, p=<0,001). Kişilerarası iletişimde kendini değerlendirme puan ortalamaları ile Genel Sosyotelizm Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü orta seviyede ilişki saptanmıştır (r= -0,161, p=<0.001). Katılımcıların akıllı telefonda geçirilen süreye göre Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında (H=21,10, p=<0,001) ve sınıf düzeyine göre atılgan olmayan davranışlar alt boyutu puan ortalamaları arasında (H= 12,86, p=0,006) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Kişilerarası iletişimde kendini değerlendirme puan ortalamaları ile Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü zayıf düzeyde bir ilişki saptanmıştır (r= -0,237, p=<0,001). Hemşirelik öğrencilerinin Genel Sosyotelizm Ölçeği toplam puanları ile Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel anlamlı, pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur (r=0,355, p=<0,001).

Sonuç: Araştırma bulgularına göre; günde 3 saat ve daha fazla akıllı telefonda zaman geçiren ve kişilerarası iletişimde kendisini yetersiz olarak değerlendiren hemşirelik öğrencilerinin sosyotelizm davranışları ve kişilerarası duyarlılık düzeyleri artmaktadır. Birinci sınıf öğrencilerin ikinci sınıf öğrencilerine göre atılgan olmayan davranışları daha fazladır. Ayrıca bu çalışmada öğrencilerin sosyotelizm davranışları artıkça kişilerarası duyarlılıkları da arttığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Telefon, Kişilerarası Duyarlılık, Hemşirelik Öğrencisi, Sosyotelizm

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PHUBBING AND INTERPERSONAL SENSITIVITY IN NURSING STUDENTS

Merve SÖZEN, Emine ÖKSÜZ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye

Aim: It is known that phubbing, which is one of the behavioral addictions, and interpersonal sensitivity, which is defined as hyper-awareness/sensitivity to the emotions and behaviors of other individuals, negatively affect communication. The aim of this assigment is determining the level of phubbing and interpersonal sensitivity in nursing students, examining the factors that affect phubbing and interpersnal sensitivity and examining the relationship between phubbing and interpersonal sensitivity.

Materials and Methods: This descriptive study has been conducted with students studying at Gülhane Nursing Faculty of Health Sciences University and 560 students between the October 2021 and January 2022. The data of the research have been collected by using the Introductory Information Form of Students, the General Phubbing Scale and the Interpersonal Sensitivity Scale. The obtained data have been analyzed by using the Statistical Package fort he Social Sciences (SPSS) 26 computer pogrammes. $p<0,05$ has been accepted statistically meaningful. Results: According to the daily time that the participants have spent on the smartphone, a statistically significant difference has been found amoung the total mean scores of the General Phubbing Scale ($H=43,060$, $p=<0,001$). In interpersonal communication a statistically significant negative oriented moderate relationship has been found between the mean scores of self-evaluation and the total mean scores of the General Phubbing Scale ($r= -0,161$, $p=<0.001$). According to the time the participants have spent on the smartphones, a statistically significant difference has been found between the total mean scores of the Interpersonal Sensitivity Scale ($H=21,10$, $p=<0,001$) and the sub-dimension mean scores of the non-assertive behaviours according to the class level ($H= 12,86$, $p=0,006$). In interpersonal communication, a statistically significant, negative and weak correlation has been found between the mean scores of self-evaluation and total scores of the Interpersonal Sensitivity Scale ($r= -0,237$, $p=<0,001$). A statistically significant positive abd moderate relationship has been found between the total scores of the General Phubbing Scale and the Interpersonal Sensitivity Scale of nursing students ($r=0,355$, $p=<0,001$).

Conclusion: According to the research findings; the phubbing behaviours and interpersonal sensitivity levels of nursing students who spend 3 hours or more a day on smartphones and

evaluate themselves as inadequate in interpersonal communication are increasing. First-year students have more non-assertive behaviours than second-year students. In addition, in this study as students' phubbing behaviours increase, their interpersonal sensitivities also increase.

Keywords: Akıllı Telefon, Kişilerarası Duyarlılık, Hemşirelik Öğrencisi, Sosyotelizm

PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN MERHAMET DOYUMU VE ÖZ ETKİLİLİK-YETERLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Hatice POLAT[1], Sibel ASİ KARAKAŞ[2], Şeyda ERÇEL[3]

[1]*Malatya Turgut Özal Üniversitesi, İlçe Seçiniz, Türkiye*

[2]*Atatürk Üniversitesi, İlçe Seçiniz, Türkiye*

[3]*Munzur Üniversitesi, Tunceli, Türkiye*

Giriş: Başkalarının acısını hafifletmek için harekete geçmede bir motivasyon olarak görülen merhamet, hemşireliğin ideali ya da arketipidir. Merhamet memnuniyeti, işimizi iyi yapabilmekten, yeni yaşam değerleri yaratmaktan aldığınız zevk olarak tanımlanır. Bu özellik bakım kalitesini artırır ve doyumla ilişkilidir. Öz etkililik; bireyin, yaşamıyla ilgili olaylar üzerinde etkili olabilmesi için, gerekli olan etkinlikleri başlatabileceğine ve sonuç alabileceğine olan inancı olarak tanımlanmaktadır. Yüksek düzeyde öz-yeterliğe sahip bireyler, zorluk düzeyi yüksek olan çalışmalarla karşı karşıya kaldıklarında, daha rahat ve verimli olmaktadırlar. Amaç: Bu çalışma psikiyatri hemşirelerinin merhamet doyumu ve öz etkililik-yeterlilik düzeyi arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini Türkiye'de bir psikiyatri hastanesinde çalışan 178 hemşire oluşturmaktadır. Evreni bilinen örnekleme formülüne göre [n= N. t2 p.q / (d2.(N-1) + t2 p.q)] α=0,05, p=q=0,5 ve d=±0,05 alındığında örneklem sayısı 122 olarak hesaplanmıştır. Çalışma Haziran 2023-Ağustos 2023 tarihleri arasında çalışmaya katılmayı kabul eden 124 hemşire ile yürütüldü. Verilerin elde edilmesinde, araştırmacılar tarafından geliştirilen Sosyo Demografik Veri Formu ile Merhamet Doyumu Ölçeği (MDÖ) ve Öz Etkililik-Yeterlik Ölçeği (ÖEYÖ) kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde; yüzdelikler, ortalamalar, Pearson korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Hemşirelerin ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde; Merhamet Doyumu Ölçeğinin toplam puan ortalamasından 52.69±6.59; Öz Etkililik-Yeterlik Ölçeği toplam puan ortalamasından ise 85.23±12.03 puan aldıkları belirlendi. Hemşirelerin MDÖ ile ÖEYÖ alt boyutları ve toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında; MDÖ ile ÖEYÖ toplam puanı (r=0.400, p= 0.00), davranışa başlama alt boyutu (r=0.312, p= 0.00), davranışı sürdürme

alt boyutu (r=0.274, p= 0.002), davranışı tamamlama alt boyutu (r= 0.337, p= 0.00), engellerle mücadele alt boyutu (r= 0.345, p= 0.00) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulundu.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmanın sonuçlarına göre hemşirelerin yüksek merhamet doyumu düzeyine sahip oldukları; öz etkilik-yeterlik alt boyutlarında davranışa başlama ve davranışı sürdürme düzeylerinin yüksek, davranışı tamamlama ve engellerle mücadele düzeylerinin ise orta düzeyde olduğu söylenebilir. Hemşirelerin merhamet doyumları ile öz etkililik-yeterlikleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu($p<0.05$) yani merhamet doyumu yüksek olan hemşirelerin öz etkililik-yeterliklerinin de yüksek olduğu belirlendi. Hemşirelerin öz etkililik ve yeterlik algılarının artırılabilmesi için merhamet doyumlarını geliştirmeye yönelik motivasyon kaynakları belirlenebilir ve hemşirelerin bu yönde desteklenmesi sağlanabilir. Merhamet doyumlarının artırılmasının hemşirelik öz etkililiğini-yeterliğini artırırken aynı zamanda hastalara sunulacak bakımın kalitesinin de artıracağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, merhamet doyumu, öz etkililik-yeterlik

INVESTIGATING THE RELATIONSHIP BETWEEN COMPASSION SATISFACTION AND SELF-EFFICACY IN PSYCHIATRIC NURSES

Hatice POLAT[1], Sibel ASİ KARAKAŞ[2], Şeyda ERÇEL[3]

[1]*Malatya Turgut Özal Üniversitesi, İlçe Seçiniz, Türkiye*

[2]*Atatürk Üniversitesi, İlçe Seçiniz, Türkiye*

[3]*Munzur Üniversitesi, Tunceli, Türkiye*

Introduction: Compassion, which is the motivation to act to alleviate the suffering of others, is the ideal or archetype of nursing. Compassion satisfaction is defined as the pleasure of doing the nursing profession well and creating new core life values. This improves the quality of care and is associated with satisfaction. Self-efficacy is defined as an individual's belief that he/she can initiate the necessary activities and make achievements to influence events related to his/her life. Individuals with high levels of self-efficacy are more comfortable and productive when faced with challenging tasks.

Aim: This study was conducted to determine the relationship between compassion satisfaction and self-efficacy levels of psychiatric nurses.

Material and Method: The study population consisted of 178 nurses working in a psychiatric hospital in TÜRKİYE. The sample size was calculated as 122 according to the sampling equation for the known population [n = N . t2 p.q / (d2.(N-1) + t2 p.q)] for α=0.05, p=q=0.5, and d=±0.05. The study was conducted between June 2023 and August 2023 with 124 nurses who agreed to participate in the research. The sociodemographic data form developed by the researchers, the Compassion Satisfaction Scale (CSS), and the Self-Efficacy Scale (SES) were used for data collection. Percentages, means, and Pearson correlation analysis were used to evaluate the data.

Results: Considering the mean scores of the nurses from the scales, it was found that their mean score on the Compassion Satisfaction Scale was 52.69±6.59, and their mean score on the Self-Efficacy Scale was 85.23±12.03. When the nurses' mean total and sub-scale scores in the CSS and SES were compared, it was found that there were positive and significant relationships between CSS and SES total scores (r=0.400, p= 0.00), the initiating behavior sub-scale (r=0.312, p= 0.00), the sustaining behavior sub-scale (r=0.274, p= 0.002), the completing behavior sub-scale (r= 0.337, p= 0.00), and the coping with difficulties sub-scale of the SES (r= 0.345, p= 0.00).

Discussion and Conclusions: Based on the findings of this study, it can be stated that nurses exhibit high levels of compassion satisfaction, substantial proficiency in initiating and sustaining behaviors, and moderate proficiency in coping with difficulties within the self-efficacy sub-scales. There was a statistically significant positive correlation between nurses' compassion satisfaction and self-efficacy levels ($p<0.05$), indicating that nurses who have high levels of compassion satisfaction also demonstrated high levels of self-efficacy. To enhance nurses' perceptions of self-efficacy, it is advisable to identify sources of motivation to improve their compassion satisfaction, and subsequently provide support to nurses in this regard. It is believed that increasing compassion satisfaction will also increase nursing self-efficacy and, at the same time, improve the quality of care provided to patients.

Keywords: Nurses, compassion satisfaction, self-efficacy.

SUÇA BULAŞAN ERGENLERDE KABUL VE KARARLILIK TERAPİSİ TEMELLİ GİRİŞİMİN PSİKOLOJİK ESNEKLİK, EMPATİ VE ÖFKE ÜZERİNE ETKİSİ

Mehtap GENÇ[1], Hülya BİLGİN[2], Kaasım Fatih YAVUZ[3]

[1]*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Karaman, Türkiye*

[2]*İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

[3]*İstanbul Medipol Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

Suça yönelen çocuk sorunu pek çok ülkede var olan uluslararası bir sorundur. Meydana geldiği topluluklarda hissedilen zararlı duygusal, fiziksel ve ekonomik etkileri nedeniyle de çocuk suçluluğu, en acil sosyal sorunlarımızdan biri konumundadır. İnsanların değerleri ile uyumlu bir yaşam sürmelerine yardımcı olmaya odaklanan ve bu yönüyle birçok alternatif yaklaşımdan ayrılarak yeni bir yol izleyen Kabul ve Kararlılık Terapisi (Acceptance and Commitment Therapy-ACT) üçüncü kuşak BDT'lerin önde gelen yaklaşımlarındandır. Antisosyal davranışın ve suç işlemenin tedavisinde seyrek kullanılmasına rağmen ACT'in son derece olumlu sonuçlar gösterdiği bildirilmektedir.

Bu çalışma; ACT temelli girişimin suça bulaşan ergenlerde psikolojik esneklik, empati ve öfke üzerindeki etkisini incelemek amacıyla kontrol gruplu ve tekrarlayan ölçümlü yarı deneysel araştırma tasarımında yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini daha önce adli bir soruşturmaya dâhil olan 24 ergen oluşturmuştur (Girişim: 12; Kontrol: 12). Girişim grubuna, 6 hafta boyunca haftada bir oturum şeklinde ACT temelli girişim uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise herhangi bir girişim uygulanmamıştır. Verilerin toplanmasında; Bilgi Formu, Kabul ve Eylem Formu-II (KEF-II), KA-Sİ Çocuk ve Ergenler İçin Empatik Eğilim Ölçeği Ergen Formu ile Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzı Ölçekleri kullanılmıştır. Ölçümler; girişim öncesi, girişim sonrası, 1 aylık izlem ve 3 aylık izlem olmak üzere dört farklı zaman noktasında yapılmıştır. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistik testleri, Bağımsız İki Örnek T Testi, Mann Whitney U Testi, Pearson Ki Kare Testi, Yates Düzeltmesi, Fisher's Exact Testi, Friedman Testi ve Tekrarlı Varyans Analizi kullanılmıştır.

Çalışmamızda, girişim grubu ile kontrol grubunun KEF-II (son test için $p<0,001$, 1 aylık izlem için $p<0,001$, 3 aylık izlem için $p<0,001$), Toplam Empatik Eğilim (son test için $p=0,001$, 1 aylık izlem için $p<0,001$, 3 aylık izlem için $p=0,001$), Duygusal Empati alt boyutu (son test için $p<0,001$, 1 aylık izlem için $p<0,001$, 3 aylık izlem için $p<0,001$), Bilişsel Empati alt boyutu

(son test için p=0,007, 1 aylık izlem için p<0,001, 3 aylık izlem için p=0,007) ve Sürekli Öfke (son test için p<0,001, 1 aylık izlem için p<0,001, 3 aylık izlem için p<0,001) puanları arasında son testte ve izlemlerde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Öfke İfade Tarzı Ölçeği incelendiğinde ise; Öfke Dışa (son test için p<0,001, 1 aylık izlem için p<0,001, 3 aylık izlem için p<0,001) ve Öfke Kontrol (son test için p<0,001, 1 aylık izlem için p<0,001, 3 aylık izlem için p=0,001) alt boyutlarında son testte ve izlemlerde; Öfke İçte alt boyutunda (1 aylık izlem için p=0,033, 3 aylık izlem için p=0,030) ise izlemlerde girişim ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

Sonuçlar, ACT temelli girişimin suça bulaşan ergenlerde psikolojik esneklik, empati ve öfke üzerinde olumlu etkiler meydana getirdiğini ve genel olarak bu iyileşmelerin sonrasında da devam ettiğini ortaya koymuştur. Çalışma, ACT'in böyle bir dezavantajlı ergen grubu için umut vadeden bir yaklaşım olduğuna işaret etmektedir. Bu doğrultuda; ACT becerisine ve uygulama yetkinliğine sahip ruh sağlığı ve psikiyatri hemşirelerinin ACT müdahalelerini günlük uygulamalarına dâhil etmelerinde gereken eğitim ve rehberliklerin uygulanması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Kabul ve Kararlılık Terapisi, Ergen Suçluluğu, Psikolojik Esneklik, Empati, Öfke

THE EFFECT OF ACCEPTANCE AND COMMITMENT THERAPY-BASED INTERVENTION ON PSYCHOLOGICAL FLEXIBILITY, EMPATHY, AND ANGER IN ADOLESCENTS INVOLVED IN CRIME

Mehtap GENÇ[1], Hülya BİLGİN[2], Kaasım Fatih YAVUZ[3]

[1]*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Karaman, Türkiye*

[2]*İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

[3]*İstanbul Medipol Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

The problem of juvenile delinquency is an international problem that exists in many countries. Juvenile delinquency is one of our most pressing social problems due to its harmful emotional, physical and economic effects felt in the communities where it occurs. Acceptance and Commitment Therapy (ACT) is one of the leading approaches of third generation CBT, which focuses on helping people live a life in harmony with their values and follows a new path by leaving many alternative approaches in this respect. Although it is rarely used in the treatment of antisocial behavior and delinquency, ACT has been reported to show extremely positive results.

This study was conducted in a quasi-experimental research design with a control group and repeated measures to examine the effect of Acceptance and Commitment Therapy (ACT)-based intervention on psychological flexibility, empathy, and anger in delinquent adolescents. The sample of the study consisted of 24 adolescents who were involved in a forensic investigation (Intervention: 12, Control: 12). An ACT-based intervention was applied to the intervention group as a weekly session for 6 weeks. The control group did not receive any intervention. Information Form, Acceptance and Action Questionnaire-II (AAQ-II), Child and Adolescent KA-SI Empathic Tendency Scale Adolescent Form and Trait Anger and Anger Expression Scales were used to collect data. Measurements were applied at four different time points, including pre-intervention, post-intervention and follow-up. In the analysis of the data, descriptive statistics tests, Independent Two Sample T Test, Mann Whitney U Test, Pearson Chi-Square Test, Yates Correction, Fisher's Exact Test, Friedman Test and Repeated Analysis of Variance were used.

In our study, it was determined that there was a statistically significant difference between the AAQ-II ($p<0,001$ for post-test, $p<0,001$ for 1-month follow-up, $p<0,001$ for 3-month follow-up), Total Empathic Tendency ($p=0,001$ for post-test, $p<0,001$ for 1-month follow-up, $p=0,001$

for 3-month follow-up), Emotional Empathy sub-dimension (p<0,001 for post-test, p<0,001 for 1-month follow-up, p<0,001 for 3-month follow-up), Cognitive Empathy sub-dimension (p=0,007 for post-test, p<0,001 for 1-month follow-up, p=0,007 for 3-month follow-up) and Trait Anger (p<0,001 for post-test, p<0,001 for 1-month follow-up, p<0,001 for 3-month follow-up) scores of the intervention group and the control group in the posttest and follow-up. When the Anger Expression Style Scale was examined, it was determined that there was a statistically significant difference between the intervention and control groups in the Anger-out (p<0,001 for post-test, p<0,001 for 1-month follow-up, p<0,001 for 3-month follow-up) and Anger control (p<0,001 for post-test, p<0,001 for 1-month follow-up, p=0,001 for 3-month follow-up) sub-dimensions at the posttest and at follow-up, and in the Anger-in (p=0,033 for 1-month follow-up, p=0,030 for 3-month follow-up) sub-dimension at the follow-up.

Results revealed that ACT-based intervention had positive effects on psychological flexibility, empathy and anger in delinquent adolescents, and these improvements continued afterward in general. The study indicates that ACT is a promising approach for such a disadvantaged group of adolescents. In this direction; ıt is recommended that mental health and psychiatric nurses who have ACT skills and practice competency should implement the necessary training and guidance to incorporate ACT interventions into their daily practices.

Keywords: Acceptance and Commitment Therapy, Adolescent Guilt, Psychological Flexibility, Empathy, Anger

ANOREKSİYA NERVOZA TANILI HASTADA HİPONATREMİNİN DÜZELTİLMESİ SIRASINDA ORTAYA ÇIKAN SANTRAL PONTİN MİYELİNOLİZİS

İrem YEŞIL, **Beyhan MİSKAN**, Merve SILGAN

Maltepe Üniversitesi Hastanesi, İstanbul, Türkiye

Hiponatremi serum sodyum yoğunluğunun 135 mEq/ L'den düşük olmasıdır ve günlük klinik uygulamada en sık karşılaşılan elektrolit bozukluğudur. Akut ve şiddetli hiponatremi önemli morbidite ve mortalite nedenidir (7).

Hiponatreminin olması gerekenden hızlı düzeltilmesi ağır nörolojik bozukluklara ve ölüme neden olabilir. Bu nörolojik bozukluklardan biri, Santral pontin ve ekstrapontin miyelinolizis (SPM/EPM) olarak da adlandırılan osmotik demiyelinizasyon sendromudur. Esas olarak bazal ponsu etkileyen bir demiyelinizasyon hastalığı olmasına rağmen beynin diğer bölgelerini de etkileyebilmektedir. Patogenezi tam olarak açıklanamayan bu bozukluğun hiponatreminin hızlı veya aşırı düzeltilmesi sonucu geliştiğini gösteren deneysel ve klinik kanıtlar bulunmaktadır (2,3).

Santral pontin miyelinolizis ile ilişki gösteren diğer medikal durumlar ise diyaliz, karaciğer yetmezliği ve transplantasyon, ileri evre lenfoma, karsinoma, çeşitli sebeplere bağlı kaşeksi, şiddetli bakteriyel infeksiyonlar, dehidratasyon, akut hemorajik pankreatit, tiamin eksikliğine bağlı kronik alkolizm, kötü beslenme ve anoreksiya nervoza (AN) olarak saptanmıştır. Adams ve ark. Tarafından ilk kez 1959 yılında yapılan bir çalışmada birinde kötü beslenme olan 3 alkol bağımlısı kişide santral pontin miyelinololizis tanımlanmıştır(1,5,7).

Miyelinoliz, yeme bozukluklarının, özellikle de anoreksiya nervozanın (AN) ciddi bir komplikasyonu olarak ortaya çıkabilir. Bunun en önemli nedenlerinden biri AN'li bireylerde tübülopati, su intoksikasyonu (WI) veya diüretiklerin kötüye kullanılmasının neden olduğu hiponatreminin hızlı bir şekilde düzeltilmesi olduğu yapılan çalışmalarda gösterilmiştir.(13)

SPM klinik bulguları genellikle bifazik olup en sık hiponatremi durumunda ortaya çıkan ensefalopati ve nöbet, hiponatreminin düzeltilmesini takiben parezi ve beyin sapı bulguları şeklindedir. Hastaların üçte birinde parezi, dörtte birinde nöbet, dizartri ve disfaji bulunur. Ağır olgularda, yalnızca vertikal göz hareketleri ve göz kırpma korunarak kilitlenme meydana gelebilir (5,9).

DSM-V kriterlerine anoreksiya nervoza (AN); gereksinimlere göre enerji alımını kısıtlamanın

bir sonucu olarak belirgin bir biçimde düşük vücut ağırlığına sahip olma, kilo almaktan korkma ve kilo almayı güçleştiren davranışlarda bulunma olarak tanımlanmaktadır (4,6).

Bu çalışma İstanbul Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde gerçekleştirilmiş olup, anoreksiya nervozaya bağlı gelişen hiponatreminin hızlı tedavisi sonrasında ortaya çıkan ve tedavi sürecinde iyi bir hemşirelik bakımı, sonrasında aile üyelerinin eğitimi ile bakıma katılmaları ve etkin bakımın sürdürülerek hastanın tedaviye uyum sağlamasıyla geriye dönüş gösteren bir spm olgusu sunmaktayız.

Gereç ve Yöntem:

Psikiyatri Kliniğinde anoreksiya nervoza tanısıyla yatışı yapılmış bir kadın hastada gelişen santral pontin miyelinolizisin tedavi sürecinde iyi bir hemşirelik bakımını içeren ve hastaya biyopsikososyal bakımı sağlayarak hastanın tedaviye uyum sağlamasıyla geriye dönüş gösteren bir olgu sunumudur.

Bulgular

20 yaşında, bilinen psikiyatrik ve kronik hastalık öyküsü olmayan kadın hastanın yaklaşık 10 aydır giderek katılaşan bir biçimde diyet düzenlemesi yaptığı, yaklaşık 3 aydır tek öğün beslenerek yemek sonrasında ağır spor yapmaya başladığı öğrenildi. Hastanın ailesi artan kilo kaybını ağustos ayında (yaklaşık 11 ay sonra) fark etmiş ve hastaya muayene olması yönünde ısrarcı olmuşlardır. Fakat hasta, doktor kontrolüne gitmeyi reddetmiştir. 05.11.2021 tarihinde jeneralize konvülsiyon, düşme, dişlerini sıkma şikayetleri ile dış kurum acil servise başvurmuşlardır. Bu kurumda yatışı ve tetkikler sonucunda serum sodyum değeri 96 mmol/L olduğu bulunmuştur. Hiponatremiye bağlı nöbet geçirdiği düşünülen hastanın tedavisi düzenlenmiştir. Serum sodyum değeri 24 saatte 110 mmol/L'ye çıkmıştır. 13.11.2021 tarihine kadar yatarak tedavi gören hastanın psikiyatri konsültasyonunda yapılan görüşme sırasında hastanın konuşmaları arasında bloklarının ve ruminasyonunun olduğunu tespit edilmiştir. 15.11.2021 tarihinde hastanın konuşmayı kesmesi, oryantasyonunun bozulması üzerine nöroloji konsültasyonu istenmiştir. Nöroloji konsültasyonunda kranial MR çekimi önerilmiş fakat hastanın ajite olması nedeni ile çekim gerçekleştirilememiştir.

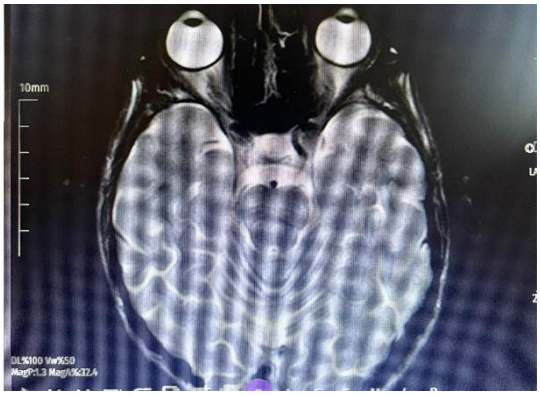
15.11.2021 tarihinde hasta, yakınları eşliğinde kurumumuza başvurmuştur. Psikiyatri kliniğine yatışı yapılan hastanın ruhsal durum muayenesinde bilinci açık, nonkoopere, nonoryante, genel görünümü kaşektik, göz temasının olmadığı, mutizmde olduğu gözlemlendi. Hastanın anlamsız hareketleri olduğu, uyku ve iştahında azalma olduğu gözlemlendi. Hastaya IV sıvı ve B vitamini replasmanı tedavisi başlandı. Dahiliye ve nöroloji konsültasyonu istendi. Nöroloji

konsültasyonu sonucunda pontin miyelinozis şüphesi ile hastaya kontrastlı beyin MR çekilmesi önerildi. Nöroloji tarafından hastanın MR bulguları pontin miyelinozis ile uyumlu bulundu (Şekil 1,2).

Şekil1

Şekil2

Tartişma ve Sonuçlar

Hastamızda geç fark edilen anoreksiya nervozaya bağlı gelişen hiponatreminin hızlı düzeltilmesinden sonra MR görüntülemesi ile desteklenen santral pontin miyelinozis'in tipik klinik bulgularını gösteren bir tablo gelişmiştir.

Psikiyatri servisinde yatış esnasında SPM tanısı olan hastanın palyatif servisi ve nöroloji servisinde takipleri devam etti. Hastanın yatışı sırasında beslenme ve sıvı takibi yapıldı. Rutin idrar incelemeleri ve sıvı elektrolit dengesi kontrol edildi. Hastanın idrar dansitesi 1010, idrar

Na'u 20 mmol/L idi. Serum Na düzeyi sık aralıklarla kontrol edildi. Yetersiz beslenme sonrası TPN desteği ile olası komplikasyonlar önlendi. Hastaya 2 saatte 1 pozisyon değişikliği sağlanarak hastanın kas gücünü, hareketliliğini ve işlevselliğini artırma amacıyla ROM egzersizleri uygulandı. Hastanın ebeveynlerinin aktif bakıma katılmaları sağlandı. Süreçle ilgili bilgi eksiklikleri giderildi. Hastanın tedavi sürecinde kooperasyonunun sağlanması ile terapötik iletişim kurulabildi. Hasta bakıma, aktif- pasif egzersizlerle katılması yönünden desteklendi. Beslenmesi diyetisyen ile işbirliği halinde düzenlendi.

Hekim, hemşire, diyetisyen ile işbirliği halinde devam eden tedavi süreci sonrasında hastanın beslenme rehabilitasyonu sağlandı. Hastanın ağırlık kazanımının sağlanması, ağırlık kaybına neden olan davranışlarının durdurulması ve yeme davranışlarının iyileştirilmesi amaçlanarak beslenme planı oluşturuldu. Hastanın oral alımı önce R2 sonra R3 şeklinde başladı. Diyetisyen ile işbirliği halinde günlük kalori (enerji) miktarı hesaplanarak alması sağlandı. Ayrıca hastaya psikofarmakolojik tedavinin yanı sıra multivitamin ve enteral beslenme desteği verildi. Hasta, bakıma aktif katılması için cesaretlendirildi. Hasta ve ailesine yeterli ve dengeli beslenme, etkin ilaç kullanımı, ilaç- besin etkileşimleri, uyku düzeni konularında eğitimler verildi. Hastanın ebeveynlerine anoreksiya hastalığı ve takibi hakkında eğitim verildi. Düzenli doktor kontrolünün öneminden bahsedildi. Hasta ve yakınlarının, beslenme davranış değişikliği konusunda bilinçlendirilerek hastaya düzenli yeme alışkanlığı kazanması sağlandı. Hastanın iyilik halinin oluşması ile taburculuğuna karar verildi.

Hastanın mevcut durumu; ayaktan psikiyatri kontrollerine devam etmekte, okuluna düzenli devam etmekte, yemek ile ilişkisi düzelmiş ve son takiplerinde 53 kg ölçülmüştür. Diyetisyen ile kilo koruma programına geçilmiştir. Nöroloji takibi sonlanmıştır.

Sonuç olarak, anoreksiya nervoza sıvı intoksikasyonu nedeniyle veya az sodyum tüketimiyle hiponatremiye neden olabilmektedır. Hiponatreminin hızlı düzeltilmesi hiponatremiden daha ağır nörolojik bozukluklara ve ölüme neden olabilir(13). Bu açıdan çok çeşitli nedenlerden kaynaklanabilen hiponatreminin tanı ve tedavisi iyi bilinmelidir. Hızlı sodyum replasmanı sonucu SPM'in etkin tedavi ve iyi bir hemşirelik bakımı ile düzeldiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anoreksiya Nervoza (AN), Hiponatremi, Santral Pontin Miyelinolizis (SPM).

KAYNAKLAR

Akar, H., Cengiz, N., Bayrak, A. O., Özbenli, T., Onar, M. K., İncesu, L., ... & Terzi, M. (2010). Santral Pontin Miyelinolizis: Dört Olgu Sunumu. Turkish Journal of Neurology/Turk Noroloji Dergisi, 16(3).

Alleman, A. M. (2014, April). Osmotic demyelination syndrome: central pontine myelinolysis and extrapontine myelinolysis. In Seminars in Ultrasound, CT and MRI (Vol. 35, No. 2, pp. 153-159). WB Saunders.

Gökçe, E., & Beyhan, M. (2023). Osmotik Demiyelinizasyon Sendromu. Güven, N., Tuğçe, Ö. Z. L. Ü., KENGER, E., Tümer, H., & Ergün, C. (2020). Anoreksiya Nervoza ve Tıkınırcasına Yeme Bozukluğunu Bir Yıl Ara ile Kehaya, S. (2017). İzole Diplopi ile Prezante Olan Santral Pontin Miyelinolizis Olgusu. Causapedia, 6(2), 137-139.

Köroğlu E. (2014). DSM-5 Tanı Ölçütleri El Kitabı. HYB Yayınevi.

ÖZTÜRK, F., SANCAK, R., İNCESU, L., & BAYSAL, K. (2009). Osmotik Demiyelinizasyon Sendromu. Journal of Experimental and Clinical Medicine, 12(3).

Pietrini V, Mozzani F, Crafa P, Sivelli R, Cademartiri F, Crisi G. Central pontine and extrapontine myelinolysis despite careful correction of hyponatremia: clinical and neuropathological findings of a case. Neurol Sci 2009. Singh, T. D., Fugate, J. E., & Rabinstein, A. A. (2014). Central pontine and extrapontine myelinolysis: a systematic review. European Journal of Neurology, 21(12), 1443-1450.

Upadhyay A, Jaber BL, Madias NE: Incidence and prevalence of hyponatremia. Am J Med 2006; 119 (1): 30-35 Yaşamak; Olgu Sunumu. Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11(2), 279-281.

Yıldız, G., & Candan, F. Hiponatremi; Güncel Tanı ve Tedavisi Hyponatremia; Current Diagnosis and Treatment. Amann, B., Schäfer, M., Sterr, A., Arnold, S., & Grunze, H. (2001). Central pontine myelinolysis in a patient with anorexia nervosa. International Journal of Eating Disorders, 30(4), 462-466.

CENTRAL PONTINE MYELINOLYSIS, WHICH OCCURS DURING THE CORRECTION OF HYPONATREMIA IN A PATIENT DIAGNOSED WITH ANOREXIA NERVOSA

İrem YEŞIL, **Beyhan MİSKAN**, Merve SILGAN

Maltepe Üniversitesi hastanesi, İstanbul, Türkiye

Introduction

Hyponatremia is a serum sodium density below 135 mEq / L and is the most common electrolyte disorder encountered in daily clinical practice. Acute and severe hyponatremia are important causes of morbidity and mortality(7).

Correction of hyponatremia faster than it should be can lead to severe neurological disorders and death. One of these neurological disorders is osmotic demyelination syndrome, also called central pontine and extrapontine myelinolysis (SPM/EPM). Although it is a demyelination disease that mainly affects the basal pons, it can also affect other areas of the brain. There is experimental and clinical evidence showing that this disorder, the pathogenesis of which cannot be fully explained, develops as a result of rapid or excessive correction of hyponatremia.(2,3).

Other medical conditions associated with central pontine myelinolysis have been identified as dialysis, liver failure and transplantation, advanced stage lymphoma, carcinoma, cachexia due to various causes, severe bacterial infections, dehydration, acute hemorrhagic pancreatitis, chronic alcoholism due to thiamine deficiency, malnutrition and anorexia. According to Adams et al. For the first time in a study conducted by in 1959, central pontine myelinolysis was identified in 3 alcohol-dependent people, one of whom had a poor diet(1,5,7).

Myelinolysis can occur as a serious complication of eating disorders, especially anorexia nervosa (AN). It has been shown in studies that one of the most important reasons for this is the rapid correction of hyponatremia caused by tubulopathy, water intoxication (WI) or abuse of diuretics in individuals with AN.(13)

The clinical signs of SPM are usually biphasic and are in the form of encephalopathy and seizure, paresis and brain stem findings following correction of hyponatremia, which most often occur in the case of hyponatremia. A third of the patients have paresis, a quarter have seizures, dysarthria and dysphagia. In severe cases, locking may occur by maintaining only vertical eye movements and blinking (5,9).

According to the DSM-V criteria, anorexia nervosa (AN) is defined as having a significantly low body weight as a result of restricting energy intake according to requirements, being afraid of gaining weight, and engaging in behaviors that make it difficult to gain weight (4,6).

This study was carried out at Istanbul Maltepe University Faculty of Medicine Hospital. It is a condition that occurs after the rapid treatment of hyponatremia due to anorexia nervosa and can be reversed with good nursing care during the treatment process, subsequent education and participation of family members in the care, and the patient's compliance with the treatment by continuing effective care. . We present a case of spm.

Materials And Methods

Central pontine myelinolysis, which developed in a female patient admitted to a Psychiatric Clinic with a diagnosis of anorexia neurosis, is a case report that includes good nursing care during the treatment process and shows a reversal by providing biopsychosocial care to the patient and adapting to the patient's treatment.

Findings

It was learned that a 20-year-old female patient with no known history of psychiatric and chronic diseases had been on an increasingly strict diet for about 10 months and had been eating one meal for about 3 months and started doing heavy sports after eating. The patient's family noticed the increasing weight loss in August (about 11 months later) and insisted that the patient be examined. But the patient refused to go to the doctor's check-up. On 05.11.2021, they applied to the emergency department of an external institution with complaints of generalized convulsions, falls, clenching their teeth. As a result of his hospitalization in this institution and examinations, it was found that the serum sodium value was 96 mmol/L. The treatment of the patient who is believed to have suffered from hyponatremia-related seizures has been arranged. The serum sodium value increased to 110 mmol/L in 24 hours. It was found that the patient who was being treated as an inpatient until During the psychiatric consultation of the patient, who received inpatient treatment until 13.11.2021, it was determined that there was blockage and rumination among her speeches.. On 15.11.2021, a neurology consultation was requested for the patient to stop talking and disorientation. Cranial MRI was recommended during the neurology consultation, but the scan could not be performed due to the patient's agitation.

On 15.11.2021, the patient applied to our institution accompanied by his relatives. During the mental status examination of the patient admitted to the psychiatric clinic, it was observed that he was conscious, noncoopere, nonoriante, cachectic in general appearance, no eye contact,

mutism. It was observed that the patient had meaningless movements, decreased sleep and appetite. The patient was started IV liquid and vitamin B replacement therapy. An internal medicine and neurology consultation was requested. As a result of the neurology consultation, contrast brain MRI was recommended to the patient with suspected pontine myelinosis. The MRI findings of the patient were found by neurology to be compatible with pontine myelinosis (Figure 1,2).

Figure1

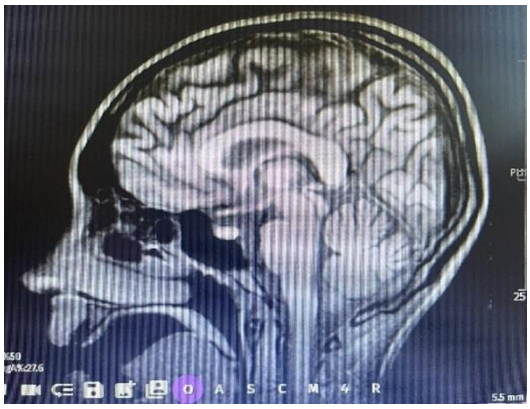
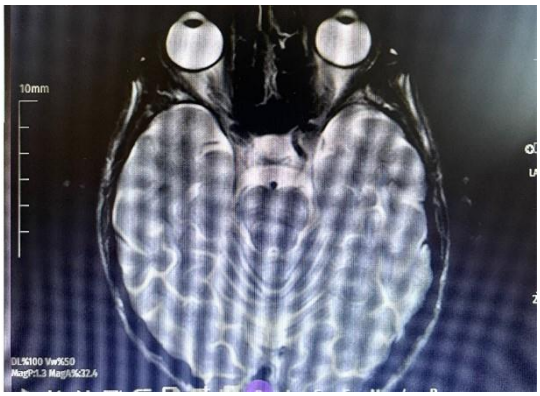

Figure2

Discussion And Results

After the rapid correction of hyponatremia due to anorexia neurosis, which was noticed late in our patient, a table showing the typical clinical signs of central pontine myelinosis supported by MRI imaging has developed.

The patient, who was diagnosed with SPM while hospitalized in the psychiatry ward, continued to be followed up in the palliative ward and neurology ward. Nutrition and fluid monitoring of the patient was performed during hospitalization. Routine urine examinations and fluid electrolyte balance were checked. The patient's urine density was 1010 and urine Na was 20 mmol/L. Serum Na level was checked at frequent intervals. Possible complications were prevented with TPN support after malnutrition. ROM exercises were performed to increase the patient's muscle strength, mobility and functionality by changing the patient's position every 2 hours. The patient's parents were enabled to participate in active care. Information deficiencies regarding the process have been resolved. Therapeutic communication could be established by ensuring the patient's cooperation during the treatment process. The patient was supported to participate in care through active and passive exercises. His nutrition was organized in cooperation with the dietician.

After the ongoing treatment process in cooperation with the physician, nurse and dietitian, the patient's nutritional rehabilitation was provided. A nutrition plan was created with the aim of ensuring the patient gained weight, stopping behaviors that caused weight loss, and improving eating behaviors. The patient's oral intake started first as R2 and then as R3. In cooperation with the dietitian, the daily calorie (energy) amount was calculated, and the intake was ensured. In addition to psychopharmacological treatment, the patient was given multivitamin and enteral nutritional support. The patient was encouraged to actively participate in care. The patient and his family were trained on adequate and balanced nutrition, effective drug use, drug-food interactions, and sleep patterns. The patient's parents were educated about anorexia disease and its follow-up. The importance of regular doctor check-ups was mentioned. The patient and his/her relatives were made aware of nutritional behavior changes, and the patient was helped to acquire regular eating habits. It was decided to discharge the patient once his condition improved.

The patient's current condition; he continues outpatient psychiatric check-ups, attends school regularly, his relationship with food has improved, and 53 kg was measured at his last follow-

ups. A weight protection program has been started with a dietitian. Neurology follow-up has been terminated.

As a result, anorexia nervosa can cause hyponatremia due to fluid intoxication or with low sodium consumption. Rapid correction of hyponatremia can lead to more severe neurological disorders and death than hyponatremia(13). From this point of view, the diagnosis and treatment of hyponatremia, which can be caused by a wide variety of causes, should be well known. As a result of rapid sodium replacement, it is observed that SPM improves with effective treatment and good nursing care.

Keywords: Anorexia Neurosa (AN), Hyponatremia, Central Pontine Myelinolysis

REFERENCES

Akar, H., Cengiz, N., Bayrak, A. O., Özbenli, T., Onar, M. K., İncesu, L., ... & Terzi, M. (2010). Santral Pontin Miyelinolizis: Dört Olgu Sunumu. Turkish Journal of Neurology/Turk Noroloji Dergisi, 16(3).

Alleman, A. M. (2014, April). Osmotic demyelination syndrome: central pontine myelinolysis and extrapontine myelinolysis. In Seminars in Ultrasound, CT and MRI (Vol. 35, No. 2, pp. 153-159). WB Saunders.

Gökçe, E., & Beyhan, M. (2023). Osmotik Demiyelinizasyon Sendromu.

Güven, N., Tuğçe, Ö. Z. L. Ü., KENGER, E., Tümer, H., & Ergün, C. (2020). Anoreksiya Nervoza ve Tıkınırcasına Yeme Bozukluğunu Bir Yıl Ara ile Kehaya, S. (2017). İzole Diplopi ile Prezante Olan Santral Pontin Miyelinolizis Olgusu. Causapedia, 6(2), 137-139.

Köroğlu E. (2014). DSM-5 Tanı Ölçütleri El Kitabı. HYB Yayınevi.

ÖZTÜRK, F., SANCAK, R., İNCESU, L., & BAYSAL, K. (2009). Osmotik Demiyelinizasyon Sendromu. Journal of Experimental and Clinical Medicine, 12(3).

Pietrini V, Mozzani F, Crafa P, Sivelli R, Cademartiri F, Crisi G. Central pontine and extrapontine myelinolysis despite careful correction of hyponatremia: clinical and neuropathological findings of a case. Neurol Sci 2009.

Singh, T. D., Fugate, J. E., & Rabinstein, A. A. (2014). Central pontine and extrapontine myelinolysis: a systematic review. European Journal of Neurology, 21(12), 1443-1450.

Upadhyay A, Jaber BL, Madias NE: Incidence and prevalence of hyponatremia. Am J Med 2006; 119 (1): 30-35

Yaşamak; Olgu Sunumu. Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11(2), 279-281.

Yıldız, G., & Candan, F. Hiponatremi; Güncel Tanı ve Tedavisi Hyponatremia; Current Diagnosis and Treatment.

Amann, B., Schäfer, M., Sterr, A., Arnold, S., & Grunze, H. (2001). Central pontine myelinolysis in a patient with anorexia nervosa. International Journal of Eating Disorders, 30(4), 462-466.

"PARMAKLIKLARIN DIŞINDA": EŞİ CEZAEVİNDE OLAN KADINLARIN PSIKOSOSYAL SAĞLIĞI ÜZERİNE KALİTATİF BİR ÇALIŞMA

Gülhan KÜÇÜK ÖZTÜRK[1], Şafak DAĞHAN[2]

[1]Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye

[2]Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Giriş: Cezaevi nüfusu son yirmi yılda artmış olup, dünya cezaevi nüfusunun 11,5 milyondan fazla olduğu tahmin edilmektedir. Cezaevi sisteminde hapsedilen kişilerin büyük çoğunluğu erkektir ve çoğunun eşi ve çocuğu olduğu bildirilmektedir.

Amaç: Çalışma eşi cezaevinde olan kadınların psikososyal sağlıklarına yönelik deneyimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Fenomenolojik desen ile yapılan nitel bir çalışmadır. Amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş, en az 1 yıldır eşi cezaevinde olan 17 kadınla görüşülmüştür. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış ve içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir.

Bulgular: Kadınların yaşları 20 ile 44 yaş aralığındadır. Eşlerinin cezaevinde olma süre ortalaması 5.11±2.60 yıldır. 17 kadından dokuzunun ilköğretim mezunu olduğu ve bir işte çalıştığı, 11 kadının üç ve üzeri çocuğunun olduğu, 11 katılıcının gelir algısının orta veya düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Araştırmada iki ana tema ve altı alt tema ortaya çıkmıştır. Alt temalarla birlikte temalar; pranga (birlikte ama yalnız, gerçek mahkum kim?), parmaklıkların dışında (çatısız ev, siyah bulutlar, kara leke, ekonomik sorunlar) olarak belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Hapsedilmenin yalnızca mahkûmlar üzerinde değil aynı zamanda aileler ve topluluklar üzerinde de geniş kapsamlı etkileri vardır. Bu çalışmada eşi cezaevinde olan kadınlar evlilik ilişkilerinin bozulduğu, kendilerini mahkum gibi hissettikleri, aile dinamiği ve çocukları ile ilgili birçok sorun yaşadıkları, ruh sağlıklarının bozulduğu, utandıkları ve damgalandıkları ve ciddi düzeyde ekonomik sorunlar yaşadıkları bulunmuştur. Bu bağlamda sağlığın korunması ve geliştirilmesi, kadınların psikososyal sağlığı ve risklerinin toplum sağlığı profesyonelleri tarafından değerlendirilmesi ile sağlanabilir.

"OUTSIDE THE BARS": A QUALITATIVE STUDY OF THE PSYCHOSOCIAL HEALTH OF WOMEN WITH SPOUSES IN PRISON

Gülhan KÜÇÜK ÖZTÜRK[1], Şafak DAĞHAN[2]

[1]*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

Introduction: The prison population has increased over the past two decades and the world prison population is estimated to be more than 11.5 million. The vast majority of individuals incarcerated in the prison system are men, and many are reported to have wives and children.

Aim: The study was conducted to determine the experiences in terms of psychosocial health of women whose spouses are in prison.

Methods: The study was a qualitative study with a phenomenological design. It used the purposeful sampling method, and 17 women whose spouses had been in prison for at least 1 year were interviewed. The data were collected with a semi-structured interview form and analyzed with the content analysis method.

Results: The ages of the women ranged from 20 to 44 years. The mean duration of their spouses being in prison was 5.11±2.60 years. It was determined that 9 out of 17 women were primary school graduates and worked in a job, 11 women had three or more children, and 11 participants had medium or low income perception. Two main themes and six sub-themes emerged in the research. The themes and sub-themes were shackles (together but alone, who is the real prisoner?) and outside the bars (roofless house, black clouds, black mark, economic problems).

Discuss and Conclusions: Incarceration has far-reaching effects not only on inmates but also on families and communities. In this study, it was found that the marital relations of women whose spouses are in prison deteriorated, they felt like prisoners, they had many problems with their family dynamics and children, their mental health deteriorated, they were ashamed & stigmatized, and they experienced serious economic problems. In this context, the protection and improvement of health can be achieved by evaluating the psychosocial health and risks of women by community health professionals.

Keywords: Health, Prison, Psychosocial, Qualitative Study, Spouse, Women

COVID-19 PANDEMİSİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERDE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK, RUH SAĞLIĞI VE TRAVMA SONRASI BÜYÜME

Selman AYYILDIZ[1], Özge SUKUT[2]

[1]*T. C. Sağlık Bakanlığı Kartal Koşuyolu Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Şişli, Türkiye*

Giriş

Covid-19 pandemi sürecinden en çok etkilenen meslek grubu sağlık çalışanları olmuştur. Covid'in yaşattığı travma hemşirelerin ruh sağlığını da önemli ölçüde etkilemiştir. Yaşanan pandemi sonrası hemşirelerdeki psikolojik sağlamlılık ruh sağlığı sorunları ile baş etmede etkili olmuştur. Bu süreçte yaşanan travma sonrası büyüme hemşireler için önem kazanmıştır.

Amaç

Araştırma, COVID-19 pandemisinde ön safhasında çalışan hemşirelerde, pandemi sonrası psikolojik sağlamlık, ruh sağlığı, travma sonrası büyüme düzeylerini incelemek ve karşılaştırmak amacı ile planlandı.

Gereç ve Yöntem

Araştırma bir eğitim araştırma hastanesinde ; etik izin alındıktan sonra pandemi sürecinde bakım veren hemşireler ile gerçekleşti. Örneklem seçimine gidilmeden 220 hemşireden kurumda görev yapan COVID-19 hastalarına bakım veren, hastanede aktif çalışan hemşirelerden 165 hemşire ile online form kullanılarak Ocak 2022-Mayıs 2022 tarihleri arasında veriler toplandı. Verilerin toplanmasında; araştırmacılar tarafından hazırlanan veri toplama formu ile, travmatik yaşantı sonrası büyümeyi ölçen, 21 maddelik 6'lı Likert tipi bir öz bildirim ölçeği olan Travma Sonrası Büyüme Envanteri, ruh sağlığı sorunlarını ölçmek için maddelik 4'lü likert tipte bir öz bildirim ölçeği olan Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASS 21), ve psikolojik sağlamlık düzeyini ölçmek içinde 4'lü Likert tipte 10 maddelik Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği Kısa Formu kullanıldı. Ölçeklerin iç tutarlılık seviyeleri yüksek düzeyde bulundu (> 0,905). Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve Spearman testleri kullanıldı.

Bulgular

Araştırmaya katılan 98 hemşirenin (%59,4) 25-30 yaş grubunda, 123 hemşirenin (%74,5) kadın, 16 hemşirenin (%70,3) bekar olduğu 124 hemşirenin (%75,1) lisans mezunu, 88 hemşirenin

(%53,4) 2-5 yıldır hemşire olduğu, 158 hemşirenin (%95,8) psikiyatrik hastalığının olmadığı ve 153'ünün (%92,7) kronik hastalığının olmadığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan 114 hemşirenin (%69) Covid-19 biriminde >12 aydır çalıştığı, 113'ünün (%68,5) Covid-19 yoğun bakımda çalıştığı ve 88'inin (%53,3) Covid-19 tanısı almadığı belirlenmiştir. 152 kişinin (%92,2) Covid-19 aşısı (2 doz ve üzeri) olduğu, 84 hemşirenin (%50,9) birlikte yaşadığı kişilerde Covid-19 tanısı aldığı ve 62 hemşirenin (%37,6) yakın çevresinde Covid-19'dan vefat eden olduğu belirlenmiştir.

Hemşirelerin psikolojik sağlamlık toplam puan ortalaması 2,59±0,72, DASS-21 toplam puan ortalaması 1,42, depresyon puan ortalaması 1,24±0,78, anksiyete 1,45±0,81 stres puan ortalaması 1,57±0,81 bulundu. Travma sonrası büyüme envanteri toplam puan ortalaması 61,13±21,51 olduğu bulundu. Ruh sağlığı durumunu belirlemek için kullanılan DASS-21 ile Travma Sonrası Büyüme arasında bir ilişki bulunmazken, Psikolojik Sağlamlılık ve Travma Sonrası Büyüme arasında pozitif yönde pozitif yönde, zayıf derecede ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edildi.

Tartışma ve Sonuç

Araştırma sonuçlarında puan ortalamaları incelendiğinde; orta düzeyde anksiyete, stres ve depresyon görülürken, psikolojik sağlamlık ve travma sonrası büyümenin de ortalamanın üstünde olduğu bulundu. Bu çalışmanın verileri pandeminin kabullenildiği, tedavinin bulunduğu, son dalganın geldiği dönemden sonra toplanmıştır. COVID-19 salgını; sağlık çalışanlarının, özellikle tedavinin bulunmadığı süreçten önce, ruh sağlığı üzerinde ani ve olumsuz bir etkisi olmuştur, hemşirelerin ruh sağlığı yönünden orta düzeyin üstünde olmasının belirtilen parametrelerin etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu durumun değerlendirilmesi longitual çalışmalarla daha iyi gözlenecektir. Travma sonrası büyümeyi etkileyen etkenlerden birinin psikolojik sağlamlık olduğu bulunmuştur. Hemşirelerin pandemi gibi travmatik süreçlerde travma etkilerini azaltmak ve olumluya çevirmek için sağlamlık düzeylerini arttırmak önem arz etmektedir. Pandemin olumsuz etkilerinden korunmak ve kaynakların güçlendirilmesinde psikiyatri hemşiresi olarak hemşireleri desteklemek önemlidir. Pandeminin başlangıcında ve sonrasında güçlendirmeleri yapmak sürecin daha rahat atlatılmasına olanak sağlayacaktır. Bu süreçte olumlu ilişkiler kurma, duygularını paylaşma, olumlu süreçlerin sürdürülmesi, sosyal ve profesyonel yaşamda dengenin sağlanması önemlidir. Travma sonrası büyümeyi güçlendirmeye yönelik kendine tanıma, farkındalıklarını arttırma, benlik algısını güçlendirme, tehditlerle baş etme ve yeniden süreci anlamlandırma önemlidir.

PSYCHOLOGICAL RESILIENCE, MENTAL HEALTH AND POST-TRAUMATIC GROWTH IN NURSES WORKING IN THE COVID-19 PANDEMIC

Selman AYYILDIZ[1], Özge SUKUT[2]

[1]T. C. Sağlık Bakanlığı Kartal Koşuyolu Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye

[2]İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Şişli, Türkiye

Introduction

The healthcare workers have been the most affected professional group during the Covid-19 pandemic. The trauma caused by Covid-19 has significantly impacted the mental health of nurses. After the pandemic, post-traumatic growth has been effective in helping nurses cope with mental health issues. During this process, post-traumatic growth has become important for nurses.

Objective

This research was planned to examine and compare the levels of post-pandemic psychological resilience, mental health, and post-traumatic growth in nurses working in the frontlines of the COVID-19 pandemic.

Materials and Methods

The research was conducted with nurses who provided care during the pandemic in an educational research hospital after obtaining ethical approval. Data were collected online using a sample of 165 nurses actively working in the hospital who provided care to COVID-19 patients between January 2022 and May 2022, without selecting the sample from 220 nurses working in the institution. Data were collected using a data collection form prepared by the researchers, the Post-Traumatic Growth Inventory, a 21-item 6-point Likert scale self-report measure to assess post-traumatic growth, the Depression Anxiety Stress Scale (DASS 21), a 4-point Likert scale self-report measure to assess mental health problems, and a 4-point Likert scale 10-item Connor-Davidson Resilience Scale Short Form to measure the level of psychological resilience. The internal consistency levels of the scales were found to be high (> 0.905). Descriptive statistics and Spearman tests were used for data analysis.

Results

Among the participants in the study, 98 nurses (59.4%) were in the 25-30 age group, 123 nurses (74.5%) were female, 16 nurses (70.3%) were single, 124 nurses (75.1%) had a bachelor's degree, 88 nurses (53.4%) had been nurses for 2-5 years, 158 nurses (95.8%) had no psychiatric illness, and 153 nurses (92.7%) had no chronic illness. It was determined that 114 nurses (69%) participating in the study had been working in the Covid-19 unit for more than 12 months, 113 nurses (68.5%) had been working in the Covid-19 intensive care unit, and 88 nurses (53.3%) had not been diagnosed with Covid-19. It was found that 152 individuals (92.2%) had received the Covid-19 vaccine (2 doses and above), 84 nurses (50.9%) had family members diagnosed with Covid-19, and 62 nurses (37.6%) had experienced deaths from Covid-19 in their close circle.

The mean total score of nurses' psychological resilience was 2.59±0.72, the mean total score of DASS-21 was 1.42, the mean depression score was 1.24±0.78, the mean anxiety score was 1.45±0.81, and the mean stress score was 1.57±0.81. The mean total score of the Post-Traumatic Growth Inventory was 61.13±21.51. While no relationship was found between the DASS-21 and Post-Traumatic Growth Inventory used to determine mental health status, a weak and statistically significant positive relationship was found between Psychological Resilience and Post-Traumatic Growth.

Discussion and Conclusion

When the average scores in the research results were examined, moderate levels of anxiety, stress, and depression were observed, while psychological resilience and post-traumatic growth were above average. The data for this study were collected after the pandemic had been accepted, treatment was available, and the last wave had occurred. The COVID-19 pandemic had a sudden and negative impact on the mental health of healthcare workers, especially before treatment was available, and it is thought that the effect of the mentioned parameters is why nurses have above-average mental health. This situation will be better observed with longitudinal studies. It is important to increase the resilience levels of nurses to reduce the effects of trauma in traumatic processes such as the pandemic and turn them into positive outcomes. Supporting nurses as psychiatric nurses in protecting them from the negative effects of the pandemic and strengthening resources is important. Strengthening processes at the beginning and after the pandemic will make it easier to get through the process. Building positive relationships, sharing emotions, maintaining positive processes, and balancing social and professional life are important. Self-recognition, increasing awareness, strengthening self-

esteem, coping with threats, and reinterpreting the process are important in strengthening post-traumatic growth.

Keywords: Covid-19, Travma Sonrası Büyüme, Hemşire, Psikolojik Sağlamlık, Ruh Sağlığı

PSİKOLOJİK İLK YARDIM: İNCİNEBİLİR GRUPLAR

Safiye DALFIDAN, Gamze SARIKOÇ

Gülhane Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Giriş: Afetler toplumları etkileyen, yaygın, olağandışı ve travmatik olaylardır. Her yaş grubu riskli durumda olmakla birlikte mali durum, barınma, korunma gibi konularda; çocuklar, kadınlar, yaşlılar, engelli bireyler incinebilir gruplar arasında yer almaktadır. Afetlerin psikolojik yönü düşünüldüğünde afetlerden sonra uygulanması gereken ilk psikososyal müdahale psikolojik ilk yardım yardımdır. Psikolojik ilk yardım; acı çeken, desteğe ihtiyaç duyan kişiye yapılan, kanıta dayalı, her yaş grubuna ve her kültüre uygulanabilen insani müdahale olarak tanımlanabilir. Sağlık ekibinin kalbini oluşturan hemşireler ise hasta bakımında hem de afetlere hazırlık sürecinde kilit role sahiptir.

Amaç: Bu derlemede, incinebilir gruplar üzerinde uygulanabilecek psikolojik ilk yardıma ilişkin mevcut literatürün taranması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu derlemede literatür ‘psikolojik ilk yardım’, ‘afet’ ve ‘hemşirelik’ anahtar kelimeleri ile taranmıştır.

Bulgular: İncelenen makalelerde her bireyin yaşanılan olaylara verdiği tepki ve etkilenme derecesinin birbirinden farklı olduğu; yaşamsal süreçte çocuklar ve ergenlerin ruhsal sorunlar yaşama konusunda daha riskli grup olduğu belirtilmiştir. Erkeklere oranlara doğal afetlerden daha çok etkilenen kadınlar, afetlerin etkilerine daha savunmasız olduğu bu sebeple yaralanma ve ölüm oranlarının daha fazla olduğu görülmüştür. Diğer yandan yaşlılar ve engelliler de afetlerde başkasına bağımlı durumda olmaları sebebiyle afetlerden daha fazla etkilenebilmektedirler.Hemşireler sağlık çalışanlarının çoğunluğunu oluşturmakta olup hem hasta bakımında hem de afetlere hazırlık konusunda kilit role sahiptir. Araştırmalara göre afetlerden sonra uygulanması gereken ilk psikososyal müdahale psikolojik ilk yardım olup; acı çeken, desteğe ihtiyaç duyan kişiye yapılan, kanıta dayalı, her yaş grubuna ve her kültüre uygulanabilen insani müdahale olarak tanımlanabilir. Kişinin ihtiyaçlarına göre günlerce veya haftalarca uygulanmakta, kişinin stresle ve olaylarla başa çıkma yollarını geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Sonuç: Hemşirelerin afetlerde bireye etkin bakım verebilmeleri için afetlerde psikososyal müdahale, psikolojik ilk yardım konularında eğitim programlarına ihtiyaç duydukları

görülmektedir. Afetlerde kilit rol oynayan hemşirelerin afet yaşamış bireylerde ve özellikli grup olan incinebilir gruplarda oluşturduğu psikolojik reaksiyonları tanıyıp uygun girişimlerde bulunması, olası risk faktörlerini saptaması uzun dönemde oluşabilecek ruh sağlığı sorunlarını önlemede önemli katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda hemşirelerin afet sonrası özellikle incinebilir gruplara dahil bireylerin sorunlarını saptamak ve uygun hemşirelik bakımını sağlayabilmeleri için incinebilir gruplarda psikolojik ilk yardıma yönelik kanıt temelli çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: “Psikolojik ilk yardım, afet, hemşirelik”

PSYCHOLOGICAL FIRST AID: VULNERABLE GROUPS SUMMARY

Safiye DALFİDAN, Gamze SARIKOÇ

Gülhane Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Introduction: Disasters are common, unusual and traumatic events that affect societies. Although every age group is in a risky situation, issues such as financial situation, housing and protection; Children, women, elderly people and disabled individuals are among the vulnerable groups. Considering the psychological aspect of disasters, the first psychosocial intervention that should be applied after disasters is psychological first aid. Psychological first aid; It can be defined as a humanitarian intervention that is made to a person who is suffering and in need of support, is evidence-based, and can be applied to all age groups and all cultures. Nurses, who form the heart of the healthcare team, have a key role in both patient care and disaster preparedness.

Aim: In this review, it is aimed to review the existing literature on psychological first aid that can be applied to vulnerable groups.

Methods: In this review, the literature was scanned with the keywords 'psychological first aid', 'disaster' and 'nursing'.

Results: In the articles examined, it was observed that each individual's reaction to the events and the degree of influence were different from each other; It has been stated that children and adolescents are at higher risk of experiencing mental problems throughout life. It has been observed that women, who are more affected by natural disasters than men, are more vulnerable to the effects of disasters, and therefore have higher rates of injury and death. On the other hand, the elderly and the disabled can be more affected by disasters because they are dependent on others. Nurses constitute the majority of healthcare professionals and have a key role in both patient care and disaster preparedness. According to research, the first psychosocial intervention that should be applied after disasters is psychological first aid; It can be defined as a humanitarian intervention that is made to a person who is suffering and in need of support, is evidence-based, and can be applied to all age groups and all cultures. It is applied for days or weeks depending on the person's needs, and aims to improve the person's ways of coping with stress and events.

Conclusion: It seems that nurses need training programs on psychosocial intervention and psychological first aid in disasters in order to provide effective care to individuals during disasters. Nurses, who play a key role in disasters, will make a significant contribution to preventing mental health problems that may occur in the long term if they recognize the psychological reactions in individuals who have experienced disasters and in particular vulnerable groups, take appropriate interventions, and identify possible risk factors. In this regard, it is recommended that evidence-based studies be conducted on psychological first aid in vulnerable groups so that nurses can identify the problems of individuals, especially those in vulnerable groups, and provide appropriate nursing care after a disaster.

Key words: “Psychological first aid, disaster, nursing”

ŞİZOFRENİ VE UMUT: SİSTEMATİK İNCELEME

Tuğçe UÇGUN[1], Emine ÖKSÜZ[2]

[1]*Başkent Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye*

[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara , Türkiye*

Giriş: Şizofreni, genellikle genç yaşta başlayan, gerçeği değerlendirme yetisini bozan, duygu, düşünce, davranış ve bilişsel alanlarda bozulmalara yol açan, yeti yitimine neden olan hem bireyi hem de ailesini ve sosyal çevresini etkileyen kronik ve ciddi bir ruhsal bozukluktur. Özellikle ciddi ve kronik ruhsal bozukluğa sahip bireylerde umut, bireylerin hastalık belirtileriyle başa çıkmalarına, yaşamlarında anlam bulmalarına, içgörünün ve tedaviye uyumunun gelişmesine yardımcı olmaktadır. Şizofreni tanısı alan bireylerde umut, geleceğe yönelik olumlu beklentiler, yaşama ve geleceğe güven ve bireylerin bakış açılarına göre yaşamda anlam olarak tanımlanmaktadır. Umut, bireylerin iyileşme sürecini başlatan ve sürdürülmesini sağlayan bir faktördür. Umut düzeyinin yaşam kalitesi ile yüksek oranda ilişkili olduğu ve şizofreni hastalarının yaşam kalitesini iyileştirdiği gösterilmiştir. Yüksek yeti yitimi olan hastalarda bile, anlamlı ve ulaşılabilir hedefler belirleyerek umudu artırmak daha iyi bir yaşam kalitesi sağlamakta, iyileşme sürecini hızlandırmakta, baş etme becerilerini geliştirmekte ve psikolojik refahı olumlu etkilemektedir. Psikiyatri hemşireleri, şizofreni tanısı alan bireylerin yaşamlarında pozitif etki yaratılmasında ve geleceğe yönelik pozitif beklentiler geliştirilmesinde önemli bir role sahiptir.

Amaç: Bu sistematik derleme, şizofreni tanısı alan bireylerin umut düzeylerini belirlemeye yönelik çalışmaların gözden geçirilmesi ve bu çalışmalardan elde edilen sonuçların sistematik incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç Ve Yöntem: Bu sistematik derleme, “schizophrenia,” ve “hope,” anahtar kelimeleri kullanılarak PubMed, Scopus, ScienceDirect, Google Scholar elektronik veri tabanlarının geriye dönük taranması sonucunda gerçekleştirilmiştir. Veri tabanlarının incelenmesinde Centre for Reviews and Dissemination, 2009 (CRD) rehberi dikkate alınmıştır. Sistematik derlemeye dahil edilme kriterleri; Ocak 2018-Temmuz 2023 tarihleri arasında hakemli dergide İngilizce olarak yayınlanmış olması, şizofreni tanısı alan bireylerle yürütülmüş olması, online olarak tam metne ulaşılabilen nicel ve nitel araştırmalar, sistematik derleme ve meta analizler olarak belirlenmiştir. Belirlenen anahtar kelimelerin literatür taraması sonucunda toplam 2120 çalışmaya ulaşılmış ve 12 çalışma bu sistematik derlemeye dahil edilmiştir.

Bulgular: Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, şizofreni tanısı alan bireylerin umut düzeylerinin düşük-orta düzeyde değiştiği belirlenmiştir. Ayrıca şizofreni tanısı alan bireylerin umut düzeyleri arttıkça, otomatik negatif düşüncelerinde, intihar risklerinde, işlevselliklerinde ve depresif belirtilerinde azalma; iyileşme düzeylerinde, yaşam kalitelerinde, öz yeterliliklerinde, öz saygılarında, psikolojik iyi oluş durumlarında ve tedaviye uyumlarında artma olduğu saptanmıştır. Şizofreni tanısı alan bireylere uygulanan mindfulness, psikoeğitim ve motivasyonel görüşme tekniklerinin bireylerin umut düzeylerinde artış sağladığı gösterilmiştir. Yapılan bir çalışmada ise mindfulness uygulamasının psikoeğitime göre daha etkili olduğu bildirilmiştir. Nitel çalışmalar incelendiğinde ise; şizofreni tanısı alan bireylerin, kendilerini bir yere ait hissetmelerinin, toplum tarafından kabul görmelerinin ve istihdam edilmelerinin umut düzeylerini arttırdığı belirlenmiştir.

Tartişma Ve Sonuç: Şizofreni tanısı alan bireylerin umutlarının arttırılması, daha kaliteli bir yaşam sürdürmelerinde önemli bir yere sahiptir. Özellikle psikiyatri hemşireleri, hastalık tanısının alınmasından itibaren tedavi ve rehabilitasyon sürecinde bireylerle yakın temasta bulunmaktadır. Bu nedenle psikiyatri hemşirelerinin umudu tanıması, umudu arttırmaya yönelik hemşirelik girişimlerini bilmesi ve uygulaması, buna yönelik stratejiler belirlemesi şizofreni tanısı alan bireylerin tedavi sürecinde önemli bir yere sahiptir. Bu kapsamda şizofreni tanısı alan bireylerin taburculuk planlamasında umutla ilgili psikoeğitimlerin planlanması, bireysel ve grup terapilerine teşvik edilmesi, sosyal destek kaynaklarıyla iletişime geçilmesi, semptom yönetiminin öğretilmesi gibi girişimlerin uygulanması önerilebilmektedir. Ayrıca şizofreni tanısı alan bireylerin umutlarını arttırmaya yönelik daha ileri klinik çalışmaların planlaması ve yapılması önerilmektedir.

SCHIZOPHRENIA AND HOPE: SYSTEMATIC REVIEW

Tuğçe UÇGUN[1], Emine ÖKSÜZ[2]

[1]*Başkent Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye*

[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara , Türkiye*

INTRODUCTION: Schizophrenia is a chronic and serious mental disorder that usually starts at a young age, impairs the ability to evaluate reality, causes impairments in emotions, thoughts, behaviors, and cognitive areas, and causes disability, affecting both the individual and his family and social environment. Especially in individuals with severe and chronic mental disorders, hope helps individuals cope with the symptoms of their disorders, find meaning in their lives, and improve insight and medication adherence. Hope in individuals diagnosed with schizophrenia is defined as positive expectations for the future, confidence in life and the future, and meaning in life according to individuals' perspectives. Hope is a factor that initiates and sustains the healing process of individuals. It has been shown that the level of hope is highly correlated with quality of life and improves the quality of life of individuals diagnosed with schizophrenia. Even in patients with high levels of disability, increasing hope by setting meaningful and achievable goals leads to a better quality of life, accelerates the healing process, improves coping skills, and positively affects psychological well-being. Psychiatric nurses have an important role in creating a positive impact on the lives of individuals diagnosed with schizophrenia and developing positive expectations for the future.

AIM: This systematic review was conducted to review the studies aimed at determining the hope levels of individuals diagnosed with schizophrenia and to systematically examine the results obtained from these studies.

METHODS: This systematic review was conducted by retrospectively searching PubMed, Scopus, ScienceDirect, and Google Scholar electronic databases using the keywords "schizophrenia" and "hope". Center for Reviews and Dissemination, 2009 (CRD) guidelines were taken into consideration in the review of databases. The criteria for inclusion in the systematic review were; being published in English in a peer-reviewed journal between January 2018 and July 2023, being conducted with individuals diagnosed with schizophrenia, quantitative and qualitative studies with full text available online, systematic reviews, and meta-analyses. As a result of the literature review of the determined keywords, a total of 2120 studies were reached and 12 studies were included in this systematic review.

FINDINGS: When the results obtained were examined, it was determined that the hope levels of individuals diagnosed with schizophrenia varied at low-medium levels. It was also found that as the hope levels of individuals diagnosed with schizophrenia increased, there was a decrease in automatic negative thoughts, suicide risks, functionality, and depressive symptoms; and an increase in recovery levels, quality of life, self-efficacy, self-esteem, psychological well-being, and treatment compliance. Mindfulness, psychoeducation, and motivational interviewing techniques applied to individuals diagnosed with schizophrenia have been shown to increase the hope levels of individuals. In a study, it was reported that mindfulness practice was more effective than psychoeducation. When qualitative studies were examined, it was determined that individuals diagnosed with schizophrenia feeling that they belong somewhere, being accepted by society, and being employed increased their level of hope.

DISCUSSION AND CONCLUSION: Increasing the hope of individuals diagnosed with schizophrenia has an important place in maintaining a better quality of life. Psychiatric nurses, in particular, are in close contact with individuals in the treatment and rehabilitation process from the diagnosis of the disease. Therefore, psychiatric nurses need to recognize hope, know and implement nursing interventions to increase hope and determine strategies for this purpose in the treatment process of individuals diagnosed with schizophrenia. In this context, it may be recommended to implement interventions such as planning hope-related psychoeducation, encouraging individual and group therapies, contacting social support resources, and teaching symptom management in the discharge planning of individuals diagnosed with schizophrenia. It is also recommended to plan and conduct further clinical studies to increase the hope of individuals diagnosed with schizophrenia.

KEYWORDS: schizophrenia, hope, psychiatric nursing

CEZAEVİNDE ADLİ PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN ROL VE SORUMLULUKLARI

Leyla BAYSAN ARABACI[1], **Berre KÜÇÜKMEHMET**[2]

[1]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[2]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, BURSA, Türkiye*

Giriş-Amaç: Cezaevi, toplum değer ve ahlak yargılarına uymayan, suç işleyen, saldırgan davranış örüntüsüne sahip bireylerin topluma zarar vermelerini engellemek, bireyin işlediği suç nedeniyle hak ve özgürlüklerinin elinden alınarak cezalandırmak amacıyla "kapatıldığı" kurumdur (Watson, Stimpson ve Hostick, 2004). Cezaevi, tutuklu bireylerin zamanını geçireceği çevresel koşulları ve etkileşim kuracağı insanları dışsal bir kaynağın belirlediği, dış dünyayla iletişim ve etkileşimlerinin ciddi oranda sınırlandırıldığı ve sağlık ve kişisel problem ve hastalıkların görülebildiği kısıtlandırılmış bir yaşam alanıdır. Cezaevinde adli psikiyatri hemşireliği ise, genelde sosyoekonomik düzeyi düşük olan, kendi sağlık bakımını ihmal eden, alkol veya madde kullanım bozukluğu öyküsü olan, ruhsal bozukluklara ya da saldırgan davranışlara sahip olabilen ve kendi ailesinden bile destek göremeyen bireyler ile çalışan bir hemşirelik alanıdır (Aktaş, 2019; Temel ve Arabacı, 2020). Cezaevi koşullarında bireylerin sağlığı, bir insan hakları ihlali olsa da öncelikli olarak kabul edilmediği için göz ardı edilebilir ya da ertelenebilir. Ancak, tutuklu bireyin tahliye edildikten sonra genel topluma döneceği düşünüldüğünde, özellikle ruhsal bozukluğa sahip bireylerin ivedilikle tespit edilerek uygun bir tedavi programının başlatılması hem birey hem de toplum yararı için oldukça önemlidir. Ülkemizde, cezaevi hemşireliği Halk Sağlığı Hemşireliği alanında tanımlanmıştır. Fakat, yapılan literatür taraması göstermiştir ki, cezaevlerinde bulunan bireylerin ruhsal bir bozukluğa sahip olma olasılığı oldukça yüksektir. Bu nedenle, tutuklu bireylere bütüncül bir bakım verebilmek için cezaevlerinde özellikle adli psikiyatri hemşirelerinin istihdam edilmesi önemli bir ihtiyaçtır. Türkiye ve Dünya literatüründe, cezaevinde adli psikiyatri hemşireliği alanındaki sınırlı sayıdaki çalışmalara karşın, cezaevinde adli psikiyatri hemşiresinin rol ve sorumlulukları konusunda ilgili literatür bilgisi doğrultusunda farkındalık oluşturmak amacıyla bu yazı kaleme alınmıştır.

Bulgular: Cezaevi adli psikiyatri hemşiresi, klinik psikiyatri hemşiresinin sahip olması gereken yetkinliklerin yanında farklı özelliklere de sahip olmalıdır. Bu özelliklerden en önemlisi adli psikiyatri hemşiresinin yargılayıcı olmaması ve tutuklu bireye tarafsız yaklaşabilmesidir. Adli psikiyatri hemşiresi, kendi değer yargılarına göre tutuklu bireye yaklaşmasının bireyin sağlığına

olan etkilerinin bilincinde olmalı ve bireye yaklaşırken bu yargılarının önüne geçebilmelidir (Dhaliwal ve Hirst, 2016; Temel ve Arabacı, 2020; Polat ve Asi Karakaş, 2020). Hemşire tutuklu bireyin işlediği suç hakkında bilgi sahibi olmalı, bireylerin deneyimlediği stres, umut, umutsuzluk, yalnızlık, değersizlik gibi duyguları bilerek, onlara olumlu bir rol model olmalıdır (Karaaslan ve Aslan, 2019).

Hemşireler, tarihsel süreçte geçmişten bugüne cezaevindeki tutuklu bireylere, yasal olarak gözaltındaki hastalara ve diğer suça karışan gruplara bakım vermişse de bugüne kadar cezaevinde çalışan hemşirelerin rolleri ve yasal sorumlulukları tam olarak belirlenememiştir (Lynch ve Duval, 2011). Dikeç ve ark. (2017) ülkemizde de, adli psikiyatri hemşiresinin rol ve sorumluluklarının hala net olmadığını, bu nedenle bu alanda çalışan hemşirelerin sahip oldukları roller konusunda ikilem yaşadığını belirtmiştir (Dikeç ve ark., 2017). Adli psikiyatri hemşireleri için genel olarak, terapiye karşı güven oluşturma, tehlike ve şiddet yönetimi olmak üzere üç rol tanımlanmıştır (Polat ve Asi Karakaş, 2020).

Standardize olmamakla birlikte yapılan araştırmalar, cezaevi ve adli psikiyatri hemşirelerinin güvenli bir çevre oluşturma, güvenli çevrede bireyin ihtiyacına uygun bütüncül bakım verme, yasal süreçlerle ilgili bilgi sahibi olma ve bilirkişi rolü üstlenme, bireyden edindiği verileri düzenleme, kayıt etme ve gerekli durumlarda mahkemede sunma rollerinin de olduğunu belirtmektedir (Dikeç ve ark., 2017).

Sonuç: Literatür incelemesi sonrasında, ülkemizde görece henüz gelişmekte olan, sınırları ve çalışma çizgisi, görev tanımı tam olarak belirlenmemiş olan cezaevinde adli psikiyatri hemşireliği üzerine daha fazla sayıda araştırma ve incelemeye gereksinim olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılacak yeni çalışmalar, cezaevi adli psikiyatri hemşirelerinin rollerinin belirlenmesi ve hastaların bakım kalitesinin arttırılmasına ışık tutacaktır. Ayrıca, bu kısa yazı cezaevinde çalışan adli psikiyatri hemşireleri için sorumluluklarının bilincine varmaları konusunda yol gösterici olacaktır.

ROLES AND RESPONSIBILITIES OF FORENSIC PSYCHIATRY NURSE IN PRISON

Leyla BAYSAN ARABACI[1], **Berre KÜÇÜKMEHMET**[2]

[1]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[2]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, BURSA, Türkiye*

Introduction-Aim: Prison is an institution where individuals who do not comply with the values and morals of society, commit crimes and have aggressive behavior patterns are "closed" in order to prevent them from harming the society, to punish the individual by taking away his/hers rights and freedoms due to his/hers crime (Watson, Stimpson, & Hostik, 2004). Prison is a restricted living space where an external source determines the environmental conditions in which the detainees will spend their time and the people they will interact with, where their communication and interaction with the outside world is severely limited, and where health and personal problems and diseases can be seen. Forensic psychiatric nursing in prison, on the other hand, is a nursing field that works with individuals who generally have a low socioeconomic level, neglect their own health care, have a history of alcohol or substance use disorder, have mental disorders or aggressive behaviors, and cannot even get support from their own family (Aktaş, 2019). Temel and Arabacı, 2020). In prison conditions, the health of individuals can be ignored or delayed because it is not considered a priority, even if it is a human rights violation. However, considering that the detainee will return to the general society after his release, it is very important for the benefit of both the individual and the society to immediately identify the individuals with mental disorders and initiate an appropriate treatment program. In our country, prison nursing is defined in the field of Public Health Nursing. However, the literature review has shown that individuals in prisons are highly likely to have a mental disorder. For this reason, it is an important need to employ forensic psychiatry nurses in prisons in order to provide holistic care to detainees. Despite the limited number of studies in the field of forensic psychiatric nursing in prison in TÜRKİYE and the world, this article has been written in order to raise awareness about the roles and responsibilities of forensic psychiatric nurses in prison in line with the relevant literature.

Results: Prison forensic psychiatry nurse should have different characteristics as well as the competencies that a clinical psychiatric nurse should have. The most important of these features is that the forensic psychiatry nurse is not judgmental and can approach the detained individual impartially. Forensic psychiatric nurses should be aware of the effects of approaching the

detained individual according to their own value judgments on the health of the individual and should be able to avoid these judgments when approaching the individual (Dhaliwal & Hirst, 2016; Temel & Arabacı, 2020; Polat & Asi Karakaş, 2020). The nurse should have information about the crime committed by the detained individual, and should be a positive role model by knowing the feelings such as stress, hope, hopelessness, loneliness, and worthlessness experienced by the individuals (Karaaslan & Aslan, 2019).

Although nurses have provided care to individuals in prison, legally detained patients and groups involved in other crimes, from past to present, the roles and legal responsibilities of nurses working in prison have not been fully determined until today (Lynch and Duval, 2011). Dikec et al. (2017) stated that the roles and responsibilities of forensic psychiatric nurses are still not clear in our country, so nurses working in this field have a dilemma about their roles (Dikeç et al., 2017). Generally, three roles have been defined for forensic psychiatry nurses: building trust in therapy, management of danger and violence (Polat & Asi Karakaş, 2020).

Although not standardized, studies have also shown that prison and forensic psychiatry nurses play a role in creating a safe environment, providing holistic care in accordance with the individual's needs in a safe environment, having knowledge about legal processes and taking on the role of an expert, arranging and recording the data obtained from the individual and presenting them in court when necessary. (Dikeç et al., 2017).

Conclusion: After the literature review, it was concluded that there is a need for more research and examination on forensic psychiatric nursing in prison, which is relatively still developing in our country and whose boundaries, working line and job description have not been fully determined. Future studies will shed light on determining the roles of prison forensic psychiatric nurses and increasing the quality of care for patients. In addition, this short article will guide forensic psychiatry nurses working in prison to become aware of their responsibilities.

Cezaevi, Tutuklu, Ruhsal bozukluk, Adli Psikiyatri Hemşiresi

ŞİZOFRENİ HASTALARININ AİLELERİNDE KENDİNİ DAMGALAMA, YAŞAM KALİTESİ, PSİKİYATRİK BELİRTİ VE ARALARINDAKİ İLİŞKİ

Sıla ARSLAN, Fatma ÖZ

Lokman Hekim Üniversitesi, ANKARA, Türkiye

Giriş: Ailelerin kendini damgalama, yaşam kalitesi ve psikiyatrik belirti düzeylerinin belirlenmesi, gereksinimlerinin belirlenmesi, psikiyatrik morbiditenin önlenmesi ve toplum ruh sağlığının geliştirilmesi için önemlidir.

Amaç: Çalışmanın amacı; şizofreni hastalarının ailelerinde kendini damgalama, yaşam kalitesi, psikiyatrik belirti düzeyleri ve aralarındaki ilişkinin belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, Ankara Şizofreni Hastaları ve Yakınları Dayanışma Derneğinde şizofreni tanılı hastaların anne, baba, eş, çocuk ya da kardeş olan 84 katılımcı ile yapılmıştır. Veriler Aileler için Kendini Damgalama Ölçeği (KDÖ-A), WHO-Yaşam Kalitesi Ölçeği-Kısa Formu (WHO-YKÖ), Kısa Semptom Envanteri (KSE), Tanıtıcı Bilgi Formu (TBF) ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde bağımsız örneklem t-testi ve Kruskal Wallis-H ve pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Araştırmanın uygulanabilmesi için üniversitenin girişimsel olmayan etik kurulundan ve dernekten yazılı izin alınmıştır.

Bulgular: Ölçeklerden alınan toplam puan ortalamaları, KDÖ-A' dan 25,72±12,09 WHO-YKÖ'den 94,36±14,34, KSE'den 39,35±27,63'tür. KDÖ-A alt boyutlarda en düşük puan ortalaması hastalığı gizleme, en yüksek puan ortalaması sosyal geri çekilmeden alınmıştır. KSE'nin alt boyutlarında en yüksek puanın depresyondan alınmıştır. KDÖ-A ve WHO-YKÖ arasında negatif yönlü, güçlü seviyede (r=-,639; p=,000), KDÖ-A ve KSE arasında pozitif yönlü, güçlü seviyede (r=,669; p=,000), WHO-YKÖ ve KSE arasında negatif yönlü, güçlü seviyede anlamlı ilişki vardır (r=-,732; p=,000).

Tartışma ve Sonuç: KDÖ-A ile WHO- YKÖ arasında negatif yönlü ve güçlü seviyede anlamlı ilişki bulunmuştur. Yani, kendini damgalama arttıkça yaşam kalitesi düşmektedir. Yapılan bir çalışmada da çalışmamıza benzer sonuç çıkmıştır (Albikawi ve Abuadas, 2021). KDÖ-A ile KSE arasında pozitif yönlü, güçlü seviyede anlamlı ilişki vardır. Yani, kendini damgalama arttıkça psikiyatrik belirtiler de artmaktadır. Kendini damgalama arttıkça yaşam kalitesinin düştüğü ve psikiyatrik belirtilerin arttığı, psikiyatrik belirtilerin arttıkça yaşam kalitesinin

düştüğü; ailelerin kendilerini damgaladığı ve depresyon oranlarının yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Keywords: Şizofreni, Kendini Damgalama, Yaşam Kalitesi, Psikiyatrik Belirti, Psikiyatri Hemşireliği.

IN FAMILIES OF PATIENTS WITH SCHİZOPHRENİA, SELF-STİGMA, LIFE QUALITY, PSYCHIATRIC SYMPTOM AND THE RELATIONSHIP BETWEEN

Sıla ARSLAN, Fatma ÖZ

Lokman Hekim Üniversity, ANKARA, Türkiye

Introduction: It is important to determine the self-stigma, quality of life and psychiatric symptom levels of families, to determine their needs, to prevent psychiatric morbidity and to improve community mental health.

Objective: The aim of this study is to determine self-stigma, quality of life, psychiatric symptom levels and the relationship between them in the families of schizophrenia patients.

Materials and Methods: The study was conducted with 84 participants who were mothers, fathers, spouses, children or siblings of patients diagnosed with schizophrenia in Ankara Schizophrenia Patients and Their Relatives Solidarity Association. Data were collected using the Self Stigmatization Scale for Families (SSI-F), WHO-Quality of Life Scale-Short Form (WHOQOL-BREF), Brief Symptom Inventory (BSI), and Descriptive Information Form (DIF). Independent sample t-test and Kruskal Wallis-H and Pearson correlation test were used to evaluate the data. Written permission was obtained from the non-interventional ethics committee of the university and the association in order to conduct the study.

Results: The mean total score obtained from the scales was 25.72±12.09 in SSI-F, 94.36±14.34 in WHOQOL-BREF and 39.35±27.63 in BSI. In the SSI-F sub-dimensions, the lowest average score was obtained from the dimension of hiding the disease, and the highest average score was from the social withdrawal dimension. It was determined that the highest score in BSI sub-dimensions was obtained from depression. Negative, strong level between SSI-F and WHOQOL-BREF (r=-.639; p=.000), positive and strong level between SSI-F and BSI (r=.669; p=.000), negative, strong and significant relationship between WHOQOL-BREF and BSI (r=-.732; p=.000).

Discussion and Conclusion: A negative and strong significant relationship was found between SSI-F and WHOQOL-BREF. That is, as self-stigmatization increases, the quality of life decreases. In a study, similar results were found in our study (Albikawi and Abuadas, 2021). There is a positive, strong and significant relationship between SSI-F and BSI. That is, as self-stigmatization increases, psychiatric symptoms also increase. As self-stigmatization increases,

quality of life decreases and psychiatric symptoms increase; as psychiatric symptoms increase, quality of life decreases; It was concluded that families stigmatized themselves and the rates of depression increased.

Keywords: Schizophrenia, Self Stigmatization, Quality of Life, Psikiyatric Signs, Psikiyatry Nursing.

YAS BOZUKLUĞU ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Buket ŞIMŞEK ARSLAN, Ayşe SEZER BALCI

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye

Giriş: Yas sürecinin tanılanması ile ilgili Türkçe olarak geliştirilmiş veya Türk kültürüne uyarlanmış çeşitli ölçme araçları bulunmaktadır. Bu ölçme araçlarının en büyük sınırlılığı madde sayısının fazla olmasıdır. Yas Bozukluğu Ölçeği, yas nedeniyle bozulan işlevselliğin hızlı ve esnek bir şekilde tanılanması için geliştirilmiş bir ölçektir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Yas Bozukluğu Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun psikometrik özelliklerini değerlendirmektir.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma, kesitsel veri toplama yöntemiyle gerçekleştirilen metodolojik türde bir araştırmadır. Araştırma Haziran-Ağustos 2023 tarihleri arasında online olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini, sevdiği bir yakını kaybeden, 18 yaş ve üzerinde olan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 196 birey oluşturmuştur. Katılımcıların demografik özellikleri için kişisel bilgi formu, Türkçe geçerlik ve güvenilirliğini test etmek için Yas Bozukluğu Ölçeği ve Yas Bozukluk Ölçeğinin ölçüt geçerliliğini belirlemek için Yas Ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS 21.0 ve Lisrel 8.0 programları kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 29.97±9.97, %74.6'sı kadın, %66'sının gelir düzeyi orta, %91.9'u üniversite mezunu, %55.8'i çalışmaktadır. Katılımcıların %53.3'ü geniş aile üyesini kaybetmiştir. Ölçeğin kapsam geçerlilik indeksi (CVI) %94.25 ve ortalama madde puanı 3.77 olarak hesaplanmıştır. Açıklayıcı faktör analizinde ölçeğin, tek faktörlü ölçek özdeğeri 3.17 olan 5 maddeden oluştuğu ve ortalama varyansın %63.54'ünü açıkladığı bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analiziyle elde edilen t değerlerinin uygun olduğu ve modeldeki her bir maddenin faktör yüklerinin 0.30'un üzerinde olduğu görülmüştür. Yas Bozukluk Ölçeği ile Yas Ölçeği puanları arasında pozitif yönde anlamlı, orta derece ilişki bulunmuştur ($r=0.56$, $p<0.001$). Beş maddeden oluşan tek faktörlü ölçeğin cronbach's alfa güvenilirlik katsayısı 0.85, Mc Donald's Omega katsayısı 0.85 olarak hesaplanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Yas Bozukluğu Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlamasının yapıldığı bu çalışma sonucunda, ölçeğin tek faktörlü ve 5 maddeli yapısı CFA ile doğrulanmıştır ve tüm

maddelerin t değerleri ve faktör yükleri kabul edilir düzeyde bulunmuştur. Bu ölçek Türk kültüründe yetişkin bireylerde yas nedeniyle bozulan işlevselliğin hızlı ve esnek bir şekilde tanılanması geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracıdır.

Anahtar Kelimeler: Yas, ölçek, geçerlik, güvenirlik

TURKISH VALIDITY AND RELIABILITY STUDY OF THE GRIEF IMPAIRMENT SCALE

Buket ŞİMŞEK ARSLAN, Ayşe SEZER BALCI

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye

Introduction: There are various measurement tools developed in Turkish or adapted to Turkish culture for the the grief. The biggest limitation of these measurement tools is the large number of items. The Grief Impairment Scale is a scale developed for the rapid and flexible diagnosis of impaired functionality due to grief.

Aim: The aim of this study is to evaluate the psychometric properties of the Turkish version of the Grief Impairment Scale

Methods: This methodological study was conducted with the cross-sectional data collection method. The research was carried out online between June and August 2023. The sample of the study consisted of 196 individuals who lost a loved one, were 18 years of age and older, and volunteered to participate in the research. Personal information form was used for the demographic characteristics of the participants, the Grief Impairment Scale was used to test its validity and reliability in Turkish, and the Mourning Scale was used to determine the criterion validity of the Grief Impairment Scale. Data were analyzed using SPSS 21.0 and Lisrel 8.0 programs.

Results: The mean age of the participants was 29.97±9.97, 74.6% were women, 66% had a medium income, 91.9% were university graduates, 55.8% were working. 53.3% of the participants lost an extended family member. The content validity index (CVI) of the scale was calculated as 94.25% and the average item score was calculated as 3.77. In the explanatory factor analysis, it was found that the scale consisted of 5 items with a single factor scale eigenvalue of 3.17 and explained 63.54% of the mean variance. It was seen that the t values obtained by confirmatory factor analysis were appropriate and the factor loads of each item in the model were above 0.30. A positive and moderate correlation was found between the Grief Impairment Scale and the Mourning Scale scores ($r=0.56$, $p<0.001$). Cronbach's alpha reliability coefficient of the single factor scale consisting of five items was calculated as 0.85, and McDonald's Omega coefficient was calculated as 0.85.

Discussion and Conclusion: As a result of this study, in which Grief Impairment Scale was adapted to Turkish culture, the single-factor and 5-item structure of scale was confirmed by CFA, and t values and factor loads of all items were found to be acceptable. This scale is a valid and reliable measurement tool for the rapid and flexible diagnosis of functionality impaired by grief in adult individuals in Turkish culture.

Keywords: Grief, scale, validity, reliability

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNE ONLINE EĞİTİMLE BAŞLAYAN ÖĞRENCİLERİN HİBRİT EĞİTİME GEÇİŞ SÜRECİNDEKİ GÖRÜŞ VE DENEYİMLERİNİN BELİRLENMESİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Sümeyye KAÇAN[1], Merve İNAN BUDAK[2], Dilşa AZİZOĞLU KELEŞ[2], Ayşe OKANLI[2], Gülçin KARTAL[3]

[1]*T.C. Sağlık Bakanlığı İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İSTANBUL, Türkiye*

[2]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[3]*Birecik Devlet Hastanesi, Şanlıurfa, Türkiye*

Giriş: Öğrencilerin pratik/uygulamalı uygulamalara geçememeleri ve sağlık eğitimi veren kurumlarda bulunamamaları nedeniyle çevrimiçi eğitimin sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin akademik başarılarını etkilediği ifade edilmiştir. hizmetler verilmektedir[12]. Ayrıca insanların duygusal durumlarını anlamak, hemşirelik öğrencilerinin kazanması gereken önemli bir beceri olarak kabul edilmekte ve bu beceriler çalışma ortamında hayati önem taşımaktadır[13].

Önceki çalışmalarda yüz yüze eğitimden çevrimiçi eğitime geçiş süreçleri inceleniyordu[19-21]. Ancak çevrimiçi eğitimden hibrit eğitime geçişteki deneyimleri araştıran çalışmalar sınırlıdır. Bu nedenle çevrimiçi eğitimle hemşirelik eğitimi almaya başlayan hemşirelik öğrencilerinin hibrit eğitime geçiş sürecindeki görüş ve deneyimlerinin belirlenmesi ve bu deneyimlere yönelik önerilerin belirlenmesi amaçlandı.

Amaç: Bu çalışmanın amaçlarından biri hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerine çevrimiçi eğitimle başlayıp daha sonra hibrit (karma) eğitim yöntemini deneyimleyen görüşlerini belirlemek, diğeri ise hemşireliğe ilişkin gelecekteki karar ve girişimlere kaynak oluşturmaktır. Bu görüşler dikkate alınarak öğrenci merkezli bir eğitim verilmesi amaçlanmaktadır.

Tasarım: Nitel (yorumlayıcı fenomenolojik analiz) çalışma. Ortam ve katılımcılar: Araştırmaya İstanbul'da bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümünde ikinci sınıfta öğrenim gören 20 hemşirelik öğrencisi dahil edildi.

Yöntem: Veriler sosyodemografik form ve yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplandı. Görüşmeler telefon aracılığıyla yapılmış ve kayıtlar yorumlayıcı fenomenolojik analiz yöntemiyle analiz edilmiştir.

Bulgular: Bu çalışmada konuya ilişkin dönüşüm, COVİD-19 ve hemşirelik eğitimi olmak üzere 3 tema belirlendi.

Sonuç: Öğrenciler, hibrit eğitim modelinin uzaktan eğitimin neden olduğu eksiklikleri gidermeye çalışsa da yetersiz olduğunu ve bazı durumlarda etkili olmasına rağmen hemşirelik eğitiminin hibrit modelde etkili olmadığını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Hemşirelik, Uzaktan Eğitim, COVİD-19, Türkiye, Niteliksel çalışma

DETERMINING THE OPINIONS AND EXPERIENCES OF STUDENTS WHO STARTED NURSING TRAINING WITH ONLINE EDUCATION IN THE TRANSITION PROCESS TO HYBRID EDUCATION: A QUALITATIVE STUDY

Sümeyye KAÇAN[1], Merve İNAN BUDAK[2], Dilşa AZİZOĞLU KELEŞ[2], Ayşe OKANLI[2], Gülçin KARTAL[3]

[1]*T.C. Sağlık Bakanlığı İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İSTANBUL, Türkiye*

[2]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[3]*Birecik Devlet Hastanesi, Şanlıurfa, Türkiye*

Introduction: It has been stated that online education has affected the academic success of the students studying in the field of health because of the inability of the students to go to the practical/hands-on applications and not being able to be in the institutions where health services are provided[12]. In addition, understanding people's emotional state is considered an important skill that nursing students should acquire and these skills are vital in the work environment[13].

Previous studies examined the transition processes from face-to-face education to online education[19–21]. However, studies investigating experiences in the transition from online education to hybrid education are limited. Therefore, it was aimed to determine the opinions and experiences of nursing students starting to receive nursing training with online education in the transition process to hybrid education and suggestions for these experiences.

Aim: One of the aims of this study is to determine the views of nursing students starting their training with online education and then experiencing the hybrid (blended) education method and the other one is to form a resource for future decisions and initiatives on nursing training to provide a student-based education by considering these opinions.

Design: Qualitative (interpretative phenomenological analysis) study. Setting and participants: A total of 20 nursing students studying in the second year in the nursing department of a state university in Istanbul, Türkiye were included in the study.

Methods: The data were collected through a sociodemographic form and a semi-structured interview form. The interviews were made via phone and the records were analysed with the interpretative phenomenological analysis method.

Results: In this study, 3 themes were determined related to the subject, namely transformation, COVID-19, and nursing training.

Conclusion: Students stated that although the hybrid education model tried to overcome the deficiencies caused by distance education, it was insufficient and nursing training was not effective in the hybrid model, although it was effective in some cases.

Keywords: Education, Nursing, Distance education, COVID-19, Türkiye, Qualitative study

DEMANS TANISI OLAN BİREYLERİN BAKIM VERENLERİNİN PSİKOSOSYAL BAKIM GEREKSİNİMLERİNİN BELİRLENMESİ

Fatma IŞIK[1], Kerime BADEMLİ[2]

[1]*Burdur Devlet Hastanesi, BURDUR, Türkiye*

[2]*Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye*

Demans, geri dönüşümü olmayan, zamanla ilerleyen, farklı şekillerde ortaya çıkabilen ve birden fazla bilişsel bozukluk ve kaybın birlikte görüldüğü bir sendromdur. Demans evreleri ve seyri de göz önüne alındığında demans tanısı almış bir bireyin bakımını üstlenmek, bakımı üstlenen bireyin yaşamında değişikliklere neden olmaktadır. Demans tanısı olan bireyler genellikle aileleri ile yaşamaktadır ve demans tanısı olan bireylerin bakımları çoğunlukla aileleri tarafından sağlanmaktadır. Ayrıca aile bir sistem olarak ele alındığında yaşanılan hastalık sistemin parçalarını oluşturan diğer aile üyelerini etkilendiği görülmektedir. Demans tanısı, bireyi aileyi ve toplumu etkilemekte aile üzerinde duygusal fiziksel sosyal ve ekonomik yüke neden olmaktadır. Ortaya çıkan bu durum multidisipliner yaklaşımı gerekli kılmaktadır. Bu etkileri ve yükü önlemenin etkili bir yolu psikososyal bakımdır. Bakım verme rolünü herhangi bir destek almadan yerine getiren aile üyelerinin, bakım sürecinin her aşamasında farklı beklentileri ve gereksinimleri olmaktadır. Demans tanısı olan bireylerin bakım verenlerinin psikososyal bakım gereksinimlerinin belirlenmesi, ruhsal sağlıklarının korunması ve baş etme becerilerinin geliştirilmesi açısından önemlidir.

Amaç: Araştırmanın amacı evde bakım hizmetinden yararlanan demans tanısı olan bireylerin bakım verenlerinin psikososyal bakım gereksinimlerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Çalışma, Bütüncül Çoklu Durum deseni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma, Burdur Devlet Hastanesine bağlı Evde Bakım Hizmetleri Birimi'nde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemi, amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile gerçekleştirilmiş olup Burdur Devlet Hastanesi Evde Sağlık Hizmeti alan demans tanısı olan bireylere bakım veren 15 bakım verenden oluşmuştur. Evde Bakım Hizmetleri Birimi hafta içi beş gün 08.00-16.30 saatleri arasında hizmet vermektedir. Birimde doktor, sağlık personelleri ve şoförler görev almaktadır. Evde bakım hizmetinden yararlanmakta olan hastalara bu birim aracılığı ile tedavi ve bakım hizmetleri verilmekte ayrıca ev ziyaretleri yapılmaktadır. Çalışma Evde Bakım Hizmetleri Biriminin düzenlemiş olduğu ev ziyaretleri sırasında, evde bakım

hizmetinden yararlanan demans tanısı olan bireylerin bakım verenleri ile yapılmıştır. Görüşmeler, bakım verenlerin kendilerini rahat ifade edebilmeleri ve bakım verdikleri bireyden uzaklaşmamaları adına yaşadıkları ve bakım verdikleri ortamda gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin yapılacağı yerin seçiminde görüşmenin bölünmeyeceği ve sessizliğin sağlanacağı bir ortam olmasına dikkat edilmiştir. Araştırma verileri yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi sorulardan oluşan kişisel bilgi formu ve yüz yüze bireysel görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Görüşmeler sırasında araştırmacılar tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formundaki sorular, evde bakım hizmetinden yaralanan Demans tanısı olan bireylerin bakım verenlerinin psikososyal bakım gereksinimlerini ortaya koyabilmek amacıyla oluşturulmuştur. Net cevaplar alabilmek adına sorular belli bir akış doğrultusunda hazırlanmıştır. Görüşme soruları oluşturulurken nitel araştırma alanında çalışmaları olan ve bu alanda uzman kişilerden yardım alınmıştır. Sorular hazırlandıktan sonra dil bilgisi, açıklık, konu soru uygunluğu açısından konu hakkında bilgi sahibi olan uzman kişilerden görüş alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda sorular yeniden düzenlenmiştir. Araştırmadan elde edilen verilerinin analizi, MAXQDA 2020 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma için Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan etik kurul onayı (Tarih: 23.09.2020, Karar No: KAEK-742) alınmıştır. Araştırmanın uygulanabilmesi için Burdur İl Sağlık Müdürlüğü ve Burdur Devlet Hastanesinden kurum izni alınmıştır. Örnekleme dahil olma kriterlerini karşılayan bakım veren bireylere araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Bakım verenlere, çalışmaya katılım için gönüllü oldukları taktirde çalışmaya katılabilecekleri açıklanmıştır. Araştırmada isimlerinin hiçbir şekilde kullanılmayacağı, isimlerinin yerine takma isim atanacağını söylenmiş bu sayede araştırmanın gizliliği ve güvenliği konusunda güven sağlanmıştır. Yapılan her bir görüşme ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınarak saklanmıştır. Araştırmaya katılan bakım verenlere, görüşmelerin ses kaydına alınmasının sebebinin zaman kaybını önlemek olduğu açıklanmış ve ses kaydından elde edilen verilerin daha iyi analiz edilebileceği hakkında bilgi verilmiştir. Görüşmenin ses kayıt cihazı ile kaydedilmesi konusunda hemfikir olmaları ve gönüllü olarak araştırmaya katılacaklarını beyan etmelerini durumunda bakım verenlerinden katılım için aydınlatılmış onam formunu okumaları ve imzalamaları istenmiştir. Araştırmaya katılan bakım verenlere talep etmeleri durumunda aydınlatılmış onam formunun bir kopyası verilmiştir.

Bulgular: Araştırmada bakım verenlerin karşılaştıkları zorluklar(günlük yaşamın etkilenmesi, destek sistemlerinin yetersiz olması, hayatın değişmesi, hastalıkların ilerlemesi, ruh sağlığının olumsuz etkilenmesi, herhangi bir demans eğitimi almama ve ekonomik zorluk yaşama), bakım

verenin kazanımları(hasta ile olumlu ilişki kurma, bakım verme tecrübesi edinme, bakım verdiği için iyi hissetme, günlük yaşamda herhangi bir değişiklik yaşamama, demans hakkında bilgi sahibi olma), bakım verenlerin aldıkları destekler(sosyal destek alma, psikolojik destek alma, maddi destek alma, sağlık hizmeti alma) ve bakım verenlerin gereksinimleri(sosyal destek gereksinimi, manevi destek gereksinimi, bilgi edinme gereksinimi) olmak üzere dört ana tema ve toplam on dokuz alt tema elde edilmiştir. Bulgular bu dört tema altında tartışılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Araştırmada, bakım verenlerin bakım verme sürecinde çeşitli zorluklarla karşılaştıkları ortaya koyulmuştur. Bu zorluklar; günlük yaşamın etkilenmesi, destek sistemlerinin yetersiz olması, hayatlarının değişmesi, hastalıklarının ilerlemesi, ruh sağlığının olumsuz etkilenmesi, herhangi bir demans eğitimi almama ve ekonomik zorluk yaşama olarak tanımlanmıştır. Hem olumlu hem olumsuz birçok duygu ve deneyim içeren bakım verme sürecinde bakım verenler kazanım olarak hasta ile olumlu ilişki kurduğunu, bakım verme tecrübesi edindiğini, bakım verdiği için iyi hissettiğini, günlük yaşamında değişiklik olmadığını ve demans hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca bakım verenler bu süreçte sosyal destek, psikolojik destek, maddi destek aldıklarını ve sağlık hizmetinden yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Bakım verenler bakım verirken sosyal destek, manevi destek ve bilgi edinme gereksinimlerinin olduğunu belirtmişlerdir.

Bakım verme süreçlerinde birçok rol ve sorumluluğu aynı anda yerine getirmeye çalışan bakım verenler bunun sonucunda bakım stresi ve bakım yükü yaşamakta, bu süreçte kendi gereksinimlerini ihmal edebilmektedirler. Bu durum bakım verenlerin psikososyal zorlanmalarına neden olabilmektedir. Araştırmada, evde bakım hizmetinden yararlanan demans tanısı olan bireylerin bakım verenlerinin bakım sürecinde çeşitli zorluklar yaşadığı ve bu zorluklar karşısında psikososyal bakım gereksinimlerinin olduğu ortaya çıkmıştır. Bu gereksinimler; sosyal destek, psikolojik destek, maddi destek, manevi destek ve bilgi gereksinimidir. Bu bağlamda demans tanısı olan bireylerin bakım verenlerinin psikososyal bakım gereksinimlerine yönelik müdahale çalışmalarının planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: bakım veren, demans, nitel araştırma, psikiyatri hemşireliği, psikososyal bakım,

DETERMINATION OF PSYCHOSOCIAL CARE NEEDS OF CAREGIVERS OF INDIVIDUALS WITH DEMENTIA DİAGNOSIS

Fatma IŞIK[1], Kerime BADEMLİ[2]

[1]*Burdur Devlet Hastanesi, BURDUR, Türkiye*

[2]*Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye*

Dementia is a syndrome that is non treated, progresses over time, can occur in different structures, and more than one cognitive disorder and loss are seen together. Considering the stages and course of dementia, taking care of an individual who has a diagnosis of dementia causes changes in the life of caregiver. Individuals who have a diagnosis of dementia usually live with their families, and mostly the cares of individuals who have a diagnosis of dementia are provided by their families. In addition, when the family is considered as a system, it is seen that the illness affected other family members who form parts of the system. A diagnosis of dementia affects the individual, family and society, causing an emotional, physical, social and economic burden on the family. This emerging situation requires a multidisciplinary approach. An effective way to prevent these effects and burden is psychosocial care. The members of family who are fulfilled the role of taking care without any support have different expectations and requirements at every stage of the care process. It is important to determine the psychosocial requirement of caregivers, to protect their mental health, and to develop the overcoming skills of caregivers.

Objective: The aim of the study is to determine the psychosocial care needs of caregivers of individuals diagnosed with dementia and benefiting from home care services.

Method: In this research, the case study method, one of the qualitative research methods, was used. The study was carried out with the Holistic Multi-State pattern. The research was carried out in the Home Health Services Unit of Burdur State Hospital. The sample of the study was carried out by criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, and Burdur State Hospital consisted of 15 caregivers who provide care to individuals diagnosed with dementia who receive Home Health Services. Home Health Services Unit provides service between 8 am and 04.30 pm for five days a week. Doctors, health personnels and drivers are employed in the unit. Patients who benefit from Home Health Services are provided with treatment and care services through this unit, and home visits are also made. The study was conducted with the caregivers of individuals who have the diagnosis of dementia who benefit from Home Health Services during home visits organized by the Home Care Services Unit.

Interviews were conducted in the environment where the caregivers live and care, so that they can express themselves comfortably and do not distance themselves from the individual who they care for. In the selection of the place where the interview will be held, attention was paid to ensure that the interview would not be interrupted and that there would be an environment where silence would be ensured. The research datas were collected by tools of a personal information form consisting of questions such as age, gender, educational status, and face-to-face individual interviews. During the interviews, it was used a semi-structured interview form prepared by the researchers. The questions in the interview form were created in order to reveal the psychosocial care needs of the caregivers of individuals diagnosed with Dementia who benefit from home care services. In order to get clear answers, the questions were prepared in a certain flow. While creating the interview questions, help was received from people who work in the field of qualitative research and are experts in this field. After the questions were prepared, opinions were received from experts who were knowledgeable about the subject in terms of grammar, clarity and suitability of the topic and question. The questions were rearranged in line with these opinions. The analysis of the research data was carried out using the MAXQDA 2020 program. Ethics committee approval was received for the research from Akdeniz University Faculty of Medicine Clinical Research Ethics Committee (Date: 23.09.2020, Decision No: KAEK-742). In order to conduct the research, institutional permission was obtained from Burdur Provincial Health Directorate and Burdur State Hospital. Caregivers who met the inclusion criteria for the sample were informed about the research. It was explained to the caregivers that they could participate in the study if they volunteered to participate. They were told that their names would not be used in the research and that a pseudonym would be assigned instead, thus ensuring confidence in the confidentiality and security of the research. Each interview was recorded and stored with a voice recorder. It was explained to the caregivers who participated in the study that the reason for audio-recording the interviews was to prevent loss of time, and they were informed that the data obtained from the audio recording could be better analyzed. If they agreed that the interview would be recorded with a voice recorder and declared that they would participate in the research voluntarily, their caregivers were asked to read and sign the informed consent form for participation. Caregivers participating in the study were given a copy of the informed consent form upon request.

Results: The difficulties encountered by caregivers in the research (impact of daily life, insufficient support systems, life change, progression of diseases, negative impact of mental

health, lack of any dementia education and economic difficulties), achievements of the caregiver (establishing a positive relationship with the patient, gaining experience of caring, feeling good about caring, not experiencing any changes in daily life, knowledge about dementia), support received by caregivers (receiving social support, receiving psychological support, receiving financial support, four main themes and a total of nineteen sub-themes were obtained, namely, the requirements of health care providers (social support requirement, moral support requirement, information acquisition requirement) and the requirements of caregivers (social support requirement, moral support requirement, information acquisition requirement). The results are discussed under these four themes.

Discussion and Conclusion: In the study, it was revealed that caregivers faced various difficulties in the caregiving process. These difficulties are; It can be seen as affecting daily life, insufficient support systems, changes in their lives, progression of diseases, negative effects on mental health, not receiving any dementia education and experiencing economic difficulties. In the caregiving process which includes many positive and negative emotions and experiences, caregivers stated that they established a positive relationship with the patient, gained caregiving experience, that it was good because of providing care, that there was no change in daily life, and that they were knowledgeable about the dementia. In addition, caregivers stated that they received social support, psychological support, financial support and benefited from health services during this process. Caregivers stated that their care includes social support, moral support and need for getting information.

Caregivers who try to fulfill many roles and responsibilities at the same time in caregiving process experience care stress and care burden, and they may neglect their own needs in this process. This situation may cause psychosocial difficulties for caregivers. It has been revealed that the caregivers of individuals diagnosed with dementia who benefit from home care services have various difficulties in the care process and they need psychosocial care in the face of these difficulties. These requirements are; social support, psychological support, financial support, moral support and information support. In this context, it is recommended to plan intervention studies for the psychosocial care needs of caregivers of individuals diagnosed with dementia.

Key words: caregiver, dementia, psychiatric nursing, psychosocial care, qualitative research

YABANCI UYRUKLU HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ALEKSİTİMİ ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ: BİR KARMA YÖNTEM ÇALIŞMA

Nilgün KAHRAMAN[1], Adeviye AYDIN [2]

[1]*Ankara Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye*

[2]*Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, KONYA, Türkiye*

Giriş: Yabancı uyruklu öğrenciler mesleğe, bulunulan ortama ve koşullara yönelik uyum sorunları deneyimleyebilmektedir. Aleksitimi öznel duyguların tanıma ve tanımlamada zorlukları ifade eden bir kişilik özelliğidir. Hemşirelik bakımında olmazsa olmaz empati ve kendini tanıma özellikleri aleksitimi ile iç içedir. Yoğun kişilerarası iletişim gerektiren hemşirelik lisans eğitiminde kendi duygularını anlama, bakım verdiği kişilerin duygularını anlama, bu duyguları yönetebilme ve olumlu katkılarından yararlanma oldukça önemlidir.

Amaç: Bu araştırmada yabancı uyruklu hemşirelik öğrencilerinin aleksitimi özelliklerinin karma yöntem kullanılarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmada karma yöntem türlerinden açıklayıcı sıralı yöntem kullanılmıştır. Türkiye'de bir üniversitenin hemşirelik bölümünde eğitime devam eden yabancı uyruklu öğrenciler araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Araştırma dahil edilme kriterleri yabancı uyruklu hemşirelik öğrencisi olma, anlama ve algılama sorunlarının olmaması, araştırmaya katılmaya gönüllü olma, Türkçeyi okuma, anlama ve yazma becerisine sahip olmadır. Araştırma dahil edilme kriterlerini taşıyan 47 öğrenci Tanıtıcı Bilgi formu ve Toronto Aleksitimi ölçeğini doldurmuşlardır. Aleksitimik olan yabancı uyruklu öğrenciler nitel görüşmeler için davet edilmiş, 14 öğrenciyle yarı yapılandırılmış nitel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde ses kayıtları transkript edilmiş her bir araştırmacı tarafından tema ve alt temalar elde edilerek ortak temalar belirlenmiştir. Tanımlayıcı verilerin analizinde yüzde, frekans, ortalama, standart sapma gibi istatistikler kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 24.53±3.49'dur. Yabancı uyruklu hemşirelik öğrencilerinin %68.1'i dördüncü sınıf öğrencisi, Türkiye'de kaldıkları sürenin ortalaması ise 5.36±1.52 yıldır. Aleksitimi toplam puan ortalamaları 50.10±8.11 ve öğrencilerin %38.3'ünün (n=18) aleksitimik olduğu belirlenmiştir. Bu öğrencilerden nitel görüşmelere

katılan öğrencilerle yapılan görüşmelerden “duygu ifadesi”, “duygusal sıkıntı”, “ifade edilemeyen duygular” “bakım sürecinde yaşanan duygular”, “sağlık bakımında duyguları ifade edememe” temaları elde edilmiştir. Katılımcılar duygularını ifade etmedikleri durumlar olduğunu bu durumun aileden çocukluk yaşantısından kaynaklanabileceğini vurgulamışlardır. Özellikle sağlık bakım ortamında hastaların durumlarından dolayı üzüntü duygularını çoğunlukla deneyimlediklerini ve olumsuz duyguları dile getirmediklerini belirtmişlerdir. Hastalara olumsuz duyguları açıklamanın bir yarar sağlamadığını bu nedenle kaçındıklarını ifade etmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç: Hemşirelik eğitimi sürecinde öğrencilere duyguyu anlama, ifade etme ve aktarma becerisi geliştirilmektedir. Bu konuda zorlanan öğrencilerin bakım sürecinde yeterince duygularını aktaramadıkları ve bu durumun bakıma yansıdığı görülmektedir. Özellikle hastalara yönelik negatif duyguların ifadesinde kaçınma ve zarar verme kaygısıyla zorluk yaşadıkları saptanmıştır. Bu nedenle öğrencilerin duyguların aktarılması ve düzenlenmesine yönelik becerilerinin ve yeterliliklerinin belirlenmesi ve incelenmesi gerekmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin uyum programlarının geliştirilerek bireysel ve mesleki yaşama aktarılması sağlanmalıdır.

INVESTIGATION OF ALEXITHYMIA CHARACTERISTICS OF FOREIGN NURSING STUDENTS: A MIXED METHOD STUDY

Nilgün KAHRAMAN[1], Adeviye AYDIN [2]

[1]*Ankara Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye*

[2]*Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, KONYA, Türkiye*

Introduction: Foreign students may experience adaptation problems related to the profession, environment and conditions. Alexithymia is a personality trait that expresses difficulties in recognizing and describing subjective emotions. Empathy and self-awareness, which are indispensable in nursing care, are intertwined with alexithymia. In nursing undergraduate education, which requires intensive interpersonal communication, it is very important to understand their own emotions, to understand the emotions of the people they care for, to manage these emotions and to benefit from their positive contributions.

Objective: In this study, it was aimed to examine the alexithymia characteristics of foreign nursing students by using mixed method.

Methods: Explanatory sequential method, which is one of the mixed method types, was used in the research. Foreign students continuing their education in the nursing department of a university in TÜRKİYE formed the universe of the research. The research inclusion criteria were being a foreign nursing student, not having comprehension and perception problems, volunteering to participate in the research, having the ability to read, understand and write Turkish. 47 students who met the inclusion criteria of the study completed the Introductory Information form and the Toronto Alexithymia scale. Foreign students with alexithymia were invited for qualitative interviews, and semi-structured qualitative interviews were conducted with 14 students. During the interviews, the voice recordings were transcribed and themes and sub-themes were obtained by each researcher and common themes were determined. Statistics such as percentage, frequency, mean and standard deviation were used in the analysis of descriptive data. Content analysis technique was used in the analysis of qualitative data.

Results: The mean age of the students participating in the study was 24.53±3.49. 68.1% of foreign nursing students are fourth year students, and the average of their stay in TÜRKİYE is 5.36±1.52 years. It was determined that alexithymia total score averages were 50.10±8.11 and 38.3% (n=18) of the students were alexithymic. The themes of "expression of emotion",

"emotional distress", "unexpressed emotions", "emotions experienced during the care process", "inability to express emotions in health care" were obtained from the interviews with the students who participated in the qualitative interviews. The participants emphasized that there were situations in which they did not express their feelings, and this situation could be caused by family and childhood experiences. Especially in the health care environment, they stated that they mostly experienced the feelings of sadness due to their condition and did not express negative feelings. They stated that explaining negative emotions to the patients did not provide any benefit, therefore they avoided it.

Discussion and Conclusion: In the process of nursing education, the ability to understand, express and transfer emotion is developed for students. It is seen that the students who have difficulties in this regard cannot convey their feelings sufficiently during the care process and this situation is reflected in the care. It was determined that they had difficulty in expressing negative feelings towards patients, especially with avoidance and harming anxiety. For this reason, it is necessary to determine and examine the skills and competencies of students for the transfer and regulation of emotions. Adaptation programs of foreign students should be developed and transferred to individual and professional life.

Key words: Alexithymia, nursing students, mixed method, foreign students

REFERENCES

Taylor, G. J., & Bagby, R. M. (2012). The alexithymia personality dimension. In T. A. Widiger (Ed.), The Oxford handbook of personality disorders (pp. 648–673). Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199735013.013.0030.

Güleç H, Köse S, Yazıcı Güleç M ve ark. (2009) Yirmi soruluk Toronto Aleksimi Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenirliğinin incelenmesi. Klinik Psikofarmakoloji Bülteni, 19(3):213-219.

Hajibabaee F, A Farahani M, Ameri Z, Salehi T, Hosseini F. The relationship between empathy and emotional intelligence among Iranian nursing students. Int J Med Educ. 2018 Sep 19;9:239-243. doi: 10.5116/ijme.5b83.e2a5. PMID: 30244237; PMCID: PMC6387768.

Abu-Saad, H., & Kayser-Jones, J. (1981). Foreign nursing students in the USA: Problems in their educational experiences. Journal of Advanced Nursing, 6(5), 397-403.

Yılmaz, D., Mıstık, Ö., Arkan, B., & Çınar, H. G. (2021). Hemşirelik Bölümünde Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Uyum Sorunlarının İncelenmesi: Bursa Uludağ Üniversitesi Örneği. Journal of Innovative Healthcare Practices, 2(1), 23-32.

YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE BEBEĞİ TEDAVİ GÖRMEKTE OLAN EBEVEYNLERİN STRES BELİRLEYİCİLERİ

Asena TAŞGIT[1], Sevcan TOPTAŞ KILIÇ[2]

[1]*Ankara Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*

Giriş

Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde (NICU) bebeği tedavi edilmekte olan ebeveynler algıladıkları stresin olumsuz olması halinde psikososyal açıdan olumsuz etkilenebilir. Bu süreçte ebeveynlerin yaşadığı stresörlerin bilinmesi ebeveynlere yönelik hemşirelik bakım uygulamalarının geliştirilmesine katkı sağlayarak ebeveynlerin ruh sağlığının bozulmasını önleyici olabileceği düşünülmektedir. Böylelikle ebeveynlerin bebekleri ile ilişkileri sağlıklı olabilir. Amaç: Araştırma; yenidoğan yoğun bakımda bebeği tedavi görmekte olan ebeveynlerin algıladıkları stresin belirleyicilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Gereç ve Yöntem

Bu araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı desen kullanılarak yapılmıştır. Veri toplama aşaması Mayıs 2021-Nisan 2022 tarihleri arasında YYBÜ'nde bebeği tedavi edilen 259 ebeveyn ile gerçekleştirilmiştir. Veriler ''Ebeveyn-Bebek Tanıtıcı Bilgi Formu'', ''Algılanan Stres Ölçeği'', ''Kısa Hastalık Algısı Ölçeği'', ''Çiftler Arası Uyum Ölçeği'' ve ''PedsQL Sağlık Bakımı Memnuniyet Ölçeği'' içeren anket sorularının doldurulması ile toplanmıştır. Veri analizinde değişkenler arasındaki ilişki için pearson korelasyon analizi ve algılanan stresi etkileyen faktörlerin belirlenmesi için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Bulgular:

Ebeveynlerin algıladıkları stres düzeyinin yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca bebeklerine ilişkin hastalık algısı ve algılanan stres arasında negatif ilişki, çiftler arasındaki uyum düzeyi ile ise pozitif yönlü bir ilişki ve sağlık bakımı memnuniyeti ile algılanan stres arasında pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır. Ebeveynlerin bebeklerine ilişkin hastalık algılarının, sağlık bakım memnuniyetinin ve çiftler arası uyumun algılanan stresi %77,8'ini açıkladığı bulunmuştur. Tartışma ve Sonuç:

Bu çalışma hemşirelerin, YYBÜ'de bebeği tedavi olan ebeveynlere yönelik planlayacağı stresi değerlendirme girişimlerine katkı sağlayacak sonuçları rapor etmiştir. Bu sonuçlara göre ebeveynlerin algıladıkları strese etki eden faktörlerin çiftler arası uyum, bebeklerine ilişkin

hastalık algısı, sağlık bakım memnuniyeti olduğu bulunmuştur. YYBÜ'de ebeveynlere yönelik stres temelli müdahale planlanırken bu faktörlerin entegre edilmesinin önemli olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada YYBÜ'nde bebeği tedavi görmekte olan ebeveynlerin stres düzeylerinin yüksek olduğu, bebeklerine ilişkin hastalık algısının, çiftler arası uyum düzeyinin ve sağlık memnuniyet değişkenlerinin algılanan stres üzerinde etkili olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlardan yola çıkarak, ebeveynlere yönelik bu değişkenleri içeren stresle başa çıkma temelli psikoeğitim müdahalesinin uygulanması ebeveynlerin ruh sağlığının bozulmasının önlenmesinde etkili olabileceği aynı zamanda bebek-ebeveyn ilişkisinin olumlu olarak sürdürülebilmesi açısında oldukça önemli olacağı düşünülmektedir. Ayrıca ebeveynlerin bebeklerinin hastalıklarına ilişkin algılarının olumlu olması halinde daha az stres yaşamalarına etki eden bir faktör olduğu sonucundan yola çıkarak, ebeveynlere bebeklerinin tanısıyla ilgili ihtiyacı doğrultusunda bilgi verilmesi, ebeveynlerinin bebeklerinin tanısı ile ilgili soru sorması desteklenerek açıklayıcı bilgi verilmesi önerilir.

STRESS DETERMINANTS OF PARENTS OF INFANTS TREATED IN A NEONATAL INTENSIVE CARE UNIT

Asena TAŞGIT[1], Sevcan TOPTAŞ KILIÇ[2]

[1]*Ankara Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye*

Background:

Parents whose infants receive care in neonatal intensive care units (NICUs) might experience adverse psychosocial effects when their perceived stress levels are high. If we learn more about the stressors experienced by parents, we can improve nursing care interventions tailored to them. Strategically designed nursing care interventions can contribute to the mental well-being of patients, enabling them to cultivate positive relationships with their infants.

Purpose:

This study investigated the determinants of stressors experienced by parents of NICU infants.

Methods:

This descriptive and correlational study was conducted between May 2021 and April 2022.The sample consisted of 259 parents of NICU infants. Data were collected using a parent- infant personal information form, the Perceived Stress Scale (PSS), the Brief Illness Perception Scale (BIPS), the Dyadic Adjustment Scale (DAS), and the PedsQL Healthcare Satisfaction Scale. The data were analyzed using Pearson’s correlation coefficients and multiple linear regression analyses.

Results:

Participants had high PSS scores. There was a negative correlation between BIPS and PSS scores. There was a positive correlation between BIPS and DAS scores. There was a positive correlation between PedsQL and PSS scores. Participants' illness perceptions, satisfaction with healthcare, and dyadic harmony explained 77.8% of their perceived stress.

Conclusion:

This study reported results that could potentially help nurses plan stress assessment interventions for parents of NICU infants. Our results indicate that parents; dyadic adjustment,

illness perception, and satisfaction with healthcare affect their perceived stress. We believe that nurses should consider these factors when planning stress-based interventions for parents of NICU infants. Parents of NICU infants experience high levels of stress. Moreover, their dyadic adjustment,

illness perception, and satisfaction with healthcare affect their perceived stress. These results indicate that nurses should consider these factors before developing psychoeducational interventions to help those parents cope with stress. Such interventions may help parents remain mentally healthy and develop healthy relationships with their NICU infants. In addition, parents with positive perceptions of their infants; illnesses experience lower stress levels. Therefore, nurses should inform those parents about their infants' diagnoses and encourage them to ask the questions in their minds.

Keywords: psikolojik stres, ebeveyn, yenidoğan yoğun bakım ünitesi, hemşirelik, ebeveyn davranışı

3-6 YAŞ GRUBU ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN STRES DÜZEYLERİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Ayşenur DEMİR KÜÇÜKKÖSELER, Figen TÜRK DÜDÜKCÜ

KTO Karatay Üniversitesi, Konya, Türkiye

Giriş: Stres, günlük hayatımızda birçok faktörden dolayı karşımıza çıkmaktadır. Strese yol açan faktörlerden biri de ebeveyn olmaktır. Ebeveynlerin stres faktörleriyle karşılaşmaları çocuklarının gelişim dönemlerini de olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Özellikle bireylerin kişilik özelliklerinin, psikolojik ve sosyal altyapılarının temellerinin atıldığı 3-6 yaş okul öncesi dönemde, ebeveynlerin stres altında olması çocuğun psikolojik, davranışsal gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmekte ve bu olumsuz etkileri çocukla ebeveyn arasında kurulan bağın gelişmesinde kötü sonuçlar doğurabilmektedir.

Amaç: Bu araştırmada 3-6 yaş grubu çocuğa sahip ebeveynlerin yaşadıkları stres düzeyleri ve stresi etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı tipte bir araştırma olarak yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini 3-6 yaş aralığında çocuğa sahip ebeveynler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem büyüklüğü ise G-Power 3.1 paket programı ile hesaplanmıştır. 1-β=0.95 güç ve α=0.05 anlamlılık düzeyi ve f=0.12 etki büyüklüğü varsayımı ile örneklem büyüklüğünün en az 751 kişiden olması gerektiği belirlenmiştir. Araştırma 800 ebeveyn ile tamamlanmıştır. Veriler Ocak-Mayıs 2023 tarihleri arasında sosyal medya üzerinden online olarak ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’ ile ‘Anne Baba Stres Ölçeği’’ kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde ortalama, standart sapma, ortanca değer, minimum, maksimum, yüzde, t testi, Shapiro-Wilk, One Way Anova testi kullanılmıştır. Araştırmada etik kurul izni ve katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Bulgular: Ebeveynlerin Anne Baba Stres Ölçeğinden (ABSÖ) toplam 49,21± 8,03 puan aldıkları saptanmakta olup; puan ortalamaları ile ebeveynlerin öğrenim durumu, gelir durumu, medeni durum, evlilik yaşı, çocuk sayısı, aile tipi, değişkenlerine göre anlamlı farklılık olmadığı ($p>0,05$); ebeveynlerin cinsiyeti, çalışma durumu, 3-6 yaş grubundaki çocuk yaşı, isteyerek ebeveyn olma durumu, ebeveynlerin aile tutumu, ebeveynlerin eşiyle çatışma yaşama sıklığı, ebeveynlerin anneyle ilişki durumu, ebeveynlerin babayla ilişki durumu ve ebeveynlerin iyi annelik düşüncesi değişkenlerine göre anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: 3-6 yaş grubu çocuğu olan ebeveynlerin yüksek düzeyde strese sahip olduğu; ebeveynler ve çocukları ile ilgili bazı faktörlerin stres düzeyi üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle erken çocukluk döneminde çocukları da derinden etkileyecek ebeveyn stres faktörünün en aza indirgenmesi için ebeveynlere, stresle baş etme yöntemlerinin öğretilmesi ve bu konuda çalışmalar planlanması önerilmektedir.

Stress Levels and Related Factors of Parents with 3-6 Year Old Children

Introduction: Stress is caused by many factors in our daily lives. One of the factors that cause stress is being a parent. Parents' encounters with stress factors can also negatively affect the developmental periods of their children. Especially in the preschool period between the ages of 3-6, when the foundations of individuals' personality traits, psychological and social infrastructures are laid, parents' being under stress can negatively affect the psychological and behavioral development of the child, and these negative effects can have bad consequences on the development of the bond established between the child and the parent.

Objective: The aim of this study was to determine the stress levels experienced by parents with children aged 3-6 years and the factors affecting stress.It was aimed to determine the factors affecting stress.

Materials and Method: This study was conducted as a descriptive study. The population of the study consisted of parents with children aged 3-6 years. The sample size of the study was calculated with the G-Power 3.1 package program. With the assumption of 1-β=0.95 power and α=0.05 significance level and f=0.12 effect size, it was determined that the sample size should be at least 751 people. The study was completed with 800 parents. Data were collected online via social media between January and May 2023 using the "Personal Information Form" and the "Parental Stress Scale". Mean, standard deviation, median value, minimum, maximum, percentage, t test, Shapiro-Wilk, One Way Anova test were used to analyze the data. Ethics committee permission and informed consent were obtained from the participants.

Results: Parents scored 49.21± 8.03 points in total on the Parenting Stress Scale (PSS) and there was no significant difference ($p>0.05$) between the mean scores and parents' education level, income status, marital status, age at marriage, number of children, family type; There was a significant difference according to the variables of parents' gender, employment status, age of children in the 3-6 age group, status of being a willing parent, parents' family attitude, parents'

frequency of conflict with spouse, parents' relationship status with mother, parents' relationship status with father and parents' idea of good motherhood ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: It was determined that parents with children aged 3-6 years had high levels of stress and some factors related to parents and their children were effective on stress level. Therefore, it is recommended that parents should be taught methods of coping with stress and studies should be planned in order to minimize the parental stress factor that will deeply affect children in early childhood.

Keywords: Early childhood, parent, stress level

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN PROBLEM ÇÖZME EĞİTİMİNİN ÖFKE YÖNETİMİ VE PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMINA ETKİSİ

Sinem SÖNMEZ[1], Hülya ARSLANTAŞ[2]

[1]*Kapadokya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Nevşehir, Türkiye*

[2]*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye*

Giriş: Problem çözme becerisinin yetersizliği bireylerin öfke yönetimini olumsuz olarak etkileyebilmekte ve bu da davranış problemlerine neden olabilmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin, problem çözme sürecinde gösterdikleri başa çıkma davranışlarını fark etmeleri oldukça önemlidir. Öğrencilerin öfke ifadelerini ve öfkeleri ile baş etmek için kullandıkları davranışları fark etmeleri kendilerini tanımaları ve kendileri ile ilgili farkındalık kazanmaları açısından da önemlidir. Bu farkındalık bakım hizmetlerinin sunumu sırasında oluşabilecek olan krizleri yönetmelerine katkı sağlayacaktır.

Amaç: Bu araştırma hemşirelik öğrencilerine verilen problem çözme eğitiminin, öğrencilerin öfke yönetimi ve problemli internet kullanımına etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma yarı-deneysel bir araştırma olup, ön test-son test, kontrol gruplu desen kullanılarak Şubat 2022-Aralık 2022 tarihleri arasında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi 2. sınıf öğrencisi olan 38'i kontrol 39' deney grubunda olmak üzere toplam 77 katılımcı ile gerçekleşmiştir. Deney grubuna 9 oturumluk problem çözme eğitimi verilmiştir. Araştırma için etik kurul izni, kurum izni ve katılımcılardan yazılı onam alınmıştır. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Problem Çözme Envanteri, Çok Boyutlu Öfke Ölçeği ve Problemli İnternet Kullanımı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Deney ve kontrol grubunun eğitim öncesi ölçümlerinden sonra, eğitimden hemen sonra, 3 ay ve 6 ay sonra ölçümleri yapılarak izlemleri yapılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra, bağımsız iki grup karşılaştırmalarında t testi kullanılmıştır. Kategorik değişkenler arası ilişkiler Pearson Ki-Kare, Yates Ki-Kare ve Fisher'in Kesin Ki-Kare Testi ile incelenmiştir. Deney ve kontrol gruplarının tekrarlı ölçümlerinde varyans analizi (Repeated Measures ANOVA) kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmanın başlangıcında müdahale ve kontrol grubu demografik özellikleri, bakımından homojen yapıdadır. Araştırma sonucunda hemşirelik öğrencilerine uygulanan problem çözme eğitimi grup programının öğrencilerin problem çözme becerilerinin gelişmesinde etkili olduğu ($p<0,001$), öfke kontrolü sağlamada çok boyutlu öfke ölçeğinin alt boyutlarından saldırganlığın azalmasında ($p<0,005$), sakinliğin artmasında ($p<0,046$), intikam tepkilerinin azalmasında ($p<0,002$) ve problemli internet kullanımının azalmasında etkili olduğu ($p<0,001$) ve bu etkinin uzun süreli devam ettiği görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Yürütülen çalışmalar da öfke yönetiminin artırılmasında ve problemli internet kullanımının azaltılmasında problem çözme becerilerinin desteklenmesi gerektiği belirtilmiştir [1,2]. Aynı zamanda problem çözme eğitimin hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerini geliştirdiği bilinmektedir [3,4]. Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerine verilen problem çözme eğitiminin hemşirelik öğrencilerinin problem çözme ve öfke yönetimi düzeylerini artırdığı, problemli internet kullanımlarını azalttığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu doğrultuda öfke yönetiminin artırılmasında ve problemli internet kullanımının azaltılmasında problem çözme eğitiminin verilmesi önerilir.

KAYNAKLAR

Batıgün, A. D., ve Şahin, N. H. (2003). Öfke, dürtüsellik ve problem çözme becerilerindeki yetersizlik gençlik intiharlarının habercisi olabilir mi. Türk Psikoloji Dergisi, 18(51), 37- 52.

Ekinci, B. (2014). The relationship between problematic ınternet entertainment use and problem solving skills among university students. International Journal of Mental Health and Addiction, 12, 607–617.Psychology, 22, 424-440.

Abd El-Hay, S. A. ve Abd-Allah, S. A. (2015). Effect of problem-based learning strategy on development of problem solving skills among undergraduate nursing students. Journal of Nursing and Health Science, 4(3), 1-13.

Shahbazi, S., Heidari, M., Sureshjani, E. H., Rezaei, P. (2018). Effects of problem-solving skill training on emotional intelligence of nursing students: An experimental study. Journal of Education and Health Promotion, 7, 156. doi:10.4103/jehp.jehp_50_18

THE EFFECT OF PROBLEM-SOLVING EDUCATION GIVEN TO NURSING STUDENTS ON ANGER MANAGEMENT AND PROBLEMATIC INTERNET USE

Sinem SÖNMEZ[1], Hülya ARSLANTAŞ[2]

[1]*Kapadokya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Nevşehir, Türkiye*

[2]*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye*

Background: The inadequacy of problem-solving skills may negatively affect individuals' anger management, and this may result in behavioral problems. It is very important for nursing students to recognize the coping behaviors they display during the problem-solving process. It is also important for students to recognize their anger expressions and the behaviors they use to cope with their anger in terms of knowing themselves and gaining self-awareness. This awareness will contribute to their management of crises that may occur during the provision of care services.

Aim: This research was conducted to investigate the effect of problem-solving education given to nursing students on anger management and problematic internet use.

Materials and Methods: This is a quasi-experimental study with a pre-test-post-test, control group design, which was conducted between February and December 2022 with 77 students, including 38 in the control and 39 in the experimental group, who were 2nd-year students at Aydın Adnan Menderes University Faculty of Nursing. The experimental group was given a nine-session problem-solving education. Ethics committee approval, institutional permission, and participants' written consent were obtained for the study. Data were collected using a Personal Information Form, the Problem-Solving Inventory, the Multidimensional Anger Inventory, and the Problematic Internet Use Scale. Measurements of the experimental and control groups were made before the education, immediately after the education, and three months and six months after the education as follow-ups. The analysis of the data included the t-test for comparisons of two independent groups, besides descriptive statistics. Relationships between categorical variables were examined with Pearson Chi-Square, Yates Chi-Square, and Fisher's Exact Chi-Square tests. Analysis of variance (repeated measures ANOVA) was used for repeated measurements of experimental and control groups.

Results: The intervention and control groups were homogeneous in terms of demographic characteristics. As a result of the research, it was found that the problem-solving group education program applied to nursing students was effective in developing their problem-solving skills ($p<0.001$). Also, it had an effect on decreasing aggression ($p<0.005$), increasing calmness ($p<0.046$), and reducing revenge responses ($p<0.002$), which are the sub-dimensions of the multidimensional anger inventory and show the level of anger management, and decreasing problematic internet use ($p<0.001$) and that this effect continued for a long time.

Discussion and Conclusion: Studies in the literature have indicated that problem-solving skills should be supported to increase anger management and reduce problematic internet use [1,2]. It is known that problem-solving education improves nursing students' problem-solving skills [3,4]. In this study, it was concluded that the problem-solving education given to nursing students increased their problem-solving and anger management levels and decreased problematic internet use. Accordingly, it is recommended to give problem-solving education to increase anger management and reduce problematic internet use.

REFERENCES

Batıgün, A. D., ve Şahin, N. H. (2003). Öfke, dürtüsellik ve problem çözme becerilerindeki yetersizlik gençlik intiharlarının habercisi olabilir mi. Türk Psikoloji Dergisi, 18(51), 37- 52.

Ekinci, B. (2014). The relationship between problematic ınternet entertainment use and problem solving skills among university students. International Journal of Mental Health and Addiction, 12, 607–617.Psychology, 22, 424-440.

Abd El-Hay, S. A. ve Abd-Allah, S. A. (2015). Effect of problem-based learning strategy on development of problem solving skills among undergraduate nursing students. Journal of Nursing and Health Science, 4(3), 1-13.

Shahbazi, S., Heidari, M., Sureshjani, E. H., Rezaei, P. (2018). Effects of problem-solving skill training on emotional intelligence of nursing students: An experimental study. Journal of Education and Health Promotion, 7, 156. doi:10.4103/jehp.jehp_50_18

YENİ MEZUN HEMŞİRELERİN ŞİZOFRENİ VE DM HASTALARININ TEDAVİYE UYAMAMA VE TEDAVİYİ SÜRDÜREMEMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Ayşenur DEMİR KÜÇÜKKÖSELER[1], Nurgün PLATİN[2]

[1]*KTO Karatay Üniversitesi, Konya, Türkiye*

[2]*KTO Karatay Üniversitesi, KONYA, Türkiye*

Giriş: Kronik bir hastalığı olan birey, sürekli ilaç kullanmak, sürekli belirli bir beslenme düzeni izlemek ve sürekli egzersiz yapmak gibi koşullar karşısında zamanla "bıkkınlık" "yarar görmeme" gibi düşünceler geliştirebilmektedir. Bu olumsuzlukların bireyin yaşamında var olması, tedaviyi sürdürememe sorununu da beraberinde getirmektedir. Bu durum farklı ancak bir o kadar da benzer nedenlerden kaynaklanmış olarak şizofreni ve DM hastalığı olan bireylerde de tedaviyi sürdürememe sorunu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu süreçte hemşirelerin rolü büyük öneme sahiptir.

Amaç: Bu araştırmada yeni mezun hemşirelerin şizofreni ve DM tanısı olan hastaların tedaviye uyamama /sürdürememe konusundaki görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı tipte bir araştırma olarak yürütülmüştür. Araştırma evrenini bir vakıf üniversitesinin hemşirelik bölümünde 2019-2020 eğitim-öğretim dönemi mezun olan 76 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup evrenin tamamına ulaşılmıştır. Verilerin "Yeni Mezun Hemşirelerin Görüşlerini Değerlendirme Formu" ile toplanmıştır. Verilerin analizinde açık uçlu sorular gruplandırılmış, tanımlayıcı istatistikler (yüzdelik) ve analizler için Ki kare testi uygulanmıştır. Araştırmada etik kurul izni ve katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Bulgular: Yeni mezun hemşirelerin şizofren hastalarında tedaviye uyamama/sürdürememe de ilk sırada aileyi, doktor, hasta ve hemşireden daha sorumlu görmeleri; DM hastalarında ise hastayı, aile, doktor ve hemşireden daha sorumlu görmeleri istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Şizofreni ve DM hastalarının tedaviye uyamama nedenlerinde; şizofreni hastalarında hastalığı kabullenememe (%67), ilaç yan etkileri (%65); DM hastaların da ise tedavinin zor ve karmaşık olduğunu düşünme (%75) ve tedaviyi anlayamamanın (%65) daha önemli olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Yeni mezun hemşirelerin çalışma durumları ve ailede DM öyküsü olma durumları görüşlerinde farklılık oluşturmuştur($p<0,05$). Yeni mezunların

tedaviye uyamama/sürdürememe sorununa çözüm yaklaşımları arasında istatistiksel bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Araştırmada yeni mezun hemşirelerin şizofren hastalarında tedaviye uyamama sürdürememe de sırasıyla aile, hasta, doktor ve hemşireyi; DM hastalarında ise sırasıyla hasta, aile, hemşire ve doktoru sorumlu gördükleri belirlenmiştir. Bu doğrultuda hemşirelerin, hastanın tedavi ve bakımında, hasta odaklı bakımı benimsemeleri önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Tedaviye uyum, şizofreni, diabestes mellitus, hemşirelik

NEW GRADUATED NURSES, SCHIZOPHRENIA AND DM PATIENTS REGARDING FAILURE TO FOLLOW AND CONTINUING TREATMENT REVIEWING YOUR OPINIONS

Ayşenur DEMİR KÜÇÜKKÖSELER[1], Nurgün PLATİN[2]

[1]*KTO Karatay Üniversitesi, Konya, Türkiye*

[2]*KTO Karatay Üniversitesi, KONYA, Türkiye*

Introduction: An individual with a chronic disease may develop thoughts such as "exasperation" and "not benefiting" in the face of conditions such as constantly using drugs, constantly following a certain diet and exercising constantly. The existence of these negativities in the life of the individual brings along the problem of not being able to continue the treatment. This situation arises as a problem of not continuing the treatment in individuals with schizophrenia and DM disease due to different but similar reasons. The role of nurses in this process is of great importance.

Purpose: In this study, it was aimed to determine the views of newly graduated nurses on patients with schizophrenia and DM about the inability to comply with/continue treatment.

Materials and Methods: This study was conducted as a descriptive study. The study population consisted of 76 students who graduated from the nursing department of a foundation university in the 2019-2020 academic year. No sample selection was made in the study and the entire population was reached. The data were collected with the "New Graduate Nurses' Opinion Evaluation Form". In the analysis of the data, open-ended questions were grouped, descriptive statistics (percentages) and Chi-square test were applied for analysis. Ethics committee permission and informed consent were obtained from the participants.
Results: Newly graduated nurses consider the family, doctor, patient and nurse to be more responsible in the first place in the inability to comply/continue treatment in schizophrenic patients; In DM patients, it was found statistically significant that they considered the patient more responsible than the family, doctor and nurse ($p<0.05$). The reasons why schizophrenia and DM patients cannot comply with treatment; inability to accept the disease (67%), drug side effects (65%) in patients with schizophrenia; In DM patients, thinking that the treatment is difficult and complex (75%) and not understanding the treatment (65%) were found to be more important ($p<0.05$). The working status of the newly graduated nurses and their family history of DM caused a difference in their views ($p<0.05$). No statistical difference was found between

the solution approaches of new graduates to the problem of not complying/not continuing the treatment ($p>0.05$).

Discussion and Conclusion: In the study, inability to comply with treatment in schizophrenic patients of newly graduated nurses included family, patient, doctor and nurse, respectively; In DM patients, it was determined that they considered the patient, family, nurse and doctor to be responsible, respectively. In this respect, it is important for nurses to adopt patient-centered care in the treatment and care of the patient.

Keywords: Adherence to treatment, schizophrenia, diabetes mellitus, nursing

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE BİLİNÇLİ FARKINDALIK VE RELAPS ÖNGÖRME ARASINDAKİ İLİŞKİ

Maral KARGIN[1], Sinem AYTOP[2]

[1]*Lefke Avrupa Üniversitesi, Lefke, Türkiye*

[2]*Yıldırım Beyazıt Dışkapı Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye*

Giriş: Dünyada ve ülkemizde her geçen gün artan madde kullanım bozukluğu sağlık sisteminin önemli bir parçası olan hemşirelik mesleği için de temel problemlerdendir. Bu problemin tedavi sürecinde relaps büyük bir sorundur. Relapsa sürükleyen isteğin azalmasını sağlayan bilinçli farkındalık gibi yöntemlerin kullanımı ise son yıllarda artmıştır (1).
Amaç: Araştırma madde kullanım bozukluğu olan bireylerde bilinçli farkındalık ve relaps öngörme arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişkisel desende planlanan araştırma, madde kullanım bozukluğu tanısı almış bireyler ile gerçekleştirildi. Araştırmanın uygulamasına başlamadan önce Etik Kurul'undan onay (07/10/2019 tarihli, 352004 sayılı) ve kurum izni alındı (13/11/2019 tarihli, E.86821 sayılı). Gönüllülük esas alınarak çalışmaya katılan kişilerden sözlü ve yazılı onam alındıktan sonra veriler toplanmaya başlandı. 193 madde kullanım bozukluğu olan bireye ulaşıldı. Verilerinin toplanmasında "Kişisel Tanıtım Formu", "Bilinçli Farkındalık Ölçeği (BİFÖ)" ve "Relaps Öngörme Ölçeği (RÖÖ)" kullanılmıştır. Veriler arasındaki ilişkilerin analizinde Pearson korelasyon analizi, değişkenlerin karşılaştırılmasında ise Independent Sample T Test ve One Way Anova testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmadaki bireylerin RÖÖ isteğin derecesi ve kullanma olasılığı toplam puan ortalamaları sırayla 110.44±13.24 ve 97.94±15.83 olup Bilinçli Farkındalık toplam puan ortalaması 39.98±7.37 bulundu. RÖÖ isteğin derecesi ile kullanma olasılığı arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır. RÖÖ isteğin derecesi ve kullanma olasılığı toplam puan ortalaması ile BİFÖ toplam puan ortalaması arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki belirlenmiştir.
Tartışma ve Sonuç: RÖÖ isteğin derecesi ve kullanma olasılığı toplam puan ortalamaları sırasıyla 110.44±13.24 ve 97.94±15.83 olup bu ortalamaların ölçeğin kullanıldığı başka bir çalışmaya göre orta düzeyde olduğu söylenebilir (2).

Katılımcıların bilinçli farkındalık ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalaması 39.98±7.37dir. Yapılan çalışmalar ile karşılaştırma yapıldığında katılımcılarımızın bilinçli farkındalıklarının

düşük olduğu görülmüştür (3,4). Maddeye duyulan istek derecesi arttıkça maddeyi kullanma olasılığının arttığı saptanmıştır. Yapılan çalışmalar bulgumuzu destekler niteliktedir (5,6). RÖÖ isteğin derecesi toplam puan ortalamasının BİFÖ toplam puan ortalaması, yaş, bağımlılık süresi ve maddeyi kullanma süreleri ile aralarında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Literatürü destekler nitelikte olan bulgumuzda da RÖÖ isteğin derecesi ve kullanma olasılığının artması bilinç farkındalık düzeyinin düşüklüğüyle ilişkilidir (7).

Anahtar Kelimeler: Madde Kullanım Bozukluğu, Bilinçli Farkındalık, Relaps Öngörme

THE CORRELATION BETWEEN MINDFULNESS AND RELAPSE PREDICTION IN INDIVIDUALS WITH SUBSTANCE USE DISORDER

Maral KARGIN[1], Sinem AYTOP[2]

[1]*Lefke Avrupa Üniversitesi, Lefke, Türkiye*

[2]*Yıldırım Beyazıt Dışkapı Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye*

Introductıon: Substance use disorder, which is increasing day by day in the world and in our country, is one of the main problems for the nursing profession, which is an important part of the healthcare system. Relapse is a big problem during the treatment process of this problem. The use of methods such as conscious awareness, which reduces the desire that leads to relapse, has increased in recent years.(1).

Objective: The aim of this study is to examine the correlation between mindfulness and relapse prediction in individuals with substance use disorder.

Materials and Methods: The study, which was planned in a descriptive and relational design, was carried out with individuals diagnosed with substance use disorder. Before starting the implementation of the study, approval from the Ethics Committee (dated 07/10/2019, number 352004) and institutional permission was obtained (dated 13/11/2019, numbered E.86821). After obtaining verbal and written consent from the people participating in the study on the basis of voluntarism, the data were started to be collected. 193 individuals with substance use disorder were reached. “Personal Presentation Form”, “Conscious Awareness Scale” and “Relapse Prediction Scale” were used to collect data. Pearson correlation analysis was used to analyze the relationships between the data, and the Independent Sample T Test and One Way Anova tests were used to compare the variables.

Results: The total mean scores of the participants were 110.44±13.24 and 97.94±15.83, respectively for the strength of substance use urge and the likelihood of using; whereas, their total mean score of mindfulness was 39.98±7.37. A significant and positive correlation was found between the strength of substance use urge and the likelihood of using. A significant and negative correlation was determined between the total mean score of the strength of substance use urge and the likelihood of using and the total mean score of mindfulness.

Discussion and Conclusion: The mean score of the degree of willingness and probability of using the relapse prediction scale is 110.44±13.24 and 97.94±15.83, respectively, and it can be

said that these averages are at a moderate level compared to another study in which the scale was used (2).

The total mean score of the participants from the mindfulness scale was 39.98±7.37. When compared with the studies, it was seen that the conscious awareness of our participants was low (3,4). It was determined that as strength of substance use urge increased, the likelihood of using substance increased. Studies conducted support our finding (5,6).

Total mean score of the RPS strength of substance use urge had a statistically significant and negative correlation with total mean score of the MAAS, age, duration of addiction, and duration of substance use and no statistically significant correlation with the age at first substance trial. The result of the present study indicating that the increase the Relapse Prediction strength of substance use urge and the likelihood of using was correlated with a low level of mindfulness supports the literature (7).

KAYNAKLAR

Tırışkan, M., Onnar, N., Çetin, A.Y., Cömert, T.I. (2015). Madde Bağımlılığında Nüksü Önlemede Bilinçli Farkındalığın Önemi: Bir Derleme Çalışması, The Turkish Journal on Addictions, 2(2): 123-142

Tekin, S.M. (2020). Madde Kullanım Bozukluğu Tanılı Hastaların Yakın İlişkilerde Bağlanma Stilleri, Duygu Düzenleme Güçlüğü ve Bilinçli Farkındalık Düzeylerinin Tedavi Motivasyonlarını Yordayıcı Etkisi. Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi Hemşirelik Ana Bilim Dalı

Avcı, E. (2017). Madde Bağımlılığı Tedavisi Görmüş Bireylerde Bilişsel Davranışçı Grup Psikoterapisinin Relaps Eğilimi Üzerindeki Etkisinin Sınanması. Doktora Tezi. İstanbul: Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Ana Bilim Dalı.

Kara, N. (2020). Alkol Bağımlılarında Üstbiliş ve Bilinçli Farkındalık, Stresle Başa Çıkma, Öfke ve Agresyonla İlişkisinin İncelenmesi. Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı. Verdejo-Garcia, A., Clark, L., Dunn, 5. B.D. (2012). The Role of İnteroception in Addiction: A Critical Review. Neurosci Biobehav Rev, 36(8):1857-69. Evren C,

Umut G, Agachanli R, Evren B, Bozkurt M, Can Y. Validation Study of the Turkish Version of the Craving Typology Questionnaire (CTQ) in Male Alcohol-Dependent Patients. Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences, 2016;29(3):219-230

Bowen, S., Chawla, N., Collins, S. E., Witkiewitz, K., Hsu, S., Grow, J., ... & Marlatt, A. (2009). Mindfulness-based relapse prevention for substance use disorders: A pilot efficacy trial. Substance abuse, 30(4), 295-305

KORONER ARTER BYPASS GREFT AMELİYATI GEÇİREN HASTALARIN SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGI DÜZEYLERİNİN VE HASTALIĞA PSİKOSOSYAL UYUMLARININ İNCELENMESİ

Seda Nur SARIKAYA[1], Ebru AKGÜN ÇITAK[2]

[1]*Hacettepe Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Başkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Kronik hastalıklar medikal veya cerrahi yöntemle iyileştirilemeyen, hastalığın yükünü hafifletmek ve kişinin öz bakımına katılabilmesini sağlamak ve kendi hastalığıyla ilgili sorumluluk alması için hastaların izlenmesini ve destekleyici bakım aktivitelerine ihtiyaç duyulan durumlardır. Sadece fiziksel sağlık değil, psikososyal problemlerin de yönetimini de kapsamaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)' nün belirttiğine göre en sık görülen kronik hastalıklar kalp damar hastalıkları, kanserler, kronik solunum yolu hastalıkları ve diyabettir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2019 yılında 435 bin 941 kişi yaşamını kaybetmiştir. Dolaşım sistemi hastalıkları ölüm sebepleri arasında ilk sırada yer almaktadır. Dolaşım sistemi hastalıklarından ölenlerin ise %39,1'inin koroner arter hastalığından (KAH) yaşamlarını kaybettiği görülmüştür. KAH' ın tedavisinde yaşam tarzı değişiklikleri, medikal tedavi ve cerrahi tedavi yer almaktadır. Cerrahi girişimler bireyler için karmaşık bir durumdur. Fiziksel durumların yanında psikososyal sorunları da beraberinde getirir. Hastanın hastalığına ve içinde bulunduğu duruma uyum göstermesi iyileşme sürecinin önemli bir parçasıdır. Uyum göstermesi gereken bir diğer nokta ise hastalığın ya da ameliyatın fiziksel görünüşünde yarattığı değişikliktir. Birey cerrahi sonrası fiziksel ve psikososyal değişimlere uyum sağlayamadığında kaygı yaşamaktadır. Bu yüzden hastanın hastalığa psikososyal uyumu ve sosyal görünüş kaygı problemi birlikte ele alınmalıdır.

2.Amaç

Bu çalışma KABG ameliyatı geçirmiş hastaların sosyal görünüş kaygısı yaşayıp yaşamadıklarını belirlemek ve ameliyat sonrası hastalığa psikososyal uyum düzeylerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

3.Gereç Ve Yöntem

Araştırma tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Araştırma Ankara Başkent Hastanesi'nde Kardiyovasküler Cerrahi Polikliniğine başvuran hastalar ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma 28.03.2022- 08.12.2022 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Ankara Başkent Üniversitesi Hastanesi'nde KABG ameliyatı geçirmiş ve Kardiyovasküler Cerrahi Polikliniğine

başvuran hastalar oluşturmuştur. Çalışma kapsamında örneklem sayısının belirlenmesi için güç analizi yapılmıştır. Araştırmada G*Power (Version 3.1.9.6) ile yapılan güç analizinde etki düzeyi 0,40 ve α değeri 0,05 (güvenilirlik %95) olup güç değeri (1- β) 0,80 olarak hesaplanmıştır. Buna göre araştırmanın en az 44 katılımcı ile yapılabileceği belirlenmiştir. Araştırma sürdürülürken 58 kişiye ulaşılmıştır. 58 hasta ile gerçekleştirilen çalışmamızın sonucunda güç değeri 0,83 olarak hesaplanmıştır.

Araştırmada kullanılacak olan ölçeklerin, Türkçe 'ye çevirilerini yapan araştırmacılardan ölçekleri kullanmak üzere izinleri alınmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında Hasta Tanıtıcı Formu, Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği (SGKÖ), Hastalığa Psikososyal Uyum- Öz Bildirim Ölçeği (HPU) kullanılmıştır.

Verilerin analizi SPSS 21.0 programı ile yapılmıştır ve %95 güven düzeyinde çalışılmıştır. Çalışmada tanımlayıcı istatistik olarak; kategorik değişkenlerin değerlendirilmesinde frekans (n) ve yüzde (%) değerleri verilmiştir. Nicel değişkenlerinin normal dağılıma uygunluğu Shapiro-Wilk normallik testi ile incelenmiştir. Yapılan Shapiro-Wilk analizine göre SGKÖ Toplamı normalliği sağlamışken ($p>0,05$), HPU toplamı ve alt boyut puanlarının normalliği sağlamadığı görülmektedir ($p<0,05$). Buna göre SGKÖ Toplamı için parametrik olan test teknikleri kullanılmışken, HPU toplamı ve alt boyut puanları için parametrik olmayan test teknikleri kullanılmıştır.

4.Bulgular

Hastaların tanıtıcı özellikleri incelendiğinde, çalışmaya katılan hastaların 48'i (%82,8) erkektir. Bu hastaların 37'si (%63,8) 60 yaş ve üstünde olup yaş ortalaması 64,84±9,77'dir. Hastalar eğitim durumu açısından incelendiğinde 1 hasta (%1,7) okuryazar, 16'sı (%27,6) ilkokul mezunu, 3'ü (%5,2) ortaokul mezunu, 15'i (25,9) lise mezunu, 17'si (%29,3) lisans mezunu ve 6'sı (%10,3) lisansüstü mezunu olarak belirlenmiştir. Çalışmaya katılan hastaların 51'i (%87,9) evlidir. Hastaların 20'si (%34,5) şu an çalışmaya devam etmektedir. Bu hastaların gelir durumu incelendiğinde ise 7'sinin (%12,1) düşük gelire, 41'inin (%70,7) orta düzeyde gelire ve 10'unun (%17,2) ise yüksek gelire sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan hastaların 49'u (%84,5) eşi ile yaşamaktadır. Hastalığıyla ilgili özelliklerine ait bulgular incelendiğinde hastaların 34'ünün (%58,6) KAH dışında ek bir kronik hastalığı bulunmadığı belirlenmiştir. KABG ameliyatının üzerinden geçen süreye bakıldığında ise hastaların 22'sinin (%37,9) ameliyatının üzerinden 2-6 ay geçtiği belirlenmiştir.

Hastaların Sosyal Görünüş Kaygı Ölçeği toplam puan ortalaması 41.00±13.15 (16-74) olarak belirlenmiştir.

Hastaların, Hastalığa Psikososyal Uyum Öz bildirim Ölçeği puan ortalaması 28,84±14,88 (5-79) olarak belirlenmiştir. Hastaların, Hastalığa Psikososyal Uyum Öz bildirim Ölçeği alt boyutlarından en yüksek medyan değeri Sosyal Çevreye aitken, en düşük medyan değeri Geniş Aile boyutunda bulunmuştur. Hastaların 3'ünün (%5,2) kötü, 12'sinin (%20,7) orta ve 43'ünün (74,1) iyi psikososyal uyum düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir.

Hastaların cinsiyetine göre SGKÖ puan ortalamaları incelendiğinde, SGKÖ puan ortalamaları ile cinsiyet arasında istatiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (p=0,07; p0,05). Hastaların yaşa göre Hastalığa Psikososyal Uyum Öz Bildirim Ölçeği alt boyutlarından Mesleki Çevre alt boyutu, yaşa göre istatiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p=0,011; p0,05). Hastaların medeni durumları ile SGKÖ puan ortalamaları arasında istatiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır (p=0,223; p>0,05).

Hastaların medeni durumlarına göre HPU toplam puan ortalamaları ve seksüel ilişki alt boyutu puan ortalamaları istatiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Bekar hastaların evli olanlara göre hastalığa psikososyal uyum düzeyi ve seksüel ilişkiye uyumu daha düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Hastaların çalışma durumuna göre SGKÖ puan ortalamaları incelendiğinde istatiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir (p=0,181; p>0,05). Hastaların çalışma durumu ile Mesleki Çevre alt boyutu puan ortalaması istatiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p=0,00; p0,05).

Hastaların KABG ameliyatı üzerinden geçen süre ile SGKÖ puan ortalamaları arasında istatiksel olarak anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir (p=0,243; p>0,05). Hastaların KABG ameliyatı üzerinden geçen süreye göre HPU toplam puan ortalaması, Mesleki Çevre ve Sosyal Çevre alt boyutu puan ortalamaları arasındaki fark istatiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Ameliyattan sonra 2-6 ay geçmiş olanların medyan değeri 13 ay üstü geçmiş olanlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olup, ameliyatının üzerinden 2-6 ay geçen hastaların 13 ay ve üstü zaman geçen hastalara göre hastalığa psikososyal uyum düzeyinin, mesleki çevreye ve sosyal çevreye uyumunun daha düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Hastaların KAH dışında ek bir kronik hastalığa sahip olma durumları ile HPU puan ortalamaları ve SGKÖ puan ortalamaları arasında istatiksel olarak anlamlı bir fark göstermediği belirlenmiştir (p>0,05).

Hastaların SGKÖ ve HPU puan ortalamaları arasındaki ilişkinin anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek için Spearman korelasyon analizi tekniği kullanılmıştır. Hastaların Sosyal Görünüş Kaygısı ve Hastalığa Psikososyal Uyum Öz Bildirim ölçeği toplam puan ortalamaları" arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olup olmadığı incelendiğinde SGKÖ ile

Mesleki Çevre alt boyutu arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki (rho=-0,268) bulunduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre, hastaların sosyal görünüş kaygı puan ortalamaları arttıkça mesleki çevreye uyum düzeyi azalmaktadır.

5.Tartişma Ve Sonuç

5.1.Hastaların Sosyal Görünüş Kaygı Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmaya dahil olan KABG ameliyatı geçirmiş hastaların Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalaması 41.00±13.15 olup, hastaların SGKÖ puan ortalamasının orta düzeyde olduğunu göstermiştir. Cerrahi girişim uygulanması sosyal görünüş kaygısı yaşama riskini arttırmaktadır. Dilmen'in (2018) beyin ameliyatlarında saçı kesilen hastaların ameliyat öncesi ve ameliyat sonrası beden imajı ve benlik saygısını belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada SGKÖ puan ortalamaları ameliyat öncesi ve sonrasında değerlendirilmiştir ve ameliyat sonrasında bireylerin sosyal görünüş kaygısı yaşama durumlarının arttığı saptanmıştır. Bir diğer çalışmada Zaimoğlu ve arkadaşlarının (2022) geniş cilt insizyonu ve küçük kesi ile cerrahi girişim geçiren iki hasta grubunun ameliyat öncesi ve sonrasında sosyal görünüş kaygı durumlarını karşılaştırmak amacıyla yaptığı çalışmadır. Çalışma sonuçlarına göre tüm istatistikler her iki grup için de seçilecek cerrahi yaklaşım ne olursa olsun, hastaların ameliyat sonrası sosyal görünüş kaygısında artış olduğuna işaret etmiştir . Literatürdeki bu çalışmalar, çalışma sonucumuzu destekler niteliktedir. Farklı sonuç elde eden bir çalışma ise Miranzadeh ve arkadaşlarının (2020), KABG ameliyatının beden imajını nasıl etkilediğini incelediği çalışmada bulunmuştur. Ameliyat sonrası hastaların beden imajının iyileştiği sonucuna varılmıştır. Bu durum fiziksel koşullardaki iyileşmelere, kalp problemlerinin azalmasına, günlük yaşam aktivitelerini daha iyi yapabilmelerine ve en önemlisi postoperatif korku ve kaygı düzeylerinin daha düşük olması nedeniyle daha iyi psikolojik durumda olmalarıyla ilişkili olabilir.

Hastaların cinsiyete göre SGKÖ puan ortalamaları incelendiğinde SGKÖ puanlarının cinsiyete göre istatiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği saptanmış ve kadınların SGKÖ puan ortalaması erkeklere göre anlamlı şekilde daha yüksek bulunmuştur. Koroner arter bypass greft ameliyatı geçiren hastalarla ilgili bir çalışmaya literatürde rastlanılmamış olup, bu konuyla ilgili benzer çalışmalar incelendiğinde; Atik ve arkadaşları (2015) hemodiyaliz hastalarında algılanan sosyal desteğin sosyal görünüş kaygısına etkisini incelemek amacıyla yaptığı çalışmada SGKÖ puan ortalamaları kadınlarda daha yüksek bulunmuştur. Clarke ve arkadaşlarının (2013), baş ve boyun kanseri sonrası görünüş kaygıları ve psikososyal uyumu

incelediği çalışmasında da kadınların daha fazla sosyal görünüş kaygısı yaşadığı sonucuna varılmıştır. Davis ve ark. (2004) yaptığı çalışmada, kadınların kalp pili takılan bölge ve oluşan yara izinin vücutları hakkında nasıl hissettirdiği hakkında daha ilgili bulunmuştur. Bu bulgular kadınların görünüşüne erkeklere göre daha fazla önem verdiğini göstermektedir. Çalışma sonuçlarımız literatürle benzerlik göstermektedir. Bunun yanı sıra farklı sonuç elde eden çalışmalar da vardır. Akkuş ve arkadaşlarının (2019) çalışmasında SGKÖ puan ortalaması, erkeklerde kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur. Şimşir ve arkadaşlarının (2019) yaptığı meta analiz çalışmasında, çalışmanın örneklem grubunun cinsiyete göre etki büyüklüğünün anlamlı düzeyde değişmediği bulunmuştur. Bu farklılığın nedeni bireylerin kişilik özelliklerinden ve görünüşüne verdiği önemin farklı olmasından kaynaklanmış olabilir. Hastaların yaşa göre SGKÖ puan ortalamaları incelendiğinde, istatiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Literatür incelendiğinde farklı sonuç elde edilen çalışmalar bulunmaktadır. Mete ve Beydağ'ın (2021) mastektomi sonrası meme rekonstrüksiyonu yapılan kadınlarda benlik saygısı ve sosyal görünüş kaygısı arasındaki ilişkisini incelediği çalışmada 23-42 yaş grubundaki hastaların daha ileri yaş gruplarına göre daha fazla sosyal görünüş kaygısı yaşadıkları soncuna ulaşmıştır. Oaie ve arkadaşlarının (2018) yaptığı çalışmada yaş arttıkça görünüm kaygısının puan ortalamasının düştüğünü bulmuştur . Genç bireylerde sosyal görünüş kaygısı daha fazla görülebilmektedir. Genç hastaların daha çok sosyal ortama girmesi olumsuz değerlendirilme korkusunun daha fazla yaşamalarına neden olabileceği düşünülmüştür. Okuryazar ya da ilkokul mezunu olanların SGKÖ puan ortalaması, lisans ile lisansüstü mezunu olanlara göre daha yüksektir. Okuryazar ya da ilkokul mezunu olan hastaların daha fazla sosyal görünüş kaygısı yaşadığı belirlenmiştir. Dilmen (2018), beyin ameliyatlarında saçı kesilen hastaların ameliyat öncesi ve ameliyat sonrası beden imajı ve benlik saygısını belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada öğrenim durumu azaldıkça bireylerin sosyal görünüş kaygılarının yükseldiği sonucuna ulaşmıştır. Yapılan diğer bir çalışmada ise bu durumun tam tersi olduğu görülmüştür. Ayhan ve ark. (2022), yanık hastalarında sosyal görünüş kaygısı ile algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yaptıkları çalışmada yüksek eğitim düzeyine sahip bireylerin daha fazla sosyal görünüş kaygısı yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. Miranzadeh ve ark. (2020), ise hastaların eğitim durumuna göre KAGB ameliyatından sonra beden imajı algılarının etkilenmediğini saptamıştır. Literatürdeki bu farklılığın hastalara ameliyat öncesi ve sonrasında verilen eğitimin sonuçları etkileyebileceği düşünülmüştür. Hastaların medeni durumuna göre SGKÖ puan ortalamaları incelendiğinde, istatiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Ülkü (2017), çalışmasında medeni duruma göre SGKÖ

puanında fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ayhan ve ark. (2022) Yanık hastalarında sosyal görünüş kaygısı ile algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yaptıkları çalışmada bekar hastaların sosyal görünüş kaygı düzeyi, evli olanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Akkuş ve ark. (2019), SGKÖ puan ortalaması bekârlarda daha yüksek bulunmuştur. Ünal ve ark. (2023), çalışmada bekar kadınlarda sosyal görünüş kaygısı, evli kadınlara göre daha yüksek olarak saptanmıştır. Bu sonuçlara ulaşılmasının nedeni bekarlarda beğenilmeme korkusu olması nedeniyle olabilir. Miranzadeh ve arkadaşları (2020) ise evli olanların beden imajı puanlarını daha düşük olarak belirlemişlerdir.
Hastaların KABG ameliyatı üzerinden geçen süreye göre SGKÖ puan ortalamaları incelendiğinde istatiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Clarke ve arkadaşları (2013), baş ve boyun kanseri sonrası görünüş kaygıları ve psikososyal uyumu tedaviye takiben incelemiştir ve çalışmamızla aynı doğrultuda olarak başlangıç ve takip verileri arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgular zaman geçse bile bireylerin kalıcı yara izlerinden rahatsızlık duymaya devam ettiğini düşündürmüştür.
Hastaların KAH dışında ek bir kronik hastalığa sahip olma durumu SGKÖ puan ortalamalarına göre incelendiğinde istatiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ek bir hastalığının olması görünüşü etkilemediğinden görünüşüne yönelik bir kaygı durumu da yaratmadığı düşünülmüştür.

5.2.Hastaların Hastalığa Psikososyal Uyum Düzeylerine İlişkin Bulguların İncelenmesi

Hastaların Hastalığa Psikososyal Uyum Öz bildirim Ölçeği toplam aldıkları puanların ortalaması 28,84±14,88 (min.:5, max.:79) olarak belirlenmiştir. Hastaların 43'ünün (%74,1) iyi psikososyal uyum düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Bizim çalışmamızın tersine Çetinkaya (2019) kalp hastalıklarında hastalığa psikososyal uyum ve sosyal destek algısını araştırdığı çalışmasında hastaların hastalığa psikososyal uyumdüzeylerini incelediğinde, yüzde %16'sının psikososyal uyumu "iyi" olarak çıkmıştır. Benzer sonuç elde eden diğer bir çalışmada Karataş ve Bostanoğlu (2017) koroner kalp hastalığı olan hastalarda algılanan sosyal destek ve psikososyal uyumu incelediği çalışmasında hastaların psikososyal uyum puan ortalamaları düşük olarak belirlenmiştir. Rafiei ve arkadaşları (2021) İranlı hastalarda kardiyovasküler hastalıklara psikososyal uyum ve ruhsal iyilik halini incelediği çalışmasında hastaların kardiyovasküler hastalıklara orta düzeyde psikososyal uyum gösterdiği belirlenmiştir (105). Literatür incelendiğinde farklı sonuçlara rastlanmıştır. Çalışmaların farklı yer ve zamanlarda yapılması bu farklılıklara neden olabileceğini düşündürmüştür.

Hastaların cinsiyete göre psikososyal uyum toplam puan ortalamaları ve HPU öz bildirim ölçeği alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde Sağlık Bakımına Oryantasyon, Aile Çevresi, Psikolojik Baskı alt boyutları ve HPU Toplam puanı istatiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Sonuçlar incelendiğinde kadınların medyan değeri erkeklere göre daha yüksek olup kadınların erkeklere göre hastalığa psikososyal uyum düzeyi daha düşük bulunmuştur. Erşan ve arkadaşlarının (2013), kalp hastalarında psikososyal uyum, depresyon, anksiyete ve stres düzeylerini araştırdıkları çalışmasında çıkan sonuçlara göre kalp hastalığı olan erkekler kadınlara göre aile çevresi yönünden daha iyi psikososyal uyuma sahip bulunmuştur. Rafiei ve arkadaşlarının (2021), çalışmasında ise kadınların kardiyovasküler hastalıklara psikososyal uyumu erkeklere göre daha iyi bulunmuştur.

Mesleki Çevre alt boyutu, yaşa göre incelendiğinde 60 yaş ve altı grubunda olan hastaların mesleki çevreye uyumları daha düşük bulunmuştur. Çetinkaya (2019) kalp hastalıklarında hastalığa psikososyal uyum ve sosyal destek algısını araştırdığı çalışmasında 40-49 yaş grubundakilerin daha düşük puan aldıkları ve bununla beraber psikososyal uyum düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Farklı sonuç elde eden bir diğer çalışma ise Xiao ve arkadaşları (2022) koroner stent implantasyonu sonrası genç ve orta yaşlı erişkinlerde psikososyal uyumu incelediği araştırmasında hem genç hem de orta yaşlı hastaların çeşitli uyum zorluklarıyla karşılaştığı belirlenmiştir. Genç bireylerin daha dinamik olması nedeniyle daha kolay uyum sağladığı düşünülebilir.

Hastaların eğitim durumuna göre HPU Toplam puan ortalamaları ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları istatiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. Çalışma sonucu Çam ve Nehir'in (2011) yaptıkları çalışmanın sonuçlarıyla benzerdir. Erşan ve arkadaşlarının (2013), çalışmasında da eğitim düzeyine göre bireylerin psikososyal uyum öz bildirim parametreleri arasında fark çıkmamıştır. Literatürdeki bu çalışma sonuçları, çalışmamızı destekler niteliktedir. Eğitim seviyesi düşük dahi olsa bireyler hastalığı ile ilgili bilgileri öğrenerek hastalığa uyum sağlayabilecekleri düşünülmüştür. Bunun yanı sıra farklı çalışma sonuçları da vardır. Akın ve Durna (2006)'nın kalp yetmezliği olan hastalarla yaptıkları çalışmalarında, eğitim seviyesinin psikososyal uyum ile ilişkili olduğunu, eğitim düzeyinin arttıkça psikososyal uyumun da arttığını belirtmişlerdir. Öyke (2008), eğitim seviyesi arttıkça uyumun arttığını saptamıştır. Çetinkaya (2019) kalp hastalıklarında hastalığa psikososyal uyum ve sosyal destek algısını araştırdığı çalışmasında ilköğretim mezunlarının psikososyal uyumlarının diğerlerine göre kötü olduğu bulunmuştur. Bu durum eğitim seviyesi yüksek bireylerin tanı ve tedavi konusunda daha bilinçli olması ve daha kolay adaptasyon sağlaması ile açıklanabilir. Bekar

hastaların hastalığa psikososyal uyumu ve seksüel ilişki alt boyutuna uyumu evli olanlara göre daha düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Çam ve Nehir (2011)'e göre bekar ya da yalnız yaşayanlarda, hastalığa psikososyal uyumun daha kötü olduğu saptanmıştır. Ülkü ve Ünsar (2022), evli hastaların seksüel ilişkilerde psikososyal uyumu kötüyken, medeni durumu bekar olan hastaların aile çevresi ve sosyal çevreye uyumları daha kötü olduğu sonucuna ulaşmıştır. Akın ve Durna (2006), evli hastalarda seksüel ilişkiler alanının olumsuz etkilendiğini belirlemişlerdir.

Hastaların, çalışmakta olanların mesleki çevre alt boyutuna uyumu çalışmayanlara göre daha düşük düzeyde bulunmuştur. Çetinkaya (2019) kalp hastalıklarında hastalığa psikososyal uyum ve sosyal destek algısını araştırdığı çalışmasında çalışan hastaların psikososyal uyumları tüm alt boyutlar da dahil olmak üzere çalışmayanlara göre daha iyi olarak bulunmuştur. Öyke (2008)'nin Behçet hastalarının psikososyal uyumlarını incelediği çalışmasında çalışan bireylerin uyumlarının çalışmayan bireylere göre iyi olduğu bulunmuştur. Erşan ve arkadaşlarının (2013) kalp hastalarında psikososyal uyum, depresyon, anksiyete ve stres düzeylerini araştırdıkları çalışmasında çalışma durumlarına göre bireylerin psikososyal uyum-öz bildirim ölçeği parametreleri karşılaştırıldığında seksüel ilişkiler yönünden, çalışmayanlarda psikososyal uyum anlamlı ölçüde kötü çıkmıştır. Çam ve Nehir (2011) çalışma durumları yönünden psikososyal uyum puan ortalamalarında farklılık bulmamışlardır.

Sonuçlar incelendiğinde hastaların KABG ameliyatı üzerinden 2-6 ay geçen hasta grubunun, 13 ay ve üstü zaman geçen hasta grubuna göre daha düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu durum zaman geçtikçe tedaviye ve hastalığa alışmanın uyumu arttırması ile açıklanabilir. Akın ve Durna (2006), araştırmasında diyabet yılının hastalığa psikososyal uyumu etkilemediğini saptamıştır. Kocaman (2007) ve Öyke (2008)'nin çalışmalarında da hastalık süresinin uyumu etkilemediği belirlenmiştir.

EXAMINATION OF SOCIAL APPEARANCE ANXIETY LEVELS AND PSYCHOSOCIAL ADJUSTMENT TO ILLNESS IN PATIENTS UNDERGOING CORONARY ARTERY BYPASS GRAFT SURGERY

Seda Nur SARIKAYA[1], Ebru AKGÜN ÇITAK[2]

[1]*Hacettepe Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Başkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

1.Introduction

Chronic diseases are conditions that cannot be cured by medical or surgical methods, and require monitoring of patients and supportive care activities in order to alleviate the burden of the disease and enable the person to participate in self-care and take responsibility for their own disease. It covers the management of not only physical health but also psychosocial problems. According to the World Health Organization (WHO), the most common chronic diseases are cardiovascular diseases, cancers, chronic respiratory diseases and diabetes. According to the data of the Turkish Statistical Institute (TUIK), 435 thousand 941 people lost their lives in 2019. Circulatory system diseases are among the leading causes of death. It was observed that 39.1% of those who died from circulatory system diseases died from coronary artery disease (CAD). The treatment of CAD includes lifestyle changes, medical treatment and surgical treatment. Surgical interventions are a complex situation for individuals. In addition to physical conditions, it also brings psychosocial problems. Adapting to the patient's illness and situation is an important part of the recovery process. Another point that needs to be adapted is the change in the physical appearance of the disease or surgery. When the individual cannot adapt to the physical and psychosocial changes after surgery, she experiences anxiety. Therefore, the patient's psychosocial adjustment to the disease and the problem of social appearance anxiety should be considered together.

2. Purpose

This study was conducted to determine whether patients who had undergone CABG surgery experienced social appearance anxiety and to examine their psychosocial adjustment levels to the disease after surgery.

3. Materials And Methods

The research is a descriptive type of research. The research was carried out with patients who applied to the Cardiovascular Surgery Polyclinic in Ankara Baskent Hospital. The research was carried out between 28.03.2022 and 08.12.2022. The population of the study consisted of

patients who had undergone CABG surgery in Ankara Baskent University Hospital and applied to the Cardiovascular Surgery Polyclinic. Within the scope of the study, power analysis was performed to determine the number of samples. In the power analysis performed with G*Power (Version 3.1.9.6), the effect level was 0.40 and the a value was 0.05 (95% confidence), and the power value (1- B) was calculated as 0.80. Accordingly, it was determined that the study could be conducted with at least 44 participants. While the research was continuing, 58 people were reached. As a result of our study with 58 patients, the power value was calculated as 0.83.

Permission to use the scales was obtained from the researchers who translated the scales to be used in the study into Turkish. Patient Descriptive Form, Social Appearance Anxiety Scale (SSAS), Psychosocial Adjustment to Illness-Self-Report Scale (HPU) were used to collect research data.

The analysis of the data was made with the SPSS 210 program and it was studied at a confidence level of 95%. As descriptive statistics in the study; Frequency (n) and percentage (%) values are given in the evaluation of categorical variables. The conformity of the quantitative variables to the normal distribution was examined using the Shapiro-Wilk normality test. According to the Shapiro-Wilk analysis, it was observed that while the SGAS total provided normality ($p>0.05$), the HPU total and sub-dimension scores did not provide normality ($p<0.05$). Accordingly, while parametric test techniques were used for SSI Total, non-parametric test techniques were used for HPU total and sub-dimension scores.

4. FINDINGS

When the introductory characteristics of the patients were examined, 48 (82.8%) of the patients participating in the study were male. 37 (63.8%) of these patients were 60 years or older, with a mean age of 64.84±9.77 years. When the patients were examined in terms of education, 1 (1.7%) was literate, 16 (27.6%) primary school graduate, 3 (5.2%) secondary school graduate, 15 (25.9%) high school graduate, 17 (29.3%) were undergraduate graduates and 6 (10.3%) were postgraduate graduates. 51 (87.9%) of the patients participating in the study were married. Twenty patients (34.5%) are currently working. When the income status of these patients was examined, it was concluded that 7 (12.1%) had low income, 41 (70.7%) had medium income and 10 (17.2%) had high income. 49 (84.5%) of the patients participating in the study live with their spouses. When the findings related to the characteristics of the disease were examined, it was determined that 34 (58.6%) of the patients did not have an additional chronic disease other

than CAD. Considering the time elapsed since CABG surgery, it was determined that 22 (37.9%) of the patients passed 2-6 months after the surgery.The mean score of the patients on the Social Appearance Anxiety Scale was determined as 41.00 13.15 (16-74).

The mean score of the patients on the Self-Report Scale of Psychosocial Adjustment to Illness was determined as 28.84±14.88 (5-79). While the highest median value of the patients' sub-dimensions of the Psychosocial Adjustment to Illness Self-report Scale belonged to Social Environment, the lowest median value was found in the Extended Family dimension. It was determined that 3 (5.2%) of the patients had poor, 12 (20.7%) moderate and 43 (74.1) good psychosocial adjustment levels.

When the mean SSI scores of the patients were analyzed according to their gender, it was determined that there was a statistically significant difference between the mean SSI scores and gender (p=0.07; p0.05). Occupational Environment sub-dimension, which is one of the sub-dimensions of Psychosocial Adaptation to Illness Self-Report Scale according to the age of the patients, shows a statistically significant difference according to age (p=0.011; p0.05). There was no statistically significant difference between the marital status of the patients and their mean SSI score (p=0.223; p>0.05).

According to the marital status of the patients, HPU total score averages and sexual relationship sub-dimension mean scores show statistically significant differences. It was determined that single patients had a lower level of psychosocial adjustment to the disease and adjustment to sexual intercourse than those who were married. When the mean SSI scores of the patients were examined according to their employment status, it was determined that there was no statistically significant difference (p=0.181; p>0.05). The working status of the patients and the Occupational Environment sub-dimension mean score show a statistically significant difference (p=0.00; p0.05).

It was determined that there was no statistically significant difference between the time elapsed since CABG surgery and the mean SSI scores of the patients (p=0.243; p>0.05). The difference between the HPU total score average, Occupational Environment and Social Environment sub-dimension score averages according to the time passed over the CABG surgery of the patients was found to be statistically significant. The median value of patients who have passed 2-6 months after the operation is significantly higher than those who are older than 13 months, and the level of psychosocial adjustment to the disease and the adjustment to the professional

environment and social environment are lower in patients 2-6 months after the surgery, compared to patients with a period of 13 months or more. level was determined. It was determined that there was no statistically significant difference between the patients' having an additional chronic disease other than CAD, their HPU score averages and SSI scores ($p>0.05$). averages

Spearman correlation analysis technique was used to determine whether there was a significant correlation between the patients' SDQ and HPU mean scores. When it was examined whether there was a significant relationship between the patients' Social Appearance Anxiety and Psychosocial Adaptation to Illness Self-Report scale mean scores, it was determined that there was a weak negative correlation (rho -0.268) between the Social Appearance Anxiety and the Occupational Environment sub-dimension. As the anxiety score averages increase, the level of adaptation to the professional environment decreases.

5.Discussion And Conclusion

5.1.Discussion of the Findings Regarding the Social Appearance Anxiety Inventory Mean Scores of the Patients

The mean score of the patients who had undergone CABG surgery, included in the study, obtained from the Social Appearance Anxiety Scale was 41.00 and 13.15, showing that the mean score of the patients' SSI was moderate. Surgical intervention increases the risk of experiencing social appearance anxiety. In Dilmen's (2018) study to determine the preoperative and postoperative body image and self-esteem of patients whose hair was cut during brain surgery, the mean SSI scores were evaluated before and after the surgery, and it was found that the individuals' social appearance anxiety increased after the surgery. In another study, Zaimoğlu et al. (2022) conducted a study to compare the pre- and postoperative social appearance anxiety of two groups of patients who underwent surgery with a large skin incision and a small incision. According to the results of the study, all statistics indicated an increase in the patients' post-operative social appearance anxiety, regardless of the surgical approach to be chosen for both groups.

These studies in the literature support our study result. Another study with different results was found in Miranzadeh et al.'s (2020) study examining how CABG surgery affects body image. It was concluded that the body image of the patients improved after the surgery. This may be related to improvements in physical conditions, reduction of heart problems, better ability to

perform activities of daily living, and most importantly, better psychological status due to lower postoperative fear and anxiety levels.

When the mean SSI scores of the patients according to gender were examined, it was determined that there was a statistically significant difference in the SSI scores of the women and the mean SSI scores of the women were found to be significantly higher than those of the men. A study on patients undergoing coronary artery bypass graft surgery has not been found in the literature, and when similar studies on this subject are examined; In a study conducted by Atik et al. (2015) to examine the effect of perceived social support on social appearance anxiety in hemodialysis patients, the mean SSI scores were found to be higher in women. In the study of Clarke et al. (2013), which examined appearance concerns and psychosocial adjustment after head and neck cancer, it was concluded that women experienced more social appearance anxiety. Davis et al. (2004) found that women were more concerned about the pacemaker implanted area and how the scar made them feel about their bodies. These findings show that women attach more importance to their appearance than men. Our study results are similar to the literature. In addition, there are studies with different results. In the study of Akkuş et al. (2019), the mean SSI score was found to be higher in men than in women. In the meta-analysis study conducted by Şimşir et al. (2019), it was found that the effect size of the sample group of the study did not change significantly according to gender. The reason for this difference may be due to the personality traits of the individuals and the difference in the importance they attach to their appearance.

When the mean SSI scores of the patients according to age are analyzed, there is no statistically significant difference. When the literature is examined, there are studies with different results. In the study of Mete and Beydağ (2021), in which they examined the relationship between self-esteem and social appearance anxiety in women who had breast reconstruction after mastectomy, it was concluded that patients in the 23-42 age group experienced more social appearance anxiety than older age groups. In the study conducted by Qaie et al. (2018), it was found that the average score of appearance anxiety decreased as age increased. Social appearance anxiety can be seen more in young individuals. It was thought that young patients' participation in the social environment may cause them to experience more fear of negative evaluation.

The SSI mean score of those who are literate or primary school graduates are higher than those with undergraduate and graduate degrees. It was determined that patients who were literate or

primary school graduates experienced more social appearance anxiety. Dilmen (2018), in his study to determine the preoperative and postoperative body image and self-esteem of patients whose hair was cut during brain surgery, concluded that individuals' social appearance anxiety increased as their educational status decreased. In another study, it was seen that the opposite was the case. Ayhan et al. (2022), in their study to examine the relationship between social appearance anxiety and perceived social support in burn patients, concluded that individuals with higher education levels experience more social appearance anxiety.

Miranzadeh et al. (2020), on the other hand, determined that body image perceptions were not affected after KAGB surgery according to the education level of the patients. It is thought that this difference in the literature may affect the results of the education given to the patients before and after the surgery.

When the mean SSI scores of the patients according to their marital status are analyzed, there is no statistically significant difference. Ülkü (2017) concluded in her study that there is no difference in SSI scores according to marital status. Ayhan et al. (2022), in their study to examine the relationship between social appearance anxiety and perceived social support in burn patients, the social appearance anxiety level of single patients was found to be higher than those of married patients. Akkus et al. (2019), SSI mean score was found to be higher in singles. Unal et al. (2023), in the study, social appearance anxiety was found to be higher in single women than in married women. The reason for achieving these results may be due to the fear of being disliked in singles. Miranzadeh et al. (2020), on the other hand, determined that married people have lower body image scores.

When the mean SSI scores of the patients were examined according to the time elapsed after CABG surgery, it was found that there was no statistically significant difference. Clarke et al. (2013) examined appearance concerns and psychosocial adjustment following treatment for head and neck cancer and concluded that there was no significant difference between baseline and follow-up data, in line with our study. These findings suggested that individuals continue to be uncomfortable with permanent scars even as time passes.

When the patients' status of having an additional chronic disease other than CAD was examined according to their SSI score averages, it was determined that there was no statistically significant difference. Since the presence of an additional disease does not affect the appearance, it is thought that it does not cause a state of anxiety regarding his appearance.

5.2.Examination of the Findings Related to the Levels of Psychosocial Adjustment to the Disease of the Patients

The mean scores of the patients on the Psychosocial Adjustment to Illness Self-report Scale were determined as 28.84±14.88 (min.:5, max.:79). It was observed that 43 (74.1%) of the patients had good psychosocial adjustment level. Contrary to our study, when Çetinkaya (2019) investigated the psychosocial adjustment to the disease and the perception of social support in heart diseases, when he examined the psychosocial adjustment levels of the patients to the disease, the psychosocial adjustment of 16% was found to be "good". In another study that obtained similar results, Karataş and Bostanoğlu (2017) examined the perceived social support and psychosocial adjustment in patients with coronary heart disease, and the psychosocial adjustment score averages of the patients were determined to be low. In the study of Rafiei et al. (2021), in which they examined psychosocial adjustment and mental well-being to cardiovascular diseases in Iranian patients, it was determined that patients showed moderate psychosocial adjustment to cardiovascular diseases (105). When the literature was examined, different results were found. The fact that the studies were carried out in different places and times suggested that these differences may be caused.

When the psychosocial adjustment total score averages by gender and the mean scores of the HPU self-report scale sub-dimensions of the patients are examined, the sub-dimensions of Health Care Orientation, Family Environment, Psychological Pressure and HPU Total score show statistically significant differences. When the results were examined, the median value of women was higher than that of men, and the level of psychosocial adjustment to the disease was found to be lower in women than in men.

According to the results of Erşan et al.'s (2013) study in which they investigated the psychosocial adjustment, depression, anxiety and stress levels in heart patients, men with heart disease were found to have better psychosocial adjustment in terms of family environment than women. In the study of Rafiei et al. (2021), the psychosocial adjustment of women to cardiovascular diseases was found to be better than men.

When the Occupational Environment sub-dimension was analyzed by age, it was found that the patients in the 60-year-old and younger group had lower compliance with the occupational environment. In the study of Çetinkaya (2019), in which he investigated the perception of

psychosocial adjustment and social support in heart diseases, it was found that those in the 40-49 age group had lower scores and, however, their psychosocial adjustment levels were higher. In another study with different results, Xiao et al. (2022) examined psychosocial adjustment in young and middle-aged adults after coronary stent implantation, and it was determined that both young and middle-aged patients faced various adjustment difficulties. It can be thought that young individuals adapt more easily because they are more dynamic.

According to the education level of the patients, the HPU Total score averages and the mean scores from the sub-dimensions do not show a statistically significant difference. The results of the study are similar to the results of the study conducted by Çam and Nehir (2011). In the study of Erşan et al. (2013), there was no difference between the psychosocial adjustment self-report parameters of individuals according to education level. The results of these studies in the literature support our study. Even if the education level is low, it is thought that individuals can adapt to the disease by learning information about their disease. In addition, there are different study results. Akın and Durna (2006) stated in their study with patients with heart failure that the level of education is associated with psychosocial adjustment, and the higher the level of education, the higher the psychosocial adjustment. Öyke (2008) found that as the level of education increases, adjustment increases. In the study of Çetinkaya (2019), in which he investigated the perception of psychosocial adjustment and social support in heart diseases, it was found that the psychosocial adjustment of primary school graduates was worse than others. This can be explained by the fact that individuals with higher education levels are more conscious about diagnosis and treatment and adapt more easily.

It was determined that single patients' psychosocial adjustment to the disease and compliance with the sexual relationship sub-dimension were lower than those of married patients. According to Çam and Nehir (2011), it was determined that the psychosocial adjustment to the disease was worse in those who were single or living alone. Ülkü and Ünsar (2022) concluded that while married patients had poor psychosocial adjustment in sexual relations, patients with single marital status had worse adjustment to their family and social environment. Akın and Durna (2006) determined that the field of sexual relations is negatively affected in married patients.

The compliance of the patients with the occupational environment sub-dimension of those who work was found to be lower than those who did not work. In the study of Çetinkaya (2019), in which he investigated the perception of psychosocial adjustment and social support in heart

diseases, the psychosocial adjustment of working patients was found to be better than non-working patients, including all sub-dimensions. In the study of Öyke (2008), in which he examined the psychosocial adjustment of Behçet's patients, it was found that the adjustment of working individuals was better than those of non-working individuals. In the study of Erşan et al. (2013) in which they investigated the psychosocial, adjustment, depression, anxiety and stress levels in cardiac patients, when the psychosocial adjustment-self-report scale parameters of the individuals were compared according to their working status, it was found that the psychosocial adjustment was significantly worse in terms of sexual relations and in those who were not working. Çam and Nehir (2011) found no difference in the mean scores of psychosocial adjustment in terms of working status.

When the results were examined, it was determined that the patient group, which was 2-6 months after the CABG surgery, was at a lower level than the patient group with 13 months or more. This can be explained by the fact that over time, getting used to the treatment and the disease increases compliance. Akın and Durna (2006) found that the diabetes year did not affect the psychosocial adjustment to the disease. In the studies of Kocaman (2007) and Öyke (2008), it was determined that the duration of the disease did not affect compliance.

koroner arter hastalığı, koroner arter bypass greft, sosyal görünüş kaygısı, psikososyal uyum, hemşirelik, coronary artery disease, coronary artery bypass grafting, social appearance anxiety, psychosocial adjustment, nursing

HUZUREVİNDE YAŞAYAN YAŞLI BİREYLERDE SOSYAL DIŞLANMA VE ÖZNEL İYİ OLUŞUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ejdane COŞKUN[1], Döndü ÇUHADAR[2]

[1]*Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye, Türkiye*

[2]*Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*

Giriş:

Dünyada ve ülkemizde de değişen toplumsal yapı yaşlı nüfusun giderek artmasına ve yaşlılığa bağlı bireysel ve toplumsal problemlerde artış görülmesine sebep olmaktadır (1). En önemli problemlerden birisi de yaşlılık döneminde ortaya çıkan sosyal dışlanma olgusudur. Sosyal dışlanma, toplumun genelinden dışlanmayı ifade eder. (2). Toplumsal cinsiyet, etnik köken, kötü sağlık koşulları, düşük eğitim ve düşük gelir gibi birçok olumsuz psikososyal durum sosyal dışlanma riskini artırmakta ve bu durum yaşlıların iyilik hali üzerinde olumsuz etkilere yol açmaktadır (3). Bu durum bireylerin öznel iyi oluş düzeyini etkileyebilir. (4).

Amaç: Bu nedenle bu çalışma da huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerde sosyal dışlanma ve öznel iyi oluşun değerlendirilmesi amacıyla planlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı-kesitsel tipte bir tipteki çalışma, 15 Haziran- 30 Ağustos 2023 tarihleri arasında huzurevinde yaşayan benzer sosyokültürel özelliklere sahip yaşlı bireyler ile gerçekleştirilmiştir. Etik kurul ve kurum izni alınmış (03.06.2022 / 2022/6/2 karar sayısı) olup örneklem hesabına gidilmeyip araştırmaya dahil edilme kriterlerine uygun tüm yaşlılar araştırmaya alınmıştır. Bir hekim tarafından DSM V'e göre psikiyatrik tanı almamış olma, 60 yaş üstü olma, çalışmaya katılmayı kabul etme, Türkçe'yi akıcı bir şekilde konuşuyor olma ve iletişim ve anlama becerilerine sahip olma kriterlerine sahip 79 yaşlı birey ile araştırma tamamlanmıştır. Veri toplama aracı olarak ''Tanıtıcı Bilgi Formu'', ''Yaşlılarda Sosyal Dışlanma Ölçeği (YSDÖ)'' ve ''Öznel İyi Oluş Ölçeği (ÖİÖ)'' kullanılmıştır. Veri analizi IBM SPSS 26 paket programı ile gerçekleştirilmiştir. İstatistiki anlamlılık seviyesi $p<0.05$ olarak alınmıştır.

Bulgular: Yaşlı bireylerin yaş ortalaması 71,59±8,31 olup %50,6'sı erkektir. Yaşlı bireylerin Sosyal Dışlanma Ölçeği puan ortalaması 63,95±11,51 iken, Öznel İyi Oluş ölçeği puan ortalaması 132,52±9,75' dir. Kadın ve erkekler arasında öznel iyi oluş puan ortalamaları incelendiğinde erkeklerin daha yüksek puan ortalamasına sahip oldukları görülmüş olup kadın

ve erkekler arasında öznel iyi oluş puan ortalamaları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p=0,046). Öznel iyi oluşla enformel sosyal destek, ulaşım ve finansal hizmetler, çevre dışlanması ve sosyal dışlanma toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyonun olmadığı görülmüştür. Ancak öznel iyi oluşla maddi yoksunluk alt boyut puanı arasında zayıf düzeyde, negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon bulunmuştur (r=-0,447 ve p<0,001). Buna göre, maddi yoksunluk puanındaki bir birimlik artış öznel iyi oluşta -0,98' lik bir azalışa neden olmaktadır. Enformel sosyal destek puanındaki bir birimlik artış ise öznel iyi oluşta 0,94 birimlik bir artışa neden olmaktadır.

Sonuç: Huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerde sosyal dışlanma ve öznel iyi oluş orta düzeyde ve erkekler daha yüksek öznel iyi oluşa sahiptir. Ayrıca maddi yoksunluk ve sosyal destek sistemleri öznel iyi oluş düzeyini etkilemektedir.

EVALUATION OF SOCIAL EXCLUSION AND SUBJECTIVE WELL-BEING IN OLDERLY PERSONS LIVING IN NURSING HOMES

Ejdane COŞKUN[1], Döndü ÇUHADAR[2]

[1]*Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye, Türkiye*

[2]*Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye*

İntroduction:

The changing social structure in the world and in our country causes an increase in the olderly population and an increase in individual and social problems related to aging (1).One of the most important problems is the phenomenon of social exclusion that occurs in old age. Social exclusion refers to exclusion from society in general (2).Many negative psychosocial conditions such as gender, ethnicity, poor health conditions, low education and low income increase the risk of social exclusion and this has negative effects on the well-being of the olderly (3).His may affect the subjective well-being of individuals. (4).

Aim: Therefore, this study was planned to evaluate social exclusion and subjective well-being in elderly individuals living in nursing homes.

Method: A descriptive cross-sectional study was conducted with elderly individuals with similar sociocultural characteristics living in nursing homes between 15 June and 30 August 2023. All olderly people who met the criteria for inclusion in the study were included in the study.Ethics committee and institutional permission was obtained (decision number 03.06.2022 / 2022/6/2), and all elderly people who met the inclusion criteria were included in the study, without making a sample calculation. The study was completed with 79 olderly individuals who had the criteria of not having been diagnosed with a psychiatric diagnosis according to DSM V, being over 60 years old, agreeing to participate in the study, speaking Turkish fluently, and having communication and understanding skills by a physician. "Descriptive Information Form", "Socıal exclusıon scale in the elderly (SESE" and "Subjective Well-Being Scale (SWS)" were used as data collection tools. SPSS package program will be used in the analysis of the data. It is in the statistical analysis stage.Data analysis was carried out with IBM SPSS 26 package program. Statistical significance level was taken as $p<0.05$.

Results:

The average age of elderly individuals is 71.59±8.31 and 50.6% are male. While the mean score of the Social Exclusion Scale of elderly individuals is 63.95±11.51, the mean score of the Subjective Well-Being Scale is 132.52±9.75. When the subjective well-being score averages between men and women were examined, it was seen that men had a higher average score, and a statistically significant difference was found between women and men in terms of subjective well-being score averages ($p = 0.046$). It was observed that there was no statistically significant correlation between subjective well-being and the total scores of informal social support, transportation and financial services, environmental exclusion and social exclusion. However, a weak, negative and statistically significant correlation was found between subjective well-being and material deprivation subscale score ($r=-0.447$ and $p<0.001$). Accordingly, a one-unit increase in the material deprivation score causes a -0.98 decrease in subjective well-being. A one-unit increase in the informal social support score causes a 0.94-unit increase in subjective well-being.

Conclusion: Social exclusion and subjective well-being are at moderate levels in elderly individuals living in nursing homes, and men have higher subjective well-being. In addition, material deprivation and social support systems affect the level of subjective well-being.

KAYNAKLAR

Çunkuş, N., Yiğitoğlu, G. T., & Akbaş, E. (2019). Yaşlılık ve toplumsal dışlanma. Geriatrik Bilimler Dergisi, 2(2), 58-67.

Walsh, K., Scharf, T., & Keating, N. (2017). Social exclusion of older persons: A scoping review and conceptual framework. European Journal of Ageing, 14(1), 81-98).

Danışoğlu, E. (2009). Yaşlılık ve sosyal dışlanma/dışlama. Sosyal Dışlanma ve Sosyal Hizmet Sosyal Hizmet Sempozyumu 2009 (s. 79-84) içinde. Ankara.

Gencer, N. (2018). ÖZNEL İYİ OLUŞ: GENEL BİR BAKIŞ. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(3), 2621-2638.

Yaşlı /Old, Huzurevi/ Nursing home, Sosyal dışlanma / Social exclusion, Öznel iyi oluş / Subjektive well-being, Hemşirelik / Nursing

DIYABET HASTALIĞI OLAN BIREYLERDE TIDAL MODELI'NIN DISTRESS, ÖZYÖNETIM VE PSIKOLOJIK İYI OLUŞA ETKISININ DEĞERLENDIRILMESI

Ayşe İNEL MANAV, **Ejdane COŞKUN**, Derya ATİK

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye, Türkiye

Giriş:

Hareketsiz yaşam ve beslenme bozuklukları nedeniyle giderek artan diyabet hastalarının yaşam kaliteleri ve uyku kaliteleri düşük olarak belirlenmiştir. Bu gibi sorunlar diyabet hastalarının hastalığa uyumunu olumsuz yönde etkilemektedir (1). Bu nedenle diyabetli bireylerde güçlendirme önemlidir. Diyabet hastalığı olan bireyleri güçlendirmek hastalıkla gelen sorunları azaltır, hastalığa ve hastalık sürecine psikolojik, fiziksel ve sosyal uyumu sağlar. Tidal model kişiyi güçlendirmeye yönelik bir iyileşme modeli olması nedeniyle diyabet hastalığı olan bireylere fayda sağlayacağı düşünülmektedir (2,3). Hemşirelik temelli ve psikiyatri hemşireliği uygulanmasında bakıma odaklandığı için temel ve evrensel bir model olan Tidal Modeli diyabet hastalığı olan bireylerde uygulanması ile bireyin bütüncül olarak iyileşmesini sağlayabileceği için uygun olacağı düşünülmektedir.

Amaç: Bu çalışmada, diyabet hastalığı olan bireylerde tidal modelinin distress, özyönetim ve psikolojik iyi oluşa etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem:Randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır. Etik Kurul onayı (22/03/2021 tarih ve E.10839 kayıt sayılı) ve T.C. Osmaniye Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünden kurum izni alınmıştır. Devlet Hastanesinde gerçekleştirilen çalışma 10 Temmuz 2023 tarihinde başlamıştır. Dahil edilme kriterlerine uyan 30 kişilik müdahale ve 30 kişilik kontrol grup olmak üzere araştırma 60 birey ile 10 Eylül 2023 tarihinde tamamlanmıştır. Çalışmanın değişkenleri, distress, özyönetim, psikolojik iyi oluşa ve Tidal Modeldir. Veri toplama aracı olarak ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’, ‘‘Diyabet Distress Ölçeği (DDÖ)’’, ‘‘Tip 2 Diyabet Özyönetim Ölçeği (DÖYÖ)’’ ve ‘‘Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOÖ)’’ kullanılmıştır. Verilerin analizi IBM SPSS V25 ve R Studio kullanılarak gerçekleştirildi. İstatistiksel anlamlılıklar $p<0,05$ önem düzeyinde değerlendirildi.

Bulgular:Araştırmaya katılan 30 müdahale ve 30 kontrol grubundaki bireylere ait yaş ortalaması sırasıyla; 54,2±9,5 ve 51,8±9,4 ($p=0,325$) ve cinsiyete göre dağılım gruplarda benzer saptandı($p=0,605$). Tekrarlı ölçümlerde grup*zaman etkileşimi istatistiksel olarak önemli saptandı. Gruplar arası medyanlar/ortalamalar karşılaştırıldığında; DÖYÖ-F-total_son, DDÖ -

total_son, PİOÖ-total_son puan ortalamaları ve DÖYÖ-F1_son, DÖYÖ-F2_son, DÖYÖ-F3_son, DDÖ1_son, DDÖ2_on, DDÖ2_son, DDÖ3_son, DDÖ4_son puan ortalamalarında %95 güven aralığı sınırları içinde istatistiksel olarak anlamlı fark saptandı.

Sonuç: Tidal modeli diyabeti olan bireylerde psikolojik iyi oluş, distress ve öz yönetimde olumlu etkiye sahip bir uygulamadır. Kişilerarası iletişimi vurgulayan, hasta-hemşire iletişimini merkeze alan bir yaklaşım olması nedeniyle Konsültasyon-Liyezon Psikiyatri hemşireliği kapsamında kronik hastalığı olan bireylere uygulanması önerilmektedir.

EVALUATION OF THE EFFECT OF TIDAL MODEL ON DISTRESS, SELF-MANAGEMENT AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING IN INDIVIDUALS WITH DIABETES

Ayşe İNEL MANAV, Ejdane COŞKUN, Derya ATİK

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye, Türkiye

İntroduction:

The quality of life and sleep quality of diabetes patients, which are increasing due to sedentary life and nutritional disorders, have been determined to be low. Such problems negatively affect the adaptation of diabetic patients to the disease (1).Therefore, strengthening is important in individuals with diabetes. Empowering individuals with diabetes reduces the problems associated with the disease and provides psychological, physical and social adaptation to the disease and the disease process.Since the tidal model is a recovery model aimed at empowering the individual, it is thought that it will benefit individuals with diabetes mellitus (2,3).The Tidal Model, which is a basic and universal model because it focuses on nursing-based and psychiatric nursing practice, is thought to be appropriate because it can provide a holistic recovery for the individual with diabetes.

Method: It is a randomized controlled experimental study. Ethics Committee approval (dated 22/03/2021 and registration number E.10839) and T.C. Institutional permission was obtained from Osmaniye Governorship Provincial Health Directorate. The work carried out at the State Hospital started on 10 July 2023. The research was completed on September 10, 2023 with 60 individuals, including 30 individuals in the intervention group and 30 individuals in the control group, who met the inclusion criteria. The variables of the study are distress, self-management, psychological well-being and Tidal Model. "Personal Information Form", "Diabetes Distress Scale (DDS)", "Type 2 Diabetes Self-Management Scale (T2DSS)" and "Psychological Well-Being Scale (PWS)" were used as data collection tools. Data analysis was performed using IBM SPSS V25 and R Studio. Statistical significance was evaluated at the $p<0.05$ significance level.

Results: The average ages of the individuals in the 30 intervention and 30 control groups participating in the research are; 54.2±9.5 and 51.8±9.4 ($p=0.325$) and the distribution according to gender was similar in the groups ($p=0.605$). In repeated measurements, the group*time interaction was found to be statistically significant. When medians/averages are compared between groups; A statistically significant difference was detected within the 95% confidence interval in the mean scores of T2DSS-F-total_last, DDS-total_last, PWS-total_last

and T2DSS-F1_last, T2DSS-F2_last, T2DSS-F3_last, DDS1_last, DDS2_ön, DDS2_last, DDS3_last, DDS4_last. .

Conclusion: Since it is an approach that emphasizes interpersonal communication and centers patient-nurse communication, it is recommended that be applied to individuals with chronic diseases within the scope of Consultation-Liaison Psychiatric nursing.

REFERENCE

Rother, K.I. 2007. Diyabetes Treatment Bridging the Divide. N England Journal Med. 1499–1501. Garret C, Doherty A. Diabetes and mental health. Clinical Medicine 2014; 14: 669–72. Barker, P. J., & Buchanan-Barker, P. (2005). The Tidal Model: A guide for mental health professionals. Psychology Press.

Tidal model / Tidal Model, Diyabet / Diabetes, Distress / Distress, Özyönetim / Self management, Psikolojik iyi oluş / Psychological well-being

KANSER TANISI OLAN BİREYLERDE POZİTİF PSİKOTERAPİ UYGULAMALARI: SİSTEMATİK DERLEME

Servet CİHAN[1], Seracettin EĞİN[2]

[1]*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İSTANBUL, Türkiye*

[2]*Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Kanser, yaşam kalitesini, günlük yaşamı ve insan hayatını ciddi boyutta etkileyen karmaşık, çok yönlü küresel sağlık sorunlarından biridir (Elkefia ve ark., 2023). Kanser hem ülkemizde hem dünyada mortalite sebepleri arasında kardiyovasküler hastalıklardan sonra ikinci sırada gelmektedir (WHO., 2023). Kanser, kişinin hem kendisini hem de çevresini etkileyen fiziksel, sosyal ve ekonomik anlamda oluşturduğu olumsuzlukların yanı sıra çaresizlik, korku, belirsizlik, suçluluk, umutsuzluk ve terk edilme düşünceleriyle birlikte psikolojik anlamda da birtakım olumsuzluklara neden olabilen bir hastalıktır. Tüm bu durumlarla başa çıkabilmek tanı alan bireyin, ruh sağlığı durumunu olumsuz etkileyerek çoğu zaman psikolojik bir kriz haline zemin hazırlayabilmektedir (Karakartal, 2017; Deshields ve ark., 2014).Bu sonuçlardan yola çıkarak kanserli hastaların hastalık ve tedavi süreci ile ilgili gereksinimlerinin yalnızca fiziksel boyutu değil, aynı zamanda duygusal, kişilerarası, sosyal alanları da etkilediği ve hastalık seyri boyunca sürekli olarak izlenmesi gerektiği önemlidir (Grassi, 2020). Avrupa Birliği Konseyi optimal sonuçlara ulaşmak için, standart kanser bakımının hasta merkezli, kapsamlı, disiplinler arası yaklaşım ile sürdürülmesi, tanı, tedavi, rehabilitasyon ve tedavi sonrası takipte uygulanmasının önemini vurgulamaktadır (Karimi ve ark., 2023). Günümüzde, standart bakımın bir parçası olarak psikososyal kanser bakımı sunmanın, kanserle ilişkili stres ve psikososyal morbidite düzeyini azaltmada, tedavi sırasında-sonrasında yaşam kalitesini, esenlik, işe dönüş, hastalık davranışını iyileştirmede ve sonunda sağkalımı artırmada kanıta dayalı önemli sonuçları bulunmaktadır. Bu müdahale yöntemlerinden biri olan pozitif psikoterapi uygulamalarının son dönemde yapılan çalışmalarda kanser tanısı alan bireylerde kanser hastalığı ile ilişkili psikolojik semptom ve sorunların tedavisinde olumlu gelişmeler sağladığı dikkat çekmektedir (Saeedi ve ark., 2019). Pozitif psikoterapinin temel amacı, kendini kabul, amaçlı yaşam, kişilik gelişimi, özerklik ve başkalarıyla olumlu ilişkiler geliştirme süreçleri yoluyla sağlığın teşviki ve geliştirilmesini desteklemektir (Karimi ve ark., 2023).

Amaç: Bu çalışmanın amacı, kanser tanısı alan bireylerde meydana gelebilecek psikolojik semptom ve sorunların azaltılması amacıyla uygulanan ve sayıları giderek artan pozitif psikoterapi temelli müdahale uygulamalarına yönelik bir sistematik alan derlemesi gerçekleştirmektir. İncelemeler sonucunda, kanser hastalığı olan bireylere yönelik yapılan pozitif psikoterapi müdahaleleri incelendiğinde son yıllarda yapılan güncel çalışma sonuçlarının detaylı ve açık bir şekilde değerlendirildiği Türkçe alan yazına ait sistematik bir alan derleme çalışması henüz bulunmamaktadır. Bu nedenle bu çalışma kapsamında, alan yazında var olan pozitif psikoterapi temelli müdahale çalışmalarının daha detaylı olarak incelenebilmesi amacıyla sistematik bir derleme çalışması yapılmıştır. Böylece gerçekleştirilmiş müdahale çalışmalarının kanser hastalarına yönelik nasıl sonuçlar ortaya çıkardığı daha net olarak görülebilecektir.

Gereç ve yöntem: Bu çalışmada kanıta dayalı kriterleri esas alan sistematik derlemlerin ve meta-analizlerin yazımında kullanılan PRISMA akış şeması kullanılmıştır (Liberati ve ark., 2009). Google Scholar, PubMed, Science Direct ve Cochrane veri tabanları kullanılarak 2018 ve sonrası çalışmaları içeren bir alan yazın incelemesi yapılmıştır. Tarama yapılırken “cancer” ve “positive psychotherapy” veya “ PPT” veya ‘‘positive psychotherapy and cancer’’ anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Tarama sonucunda toplam 412 adet çalışmaya ulaşılmıştır (Google Scholar (n=150), Science Direct (n=206), Cochrane (n=21), PUBMED (n=35),) Başlık ve özet bilgileri doğrultusunda incelenen çalışmalar çıkarıldıktan sonra geriye kalan 284 çalışma kalmıştır. Sonrasında tekrar eden çalışmalar çıkarıldıktan sonra 115 çalışma ile inceleme devam etmiş, bu çalışmaların ise 93’ü dışlanmıştır. Geriye kalan ve detaylı olarak incelenen 22 tam metin makaleden derleme çalışmalar, tedavi planı sunan araştırmalar çıkarıldıktan sonra geriye en az ön test ve son test araştırma deseni kullanan toplam 9 çalışma kalmıştır. Bu çalışmalar, pek çok farklı açıdan detaylı olarak değerlendirmeye alınmıştır.

Bulgular: Çalışmalar kanser türü, örneklem, ölçüm aracı, ölçüm, araştırma tipi, tedavi ve süresi ve sonuç başlıkları çerçevesinde değerlendirilmiştir. Yapılan inceleme sonrası değerlendirme kriterlerini karşılayan 9 çalışmada meme kanseri, rahim ağzı kanseri, akciğer kanseri, prostat kanseri ve diğer kanser türlerinde tanısı olan hastalara yönelik çeşitli süre, yöntem ve içeriklerde, grup şeklinde, yüz yüze ve sadece bir tanesi online olmak üzere PPT temelli müdahalelerin uygulandığı görülmektedir. Çalışmaların önemli bir bölümünde uygulanan PPT müdahaleleri sonrasında ortaya çıkan sonuçlardan hareketle, müdahale öncesine göre oransal bakımdan en yüksek kazanım yaşam kalitesi ve ilişkili değişkenlerde (yaşamı anlama, yaşam

beklentisi, yaşamdan keyif alma, umut düzeyi), hastalıkla ilişkili stres semptomlarında, kaygı, depresyon ve travma sonrası büyüme düzeylerinde gözlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Pozitif psikoterapi temelli müdahaleler farklı türlerdeki kanser tanısına sahip olan bireylerin psikolojik semptomlarının azaltılmasında, travma sonrası büyümede, kanserin nüksetme korkusu ile baş etmede, yaşamın anlamı ve ilişkili değişkenler ve diğer kazanımlar üzerinde etkili ve alternatif bir müdahale yöntemi olarak kendini göstermektedir. Öneri olarak, tüm çalışmalarda kontrol grubunun olduğu, örneklem seçiminde ve tedavi aşamasında randomizasyonun sağlandığı ve uzun süreli kontrol takiplerin yapıldığı çalışmalara gereksinim olduğu ve psikiyatri hemşirelerin bu alanda daha fazla çalışmalar yapması, sorunların alt unsurlarının belirlenmesi ve uygun stratejilerin geliştirilmesi sağlanabilir.

Anahtar kelimeler: Kanser, Pozitif Psikoterapi, PPT, Pozitif Psikoterapi ve Kanser

POSİTİVE PSYCHOTHERAPY INTERVENTİONS İN PATİENTS DİAGNOSED WİTH CANCER: A SYSTEMATİC REVİEW

Servet CİHAN[1], Seracettin EĞİN[2]

[1]*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İSTANBUL, Türkiye*

[2]*Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

Summary

Introduction: Cancer is one of the serious and complex global health problems of daily life and human life (Elkefia et al., 2023). Cancer is the second leading cause of death both in the world and in the world, after hiding (WHO., 2023). Cancer is a disease that can cause desperation, fear, illness, chronic, hopelessness and psychological deterioration in a way that cannot be abandoned, as well as the physical, social and economic negativities in which the person shows himself and his environment. Coping with all these situations can negatively affect the mental health of the recipient and often pave the way for a psychological crisis (Karakartal, 2017; Deshields et al., 2014). Based on these results, it is important that not only the physical dimension of the disease related to the treatment process, but also the emotional, interpersonal and social areas are constantly recharged throughout the healing and process (Grassi, 2020). The Council of the European Union emphasizes supporting the maintenance of standard cancer care with patient-centered, comprehensive, interdisciplinary relationships, recognition, improvement, compliance, and follow-up after treatment in order to achieve optimal life (Karimi et al., 2023). Today, the provision of psychosocial cancer care as part of standard care, cancer enrichment, has important evidence-based consequences in reducing stress and psychosocial morbidity, using life-paying, well-being, return to work, illness disorders during and after treatment, and ultimately improving survival. Positive psychotherapy practices, which is one of these intervention methods, draws attention to the support of positive developments in the transmission of cancer, psychological symptoms and treatment in individuals who have recently been diagnosed with cancer (Saeedi et al., 2019). The main goal of positive psychotherapy is to support health promotion through self-acceptance, the intended life, personality development, autonomy, and the development of positive growth with others (Karimi et al., 2023).

Objective: The aim of this study is to provide a systematic field integrity for the increasingly positive psychotherapy alternative treatment programs that are planned to reduce the

psychological symptoms that occur in individuals who are diagnosed with cancer. As a result of the examinations, there is not yet a systematic field review study of the Turkish literature in which the results of recent studies on positive psychotherapy interventions for people with cancer are evaluated in detail and clearly. Therefore, within the scope of this study, a systematic review study was conducted in order to examine the individual intervention of positive psychotherapy in more detail. Thus, it will be seen more clearly how the treatment performed and how the results for cancer patients emerge.

Materials and methods: This was used in PRISMA flow updates for writing systematic reviews and meta-analyses based on comprehensive evidence-based criteria (Liberati et al., 2009). A literature review including studies from 2018 and beyond was conducted through Google Scholar, PubMed, Science Direct, and Cochrane databases. The keywords "cancer" and "positive psychotherapy" or "PPT" or "positive psychotherapy and cancer" were used during screening. As a result of the search, a total of 412 studies were found (Google Scholar (n=150), Science Direct (n=206), Cochrane (n=21), PUBMED (n=35),) remaining 284 studies remained. After the repetitive studies were excluded, the investigation continued with 115 studies, and 93 of these series were excluded. From the remaining 22 full-text articles, which were reviewed in detail, a total of 9 studies using at least pre-test and post-test research design were left after excluding the reviews that provided the treatment plan. These studies have been evaluated in detail from many different perspectives.

Results: Studies were evaluated in terms of cancer type, sample, measurement tool, measurement, study type, treatment and duration, and outcome (Table 1). In 9 studies that met the post-examination evaluation criteria, PPT-based interventions, in group form, face-to-face and only one online, for patients diagnosed with breast cancer, cervical cancer, lung cancer, prostate cancer and other cancer types, in various durations, methods and contents. appears to be implemented. Based on the results of the PPT interventions applied in a significant part of the studies, the highest proportional gain compared to the pre-intervention was in quality of life and related variables (understanding life, life expectancy, enjoyment of life, hope level), disease-related stress symptoms, anxiety, depression and anxiety. observed at post-traumatic growth levels.

Discussion and Conclusion: Positive psychotherapy-based interventions show themselves as an effective and alternative intervention method in reducing the psychological symptoms of individuals with different types of cancer diagnosis, in post-traumatic growth, in coping with

the fear of cancer recurrence, in the meaning of life and related variables and other gains. As a suggestion, there is a need for studies in which there is a control group in all studies, randomization is provided in sample selection and treatment phase, and long-term control follow-ups are required, and psychiatric nurses should conduct more studies in this area, determine the sub-elements of the problems and develop appropriate strategies.

Keywords: Cancer, Positive Psychotherapy, PPT, Positive Psychotherapy and Cancer

KAYNAKLAR

Elkefia, S., Trapanib, D., Ryan, S. (2023). The role of digital health in supporting cancer patients' mental health and psychological well-being for a better quality of life: A systematic literature review. International Journal of Medical Informatics 176 (2023) 105065).

Cancer Key facts. 20 September 2023.WHO. https://www.who.int/newsroom/fact-sheets/detail/cancer (erişim:20.09.2023)

Karakartal, D. (2017). Kanser Tanısı Almış Hastaların Ruh Sağlıkları ile Kişisel Yardım ve Destekleri. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30(2), 583-599.

Deshields, P. Potter, S. Olsen, J. Liu, (2014).The persistence of symptom burden:symptom experience and quality of life of cancer patients across one year, Support.Care Cancer 22: 1089–1096.

Grassi L (2020). Psychiatric and psychosocial implications in cancer care: the agenda of psycho-oncology. Epidemiology and Psychiatric Sciences 29, 89, 1–3.

Karimi, R., Mirzaian, B., & Abbasi, Gh. (2023). Comparing the effectiveness of positive psychotherapy and psychotherapy based on acceptance and commitment on life expectancy and body image of women with breast cancer. jayps, 4(4): 24-33.

Saeedi, B., Khoshnood, Z., Denghan, M., Abazari, F., Saeedi, A. (2019). The Effect of Positive Psychotherapy on the Meaning of Life in Patients with Cancer: A Randomized Clinical Trial. Indian Journal of Palliative Care. 25:210-7.

TÜRKİYE'DE KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNDEN ETKİLENEN 7-12 YAŞ ARASINDAKİ ÇOCUKLARIN YAŞAM DENEYİMLERİNİN VE PSİKOSOSYAL DESTEK İHTİYAÇLARININ RESİM ÇİZİMİ ANLATIMI İLE KEŞFEDİLMESİ

Sevilay ERGÜN ARSLANLI[1], Hilal ALTUNDAL DURU[1], Ebru BAKIR[2], Pervin PULAT[3]

[1]Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye

[2]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[3]Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye

Giriş: Kahramanmaraş bölgesindeki iki büyük deprem 6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye'nin 10 şehrini yıkıma uğratmıştır. Bu iki büyük deprem sonucunda binlerce çocuğun hayatı risk altına girmiştir [1]. Bu nedenle çocukların birçoğu yanlarında ebeveynleri olmadan güvenli şehirlere gönderilmiştir. Bu durum, toplumun en savunmasız gruplarından olan çocukları psikososyal olarak oldukça fazla etkilemiştir [2]. Bu bağlamda diğer meslek gruplarına oranla çocuklarla daha fazla vakit geçiren hemşirelerin afet gibi olağanüstü durumlara karşı hazırlıklı bulunması, çocuklara verilen psikososyal destek konusunda koruyucu, önleyici, rehabilite edici uygulamalar ile ilgili kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir [3]. Çocuklara kapsamlı bakım sağlamak için onların bakış açılarını anlamak hayati önem taşıyor ve bu da ancak onların söyleyeceklerini aktif bir şekilde dinleyerek başarılabilir. Ancak çocuklar içinde bulunduğu psikososyal sorunları ve yaşadıklarını ifade ederken yaşlarına uygun aktivitelere ihtiyaç duyarlar. Resim çizme, çocukların yaşadıkları deneyimlerin sonucu olan zihinlerindeki karmaşık ve soyut düşüncelerin somutlaştırılmasına fırsat veren terapötik bir aktivitedir [4]. Ayrıca resim çizdirme tekniği, çocukların deprem felaketine yönelik duygularını rahatlıkla ifade etmesini sağlar ve onların içinde bulunduğu psikososyal problemleri ortaya koyar. Amaç: Bu araştırmada, Türkiye'de Kahramanmaraş depreminden etkilenen 7-12 yaş arasındaki çocukların yaşam deneyimlerini ve psikososyal destek ihtiyaçlarını resim çizimlerine dayalı anlatımları ile keşfetmeyi amaçlandı.

Gereç ve yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı ve kalitatif tasarımda olup, 15 Mart-15 Mayıs 2023 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemi, amaçlı örneklem ve kartopu örneklem yöntemleri kullanılarak Türkiye'de Kahramanmaraş depreminden etkilenen 10 ilden Mersin'e gelen 7-12 yaş arasındaki depremzede çocuklardan oluşmuştur. Araştırma verileri derinlemesine bireysel görüşme yöntem kullanılarak toplanmıştır. Görüşmelerde çocuklar

öncelikli olarak yaşamış oldukları deprem felaketine ilişkin çizimler yapmış ve sonrasında bu resimleri anlatmışlardır. Görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde tematik analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın geçerlik ve güvenirliğini sağlamak için kalitatif araştırmalarda yer alan inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik ilkelerinden yararlanılmıştır. Araştırmaya başlamadan önce etik kurul onayı (05.03.2023 tarih 513 sayılı karar) ve araştırmaya katılan depremzede çocukların ailelerinden yazılı onam alınmıştır. Araştırma Helsinki Bildirgesi kuralları doğrultusunda gerçekleştirildi. Bu çalışmanın raporlanmasında, Niteliksel Araştırma Raporlama için Birleştirilmiş Kriterler (COREQ) yönergeleri takip edildi.

Bulgular: Bu çalışmaya 7-12 yaş arasında olan 15'i kız ve 17'si erkek olan 32 çocuk katılmıştır. Çocukların çoğu depremi Hatay ilinde yaşamıştır. Çocukların çizimlerini anlatmaları sonucunda elde edilen verilerden 6 tema ortaya çıkmıştır: "Depremin yağmur ile ilişkilendirilmesi"; "Güvenlik ve yer değişikliği"; "Duygusal kaos"; "Depremi sembolik olarak ifade etmek"; "Ölüm ve fiziksel hasar"; ve "Normalleşme duyulan özlem".

Tartışma ve Sonuç: Bu kapsamlı araştırma, depremlerin okul çağındaki çocuklar üzerindeki derin psikolojik ve sosyal etkilerine ilişkin değerli bilgiler vermektedir. Ayrıca çocukların çizim şeklindeki sanatsal yaratımlarının onların deprem ile ilgili içsel düşünceleri, duyguları ve başa çıkma mekanizmalarına nasıl ışık tuttuğunu göstermektedir. Bu araştırma, çocukların bir felaket sonrasında sergiledikleri geniş yelpazedeki duygu ve tepkilere dikkat çekmektedir. Bu farkındalık, psikososyal desteğin her çocuğun farklı ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde özelleştirilmesinin önemini vurguladığı için hemşireler için çok önemlidir. Hemşireler, çocukların afetlerden sonra ortaya çıkan duygusal, psikolojik ve sosyal zorlukları etkili bir şekilde yönetmelerine yardımcı olmak için gerekli olan özel bakım ve desteğin sağlanmasında önemli bir rol üstlenebilirler. Ek olarak, çocuklar bu tür olayların karmaşık sonuçlarıyla baş ederken, normallik duygusunun yeniden tesis edilmesine ve dayanıklılığın beslenmesine katkıda bulunabilirler.

Anahtar kelimeler: Afet, çocuklar, psikososyal destek, çizim

KAYNAKLAR

UNICEF (2023). Retrieved from: https://www.unicefturk.org/?gclid=CjwKCAiAlp2fBhBPEiwA2Q10Dw3j_d5IhgnO-jsf7ifFwxZeEGJ5KyF508w_zFuNuO-cUZgLG80LuRoCCVIQAvD_BwE

Funakubo, N., Tsuboi, A., Eguchi, E., Hayashi, F., Maeda, M., Yabe, H., ... & Mental Health Group of the Fukushima Health Management Survey. (2021). Association between Psychosocial Factors and Oral Symptoms among Residents in Fukushima after the Great East Japan Earthquake: A Cross-Sectional Study from the Fukushima Health Management Survey. International Journal of Environmental Research and Public Health, 18(11), 6054.
Ataç M, Özsezer G. (2021). The mental status and nursing approach of Children adoles affected by eartquake. Emerg Aid Disaster Science. 2021;1(1):22-27.
De Botton, A., & Armstrong, J. (2013). Art as therapy: Phaidon Press.

EXPLORING THE LIFE EXPERIENCES AND PSYCHOSOCIAL SUPPORT NEEDS OF CHILDREN AGED 7-12 AFFECTED BY THE KAHRAMANMARAS EARTHQUAKE IN TÜRKİYE THROUGH DRAWING NARRATIVES

Sevilay ERGÜN ARSLANLI[1], Hilal ALTUNDAL DURU[1], Ebru BAKIR[2], Pervin PULAT[3]

[1]Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye

[2]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[3]Mersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye

Introduction: In the Kahramanmaraş region, two major earthquakes on February 6, 2023, devastated 10 cities in TÜRKİYE. As a result of these two significant earthquakes, the lives of thousands of children were put at risk [1]. Consequently, many children were sent to safer cities without their parents. This situation had a profound psychosocial impact on children, who are among the most vulnerable groups in society [2]. In this context, nurses, who spend more time with children compared to other professions, need to be prepared for extraordinary situations like disasters. They should enhance their knowledge and skills in providing children with psychosocial support through preventive, protective, and] [3]. In order to provide comprehensive care to children, it is vital to understand their perspectives, and this can only be achieved by actively listening to what they have to say. However, when children express their psychosocial issues and experiences, they require age-appropriate activities. Drawing pictures is a therapeutic activity that allows children to externalize complex and abstract thoughts resulting from their experiences [4]. Furthermore, the technique of drawing pictures enables children to easily express their emotions related to the earthquake disaster and reveals the psychosocial problems they are facing.

Aim: The aim of this research was to explore the life experiences and psychosocial support needs of children aged 7-12 affected by the Kahramanmaraş earthquake in TÜRKİYE through narrative based on drawings.

Materials and methods: This research is of a descriptive and qualitative design, conducted between March 15th and May 15th, 2023. The research sample consisted of earthquake-affected children aged 7-12 who arrived in Mersin from 10 different provinces in TÜRKİYE, selected using purposive and snowball sampling methods. Research data was collected through in-depth

individual interviews. During the interviews, children first created drawings related to their experience of the earthquake disaster and then described these pictures. Thematic analysis was employed to analyze the data obtained from the interviews. To ensure the validity and reliability of the research, principles such as credibility, transferability, consistency, and confirmability, commonly used in qualitative research, were applied. Ethical approval (Decision No. 513 dated 05.03.2023) was obtained from the ethics committee before the research began, and written consent was obtained from the families of the earthquake-affected children who participated in the research. The study was conducted in accordance with the Helsinki Declaration. In reporting this study, the Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research (COREQ) guidelines were followed.

Findings: This study included 32 children between the ages of 7 and 12, with 15 girls and 17 boys participating. Most of the children had experienced the earthquake in the Hatay province. Through the children's descriptions of their drawings, six themes emerged from the data: “Associating rain with earthquake”, “Safety and displacement”; “Emotional chaos”; “Expressing the earthquake symbolically”; “Death and physical damage”; and “Longing for normalisation”.

Discussion and Conclusion: This extensive research provides valuable insights into the deep psychological and social repercussions that earthquakes have on children of school age. Furthermore, the children's artistic creations, in the form of drawings, not only allow for self-expression but also provide valuable insights into their inner thoughts, emotions, and coping mechanisms. This research brings attention to the broad spectrum of emotions and responses children exhibit following a disaster. This awareness is crucial for nurses as it emphasizes the importance of customizing psychosocial support to meet the distinct needs of each child. Nurses can assume a pivotal position in delivering the specialized care and support essential for assisting children in effectively managing the emotional, psychological, and social difficulties that arise following disasters. Additionally, they can contribute to restoring a sense of normalcy and nurturing resilience as children navigate the complex aftermath of such events.

Keywords: Disaster, children, psychosocial support,

SEREBRO VASKÜLER OLAY GEÇİREN HASTALARDA, ÇEVRE UYARANLARININ AZALTILMASI VE AROMATERAPİ UYGULANMASININN UYKU KALİTESİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Dilara GÜZEY

Şehit Prof Dr Ilhan Varank Eğitim Araştırma Hastanesi, Istanbul, Türkiye

Amaç: Bu çalışmada serebrovasküer olay geçirmiş hastalarda planlanan tanı, tedavi, hemşirelik bakım uygulamalarının düzenlenerek çevre uyaranlarının azaltılmasının ve aromaterapi uygulamasının uyku kalitesi üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Metot: Tek merkezli, randomize kontrollü klinik müdahale tasarımına sahip bu araştırma Sancaktepe Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yüz yüze görüşme tekniği ile yürütülmüştür. Çalışmaya 18-65 yaş arası, serebrovasküler olay (SVO) geçirmiş ve diğer dahil edilme kriterlerine uyan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 80 hasta çalışmaya alınmıştır. Bu hastalar eşit şekilde randomize edilerek kontrol ve müdahale gruplarına atanmıştır. Veri toplama aracı olarak Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) kullanılmıştır. Müdahale grubuna, çevresel uyaranların azaltılması ve aromaterapi (Lavandula angustifolia yağı) işlemi uygulanmış, kontrol grubuna ise standart hemşirelik bakımı sağlanmıştır. PUKU müdahale grubuna, müdahalenin 1., 3. ve 7. günlerinde olmak üzere üç kez uygulanmıştır. Aynı ölçek kontrol grubuna bir kez uygulanmıştır. Müdahale grubuna atanan 40 hastanın tamamının, kontrol grubuna atanan 35 (%87,5) hastanın verileri analiz edilmiştir.

Bulgular: Kontrol ve müdahale grupları yaş, cinsiyet, öğrenim düzeyi, kronik hastalık varlığı, düzenli ilaç kullanımıve bakım verici açısından istatistiksel olarak benzer bulunmuştur. Kontrol grubu ile

müdahale grubu 1. gün PUKİ alt bileşen ve toplam puan düzeyleri istatistiksel açıdan

benzerdir. Buna karşın, kontrol grubu ile müdahale 3. gün ve müdahale 7. gün PUKİ

alt bileşen ve toplam puan düzeyleri istatistiksel olarak farklıdır. Ayrıca çevre kontrolü ile birlikte aromaterapi müdahale grubu birinci gün PUKİ toplam puan ortalaması 11,3, üçüncü gün 7,5 ve yedinci gün 3,9 olarak bulunmuştur. 1. gün toplam PUKI ortalamaları ile 3. ve 7. gün karşılaştırmalarında belirgin istatistiksel anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. ($p<0,05$)

Tartışma: YBÜ'nde izlenen hastalar için uyku kalitesinin artırılması hastaların bütüncül tedavisinin bir

parçası olarak kabul edilmektedir. Non-farmakolojik yaklaşımların YBÜ'nde izlenen hastaların uyku kalitesini artırmada etkili olduğunu, bu kapsamda en sık uygulanan yaklaşımlardan birinin de aromaterapi olduğu vurgulanmıştır. Çalışma bulgularımız tekrarlayan aromaterapi uygulaması ile hastaların uyku kalitesinin artığı literatür bilgisini desteklemektedir.

Sonuç: Gürültü düzeyinin azaltılması ve aromaterapi uyku kalitesini üçüncü günden itibaren düzeltmekle birlikte, 7. günde en iyi sonucu vermektedir. Bu nedenle, SVO geçiren hastalarda gürültü düzeyinin azaltılması ile beraber aromaterapi uygulaması uyku kalitesini düzelterek hemşirelik sağlık uygulamalarının etkisini ve kalitesini olumluyönde etkileyecektir.

Anahtar Kelimeler: Aromaterapi, Gürültü Azaltma, Işık Azaltma, Serebrovasküler Olay, Uyku Kalitesi.

THE IMPACT OF NOISE REDUCTION AND AROMATHERAPY ON SLEEP QUALITY IN PATIENTS WITH CEREBROVASCULAR EVENTS: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL

Dilara GÜZEY

Şehit Prof Dr Ilhan Varank Eğitim Araştırma Hastanesi, Istanbul, Türkiye

Objective: This study aimed to investigate the effects of planned diagnosis, treatment, nursing care interventions with reduced environmental stimuli, and aromatherapy on sleep quality in patients who have experienced cerebrovascular events.

Methods: This single-center, randomized controlled clinical trial was conducted at Sancaktepe Şehit Prof. Dr. İlhan Varank Education and Research Hospital using face-to-face interviews. Eighty patients aged 18-65 years, who had experienced cerebrovascular events and met other inclusion criteria and agreed to participate in the study, were enrolled. These patients were randomly assigned to control and intervention groups. The Pittsburgh Sleep Quality Index (PSQI) was used as the data collection tool. The intervention group received reduced environmental stimuli and aromatherapy (Lavandula angustifolia oil), while the control group received standard nursing care. The PSQI was administered three times to the intervention group on the 1st, 3rd, and 7th days of the intervention, while the same scale was administered once to the control group. Data from all 40 patients assigned to the intervention group and 35 (87.5%) of those in the control group were analyzed.

Results: The control and intervention groups were found to be statistically similar in terms of age, gender, education level, presence of chronic diseases, regular medication use, and caregiver status. The control group and intervention group showed no statistical difference in PSQI subscale and total scores on the 1st day. However, the PSQI subscale and total scores on the 3rd and 7th days were statistically different between the control and intervention groups. Additionally, when combined with environmental control, the aromatherapy intervention group had a mean PSQI total score of 11.3 on the 1st day, 7.5 on the 3rd day, and 3.9 on the 7th day. Significant statistically meaningful differences were observed in the comparisons of the mean PSQI total scores between the 1st day and the 3rd and 7th days ($p<0.05$).

Discussion: Improving sleep quality for patients in the intensive care unit is considered an integral part of their comprehensive treatment. Non-pharmacological approaches have been shown to be effective in improving sleep quality in patients in the intensive care unit, with

aromatherapy being one of the most commonly applied methods in this regard. Our study findings support the literature's knowledge that repeated aromatherapy applications enhance patients' sleep quality.

Conclusion: Noise reduction, combined with aromatherapy, improved sleep quality from the third day onwards, with the best results observed on the seventh day. Therefore, reducing noise levels along with aromatherapy in patients with cerebrovascular events will positively impact the effectiveness and quality of nursing health practices.

Keywords: Aromatherapy, Noise Reduction, Light Reduction, Cerebrovascular Event, Sleep Quality.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞININ DUYGU DÜZENLEME VE PROBLEM ÇÖZME ÜZERINE ETKISI

Suna Uysal YALÇIN, Meryem PARLAK, Hilal Nur DERIN

Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

Giriş: Akıllı telefonlar insanın hayatını birçok yönde etkileyen, yaşamımızın bir parçası haline gelen, sorunların çözümünü bulmayı kolaylaştıran, zamandan tasarruf sağlamaya yarayan çeşitli teknik mekanizma ve araç gereçlerdir. Fakat akıllı telefonlara bağımlı hale gelmek, diğer davranışsal bağımlılık türlerinde de görüldüğü gibi özellikle kontrol kaybı, duygu düzenlemede sorun yaşama ve zihin meşguliyet görülebileceği düşünülmektedir.

Amaç: Üniversite öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığının duygu düzenleme ve problem çözme üzerine etkisini incelemektir.

Gereç ve yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı olarak gerçekleştirilen bu çalışma, bir büyükşehirde bulunan bir vakıf üniversitesinde Mayıs-Haziran 2023 tarihleri arasında hibrit sistemi (yüz yüze ve çevrimiçi) ile devam eden eğitim ve öğretim döneminde bulunan öğrenciler ile gerçekleştirildi. Veriler çevrimiçi anket yolu ile toplandı. Anket, üniversiteye ait sosyal medya (Twitter, Instagram ve Facebook) hesaplarından paylaşıldı ve öğrencilerin üniversite adresli maillerine Google form linki gönderildi. Ayrıca google forma ait karekod oluşturulup, afiş basıldı ve üniversitenin görünür yerlerinde bulunan panolara asılıp, öğrencilerin çalışmaya katılmaya davet edildi. Veriler, bilgi formu, akıllı telefon bağımlılığı ölçeği-kısa formu (ATBÖ), problem çözme envanteri (PÇE) ve duygu düzenleme becerileri ölçeği (DDBÖ) ile toplandı. Araştırmadan elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 istatistik programı aracılığıyla değerlendirdi. Verilerin analizinde, frekans, yüzde, ortalama, pearson korelasyon ve lineer regresyon, bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve post hoc (Tukey, LSD) kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin "yaş" ortalaması 21,830±4,164 olup, %74,3'ü kadın, %92,7'si bekardır. Öğrenciler şu anda %69,8'i ailesi ile birlikte yaşamaktadır. Öğrencilerin günlük cep telefonu kullanma süresi ise üçte birinden fazlası (%36,4) 5-6 saattir. Öğrencilerin %12,1'nin teknoloji bağımlılığı ile ilgili ders aldığı belirlenmiştir. Teknoloji bağımlılık dersi alanların ATBÖ puanları (x=32,302) ve DDGÖ puanları (x=21,698), teknoloji bağımlılık dersi almayanların ATBÖ puanlarından (x=36,974) ve DDGÖ puanlarından (x=26,24) düşük

bulunmuştur. Yani teknoloji bağımlığı dersi, akıllı telefon bağımlılık riskini azaltmakta ve duygu düzenleme becerilerini artırması anlamına gelmektedir. Öğrencilerin ATBÖ, PÇE ve DDGÖ puan ortalamaları sırasıyla 36,407±12,710, 99,520±24,121, 25,692±14,149'dır. ATBÖ ile PÇÖ ve DDGÖ arasında neden sonuç ilişkisini belirlemek üzere yapılan lineer regresyon analizinde akıllı telefon bağımlılığı riski bulunanların, problem çözme becerilerinde azalma (ß=0,331) ve duygu düzenleme becerilerinde güçlükler düzeyini arttırmaktadır (ß=0,172).

Tartışma ve Sonuç: Ulusal ve uluslararası literatür yapılan çalışmalar incelendiğinde akıllı telefonun aşırı kullanımı, akademik başarıyı azalttığı, sosyal ilişkileri olumsuz etkilediği, okulda veya iş yerinde odaklanmayı engellediği ayrıca kişiler arası ilişki ve iletişim sorunlarına yol açtığı bildirilmektedir. Çalışmamızda akıllı telefon bağımlılığı riskinin azalması, duygu düzenleme güçlüğünde yaşanan yoğunlukta azalma ve başarılı sorun çözmede etkililiği sağlamaktadır. Bu sonuç, bağımlılıkla mücadele eylem planlarında akıllı telefon bağımlılığı riskinin yol açtığı sorunları ortaya koymakta ve bu riskin azaltılmasına yönelik önemli veriler sunmakta ve ders müfredatlarına akıllı telefon bağımlılığı ile ilişkili derslerin eklenmesi önerilmektedir.

THE EFFECT OF SMARTPHONE ADDICTION ON EMOTION REGULATION AND PROBLEM SOLVING IN UNIVERSITY STUDENTS

Suna Uysal YALÇIN, Meryem PARLAK, Hilal Nur DERIN

Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

Introduction: Smartphones are various technical mechanisms and tools that affect people's lives in many ways, become a part of our lives, make it easier to find solutions to problems, and save time. However, it is thought that becoming addicted to smartphones, as seen in other types of behavioral addiction, especially loss of control, problems in emotion regulation, and preoccupation may be seen.

Objective: To examine the effect of smartphone addiction on emotion regulation and problem-solving in university students.

Materials and Method: This descriptive-correlational study was carried out with students in a foundation university in a metropolitan area between May-June 2023 with a hybrid system (face-to-face and online) during the ongoing education and training period. Data were collected through an online survey. The questionnaire was shared on the social media (Twitter, Instagram, and Facebook) accounts of the university and a Google form link was sent to the students' e-mails with the university address. In addition, a QR code of the Google form was created, a poster was printed and hung on the boards in visible places of the university and students were invited to participate in the study. Data were collected with the information form, smartphone addiction scale-short form (SAS), problem-solving inventory (PSI), and emotion regulation skills scale (ERS). The data obtained from the study were analyzed using SPSS 22.0 statistical software in a computer environment. Frequency, percentage, mean, Pearson correlation and linear regression, independent groups t-test, one-way analysis of variance (ANOVA) and post hoc (Tukey, LSD) were used in data analysis.

Results: The mean "age" of the students was 21.830±4.164, 74.3% were female and 92.7% were single. Currently, 69.8% of the students live with their families. More than one-third of the students (36.4%) used mobile phones for 5-6 hours daily. It was determined that 12.1% of the students took a course on technology addiction. The SAS scores (x=32,302) and ERS scores (x=21,698) of those who took the technology addiction course were lower than the SAS scores

(x=36,974) and ERD scores (x=26,24) of those who did not take the technology addiction course. In other words, a technology addiction course reduces the risk of smartphone addiction and increases emotion regulation skills. The students' mean scores of SAS, PSI, and ERS were 36,407±12,710, 99,520±24,121, and 25,692±14,149, respectively. In the linear regression analysis performed to determine the cause-and-effect relationship between SAS, PSI and ERS, those at risk of smartphone addiction increased the level of decrease in problem-solving skills (ß=0,331) and difficulties in emotion regulation skills (ß=0,172).

Discussion and Conclusion: When the national and international literature is examined, it is reported that excessive use of smartphones decreases academic achievement, negatively affects social relationships, prevents focusing at school or at work, and causes interpersonal relationship and communication problems. In our study, the reduction in the risk of smartphone addiction provides a decrease in the intensity of emotion regulation difficulties and effectiveness in successful problem-solving. This result reveals the problems caused by the risk of smartphone addiction in action plans for combating addiction and provides important data for reducing this risk, and it is recommended to add courses related to smartphone addiction to the course curricula.

Keywords: Smartphone, Addiction, Problem solving, Emotion regulation skills

"AHTAPOT GİBİ SARIYOR VE BIRAKMIYOR..." İKİNCİL TRAVMATİK STRES YAŞAYAN ONKOLOJİ HEMŞİRELERİNİN DUYGU, DÜŞÜNCE VE DENEYİMLERİNE YÖNELİK KALİTATİF BİR İNCELENME

Emel ÖZTÜRK TURGUT[1], M. Olcay ÇAM[2], Merve UĞURYOL ÜNAL[3], Aysel AVCI[4]

[1]Ege Üniversitesi, İzmir-BORNOVA, Türkiye

[2]Ege Üniversitesi, İzmir, Amerika Birleşik Devletleri

[3]Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[4]Ege Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Tıbbi Onkoloji Bilim Dalı, İzmir, Türkiye

Giriş: Kanser hastaları ile onkoloji servislerinde çalışan hemşireler, sıklıkla ağrı, acı ve ölüm ile karşılaşmaktadır. Bu nedenle onkoloji hemşireleri ikincil travmatik stres açısından risk grupları arasında yer almaktadır.

Amaç: Araştırma kanserli hastalarla çalışan onkoloji hemşirelerinin duygu, düşünce ve deneyimlerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve yöntem: Tanımlayıcı tipte, nitel yöntemlerden fenomenolojik desendedir. Amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örneklem belirlemede Tanıtıcı Bilgi Formu ve İkincil Travmatik Stres Ölçeği (SÇÖ)kullanılmıştır. En az bir yıldır onkolojide çalışan ve SÇÖ'ye göre ikincil travmatik stres yaşadığı belirlenen 10 hemşireden araştırmaya katılmayı kabul eden sekiz kişi örneklemi oluşturmuştur. Veriler yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme formu ile çevrim içi elde edilmiştir. Görüşme soruları için uzman görüşü alınmıştır. Katılımcı onayı alınmıştır. Katılımcılar araştırma temalarını görmemiştir. Görüşmeler kelimesi kelimesine kaydedilmiştir. Bir araştırmacı rastgele üç görüşme kaydını kontrol etmiştir. Veriler iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanmış ve sonrasında beraber çalışmışlardır. Temalar ve kodlar belirlendikten sonra iki uzman görüşü alınmıştır. Araştırmanın sonuç raporu tamamlandıktan sonra, bir uzman görüşü alınmıştır. Araştırmada COREQ(Consolidated criteria for Reporting Qualitative Research) kriterlerinden yararlanılmıştır. İçerik analizi yapılmıştır. Word ve Excel programları kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmanın temaları; tek kelimeyle kanser, özel yaşam, mesleki roller, baş etme ve öneriler olarak belirlenmiştir. Tek kelime ile kanser teması: canavar, virüs, ahtapot gibi metaforlarla tanımlanmış ve bunun nedeni kanserin sinsi olması, yayılımın artması, beden

üzerindeki olumsuz etkileri ile ilişkilendirilmiştir. Özel yaşam teması: tükenmişlik, çaresizlik, duygusal olarak yorgunluk, yakınlarını kaybetme kaygısı, yaşamı anlamlandırma süreçleri ve yaşam doyumunun etkilenmesi durumları ile ilişkilendirilmiştir. Mesleki roller teması: İletişim becerilerinin gelişmesi, mesleki doyum alma; hastaların canını acıtmaktan korkma, hastaların/ yakınlarının sorularını yanıtlarken zorlanma, çalışma ortamına bağlı sorunlar belirtilmiştir. Baş etme teması: duygusal rahatlamaya yönelik yöntemler, profesyonel-non-profesyonel destekler ifade edilmiştir. Öneriler teması: iletişim becerilerini geliştirmeye, duygu ifadesi ve mesleki rollerine ilişkin önerileri olmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Hemşirelerin kanser metaforlarının genellikle olumsuz anlamlar taşıdığı, hastalığın ve tedavi sürecinin yıkıcı taraflarının metaforlarda öne çıkan nedenler olduğu belirlenmiştir. Hastalarıyla bağ kurdukları, yaşamdaki değerlerini gözden geçirdikleri belirlenmiştir. Yaşadıkları duygular, yaşamdaki öncelikler, mesleki gelişim ve doyum, zorlandıkları konular literatürde benzer niteliktedir.

"IT GRIPS LIKE AN OCTOPUS AND DOESN'T LET GO..." A QUALITATIVE STUDY OF ON

Emel ÖZTÜRK TURGUT[1], M. Olcay ÇAM[2], Merve UĞURYOL ÜNAL[3], Aysel AVCI[4]

[1]Ege Üniversitesi, İzmir-BORNOVA, Türkiye

[2]Ege Üniversitesi, İzmir, Amerika Birleşik Devletleri

[3]Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[4]Ege Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Tıbbi Onkoloji Bilim Dalı, İzmir, Türkiye

Introduction: Nurses who work with cancer patients and oncology services are frequently exposed to pain, suffering, and death. As a result, oncology nurses are among the populations at risk for secondary traumatic stress.

Objective: The research was carried out to examine the feelings and experiences of oncology nurses working with patients with cancer.

Material and method: The descriptive type was carried out as a phenomenological pattern using qualitative approaches. Purpose sampling method was used. Introductory Information Form and Secondary Traumatic Stress Scale (STSS) were used to determine the sample. Eight people who have been working in oncology for at least one year and have agreed to participate in the research from 10 nurses who have been identified as experiencing secondary traumatic stress according to the STSS have set up a sample of the research. The data were obtained with a semi-structured in-depth interview form and online interviews. For the interview questions, experts were consulted. Approval was received from each participant. Participants did not see research themes. The interviews were recorded verbatim. Three interview tapes were randomly checked by one researcher. The data were individually coded by two researchers and then worked together. After the themes and codes were determined, two expert opinions were taken. After the research report was completed an expert opinion was received. COREQ (Consolidated criteria for Reporting Qualitative Research) criteria were used. Content analysis was made. Word and Excel programs were used.

Results: The research themes are, in one word, cancer, private life, professional roles, coping, and suggestions. In one word, cancer: defined by metaphors such as monsters, viruses, octopus, and this is due to the insidious cancer, increased prevalence, its negative effects on the body. The theme of private life was associated with burnout, helplessness, emotional fatigue, anxiety

about losing loved ones, processes of making sense of life, and affecting life satisfaction. Professional roles were discussed, including the development of communication skills, job satisfaction, fear of harming patients, difficulties answering questions from patients or their relatives, and problems relating to the working environment. Coping themes were mentioned, including ways for emotional relaxation and professional-non-professional support. Suggestions for developing communication skills, emotional expression, and professional roles were the themes of the suggestions.

Discussion and Conclusion: It has been discovered that cancer metaphors used by nurses often have negative meanings, with the destructive characteristics of the disease and the treatment procedure being the most significant explanations. It has been determined that they establish bonds with their patients and think about their life values. The emotions nurses feel, their priorities in life, their professional progress and satisfaction, and the themes they suffer from are all similar in the literature(1,2,3,4).

Keywords: Cancer, nurses, emotions, thought, secondary trauma, secondary traumatic stress

KAYNAKLAR

Okçin F. Onkoloji Palyatif Bakım Hemşirelerinin Mesleki Yaşam Deneyimlerinin İncelenmesi. CBU-SBED, 2019; 6(4):234-246.
Phillips CS, Volker DL. Riding the Roller Coaster A Qualitative Study of Oncology Nurses' Emotional Experience in Caring for Patients and Their Families. Cancer Nursing, 2020; 43(5): 283- 290.
Tuncay T., Oral M. Onkoloji Çalışanlarında Dolaylı Travmatizasyon Üzerine Bir Gözden Geçirme. Toplum ve Sosyal Hizmet, 2012;23(1): 161-171.
Partlak Günüşen N., Üstün B., Serçekuş Ak P., Büyükkaya Besen D. Secondary traumatic stress experiences of nurses caring for cancer patients. Int J Nurs Pract, 2019;25(1): 1-8.

ŞİZOFRENİ TANISI ALAN HASTALARIN VE BAKIM VERENLERİNİN TRANSAKSİYONEL ANALİZ EGO DURUMLARI İLE YAŞAM POZİSYONLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Gülnur BİLGİ

Etlik Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye

Amaç: Şizofreni tanısı alan hastaların ve bakım verenlerinin ego durumları ve yaşam pozisyonları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ilişkisel tiptedir. Araştırmanın örneklemini Şubat 2021- Mart 2022 tarihleri arasında, Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi psikiyatri polikliğine başvuran 90 şizofreni tanısı alan hasta ve 90 primer bakım vereni oluşturmuştur. Veriler Hastalar İçin Kişisel Bilgi Formu, Bakım Verenler İçin Kişisel Bilgi Formu, Ego Durumları Ölçeği ve Yaşam Pozisyonları Ölçeği ile toplanmıştır. Veriler SPSS 26 ile değerlendirilmiş, ortalama, t testi, tek yönlü varyans analizi ve pearson korelasyon analizi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Hastaların, koruyucu anne baba ego durumu ve ben iyiyim yaşam pozisyonu; bakım verenlerin, yetişkin ego durumu puanı ve ben iyiyim yaşam pozisyonu puanı en yüksek değere sahiptir. Hastaların eleştirel anne baba ego durumları ile ben iyiyim yaşam pozisyonları arasında; bakım verenlerin yaşam pozisyonu ölçeği puanı ile duygulu çocuk yaşam pozisyonu puanı arasında; hastaların yetişkin ego durumu puanı ile bakım verenlerin eleştirel anne baba ego durumu puanı arasında negatif yönlü ilişki bulunmaktadır ($p<0.05$). Hastalar ve bakım verenlerin yaşam pozisyonları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$). Sonuç: Hastaların, koruyucu anne baba ego durumu ve ben iyiyim yaşam pozisyonu; bakım verenlerin, yetişkin ego durumu ve ben iyiyim yaşam pozisyonu baskındır. Bakım verenlerin eleştirel anne baba egosu baskın olduğunda hastaların yetişkin ego durumu zayıflamaktadır. Hastalar ve bakım verenler arasında yaşam pozisyonları açısından herhangi bir anlamlı ilişki yoktur. Bu sonuçlara göre psikiyatri hemşirelerinin hastaların ve bakım verenlerin ego durumu, yaşam pozisyonları ve aralarındaki ilişkiyi tanıma ve geliştirmeye yönelik bu araştırmanın verilerini kullanmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: ego durumu, psikiyatri hemşireliği, şizofreni, transaksiyonel analiz, yaşam pozisyonu,

THE RELATIONSHIP BETWEEN TRANSAXIAL ANALYSIS EGO STATES AND LIFE POSITIONS OF PATIENTS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA AND THEIR CAREGIVERS

Gülnur BİLGİ

Etlik City Hospital, Ankara, TÜRKİYE

Purpose: Investigating the relationship between transactional analysis ego states and the life positions of patients that were diagnosed with schizophrenia and their caregivers.

Method: The study has descriptive relational type. The study was conducted between February 2021 and March 2022 on 90 patients that were diagnosed with schizophrenia at psychiatry polyclinic of Dışkapı Yıldırım Beyazıt Training and Research Hospital and their 90 primary caregivers. Data was collected using Personal Information Form for Patients, Personal Information Form for Caregivers, Ego States Scale, and Life Positions Scale. Data was assessed using SPSS 26 and analyzed with mean, t test, one-way analysis of variance, and Pearson correlation analysis.

Findings: The nurturing parent state and I am OK life position of patients; adult ego state score and I am OK life position score of caregivers have the highest value. There is a negative relationship between the critical parent ego state and I am OK life positions of patients; scores on the life position scale and the adapted child life position scores of caregivers; adult ego state scores of patients and critical parent ego state scores of caregivers ($p<0.05$). There is no significant relationship between life positions of patients and caregivers ($p>0.05$).

Result: Protective ego states and I am OK life positions of patients; adult ego states and I am OK life positions of caregivers are dominant. When critical parent ego of caregivers is dominant, adult ego states of patients weaken. There is no significant relationship between patients and caregivers in terms of their life positions. According to these results, psychiatry nurses are recommended to use data of this study on recognizing and improving ego states, life positions of patients and caregivers and the relationship between them.

Keywords: ego state, psychiatry nursing, schizophrenia, transactional analysis, life position

İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME MODELLERİNDEN JİGSAW TEKNİĞİ İLE UZAKTAN YAPILAN ÇATIŞMA ÇÖZÜMÜ EĞİTİMİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KENDİ KENDİNE ÖĞRENME ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE ÇATIŞMA ÇÖZME BECERİSİNE ETKİSİ

Hacer ERDÖL[1], Besti ÜSTÜN[2]

[1]*Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, Türkiye*

[2]*İstinye Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Giriş

Sağlık hizmeti sunumunda, mesleki yetkinliğe ve 21. Yüzyıl becerilerine sahip nitelikli hemşirelere ihtiyaç artmaktadır. Bu beceriler eğitim ile kazandırılabilir ancak eğitimde kullanılan klasik yöntemlerin yeterli olmadığı, sorun çözme, eleştirel düşünme gibi kavramların öğretilmesinde etkin olmadığı ve öğrenenlerin bu yöntemlerden memnun kalmadığı belirtilmektedir.

Amaç

Çoğunlukla yüz yüze eğitimlerde kullanılan Jigsaw tekniğinin, uzaktan eğitim yoluyla yapılan çatışma çözümü eğitiminin, kendi kendine öğrenme, eleştirel düşünme ve çatışma çözme becerisine etkisini incelemek ve öğrenci memnuniyetini belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve yöntem

Araştırma 2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde öntest - sontest randomize kontrollü çalışma olarak yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemini hemşirelik üçüncü sınıf öğrencilerinden girişim grubu 36, kontrol grubu 40 kişi toplam 76 kişi oluşturmuştur.

Verilerin toplanmasında, öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini sorgulayan "Öğrenci Tanıtım Formu" (ÖTF), "Çatışma Çözme Ölçeği" (ÇÇÖ), "Kendi Kendine Öğrenmeye Hazır Oluş Ölçeği" (KKÖHÖ), "Kalifornia Eleştirel Düşünme Eğilim Ölçeği" (KEDEÖ) ve "Jigsaw Görüş Ölçeği" (JGÖ) kullanılmıştır.

Verilerin değerlendirilmesinde, t testi, Mann Whitney U, ANOVA Kruskal-Wallis testi kullanıldı.

Araştırmanın Uygulanması

Girişim Grubu: Üçüncü sınıf öğrencileri ile toplantı yapılarak çatışma çözümü eğitiminin önemi ve Jigsaw tekniği hakkında bilgi verildi. Öğrencilere ÇÇÖ uygulandı. Öğrencilerin ÇÇÖ'nden aldıkları puanlar en düşükten yükseğe doğru sıralandı ve 42 kişilik girişim ve 42 kişilik kontrol grubu oluşturuldu. Her iki gruba öntest olarak ÖTF, KKÖHÖ ve KEDEÖ uygulandı. Girişim grubundan yedi kişilik altı tane Jigsaw grubu (6x7=42) oluşturuldu. Her bir Jigsaw grubuna çatışma çözümü eğitiminin konu başlıkları dağıtıldı. Aynı konuyu alan öğrencilerden 7 tane uzman grup oluşturuldu. Uzman gruplarla online olarak 3 oturum yapıldı ve danışmanlık verilerek araştırdıkları konu tamamlandı. Uzman grup üyeleri çalışmalarını tamamlayıp Jigsaw gruplarına geri dönerek uzmanlaştıkları konuyu diğer arkadaşlarına öğrettiler. Son olarak online ortamda tüm gruplar bir araya geldi ve rastgele seçilen öğrenciler konuyu tüm gruba anlattı.

Kontrol Grubu: Araştırmacı tarafından online olarak çatışma çözümü konusu anlatıldı.

Eğitimlerden sonra girişim ve kontrol grubuna sontest olarak ÇÇÖ, KKÖHÖ ve KEDEÖ uygulandı. Ayrıca girişim grubuna JGÖ uygulandı.

Bulgular

Araştırma, girişim grubu 36, kontrol grubu 40 kişi toplam 76 kişi olarak çalışma tamamlandı. Girişim grubu öğrencilerinin eğitim öncesi, ÇÇÖ, KKÖHÖ KEDEÖ'nden aldıkları toplam puanların eğitim sonrasında arttığı görülmüş ve istatiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Kontrol grubu öğrencilerinin eğitim sonrası ölçek puanlarında sadece KEDEÖ puanındaki artış anlamlı bulunmuştur.

Eğitim sonrası girişim grubuna Jigsaw tekniği ile ilgili görüşlerini belirtmeleri için uygulanan Jigsaw görüş ölçeğine göre; öğrencilerin %72,2 ile %88,9 oranında tekniğin "çok fazla etkili" olduğunu, %8,8 ile %25 oranında "biraz fazla etkili" olduğunu belirtmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç

Probleme Dayalı Öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin ÇÇÖ puanlarının, geleneksel yöntemle çatışma çözümü eğitimi verilmiş olan öğrencilerin ÇÇÖ puanlarına göre daha fazla olduğu görülmüştür. Li, ve ark., (2021) çatışma yönetimi ve eleştirel düşünme becerilerini

geliştirmek için grup çalışmasını önermiştir. Bu sonuçlar, grup çalışmalarının ve öğrencilerin aktif oldukları eğitim yöntemlerinde çatışma çözme becerilerinin daha yüksek olduğunu düşündürmektedir.

Şenyuva ve ark. (2014) hemşirelik öğrencilerine web tabanlı verdikleri bir eğitimde, eğitim öncesi KKÖHÖ toplam puanları 143,95 iken eğitim sonrası 158,06 puan olarak bulmuşlardır.

Eğitimcinin aktif, öğrencinin ise pasif olduğu eğitim modellerinde öğrencinin eleştirel düşünme becerisinin gelişemediği belirtilmiştir. Eleştirel düşünme eğitiminin verildiği bir çalışmada, öğrencilerin eleştirel düşünme düzeyinin artığını fakat "orta düzey"de olduğu görülmüştür.

Yapılan çalışmalarda, Jigsaw tekniğinin hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme becerilerini, sosyal ilişkilerini, iletişim ve problem çözme becerilerini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir, öğrencilerin bu teknik ile ilgili olumlu görüşe sahip oldukları görülmüştür. Sonuç olarak uzaktan jigsaw tekniği ile eğitim alan girişim grubu öğrencilerinin ÇÇÖ, KKÖHÖ ve KEDEÖ puanları, klasik eğitim alan kontrol grubu öğrencilerinin puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Girişim grubu öğrencilerinin tamamına yakını Jigsaw tekniğini öğretim yöntemi olarak etkili bulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Eğitimi, Uzaktan Eğitim, Jigsaw Tekniği

THE EFFECT OF DISTANCE CONFLICT RESOLUTION TRAINING WITH JIGGSAW TECHNIQUE, ONE OF THE COOPERATIVE LEARNING MODELS, ON NURSING STUDENTS' SELF-DIRECTED LEARNING, CRITICAL THINKING AND CONFLICT RESOLUTION SKILLS

Hacer ERDÖL[1], Besti ÜSTÜN[2]

[1]*Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, Türkiye*

[2]*İstinye Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Introduction

In health service delivery, the need for qualified nurses with professional competence and 21st century skills is increasing. These skills can be gained through education, but it is stated that the classical methods used in education are not sufficient, they are not effective in teaching concepts such as problem solving and critical thinking, and learners are not satisfied with these methods.

Aim of the Study

It was planned to examine the effect of Jigsaw technique, which is mostly used in face-to-face trainings, on self-learning, critical thinking and conflict resolution skills of conflict resolution training through distance education and to determine student satisfaction.

Method

The study was conducted as a pretest - posttest randomized controlled study at Karadeniz Technical University Faculty of Health Sciences in the 2021-2022 academic year. The study population consisted of third-year nursing students, 36 in the intervention group and 40 in the control group, totaling 76 students.

In the data collection, "Student Introduction Form" (SIF), "Conflict Resolution Scale" (CRS), " Self-Directed Learning Readiness Levels Scale" (SDLRS), "California Critical Thinking Tendency Scale" (CCTDI) and "Jigsaw Opinion Scale" (JOS) were used to question the sociodemographic characteristics of the students.

In the evaluation of the data, t test, Mann Whitney U, ANOVA Kruskal-Wallis test were used.

Implementation of the Research

Intervention Group: A meeting was held with third grade students and information was given about the importance of conflict resolution training and the Jigsaw technique. The students were administered the CRS. The scores of the students from the CRS were ranked from the lowest to the highest and an intervention group of 42 and a control group of 42 were formed. Both groups were administered the SIF, SDLRS, and CCTDI as pretests. Six Jigsaw groups of seven people (6x7=42) were formed from the intervention group. The topics of conflict resolution training were distributed to each Jigsaw group. Seven expert groups were formed from the students who took the same subject. Three online sessions were held with the expert groups and the topic they researched was completed with counseling. After the expert group members completed their work, they returned to their Jigsaw groups and taught the topic they specialized in to their other friends. Finally, all groups came together online and randomly selected students explained the topic to the whole group.

Control Group: The topic of conflict resolution was taught online by the researcher.

After the trainings, the intervention and control groups were administered the CRS, SDLRS, and CCTDI as posttests. In addition, JOS was applied to the intervention group.

Results

The study was completed with a total of 76 participants, 36 in the intervention group and 40 in the control group.

It was observed that the total scores of the intervention group students on the CRS, SDLRS, and CCTDI increased after the training and were found to be statistically significant. In the post-training scale scores of the control group students, only the increase in the score of the CCTDI was found to be significant.

According to the Jigsaw opinion scale applied to the intervention group after the training to express their opinions about the Jigsaw technique; 72.2% to 88.9% of the students stated that the technique was "very effective" and 8.8% to 25% stated that it was "somewhat effective".

Discussion and Conclusion

It was observed that the CRS scores of nursing students who received Problem-Based Learning were higher than the CRS scores of students who received conflict resolution training with the traditional method. Li, et al. (2021) recommended group work to improve conflict management

and critical thinking skills. These results suggest that conflict resolution skills are higher in group work and educational methods where students are active.

Şenyuva et al. (2014), in a web-based training given to nursing students, found that while the total score of the pre-training SDLRS was 143.95, it was 158.06 points after the training.

It was stated that in education models where the educator is active and the student is passive, the student's critical thinking skills cannot develop. In a study in which critical thinking training was given, it was seen that the critical thinking level of the students increased, but it was at "medium level".

In the studies, it was determined that the Jigsaw technique positively affected nursing students' critical thinking skills, social relations, communication and problem solving skills, and it was seen that students had a positive opinion about this technique.
As a result, it was found that the CRS, SDLRS and CCTDI scores of the intervention group students who received training with the remote jigsaw technique were higher than the scores of the control group students who received classical education. Almost all of the intervention group students found the Jigsaw technique effective as a teaching method.

Keywords: Hemşirelik Eğitimi, Uzaktan Eğitim, Jigsaw Tekniği

BİPOLAR BOZUKLUKTA ÖZ-YÖNETİM: NİTELİKSEL KANITLARIN METASENTEZİ

Ceylan AKSOY[1], Kübra GÖKALP[2]

[1]*AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ, AĞRI, Türkiye*

[2]*Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*

Giriş: Bipolar bozukluk hem kişisel hem de toplumsal düzeyde önemli maliyetlerle sonuçlanan karmaşık bir ruh sağlığı bozukluğudur. Farmakoloji birincil tedavi seçeneği olarak görülse de, psikososyal desteğin, psiko-eğitimin ve öz-yönetim tekniklerinin iyileşmeyi olumlu yönde etkilediği bilinmektedir. Öz-yönetim stratejileri ilaç almanın faydaları, erken uyarı işaretlerini tanıma, ruh hali dengesizliğini düzenleme, neredeyse tamamen nüksetmeyi ve alevlenme dönemlerini önlemeye odaklanmaktadır. Bu nedenle, bu çalışma bipolar bozukluğu olan bireylerde öz-yönetim müdahalelerini, öz-öğrenme deneyimlerini tanımlamak ve kategorize etmek için önem arz etmektedir. Bipolar bozukluğu olan kişilerin öz-yönetim deneyimlerini keşfetmeye başlamak için mevcut niteliksel literatürün pekiştirilmesine ihtiyaç vardır. Çalışma alanyazına bu noktada daha fazla çeşitlilikten faydalanarak güncellenmiş bir incelemeyi sunacaktır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı bipolar hastalarında öz-yönetiminin ortak bileşenlerini tanımlayarak bipolar bozukluk için öz-yönetim stratejileri ve hastaların deneyimleri hakkındaki nitel literatürün sentezini sunmaktır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma, bipolar hastalarının öz-yönetim deneyimleri üzerine mevcut nitel literatür bulgularının meta-sentezidir. SPIDER çerçeve aracı, uygun bir arama stratejisinin oluşturulmasına rehberlik etmiştir. Kavramları birleştirmek için Boole operatörleri (“AND”, “OR”) kullanılmıştır. Sağlık alanında yaygın kullanılan veri tabanlarından 2012-2022 yılları arasında yayınlanan çalışmalar, PubMed, Cochrane ve Science Direct’te taranmıştır. Çalışma, kapsamlı bir literatür taraması ardından 6 ülkede bipolar bozukluk yaşayan 331 hastanın öz-yönetim deneyimlerini yansıtan 11 çalışmanın verilerini sentezlemiştir. Dâhil edilen çalışmaların kalite değerlendirmesi yapılarak veriler tematik sentez yöntemiyle sentezlenmiş ve analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma kriterlerini karşılayan on bir çalışma belirlenmiş ve sentezlenmiştir. 2011 ile 2022 yılları arasında 6 ülkede yürütülen bu çalışmalar bipolar bozukluk yaşayan 331 hastanın öz-yönetim deneyimlerini raporlamıştır. Çalışmaların çoğu, katılımcıların yaşını,

cinsiyetini ayrıntılı olarak açıklamıştır. Niteliksel veriler, yarı yapılandırılmış görüşmelerden (n = 8), odak gruplarından (n = 2) ve açık uçlu görüşmelerden(n = 1) elde edilmiş ve bir dizi analiz yöntemi kullanılmıştır. Sentezin bulguları, aralarında 14 alt tema bulunan 4 analitik tema belirlenmiştir. Bu temalar; 1) bipolar bozukluğu anlamak, 2) baş etme stratejileri, 3) yaşam tarzı davranışlarını değiştirmek, 4) sosyal destektir. Dâhil edilen çalışmaların çoğu, hastalığın belirtileri ile baş etmek için geliştirilen öz-yönetim stratejileri ve deneyimleri içermektedir.

Tartışma ve Sonuç: Sentezin konu alanının yeniliğini içermektedir. Bildiğimiz kadarıyla, başka hiçbir araştırma özellikle bipolar hastalarının öz yönetim deneyimlerinin niteliksel sentezini keşfetmeye çalışmamıştır ve genel olarak ruh sağlığı alanında bu konu hakkında çok az araştırma vardır. Metasentez sonuçları bipolar tanısı almış bireylerin başa çıkma davranışlarını karakterize edebilmesi, optimal sonuçları teşvik etmesi ve daha uyumsuz başa çıkmayı daha etkili başa çıkma stratejileriyle değiştirmesi veya değiştirmesi muhtemel başa çıkma davranışlarını geliştirebilmeyi ve destekleyebilmeyi sağlamıştır. Çalışma bipolar bozukluk tanısı alan kişiler tarafından etkili bulunan pozitif öz-yönetim stratejilerini dile getirmiştir. Çalışma sonucu ile bu stratejiler, bipolar bozukluğu olan bireylere iyilik halini koruma veya yeniden kazanma konusunda destekleme çabalarına yardımcı olmayı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bipolar Bozukluk, Öz-Yönetim, Nitel Araştırma, Meta-Sentez, Tematik Sentez

SELF-MANAGEMENT IN BİPOLAR DISORDER: A META-SYNTHESIS OF QUALITATIVE EVIDENCE

Ceylan AKSOY[1], Kübra GÖKALP[2]

[1]*AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ, AĞRI, Türkiye*

[2]*Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*

Introduction: Bipolar disorder is a complex mental health condition that results in significant personal and societal costs. While pharmacotherapy is considered the primary treatment option, it is known that psychosocial support, psychoeducation, and self-management techniques positively impact recovery. Self-management strategies focus on the benefits of medication adherence, recognizing early warning signs, regulating mood instability, preventing relapse, and managing episodes effectively. Therefore, this study holds importance in identifying and categorizing self-management interventions and self-learning experiences in individuals with bipolar disorder. To begin exploring the self-management experiences of individuals with bipolar disorder, there is a need to strengthen the existing qualitative literature. This study aims to provide an updated review by drawing on a more diverse range of sources from the literature.

Aim: The objective of this study is to synthesize qualitative literature regarding self-management strategies for bipolar disorder and patients' experiences by identifying common components of self-management in bipolar patients.

Materials and Methods: This study is a meta-synthesis of existing qualitative literature findings on self-management experiences of bipolar patients. The SPIDER framework guided the creation of an appropriate search strategy, utilizing Boolean operators ("AND," "OR"). Studies published between 2012 and 2022 were searched on widely used health databases, including PubMed, Cochrane, and Science Direct, after conducting a comprehensive literature review. Data from 11 studies reflecting the self-management experiences of 331 individuals with bipolar disorder from six countries were synthesized following quality assessment of the included studies. Thematic synthesis methods were employed for data synthesis and analysis.

Results: Eleven studies meeting the research criteria were identified and synthesized. These studies, conducted between 2011 and 2022 across six countries, reported the self-management experiences of 331 individuals with bipolar disorder. Most studies provided detailed descriptions of participants' age and gender. Qualitative data were obtained from semi-structured interviews (n=8), focus groups (n=2), and open-ended interviews (n=1), utilizing

various analysis methods. Findings of the synthesis revealed four analytical themes with 14 sub-themes: 1) understanding bipolar disorder, 2) coping strategies, 3) modifying lifestyle behaviors, and 4) social support. Most of the included studies encompassed self-management strategies and experiences developed to cope with the symptoms of the illness.

Discussion and Conclusion: This synthesis contributes to the novelty of the field. To our knowledge, no previous research has specifically attempted to explore the qualitative synthesis of self-management experiences in bipolar patients, and there is generally limited research on this topic within the mental health domain. The meta-synthesis results enable the characterization of coping behaviors in individuals diagnosed with bipolar disorder, promoting optimal outcomes and the potential for changing or enhancing maladaptive coping behaviors with more effective strategies. The study articulates positive self-management strategies deemed effective by individuals with bipolar disorder. The findings from this study will aid efforts to support individuals with bipolar disorder in maintaining or regaining well-being.

Keywords: Bipolar Disorder, Self-Management, Qualitative Research, Meta-Synthesis, Thematic Synthesis

COVID-19'LU BİREYLERİN YAŞAM DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Ceylan AKSOY[1], Kübra GÖKALP[2]

[1]*Ağri İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağri, Türkiye*

[2]*Atatürk üniversitesi, Erzurum, Türkiye*

Giriş: COVID-19 enfeksiyonu fiziksel olarak bedenin bütünlüğünü tehdit ederken, kişinin ruhsal sağlık, sosyal iş ve ekonomik hayatını da etkilemektedir. Salgın ile başlayan yeni döneme uyum sürecinde; belirsizlikler, hastalığın bulaş korkusu, sevdiklerini kaybetme endişesi, sosyal izolasyon, ihtiyaç maddelerinin panikle satın alınması, yaşadığı yerin güvensiz olduğuna yönelik değerlendirmeler küresel bir endişe ve depresyon atmosferine yol açmış, buna bağlı olarak davranış sorunları ve iletişim güçlükleri yaşanmıştır.

Amaç: Bu çalışma COVID-19'lu bireylerin yaşam deneyimleri hakkında ayrıntılı bilgiye ulaşmak, hastalık sürecinin hastalara yansımalarını derinlemesine incelemek, keşfetmek ve tanımlamak amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik araştırma deseni kullanılarak Eylül 2020- Aralık 2021 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırma, Türkiye'nin doğusunda bulunan bir pandemi hastanesinde COVID-19 pozitif tanısı alarak hastanede tedavi alan ve taburcu olan 22 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri "Kişisel Bilgi Formu ve Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ve Nvivo12 programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Analiz sonrası hastalığa karşı verilen fiziksel tepkiler, hastalığa karşı verilen ruhsal tepkiler ve baş etme yöntemleri olmak üzere üç ana tema oluşturulmuştur. Hastaların ateş, halsizlik, nefes darlığı gibi çeşitli semptomları olduğu, uyku ve beslenme düzeninde değişiklikler yaşadıkları bilgisine ulaşılmıştır. Hastaların hastalık tanısı aldığı ilk dönemde, şok, üzüntü, aile bireylerine virüs bulaştırma korkusu ve ölüm korkusu gibi duygular yaşadığı; ilerleyen dönemlerde bazı katılımcıların yalnızlık, özlem, yoğun bakım korkusu duyguları yaşarken, bazıları rahatlama, sakinleşme gibi olumlu duygular hissetmiştir. Ayrıca hastaların büyük çoğunluğunun damgalanma yaşadığı belirlenmiştir. Katılımcılar hastalık sürecinde kendi kendine destek, sosyal destek, sağlık profesyonellerinin desteği ve maneviyat ile baş etmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç: COVID-19 geçiren bireylerin hastalığa karşı fiziksel ve ruhsal tepkiler gösterdiği bulunmuştur. Hastaların bu süreçte çevresindeki bireylerden, sağlık profesyonellerinden destek aldığı saptanmıştır. Ayrıca katılımcıların kendi kendilerine destek olmaya çalıştıkları ve maneviyatla baş etmeye çalıştıkları bilgisine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Hastalık Deneyimi, Niteliksel Araştırma, Pandemi

LIFE EXPERIENCES OF INDIVIDUALS WITH COVID-19: A QUALITATIVE STUDY

Ceylan AKSOY[1], Kübra GÖKALP[2]

[1]*Ağri İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağri, Türkiye*

[2]*Atatürk üniversitesi, Erzurum, Türkiye*

Introduction: COVID-19 infection not only threatens the physical integrity of the body but also affects an individual's mental health, social life, and economic well-being. The adjustment process to the new era brought about by the pandemic has given rise to global concerns and a depressive atmosphere, characterized by uncertainties, the fear of contracting the disease, the worry of losing loved ones, social isolation, panic buying of essential items, and evaluations suggesting that one's living environment is unsafe, leading to behavioral problems and communication difficulties.

Aim: This study was conducted to obtain detailed information about the life experiences of individuals with COVID-19, to deeply examine, explore, and describe the reflections of the disease process on patients.

Materials and Methods: This research was conducted using the phenomenological research design, a qualitative research method, between September 2020 and December 2021. The study was carried out with 22 patients who were diagnosed with COVID-19 and received treatment at a pandemic hospital in eastern TÜRKİYE and were subsequently discharged. Research data were collected using a "Personal Information Form" and a "Semi-Structured Interview Form." The obtained data were evaluated through content analysis and the use of the Nvivo12 program.

Results: Following the analysis, three main themes were identified: physical reactions to the disease, emotional responses to the disease, and coping methods. It was found that patients experienced various symptoms such as fever, weakness, and shortness of breath and underwent changes in their sleep and eating habits. During the initial period when patients were diagnosed with the disease, they experienced emotions such as shock, grief, fear of infecting family members with the virus, and fear of death. In the later stages, some participants reported feelings of loneliness, longing, and fear of intensive care, while others experienced positive emotions such as relief and calmness. Furthermore, it was determined that the majority of patients experienced stigmatization. Participants mentioned that during the illness process, they tried to

cope through self-support, social support, support from healthcare professionals, and spirituality.

Discussion and Conclusion: Individuals who have experienced COVID-19 exhibited physical and emotional responses to the disease. It was observed that patients received support from their surroundings, healthcare professionals, and tried to support themselves and cope through spirituality during this process.

Keywords: COVID-19, Illness Experience, Qualitative Research, Pandemic

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK SIKINTI DÜZEYLERİ VE SOSYAL AĞLARDAN SOSYAL DESTEK BEKLENTİLERİ

Nihan ALTAN SARIKAYA[1], Büşra SANAL[2]

[1]*Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne, Türkiye*

[2]*Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Edirne, Türkiye*

Giriş: Tüm eğitim seviyelerinde öğrenim gören öğrencilerin önemli bir bölümünün yüksek düzeyde psikolojik sıkıntı yaşadığı bildirilmektedir (1). Üniversite öğrencilerinin sosyal destek kaynakları, ruh sağlıklarının korunmasında değerli bir kaynaktır (2). Sosyal ağ siteleri sosyal destek kaynağı olarak da günümüzde kullanılmaktadır (3). Sosyal ağ sitelerinden karşılanan sosyal desteğin gençlerin ruh sağlığı üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri bulunmaktadır (3).

Amaç: Bu çalışma üniversite öğrencilerinin psikolojik sıkıntı düzeyleri ile sosyal ağlardan sosyal destek beklenti düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel ve ilişki arayıcı tipte olan araştırma, Nisan-Haziran 2023 tarihleri arasında bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören 330 öğrencisi ile gerçekleştirildi. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulundan (09.01.2023-01/38 karar numarası) ve çalışmanın yapıldığı kurumdan izinler alındı. Araştırma verileri, "Katılımcı Bilgi Formu", "Psikolojik Sıkıntı Ölçeği" ve "Sosyal Ağlardan Sosyal Destek Beklentisi Ölçeği" ile toplandı (4,5). Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ve Pearson korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20,60±1,67'dir. Öğrencilerin %64,7'si en sık kullandığı sosyal medya aracının Instagram olduğunu, %50,6'sı sosyal medya kullanım süresinin 4-6 saat arasında olduğunu ve %84,1'i sosyal medyayı aile, arkadaşlar ve diğer sosyal çevre ile iletişim amaçlı kullandığını belirtti. Öğrencilerin psikolojik sıkıntı düzeyleri ile sosyal ağlardan sosyal destek beklenti düzeyleri arasında anlamlı negatif korelasyon saptandı ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Sonuçlar, öğrencilerin sosyal ağlardan sosyal destek beklentileri arttığında psikolojik sıkıntılarının azaldığını göstermiştir. Üniversite öğrencilerinin sosyal destek kaynakları, ruh sağlıklarının korunmasında değerli bir kaynaktır bu bağlamda sosyal ağ sitelerinden karşılanan sosyal desteğin gençlerin ruh sağlığı üzerindeki etkilerini inceleyen daha fazla sayıda çalışma yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: psikolojik sıkıntı; sosyal destek; sosyal destek beklentisi; üniversite öğrencisi

UNIVERSITY STUDENTS' LEVELS OF PSYCHOLOGICAL DISTRESS AND EXPECTATIONS FF SOCIAL SUPPORT FROM SOCIAL NETWORKS

Nihan ALTAN SARIKAYA[1], Büşra SANAL[2]

[1]Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne, Türkiye

[2]Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Edirne, Türkiye

Introduction: It has been reported that a significant portion of the students studying at all education levels experience high levels of psychological distress (1). Social support resources for university students are a valuable resource in the protection of their mental health (2). Social networking sites are also used today as a source of social support (3). Social support from social networking sites has positive and negative effects on the mental health of young people (3).

Aim: This study was carried out to determine the relationship between the psychological distress levels of university students and their expectations of social support from social networks.

Material and Methods: The cross-sectional and correlational research was conducted with 330 students studying at a university's faculty of health sciences between April and June 2023. Permissions were obtained from Trakya University Faculty of Medicine Scientific Research Ethics Committee (09.01.2023-01/38 decision number) and the institution where the study was conducted. Research data were collected with the "Participant Information Form", "Psychological Distress Scale" and "Social Support Expectation in Social Networks Scale" (4,5). Descriptive statistics and Pearson correlation analysis were used in the analysis of the data.

Results: The mean age of the students participating in the study is 20.60±1.67. 64.7% of the students stated that the most frequently used social media tool was Instagram, 50.6% stated that the duration of social media usage was between 4-6 hours, and 84.1% used social media to communicate with family, friends, and other social environment. stated that it was used for the purpose. A significant negative correlation was found between students' levels of psychological distress and their expectation of social support from social networks ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: The results showed that when students' expectations for social support from social networks increased, their psychological distress decreased. Social support resources for university students are a valuable resource in the protection of their mental health. In this context, it is recommended to conduct more studies examining the effects of social support from social networking sites on the mental health of young people.

Keywords: psikolojik sıkıntı; sosyal destek; sosyal destek beklentisi; üniversite öğrencisi

KAYNAKLAR

Larcombe W, Finch S, Sore R. (2015). Who's distressed?: Not only law students: Psychological distress levels in university students across diverse fields of study. Sydney Law Review, The, 37(2), 243-273.

Alsubaie MM, Stain HJ, Webster LAD, Wadman R. (2019). The role of sources of social support on depression and quality of life for university students. International journal of adolescence and youth, 24(4), 484-496.

Gilmour J, Machin T, Brownlow C, Jeffries C. (2020). Facebook-based social support and health: A systematic review. Psychology of popular media, 9(3), 328.

Altun Y, Özen M, Kuloğlu MM. (2019). Psikolojik Sıkıntı Ölçeğinin Türkçe uyarlaması: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Anatolian journal of psychiatry, 20.

Uzakgiden AM, Erözkan AY. (2019). Sosyal ağlarda sosyal destek beklentisi: Ölçek geliştirme, güvenirlik ve geçerlik çalışması. Ege bilimsel araştırmalar dergisi, 2(1), 20-33.

PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN HEMŞİRELİK KURAM VE MODELLERİNE İLİŞKİN BİLGİLERİ VE KURAM MODEL KULLANIMI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Burak ŞİRİN[1], Halil Ibrahim BİLKAY[2], Tülay YILMAZ BİNGÖL[3], Nermin GÜRHAN[3], Aygül KISSAL[3]

[1]Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, MERKEZ, Türkiye

[2]Samsun Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, SAMSUN, Türkiye

[3]Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, TOKAT, Türkiye

Amaç: Bu çalışmada psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerin hemşirelik kuram ve modellerin kullanımına yönelik bilgi ve görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Çalışma tanımlayıcı kesitsel tipte tanımlayıcı bir çalışma olarak Mart 2021- Haziran 2021 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Karadeniz bölgesinde iki ilde bulunan Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanelerinde çalışan toplam 227 hemşirelik hizmeti veren çalışanlar oluşturmaktadır. Örneklem grubunda amaçlı örnekleme yönteminden kullanılmış, maksimum sayıda katılımcının katılması amaçlanmıştır. Toplamda 195 kişiye ulaşılması planlanmış ancak çalışmanın örneklem grubunu çalışmaya katılmayı kabul eden 102 hemşire oluşturmuştur. Örneklem grubuna, araştırmacıların literatür inceleyerek ve uzman görüşü alarak oluşturdukları Hemşire Tanıtım Formu (11 madde), Hemşirelik Kuram ve Modellerine Yönelik Bilgi Formu (11 madde), Hemşirelik Kuram ve Modellerine Yönelik Görüş Formu (6 madde) ile kapalı ve açık uçlu sorular yönlendirilmiştir. Çalışma, bir üniversitenin Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan 09.02.2021 tarihli 03.08 nolu kararı ile etik açıdan uygun görülmüştür. Çalışmanın uygulandığı Karadeniz bölgesindeki ruh sağlığı ve hastalıkları hastanelerinden ve bağlı bulundukları il sağlık müdürlüklerinden kurum izinleri alınmıştır. Çalışma katılmayı kabul eden psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşireler çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışma sonucunda iki kurumda da kuram ve modeller ile ilgili hizmet içi eğitimler verilmiştir. Veri analizinde, tanımlayıcı istatiksel yöntemler ve Ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalaması 38,95±7,15 yıldır. Hemşirelerin %70,6'sı kadın; %43,1'nin eğitim durumu açık öğretim/lisans tamamlama, %36,3'nün örgün lisans eğitimi, %10,8'i yüksek lisans öğrenimi olduğunu belirtmiştir. Hemşireler arasında doktora öğrenimi olan yoktur. Yüksek lisans öğrenimi gören hemşirelerin %35,3'ü alanının hemşirelik olduğunu, %22,5'i ise hemşirelik dışı olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %44,1'i 20 yıldan fazla

hemşire olarak çalıştığını; %34,3'ü 2-5 yıl arası psikiyatri kliniklerinde görev yaptığını; %35,3'ü kapalı erkek psikiyatri kliniğinde çalıştığını; %72,5'i en çok psikotik bozukluk tanılı bireylere bakım verdiğini; %88,2'si servis hemşiresi olarak çalıştığını belirtmiştir. Hemşirelerin %75,5'i kuram veya model kullanarak herhangi bir bakım verme deneyimi olmadığını; %77,5'i klinik hemşireler tarafından kuram veya model kullanılan bir hemşirelik bakımına rastlamadıklarını; %75,5'i hemşirelik uygulamalarında nasıl kullanıldığını bilmediğini; %78,4'ü psikiyatrik tanılı bireylerde hangi kuram/modellerin uygulanabileceğine yönelik bilgisinin olmadığını; %90,2'si ise kurum içinde kuram ve modellere yönelik herhangi bir hizmet içi eğitimi almadıklarını belirtmiştir. Kuram ve Modellerin hemşirelik uygulamalarında nasıl kullanıldığını bilinmesi ile lisansüstü eğitim almak ve daha önce kuram ve model temelli bakım deneyimine sahip olma istatiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Lisansüstü eğitim alan hemşirelerin kuram ve model kullanımının bireyler üzerinde yararlı olacağını belirtmektedir ($p=0,001$). Hemşirelerin hemşirelik kuram ve modellerine yönelik bilgileri incelendiğinde katılımcıların %53,9'u kuram/model kavramını duyduğunu; kuram veya modeli en çok (%5,9) "örnek hemşirelik yaklaşımı" olarak bildikleri belirlenmiştir. Hemşirelerin en fazla %18,6'sı Florance NİGHTİNGALE'in "Çevre Kuramı"nı doğru bildiği tespit edilmiştir. Psikiyatri kliniklerinde hemşirelik kuram ve modellerini kullanmasını engelleyen etmenler sorusuna hemşirelerin %60,8'i eğitimde öğretilmemiş olması; %52,9'u hemşire sayısının yetersizliği nedeni ile zaman ayıramama; %49'u hasta merkezli değil işlem merkezli bir alt yapı olması seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre katılımcıların lisans eğitim müfredatlarında bulunan kuram ve model bilgileri dışında bilgi ve eğitimlerinin kısıtlı olduğu belirlenmiştir. Katılımcılarının büyük bir çoğunluğu kuram ve modellerin bakımda nasıl kullanacağını bilmediği, kuram ve model temelli bakıma rastlamadıkları veya farkında olmadıklarını ve bununla ilgili eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların çoğunluğu eğitim ve hizmet içi müfredatlarda kuram ve modellerin artırılması gerektiğini ve uygulamaya katkı sağlayacağını ve psikiyatrik tanı almış bireylerde kuram ve model kullanımın gerekli ve yarar sağlayıcı olacağını görüşünü belirtmişlerdir. Katılımcılar kuram ve modellerinin uygulamada yetersiz olarak kullanılmasındaki engellerin başında ise eğitimde öğretilmemiş olmasını, kurumda hemşire sayısının eksik olmasını ve bu sebeplerden doğan dolaylı nedenlerden dolayı da hasta merkezli bir bakımın olmadığını belirtmişlerdir. Kuram ve modellerin eğitim ve hizmet içi müfredatlarında artırılması ve teoriden uygulamaya kuram ve modellerin kullanımının artırılmasına yönelik stratejilerin oluşturulması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Bakım, Hemşirelik, Kuram, Model, Psikiyatri Hemşireliği

KNOWLEDGE OF NURSES WORKING IN PSYCHIATRIC CLINICS ABOUT NURSING THEORIES AND MODELS AND THEIR OPINIONS ON THE USE OF THEORIES AND MODELS

Burak ŞİRİN[1], Halil Ibrahim BİLKAY[2], Tülay YILMAZ BİNGÖL[3], Nermin GÜRHAN[3], Aygül KISSAL[3]

[1]Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, MERKEZ, Türkiye

[2]Samsun Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, SAMSUN, Türkiye

[3]Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, TOKAT, Türkiye

Aim: This study aimed to examine the knowledge and opinions of nurses working in psychiatric clinics regarding the use of nursing theories and models.

Materials and Methods: The study was conducted as a descriptive cross-sectional study between March 2021 and June 2021. The population of the study consisted of a total of 227 nursing service employees working in Mental Health and Diseases Hospitals in two provinces in the Black Sea region. Purposive sampling method was used in the sample group and it was aimed to include the maximum number of participants. It was planned to reach 195 people in total, but the sample group of the study consisted of 102 nurses who agreed to participate in the study. Closed and open-ended questions were directed to the sample group with the Nurse Introduction Form (11 items), Information Form on Nursing Theories and Models (11 items), Opinion Form on Nursing Theories and Models (6 items), which the researchers created by examining the literature and taking expert opinion. The study was ethically approved by the Social and Human Sciences Research Ethics Committee of a university with the decision number 03.08 dated 09.02.2021. Institutional permissions were obtained from the mental health and diseases hospitals in the Black Sea region where the study was conducted and the provincial health directorates to which they are affiliated. Nurses working in psychiatric clinics who agreed to participate in the study were included in the study. As a result of the study, in-service trainings on theories and models were given in both institutions. Descriptive statistical methods and Chi-square test were used in data analysis.

Results: The mean age of the nurses was 38.95±7.15 years. Among the nurses, 70.6% were female, 43.1% had open education/ bachelor's degree completion, 36.3% had formal undergraduate education, and 10.8% had a master's degree. None of the nurses had a doctorate degree. Among the nurses with a master's degree, 35.3% stated that their field of study was nursing and 22.5% stated that their field of study was non-nursing. 44.1% of the participants

stated that they had worked as a nurse for more than 20 years; 34.3% of them had worked in psychiatric clinics for 2-5 years; 35.3% of them worked in a closed male psychiatric clinic; 72.5% of them provided care to individuals with psychotic disorders the most; 88.2% of them worked as ward nurses. 75.5% of the nurses stated that they did not have any experience of providing care using theories or models; 77.5% stated that they did not come across any nursing care in which theories or models were used by clinical nurses; 75.5% stated that they did not know how they were used in nursing practice; 78.4% stated that they did not have information about which theories/models could be applied in individuals with psychiatric diagnoses; 90.2% stated that they did not receive any in-service training on theories and models within the institution. Knowing how theories and models are used in nursing practices and having postgraduate education and having previous theory and model-based care experience were found to be statistically significant ($p<0.05$). Nurses who received postgraduate education stated that the use of theories and models would be beneficial for individuals ($p=0.001$). When the nurses' knowledge of nursing theories and models was examined, it was determined that 53.9% of the participants had heard the concept of theory/model; the theory or model was mostly known as "exemplary nursing approach" (5.9%). It was determined that 18.6% of the nurses knew Florance NIGHTINGALE's "Environmental Theory" correctly. When asked about the factors preventing the use of nursing theories and models in psychiatric clinics, 60.8% of the nurses answered that they were not taught in education; 52.9% answered that they could not allocate time due to insufficient number of nurses; 49% answered that they had a procedure-centered infrastructure rather than a patient-centered infrastructure.

Discussion and Conclusion: According to the results obtained from the study, it was determined that the participants had limited knowledge and training other than the theory and model knowledge in their undergraduate education curriculum. Most of the participants stated that they did not know how to use theories and models in care, that they did not encounter or were not aware of theory and model-based care, and that they wanted to receive training on this. The majority of the participants stated that theories and models should be increased in education and in-service curricula and that they would contribute to practice and that the use of theories and models would be necessary and beneficial for individuals with psychiatric diagnosis. The participants stated that the main obstacles to the inadequate use of theories and models in practice were that they were not taught in education, the lack of nurses in the institution and the lack of patient-centered care due to indirect reasons arising from these reasons. It is recommended that theories and models should be increased in education and in-

service curricula and strategies should be created to increase the use of theories and models from theory to practice.

Keywords: Care, Nursing, Theory, Model, Psychiatric Nursing

KAYNAKLAR

Akram, A. S., Mohamad, A., & Akram, S. (2018). The role of clinical instructor in bridging the gap between theory and practice in nursing education. International Journal of Caring Sciences, 11(2), 876-882.
Alligood, M. R. (2013). Nursing Theories & Nursing Practice And Their Work. Mosby Elsevier, Ed8.
Baykara, Z., Çalışkan, N., Oztürk, D., Karadag, A. (2019). Hemşirelikte teori ve model kullanımı: Nitel bir çalışma. Cukurova Medical Journal. 44. 281-289.
Çam, O., & Engin, E. (2014). Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği bakım sanatı. İstanbul Medikal Yayıncılık, 1. Baskı.
Erdoğan, S., Nahcivan, N., Esin, M.N. (2014). Hemşirelikte Araştırma Süreç Uygulama ve Kritik. İstanbul Nobel Tıp Kitabevi.
Greenway, K., Butt, G., & Walthall, H. (2019). What is a theory-practice gap? An exploration of the concept. Nurse education in practice, 34, 1-6.
Kaya, N., Babadağ, K., Kaçar, G., & Uygur, E. (2010). Hemşirelerin hemşirelik model/kuramlarını, hemşirelik sürecini ve sınıflama sistemlerini bilme ve uygulama durumları. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 3(3), 24-33.
Kızıltan, B. (2020) Hemşirelik. Gürhan, N., Yaman Sözbir, Ş., Polat, Ü. editörler. Hemşirelik Alanında Kullanılan Kavram Beceri ve Modeller.Nobel Tıp Kitabevleri, Birinci baskı, Ankara.
McKenna, H., Pajnkihar, M., & Murphy, F. A. (2014). Fundamentals of nursing models, theories and practice (Second Edi). https://doi.org/10.12968/bjha.2014.8.3.116

Pehlivan, T., & Güner, P. (2016). Teorilerin psikiyatri hemşireliğinde kullanımı-II. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi,7(2):100–104

BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI OYUN TERAPİNİN ÇOCUKLARIN KAYGI DÜZEYİNE ETKİSİ: SİSTEMATİK İNCELEME

Hacer ALEMDAR[1], Aysel KARACA[2], Dilek KONUK ŞENER[1], Sultanberk HALMATOV[3]

[1]Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

[2]Düzce Üniversitesi, Merkez, Türkiye

[3]Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye

Kaygı, okul çağındaki çocukların sürekli gerginlik, korku, endişe verici düşünceler, kan basıncında yükselme ve sosyal alanlardaki değişikliklerle karakterize edilen duygusal bir tepki ve sağlık durumudur. Bu tepkiler kalıcı ve yaygın nitelikte olup kaçınma davranışları başladığında kaygı bozukluğundan söz etmek mümkündür. Kaygı bozuklukları çocuğun okul, aile ilişkilerinde ve sosyal işlevselliklerinde bozulmalara yol açmaktadır. Çocukluk çağı kaygı bozukluklarının erken dönemde müdahale edilerek tedavi edilmesinin, gelecekte oluşabilecek psikiyatrik bozuklukları engelleyebileceği düşünülmektedir. Çocuklarda kaygıyı azaltmak için kullanılan çeşitli tedavi yöntemleri kullanılmakta olup bunlardan biri de oyun terapidir. Oyun aracılığıyla huzursuzluklarını, problemlerini ortaya çıkaran çocuk, onlarla yüzleşir ve oyunun iyileştirici gücüyle de problemli davranışların üstesinden gelmeye çalışır. Bilişsel davranışçı oyun terapi, duygusal ve davranışsal problemleri olan çocukların iyileştirilmesi sürecinde oyun terapisi tekniklerinden yardım alan bir psikoterapi türüdür.

Amaç: Bu çalışma oyun terapi çeşitlerinden biri olan Bilişsel Davranışçı Oyun Terapi'nin çocukların kaygı düzeyine etkisinin sistematik olarak incelenmesini amaçlamaktadır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma sistematik derleme niteliğinde olup, araştırmanın yapılması ve raporun hazırlanmasında 'Preferred Reporting Items for Systematic Review and Meta-Analysis (PRISMA)' protokolü takip edilmiştir. Araştırma Bilişsel Davranışçı Oyun Terapisi kullanılarak yapılan ve son 10 yılda (2014-2023) yayınlanmış çalışmaları içermektedir. Araştırmalara Haziran-Ağustos 2023 tarih aralığında; Web of Science, Cochrane, PubMed, Scopus, Google Scholar ve ULAKBİM veri tabanlarında İngilizce "cognitive behavioral play therapy", "child" ve "anxiety"; Türkçe "bilişsel davranışçı oyun terapi", "çocuk", "anksiyete" ve "kaygı" anahtar kelimelerle tarama yapılarak ulaşılmıştır (Şekil 1). Tarama sonucunda tam metnine ulaşılabilen ve dahil edilme kriterlerine uyan 8 çalışma inceleme kapsamına alınmıştır.

Bu sistematik derlemede olası bias riskini azaltmak için literatür tarama, makale seçimi ve değerlendirilmesi gibi işlemler ikinci araştırmacı tarafından bağımsız olarak yapılmıştır.

Bulgular:
Çalışma kapsamına alınan araştırmalar; randomize kontrollü (n=4), deneysel çalışma tasarımı (n=1), yarı deneysel çalışma tasarımı (n=2) ve olgu sunumu (n=1) şeklindedir. Randomize kontrollü, deneysel ve yarı deneysel çalışmalarda deney gruplarına haftada birer kez olmak üzere 8 ila 12 oturumluk seanslar, olgu sunumundaki deneğe ise haftada 2 kez olacak şekilde toplam 8 seans Bilişsel Davranışçı Oyun Terapi uygulanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bu sistematik incelemede değerlendirilen araştırmaların sonucunda Bilişsel Davranışçı Oyun Terapi'nin çocukların kaygı düzeyini azaltmada etkili bir role sahip olduğu görülmüştür. Bu çalışmanın çocuk ruh sağlığı ile ilgili ileride yapılacak olan araştırmalara ışık tutması açısından literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir

THE EFFECT OF COGNITIVE BEHAVIORAL PLAY THERAPY ON CHILDREN'S ANXIETY LEVEL: A SYSTEMATIC REVIEW

Hacer ALEMDAR[1], Aysel KARACA[2], Dilek KONUK ŞENER[1], Sultanberk HALMATOV[3]

[1]Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

[2]Düzce Üniversitesi, Merkez, Türkiye

[3]Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye

Anxiety is an emotional response and health condition of school-age children characterized by constant tension, fear, worrying thoughts, rise in blood pressure, and changes is social spheres. These reactions are permanent and widespread, and when the avoidance behavior starts, it is possible to talk about Anxiety Disorder. Anxiety disorders lead to deterioration in the child's school, family relationships and social functioning. It is thought that early intervention and treatment of childhood Anxiety disorder can prevent future psychiatric disorders. In treating anxiety for children many treatment methods are used, one of which is play therapy. Children, who reveals his uneasiness and problems through games, confronts them and tries to overcome the problematic behaviors during playtime. Cognitive Behavioral Play Therapy is a type of psychotherapy that helps children during their playtime by using play therapy techniques while improving child's emotional and behavioral problems.

Aim: This study aims to systematically examine the effect of Cognitive Behavioral Play Therapy, one of the types of play therapy, on children's anxiety level.

Materials and Methods: systematic review has been used in this study, and 'Preferred Reporting Items for systematic Review and Meta-Analysis (PRISMA)' protocol was used while conducting this research and preparing this report. This research includes studies that used Cognitive Behavioral Play Therapy and had been published in the last 10 years (2014-2023). Researches were conducted between June-August 2023; by using Web of science, cochrane, PubMed, scopus, Google Scholar and ULAKBIM databases; "Cognitive behavioral play therapy", "child", and "anxiety" were searched in English and the same were searched in Turkish (Figure 1). As a result of screening 8 studies that met the criteria were included in the review. To reduce the risk of possible bias, literature review, article selection and evaluation were carried independently by second researcher.

Findings: Researchers included in the study; randomized controlled (n=4), experimental study design (n=1), quasi-experimental study design (n=2), and case report (n=1). In randomized controlled group, experimental and quasi-experimental studies were conducted 8-12 sessions once a week, the subject in the case report received 8 sessions of Cognitive Behavioral Play Therapy.

Discussion and Conclusions: It was seen in this systematic review study that that Cognitive Behavioral Play Therapy has an effective role in reducing the anxiety level in children. It is estimated that this study will make an important contribution to the literature in term of shedding light on the future researches on child mental health.

Keywords: Cognitive behavioral play therapy, child, and anxiety.

PSİKOLOJİK KIRILGANLIĞIN PROFESYONEL BENLİK KAVRAMI ÜZERİNE ETKİSİ: KLİNİK HEMŞİRELERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Nihan ALTAN SARIKAYA[1], Nafiye GÜZEL[2]

[1]*Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne, Türkiye*

[2]*Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne, Türkiye*

Giriş: Bireyler etkileşim halinde oldukları insanların, olaylar karşısında verdikleri tepkilerinden ve davranışlarından kendi bilişsel yapılarını oluştururlar (1). Erken çocukluk dönemlerinde oluşmaya başlayan bilişsel inançlar, bireylerin günlük yaşamda karşılaştığı stres yaratan durumlar karşısında, gerçekdışı düşüncelerin oluşmasına ve bireylerin strese karşı daha kırılgan hale gelmesine yol açabilir (1,2). Baskı altında hissedilen ve ihtiyaçların karşılanmadığı bir çalışma ortamının bireylerin psikolojik kırılganlıkları ve benlik kavramları üzerinde olumsuz etkiler oluşturduğu düşünülmektedir.

Amaç: Bu çalışma klinikte çalışan hemşirelerin psikolojik kırılganlık düzeyleri ile profesyonel benlik kavramları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırma kesitsel ve ilişki arayıcı tipte olup, evrenini veri toplama tarihleri arasında bir devlet üniversite hastanesinde görev alan 800 hemşire, örneklemini ise 263 hemşire oluşturdu. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulundan (12.12.2022-24/14 karar numarası) ve çalışmanın yapıldığı kurumdan (E-79056779-600-418966) izinler alındı. Araştırma verileri, tanıtıcı bilgi formu, Psikolojik Kırılganlık Ölçeği ve Klinik Hemşireler için Profesyonel Benlik Kavramları Ölçeği ile toplandı (3,4). Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorv Smirnov normallik testi ile değerlendirildi. Çalışmada yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma ve Pearson korelasyon analiz testi uygulandı.

Bulgular: Hemşirelerin yaş ortalaması 29,34±5,49, %73,6'sı kadın, %54'ü bekar, %75,4'ü lisans mezunudur. Hemşirelerin %38'i dahili birimlerde çalışmaktadır. Hemşirelerin %47,1'i 45 saat ve altında çalışmakta ve %81,9'u çalıştığı birimden memnundur. Çalışmaya katılan hemşirelerin %3,3'ü ise profesyonel psikolojik destek almaktadır. Klinikte çalışan hemşirelerin psikolojik kırılganlık düzeyleri ile profesyonel benlik kavramları arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=-,121$, $p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: Sonuçlar, hemşirelerin psikolojik kırılganlıkları arttıkça profesyonel benlik kavramlarının ve mesleki memnuniyetlerinin azaldığını göstermiştir. Bu sonuçdoğrultusunda, hemşirelik mesleğinin zorlu çalışma koşulları ve hemşirelerin stresli ortamlarda verecekleri psikolojik tepkilerin göz önünde bulundurulması ve başarı ve çevresel onay kaynaklarına olan ihtiyaçlarının belirlenerek otonomilerinin artırılmasını sağlayan stratejilerin geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: benlik kavramı; hemşire; profesyonel benlik; psikolojik kırılganlık

THE EFFECT OF PSYCHOLOGICAL VULNERABILITY ON PROFESSIONAL SELF-CONCEPT: RESEARCH ON CLINICAL NURSES

Nihan ALTAN SARIKAYA[1], Nafiye GÜZEL[2]

[1]*Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne, Türkiye*

[2]*Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Edirne, Türkiye*

Introduction: Individuals form their own cognitive structuresfrom the reactions and behaviors of the people they interactwith in the face of events (1). Cognitive beliefs that begin toform in early childhood can lead to the formation of unrealistic thoughts and make individuals more vulnerable tostress in the face of stressful situations that individualsencounter in daily life (1,2) It is thought that a workenvironment that is felt under pressure and where needs arenot met has negative effects on individuals' psychologicalfragility and self-concept.

Aim: This study was carried out to determine the relationshipbetween the psychological fragility levels of nurses working in the clinic and their professional self-concepts.

Material and Methods: The research was cross-sectional andcorrelational and its population consisted of 800 nursesworking in a state university hospital between the datacollection dates and its sample consisted of 263 nurses. Thiscross-sectional and correlational study was conducted with263 nurses working in the clinics of a research and practicehospital. Permissions were obtained from Trakya UniversityFaculty of Medicine Scientific Research Ethics Committee(decision number 24/14 on 12.12.2022) and the institutionwhere the study was conducted (E-79056779-600-418966). Research data were collected with an introductory informationform, the Psychological Vulnerability Scale, and theProfessional Self-Concepts Scale for Clinical Nurses (3,4). Compliance of the data with normal distribution was evaluatedwith the Kolmogorv Smirnov normality test. Descriptivestatistics and Pearson correlation analysis were used in theanalysis of the data. Percentage, frequency, arithmetic mean, standard deviation and Pearson correlation analysis test wereapplied in the study.

Results: The mean age of the nurses was 29.34±5.49, 73.6% were female, 54% were single, and 75.4% had a bachelor'sdegree. 38% of nurses work in internal units. 47.1% of thenurses work 45 hours or less and 81.9% of them are satisfiedwith the unit they work in. 3.3% of the nurses participating in the study receive professional psychological support. There is a negative

and significant relationship between thepsychological fragility levels of nurses working in the clinicand their professional self-concepts (r=.121, p<0.05).

Discussion and Conclusion: The results showed that as nurses' psychological fragility increased, their professionalself-concept and professional satisfaction decreased. In linewith this result, it is recommended to take into considerationthe challenging working conditions of the nursing professionand the psychological reactions of nurses in stressfulenvironments, and to develop strategies that increase theirautonomy by determining their needs for success andenvironmental approval resources.

Keywords: benlik kavramı; hemşire; profesyonel benlik; psikolojik kırılganlık

KAYNAKLAR

Ekşi H, Erök Özkapu D, Ümmet D. Üniversiteöğrencilerinde psikolojik kırılganlıkla öznel zindelikarasındaki ilişkide genel psikolojik sağlığın aracı rolü. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal BilimlerDergisi 2019;7(5):183-190.

Sherman DK, Bunyan DP, Creswell JD, Jaremka LM. Psychological vulnerability and stress: the effects of self-affirmation on sympathetic nervous system responses to naturalistic stressors. Health Psychology 2009; 28(5):554-62.

Akın A, Eker H. Turkish version of the Psychological Vulnerability Scale: A study of validity and reliability. In: Paper presented at the 32th international conference of the stress and anxiety research society (STAR), Munster, 18-20 July 2011.

Sabancıoğulları S, Doğan S, Bircan H. Klinik HemşireleriİçinProfesyonel Benlik Kavramı Ölçeği (HPBKÖ): Geliştirilmesi, geçerlilik ve güvenirlilik çalışması. Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Science 2011;3(1):16-28.

CEP TELEFONLARIN YAYGIN KULLANIMI İLE HAYATIMIZA GİREN BİR BOZUKLUK: NOMOFOBİ

Merve SÖZEN, Emine ÖKSÜZ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye

Gelişen teknoloji ile birlikte hayatımıza hızlı bir şekilde giriş yapan cep telefonlarının kullanımı gün geçtikçe artmaktadır. Bu artış ile birlikte insanlar her işlerini cep telefonundan yapmaya başlamıştır. İnsanlar cep telefonunu; basit olarak birini aramak için ya da mail atmak, fotoğraf veya video çekebilmek, iş veya ticaret gibi daha türetebileceğimiz birçok alanda kullanmaktadır. Özellikle de bireyler tarafından cep telefonu sosyalleşme ve kişilerle iletişim kurmak amacı bakımından yaşamlarının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Giderek vazgeçilmez hale gelen cep telefonları, insanlarda bazı davranış ve duygu bozukluklarına yol açabilmektedir. Hem davranışsal bağımlılık grubunda hem de fobi grubunda değerlendirilen nomofobi bu bozukluklardan biridir.

Nomofobi, son zamanlarda cep telefonlarıyla olan etkileşimlerimizin bir yan ürünü olarak ortaya çıkan modern çağ fobisi olarak kabul edilmektedir. Kişinin cep telefonunu kullanamama veya cep telefonu aracılığıyla ulaşılamama korkusu anlamına gelmekte ve bireylerin cep telefonlarını kullanamadıklarında yaşadıkları rahatsızlık veya kaygı duygularını ifade etmektedir. Bireyde cep telefonundan uzak kaldığında sinir, stres veya agresif tavırlar gibi etkiler ortaya çıkabilmektedir. Bu durum bireyin günlük yaşamını olumsuz yönde etkilemekte ve kişilerarası iletişimini bozabilmektedir. Cep telefonu kullanımı kontrol altına alamayan bireyler için ise psikolojik destek alması gerektiği vurgulanmalıdır. Ayrıca Bilişsel Davranışçı Terapi ve Varoluşçu Psikoterapi Tekniklerinin etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı artan cep telefonu kullanımından kaynaklı bir bozukluk olarak ortaya çıkan nomofobinin incelenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Nomofobi, Cep Telefonu, Hastalık

A DISORDER THAT ENTERS OUR LIVES THROUGH THE WIDE USE OF MOBILE PHONES: NOMOPHOBIA

Merve SÖZEN, Emine ÖKSÜZ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye

With the developing technology, the use of mobile phones, which enter our lives quickly, is increasing day by day. With this increase, people have started to do everything from their mobile phones. People use cell phone; It is used in many areas that we can derive, such as simply calling someone or sending an e-mail, taking photos or videos, business or trade. Especially by individuals, mobile phones have become an integral part of their lives in order to socialize and communicate with people. Mobile phones, which have become increasingly indispensable, can cause some behavioral and emotional disorders in people. Nomophobia, which is evaluated in both the behavioral addiction group and the phobia group, is one of these disorders.

Nomophobia is considered a modern age phobia that has recently emerged as a by-product of our interactions with mobile phones. It means the fear of not being able to use the mobile phone or being reached via the mobile phone, and expresses the feelings of discomfort or anxiety that individuals experience when they cannot use their mobile phones. When the individual stays away from the mobile phone, effects such as nervousness, stress or aggressive attitudes may occur. This situation affects the daily life of the individual negatively and can disrupt interpersonal communication. It should be emphasized that individuals who cannot control their mobile phone use should receive psychological support. In addition, it is thought that Cognitive Behavioral Therapy and Existential Psychotherapy Techniques can be effective. The aim of this study is to examine Nomophobia, which occurs as a disorder caused by increased mobile phone use.

Keywords: Nomofobi, Cep Telefonu, Hastalık

HEKİM VE HEMŞİRELERİN ÖLÜME İLİŞKİN TUTUMLARI VE İYİ ÖLÜME İLİŞKİN ALGILARI

Fatma ÖZ, Müberra AKTAS

Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Giriş: Ölümcül hastaların yaşamlarının sonuna kadar yanında olmak, acılarını dindirmek ve huzur içinde olmalarını sağlamak, hekim ve hemşirelerin önemli sorumluluklarındandır. Bu nedenle, hekim ve hemşirelerin, iyi ölüme ilişkin algılarının ve tutumlarının ne olduğunun bilinmesi önem arz etmektedir.

Amaç: Bu araştırma, ölüm olgusuyla en çok karşılaşan sağlık profesyonellerinden olan hekim ve hemşirelerin, ölüme ilişkin tutumları ve iyi ölüme ilişkin algılarını tespit etmek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırma, Ankara 29 Mayıs Devlet Hastanesi'nde Mayıs-Temmuz 2023 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırma, söz edilen hastanede çalışan tüm hemşireler ve hekimler üzerinde gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Hastanede 119 hemşire, 91 hekim çalışmaktadır. Belirtilen tarihler arasında hastane bünyesinde aktif çalışan, çalışmaya katılmaya gönüllü 96 hemşire ve 59 hekim ile araştırma sonlandırılmıştır. Araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu (KBF), İyi Ölüm Ölçeği (İÖÖ), Ölüme Karşı Tutum Ölçeği (ÖKTÖ) uygulanarak toplanmıştır. Lokman Hekim Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan, Ankara 29 Mayıs Devlet Hastanesi'nden, hekim ve hemşirelerden yazılı izin alınmıştır. Veriler, SPSS 29 versiyonda analiz edilerek tanımlayıcı istatistiksel testler Pearson Korelasyon Testi, Spearman Korelasyon Testi kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %38,0'u hekim, %61,9'u hemşiredir, %73,5'i kadın, %73,5'i evli ve %47,7 lisans mezunudur. İÖÖ'nin toplam puan ortalaması 54,22 ±7,906; ÖKTÖ'nin puan ortalaması ise 97,10± 8,087 olarak bulunmuştur. Ölümle karşılaşma sıklığı az olanların (P:0,035) ve ölüm konusunda eğitim alanların (P:0,02) ölüme karşı tutumu istatistiksel anlamlılıkta daha olumludur. Ölenin yaşına göre ölüm karşısında karışık duygular hissedenlerin ölüme karşı tutumları daha olumludur (P:0,028). Kendinin ölüm tehlikesi ile karşılaşmayanların iyi ölüm algıları daha yüksek çıkmıştır (P:0,014).

Tartışma ve Sonuç: Araştırma bulguları, hekim ve hemşirelerin ölüme karşı tutumlarının orta düzeyde olumlu olduğunu, iyi ölüm algılarının ise yüksek olduğunu göstermektedir. Olumsuz

tutumlar, hastaların daha düşük kalitede bakım almasına, olumlu tutumlar ise terapötik ilişki ile son günlerini daha huzurlu geçirmelerine yardımcı olur. Bu konuda yapılan çalışmalarda da çalışanların ölüm, ölmekte olan hastalara yönelik olumsuz tutumlara sahip olduğu saptanmıştır. Hastanelerde çalışan sağlık çalışanlarına ölüm konusunda daha planlı ve sürekli eğitimlerin verilmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Ölüm algısı, iyi ölüm, ölüme ilişkin tutum, hemşire-hekim

ATTITUDES OF PHYSICIANS AND NURSES TOWARDS DEATH AND PERCEPTIONS OF GOOD DEATH

Fatma ÖZ, Müberra AKTAS

Lokman Hekim University, Ankara, Türkiye

Introduction: Wanting a good death at the last stage of life is a basic human need. It is one of the important responsibilities of physicians and nurses to be with terminally ill patients until the end of their lives, to relieve their pain and to ensure that they are in peace. Therefore, it is important to know the perceptions and attitudes of physicians and nurses towards good death.

Objective: This study was conducted to determine the attitudes of physicians and nurses, who are among the health professionals who encounter the phenomenon of death the most, towards death and their perceptions of good death.

Method: This descriptive study was conducted in Ankara 29 Mayıs State Hospital between May and July 2023. The study was planned to be conducted on all nurses and physicians working in the hospital. There are 119 nurses and 91 physicians working in the hospital. The study was finalized with 97 nurses and 59 physicians who were actively working in the hospital between the specified dates and who volunteered to participate in the study. The data were collected by applying the Personal Information Form, Good Death Scale and Attitude Towards Death Scale prepared by the researchers. Written permission was obtained from Lokman Hekim University Scientific Research Ethics Committee, Ankara 29 Mayıs State Hospital, physicians and nurses. The data were analyzed in SPSS version 29 and descriptive statistical tests, Pearson Correlation Test and Spearman Correlation Test were used.

Results: 38.0% of the participants are physicians, 61.9% are nurses, 73.5% are women, 73.5% are married and 47.7% are undergraduates. The total mean score of İÖÖ was 54.22 ±7.906; The mean score of ÖKTÖ was found to be 97.10±8,087. The attitudes of those with a low frequency of encountering death (P:0.035) and those receiving education about death (P:0.02) are more positive in statistical significance. Those who have mixed feelings towards death according to the age of the deceased have more positive attitudes towards death (P:0.028). Those who did not face the danger of death themselves had higher perceptions of good death (P:0.014).

Discussion and Conclusions: Research findings show that physicians and nurses have moderately positive attitudes towards death, while their perception of good death is high.

Negative attitudes help patients receive lower quality care, and positive attitudes help them spend their last days more peaceful with the therapeutic relationship. In studies conducted on this subject, it has been determined that employees have negative attitudes towards death and dying patients. It is recommended that health workers working in hospitals be given more planned and continuous training on death.

Keywords: Perception of death, good death, attitude towards death, nurse-physician

THE EFFECT OF THE ETHICAL ATTITUDES OF PSYCHIATRIC NURSES ON THEIR KNOWLEDGE, ATTITUDES, AND PRACTICES REGARDING PHYSICAL RESTRAINT

Seda KARAKAYA ÇATALDAŞ, Fatma ATKAN

Koç Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Özet

Giriş: Psikiyatri hemşireleri klinik uygulamalarında sıklıkla fiziksel tespit kullanımıyla ilgili etik açıdan zorlayıcı durumlarla karşılaşmaktadır

Amaç: Bu araştırma, psikiyatri kliniğinde çalışan hemşirelerin etik tutumlarınınn fiziksel kısıtlamaya ilişkin bilgi tutum ve uygulamaları üzerine etkisini araştırmak amacı ile yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişkisel tipte planlanan araştırmanın örneklemini 146 psikiyatri hemşiresi oluşturmuştur. Araştırmada kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri online olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş Sosyodemografik Bilgi Formu, "Hemşirelerin Fiziksel Kısıtlamaya İlişkin Bilgi Düzeyi, Tutum ve Uygulamaları Ölçeği" ve "Etik Tutum Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, pearson korelasyon ve linear regresyon kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların fiziksel kısıtlamaya ilişkin bilgi düzeyi ve tutumları ortalamanın üzerinde bulunurken, fiziksel kısıtlamaya ilişkin uygulamaları ve etik tutumlarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin etik tutumları ile fiziksel kısıtlamaya yönelik uygulamaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur ($F=14.59$, $p<0.001$, $R2=0.86$). Hemşirelerin etik tutum düzeyleri, fiziksel kısıtlamaya yönelik uygulamalarının yaklaşık %9'unu istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde etkilemektedir ($p<0.001$).

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışma psikiyatri hemşirelerinin etik tutumları ile fiziksel tespite ilişkin uygulamaları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Bu nedenle psikiyatri hemşirelerinin etik tutumlarını geliştirmeye yönelik müdahalelerin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi önemlidir.

Anahtar kelimeler: Psikiyatri hemşireleri,etik tutum,fiziksel kısıtlama

ERGENLERİN SOSYAL KAYGI DÜZEYLERİ İLE AİLE İÇİ İLETİŞİM BİÇİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Eda GENÇER[1], Esin CERİT[2]

[1]*Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, YOZGAT, Türkiye*

[2]*Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Yozgat, Türkiye*

Giriş: Ergenlik dönemi ergenlerin toplum içerisinde eleştirilmekten, hata yapmaktan ve küçük düşmekten kaygı duydukları bir dönemdir. Bu durum ergenlerde sosyal kaygı yaşanmasına neden olmaktadır.

Amaç: Araştırmamız ergenlerin sosyal kaygı düzeyleri ile aile içi iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla tanımlayıcı tipte planlanmıştır

Yöntem: Araştırmamız 15.04.2023-06.01.2023 tarihleri arasında Yozgat il merkezinde bulunan 16 tane liseden kura yöntemiyle belirlenen beş lisede öğrenim gören 200 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Özel liselerden (1), resmi liselerden (4) okul; imam hatip lisesi (1), meslek lisesi (1), fen lisesi(1) ve anadolu lisesi(1) belirlenmiştir. Liselerdeki öğrenciler kendi içinde 9. 10. ve 11. sınıf olarak tabakalama örnekleme yöntemi ile her liseden 40 öğrenci olacak şekilde belirlenmiştir. 12. Sınıflar üniversite sınavına hazırlandıkları için araştırmaya dahil edilememiştir. Verilerin toplanmasında Kişisel bilgi formu, Ergenler İçin Sosyal Kaygı Ölçeği ve Aile İçi İletişim Biçimleri ve Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde, sayı ve yüzde analizi, aritmetik ortalama ve standart sapma, Kümeleme Analizi, Bağımsız Örneklem t testi, Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır. Çalışmanın veri toplama aşamasına geçmeden önce Yozgat Bozok Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan (Karar Numarası: 40/01 Karar Tarihi:21.12.2022) onay ve Yozgat İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır. Veriler toplanmadan önce katılımcılardan ve ebeveynlerinden yazılı onamları alınmıştır.

Bulgular: Araştırmada ergenlerin %55'inin ailesinin iletişim biçimi hoşgörülü, %24.5'i çoğulcu, %11'i dağınık, %9.5'i otoriter aile olarak belirlenmiştir. Ergenlerin, Ergenler İçin Sosyal Kaygı Ölçeği puan ortalaması 42.45±16.03'tür. Kız öğrencilerin Ergenler İçin Sosyal Kaygı Ölçeği puan ortalaması erkek öğrencilere göre anlamlı olarak yüksekken ($p<0.001$), okul başarısını çok iyi olarak ifade edenlerin Ergenler İçin Sosyal Kaygı Ölçeği puan ortalaması diğerlerine göre anlamlı olarak düşük ($p<0.05$) saptanmıştır. Ergenlerden ailesinin iletişim

biçimi dağınık aile tipi olanların, Ergenler İçin Sosyal Kaygı Ölçeği puan ortalamaları diğerlerine göre anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$) .

Tartışma ve Sonuç: Pandemi, savaş vb. daha birçok afetin yaşanması nedeniyle, günümüzde ergenlerin sosyal etkileşimlerinin olumsuz etkilenmeye açık ve ivedilikle ele alınması gereken bir konu olduğu kabul görmüş bir gerçektir. Çalışmamızın sonucunda aile içi iletişim biçiminin ergenlerin sosyal kaygı düzeylerini etkilediği belirlenmiştir. Bu doğrultuda ergenlerin ruh sağlığını koruma ve geliştirmeye yönelik yapılacak faaliyetlerde aile içi iletişimin göz ardı edilmemesi ve yapılan faaliyetlerde aile katılımının sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal kaygı, aile, iletişim, ergen

THE RELATIONSHIP BETWEEN ADOLESCENTS' SOCIAL ANXIETY LEVELS AND FAMILY COMMUNICATION STYLES

Eda GENÇER[1], Esin CERİT[2]

[1]*Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, YOZGAT, Türkiye*

[2]*Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Yozgat, Türkiye*

Introduction: Adolescence is a period in which adolescents are worried about being criticized, making mistakes and being humiliated in the society. This situation causes adolescents to encounter social anxiety frequently.

Purpose: The study was planned in descriptive and relational type in order to determine the relationship between adolescents' social anxiety levels and their communication skills within the family.

Methods: The research was applied on 200 students studying at 5 high schools selected by lottery method from 16 high schools in Yozgat city center between 15.04.2023 and 06.01.2023. One (1) school from private high schools and (4) school from public high schools; imam hatip high school (1), vocational high school (1), science high school (1) and Anatolian high school (1). Students in high schools were determined as 9th, 10th and 11th grades, with 40 students from each high school by stratification sampling method. 12th graders were not included in the study because they were preparing for the university exam. Personal information form, Social Anxiety Scale for Adolescents, and Family Communication Styles and Attitude Scale were used to collect data. In the analysis of the data, number and percentage analysis, arithmetic mean and standard deviation, Cluster Analysis,Independent Sample T-Test, One Way Analysis of Variance were used.Before proceeding to the data collection phase of the study, approval from the Ethics Commission of Yozgat Bozok University (Decision Number: 40/01 Decision Date: 21.12.2022) and necessary permissions were obtained from the Yozgat Provincial Directorate of National Education. Written informed consent was obtained from the participants and their parents before data were collected.

Results: In the study, the communication style of the families of 55% of the adolescents was determined as tolerant, 24.5% pluralistic, 11% scattered and 9.5% authoritarian. Adolescents' Social Anxiety Scale for Adolescents mean score was 42.45±16.03. While the mean score of the Adolescent Social Anxiety Scale for Adolescents was significantly higher for girls than for

boys ($p<0.001$), the mean score of the Adolescent Social Anxiety Scale for Adolescents was found to be significantly lower ($p<0.05$) for those who expressed their school success as very good ($p<0.05$). Social Anxiety Scale for Adolescents score averages of adolescents whose families have a messy family type of communication were found to be significantly higher than the others ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: Pandemic, war etc. It is an accepted fact that today's adolescents' social interactions are an issue that is open to negative effects and needs to be addressed urgently, due to the fact that many more disasters have been experienced. As a result of our study, it was determined that the style of communication within the family affects the social anxiety levels of adolescents. In this direction, it is thought that family communication should not be ignored in the activities to be carried out to protect and improve the mental health of adolescents and that family participation should be ensured in the activities.

Key words: Social anxiety, family, communication, adolescent

KAYNAKLAR

Tassin C, Reynaert C, Jacques D, Zdanowicz N. Anxiety disorders in adolescence. Psychiatria Danubina, 2014, 26(1), 27-30.

Özmen, F. (2007). Algılanan Aile İçi İletişim Biçimlerinin Ergenlerin Benlik Saygısına Etkisi ve Bir Uygulama Örneği, Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Aydın A, Tekinsav S Serap. Ergenler İçin Sosyal Kaygı Ölçeğinin (ESKÖ) Geçerlik ve Güvenirliğinin İncelenmesi. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi ,14 (2) 2007.

YATILI OKULDA KALAN ÇOK KÜLTÜRLÜ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN MERHAMET DÜZEYLERİ İLE BAĞLANMA STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Emine ARSLAN KILIÇOĞLU[1], Özlem ERDEM[2], Arzu KOÇAK UYAROĞLU[2], Neriman ARAL[3]

[1]KTO Karatay Üniversitesi, Konya, Türkiye

[2]Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye

[3]Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Giriş: İnsanlar bebeklik döneminden yetişkinliğe ilerledikçe bağlanma örüntülerine bağlı olarak farklı ilişkiler kurarlar. Bu kurulan ilişkilerin yürütülmesinde merhamet önemli bir duygu olarak ifade edilmektedir.

Amaç: Bu çalışma yatılı okulda kalan çok kültürlü uluslararası öğrencilerin merhamet düzeyleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı ilişkisel türde yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ilişki arayıcı tipte olan bu çalışmanın örneklemini, Türkiye'de bir lisede yatılı olarak okuyan çok kültürlü uluslararası 259 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, merhamet ölçeği ve üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS 22.0 programı ile sayı ve yüzde dağılım frekansı, Spearman korelasyonu, Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin bağlanma stilleri ölçeği güvenli bağlanma alt boyutu puanının 3,85±0,62, kaçınan bağlanma alt boyutu puanının 2,10±0,67, kaygılı-kararsız bağlanma alt boyutu puanının 2,64±0,68 olduğu, merhamet ölçeği puan ortalamasının ise 94,69±12,37 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin güvenli bağlanma düzeyi ile toplam merhamet (r=,561; p<0,05) düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu; kaçınan bağlanma düzeyi ile toplam merhamet (r=-,562; p<0,05) arasında negatif ve orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu ve kaygılı-kararsız bağlanma düzeyi ile toplam merhamet (r=-,429; p<0,05) arasında negatif ve orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmada öğrencilerin güvenli bağlanma ile kaygılı-kararsız bağlanma düzeyinin orta düzeyde, kaçınan bağlanma düzeyinin orta düzeyin altında ve toplam merhamet düzeylerinin ise orta düzeyin üzerinde olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin bağlanma stilleri ile merhamet düzeyleri arasında bir ilişki olduğu görülmektedir. Öğrencilerin merhamet düzeyi ile güvenli bağlanma arasında pozitif yönde, kaygılı-kararsız bağlanma ve kaçınan bağlanma ile negatif yönde bir ilişkinin olması nedeniyle özellikle ergenlerde sağlıklı bağlanma stillerini güçlendirmeye yönelik eğitimlerin düzenlenmesi önerilmektedir. Ayrıca daha geniş örneklemde ve farklı psikososyal değişkenleri içine alan çalışmaların yürütülmesi önerilmektedir.

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN COMPASSION LEVELS AND ATTACHMENT STYLES OF MULTICULTURAL INTERNATIONAL STUDENTS STAYING IN A BOARDING SCHOOL

Emine ARSLAN KILIÇOĞLU[1], Özlem ERDEM[2], Arzu KOÇAK UYAROĞLU[2], Neriman ARAL[3]

[1]KTO Karatay Üniversitesi, Konya, Türkiye

[2]Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye

[3]Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Introduction: As people progress from infancy to adulthood, they establish different relationships depending on their attachment patterns. Compassion is expressed as an important emotion in the execution of these relationships.

Objective: This descriptive correlational study was conducted to examine the relationship between compassion levels and attachment styles of multicultural international boarding school students.

Materials and Method: The sample of this descriptive correlational study consisted of 259 multicultural international students studying as boarding students in a high school in TÜRKİYE. Personal information form, compassion scale and three-dimensional attachment styles scale were used as data collection tools. The data were analyzed with SPSS 22.0 program using number and percentage distribution frequency, Spearman correlation, Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis test.

Findings: According to the findings obtained from the study, it was determined that the students' attachment styles scale secure attachment sub-dimension score was 3.85±0.62, avoidant attachment sub-dimension score was 2.10±0.67, anxious-ambivalent attachment sub-dimension score was 2.64±0.68, and the mean compassion scale score was 94.69±12.37. In addition, there was a positive and moderately significant relationship between secure attachment level and total compassion (r=,561; p<0,05), a negative and moderately significant relationship between avoidant attachment level and total compassion (r=-,562; p<0,05), and a negative and

moderately significant relationship between anxious-ambivalent attachment level and total compassion (r=-,429; p<0,05).

Discussion and Conclusion: In the study, it was determined that students' secure attachment and anxious-ambivalent attachment levels were at medium level, avoidant attachment level was below medium level and total compassion levels were above medium level. According to the results of the research, it is seen that there is a relationship between students' attachment styles and compassion levels. Since there is a positive relationship between students' compassion level and secure attachment, and a negative relationship with anxious-ambivalent attachment and avoidant attachment, it is recommended to organize trainings to strengthen healthy attachment styles especially in adolescents. It is also recommended to conduct studies with a larger sample and including different psychosocial variables.

Keywords: international students, compassion, attachment styles.

HEMŞİRELİKTE DEMANS ARAŞTIRMA EĞİLİMLERİNİN METİN MADENCİLİĞİ YÖNTEMİ İLE ANALİZİ

Eda ATAY[1], Emel BAHADIR YILMAZ[2], Metehan ATAY[3]

[1]*Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gaziantep, Türkiye*

[2]*Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi , Giresun, Türkiye*

[3]*Hasan Kalyoncu Üniversitesi Meslek Yüksekokulu, Gaziantep, Türkiye*

Giriş: Dünya nüfusu yaşlandıkça, toplumlar demans gibi yaşa bağlı bozukluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Günümüzde dünya çapında 50 milyondan fazla insan demans ile yaşamakta ve 2030 yılına kadar 82 milyona çıkacağı ön görülmektedir. Bu nedenle yaşlanan nüfus ile birlikte ortaya çıkan demans, dünya çapında sağlık, sosyal ve finansal acil durum haline gelmektedir. Bu doğrultuda demans tanısına sahip bireylerin hemşirelik bakım ve uygulamalarına yönelik gereksinimlerinin belirlenmesi ve bakım kalitesinin arttırılması için hemşirelik alanında yapılan araştırmaların eğilimlerinin belirlenmesi önemlidir.

Amaç: Hemşirelik alanında demans hastalığı ile ilgili araştırma eğilimlerinin metin madenciliği yöntemi ile incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırmada Thomson Reuters-ISI Web of Science veri tabanından "Hemşirelik" VE "Dementia" sorgusu kullanılarak 1990-2023 yılları arasındaki İngilizce dilinde mevcut tüm yayınların özetleri veri tabanından çıkarılarak excel tablosuna aktarıldı. Veri tabanı yayın türü, yayın yılı, yayın başlığı, yazarların adı, yazarların ülkesi, özet, dil ve kaynak özelliklerine göre oluşturuldu. 2714 çalışma bulundu ancak 26 çalışma özetler ve anahtar kelimeler mevcut olmadığından elendi. Çalışmanın değişkenleri yayınlanmış özetleri içermekte ve seçilecek tek bir dokümanda minimum kelime geçme sıklığı %5 olarak belirlendi. Bu çalışmada en etkili araç olarak kabul edilen terim sıklığı kullanıldı. Bu yöntem ışığında kavram çıkarımları yapılmaktadır. Araştırmalar sonucunda elde edilen kavramlar ve en sık kelimeler ile yıllar ve ülkeler arasındaki farkları analiz etmek için ANOVA testi kullanıldı.

Bulgular: Bu araştırma sonuçlarına göre dört tanesi en önemli olan toplam 21 kavram grubu belirlendi. Bu önemli dört kavram grubundan ilkinin odak noktası “Hasta, Bakım Vericiler, Bilişsel Müdahaleler, Dayanıklılık” olarak belirlendi. Kavram 1’de yer alan kelimelerin yıllara göre karşılaştırılmasında istatiksel olarak anlamlı olduğu ve yıllar içinde ivme kazanarak arttığı belirlendi ($p<0.01$). En önemli dört kavram grubunda ikinci sırada yer alan kavram grubunun odak noktası “Alzheimer, Bilişsel Müdahaleler, Bilişsel, ajitasyon, skor” olduğu bulundu.

İkinci kavram için de yer alan kelimelerin yıllara göre değişimi incelendiğinde 2017'yılından sonra azaldığı ve en yoğun olarak Kolombiya'daki araştırmacıların araştırma eğilimi gösterdiği tespit edildi ($p<0.01$). Üçüncü en önemli kavram grubunun odak noktası "Bilişsel müdahaleler, tıbbi bakım, hastaneye yatış, maliyet, ölüm, risk" olarak tespit edildi ve son üç yılda ivme kazanarak araştırma konularında yer alma eğiliminde olduğu istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p<0.01$). En önemli kavram gruplarından dördüncüsü "Alzheimer, tedavi, ilaç ve terapi maliyetler" olarak belirlendi. Dördüncü kavram grubunda yer alan kelimelerin kullanımının yıllara göre değişimi incelendiğinde 2019 yılından sonra azalmaya başladığı ve en yoğun olarak Yeni Zellanda araştırmacıları tarafından incelendiği belirlendi ($p<0.01$). Veri tabanından elde edilen araştırmaların tamamında en yoğun olarak kullanılan kelimenin "maliyet" olduğu ve bu konu ile ilgili araştırma eğiliminin en fazla Yeni Zellanda ülkesinde gerçekleştiği tespit edildi ($p<0.01$).

Tartışma ve Sonuç: Hemşirelik alanında demans hastalığına yönelik eğilimin hasta ve bakım vericiler üzerinde odaklanarak bilişsel müdahaleler, tedavi, terapiler ve maliyet kavramlarına yönelik araştırmalar yapılmıştır. Bu doğrultuda hemşirelik alanında demans hastalığına yönelik bilimsel araştırmalar en yoğun kullanılan kavramlar değerlendirilerek planlanabilir.

ANALYSIS OF DEMENTIA RESEARCH TRENDS IN NURSING USING TEXT MINING ANALYSIS

Eda ATAY[1], Emel BAHADIR YILMAZ[2], Metehan ATAY[3]

[1]Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Gaziantep, Türkiye

[2]Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi , Giresun, Türkiye

[3]Hasan Kalyoncu Üniversitesi Meslek Yüksekokulu, Gaziantep, Türkiye

Introduction: As the world population ages, societies face age-related disorders such as dementia. Today, more than 50 million people worldwide live with dementia, and it is predicted to increase to 82 million by 2030. Therefore, dementia that occurs with the aging population is becoming a health, social and financial emergency worldwide. In this direction, it is important to determine the needs of individuals with dementia diagnosis for nursing care and practices and to determine the trends of research in the field of nursing in order to increase the quality of care.

Objective: To examine the research trends related to dementia in the field of nursing by text mining method.

Methods: In this study, summaries of all available publications in English between the years 1990-2023 were extracted from the database and transferred to an excel table by using the "Nursing" AND "Dementia" query from the Thomson Reuters-ISI Web of Science database. The database was created according to publication type, publication year, publication title, authors' names, authors' country, abstract, language and source characteristics. 2714 studies were found, but 26 were eliminated because abstracts and keywords were not available. The variables of the study include published abstracts and the minimum frequency of word occurrence in a single document to be selected was determined as 5%. In this study, term frequency, which is considered to be the most effective tool, was used. Concept inferences are made in the light of this method. ANOVA test was used to analyze the differences between the concepts and the most frequent words and years and countries obtained as a result of the researches.

Results: According to the results of this research, a total of 21 concept groups were identified, four of which were the most important. The focus of the first of these four important concept groups was determined as “Patient, Caregivers, Cognitive Interventions, Resilience”. When comparing the words in Concept 1 by years, it was determined that it was statistically significant

and increased by gaining momentum over the years ($p<0.01$). It was found that the focus of the concept group, which ranked second in the four most important concept groups, was "Alzheimer's, Cognitive Interventions, Cognitive, agitation, score". When the changes in the words for the second concept according to the years were examined, it was determined that it decreased after 2017 and that the researchers in Colombia showed the most intense research tendency ($p<0.01$). The focus of the third most important concept group was determined as "cognitive interventions, medical care, hospitalization, cost, death, risk" and it was found to be statistically significant ($p<0.01$). The fourth of the most important concept groups was determined as "Alzheimer's, treatment, drug and therapy costs". When the change in the use of the words in the fourth concept group was examined, it was determined that it started to decrease after 2019 and was mostly examined by New Zealand researchers ($p<0.01$). It was determined that the most frequently used word in all of the studies obtained from the database was "cost" and the research trend on this subject was mostly in New Zealand ($p<0.01$).

Discussion and Conclusion: In the field of nursing, research has been conducted on the concepts of cognitive interventions, treatment, therapies and cost, focusing on patients and caregivers of the tendency towards dementia. In this direction, scientific research on dementia in the field of nursing can be planned by evaluating the most frequently used concepts.

Keywords: demans, hemşirelik, veri madenciliği, araştırma eğilimleri

POZİTİF PSİKOTERAPİ TEMELLİ PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ FİBROMİYALJİ SENDROMLU HASTALARIN AĞRI ALGISI, GÜNLÜK YAŞAM AKTİVİTELERİ VE RUHSAL SAĞLIKLARI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA PROTOKOLÜ

Hamide EROL, Aysel KARACA

Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

Giriş: Fibromiyalji (FM), alternatif bir açıklama olmaksızın 3 aydan uzun süredir devam eden kronik yaygın ağrı, şiddetli yorgunluk, uyku bozuklukları, ekstremitelerde parestezi, tutukluk, duygudurum bozuklukları ve bilişsel bozulma gibi semptomlarla karakterizedir. FM'nin kesin etiyolojisi ve patogenezi hala bilinmemekle birlikte, sendromda stres veya psikolojik faktörlerin anahtar rol oynayabileceği öne sürülmüştür. 1,2,3 Pozitif Psikoterapi semptom yönetiminde bireyi, terapötik yaklaşımla zorlukların üstesinden gelmek, büyüme alanlarını anlamak ve tanımak için sahip olduğu kaynaklarını kullanmalarını destekler.4 Bu bakımdan ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliğinin (RSPH) mesleki amacı ile örtüşmektedir. Bu çalışmanın amacı; fibromiyalji sendromunu (FMS) hastalarının ağrı algısı, günlük yaşa aktiviteleri ve ruhsal sağlıklarına, Pozitif Psikoterapi (PPT) temelli hazırlanan psikoeğitim programının etkinliğinin durumlarının incelenmesi ile ilgili sürecin raporlanması bu çalışmada amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmanın, Haziran 2023-Haziran 2024 tarihleri arasında yapılması planlanmaktadır. Çalışma, Düzce ilinde hizmet veren özel bir Tıp Merkezi Ortopedi Polikliniği'ne başvuran FMS tanılı hastalarla yapılacaktır. Araştırma, randomize kontrollü bir çalışma olarak planlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, araştırma kapsamına alınma kriterlerine uyan randomizasyon seçim yöntemi ile belirlenen hastalar oluşturacaktır. Araştırmanın deney ve kontrol grubunda yer alacak hasta sayısının belirlenmesinde Gpower 3.1 programından yararlanılmıştır. Bu bağlamda iki yönlü varyans analiz (TWO-WAY-ANOVA) yöntemi kullanılacaktır. Etki düzeyinin 0.40 (büyük etki), hata düzeyi (a) 0.05, testin gücünün (1-B) 0.95 olduğu koşullarda hem gruplar arasında hem de ölçümler arasında istatiksel olarak anlamlı fark çıkması için gerekli olan minimum örneklem büyüklüğü 58 olarak elde edilmiştir. Her bir grupta en az 29 katılımcı olması gerekir. Literatürde bağımlı değişken ile ilgili çalışmalarda drop out oranı 6- 12 olarak (%10-12) bulunmuştur. O nedenle bu çalışmada drop out oranı 10 olarak alınarak örneklem büyüklüğü her grup için 34 olarak belirlenecektir. Çalışma, randomize kontrollü ön test, tekrarlanan son test ve 3. ay izlem testi olarak 3 aşama olarak planlanmıştır. Çalışma kapsamında katılımcılara Tanıtıcı bilgi formu, Vizuel Analog Skala (VAS) (3 defa ölçülecektir), Fibromiyalji Etki Anketi (Fibromyalgia Impact

Questionnare, FIQ) (3 defa ölçülecektir), Genel Sağlık Anketi-28 (GSA-28) (3 defa ölçülecektir) uygulanacaktır. Araştırma kapsamında FMS teşhisi konmuş bir grup katılımcıya her biri 120-90 dakika olan ve 10 oturumdan oluşan PPT temelli Psikoeğitim Programı uygulanması planlanmıştır. Araştırma kapsamında uygulanacak olan program literatür taramasından sonra hazırlanmış ve katılımcı el kitabı ile birlikte uzman görüşleri alınmak üzere Pozitif Psikoterapi uzmanlarına gönderilmiştir. Uzman değerlendirmelerinden sonra gerekli düzenlemeler yapılarak programa son hali verilmiştir. Uygulanan Pozitif Psikoterapi grup programı, FMS hastalarının günlük yaşam aktivitelerini kısıtlayan ve sosyal yaşamlarında sorunlar yaratan semptomları en aza indirmek amacıyla, PPT'nin gerçek yetenekler, denge modeli ve beş basamaklı terapi sürecini kapsayan, üç temel prensibin harmanlandığı oturum içerikleri araştırmacı tarafından literatür taranarak geliştirilmiştir. Her bir oturum için verilecek bilgiler, yapılacak pratikler ve verilecek ev ödevleri belirlenmiştir. Oturumların amacı, her oturum sonunda katılımcıların kazanması beklenen hedefler belirlenerek hazırlanmıştır.

Bulgular: Bu çalışma, randomize kontrollü bir çalışmadır. Çalışma verileri toplanıp analiz edildikten sonra bulgular açıklanacaktır.

Sonuç: Fibromiyalji sendromu (FMS) hastalarının ağrı algısı, günlük yaşam aktiviteleri ve ruhsal sağlıklarına, Pozitif Psikoterapi (PPT) temelli hazırlanan psikoeğitim programının etkinliği değerlendirilecektir.

KAYNAKLAR

Nihalani ND, Schwartz T, Chlebowski S. Fibromyalgia-: a review for the psychiatrist. Psychiatry (Edgmont). 2006 Apr;3(4):44-60. PMID: 21103171; PMCID: PMC2990568.

Häuser W, Henningsen P. Fibromyalgia syndrome: a somatoform disorder? Eur J Pain. 2014 Sep;18(8):1052-9. doi: 10.1002/j.1532-2149.2014.00453.x. Epub 2014 Jan 23. PMID: 24453056.

Haugmark T, Hagen KB, Provan SA, Smedslund G, Zangi HA. Effects of a mindfulness-based and acceptance-based group programme followed by physical activity for patients with fibromyalgia: a randomised controlled trial. BMJ Open. 2021 Jun 29;11(6):e046943. doi: 10.1136/bmjopen-2020-046943. PMID: 34187823; PMCID: PMC8245472.

Kirillov, I. (2020). Positive Psychosomatics. In Positive Psychiatry, Psychotherapy and Psychology (pp. 165-175). Springer, Cham.

THE EFFECT OF POSİTİVE PSYCHOTHERAPY BASED PSYCHOEDUCATİON PROGRAM ON PAİN PERCEPTİON, ACTİVİTİES OF DAİLY LİVİNG AND MENTAL HEALTH OF PATİENTS WİTH FİBROMYALGİA SYNDROME

Hamide EROL, Aysel KARACA

Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

SUMMARY

Introduction: Fibromyalgia (FM) is characterized by symptoms such as chronic widespread pain, severe fatigue, sleep disturbances, extremity paresthesia, stiffness, mood disturbances, and cognitive impairment lasting more than 3 months without an alternative explanation. Although the exact etiology and pathogenesis of FM is still unknown, it has been suggested that stress or psychological factors may play a key role in the syndrome. 1,2,3 Positive Psychotherapy supports individuals in symptom management to use their resources to overcome difficulties, understand and recognize growth areas with a therapeutic approach.4 In this respect, it overlaps with the professional purpose of mental health and psychiatric nursing (RSPH). The aim of this study; In this study, it is aimed to report the process of examining the pain perception, daily life activities and mental health of patients with fibromyalgia syndrome (FMS) and the effectiveness of the psychoeducation program based on Positive Psychotherapy (PPT).

Method: The research is planned to be carried out between June 2023 and June 2024. The study will be conducted with patients diagnosed with FMS, who applied to a private Medical Center Orthopedics Outpatient Clinic in Düzce. The research was planned as a randomized controlled trial. The sample of the study will consist of patients selected by the randomization selection method who meet the inclusion criteria. The Gpower 3.1 program was used to determine the number of patients in the experimental and control groups of the study. In this context, two-way analysis of variance (TWO-WAY-ANOVA) method will be used. In conditions where the effect level was 0.40 (large effect), the error level (a) was 0.05, and the power of the test (1-B) was 0.95, the minimum sample size required for a statistically significant difference between the groups and between the measurements was obtained as 58. Each group must have at least 29 participants. In studies on the dependent variable in the literature, the drop out rate was found to be 6-12 (10-12%). Therefore, in this study, the drop out rate will be taken as 10, and the sample size will be determined as 34 for each group. The study was planned as 3 stages as randomized controlled pre-test, repeated post-test and 3rd month follow-up test. Within the

scope of the study, Introductory Information Form, Visual Analogue Scale (VAS) (will be measured 3 times), Fibromyalgia Impact Questionnaire (FIQ) (will be measured 3 times), General Health Questionnaire-28 (GSA-28) (will be measured 3 times) will be applied. Within the scope of the research, it was planned to apply a PPT-based Psychoeducation Program consisting of 10 sessions, each of 120-90 minutes, to a group of participants diagnosed with FMS. The program to be implemented within the scope of the research was prepared after the literature review and together with the participant's handbook, it was sent to Positive Psychotherapy experts to get expert opinions. After the expert evaluations, necessary arrangements were made and the program was finalized. The applied Positive Psychotherapy group program was developed by the researcher by scanning the literature, the session contents, which blend three basic principles, including the real abilities of PPT, the balance model and the five-step therapy process, in order to minimize the symptoms that limit the daily life activities of FMS patients and create problems in their social lives. Information to be given, practices to be given and homework to be given for each session were determined. The purpose of the sessions was prepared by determining the targets expected to be achieved by the participants at the end of each session.

Results: This is a randomized controlled trial. After the study data are collected and analyzed, the findings will be announced.

Conclusion: The effectiveness of the psychoeducation program based on Positive Psychotherapy (PPT) on the perception of pain, activities of daily living and mental health of patients with fibromyalgia syndrome (FMS) will be evaluated.

Keywords: Fibromiyalji, psikiyatri hemşiresi, pozitif psikoterapi

RUHSAL HASTALIKLARDA İTİBAR ODAKLI BAKIM YAKLAŞIMI

Nilgün KAHRAMAN, Ayşe Gül YAVAŞ AYHAN

Ankara Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye

Giriş: İnsan onuru tarihsel süreçte insan yaşamının değerinden kaynaklı ortaya çıkan bir kavramdır. İnsan değeri insanla etkileşimin yoğun olduğu hemşirelik mesleğinin temelini oluşturmaktadır. Değişme gelişme potansiyeli olan insan, aynı zamanda hem etkileme hem etkilenme potansiyeline sahiptir. Dolayısıyla insana atfedilen bu değer bakıma da yansımaktadır. Etik değerlerle ilişkili itibar kavramı, insan hakları, yaşam hakkı, mahremiyet, özerklik, adalet, otonomi gibi pek çok etik ilke ile örtüşmektedir. Bu nedenle ruhsal hastalıklarda itibar odaklı bakım vazgeçilmez bir unsurdur.

Amaç: Bu derlenmenin amacı ruhsal hastalıklarda itibar odaklı bakım yaklaşımını kavramsal olarak tanımlamak, ilişkili olduğu hemşirelik kuram ve bakım modellerini ele almak, etik ilkelerle bağlantılı bir şekilde bakıma yansımalarını tartışmak ve bu yaklaşımı güncel alan yazın doğrultusunda ele almak amaçlanmıştır.

Tartışma: Ruhsal hastalıklar kronikleşme eğilimi göstermesi, bakımda etik ikilemlerin sıklıkla yaşanması, yaşamın sorumluluğuna karşı yarar sağlama, özerklik, otonomi kavramlarının iç içe olması sebebiyle profesyonel bakım gerektirmektedir. İçsel bir ruhsal dengenin yeniden sağlanmasında otonomi ve farkındalık önem taşımaktadır. Karar verme mekanizmalarının etkin kılınmasıyla birlikte bireylerin yaşamın ve kendilerinin sorumluluğunu taşıyabilecekleri düzeye getirilmesi amaçlanmaktadır. Bu anlamda ruhsal hastalıkların bakımında iyileşme ancak otonomi, bağımsızlık, kendine saygı, umut ve yeniden bağ kurma ile mümkün olabilmektedir. Son yıllarda ruh sağlığı uygulamaları ve yaklaşımları pek çok kavramsal modellerle geliştirilmeye ve yapılandırılmaya çalışılmıştır. Temel kavramlar içerisinde yer alan insan kavramı bütüncül olarak pek çok yaklaşımda yerini almıştır. Bireye saygı, itibar ve onurlu bir yaklaşımla mümkün olan ruhsal hastalıklarda bakımı yönlendiren pek çok kuram, model ve yaklaşım bulunmaktadır. Birey merkezli bakım, bütüncül bakım, insan odaklı yaklaşımla yakından ilgili olan itibar odaklı bakım yaklaşımı bakımda saygıyı, onuru ve otonomiyi oldukça vurgulamaktadır. Bu yaklaşım sayesinde bireylerin istedikleri yaşam alanlarında değişim gerçekleştirebilmeleri, sorumluluk almaları, karar verme mekanizmalarının etkin kılınması sağlanabilecektir. Kendine özgü bilimsel bilgi temeli bulunan bu yaklaşım ruh sağlığı sorunlarında kullanımının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Sonuç: Bu derleme çalışma da ruhsal hastalıklarda itibar odaklı bakım kavramı yaklaşımının kavramsal olarak tanımlanması, açıklanması, farklı hemşirelik kuram ve bakım modelleriyle ilişkilendirilerek sunulması sağlanmıştır. Ayrıca bu yaklaşımının bakım etiğinin temelini oluşturan ve ruhsal hastalıklarda sıklıkla yaşanan pek çok etik ve ahlaki boyutlarla örtüştüğü görülmektedir. Bu kapsamda bu derlemede itibar odaklı bakım yaklaşımı etik ilkelerle bağdaştığı görülmüştür. Hemşirelerin kendi var oluşlarının gelişmesiyle birlikte hemşirelik uygulamalarına ruhsal hastalıklara bakımda sunabilecekleri itibar odaklı bakım yaklaşımını katmaları, bu yaklaşımı bir bakış açısı olarak benimsemelerinin faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri hemşireliği bakımı, bakım etiği, itibar, insan değeri, itibar odaklı bakım

DİGNİTY CENTERED CARE APPROACH IN MENTAL HEALTH DISEASES

Nilgün KAHRAMAN, Ayşe Gül YAVAŞ AYHAN

Ankara Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye

Introduction: It is a concept that emerges in the processes of human dignity, which is achieved by what people earn. Human value consists of providing formal services, which are known to be intensely interacting with people. A person who has the potential to develop change has the potential to both affect and be affected at the same time. Therefore, this value attributed to human is also reflected in its care. Ethical values coincide with many ethical principles such as reliable reputation, human rights, right to life, privacy, autonomy, justice and autonomy. For this reason, dignity-centerered care is an indispensable health condition in mental illness.

Purpose: The aim of this review is to widely distribute the dignity-centerered care method in spiritual dissemination, to deal with the theory of formality and care models, to discuss its reflections on care in connection with ethical principles, and to discuss this approach from the current literature.

Discussion: Mental illnesses require professional care because they tend to become chronic, ethical dilemmas are frequently experienced in care, the concepts of benefiting against the responsibility of life, autonomy are intertwined. Autonomy and awareness are important in restoring an inner spiritual balance. By making decision-making mechanisms effective, it is aimed to bring individuals to a level where they can bear the responsibility of life and themselves. In this sense, recovery in the care of mental illnesses can only be possible with autonomy, independence, self-respect, hope and reconnection. In recent years, mental health practices and approaches have been tried to be developed and structured with many conceptual models. The concept of human, which is one of the basic concepts, has taken its place in many approaches as a holistic. Dignity-centerered care approach, which is closely related to individual-centered care, holistic care, and human-centered approach, emphasizes respect, dignity and autonomy in care. Thanks to this approach, it will be possible for individuals to make changes in the living spaces they want, to take responsibility, and to make decision-making mechanisms effective. It is thought that this approach, which has a unique scientific knowledge base, will be useful in mental health problems.

Conclusion: In this comprehensive study, it has been ensured that the dignity-centerered care approach in mental data is comprehensively explained, whether it is available with different formality theory and care models. In addition, it is seen that this approach overlaps with many ethics and dimensions that are frequently experienced in the deterioration of care ethics and mental illnesses. It has been seen that this potential is compatible with the ethical principles of the dignity-centerered care approach in this compactness. It is organized in such a way that it would be beneficial for nurses to add a dignity-centerered care approach, which they can offer in spiritually wide care, to medical practices, along with the development of their own existence, and to adopt this approach as a point of view.

Keywords: Psychiatric nursing care, care ethics, dignity, human value, dignity-centered care.

KAYNAKLAR

Salter M, Hall H. Reducing Shame, Promoting Dignity: A Model for the Primary Prevention of Complex Post-Traumatic Stress Disorder. Trauma Violence Abuse. 2022 Jul;23(3):906-919. doi: 10.1177/1524838020979667.
Viftrup DT, Hvidt NC, Prinds C. Dignity in end-of-life care at hospice: An Action Research Study. Scand J Caring Sci. 2021 Jun;35(2):420-429. doi: 10.1111/scs.12872.
Igai Y. Concept analysis of dignity-centered care for people with chronic progressive disease. Jpn J Nurs Sci. 2020 Apr;17(2):e12302. doi: 10.1111/jjns.12302.
Hasegawa N, Ota K. Concept synthesis of dignity in care for elderly facility residents. Nurs Ethics. 2019 Nov-Dec;26(7-8):2016-2034. doi: 10.1177/0969733018824763.
Fuseini AG, Ley L, Rawson H, Redley B, Kerr D. A systematic review of patient-reported dignity and dignified care during acute hospital admission. J Adv Nurs. 2022 Nov;78(11):3540-3558. doi: 10.1111/jan.15370.
Franco H, Caldeira S, Nunes L. Dignity in nursing: A synthesis review of concept analysis studies. Nurs Ethics. 2021 Aug;28(5):734-749. doi: 10.1177/0969733020961822.

YOĞUN BAKIMDA ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ İLE İŞTEN AYRILMA EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ

Ömer Faruk AKBUĞA, Fatma ÖZ

Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Amaç: Bu araştırma, erişkin yoğun bakımda çalışan hemşirelerin psikolojik sağlamlık ve tükenmişlik düzeyleri ile işten ayrılma eğilimlerini ve aralarındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesinde çalışan hemşireler, örneklemini ise aynı hastanenin yetişkin yoğun bakım ünitelerinde çalışan tüm hemşireler oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, tanıtıcı özellikler formu, Connor-Davidson psikolojik sağlamlık ölçeği, Maslach tükenmişlik ölçeği ve işten ayrılma eğilimi ölçeğiyle online ortamda toplanmıştır. Araştırma, kurum ve etik kurul izinleri alındıktan sonra toplam 256 kişi ile tamamlanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yoğun bakımda çalışma yıl ortalaması 3,8 yıl olup %89,8'i yoğun bakım ortamının ruh sağlıklarını olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Katılımcıların psikolojik sağlamlık puan ortalaması 57,6 ±19, tükenmişlik puan ortalaması 47 ±14,4, işten ayrılma eğilimleri puan ortalaması ise 16 ±5,9'dur. Katılımcıların psikolojik sağlamlık alt ölçeklerinden azim ve kişisel yetkinlik puan ortalaması (37,1±12 olarak), negatif olgulara tolerans düzeyleri (14,8±5,6) ve manevi eğilim düzeyleri (5,7±2,6) tespit edilmiştir. Katılımcıların işten ayrılma eğilimi bireylerin medeni durumu, yaşı, eğitim düzeyi, çocuk sayısı ve eşlerin çalışma durumuna göre anlamlı derecede farklılık göstermiş, buna karşın cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Korelasyon analizi sonucunda tükenmişlik ile işten ayrılma eğilimi arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Katılımcıların yoğun bakımda çalışma yıl ortalaması 3,8 yıl olmasına karşın büyük çoğunluğun yoğun bakımın ruh sağlıklarını olumsuz etkilediğini belirtmeleri ele alınması gereken önemli bir sorundur. Katılımcıların psikolojik sağlamlık puan ortalaması, tükenmişlik puan ortalaması, işten ayrılma eğilimleri orta düzey puan ortalaması orta düzey olarak nitelendirilebilmektedir. Katılımcıların işten ayrılma eğiliminin bireylerin medeni durumu, yaşı, eğitim düzeyi, çocuk sayısı ve eşlerin çalışma durumuna göre anlamlı derecede farklılık göstermiş, buna karşın cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Analizler,

tükenmişlik düzeyi ve tükenmişliğin alt boyutlarının işten ayrılma eğiliminin anlamlı bir belirleyicisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, hemşireleri psikososyal güçlendirmeye yönelik programların yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Yoğun bakım, hemşire, tükenmişlik, psikolojik sağlamlık, işten ayrılma eğilimi.

INVESTIGATION OF PSYCHOLOGICAL STRENGTH AND BURNOUT LEVELS WİTH TENDENCIES TO LEAVE OF NURSES WORKING IN INTENSIVE CARE

Ömer Faruk AKBUĞA, Fatma ÖZ

Lokman Hekim University, Ankara, Türkiye

Purpose: This study was conducted to examine the psychological resilience and burnout levels of nurses working in adult intensive care units, their turnover tendencies and the relationship between them.

Materials and Methods: The population of the study consists of nurses working in Eskişehir Osmangazi University Health Practice and Research Hospital, and the sample consists of all nurses working in the adult intensive care units of the same hospital. The data of the research were collected online with the descriptive characteristics form, Connor-Davidson resilience scale, Maslach burnout scale and turnover tendency scale. The research was completed with a total of 256 people after obtaining institutional and ethical committee permissions.

Results: The average of the participants' working years in the intensive care unit was 3.8 years, and 89.8% of them stated that the intensive care environment had a negative impact on their mental health. The participants' mean psychological resilience score was 57.6 ±19, their burnout score average was 47 ±14.4, and their tendency to quit job was 16 ±5.9. The participants' mean scores of perseverance and personal competence, which are subscales of psychological resilience (37.1±12), tolerance levels for negative phenomena (14.8±5.6) and moral tendency levels (5.7±2.6) were determined. The tendency of the participants to leave the job differed significantly according to the marital status, age, education level, number of children and employment status of the spouses, but did not show a significant difference according to gender. As a result of the correlation analysis, a weak positive relationship was determined between burnout and the tendency to quit.

Discussion and Conclusion: Although the average number of years of working in the intensive care unit is 3.8 years, the fact that the majority of the participants stated that intensive care negatively affects their mental health is an important problem that needs to be addressed. The participants' average score of psychological resilience, average score of burnout, and tendency to leave work can be described as moderate. The tendency of the participants to leave the job differed significantly according to the marital status, age, education level, number of children

and the employment status of the spouses, but did not show a significant difference according to gender. The analyzes concluded that the level of burnout and the sub-dimensions of burnout were significant determinants of the tendency to leave work. In this context, it is recommended to carry out programs for the psychosocial empowerment of nurses.

Keywords: Intensive care, nurse, burnout, resilience, tendency to quit work.

KOORDİNELİ ÖZEL BAKIM MODELİ: ONTRACKNY

Ş. Gamze KORKMAZ[1], Satı DOĞAN[2]

[1]*Ege Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

Psikotik hastalığın erken evresinde yapılan müdahalelerin yaşam kalitesini iyileştirdiği, hastaneye yatışları azalttığı alanyazın taramasında görülmektedir. Bu gösterge, psikotik semptomların en dramatik olduğu ilk beş yıl içinde erken müdahale ile değiştirebilir bir hastalık olarak kavramsallaştırılmasını desteklemektedir. Bu kavramsallaştırma, psikotik hastalığa sahip kişilere yönelik erken müdahale için yeni bir bakım modeline yol açmıştır. ABD'de 2008 yılında Ulusal Ruh Sağlığı Enstitüsü'ndeki araştırma girişimi olan RAISE (İlk Şizofreni Bölümünden Sonra İyileşme) sonrasında Eşgüdümlü Özel Bakım (CSC) ivme kazanmıştır. Bu yüzden RAISE girişimi, CSC'nin önünü açan ilk adım gibi düşünülebilir. Eşgüdümlü Özel Bakım (CSC), birtakım kanıta dayalı tedavileri içeren ve psikozun erken evrelerini yaşayanlara yönelik bir programdır. CSC programları, yakın zamanda psikotik bir bozukluğun başlangıcında olanlar için kanıta dayalı hizmetler sunmaktadır. İlk psikotik ataklarında bireylere erken müdahaleyi, hastalık nüksünü önlemeyi, psikiyatrik semptom yönetimini, bireylerin ruh sağlıklarını iyileştirmelerine ve iş, okul ve sosyal ilişkilerle ilgili kişisel hedeflere ulaşmalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. CSC süreci iyileştirmeyi, psikiyatrik semptomları yönetmeyi ve bu şekilde hayat kalitesini en üst düzeye çıkarmayı amaçlayan ortak karar verme ilkelerine dayanan multidisipliner bir uzman ekibi tarafından yönetilmektedir. Bu program psikofarmakolojik tedavi, vaka yönetimi, aile eğitimi ve desteği, psikoterapi, birinci basamak koordinasyonu ve destekli eğitim ve istihdam hizmetleri sağlamaktadır. OnTrackNY ise New York eyaletinde ulusal olarak tanınan bir CSC tedavisi modelidir. OnTrackNY hem CSC modelinin kapsadığı temel hizmetleri sürdürür hem de program geliştirmeye yönelik çalışmaları içerir. Bu çalışmalar; bilimsel güncellemeleri takip etmeyi, kalite iyileştirmelerini değerlendirmeyi, vaka istişareleri ve ekiplerin deneyimleri ile bilgiyi arttırmayı, eğitim ihtiyaçlarını belirleyerek bunlara yönelik bilgilendirmeleri kapsar. OnTrackNY ağı, New York eyaletindeki 23 CSC ekibinden oluşmaktadır. OnTrackNY ekipleri, katılımcılara psikoz için Bilişsel Davranışçı Terapi (CBTp), psikofamarkolojik, aile eğitimi ve desteği, akran desteği, desteklenen eğitim ve istihdam, vaka yönetimi ve toplum desteği ve fiziksel sağlık ve birinci basamak koordinasyonuna odaklanma dahil olmak üzere birtakım tedavi seçeneği sunumunu içerir. Ekipler, katılımcıların tipik olarak okul, iş ve ilişkilerle ilgili bireysel hedeflerine

ulaşmalarına yardımcı olmaya odaklanır. Sonuçlarına bakıldığında ise OnTrackNY programını semptomlarda, işleyişte, hastaneye yatışta ve işe/okula katılımda iyileşmeler gösterdiği görülmektedir.

Mevcut durumda Türkiye'de bu şekilde bir program ve internet ağı bulunmamaktadır. TRSM'lerin coğrafi olarak erişebildiği alanın kısıtlı olduğu göz önüne alınırsa çevrimiçi ağ ile daha fazla kişiye daha ekonomik şekilde ulaşılabilir. İlk psikotik ataklar görüldüğünde hem semptomların bilinmemesi/anlaşılamaması hem de kişiyi sağlık kuruluşuna getirmenin güçlüğünden dolayı birçok kişi psikiyatrik sağlık hizmetinden faydalanamamaktadır. Semptom yönetimi sağlanabilecek, hastaneye yatış gerektirmeyecek bir durumdayken erken müdahale şansı kaçırılmaktadır. Birey, sağlık profesyonellerine geldiğinde psikotik hastalığın gidişatı ilerlemiş, hayat kalitesi bozulmuş, hastaneye yatış gerektirebilecek durumda olabilir. Erken müdahalenin mümkün kılınması halinde ise iş, okul ve sosyal hayatında uyumu bozulmadan, hastaneye yatış gerekmeden, fiziki olarak mümkün olmasa dahi çevrimiçi ağ sayesinde süreklilik gösterebileceği bir tedavi programından yararlanabilir. Mevcut durumda birincil koruma ruh sağlığı hizmetlerinde ulaşılan hedeflerin istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir. Hemşirelik yönetmeliğinin üçüncü bölümünde yer alan "(Ek:R.G-19/4/2011-27910) Uzmanlık alanı ile ilgili kapsamlı sağlık değerlendirmeleri yapar. Hemşirelik bakımını planlar, uygular ve yönetir. Bakımda istenen hedeflere ulaşılamaması durumunda, yeni stratejiler geliştirir." Madde 7/3 göz önüne alındığında, istenilen hedeflere ulaşmak doğrultusunda yeni stratejiler geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Alanyazına bakıldığında bireylerin işlevselliğini optimum düzeyde tutacak, tedavi ve bakım konusunda süreklilik gösterecek, iyileştirmelere yol açacak koordineli bakımın gerekliliği uygulama sonuçlarında görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: koordineli özel bakım,

COORDİNATED SPECİALTY CARE (CSC)

Ş. Gamze KORKMAZ[1], Satı DOĞAN[2]

[1]Ege Üniversitesi, Balıkesir, Türkiye

[2]Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye

It is clear to say that the interventions in the early stage of psychotic illness both improve quality of life and reduce hospitalizations in the literature. This indicator supports that psychotic symptoms can be conceptualized as a modifiable illness with early intervention during the first five years when these symptoms are most dramatic. This conceptualization has created a new model of care for early intervention for people with psychotic illness. Coordinated Specialty Care (CSC) gained momentum after the RAISE (Recovery After Initial Schizophrenia Episode) research initiative at the National Institute of Mental Health in the USA in 2008. Therefore, the RAISE initiative can be considered as the first step that clears the way for CSC. Coordinated Specialty Care (CSC) is a program for people who experience the early stages of psychosis that includes a range of evidence-based treatments. CSC programs provide evidence-based services for people who have recently been at the onset of a psychotic disorder. Moreover, it aims to provide early intervention, prevention of disease relapse, psychiatric symptom management, and help individuals improve their mental health and achieve personal goals related to work, school, and social relationships in their first psychotic episodes. The CSC is managed by a multidisciplinary team of experts which is based on the principles of shared decision-making, aiming to improve the process, and it manages psychiatric symptoms and maximizes the quality of life. This program provides psychopharmacological treatment, case management, family education and support, psychotherapy, primary care coordination, and assisted education and employment services. OnTrackNY is a nationally recognized CSC treatment model in New York State. OnTrackNY both maintains the core services in the CSC model and includes work on program development. These studies include following scientific updates, evaluating quality improvements, increasing knowledge with case consultations and experiences of teams, identifying training needs, and informing them. The OnTrackNY network consists of twenty-three CSC teams from New York State. OnTrackNY teams include offering participants several treatment options for psychosis, including Cognitive Behavioral Therapy (CBTp), psychopharmacology, family education and support, peer support, supported education and employment, case management and community support, and a focus on physical health and

primary care coordination. Furthermore, teams focus on helping participants achieve their individual goals about the issues for school, work, and relationships. Considering the results, it is seen that the OnTrackNY program shows improvements in symptoms, functioning, hospitalization, and participation in work/school.

There is no such program or internet network in TÜRKİYE. Considering that the geographically accessible area of TRSMs is limited, more people can be reached more economically with the online network. When the first psychotic attacks occur, many people cannot benefit from psychiatric health services because of both the ignorance of the symptoms and the difficulty of bringing the person to the health institution. The chance of early intervention can be missed when symptom management can be provided and does not require hospitalization. When the individual visits health professionals, the course of the psychotic illness may be advanced, the quality of life deteriorated and may require hospitalization. If early intervention is possible, the individual can benefit from a treatment program that can be continuous via an online network, even if it is not physically possible, without disturbing the individual's harmony in work, school, and social life, without the need for hospitalization. On the other hand, it is seen that the targets in primary prevention mental health services are not at the desired level. There is an article in the third part of the nursing regulation "(Annex: R.G-19/4/2011-27910) Comprehensive health assessments related to the field of specialization are conducted. Nursing care is planned, implemented, and managed. In case the desired goals in care are not achieved, new strategies are developed." Considering Article 7/3, it can contribute to the development of new strategies in order to achieve the desired goals. According to the literature, the necessity of coordinated care that will keep the functionality of individuals at the optimum level, show continuity in treatment and care, and lead to improvements is seen in the results of the application.

Keywords: coordinated specialty care, ontrackny, psychosis, psikoz

HEMŞİRELERİN RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIK DÜZEYLERİ VE RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Eda AY[1], Elif CEYLAN[2]

[1]*Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği A.D Erzurum/Türkiye , Erzurum, Türkiye*

[2]*Erzurum Şehir Hastanesi, Erzurum, Türkiye*

Amaç: Bu çalışmanın amacı hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi ve ruhsal hastalıklara yönelik tutumlarının incelenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tasarımda olan araştırma 20 Haziran 2023-30Temmuz 2023 tarihleri arasında Türkiye'nin doğusundaki bir ilde hizmet veren bir hastanede görev yapan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 314 hemşire ile yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında, Tanımlayıcı Özellikler Formu, Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnançlar Ölçeği ve Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada sürekli değişkenler ortalama±standart sapma (X±SS), kategorik değişkenler ise frekans (n) ve yüzde (%) ile gösterilmiştir. Değişkenlere göre ruhsal hastalıklara yönelik inançlar arasında fark olup olmadığı bağımsız örneklem t testi veya tek yönlü varyans analiziyle, ruh sağlığı okuryazarlığı ve ruhsal hastalıklara yönelik inançlar arasındaki ilişki Pearson korelasyon analiziyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği ve Ruhsal Hastalıklara Yönelik İnançlar Ölçeği puan ortalamaları sırasıyla 13.49±3.69 ve 49.30±18.43 olarak belirlenmiştir. Ruh sağlığı okuryazarlığı ile ruhsal hastalıklara yönelik inançlar arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ruhsal hastalıklara yönelik inançları etkileyen değişkenlerin ruh sağlığı okuryazarlığı eğitimi alma, daha önce psikiyatrik yardım alma, ailesinde ruhsal bozukluğa sahip bireyin bulunması, ruhsal bozukluğu olan bireylere bakım vermiş olma olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonucunda hemşirelerin ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyinin ortalamanın üzerinde olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra hemşirelerin ruhsal hastalıklara yönelik olumsuz inançlara sahip oldukları ve bu inançların birçok faktörden etkilendiği saptanmıştır. Hemşirelerde ruh sağlığı okuryazarlığı düzeylerini geliştirilmesine yönelik farklı stratejiler kullanılarak çalışmaların yapılması önerilir.

DETERMINATION OF NURSES' MENTAL HEALTH LITERACY LEVELS AND ATTITUDES TOWARDS MENTAL ILLNESSES

Eda AY[1], Elif CEYLAN[2]

[1]*Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği A.D Erzurum/Türkiye , Erzurum, Türkiye*

[2]*Erzurum Şehir Hastanesi, Erzurum, Türkiye*

Summary

Aim: The aim of this study is to determine the mental health literacy levels of nurses and to examine their attitudes towards mental illnesses.

Method: The research, which is descriptive and cross-sectional, was conducted with 314 nurses working in a hospital serving in a province in the east of TÜRKİYE between 20 June 2023 and 30 July 2023 and who agreed to participate in the research. Descriptive Characteristics Form, Beliefs on Mental Illnesses Scale, and Mental Health Literacy Scale were used to collect data. In the study, continuous variables were shown as mean±standard deviation (X±SD), and categorical variables were shown as frequency (n) and percentage (%). Independent sample t-test or one-way analysis of variance was used to determine whether there was a difference between beliefs about mental illnesses according to variables, and the relationship between mental health literacy and beliefs about mental illnesses was evaluated with Pearson correlation analysis.

Results: The mean scores of the Mental Health Literacy Scale and the Beliefs Regarding Mental Illness Scale were determined as 13.49±3.69 and 49.30±18.43, respectively. It has been determined that there is a negative significant relationship between mental health literacy and beliefs about mental illnesses. In addition, it was determined that the variables affecting beliefs about mental illnesses were receiving mental health literacy training, receiving psychiatric help before, having a family member with a mental disorder, and caring for individuals with mental disorders.

Conclusion and Suggestions: As a result of the research, it was determined that the mental health literacy level of the nurses was above the average. In addition, it has been determined that nurses have negative beliefs about mental illnesses and these beliefs are affected by many factors. It is recommended to carry out studies using different strategies to improve mental health literacy levels in nurses.

Keywords: Nurse, Mental Health Literacy, Beliefs on Mental Illness

HEMŞİRELERDE PSİKOLOJİK SERMAYE

Gülümser KALEBOYNU, Safiye ÖZGÜÇ, Derya TANRIVERDİ

Gaziantep universitesi saglik bilimleri fakültesi, GAZİANTEP, Türkiye

Giriş: Psikolojik sermaye, bireyin karşılaştığı herhangi bir olumsuzluk veya başarısızlık durumunda olaylara pozitif yaklaşması için elinden geleni yapmasını, istediği hedeflere ulaşması için motivasyonunu yüksek tutup inançlı olmasını, tepki gösterdiği olumlu davranışlarda kararlı olmasını gerektiren, ölçülebilir, geliştirilebilir ve performansında etkin bir sermaye türü olarak değerlendirilmektedir (Singh & Singh, 2018; Luthans & Youseff, 2004).

Amaç: Bu derlemede hemşirelerde psikolojik sermayenin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Psikolojik sermaye, bireyin kim olduğundan ziyade, bireyin nasıl değiştiğine veya geliştiğine odaklanır (Tang, 2020). Psikolojik sermayenin temel yapısı, genel olarak pozitif psikolojiden ve özel olarak pozitif örgütsel davranıştan yararlanmaktadır. Psikolojik sermaye, davranışlar, performans ve refah üzerinde olumlu etkiye sahip olma kriterlerini en iyi şekilde karşılamaktadır (Luthans & Youssef-Morgan, 2017). Psikolojik sermayeyi oluşturan birinci dereceden pozitif psikolojik kaynaklar arasında umut, öz-yeterlik, dayanıklılık ve iyimserlik yer almaktadır. Bu kaynaklar şu şekilde açıklanmaktadır:

Umut: Amaca yönelik karar verme, bu amaca hizmet eden yollar planlama ve kendini motive ederek planladığı yolları kullanmaya ilişkin kişinin algıladığı kapasiteyi ifade eden bilişsel bir yapı olarak tanımlanır (Şahin ve ark., 2012). Umut, en iyisini beklemenin yanında kişilerin sahip olduğu güçlü ve iyi yönleri görmenin mükemmel bir aracı olarak da değerlendirilmektedir (Şen, Mert & Eroğluer, 2019).

Öz-yeterlik: Kişinin istenen sonuçları üretebileceğine olan inancını ifade etmektedir (Luthans ve ark., 2007). Birey kendisinin yapabileceğine inandığı görevleri seçmekte, bu görevlerde daha yoğun çaba göstermekte ve daha geç vazgeçme davranışı sergilemektedir (Ülper, Yaylı & Karakaya, 2013) Öz-yeterlik, kişinin var olan becerileri değil, bu becerilerle farklı koşullar altında ne yapabileceğine ilişkin inancıdır (Sakız, 2013). Öz yeterlik inançları; kişinin pozitif ya da negatif düşünmesini, yaşamında ne türlü amaçlar belirleyeceğini, nasıl bir yaşam biçiminin olacağını, zorluklar karşısında ne derece çaba harcayacağını, çabalarının ürününün nasıl olacağını ve genel anlamda ne kadar stresli olduğunu etkiler (Arseven, 2016). İyimserlik: Dünyaya olumlu bir ışıkla bakma ve işlerin en iyi şekilde sonuçlanacağına inanma

perspektifidir. İyimserlik aynı zamanda strese karşı koruyucudur (Luthans ve ark., 2007). İyimser bireyler olumsuz olaylardan, umutsuzluktan ve suçluluk duygusundan kendilerini uzak tutarlar (Parmaksız, 2020). Problemler karşısında sadece çözüm beklemek yerine eyleme geçerler ve çözümü kendileri ararlar, sıkıntıların geçici ve çözülebilir olduğuna inanırlar. Başarısızlık yaşadıklarında ise, bunu kişisel olarak algılamaz ve çözüm aramaya devam ederler (Özdoğan & Çelik, 2022). İyimserliğin geçmişe saygı ve bağlılık, içinde bulunulan anın takdir edilerek tadının çıkarılması ve gelecek için fırsatların kollanması ile öğrenilip geliştirilebileceği ifade edilmektedir (Şen, Mert & Eroğluer, 2019).

Psikolojik Dayanıklılık: Psikolojik dayanıklılık, zorluklarla, stresle veya değişimle etkili bir şekilde başa çıkma ve yeniden toparlanma yeteneğidir (Luthans & Youssef, 2004). Psikolojik dayanıklılık "yüksek riskli durumlara karşı iyi bir ilerleme kaydetme, strese maruz kalındığında dahi yetkinliğini devam ettirebilme, travmayı çabuk atlatabilme" olarak tanımlanmaktadır (Bozkurt & Levent, 2021). Kişinin uyum sağlama süreci olarak görülmektedir (Karademir & Açak, 2019). Psikolojik dayanıklılık hedeflenen bir neticeden ziyade, bireyin gelişimi ve içinde bulunduğu duruma uyum sağlamasına yönelik hassas bir süreçtir (Şen, Mert & Eroğluer, 2019). Psikolojik dayanıklılığın en önemli ayırt edici özelliklerinden biri toparlanabilme yeteneği olup kavram tanım itibariyle olaylar olmadan önce önlem alınması ile değil, daha çok durum ortaya çıktıktan sonra yeniden ilerlemeye devam etmek için yapılması gerekenlerle ilgilidir (Bolelli, 2020).

Sağlık sektörünün hizmet sunumunda insan unsurunun ne denli önem arz ettiği dikkate alındığında, psikolojik sermayeleri üst düzeyde olan çalışanlarla verilen hizmetlerin daha başarılı sonuçlar ortaya koyacağı söylenebilir. Bu sayede sağlık kurumlarının hem bireysel hem de kurumsal anlamda performanslarını daha bir üst düzeye taşıması mümkün olabilecektir. Sonuç: Yapılan çalışmalarda psikolojik sermayenin hemşirelerin tükenmişlik düzeylerini azalttığı ve bireysel performanslarını arttırdığı bildirilmiştir. Ancak ulusal ve uluslararası literatür incelendiğinde hemşirelerin psikolojik sermayeleri ile ilgili yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir (Karatepe, Kuşcu & Karaman, 2019; Karaman, Macit, & Karatepe, 2020; Polat, Yıldırım & İşsever, 2021; Alan, Polat & Tiryaki Sen, 2022; Kaya & Eskin Bacaksiz, 2022). Bu doğrultuda hemşirelerde psikolojik sermaye düzeyleri, artıran ve azaltan değişkenlerin araştırıldığı çalışmaların yapılması önemlidir. Hemşirelerin psikolojik sermaye düzeylerini geliştirmeye yönelik programların yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Sermaye, Hemşirelik, Ruh sağlığı

PSYCHOLOGICAL CAPITAL IN NURSES

Gülümser KALEBOYNU, Safiye ÖZGÜÇ, Derya TANRIVERDİ

Gaziantep Universitesi Saglik Bilimleri Fakültesi, GAZİANTEP, Türkiye

Introduction: Psychological capital is considered as a measurable, developable and performance-effective type of capital that requires the individual to do his/her best to approach events positively in case of any negativity or failure, to keep his/her motivation high and to have faith in order to achieve the goals he/she wants, and to be determined in the positive behaviors he/she reacts to (Singh & Singh, 2018; Luthans & Youseff, 2004).

Objective: This review aims to evaluate psychological capital in nurses.

Psychological capital focuses on how the individual changes or develops rather than who the individual is (Tang, 2020). The basic structure of psychological capital draws on positive psychology in general and positive organizational behavior in particular. Psychological capital best meets the criteria for having a positive impact on behaviors, performance and well-being (Luthans & Youssef-Morgan, 2017). First-order positive psychological resources that make up psychological capital include hope, self-efficacy, resilience, and optimism. These resources are described as follows:

Hope: It is defined as a cognitive structure that expresses the perceived capacity of the person to make a goal-oriented decision, to plan ways that serve this purpose, and to use the planned ways by motivating oneself (Şahin et al., 2012). In addition to waiting for the best, hope is also considered as an excellent tool to see the strengths and good aspects of people (Sen, Mert & Eroğluer, 2019).

Self-efficacy: It expresses the belief that one can produce the desired results (Luthans et al., 2007). The individual chooses the tasks that he believes he can do, shows more intense effort in these tasks and exhibits the behavior of giving up later (Ülper, Yaylı & Karakaya, 2013). 2013). Self-efficacy beliefs; It affects a person's positive or negative thinking, what kind of goals he will set in his life, what kind of life style he will have, how much effort he will make in the face of difficulties, how the product of his efforts will be and how stressful he is in general (Arseven, 2016).

Optimism: It is the perspective of looking at the world in a positive light and believing that things will work out for the best. Optimism is also protective against stress (Luthans et al., 2007). Optimistic individuals keep themselves away from negative events, hopelessness and guilt (Finger, 2020). Instead of just waiting for a solution in the face of problems, they take action and look for solutions themselves, they believe that the problems are temporary and solvable. When they experience failure, they do not perceive it personally and continue to seek solutions (Özdogan & Çelik, 2022). It is stated that optimism can be learned and developed by respecting and devotion to the past, appreciating and enjoying the present moment, and seeking opportunities for the future (Şen, Mert & Eroğluer, 2019).

Resilience: Resilience is the ability to cope effectively with difficulties, stress or change and to recover (Luthans & Youssef, 2004). Psychological resilience is defined as "making good progress against high-risk situations, maintaining one's competence even when exposed to stress, and being able to overcome trauma quickly" (Bozkurt & Levent, 2021). It is seen as the adaptation process of the person (Karademir & Açak, 2019). Psychological resilience is a sensitive process for the individual's development and adaptation to the situation he is in, rather than a targeted outcome (Şen, Mert & Eroğluer, 2019). One of the most important distinguishing features of psychological resilience is the ability to recover, and the concept, by definition, is not about taking precautions before events happen, but rather what needs to be done to continue moving forward after the situation has arisen (Bolelli, 2020).

Considering the importance of the human element in the service delivery of the health sector, it can be said that the services provided by employees with high psychological capital will yield more successful results. In this way, it will be possible for health institutions to take their performance to a higher level, both individually and institutionally.

Conclusion: Studies have shown that psychological capital reduces the burnout levels of nurses and increases their individual performance. However, when the national and international literature is examined, it is seen that the studies on the psychological capital of nurses are quite limited (Karatepe, Kuşcu & Karaman, 2019; Karaman, Macit, & Karatepe, 2020; Polat, Yıldırım & İşsever, 2021; Alan, Polat & Tiryaki Sen, 2022; Kaya & Eskin Bacaksiz, 2022). In this direction, it is important to carry out studies investigating the psychological capital levels, increasing and decreasing variables in nurses. It is recommended to develop programs to improve the psychological capital levels of nurses.

Keywords: Psychological Capital, Nursing, Mental health

KAYNAKLAR

Alan, H., Polat, S., & Tiryaki Sen, H. (2022). The role of psychological capital in the relationship between nurses' job satisfaction and turnover intention. Perspectives in Psychiatric Care, 58(4), 2811-2819.
Arseven, A. (2016). Öz Yeterlilik: Bir Kavram Analizi. Electronic Turkish Studies, 11(19).
Bolelli, M. (2020). Psikolojik sermayenin öznel iyi oluş üzerindeki etkileri: türkiye'den bir araştırma. International Journal of Management and Administration, 4(8), 245-259.)
Cem, Ş. E. N., Mert, İ. S., & Eroğluer, K. (2019). Çalışanların psikolojik sermaye alt boyutlarının demografik özellikler bağlamında değişkenliği. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(4), 1171-1192.)

Karaman, M., Macit, M., & Karatepe, H. K. (2020). Psikolojik sermayenin iş performansına etkisi: Sağlık çalışanlarında bir uygulama. Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 7(1), 127-146;
Karatepe, H. K., Kuşcu, F. N., & Karaman, M. (2019). Psikolojik sermayenin bireysel performansa etkisi: Hemşireler üzerinde bir araştırma. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7, 105-114;
Kaya, G., & Eskin Bacaksiz, F. (2022). The relationships between nurses' positive psychological capital, and their employee voice and organizational silence behaviors. Perspectives in Psychiatric Care, 58(4), 1793-1800.
Luthans, F., & Youssef, C. M. (2004). Human, social, and now positive psychological capital management: Investing in people for competitive advantage.
Luthans, F., & Youssef-Morgan, C. M. (2017). Psychological capital: An evidence-based positive approach. Annual review of organizational psychology and organizational behavior, 4, 339-366.
Luthans, F., Avolio, B. J., Avey J.B., & Norman, S.M. (2007). Positive Psychological Capital: Measurement and Relationship with Performance and Satisfaction. Personnel Psychology. 60, 541–572.
Parmaksız, İ. (2020). İyimserlik, özgecilik ve medeni durumun psikolojik dayanıklılık üzerindeki etkileri. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 48, 285-302.
Polat, Ş., Yıldırım, N., & İşsever, H. (2021). Hemşirelerde Psikolojik Sermaye ile İş Performansı ve İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 8(3), 355-385
Sakız, G. (2013). Başarıda anahtar kelime: Öz-yeterlik. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26(1), 185-210
Segerstrom, Taylor, Kemeny ve Fahey, 1998).(Özdoğan, H., & Çelik, S. B. (2022). Yetişkinlerin bilinçli farkındalık düzeylerinin iyimserlik ve yaşam doyumlarına etkisi. Trakya Eğitim Dergisi, 12(3), 1907-1922.
Singh, A., & Singh, A. (2018). Role of psychological capital in the mental health of women teachers. Mental Health, 5(06), 2018.

Şahin, M., Aydın, B., Sarı, S. V., Sezen, K., & Havva, P. (2012). Öznel iyi oluşu açıklamada umut ve yaşamda anlamın. Kastamonu Eğitim Dergisi, 20(3), 827-836.
Tang, 2020). Psychological capital of entrepreneur teams and human resource development. Frontiers in Psychology, 11, 274
Ülper, H., Yaylı, D., & Karakaya, İ. (2013). Okur özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1), 85-100.

YAPAY ZEKA UYGULAMALARININ PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNE YANSIMALARI

Gülümser KALEBOYNU, Dr.Öğr.Üyesi Safiye ÖZGÜÇ

Gaziantep Universitesi Saglik Bilimleri Fakültesi, GAZİANTEP, Türkiye

Giriş: Yapay Zeka (YZ), algılama, doğal dil işleme, problem çözme ve planlama, öğrenme ve adaptasyon gibi insan davranışında zeka ile ilişkilendirdiğimiz özellikleri sergileyen sistemlerin geliştirilmesi teorisi ve pratiği ile ilgilenen bilim ve mühendislik alanıdır. Temel bilimsel amacı insanlarda, hayvanlarda ve yapay ajanlarda akıllı davranışları mümkün kılan ilkeleri anlamaktır (Tecuci, 2011). Bilgiyi bir insandan çok daha hızlı bir şekilde işlemeyi mümkün kılan YZ ile, insana özel olan algılama, akıl yürütme, düşünme ve deneyimleyerek öğrenme gibi işlemlerin bilgisayar programları ile gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır (Memari, 2011; Kara,2022). Sağlık sektöründeki geleneksel teknolojilerle karşılaştırıldığında, YZ neredeyse eşit derecede güvenilir, iyi tanımlanmış çıktılar üreterek, insan girdisine ihtiyaç duymadan veri analizi sürecini geliştirmektedir (Lai et al., 2021).

Amaç: Bu derlemede hızla gelişmekte olan YZ uygulamalarının, psikiyatri hemşireliğine yansımalarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Hemşireler, sahip oldukları iş gücü hacmi ile gelişen teknoloji içinde YZ teknolojilerine en çok maruz kalacak olan sağlık profesyonelleri olacaklardır (Aslan & Subaşı, 2022). Geleneksel YZ problemlerini çözmek için çok sayıda derin öğrenme algoritması önerilmiştir. Bu algoritmalar, doğru sınıflandırma ve değerlendirme yaparak çok sayıdaki sağlık hizmetleri verilerini hemşirelik tanılarına dönüştürebilirler. Bu da hemşirelere klinik karar vermede yardımcı olabilmektedir (Ediboğlu, 2023). Özellikle veri tabanlı tanı koyma yaklaşımı ile, insan gözünün kaçırabileceği ayrıntıları yakalayabilmesi ve bütüncül bakım verebilme açısından fayda sağlayacaktır (Emre ve ark., 2021). Bunun yanı sıra hemşirelerin, YZ uygulamalarını benimsemesi ile hastanın prognozu kötüleşmeden müdahale etme, hastalara bütüncül bakım verme gibi bakımın çeşitli yönlerini yönetme yeteneklerinin güçleneceği düşünülmektedir (Akgerman ve ark., 2022). Ayrıca YZ uygulama ve analizlerini hemşirelerin deneyim, bilgi ve eleştirel düşünme becerileri ile birleştirmek, hasta bakımının daha düşük maliyetlere daha kaliteli sunulmasını açısından da katkı sağlayacaktır (Şimşekoğlu ve ark.2019).

Psikiyatri hemşireliği alanında ise YZ kullanımı dört temel alanda gerçekleşmektedir. Bunlar: araştırma ve geliştirme, teşhis, prognoz, halk sağlığı ve klinik yönetimdir. Tespit edilen araştırmaların çoğu teşhis alanındadır (Wells, Hill & Argaez, 2021). Bunun yanı sıra bir çok ruhsal hastalığın tedavi ve teşhisinde de kullanılmakatadır. Örneğin depresyonda yapay zeka uygulamaları genellikle duygular, yüz ifadeleri, çeşitli jestler, konuşma, metin analizi vb. yoluyla tespit edilebilir (Joshi, & Kanoongo, 2022). Benzer şekilde depresyon ve anksiyete gibi duygudurum bozukluklarının tedavisinde YZ destekli sanal psikoterapötik cihazlar, etkili olmaktadır (Ediboğlu, 2023). Şizofrenide YZ uygulamalarında şizofreninin farklı bileşenlerini analiz etmek için çoklu YZ ve makine öğrenme algoritmaları kullanılmaktadır (Lai, et al. 2021). Anksiyete bozukluklarında, YZ destekli psikoterapi tedavinin etkinliğini arttırmaktadır (Su et al., 2021). Geriatrik ruh sağlığı hizmetlerinde ise özellikle yalnızlıkla mücadelede YZ uygulamaları bulunmaktadır (Wells, Hill & Argaez, 2021). Yaşlı yetişkinler için akıllı evler, demanslı hastalara sesli veya görüntülü komutlarla günlük yaşam aktivitelerinde rehberlik etmektedir (Özdemir & Bilgin 2021). Özetle psikiyatri hemşireliğinde YZ uygulamaları klinik hemşirelerine büyük kolaylık sağlamaktadır. Özellikle yatan hasta takiplerinin dijital olarak yapılması hastalar ve bakım sunanlar için avantajlar sunmaktadır.

Sonuç: Psikiyatri hemşireliğinde YZ uygulamaları ruhsal bozukluğun teşhisinde ve tedavisinde özellikle de psikoterapide kullanılmaktadır. Ancak konu ile ilgili çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Psikiyatri Hemşireliği, Yapay zeka

REFLECTIONS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE APPLICATIONS TO PSYCHIATRIC NURSING

Gülümser KALEBOYNU, Dr.Öğr.Üyesi Safiye ÖZGÜÇ

Gaziantep Universitesi Saglik Bilimleri Fakültesi, GAZİANTEP, Türkiye

Introduction: Artificial Intelligence (AI) is the field of science and engineering concerned with the theory and practice of developing systems that exhibit the characteristics we associate with intelligence in human behavior, such as perception, natural language processing, problem solving and planning, learning and adaptation. Its main scientific goal is to understand the principles that enable intelligent behavior in humans, animals and artificial agents (Tecuci, 2011). With AI, which makes it possible to process information much faster than a human being, it is aimed to perform human-specific processes such as perception, reasoning, thinking and learning by experience with computer programs (Memari, 2011; Kara, 2022). Compared to traditional technologies in the healthcare sector, AI produces almost equally reliable, well-defined outputs, improving the data analysis process without the need for human input (Lai et al., 2021).

Objective: The aim of this review is to evaluate the reflections of rapidly developing artificial intelligence applications on psychiatric nursing.

Nurses will be the health professionals who will be most exposed to AI technologies in developing technology with the volume of workforce they have (Aslan & Subaşı, 2022). Numerous deep learning algorithms have been proposed to solve traditional AI problems. These algorithms can transform large amounts of healthcare data into nursing diagnoses through accurate classification and evaluation. This can help nurses in clinical decision-making (Ediboğlu, 2023). Especially with the data-based diagnostic approach, it will be beneficial in terms of capturing details that the human eye may miss and providing holistic care (Emre et al., 2021). In addition, it is thought that nurses' adoption of AI applications will strengthen their ability to manage various aspects of care, such as intervening before the patient's prognosis worsens and providing holistic care to patients (Akgerman et al., 2022). In addition, combining AI applications and analysis with nurses' experience, knowledge and critical thinking skills will contribute to the provision of better quality patient care at lower costs (Şimşekoğlu et al., 2019).

In the field of psychiatric nursing, the use of AI is realized in four main areas. These are: research and development, diagnosis, prognosis, public health and clinical management. Most of the identified research is in the field of diagnosis (Wells, Hill & Argaez, 2021). In addition, it is also used in the treatment and diagnosis of many mental illnesses. For example, AI applications in depression can often be detected through emotions, facial expressions, various gestures, speech, text analysis, etc. (Joshi, & Kanoongo, 2022). Similarly, AI-supported virtual psychotherapeutic devices are effective in the treatment of mood disorders such as depression and anxiety (Ediboğlu, 2023). In AI applications in schizophrenia, multiple AI and machine learning algorithms are used to analyze different components of schizophrenia (Lai, et al. 2021). In anxiety disorders, AI-supported psychotherapy increases the effectiveness of treatment (Su et al., 2021). In geriatric mental health services, there are AI applications especially in combating loneliness (Wells, Hill & Argaez, 2021). Smart homes for older adults guide patients with dementia in daily living activities with voice or video commands (Özdemir & Bilgin 2021). In summary, AI applications in psychiatric nursing provide great convenience to clinical nurses. Especially digitalization of inpatient follow-ups offers advantages for patients and caregivers.

Conclusion: AI applications in psychiatric nursing are used in the diagnosis and treatment of mental disorders, especially in psychotherapy. However, there is a need for further studies on the subject.

Keywords: Nursing, Psychiatric Nursing, Artificial Intelligence

Alan, H., Polat, S., & Tiryaki Sen, H. (2022). The role of psychological capital in the relationship between nurses' job satisfaction and turnover intention. Perspectives in Psychiatric Care, 58(4), 2811-2819.
Arseven, A. (2016). Öz Yeterlilik: Bir Kavram Analizi. Electronic Turkish Studies, 11(19).
Bolelli, M. (2020). Psikolojik sermayenin öznel iyi oluş üzerindeki etkileri: türkiye'den bir araştırma. International Journal of Management and Administration, 4(8), 245-259.)
Cem, Ş. E. N., Mert, İ. S., & Eroğluer, K. (2019). Çalışanların psikolojik sermaye alt boyutlarının demografik özellikler bağlamında değişkenliği. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(4), 1171-1192.)

Karaman, M., Macit, M., & Karatepe, H. K. (2020). Psikolojik sermayenin iş performansına etkisi: Sağlık çalışanlarında bir uygulama. Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 7(1), 127-146;
Karatepe, H. K., Kuşcu, F. N., & Karaman, M. (2019). Psikolojik sermayenin bireysel performansa etkisi: Hemşireler üzerinde bir araştırma. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7, 105-114;
Kaya, G., & Eskin Bacaksiz, F. (2022). The relationships between nurses' positive psychological capital, and their employee voice and organizational silence behaviors. Perspectives in Psychiatric Care, 58(4), 1793-1800.
Luthans, F., & Youssef, C. M. (2004). Human, social, and now positive psychological capital management: Investing in people for competitive advantage.
Luthans, F., & Youssef-Morgan, C. M. (2017). Psychological capital: An evidence-based positive approach. Annual review of organizational psychology and organizational behavior, 4, 339-366.

Luthans, F., Avolio, B. J., Avey J.B., & Norman, S.M. (2007). Positive Psychological Capital: Measurement and Relationship with Performance and Satisfaction. Personnel Psychology. 60, 541–572.
Parmaksız, İ. (2020). İyimserlik, özgecilik ve medeni durumun psikolojik dayanıklılık üzerindeki etkileri. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 48, 285-302.
Polat, Ş., Yıldırım, N., & İşsever, H. (2021). Hemşirelerde Psikolojik Sermaye ile İş Performansı ve İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 8(3), 355-385
Sakız, G. (2013). Başarıda anahtar kelime: Öz-yeterlik. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26(1), 185-210
Segerstrom, Taylor, Kemeny ve Fahey, 1998).(Özdoğan, H., & Çelik, S. B. (2022). Yetişkinlerin bilinçli farkındalık düzeylerinin iyimserlik ve yaşam doyumlarına etkisi. Trakya Eğitim Dergisi, 12(3), 1907-1922.
Singh, A., & Singh, A. (2018). Role of psychological capital in the mental health of women teachers. Mental Health, 5(06), 2018.

Şahin, M., Aydın, B., Sarı, S. V., Sezen, K., & Havva, P. (2012). Öznel iyi oluşu açıklamada umut ve yaşamda anlamın. Kastamonu Eğitim Dergisi, 20(3), 827-836.
Tang, 2020). Psychological capital of entrepreneur teams and human resource development. Frontiers in Psychology, 11, 274
Ülper, H., Yaylı, D., & Karakaya, İ. (2013). Okur özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1), 85-100.

DEPRESYON VE KİŞİLERARASI İLİŞKİLER PSİKOTERAPİSİ: BUGÜNDEN YARINA…

Tuğçe UÇGUN[1], Emine ÖKSÜZ[2]

[1]*Başkent Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye*

[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye*

GİRİŞ: Modern dünyada yaygın olarak görülen depresyon; derin üzüntü, çökkünlük, isteksizlik, karamsarlık ile beraber harekette yavaşlama, özbakımda ve yaşam enerjisinde azalma, zevk alamama, intihar düşünceleri, dikkatte azalma, dalgınlık gibi belirtileri olan ruhsal bir bozukluktur. Depresyon tanısı alan bireylerin, yaşamış oldukları depresif belirtiler nedeniyle günlük yaşamları olumsuz etkilenmekte, sosyal işlevsellikleri azalmakta ve intihar riskleri artmaktadır. Özellikle sosyal ve fiziksel işlevsellikteki azalmalar, bireylerin stigmaya maruz kalmalarındaki en önemli faktörlerdendir. Bu nedenle, depresyonun önlenmesi ve tedavisi modern toplum tarafından giderek daha fazla ilgi görmektedir. Uygulama rehberleri, hafif şiddetteki depresyon için başlangıçta psikoterapi ve semptom izlemenin tercih edilmesini, orta şiddetteki depresyon için psikoterapi, farmakoterapi veya her ikisinin birden düşünülmesini önermektedir. Sonuç olarak, psikoterapötik müdahaleler hafif-orta dereceli depresyon için ilk basamak tedavilerdir ve kişilerarası ilişkiler psikoterapisi depresyon için kanıta dayalı psikoterapilerden birisidir. Kişilerarası ilişkiler psikoterapisi; depresif belirtilerdeki değişiklikleri azaltmak için sosyal ve kişilerarası işlevlere odaklanan, depresyon için yapılandırılmış, zaman sınırlı ve dinamik olarak yapılandırılmış bir psikoterapik müdahaledir. Kişilerarası ilişkilerin ve depresif belirtilerin arasında bir ilişki olduğu düşünülmekte ve kişilerarası ilişkilerin iyileştirilmesi depresyonda yaşanılan belirtileri azaltmaktadır. Bu durum, sosyal işlevselliğin iyileşmesini ve depresif belirtilerin daha da azalmasını sağlamaktadır.

AMAÇ: Bu sistematik derlemenin amacı, depresyon tanısı alan bireylere uygulanan kişilerarası ilişkiler psikoterapisinin etkinliğini belirlemeye yönelik çalışmaların gözden geçirilmesi ve bu çalışmalardan elde edilen sonuçların sistematik incelenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM: Bu sistematik derleme, "depression," "interpersonal psychotherapy", ve "IPT" anahtar kelimeleri kullanılarak PubMed, Scopus, ScienceDirect, Google Scholar elektronik veri tabanlarının geriye dönük taranması sonucunda gerçekleştirilmiştir. Veri tabanlarının incelenmesinde Centre for Reviews and Dissemination, 2009 (CRD) rehberi dikkate alınmıştır. Sistematik derlemeye dahil edilme kriterleri; Ocak 2018-Temmuz 2023

tarihleri arasında hakemli dergide İngilizce olarak yayınlanmış olması, 18 yaşından büyük ve depresyon tanısı alan bireylerle yürütülmüş olması, online olarak tam metne ulaşılabilen randomize kontrollü araştırmalar, sistematik derleme ve meta analizler olarak belirlenmiştir. Belirlenen anahtar kelimelerin literatür taraması sonucunda toplam 1413 çalışmaya ulaşılmış ve 21 çalışma bu sistematik derlemeye dahil edilmiştir.

BULGULAR: Elde edilen çalışmalar incelendiğinde örneklem grubunun daha çok kanser tanısı alan bireyler ve postpartum depresyon yaşayan kadınlar olduğu belirlenmiştir. Depresyon tanısı alan bireylere uygulanan kişilerarası ilişkiler psikoterapisi sonucunda, depresif belirtilerde, anksiyete düzeyinde, intihar düşüncelerinde ve yaşanılan olumsuz duygularda azalma olduğu; yaşam kalitesinde, sosyal ve fiziksel işlevsellikte, algılanan sosyal destekte, eş uyumlarında ve sosyal ortamlara uyum sağlamada artma olduğu saptanmıştır. Depresyon tanısı alan bireylere uygulanan kişilerarası ilişkiler psikoterapisi ve farklı psikoterapileri (bilişsel davranışçı terapi, problem çözme terapileri ve destekleyici terapi) karşılaştıran çalışmaların sonuçları incelendiğinde; depresif belirtilerdeki azalmanın aynı düzeyde olduğu görülmüştür. Kişilerarası ilişkiler psikoterapisi ile farmakolojik tedaviyi karşılaştıran çalışmalar incelendiğinde ise; birlikte uygulanmasının tedavide daha etkili olduğu bildirilmiştir. Ayrıca kişilerarası ilişkiler psikoterapisinin telehizmet olarak uygulanmasının da yüz yüze uygulanması kadar etkili olduğu bulunmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇ: Psikiyatri hemşireleri, depresyon tanısı alan bireylerin tıbbi tedavilerinde rol üstlenmekle birlikte birey ve ailesi ile iş birliği yapmakta, bireyin tedaviye uyumunu arttırmakta önemli bir role sahiptir. Kişilerarası ilişkiler psikoterapisi ruh sağlığı profesyonelleri tarafından uygulanabilen, bireyin sahip olduğu belirtiler ile direkt kişilerarası olaylara ve sosyal destek konularına odaklanan, akut terapi süresi kısıtlı olan bir psikoterapidir. Depresyon tanısı alan bireylerin tanı, tedavi ve rehabilitasyon sürecinde yaşadıkları belirtilerin azaltılmasında, semptom yönetiminde ve yaşam kalitesinin arttırılmasında kullanılan bir tedavi yöntemidir. Ayrıca uygulama süresinin kısıtlı, kanıt değerinin ve etkinliğinin yüksek olması depresyon tedavisinde oldukça önemli bir yere sahip olmasını sağlamaktadır. Bu kapsamda depresyon tanısı alan bireylerin tedavi sürecinde kişilerarası ilişkiler psikoterapisinin kullanımıyla ilgili daha ileri klinik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

DEPRESSION AND INTERPERSONAL PSYCHOTHERAPY: FROM TODAY TO TOMORROW

Tuğçe UÇGUN[1], Emine ÖKSÜZ[2]

[1]*Başkent Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, Ankara, Türkiye*

[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye*

INTRODUCTION: Depression, which is widespread in the modern world, is a mental disorder with symptoms such as deep sadness, depression, unwillingness, pessimism, slowing of movement, decreased self-care and life energy, lack of pleasure, suicidal thoughts, decreased attention, and distraction. The depressive symptoms of individuals diagnosed with depression negatively affect their daily lives, reduce their social functioning, and increase their risk of suicide. In particular, decreases in social and physical functioning are among the most important factors in individuals' exposure to stigma. Therefore, the prevention and treatment of depression are receiving more and more attention from modern society. Practice guidelines recommend that psychotherapy and symptom monitoring are initially preferred for mild depression, while psychotherapy, pharmacotherapy, or both should be considered for moderate depression. In conclusion, psychotherapeutic interventions are first-line treatments for mild to moderate depression and interpersonal psychotherapy is one of the evidence-based psychotherapies for depression. Interpersonal psychotherapy is a time-limited and dynamically structured psychotherapeutic intervention for depression that focuses on social and interpersonal functioning to reduce changes in depressive symptoms. It is thought that there is a relationship between interpersonal relationships and depressive symptoms, and improving interpersonal relationships reduces the symptoms of depression. This leads to improved social functioning and a further reduction in depressive symptoms.

AIM: This systematic review aims to review studies on the effectiveness of interpersonal psychotherapy for individuals with depression and to systematically analyze the results of these studies.

METHODS: This systematic review was conducted by retrospectively searching PubMed, Scopus, ScienceDirect, and Google Scholar electronic databases using the keywords “depression”, “interpersonal psychotherapy” and "IPT". Center for Reviews and Dissemination, 2009 (CRD) guidelines were taken into consideration in the review of databases. The criteria for inclusion in the systematic review were; being published in English

in a peer-reviewed journal between January 2018 and July 2023, being conducted with individuals over 18 years of age and diagnosed with depression, randomized controlled trials, systematic reviews, and meta-analyses with full text available online. As a result of the literature review of the determined keywords, a total of 1413 studies were reached and 21 studies were included in this systematic review.

FINDINGS: When the studies obtained were examined, it was determined that the sample group was mostly individuals diagnosed with cancer and women with postpartum depression. As a result of interpersonal psychotherapy applied to individuals diagnosed with depression, it was found that there was a decrease in depressive symptoms, anxiety level, suicidal thoughts, and negative emotions experienced; and an increase in quality of life, social and physical functionality, perceived social support, spouse adjustment and adaptation to social environments. When the results of studies comparing interpersonal psychotherapy and different psychotherapies (cognitive behavioral therapy, problem-solving therapies, and supportive therapy) applied to individuals diagnosed with depression were examined, it was seen that the reduction in depressive symptoms was at the same level. When the studies comparing interpersonal psychotherapy with pharmacological treatment are examined, it has been reported that the combination is more effective in treatment. It was also found that telehealth applications of interpersonal psychotherapy were as effective as face-to-face delivery.

DISCUSSION AND CONCLUSION: Psychiatric nurses play a role in the medical treatment of individuals diagnosed with depression, cooperate with the individual and his/her family, and have an important role in increasing the individual's medication adherence. Interpersonal psychotherapy is a psychotherapy that can be applied by mental health professionals, focuses on the symptoms of the individual, direct interpersonal problems and social support, and has a limited acute therapy time. It is a treatment method used to reduce the symptoms, and symptom management and improve the quality of life of individuals diagnosed with depression during the diagnosis, treatment, and rehabilitation process. In addition, its limited duration of application, high evidence value, and high efficacy make it a very important part of the treatment of depression. In this context, further clinical studies on the use of interpersonal psychotherapy in the treatment process of individuals diagnosed with depression are recommended.

KEYWORDS: interpersonal psychotherapy, depression, psychiatric nursing

YAPAY ZEKÂ CHATBOTUN DEPRESYONA YÖNELİK ETKİNLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: SİSTEMATİK DERLEME

Ümmühan DİKİLİLER, Emine ÖKSÜZ

Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye

Özet

Giriş: Yapay zekâ, insan zekâsı gerektiren görevleri yerine getirebilen bilgisayar sistemlerinin geliştirilmesi olarak tanımlanmakta olup modern tıpta ve psikiyatri alanında giderek yaygınlaşmaktadır. Chatbot, yapay zekâ sisteminin ve insan-bilgisayar etkileşiminin en yaygın örneklerinden olmakla birlikte konuşmaları ses veya metin yoluyla gerçekleştirerek akıllı yanıtlar veren, belirli bir alan veya konuda kullanıcılarla etkileşim kuran bir bilgisayar programıdır. Chatbotlar, psikoterapi sürecini kolaylaştırmak için tekil psikolojik eğitim yerine etkileşimli yeteneklere odaklanacak şekilde tasarlanmıştır. Çoğu ruh sağlığı chatbotu, insan terapistlerin katılımına ve rehberliğine ihtiyaç duymadan kullanıcılara bağımsız olarak hizmet sağlayabilmektedir. Ayrıca depresyon semptomlarını hafifletmeye yardımcı olma konusunda umut verici işaretler göstermektedir. Literatürde ruh sağlığını hedef alan chatbotlardan bazıları Woebot, Shim, KokoBot, Wysa, Vivibot ve Tess programlarıdır.

Amaç: Bu sistematik derleme yapay zekâ chatbotun depresyona yönelik etkinliğinin belirlenmesi için çalışmaların gözden geçirilmesi ve bu çalışmaların sonuçlarının sistematik bir biçimde incelenmesi amacıyla yapılmıştır.
Gereç ve Yöntem: ‘Yapay zekâ’, ‘chatbot’ ve ‘depresyon’ anahtar kelimeleri ile Türkçe İngilizce çevirileri kullanılarak PubMed, PubMed Central (PMC), Science Direct, Google Scholar veri tabanları taranmıştır. Çalışmaya 2017-2023 yılları arasında yapılmış toplam 50 çalışmadan tam metinlerin incelenmesi sonucunda yapay zekâ chatbotun depresyon üzerindeki etkinliğinin değerlendirildiği yedi uluslararası çalışma dahil edilmiştir.

Bulgular: Elde edilen veriler, yapay zekâ chatbotların depresyon semptomlarını azaltabileceğini göstermektedir. Bir yapay zekâ chatbotunun şefkatli, dinlemeye açık ve yargılayıcı olmama gibi özellikleri sayesinde olumlu bir bağ kurabileceği, iletişimin duygusal ifade ve katarsis için yararlı olduğu ve kullanıcıların kendilerine eşlik edildiğini ve anlaşıldığını hissetmesini sağladığı saptanmıştır. Ayrıca chatbotların katılımcılar tarafından öne sürülen farklı duygusal sıkıntılar için farklı önerilerde bulunabileceği, bunun da katılımcıların daha

fazla düşünmesini ve öğrenmesini tetikleyebileceği bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Chatbotların kullanımı, bireylerin hastalık belirtilerini sağlık profesyonelleri ile paylaşmayla ilgili damgalanmanın azalması, kendini ifşa etmeyle kişisel rahatlığın artması, terapiyi ilgi çekici hale getirmesi, maliyet etkinliği ve erişilebilirliğin genişletilmesi gibi birçok avantaja sahiptir. Çalışmalar ruh sağlığı chatbotunun, depresyon tedavisinde geleneksel psikolojik danışmanlık ve tedaviyle birlikte yardımcı bir araç olarak kullanılmasının yararlı olduğunu göstermektedir. Diğer yandan chatbotlar, eğitimli bir psikiyatrist veya terapistin sahip olduğu çeşitli becerilerle donatılmamıştır, hastanın ihtiyaç duyduğu bilişsel çalışmaya yardımcı olmak için uygulama becerileri sınırlıdır. Ayrıca bireyler uzun vadede chatbot uygulamalarına çok fazla bağlanabilmekte ve yalnızlığı azaltmayı veya duygusal rahatlık sağlamayı amaçlayan robotların sağladığı sanal yakınlık bir süre sonra bireylerde bağımlılık oluşturabilmektedir. Ruh sağlığında chatbotlar henüz yeni ortaya çıkmakta ve sohbet robotlarının ruh sağlığı tedavisi sağlamada fizibilitesini göstermiş olmasına rağmen, ruh sağlığı sohbet robotlarının etkinliği ve kabul edilebilirliğine ilişkin daha yüksek kaliteli kanıtlara ihtiyaç vardır.

EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE CHATBOT FOR DEPRESSION: A SYSTEMATIC REVIEW

Ümmühan DİKİLİLER, Emine ÖKSÜZ

Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye

Abstract

Introduction: Artificial intelligence is defined as the development of computer systems that can perform tasks that require human intelligence, and it is becoming increasingly common in modern medicine and psychiatry. Chatbot, one of the most common examples of artificial intelligence system and human-computer interaction, is a computer program that interacts with users in a specific field or subject, giving intelligent answers by making speeches via voice or text. Chatbots are designed to focus on interactive abilities rather than singular psychological training to facilitate the psychotherapy process. Most mental health chatbots can provide services to users independently without the need for the involvement and guidance of human therapists. It also shows promising signs of helping relieve symptoms of depression. Some of the chatbots targeting mental health in the literature are Woebot, Shim, KokoBot, Wysa, Vivibot and Tess programs.

Aim: This systematic review was made to review the studies to determine the effectiveness of artificial intelligence chatbot for depression and to examine the results of these studies in a systematic way.

Materials and Method: PubMed, PubMed Central (PMC), Science Direct, Google Scholar databases were searched using the keywords 'artificial intelligence', 'chatbot' and 'depression' and their Turkish-English translations. Seven international studies, in which the effectiveness of artificial intelligence chatbot on depression were evaluated, were included in the study as a result of examining full texts from a total of 50 studies conducted between 2017-2023.

Results: The data obtained show that artificial intelligence chatbots can reduce the symptoms of depression. It has been determined that an artificial intelligence chatbot can establish a positive connection thanks to its features such as compassionate, open to listening and non-judgmental, communication is beneficial for emotional expression and catharsis, and allows users to feel accompanied and understood. It was also found that chatbots could make different suggestions for different emotional distresses put forward by the participants, which could trigger the participants to think and learn more.

Discussion and Conclusion: The use of chatbots has many advantages, such as reducing the stigma associated with sharing individuals' symptoms of illness with healthcare professionals, increasing personal comfort with self-disclosure, making therapy engaging, cost-effective, and expanding accessibility. Studies show that the mental health chatbot is useful as an adjunct tool in the treatment of depression along with traditional psychological counseling and treatment. Chatbots, on the other hand, are not equipped with the various skills that a trained psychiatrist or therapist possesses, with limited application skills to assist the patient with the cognitive work required. In addition, individuals can become too attached to chatbot applications in the long run, and the virtual closeness provided by robots that aim to reduce loneliness or provide emotional comfort can create addiction in individuals after a while. Although chatbots in mental health are just emerging and have demonstrated the feasibility of chatbots in providing mental health treatment, higher quality evidence is needed on the effectiveness and acceptability of mental health chatbots.

Keywords: Artificial Intelligence, Chatbot, Depression

HUZUREVİNDE YAŞAYAN BİREYLERDE ÖZ ŞEFKAT VE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE POZİTİF RUH SAĞLIĞININ ARACI ROLÜ

Ayşe BÜYÜKBAYRAM ARSLAN[1], Pınar ÇİÇEKOĞLU ÖZTÜRK[2]

[1]*İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye*

[2]*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Muğla, Türkiye*

Giriş: Aktif yaşlanma sürecine katkı sağlamak amacıyla, psikiyatri hemşireleri yaşlı bireylerin ruh sağlığı korumaya ve yaşam kalitelerini artırmaya yönelik yürütülebilecek psikososyal müdahale çalışmalarında aktif rol almalıdır. Yaşlı bireylerde öz şefkat ve pozitif ruh sağlığı becerilerinin yaşam kalitesine üzerine doğrudan yada dolaylı etkisi ile ilgili olan çalışma sonucunun, psikiyatri hemşirelerine yol göstereceği öngörülmüştür.

A**maç:** Araştırma, huzurevinde yaşayan bireylerin öz şefkat ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkide pozitif ruh sağlığının aracı rolünü belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişkisel model çerçevesinde bağıntısal ve nedensel karşılaştırma yöntemleri kullanılarak yapılan çalışma, Temmuz-Ağustos 2023 tarihleri arasında bir Büyükşehir Belediyesi Huzurevi'nde yürütülmüştür. Huzurevinde ağır bakım hizmeti alanlar dışında toplam 290 yaşlı birey yaşamaktadır. Araştırma kurumda çalışan psikologlar tarafından mini mental test puanının normal değerler arasında olduğu belirtilen, işitme-konuşma engeli olmayan, gönüllü olarak katılmayı kabul eden 152 yaşlı birey ile yüz yüze görüşme yapılarak yürütülmüştür. Çalışma için bir üniversitenin Girişimsel Olmayan Etik Kurulu'ndan etik kurul izni ve kurum izni alınmıştır. Veriler Tanıtıcı Bilgi Formu, Yaşlılarda Yaşam Kalitesi Ölçeği-13, Pozitif Ruh Sağlığı Ölçeği, Öz-Şefkat Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS programı ve "Process Macro 3.5 Model 4.2" programı kullanılmıştır.

Bulgular: Yaşlı bireylerin %57.9'u erkektir, %50'si 66-74 yaş aralığındadır ve %49.3'ü 2-5 yıldır huzurevinde yaşamaktadır. Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği, Pozitif Ruh Sağlığı Ölçeği ve Öz-Şefkat Ölçeği toplam puan ortalamaları sırasıyla 25.38±6.55(Min:5-Max:39), 125.11±13.47(Min:87-Max:156) ve 93.45±14.14(Min:41-Max:122)'tür. Yaşlı bireylerde öz şefkat düzeyi pozitif ruh sağlığı üzerine (β=.021, p=<0.001) ve pozitif ruh sağlığı yaşam kalitesi üzerine (β=.480, p=0.001) ve öz şefkat düzeyi yaşam kalitesi üzerine etkilidir(β =.023, p=0.014). Aynı zamanda öz şefkat ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkide pozitif ruh sağlığı hem

tam (B=.104±0.042, LLCI=.021-ULCI=.187) hem de kısmi aracı (B=.089±0.031, LLCI=.031-ULCI=.155) değişken rolündedir. Aracı modelde öz şefkat ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkide etkinin %46.1 pozitif ruh sağlığı üzerinden sağlanmaktadır.

Tartışma ve sonuç: Psikiyatri hemşirelerinin sorumlulukları kapsamında yaşlı bireylerin öz şefkat düzeyini artırmak için yürütebileceği programlar, hem doğrudan hem de pozitif ruh sağlığı becerilerini de geliştirerek dolaylı olarak yaşam kalitesi üzerine etkilidir. Çalışma sonucunun, koruyucu yaşlı ruh sağlığı hizmetleri kapsamında yaşlı bireylerin aktif yaşlanma sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Yaşlı birey, öz şefkat, ruh sağlığı, yaşam kalitesi, psikiyatri hemşiresi

THE İNTERMEDIARY ROLE OF POSITIVE MENTAL HEALTH IN THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-COMPASSION AND QUALITY OF LIFE IN İNDIVIDUALS LIVING IN NURSING HOME

Ayşe BÜYÜKBAYRAM ARSLAN[1], Pınar ÇİÇEKOĞLU ÖZTÜRK[2]

[1]İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye

[2]Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Muğla, Türkiye

Introduction: In order to contribute to the active aging process, psychiatric nurses should take an active role in psychosocial intervention studies that can be carried out to protect the mental health of elderly individuals and improve the quality of life of elderly individuals. It is foreseen that the result of the study, which is related to the direct or indirect effect of self -compassion and positive mental health skills in elderly individuals on the quality of life, will guide the psychiatric nurses.

Aim: Research has been conducted to determine the role of positive mental health in the relationship between self -compassion and quality of life of individuals living in the nursing home.

Materials and Methods: Within the framework of the descriptive and relational model, the study was conducted by using relative and causal comparison methods at a Metropolitan Municipality Nursing Home between July and August 2023. A total of 290 elderly individuals live in the nursing home except those who receive heavy care. The research was carried out by psychologists working in the institution by conducting face-to-face interviews with 152 elderly individuals who have no hearing-term disability and voluntarily agreed to participate. For the study, the Ethics Committee permission and institution permission were obtained from a university's non -enterprise Ethics Committee. The data promotional information form was collected with the Quality of Life in the Elderly-13, Positive Mental Health Scale, Self-Compassion Scale. The "Process Macro 3.5 Model 4.2" program was used for SPSS program and advanced analysis in the data analysis.

Results: 57.9% of elderly individuals are male, 50% are in the 66-74 age age and 49.3% have lived in the nursing home for 2-5 years. Average scores of the quality of life of individuals, positive mental health scale and self-compassion scale scores are in order; 25.38±6.55(Min:5-Max:39), 125.11± 13.47(Min:87-Max:156) and 93.45 ± 14.14(Min:41-Max: 122). In elderly

individuals, the level of self-compassion is effective on positive mental health (β=.021, p=<0.001), positive mental health on quality of life(β=.480, p=0.001), and the level of self-compassion on quality of life(β=.023, p=0.014). At the same time, positive mental health is both a full (B=.104±0.042, LLCI=.021-ULCI=.187)and partial mediator (B=.089±0.031, LLCI=.031-ULCI=.155) variable in the relationship between self-compassion and quality of life. In the mediator model, 46.1% of the effect in the relationship between self-compassion and quality of life is achieved through positive mental health.

Discussion and Conclusion: Programs that psychiatric nurses can carry out to increase the level of self-compassion of elderly individuals within the scope of their responsibilities have an impact on quality of life by improving positive mental health skills both directly and indirectly. It is thought that the result of the study will contribute to the active aging process of elderly individuals within the scope of preventive elderly mental health services.

Keywords: Elderly People, self-compassion, mental health, quality of life, psychiatric nurse

Yaşlı birey, öz şefkat, ruh sağlığı, yaşam kalitesi, psikiyatri hemşiresi

ERGENLERDE KAYGILI BAĞLANMA STİLİ, SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI, İLİŞKİLERDE BSİLİŞSEL ÇARPITMALAR, BENLİK SAYGISI VE BEĞENİLME ARZUSU ARASINDAKİ İLİŞKİLER: BİR YAPISAL EŞİTLİK MODELİ

Zehra SU TOPBAŞ[1], Mahmut EVLİ[2], Nuray ŞİMŞEK[2], Funda İPEKTEN[3], Mahmut IŞIKGÖZ[4], Halil Ibrahim ÖZTÜRK [4]

[1]*Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye*

[2]*Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye*

[3]*Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*

[4]*Kocasinan Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Kayseri, Türkiye*

Giriş: Dünya genelinde sosyal medya kullanım oranın toplam nüfusun yarısını geçtiği görülmektedir. Bu durum sosyal ağ sitelerinin patolojik kullanım riskini doğurmaktadır. Patolojik sosyal medya kullanımının olumsuz fiziksel, psikolojik, davranışsal etkilerini ortaya koyan literatür çalışmaları dikkat çekmektedir. Ergenlerin sosyal medya bağımlılığı (SMB) konusunda risk altında olduğu çeşitli çalışmalarla desteklenmiştir. Önceki çalışmalar kaygılı bağlanma stili ile patolojik sosyal medya kullanımı arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Ancak bu ilişkilerde rol oynayan diğer değişkenleri açıklayan az sayıda çalışma bulunmaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı kaygılı bağlanma stilli ve SMB arasındaki ilişkide ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar, benlik saygısı ve beğenilme arzusu değişkenlerinin yordayıcı etkisini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma kesitsel ve korelasyonel bir araştırmadır. Çalışmanın örneklemini Kayseri ili Kocasinan ilçesinde öğrenim gören 414 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan ergenlerin 265'i (%64) kadın, 149'u (%36) erkektir. Veriler, Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (TDASS), İki Boyutlu Benlik Saygısı Ölçeği (TDSES), İlişkilerle ilgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği (SCDR), Beğenilme Arzusu Ölçeği (DBLS), Ergenler için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (SMAS-A) ile online olarak toplanmıştır. Araştırma verileri, AMOS 26.0, SPSS 25.0 programları ile analiz edilmiştir. Değişkenler arsındaki korelasyonlar çerçevesinde Yapısal Eşitlik Modeli (YEM) kullanılmıştır.

Bulgular: Korelasyon sonuçlarına göre, kaygılı bağlanma ile TDSES arasında negatif, SCDR, SMAS-A, DBLS, SCDR arasında pozitif bir ilişki vardır. Bu ilişkiler istatistiksel olarak

anlamlıdır. YEM sonuçlarına göre kaygılı bağlanma SCDR'ı (β= 0,523; p=0.001), benlik saygısını (β =-0.329; p=0.001) doğrudan etkilediği görülmektedir. SMAS-A' nın kaygılı bağlanma (β=0.116; p=0.017), TDSES (β= -0.133; p=0.032) ve DBLS'in (β =0.255; p=0.001) doğrudan etkisinde olduğu saptanmıştır. SCDR (β =0.422; p=0.001) ve TDSES'i (β = -0,349; p=0.001) doğrudan etkilediği belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Kaygılı bağlanma biçimine sahip bireylerde ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve düşük benlik saygısı yoluyla beğenilme arzusu arasında ilişki olduğu ve bu durumun sosyal medya bağımlılığını yordadığı bulunmuştur. Önceki çalışmalarda kaygılı bağlanma stiline sahip bireylerin benlik saygısının düşük olduğunu, ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalarının yüksek olduğunu göstermektir. Bu nedenle kendine ve diğerlerine ilişkin bilişsel çarpıtmaları olan kaygılı bağlanma biçimine sahip bireylerin, başkalarının beğenisini arzulamaları bağlanma kuramı ile açıklanabilmektedir. Kaygılı bağlanma biçimine sahip bireylerin beğeni arzusunu ise sosyal medya yoluyla karşılamaya çalışmaları muhtemeldir. Çalışma bulguları sosyal medya bağımlılığında kişisel farklılıkları anlamak adına önemlidir. Bununla birlikte çalışma sonuçları, güvenilir ve istikrarlı bir bakım verenin rolünü, sosyal medya bağımlılığı bağlamında, yeniden vurgulamıştır.

THE RELATIONSHIPS BETWEEN ANXIOUS ATTACHMENT STYLE, SOCIAL MEDIA ADDICTION, COGNITIVE DISTORTIONS IN RELATIONSHIPS, SELF-ESTEEM AND DESIRE TO BE LIKED IN ADOLESCENTS: A STRUCTURAL EQUATION MODEL

Zehra SU TOPBAŞ[1], Mahmut EVLİ[2], Nuray ŞİMŞEK[2], Funda İPEKTEN[3], Mahmut IŞIKGÖZ[4], Halil Ibrahim ÖZTÜRK [4]

[1]Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye

[2]Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye

[3]Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye

[4]Kocasinan Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Kayseri, Türkiye

Introduction: Worldwide, the rate of social media use exceeds half of the total population. This situation poses the risk of pathological use of social media platforms. Literature studies revealing the negative physical, psychological and behavioral effects of pathological social media use draw attention. Several studies have supported that adolescents are at risk for social media addiction (SMA). Previous studies indicate that there are relationships between anxius attachment style and pathological social media use. However, there are limited number of studies explaining other variables that play a role in these relationships.

Aim: The aim of this study is to determine the predictive effect of interpersonal cognitive distortions, self-esteem and desire to be liked variables between anxious attachment style and SMA.

Materials and Methods: This study is a cross-sectional and correlational study. The sample of the study consisted of 414 high school students studying in Kocasinan district of Kayseri province. The adolescents who participated in the study are 265 (64%) female and 149 (36%) male. Data were collected online with Three Dimensional Attachment Styles Scale (TDASS), Two Dimensional Self-Esteem Scale (TDSES), Cognitive Distortions about Relationships Scale (SCDR), Desire to be Liked Scale (DBLS), Social Media Addiction Scale for Adolescents (SMAS-A). The research data were analyzed with AMOS 26.0 and SPSS 25.0 programs. Structural Equation Modeling was used within the framework of correlations between variables.

Findings: According to the correlation results, there is a negative relationship between anxious attachment and TDSES and a positive relationship between SCDR, SMAS-A, DBLS and SCDR. These relationships are statistically significant. According to SEM results, anxious attachment directly affects SCDR (β= 0.523; p=0.001) and self-esteem (β=-0.329; p=0.001). SMAS-A directly affects anxious attachment (β=0.116; p=0.017), TDSES (β= -0.133; p=0.032) and DBLS (β=0.255; p=0.001). SCDR (β = 0.422; p=0.001) and TDSES (β = -0.349; p=0.001) affect the DBLS directly.

Discussion and Conclusion: It is seen that there is a relationship between desire to be liked through interpersonal cognitive distortions and low self-esteem in individuals with anxious attachment style and this predicts social media addiction. Previous studies have shown that individuals with anxious attachment style have low self-esteem and high cognitive distortions about relationships. Therefore, the fact that individuals with anxious attachment style, who have cognitive distortions about themselves and others, wanted to be liked by others can be explained by attachment theory. Individuals with anxious attachment style are likely to try to meet their wanted to be liked through social media. The findings of the study are important for understanding individual differences in social media addiction. In addition, the study results re-emphasized the role of a reliable and stability caregiver in the context of social media addiction.

BİR GRUP HEMŞİRELİK ÖĞRENCİSİNDE PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Rüveyda YÜKSEL[1], Sinem SÖNMEZ[2], Hülya ARSLANTAŞ[1]

[1]ADÜ, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

[2]Kapadokya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü , Nevşehir, Türkiye

Giriş: Hemşirelik öğrencilerinin problemli internet kullanımının değerlendirilmesi risk gruplarının tanımlanmasına ve problemli internet kullanımının önlenmesine yönelik yapılacak olan girişimsel çalışmalara yol göstermesi açısından önem taşımaktadır. **Amaç:** Araştırma bir grup hemşirelik öğrencisinde problem çözme, problemli internet kullanımı ve etkileyen faktörleri belirlemek amacı ile analitik kesitsel olarak yapılmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Araştırmanın evrenini batıda bir ilde bir üniversitenin hemşirelik bölümünde 2021-2022 yılında öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmada olasılıksız örnekleme yöntemi kullanılmış olup; araştırmanın yapıldığı günlerde sınıfta olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 307 öğrenci örneklemi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, Problem Çözme Envanteri ve Problemli İnternet Kullanımı Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırma için etik kurul izni (Sayı: E-7626131397-050.99-166731; 295 nolu karar) ve katılımcılardan sözlü onam alınmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 16.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin (yüzdelik, ortalama, standart sapma) yanı sıra Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve Spearman testi kullanılmıştır. **Bulgular:** Araştırmaya katılan öğrencilerin %64.8'i kadın, %98.4'ü bekar ve yaş ortalamaları 21.19±1.78'dir. Öğrencilerin %48.2'inin günde 5-8 saat aralığında internet kullandıkları bulunmuştur. Öğrencilerde problemli internet kullanımına neden olan faktörlerin; cinsiyet (MWU=8814.50;p=0.009), günlük internet kullanım süresi (KW=14.480; p=0,013), interneti film izlemek amacıyla kullanma durumu (MWU=8857,000; p=0,013) ve intihar düşüncesi varlığı (MWU=1521.000;p=0.003) olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin Problemli İnternet Kullanımı Ölçeği puan ortalamasının 118.50±31.11, Problem Çözme Envanteri puan ortalamasının ise 97.82±18.86 olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin Problemli İnternet Kullanımı Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri puan ortalamaları arasında negatif yönlü yüksek bir ilişki bulunmuştur (r=-0.146; p=0.010). **Sonuç:** Öğrencilerde problemli internet kullanımına neden olan faktörlerin cinsiyet, günlük internet kullanım süresinin fazla olması, interneti film izlemek

amacıyla kullanma durumu, intihar düşüncesinin varlığı olduğu ve problem çözme becerisi azaldıkça problemli internet kullanımının arttığı bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda problemli internet kullanımına yönelik eğitimlerin yapılması önerilir.

KAYNAKLAR

Şahin, N., Şahin, N. H. andHeppner, P. P. (1993). The psychometricproperties of the Problem Solving Inventory. CognitiveTherapy and Research, 17(4), 379-396.

Caplan, S. E. (2002). Problematic internet use and psychosocial well-being: Development of a theory-based cognitive–behavioral measurement instrument. Computers in Human Behavior, 18(5), 553-575.

Ceyhan, E., Ceyhan, A. A. ve Gürcan, A., (2007). Problemli internet kullanımı ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. Educational Sciences: Theory&Practice, 7 (1), 387- 416.

PROBLEMATIC INTERNET USE IN A GROUP OF NURSING STUDENTS AND FACTORS AFFECTING IT

Rüveyda YÜKSEL[1], Sinem SÖNMEZ[2], Hülya ARSLANTAŞ[1]

[1]ADÜ, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

[2]Kapadokya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü , Nevşehir, Türkiye

Background: Assessment of nursing students' problematic internet use is important in terms of guiding interventional studies to be conducted on identifying risk groups and preventing this problem. **Aim:** This is an analytical cross-sectional study that was conducted to determine problem-solving and problematic internet use in a group of nursing students and the factors affecting it. **Materials and Methods:** The population of the study consisted of students from the nursing department of a university in a western province in the 2021-2022 academic year. The non-probabilistic sampling method was used in the study. The sample consisted of 307 students who were in the class on the days when the study was carried out and agreed to participate in the study. The data of the study were collected using a Personal Information Form, which was designed by the researchers following a review of the literature, the Problem-Solving Inventory, and the Problematic Internet Use Scale. Ethics committee approval (Number: E-7626131397-050.99-166731; decision no: 295) and participants' verbal consent were obtained. SPSS 16.0 statistical software package was used for the analysis of the research data. Descriptive statistical methods (percentage, mean, and standard deviation values) as well as the Mann-Whitney U test, Kruskal Wallis test, and Spearman test were employed for data analysis. **Results:** The mean age of the students in the study was 21.19±1.78, 64.8% of them were female, and 98.4% were single. It was found that 48.2% of the students used the Internet for 5-8 hours a day. The factors that caused problematic internet use in students were gender (MWU=8814.50; p=0.009), duration of daily internet use (KW=14.480; p=0.013), using the Internet for watching movies (MWU=8,857.000; p=0.013), and presence of suicidal ideation (MWU=1,521.000; p=0.003). Students' mean scores were 118.50±31.11 on the Problematic Internet Use Scale and 97.82±18.86 on the Problem-Solving Inventory. A high negative relationship was found between students' mean scores on the Problematic Internet Use Scale and the Problem-Solving Inventory (r=-0.146; p=0.010). **Conclusion:** It was found that the factors causing problematic internet use in students were gender, high daily internet usage time, using the Internet for watching movies, and the presence of suicidal ideation, and that

problematic internet use increased as problem-solving skills decreased. In line with these results, it is recommended to conduct trainings for problematic internet use.

Keywords: Hemşirelik, Öğrenci, Problemli internet kullanımı

REFERENCE

Şahin, N., Şahin, N. H. andHeppner, P. P. (1993). The psychometricproperties of the Problem Solving Inventory. CognitiveTherapy and Research, 17(4), 379-396.

Caplan, S. E. (2002). Problematic internet use and psychosocial well-being: Development of a theory-based cognitive–behavioral measurement instrument. Computers in Human Behavior, 18(5), 553-575.

Ceyhan, E., Ceyhan, A. A. ve Gürcan, A., (2007). Problemli internet kullanımı ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. Educational Sciences: Theory&Practice, 7 (1), 387- 416.

PSİKİYATRİ ALANINDA HASTA GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN ARAŞTIRMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ: GÜNCEL KONULAR VE GELECEKTEKİ ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER

Yelda KUBLAY, Aysun ÜNAL

Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye

Giriş: Ruhsal bozukluklar bireylerin bilişsel ve davranışsal işlevler dizgesinde bozulmalara neden olduğundan, hasta güvenliği olaylarının en çok bildirildiği kinik alanlardan birisi psikiyatridir. Hastaların güvenli bir ortamda, zarar verici tüm etken ve uygulamalardan korunarak bakım görmesi temel hasta haklarından birisidir. Psikiyatri kliniklerinde hasta güvenliğini sağlamada psikiyatri hemşireleri hayati rol oynamaktadır. Hasta güvenliğinin öncelikli olduğu bu alandaki araştırmalar oldukça önemlidir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, psikiyatri alanında ilk yayın yapıldığı tarihten günümüze kadar hasta güvenliğine ilişkin araştırmaların küresel gelişimini analiz ederek gelecekteki araştırmalar için öneriler geliştirmektir.

Gereç ve yöntem: Konu ile ilgili 1997'den günümüze kadar yapılan 571 yayının R yazılımı kullanılarak bibliometrik analizi yapılmıştır. Yayınların küresel dağılımı ve işbirliği, Lotka ve Bradford yasalarına göre analizi ve kavramsal değerlendirmeleri yapılmıştır.

Bulgular: Psikiyatri alanında hasta güvenliğine yönelik araştırmalar 2017 yılından itibaren büyüme eğilimindedir ve en çok 2022 yılında yayın yapılmıştır. Amerika (n=220), İngiltere (n=138) ve Avusturalya (n=55), konu ile ilgili en çok yayın yapan ülkelerdir. Türkiye ise 12. sırada gelmektedir (n= 9). Tayland, Makedonya, Grönland; Avrupa birliği ülkelerinden Belarus, Litvanya, Slovakya, Sırbistan, Bulgaristan; Brezilya ve Ekvador hariç Güney Amerika Kıtası ülkeleri; Güney Afrika hariç Afrika Kıtası ülkeleri; Suriye, Irak, Afganistan, Türk Cumhuriyetleri (Azerbaycan, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkmenistan) ve Moğolistan'da bu konuda hiç çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir. En çok kullanılan anahtar kelimeler olan hasta güvenliği (% 17), psikiyatri (%12), intihar ve ruh sağlığıdır (%7). 2021 yılından itibaren acil psikiyatri, primer bakım, tükenmişlik, kendine zarar verme ve covid-19 kavramlarının öne çıktığı görülmektedir. Yayınların ve atıf yapan yayınların metin verileri, analiz edilerek belirlenen başlıca kavramsal alanlar iki kümede yapılanmıştır. İlk küme güvenlik, hastaneler, personel, algılar, davranış, düşünce ve mortalite çerçevesinde; ikinci küme hasta sonuçları, oranlar, sıklık, belirtiler ve demans üzerine toplanmıştır. Araştırmacıların konu

ile ilgili bilimsel üretkenliği Lotka Yasası'na göre incelendiğinde, yazarların %86,7'si tek makale (n=2333), %8,7'si iki makale (n=233) ve %2,5'i üç makale (n=68) yayınlamıştır. Lotka Yasası'na göre konuyla ilgili bilimsel üretkenliğin yeterli olmadığı söylenebilir. Bradford yasasına göre ise dergilerin konuyla ilgili yayın çıktısının yeterli olmadığı saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Psikiyatri alanına hizmet veren kurumlarda hasta ve çalışan güvenliğinin diğer birimlere göre daha çok risk altında olmasına rağmen üretkenliğin yeterli olmadığı ve ülkeler arası küresel iş birliği olsa da, konunun halen belli ülkelerle sınırlı olarak çalışıldığı söylenebilir. Yapılan kavramsal analizler psikiyatri alanına özgü hasta güvenliği kültürü ve hataların kavramsallaştırılmasına gereksinim olduğunu göstermektedir. Teknolojik gelişmelerin ön planda olduğu günümüzde, güvenlik teknolojilerinin psikiyatri kliniklerinde yeterince kullanılmadığı saptanmıştır. Teknolojik önlemlerin uygulanması ve hasta güvenliğini artırmadaki etkinliği üzerine kanıt temelli araştırmalar yapılmasına gereksinim vardır. Bununla birlikte ruhsal hastalığı olan bireylere yönelik ilaç hataları ve önlenebilir advers olaylara ilişkin epidemiyolojik ve etiyolojik verilerin araştırılması ve gelecekte hasta güvenliğini tehdit eden bu olayların önlenmesine yönelik proaktif çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik analiz, Hasta güvenliği, Psikiyatri, Psikiyatri hemşireliği, Tıbbi hata,

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF RESEARCH ON PATIENT SAFETY IN THE FIELD OF PSYCHIATRY: CURRENT ISSUES AND SUGGESTIONS FOR FUTURE RESEARCH

Yelda KUBLAY, Aysun ÜNAL

Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye

Introduction: Psychiatry is one of the clinical areas where patient safety incidents are reported the most, as mental disorders cause deterioration in the cognitive and behavioral functions of individuals. It is one of the basic patient rights that patients receive care in a safe environment, protected from all harmful factors and practices. Psychiatric nurses play a vital role in ensuring patient safety in psychiatry clinics. Research in this area, where patient safety is a priority, is very important.

Aim: The aim of this study is to analyze the global development of patient safety research since the first publication in the field of psychiatry and to develop recommendations for future research.

Materials and methods: Bibliometric analysis of 571 publications on the subject from 1997 to the present was performed using R software. The global distribution and cooperation of the publications, analysis and conceptual evaluations according to Lotka and Bradford laws were made.

Results: Research on patient safety in the field of psychiatry has been growing since 2017, and the most publications were in 2022. America (n=220), England (n=138) and Australia (n=55) are the countries that publish the most on the subject. Türkiye comes in the 12th place (n= 9). Thailand, Macedonia, Greenland; European Union countries Belarus, Lithuania, Slovakia, Serbia, Bulgaria; countries of the South American Continent, except Brazil and Ecuador; countries of the African Continent, except South Africa; Syria, Iraq, Afghanistan, in the Turkic Republics (Azerbaijan, Uzbekistan, Kazakhstan, Kyrgyzstan and Turkmenistan) and Mongolia it has been determined that no studies have been conducted on this subject. The most used keywords are patient safety (17%), psychiatry (12%), suicide and mental health (7%). It is seen that the concepts of emergency psychiatry, primary care, burnout, self-harm and covid-19 have come to the fore since 2021. The text data of the publications and the citing publications were analyzed and the main conceptual areas determined were structured in two clusters. The first cluster is within the framework of safety, hospitals, staff, perceptions, behavior, ideation and

mortality; the second cluster is clustered on patient outcomes, rates, prevalence, symptoms and dementia. When the scientific productivity of researchers on the subject is examined according to Lotka Law, 86.7% of the authors have a single article (n=2333), 8.7% have two articles (n=233) and 2.5% have three articles. (n=68) published. According to Lotka Law, it can be said that scientific productivity on the subject is not sufficient. According to the Bradford law, it was determined that the publication output of the journals on the subject was not sufficient.

Discussion and Conclusion: It can be said that although patient and staff safety are more at risk than other units in institutions serving in the field of psychiatry, productivity is not sufficient and although there is global cooperation between countries, countries working on this issue are limited. The conceptual analyzes show that there is a need for conceptualization of patient safety culture and errors specific to the field of psychiatry. Today, when technological developments are at the forefront, it has been determined that security technologies are not used enough in psychiatry clinics. Evidence-based research is needed on the application of technological measures and their effectiveness in increasing patient safety. However, it may be recommended to investigate epidemiological and etiological data on medication errors and preventable adverse events for individuals with mental illness and to conduct proactive studies to prevent these events that threaten patient safety in the future.

Keywords: Bibliometric analysis, Medical error, Patient safety, Psychiatric nursing, Psychiatry

HEMŞİRE ÖĞRENCİLERİN EŞCİNSEL BİREYLERE YÖNELİK ALGISI

Rüveyda YÜKSEL, Mehtap KIZILKAYA, Hülya ARSLANTAŞ

ADÜ, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

Giriş: Sağlık hizmetlerinin sunumunda hemşirelerin dezavantajlı gruplardan biri olan eşcinsel bireylere yönelik yaklaşımları son derece önemlidir. Çünkü kaçınılmaz şekilde karşılaşacakları hastaların bir kısmı eşcinsel bireyler olacaktır.

Amaç: Bu çalışma, hemşire öğrencilerin eşcinsel bireylere yönelik algılarının derinlemesine incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve yöntem: Çalışma, kalitatif bir çalışma olup, fenomenoloji araştırması biçiminde desenlendirilmiştir. Araştırmada katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 8'i kadın, 8'i erkek, toplam 16 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma için etik kurul izni (19.11.2018 tarih ve 2018/042 nolu karar) ve katılımcılardan sözlü onam alınmıştır. Veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Veri analizi sonucu 4 alt tema, 3 ana tema oluşturulmuştur.

Bulgular: Yapılan görüşmeler sonucunda araştırmacılar tarafından "Eşcinsel bireye ilişkin düşünceler", "eşcinsel bireye bakım verme" ve "öneriler" olmak üzere üç ana tema belirlenmiştir.

Sonuç: Bu çalışma sonucunda hemşirelik öğrencilerinin eşcinsel bireylere yönelik olumlu düşüncelerinin yanı sıra olumsuz düşüncelerinin de olduğu, buna karşın eşcinsel bireylere bakım vermeye yönelik profesyonel bir tutum içerinde oldukları bulunmuştur. Bu sonuç doğrultusunda hemşirelik öğrencilerine yönelik olarak toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında eğitimler verilmesi önerilir.

KAYNAKLAR

1.Cornelius JB, Whitaker-Brown C. A brieflearningexperiencedesignedtoincreasenursingstudents"knowledge of andattitudestowardlgbthealthcare. GSTF Journal of NursingandHealthCare. 2017;2(1):1-4.

2. Institute of Medicine (IOM). Report on TheHealth of Lesbian, Gay, Bisexual, And Transgender (LGBT) individuals. Washington DC: NationalInstitutes of Health; 2011. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK64806/. 17 Nisan 2023 tarihinde erişilmiştir.

3. Kaos GL. 2016 Cinsel Yönelim ve Cinsiyet Kimliği Temelli Insan Hakları İzleme Raporu; 2016. https://kaosgldernegi.org/images/library/2017lgbt-insan-haklari-raporu-kaosgl-2016-eylul.pdf. 17 Nisan 2023 tarihinde erişilmiştir.

NURSING STUDENTS' PERCEPTIONS OF HOMOSEXUAL INDIVIDUALS

Rüveyda YÜKSEL, Mehtap KIZILKAYA, Hülya ARSLANTAŞ

ADÜ, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

Backgraund: Nurses' approaches to homosexual individuals, one of the disadvantaged groups, are highly critical in the delivery of health services because some of the patients they will encounter will inevitably be homosexual individuals.

Aim: This study was conducted to do an in-depth examination of nursing students' perceptions of homosexual individuals.

Materials and methods: A phenomenological research design was used in this qualitative study. The in-depth interview technique was used to collect data. The maximum variation sampling method, one of the purposive sampling methods, was used to determine study participants. The study group consisted of 16 students, including 8 females and 8 males. The content analysis method was used in data analysis. . Study data were collected by the researchers using a semi-structured interview form prepared following a review of the literature. Ethics committee approval (decision date: 19.11.2018 and number: 2018/042) and participants' verbal consent were obtained for the study. The data were analyzed using the As a result, three main and four sub-themes were elicited from the study data.

Findings: As a result of interviews, three main themes, namely "thoughts about a homosexual individual," "providing care for a homosexual individual," and "recommendations" were determined by the researchers.

Conclusion: In this study, it was concluded that nursing students had negative thoughts as well as positive thoughts toward homosexual individuals, but that they had a professional attitude toward providing care for homosexual individuals. In line with this result, it is recommended to provide trainings in the context of gender equality for nursing students.

Keywords: Hemşire, Öğrenci, Eşcinsel

REFERENCE

Cornelius JB, Whitaker-Brown C. A brieflearningexperiencedesignedtoincreasenursingstudents‟knowledge of andattitudestowardlgbthealthcare. GSTF Journal of NursingandHealthCare. 2017;2(1):1-4.

Institute of Medicine (IOM). Report on TheHealth of Lesbian, Gay, Bisexual, And Transgender (LGBT) individuals. Washington DC: NationalInstitutes of Health; 2011. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK64806/. 17 Nisan 2023 tarihinde erişilmiştir.

Kaos GL. 2016 Cinsel Yönelim ve Cinsiyet Kimliği Temelli Insan Hakları İzleme Raporu; 2016. https://kaosgldernegi.org/images/library/2017lgbt-insan-haklari-raporu-kaosgl-2016-eylul.pdf. 17 Nisan 2023 tarihinde erişilmiştir.

YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDEN DEPREM BÖLGESİNE GÖNDERİLEN SAĞLIK PERSONELİNİN YAŞAM KALİTESİNİN ETKİLENME DURUMUNUN İNCELENMESİ

Tuğçe ASIL[1], Betül ILBAN[2], Sibel ULAŞ[3]

[1]istanbul üniversitesi cerrahpaşa tıp fakültesi, İSTANBUL, Türkiye

[2]İstanbul üniversitesi cerrahpaşa tıp fakültesi, istanbul, Türkiye

[3]İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa tıp fakültesi, İstanbul, Türkiye

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli olarak meydana gelen 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki depremler, diğer 11 ilimizi de etkileyerek ciddi yaralanma ve ölüm vakalarına yol açmıştır. Bu felaket, çok sayıda sağlık personelinin aktif müdahalesini ve hizmetini gerektirmiştir. Deprem sonrası, hekimler, hemşireler ve diğer sağlık personeli, enkaz altında mahsur kalmış yaralıları kurtarma ve tıbbi müdahalelerde bulunma gibi zorlu çalışma koşullarıyla karşı karşıya kalmışlardır. Afet anındaki stres ve travma, bu sağlık profesyonelleri tarafından deneyimlenmiştir. Hızlı ve etkili müdahaleler için saatler süren yoğun çalışmalar ve sürekli yorgunluk hissi, yaşam kalitesini olumsuz etkileyen faktörlerden biri haline gelmiştir. Yüksek düzeyde sorumluluk taşıma ve insan hayatlarını koruma çabası, uzun vadeli psikolojik etkiler yaratabilir. Bu durum, iş stresine ek olarak travmatik olayların sağlık personelinin yaşam kalitesini düşürebileceğini göstermektedir. Özellikle uzun çalışma saatleri, aileleriyle zaman geçirememe ve kişisel ihtiyaçlara zaman ayıramama gibi zorluklar, yaşam kalitesini olumsuz etkileyen faktörlerdir. Sağlık çalışanları sıklıkla büyük ölçekli afetlerde ilk müdahale ekipleri olarak görevlendirilirler; ancak birçoğu, afet durumlarına hazırlıksızdır ve sınırlı kaynaklarla çalışmak zorunda kalabilirler.

Bu çalışma, yeni doğan yoğun bakım ünitesinden deprem bölgesine gönderilen sağlık personelinin yaşam kalitesini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, 28.02.2023 ile 13.03.2023 tarihleri arasında deprem bölgesine gönüllü olarak görevlendirilen hemşire ve hekim gruplarını içermektedir (8 hekim ve 9 hemşire). Araştırmacılar, literatür taraması sonucunda oluşturulan 'Yenidoğan yoğun bakım ünitesinden deprem bölgesine gönderilen sağlık personelinin yaşam kalitesinin etkilenme durumunun incelenmesi anket formu' kullanarak verileri toplamışlardır. Bu anket, sosyodemografik özellikleri içeren 21 soru ve deprem sonrası durumu değerlendiren 9 sorudan oluşmaktadır. Anket sonuçlarına göre, deprem bölgesinde görev alan sağlık çalışanlarının yaşam kalitesinde önemli değişiklikler yaşandığı tespit edilmiştir. Özellikle uyku düzenindeki değişiklikler, uyku sorunlarına dikkat çekmiş ve uyku kalitesini artırmaya yönelik

stratejilerin önemini vurgulamıştır. Ayrıca, sağlık çalışanlarının psikolojik destek almalarını teşvik eden programların düzenlenmesi gerektiği önerilmiştir. Sosyal etkinliklere katılımdaki değişiklikler, çalışma ve özel hayat dengesinin önemini ortaya koymaktadır. Sağlık personelinin sosyal etkinliklere katılımını artırmak amacıyla düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Öfke durumundaki değişiklikler, stresle başa çıkma stratejilerinin gerekliliğini vurgulamaktadır. Sağlık personeline stres yönetimi ve duygusal düzenleme konularında destek programları geliştirilmesi tavsiye edilmektedir.

Sonuç olarak, Kahramanmaraş depreminde görev alan doktorlar ve hemşireler, zorlu çalışma koşulları, psikolojik travmalar, kişisel ve ailevi zorluklar, iş tatminsizliği ve meslekten ayrılma gibi etkenler nedeniyle yaşam kalitelerini olumsuz etkilenmiştir. Bu sonuçlar, sağlık personelinin afet durumlarında karşılaştığı zorlukları anlamamız ve bu profesyonellere daha iyi destek sağlamamız için önemli bir temel oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, sağlık personeli, yaşam kalitesi, çalışma koşulları, psikolojik etkiler, destek, önlemler

EXAMINATION OF THE IMPACT ON THE QUALITY OF LIFE OF HEALTHCARE PERSONNEL DISPATCHED FROM THE NEONATAL INTENSIVE CARE UNIT T

Tuğçe ASIL[1], Betül ILBAN[2], Sibel ULAŞ[3]

[1]istanbul üniversitesi cerrahpaşa tıp fakültesi, İSTANBUL, Türkiye

[2]İstanbul üniversitesi cerrahpaşa tıp fakültesi, istanbul, Türkiye

[3]İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa tıp fakültesi, İstanbul, Türkiye

The earthquakes of magnitudes 7.7 and 7.6, which occurred on February 6, 2023, with Kahramanmaraş as the epicenter, had a significant impact on 11 other provinces, resulting in severe injuries and fatalities. This disaster necessitated the active involvement and service of numerous healthcare professionals. Following the earthquake, doctors, nurses, and other healthcare personnel found themselves in challenging working conditions, rescuing individuals trapped under debris and providing medical interventions. The stress and trauma experienced during the disaster posed significant challenges for these healthcare professionals. Hours of intensive work and a constant sense of fatigue, in order to ensure rapid and effective interventions, became one of the factors adversely affecting their quality of life. The high level of responsibility and the effort to save human lives could lead to long-term psychological effects. This situation, in addition to occupational stress, could further reduce the quality of life due to exposure to traumatic events. Particularly, long working hours, inability to spend time with their families, and a lack of time for personal needs are difficulties that negatively impact their quality of life. Healthcare workers are often called upon as first responders in large-scale disasters; however, many of them are unprepared to work in disaster situations with limited resources.

This study aims to examine the quality of life of healthcare personnel voluntarily dispatched from the neonatal intensive care unit to the earthquake-stricken area. The study includes nurse and physician groups deployed to the earthquake zone between February 28, 2023, and March 13, 2023 (8 physicians and 9 nurses). Researchers collected data using a questionnaire titled "Assessment of the Impact on the Quality of Life of Healthcare Personnel Dispatched from the Neonatal Intensive Care Unit to the Earthquake Zone," which was developed based on a literature review. The questionnaire consists of 21 questions covering sociodemographic characteristics and 9 questions evaluating the post-earthquake situation. According to the questionnaire results, it was determined that healthcare professionals working in the earthquake zone experienced significant changes in their quality of life. Particularly, changes in sleep

patterns emphasized the importance of raising awareness about sleep problems and developing strategies to improve sleep quality. Moreover, it was recommended that programs supporting healthcare workers in seeking psychological support and managing stress should be organized. Changes in participation in social activities underscored the importance of maintaining a balance between work and personal life. Measures should be taken to encourage healthcare personnel to participate in social activities. Changes in anger levels highlight the necessity of coping strategies for managing stress. Programs should be developed to provide support for stress management and emotional regulation for healthcare workers.

In conclusion, doctors and nurses who were involved in the Kahramanmaraş earthquake experienced a reduction in their quality of life due to challenging working conditions, psychological trauma, personal and family difficulties, job dissatisfaction, and thoughts of leaving their professions. These findings provide a valuable foundation for understanding the difficulties faced by healthcare professionals in disaster situations and emphasize the need to provide better support for them.

Keywords: Deprem, sağlık personeli, yaşam kalitesi, çalışma koşulları, psikolojik etkiler, destek, önlemler

ACİL SERVİS HEMŞİRELERİNİN RUHSAL SORUNLARI OLAN HASTALARA BAKIM VERME DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Ayşe BÜYÜKBAYRAM ARSLAN, Gülsenay TAŞ SOYLU, Leyla BAYSAN ARABACI, Dilek AYAKDAŞ DAĞLI, Ece MUTLU SATIL

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye

Giriş: Türkiye'de, acil hemşirelerinin acil psikiyatri hastalarına yönelik bu bakım hizmetini sunarken karşılaştıkları güçlükleri ve engelleri belirlemeye ihtiyaç vardır. Literatürde bu konuda yapılan sınırlı sayıdaki çalışmadan yola çıkarak, elde edilecek bulguların acil psikiyatrik bakım hizmet kalitesini arttırmaya ışık tutacağı inancıyla bu araştırma tasarlanmıştır.

Amaç: Araştırma, acil servisinde çalışan hemşirelerin, ruhsal sorunları nedeniyle acile başvuran hastalar ile ilgili deneyimlerini; yaşadıkları güçlükler, nedenler ve çözüm önerileri konusundaki görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Gereç Yöntem: Araştırma fenomenoloji yaklaşım deseni ile gerçekleştirilmiş, betimleyici nitel bir çalışmadır. Türkiye'de Ege Bölgesi'nde bir üniversite eğitim ve araştırma hastanesinin acil servisinde çalışan, 13 hemşire ile yürütülmüştür. Veriler, Şubat-Nisan 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Çalışmanın yapılabilmesi için Girişimsel Olmayan Etik Kurulu'ndan etik kurul izni, kurum izni ve katılımcılardan gönüllü onam alınmıştır. Verilerin analizinde bağımsız bir şekilde araştırmacılar tarafından içerik analizi yapılmış, kategori, tema ve alt temalar belirlenmiştir.

Bulgular: Hemşirelerin %64.6'sı kadın, yaş ortalaması 36.97±7.96(min=21-max=52), acil serviste çalışma yılı ortalaması 7.74±4.68(min=1-max=20)'dır. Veri analizi ile bakıma yönelik olarak bakıma yansıyan güçlükler, bakım engelleri ve bakıma yönelik öneriler alanlarında yedi tema ve alt temalar belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Acil servis hemşireleri acil psikiyatrik bakıma yönelik olarak, temel triyaj, tedavi ve bakım, güvenliği sağlama, mahremiyet ve gizliliği koruma hizmetlerinde zorlandıklarını ifade etmiştir. Bu güçlükler, acile başvuran psikiyatri hastalarının duygusal ve fiziksel güvenliği, bakımın niteliği ve daha sonraki psikiyatrik tedavinin sürdürülebilmesi için risk oluşturmaktadır. Hemşireler yaşanan güçlüklerin sıklıkla destek yetersizliği ve öz yetersizlik ile ilgili olduğunu belirtmiştir. Hemşirelerin "Acil psikiyatrik bakım" olarak daha çok fiziksel bakıma odaklandıkları gözlenmiştir. Bu bulgu, hemşirelerin gözardı ettikleri psikososyal bakım konusunda eğitim gereksinimleri olduğunu göstermektedir. Hemşireler sıklıkla psikiyatrik bakım ile ilgili hizmet içi eğitime (özellikle yüz yüze) gereksinim

duyduklarını ifade etmiştir. Ayrıca ortam koşulların iyileştirilmesine, ruh sağlığı uzmanlarının desteğine, iş yükünün azaltılmasına ve işleyişin düzenlenmesine ilişkin talepte bulunmuşlardır. Sonuç olarak, acil serviste acil psikiyatrik bakım kalitesini artırmak amacıyla organizasyonel iyileştirme çalışmalarının ve eğitim faaliyetlerinin planlanmasının ve devamlılığının sağlanmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Acil Bakım, Hemşirelik, Ruh sağlığı, Nitel araştırma

THE EXPERIENCES OF EMERGENCY NURSE IN CARE OF PATIENTS WITH MENTAL PROBLEMS: A QUALITATIVE STUDY

Ayşe BÜYÜKBAYRAM ARSLAN, Gülsenay TAŞ SOYLU, Leyla BAYSAN ARABACI, Dilek AYAKDAŞ DAĞLI, Ece MUTLU SATIL

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye

Introduction: In TÜRKİYE, there is a need to identify the difficulties and obstacles faced by emergency nurses while providing the care service for emergency psychiatric patients. Based on the limited number of studies on this subject, this study was designed with the belief that the findings will shed light on increasing the quality of emergency psychiatric care services. **Aim:** The research includes the experiences of nurses working in the emergency department with patients who applied to the emergency department due to mental problems; was conducted to reveal their views on the difficulties they experienced, their causes and solutions.

Material and Method: The research is a descriptive qualitative study carried out with the phenomenology approach pattern. The study was conducted with 13 nurses working in the emergency department of a university training and research hospital in the TÜRKİYE.Data were obtained through semi-structured interviews conducted between February and April 2021.Ethics committee permission, institutional permission and voluntary consent of the participants were obtained in order to conduct the study.In the analysis of the data, content analysis was made by the researchers independently, and categories, themes and sub-themes were determined.

Results: 64.6% of the nurses were female, the mean age was 36.97±7.96(min=21-max=52), and the average working year in the emergency department was 7.74±4.68(min=1-max=20). With data analysis, seven themes and sub-themes were determined in the fields of difficulties reflected in care, barriers to care, and suggestions for care.

Discussion and Conclusion: Emergency department nurses stated that they had difficulties in basic triage, treatment, care, providing security, protecting privacy and confidentiality for emergency psychiatric care. These difficulties pose a risk for the emotional and physical safety, quality of care and the continuation of subsequent psychiatric treatment of psychiatric patients admitted to the emergency department. Nurses stated that the difficulties experienced were often related to lack of support and self inadequacy. It has been observed that nurses focus more on physical care as "emergency psychiatric care". This finding shows that nurses have training

needs on psychosocial care that they ignore. Nurses also stated that they needed in-service training (especially face-to-face) on issues related to psychiatric care. In addition, they frequently requested the improvement of environmental conditions, the support of mental health professionals, the reduction of workload and the regulation of functioning. As a result, it is thought that it is necessary to plan and maintain organizational improvement studies and training activities in order to increase the quality of emergency psychiatric care in the emergency department.

Keywords: Emergency Care, Nursing, Mental health, Qualitative research

AFET SONRASI TRAVMA VE RUHSAL BAKIM

Sevda Pınar MEHEL TUTUK[1], Reyhan GÜRUN BETBAŞI [2]

[1]*İstanbul Şişli meslek yüksekokulu, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Şişli meslek yüksekokulu , İstanbul , Türkiye*

İnsanları çeşitli yollarla zarara uğratan, can ve mal kaybına neden olan, ani şekilde meydana gelen ve engel olunamayan durumlara doğal afet denilmektedir. Afet bireylerde fiziksel, sosyal, ekonomik kayıplara neden olabilmekte, normal yaşamı kesintiye uğratarak toplumun işleyişini ciddi anlamda bozmaktadır. Afet, aynı zamanda bireyin ruh sağlığını da tehdit ederek ciddi psikolojik sorunlara neden olabilmektedir. Bu psikolojik sorunlardan biri de bireyin günlük yaşantısını ve psikolojik sağlığını tehdit eden travma ve travma sonrası belirtilerdir. Psikolojik ilk yardım ve psikososyal müdahalelerle afet sonrası görülebilecek travma kontrol altına alınabilir ve azaltılabilir. Bu derlemede afet sonrası görülebilecek travmanın ruh sağlığına etkisine ve yapılması gereken ruhsal girişimlere yer verilmiştir

Anahtar Kelimeler: afet, travma, ruhsal bakım

AFTER DISASTER TRAUMA AND MENTAL CARE

Sevda Pınar MEHEL TUTUK[1], Reyhan GÜRUN BETBAŞI [2]

[1]*İstanbul Şişli meslek yüksekokulu, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Şişli meslek yüksekokulu , İstanbul , Türkiye*

Natural disasters are situations that cause damage to people in various ways, cause loss of life and property, occur suddenlyand cannot be prevented. Disasters can cause physical, social and economic losses to individuals, and seriously disrupt the functioning of society by interrupting normal life. Disaster can also cause serious psychological problems by threatening the mental health of the individual. One of these psychologicalproblems is trauma and post-traumatic symptoms that threatenthe daily life and psychological health of the individual. Post-disaster trauma can be controlled and reduced with psychological first aid and psychosocial interventions. In thisreview, the effects of post-disaster trauma on mental healthand the psychological interventions that should be done are included.

Keywords: disaster, mental care, trauma

ŞİZOFRENİ HASTALARININ UMUT VE İŞLEVSEL İYİLEŞME DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Hatice POLAT [1], Eda AY[2]

[1]*Turgut Özal Üniversitesi , Malatya , Türkiye*

[2]*atatürk üniversitesi , erzurum, Türkiye*

Amaç: Araştırma, şizofreni hastalarının umut ve işlevsel iyileşme düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapıldı.

Materyal ve Metot: Bu araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı niteliktedir. Araştırma verileri, Türkiye'nin doğusunda yer alan bir ilin üniversite hastanesi psikiyatri polikliniğinde Nisan 2022 – Haziran 2023 tarihleri arasında toplandı. Araştırmanın evrenini, belirtilen tarihler arasında ilgili hastanenin polikliniğine başvuran, DSM-V tanı ölçütlerine göre şizofreni tanısı konulmuş ve araştırmaya alınma kriterlerine uyan tüm hastalar oluşturdu. Evrenden örneklem seçimine gidilmeyerek, araştırma 136 hastayla tamamlandı. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu", "Herth Umut Ölçeği" ve "Şizofreni Hastalarında İşlevsel İyileşme Ölçeği (ŞİLÖ)" kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde; ortalama, yüzdelik dağılımlar, Cronbach alpha katsayısı ve Pearson Korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre hastaların Herth Umut Ölçeği toplam puan ortalaması 45.22±22.63 olarak belirlendi. Herth Umut Ölçeği"nin en fazla etkilenen alt boyutu kendisi ve çevresindekilerle arasındaki ilişkiler (15.83±57.76), en az etkilenen alt boyutu ise gelecek (14.47±8.27) olarak bulundu. Şizofrenilerde İşlevsel İyileşme Ölçeği toplam puan ortalaması ise 47.25±15.28 olarak belirlendi. ŞİLÖ'nin en fazla etkilenen alt boyutunun sosyal işlevsellik (17.62±6.45) olduğu, en az etkilenen alt boyutunun ise mesleki işlevsellik (4.36±2.12) olduğu saptandı. Herth Umut Ölçeği ve ŞİLÖ arasındaki ilişki incelendiğinde; toplam ölçek puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlendi ($p<0.01$). Yapılan regresyon analizinde şizofreni hastalarının umut düzeylerinin benlik yitimini %60.3($R2= .603$ $p=0.000$) oranında etkilediği tespit edilmiştir.

Sonuç: Hastaların umutlarının orta düzeyde, işlevsel iyileşmelerinin ise düşük düzeyde olduğu saptandı. Şizofreni hastalarının umut düzeyi ile işlevsel iyileşme arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edildi.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, işlevsel iyileşme, şizofreni, umut.

DETERMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN HOPE AND FUNCTIONAL RECOVERY LEVELS OF SCHIZOPHRENIA PATIENTS

Hatice POLAT 1, Eda AY2

1Turgut Ozal University , Malatya , TÜRKİYE

2atatürk university , erzurum, TÜRKİYE

Aim: The study was conducted to determine the relationship between hope and functional recovery levels of patients with schizophrenia.

Materials and Methods: This research is descriptive and correlational. Research data were collected between April 2022 and June 2023 in the psychiatry outpatient clinic of a university hospital in a province located in the east of TÜRKİYE. The population of the study consisted of all patients who applied to the outpatient clinic of the relevant hospital between the specified dates, were diagnosed with schizophrenia according to the DSM-V diagnostic criteria and met the inclusion criteria. The study was completed with 136 patients by not choosing a sample from the universe. “Personal Information Form”, “Herth Hope Scale” and “Functional Recovery Scale in Schizophrenia Patients (SHILS)” were used to collect data. In the evaluation of the data; mean, percentile distributions, Cronbach alpha coefficient and Pearson Correlation analysis were used.

Results: According to the research findings, the mean score of the patients on the Herth Hope Scale was determined as 45.22±22.63. The most affected sub-dimension of the Herth Hope Scale was found to be the relations between himself and those around him (15.83±57.76), and the least affected sub-dimension was the future (14.47±8.27). The mean score of the Functional Recovery Scale in Schizophrenia was determined as 47.25±15.28. It was determined that the most affected sub-dimension of SILQ was social functionality (17.62±6.45), and the least affected sub-dimension was occupational functionality (4.36±2.12). When the relationship between Herth Hope Scale and SILÖ is examined; It was determined that there was a significant positive correlation between the total scale scores ($p<0.01$). In the regression analysis, it was determined that the hope levels of schizophrenia patients affected the loss of self by 60.3% ($R2= .603$ $p=0.000$).

Conclusion: It was determined that the hopes of the patients were moderate and their functional recovery was low. It was determined that there was a significant relationship between the level of hope and functional recovery in schizophrenia patients.

Keywords: Hemşirelik, işlevsel iyileşme, şizofreni, umut.

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU TANISI OLAN ÇOCUĞA SAHİP ANNELERİN ALEKSİTİMİ DÜZEYLERİ VE YAŞAM KALİTESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Eda AY[1], Meral ORGUN [2]

[1]Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye

[2]Atatürk Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi , Erzurum , Türkiye

Amaç: Bu araştırma otizm spektrum bozukluğu (OSB) tanısı olan çocuğa sahip annelerin aleksitimi düzeyleri ve yaşam kalitesinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Metot: Araştırma kesitsel ve tanımlayıcı türdendir. Çalışma Türkiye'nin doğusunda bir üniversite hastanesinin çocuk ve ergen ruh sağlığı biriminde tedavi gören otizm spektrum bozukluğu tanısı olan çocukların anneleri ile yapılmıştır. Araştırmanın evrenini belirtilen hastanenin çocuk ve ergen ruh sağlığı polikliniğine 15 Aralık 2022- 30 Haziran 2023 tarihleri arasında başvuran 94 OSB tanısı ile takip edilen çocuğun annesi oluşturmuştur. Örneklem büyüklüğü evreni belli örnekleme yöntemine göre hesaplanmıştır. Araştırmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 88 anne örnekleme dahil edilmiştir. Veriler araştırmacı tarafından yüzyüze görüşme yöntemi ile 'Kişisel Bilgi Formu', 'Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ)', 'Otizm Yaşam Kalitesi Ölçeği-Ebeveyn Sürümü (OYKA-E)' kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizi için SPSS 22 programı kullanılarak tanımlayıcı testler, değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için Varyans Analizi ve student t testi ve korelasyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların OYKA-E Bölüm A alt boyut puan ortalaması 86.62±17.27, Bölüm B alt boyut puan ortalaması 51.26±16.47 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların TAÖ toplam puan ortalaması 54.42±9.46 olarak bulunmuştur. Ölçeğe göre 51-60 puan alan bireylerde muhtemel bir aleksitimi varlığından söz edilmektedir. Bu sonuca göre annelerin aleksitimik özellikler gösterdiği söylenilebilir. Katılımcıların OYKA-E Bölüm A alt boyutu ile TAÖ puanları arasında negatif yönde orta seviyede, Bölüm B alt boyutu ile TAÖ puanları arasında negatif yönde zayıf seviyede bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler : Annelerin aleksitimi ve otizm yaşam kalitesi arasında negatif yönde bir ilişki olduğu, annelerin aleksitimi puan ortalamaları arttıkça yaşam kalitelerinin düştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Otizm spektrum bozukluğu tanısı olan çocukların annelerinde aleksitimi düzeylerini azaltmak ve yaşam kalitelerini yükseltmek için müdahale içeren çalışmaların yapılması önerilmektedir.

EVALUATION OF ALEXITHYMIA LEVELS AND QUALITY OF LIFE OF MOTHERS WITH CHILDREN DIAGNOSED WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER

Eda AY[1], Meral ORGUN [2]

[1]*Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*

[2]*Atatürk Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi , Erzurum , Türkiye*

Aim: This study was conducted to evaluate the alexithymia levels and quality of life of mothers who have a child with autism spectrum disorder.

Material and method: The research is of descriptive type. The study was conducted with the mothers of children with autism spectrum disorder who were treated in the child and adolescent mental health unit of a university hospital in eastern TÜRKİYE. The universe of the study consisted of the mothers of 94 children who were followed up with the diagnosis of ASD, who applied to the child and adolescent mental health outpatient clinic of the hospital between 15 December 2022 and 30 June 2023. The sample size universe was calculated according to a certain sampling method. 88 mothers who met the inclusion criteria and agreed to participate in the study were included in the sample. The data were collected by the researcher by face-to-face interview method using the 'Personal Information Form', 'Toronto Alexithymia Scale (TAS)', 'Autism Quality of Life Scale-Parent Version (AQLS-P)'. Descriptive tests were used to analyze the data using the SPSS 22 program, and Analysis of Variance and student t test and correlation analysis were performed to examine the relationship between the variables. Results: Participants' AQLS-P Section A sub-dimension mean score was 86.62±17.27, and Section B sub-dimension mean score was 51.26±16.47. When the distribution of TAS score averages is examined; Participants' Difficulty Recognizing Emotions sub-dimension mean score was 17.94±5.04, Difficulty Expressing Emotions sub-dimension score average was 13.34±3.26, Extraverted Thinking sub-dimension mean score was 23.13±2.99, and total score average was 54.42±9.46. It was determined that there was a moderate negative correlation between the AQLS-P Part A sub-dimension and TAS scores of the participants, and a weak negative correlation between the Part B sub-dimension and TAS scores.

Conclusion and Recommendations: It was concluded that there was a negative relationship between mothers' alexithymia and autism quality of life, and that as the mothers' alexithymia score averages increased, their quality of life decreased. It is recommended that interventional

studies be conducted to reduce alexithymia levels and improve their quality of life in mothers of children with autism spectrum disorder.

Keywords: Aleksitimi, otizm spektrum bozukluğu, yaşam kalitesi.

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA BENLİK YITIMI İLE UMUT DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Kübra Nur YILMAZ[1], Eda AY[2]

[1]*Kocaeli Şehir Hastanesi, Kocaeli, Türkiye*

[2]*Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği A.D , Erzurum, Türkiye*

Giriş: Şizofreni; bireylerin, duygu düşünce ve davranışlarda birtakım bozuklukların ortaya çıktığı, temel olarak kişinin gerçeği algılanmasında sorunlar yaşadığı kronik psikotik bir bozukluktur. Benlik yitimi; şizofreni hastalarının kendi benlik kavramlarını olumsuz yönde değiştirmesi olarak tanımlanmaktadır. Umut; bireyi harekete geçiren yaşamla ilgili pozitif beklenti hissi oluşturan bir güç olarak ifade edilmektedir.

Amaç: Araştırma, şizofreni hastalarının benlik yitimi ile umut düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı niteliktedir. Araştırmaya başlanılmadan önce Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığından etik kurul onayı alındı. Ayrıca araştırmanın yürütüleceği kurumlardan yazılı izin alındı. Araştırma verileri, Türkiye'nin doğusunda bir ilin Toplum Ruh Sağlığı Merkezinde (TRSM) ve psikiyatri kliniklerinde Ocak 2022- Ocak 2023 tarihleri arasında yapıldı. Araştırmanın evrenini, Eylül 2022-Aralık 2022 tarihleri arasında psikiyatri kliniklerinde yatarak tedavi gören hastalar ile Toplum Ruh Sağlığı Merkezine başvuran, DSM-V tanı ölçütlerine göre şizofreni tanısı olan ve araştırmaya alınma kriterlerine uyan tüm hastalar oluşturdu. Evrenden örneklem seçimine gidilmeyerek, araştırma 110 hastayla tamamlandı. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu", "Benlik Yitimi Ölçeği" ve "Herth Umut Ölçeği" kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde; sayı, ortalama, yüzdelik dağılımlar, standart sapma, regresyon analizi, Cronbach alpha katsayısı ve Pearson Korelasyon analizi ve bağımsız gruplarda t testi kullanıldı.

Bulgular: Katılımcıların %56.4'ü kadın, %63.6'sı evli ve %67.3'ü ilköğretim mezunudur. Katılımcıların %77.3'ü ailesi ile birlikte yaşamaktadır, %60.9'unun ailesinde ruhsal hastalık öyküsü vardır ve %36.4'ü 6-9 yıldır tedavi almaktadır. Katılımcıların yaş ortalaması 44.77±11.98, son bir yılda hastaneye yatış sayısı ortalama 1.35±0.52'dir. Araştırma bulgularına göre hastaların Benlik Yitimi Ölçeği toplam puan ortalamasının 77.90±12.72 olduğu ve BYÖ alt boyutları incelendiğinde hastaların en çok benlik kavramında değişiklik (51.29± 9.13)

yaşadıkları sonucuna ulaşıldı. Herth Umut Ölçeği toplam puan ortalaması 37.76±11.70 olarak belirlendi. Benlik yitimi ölçeği ile Herth Umut Ölçeği arasındaki ilişki incelendiğinde; toplam ölçek puanları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlendi ($p<0.05$). Yapılan regresyon analizinde şizofreni hastalarının umut düzeylerinin benlik yitimini %69.8 oranında etkilediği tespit edilmiştir.

Sonuç: Hastaların benlik yitiminin ortalamanın üstünde umut düzeylerinin ise düşük olduğu saptandı. Şizofreni hastalarının benlik yitimleri ile umut düzeyleri arasında ilişki olduğu tespit edildi. Hastalarının benlik yitimlerinin azaltılıp, umut düzeylerinin artırılacağı uygun hemşirelik müdahalelerinin planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Benlik yitimi, hemşirelik, şizofreni, umut

THE RELATIONSHIP BETWEEN LOSS OF SELF AND HOPE LEVELS IN PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA

Kübra Nur YILMAZ[1], Eda AY[2]

[1]*Kocaeli Şehir Hastanesi, Kocaeli, Türkiye*

[2]*Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği A.D , Erzurum, Türkiye*

Summary

Introduction: Schizophrenia is a chronic psychotic disorder in which individuals experience certain disorders in emotions, thoughts and behaviors, and have problems with perceiving reality. Depersonalization is defined as the negative change of self-conception of people who suffer from schizophrenia. Hope is expressed as a force that motivates the individual and creates positive expectations about life.

Aim: The study was conducted to determine the relationship between loss of self and hope levels in schizophrenia patients

Materials and Methods: Before the research began, ethics committee approval was received from Atatürk University Faculty of Medicine Clinical Research Ethics Committee. In addition, written permissions were received from institutions where the research will be conducted. This research is descriptive and correlational. Research data were collected in the Community Mental Health Center (CMHC) and psychiatry clinics in a province in the east of TÜRKİYE between January 2022 and January 2023. The study population consisted of all schizophrenia patients who in remission and were hospitalized in psychiatry clinics between the specified dates, and all patients who applied to the Community Mental Health Center, were diagnosed with schizophrenia according to DSM-V diagnostic criteria and met the inclusion criteria of the study. No sampling was performed in the study population, and the study was completed with 110 patients. "Personal Information Form", "Depersonalization Scale" and "Herth Hope Scale" were used for collect data. In the evaluation of the data; number, mean, percentile distributions, standard deviation, regression analysis, Cronbach alpha coefficient and Pearson Correlation analysis and t test for independent groups were used

Results: 56.4% of the participants are women, 63.6% are married and 67.3% are primary school graduates. 77.3% of participants live with their family, 60.9% have a history of mental disorder in their family and 36.4% have been receiving treatments for 6-9 years. The average age of the participants is 44.77±11.98 and the average number of hospitalizations in the last year is

1.35±0.52. According to the research findings, the mean modifiyed engulfment score of the patients was 77.90±12.72 and most affected sub-scale of the MES was found to be changes self-concept (51.29±9.13). The mean score in the Herth Hope Scale was found to be 37.76±11.70. Considering the relationship between the MES and HHS was examined; it was determined that there is a significant negative relationship between total scale scores ($p<.0.5$). In the regression analysis, it was determined that the hope levels of schizophrenia patients affected the loss of self by 69.8%.

Conclusion: It was revealed that patients have a intermediate level of engulfment, and low level of hope. A correlation was found between engulfment, and level of hope in patients with schizophrenia.

Keywords: Engulfment, hope, nursing, schizophrenia,

PSİKİYATRİ KLNİKLERİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN HASTA KAYNAKLI ŞİDDET DENEYİMLERİ

Esra GÖKEŞ, Mehmet Cihad AKTAŞ, Cemile Hürrem AYHAN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Van, Türkiye

Giriş

Sağlık personeline yönelik şiddet, hastanelerde istenmedik bir durum olsa da, sağlık sisteminde sıklıkla yaşanmakta ve sağlık personellerinde endişeye neden olmaktadır. Hemşirelere yönelik şiddet, dünya çapında sağlık sektörünün önemli bir sorunudur. Diğer kliniklere nazaren psikiyatri kliniklerinde görev yapan sağlık profesyonelleri, hasta kaynaklı şiddetin sıkça karşılaşıldığı bir ortamda çalışmaktadır. Hemşireler, hasta-hemşire etkileşimindeki karmaşıklıklar nedeniyle fiziksel şiddet, tehdit, hakaret şeklinde sözel şiddet gibi hasta kaynaklı şiddet türleriyle karşılaşabilmektedir. Bu tür deneyimler, hemşireleri duygusal olarak etkileyebilmekte ve çalışma yaşam kalitesini düşürebilmektedir. Literatürde bu durumu nicel olarak inceleyen çalışmalar olmakla birlikte hemşirelerin hasta kaynaklı şiddet deneyimlerini nitel olarak değerlendiren çalışma sayısı oldukça kısıtlıdır.

Amaç

Bu çalışma, psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerin maruz kaldıkları hasta kaynaklı şiddetin türlerini, hemşirelerin yaşadıkları duygusal süreçleri, bu süreçlerle ve maruz kaldıkları şiddetle nasıl baş ettiklerini ortaya çıkarmak amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yöntem kullanılarak gerçekleştirildi. Katılımcıların bilgileri sosyodemografik veri formu ve araştırmacılar tarafından literatür ışığında oluşturulan 5 soruluk yarı yapılandırılmış veri formu kullanılarak toplandı. Katılımcıların hasta kaynaklı şiddet deneyimleri, bireysel derinlemesine görüşmeler ile toplandı. Kartopu örnekleme yöntemi ile psikiyatri kliniklerinde çalışan toplam 15 hemşire ile görüşmeler yapıldı ve ses kayıt cihazı ile veriler kaydedildi. Daha sonra Collaizi'nin nitel analiz yöntemleri baz alınarak transkrispsiyon ve temalara ayırma işlemleri yapılarak raporlar hazırlandı.

Çalışmanın etik kurul izni Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan (Sayı:2023/05-24 Tarih:12/05/2023) alındı.

Bulgular

Çalışmanın sonuçlarına göre, psikiyatri kliniklerinde çalışan hemşirelerin en az bir kez hasta kaynaklı şiddeti deneyimlediği belirlendi. Katılımcıların sözel şiddet, fiziksel şiddet ve duygusal şiddete maruz kaldıkları; şiddet deneyiminin ardından korku, öfke, şok, üzüntü, tedirginlik, tükenmişlik gibi duygusal sorunlar yaşadıkları; yaşadıkları bu süreçle hastanın yanından uzaklaşma, kabullenme, ağlama, durumu başkalarıyla paylaşma, egzersiz yapma ve etkili iletişim kurma yoluyla baş etmeye çalıştıkları belirlendi. Katılımcılar bu tür durumların olmaması için yeterli kurumsal ve fiziksel koşullara ihtiyaç olduğunu; hemşire ve hastaların iletişim becerileri ile ilgili bilgilendirilmeleri gerektiğini ifade ettiler.

Tartışma:

Çalışmanın sonuçları, psikiyatri kliniklerinde görev yapan hemşirelerin sıklıkla hasta kaynaklı şiddete maruz kaldıklarına ve bu şiddetin hemşirelerin ruhsal sağlığına olumsuz etkileri olduğuna işaret etmektedir. Literatürde bu çalışmayı destekleyen bir çok çalışma olmakla birlikte konusu itibariyle Türkiye'de psikiyatri hemşirelerinde yapılan ilk çalışma olması nedeniyle önem arz etmektedir.

Sonuç:

Hemşirelere yönelik şiddetle başetme eğitimleri planlanması, hemşirelerin psikolojik sağlamlıklarını geliştirecek müdahaleler geliştirilmesi, hastalara yönelik servis koşullarının güçlendirilmesi, güvenlik, yetersiz personel gibi kurumsal eksikliklerin tamamlanmasının hemşirelerin maruz kaldıkları hasta kaynaklı şiddeti azaltmada etkili olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hasta, Hemşire, Klinik, Psikiyatri, Şiddet.

PATIENT-RELATED VIOLENCE EXPERIENCES OF NURSES WORKING IN PSYCHIATRIC CLINICS

Esra GÖKEŞ, Mehmet Cihad AKTAŞ, Cemile Hürrem AYHAN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Van, Türkiye

Introduction

Although violence against health personnel is undesirable situation in hospitals, it is frequently experienced in the health system and causes anxiety among health personnel. Violence against nurses is an important problem in the health sector worldwide. Compared to other clinics, health professionals working in psychiatric clinics work in an environment where patient-related violence is frequently encountered. Due to the complexities in patient-nurse interactions, nurses may encounter patient-related violence, such as physical and verbal violence, in the form of threats and insults. Such experiences can affect nurses emotionally and reduce their quality of working life. Although some studies in the literature quantitatively examine this situation, the number of studies that qualitatively evaluate nurses' experiences of patient-related violence is quite limited.

Objective

This study revealed the types of patient-related violence experienced by nurses working in psychiatric clinics, the emotional processes experienced by nurses, how they cope with these processes and the violence they are exposed to.

Materials and Method

This research was conducted using the phenomenological method, one of the qualitative research methods. Participants' information was collected using a sociodemographic data form and a 5-question semi-structured data form developed by the researchers in the light of the literature. Participants' experiences of patient-induced violence were collected through individual in-depth interviews. A total of 15 nurses working in psychiatry clinics were interviewed using the snowball sampling method, and data were recorded with a voice recorder. Then, based on Collaizi's qualitative analysis methods, reports were prepared by transcription and separation into themes.

Ethics committee approval was obtained from Van Yuzuncu Yıl University Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee (Number: 2023/05-24 Date: 12/05/2023).

Results

According to the study results, it was determined that nurses working in psychiatry clinics experienced patient-induced violence at least once. It was determined that the participants were exposed to verbal, physical, and emotional violence; they experienced emotional problems such as fear, anger, shock, sadness, anxiety and burnout after the experience of violence. They tried coping with this process by distancing from the patient, accepting, crying, sharing the situation, exercising, and communicating effectively. Participants stated that adequate institutional and physical conditions are needed to prevent such situations and that nurses and patients should be informed about communication skills.

Discussion:

The results of the study indicate that nurses working in psychiatry clinics are frequently exposed to patient-induced violence and that this violence negatively affects the mental health of nurses. Although many studies support this study in the literature, it is important because it is the first study conducted by psychiatric nurses in TÜRKİYE.

Conclusion:

It is thought that planning training on coping with violence for nurses, developing interventions to improve the psychological resilience of nurses, strengthening the service conditions for patients, and completing institutional deficiencies such as security and insufficient personnel will be effective in reducing patient-induced violence to which nurses are exposed.

Keywords: Patient, Nurse, Clinic, Psychiatry, Violence.

YOĞUN BAKIM HASTALARINDA MÜZİK TERAPİNİN AĞRI VE ANKSIYETE ÜZERINE ETKISI

Kübra GÖKALP[1], Fatih BÜDÜŞ[2]

[1]*Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*

[2]*Bingöl Devlet Hastanesi, Bingöl, Türkiye*

Amaç: Bu çalışma, koroner anjiyografi sonrası yoğun bakımda yatan hastalarda müzik terapinin gelişen ağrı ve anksiyete üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, Nisan 2021-Ocak 2023 arasında Bingöl Devlet Hastanesi Yoğun Bakım Ünitesinin Koroner Yoğun Bakım Biriminde tedavi gören hastalarla etik kurul izni ve hastane izinleri alındıktan sonra paralel randomize kontrollü deneysel modelde yapılmıştır. Koroner anjiyografi olan 60 hasta randomizasyonla deney (n=30) ve kontrol (n=30) gruplarına atanmıştır. Verilerin toplanmasında "Kişisel Veri Formu", "Ağrı Vizuel Analog Skalası (Ağrı-VAS)", "Anksiyete Vizuel Analog Skalası (Anksiyete-VAS)" ve "Richmond Ajitasyon ve Sedasyon Skalası (RASS)" kullanılmıştır. Müzik terapi, koroner anjiyografi sonrası yoğun bakımda yatan hastalara kulaklıkla bir kez 30 dk uygulanmıştır. Verilerin analizinde Ki-Kare, bağımsız gruplarda t testi ve tekrarlayan ölçümlerde ANOVA kullanılmıştır.

Bulgular: Deney grubundaki hastaların %60'ının erkek, %80'inin evli, %53.3'ünün ilköğretim mezunu ve yaş ortalamasının 64.10±12.88 olduğu saptanmıştır. Kontrol grubundaki hastaların ise %63.4'ünün erkek, %70'inin evli, %46.6'sının ilkokul mezunu ve yaş ortalamasının 65.53±9.21olduğu belirlenmiştir. Deney grubunda yer alan hastaların ağrı, anksiyete, ajitasyon ve sedasyon düzeylerindeki azalmanın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p< .05$); kontrol grubundaki değişikliklerin ise anlamsız olduğu tespit edilmiştir ($p> .05$). Müzik terapi uygulamasının hastaların ağrısında %70.4, anksiyetesinde %64.6 ve ajitasyon ve sedasyonlarında ise %72.2 düzeyinde anlamlı ve geniş bir etki oluşturduğu belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Yapılan araştırmada müzik terapinin koroner anjiyografi olan hastaların ağrı, anksiyete, ajitasyon ve sedasyon düzeylerini geniş etki oluşturarak azalttığı bulunmuştur. Müzik terapinin korner anjiyografi sonrasında yoğun bakımda hemşirelik girişimi olarak kullanılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: anjiyografi, psikiyatri hemşireliği, müzik terapi

THE EFFECT OF MUSIC THERAPY ON PAIN AND ANXIETY IN INTENSIVE CARE UNIT PATIENTS

Kübra GÖKALP[1], Fatih BÜDÜŞ[2]

[1]*Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye*

[2]*Bingöl Devlet Hastanesi, Bingöl, Türkiye*

Aim: This study was conducted to determine the effect of music therapy on developing pain and anxiety in patients in intensive care unit after coronary angiography.

Material and Method: The study was conducted in a parallel randomized controlled experimental model with patients treated in the Coronary Intensive Care Unit of Bingöl State Hospital Intensive Care Unit between April 2021 and January 2023 after obtaining ethics committee approval and hospital permissions. 60 patients with coronary angiography were randomized and assigned to the experimental (n=30) and control (n=30) groups. In the collection of the data, "Personal Data Form", "Ağrı Vizuel Analog Scale (Ağrı-VAS)", "Anxiety Vizuel Analog Scale (Anxiety-VAS)" and "Richmond Agitation and Sedation Scale (RASS)" were used. Music therapy was applied once for 30 minutes with headphones to patients hospitalized in intensive care unit after coronary angiography. Chi-Square was used in the analysis of the data, t test in independent groups and ANOVA was used in repetitive measurements

Results: In the experimental group, 60% of the patients were male, 80% were married, 53.3% were primary school graduates and the mean age was 64.10±12.88 years. In the control group, 63.4% of the patients were male, 70% were married, 46.6% were primary school graduates and the mean age was 65.53±9.21 years. The decrease in pain, anxiety, agitation and sedation levels of the patients in the experimental group was statistically significant ($p < .05$); changes in the control group were found to be meaningless ($p > .05$). It was determined that music therapy application had a significant and wide effect on 70.4% of patients' pain, 64.6% of anxiety and 72.2% of their agitation and sedation.

Discussion and Conclusion: In the research, it was found that music therapy reduced the pain, anxiety, agitation and sedation levels of patients with coronary angiography with a wide effect. It is recommended to use music therapy as a nursing intervention in intensive care unit after coronary angiography.

Keywords: Angiography, music therapy, psychiatric nursing,

RUHSAL HASTALIK TEDAVİSİ GÖREN HASTALARDA İYİLEŞMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Hülya ARSLANTAŞ[1], Rüveyda YÜKSEL[1], Mehtap KIZILKAYA[1], Seher İNALKAÇ[2], Ferhan DEREBOY[3]

[1]ADÜ, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

[2]Batman Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Psikiyatri Servisi, Batman, Türkiye

[3]ADÜ, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Bölümü, Aydın, Türkiye

Giriş: Ruhsal hastalık tedavisi gören hastalarda iyileşmeyi etkileyen faktörlerinbelirlenmesi iyileşmeyi desteklemeye yönelik planlanacak olan girişimsel çalışmalara yol göstermesi açısından önem taşımaktadır. **Amaç:** Araştırma ruhsal hastalık tedavisi gören hastalarda iyileşmeyi etkileyen faktörleri belirlemek amacı ile analitik kesitsel olarak yapılmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Araştırmanın örneklemini bir Üniversite Eğitim ve Araştırma Hastanesinin Psikiyatri Servisi ve Psikiyatri Polikliniği ile bir Kamu Hastanesinin Psikiyatri Servisi ve Toplum Ruh Sağlığı Merkezinde tedavi gören 343 hasta oluşturmuştur. Araştırmanın verileri 1 Mart 2019 ile 1 Kasım 2019 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve Ruh Sağlığı İyileşme Ölçeği (MHRM) ile toplanmıştır. Araştırma için etik kurul izni (25/02/2019-E.12381), kurum izni ve katılımcılardan onam alınmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 21.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin (yüzdelik, ortalama, standart sapma) yanı sıra Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve Spearman testi kullanılmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların %61.2'si kadın, %55.7'si bekar ve yaş ortalamaları 37.41±13.70'dir. Hastalarda iyileşmeye etki eden faktörlerin medeni durum (MWU=12496.500;p=0.041), hastanın tedavi gördüğü hastane (MWU=11722.000; p=0.012), tedavi türü (KW=31.539;p=000), hastalığın tanısı (KW=11.960; p=0.039), ailenin sosyal desteği (KW=26.004;p=0.000), toplum tarafından birey olarak tanınma (KW=6883.500;p=0.000), sigara kullanımı (MWU=12482;p=0.033) ve intihar girişimi (MWU=11064.500; p=0.002) olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması ve Ruh Sağlığı İyileşme Ölçeği puan ortalaması arasında (r=0.188;p=0.000) pozitif yönlü düşük bir ilişki saptanmıştır. Ayrıca çalışma durumu, düzenli ilaç kullanımı sosyal aktivitelere katılma, egzersiz yapma ve sağlıklı beslenmenin iyileşmeyi etkilemediği belirlenmiştir. **Sonuç:** Hastalarda iyileşmeyi etkileyen faktörlerin medeni durum, hastanın tedavi gördüğü hastane,

tedavi türü, hastalığın tanısı, ailenin sosyal desteği, sigara kullanımı, intihar girişimi olduğu ve yaş arttıkça iyileşmenin arttığı bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda ruhsal hastalığı nedeniyle tedavi gören hastalara yönelik iyileşme odaklı yaklaşımı temel alan eğitimlerin yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Çam, O., Aydoğdu Durmuş, H. (2016). Ruhsal hastalığı olan bireyler ve psikiyatri hemşireleri açısından iyileşme. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 32 (2): 97-106.

Leamy, M., Bird, V., Le Boutillier, C., Williams, J., Slade, M. (2011). Conceptual framework for personal recovery in mental health: Systematic Review and Narrative Synthesis. Br J Psychiatry.;199:445-52.

Şenocak, S.Ü., Arslantaş, H., Yüksel, R. (2019). Psikiyatrik iyileşmede yeni bir yönelim: İyileşme Odaklı Yaklaşım. Archives Medical Review Journal, 28(2):83-97.

FACTORS AFFECTING RECOVERY IN PATIENTS RECEIVING TREATMENT FOR A MENTAL ILLNESS

Hülya ARSLANTAŞ[1], Rüveyda YÜKSEL[1], Mehtap KIZILKAYA[1], Seher İNALKAÇ[2], Ferhan DEREBOY[3]

[1]ADÜ, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

[2]Batman Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Psikiyatri Servisi, Batman, Türkiye

[3]ADÜ, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Bölümü, Aydın, Türkiye

Backgraund: Determining the factors affecting recovery in patients treated for mental illness is important in terms of guiding interventional studies to be planned to support recovery.

Aim: This is an analytical cross-sectional study that was conducted to determine the factors affecting recovery in patients treated for mental illness.

Materials and methods: The sample of the study consisted of 343 patients who were being treated in the Psychiatry Service and Psychiatry Outpatient Clinic of a University Training and Research Hospital and the Psychiatry Service and Community Mental Health Center of a Public Hospital. The data of the study were collected between March 1, 2019 and November 1, 2019, using a Personal Information Form, which was designed by the researchers following a review of the literature and the Mental Health Recovery Measure (MHRM). Ethics committee approval (25/02/2019-E.12381) institutional permission and participants' consent were obtained. SPSS 21.0 statistical software package was used for the analysis of the research data. Descriptive statistical methods (percentage, mean, and standard deviation values) as well as the Mann-Whitney U test, Kruskal Wallis test, and Spearman test were employed for data analysis.

Results: The mean age of the patients in the study was 37.41±13.70, 61.2% of them were female, 55.7% of them were single. The factors that affected revovery in in patients treated for mental illness were marital status (MWU=12496.500; p=0.041), the hospital where the patient is treated (MWU=11722.000; p=0.012), type of treatment (KW=31.539;p=000), diagnosis (KW=11.960; p=0.039), social support of the family (KW=26.004;p=0.000), recognition as an individual by society (MWU=12482;p=0.033), status of smoking (MWWU=12432.000;p=0.033) and attempting suicide (MWU=11064.500; p=0.002). A low possitive relationship was found between the age of patients'mean and mean scores on the Mental Halth Recovery Measure (r=-0.188; p=0.000). In addition, it was determined that

working status, regular drug use, participating in social activities, exercising and healthy nutrition did not affect recovery.

Conclusion: It was found that the factors affecting recovery were marital status, the hospital where the patient is treated, type of treatment, diagnosis, social support of the family, recognition as an individual by society, status of smoking, attempting suicide and recovery incread with increasing age. In line with these results, it is recommended to conduct trainings based on a recovery-oriented approach for patients receiving treatment for mental illness.

Keywords: Ruhsal hastalık, Tedavi, İyileşme

REFERENCES

Çam, O., Aydoğdu Durmuş, H. (2016). Ruhsal hastalığı olan bireyler ve psikiyatri hemşireleri açısından iyileşme. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 32 (2): 97-106.

Leamy, M., Bird, V., Le Boutillier, C., Williams, J., Slade, M. (2011). Conceptual framework for personal recovery in mental health: Systematic Review and Narrative Synthesis. Br J Psychiatry.;199:445-52.

Şenocak, S.Ü., Arslantaş, H., Yüksel, R. (2019). Psikiyatrik iyileşmede yeni bir yönelim: İyileşme Odaklı Yaklaşım. Archives Medical Review Journal, 28(2):83-97.

COVİD-19 PANDEMİ HASTANESİNDE BAKIM VEREN HEMŞİRE VE EBELERİN DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜĞÜ İLE TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİNİN İLİŞKİSİ

Tuğba AŞKAN[1], Birgül ÖZKAN[2]

[1]*Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, ANKARA, Türkiye*

Giriş: Sağlık çalışanları Covid-19 maruz kalımı açısından en yüksek riskli meslek grubudur. Pandeminin etkisi sadece fiziksel sağlık alanında sınırlı kalmayıp milyonlarca insanın hayatında çeşitli zorluklar getirmiştir. Bu etkilerden biri olabilecek tükenmişlik sendromunun iyileşmesinde, duygu düzenleme önemli bir psikolojik özelliktir.
Amaç: Bu çalışmada, Covid-19 pandemi hastanesinde bakım veren hemşire ve ebelerin duygu düzenleme güçlüğü ile tükenmişlikleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı türde yapılan bu araştırma bir hastanede, Şubat-Ağustos 2021 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 195 hemşire ve ebe dâhil edilmiştir. Veriler 'Sosyo-Demografik Bilgi Formu', 'Maslach Tükenmişlik Ölçeği' (MBI) ve 'Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği-Kısa Form' (DDGÖ-16) kullanılarak elde edilmiştir. İstatistiksel analizde bağımsız örneklemler t testi, Oneway ANOVA, Tukey, Mann Whitney U, Kruskal Wallis testi ve Korelasyon analizinden yararlanılmıştır.

Bulgular: Covid-19 pandemi hastanesinde bakım veren hemşire ve ebelerin MBI toplam puan ortalamaları 2,89±0,49; DDGÖ-16 toplam puan ortalamaları ise 2,22±0,82 bulunmuştur. MBI ve DDGÖ-16 toplam puanlarının arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğu; MBI alt boyutları duygusal tükenme, duyarsızlaşma, kişisel başarı ile DDGÖ-16 alt boyutları açıklık, amaçlar, dürtü, stratejiler, kabul etmeme arasında pozitif yönde ilişki olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların yaş, eğitim durumu, medeni durum, çocuk sahibi olma durumu, mesleki deneyim, meslekten ayrılma düşüncesi, pandemi döneminde yaşanılan yer ile DDGÖ-16 puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Katılımcıların yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma durumu, mesleği kendi kararı ile seçme durumu, mesleki deneyim, meslekten ayrılma düşüncesi, pandemi döneminde yaşanılan yer ile

MBI toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak Covid-19 pandemi hastanesinde bakım veren hemşire ve ebelerde duygu düzenleme güçlüğü arttıkça tükenmişlik düzeyinin arttığı bulunmuştur. Pandemi döneminde farklı ülkelerde yapılan araştırmalar benzer sonuçları göstermektedir. Bu nedenle hemşire ve ebelerin duygu düzenleme stratejilerinin geliştirilmesi, tükenmişliklerinin önlenmesinde katkı sağlayabilir. Elde edilen sonuçlara göre duygu düzenleme stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlayacak psikososyal müdahalelerin planlanması önerilmektedir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN DIFFICULTY IN EMOTION REGULATION AND BURNOUT LEVELS OF NURSES AND MIDWIVES PROVIDING CARE IN COVID-19 PANDEMIC HOSPITAL

Tuğba AŞKAN[1], Birgül ÖZKAN[2]

[1]*Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, ANKARA, Türkiye*

Introduction: Healthcare workers are the highest risk occupational group in terms of Covid-19 exposure. The impact of the pandemic has not only been limited to physical health but has also brought various difficulties in the lives of millions of people. Emotion regulation is an important psychological feature in the recovery of burnout syndrome, which may be one of these effects.

Objective: The aim of this study was to evaluate the relationship between emotion regulation difficulties and burnout in nurses and midwives providing care in a Covid-19 pandemic hospital.

Material and method: This descriptive, cross-sectional and correlational study was conducted in a hospital between February and August 2021. The study included 195 nurses and midwives who agreed to participate voluntarily. Data were obtained using the 'Socio-Demographic Information Form', the Maslach Burnout Inventory (MBI) and the Difficulties in Emotion Regulation Scale-Brief Form (DERS-16). Independent samples t test, Oneway ANOVA, Tukey, Mann Whitney U, Kruskal Wallis test and Correlation analysis were used in statistical analysis.

Results: The mean MBI total score of nurses and midwives who provided care in the Covid-19 pandemic hospital was 2.89±0.49and the mean DERS-16 total score was 2.22±0.82. It was determined that there was a significant and positive correlation between MBI and DERS-16 total scores; there was a positive correlation between MBI subscales emotional exhaustion, depersonalization, personal accomplishment and DERS-16 subscales clarity, goals, impulse, strategies, and non-acceptance. It was determined that there was a statistically significant difference between the participants' age, education level, marital status, child bearing status, years of experience, thoughts of leaving the profession, and the living place during the pandemic period and the mean scores of DERS-16 ($p<0.05$). It was determined that there was a statistically significant difference between the participants' age, marital status, child bearing

status, choosing the occupation with their own decision, years of professional experience, the thought of leaving the profession, the living place during the pandemic period and the mean MBI total score ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: As a result, it was found that the level of burnout increased as the difficulty in emotion regulation increased in nurses and midwives providing care in the Covid-19 pandemic hospital. Research conducted in different countries during the pandemic period shows similar results. Therefore, improving emotion regulation strategies of nurses and midwives may contribute to the prevention of burnout. According to the results obtained, it is recommended to plan psychosocial interventions that will contribute to the development of emotion regulation strategies.

Keywords: COVİD-19 pandemisi, hemşirelik çalışanları, tükenmişlik, duygu düzenleme

KAYNAKLAR

Restubog, S. L. D., Ocampo, A. C. G., & Wang, L. (2020). Taking control amidst the chaos:Emotion regulation during the COVID-19 pandemic.

Şahan, C., Özgür, E. A., Arkan, G., Alagüney, M. E., & Demiral, Y. (2019). COVID-19 Pandemisi'nde meslek hastalığı tanı kılavuzu. İş ve Meslek Hastalıkları Uzmanları Derneği ve Halk Sağlığı Uzmanları Derneği, 1-17.

Zara, A., ve İçöz, F. J. (2015). Türkiye'de Ruh Sağlığı Alanında Travma Mağdurlarıyla Çalışanlarda İkincil Travmatik Stres. Klinik Psikiyatri Dergisi, 18(1), 15-23.

Khouri, M., Lassri, D., & Cohen, N. (2022). Job burnout among Israeli healthcare workers during the first months of COVID-19 pandemic: The role of emotion regulation strategies and psychological distress. PLoS One, 17(3), e0265659.

Fonseca, S. M., Cunha, S., Campos, R., Faria, S., Silva, M., Ramos, M. J., ... & Queirós, C. (2022). Medical rescuers' occupational health during COVID-19: Contribution of coping and emotion regulation on burnout, trauma and post-traumatic growth. Análise Psicológica, 40(1), 1-13.

EBEVEYNLERİN ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARINA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİ TUTUMLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Nurcan YOLUR

Diyarbakır, Türkiye

*Bu çalışma TÜBİTAK–2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı kapsamında desteklenmiştir.

Giriş: Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) göre çocuk ihmali ve istismarı; 18 yaşın altındaki çocukların sağlığını, sağ kalımını, gelişimini veya ilişkilerdeki güven duygusunu olumsuz yönde etkileyen fiziksel/duygusal/cinsel istismar, ihmal ve diğer sömürü türleriyle sonuçlanan kötü davranışlardır (WHO, 2022).Çocuk istismarı ülkemizde ve dünyada verilerin aksine sık karşılaşılan, ancak çoğu zaman gizli tutulması, mağdurlarının dile getirememesi, tekrarlanabilir nitelikte olması ve bireyin yaşamında uzun süreli etkilerinin olması nedeniyle, bireysel ve toplumsal açıdan önemli bir sağlık sorunudur. İstismara maruz kalan çocuklarda birey olma yolunda örseleyici bir etki oluşturmakta ve birçok fiziksel, psikolojik ve sosyal problem görülmektedir (Yıldırım, 2019)

Amaç: Bu çalışma, ebeveynlerin çocuk cinsel istismarına yönelik bilgi düzeylerini tutumlarını ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışma tanımlayıcı, kesitsel ve araştırma deseninde, 01 Şubat- 31 Mayıs tarihleri arasında Dicle Üniversitesi Hastanelerine bağlı çocuk hastalıkları klinik ve polikliniklerine başvuran 12 yaş altında çocuğu olan 18-65 yaş aralığında olan toplamda 100 ebeveyn ile yapıldı. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve "Ebeveyneler için Çocuk Cinsel İstismar Bilgi Tutum Ölçeği" kullanılarak toplandı. Kurum, etik kurul ve katılımcılardan gerekli izinler alındı.

Bulgular: Çalışmaya katılan ebeveynlerin yaş ortalaması 37,48 (7,81) olup, %56'sı kadın, %98'i evliydi. Ebeveynlerin %55'inin üç veya daha fazla sayıda çocukları olduğu belirlendi. Ebeveynlerin %40'ı ilkokul mezunu ve %56'sının gelirinin giderinden az olduğu saptandı. Ebeveynlerin %46'sı ev hanımı ve %79'u çekirdek aileye sahipti ebeveynlerin ÇİBTÖ toplam ve alt ölçek puan ortalamaları verildi. Ebeveynlerinin sosyodemografik değişkenlerinden yaş ile ölçek puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmadı. Ebeveynlerin ÇİBTÖ toplam puan ortalamaları bakımından cinsiyet, medeni durum, çocuk sayısı, meslek ve aile türü gruplar arasında anlamlı fark saptanmazken, eğitim durumu ve ekonomik durum

gruplar arasında anlamlı fark saptandı. Eğitim durumu ve ekonomik durum değişkenlerinin CİBTÖ üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla linear regresyon analizi yapıldı. Yapılan analizde eğitim durumu ile ekonomik durumu ile oluşturulan modelin CİBTÖ ölçek puan ortalamasını açıklayıcılık gücünün istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlendi.

Tartışma:
Çocuk cinsel istismarı, yaşam boyu sürecek fiziksel ve ruhsal sağlık sorunları riskini artıran ve dünya çapında tabu haline gelen ciddi bir halk sağlığı sorunudur (Ucuz ve ark. 2022). Bilimsel literatür, onlarca yıldır çocuk cinsel istismarının neredeyse tüm ülkelerde meydana geldiğini ve evrensel olarak susturulduğunu göstermiştir (Rueda ve ark. 2021). Türkiye İstatistik Kurumu Raporu'na (2021) göre cinsel istismar, 2020'de çocukların mağdur olduğu suçlar arasında %12,2 ile üçüncü sırada yer aldı (TÜİK 2021). Cinsel istismar, sosyokültürel sonuçları nedeniyle ülkemizde hassas bir konu olarak kabul edilmekte ve bu nedenle gizli tutulmaktadır. Bulguların literatür ile benzer olduğu söylenebilir.

Sonuç: CİBTÖ üzerinde açıklayıcılık gücü olan tek bağımsız değişkenin eğitim durumu olduğu saptandı ve bu oluşturulan modelin CİBTÖ ölçek toplam puan üzerindeki değişimin %10,8'ini açıkladığı belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Cinsel İstismar, çocuk, bilgi, tutum

PARENTS' LEVEL OF KNOWLEDGE, ATTITUDES AND INFLUENCING FACTORS TOWARDS CHILD SEXUAL ABUSE

Nurcan YOLUR

Diyarbakir, TÜRKİYE

Introduction: According to the World Health Organization (WHO), child neglect and abuse; It is bad behavior that results in physical/emotional/sexual abuse, neglect and other types of exploitation that negatively affects the health, survival, development or sense of trust in relationships of children under the age of 18 (WHO, 2022). It is an important health problem in terms of individual and social aspects, because it is kept confidential at all times, its victims cannot express it, it is repeatable, and it has long-term effects on the individual's life. Children who are exposed to abuse have a traumatic effect on becoming an individual and many physical, psychological and social problems are seen (Yıldırım, 2019).

Objective: This study was conducted to determine the Parents' Knowledge, Attitudes and Affecting Factors towards Child Sexual Abuse.

Method: The study was conducted in descriptive, cross-sectional and research design. The research was carried out on 01 February- 31 May in the 2022-2023 academic year. The study was carried out with the participation of a total of 100 parents, aged between 18 and 65, with children under the age of 12 who applied to the Pediatrics clinics and polyclinics of Dicle University Hospitals. Data were collected using the Personal Information Form and the “Child Sexual Abuse Information Attitude Scale for Parents”. In this study, Cronbach's alpha coefficient was 0.83 for the total score of the Sexual Abuse Information Attitude Scale (SDBS), 0.25 for the myths-facts sub-dimension, 0.54 for the belief sub-dimension, 0.52 for the responsibility sub-dimension, information-attitude services and 0.55 for the reporting information sub-dimension, 0.62 for the preventive attitudes sub-dimension, and 0.12 for the anxiety re-experiencing sexual abuse sub-scale.

Results: The mean age of the parents participating in the study was 37.48 (7.81), with 56% female and 98% married. It was determined that 55% of the parents had three or more children. It was determined that 40% of the parents were primary school graduates and 56% had less income than their expenses. 46% of the parents were housewives and 79% of them had nuclear families. Parents' total and subscale mean scores of CIBTÖ were given. No statistically significant relationship was found between the age of the parents' sociodemographic variables

and the mean score of the scale. While there was no significant difference between the groups in terms of gender, marital status, number of children, occupation and family type in terms of the total mean scores of the parents' MDBS, there was a significant difference between the education and economic status groups. Linear regression analysis was performed to determine the effects of educational status and economic status variables on SIBT. In the analysis, it was determined that the explanatory power of the model, which was created with educational status and economic status, was statistically significant.

Conclusion: It was determined that the only independent variable that had explanatory power on SIBTÖ was education level, and it was determined that this model explained 10.8% of the change in the total score of SIBTÖ.

Keywords: Sexual abuse, child, knowledge, attitude.

YOĞUN BAKIM VE SERVİS HEMŞİRELERİNİN DUYGUSAL ZEKÂ DÜZEYLERİNİN PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK ÜZERİNE ETKİSİ

Cemile Şeyma Gümüş[1], Tülay Yılmaz Bingöl[2], Nermin Gürhan[3]

[1]Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik AD., Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi, Tokat / Türkiye

[2] Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD., Hemşirelik Bölümü, Dr. Öğr. Üyesi, Tokat / Türkiye

[3] Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD., Hemşirelik Bölümü, Prof. Dr., Tokat / Türkiye

Giriş: Hemşirelik insan faktörünün ön planda olduğu, iletişim temelinde yapılan kişilerarası ilişkiler aracılığıyla insana doğrudan hizmet veren profesyonel bir meslek grubudur. Hemşireler acil servis, ameliyathane, genel klinikler ve yoğun bakım üniteleri gibi pek çok alanda bakım hizmeti sağlamaktadırlar. Hemşirelerin fiziksel anlamda kapalı ve gürültülü ortamlarda çalışmaları; vardiyalı sistem, düzensiz çalışma saatleri, rol belirsizliği, ekip içi çatışmalar, aşırı iş yükü, alandaki yenilikleri takip etme gerekliliği, ölümle sık karşılaşma gibi etkenlerden dolayı yoğun stres yaşadıkları bildirilmektedir. Kritik hasta bakımı, ölümle daha çok karşılaşma, fiziksel çevrenin teknolojik donanımı nedeniyle de bu alanlardan en zor olanının yoğun bakım hemşireliği olduğu bilinmekte olup fiziksel ve ruhsal olarak da yoğun bakım hemşirelerinin daha çok zorlandıkları belirtilmiştir. Hemşirelik uygulamaları içerisinde karmaşık durumları yönetebilme; kendisi ve çevresiyle iyi bir iletişim kurma, empati yeteneği, zor durumlarla baş edebilme ve duygularının farkında olma becerisi ile mümkündür ve bu noktada hemşirelerin duygusal zekâ

düzeyleri ve psikolojik sağlamlıkları önem kazanmaktadır. Amaç: Bu araştırma hemşirelerde duygusal zekâ düzeylerinin psikolojik sağlamlığa etkisinin değerlendirilmesi amacıyla tanımlayıcı araştırma tipinde gerçekleştirilmiştir. Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı kesitsel tipte olan bu araştırma Nisan- Haziran 2023 tarihleri arasında Gazi Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezinde görev yapmakta olan araştırmaya katılmayı kabul eden 252 yoğun bakım ve servis hemşiresi ile yapılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Duygusal Zekâ Değerlendirme Ölçeği” ve “Yetişkin Psikolojik Sağlamlık Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 istatistik programı aracılığıyla değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan hemşirelerin tanımlayıcı özelliklerinin belirlenmesinde frekans ve yüzde analizlerinden, ölçeğin incelenmesinde

ortalama ve standart sapma istatistiklerinden faydalanılmıştır. Araştırma değişkenlerinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek üzere Kurtosis (Basıklık) ve Skewness (Çarpıklık) değerleri incelenmiştir. Hemşirelerin ölçek düzeylerini belirleyen boyutlar arasındaki ilişkiler pearson korelasyon ve lineer regresyon analizleri aracılığıyla incelenmiştir. Hemşirelerin tanımlayıcı özelliklerine göre ölçek düzeylerindeki farklılaşmaların incelenmesinde bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve post hoc (Tukey, LSD) analizlerinden faydalanılmıştır. Etki büyüklüğünü hesaplamak için Cohen(d) ve Eta kare(η2) katsayıları kullanılmıştır. Bulgular: Araştırmaya yoğun bakım ünitesinde çalışan 116 hemşire ve yataklı servislerde çalışan 136 hemşire katılmıştır. Hemşireler mesleğe ilişkin duyguya göre; %51,6'sı hemşireliği severek yapıyorum,

%8,7'si hemşireliğin benim için en iyi meslek olduğunu düşünüyorum, %29'u hemşireliği zorunlu hissettiğim için yapıyorum, %10,7'si hemşireliği sevmiyorum şeklinde cevap vermiştir. Hemşireler hemşirelikte mutluluk düzeyine göre; %30,6'sı daima ve çoğunlukla, %49,2'si ara sıra, %20,2'si çok nadir ve hiçbir zaman olarak belirlenmiştir. Araştırmada hemşirelerin duygusal zekâ ölçeği puan ortalamaları "orta", psikolojik sağlamlık ölçeği puan ortalamaları ise "düşük" bulunmuştur. Hemşirelerin duygusal zekâ düzeyleri ile psikolojik sağlamlıkları arasında anlamlı ve pozitif yönde farklılık olduğu tespit edilmiştir. Hemşirelerin duygusal zekâ toplam puanları ve psikolojik sağlamlıkları hemşirelikte mutluluk düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Hemşirelerin psikolojik sağlamlık toplam puanlarının yaş, medeni durum, eğitim düzeyi ve meslekte geçen süreye göre anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Yoğun bakım ünitesinde çalışan hemşirelerin psikolojik sağlamlık düzeyi serviste çalışan hemşirelere göre düşük düzeyde bulunmuştur. Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonuçlarına göre hemşirelerin duygusal zekâlarının güçlendirilmesinin mutluluk düzeyini arttıracağı belirlenmiştir. Hemşireler kendi ve başkalarının duygularının farkında olarak daha güçlü psikolojik sağlamlığa sahip olacaklar böylece karmaşık durumları daha iyi yönetebileceklerdir. Kurumlarda hemşirelerin duygusal zeka ve psikolojik sağlamlıklarına yönelik eğitimler düzenlenmesi; empati ve kişilerarası beceriler için kurs veya atölye çalışmaları yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Zekâ, Psikolojik Sağlamlık, Hemşirelik, Emotional Intelligence ,

THE EFFECT OF EMOTIONAL INTELLIGENCE LEVELS OF INTENSIVE CARE AND SERVICE NURSES ON PSYCHOLOGİCAL RESİLİENCE

Cemile Şeyma Gümüş[1], Tülay Yılmaz Bingöl[2], Nermin Gürhan[3]

[1]Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik AD., Psikiyatri Hemşireliği Yüksek Lisans Öğrencisi, Tokat / Türkiye

[2] Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD., Hemşirelik Bölümü, Dr. Öğr. Üyesi, Tokat / Türkiye

[3] Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD., Hemşirelik Bölümü, Prof. Dr., Tokat / Türkiye

SUMMARY

Introduction: Nursing is a professional group that gives direct service to people through interpersonal relations based on communication, where the human factor is at the forefront. Nurses provide care services in many areas such as emergency rooms, operating rooms, general clinics and intensive care units. Nurses working in physically closed and noisy environments; It is reported that they experience intense stress due to factors such as the shift system, irregular working hours, role ambiguity, intra-team conflicts, excessive workload, the need to follow the innovations in the field, and frequent encounters with death. It is known that intensive care nursing is the most difficult of these areas due to critical patient care, more encounters with death, and the technological equipment of the physical environment, and it has been stated that intensive care nurses have more difficulties physically and mentally. Ability to manage complex situations in nursing practice; A good communication with himself and his environment is possible with his ability to empathize , to cope with difficult situations and to be aware of his emotions, and at this point, emotional intelligence levels and psychological resilience of nurses gain importance. Purpose: This research was carried out as a descriptive study in order to evaluate the effect of emotional intelligence levels on psychological resilience in nurses. Materials and Methods: This descriptive cross-sectional study was conducted with 252 intensive care and service nurses who agreed to participate in the study, who were working at Gazi University Health Application and Research Center between April and June 2023. "Personal Information Form", "Emotional Intelligence â Evaluation Scale" and "Adult Resilience Scale" were used as data collection tools in the research. The data obtained in the research were evaluated in computer environment through SPSS 22.0 statistical program.

Frequency and percentage analyzes were used to determine the descriptive characteristics of the nurses participating in the research, and mean and standard deviation statistics were used in the analysis of the scale. Kurtosis (Kurtosis) and Skewness (Skewness) values were examined to determine whether the research variables showed a normal distribution . Relationships between dimensions determining nurses' scale levels Pearson analyzed through correlation and linear regression analyses. Independent groups t-test, one-way analysis of variance (Anova) and post hoc (Tukey , LSD) analyzes were used to examine the differences in scale levels according to nurses' descriptive characteristics. Cohen (d) and Eta squared (η2) coefficients were used to calculate the effect size . Results: 116 nurses working in the intensive care unit and 136 nurses working in the inpatient services participated in the study. According to the feeling of nurses about the profession; 51.6% of them love nursing, 8.7% answered "I think nursing is the best profession for me", 29% said "I do nursing because I feel obliged", and 10.7% said "I do not like nursing". According to nurses' level of happiness in nursing; 30.6% were determined as always and often, 49.2% were determined as sometimes, and 20.2% were determined as very rarely and never. In the study, the nurses' emotional intelligence scale mean scores were found to be "medium" and their psychological resilience scale mean scores were found to be "low". It was determined that there was a significant and positive difference between nurses' emotional intelligence levels and psychological resilience. Nurses' emotional intelligence total scores and psychological resilience differ significantly according to their level of happiness in nursing. It was determined that nurses' psychological resilience total scores were significant according to age, marital status, education level and time in the profession. The psychological resilience level of nurses working in the intensive care unit was found to be lower than the nurses working in the ward. Conclusion and Recommendations: According to the research results, it was determined that strengthening the emotional intelligence of nurses will increase their happiness level. Nurses will have stronger psychological resilience by being aware of their own and others' emotions, so they can better manage complex situations. Organizing training on emotional intelligence and psychological resilience of nurses in institutions; It is recommended to conduct courses or workshops for empathy and interpersonal skills.

Keywords: Psychological Resilience, Nursing

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE BAĞIMLILIK BENZERİ YEME DAVRANIŞINDA SOSYAL ETKİNİN İNCELENMESİ

Medine KOÇ[1], Özlem ULAŞOĞLU[2]

[1]*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Tokat, Türkiye*

[2]*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,Yüksek Lisans Öğrencisi, Tokat, Türkiye*

Giriş: Gıda tüketimi hayatta kalma, sağlıklı büyüme ve gelişme için gerekli, keyif kaynağı olduğu gibi bağımlılık ve aşırı yeme bozuklukları gibi sorunlarına da yol açabilmektedir (1). İnsanların yeme davranışlarını sürdürürken sosyal çevresinden etkileneceği düşünülmektedir. Çünkü insan yaşadığı kişilerden ve toplumdan etkilenir ve etkiler (2). Amaç: Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinde bağımlılık benzeri yeme davranışında sosyal etkinin incelenmesi amacı ile yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma tanımlayıcı tiptedir. Veriler 1 Mayıs 2023-31 Temmuz 2023 tarihlerinde Google form aracılığı ile online olarak toplanmıştır. Araştırma evrenini Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi hemşirelik bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Örneklemini G*Power 3.1.9.7 programı kullanılarak %5 hata payı ($\alpha = 0.05$) ve %95 güç ($1-\beta = 0.95$) ile 204 bulunmuş, etki değerini artırmak için 258 öğrenci çalışmaya dahil edilmiştir. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Bağımlılık Benzeri Yeme Davranışı Ölçeği ve Sosyal Etki Ölçeği kullanılmıştır. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu (14.34.2013-286374)'ndan ve Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü (E-13232362-804.99-297914-25.5.2023)'nden kurum izini alınmıştır. Araştırma verileri R 4.3.1 programı kullanılmış olup verilerin analizinde yüzdelik dağılım, t testi, pearson korelasyonu ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Katılımcıların %73,54'ü kadın, %82,88'inin sigara içtiği, %93,78'inin alkol kullandığı, %57,19'unun öğün atladığı, %90,67'sinin atıştırmalık tükettiği ve %57,97'sinin kendisini normal olarak algıladığı belirlendi.

Bağımlılık Benzeri Yeme Davranışı Ölçeği puan ortalaması 131,24 ± 30,86, Sosyal Etki Ölçeği puan ortalaması 51,81 ± 14,75 bulundu. Katılımcıların Sosyal Etki Ölçeği toplam puanının

Bağımlılık Benzeri Yeme Davranışı Ölçeği toplam puanını yordama durumu istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

Araştırmaya katılanların cinsiyet, aile tipi, gelir durumu, anne ve baba çalışma durumu, sigara kullanımı ve atıştırmalık tüketimi ile Bağımlılık Benzeri Yeme Davranışı Ölçeği arasında anlamlı bir fark saptanmadı ($p > 0.05$). Alkol kullanımı, öğün atlama ve kendilerini nasıl hissettikleri ile Bağımlılık Benzeri Yeme Davranışı Ölçeği arasında anlamlı bir fark saptandı ($p < 0.05$). Sigara kullanımı ve kendilerini nasıl hissettikleri ile Sosyal Etki Ölçeği arasında anlamlı fark tespit edildi ($p < 0.05$). Bağımlılık Benzeri Yeme Davranışı Ölçeği'nin alt boyutu olan İştah Açıcı Dürtü alt boyutu ile Sosyal Etki Ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı orta düzeyde pozitif yönlü doğrusal bir ilişki saptandı ($r= 0,467$, $p<0,000$).

Tartışma ve Sonuç: Analiz sonucunda Bağımlılık Benzeri Yeme Davranışı Ölçeği toplam %4'ünü açıklamaktadır. Sosyal Etki Ölçeği toplam puanı Bağımlılık Benzeri Yeme Davranışı Ölçeği toplam puanının istatistiksel olarak anlamlı yordayıcısıdır. Çalışma sonucunda öğün atlayan ve alkol kullanan bireylerin bağımlılık benzeri yeme davranışına daha yatkın olduğu söylenebilir. Öztürk ve İncedere (2021)'nin hemşirelik öğrencilerinde yeme tutumları ile alkol ve madde bağımlılığı arasında yüksek ilişki bulmuşlardır (3). Uzun ve arkadaşlarının (2018) hemşirelik öğrencilerinde yaptığı yeme tutumu ile ilgili çalışmada yeme bozukluğu olan öğrencilerde madde kullanımına yatkın olduğunu saptamışlardır (4). Bizim çalışmamızın bulguları literatür ile benzerlik göstermektedir. Araştırmada bağımlılık benzeri yeme davranışında sosyal etkinin etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeme bağımlılığı, Bağımlılık, Sosyal etki, Hemşirelik öğrencisi

INVESTIGATION OF SOCIAL INFLUENCE IN ADDICTION-LIKE EATING BEHAVIOUR IN NURSING STUDENTS

Medine KOÇ[1], Özlem ULAŞOĞLU[2]

[1]*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Tokat, Türkiye*

[2]*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,Yüksek Lisans Öğrencisi, Tokat, Türkiye*

Introduction: Food consumption is necessary for survival in life, healthy growth and development and it is a source of enjoyment. However, it may lead to problems such as food addiction and binge-eating disorder (1). It is believed that people are affected by the others around them while maintaining their eating habits (2).

Purpose: This study was conducted to study the effect of social impact on the addiction-like eating behaviour of nursing students.

Materials and Methods: This is a descriptive study. The data was collected online through Google forms between May 1, 2023 and July 31, 2023. The universe of the study consisted of the nursing department students of Tokat Gaziosmanpaşa University. Its sampling was found 204 using G*Power 3.1.9.7 program with an error margin of 5% ($\alpha = 0.05$) and 95 % power ($1-\beta = 0.95$). To increase its value of effect, 258 students were included in the study. To collect data, Personal Information Form, Addiction-like Eating Behaviour Scale and Social Impact Scale were used. Institutional permissions were obtained from Tokat Gaziosmanpaşa University Ethical Council for Social and Human Sciences (14.34.2013-286374) and Tokat Gaziosmanpaşa University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing (E- 13232362-804.99-297914-25.5.2023). R 4.3.1 program was used for the research data and percentage distribution, t test, Pearson correlation and multilinear regression analysis were used to analyse the data.

Findings: It was determined that 73.54 % of the participants were female, 82.88% smoked, 93.78% consumed alcohol, 57.19 % skipped meals, 90.67% consumed junk food, and 57.97% perceived themselves as normal.

The average point for Addiction-like Eating Behaviour Scale was determined as 131.24 ± 30.86 and that of Social Impact Scale 51.81 ± 14.75. The predictive value of the total score of Social

Impact Scale for the total score of the Addiction-like Eating Behaviour Scale was determined to be statistically significant.

There found to be no meaningful difference between the factors of gender, family type, income status, the employment status of the parents, consuming junk food and the Addiction-like Eating Behaviour Scale ($p > 0.05$). There was a meaningful difference between the factors of alcohol consumption, skipping meals, and how they perceive themselves and the Addiction-like Eating Behaviour Scale ($p < 0.05$). There was also found a meaningful difference between the factor of smoking and how they perceive themselves and the Addiction-like Eating Behaviour Scale ($p < 0.05$). It was also found that there was a statistically meaningful moderate positive linear correlation ($r = 0.467$, $p < 0.000$) between Appetizer impulse, which is a sub-dimension of the Addiction-like Eating Behaviour Scale and the Social Impact Scale ($r = 0.467$, $p < 0.000$).

Discussion and Result: The results of the analysis suggest that the Addiction-like Eating Behaviour Scale accounts for the 4% in total. The total score of Social Impact Scale is statistically and meaningfully predictive of the total point of the Addiction-like Eating Behaviour Scale. According to the results, it can be concluded that those who skip meals and consume alcohol are more inclined to addiction-like eating behaviour. Öztürk and İncedere (2021) found that there was a high correlation between eating behaviours and addiction to alcohol and drugs of nursing students (3). In their study on eating behaviours of nursing students, Uzun et.al., (2018) determined that the students with eating disorders tend to use drugs (4). The findings of this study conforms to those in literature. This study determined that social impact had an effect on addiction-like eating behaviours.

Keywords: Eating addiction, addiction, social impact, nursing student,

SORUMLU HEMŞİRELERİN MERHAMET YORGUNLUĞU HAKKINDAKİ TECRÜBELERİNİN BELİRLENMESİ

Zeynep COŞKUN YÜCE[1], Oktay BEKTAŞ[2], Sevinç POLAT[3]

[1]*Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Yozgat, Yozgat merkez ORCİD: 0000-0002-1939-632X, Türkiye*

[2]*Erciyes Üniversitesi, Ziya Eren Eğitim Fakültesi, Kayseri, Kayseri ORCİD:0000-0002-2562-2864, Türkiye*

[3]*Yozgat Bozok Üniversitesi Hemşirelik Anabilim Dali , Yozgat Orcid: 0000-0001-7718-9428, Türkiye*

Merhametli yaklaşım manevi özü, manevi öz ise hemşirelik bakımının temelini oluşturmaktadır (1). Hemşireliğin tüm uzmanlık alanlarında özelliklede psikiyatri hemşireliğinin temelinde manevi bakım önemlidir (2). Manevi bakımın sunulmasında etkili olduğu düşünülen merhamet yorgunluğunun ise hemşireler tarafından sıklıkla yaşandığı bilinmektedir. Ekip içi yönetimde etkin rol almaları nedeniyle sorumlu hemşirelerinin merhamet yorgunluğu hakkındaki tecrübelerinin belirlenmesi, bu duygunun tanınması hususunda büyük önem arz etmektedir (3,4).

Amaç

Çalışmanın amacı sorumlu hemşirelerinin merhamet yorgunluğu hakkındaki düşüncelerinin belirlenmesidir.

Yöntem

Çalışma nitel araştırma yöntemi, fenomenoloji deseni ile yapılmıştır. Çalışma grubu, ölçüt örnekleme ve maksimum çeşitlilik örneklemesi ile belirlenen bir şehir hastanesinin acil, ameliyathane, yoğun bakım, diyaliz, onkoloji, palyatif, pediyatri, psikiyatri servislerinde görev yapan sekiz sorumlu hemşireden oluşmaktadır. Çalışma için Yozgat İl Sağlık Müdürlüğünden kurum izni (EGT.FR.18), Bozok Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimlerden etik kurul izni (E-88148187-050-49487), katılımcılardan yazılı onam alınmıştır. Veriler zoom üzerinden görüntü, ses kaydı alınarak 60-90 dakika aralığında, 01.05.2021-25.05.2021 tarihlerinde "Merhamet Yorgunluğu Yarı Yapılandırılmış Görüşme" ve "Doküman Analizi" yoluyla toplanmıştır. Katılımcıların zoom görüşmelerinde heyecanlanabilme ihtimaline karşın görüşme sonrası formlar katılımcılara verilerek doldurmaları sağlanmış ve bu formlar veri analizinde doküman olarak kullanılmıştır. Görüşme formu hazırlanırken bir Hemşirelik Ana Bilim Dalı öğretim üyesine, bir Ölçme Değerlendirme uzmanına gönderilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda düzenlemeler yapılmıştır. Verilerin analizinde görüşme yoluyla toplanan veriler ve zoomdan

alınan kayıtlar dinlenilerek görüşmeler transkript edilmiş, transkriptler tek tek okunarak kodlar belirlenmiştir. Belirlenen kodların bir araya gelmesiyle kategoriler, kategorilerin bir araya gelmesiyle temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan kod, kategori ve temalar tablo halinde ölçme değerlendirme uzmanına gösterilmiş, dönüte göre düzenlemeler yapılmıştır. Verilerin analizinde betimsel ve içerik analizleri kullanılmıştır. Çalışmanın iç geçerliliği; çalışma grubu, veri toplama aracı ve veri analizi çeşitlemesi, katılımcılarla uzun süreli etkileşim, katılımcı teyidi, ses ve görüntü kaydı, transkriptin katılımcı tarafından onaylatılması, doğrudan alıntılar ve giriş, yöntem, veri toplama aracı, verilerin analizi, bulgular, sonuç tartışma gibi her aşamanın uzman kontrolü ile sağlanmıştır.

Bulgular

Çalışmada Merhamet Yorgunluğu Yarı Yapılandırılmış Görüşme soruları doğrultusunda merhamet ve merhamet yorgunluğu olarak iki tema, merhamet tanım, merhamet yorgunluğu tanım, yaşanma sıklığı, tecrübeler, sebepler, belirtiler, öneriler olmak üzere yedi kategori elde edilmiştir. Hemşireler merhameti vicdan, empati olarak merhamet yorgunluğunu ise işe gitmek istememe, hayattan zevk almama, meslek hastalığı şeklinde tanımlamaktadır. Katılımcıların çoğunluğu hem kendilerinin hem de servis hemşirelerinin merhamet yorgunluğu yaşadıklarını; yoğun çalışma şartlarının, ekip içi olumsuz ilişkilerin, aşırılaşmış empatinin ise merhamet yorgunluğuna sebep olduğunu belirtmektedir. Katılımcılara göre merhamet yorgunluğu içe kapanma, öz bakımın azalması, hayattan zevk almama gibi durumlara yol açmaktadır. Merhamet yorgunluğunun önlenmesi hususunda hemşireler maddi, manevi ve psikolojik destek, çalışma saatlerinin düzenlemesi gibi önerilerde bulunmuşlardır.

Tartışma ve Sonuç

Merhamet hemşirelikte manevi bakımın ayrılmaz bir parçasıdır. Sorumlu hemşirelerde merhamet yorgunluğu hakkında farkındalık oluşması, ekipte çalışan diğer hemşirelerin merhamet yorgunluğu bakımından gözlemlenmesi ve merhametli bakımın sağlanması hususunda önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Merhamet Yorgunluğu, Sorumlu Hemşire, Nitel Araştırma Yöntemi.

KAYNAKLAR

Ergül Ş, Bayık A. Hemşirelik ve Manevi Bakım. C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2004;8:37–45.

Hofling CK, Leininger M.M, Bregg E. Hemşirelikte ana psikiyatrik kavramlar. İstanbul:Vehbi Koç Vakfı Yayınları; 1981.

Missouridou, E. (2017). Secondary posttraumatic stress and nurses' emotional responses to patient's trauma. J Trauma Nurs, 24(2):110-115.
Wentzel, K. R. (2017). Peer relationships, motivation, and academic performance at school. In A. J. Elliot, C. S. Dweck, and D. S. Yeager (Eds.), Handbook of competence and motivation: Theory and application,The Guilford Press. 586–603.

DETERMINING THE EXPERIENCES OF RESPONSIBLE NURSES ON MERCY FACILIATION

Zeynep COŞKUN YÜCE[1], Oktay BEKTAŞ[2], Sevinç POLAT[3]

[1]*Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Yozgat, Yozgat merkez ORCİD: 0000-0002-1939-632X, Türkiye*

[2]*Erciyes Üniversitesi, Ziya Eren Eğitim Fakültesi, Kayseri, Kayseri ORCİD:0000-0002-2562-2864, Türkiye*

[3]*Yozgat Bozok Üniversitesi Hemşirelik Anabilim Dali , Yozgat Orcid: 0000-0001-7718-9428, Türkiye*

The compassionate approach forms the spiritual essence, and the spiritual essence forms the basis of nursing care (1). Spiritual care is important in all specialties of nursing, especially in psychiatric nursing (2). It is known that compassion fatigue, which is thought to be effective in providing spiritual care, is frequently experienced by nurses. Determining the experiences of charge nurses about compassion fatigue is of great importance in recognizing this feeling, as they take an active role in intra-team management (3,4).

Aim

The aim of the study is to determine the thoughts of charge nurses about compassion fatigue.

Method

The study was conducted with qualitative research method, phenomenology pattern. The study group consists of eight responsible nurses working in the emergency, operating room, intensive care, dialysis, oncology, palliative, pediatrics and psychiatric services of a city hospital determined by criterion sampling and maximum diversity sampling. For the study, institutional permission (EGT.FR.18) was obtained from Yozgat Provincial Health Directorate, ethics committee permission (E-88148187-050-49487) from Bozok University Social and Human Sciences, and written consent was obtained from the participants. The data was collected through "Compassion Fatigue Semi-Structured Interview" and "Document Analysis" between 01.05.2021-25.05.2021, by recording images and audio via zoom, in the range of 60-90 minutes. In case the participants might get excited during the zoom meetings, the forms were given to the participants after the meeting and they were asked to fill them out, and these forms were used as documents in data analysis. While the interview form was being prepared, it was sent to a faculty member of the Department of Nursing and a Measurement and Evaluation expert. Arrangements were made in line with expert opinions. In the analysis of the data, the

data collected through interviews and the recordings taken from Zoom were transcribed and the codes were determined by reading the transcripts one by one. Categories were created by combining the determined codes, and themes were created by combining the categories. The created codes, categories and themes were shown to the measurement and evaluation expert in a tabular form, and arrangements were made according to the feedback. Descriptive and content analyzes were used to analyze the data. Internal validity of the study; Each stage such as working group, data collection tool and data analysis triangulation, long-term interaction with participants, participant confirmation, audio and video recording, approval of the transcript by the participant, direct quotations and introduction, method, data collection tool, data analysis, findings, conclusion discussion. provided under expert control.

Results

In the study, two themes as compassion and compassion fatigue were obtained in line with the Compassion Fatigue Semi-Structured Interview questions, and seven categories: compassion definition, compassion fatigue definition, frequency of occurrence, experiences, reasons, symptoms, suggestions. Nurses define compassion as conscience and empathy, and compassion fatigue as not wanting to go to work, not enjoying life, and occupational disease. The majority of the participants stated that both they and the service nurses experienced compassion fatigue; He states that intense working conditions, negative relationships within the team, and excessive empathy cause compassion fatigue. According to the participants, compassion fatigue leads to situations such as introversion, decreased self-care, and lack of enjoyment of life. Nurses made suggestions such as financial, moral and psychological support and regulation of working hours to prevent compassion fatigue.

Discussion and Conclusion

Compassion is an integral part of spiritual care in nursing. It is important to raise awareness about compassion fatigue among nurses in charge, to observe other nurses working in the team for compassion fatigue, and to provide compassionate care.

Keywords: Compassion Fatigue, Responsible Nurse, Qualitative Research Method.

ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP ANNELERDE BİLİNÇLİ FARKINDALIK TEMELLİ GRUP BECERİ EĞİTİMİNİN ETKİSİ: BİR FİZİBİLİTE ÇALIŞMASI

Merve İNAN BUDAK[1], Gül ÜNSAL[2]

[1]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Giriş:Zihinsel engelli çocukları olan ebeveynlerin zaten stresli olan hayatları COVID-19 pandemisi ile daha da stresli hale geldi. Sokağa çıkma yasakları tüm eğitim alanında olduğu gibi özel gereksinimli çocukların da eğitim almasını güçleştirdi. Pandemi döneminde annelerin ekstra iş ve sorumlulukları olduğu, tükenmişlik, umutsuzluk ve stres düzeylerinin arttığı belirtildi.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, bilinçli farkındalık temelli grup beceri eğitiminin zihinsel engelli çocuk annelerinin algılanan stres, bilinçli farkındalık ve bilişsel duygu düzenleme becerileri

rindeki etkisini araştırmaktır.

Yöntem: 31 anneye 6 haftalık çevrimiçi farkındalık temelli grup beceri eğitimi verilmiştir. Bu çalışma, tek gruplu, karma yöntemli bir fizibilite çalışmasıdır. Kontrol grubu bulunmamaktadır. Herhangi bir örneklem seçimine gidilmeden, pandemi nedeniyle araştırma sosyal medyadan duyurulmuş ve dahil edilme kriterlerine uygun anneler çalışmaya alınmıştır. Katılımcıların birincil olarak sorumlu oldukları zihinsel engelli en az bir çocukları vardı. Anneler daha önce farkındalık temelli herhangi bir müdahaleye maruz kalmamıştı. Ayrıca, çalışma sırasında başka herhangi bir psikoterapötik veya farkındalık temelli hizmet almamışlardır. Aynı zamanda, katılımcıların zihinsel engelleri/ağır psikiyatrik hastalıkları yoktu ve herhangi bir psikotrop ilaç kullanmıyorlardı. Anneler teknolojiyi de kullanabiliyordu (Google formlarını doldurabiliyor ve Zoom ya da Google Meet kullanabiliyordu). Başvuran annelerin tamamı teknolojiyi kullanabilmiş, kullanamayanlar ise ailelerinin desteği ile kullanabilmiştir. Araştırmaya 60 anne başvuruda bulunmuş, ancak 17 anne bilgilendirme görüşmesine dahi katılmamıştır. Araştırmada araştırmacılar tarafından bilimsel çalışmalar öncülüğünde hazırlanan sosyodemografik form, bilinçli farkındalık ölçeği Özyeşil vd., 2011) , algılanan stres ölçeği Bilge vd.,2009) ve bilişsel duygu düzenleme ölçeği (Onat ve Otrar, 2010) kullanılmıştır. Eğitim toplam 8 seans sürmüştür. İlk seans tanışma, son seans kapanış ve değerlendirme seansıdır. Kalan 6 seansta yazarlar tarafından oluşturulan bilinçli farkındalık temelli beceri eğitim programı tamamlanmıştır. Eğitim Mart-Mayıs 2021 tarihlerinde gerçekleştirildi. Çalışma 43

anne ile başlamasına rağmen, eğitimden ayrılanlar (5) ve takip eksikliği (7) nedeniyle 31 anne ile tamamlanmış, ölçüm ve analizler yapılmıştır. Tüm istatistiksel analizler SPSS 25.0 yazılımı (IBM SPSS Statistics 25 yazılımı (Armonk, NY: IBM Corp.) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Sürekli değişkenler ortalama ± standart sapma (SD), medyan (çeyrekler arası aralık, 25. - 75. persentiller), minimum - maksimum değerler olarak, kategorik değişkenler ise sayı ve yüzde olarak ifade edilmiştir. Normallik testi için 4 ölçümden elde edilen ikili fark değerleri hesaplanmış ve bu değerlerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro-Wilk testi ile incelenmiştir. İkili karşılaştırmalar için; parametrik test koşulları sağlanmışsa Repeated Measures ANOVA (post hoc: Bonferroni testi); parametrik test koşulları sağlanmamışsa Friedman testi (post hoc: Wilcoxon Signed rank test with Bonferroni Correction) kullanılmıştır. P<0.05 istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Etik kurul izni 30.04.2020 tarihinde 70737436-050.01.04-E.2000139852 numarası ile bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi etik kurulundan alınmıştır.

Bulgular: Tüm katılımcıların zihinsel engelli en az bir çocuğu vardı. Çalışmaya alınan 43 katılımcıdan 5'i müdahale öncesi anketleri tamamlamış ancak eğitimi oturumlar esnasında bırakmış ve müdahale sonrası veri toplamayı tamamlamamıştır; 7'si en az 5 müdahale oturumuna katılmış ve müdahale öncesi anketleri tamamlamış ancak müdahale sonrası anketleri tamamlamamıştır. Böylece, genel yıpranma oranı %27,9 olmuştur. Çalışmada %71,66 gibi güçlü bir katılım oranı vardır. En az bir oturuma katılan 43 katılımcının %69,76'sı (n = 30) tüm oturumlara katılmıştır; bağlılık oranı (yani en az 5 oturuma katılan) %81,39'dur. Toplam 37 katılımcıyla yapılan nitel görüşmeye göre, katılımcıların çoğu müdahaleyle ilgili genel deneyimlerinin olumlu olduğunu belirtmiştir (%94,59, n = 35). Nitel verilerde birkaç tema ortaya çıkmıştır. Tüm katılımcılar 6 haftalık farkındalık temelli grup beceri eğitiminden memnun kalmıştır (%100, n=37). Eğitimle ilgili paylaşılan ses kayıtlarından (%67,56 n=25), eğitimin bir grup eğitimi olmasından (%94,59 n=35), özellikle eğitim oturumlarındaki öz-şefkat oturumundan (%100 n=37), etkinliklerden (örn. mentimeeter) (%54,05) ve eğitmenin yaklaşımından (%83,78 n=31) memnun kalmışlardır. Katılımcıların Algılanan Stres Ölçeği puanlarında ön test (16.17 ± 3.84) ve son testte (13.63 ± 4.32) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (p=0.01*) . Bilinçli Farkındalık Ölçeği puanı ve Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği puanında başlangıç ve takipler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tartışma ve Sonuç: Analiz sonucu incelendiğinde, Algılanan Stres Ölçeği toplam puan ortalamalarının son testte ön teste kıyasla istatistiksel olarak azaldığı bulunmuştur. Benzer şekilde, çevrimiçi (Potharst vd., 2019) ya da yüz yüze (L. Jones vd., 2018; Lo vd., 2017; Bazzano vd., 2015) eğitimleri içeren çalışmalarda da bilinçli farkındalık temelli müdahale programlarının stres düzeylerini önemli ölçüde azalttığı görülmüştür. Bu bağlamda, mevcut çalışmanın sonuçlarının literatürle paralellik gösterdiği ifade edilebilir. COVID-19 döneminde çevrimiçi olarak verilen farkındalık temelli beceri eğitimi programının zihinsel engelli çocukların annelerinin stres düzeylerini azaltmada etkili olduğu belirtilebilir. Bilinçli farkındalık ölçeği ve bilişsel duygu düzenleme ölçeklerinin puan ortalamalarında bir artış olmasına rağmen bu artışlar istatistiksel olarak anlamlı değildi. Değerlendirme oturumlarında anneler verilen meditasyon ödevlerini yapmakta güçlük çektikleri ifade ettiler. Jones'a (2018) göre bireyler bilinçli farkındalık meditasyonları aracılığıyla duygu düzenleme stratejilerini öğrenebilmektedir (Jones, 2018). Ayrıca, düzenli olarak bilinçli farkındalık meditasyonu yapmayan bireylerin MAAS toplam puan ortalamaları yapanlara göre daha düşüktür (Keune ve Perczel Forintos, 2010). Annelerin meditasyon uygulamaları da bulguların istatistiksel anlamlılığını etkilemiş olabilir. Her ne kadar meditasyon için özel zaman ayırmak gerekirse de COVID-19 pandemisi gibi ekstrem durumlarda kısa süreli meditasyonlar günlük hayata entegre edilebilir. Farkındalık temelli grup beceri eğitiminin sonuçları umut verici olsa da, gelecekteki çalışmalar için bir kontrol grubunun kullanılmasının müdahalenin etkinliğini daha iyi gösterebileceğine inanıyoruz. COVID-19 gibi zorlu dönemler için uygun maliyetli ve erişimi kolay eğitim müdahale programları planlanabilir. Bu araştırma, zihinsel engelli çocukların Türk annelerine verilen ilk farkındalık temelli eğitim olması nedeniyle önemlidir.

Anahtar Kelimeler: 19 Anahtar sözcükler: Bilinçli farkındalık, stres, zihinsel engellilik, anne, COVID-19, online eğitim, telesağlık.

KAYNAKLAR

Bazzano, A., Wolfe, C., Zylowska, L., Wang, S., Schuster, E., Barrett, C., & Lehrer, D. (2015). Mindfulness-Based Stress Reduction (MBSR) for Parents and Caregivers of Individuals with Developmental Disabilities: A Community-Based Approach. Journal of Child and Family Studies, 24(2), 298–308. https://doi.org/10.1007/s10826-013-9836-9

Bilge, A., Öğce, F., Genç, R. E., & Oran, N. T. (2009). Psychometric suitability of the Turkish version of the perceived stress scale. Journal of Ege University Nursing Faculty, 25(2), 61–72.

Jones, L., Gold, E., Totsika, V., Hastings, R. P., Jones, M., Griffiths, A., & Silverton, S. (2018). A mindfulness parent well-being course: evaluation of outcomes for parents of children with autism and related disabilities recruited through special schools. European Journal of Special Needs Education, 33(1), 16–30. https://doi.org/10.1080/08856257.2017.1297571

Keune, P. M., & Perczel Forintos, D. (2010). Mindfulness meditation: A preliminary study on meditation practice during everyday life activities and its association with well-being. Psihologijske Teme, 19(2), 373–386.

Lo, H. H. M., Chan, S. K. C., Szeto, M. P., Chan, C. Y. H., & Choi, C. W. (2017). A Feasibility Study of a Brief Mindfulness-Based Program for Parents of Preschool Children with Developmental Disabilities. Mindfulness, 8(6), 1665–1673. https://doi.org/10.1007/s12671-017-0741-y

Onat, O. & Otrar, M. (2010). BİLİŞSEL DUYGU DÜZENLEME ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMALARI . Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi , 31 (31) , 123-143 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/maruaebd/issue/354/1917

Özyeşil, Z., Arslan, C., Kesici, Ş., & Deniz, M. E. (2011). Adaptation of the Mindful Attention Awareness Scale into Turkish. Education and Science, 36(160), 224–235.

Potharst, E. S., Boekhorst, M. G. B. M., Cuijlits, I., van Broekhoven, K. E. M., Jacobs, A., Spek, V., Nyklíček, I., Bögels, S. M., & Pop, V. J. M. (2019). A Randomized Control Trial Evaluating an Online Mindful Parenting Training for Mothers With Elevated Parental Stress. Frontiers in Psychology, 10. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01550

THE EFFECT OF MINDFULNESS-BASED GROUP SKILL TRAINING FOR MOTHERS WHO HAVE CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITIES: A FEASIBILITY STUDY

Merve İNAN BUDAK[1], Gül ÜNSAL[2]

[1]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Introduction: The already stressful lives of parents having children with intellectual disabilities became even more stressful with the COVID-19 pandemic. The lockdowns also prevented children with special needs from receiving an education. It was stated that during the pandemic period, mothers had extra work and responsibilities, and their levels of burnout, hopelessness, and stress increased.

Aim: The aim of this study was to investigate the effect of mindfulness-based skills training on perceived stress, mindfulness, and cognitive emotion regulation skills of mothers of children with intellectual disabilities.

Method: Method: 31 mothers received 6-week online mindfulness-based group skills training. This study is a single-group, mixed-method feasibility study. There is no control group. Without any sample selection, the study was announced on social media due to the pandemic and mothers who met the inclusion criteria were included in the study. Participants had at least one child with intellectual disabilities for whom they were primarily responsible. Mothers had not previously been exposed to any mindfulness-based intervention. In addition, they did not receive any other psychotherapeutic or mindfulness-based services during the study. At the same time, the participants did not have intellectual disabilities/severe psychiatric illnesses and were not taking any psychotropic medication. The mothers were also able to use technology (they could fill in Google forms and use Zoom or Google Meet). All of the mothers who applied were able to use the technology, and those who could not use it were able to use it with the support of their families. 60 mothers applied to the study, but 17 mothers did not even participate in the information interview. In the study, sociodemographic form, mindfulness scale, perceived stress scale and cognitive emotion regulation scale prepared by the researchers on the basis of scientific studies were used. The training lasted a total of 8 sessions. The first session was the introduction and the last session was the closure and evaluation session. In the remaining 6 sessions, the mindfulness-based skills training programme created by the authors

was completed. The training was conducted between March and May 2021. Although the study started with 43 mothers, it was completed with 31 mothers due to dropouts (5) and lack of follow-up (7), and measurements and analyses were performed. All statistical analyses were performed using SPSS 25.0 software (IBM SPSS Statistics 25 software (Armonk, NY: IBM Corp.). Continuous variables were expressed as mean ± standard deviation (SD), median (interquartile range, 25th - 75th percentiles), minimum - maximum values and categorical variables were expressed as number and percentage. For normality test, pairwise difference values obtained from 4 measurements were calculated and the conformity of these values to normal distribution was analysed by Shapiro-Wilk test. For pairwise comparisons; Repeated Measures ANOVA (post hoc: Bonferroni test) was used if parametric test conditions were met; Friedman test (post hoc: Wilcoxon Signed rank test with Bonferroni Correction) was used if parametric test conditions were not met. $P<0.05$ was considered statistically significant. Ethics committee permission was obtained from the ethics committee of the faculty of health sciences of a university with the number 70737436-050.01.04-E.2000139852 on 30.04.2020.

Results: All participants had at least one child with intellectual disability. Of the 43 participants included in the study, 5 completed the pre-intervention questionnaires but left the training during the sessions and did not complete the post-intervention data collection; 7 attended at least 5 intervention sessions and completed the pre-intervention questionnaires but did not complete the post-intervention questionnaires. Thus, the overall attrition rate was 27.9%. The study had a strong participation rate of 71.66%. Of the 43 participants who attended at least one session, 69.76% (n = 30) attended all sessions; the adherence rate (i.e., attending at least 5 sessions) was 81.39%. According to the qualitative interview with a total of 37 participants, most participants reported that their overall experience of the intervention was positive (94.59%, n = 35). Several themes emerged from the qualitative data. All participants were satisfied with the 6-week mindfulness-based group skills training (100%, n=37). They were satisfied with the audio recordings shared about the training (67.56% n=25), the fact that the training was a group training (94.59% n=35), especially the self-compassion session in the training sessions (100% n=37), the activities (e.g. mentimeeter) (54.05%) and the trainer's approach (83.78% n=31). A statistically significant difference was found in the Perceived Stress Scale scores of the participants in the pre-test (16.17 ± 3.84) and post-test (13.63 ± 4.32) (p=0.01*). There was a statistically significant difference between baseline and follow-up in Mindfulness Scale score and Cognitive Emotion Regulation Scale score.

Discussion and Conclusion: When the results of the analysis were analysed, it was found that the mean total score of the Perceived Stress Scale decreased statistically in the posttest compared to the pre-test. Similarly, in studies involving online (Potharst et al., 2019) or face-to-face (L. Jones et al., 2018; Lo et al., 2017; Bazzano et al., 2015) trainings, mindfulness-based intervention programmes were found to significantly reduce stress levels. In this context, it can be stated that the results of the current study are in line with the literature. It can be stated that the mindfulness-based skills training programme provided online during the COVID-19 period was effective in reducing the stress levels of mothers of children with intellectual disabilities. Although there was an increase in the mean scores of the mindfulness scale and cognitive emotion regulation scales, these increases were not statistically significant. In the evaluation sessions, the mothers stated that they had difficulty in doing the meditation assignments. According to Jones (2018), individuals can learn emotion regulation strategies through mindfulness meditations (Jones, 2018). In addition, the mean MAAS total score of individuals who do not regularly practice mindfulness meditation is lower than those who do (Keune & Perczel Forintos, 2010). The meditation practices of the mothers may also have affected the statistical significance of the findings. Although it is necessary to allocate special time for meditation, short-term meditations can be integrated into daily life in extreme situations such as the COVID-19 pandemic. Although the results of mindfulness-based group skills training are promising, we believe that the use of a control group for future studies may better demonstrate the effectiveness of the intervention. Cost-effective and easy-to-access educational intervention programmes can be planned for challenging periods such as COVID-19. This research is important as it is the first awareness-based training provided to Turkish mothers of children with intellectual disabilities.

Keywords: Mindfulness, Stress, Intellectual disability, Mother, COVID-19

ETKİLEŞİME YÖNELİK SOSYAL DESTEK ÖLÇEĞİ'NİN (EYSDÖ) TÜRKİYE'DE TOPLUMSAL CİNSİYETE DAYALI ŞİDDET ÖRNEKLEMİNDE GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Merve İNAN BUDAK[1], Zeynep ZONP[2], Ali Mertcan KÖSE[3], Denise S. ARNAULT[2]

[1]İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

[2]Michigan University, Michigan, Amerika Birleşik Devletleri

[3]İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Giriş: Türk toplumunda genel ve bazı özel popülasyonlarda geçerlilik çalışmaları tamamlanmış çeşitli sosyal destek ölçüm araçları bulunmaktadır, ancak sosyal desteği tüm boyutlarıyla değerlendirdiği ve algılardan ziyade etkileşimlere dayandığı için bu çalışmada SSQT kullanılmıştır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Etkileşime Yönelik Sosyal Destek Ölçeğinin (SSQT) güvenilirliğini ve yordayıcı geçerliliğini araştırmaktır.

öntem: Etkileşime Yönelik Sosyal Destek Ölçeği'nin Türkiye'de Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Örnekleminde Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Bu kesitsel tanımlayıcı çalışma, Şubat-Haziran 2021 tarihleri arasında çevrimiçi bir anket paneli aracılığıyla kartopu örneklemesi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 204 toplumsal cinsiyete dayalı şiddet (TCDŞ) mağduru Türk kadın katılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 35.66 ± 12.50'dir. Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi EYSDÖ ölçeğinin yapı geçerliliğini incelemiştir. Açıklayıcı faktör analizi için eğik döndürme (Promax) dahil olmak üzere temel eksen faktörleme (PAF) tahmin yöntemi ve doğrulayıcı faktör analizi için çapraz ağırlıklı en küçük kareler (DWLS) tahmin yöntemi kullanılmıştır. Test-tekrar test güvenilirlik katsayıları (r) 0,48 ile 0,88 arasında değişen orta ila mükemmel düzeydeydi. Analizler 5 faktörlü çözümü desteklemiş ve güvenilirlik Sosyal Arkadaşlık, Günlük Duygusal Destek, Problem Odaklı Duygusal Destek, Günlük Araçsal Destek ve Problem Odaklı Araçsal Destek alt boyutları ve EYSDÖ toplam puanı için sırasıyla 0.87, 0.84, 0.90, 0.73, 0.83 ve 0.93 gösteren Cronbach's Alpha katsayıları ile değerlendirilmiştir. EYSDÖ'nin alt boyutları arasındaki ilişkiler 0.40 ile 0.60 arasında değişen orta düzeyde pozitif korelasyonlar göstermiştir. EYSDÖ ile Hasta Sağlığı Ölçeği (PHQ-9), Hasta Sağlığı Ölçeği-Somatik, Anksiyete ve Depresif Belirtiler (PHQ-15) ve Yaygın Anksiyete

Bozukluğu Ölçeği (GAD-7) arasında -0.20 ila -0.34 arasında değişen zayıf negatif korelasyonlar vardı ve bu da EYSDÖ 'nin dış geçerliliğini göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç

Sosyal destek, hem resmi destek grupları hem de gayri resmi kişiler arası ilişkiler bağlamında bireyler için mevcut sosyal kaynakları ifade eder. Genel olarak, sosyal desteğin çeşitli işlevsel alanları vardır. Literatürde en yaygın sosyal destek alanları duygusal, araçsal, bilgi/tavsiye, arkadaşlık veya onaylamadır (Wong ve ark., 2007). EYSDÖ tüm bu alanları ve sosyal desteği bütünsel olarak değerlendiren bir ölçüm aracıdır. Literatürde belirtilen sosyal destek türlerini temel alan EYSDÖ, iki ana ayrımdan (duygusal ve araçsal) oluşmakta ve günlük duygusal destek, sorun odaklı duygusal destek, sosyal arkadaşlık, günlük araçsal destek ve sorun odaklı araçsal destek olmak üzere beş alt ölçek sunmaktadır (Doeglas vd., 1996). Orijinal çalışmada Suurmeijer (1995) EYSDÖ'nin kavramsal olarak amaçlanan beş faktörlü yapısının ölçeği 'hastalığa özgü olmayan' ve genel bir sosyal destek ölçütü olarak kullanıma uygun hale getirdiğini belirtmiştir (Suurmeijer ve ark., 1995). Bu örneklemdeki şiddete maruz kalmış kadın nüfusu, iyileşme sürecinde farklı sosyal destek mekanizmalarını eş zamanlı olarak kullanabilmektedir (Machisa vd., 2018; Mahapatro vd., 2021). Başka bir deyişle, TCDŞ mağdurları birçok sosyal destek türünü kullanmaktadır. Bu nedenle, şiddet mağduru kadınlarla çalışırken EYSDÖ'nin Türkçe dilinde değerlendirilmesinin önemli olduğuna inanıyoruz. Bildiğimiz kadarıyla bu çalışma, EYSDÖ'yi Türkiye'deki şiddet mağdurlarıyla kullanan ilk çalışmadır. Araştırmacılar ölçeği, bu özel popülasyon ve kültürel bağlamda günlük yaşamdaki sıklık ve destekleyici işlemleri ölçmede yararlı bulmuşlardır. Literatürde etkileşime yönelik destek ile psikolojik sonuçlar arasında açık kanıtlar bulunmaktadır (Demange vd., 2004). Sosyal destekten daha fazla yararlanma, daha az psikolojik sonuçla ilişkilidir (Demange ve ark., 2004; Ogbe ve ark., 2020; Sebri ve ark., 2021).Bu çalışmada, katılımcılar sırasıyla PHQ-9, GAD-7 ve PHQ-15'e göre orta düzeyde depresyon, hafif düzeyde anksiyete ve somatizasyon göstermiştir. Sonuç olarak, bu çalışma depresyon, anksiyete, somatizasyon ve EYSDÖ ölçeği için ortalama puanlar arasında negatif bir korelasyon olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte, korelasyonlar nispeten zayıftır. Semptom şiddeti ile sosyal destek kullanımı arasındaki negatif korelasyonlar literatürle uyumludur.

Şiddetin kültürel olarak gizlenmesi gerektiğine dair güçlü bir inanç, bireyleri sosyal destek kullanmak yerine profesyonel destek aramaya yönlendirmektedir. Sağlık çalışanları olarak hemşireler klinik bakımda şiddet belirtilerini tanıyabilir. Cinsiyete dayalı şiddeti azaltma ve

önleme stratejilerinde ve eğitimde şiddet mağdurlarına destek sağlamada çok önemli bir role sahiptirler. Bu eğitimde hemşireler sosyal desteğin ve bu sosyal desteği almanın önemini paylaşabilirler.

EYSDÖ 'nin alt boyutları ile PHQ-9, PHQ-15, GAD-7 arasındaki ilişkiler, EYSDÖ ölçeğinin Türk kültüründe TCDŞ'ye maruz kalmış ve sosyal destek almış/almamış kadınları değerlendirmek için bir araştırma ve klinik araç olarak kullanılmasını desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler:toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, sosyal destek, geçerlik, güvenirlik, psikometri değerlendirme

KAYNAKLAR

Demange, V., Guillemin, F., Baumann, M., Suurmeijer, T. P. B. M., Moum, T., Doeglas, D., Briançon, S., & van den Heuvel, W. J. A. (2004). Are there more than cross-sectional relationships of social support and support networks with functional limitations and psychological distress in early rheumatoid arthritis? The European Research on Incapacitating Diseases and Social Support Longitudinal. Arthritis Care & Research, 51(5), 782–791. DOI:10.1002/art.20694

Doeglas, D., Suurmeijer, T., Briançon, S., Moum, T., Krol, B., Bjelle, A., Sanderman, R., & van den Heuvel, W. (1996). An international study on measuring social support: Interactions and satisfaction. Social Science & Medicine, 43(9). DOI:10.1016/0277-9536(96)00036-6

Machisa, M. T., Christofides, N., & Jewkes, R. (2018). Social support factors associated with psychological resilience among women survivors of intimate partner violence in Gauteng, South Africa. Global Health Action, 11(sup3). DOI:10.1080/16549716.2018.1491114

Mahapatro, M., Prasad, M. M., & Singh, S. P. (2021). Role of Social Support in Women facing Domestic Violence during Lockdown of Covid-19 while Cohabiting with the Abusers: Analysis of Cases Registered with the Family Counseling Centre, Alwar, India. Journal of Family Issues, 42(11). DOI:10.1177/0192513X20984496

Ogbe, E., Harmon, S., Van den Bergh, R., & Degomme, O. (2020). A systematic review of intimate partner violence interventions focused on improving social support and/ mental health outcomes of survivors. Plos One, 15(6). DOI:10.1371/journal.pone.0235177

Sebri, V., Mazzoni, D., Triberti, S., & Pravettoni, G. (2021). The Impact of Unsupportive Social Support on the Injured Self in Breast Cancer Patients. Frontiers in Psychology, 12. DOI:10.3389/fpsyg.2021.722211

Suurmeijer, T. P. B. M., Doeglas, D. M., Briançon, S., Krijnen, W. P., Krol, B., Sanderman, R., Moum, T., Bjelle, A., & Van Den Heuvel, W. J. A. (1995). The measurement of social support in the 'European research on incapacitating diseases and social support': The development of the Social Support Questionnaire for Transactions (SSQT). Social Science & Medicine, 40(9). DOI:10.1016/0277-9536(94)00253-P

Wong, S. T., Yoo, G. J., & Stewart, A. L. (2007). An Empirical Evaluation of Social Support and Psychological Well-being in Older Chinese and Korean Immigrants. Ethnicity & Health, 12(1). DOI:10.1080/13557850600824104

A STUDY ON THE VALIDITY AND RELIABILITY SOCIAL SUPPORT FOR TRANSACTIONS SCALE IN TURKISH GENDER-BASED VIOLENCE SAMPLE

Merve İNAN BUDAK[1], Zeynep ZONP[2], Ali Mertcan KÖSE[3], Denise S. ARNAULT[2]

[1]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Michigan University, Michigan, Amerika Birleşik Devletleri*

[3]*İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Introduction

There are several social support measurement tools whose validity studies have been completed in general and some special populations in Turkish society, but we used SSQT in this study as it evaluates social support with all its dimensions and is based on interactions rather than perceptions.

Aim

This study aims to investigate the reliability and predictive validity of the Social Support Questionnaire for Transactions (SSQT) scale.

Method

A study on the validity and reliability Social Support for Transactions Scale in Turkish Gender-Based Violence Sample

This cross-sectional descriptive study was conducted between February-June 2021 using snowball sampling through an online survey panel. 204 Turkish survivors of gender-based violence (GBV) participated in the research.

Results

The mean age of participants was 35.66 ± 12.50. Exploratory and confirmatory factor analysis examined the construct validity of the SSQT scale. The principle axis factoring (PAF) estimation method was performed, including oblique rotation (Promax) for EFA, and the diagonally weighted least squares (DWLS) estimation method was used for CFA. Test-retest reliability coefficients (r) were moderate to excellent, ranging from 0.48 to 0.88. The analyzes supported the 5-factor solution, and the reliability was evaluated with Cronbach's Alpha

coefficients for Social Friendship, Daily Emotional Support, Problem-Oriented Emotional Support, Daily Instrumental Support, and Problem-Focused Instrumental Support sub-dimensions, and the total score of SSQT showing 0.87, 0.84, 0.90, 0.73, 0.83, and 0.93, respectively. The relationships between sub-dimensions of SSQT showed moderate positive correlations ranging from 0.40 to 0.60. There were weak negative correlations between SSQT and PHQ-9, PHQ-15 and GAD-7, ranging from -0.20 to -0.34, which shows the external validity of the SSQT.

Discussion and Conclusion

Social support refers to the social resources available to individuals in the context of both formal support groups and informal interpersonal relationships. In general, there are various functional domains of social support. The most common domains of social support in the literature are emotional, instrumental, information/advice, friendship or approval (Wong et al., 2007). SSQT is a measurement tool that assesses all these domains and social support holistically. Based on the types of social support mentioned in the literature, SSQT consists of two main distinctions (emotional and instrumental) and offers five subscales: daily emotional support, problem-focused emotional support, social friendship, daily instrumental support and problem-focused instrumental support (Doeglas et al., 1996). In the original study, Suurmeijer (1995) stated that the conceptually intended five-factor structure of the SSQT makes the scale 'non-disease specific' and suitable for use as a general measure of social support (Suurmeijer et al., 1995). The population of women who have experienced violence in this sample can use different social support mechanisms simultaneously during the healing process (Machisa et al., 2018; Mahapatro et al., 2021). In other words, GBV survivors use many types of social support. Therefore, we believe that it is important to evaluate the SSQT in Turkish language when working with women victims of violence. To the best of our knowledge, this is the first study to use the SSQT with victims of violence in TÜRKİYE. The researchers found the scale useful in measuring frequency and supportive transactions in daily life in this specific population and cultural context. There is clear evidence in the literature between interactional support and psychological outcomes (Demange et al., 2004). Greater utilization of social support is associated with fewer psychological outcomes (Demange et al., 2004; Ogbe et al., 2020; Sebri et al., 2021).In this study, participants showed moderate levels of depression, mild levels of anxiety and somatization according to PHQ-9, GAD-7 and PHQ-15, respectively. In conclusion, this study showed that there was a negative correlation between depression, anxiety,

somatization, and mean scores for the IYSDS scale. However, the correlations are relatively weak. The negative correlations between symptom severity and the use of social support are consistent with the literature.

A strong belief that violence should be culturally hidden leads individuals to seek professional support instead of using social support. Nurses as health professionals can recognise signs of violence in clinical care. They have a crucial role in providing support to victims of violence in gender-based violence reduction and prevention strategies and education. In this training, nurses can share the importance of social support and receiving this social support.

The correlations between the sub-dimensions of EYSDS and PHQ-9, PHQ-15, GAD-7 support the use of the EYSDS scale as a research and clinical tool to evaluate women who have been exposed to GBV in Turkish culture and who have received/not received social support.

BİPOLAR BOZUKLUK MANİK ATAK TANILI HASTALARIN ATAK ŞİDDETİNİN VİDEO TABANLI DUYGU ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Selda ÖZTÜRK KAYGAN, Okan ÇALIYURT

Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye

Giriş: Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmeler günlük hayatımızdaki sağlık, alışveriş ve ticaret gibi birçok alanı dönüştürüp değiştirdi (1). Yaşanan gelişmeler ve yeniliklere paralel olarak psikiyatri hemşireliğinin rolleri ve uygulama alanları da değişime uğramaktadır (2). Teknolojik gelişmelere paralel olarak her geçen gün psikiyatri hemşireliği uygulama alanlarına eklenen yenilikler ruhsal bozuklukların tanılanması, tedavisi ve takip sürecinde önemli yer tutmaktadır (3). Duygu analizi yapabilen yapay zekâ programları duyguları tanıma üzerine geliştirilmiş olup hastanın atak süresi boyunca 6 temel duyguda nasıl bir değişim yaşadığını objektif olarak göstermektedir (4,5). Bu durum hastanın tedavi sürecinde tedaviye yanıtı, tedaviye uyumu ve tedavi direnci konusunda hemşireye ek bilgi sağlayabilir ve elde edilen veriler ile hastanın hemşirelik bakımının planlanması konusunda katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Amaç: Bu çalışmada, Bipolar bozukluk manik atak tanısı olan hastaların atak şiddetinin video tabanlı duygu analizi ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel tipte olan bu araştırma, 25.11.2019-07.04.2021 tarihleri arasında, bir psikiyatri yataklı servisinde tedavi görmekte olan bipolar bozukluk manik atak tanısı olan (n=47) hastalar ile gerçekleştirildi. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel tanıtım formu, Young Mani Derecelendirme Ölçeği (YMDÖ) ve NOVFACE© duygu tanıma programı kullanılarak elde edildi. Verilerin analizinde, Wilcoxon testi, Friedman testi, Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testi kullanıldı. Değişkenler arası ilişkileri incelemede Spearman Korelasyon Analizi kullanıldı.

Bulgular: Hastaların mutluluk, üzüntü, öfke, iğrenme, şaşırma ve korku duyguları ile YMDÖ skorları arasındaki ilişki incelendiğinde; hastalar klinik iyileşme gösterdikçe YMDÖ skoru ile üzüntü ve öfke duygusu arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptandı (sırasıyla; r=0,368, p=0,059; r=0,431; p=0,025). Buna göre hastaların klinik iyileşmesi arttıkça hem üzüntü duygusunun hem de öfke duygusunun azaldığı belirlendi. Hastaların YMDÖ skoru ile korku duygusu arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptandı (r=-

0,515, p=0,006). Buna göre hastaların klinik iyileşmesi arttıkça korku duygusunun da arttığı belirlendi. Hastaların hastalık süresi arttıkça üzüntü ve öfke duygularının anlamlı olarak arttığı saptandı (sırasıyla, p= 0,025; p= 0,044).

Tartışma ve sonuç: Hastaların klinik iyileşme düzeyi arttıkça korku duygusunun arttığı, öfke ve üzüntü duygularının azaldığı belirlendi. Hastaların hastalık süresi arttıkça öfke ve üzüntü duygusunun da arttığı saptandı.

Anahtar Kelimeler: Bipolar bozukluk, Duygu analizi, Manik atak, Bipolar disorder, Emotion recognition, Manic episode

KAYNAKLAR

Hirschtritt ME, Insel TR. Digital technologies in psychiatry: Present and future. Focus 2018;16:251-8.
Yılmaz M, Özcan A. Psikiyatri hemşireliğinin geleceği. Mersin Univ Saglık Bilim Derg 2016;(9)1:53-9.
Ersoy S, Yıldırım Y, Aykar FŞ, Fadıloğlu Ç. Hemşirelikte inovatif alan: evde bakımda telehemşirelik ve tele sağlık. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2015;6(4):194-201.
Chen Q, Chaturvedi I, Shaoxiong J, Cambria E. Sequential fusion of facial appearance and dynamics for depression recognition. Pattern Recognition Letters 2021;150:115-21.
Nasser SA, Hashim IA, Ali WH. A review on depression detection and diagnoses based on visual facial cues. 3rd International Conference on Engineering Technology and its Applications (IICETA) 2020:35-40

EVALUATION OF THE SEVERITY OF THE MANIC EPISODE WITH VIDEO BASED EMOTION RECOGNITION IN BIPOLAR DISORDER

Selda ÖZTÜRK KAYGAN, Okan ÇALIYURT

Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye

Introduction: Developments in information and communication technologies have transformed and changed many areas in our daily lives such as health, shopping and trade (1). In parallel with these developments and innovations, the roles and practice areas of psychiatric nursing are also changing (2). In line with technological developments, innovations added to the fields of psychiatric nursing practice day by day have an important place in the process of diagnosis, treatment, and follow-up of mental disorders (3). Artificial intelligence programs that can perform emotion analysis have been developed to recognize emotions and objectively show how the patient experiences a change in 6 basic emotions during the attack period (4,5). This may provide additional information to the nurse about the patient's response to treatment, compliance with treatment and treatment resistance during the treatment process and it is thought that the data obtained will contribute to the planning of the patient's nursing care.

Objectives: This study aimed to assess the severity of manic episodes in patients diagnosed with bipolar disorder using video-based emotion analysis.

Methods and Materials: This cross-sectional study was performed with patients diagnosed with bipolar disorder manic episodes (n=47), treated in a psychiatry inpatient service between November 25,2019 and April 7,2021. The data were obtained using the personal information form prepared by the researchers, the Young Mania Rating Scale (YMRS), and the Novface© emotion recognition software. Emotional changes of the patients were recorded through machine learning software for at least 5 minutes at the same time every day in the first week of hospitalization and every other day thereafter. Simultaneous mania rating scale evaluations were used in the comparison.

Results: At the research endpoint, the happiness and fear scores of bipolar disorder patients with manic episodes increased, and the disgust and YMRS scores were statistically significantly decreased (P=0.003, P=0.001, P=0.01, and P=0.001, respectively). Upon examining the relationship between the patients' emotions and the mean score of the YMRS, a statistically significant positive correlation was detected between the YMRS score and emotions of sadness

and anger as the patients showed clinical recovery (r=0.368; P=0.059; r=0.431; P=0.025, respectively). Accordingly, it was determined that as the patients' clinical recovery increased, both the feeling of sadness and the feeling of anger decreased. A statistically significant negative correlation was identified between the patients' YMRS score and their feeling of fear (r=-0.515, P=0.006). It was revealed that as the clinical recovery of the patients increased, their feeling of fear also increased. It was found that as the patients' duration of illness increased, their feelings of sadness and anger increased significantly (P=0.025; P=0.044, respectively).

Discussion and conclusion: Today, we can only detect treatment response and change in manic episode severity in patients diagnosed with bipolar disorder manic episode, with scales and clinical examination. Along with the results of this study, it has been revealed that the treatment response can be evaluated, and the severity of manic episodes can be determined by objectively evaluating the changes in 6 basic emotions in patients with computer vision techniques powered by machine learning.

Keywords: Bipolar disorder, emotion recognition, manic episode

REFERENCES

Hirschtritt ME, Insel TR. Digital technologies in psychiatry: Present and future. Focus 2018;16:251-8.
Yılmaz M, Özcan A. Psikiyatri hemşireliğinin geleceği. Mersin Univ Saglık Bilim Derg 2016;(9)1:53-9.
Ersoy S, Yıldırım Y, Aykar FŞ, Fadıloğlu Ç. Hemşirelikte inovatif alan: evde bakımda telehemşirelik ve tele sağlık. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2015;6(4):194-201.
Chen Q, Chaturvedi I, Shaoxiong J, Cambria E. Sequential fusion of facial appearance and dynamics for depression recognition. Pattern Recognition Letters 2021;150:115-21.
Nasser SA, Hashim IA, Ali WH. A review on depression detection and diagnoses based on visual facial cues. 3rd International Conference on Engineering Technology and its Applications (IICETA) 2020:35-40

KANSER TANISI ALMIŞ HASTALARA BAKIM VERENLERİN DESTEKLEYİCİ BAKIM GEREKSİNİMLERİ VE STRESLE BAŞ ETME TARZLARI

Nazik Nur YILMAZ[1], Fatma ÖZ [2]

[1]*Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Lokman Hekim Üniversitesi, ANKARA, Türkiye*

Giriş: Kanser tanısı alan hasta sayısı gün geçtikçe arttığı için bakım veren aile bireylerinin de sayısı artmaktadır. Bu nedenle, ruh sağlığı açısından bakım verenler de korunmalıdır.

Amaç: Araştırma, kanser tanısı almış bireylere bakım veren hasta yakınlarının destekleyici bakım gereksinimleri ve baş etme tarzlarını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı olarak yapılan araştırmanın evrenini, Ankara ili sınırları içerisinde bulunan Dr. Abdurrahman Yurtaslan Ankara Onkoloji Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yatarak ya da ayaktan tedavi görmekte olan hastalara bakım veren hasta yakınları oluşturmaktadır. Araştırma örneklemi, Power analizi ile belirlenmiş olup 141 kişi ile tamamlanmıştır. Veriler, tanıtıcı özellikler formu, Kanser Tanılı Hastaların Eşleri ve Bakım Vericileri için Destekleyici Bakım Gereksinimleri Ölçeği (BVDBGÖ) ve Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) kullanılarak toplanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov Testi, BVDBGÖ ve SBTÖ puan ortalamaları arasındaki ilişki ise Pearson Korelasyon testi ile belirlenmiştir. Araştırmanın gerçekleştirilmesi için kurumlardan ve üniversite etik kurulundan yazılı izinler alınmış, katılımcılara bilgi verildikten sonra yazılı ve sözlü onamları alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 38,60±11,49, %58,9'u kadın, %42,5'i lisansüstü eğitime sahip, %54,6'sı evli ve çocuklu, %89,4'ü çekirdek aile yapısında ve %70,2'si Ankara ili içinde yaşamaktadır. BVDBGÖ'nin Sağlık Bakım Hizmetleri İhtiyacı alt boyutundan 3,57±1,07, Psikolojik ve Duygusal Destek alt boyutundan 3.56±0,94, İş ve Sosyal İhtiyaçlar alt boyutundan 3,53±1,14 ve Bilgi İhtiyacı alt boyutundan 3,54±1,01 puan aldıkları belirlenmiştir. STBÖ'nin Kendine Güvenli Yaklaşım alt boyutundan 2,29±0,48, İyimser Yaklaşım alt boyutundan 2,10±0,47, Çaresiz Yaklaşım alt boyutundan 1,18±0,49, Boyun Eğici Yaklaşım alt boyutundan 1,17±0,50 ve Sosyal Destek Arama Yaklaşımı alt boyutundan 1,76±0,41 puan

almışlardır. BVDBGÖ ve SBTÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (p>0,050).

Tartışma ve Sonuç: Hasta yakınlarının karşılanmayan gereksinimleri ve etkili baş etme tarzlarını geliştirmede desteğe ihtiyaçları olduğu saptanmıştır. Sağlık profesyonellerine hasta yakınlarının da gereksinimlerinin karşılanmasına ilişkin sorumluluk bilincinin yaygınlaşması için psikoeğitim programlarının yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Bakım verici, Stresle Baş etme, Kanser, Karşılanmayan Gereksinimler,

SUPPORTIVE CARE NEEDS AND STRESS COPING STYLES OF CAREGIVERS OF PATIENTS DIAGNOSED WITH CANCER

Nazik Nur YILMAZ[1], Fatma ÖZ [2]

[1]*Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Lokman Hekim Üniversitesi, ANKARA, Türkiye*

Introduction: Since the number of patients diagnosed with cancer is increasing day by day, the number of family members who care for them is also increasing.

Objective: The study was conducted to examine the supportive care needs and coping styles of the relatives of patients who care for individuals diagnosed with cancer.

Materials and Methods: The universe of the descriptive research was determined by Dr. Abdurrahman Yurtaslan Ankara Oncology Training and Research Hospital consists of patient relatives who care for inpatients or outpatients. Araştırma örneklemi,Power analizi ile belirlenmiş olup 141 kişi ile tamamlanmıştır The research sample was determined by Power analysis and was completed with 141 people. The data were collected using the descriptive characteristics form, the Supportive Care Needs Scale for Spouses and Caregivers of Patients with Cancer and the Stress Coping Styles Scale . The conformity of the data to the normal distribution was determined by the Kolmogorov-Smirnov Test, and the relationship between the mean scores SCNSSCP and CwSS was determined by the Pearson Correlation test. Written permissions were obtained from the institutions and the university ethics committee to conduct the study, and after the participants were informed, their written and verbal consents were obtained.

Findings: The average age of participants is 38.60±11.49. The majority of participants are female, have postgraduate education, are government officials, and their incomes match their expenses. 54.6% are married with children, 89.4% have a nuclear family structure, and 70.2% reside within Ankara province. It was determined that there are unmet needs as they scored 3.57±1.07 from the Health Care Services Need sub-dimension, 3.56±0.94 from the Psychological and Emotional Support sub-dimension, 3.53±1.14 from the Work and Social Needs sub-dimension, and 3.54±1.01 from the Information Need sub-dimension of the SCNSSCP. It was observed that they scored 2.29±0.48 from the Self-confident Approach sub-

dimension, 2.10±0.47 from the Optimistic Approach sub-dimension, 1.18±0.49 from the Desperate Approach sub-dimension, 1.17±0.50 from the Submissive Approach sub-dimension, and 1.76±0.41 from the Seeking Social Support Approach sub-dimension of the CwSS. There was no significant relationship between SCNSSCP and CwSS ($p>0.050$).

Discussion and Conclusion: It was determined that the relatives of the patients had unmet needs and needed support in developing effective coping styles. Psychoeducation programs are recommended for health professionals to spread the awareness of responsibility for meeting the needs of patients' relatives.

Keywords: Caregiver, Coping with Stress, Cancer, Unmet Needs

KONSÜLTASYON LİYEZON PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ UYGULAMA ALANLARINDA ÖĞRENCİLERİN BELİRLEDİKLERİ HEMŞİRELİK TANILARI

Selda ÖZTÜRK KAYGAN, Nihan ALTAN SARIKAYA

Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye

Giriş: Hemşire, hemşirelik süreci ile hastanın probleminin çözülmesini kolaylaştırarak hemşirelik bakımının sistematik, kaliteli ve bütüncül şekilde sunulmasını sağlar (Hakverdioğlu ve ark 2009; Kaya, 2010). Bu nedenle hemşirelik eğitimi sırasında öğrencilerden hemşirelik sürecini kullanma becerisini kazanmaları beklenmektedir (Can ve Erol, 2012; Collins, 2013). Hemşirelik sürecini kullanma becerisi öğrencilere klinik uygulama alanlarında ve laboratuvarlarda uygulamalı olarak verilmektedir. Konsültasyon liyezon psikiyatri hemşireliğinde temel amaç, tıbbi servislerde yatan hastalarda psikiyatrik bozuklukları önlemek ve azaltmak, tedavi etmek, bireyin hastalığı ve hastalığın sonucunda ortaya çıkan yaşam sorunları ile baş etmesine rehberlik ederek bütüncül yaklaşım ile hastaya bakım sunmaktır (Kocaman, 2005; Yakimo ve ark, 2004). Hastaların psikiyatrik sorunlarının gözden kaçmaması ya da doğru ve etkili hemşirelik bakımını alabilmeleri konsültasyon liyezon psikiyatri hemşireliği açısından önemlidir.

Amaç: Bu araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin, Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersi kapsamında konsültasyon liyezon psikiyatri hemşireliği klinik uygulaması sırasında bakım verdikleri hastalara yönelik hazırlamış oldukları hemşirelik bakım planlarında saptadıkları hemşirelik tanılarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Retrospektif özellikte yürütülen çalışmada, 2022-2023 bahar dönemi Ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersi kapsamında sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin (n=66) konsültasyon liyezon psikiyatri hemşireliği klinik uygulamasında hazırlamış oldukları hemşirelik bakım planları incelenmiştir.

Bulgular: Öğrenciler 66 vakada 497 hemşirelik tanısı belirlemiştir. Hemşirelik bakım planı hazırlanan hastaların %27,3'ü Nöroloji kliniğinde, %24,2'si Fizik tedavi ve rehabilitasyon kliniğinde, %25,8'i Enfeksiyon kliniğinde ve %22,7'si Onkoloji kliniğinde tedavi görmekteydi. En sık konulan 5 tanıya baktığımızda düşme riski (%66,2), anksiyete (%45,5), ağrı (%45,5), uyku örüntüsünde bozulma (%45,5), enfeksiyon riski (45,5), özbakım eksikliği (%42,4) ve fiziksel mobilitede bozulma (%33,3) olmuştur. Öğrencilerin hastaların ruhsal

değerlendirmesinde genel davranış, görünüm ve tutum alanında en çok postür (42,4) ve yüz ifadesine (40,9), bilişsel fonksiyonlarda dikkat ve konsantrasyona (37,9), düşünce alanında düşünce sürecine (43,9), duygulanım alanında duygu duruma (66,7) ve özel beceri ve yeterlikte alanında hesaplama yeteneğine (66,7) yönelik değerlendirmeleri daha çok yaptıkları belirlenmiştir.

Tartışma ve sonuç: Öğrencilerin belirledikleri hemşirelik tanılarında ruh sağlığına yönelik tanıları belirleyebildiklerini göstermiştir. Hastanın ele alınışında bütüncül hemşirelik bakımını sağlayacak fizyolojik alana yönelik tanıları da belirlemişlerdir. Bununla birlikte öğrenci hemşirelerin hastaların cinsellik örüntüsü, değer ve inançlar gibi alanlarını daha az değerlendirdikleri ve daha az sorun saptadıkları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Konsültasyon liyezon psikiyatrisi hemşireliği, Hemşirelik öğrencileri, Ruh sağlığı hemşireliği dersi,

KAYNAKLAR

Can G, Erol O. Nursing Students' Perceptions About Nursing Care Plans: A Turkish Perspective. Int J Nurs Pract 2012;18:12–9.

Collins A. Effect of Continuing Nursing Education on Nurses' Attitude Toward and Accuracy of Nursing Diagnosis. Int J Nurs Knowl 2013;24:122–8. Kocaman N. Genel hastane uygulamasında psikososyal bakım ve konsültasyon liyezon psikiyatrisi hemşireliği. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2005;9(1):49-54.

Yakimo R, Kurlowicz LH, Murray RB. Evaluation of Outcomes in Psychiatric Consultation-Liaison Nursing Practice. Archives of Psychiatric Nursing 2004;l(6):215-27.

Hakverdioğlu, G., Khorsid, L., Eşer, İ. (2009). Examination of Nursing Diagnoses Used bye Nursing Students and Their Opinions About Nursing Diagnoses. International Journal of Nursing Terminologies and Classification,162-168.

Kaya, H., Işık, B., Şenyuva, E., Kaya, N. (2012). Hemşirelik öğrencilerinin bireysel ve profesyonel değerleri.Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 15(1): 18-26.

DETERMINATION OF NURSING DIAGNOSES USED BY STUDENTS IN THE CONSULTATION LIAISON PSYCHIATRIC NURSING CLINICAL PRACTICE

Selda ÖZTÜRK KAYGAN, Nihan ALTAN SARIKAYA

Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye

Introduction: The nurse provides systematic, quality and holistic delivery of nursing care by facilitating the solution of the patient's problem through the nursing process (Hakverdioğlu et al., 2009; Kaya, 2010). For this reason, students are expected to gain the ability to use the nursing process during nursing education (Can ve Erol, 2012; Collins, 2013). The ability to use the nursing process is given to students in clinical practice areas and laboratories. The main purpose of Consultation Liaison Psychiatry nursing is to prevent and reduce psychiatric disorders in patients hospitalized in medical services, to treat, to provide care to the patient with a holistic approach by guiding the individual to cope with the disease and the life problems that arise as a result of the disease (Kocaman, 2005; Yakimo ve ark, 2004). It is important for CLP nursing that patients' psychiatric problems are not missed or that they receive adequate and effective nursing care.

Aim: In this study, it was aimed to determine the nursing diagnoses that nursing students identified in the nursing care plans they prepared for the patients they cared for during the clinical practice of consultation liaison psychiatric nursing within the context of mental health and diseases nursing lesson.

Materials and Method: In this retrospective study, the nursing care plans prepared by the last year students (n=66) of the Nursing Department of the Faculty of Health Sciences within the context of the Mental Health and Diseases Nursing lesson in the spring semester of 2022-2023 were examined in the consultation liaison psychiatric nursing clinical practice.

Results: Students determined 497 nursing diagnoses in 66 cases. Of the patients for whom a nursing care plan was prepared, 27.3% were being treated in the neurology clinic, 24.2% in the physical therapy and rehabilitation clinic, 25.8% in the infection clinic and 22.7% in the oncology clinic. Risk of falls (66.2%), anxiety (45.5%), discomfort (45.5%), disrupted sleep patterns (45.5%), risk of infection (45.5%), lack of self-care (42.4%), and reduced physical mobility (33.3%) were the five most frequent diagnoses. It was determined that students mostly evaluated posture (42,4) and facial expression (40,9) in general behavior, appearance and

attitude, attention and concentration (37.9) in cognitive functions, thought process (43.9) in thought, mood (66.7) in affect, and calculation ability (66.7) in special skills and competence in the evaluation of patients' mental state.

Discussion and conclusion: The nursing diagnoses of the students showed that they were able to identify diagnoses related to mental health. They also identified diagnoses related to the physiological field that would provide holistic nursing care in the handling of the patient. However, it can be said that student nurses evaluated patients' areas such as sexuality pattern, values and beliefs less and identified fewer problems.

Keywords: Consultation liaison psychiatry nursing, Nursing students, Mental health nursing lesson

REFERENCES

Can G, Erol O. Nursing Students' Perceptions About Nursing Care Plans: A Turkish Perspective. Int J Nurs Pract 2012;18:12–9.

Collins A. Effect of Continuing Nursing Education on Nurses' Attitude Toward and Accuracy of Nursing Diagnosis. Int J Nurs Knowl 2013;24:122–8. Kocaman N. Genel hastane uygulamasında psikososyal bakım ve konsültasyon liyezon psikiyatrisi hemşireliği. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2005;9(1):49-54.

Yakimo R, Kurlowicz LH, Murray RB. Evaluation of Outcomes in Psychiatric Consultation-Liaison Nursing Practice. Archives of Psychiatric Nursing 2004;l(6):215-27.

Hakverdioğlu, G., Khorsid, L., Eşer, İ. (2009). Examination of Nursing Diagnoses Used bye Nursing Students and Their Opinions About Nursing Diagnoses. International Journal of Nursing Terminologies and Classification,162-168.

Kaya, H., Işık, B., Şenyuva, E., Kaya, N. (2012). Hemşirelik öğrencilerinin bireysel ve profesyonel değerleri.Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 15(1): 18-26.

KAVRAM ANALİZİ: TÜKENMİŞLİK

Naciye KARABULUT[1], Nur Eda BAL[2], Elif Sultan BULUT[2], Çiğdem YÜKSEL [2]

[1]*Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, ANKARA, Türkiye*

Giriş: Tükenmişlik, hemşirelik literatüründe önemi giderek artan bir kavramdır. Sağlık kurumlarındaki değişiklikler, vardiyalı çalışma, aşırı iş yükü, yöneticilerin uygunsuz tutum ve davranışları gibi nedenlerden dolayı hemşirelerin tükenmişlik düzeyleri artmaktadır. Tükenmişlik kavramının anlaşılması hemşireler açısından büyük önem taşımaktadır (Tekir ve ark., 2016; Dall'ora ve ark., 2020).

Amaç: Bu makalenin amacı "tükenmişlik" kavramını Walker ve Avant'ın kavram analizi yöntemini kullanarak açıklamaktır.

Yöntem: Tükenmişlik kavramını açıklamak için kavramın seçimi, kavram analizinin amacının belirlenmesi, kavramın olası kullanım alanlarının belirlenmesi, kavramın tanımlayıcı özelliklerinin belirlenmesi, model vakanın oluşturulması, sınırda ve karşıt vakanın oluşturulması, kavramla ilgili hazırlayıcı faktörlerin ve sonuçların belirlenmesi, kavramın ölçüm yollarının belirlenmesi adımlarından oluşan Walker ve Avant'ın kavram analizi yöntemi kullanılmıştır (Kaya ve Turan, 2017). Araştırmamız literatür incelemesi yöntemiyle yapıldığı için etik kurul izni gerekmemektedir. Kavram "tükenmişlik, tükenmişlik ve hemşirelik, kavram analizi" anahtar kelimeleri ile Pubmed, CINAHL, EBSCOhost, Science and Direct, ProQuest, Ulakbim-Ulusal Veri Tabanı, Google ve Google Akademik veri tabanlarında 2000-2021 tarihleri arasında yapılan taramalar sonucunda tükenmişlik kavramı ile ilgili ulaşılabilen Türkçe ve İngilizce 58 makale ve yine elektronik veri tabanları yoluyla ulaşılabilen üç kitap, iki tez çalışması incelenerek sekiz adımda ele alınmıştır.

Bulgular: Yapılan kavram analizi doğrultusunda tükenmişlik kavramının farklı alanlarda ve hemşirelikteki tanımları incelenerek duygusal tükenmişlik, duyarsızlaşma, kişisel başarıda azalma hissi, iş doyumu, depresyon ve stresle ilişkili olduğu bulunmuştur. Tükenmişlik kavramının hazırlayıcı bireysel, sosyal, iş ve örgütle ilgili özellikleri saptanmış; tanımlayıcı özelliklerine yer verilmiştir. Tükenmişlik kavramının sonuçları; yorgunluk, güçsüzlük, uyku bozuklukları, motivasyon eksikliği, ani tepkisellik, öfkelenme, işe ilgisizlik, işe geç kalma, aile içi çatışmalar olarak bulunmuştur.

Tartışma: Yapılan kavram analizinde elde edilen bulgular literatür temelli bulgular olup veriler literatürle desteklenmektedir (Başar, 2020; Bayes, 2021; Wang ve ark., 2015).

Sonuç: Tükenmişlik kişilerde bireysel, sosyal ve örgütsel faktörlerin etkisiyle ortaya çıkar. Kısa ve uzun vadede fiziksel, ruhsal hem de davranışsal belirtileri vardır ve birey tükenmişlik deneyimiyle aile ve işle ilgili sonuçlarla karşı karşıya kalır. İş ve örgütle ilgili hazırlayıcı faktörlerin sağlık çalışanlarının ve özellikle hemşirelerin yararına iyileştirilmesi bu gruplarda görülebilecek tükenmişlik riskini azaltacaktır. Alınabilecek kurumsal önlemlerin yanında tükenmişliğe ilişkin lisans ve lisansüstü eğitim girişimlerinin faaliyete geçirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tükenmişlik; tükenmişlik ve hemşirelik; kavram analizi

CONCEPT ANALYSIS: EXHAUSTION

Naciye KARABULUT[1], Nur Eda BAL[2], Elif Sultan BULUT[2], Çiğdem YÜKSEL [2]

[1]Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

[2]Sağlık Bilimleri Üniversitesi, ANKARA, Türkiye

Introduction: Burnout is an increasingly important concept in the nursing literature. The burnout levels of nurses are increasing due to reasons such as changes in health institutions, shift work, excessive workload, inappropriate attitudes and behaviors of administrators. Understanding the concept of burnout is of great importance for nurses (Tekir et al., 2016; Dall'ora et al., 2020).

Aim: The purpose of this article is to explain the concept of "burnout" using the concept analysis method of Walker and Avant.

Method: In order to explain the concept of burnout, Walker and Avant consists of the steps of choosing the concept, determining the purpose of the concept analysis, determining the possible usage areas of the concept, determining the defining features of the concept, creating the model case, creating the borderline and opposite case, determining the predisposing factors and results related to the concept, and determining the measurement ways of the concept. 's concept analysis method was used (Kaya & Turan, 2017). Ethics committee approval is not required as our research was conducted by literature review method. The concept is related to the concept of burnout as a result of the searches conducted between 2000-2021 in Pubmed, CINAHL, EBSCOhost, Science and Direct, ProQuest, Ulakbim-National Database, Google and Google Academic databases with the keywords "burnout, burnout and nursing, concept analysis". 58 articles in Turkish and English, which can be accessed, and three books that can be accessed through electronic databases, two thesis studies are examined and discussed in eight steps.

Results: Burnout occurs with the effect of individual, social and organizational factors. It has short and long-term physical, mental and behavioral symptoms, and the individual faces family and work-related consequences with the experience of burnout. Improving the predisposing factors related to work and organization for the benefit of health workers and especially nurses will reduce the risk of burnout that can be seen in these groups. In addition to the institutional measures that can be taken, it is recommended that undergraduate and graduate education initiatives related to burnout be activated.

Discussion: The findings obtained in the concept analysis are literature-based findings and the data are supported by the literature (Başar, 2020; Bayes, 2021; Wang and et al., 2015).

Conclusion: Burnout occurs with the effect of individual, social and organizational factors. It has physical, mental and behavioral symptoms in the short and long term, and the individual faces family and work-related consequences with the experience of burnout. Improving the predisposing factors related to work and organization for the benefit of health workers and especially nurses will reduce the risk of burnout that can be seen in these groups. In addition to the institutional measures that can be taken, it is recommended that undergraduate and graduate education initiatives related to burnout should be activated.

Keywords: Burnout; burnout and nursing; concept analysis

KAYNAKLAR

Başar, U. (2020). Hemşirelerde tükenmişlik sendromu: Nedenleri, sonuçları ve önleyici stratejiler. SHYD, 7(2), 303-9.
Bayes, A., Tavella, G. Ve Parker, G. (2021). Tükenmişliğin Biyolojisi: Nedenler ve Sonuçlar. Dünya Biyolojik Psikiyatri Dergisi, 22(9), 686-698.doi: 10.1080/15622975.2021.1907713.
Dall'ora, C., Ball, J., Reınıus, M. Ve Grıffıths, P. (2020). Burnout In Nursing: A Theoretical Review. Human Resources For Health, 18, 1-17.
Kaya, N., Turan, N. (2017). Hemşirelik Biliminde Kavram Analizi. Turkiye Klinikleri Hemsirelik Bilimleri, 9(2).
Tekir, Ö., Çevik, C., Selma, A., & Çetin, G. (2016). Sağlık Çalışanlarının Tükenmişlik, İş Doyumu Düzeyleri ve Yaşam Doyumunun İncelenmesi. Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 18(2), 51-63.
Wang, S., Liu, Y. Ve Wang, L. (2015). Nurse Burnout: Personal And Environmental Factors As Predictors. International journal of nursing practice, 21(1), 78-86.

ŞİZOFRENİLİ BİREYLERE UYGULANAN PARÇADAN BÜTÜNE PROGRAMININ İŞLEVSEL İYİLEŞMEYE ETKİSİ

Fatma Nevin ŞIŞMAN[1], Seda DÜLCEK[2], Feride ERDOĞAN[1], Edanur CERRAH[1], Aleyna Ece ERDOĞAN[1], Muhammed Ali CENGIZ[1]

[1]Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

[2]Marmara Üniversitesi, İstanbul Gedik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Giriş: Şizofreni tanısı almış hastaların tedavisinde kullanılan ilaçların, bireylerin işlevselliklerini arttırıp topluma uyumunun sağlamasına olan katkısı azımsanamaz düzeyde olup sosyal destek ve beceri eğitimi gibi çeşitli iş uğraş terapileri ile desteklenirse daha etkili olduğu vurgulanmaktadır.

Amaç: Bu çalışmada Toplum Ruh Sağlığı Merkezine kayıtlı şizofrenili bireylere uygulanan parçadan bütüne programının işlevsel iyileşmeye etkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve yöntem: Randomize kontrollü tasarım olarak yürütülen araştırma İstanbul'daki iki Toplum Ruh Sağlığı Merkezi (TRSM)'ndeki Şizofrenili bireyler ile Ocak-Mayıs 2023 tarihlerinde yürütüldü. Araştırmanın örneklem sayısı yapılan power analiz sonucunda 60 olarak belirlendi. Katılımcılar araştırmadan bağımsız bir kişi tarafından deney ve kontrol gruplarına rastgele atandı. Araştırmaya düzenli olarak TRSM'ye gelen, fiziksel ve motor becerilerinde engeli olmayan, doktor ve vasi izni olan, çalışmaya katılmaya gönüllü olan Şizofreni tanılı bireyler dahil edildi. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda oluşturulmuş sosyodemografik form, Şizofreni Hastalarında İşlevsel İyileşme Ölçeği (ŞİLÖ) kullanılarak toplandı. Programda kullanılacak materyallerin parça sayısı, görsellerin temaları için uzman görüşleri alındı ve literatür doğrultusunda programın içeriği oluşturuldu. Parçadan bütüne programı bir hafta teorik üç hafta uygulamalı olacak şekilde dört hafta boyunca haftada bir gün ortalama 45 dakika uygulandı. Uygulamalı bölümlerde 3 farklı temada hazırlanmış yapbozlar kullanıldı. Yapboz uygulamasında, parçalarından bütün oluşturma sürecindeki ekip çalışmasını deneyimlemek, bireylerin kendini ifade edebilme becerilerini ve işlevselliklerini desteklemek ve ekip uyumunu oluşturmak, bireysellikten sosyalleşmeye yönlendirmek amaçlandı. Deney ve kontrol gruplarından program öncesi ve sonrası veriler toplandı. Veri analizinde tanımlayıcı istatistikler, Ki-kare, Mann Whitney U ve Wilcoxon testleri kullanıldı. Anlamlılık düzeyi $p<0.05$ kabul edildi. Araştırmaya başlamadan önce ölçek kullanım, etik kurul ve kurum izinleri, birey, vasi ve doktor onayı alındı.

Bulgular: Program öncesi deney ve kontrol grubundaki bireylerin sosyodemografik özellikleri ve ŞİLÖ öntest puanlarının homojen olduğu saptandı ($p>0.05$). Girişim sonrası deney grubundaki bireylerin ŞİLÖ ve sosyal işlevsellik, sağlık ve tedavi, günlük yaşam becerileri ve mesleki işlevsellik alt boyut puanlarında istatiksel olarak anlamlı artış bulundu ($p<0.05$). Kontrol grubunda ise herhangi bir anlamlı değişim gözlenmedi ($p>0.05$).

Sonuç: Hemşire temelli uygulanan parçadan bütüne programının şizofrenili bireylerde işlevsel iyileşme düzeyini artırmada etkili olduğu görüldü. Yapılandırılmış bu programın TRSM'lerde yürütülen rutin tedavi ve rehabilitasyon programlarında kullanılması ve farklı ölçüm araçları kullanılarak programın tedavideki farklı etkilerinin uzun zamanlı ölçümlerle belirlenmesi önerilmektedir.

Bu araştırma TÜBİTAK 2209-A programından destek almıştır.

THE EFFECT OF A "PART TO WHOLE PROGRAM" FOR FUNCTIONAL REMISSION OF INDIVIDUALS WITH SCHIZOPHRENIA

Fatma Nevin ŞIŞMAN[1], Seda DÜLCEK[2], Feride ERDOĞAN[1], Edanur CERRAH[1], Aleyna Ece ERDOĞAN[1], Muhammed Ali CENGIZ[1]

[1]Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

[2]Marmara Üniversitesi, İstanbul Gedik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Introduction: The contribution of drugs used in the treatment of patients diagnosed with schizophrenia to increasing the functionality of individuals and ensuring their adaptation to society is at a significant level, and it is emphasized that they are more effective if they are supported by various occupational therapies such as social support and skill training. **Aim:** In this study, it is aimed to determine the effect of the part-to-whole program applied to individuals with schizophrenia registered in the Community Mental Health Center on functional remission.

Methods: The research, which was conducted as a randomized controlled design, was conducted with individuals with schizophrenia in two Community Mental Health Centers (CMHC) in Istanbul between January and May 2023. The sample number of the study was determined as 60 as a result of the power analysis. Participants were randomly assigned to the experimental and control groups by a research-independent person. Individuals with a diagnosis of schizophrenia who attended the CMHC regularly, had no physical and motor disabilities, had the permission of a doctor and guardian, and volunteered to participate in the study were included in the study. The data of the study were collected by using a sociodemographic form created by the researchers in line with the literature, the Functional Remission of General Schizophrenia (FROGS) Scale. Expert opinions were taken for the number of pieces of the materials to be used in the program and the themes of the visuals, and the content of the program was created in line with the literature. The part-to-whole program was applied for an average of 45 minutes once a week for four weeks, with one week of theory and three weeks of practice. In the applied sections, jigsaw puzzles prepared in 3 different themes were used. In the jigsaw puzzle application, it was aimed to experience teamwork in the process of creating a whole from its pieces, to support individuals' self-expression skills and functional remission, to create team harmony, and to lead them from individuality to socialization. Data were collected from the experimental and control groups before and after the program. Descriptive statistics, Chi-square, Mann Whitney U and Wilcoxon tests were used in data analysis. Significance level was

accepted as $p<0.05$. Before starting the study, permissions for scale use, ethics committee and institution, individual, guardian and doctor approval were obtained.
Results: Before the program, it was determined that the sociodemographic characteristics of the individuals in the experimental and control groups and their FROGS pretest scores were homogeneous ($p>0.05$). A statistically significant increase was found in the FROGS and social functioning, health and treatment, daily life skills and occupational functionality sub-dimension scores of the individuals in the experimental group after the intervention ($p<0.05$). No significant change was observed in the control group ($p>0.05$).

Conclusions: It was observed that the nurse-based part-to-whole program was effective in increasing the level of functional remission in individuals with schizophrenia. It is recommended that this structured program be used in routine treatment and rehabilitation programs carried out in CMHCs, and that the different effects of the program in treatment should be determined with long-term measurements by using different measurement tools.

This research received support from TUBITAK 2209-A program.

Keywords: Community mental health, Schizophrenia

ADLİ PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ: BİBLİYOMETRİK ANALİZ

Gülcan KENDİRKIRAN

Haliç Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Giriş: Adli psikiyatri hemşirelerinin rol ve sorumluluklarına yönelik net bilgi olmaması nedeni ile hemşirelerin ikilem yaşadıkları, alana özgü kanıta dayalı daha fazla uygulamanın yapılması gerektiği, eğitim ve araştırmalara da ihtiyaç olduğu belirtilmektedir (Dikeç ve ark., 2017). Adli psikiyatri servislerinde çalışan hemşirelerin gerçekleştirilmesi beklenen rol alanları, 'terapiye karşı güven', 'şiddet yönetimi' ve 'tehlikelilik' olarak ifade edilmektedir (Polat & Asi Karakaş, 2020). Adli psikiyatri hemşirelerinde iş yüküne ek olarak karşılaştıkları saldırgan davranışlar tükenmişlik yaşamalarına sebep olmaktadır (de Looff et al., 2018).

Amaç: Bu çalışma, adli psikiyatri hemşireliği ile ilgili makalelerin bibliyometrik analizinin yapılması amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve yöntem: Bu çalışmada, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, "Adli Psikiyatri Hemşireliği" ile ilgili makalelere Ağustos 2023 tarihleri arasında Web of Science veri tabanı kullanılarak erişilmiştir. Anahtar kelime olarak ""Forensic Psychiatric Nursing" kullanılmıştır. Çalışma kapsamında erişilen 618 makalenin VOSviewer (1.6.19) programı aracılığı ile içerik analizi yapılmıştır. Çalışma süreçlerinde açık bir veri tabanı kullanılmış olması ve insan ya da hayvan üzerinden herhangi bir girişimsel uygulama yapılmamış olması nedeni le etik kurul izni ve onam formu alınmamıştır.
Bulgular: Bu çalışma kapsamında, 2,204 yazarın 1985-2023 yılları arasında yayınlamış oldukları makalelere ulaşılmıştır. Yayınların en fazla yayınlandığı alanın en fazla "psikiyatri" (%55,5) ikici sırada da "hemşirelik" (%45,3) olduğu, yayıncı olarak da en fazla Wiley (%29,6), ikinci sırada ise Taylor & Francis (14,8) olduğu görülmüştür. Adli psikiyatri hemşireliği ile ilgili çalışmalar geçmişten günümüze kadar artış göstermekle birlikte 2022 yılında (n=48) en üst seviyeye ulaştığı, bunu takiben 2019 (n=47) ve 2021 (n=47) yıllarında da en yüksek değerler görülmüştür. Çalışma türü olarak çoğunlukla araştırma makalesi (n=543) olduğu, derlemelerin de (n=52) ikinci sırada yer aldığı görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Adli psikiyatri hemşireleri hem hastaya yönelik, tedavi, bakım, rehabilitasyon, güvenlik gibi rollerini yerine getirirken hem de bilirkişi olarak yer almaktadır (Dikeç ve ark., 2017). Adli psikiyatride bakım sağlayan sağlık profesyonelleri, bazen mesleki

sorumluluk almaları ve hastanın istediğinden farklı bir şekilde davranmaları gerektiğini düşünebilmektedirler (Selvin et al., 2021). Adli psikiyatri hemşiresinin rol ve sorumlulukları 1970-1980'li yıllarda başlamış olup Avrupa Birliği uyum yasaları çerçevesinde, 2005 yılında "Türk Ceza Kanunu"nda yapılan değişiklikle yüksek güvenlikli hastaneler oluşturulmuş olup sağlık profesyonelleri ve süreçleri belirlenmiş, 2018 yılı ardından da 2020 yılında açılan "Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastaneleri" ile süreçler ilerlemiştir. Bu nedenle de yapılan çalışmalar bu süreçlerde artış göstermektedir (Polat & Asi Karakaş, 2020). Bu bibliyometrik analizin, adli hemşirelik ile ilgili 1985-2023 yılları arasındaki çalışmalara yönelik bir veri sunduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adli psikiyatri hemşireliği, hemşirelik, ruh sağlığı,

KAYNAKLAR

Looff P, Nijman H, Didden R, Embregts P. Burnout symptoms in forensic psychiatric nurses and their associations with personality, emotional intelligence and client aggression: A cross-sectional study. J Psychiatr Ment Health Nurs. 2018;25(8):506-516. https://doi.org/10.1111/jpm.12496

Dikeç G, Baysan Arabacı L, Taş G. Adli psikiyatri hemşirelerinin rol ve sorumlulukları: Sistematik Derleme. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi 2017;8(3):157-164. https://doi.org/10.14744/phd.2017.86094
Polat H, Asi Karakaş S. Adli psikiyatri hemşireliği. Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2020;3(3):225-232.
Selvin M, Almqvist K, Kjellin L, Schröder A. Patient participation in forensic psychiatric care: Mental health professionals' perspective. Int J Ment Health Nurs. 2021;30(2):461-468. https://doi.org/10.1111/inm.12806

FORENSIC PSYCHIATRIC NURSING: BIBLIOMETRIC ANALYSIS

Gülcan KENDİRKIRAN

Haliç Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Introduction: It is stated that due to the lack of clear information on the roles and responsibilities of forensic psychiatric nurses, nurses experience dilemmas, more practice based on field-specific evidence is needed, and there is a need for education and research (Dikeç et al., 2017). The expected role areas of nurses working in forensic psychiatry services are expressed as 'trust in therapy', 'violence management' and 'dangerousness' (Polat & Asi Karakaş, 2020). In addition to the workload, the aggressive behaviors they encounter in forensic psychiatric nurses cause burnout (de Looff et al., 2018).
Aim: This study was carried out for the purpose of bibliometric analysis of articles on forensic psychiatric nursing.

Materials and methods: Bu çalışma kapsamında, 2,204 yazarın 1985-2023 yılları arasında yayınlamış oldukları makalelere ulaşılmıştır. Yayınların en fazla yayınlandığı alanın en fazla "psikiyatri" (%55,5) ikici sırada da "hemşirelik" (%45,3) olduğu, yayıncı olarak da en fazla Wiley (%29,6), ikinci sırada ise Taylor & Francis (14,8) olduğu görülmüştür. Adli psikiyatri hemşireliği ile ilgili çalışmalar geçmişten günümüze kadar artış göstermekle birlikte 2022 yılında (n=48) en üst seviyeye ulaştığı, bunu takiben 2019 (n=47) ve 2021 (n=47) yıllarında da en yüksek değerler görülmüştür. Çalışma türü olarak çoğunlukla araştırma makalesi (n=543) olduğu, derlemelerin de (n=52) ikinci sırada yer aldığı görülmüştür.

Results: Within the scope of this study, the articles published by 2,204 authors between 1985-2023 were reached. "Psychiatry" (55.5%) is the area where the publications are published the most, and "nursing" (45.3%) is the second most, Wiley (29.6%) as the publisher, Taylor & Francis (14,8). Although studies on forensic psychiatric nursing have increased from past to present, it reached the highest level in 2022 (n=48), followed by the highest values in 2019 (n=47) and 2021 (n=47). It was seen that the type of study was mostly research articles (n=543) and reviews (n=52) were in the second place.

Discussion and Conclusion: Forensic psychiatry nurses both perform their roles for the patient, such as treatment, care, rehabilitation, and security, and take place as experts (Dikeç et al., 2017). Health professionals providing care in forensic psychiatry may sometimes think that they need to take professional responsibility and behave differently than the patient wants

(Selvin et al., 2021). The roles and responsibilities of the forensic psychiatry nurse started in the 1970s-1980s, within the framework of the European Union harmonization laws, with the amendment made in the "Turkish Penal Code" in 2005, high-security hospitals were established, health professionals and their processes were determined. The processes have progressed with the "Secure Forensic Psychiatric Hospitals". For this reason, studies show an increase in these processes (Polat & Asi Karakaş, 2020). It is thought that this bibliometric analysis provides data for studies on forensic nursing between the years 1985-2023.

Keywords: Forensic psychiatry nursing, nursing, mental health

REFERENCES

Looff P, Nijman H, Didden R, Embregts P. Burnout symptoms in forensic psychiatric nurses and their associations with personality, emotional intelligence and client aggression: A cross-sectional study. J Psychiatr Ment Health Nurs. 2018;25(8):506-516. https://doi.org/10.1111/jpm.12496
Dikeç G, Baysan Arabacı L, Taş G. Adli psikiyatri hemşirelerinin rol ve sorumlulukları: Sistematik Derleme. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi 2017;8(3):157-164. https://doi.org/10.14744/phd.2017.86094
Polat H, Asi Karakaş S. Adli psikiyatri hemşireliği. Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2020;3(3):225-232.
Selvin M, Almqvist K, Kjellin L, Schröder A. Patient participation in forensic psychiatric care: Mental health professionals' perspective. Int J Ment Health Nurs. 2021;30(2):461-468. https://doi.org/10.1111/inm.12806

ŞIZOFRENİ HASTALARINDA BİLİNÇLİ FARKINDALIK, İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALANMA VE AFFETME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Ümit AYAZ, Sibel ASİ KARAKAŞ

Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye

Giriş: Şizofrenili bireylerin günlük hayatta gerek fiziksel gerek psikolojik gerekse de sosyal yönden çeşitli problemler yaşadıkları bilinmektedir. İlgili problemlerin tespit edilmesi ve çözümü hastalığa yaklaşım açısından önem arz etmektedir.Bu bağlamda; bilinçli farkındalık, içselleştirilmiş damgalanma ve affetme düzeylerinin değerlendirilmesi ilgili problemlere yönelik çözüm yöntemlerine yol gösterebileceği düşünülmektedir.

Amaç: Araştırma şizofreni hastalarında bilinçli farkındalık, içselleştirilmiş damgalanma ve affetme düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın türü tanımlayıcı özelliktedir. Araştırmanın örneklemini Nisan 2022 - Ağustos 2022 tarihleri arasında Erzurum merkezde bulunan bir devlet hastanesi ve Toplum ruh sağlığı merkezinde bulunan 147 şizofreni hastası oluşturmuştur. Veriler, ‘’Sosyo-demografik Veri Formu, Bilinçli Farkındalık Ölçeği (BİFO), Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği (RHİDÖ) ve Heartland Affetme Ölçeği (HAÖ)’’ ile yüz yüze doldurulmuştur. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı testler(aritmetik ortalama, standart sapma, sayı, yüzdelik, min-max), cronbach alfa iç tutarlılık testi, normallik testi ve ölçeklerin arasındaki ilişkiyi incelemek için pearson korelasyon, ölçek puanları arasındaki bağımlı bağımsız değişkenlerin test edilmesinde basit doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan hastaların BİFÖ ortalama puanı 59.42±10.14, RHİDÖ ortalama puanı 73.69±10.02, HAÖ ortalama puanı 81.47±16.72 olarak bulunmuştur. BİFÖ ile RHİDÖ puanı arasında negatif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur($p<0.05$). BİFÖ ile HAÖ arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur($p<0.05$). Regresyon analizine göre BİFÖ puanları HAÖ puanını anlamlı şekilde etkilemiştir($R2=0.060$, $F=9.247$, $p=0.003$). BİFÖ puan ortalaması RHİDÖ puanını anlamlı şekilde etkilemiştir($R2=0.192$, $F=34.556$, $p\leq0.001$).

Tartışma ve Sonuç: Çalışmanın sonucunda şizofreni hastalarının bilinçli farkındalık düzeyinin orta düzeyde, içselleştirilmiş damgalanmanın orta düzeyde ve affetme eğilimin orta düzeyin üzerinde bulunmuştur. Farkındalığın artırılması içselleştirilmiş damgalanmayı azaltabileceği, affetmeyi ise olumlu yönde etkileyebileceği bulunmuştur. Bu çalışma şizofreni hastalarının

hemşirelik bakımında bilinçli farkındalığın içselleştirilmiş damgalanma ve affetme kavramlarını önemli olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda şizofreni hastalarının hemşirelik bakımında farkındalıklarını artırmaya, içselleştirilmiş damgalamayı azaltmaya, affetme eğilimini artırmaya yönelik müdahalelerin önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Affetme, Bilinçli farkındalık, İçselleştirilmiş damgalanma, Psikiyatri hemşireliği, Şizofreni

AN INVESTIGATION ON SCHIZOPHRENIC PATIENT'S LEVELS OF FORGIVENESS, INTERNALIZED STIGMA AND MINDFULNESS

Ümit AYAZ, Sibel ASİ KARAKAŞ

Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye

Introduction: It is widely known that schizophrenic patients experience physical, psychological and social problems in daily life. Solution and detection of these problems has a crucial role in terms of approach to disease of schizophrenia.In this context; it is thought that evaluation of mindful awareness, internalized stigmatization and levels of forgiveness may guide solution methods related to such problems.

Objective: The aim of this research was to analyse internalized stigmatization, mindful awareness and levels of forgiveness in schizophrenic patients.

Materials and Method: The research form was descriptive. The research population was consisted of 147 schizophrenic patients in a State Hospital and Community Mental Health Center located in Erzurum between the months of April-August in 2022. Data was collected with face to face method by using Sociodemographic data form, Mindful attention awareness scale(MAAS), Heartland forgiveness scale(HFS) and the Internalized stigma of mental illness scale(ISMI).In the process of analyse of data, some test methods were used such as; descriptive(percentage, arithmetic average, standard deviation,min-max), cronbach's alpha internal consistency and normality test. Pearson correlation was applied to analyse the relationship between the scales while simple linear regression analysis was applied to test dependent and independent variables among scale scores.

Results: The mean score of mindfull awareness(MAAS), internalized stigma of mental illness scale(ISMI) and Heartland forgiveness scale(HFS) in the patients joining the research were found to be 59.42±10.14, 73.69±10.02 and 81.47±16.72 respectively. When analyzed the relationship between the scores of mindfull awareness scale and internalized stigma of of mental illness scale, it was found that it was a negatively oriented relationship($p<0.05$).As for the relationship between mindfull awareness scale and Heartland Forgiveness Scale, it was positively oriented relationship($p<0.05$). According to regression analysis, the scores of mindfull awareness scale has affected heartland forgiveness scale significantly(R2=0.060,

F=9.247, p=0.003). The mean score of mindfull awareness scale also has significantly affected the score of internalized stigma of mental illness (R2=0.192, F=34.556, p≤0.001).

Discussion and Conclusion: As a result of the research, the levels of mindfull awareness and internalized stigma in schizophrenic patiens was found to be moderate. As for the level of forgiveness tendency, it was found above the moderate level.It has been reached that in case of an increase mindful awareness, internalized stigma might decrease while the forgiveness might be affected positively.This research has revealed that the concepts of mindful awareness, internalised stigma and forgiveness has a significant role with regard to nursing care of schizophrenic patients. In the light of findings above, it is believed that the attempts of nursing care aimed to increase the levels of forgiveness tendency and mindful awareness and to decrease the level of internalized stigma are considered to be important.

KADINLARDA KENDİNİ NESNELEŞTİRME VE RUH SAĞLIĞI İLİŞKİSİ

Selin YIĞIT[1], Serap YILDIRIM[2]

[1]*Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Izmir, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi, Izmir, Türkiye*

Giriş: Kendini nesneleştirme, genellikle kadınlar için kullanılan bir kavram olup, bireyin bedenini kendi bakış açısından çok diğerlerinin bakış açısına göre değerlendirmesi olarak tanımlanmaktadır. Fredrickson ve Roberts tarafından öne sürülen nesneleştirme kuramı, özellikle cinsiyet ve toplumsal cinsiyet konularında kadınların deneyimlerini anlamak için kullanılmıştır. Kuramda kadınların cinsiyete özgü nesneleştirmeyi içselleştirme süreci şöyle açıklanmaktadır. Kadınlar hem kişiler arası ilişkilerinde hem de kitle iletişim araçları yoluyla cinsiyete özgü nesneleştirme deneyimine maruz kalırlar. Ek olarak, sosyalleşme süreci sayesinde kadınlar kendi bedenlerine yönelik bir izleyici perspektifi kazanarak, kendilerine başkalarının gözünden bakmayı ve kendilerini bu dışsal perspektife göre değerlendirmeyi öğrenirler. Kendi fiziksel benlik algısını belirlemede bedenlerinin işlevselliğine önem vermekten ziyade, bedenlerinin fiziksel olarak nasıl göründüğüne önem verirler. Kadınlarda kendini nesneleştirme kavramının ve ruh sağlığıyla ilişkisinin incelenmesi, bu konuda yapılacak koruyucu ruh sağlığı çalışmaları açısından oldukça önemlidir.

Amaç: Bu derleme bildiride, kadınlarda kendini nesneleştirme ve ruh sağlığıyla ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Nesneleştirme kuramı, kendini nesneleştirmenin kadınların duygularını, düşüncelerini, davranışlarını ve dolayısıyla ruhsal sağlıklarını olumsuz yönde etkilediğini öne sürmektedir. Söz konusu kuramda, sırasıyla cinsiyete özgü nesneleştirmenin kültürel yansımaları (cinsel bakış, taciz), kendini nesneleştirme, kendini izleme, olumsuz kişisel deneyimler (görünüşle ilişkili

kaygı, beden utancı) ve ruh sağlığına ilişkin riskler (depresyon, yeme bozuklukları, cinsel işlev bozuklukları) ele alınmıştır. Birçok kadın "kadınsı olmayan" olarak görünmekten korktuğu için kendi fiziksel isteklerine değil, eşlerine odaklanırlar. Özellikle yakın ilişkilerde eşlerinin isteklerini kendi isteklerinin önüne geçirerek kişinin kendi isteklerinin karşısında sessiz kalması olarak tanımlanan kendini nesneleştirmenin kadın ruh sağlığını olumsuz etkilediği ve özellikle depresyona neden olduğu bilinmektedir.

Kültüre ilişkin ideal güzellik ölçütlerinin içselleştirilmesi ve bireyin kültür tarafından sunulan güzellik normlarına uymadığı zaman bedenine ilişkin olumsuz duygu ve düşüncelere sahip olması sonucu görülebilecek yeme bozuklukları, kadının ince güzellik idealine ulaşmak için aç kalması, aşırı yeme ve çıkarma gibi yeme üzerinde kontrol sağlamaya çalışması sonucu görülen bir başka ruhsal bozukluktur.

Buna ek olarak, özellikle üreme döneminde olan kadınların en çok nesnelleştirmeye maruz kaldığı ve bunun da özellikle cinsel işlev bozukluklarına yol açtığına dair bilgiler de mevcuttur.

Sonuç olarak, cinsiyete özgü roller nedeniyle kadınların kendi görüşlerini ve ihtiyaçlarını ifade etmekte zorlandığı, kadınsı olmak için kendilerini nesneleştirdiği, bu konuda yapılan araştırmaların sınırlı sayıda olduğu görülmüş olup, araştırmalar sonucunda kendini nesneleştirmenin kadının ruh sağlığını ve iyilik halini etkilediği görülmüştür. Kadınların, kendilerini nesneleştirmeleri ve ilişkili olan kavramlarla ilgili araştırmaların yapılması önerilmiştir.

THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-OBJECTIFICATION AND MENTAL HEALTH IN WOMEN

Selin YIĞIT[1], Serap YILDIRIM[2]

[1]*Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Izmir, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi, Izmir, Türkiye*

Backgrounds: Self-objectification is a concept generally used for women and is defined as the evaluation of one's body from the perspective of others rather than from one's own point of view. The theory of objectification proposed by Fredrickson and Roberts has been used to understand women's experiences, particularly in relation to sex and gender issues. In the theory, the process of women internalizing gender-specific objectification is explained as follows.Women experience gender-specific objectification both in their interpersonal relationships and through mass media. In addition, through the process of socialization, women gain an audience perspective of their own bodies, learning to see themselves through the eyes of others and to evaluate themselves according to this external perspective.

Aim: In this review paper, we aimed to examine self-objectification in women and its relationship with mental health.

Discussion and Conclusion: The objectification theory suggests that self-objectification negatively affects women's emotions, thoughts, behaviors and thus their mental health. In this theory, cultural reflections of gender-specific objectification (sexual gaze, harassment), self-objectification, self-monitoring, negative personal experiences (appearance-related anxiety, body shame) and mental health risks (depression, eating disorders, sexual dysfunction). Because many women are afraid of being seen as "unfeminine", they focus on their partners rather than their own physical desires. Self-silencing, which is defined as keeping silent in the face of one's own wishes by prioritizing the wishes of one's partner over one's own wishes, especially in close relationships, is known to negatively affect women's mental health and especially cause depression.

Eating disorders, which can be seen as a result of the internalization of ideal beauty criteria related to the culture and the individual's negative feelings and thoughts about her body when she does not comply with the beauty norms presented by the culture, is another mental disorder that can be seen as a result of women's attempts to gain control over eating such as starvation, overeating and bingeing in order to achieve the ideal of thin beauty.

In addition, there is also information that women, especially during the reproductive period, are most often subjected to objectification, which can lead to sexual dysfunctions.

In conclusion, it has been observed that women have difficulty in expressing their own views and needs due to gender-specific roles, objectify themselves in order to be feminine, there is a limited number of studies on this subject, and as a result of the studies, it has been observed that self-objectification affects women's mental health and well-being. It is recommended to conduct research on women's self-objectification and related concepts.

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN PSİKOLOJİK ESNEKLİK DÜZEYLERİ VE SOSYOTROPİ-OTONOMİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE KARAR VERME STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Dilek AYAKDAŞ DAĞLI[1], Leyla BAYSAN ARABACI[1], Cengiz CENGİSİZ[2], Zelal ARSLAN[1]

[1]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[2]Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Manisa, Türkiye

Giriş: Madde kullanım bozukluğu olan bireylerde nüks önlemede amaç, bireyin yüksek riskli durumlar hakkında bilgilendirilmesi ve etkili başetmesini sağlamaktır. Madde kullanımı için yüksek riskli durumlar, bireyin değiştiremeyeceği olayları kabul etmesi ve ona yönelik başetme davranışlarını geliştirmesi ile yönetilebilir. Kişinin kabulünü sağlamada bilişsel ve davranışsal esnekliğini artırmak önemli olabilir. Bir problemle başetmede psikolojik esneklik ve karar verme becerisinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Amaç: Araştırmada, madde kullanım bozukluğu olan bireylerin psikolojik esneklik düzeyleri ve sosyotropi-otonomi kişilik özellikleri ile karar verme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve yöntem: Araştırma, kesitsel ve ilişki arayıcı türde planlanmıştır. Veriler, etik kurul onayı alındıktan sonra, Nisan-Ağustos 2023 tarihleri arasında bir bölge psikiyatri hastanesi Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezi (AMATEM) servisinde yatan ve araştırmayı katılmayı kabul eden 106 hastadan yüz yüze görüşülerek elde edilmiştir. Araştırma verilerini toplamak için Tanıtıcı Bilgi Formu, Sosyotropi-Otonomi Ölçeği (SOÖ), Psikolojik Esneklik Ölçeği (PEÖ) ve Melbourne Karar Verme Ölçeği I-II (MKVÖ) kullanılmıştır. Verilerin değerlendirmesinde tanımlayıcı istatistikler ve değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Hastaların %97,2'si erkek, yaş ortalamaları 35,30±10,53' dür. Bireylerin %31.1' i maddeyi arkadaş ortamında başladığını ve %65,1'i daha önce bırakma girişimi olduğunu belirtmiştir. Hastaların psikolojik esneklik düzeyinin orta düzeyde olduğu (116,36±16,49), otonomi kişilik özelliği gösterdikleri (79,77±23,0) ve dikkatli karar verme stilini kullandıkları (8,54+3,08) görülmüştür. Hastaların, PEÖ puan ortalamaları ile MKVÖ'nün "Kaçıngan Karar Verme alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak negatif yönde anlamlı bir ilişki

bulunmuştur (r=-,303 p=,002). Ayrıca, SOÖ'nin "Sosyotropi" alt boyut puan ortalaması ile MKVÖ'nün Dikkatli Karar Verme alt ölçek ve Panik Karar Verme alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r=,233 p=,016; r=,223 p=,022).

Tartışma ve Sonuç:

Madde kullanım bozukluğu olan hastaların kişilik özellikleri ve psikolojik esneklik düzeyleri karar verme stilini etkilemektedir. Psikolojik esneklik düzeyi düşük olanların "Kaçıngan" karar verme eğilimi gösterdikleri ve sosyotropi kişilik özelliğine sahip olanların da "Dikkatli" ve "Panik" karar verme eğilimi gösterdikleri belirlenmiştir. Sosyotropi özelliği gösteren bireylerin başkalarının onayına ihtiyaç duydukları ve kendilik değerlerini bu onayla şekillendirdikleri için daha çok "Dikkatli" ve "Panik" karar verme eğilimi sergiledikleri ve sosyal onayın bu karar verme süreçlerini etkilediği düşünülmektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, hastaların madde kullanım sorunu ile mücadelede, psikolojik esneklikleri ve kişilik özellikleri ile ilgili yapılacak müdahalelerin, karar verme becerilerini etkileyerek madde kullanım sorununun çözümüne katkı sunacağı düşünülmektedir.

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PSYCHOLOGICAL FLEXIBILITY LEVELS AND SOC

Dilek AYAKDAŞ DAĞLI[1], Leyla BAYSAN ARABACI[1], Cengiz CENGİSİZ[2], Zelal ARSLAN[1]

[1]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[2]Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Manisa, Türkiye

Introduction: The aim of preventing relapse in individuals with substance use disorder is to inform the individual about high-risk situations and to cope with them effectively. High-risk situations for substance use can be managed by accepting the events that the individual cannot change and developing coping behaviors towards it. Increasing one's cognitive and behavioral flexibility may be important in gaining acceptance. Psychological flexibility and decision-making skills are thought to be important in coping with a problem.

Purpose: In the research, it was aimed to examine the relationship between the psychological flexibility levels, sociotropy-autonomy personality traits and decision-making styles of individuals with substance use disorder.

Materials and methods: The research was planned as cross-sectional and relationship-seeking. The data were obtained by face-to-face interviews with 106 patients who were hospitalized in the Alcohol and Substance Addiction Treatment Center service of a regional psychiatric hospital between April and August 2023, after the approval of the ethics committee and agreed to participate in the study. Introductory Information Form, The Sociotropy-Autonomy Scale (SAS), Psychological Flexibility Scale (PFO), and The Melbourne Decision Making Questionnaire I-II (DMQ) were used to collect research data. Correlation analysis was performed to examine the relationship between descriptive statistics and variables in the evaluation of the data.

Findings: 97.2% of the patients were male, average of their age was 35.30±10.53. 31.1% of the individuals stated that they started the substance in a circle of friends and 65.1% stated that they had attempted to quit before. It was determined that the psychological flexibility level of the patients was moderate (116.36±16.49), they showed autonomy personality trait (79.77±23.0) and they used careful decision-making style (8.54+3.08). A statistically negative and significant correlation was found between the mean PFO scores of the patients and the mean scores of the "Avoidable Decision Making subscale" of DMQ (r=-.303 p=.002). In addition, a statistically

significant positive correlation was found between the "Sociotropy" sub-dimension mean score of the SAS and the Careful Decision Making subscale and Panic Decision Making subscale mean score of the DMQ (r=,233 p=,016; r=,223 p=,022).

Discussion and Conclusion: Personality traits and psychological flexibility levels of patients with substance use disorder affect their decision-making style. It has been determined that those with low psychological flexibility tend to make "Avoidant" decisions, and those with sociotropy personality traits tend to make "Careful" and "Panic" decisions. It is thought that individuals with sociotropy characteristics tend to make more "Careful" and "Panic" decisions because they need the approval of others and shape their self-values with this approval, and social approval affects these decision-making processes. In line with the findings, it is thought that the interventions to be made about the psychological flexibility and personality traits of the patients in the fight against the substance use problem will contribute to the solution of the substance use problem by affecting their decision-making skills. Social approval is thought to affect these decision-making processes. In line with the findings, it is thought that the interventions to be made about the psychological flexibility and personality traits of the patients in the fight against the substance use problem will contribute to the solution of the substance use problem by affecting their decision-making skills.

Keywords: bağımlılık, psikolojik esneklik, madde kullanım bozukluğu

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUĞU OLAN BİREYLERE VERİLEN PSİKOEĞİTİMİN DEPRESİF BELİRTİ VE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALAMA DÜZEYINE ETKISI

Besra BEKTARIM[1], Evin KAYA[2], Funda GÜMÜŞ[3]

[1]Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Öğrenci, Yürütücü

[2]Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Öğrenci,

[3]Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Danışman

*Bu çalışma TÜBİTAK–2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı kapsamında 1919B012206956 başvuru numarası ile desteklenmiştir.

Giriş: Özel gereksinimi olan birey ” kavramı doğum sırasında ya da daha sonraki gelişim sürecinde biyolojik veya çevresel faktörlerden kaynaklı fiziksel, ruhsal, sosyal, duyusal ve zihinsel yetilerinde değişen derecelerde yeti kaybı ve işlevsellikte kısıtlılık yaşayan, bundan ötürü bireysel ve sosyal adaptasyonda güçlük gösteren birey olarak tanımlanmaktadır (Gümüş, 2022). Bakım verici pozisyonunda olan ebeveynler çocuğun yetiştirilme sürecini ağır bir yük olarak görür ve çocuklarına destek olmada yetersiz hissettiklerini düşünüp depresyon ile karşılaşabilirler. Bakım yükünün artması ile birlikte ruhsal bozuklukların arttığı bilinmektedir. Ruhsal bozukluğa sahip çocuk ve aileleri hem toplum tarafından hem de bireylerin kendilerinde içsel damgalama hissetmektedirler (Dikeç ve ark., 2019). Psikoeğitim, ruhsal bozukluğa sahip birey ve ailelerde hastalık ve hastalık yükünü azalttığı kanıtlanmış, tedavi kılavuzlarında tedaviye ek olarak yer alan ekonomik ve temel bir yöntemdir (Gümüs ve ark.,2020).

Amaç: Bu çalışmanın amacı, özel gereksinimli çocuğu olan bireylere verilen psikoeğitimin depresif belirti ve içselleştirilmiş damgalama düzeyine etkisini belirlemektir.

Yöntem: Çalışma deneysel (ön test ve son test) araştırma deseninde, 1 Mart- 30 Haziran 2023 tarihinde Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı özel terapi ve rehabilitasyon merkezinde tedavi görmekte olan, özel gereksinimli çocukların ebevynleri ile yapıldı. Araştırma toplamda 70 (35 deney, 35 kontrol) katılımcı ile yürütüldü. Çalışmada 8 haftalık bireysel psikoeğitim programı uygulandı. Veriler, araştırmaya katılacak bireylerin onayının yazılı bir şekilde belirten ve ailelerin sosyo-demografik özelliklerini belirleyen “Kişisel Bilgi Formu, Beck Depresyon Envanteri (BDE) ve Ebeveynlerin Ruhsal Hastalıklarda

İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği (ERHİDÖ)" kullanılarak toplanıldı. Kurum, etik kurul ve katılımcılardan gerekli izinler alındı

Bulgular: Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalamasının 37,58 (10,71), %86,6'sının kadın, %85,7'sinin evli, %25,7'sinin ilkokul mezunu olduğu belirlendi. Özel gereksinimi olan çocukların, özel gereksinim yılı ortalamalarının 6,17 (5,75), çocukların yaş ortalamalarının ise 8,43 (5,50) ve bakım verilen çocukların %52,9'sının erkek olduğu bulundu. Çalışmaya katılan bireylere verilen psikoeğitim ön test ve son test puanları incelendiğinde, katılımcıların ERHİDÖ toplam ve alt puan ortalamalarının ve BDE toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptandı. Buna göre verilen psikoeğitim sonrası ERHİDO toplam, yabancılaşma, kalıp yargıların onaylanması, algılanan ayrımcılık, sosyal geri çekilme, damgalanmaya karşı direnç alt boyutları ve BDE toplam puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde azaldığı belirlendi.

Tartışma: Literatürde yapılan çalışmalarda ruhsal sorunu olan çocuk\ergen ailelerinin damgalama ve depresif belirtiler yaşadıkları, psikoeğitimin damgalamayı ve depresif belirtileri azalttığı bildirilmiştir (Gümüs ve ark.,2020; Dikeç ve ark., 2019; Kaçan ve ark., 2023).

Sonuç: Yapılan araştırmaya göre özel gereksinimli çocuğu olan bireylere verilen psikoeğitimin depresif belirti ve içselleştirilmiş damgalama düzeyine olumlu yönde etkisi olduğu belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Özel gereksinim, psikoeğitim, damgalama, depresyon, ebeveyn, hemşire.

THE EFFECT OF PSYCHOEDUCATION GIVEN TO INDIVIDUALS WITH CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS ON THE LEVEL OF DEPRESSIVE SYMPTOMS AND INTERNALIZED STIGMA

Besra BEKTARIM[1], Evin KAYA[2], Funda GÜMÜŞ[3]

[1]Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Öğrenci, Yürütücü

[2]Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Öğrenci,

[3]Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Danışman

Introduction: The concept of "individual with special needs" is defined as an individual who experiences varying degrees of disability and functional limitations in physical, spiritual, social, sensory and mental abilities due to biological or environmental factors at birth or during the subsequent development process, and therefore has difficulty in individual and social adaptation. is defined (Gümüş, 2022). Parents who are in a caregiver position see the child's upbringing as a heavy burden and may experience depression because they feel inadequate in supporting their children. It is known that mental disorders increase with the increase in care burden. Children with mental disorders and their families feel internal stigmatization both by society and by the individuals themselves (Dikeç et al., 2019). Psychoeducation is an economical and basic method that has been proven to reduce the burden of illness and disease in individuals and families with mental disorders and is included in treatment guidelines in addition to treatment (Gümüs et al., 2020).

Purpose: The aim of this study is to determine the effect of psychoeducation given to individuals with children with special needs on the level of depressive symptoms and internalized stigma.

Method: The study was conducted in an experimental (pre-test and post-test) research design, between March 1 and June 30, 2023, with the parents of children with special needs who were receiving treatment at the private therapy and rehabilitation center affiliated with the Diyarbakır Provincial Directorate of National Education. The research was conducted with a total of 70 (35 experimental, 35 control) participants. An 8-week individual psychoeducation program was applied in the study. Data were collected using the "Personal Information Form, Beck Depression Inventory (BDI) and Parents' Internalized Stigma of Mental Illnesses Scale (ERHIDS)", which provides written consent of the individuals to participate in the research and determines the socio-demographic characteristics of the families. Necessary permissions were obtained from the institution, ethics committee and participants.

Results: It was determined that the average age of the individuals participating in the study was 37.58 (10.71), 86.6% were women, 85.7% were married, and 25.7% were primary school graduates. It was found that the average year of special needs of children with special needs was 6.17 (5.75), the average age of the children was 8.43 (5.50) and 52.9% of the children receiving care were male. When the psychoeducation pre-test and post-test scores given to the individuals participating in the study were examined, a statistically significant difference was detected between the participants' ERHIDS total and sub-score averages and BDI total score averages. Accordingly, it was determined that ERHIDO total, alienation, endorsement of stereotypes, perceived discrimination, social withdrawal, resistance to stigma subscales and BDI total scores decreased statistically significantly after the psychoeducation.

Discussion: Studies in the literature have reported that families of children/adolescents with mental problems experience stigmatization and depressive symptoms, and that psychoeducation reduces stigmatization and depressive symptoms (Gümüs et al., 2020; Dikeç et al., 2019; Kaçan et al., 2023).

Conclusion: According to the research, it was determined that the psychoeducation given to individuals with children with special needs had a positive effect on the level of depressive symptoms and internalized stigma.

Keywords: Special needs, psychoeducation, stigma, depression, parent, nurse.

KAYNAKLAR

Dikeç, G., Uzunoğlu, G., & Gümüş, F. (2019). Stigmatization experiences of Turkish parents of patients hospitalized in child and adolescent psychiatric clinics. Perspectives in psychiatric care, 55(2).

Gümüş, F. (2022). "Özel Gereksinimli Çocuklarda Ruhsal Problemler ve Hemşirelik Yaklaşımları". Kaçan, H., & Değer, V.D. (Eds.). (2022). Özel Gereksinimli Çocuğa Multidisipliner Yaklaşım. Nobel Tıp Kitapevleri.1-23.

Gümüs, F., Ergün, G., & Dikeç, G. (2020). Effect of Psychoeducation on Stress in Parents of Children With Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder: A Randomized Controlled Study. Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services, 58(7), 34-41.

Kaçan, H., Gümüş, F., & Bayram Değer, V. (2023). Effect of individual psychoeducation for primary caregivers of children with autism on internalized stigma and care burden: a randomized controlled trial. International Journal of Developmental Disabilities, 1-10.

AĞIR RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE AKILLI TELEFON KULLANIMI, YALNIZLIK VE ALGILANAN SOSYAL DESTEK ARASINDAKİ İLİŞKİ: BİR TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZİ ÖRNEĞİ

Ceyda BAŞOĞUL[1], Ece MUTLU SATIL[2], Leyla BAYSAN ARABACI[3], Cengiz CENGİSİZ[4], Eylem İŞÇEN[4]

[1]Adıyaman Üniversitesi , Adıyaman, Türkiye

[2]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[3]İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi , İzmir, Türkiye

[4]Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi , Manisa, Türkiye

Ağır Ruhsal Bozukluğu olan Bireylerde Akıllı Telefon Kullanımı, Yalnızlık ve Algılanan Sosyal Destek Arasındaki İlişki: Bir Toplum Ruh Sağlığı Merkezi Örneği

Giriş-Amaç: Ruhsal bozukluğu olan bireylerle yapılan çalışmalar, sosyal destek ve yalnızlığın ilişkisini vurgulasa da akıllı telefon kullanımının yalnızlık ve algılanan sosyal destek ile ilişkini inceleyen bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu araştırma ağır ruhsal bozukluğu olan hastalarda akıllı telefon kullanımı, yalnızlık ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişkisel türde yürütülen araştırma, bir bölge psikiyatri hastanesinin Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'nde Eylül 2022-Ağustos 2023 tarihleri arasında 205 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri Bir üniversitenin Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alındıktan sonra Tanıtıcı Bilgi Formu, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (MPSS) ve UCLA Yalnızlık Ölçeği ile elde edilmiştir. Sayı-yüzde dağılımı, ortalama, pearson korelasyon analizi, t testi ve regresyon analizi yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi %95 güven aralığında $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Hastaların %71,2'si erkek, %73,7'si bekar ve yaş ortalaması 44,56±10,75'tir. %46,8'i bipolar bozukluk, %42,9'u psikotik bozukluk ve % 10,2'si şizofreni tanısı ile izlenmektedir. Hastaların %97,1'i akıllı telefon kullandığını; %99,5'i iletişim, %51,7'si paylaşım, %41.0'ı eğlence amacıyla akıllı telefon kullandığını ifade etmiştir. Hastaların MPSS puanı ortalaması 43,86±15,69 ve UCLA puan ortalaması 58,46±13,50 bulunmuştur. Araştırmaya katılan

bireylerin, MPSS toplam puanı (r=-0,622), aile (r=-0,399), özel biri (r=-0,349), arkadaş (r=0,-631) alt boyutları ile UCLA puan ortalaması arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (p<0.001). Akıllı telefonu bilgi, eğlence, fotoğraf, alışveriş, oyun ve kolaylık sağlaması amacıyla kullanan bireylerin kullanmayanlara göre yalnızlık düzeyleri daha düşük ve algılanan sosyal destek düzeyleri daha yüksek bulunmuştur (p<0.05). Algılanan sosyal destek düzeyi, yalnızlık düzeyinin önemli bir yordayıcısı olup; hastaların sosyal destek algısı %46, arkadaş desteği algısı %40 aile desteği algısı %16 ve özel birinin destek algısı %12 oranında yalnızlık algısını açıklamaktadır (F=56.542; R2=0.458; p<0.01).

Tartışma ve Sonuç: Hastalar tarafından algılanan sosyal destek arttıkça, hissedilen yalnızlık azalmaktadır. Akıllı telefon kullanım sıklığı ve süresi sosyal destek algısını olumlu yönde etkilediği için hastaların akıllı telefonu sosyalleşme aracı olarak kullandıkları düşünülmektedir. Bu noktada, hastaların bakımını yürüten TRSM'de çalışan hemşireler/psikiyatri hemşireleri, hastaların sosyal destek sistemlerini güçlendirmede ve hissedilen yalnızlığı azaltmada telefon kullanımını düzenlemek suretiyle aracı bir rol oynayabilirler.

THE RELATIONSHIP BETWEEN SMARTPHONE USE, LONELINESS AND PERCEIVED SOCIAL SUPPORT IN INDIVIDUALS WITH SEVERE MENTAL DISORDERS: A COMMUNITY MENTAL HEALTH CENTER EXAMPLE

Ceyda BAŞOĞUL[1], Ece MUTLU SATIL[2], Leyla BAYSAN ARABACI[3], Cengiz CENGİSİZ[4], Eylem İŞÇEN[4]

[1]Adıyaman Üniversitesi , Adıyaman, Türkiye

[2]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[3]İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi , İzmir, Türkiye

[4]Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi , Manisa, Türkiye

Introduction-Purpose: Although studies conducted with individuals with mental disorders emphasize the relationship between social support and loneliness, there is no study examining the relationship between smartphone use, loneliness and perceived social support. This study was conducted to examine the relationship between smartphone use, loneliness and perceived social support in patients with severe mental disorders.

Materials and Methods: The descriptive, cross-sectional and correlational study was conducted in the Community Mental Health Center of a regional psychiatric hospital between September-2022 and August-2023 with 205 patients. Data were collected with the Introductory Information Form, Multidimensional Perceived Social Support Scale (MPSS) and UCLA Loneliness Scale after obtaining approval from the Non-Interventional Research Ethics Committee of a university. Number-percentage, mean, Pearson correlation analysis, t test and regression analysis were used to examine. Statistical significance level was accepted as $p<0.05$ at 95% confidence interval.

Results: The patients were 71.2% male, 73.7% single, and the mean age was 44.5610.75 years. 46.8% of the patients were diagnosed with bipolar disorder, 42.9% with psychotic disorder and 10.2% with schizophrenia. 97.1% of the patients stated that they use smartphones. Of these, 99.5% stated that they used smartphones for communication, 51.7% for sharing and 41.0% for entertainment. The mean total MPSS score of the patients was 43.86±15.69 and the mean UCLA scale score was 58.46±13.50. A significant negative correlation was found between the total score of MPSS (r=-0,622), family (r=-0,399), special person (r=-0,349), friend (r=-0,631)

sub-dimensions and the mean score of UCLA-scale ($p<0.001$). Individuals who use smartphones for obtaining information, entertainment, taking photos, shopping, playing games and convenience purposes were found to have lower loneliness levels and higher perceived social support levels than non-users($p<0.05$). PSS was a significant predictor of loneliness; the patients' perception of social support explained 46% of loneliness, perception of friend support explained 40% of loneliness, perception of family support explained 16% of loneliness, and perception of support from a special person explained 12% of loneliness ($F=56.542$; $R2=0.458$; $p<0.01$).

Discussion and Conclusion: As the social support perceived by the patients increased, the loneliness felt decreased. Since the frequency and duration of smartphone use positively affect the perception of social support, it is thought that patients use smartphones as a means of socialization. At this point, nurses/psychiatric nurses working in CMHC can play an intermediary role in strengthening the social support systems of the patients and reducing the loneliness by regulating the use of smartphones.

Keywords: Ağır ruhsal bozukluk, Akıllı telefon, Sosyal destek, Yalnızlık

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE ALGILANAN STRES SIKINTIYA DAYANMA VE PSİKOLOJİK ESNEKLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ

Emine BÜYÜKFIRAT, Erman YILDIZ

İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

Amaç: Bu araştırma, madde kullanım bozukluğu olan bireylerde algılanan stres, sıkıntıya dayanma ve psikolojik esneklik arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapıldı.

Materyal ve Metot: Tanımlayıcı ilişkisel yapılan bu araştırma, Eylül 2021- Ağustos 2023 tarihleri arasında Mersin Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezinde 187 madde kullanım bozukluğu olan bireyle yapıldı. Veriler Tanıtıcı Bilgi Formu, Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ), Sıkıntıya Dayanma Ölçeği (SDÖ), psikolojik esnekliği ölçen Kabul ve Eylem Formu-Madde Versiyonu (KEF-M) kullanılarak toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama, sayı, yüzdelik dağılımlar, gruplar arası farkı değerlendirmek için ANOVA analizi, bağımsız gruplarda t-testi kullanılırken, ilişkileri değerlendirmek için Pearson korelasyon, ve aracılık etkiler için ise, PROCESS makrosu kullanılarak önyükleme yöntemi kullanıldı.

Bulgular: Bu araştırmada madde kullanım bozukluğu olan bireylerde ASÖ, SDÖ ve KEF-M puan ortalamaları sırasıyla 28.40±8.66, 45.82±10.66, 62.37±14.08 dir. Araştırmadaki bağımlı değişkenler arasında istatistiksel açıdan önemli ilişkiler olduğu belirlendi ($p< 0.01$). Aracı model analizi sonuçları, SDÖ' nün KEF-M aracılığıyla ASÖ üzerindeki dolaylı etkisini önemli olduğunu ortaya çıkardı (ß = -.050. $p<.05$; %95 GA = -.107. -.010).

Sonuç: Bulgular, psikolojik esnekliğin bu ilişkide kısmi bir aracı rol oynadığını ve madde kullanım bozukluğu tanılı bireylerde stresle başa çıkma ve sıkıntıya dayanma becerilerini artırmada önemli bir faktör olduğunu göstermiştir. Bu araştırma, psikolojik esnekliği artırmaya yönelik müdahalelerin madde kullanım bozukluğu tedavisinde etkili olabileceğine dair kanıtlar sunabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Algılanan Stres, Madde Kullanım Bozukluğu, Psikiyatri Hemşireliği, Psikolojik Esneklik, Sıkıntıya Dayanma.,

THE ASSOCIATION OF PERCEIVED STRESS, DISTRESS TOLERANCE AND PSYCHOLOGICAL FLEXIBILITY IN INDIVIDUALS WITH SUBSTANCE USE DISORDER

Emine BÜYÜKFIRAT, Erman YILDIZ

İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

Aim: This study was conducted to determine the relationship between perceived stress, distress tolerance and psychological flexibility in individuals with substance use disorder.

Material and Method: This descriptive correlational study was conducted with 187 individuals with substance use disorder at Mersin Alcohol and Substance Abuse Treatment Center between September 2021 and August 2023. Data were collected using Descriptive Information Form, Perceived Stress Scale (PSS), Distress Tolerance Scale (DTS), which measure psychological flexibility it was collected using the The Acceptance and Action Questionnaire- Substance Abuse (AAQ-SA). Mean, number, percentage distributions, ANOVA analysis to evaluate the difference between groups, t-test in independent groups were used in the evaluation of the data, while Pearson correlation was used to evaluate the relationships, and bootstrapping method was used by using PROCESS macro for mediation effects.

Results: In this study, the mean scores of PSS, DTS and AAQ-SA in individuals with substance use disorder were 28.40±8.66, 45.82±10.66, 62.37±14.08, respectively. It was determined that there were statistically significant relationships between the dependent variables in the study ($p< 0.01$). The results of the mediator model analysis revealed that the indirect effect of DTS through AAQ-SA on PSS was significant (ß = -.050. $p < .05$; 95% GA = -.107. -.010).

Conclusion: The findings showed that psychological flexibility plays a partial mediator role in this relationship and is an important factor in increasing the ability to cope with stress and withstand distress in individuals with substance use disorder. This research provides evidence that interventions to increase psychological flexibility can be effective in the treatment of substance use disorder.

Keywords: Perceived Stress, Substance Use Disorder, Psychiatric Nursing, Psychological flexibility, Distress Tolerance.

ŞİZOFRENİ TANILI BİREYLERDE PSİKOZ ŞİDDETİ DEPRESYON VE PSİKOLOJİK ESNEKLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ

Özlem YILDIRIM, Erman YILDIZ

İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

Giriş: Şizofreni tanılı bireylerde psikoz şiddeti, depresyon ve psikolojik esnekliğin ilişkisine dair bilgilerimiz bu dinamikleri bütüncül olarak inceleyen herhangi bir çalışma olmaması sebebiyle sınırlıdır. Bu araştırma sonuçlarının; şizofrenide yer alan psikolojik mekanizmalar ve bu psikiyatrik bozukluğun tedavisinde kullanılan psikoterapötik yaklaşım üzerine yapılacak araştırmalar ile birlikte psikiyatri hemşireliği alanı için önemli çıkarımlara sahip olacağı düşünülmektedir.

Amaç: Bu araştırma şizofreni tanılı bireylerde psikotik belirti şiddeti, depresyon ve psikolojik esneklik arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ilişkisel olarak yapılan bu araştırma, Kasım 2021- Haziran 2022 tarihleri arasında İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi Psikiyatri polikliniği ile birlikte Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Göztepe Toplum Ruh Sağlığı Merkezinde 111 şizofreni tanılı bireyle yapıldı. Veriler "Tanıtıcı Bilgi Formu", "DSM-5 Psikoz Ölçeği'', "Calgary Şizofrenide Depresyon Ölçeği (CDÖ)" ve psikolojik esnekliği ölçen "Kabul ve Eylem Formu-II (KEF-II)" kullanılarak toplandı. Araştırmada, "G. Power-3.1.9.2 yazılımı kullanıldı ve örneklem büyüklüğü %95 güvenirlik düzeyinde hesaplandı. Analiz sonucunda $\alpha = .05$ düzeyinde standartlaştırılmış etki büyüklüğü (f2) 0.15 olarak alındığında, çoklu doğrusal regresyon analizi için minimum örneklem büyüklüğü 0.90 teorik güç ile 98 birey olarak belirlendi. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama, sayı, yüzdelik dağılımlar, gruplar arası farkı değerlendirmek için varyans analizi, bağımsız gruplarda t-testi, Kruskal Wallis-H testi ve korelasyon analizi kullanıldı. Araştırmadan elde edilen veriler, SPSS (Statistical Package for Social Science) 25 istatistik paket programı kullanılarak değerlendirildi.

Bulgular: Bu araştırmada şizofreni tanılı bireylerin DSM-5 Psikoz ölçeği toplam puan ortalaması 8.99±6.65, CDÖ puan ortalaması 7.90±6.40, KEF-II puan ortalaması ise 22.46±12.44 dür. Araştırma sonucunda DSM-5 psikoz ölçeği ile CDÖ puan ortalamaları arasında orta düzeyde pozitif yönde önemli ilişki olduğu ($r= 0.569$; $p<0.01$), KEF-II ile DSM-5 psikoz ölçeği puan ortalamaları arasında orta düzeyde pozitif yönde önemli ilişki olduğu

(r=0.477; p<0.01), KEF-II ile CDÖ puan ortalamaları arasında ise yüksek düzeyde pozitif yönde önemli ilişki olduğu (r= 0.754; p<0.01) belirlendi.

Tartışma ve Sonuç: Bu araştırma şizofreni tanılı bireylerde depresif belirtilerin psikoz belirti şiddeti ile pozitif yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca psikolojik esnekliğin psikoz belirti şiddeti ve depresyon ile negatif ilişkili olduğunu tespit etmiştir. Araştırma bulguları ve ilgili çalışma sonuçları, psikolojik esnekliğin desteklenmesinin psikotik semptom şiddetini ve depresyonu azaltmada kilit nokta olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, Psikiyatri Hemşireliği, Psikolojik Esneklik, Psikoz Şiddeti, Şizofreni.

THE RELATİONSHİP BETWEEN PSYCHOTİC SEVERİTY DEPRESSİON AND PSYCHOLOGİCAL FLEXİBİLİTY İN INDİVİDUALS DİAGNOSED WİTH SCHİZOPHRENİA

Özlem YILDIRIM, Erman YILDIZ

İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

Introduction: Our knowledge about the relationship between psychosis severity, depression and psychological flexibility in individuals diagnosed with schizophrenia is limited due to the lack of any study examining these dynamics holistically. The results of this research; It is thought that it will have important implications for the field of psychiatric nursing, along with research on the psychological mechanisms involved in schizophrenia and the psychotherapeutic approach used in the treatment of this psychiatric disorder.

Aim: This research was conducted to determine the relationship between psychotic symptom severity, depression and psychological flexibility in individuals diagnosed with schizophrenia.

Materials and Methods: This descriptive, correlational study was conducted with 111 individuals diagnosed with schizophrenia at İnönü University Turgut Özal Medical Center Psychiatry outpatient clinic and Malatya Training and Research Hospital Göztepe Community Mental Health Center between November 2021 and June 2022. Data were collected using the "Introductory Information Form", "DSM-5 Psychosis Scale", "Calgary Depression Scale in Schizophrenia (CDS)" and "Acceptance and Action Form-II (KEF-II)" which measures psychological flexibility. In the research, “G. Power-3.1.9.2 software was used and the sample size was calculated at a 95% confidence level. As a result of the analysis, when the standardized effect size (f2) was taken as 0.15 at the $\alpha = .05$ level, the minimum sample size for multiple linear regression analysis was determined as 98 individuals with a theoretical power of 0.90. In the evaluation of the data, mean, number, percentage distributions, analysis of variance to evaluate the difference between groups, t-test in independent groups, Kruskal Wallis-H test and correlation analysis were used. The data obtained from the research were evaluated using SPSS (Statistical Package for Social Science) 25 statistical package program.

Results: In this study, the DSM-5 Psychosis Scale total mean score of individuals diagnosed with schizophrenia is 8.99±6.65, the CDS mean score is 7.90±6.40, and the KEF-II mean score is 22.46±12.44. As a result of the research, there was a moderately positive significant relationship between the DSM-5 psychosis scale and CDS score averages ($r= 0.569$; $p<0.01$),

and a moderately positive significant relationship between the KEF-II and DSM-5 psychosis scale average scores ($r = 0.477$; $p < 0.01$), and there was a highly positive significant relationship between KEF-II and CDS score averages ($r = 0.754$; $p < 0.01$).

Discussion and Conclusion: This study revealed that depressive symptoms are positively related to psychosis symptom severity in individuals diagnosed with schizophrenia. It also found that psychological flexibility was negatively associated with psychosis symptom severity and depression. Research findings and related study results show that supporting psychological flexibility is key to reducing psychotic symptom severity and depression.

Key Words: Depression, Psychiatric Nursing, Psychological Flexibility, Psychosis Severity, Schizophrenia.

.

MADDE KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN BİLİŞSEL DUYGU DÜZENLEME TARZLARİ İLE DÜRTÜSEL DAVRANMA DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: KESİTSEL ARAŞTIRMA

Dilek AYAKDAŞ DAĞLI[1], Leyla BAYSAN ARABACI[1], Gülsenay TAŞ SOYLU[1], Hatice DAYILAR CANDAN[2]

[1]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye*

[2]*İzmir Kaitp Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye*

Giriş-Amaç: Madde kullanım bozukluğu olan bireyler bağımlılık davranışının her evresinde duygu düzenleme ile ilgili zorluklar yaşamaktadır. Bu nedenle bireyin olumlu ve olumsuz duygularının tanımlanması ve bu duygular ile ortaya çıkan dürtüsel davranışların belirlenmesi bağımlılıkta hemşirelik bakımı için önemli görülmektedir. Bu çalışma madde kullanım bozukluğu olan bireylerin bilişsel duygu düzenleme tarzları ile dürtüsel davranma arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel ve ilişkisel tipte olan araştırma, iki hastanenin (bölge psikiyatri ve araştırma hastanesi) AMATEM biriminde Mart 2019-Mart 2020 tarihleri arasında madde bağımlılığı tanısıyla yatarak tedavi olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 207 bireyle yürütülmüştür. Veri toplamak için Tanıtıcı Bilgi Formu, Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği (BDDÖ) ve Dürtüsel Davranış Ölçeği (DDÖ) kullanılmıştır. Veriler, sayı-yüzde dağılımı, ortalama, pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Analizlerde istatistiksel anlamlılık değeri olarak $p<0.05$ kabul edilmiştir. Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul ve kurum izinleri alınmıştır.

Bulgular: Madde kullanım bozukluğu olan hastaların yaş ortalaması 39.35±12.43 ve %88.3'ü erkek, %52.8'i ilköğretim mezunu, %55.3'ü işçi olarak çalışmaktadır. Hastaların %48.2'si sadece alkol, %26.9'u sadece madde, %24.9'u hem alkol hem madde kullandığını ve %64'ü daha önce de tedavi deneyimi olduğunu belirtmiştir. Hastalar, bilişsel duygu düzenlemede plana tekrar odaklanma, düşünceye odaklanma/düşünceye takılma-saplanma (rumination) ve yıkım tarzlarını kullanmaktadır. Dürtüsel olarak da, tasarlamada eksiklik ve heyecan arayışı davranış eğilimi göstermektedirler. Hastaların BDDÖ ile DDÖ alt ölçekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). BDDÖ'nin "bakış açısına yerleştirme", "plana tekrar odaklanma", "pozitif tekrar odaklanma", "katastrofizasyon", "pozitif yeniden gözden geçirme" alt boyutları ile DDÖ'nin "önceden tasarlamada yetersizlik" alt boyutu arasında negatif yönlü; BDDÖ'nin "kendini suçlama", "kabul etme", "bakış açısına yerleştirme" ve

"ruminasyon" alt boyutları ile DDÖ'nin "heyecan arayışı" alt boyutu arasında pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır ($p<0.05$).

Sonuç: Madde kullanım bozukluğu olan bireylerin bilişsel duygu düzenleme tarzları ile dürtüsel davranma eğilimleri arasındaki bu anlamlı ilişki, madde bağımlılığını önlemeye yönelik müdahale programları için umut verici olabilir. Bu iki değişkeni etkilemek suretiyle madde kullanım bozukluğunun tedavi ve bakımında yeni ufuklar açılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel duygu düzenleme stilleri/Cognitive emotion regulation styles, Dürtüsel davranış/Impulsive behavior, Madde kullanım bozukluğu/substance use disorder

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE COGNITIVE EMOTION REGULATION STYLES AND THE IMPULSIVE BEHAVIOR STATES OF INDIVIDUALS WITH SUBSTANCE ABUSE: CROSS SECTIONAL STUDY

Dilek AYAKDAŞ DAĞLI[1], Leyla BAYSAN ARABACI[1], Gülsenay TAŞ SOYLU[1], Hatice DAYILAR CANDAN[2]

[1]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye*

[2]*İzmir Kaitp Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye*

Intruduction and Aim: Individuals with substance use disorders experience difficulties with emotion regulation at every stage of addictive behavior. Therefore, identifying the positive and negative emotions of the individual and determining the impulsive behaviors that emerge with these emotions are considered important for nursing care in addiction. This study aimed to examine the relationship between the cognitive emotion-regulation styles and impulsive behaviors of individuals with substance abuse disorder.

Method: This descriptive, cross-sectional, and correlational study was conducted with a cohort of 207 patients who were receiving inpatient treatment after diagnosis of substance abuse in the Alcohol and Drug Addiction Treatment Center in two hospitals (one a regional psychiatry and one a research hospital) between March 2019 and March 2020. An Introductory Information Form, the Cognitive Emotion Regulation Questionnaire (CERQ), and the Impulsive Behavior Scale (IBS) were used to collect data. Data were evaluated by number-percentage distribution, mean, pearson correlation analysis. The statistical significance level was $p<0.05$ in the analyses.Ethical committee and institutional permissions were obtained to conduct the study.
Results: The mean age of patients with substance use disorders was 39.35±12.43 years, 88.3% were male, 52.8% had primary education, and 55.3% were employed as laborers.Of the patients, 48.2% reported only alcohol use, 26.9% reported only substance use, 24.9% reported both alcohol and substance use and 64% had previous treatment experience. The mean scores of CERQ showed that patients mostly use refocus on planning, rumination, and catastrophizing styles. The mean scores on the IBS showed that, sensation seeking, and lack of premeditation were higher. A statistically significant correlation was found between the CERQ and IBS subscales in the correlation analysis ($p<0.05$). A statistically significant reverse correlation between CERQ subscales's of putting into perspective, refocus on planning, positive reappraisal, catastrophizing, positive refocusing, variebles with UPPS subscales of lack of premeditation. In contrast, significant positive correlations between CERQ subscales's of self

blame, acceptance, rumination, putting into perspective variebles with UPPS subscales of sensation seeking ($p<0.05$).

Conclusion: This significant relationship between cognitive emotion regulation styles and impulsive tendencies of individuals with substance use disorder may be promising for intervention programs to prevent substance abuse. By influencing these two variables, it is thought that new horizons may be opened in the treatment and care of substance use disorder.

Keywords: Bilişsel duygu düzenleme stilleri/Cognitive emotion regulation styles, Dürtüsel davranış/Impulsive behavior, Madde kullanım bozukluğu/substance use disorder

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DUYGU DÜZENLEME GÜÇLÜKLERİ İLE ÇEVRİMİÇİ (ONLİNE) KUMAR OYNAMA EĞİLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Dilek AYAKDAŞ DAĞLI[1], Nesrin CUNKUŞ KÖKTAŞ[2], Hülya ARSLANTAŞ[3], Leyla BAYSAN ARABACI[4]

[1]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[2]Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye

[3]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi , Aydn, Türkiye

[4]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Türkiye

Giriş: Türkiye'de kumar oynama ve oynatma yasal olmamasına rağmen gelişen teknoloji ve artan internet kullanımı ile hayatımıza giren çevrimiçi (online) kumarın hızla yayıldığı görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin de son yıllarda, özellikle pandemi süreci ile birlikte, öğrenimlerini devam ettirmek amacıyla teknoloji ile iç içe olmaları çevrimiçi kumar oyunları ile karşılaşma ve kumar oynama eğilimi gösterme olasılıklarını daha da arttırmaktadır.

Amaç: Üniversite öğrencilerinin duygu düzenleme güçlüğü ile çevrimiçi (online) kumar oynama eğilimi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, kesitsel ve ilişki arayıcı türdedir. Araştırma evrenini, Şubat 2022- Eylül 2022 arasında üç farklı ilde bulunan üç devlet üniversitesinde öğrenim gören 69000 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Evreni bilinen örneklem yöntemi ile yapılan hesaplamaya göre 750 öğrenciden veriler yüz yüze toplanmıştır. Çalışmada Tanıtıcı Bilgi Formu, South Oaks Kumar Tarama Ölçeği (SOKTT), Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği (DDGÖ) olmak üzere üç form kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı istatistikler (sayı-yüzde dağılımı) ve ölçek puan ortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesinde pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul onayı alınmıştır.

Bulgular: Üniversite öğrencilerinin %51.6'sı kadın, %48.4'ü erkektir. Öğrencilerin %42'si hayatında en az bir kez kumar oynadığını ve %25.3'ü halen kumar oynamaya devam ettiğini belirtmiştir. Üniversite öğrencilerinin DDGÖ toplam puan ortalaması 38.14±14.37 olup duygu düzenlemede orta düzeyde güçlük yaşadıkları ve SOKTT toplam puan ortalamasının 5.12 ±3.18 olduğu bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin DDGÖ toplam puan ortalamaları ile SOKTT toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r=.304, p=.000).

Tartışma ve Sonuç: Üniversite öğrencilerinde çevrimiçi (online) kumar oynama eğiliminin riskli düzeyde olduğuna işaret etmektedir. Duygu düzenleme güçlüğü arttıkça, kumar oynama eğiliminin de arttığı görülmektedir. Bu sonuca göre, üniversite öğrencilerinin duygularını tanımada güçlük yaşaması, kumar oynama davranışının altında yatan bir neden olarak gösterilebilir.

Anahtar Kelimeler: Duygu Düzenleme Güçlüğü, Online Kumar Oynama Bozukluğu, Üniversite Öğrencileri,

RELATIONSHIP BETWEEN EMOTION REGULATION DIFFICULTIES AND ONLINE GAMBLING TENDENCIES OF UNIVERSITY STUDENTS

Dilek AYAKDAŞ DAĞLI[1], Nesrin CUNKUŞ KÖKTAŞ[2], Hülya ARSLANTAŞ[3], Leyla BAYSAN ARABACI[4]

[1]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[2]Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye

[3]Aydın Adnan Menderes Üniversitesi , Aydn, Türkiye

[4]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Türkiye

İntroduction: Gambling and helping people gamble are illegal in TÜRKİYE; however, online gambling, which has entered our lives thanks to developing technology and increasing internet use, is spreading rapidly. University students have been intertwined with technology in order to continue their education in recent years, especially with the COVID-19 pandemic period, which has increased their likelihood of encountering and using online gambling games. In addition, there is a high risk of developing pathological gambling in online gamblers .

Aim: This study aims to examine the relationship between university students' difficulties regulating emotions and their tendency to gamble online.

Materials and method: The population of this cross-sectional and correlational study consisted of 69,000 undergraduate level students studying at three state universities in three different provinces in TÜRKİYE between February 2022 and September 2022. Based on the calculation using the sampling method of the known population, study data were collected face-to-face from 750 students. The data were collected using three tools: a descriptive information form, the South Oaks Gambling Screening Test (SOGS), and the Difficulties in Emotion Regulation Scale (DERS). Descriptive statistics (number-percentage distribution) and Pearson correlation analysis were used to analyze the relationship among the scales' mean scores. Ethics committee approval was obtained to conduct the study.

Results: Of the participating university students, 51.6% were female and 48.4% were male. Of these students, 42% stated that they had gambled at least once in their lives and 25.3% of them were still gambling. The mean DERS total score of the university students was 38.14±14.37, they had moderate difficulty in emotional regulation, and the mean SOGS total score was

5.12±3.18. A statistically positive and significant correlation was found between the total mean scores of DERS and the total mean scores of SOGS in university students (r=.304, p=.000).

Discussion and Conclusion: The results of the study show that the tendency to gamble online is at a risky level among university students. As the difficulty in emotional regulation increases, the tendency to gamble also increases. According to this result, the fact that university students have difficulty recognizing their emotions can be an underlying cause of gambling behavior.

Keywords: Emotion Regulation Difficulties, Online Gambling Disorders, University Students

COVİD-19 TANISI ALMIŞ HASTALARA BAKIM VEREN HEMŞİRELERE, AKRAN DESTEĞİ YÖNTEMİ İLE UYGULANAN MESLEKİ VE PSİKOLOJİK GÜÇLENDİRME PROGRAMININ YAŞANAN KAYGI VE TÜKENMİŞLİK ÜZERİNE ETKİSİ

Özge ÖNER[1], Yurdanur DİKMEN[2], Handenur GÜNDOĞDU[2], Fatma TANRIKULU[2], Funda EROL[3]

[1]Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sakarya, Türkiye

[2]Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Sakarya, Türkiye

[3]Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Kocaeli, Türkiye

Giriş: Salgın hastalıklar ile mücadele sağlık çalışanlarının önemli bir bölümünü oluşturan hemşirelerin psikolojik sağlıklarının korunması amacıyla oluşturulacak destekleyici programlar kritik öneme sahiptir. Küresel salgında hasta bakımının sürekliliğini sağlayan hemşirelerin psikolojik olarak yaşadıkları tepkilere yönelik ülkemizde yapılandırılmış bir müdahale programı bulunmamaktadır.

Amaç: Bu araştırmada, pandemi sürecinde çalışan hemşirelere akran desteği yöntemi ile uygulanan mesleki ve psikolojik güçlendirme programının yaşanan kaygı ve tükenmişlik üzerine etkisini incelemek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Açımlayıcı Sıralı Desende yürütülen araştırmanın evrenini bir hastanede çalışan 580 hemşire, örneklemini ise akran desteği veren 15 hemşire ve akran desteği alan 49 hemşire oluşturmuştur. Veriler niceliksel ve niteliksel yöntemlerle toplanmıştır.

Bulgular: Akran desteği alan hemşirelerin STAI-I (t=4,692; p=0,001), STAI-II (t=3,355; p=0,002) ve MTÖ (t=2,902; p=0,006) son test puan ortalamalarının ön test puan ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede düştüğü görülürken BİFÖ son test puanının (t=-2,528; p=0,015) arttığı görülmüştür. Nitel analizler sonucunda üç ana tema ve altı alt tema belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Salgın hastalıklar, sağlık sistemlerini ve bu sistemin odak noktası olan sağlık çalışanlarını yıpratan süreçlerdir (Hui ve ark., 2020). Bilindiği gibi COVID-19 pandemi sürecinde de en ön saflarda yer alan hemşirelerin ruh sağlığının korunması ve sürdürülmesi kendileri için de halk sağlığı için de önemli¬ bir konudur (Atac ve Kaplan, 2021). MBSR Akran

Desteği Programı'nın hemşirelerin kaygı ve tükenmişlik düzeylerini geniş bir etki oluşturarak azalttığı ve bilinçli farkındalık düzeylerini anlamlı olarak arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmadan elde edilen niteliksel veriler sonucunda hemşirelerin uygulanan programa yönelik görüşlerini içeren "MBRS programının etkinliği", "mesleki güçlendirme programının etkileri" ve "hemşirelerin güçlendirilmesine ilişkin öneriler" adlı üç tema belirlenmiştir. Hemşireler bu programın kendilerine mesleki anlamda katkı sağlamakla birlikte bireysel, sosyal ve ailevi yaşantılarında etkili olduğunu vurgulamışlardır. Pandemi sürecinde çalışan hemşirelere uygulanan destek programının hemşirelerin yaşadığı kaygı ve tükenmişlik düzeylerini azalttığı, bununla birlikte bilinçli farkındalık düzeyini de arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, akran desteği, MBSR, tükenmişlik, kaygı

KAYNAKLAR

Hui DSI, Azhar E, Madani TA, Ntoumi F, Kock R, Dar O. ve ark. (2020). The continuing 2019-nCoV epidemic threat of novel coronaviruses to global health — The latest 2019 novel coronavirus outbreak in Wuhan, China. In International Journal of Infectious Diseases, 91 (2020), 264–266. https://doi.org/10.1016/j.ijid.2020.01.009

Atac M, Kaplan A. (2021). Psychological Effect of the COVID-19 Pandemic on Nurses and Protection of Mental Health. Journal of Education and Research in Nursing, 18(Supp1), S54–S59. https://doi.org/10.5152/jern.2021.58855

Catak PD. (2012). The turkish version of mindful attention awareness scale: Preliminary findings. Mindfulness, 3(1), 1–9. https://doi.org/10.1007/s12671-011-0072-3

Ergin C. (1992). Doktor ve Hemşirelerde Tükenmişlik ve Maslach Tükenmişlik Ölçeğin Uyarlanması. VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları El Kitabı, s. 143–154

Günüşen Partlak N. (2017). Hemşirelerin Ruh Sağlığının Korunması ve Güçlendirilmesi. Turkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics, 3(1), 12–18.

Dünya Sağlık Örgütü (World Health Orgazination-WHO). (2020). Coronavirus Disease (Covid-19) Outbreak: Rights, Roles and Responsibilities of Health Workers, İncluding Key Considerations For Occupational Safety and Health. World Health Organization. Erişim tarihi: 26.05.2022. https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/who-rights-roles-respon-hw-covid-19.pdf?sfvrsn=bcabd401_0

THE EFFECT OF THE PROFESSIONAL AND PSYCHOLOGICAL EMPOWERMENT PROGRAM APPLIED WITH PEER SUPPORT METHOD ON NURSES CARING FOR PATIENTS DIAGNOSED WITH COVID-19 ON THE EXPERIENCED ANXIETY AND BURNOUT

Özge ÖNER[1], Yurdanur DİKMEN[2], Handenur GÜNDOĞDU[2], Fatma TANRIKULU[2], Funda EROL[3]

[1]Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sakarya, Türkiye

[2]Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Sakarya, Türkiye

[3]Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Kocaeli, Türkiye

Introduction: Supportive programs to be created to protect the psychological health of nurses, who constitute an important part of health workers in the fight against epidemics, are critical. Our country has no structured intervention program for the psychological reactions of nurses who provide the continuity of patient care in the global epidemic.

Objective: This study examined the effect of the professional and psychological empowerment program using the peer support method on the anxiety and burnout of nurses who cared for patients diagnosed with COVID-19.

Materials and Methods: The study population, which was carried out in the convergent parallel mixed-methods, consisted of 15 nurses who provided peer support and 49 nurses who received peer support. Quantitative and qualitative methods collected data.

Results: The pretest mean scores of the STAI-I (t=4.692; p=0.001), STAI-II (t=3.355; p=0.002) and MBS (t=2.902; p=0.006) post-test mean scores of the nurses who received peer support It was observed that the MAAS post-test score (t=-2.528; p=0.015) increased. As a result of the qualitative analysis, three main themes and six sub-themes were determined.

Discussion and Conclusion: Epidemics are processes that wear down health systems and health workers who are the focal point of this system. As it is known, protecting and maintaining the mental health of nurses, who are at the forefront during the COVID-19 pandemic, is an important issue for both themselves and public health. It was concluded that the MBSR Peer Support Program reduced the anxiety and burnout levels of nurses by creating an expansive effect and significantly increased mindfulness. As a result of the qualitative data obtained from

the study, three themes were determined, namely "the effectiveness of the MBRS program," "the effects of the vocational empowerment program," and "recommendations for the empowerment of nurses," which included the views of the nurses on the applied program. Nurses emphasized that this program contributed to them professionally and effectively in their individual, social and family lives. It was concluded that the support program applied to nurses who care for patients diagnosed with COVID-19 reduced the levels of anxiety and burnout experienced by nurses while increasing the level of conscious awareness.

Keywords: COVID-19, peer support, MBSR, burnout, anxiety, professional empowerment

REFERENCES

Hui DSI, Azhar E, Madani TA, Ntoumi F, Kock R, Dar O. ve ark. (2020). The continuing 2019-nCoV epidemic threat of novel coronaviruses to global health — The latest 2019 novel coronavirus outbreak in Wuhan, China. In International Journal of Infectious Diseases, 91 (2020), 264–266. https://doi.org/10.1016/j.ijid.2020.01.009

Atac M, Kaplan A. (2021). Psychological Effect of the COVID-19 Pandemic on Nurses and Protection of Mental Health. Journal of Education and Research in Nursing, 18(Supp1), S54–S59. https://doi.org/10.5152/jern.2021.58855

Catak PD. (2012). The turkish version of mindful attention awareness scale: Preliminary findings. Mindfulness, 3(1), 1–9. https://doi.org/10.1007/s12671-011-0072-3

Ergin C. (1992). Doktor ve Hemşirelerde Tükenmişlik ve Maslach Tükenmişlik Ölçeğin Uyarlanması. VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları El Kitabı, s. 143–154

Günüşen Partlak N. (2017). Hemşirelerin Ruh Sağlığının Korunması ve Güçlendirilmesi. Turkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics, 3(1), 12–18.

Dünya Sağlık Örgütü (World Health Orgazination-WHO). (2020). Coronavirus Disease (Covid-19) Outbreak: Rights, Roles and Responsibilities of Health Workers, İncluding Key Considerations For Occupational Safety and Health. World Health Organization. Erişim tarihi: 26.05.2022. https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/who-rights-roles-respon-hw-covid-19.pdf?sfvrsn=bcabd401_0

Keywords: peer support, burnout, anxiety, professional empowerment

AFETLERDE ÇOCUK MERKEZLİ PSİKOSOSYAL MÜDAHALE EĞİTİMİNİN LİSANSÜSTÜ HEMŞİRELERİN BİLGİ DÜZEYİNE ETKİSİ

Funda GÜMÜŞ [1], Nurdan AKÇAY DİDİŞEN[2], Gül DİKEÇ[3], Leyla BAYSAN ARABACI[4], Ece MUTLU SATIL[4], Gülsenay TAŞ SOYLU[4]

[1]Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye

[2]Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[3]Fenerbahçe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

[4]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Amaç: Afetlerden en çok etkilenen gruplardan biri çocuklardır. Çocukların travmadan etkilenmeyecekleri inancı yaygın olsa da, aslında çocuklar, afet sonrası gelişim dönemlerine göre maladaptif davranışlar geliştirebilmektedir. Araştırma, deprem sonrası çocuklara destek olmak için lisansüstü öğrenime devam eden hemşirelere verilen afetlerde çocuk merkezli psikososyal müdahale eğitiminin hemşirelerin bilgi düzeyine etkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: TUBİTAK 2237 kapsamında, ön-test son-test tek grup yarı deneysel desende tasarlanan araştırmaya, Türkiye'de bulunan üniversitelerde ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği ile çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği anabilim dallarında lisansüstü öğrenime devam eden ve katılım konusunda gönüllü olan hemşirelerle yürütülmüştür. Veriler, 7-9 Haziran 2023 tarihleri arasında, araştırmacılar tarafından geliştirilen Tanıtıcı Bilgi Formu (TBF), Bilgi Testi (BT), Değerlendirme Sınav Formu (DSF) ve Eğitim Memnuniyet Anketi (EMA) ile toplanmıştır. Lisansüstü öğrencilere, çevrimiçi bir platform aracılığıyla toplam 30 saatlik (3 gün) eğitim programı uygulanmıştır. Analizler, eğitim oturumlarının %70 ve daha fazlasına devamlılık gösteren 44 hemşirenin verileri üzerinden yapılmıştır. Hemşirelere, eğitim öncesi TBF ve BT, eğitim sonrası BT, DSF ve EMA uygulanmıştır. SPSS 25 programı aracılığıyla değerlendirilen analizlerde, sayı yüzde dağılımı ve bağımlı örneklemde t testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya, Türkiye'de 14 farklı üniversitede ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği veya çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği lisansüstü programlarında öğrenimine devam eden 44 hemşire katılmıştır. Hemşirelerin %88.6'sı kadın ve yaş ortalamaları 28.61±5.29'dur. %70.5'i yüksek lisans öğrenimine ve %59.1'i Psikiyatri Hemşireliği lisansüstü programına

devam etmektedir. Hemşirelerin, Bilgi Testi ön test puan ortalamaları 65.30±8.08 ve son test puan ortalamaları 74.98±3.76'dır. Ön test-son test puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak oldukça anlamlı bulunmuştur ($p<0.01$). Ayrıca, hemşirelerin eğitim sonunda uygulanan sınav ortalaması 74.83±10.11 (max 100 üzerinden) olarak saptanmıştır. EMA'ya göre hemşireler uygulanan eğitimin oldukça yararlı olduğunu ve eğitime yönelik memnuniyetlerini dile getirmişlerdir.

Sonuç: Hemşirelere verilen afetlerde çocuk merkezli psikososyal müdahale eğitimi, hemşirelerin bilgi ve becerilerini arttırmıştır. Ayrıca hemşireler de, verilen eğitimin gereksinimlerini karşıladığını ve oldukça yararlı olduğuna dair memnuniyetlerini bildirmiştir. Afet sonrası özellikle çocuklara yönelik psikososyal müdahale içerikli eğitici eğitimlerinin yaygınlaştırılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Psikososyal müdahale, Eğitim, Çocuk

EFFECT OF CHILD-CENTERED PSYCHOSOCIAL INTERVENTION EDUCATION IN DISASTERS FOR GRADUATE NURSES' LEVEL OF KNOWLEDGE

Funda GÜMÜŞ [1], Nurdan AKÇAY DİDİŞEN[2], Gül DİKEÇ[3], Leyla BAYSAN ARABACI[4], Ece MUTLU SATIL[4], Gülsenay TAŞ SOYLU[4]

[1]Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye

[2]Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[3]Fenerbahçe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

[4]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Aim: Children are one of the most affected group by disasters. Although it is commonly believed that children will not be affected by trauma, in fact, children may develop maladaptive behaviors according to their developmental stages after the disaster. This study was conducted to investigate the effect of child-centered psychosocial intervention education in disasters for postgraduate nurses on the level of knowledge in order to support children after earthquakes. Materials and Method: Within the scope of TUBITAK 2237, it was a quasi-experimental study which designed a pre-post test one-group. The study was conducted with nurses who volunteered to participate and were continuing postgraduate education in the departments of mental health and psychiatric nursing and pediatric nursing in universities in TÜRKİYE. The data were collected between June 7-9, 2023, using the Introductory Information Form (IIF), Knowledge Test (KT), Assessment Test Form (ATF) and Education Satisfaction Questionnaire (ESQ) which developed by the researchers. A total of 30 hours (3 days) of education program was conducted to graduate students through an online platform. Analyses were made data from 44 nurses who attended 70% or more of the education sessions. Before the education IIF and KT and after the education KT, ATF and ESQ was applied to nurses. In the analyses evaluated by SPSS 25 program, number-percentage distribution and dependent sample t test were used.

Results: 44 nurses participated in the study who were continuing postgraduate education in the departments of mental health and psychiatric nursing and pediatric nursing at 14 different universities in TÜRKİYE. 88.6% of the nurses were female and the mean age was 28.61±5.29 years. 70.5% of the nurses were continuing their graduate education and 59.1% were continuing their graduate program in Psychiatric Nursing. The mean scores of KTs' pretest and posttest were 65.30±8.08 and 74.98±3.76, respectively. The difference between the pre-test and post-test mean scores was found to be statistically significant ($p<0.01$). In addition, the mean score

of ATF at the end of the education was 74.83±10.11 (out of 100). According to the ESQ, nurses mentioned that education was very useful and expressed their satisfaction with the education.

Conclusion: Child-centered psychosocial intervention education in disasters provided to nurses increased their knowledge. In addition, the nurses reported that the education met their needs and was very useful. It is recommended that education on psychosocial intervention for children should be expanded after disasters.

Keywords: Afet, Psikososyal müdahale, Eğitim, Çocuk

PANDEMİ SÜRECİNDE PSİKİYATRİ KLİNİKLERİNDE TERAPÖTİK ORTAM ALGISI

Elif Hilal TOPRAK[1], Ayşe OKANLI[2]

[1]*Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Bu çalışma pandemi süreci ile birlikte psikiyatri kliniklerindeki hemşirelerin ve hastaların terapötik ortam algılarındaki değişimi belirlemek amacıyla yapılmıştır. Pandemi öncesinde psikiyatri kliniklerindeki terapötik ortam ve terapötik ortama ilişkin algının değerlendirildiği çalışmalar bulunmakla birlikte pandemi sürecinde bu konuya ilişkin bir çalışma bulunmaması nedeniyle bu çalışma özgünlük niteliği taşımaktadır.

Amaç: Araştırma pandemi sürecinde psikiyatri kliniklerindeki hemşirelerin ve hastaların terapötik ortam algılarındaki değişimi belirlemek amacıyla yazılmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı araştırma olup; Türkiye‟de Psikiyatri Klinikleri‟nde çalışan hemşireler ile İstanbul‟da bir Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi‟nde yatan hastalar ile yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini çalışma kriterlerini karşılayan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 114 hemşire ile 82 hasta oluşturmaktadır. Veriler hasta ve hemşireler için ayrı olarak hazırlanmış Tanıtıcı Bilgi Formu, Servis Ortam Ölçeği (SOÖ) ile toplanmıştır. Veriler tanımlayıcı istatistiksel analiz, Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis H testi, Post Hoc testlerinden Tukey testi, Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Hastaların %85.4‟ü, hemşirelerin %62.3‟ü klinik ortamını tedavi edici bulmaktadır. Hastaların %72‟si hemşirelerin %97.4‟ü psikiyatri kliniklerinin pandemiden etkilendiğini; bu durumun izole edilmeye bağlı olduğunu ifade etmişlerdir. SOÖ puanlarına göre kadın hastalarda „‟öfke ve saldırganlık‟‟‟; erkek hastalarda ise „‟düzen ve organizasyon‟‟‟ alt puanı daha yüksek olarak bulunmuştur ($p<0,05$). SOÖ puanlarına göre hastalarda „‟katılım‟‟‟, ‟‟‟destek‟‟‟, ‟‟‟otonomi, „‟pratik yönelim‟‟‟, „‟düzen ve organizasyon‟‟‟, „‟çalışanların kontrolü‟‟‟ alt ölçek puanları hemşirelere göre yüksektir ($p<0,05$). SOÖ puanlarına göre erkek hemşirelerde „‟öfke ve saldırganlık‟‟‟ alt puanı kadın hemşirelere kıyasla daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). 20 yıldan fazla çalışan hemşirelerde „‟çalışanları kontrol‟‟‟ alt ölçek puanı 0-5 yıl arasında çalışan hemşirelere kıyasla daha yüksek olarak bulunmuştur ($p<0,05$).

SOÖ puanlarına göre hemşirelerde „“spontanlık““, „“kişisel sorun yönelimi““, „“öfke ve saldırganlık““ alt ölçek puanları hastalara göre yüksektir ($p<0,05$).

Sonuç: Pandemi sürecinde psikiyatri kliniklerinde terapötik ortam algısında hemşireler ve hastalar açısından izole edilmeye bağlı değişmeler olmuştur. Hastalar açısından bu durum kendisini öfke ve saldırganlık, düzen ve organizasyon alanlarında; hemşireler açısından ise öfke ve saldırganlık ile destek alanlarında göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, psikiyatri kliniği, terapötik ortam, alg

PERCEPTION OF THERAPEUTIC ENVIRONMENT IN PSYCHIATRY CLINICS DURING THE PANDEMIC PROCESS

Elif Hilal TOPRAK[1], Ayşe OKANLI[2]

[1]*Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Introduction: This study was conducted to determine the change in the perception of the therapeutic environment of nurses and patients in psychiatry clinics during the pandemic process. Although there are studies evaluating the therapeutic environment and the perception of the therapeutic environment in psychiatry clinics before the pandemic, this study is unique since there is no study on this subject during the pandemic period.

Objective: This study aims to determine the change in the perceptions of therapeutic environment of nurses and patients in the psychiatry clinics during this pandemic process.

Method: The research is descriptive research; The study was conducted with nurses working in Psychiatry Clinics in TÜRKİYE and patients hospitalized in a Psychiatric Hospital in Istanbul. The sample of the study consisted of 114 nurses and 82 patients who met the study criteria and agreed to participate in the study. The data were collected with the Introductory Information Form prepared separately for the patients and nurses, and the Ward Atmosphere Scale (WAS). Data were evaluated with descriptive statistical analysis, Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis H test, Tukey test from Post Hoc tests, Pearson correlation analysis.

Results: 85.4% of patients and 62.3% of nurses find the clinical setting therapeutic. 72% of the patients and 97.4% of the nurses stated that the psychiatry clinics were affected by the pandemic; They stated that this situation is due to isolation. "Anger and aggression" in female patients according to SOS scores; In male patients, the "order and organization" sub-score was found to be higher ($p<0.05$). According to WAS scores, patients' subscale scores of "participation", "support", "autonomy, "practical orientation", "order and organization", "control of employees" are higher than that of nurses ($p< 0.05$). According to WAS scores, the "anger and aggression" sub-score of male nurses was higher than that of female nurses ($p<0.05$). Nurses who worked for more than 20 years had a higher "control of employees" subscale score

compared to nurses who worked between 0-5 years ($p<0.05$). According to WAS scores, nurses' subscale scores of "spontaneity", "personal problem orientation", "anger and aggression" were higher than patients ($p<0.05$).

Conclusion: There have been changes in the perception of the therapeutic environment in psychiatry clinics due to isolation in terms of nurses and patients during the pandemic process. For patients, this situation is seen in areas of anger and aggression, order and organization; In terms of nurses, it showed anger and aggression and support areas.

Keywords: Pandemic, psychiatry clinic, therapeutic environment, perception

TÜRKİYE'DE DAMGALANMAYA İLİŞKİN SAĞLIK ALANINDA YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

İlke ALPASLAN[1], İlkay KESER[2]

[1]*Akdeniz Üniveristesi, Antalya, Türkiye*

[2]*KESER, KESER, Türkiye*

Giriş ve Amaç: Damgalama birey ya da bir olaya karşı gözden düşürücü, aşağılayıcı ve hor görücü bir tutum veya olumsuz bir davranış sergilenmesidir(1,2). Damgalanmanın her boyutu ile ele alınması, sorunların ve çözüm yollarının ortaya konmasında alanda yapılan akademik çalışmalar önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda çalışmada, Türkiye'de damgalanmaya ilişkin sağlık alanında yapılmış lisansüstü tezleri farklı değişkenler açısından değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma betimsel bir çalışma olup bu kapsamda doküman incelemesi yapılarak tezler incelenmiştir. Araştırmanın verileri Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'ne kayıtlı tezlerden "damgalama" ve/veya "stigma" anahtar kelimeleri kullanılarak herhangi bir zaman sınırlaması yapılmaksızın, 22-25 Ağustos tarihleri arasında "sağlık alanı" grubu seçilerek yapılan tarama sonucunda elde edilmiştir. Katma-dışlama kriterlerine uyan toplam 127 tez ele alınmıştır. Tezler, tezin türü, konusu, tezin yayımlandığı yıl, değişkenlerin türü, yöntemi, veri toplama araçları, örneklem özellikleri ve veri analiz tekniklerini kapsayacak şekilde incelenmiştir. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan veri kodlama formuna göre gruplandırılmış, kategorik analiz teknikleri ile frekans ve yüzde olarak değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında sağlık alanında yapılan lisansüstü tezlerde farklı değişkenler açısından farklılık yaratıp yaratmadığı sorusuna yanıt aranmıştır.

Bulgular: Sağlık alanında "damgalama"nın ele alındığı tezlerin %55,11'inin yüksek lisans, %36,22'sinin tıpta uzmanlık, %8,66'sının ise doktora tez çalışması olduğu tespit edilmiştir. En fazla sayıda çalışma yapılan alanın hemşirelik olduğu saptanmıştır. Yüksek lisans (%85,7) ve tıpta uzmanlık (%91,3) tezlerinin daha çok tanımlayıcı, doktora(%63,63) tez çalışmalarının ise çoğunlukla deneysel çalışmalar olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmaların örneklem grubunun en yüksek oranda sırasıyla %31,49'u ruhsal hastalığa sahip bireyler, %25,94'ü kronik hastalığa sahip bireyler, %7,0'i alkol-madde kullanım bozukluğu olan bireyler, %3,13'ü engelli bireyler, %1,57'si ise covid geçirmiş bireylerle yapılmış çalışmalar olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra, sağlık çalışanları(%8,66), hasta yakınları(%7,87),öğrenciler(%7,07), kadınlar(%1,7),

öğretmenler(%0,78) ve avukatlar(%0,78) ile yapılmış çalışmalar olduğu görülmüştür. Yıl dağılımına bakıldığında damgalama ile ilgili yapılan çalışmaların son yıllarda arttığı tespit edilmiştir.

Sonuç: Ülkemizde sağlık alanında yapılan tezlerde farklı disiplinler tarafından ele alınan bir konu olmakla birlikte, damgalanma ile mücadelede disiplinler arası iş birliği, bilgi paylaşımı ve farklı kitlelerde yapılacak çeşitli çalışmalar önemli rol oynayacaktır.
Anahtar Kelimeler: lisansüstü tez, sağlık alanı, damgalanma, stigma

ASSESSMENT OF POSTGRADUATE THESES ON STIGMATIZATION IN THE HEALTH FIELD IN TÜRKİYE FROM DIFFERENT VARIABLES PERSPECTIVE

İlke ALPASLAN[1], İlkay KESER[2]

[1]*Akdeniz Üniveristesi, Antalya, Türkiye*

[2]*KESER, KESER, Türkiye*

Introduction and Aim: Stigmatization refers to displaying a derogatory, demeaning, and disdainful attitude or negative behavior towards an individual or an event(1,2). Addressing all dimensions of stigmatization plays a significant role in identifying problems and solutions through academic research in the field. In this context, this study aims to assess postgraduate theses related to stigmatization in the health field in TÜRKİYE from various variables.

Method: The research is a descriptive study in which theses were examined through document analysis. The data for the study were obtained by conducting a search in the National Thesis Center of the Council of Higher Education, using the keywords 'stigmatization' and/or 'stigma,' without any time constraints, within the dates of August 22-25. A total of 127 theses that met the inclusion-exclusion criteria were included in the study. Theses were analyzed with respect to the type of thesis, subject, year of publication, types of variables, methodology, data collection tools, sample characteristics, and data analysis techniques. The data were categorized according to a data coding form created by the researchers and evaluated in terms of frequency and percentage using categorical analysis techniques. The study aimed to investigate whether postgraduate theses in the field of health create differences in various variables.

Results: It was determined that 55.11% of the theses on "stigmatization" in the health field were master's theses, 36.22% were medical specialization theses, and 8.66% were doctoral theses. Nursing was identified as the field with the highest number of studies. It was observed that master's (85.7%) and medical specialization (91.3%) theses were mostly descriptive, while doctoral theses were mostly experimental (63.63%). The studies were found to be mostly conducted with sample groups, such as individuals with mental illnesses (31.49%), individuals with chronic diseases (25.94%), individuals with alcohol and substance use disorders (7.0%), disabled individuals (3.13%), and individuals who had COVID-19 (1.57%). In addition, studies were conducted with healthcare professionals (8.66%), family members of patients (7.87%), students (7.07%), women (1.7%), teachers (0.78%), and lawyers (0.78%). It was also found that

there has been an increase in studies related to stigmatization in recent years when examining the distribution by year.

Conclusion: Although it is a subject addressed by different disciplines in the field of health in our country, interdisciplinary collobration, knowledge sharing, and various studies targeting different groups will play an significant role in combating stigmatization.

Keywords: postgraduate thesis, health field, stigmatization, stigma

REFERENCE

Murvartian, L., Matías-García, J. A., Saavedra-Macías, F. J., & Crowe, A. (2023). A Systematic Review of Public Stigmatization Toward Women Victims of Intimate Partner Violence in Low- and Middle-Income Countries. Trauma, Violence, & Abuse, 0(0). https://doi.org/10.1177/15248380231178756

Kaushik, A., Papachristou, E., Telesia, L. et al. Experience of stigmatization in children receiving inpatient and outpatient mental health treatment: a longitudinal study. Eur Child Adolesc Psychiatry 32, 675–683 (2023). https://doi.org/10.1007/s00787-021-01904-5

KORONER ANJİYOGRAFİ UYGULANAN HASTALARIN KONFOR VE KAYGI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Nazire ALTINTAŞ, Meltem MERİÇ

Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Giriş: Koroner anjiyografi sonrası yoğun bakıma ya da yataklı hasta servisine yatışı yapılan hastaların minimum 4-6 saat sırt üstü yatması, hastaların kendi ihtiyaçlarını karşılayamaması gibi durumlar, hastaların kaygısını arttırmaktadır.

Amaç: Bu araştırma koroner anjiyografi uygulanan hastaların konfor ve kaygı düzeylerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın örneklemini 01/04/203-01/06/2023 tarihleri arasında Lokman Hekim Üniversitesi Ankara Hastanesinde koroner anjiyografi uygulanan, 18 yaşından büyük, herhangi bir iletişim problemi olmayan, koroner anjiyografi sonrası immobil dönemde olan 150 hasta oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Durumluk Kaygı Ölçeği (DKÖ), Sürekli Kaygı Ölçeği (SKÖ) ile İmmobilizasyon Konfor Ölçeği (İKÖ) kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan veriler SPSS 22 programıyla analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma ile hastaların tanımlayıcı özelliklerine göre ölçek düzeylerindeki farklılaşmaların incelenmesinde bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve post hoc (Tukey, LSD) analizlerinden faydalanılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonucunda hastaların ölçek toplam puan ortalamaları “durumluk kaygı” 42,820±8,113, “sürekli kaygı” 36,053±5,871 ve “konfor” 73,533±11,451 olarak saptanmıştır. İKÖ ile DKÖ arasında negatif yönde yüksek, İKÖ ve SKÖ arasında negatif yönde zayıf düzeyde ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak konfor düzeyindeki toplam değişim %53,6 oranında durumluk kaygı, sürekli kaygı tarafından açıklanmakta olup, durumluk kaygı konfor düzeyini azaltmakta, sürekli kaygı konfor düzeyini etkilememektedir. Hemşirelerin, hastaların kaygılarının konfor düzeyini etkileyeceğinin farkında olması ve buna yönelik olarak hastaların kaygılarını azaltacak hemşirelik girişimlerini uygulamaları önerilmektedir.

DETERMINATION OF COMFORT AND ANXIETY LEVELS OF PATIENTS UNDERGOING CORONARY ANGIOGRAPHY

Nazire ALTINTAŞ, Meltem MERİÇ

Lokman Hekim Üniversitesi , Ankara, Türkiye

Introduction: Patients who are admitted to the intensive care unit or inpatient ward after coronary angiography should lie on their backs for a minimum of 4-6 hours, and the inability of patients to meet their own needs increases patients' anxiety.

Aim: This study was undertaken with the aim of ascertaining the degrees of comfort and anxiety experienced by individuals undergoing coronary angiography.

Material and Methods: The study sample encompassed 150 subjects who underwent coronary angiography procedures at Lokman Hekim University Ankara Hospital during the period from January 4, 2023 to January 6, 2023. Inclusion criteria comprised an age exceeding 18 years, absence of communication impediments, and post-procedure immobility subsequent to coronary angiography. The data collection instruments employed encompassed the Personal Information Form, the State Anxiety Scale (SAS), the Trait Anxiety Scale (TAS), and the Immobilization Comfort Scale (ICS).The data employed in this study were subjected to analysis using SPSS 22 software. Statistical measures such as count, frequency, percentage, mean, and standard deviation were employed in the assessment of the data. Additionally, independent groups t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and post hoc analyses (Tukey, LSD) were implemented to scrutinize the disparities in scale gradations relative to patients' characteristic descriptors.

Results: The mean cumulative scores across the scales for the subjects were as follows: "state anxiety" scored at 42.820±8.113, "trait anxiety" at 36.053±5.871, and "comfort" at 73.533±11.451. A significantly robust negative correlation between ICS and TAS, as well as a feeble negative correlation between ICS and SAS.

Discussion and Conclusion: Consequently, the entirety of variance in the comfort level was accounted for by state anxiety and trait anxiety at 53.6%. State anxiety was found to be inversely proportional to comfort level, whereas trait anxiety displayed no discernible impact on comfort levels. This underscores the importance for nurses to be cognizant of the potential influence of patients' anxiety on their comfort levels to mitigatetheir anxiety.

Keywords: Coronary Angiography, Anxiety, Comfort Koroner Anjiyografi, Kaygı, Konfor

DUYGUSAL YEME DAVRANIŞI OLAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ROY UYUM MODELİ TEMELLİ GİRİŞİMLERİN DUYGU YÖNETİMİNE ETKİSİ

Elif Deniz KACMAZ[1], Olcay ÇAM[2]

[1]*Izmir Bakircay University, Izmir, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

Giriş: Duygusal yeme, duygusal uyaranlara cevap olarak gıda tüketiminde ortaya çıkan ve olumsuz fiziksel ve psikolojik sonuçları olan yeme davranışıdır. Üniversite öğrencileri, yaşadıkları psikososyal zorluklar nedeniyle yeme bozuklukları için önemli bir risk grubunu oluşturmaktadır.

Amaç: Bu araştırmanın amacı duygusal yeme davranışı olan üniversite öğrencilerinde Roy Uyum Modeli temelli girişimlerin duygu yönetimine etkisini belirlemektir.

Yöntem: Bu araştırma, ön test, son test, izlem ölçümlü ve randomize kontrol gruplu deneysel araştırmadır. Araştırma, bir üniversitenin hazırlık sınıfında öğrenim gören, araştırmaya dahil olma kriterlerine uyan 19 girişim, 19 kontrol grubu olmak üzere 38 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırma verileri, Tanıtıcı bilgi formu, Duygusal Yeme Ölçeği, Duyguları Yönetme Beceerileri Ölçeği ile toplanmıştır. Girişim grubundaki bireylere, Roy Uyum Modeli temelli girişimler, bireysel ve online olarak uygulanmıştır.

Bulgular: Duygusal yeme davranışı olan bireylerde, girişimler öncesi deney ve kontrol grubunda, duyguları yönetme becerileri ölçeği ve duygusal yeme ölçeği puan ortalamalarında anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0.05$). Roy Uyum Modeli temelli girişimler sonrası duyguları yönetme becerileri ölçeği puan ortalamaları deney grubunda kontrol grubuna göre daha yüksek bulunmuş olup ($p<0.05$) duygusal yeme ölçeği puan ortalamaları, deney grubunda kontrol grubuna göre, daha düşük bulunmuştur ($p<0.05$). Roy Uyum Modeli temelli girişimler sonrasında, DYÖ ve DYBÖ toplam puan ortalamaları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Duygusal yeme davranışı olan üniversite öğrencilerinde Roy Uyum Modeli temelli girişimlerin, bireylerin duygusal yeme davranışını azalttığı, duygularını yönetme becerilerini; duyguları olduğu gibi gösterebilme, bedensel tepkileri kontrol edebilme, başa çıkma ve öfke yönetimi becerilerini arttırdığı saptanmıştır. Araştırmada, duygusal yeme

davranışı olan bireylerde, duyguları yönetme becerileri arttıkça, duygusal yeme davranışının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

THE EFFECT OF ROY ADAPTATION MODEL BASED INTERVENTIONS ON EMOTION MANAGEMENT IN UNIVERSITY STUDENTS WITH EMOTIONAL EATING BEHAVIOR

Elif Deniz KACMAZ[1], Olcay ÇAM[2]

[1]*Izmir Bakircay University, Izmir, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

Introduction: Emotional eating is the eating performance that occurs in food consumption in response to emotional stimuli and has negative physical and psychological consequences. University students constitute an important risk group for eating disorders due to the psychosocial difficulties they experience.

Aim: The aim of this study is to determine the effect of Roy Adaptation Model-based interventions on emotion management in university students with emotional eating behavior.

Method: In this study, it is an experimental study with pre-test, post-test, follow-up measurement and randomized control group. The research was carried out with 38 students, 19 of whom were in the control group and 19 of them, who were studying in the preparatory class of a university and met the criteria for inclusion in the research. Research data were collected with the Introductory Information Form, Emotional Eating Scale, and Emotion Management Skills Scale. Initiatives based on the Roy Adaptation Model were applied individually and online to individuals in the initiative group.

Results: There was no significant difference in the mean scores of the Emotional Management Skills Scale and the Emotional Eating Scale in the experimental and control groups before the interventions in individuals with emotional eating behavior ($p>0.05$). After Roy Adaptation Model based interventions, the mean scores of the ability to manage emotions were found to be higher in the experimental group than the control group ($p<0.05$), and the mean scores of the emotional eating scale were found to be lower in the experimental group than the control group ($p<0.05$). After interventions based on the Roy Adaptation Model, it was found that there was a negative significant relationship between the total score averages of Emotional Eating Scale and Emotion Management Skills Scale ($p<0.05$).

Conclusion: In university students with emotional eating behavior, Roy Adaptation Model-based interventions reduce the emotional eating behavior of individuals, their ability to manage

their emotions; It has been determined that it increases the skills of showing emotions as they are, controlling bodily reactions, coping and anger management. In the study, it was concluded that as the emotional management skills of individuals with emotional eating behavior increase, emotional eating behavior decreases.

Keywords: Duygusal yeme, Roy Uyum Modeli, Hemşirelik girişimi, Duygu yönetimi Key words: Emotional eating, the Roy Adaptation Model, Nursing intervention, Emotion management

ŞİZOFRENİ TANILI HASTALARDA YOGA UYGULAMALARI LİTERATÜR İNCELEMESİ

Ayşe YILDIRIM, Fahriye OFLAZ

Koç Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Giriş: Yoganın ruh sağlığına katkıları dünya çapında kabul görmüş ve çoğu ülkede, özellikle son yıllarda artan bir ilgiyle kullanılmaya başlanmıştır. Yoga temelli uygulamaların psikiyatrik hastalıklarda psikofarmakoloji ve psikoterapi gibi yöntemlerle tedavi edilemeyen semptomlar için rahatlama sağlayabileceği ve tamamlayıcı tedavi olarak kullanılabileceği yapılan çalışmalar ile desteklenmiştir.

Amaç: Bu çalışma ile şizofreni tanılı hastalarda yoga uygulamalarını inceleyen araştırma sonuçlarını ve bu çalışmaların hemşirelik bakımına yansımalarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma için Pubmed, Cochrane Library, Medline (OVID), Scopus, Web of Science, CIN'de 2013-2023 yılları arasında 'şizofreni' ve 'yoga' anahtar kelimeleri ile tarama yapılmış ve sonuçlar değerlendirilmiştir.

Bulgular: Yapılan incelemeler sonucunda 98 çalışma incelenmeye dahil edilmiştir. Çalışmaların yedisi meta-analiz, yirmi beşi randomize kontrollü çalışmadır ve kalan çalışmalar ise yarı deneysel ve tanımlayıcı çalışmalardan ve derlemelerden oluşmaktadır. Yapılan çalışmalarda genellikle yoganın Pozitif ve Negatif Sendrom Ölçeği puanları, sosyal ve mesleki işlevsellik, yaşam kalitesi, klinik semptomlar, negatif semptomlar, depresif belirtiler, stres, kaygı, fonksiyonel iyileşme, nöro bilişsel işlev, klinik iç görü, ilaç uyumu, postüral stabilite, ayna nöron aktivitesi, benlik saygısı, dayanıklılık ve antipsikotiklerin yan etkilerine yönelik etkileri incelenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Yapılan çalışmalar doğrultusunda yoganın şizofreni tanılı hastalar için yaşam kalitesini arttırdığı, klinik semptomları özellikle de negatif semptomları azalttığı, kaygı, stres ve depresif belirtileri azalttığı, dayanıklılık ve postüral stabiliteyi arttırdığı, sosyal mesleki işlevselliği, bilişsel işlevselliği arttırdığı söylenebilir. Yoganın şizofreni tanılı hastaların tedavisine ek tamamlayıcı bir tedavi olarak kullanılması önerilebilir. İncelenen araştırmalarda yoganın şizofreni tanılı hastalarda hemşirelik bakımına yansımalarına yönelik çok az çalışma bulunmaktadır. Bu doğrultuda gelecek çalışmalar için şizofreni tanılı hastalarda yoganın

hemşirelik bakımına yansımalarına dair detaylı araştırmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir ve hemşirelik uygulamalarına yönelik araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şizofreni, Yoga, Psikiyatrik bakım

YOGA PRACTICES IN PATIENTS DIAGNOSED WITH SCHIZOPHRENIA LITERATURE REVIEW

Ayşe YILDIRIM, Fahriye OFLAZ

Koç Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Introduction: The contributions of yoga to mental health have been recognized worldwide and it has been used with increasing interest in many countries, especially in recent years. It has been supported by studies that yoga-based practices can provide relief for symptoms that cannot be treated with methods such as psychopharmacology and psychotherapy in psychiatric diseases and can be used as a complementary treatment.

Aim: This study aimed to reveal the results of research examining yoga practices in patients diagnosed with schizophrenia and the reflections of these studies on nursing care.

Materials and Methods: For the study, Pubmed, Cochrane Library, Medline (OVID), Scopus, Web of Science, and CIN were searched with the keywords 'schizophrenia' and 'yoga' between 2013 and 2023 and the results were evaluated.

Results: As a result of the examinations, 98 studies were included in the analysis. Seven of the studies were meta-analyses, twenty-five were randomized controlled trials, and the remaining studies were quasi-experimental and descriptive studies and reviews. Studies generally evaluated the effect of yoga on Positive and Negative Syndrome Scale scores, social and occupational functionality, quality of life, negative symptoms, depressive symptoms, stress and anxiety level, functional recovery, neurocognitive function, insight, medication compliance, postural stability, mirror neuron activity, self-esteem.

Discussion and Conclusion: In line with the studies conducted, it can be said that yoga increases the quality of life for patients diagnosed with schizophrenia, reduces clinical symptoms, especially negative symptoms, reduces anxiety, stress, and depressive symptoms, increases endurance and postural stability, and increases social occupational functionality and cognitive functionality. It may be recommended to use yoga as a complementary treatment in addition to the treatment of patients with schizophrenia. In the studies reviewed, there are very few studies on the reflections of yoga on nursing care in patients with schizophrenia. In this direction, it is thought that detailed research on the reflections of yoga on nursing care in patients with

schizophrenia is needed for future studies, and it is recommended to conduct research on nursing practices.

Keywords: Schizophrenia, Yoga, Psychiatric care

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN SOSYAL DESTEĞİN SİBER ZORBALIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE SİBER MAĞDURİYETİN ARACILIK ROLÜ

Pınar TEKTAŞ[1], Elif Deniz KACMAZ[2]

[1]*İzmir Bakırçay Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[2]*Izmir Bakircay University, Izmir, Türkiye*

Giriş: Siber zorbalık ve siber mağduriyet dünyada giderek daha yaygın hale gelmekte ve özellikle üniversite yıllarında yaygınlaşmaktadır. Sosyal desteğin siber zorbalık ve siber mağduriyette koruyucu bir rolü vardır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinde algılanan sosyal desteğin siber zorbalık üzerindeki etkisinde siber mağduriyetin aracılık rolünü incelemektir.

Yöntem: Bir devlet üniversitesinin sağlık fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin araştırma bilimlerinin evreni. Örneklem seçimi yapılmamış olup, araştırmaya katılmayı kabul eden 864 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak tanıtıcı bilgi formu, Üniversite Öğrencilerine Yönelik Güncellenmiş Siber Zorbalık Envanteri ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın verileri SPSS 26 paket programı aracılığıyla incelenmiştir.

Bulgular ve Tartışma: Araştırmanın bulgularına göre algılanan sosyal destek düzeyi arttıkça siber mağduriyet düzeyi de artmaktadır. Bireylerin siber mağduriyet düzeyi arttıkça siber zorbalık düzeyi de artmaktadır. Algılanan sosyal destek düzeyi arttıkça siber zorbalık düzeyi azalmaktadır.

Sonuç: Algılanan sosyal desteğin siber zorbalığı azaltıcı etkisi bulunurken, siber mağduriyet bu etkiyi azaltıcı bir işlev görmektedir. Üniversite öğrencilerinin sosyal destek kaynaklarını harekete geçirecek çalışmaların yapılması, üniversitelerde sosyal ilişkileri destekleyecek faaliyetlerin arttırılması, siber mağduriyet yaşayan kişilerin deneyimlerini paylaşmalarının desteklenmesi ve gerektiğinde psikolojik yardım alınması önerilmektedir.

THE MEDİATİNG ROLE OF CYBER VİCTİMİZATİON İN THE EFFECT OF PERCEİVED SOCİAL SUPPORT ON CYBERBULLYİNG İN UNİVERSİTY STUDENTS İN TÜRKİYE: CROSS-SECTİONAL MEDİATİON STUDY

Background Cyberbullying and cyber-victimization are becoming more and more common in the world and are common especially during university years. Social support has a protective role in cyberbullying and cyber victimization. The aim of this study is to examine the mediating role of cyber victimization in the effect of perceived social support on cyberbullying among university students.

Methods The universe of the research consisted of students studying at the health sciences faculty of a state university. Sample selection was not made, and 864 students who agreed to participate in the research formed the sample of the research. Introductory information form, Revised Cyberbullying Inventory for University Students and Multidimensional Scale of Perceived Social Support were used as data collection tools. The data of the study were examined through the SPSS 26 package program.

Results According to the findings of the research, as the perceived social support level increases, the level of cyber victimization decreases. As the level of cyber victimization of individuals increases, the level of cyberbullying also increases. As the perceived social support level increases, the level of cyberbullying decreases.

Conclusions While perceived social support has a reducing effect on cyberbullying, cyber victimization functions to reduce this effect. It is recommended to carry out studies that will activate the social support resources of university students, to increase the activities that will support social relations in universities, to support people who have experienced cyber victimization to share their experiences and to receive psychological help when necessary.

Keywords: Siber mağduriyet, Siber Zorbalık, Sosyal destek, Üniversite öğrencisi Keywords Cyber victimization, Cyberbullying, Social support, University student

GEBELERDE STRES VE KAYGIYI AZALTMAYA YÖNELİK GİRİŞİMSEL ÇALIŞMALAR: SON 5 YILLIK BİR SİSTEMATİK İNCELEME

Nevin ONAN[1], Fadime FIRAT AKPUNAR[2], Büşra BAYRAM[3]

[1]Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, KARABÜK, Türkiye

[2]Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü , KARABÜK , Türkiye

[3]Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, KARABÜK, Türkiye

Giriş: Gebelik, doğal bir süreç olup bir kadının hayatında yaşayabileceği en önemli olaylardan biridir. Bu dönemde kadınlarda gebeliğin getirdiği biyolojik ve psikososyal değişimler nedeniyle stres ve kaygı artmaktadır (Sis Çelik ve Atasever, 2020). Gebelik tek başına riskli bir dönem olarak görülmekle birlikte, gebelikte oluşan riskli durumlar, ruhsal bozukluklar, şiddet, destek yetersizliği gibi birçok etken gebelik döneminde stres ve kaygı bozukluklarını arttırabilmektedir (Leach, Poyser ve Fairweather-Schmidt, 2017; Özçetin ve Ertan, 2019; Mojahed, Tabatabaei, Reihani, Dehghani ve Khavari, 2021). Bu dönemde stres ve kaygıyı azaltacak girişimler hem annenin hem de fetüsün sağlığına olumlu katkılar sunması bakımından büyük önem taşımaktadır (Leach, Poyser ve FairweatherSchmidt, 2017). Bu girişimlerin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde kadın hastalıkları ve doğum hizmetleri ile konsültasyon liyezon psikiyatri hizmetleri birleştirilmelidir. Böylece üreme sürecinde ruh sağlığının korunması, geliştirilmesi ve iyileştirilmesi sağlanabilir (Ghahremani ve ark., 2022; Savory ve ark., 2022).

Amaç: Bu sistematik derleme, gebelerde stres ve kaygıyı azaltmaya yönelik girişimsel çalışmaları ve sonuçlarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın amacı PICOS çerçevelendirmesine göre belirlenmiştir (Karaçam, 2013).

Gereç ve Yöntem: Çalışma amacı doğrultusunda 2018-2023 yılları arasını kapsayacak şekilde "Google Akademik", "Web of Science" "PubMed", "Cochrane", "Science Direct" veri tabanları taranmıştır. Tarama sürecinde "gebelik", "stres", "gebelik stresi", "kaygı", "gebelikte stres ve kaygıyı azaltma", "pregnancy", "stress", "maternal stres", "Anxiety", "reduce anxiety and stress during pregnancy" olmak üzere Türkçe ve İngilizce anahtar sözcükler kullanılmıştır. Ayrıca referans inceleme yönteminden de yararlanılmıştır. Ulaşılan çalışmaların başlıkları, ardından özetleri incelenmiş, yinelenen çalışmalar, tezler, tanımlayıcı çalışmalar, derleme,

sistematik derleme ve meta analiz çalışmaları çıkarılmıştır ve kalan 42 makale çalışma kapsamını oluşturmuştur.

Bulgular: Çalışma kapsamına alınan toplam 42 makale örneklemler açısından değerlendirildiğinde; 2 çalışmada gebelerle birlikte eşlerde çalışma gruplarına dahil edilmiş olup 3 çalışmada hastane ortamında yatak istirahatinde olan yüksek riskli gebeler, 2 çalışmada depresyon ve anksiyete eşlik eden gebeler, 2 çalışmada primipar gebeler, 2 çalışmada gestasyonal diyabetli gebeler, 2 çalışmada düşük veya yüksek kaygı yaşayan gebeler, 2 çalışmada preeklampsili gebeler, 2 çalışmada kromozomal anormallikler açısından pozitif tarama sonuçları olan gebeler, 1 çalışmada preterm erken membran rüptürü ile hastanede yatan gebeler, 1 çalışmada olumsuz gebelik sonuçları olan gebeler ve eşleri, 1 çalışmada perinatal depresyon riski altında ilk gebeliği olanlar, 1 çalışmada ileri multipar gebeler, 1 çalışmada erken gebelik kaybı yaşayan gebeler ve 1 çalışmada adölesan gebelerin araştırma örneklemini oluşturduğu belirlenmiştir.

Gebelerde kaygı ve stresi azaltmaya yönelik girişimler değerlendirildiğinde; 12 çalışmada eğitim/psikoeğitim/danışmanlık uygulamalarının, 8 çalışmada Mindful temelli uygulamaların, 6 çalışmada egzersiz uygulamalarının, 7 çalışmada terapi temelli uygulamaların, 1 çalışmada müzik dinleme, 1 çalışmada renkli abdominal örtü ile kemer kullanımı ve 1 çalışmada da Kovid 19 salgınında aile merkezli gebelik bakım müdahalesinin etkisinin araştırıldığı tespit edilmiştir. Bunların dışında sanal stres aşılama eğitimi ile yarı katılımlı stres aşılama eğitiminin, bilişsel davranışçı eğitim (BDT) ile pozitif psikoloji eğitiminin (PPT) ve müzik dinleme ile şarkı söyleme etkinliğinin gebelikteki kaygı ve stresi azaltma açısından karşılaştırıldığı 3 çalışmanın olduğu belirlenmiştir. Sistematik derleme kapsamına alınan 42 çalışmanın tümünde yapılan müdahalenin gebelik dönemindeki stres ve kaygıyı azalttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bu sistematik incelemeye göre gebelerde stres ve kaygıyı azaltıcı farklı müdahalelerin olduğu ve bunların gebelikte ve gebelik sürecindeki riskli durumlarda stres ve kaygıyı azaltmada etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Stres ve kaygı yönetimine yönelik eğitim ve danışmanlık, psikoeğitim, terapi temelli eğitim, yoga ve gevşeme egzersizleri, müzik dinleme gibi uygulamaların rutin antenatal bakıma entgre edilmesi ve sürekliliğinin sağlanması üreme sürecinde kadınların ruh sağlığına dolayısı ile bebek sağlığına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda gebelerde stres ve kaygıyı azaltıcı farklı girişimlerin etkilerinin de değerlendirildiği ve konsültasyon liyezon psikiyatri bağlamında ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireleri tarafından randomize kontrollü araştırmaların sayısının arttırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, Stres, Kaygı, Deneysel çalışma, Pregnancy, Stress, Anxiety, Experimental study

INTERVENTIONAL STUDIES TO REDUCE STRESS AND ANXIETY IN PREGNANCY: A SYSTEMATIC REVIEW OF THE LAST 5 YEARS

Nevin ONAN[1], Fadime FIRAT AKPUNAR[2], Büşra BAYRAM[3]

[1]Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, KARABÜK, Türkiye

[2]Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü , KARABÜK , Türkiye

[3]Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, KARABÜK, Türkiye

Introduction: Pregnancy is a natural process and one of the most important events that a woman can experience in her life. During this period, stress and anxiety increase in women due to the biological and psychosocial changes brought about by pregnancy (Sis Çelik & Atasever, 2020). Although pregnancy is seen as a risky period on its own, many factors such as risky situations during pregnancy, mental disorders, violence, and lack of support can increase stress and anxiety disorders during pregnancy (Leach, Poyser and FairweatherSchmidt, 2017; Özçetin and Ertan, 2019; Mojahed, Tabatabaei, Reihani, Dehghani and Khavari, 2021). In this period, interventions to reduce stress and anxiety are of great importance in terms of providing positive contributions to the health of both the mother and the fetus (Leach, Poyser, & Fairweather-Schmidt, 2017). Gynecology and obstetrics services and consultation-liaison psychiatry services should be combined in the planning, implementation and evaluation of these interventions. Thus, the protection, development and improvement of mental health during the reproductive process can be achieved (Ghahremani et al., 2022; Savory et al., 2022). **Objective:** This systematic review was conducted to evaluate the interventional studies and their results aimed at reducing stress and anxiety in pregnant women. The aim of the research was determined according to the PICOS framing (Karaçam, 2013). **Materials and Methods:** For the purpose of the study, "Google Scholar", "Web of Science", "PubMed", "Cochrane", "Science Direct" databases were scanned to cover the years 2018-2023. In the scanning process Turkish and English keywords such as “pregnancy”, “stress”, “maternal stress”, “Anxiety”, “reduce anxiety and stress during pregnancy” were used. In addition, reference review method was also used. The titles of the studies, followed by their summaries, were examined, repetitive studies, theses, descriptive studies, compilation, systematic review and meta-analysis studies were excluded, and the remaining 42 articles formed the scope of the study.

Results: When a total of 42 articles included in the study were evaluated in terms of samples; in 2 studies, pregnant women and their spouses were included in the study groups, high-risk pregnant women who were on bed rest in the hospital environment in 3 studies, pregnant women with depression and anxiety in 2 studies, primiparous pregnant women in 2 studies, pregnant women with gestational diabetes in 2 studies, pregnant women with low or high anxiety in 2 studies, pregnant women with preeclampsia in 2 studies, pregnant women with positive screening results for chromosomal abnormalities in 2 studies, pregnant women hospitalized with preterm premature rupture of membranes in 1 study, pregnant women with negative pregnancy results and their spouses in 1 study, primipar women at risk of perinatal depression in 1 study, advanced pregnancy multiparous pregnant women in 1 study, pregnant women with early pregnancy loss in 1 study, and adolescent pregnant women in 1 study were determined as the research sample.

When we look at the interventions to reduce anxiety and stress in pregnant women, education/psychoeducation/counseling practices in 12 studies, Mindful-based interventions in 8 studies, exercise interventions in 6 studies, therapy-based practices in 7 studies, listening to music in 1 study, use of colored abdominal cover and belt in 1 study, and 1 In this study, family-centered pregnancy care intervention in the Kovid 19 epidemic was evaluated. Apart from these, it has been determined that there are 3 studies comparing virtual stress inoculation training and semi-participatory stress inoculation training, cognitive behavioral training (CBT) and positive psychology training (PPT), and music listening and singing activity in terms of reducing anxiety and stress in pregnancy. It was concluded that the intervention in all 42 studies included in the systematic review reduced stress and anxiety during pregnancy.

Discussion and Conclusion: According to this systematic review, it was concluded that there are different interventions to reduce stress and anxiety in pregnant women and that these are effective in reducing stress and anxiety during pregnancy and risky situations during pregnancy. It is thought that integrating practices such as education and counseling, psychoeducation, therapy-based education, yoga and relaxation exercises, and listening to music for stress and anxiety management for pregnant women in routine antenatal care and ensuring its continuity will contribute positively to the mental health of women and therefore to infant health during the reproductive process. In this context, it is recommended to evaluate the effects of different interventions to reduce stress and anxiety in pregnant women and to increase the number of

randomized controlled studies by mental health and psychiatry nurses in the context of consultation-liaison psychiatry.

Keywords: Gebelik, Stres, Kaygı, Deneysel çalışma, Pregnancy, Stress, Anxiety, Experimental study

KAYNAKLAR

Ghahremani, T., Magann, E. F., Phillips, A., Ray-Griffith, S. L., Coker, J. L., & Stowe, Z. N. (2022). Women's Mental Health Services and Pregnancy: A Review. Obstetrical & Gynecological Survey, 77(2), 122-129.
Karaçam, Z. (2013). Sistematik derleme metodolojisi: Sistematik derleme hazırlamak için bir rehber. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 6(1), 26-33.
Leach, L. S., Poyser, C., & Fairweather-Schmidt, K. (2017). Maternal perinatal anxiety: A review of prevalence and correlates. Clinical Psychologist, 21(1), 4-19.
Mojahed, S., Tabatabaei, R.S., Reihani, F., Dehghani, A., & Khavari, F. (2021). The effect of education on anxiety of pregnant mothers before amniocentesis. Journal of Education and Health Promotion, 10, 61. doi: 10.4103/jehp.jehp_862_20
Özçetin, Y. S. Ü., & Erkan, M. (2019). Yüksek riskli gebelerde psikolojik sağlamlık, algılanan stres ve psikososyal sağlık. Cukurova Medical Journal, 44(3), 1017-1026.
Savory, N. A., Hannigan, B., & Sanders, J. (2022). Women's experience of mild to moderate mental health problems during pregnancy, and barriers to receiving support. Midwifery, 108, 103276.
Sis Çelik, A., & Atasever, İ. (2020). Gebelerde algılanan stres düzeylerinin ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 23(2), 267-276. doi: 10.17049/ataunihem.622304

ALKOL KULLANIM BOZUKLUĞU TANISI OLAN BİREYLER İÇİN İYİLEŞMENİN ANLAMI: NİİTEL BİR ÇALIŞMA

Leyla BAYSAN ARABACI, Dilek AYAKDAŞ DAĞLI, Gülsenay TAŞ SOYLU

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye

Giriş: "Remisyon" ve "nüks" bağımlılığının doğal seyrini belirleyen iki temel süreçtir (5–8). Nükslerin önlenmesinde iyileşme algısı ve deneyimlerini bilmek anlamlı etki yaratabilir. Bundan dolayı, iyileşmeden söz edebilmek için bireye özgü iyileşme algısı üzerinde durmak, iyileşmeyi etkileyen faktörleri tanımlamak ve iyileşmeye ilişkin duygu ve düşüncelerini öğrenmek gerekir.

Amaç: Araştırmada, alkol kullanım bozukluğu olan bireylerin iyileşmeye yönelik görüşlerini incelenmek amaçlanmıştır.

Method: Nitel olarak yürütülen araştırmada, durum örneklemesi yöntemi kullanılmıştır. Bir üniversite hastanesinin Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezi (AMATEM)'nde, Kasım 2022- Nisan 2023 tarihleri arasında yatarak tedavi olan, araştırmaya gönüllü katılım gösteren ve daha önce tedavi geçmişi olan 9 hasta ile yürütülmüştür. Veriler, AMATEM servisi görüşme odasında, veri doygunluk seviyesine ulaşılana kadar derinlemesine görüşme yöntemi kullanılarak, hastalarla yüz yüze ve bireysel olarak elde edilmiştir. Veriler, Birey Tanıtım Formu (hastaların sosyodemografik özelliklerini içeren 13 sorudan oluşan) ve bireylerin iyileşme algılarına yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (4 sorudan oluşan) aracılığı ile toplanmıştır. Bireyler ile yapılan her bir görüşme ortalama 30-40 dakika sürmüştür. Araştırma verileri, görüşmeleri yürüten araştırmacılar tarafından "not tutularak" kayıt altına alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, içerik analizi yapılmıştır. Elde edilen veriler, "Araştırmanın raporlanmasına yönelik belirlenmiş kriterler rehberi (COREQ) doğrultusunda raporlanmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi etik kurul izni alınmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hastaların tamamı erkek ve yaş ortalaması 45.00±7.41'dır. Hastaların, %44.4 (n=4) ilkokul mezunu, %66.7'si (n=6) evli ve %44.4'ü (n=4) işçi olarak çalışmaktadır. Bireylerin tamamı en az bir defa alkol kullanımını bırakma girişimi olduğunu belirtmiştir. Araştırma sonucunda, alkol kullanım bozukluğu tanısı olan bireylerin iyileşme algılarına yönelik üç tema (iyileşmenin anlamı, iyileşme için destek kaynağı, iyileşmenin sürdürülmesi) ve her bir temaya yönelik alt temalar belirlenmiştir. Alkol kullanım bozukluğu

olan hastalar, iyileşmenin anlamını özkontrolü sağlama ve işlevsellikte artma olarak değerlendirmekte; hemşireleri ve ailelerini iyileşme için destek kaynağı olarak görmekte; ayrıca iyileşmeyi sürdürmeleri için dışarıdan destek almaya (rehabilitasyon), hayır diyebilme ve başetme becerileri ile olumlu benlik algısının geliştirilmesine ihtiyaçları olduğunu ifade etmişlerdir.

Sonuç: Araştırma sonucunda, alkol kullanım bozukluğu olan hastalarda, özkontrolü sağlama, işlevselliği arttırma, hemşireler ve aileleri aracılığıyla destek olma temelli müdahalelerle iyileşme desteklenebilir. Ayrıca, planlanacak rehabilitasyon programları ile hayır diyebilme, başetme becerileri olumlu benlik algısı geliştirilerek hastalardaki iyileşme devamlılığı (nüks önleme) sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: İyileşme/Recovery, Alkol Kullanım Bozukluğu/Alcohol Use Disorders, Nitel çalışma/Qualitative study

THE MEANING OF RECOVERY FOR INDŞVŞDULAS WITH ALCOHOL USE DISORDERS: A QUALITATIVE STUDY

Leyla BAYSAN ARABACI, Dilek AYAKDAŞ DAĞLI, Gülsenay TAŞ SOYLU

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye

Introduction: "Remission" and "relapse" are the two main processes that determine the natural course of addiction (5-8). Knowing the perception and experiences of recovery can have a significant impact in preventing relapses. Therefore, in order to talk about recovery, it is necessary to focus on individual-specific perception of recovery, to define the factors affecting recovery and to learn their feelings and thoughts about recovery.

Aim: The aim of the study was to examine the views of individuals with alcohol use disorder towards recovery.

Method: In the qualitative study, the case sampling method was used. It was conducted with 9 patients who were inpatients at the Alcohol and Substance Addiction Treatment Center (AMATEM) of a university hospital between November 2022 and April 2023, who voluntarily participated in the study and had a previous treatment history. The data were collected face-to-face and individually in the interview room of the AMATEM service, using in-depth interview method until the data saturation level was reached. The data were collected by means of an Individual Introduction Form (consisting of 13 questions about the sociodemographic characteristics of the patients) and a Semi-Structured Interview Form (consisting of 4 questions) about the individuals' perceptions of recovery. Each interview with the individuals lasted 30-40 minutes on average. The research data were recorded by the researchers who conducted the interviews by "taking notes". The data obtained were reported in line with the Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ). Ethics committee permission was obtained to conduct the study.

Results: All of the patients who participated in the study were male and the mean age was 45.00±7.41 years. Of the patients, 44.4% (n=4) were primary school graduates, 66.7% (n=6) were married and 44.4% (n=4) were employed as laborers. All of the individuals reported at least one attempt to quit alcohol use. As a result of the research, three themes (meaning of recovery, source of support for recovery, sustaining recovery) and sub-themes for each theme were determined for the recovery perceptions of individuals diagnosed with alcohol use

disorder. Patients with alcohol use disorder assessed the meaning of recovery as achieving self-control and increased functionality; they saw nurses and their families as a source of support for recovery; they also stated that they needed external support (rehabilitation), the ability to say no, coping skills and the development of positive self-perception to maintain recovery.

Conclusion: As a result of the study, recovery in patients with alcohol use disorder can be supported by interventions based on ensuring self-control, increasing functionality, and providing support through nurses and families. In addition, with the rehabilitation programs to be planned, the ability to say no, coping skills and positive self-perception can be developed and the continuity of recovery (relapse prevention) in patients can be ensured.

Keywords: İyileşme/Recovery, Alkol Kullanım Bozukluğu/Alcohol Use Disorders, Nitel çalışma/Qualitative study

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞI UYGULAMASINDA SİMÜLASYON-STANDART HASTA KULLANIMI: SISTEMATIK İNCELEME

Hilal Merve BELEN[1], Gamze SARIKOÇ[2]

[1]*Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, ANKARA, Türkiye*

Giriş-Amaç: Hemşirelik eğitiminde klinik becerileri geliştirmeye yönelik simülasyon ve standart hasta uygulamaları büyük öneme sahiptir. Simülasyon ve standart hasta uygulaması hemşirelik lisans eğitiminde son yıllarda kullanımı artmıştır ancak psikiyatri hemşireliği eğitimde bilgi ve güvenin geliştirilmesinde uygun simülasyon ve standart hasta uygulaması kullanımının etkisine ilişkin sınırlı araştırma yapılmıştır. Bu sistematik incelemenin amacı, psikiyatri hemşireliği eğitiminde simülasyon ve standart hasta kullanımına yönelik çalışmaların gözden geçirilmesi ve bu çalışmaların sonuçlarının sistematik biçimde incelenmesidir.

Gereç-Yöntem: Çalışma Pubmed, Science Direct, Web of Science, EBSCO ve Scopus veri tabanları kullanılarak yapılmıştır. Taramada "graduation, "nursing", "education", "simulation","standart patient" anahtar kelimeleri kullanılmış ve son 10 yılda yayımlanan, tam metnine ulaşılan ve İngilizce makaleler incelenmiştir. Tarama sonucunda 404 makaleye ulaşılmıştır. Ulaşılan makalelerden, 203'ünün aynı olduğu, 122'si başlık veya özete göre uygun olmadığı için dışlanmıştır. Değerlendirme doğrultusunda çalışmaya 9 makale dahil edilmiştir.

Bulgular: Dahil edilen araştırmalar 2016-2022 yılları arasında yapılmış olup, bir tanesi hemşirelik lisans mezuniyeti sonrası, bir tanesi ön lisans hemşirelik öğrencileri, üç tanesi lisansüstü hemşirelik/multidisipliner ekip, dört tanesi de lisans hemşirelik öğrencileriyle yapılmıştır. Dahil edilen araştırmalarda, intihar girişimi, obstetrik, pediatri ve ruh sağlığı, rol yapma, iletişim beceriler, akut durumda ruh sağlığı bakımı, aile merkezli bakım, yaygın anksiyete bozukluğu, terapötik iletişim, bağımlı birey yapılandırılmış senaryolarıyla simülasyon-standart hasta uygulaması kullanılmıştır. İncelenen iki çalışmanın pandemi döneminde yapıldığı belirlenmiştir. Araştırmalarda simülasyon-standart hasta uygulamasının iletişim becerileri yetkinliğini geliştirmede etkili bir uygulama yöntemi olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte standart hasta-simülasyon uygulamasıyla öğrencilerin klinik ortamda ruhsal hastalığı olan bireyin bakımına ve iletişim becerilerine olumlu yansıması olduğu bulunmuştur.

Sonuç: Bu sistematik incelemede, psikiyatri hemşireliği eğitiminde simülasyon ve standart hasta uygulamasının psikiyatri hemşireliği becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir katkısı olmasına karşın araştırmaların sınırlı oluşu dikkat çekicidir. Bu doğrultuda psikiyatri hemşireliği eğitiminde simülasyon ve standart hasta uygulamasına yönelik deneysel çalışmaların yapılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: psikiyatri hemşireliği, simülasyon, standart hasta

SIMULATION-STANDARD PATIENT USE IN PSYCHIATRIC NURSING PRACTICE: A SYSTEMATIC REVIEW

Hilal Merve BELEN[1], Gamze SARIKOÇ[2]

[1]*Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, ANKARA, Türkiye*

Introduction-Aim: Simulation and standard patient practices to develop clinical skills are of great importance in nursing education. The use of simulation and standard patient practice in nursing undergraduate education has increased in recent years, but limited research has been conducted on the effect of using appropriate simulation and standard patient practice on the development of knowledge and confidence in psychiatric nursing education. The purpose of this systematic review is to review the studies on the use of simulation and standard patients in psychiatric nursing education and to systematically examine the results of these studies.

Materials-Methods: The study was conducted using Pubmed, Science Direct, Web of Science, EBSCO and Scopus databases. The keywords "graduation", "nursing", "education", "simulation", "standard patient" were used in the search, and the articles published in the last 10 years in English, the full text of which can be accessed, were reviewed. As a result of the search, 404 articles were found. Of the articles reached, 203 were excluded because they were the same, and 122 were not suitable according to the title or abstract. In line with the evaluation, 9 articles were included in the study.

Results: The included studies were conducted between 2016-2022, one of which was post-graduate nursing, one of them was conducted with associate degree nursing students, three of them were conducted with graduate nursing/multidisciplinary team, and four of them were conducted with undergraduate nursing students. In the included studies, simulation-standard patient practice was used with structured scenarios of suicide attempt, obstetrics, pediatrics and mental health, role-playing, communication skills, mental health care in acute situations, family-centered care, generalized anxiety disorder, therapeutic communication, dependent individual. It was determined that the two studies examined were carried out during the pandemic period. Studies have shown that simulation-standard patient practice is an effective method of improving communication skills.

Conclusion: In this systematic review, it is noteworthy that although simulation and standard patient practice in psychiatric nursing education have an important contribution to the

development of psychiatric nursing skills, the studies are limited. In this respect, it is thought that it is important to conduct experimental studies on simulation and standard patient practice in psychiatric nursing education.

Key Words: psychiatric nursing, simulation, standard patient

YAŞLI BİREYLERDE MENTAL DURUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ: STANDART HASTA VE YÜKSEK GERÇEKLİKLİ SIMÜLATÖR KULLANIMININ KARŞILAŞTIRILMASI

Gamze SARIKIÇ[1], Hilal Merve BELEN[2]

[1]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, ANKARA, Türkiye*

[2]*Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Giriş-Amaç: Yaşlı bireyde değerlendirme yapma gibi öğrencilerin gerçekleştirmekte güçlük yaşadığı uygulamaların eğitimininde standardize hasta ve yüksek gerçeklikli simülatör kullanımı, öğrencilerin geliştirilmesi gereken yönlerini fark ederek klinik uygulama öncesinde kendilerini geliştirme fırsatı vermektedir. Bu çalışmada; son sınıf hemşirelik öğrencilerine verilen yaşlı bireylerde mental durum değerlendirmesi eğitiminde standart hasta ve yüksek gerçeklikli simülatör kullanımının öğrencilerin eğitim memnuniyeti ve beceriyi uygulamaya hazır oluşluğuna etkisini karşılaştırmak amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Prospektif paralel grup randomize kontrollü deneysel araştırma deseninde yürütülen bu araştırmanın 2022-2023 eğitim öğretim yılında Ankara'daki bir devlet üniversitresinin hemşirelik fakültesinde öğrenim gören son sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Örneklem grubu Deney1, Deney 2 ve Kontrol grubu olmak üzere üç gruba basit randomizasyon yöntemiyle ayrılmıştır. Araştırmanın verileri; "Modifiye Simülasyon Etkililik Aracı", "Öğrenci Memnuniyeti ve Öğrenmede Kendine Güven Ölçeği", "Standardize Mini Mental Test" ve "Mini Mental Durum Değerlendirmesini Uygulamaya Hazır Oluşluk Formu" aracılığıyla elde edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin kullanılan eğitim yöntemine göre (Yüksek Gerçeklikli Simülatör ve Standart Hasta) "Modifiye Simülasyon Etkililik Aracı" ve "Öğrenci Memnuniyeti ve Öğrenmede Kendine Güven Ölçeği" toplam puan ve alt boyutları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Yüksek gerçekli simülatör ve standart hasta uygulamasına katılan öğrencilerin Modifiye Simülasyon Ölçeği puan ortalamaları rol play uygulamasına katılan öğrencilerden yüksektir. Ayrıca standart hasta uygulamasına katılan öğrencilerin Öğrenci Memnuniyeti ve Kendine Güven Ölçeği puan ortalamarı rol play uygulamasına katılanlardakinden yüksektir. Öğrencilerin "Modifiye Simülasyon Etkililik Aracı" alt ölçek puan ortalamaları ile "Öğrenci Memnuniyeti ve Kendine Güven Ölçeği" alt ölçek puan ortalamaları arasında pozitif yönde orta düzeyde ilişki bulunmuştur ($p<0.05$).

Bununla birlikte ölçek toplam puan ortalamaları arasında da pozitif yönde iyi derecede ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$).

Sonuç: Öğrencilerin kullanılan eğitim yöntemine göre öğrenmede memnuniyetlerinin artabildiği ve kendilerini güvende hissedebildikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin uygulanan simülasyon (yüksek gerçeklikli simülasyon, standart hasta, rol play) ortamında öğrenmenin etkililiğine yönelik algısının olumlu olduğu bulunmuştur. Yüksek Gerçeklikli Simülatör ve Standart Hasta uygulamasının rol play eğitim yöntemine göre öğrenmede daha etkili olduğu belirlenmiştir. Simülasyon uygulamalarının eğitim yöntemi olarak kullanılması becerileri uygulamada öğrenci memnuniyeti ve kendine güveni pozitif yönde etkilediği saptanmıştır. Sonuçlar doğrultusunda; son sınıf hemşirelik öğrencilerinin giderek yaşlanan nüfusa sahip ülkemizde simülasyon temelli eğitim yöntemlerinin kullanılarak uyguladıkları mental durum değerlendirmesinin öğrenmeyi etkili olarak öğrenmelerime ve kendilerine güvenli bir şekilde değerlendirme yapabilmelerini desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: yaşlı birey, mental durum değerlendirme, yüksek gerçeklikli simülatör, standart hasta

EVALUATION OF MENTAL STATUS IN ELDERLY INDIVIDUALS: COMPARISON OF STANDARD PATIENT AND HIGH-REALITY SIMULATOR USE

Gamze SARIKIÇ[1], Hilal Merve BELEN[2]

[1]*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, ANKARA, Türkiye*

[2]*Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye*

Introduction-Aim: The use of standardized patients and high fidelity simulators in the training of applications that students have difficulty in performing, such as evaluating the elderly individual, gives students the opportunity to develop themselves before clinical practice by realizing the aspects that need improvement. In this study, it was aimed to compare the effects of using standard patients and high fidelity simulators in mental status assessment training given to senior nursing students on students' educational satisfaction and readiness to practice the skill.

Materials-Methods: This research, which was conducted in a prospective parallel group randomized controlled experimental research design, was conducted with senior students studying at the nursing faculty of a state university in Ankara in the 2022-2023 academic year. The sample group was divided into three groups as Experimental, Experimental 2 and Control groups by simple randomization method. The data of the research; It was obtained through “Modified Simulation Effectiveness Tool”, “Student Satisfaction and Self-Confidence in Learning Scale”, “Standardized Mini Mental Test” and “Readiness to Apply Mini Mental State Assessment Form”.

Results: There was no statistically significant difference between the total scores and sub-dimensions of the "Modified Simulation Effectiveness Tool" and "Student Satisfaction and Self-Confidence in Learning Scale" according to the education method used by the students (High Reality Simulator and Standard Patient) ($p>0.05$). The Modified Simulation Scale mean scores of the students who participated in the high-fidelity simulator and standard patient application were higher than the students who participated in the role play application. In addition, the students who participated in the standard patient application had higher Student Satisfaction and Self-Confidence Scale score averages than those who participated in the role play application. There was a moderate positive correlation between the students' "Modified Simulation Effectiveness Tool" subscale mean scores and the "Student Satisfaction and Self

Confidence Scale" subscale mean scores ($p<0.05$). On the other hand, it was determined that there was a positive correlation between the scale total score averages ($p<0.05$).

Conclusion: It has been determined that the students' satisfaction in learning can increase and they feel safe according to the education method used. With this, it was found that the students' perception of the effectiveness of learning in the simulation (high-fidelity simulation, standard patient, role play) environment was positive. It was determined that the High Reality Simulator and Standard Patient application were more effective in learning than the role play training method. It has been determined that the use of simulation applications as an education method has a positive effect on student satisfaction and self-confidence in practicing skills. In line with the results; The mental state assessment of senior nursing students using simulation-based education methods in our country with an aging population supports my effective learning and self-assessment.

Keywords: elderly individual, mental status assessment, high-fidelity simulator, standard patient

BİR BÖLGE PSİKİYATRİ HASTANESİNDE DENETİMLİ SERBESTLİK BİRİMİNE BAŞVURAN BİREYLERİN OLUMSUZ OTOMATİK DÜŞÜNCELERİ İLE YARDIM ARAMA DAVRANIŞI VE PSİKOSOSYAL UYUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Leyla BAYSAN ARABACI[1], Dilek AYAKDAŞ DAĞLI[1], Cengiz CENGISIZ[2], Berre KÜÇÜKMEHMET[3]

[1]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[2]*Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Manisa, Türkiye*

[3]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Bursa, Türkiye*

Giriş: Denetimli serbestlikte, madde kullanım bozukluğu olan bireyleri sosyal çevresinden koparmadan, sosyal ağ ve destek sistemleri içerisinde rehabilite etmek ve tekrar topluma kazandırmak amacıyla psikososyal programlar yürütülmektedir. Bu programların amacı, madde kulanım bozukluğu olan bireylerde sorumluluk duygusu geliştirmek, yeniden madde kullanımını önlemek ve psikososyal uyumlarını sağlamaktır. Bu noktada, denetimli serbestliği olan bağımlı bireylerin olumsuz otomatik düşüncelerinin, psikososyal uyum ve yardım arama davranışının geliştirilmesinde önemli bir etken olduğu düşünülmektedir.

Amaç: Araştırmada, bir bölge psikiyatri hastanesinde denetimli serbestlik birimine başvuran bireylerin olumsuz otomatik düşünceleri ile yardım arama davranışı ve psikososyal uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, kesitsel ve ilişki arayıcı türde planlanmıştır. Veriler, etik kurul onayı alındıktan sonra, Mayıs-Ağustos 2023 tarihleri arasında bir bölge psikiyatri hastanesi Denetimli Serbestlik polikliniğine başvuran ve araştırmayı katılmayı kabul eden 72 hastadan yüz yüze görüşülerek elde edilmiştir. Araştırmada hedeflenen örneklem sayısına henüz ulaşılamamış olup, veri toplamaya devam edilmektedir. Araştırma verilerini toplamak için Tanıtıcı Bilgi Formu, Olumsuz Otomatik Düşünceler Ölçeği (OODÖ), Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum Ölçeği-Kısa Form (PYATÖ-KF), Hastalığa Psikososyal Uyum-Özbildirim Ölçeği (HPUÖÖ) kullanılmıştır. Verilerin değerlendirmesinde tanımlayıcı istatistikler ve değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Denetimli serbestlik birimine başvuran bireylerin %87.5'i erkek, yaş ortalamaları 32,11±7,82 ve %50.0'si ortaokul mezunudur. Bireylerin yarısından fazlası(%61.1) bırakma girişimi olduğunu ve %58.3'ü esrar kullandığını belirtmiştir. Bireylerin düşük düzeyde

(43.57±21.18) olumsuz otomatik düşünceye sahip olduğu, yardım arama davranışının (16.86±4.59) ve hastalığa psikososyal uyumunun (36.19±21.0) orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Bireylerin OODÖ puan ortalamaları ile HPUÖÖ'nin toplam ve alt ölçek (sağlık bakımına oryantasyon, mesleki çevre, aile, sosyal çevre) toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r=371 p<001). Bireylerin, OODÖ toplam puan ortalamaları ile PYATÖ-KF toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (p>0.005). Ayrıca, bireylerin PYATÖ-KF puan ortalamaları ile HPUÖÖ puan ortalamaları arasında anlamlı ve negatif yönde bir ilişki bulunmuştur (r=-243 p<004).

Tartışma ve Sonuç: Denetimli serbestlik birimine başvuran bireylerin olumsuz otomatik düşüncelerinin varlığı ve sıklığı hastalığa psikososyal uyumunu etkilemekte, ancak yardım arama davranışını etkilememektedir. Ancak, yardım arama davranışı ile olumsuz otomatik düşünceler arasında daha karmaşık bir ilişki olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, bireylerin yardım arama davranışı eğiliminin yüksek olması tedaviye uyumunu arttırmaktadır. Başka bir anlatımla, iyileşmek için motivasyonu yüksek olan ve yardım alan bireylerin tedaviye uyumlarının daha iyi olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Denetimli Serbestlik, Bağımlılık, Otomatik Düşünceler, Psikososyal uyum

THE RELATIONSHIP BETWEEN NEGATIVE AUTOMATIC THOUGHTS AND HELP-SEEKING BEHAVIOUR AND PSYCHOSOCIAL ADJUSTMENT OF INDIVIDUALS ADMITTED TO THE PROBATION UNIT IN A REGIONAL PSYCHIATRIC HOSPITAL

Leyla BAYSAN ARABACI[1], Dilek AYAKDAŞ DAĞLI[1], Cengiz CENGISIZ[2], Berre KÜÇÜKMEHMET[3]

[1]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[2]Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Manisa, Türkiye

[3]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Bursa, Türkiye

Introduction: In probation, psychosocial programs are carried out in order to rehabilitate and reintegrate individuals with substance use disorders into society, within social networks and support systems, without severing them from their social environment. The aim of these programs is to develop a sense of responsibility, to prevent substance use again, and to ensure the psychological adjustment to individuals with substance use disorder. At this point, it is thought that the negative automatic thoughts of addicted individuals with probation are an important factor in the development of psychosocial adjustment and help-seeking behavior.

Aim: The aim of the study was to examine the relationship between negative automatic thoughts, help-seeking behavior and psychosocial adjustment of individuals who applied to the probation unit in a regional psychiatric hospital.

Materials and Methods: The research was planned as cross-sectional and relationship-seeking. The data were obtained by face-to-face interviews with 72 patients who applied to the Probation Outpatient Clinic of a regional psychiatric hospital between May and August 2023 after the approval of the ethics committee and agreed to participate in the study. The targeted sample size in the study has not yet been reached, and data collection continues. Introductory Information Form, Negative Automatic Thoughts Scale (ATQ-N), Attitude Towards Seeking Psychological Help-Short Form (ATSPPH-SF), Psychosocial Adjustment to Illness-Self-Report Scale (PAIS-SR) were used to collect research data. Correlation analysis was performed to examine the relationship between descriptive statistics and variables in the evaluation of the data.

Results: 87.5% of the individuals who applied to the probation unit were male, their mean age was 32.11±7.82, and 50.0% were secondary school graduates. More than half of the individuals

(61.1%) stated that they had attempted to quit and 58.3% of them stated that they used cannabis. It was determined that individuals had low (43.57±21.18) negative automatic thoughts, help-seeking behavior (16.86±4.59) and psychosocial adjustment to the disease (36.19±21.0) were moderate. A statistically positive and significant correlation was found between the individuals' ATQ-N score averages and the total and subscale (health care orientation, family, social environment) total score averages of PAIS-SR (r=371 p<001). No statistically significant correlation was found between the individuals' total mean scores of ATQ-N and total mean scores of ATSPPH-SF (p>0.005). In addition, a significant and negative correlation was found between the individuals' ATSPPH-SF mean scores and their PAIS-SR scores (r=-243 p<004).

Discussion and Conclusion: The presence and frequency of negative automatic thoughts of individuals who applied to the probation unit affect their psychosocial adjustment to the disease, but not their help-seeking behavior. However, it is thought that there is a more complex relationship between help-seeking behavior and negative automatic thoughts. Nevertheless, the high tendency of individuals to seek help increases their compliance with treatment. In other words, it can be said that individuals who are highly motivated to recover and receive help have better adherence to treatment.

Keywords: Denetimli Serbestlik, Bağımlılık, Otomatik Düşünceler, Psikososyal uyum

ÇOCUK VE ERGEN MADDE BAĞIMLILARINDA ÜSTBİLİŞ İŞLEVLERİ VE DEPRESYONUN İNCELENMESİ

Emine GÜDEN[1], Filiz ERSÖĞÜTÇÜ[2]

[1]Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Diyarbakır, Türkiye

[2]Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Elazığ, Türkiye

Bu çalışma çocuk ve ergen madde bağımlıları üzerinde üstbiliş işlevleri ve depresyonun incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışmanın evrenini, Türkiye'nin bir ilinde bulunan Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezinde 1 Ocak 2022 – 31 Ağustos 2022 tarihleri arasında tedavi gören madde kullanım bozukluğu tanısı almış, iletişim ve işbirliğine açık, araştırmaya alınma kriterlerini taşıyan 160 hasta oluşturmuştur. Çalışmanın örneklemi Epi İnfo Programı kullanılarak %95 güven aralığı %5 hata payı ile 101 birey olarak belirlenmiştir. Çalışma 102 birey ile tamamlanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, Çocuklar için Depresyon Ölçeği (ÇDÖ) ve Üstbiliş Ölçeği Çocuk ve Ergen Formu (ÜBÖ-ÇE) kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik, median değerleri, standart sapma, aritmetik ortalama, t testi, ANOVA testi, Tukey testi, Pearson Çarpım Momentler Korelasyon ve Sperman Sıra Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bu çalışmada ÇDÖ toplam puan ortalaması 24,17±9,11; ÜBÖ-ÇE toplam puan ortalaması 63,75±11,67 olarak bulunmuştur. Çocuk Depresyon Ölçeği ile Üstbiliş Ölçeği Çocuk Ergen Formu arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). ÇDÖ ile ÜBÖ-ÇE olumsuz üst endişe alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$). ÇDÖ ile ÜBÖ-ÇE olumlu üst endişe alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuç olarak, madde kullanım bozukluk tanısı almış çocuk ve ergenlerin üstbilişinde bozulmalar olduğu ve depresyon düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Madde kullanım bozukluk tanısı almış çocuk ve ergenlerde depresyon ve üstbiliş işlevlerine yönelik daha geniş örneklem gruplarında araştırma yapılması, hemşirelerin depresyonu azaltıcı önlemler ile üst biliş işlevlerini geliştirici önlemleri bütüncül bakım planına eklemeleri önerilir.

EXAMINATION OF METACOGNITION FUNCTIONS AND DEPRESSION IN CHILD AND ADOLESCENT SUBSTANCE USE DISORDERS

Emine GÜDEN[1], Filiz ERSÖĞÜTÇÜ[2]

[1]Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Diyarbakır, Türkiye

[2]Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Elazığ, Türkiye

This study was conducted to examine metacognitive functions and depression on child and adolescent substance addicts.

The population of the study consisted of 160 patients diagnosed with substance use disorder, who were treated at a Child and Adolescent Substance Addiction Treatment Center in a city in TÜRKİYE, between January 1, 2022 and August 31, 2022, open to communication and cooperation, and fulfilling the inclusion criteria. The sample of the study was determined as 101 individuals with a 95% confidence interval and a 5% margin of error using the Epi Info Program. The study was completed with 102 individuals. Personal Information Form, Children's Depression Scale (CDI) and Metacognition Scale Child and Adolescent Form (MCQ-CE) developed by the researchers were used to collect data. Percentage, median values, standard deviation, arithmetic mean, t test, ANOVA test, Tukey test, Pearson Product Moments Correlation and Sperman Rank Correlation analysis were used to evaluate the data.

In this study, the mean CDS total score was 24.17±9.11; The mean MCQ-CE total score was found to be 63.75±11.67. There was no significant relationship between Child Depression Scale and Child Adolescent Form of Metacognition Scale ($p>0.05$). A positive and significant correlation was found between CDI and MCQ-C negative meta-anxiety sub-dimension ($p<0.05$). A negative and significant correlation was found between the CLI and the MCQ-C positive meta-anxiety sub-dimension ($p<0.05$).

As a result, it was determined that children and adolescents diagnosed with substance use disorder had impaired metacognition and high levels of depression. It is recommended to conduct research on depression and metacognitive functions in larger sample groups in children and adolescents diagnosed with substance use disorders, and that nurses add measures to reduce depression and improve metacognitive functions to their holistic care plan.

Keywords: madde bağımlılığı, depresyon, üstbiliş, psikiyatri Hemşireliği

KANSER TANISI ALMIŞ BİREYLERDE AROMATERAPİ UYGULAMASININ UYKU KALİTESİ VE ANKSİYETE DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Hacer ASLAN[1], Filiz ERSÖĞÜTÇÜ[2]

[1]*Fırat Üniversitesi Hastanesi, Elazığ, Türkiye*

[2]*Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Elazığ, Türkiye*

Bu araştırma kanser tanısı almış bireylerde aromaterapi uygulamasının uyku kalitesi ve anksiyete düzeylerine etkisinin incelenmesi amacıyla yapıldı.

Araştırma yarı deneysel bir desende yapıldı. Araştırmanın örneklemini 2 Ocak 2022 - 1 Temmuz 2022 tarihleri arasında Fırat Üniversitesi Hastanesi onkoloji servisinde yatarak tedavi gören araştırmaya alınma kriterleri taşıyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 20 kontrol grubu ve 20 deney grubu kanser tanılı hastalar oluşturdu. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan ve katılımcıların demografik özelliklerinin yer aldığı Kişisel Bilgi Formu, Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ) ve Pittsburg Uyku Kalitesi İndeksinden (PUKİ) oluşan anket formları kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesi aşamasında ortanca değerler, standart sapma, aritmetik ortalama, minimum ve maksimum değerler, Shapiro Wilk, Kolmogorov Smirnov, t testi, Mann Whitney U testi, Anova testi, Friedman testi, Bonferroni testi, Dunn testi kullanılmıştır.

Araştırmanın bulguları ön test ortalamaları "BAÖ" kontrol grubu için 11.00±6.77, deney grubu için 14.30±5.96, "PUKİ" ortalaması kontrol grubu için 18.25±5.30, deney grubu için 20.25±4.79 olarak bulundu. Deney grubu müdahale sonrası testinde "PUKİ" alt boyutları ve toplam puan ortalamaları arasındaki farkın kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulundu ($p < 0.05$). "BAÖ" grup içi puan ortalamaları istatiksel olarak anlamlı bulundu ($p<0.05$), ancak gruplar arası puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bulunmadı ($p>0.05$).

Araştırma sonuçları doğrultusunda müdahale öncesi kanser tanılı bireylerde uyku kalitesinin kötü olduğu, aromaterapi uygulamasının uyku kalitesini olumlu etkilediği belirlendi. Aromaterapinin hemşirelik uygulamalarında bütüncül bakım planına eklenmesi önerilir

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Aromaterapi, Psikiyatri Hemşireliği, Kanser, Uyku

HE EFFECT OF AROMATHERAPY APPLICATION ON SLEEP QUALITY AND ANXIETY LEVELS IN INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH CANCER

Hacer ASLAN[1], Filiz ERSÖĞÜTÇÜ[2]

[1]Fırat Üniversitesi Hastanesi, Elazığ, Türkiye

[2]Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği ABD, Elazığ, Türkiye

This study was conducted to examine the effect of aromatherapy application on sleep quality and anxiety levels in individuals diagnosed with cancer.

The research was conducted in a quasi-experimental design. The sample of the study consisted of 20 control group and 20 experimental group cancer patients who were hospitalized in the oncology service of Fırat University Hospital between January 2, 2022 and July 1, 2022, meeting the inclusion criteria and accepted to participate in the study. Personal Information Form, Beck Anxiety Inventory (BAI) and Pittsburg Sleep Quality Index (PUKI) questionnaire forms were used to collect the data. During the evaluation of the data, median values, standard deviation, arithmetic mean, minimum and maximum values, Shapiro Wilk, Kolmogorov Smirnov, t test, Mann Whitney U test, Anova test, Friedman test, Bonferroni test, Dunn test were used.

The findings of the study were found to be 11.00±6.77 for the "BAI" control group, 14.30±5.96 for the experimental group, and 18.25±5.30 for the "PSQI" group, 20.25±4.79 for the experimental group. In the post-intervention test of the experimental group, the difference between the sub-dimensions of "PUKI" and the total score averages was found to be statistically significant compared to the control group ($p < 0.05$). "BAI" mean scores within groups were found to be statistically significant ($p<0.05$), but mean scores between groups were not statistically significant ($p>0.05$).

In line with the results of the research, it was determined that the sleep quality was poor in individuals diagnosed with cancer before the intervention, and the application of aromatherapy positively affected the sleep quality. It is recommended that aromatherapy be added to the holistic care plan in nursing practices.

Keywords: Anksiyete, Aromaterapi, Psikiyatri Hemşireliği, Kanser, Uyku

"KALBİ KATILAŞTIRIYOR, BEYNİ YUMUŞATIYOR"- PSİKOAKTİF MADDE KULLANAN ERGENLERİN YAŞAM DENEYİMLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Hilal KARA[1], Dudu KARAKAYA[2], Özge GİZLİ ÇOBAN[3]

[1]*Antalya Korkuteli Devlet Hastanesi, ANTALYA, Türkiye*

[2]*Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, ANTALYA, Türkiye*

[3]*Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, ANTALYA, Türkiye*

Giriş: Madde kullanımı, etkisi gittikçe büyüyen ve insanlığı tehdit eden küresel bir sorundur. Ergenlik, madde kullanımına başlama açısından kritik bir dönemdir. Bu nedenle madde kullanan ergenlerin erken teşhis ve tedavisinin yapılması madde kullanımını önleme açısından önemlidir. Bu doğrultuda madde kullanan ergenlerin deneyimlerinin açığa çıkarılmasının önemli olacağı düşünülmektedir.

Amaç: Araştırmanın amacı, psikoaktif madde kullanan ergenlerin madde kullanımına ilişkin yaşam deneyimlerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olan tanımlayıcı fenomenolojik desende gerçekleştirilmiştir. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Mart 2021-Aralık 2021 tarihleri arasında Akdeniz Üniversitesi Alkol ve Madde Bağımlılığı Araştırma ve Uygulama Merkezi Poliklinik Bölümü'nde madde kullanım öyküsü nedeniyle tedavi gören 15 ergen oluşturmuştur. Veriler yüz yüze bireysel görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Veri toplamak için kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde Graneheim ve Lundman (2004) tarafından önerilen içerik analizi yaklaşımı kullanılmıştır. Veriler N-VIVO 10 Pro paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: İçerik analizi sonrasında dört ana tema ve on alt tema belirlenmiştir: madde kullanımı öncesi deneyimler (alt temalar: madde kullanımı öncesi yaşam, madde kullanımına hazırlayıcı faktörler), madde kullanım süreci deneyimleri (alt temalar: bağımlılık belirtileri, madde kullanımının yol açtığı sorunlar, madde kullanım sürecinde ailenin tutumu, maddeye yüklenen anlam) ve tedavi süreci deneyimleri (motivasyon, tedavi sürecinde yaşanan zorluklar, destek ihtiyaçları, tedavi sonuçları), önleme önerileri.

Sonuç ve Tartışma: Bu çalışmada ergenler, bireysel, ailesel ve toplumsal olmak üzere birçok risk faktörünün madde kullanımına başlamada etkili olduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde yapılan bir sistematik derleme çalışmasında ergenlerin madde kullanımına başlamalarında bireysel, ailesel ve toplumsal risk faktörlerinin olduğu belirlenmiştir. Ergenler, madde kullanımına başladıktan sonra maddenin yaşamlarını birçok açıdan olumsuz etkilediğini ve fiziksel, ruhsal, ekonomik, sosyal ve yasal yönden zarar gördüklerini ifade etmişlerdir. Yapılan çalışmalarda da ergenlerde madde kullanımının ruhsal sağlığı olumsuz yönde etkilediği, yasal sorunlar ve yalnızlık gibi problemlere neden olduğu bulunmuştur. Madde kullanımı olan ergenler, tedavi sürecinde de birçok açıdan farklı deneyimler yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Ayrıca ergenler, kendi yaşadıkları deneyimlerden hareketle akranlarına madde kullanımından korunmaları için birtakım önerilerde bulunmuşlardır. Madde kullanımı olan ergenlerin kendi deneyimlerinden ve önerilerinden hareketle psikiyatri hemşireleri madde kullanımını önleme, erken teşhis, tedavi ve rehabilitasyon süreçlerinde; bireysel, okul ve aile temelli müdahaleler planlayabilir ve uygulayabilirler.

Anahtar kelimeler: ergenler, madde kullanım bozukluğu, nitel araştırma, psikiyatri hemşireliği, yaşam deneyimi

"HIS HEART IS HARDENING, BUT HIS BRAIN IS SOFTENING": LIFE EXPERIENCES OF ADOLESCENTS USING PSYCHOACTIVE SUBSTANCES: A QUALITATIVE STUDY

Hilal KARA[1], Dudu KARAKAYA[2], Özge GİZLİ ÇOBAN[3]

[1]*Antalya Korkuteli Devlet Hastanesi, ANTALYA, Türkiye*

[2]*Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, ANTALYA, Türkiye*

[3]*Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, ANTALYA, Türkiye*

Introduction: Substance abuse is a growing global problem that threatens humanity. Adolescence is a critical period in terms of initiation of substance use. Therefore, early diagnosis and treatment of adolescents who use substances is important in terms of preventing substance abuse. In this respect, it is thought that it will be important to reveal the experiences of adolescents who use substances.

Purpose: The aim of the research is to describe the life experiences concerning substance use of adolescents using psychoactive substances.

Design and methods: This study was carried out in a descriptive phenomenological design, which is a qualitative research method. In the study, the criterion sampling method, a purposeful sampling method, was used. The sample of the study consisted of 15 adolescents who were treated for a history of substance use in Akdeniz University Alcohol and Substance Addiction Research and Application Center Outpatient Department between March 2021 and December 2021. The data were collected by the face-to-face individual interview method. A personal information form and a semi-structured interview form were used to collect data. The content analysis approach proposed by Graneheim and Lundman (2004) was used in the analysis of the data. Data were analyzed using the N-VIVO 10 Pro package program.

Results: After the content analysis, four main themes and ten sub-themes were determined: experiences before substance use (sub-themes: life before substance use, predisposing factors for substance use), substance use process experiences (sub-themes: symptoms of addiction, problems caused by substance use, family attitude in the substance use process, meaning attributed to the substance) and treatment process experiences (motivation, difficulties experienced in the treatment process, support needs, treatment results), prevention recommendations.

Conclusion and Discussion: In this study, the adolescents stated that many individual, family and social risk factors affected their starting substance use. Similarly, in a systematic review study, it was determined that there were individual, familial and social risk factors for adolescents to start substance use. Adolescents stated that after starting substance use, the substance negatively affected their lives in many ways and that they were physically, mentally, economically, socially and legally harmed. Studies have also found that substance use in adolescents negatively affects mental health, legal problems and loneliness. Adolescents with substance use expressed that they had different experiences in many aspects during the treatment process. In addition, adolescents made some suggestions to their peers to protect them from substance use based on their own experiences. Based on the experiences and suggestions of adolescents with substance use, psychiatric nurses can plan and implement individual, school and family-based interventions in substance use prevention, early diagnosis, treatment and rehabilitation processes.

Keywords: adolescents, life experience, psychiatric nursing, qualitative research, substance use disorder

REFERENCE:

Graneheim, U. H., & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. Nurse education today, 24(2), 105-112. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2003.10.001

Halladay, J., Woock, R., El-Khechen, H., Munn, C., MacKillop, J., Amlung, M., Ogrodnik, M., Favotto, L., Aryal, K., Noori, A., Kiflen, M., & Georgiades, K. (2020). Patterns of substance use among adolescents: A systematic review. Drug and alcohol dependence, 216, 108222. https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2020.108222

Ingram, I., Kelly, P. J., Deane, F. P., Baker, A. L., Goh, M. C., Raftery, D. K., & Dingle, G. A. (2020). Loneliness among people with substance use problems: a narrative systematic review. Drug and Alcohol Review, 39(5), 447-483. https://doi.org/10.1111/dar.13064

Nawi, A. M., Ismail, R., Ibrahim, F., Hassan, M. R., Manaf, M. R. A., Amit, N., Ibrahim, N., & Shafurdin, N. S. (2021). Risk and protective factors of drug abuse among adolescents: a systematic review. BMC public health, 21(1), 1-15. https://doi.org/10.1186/s12889-021-11906-2

Saladino, V., Mosca, O., Petruccelli, F., Hoelzlhammer, L., Lauriola, M., Verrastro, V., & Cabras, C. (2021). The vicious cycle: problematic family relations, substance abuse, and crime in adolescence: a narrative review. Frontiers in psychology, 12, 673954. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.673954

OTİZM SPEKTRUMLU ÇOCUKLARA UYGULANAN HAYVAN DESTEKLİ OYUN AKTİVİTESİNİN ÇOCUKLARİN PSİKOSOSYAL SAĞLIĞI ÜZERİNE ETKİSİ

İlkay KESER[1], Volkan DÜZGÜN[2], Serhat NASIROĞLU[3], Ayla KAYA[2], Nimet KARATAŞ[2], Zahide İYİ[4], Şeyma KATIRCIOĞLU[5], Sevil TURGUT TURAN[6], Ayşegül İŞLER[7], Şerife Bilge DURAN[8], Resul BOZDEMİR[9], Barış Can AKBAY[9], Nureddin DURGUN[9], Gökmen GÜLER[9]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD, Antalya, Türkiye*

[2]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD., Antalya, Türkiye*

[3]*Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD., Antalya, Türkiye*

[4]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD., Antalya, Türkiye*

[5]*İstanbul Atlas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye*

[6]*Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD, Antalya, Türkiye*

[7]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Antalya, Türkiye*

[8]*Akdeniz Üniversitesi Hastanesi, Kemik İliği Transplantasyon Ünitesi, Antalya, Türkiye*

[9]*Kepez Özel Eğitim Uygulama Okulu (I. ve II. Kademe), Antalya, Türkiye*

Giriş ve Amaç: Otizm Spektrum Bozukluğu, erken çocukluk döneminde başlayan ve bireyin sosyal etkileşim, iletişim, dil gelişimi ve davranış alanlarının gelişmesinde gecikmeleri içeren yaygın gelişimsel bir bozukluktur (1-2). Otizm spektrum bozukluğu olan bireylerle insan-hayvan etkileşimine dayalı yapılan çalışmaların sonucunda, bireyin iletişim becerilerinde, problem çözme becerilerinde ve sosyal etkileşimlerinde olumlu yönde artış olduğu belirtilmektedir (3-5). Bu çalışma, otizm spektrum bozukluğu olan çocuklara uygulanan hayvan destekli oyun aktivitesinin, çocukların psikososyal sağlığı üzerine etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Çalışma, ön test son test, tek gruplu deneysel bir çalışmadır. Mili Eğitim Bakanlığı'na bağlı hizmet sunan bir Özel Eğitim Uygulama Okulu'nda (II. ve III. Kademe) öğrenim gören otizm spektrum bozukluğu tanısı almış öğrenciler araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Çalışma öncesi etik kurul izni, kurum izni ve çocukların ebeveynlerinden onam alınmıştır. Dahil edilme

kriterlerini karşılayan 32 çocuk ile araştırmaya başlanmış olup 20 çocukla tamamlanmıştır. Hayvan destekli oyun aktivitesi uygulaması öncesi çocuklar 16'şar kişiden oluşan iki gruba ayrılmış ve her grup içinde çocuklar ikişer kişi olacak şekilde sekiz ayrı çalışma grubu oluşturulmuştur. Her bir grup uygulaması, beş hafta boyunca, haftada iki gün, her biri 20-30 dakika süren, toplam on oturumda gerçekleştirilmiştir. Çalışmada uygulama hayvanı olarak kedi kullanılmıştır. Veriler, Sosyo demografik veri formu (SDVF), Çocukluk Otizmini Derecelendirme Ölçeği (Childhood Autism Rating Scale, CARS), Otizm Davranış Kontrol Listesi (ABC) ve Ingram – Troxell Oyun Alanı Gözlem Kontrol Listesi kullanılarak elde edilmiştir. Veriler, SPSS 26.0 (Statictical Package for Social Science) paket programında, örneklemi tanımlamak için frekans dağılımı, ortalama, standart sapma gibi tanımlayıcı istatistikler, kategorik verilerin analizinde ise Ki-kare testi kullanılarak elde edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalamasının 12.6 ± 1.6 yıl, %85'inin erkek, %45'inin ailenin ilk çocuğu olduğu, iki çocuğun ailesinde psikiyatrik hastalık öyküsünün olduğu saptandı. Çocukların %80'inin genellikle anne ile zaman geçirdiği, %70'inin problem yaşadığında sorunu çözmek için ağlama ve bağırma davranışını sergiledikleri, %80'inin oyun oynamayı sevdiği ve bu oyunların çoğunlukla top (%40.0) ve tablet (%30.0) oyunları olduğu belirlendi. Çocukların %40'ının hayvanlara karşı olumlu tutum sergilediği en çok sevdiği hayvanın kedi (%35) olduğu saptandı. Hayvan destekli oyun aktivitesi girişim öncesi ve sonrası "Çocukluk Otizmini Derecelendirme Ölçeği" puan ortalaması 42.6±5.5'dan 43.8±5.4'e yükseldiği, ölçek alt maddelerinden "değişiklilere uyum sağlama" maddesinin puan ortalaması 2.7±1.0'dan 2.6±1.0'a düştüğü, ancak bu değişimlerin istatistiksel olarak bir farklılık oluşturmadığı ($p>0.05$) saptandı. Hayvan destekli oyun aktivitesi girişim öncesi ve sonrası "Otizm Davranış Kontrol Listesi" puan ortalaması 55.0±23.2'den 42.7±19.9'a düştüğü ve bu değişimin istatistiksel olarak anlamlı farklılık ($p<0.05$) oluşturduğu saptandı.

Sonuç ve Öneriler: Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklara uygulanan hayvan destekli oyun aktivitesi sonrası çocukların davranış kontrolünde olumlu yönde değişim olmuştur. Hayvan destekli terapötik oyun müdahalesinin, otizmli çocuklarda davranış değişimi sağlamış olmasının, onların iletişim becerileri üzerinde de olumlu değişimleri sağlamada temel oluşturacak bir değişim basamağı olduğu, psikososyal sağlığı sağlama ve geliştirmede bu değişimin önemli olabileceği düşünülmektedir. Özel gruplar içinde yer alan otizm spektrum bozukluğu olan bireylerle çalışan psikiyatri hemşirelerinin terapötik bir müdahale olarak bu

müdahaleyi kullanmaları ve daha büyük örneklem gruplarında müdahalenin etkinliğini değerlendirecek çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Otizm Spektrum Bozukluğu, Hayvan Destekli Oyun, Psikososyal Sağlık, Terapötik Müdahale, Psikiyatri Hemşireliği,

THE EFFECT OF ANIMAL ASSISTED PLAY ACTIVITY APPLIED TO CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM ON PSYCHOSOCIAL HEALTH OF CHILDREN

İlkay KESER[1], Volkan DÜZGÜN[2], Serhat NASIROĞLU[3], Ayla KAYA[2], Nimet KARATAŞ[2], Zahide İYİ[4], Şeyma KATIRCIOĞLU[5], Sevil TURGUT TURAN[6], Ayşegül İŞLER[7], Şerife Bilge DURAN[8], Resul BOZDEMİR[9], Barış Can AKBAY[9], Nureddin DURGUN[9], Gökmen GÜLER[9]

[1]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği AD, Antalya, Türkiye*

[2]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD., Antalya, Türkiye*

[3]*Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD., Antalya, Türkiye*

[4]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD., Antalya, Türkiye*

[5]*İstanbul Atlas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye*

[6]*Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD, Antalya, Türkiye*

[7]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Antalya, Türkiye*

[8]*Akdeniz Üniversitesi Hastanesi, Kemik İliği Transplantasyon Ünitesi, Antalya, Türkiye*

[9]*Kepez Özel Eğitim Uygulama Okulu (I. ve II. Kademe), Antalya, Türkiye*

Introduction and Aim: Autism Spectrum Disorder is a pervasive developmental disorder that starts in early childhood and includes delays in the development of social interaction, communication, language development and behavioral areas of the individual (1-2). As a result of studies based on human-animal interaction with individuals with autism spectrum disorder, it is stated that there is a positive increase in the communication skills, problem-solving skills, and social interactions of the individual (3-5). This study was carried out to examine the effect of animal-assisted play activity applied to children with autism spectrum disorder on the psychosocial health of children.

Method: The study is a pre-test post-test, single-group experimental study. Students with autism spectrum diagnosis studying in a Special Education Practice School (II. and III. Level) serving under the Ministry of National Education constituted the universe of the research. Ethics committee permission, institutional permission, and consent from the families of the children were obtained before the study. The study was started with 32 children who met the inclusion

criteria and was completed with 20 children. Before the application of the animal-assisted play activity, the children were divided into two different groups of 16 people, and eight separate study groups were formed for each group, with two children for each group. It was carried out for each group, two days a week, for five weeks, in a total of ten sessions lasting 20-30 minutes. Cat was used as the practice animal in the study. Data were obtained using the Socio-demographic data form (SDDF), Childhood Autism Rating Scale (CARS), Autism Behavior Checklist (ABC), and Ingram – Troxell Playground Observation Checklist. Data were obtained using the SPSS 26.0 (Statictical Package for Social Science) package program, using descriptive statistics such as frequency distribution, mean, and standard deviation to define the sample, and Chi-square test for the analysis of categorical data.

Results: It was determined that the mean age of the participants was 12.6 ± 1.6 years, 85% were male, 45% were the first child of the family, and two of the children had a family history of psychiatric illness. It was determined that 80% of the children usually spent time with their mother, 70% of them cried and shouted to solve the problem when they had a problem, and 80% of them liked to play. It was determined that 40% of the children had a positive attitude towards animals and their favorite animal was the cat (35%). The mean score of the “Childhood Autism Rating Scale” increased from 42.6±5.5 to 43.8±5.4 before and after the animal-assisted play activity, and the mean score of the item “adapting to changes”, one of the sub-items of the scale, decreased from 2.7±1.0 to 2.6±1.0, but these changes did not make a statistical difference ($p>0.05$). Animal-assisted play activity before and after the intervention "Autism Behavior Checklist" score average decreased from 55.0±23.2 to 42.7±19.9, and this change was found to create a statistically significant difference ($p<0.05$).

Conclusion and Suggestions: After the animal-assisted play activity applied to children with autism spectrum disorder, there was a positive change in the behavior control of the children. It is thought that the fact that the animal-assisted therapeutic play intervention provided a behavioral change in children with autism is a step that will form the basis for positive changes in their communication skills, and this change may be important in providing and developing psychosocial health. It is recommended that psychiatric nurses working with individuals with autism spectrum disorder in special groups should use this intervention as a therapeutic intervention and that studies should be conducted to evaluate the effectiveness of the intervention in larger sample groups.

Keywords: Autism Spectrum Disorder, Animal Assisted Play, Psychosocial Health, Therapeutic Intervention, Psychiatric Nursing

KAYNAKLAR:

Centers for Disease Control and Prevention (CDC) (2017). Autism Spectrum Disorder (ASD). Available from: https://www.cdc.gov/ncbddd/autism/index.html

Aydın, D., & Özgen, Z. E. (2018). Çocuklarda otizm spektrum bozukluğu ve erken tanılamada hemşirenin rolü. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(3), 93-101.

Çetin, D., & Çuhadar, S. (2021). Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklara yönelik hayvan destekli müdahalelerle yürütülen araştırmaların incelenmesi. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 13(3), 619-639.

Dimolareva M, Dunn TJ (2020) Animal Assisted Interventions for school aged children with Autism Spectrum Disorder: A meta analysis. J Autism Dev Disord, doi: 10.1007/s10803-020-04715-w.

Srinivasan SM, Cavagnino DT, Bhat AN (2018) Effects of equine therapy on individuals with autism spectrum disorder: A systematic review. Rev J Autism Dev Disord, 5:156-175.

PSİKODRAMANIN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM VE KİŞİSEL PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNE ETKİSİ: YARI DENEYSEL ÇALIŞMA

Çağlar ŞİMŞEK[1], Gül DİKEÇ[2]

[1]*Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Fenerbahçe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Psikodrama, olayların, duyguların ve düşüncelerin dramatize edilmesine, rol oynamaya dayanan ruhsal geliştirme tekniğidir. Psikodrama, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal öğrenmede de önemli bir yöntem olarak kullanılmaktadır. Literatürde psikodramanın problem çözme eğitimine uygun bir yöntem olduğu ileri sürülmüştür.

Amaç: Bu çalışmanın lisansüstü eğitimlerine devam eden yüksek lisans hemşirelik öğrencilerinde psikodramanın, hemşirelerin iletişim ve kişisel problem çözme becerileri üzerindeki etkisinin belirlenmesi amacıyla yapıldı.

Yöntem: Ön test son test tek gruplu randomizasyon olmayan, yarı deneysel çalışma deseninde yürütülen bu çalışmanın verileri, Mart- Mayıs 2022 tarihleri arasında toplandı. Çalışmaya bir vakıf üniversitesinde lisansüstü eğitimine devam eden 14 yüksek lisans öğrencisi katıldı. Dahil edilme kriterleri 18 ve üzeri yaşta olmak, belirlenen vakıf üniversitesinde lisansüstü eğitim almak, aktif kayıtlı olmak ve çalışmaya katılmayı kabul etmektedir. Verilerin toplanmasında Bilgi Formu, Kişisel Problem Çözme Ölçeği ve İletişim Becerileri Ölçeği kullanıldı. Katılımcılara on iki hafta boyunca haftada bir oturum ve 180 dakikalık psikodrama uygulandı. Psikodrama oturumları iletişim, iletişim türleri, iletişim becerileri, kişilerarası iletişimde temel davranış biçimleri, terapötik iletişim teknikleri, terapötik olmayan iletişim teknikleri, iletişim engelleri, çatışma yönetimi, yaşam dönemlerine göre iletişim, iletişim kurmayı zorlaştıran durumlar ve özel durumlarda iletişim konularında yapılandırıldı. Her oturumda problem çözme ele alındı. Çalışmada psikodrama oturumları öncesi ve sonrası veri toplama araçları uygulandı. Çalışmaya başlanmadan İstanbul Gaziosmanpaşa Eğitim ve Araştırma Hastanesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan ve verilerin toplanacağı üniversiteden kurum izni alındı. Verilerin analizi SPSS 25.00 programında gerçekleştirildi. Verilerin analizin sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, ortanca (çeyrekler arası aralık)minimum, maksimum kullanıldı. Katılımcıların ön test ve son testleri bağımlı gruplarda T Testi ile incelendi. Tüm bulgular $p<0.05$ anlamlılık düzeyinde sınandı.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 26.86 (5.23)tü ve %64.3'ü kadındı. Katılımcıların %85.7'i çalışıyordu ve %92.9'unun daha önce bir psikodrama deneyimi yoktu. %64.3'ü bekar ve %71.4'ü ailesi ile yaşamaktaydı. Psikodrama oturumları öncesi ve sonrası Kişisel Problem Çözme Ölçeği ve İletişim Becerileri Envanteri toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında iki ölçüm arasında anlamlı fark saptanmadı ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada psikodramanın hemşirelik öğrencilerinde problem çözme ve iletişim becerileri üzerine etkisi olmadığı saptandı. Ancak psikodrama tekniğinin küçük gruplara uygulanan bir yöntem olmasından dolayı, örneklem sayısının çalışma sonuçlarını etkilediği düşünülmektedir. Bu nedenle gelecek çalışmalarda psikodrama müdahalelerinin katılımcıların öznel deneyimleri belirleyen nitel araştırma deseninde çalışmalar yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: iletişim, problem çözme, psikiyatri hemşireliği, psikodrama,

THE EFFECT OF PSYCHODRAMA ON NURSING STUDENTS' COMMUNICATION AND PERSONAL PROBLEM-SOLVING SKILLS: A QUASI-EXPERIMENTAL STUDY

Çağlar ŞİMŞEK[1], Gül DİKEÇ[2]

[1]*Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Fenerbahçe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Introduction: Psychodrama is a spiritual development technique based on dramatization of events, emotions and thoughts and role-playing. Psychodrama is also used as an essential method in cognitive, emotion and behavioral learning. It has been suggested in the literature that psychodrama is an appropriate method for problem-solving training. Objective: This study aimed to determine the effect of psychodrama on the communication and personal problem-solving skills of nurses in graduate nursing students continuing their postgraduate education.

Method: The data of this study, which was conducted in a pre-test post-test one-group, non-randomized, quasi-experimental study design, were collected between March and May 2022. Fourteen graduate students continuing their education at a foundation university participated in the study. The inclusion criteria were to be 18 years or older, enrolled in graduate education at a foundation university actively, and agree to participate in the study. Information Form, Personal Problem-Solving Scale and Communication Skills Scale were used to collect the data. Participants underwent psychodrama once a week for 180 minutes for twelve weeks. The psychodrama sessions were structured around communication, communication skills, basic behaviors in interpersonal communication, therapeutic communication techniques, non-therapeutic communication techniques, communication barriers, conflict management, communication according to life stages, situations that make communication challenging and communication in particular situations. Problem-solving was addressed in each session. Data collection tools were applied before and after the psychodrama sessions. Ethical permission was obtained from the Clinical Research Ethics Committee of Istanbul Gaziosmanpasa Training and Research Hospital and intuitional permission was obtained the university where the data would be collected. Data analysis was performed in the SPSS 20.00 program. Number, percentage, mean, standard deviation, median (interquartile range) minimum and maximum were used in the analysis of the data. The pre-test and post-tests of the participants were

analyzed with the T-Test in dependent groups. All findings were tested at $p<0.05$ significance level.

Results: The mean age of the students who participated in the study was 26.86 years (5.23) and 64.3% were female. 85.7% of the participants were employed, and 92.9% had no previous psychodrama experience. 64.3% were single, and 71.4% lived with their families. When the mean total scores of the Personal Problem-Solving Scale and Communication Skills Inventory were compared before and after the psychodrama sessions, no significant difference was found between the two measures ($p>0.05$).

Discussion and Conclusion: In this study, psychodrama had no effect on problem-solving and communication skills in nursing students. However, since the psychodrama technique is applied to small groups, the sample size likely affects the study results. For this reason, it may be recommended that future studies be conducted in qualitative research design that determines the participants' subjective experiences of psychodrama interventions.

Keywords: communication, problem-solving, psychiatric nursing, psychodrama

KRİPTO PARA YATIRIMI YAPAN BİREYLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE DÜRTÜSEL DAVRANIŞLARI İLE KUMAR OYNAMA EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Merve Nur YÜYEN[1], Dilek AYAKDAŞ DAĞLI[2]

[1]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[2]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Izmir, Türkiye*

Giriş: Dünyada ve ülkemizde giderek artan kumar oynama bozukluğu (KOB), işlevsellikte bozulmaya neden olacak şekilde devamlı kumar oynama davranışı olarak tanımlanır. Kripto paraya yatırım yapan bireylerin de kumar oynama bozukluğuna benzer davranışlarının olduğunu belirlenmiştir. Bu süreçte kripto para borsasına yatırım yapan bireylerin kişilik özellikleri, dürtüsel davranma ve kumar oynama eğilimlerinin bilinmesi riskli grupları belirlemek amacıyla önemlidir.

Amaç: Kripto para yatırımı yapan bireylerin kişilik özellikleri ve dürtüsel davranışları ile kumar oynama eğilimlerini arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma, kesitsel ve ilişki arayıcı türde planlanmıştır. Araştırma verileri etik onay alındıktan sonra Eylül 2022- Mart 2023 tarihleri arasında bir finans merkezine kayıtlı olan 970 bireyden dahil edilme kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 300 birey ile internet ağı üzerinden çevrimiçi toplanmıştır. Verilerin toplanmasında Tanıtıcı Bilgi Formu, South Oaks Kumar Tarama Ölçeği, Beş Faktör Kişilik Ölçeği ve UPPS Dürtüsel Davranış Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler ve değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 31,68±8,06'dir. Bireylerin %79,3'ü erkek, %49,7'si bekar olup, %77,7'si üniversite mezunudur. Bireylerin %36,7'si kumar oynamakta, kumar oynayan bireylerin %8,2'si patolojik kumar oynamaktadır. Kripto para yatırımı yapan bireylerin South Oaks Kumar Tarama Ölçeği toplam puan ortalamaları ile Beş Faktör Kişilik ölçeği yumuşak başlılık alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü bir ilişki olduğu bulunmuştur ($r:0,151$; $p<0,01$). Ayrıca, UPPS Dürtüsel davranış Ölçeği acelecilik alt boyut puan ortalamaları ($r:-0,138$; $p<0,05$) ve heyecan arayışı alt boyut puan ortalamaları ($r:-0,129$; $p<0,05$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir.

Sonuçlar: Kripto paraya yatırım yapan bireylerin yumuşak başlılık kişilik özelliği arttıkça kumar oynama eğiliminin arttığı görülmüştür. Ayrıca dürtüsel davranış alt boyutlarından heyecan arama davranışı ve acelecilik davranışı azaldıkça kumar oynama eğiliminin arttığı belirlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda kripto paraya yatırım yapan bireylerin yumuşak başlı kişilik özelliklerine yönelik girişimlerin arttırılması (hayır deme becerisi vb.), patolojik kumar oynamanın önlenmesine katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kripto para, kumar oynama, kişilik özellikleri, dürtüsel davranma

CRYPTOCURRENCY INVESTORS PERSONALITY TRAITS, IMPULSIVE BEHAVIORS AND THEIR TENDENCY TO GAMBLE: THE RELATIONSHIP

Merve Nur YÜYEN[1], Dilek AYAKDAŞ DAĞLI[2]

[1]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[2]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Izmir, Türkiye*

Introduction: Gambling disorder (CAD), which is increasing in the world and in our country, is defined as continuous gambling behavior that causes impairment in functionality. It has been determined that individuals who invest in crypto money also have behaviors similar to gambling disorder. In this process, it is important to know the personality traits, impulsive behavior and gambling tendencies of individuals who invest in the cryptocurrency exchange in order to identify risky groups.

Aim: It was conducted to examine the relationship between the personality traits and impulsive behaviors of individuals investing in cryptocurrencies and their tendency to gamble.

Methods: The research was planned as cross-sectional and relationship-seeking. The research data were made online and face-to-face over the internet with 300 individuals who met the inclusion criteria and agreed to participate in the research, out of 970 individuals registered in a financial center between September 2022 and March 2023. In order to collect the data, four scales, namely the Introductory Information Form, the South Oaks Gambling Screening Scale, the Five Factor Personality Scale and the UPPS Impulsive Behavior Scale, were used. Correlation analysis was performed to examine the relationship between descriptive statistics and variables in the evaluation of the data.

Results: The mean age of the individuals participating in the research is 31.68±8.06. 79.3% of individuals are male, 49.7% are single, and 39.3% have children. 77.7% of individuals are university graduates and 29.3% are civil servants. 36.7% of individuals gamble and 8.2% of gamblers play pathological gambling. While it is seen that there is a statistically significant and positive relationship between the South Oaks Gambling Screening Scale scores and the agreeableness sub-dimension scores of individuals investing in cryptocurrencies (r:0.151; $p<0.01$), the impulsiveness sub-dimension scores (r:-0.138; It is seen that there is a statistically

significant and negative correlation between $p<0.05$) and sensation seeking sub-dimension scores ($r:-0.129$; $p<0.05$).

Conclusion: It has been observed that the tendency to gamble increases as the amenity personality trait of individuals investing in crypto money increases. In addition, it was determined that the tendency to gamble increased as the excitement seeking behavior and haste behavior of the impulsive behavior subdimensions decreased. In line with the findings obtained, it is thought that increasing initiatives aimed at the easy-going personality traits of individuals investing in crypto money (the ability to say no, etc.) will contribute to the prevention of pathological gambling.

Keywords: Cryptocurrency, gambling, personality traits, impulsive behavior

DEPREMDEN ETKİLENEN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÖYKÜSEL GRUP DANIŞMANLIĞININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE UMUT DÜZEYİNE ETKİSİ

Neşe BAKAN[1], Sultan AYAZ ALKAYA[2]

[1]*Ardahan Üniversitesi, ARDAHAN, Türkiye*

[2]*Gazi Üniversitesi, ANKARA, Türkiye*

Giriş: Afet toplumun büyük bir bölümünü etkiler ve travmatik bir deneyim olarak bireylerin yaşamında derin izler bırakarak hem fiziksel hem de ruhsal sorunlara sebep olmaktadır. Travmanın olası olumsuz etkilerini azaltan psikososyal müdahale programları psikolojik sağlamlık kapasitesini ve umut düzeyini geliştiricidir.

Amaç: Araştırma, depremden etkilenen üniversite öğrencilerinde öyküsel grup danışmanlığının psikolojik sağlamlık ve umut düzeyine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma ön test - son test kontrol gruplu yarı deneysel tasarım ile yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini bir üniversitenin üç farklı bölümünde eğitim gören ön lisans öğrencileri oluşturmuştur (N= 164). Araştırmanın örneklemine müdahale= 14, kontrol= 14 olmak üzere toplam 28 öğrenci dahil edilmiştir. Araştırmanın verileri 27 Mart-20 Ağustos 2023 tarihleri arasında "Kişisel Bilgi Formu", "Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği" ve "Sürekli Umut Ölçeği" kullanılarak "Google Forms" aracılığı ile toplanmıştır. Müdahale grubuna sekiz oturumdan oluşan öyküsel grup danışmanlığı uygulanmıştır. Oturumlar haftada bir kez ve 60-90 dakika süre ile çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma öncesi etik kurul onayı ve kurum izni alınmıştır. Verilerin analizinde ki-kare testi, bağımsız gruplarda t testi ve bağımlı gruplarda t testi kullanılmıştır.

Bulgular: Müdahale ve kontrol grupları yaş, cinsiyet ve sınıf açısından benzerdi ($p > 0.05$). Müdahale ve kontrol grubu arasında psikolojik sağlamlık (15.57±2.47; 15.64±2.40, sırasıyla) ve sürekli umut (49.35±10.21; 51.07±2.52, sırasıyla) ön test ortalama puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$). Müdahale grubunda öyküsel grup danışmanlığı sonrası psikolojik sağlamlık son test ortalama puanın (20.07±2.78) kontrol grubuna (16.78±2.72) göre yükseldiği ($t= 3.156$, $p < 0.005$) bulunmuştur. Öyküsel grup danışmanlığı sonrası sürekli umut açısından müdahale ve kontrol grubu ortalama puanları

(49.85±5.69; 50.50±2.06, sırasıyla) arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir (t= 0.175, p > 0.05).

Sonuç: Araştırma sonucunda depremden birinci derecede etkilenen üniversite öğrencilerine uygulanan öyküsel grup danışmanlığının psikolojik sağlamlık düzeyini artırdığı, ancak umut düzeyini etkilemediği ortaya konulmuştur. Deprem gibi travmaya neden olabilen olaylardan sonra psikolojik sağlamlığı artırmak için öyküsel grup danışmanlığının uygulanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, psikolojik sağlamlık, umut, üniversite öğrencileri, öyküsel danışmanlık, travma

THE EFFECT OF NARRATIVE GROUP COUNSELLING ON PSYCHOLOGICAL RESILIENCE AND HOPE LEVEL IN UNIVERSITY STUDENTS AFFECTED BY EARTHQUAKE

Neşe BAKAN[1], Sultan AYAZ ALKAYA[2]

[1]*Ardahan Üniversitesi, ARDAHAN, Türkiye*

[2]*Gazi Üniversitesi, ANKARA, Türkiye*

Introduction: Disaster affects a large part of the society and as a traumatic experience, it leaves deep traces in the lives of individuals, causing both physical and mental problems. Psychosocial intervention programs that reduce the possible negative effects of trauma improve the capacity of psychological resilience and the level of hope.

Purpose: The research was carried out to examine the effect of narrative group counseling on the level of resilience and hope in university students who were affected by the earthquake.

Materials and Methods: The research was carried out with a quasi-experimental design with pretest-posttest control group. The universe of the research consisted of associate degree students studying in three different departments of a university (N= 164). A total of 28 students, including intervention = 14 and control = 14, were included in the sample of the study. The data of the study were collected through "Google Forms" using "Personal Information Form", "The Brief Resilience Scale" and "Dispositional Hope Scale" between 27 March-20 August 2023. Narrative group counseling consisting of eight sessions was applied to the intervention group. Sessions were held online once a week for 60-90 minutes. Ethics committee approval and institutional permission were obtained before the study. Chi-square test, t test for independent groups and t test for dependent groups were used in the analysis of the data.

Results: Age, gender and class were similar between the intervention and control groups ($p > 0.05$). There was no statistically significant difference between the intervention and control groups in terms of resilience (15.57±2.47; 15.64±2.40, respectively) and dispositional hope (49.35±10.21; 51.07±2.52, respectively) pretest mean scores ($p > 0.05$). It was found that the mean resilience post-test score (20.07±2.78) in the intervention group after narrative group counseling increased compared to the control group (16.78±2.72) ($t= 3.156$, $p < 0.005$). It was determined that there was no significant difference between the mean scores of the intervention and control groups (49.85±5.69; 50.50±2.06, respectively) in terms of dispositional hope after narrative group counseling ($t= 0.175$, $p > 0.05$).

Conclusion: As a result of the research, it was revealed that narrative group counseling applied to university students who were first affected by the earthquake increased the level of psychological resilience, but did not affect the level of hope. It is recommended to apply narrative group counseling to increase psychological resilience after events that may cause trauma such as earthquakes.

Keywords: Earthquake, resilience, hope, university students, narrative counseling, trauma

BASKIN EGO DURUMLARININ HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM ORTAMI ALGILARINA ETKİSİ

Gizem BEYCAN EKİTLİ[1], Mehmet Burak TURGUT[2]

[1]*Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Etkili iletişimin kurulabildiği ortamlarda aidiyet ve topluluk hissinin daha kuvvetli deneyimlendiği ve bunun da öznel iyi oluş ve akademik başarının yordayıcısı olduğu bilinmektedir. İletişim kuramı olan Transaksiyonel Analiz'de (1961) her ego durumu, kişinin büyürken geliştirdiği kişilik ve iletişim kalıplarından oluşur. Baskın ego durumlarının öğrenme ortamı algısının temelinde yer aldığı ve hemşirelik öğrencilerinin başarısında önemli bir unsur olabileceği düşünülmüştür.

Amaç: Araştırmada lisans hemşirelik öğrencilerinin mevcut eğitim ortamı algılarının kendi ego durumları ve öğretim elemanlarının ego durumlarına yönelik kişisel algılarından etkilenip etkilenmediği incelenmiştir.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı-regresyonel bu araştırma 2022-2023 yılında bir hemşirelik fakültesinin etkin öğrenci ve öğretim elemanları evreninde yürütülmüştür(N_1=1150, N_2=96). Sınıflar ve ünvanlar bazında tabakalandırılmış örnekleme 289 öğrenci ve 76 öğretim elemanı dahildir. Veriler Dundee Mevcut Eğitim Ortamı Değerlendirme Ölçeği ve Ego Durumları Ölçeği ile toplanmıştır. Veri analizinde Tek yönlü Anova ve Kruskal Wallis testleri, Pearson ve Spearman korelasyon ve ileri yönlü seçimli çoklu regresyon analizleri kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinde baskın ego durumu %57.4 (n=166) ile Koruyucu Ebeveyn olarak belirlenirken bunu Doğal Çocuk, Yetişkin ve eşit oranda Eleştirel Ebeveyn ve Uygulu Çocuk takip etmiştir. Öğretim elemanlarında baskın ego durumu Koruyucu Ebeveyn (%30.3) olurken öğrenciler öğretim elemanlarında Eleştirel Ebeveyn (%35.3) ego durumunu daha baskın algılamaktadır. Öğrencilerin Dundee toplam puanları Koruyucu Ebeveyn (+), Yetişkin (+) ve Doğal Çocuk (-) baskın ego puanları ile orta düzeyde ilişkiliyken ($p<0.05$); regresyon analizi üç değişkenin modele dahil edildiği haliyle yordayıcılığın en kuvvetli olduğunu belirlemiştir ($F(3,284)=6.720$; $p=<0.001$). Toplam varyansın %16.6'sı Doğal Çocuk ve Koruyucu Ebeveyn ego durumu ve öğrencilerin öğretim elemanlarının baskın ego durumlarına yönelik algısı ile açıklanmıştır ($R=0.407$, $R^2=0.166$, $p=<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Öğrenci ve öğretim elemanları arasında etkili iletişim kurulabildiği ortamlarda aidiyet ve topluluk hissinin daha kuvvetli deneyimlendiği ve bunun öznel iyi oluş ve akademik başarının yordayıcısı olduğu bilinmektedir. Sağlıklı bir iletişim için bütünleşmiş yetişkin ego gerekir. Bu araştırmada hem öğrencilerin hem de öğretim elemanlarının baskın ego durumlarının fedakar ve aşırı verici özelliklerle eşleşen Koruyucu Ebeveyn olduğu belirlenirken, öğrenciler öğretim elemanlarını çok daha katı ve eleştirel algılamaktadır. Bu araştırma ile doğal bir çocuğun aksine kuralcı ve mükemmelliyetçi bir doğası olan ve akademisyenleri daha eleştirel algılayan öğrencilerinin eğitim ortamına yönelik algısının da olumsuzlaştığı belirlenmiştir. Baskın ego durumlarının olası iletişim riskleri değerlendirilmeli, öğrencilerin doğal bir merak ve heyecanla öğrenebileceği, eleştirerek kendini özgürce ifade edebilecekleri etkin katılımlı bir eğitim ortamı sağlanmasına yönelik planlamalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ego durumu, eğitim ortamı algısı, iletişim, hemşirelik

EXPLORING THE IMPACT OF DOMINANT EGO STATES ON PERCEPTIONS OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT: A STUDY AMONG NURSING STUDENTS

Gizem BEYCAN EKİTLİ[1], Mehmet Burak TURGUT[2]

[1]*Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Introduction: Effective communication in student-academic staff interactions often enhances feelings of belonging and community, known predictors of subjective well-being and academic success. Transactional Analysis (1961) posits that ego states, formed during personal growth, shape one's communication and personality. Dominant ego states may play a pivotal role in influencing students' perceptions of the learning environment, potentially impacting nursing students' success.

Objective: This study explores whether nursing students' perceptions of the current educational environment are influenced by their own ego states and their perceptions of academicians' ego states.

Materials and Methods: A descriptive-regression study was conducted during the 2022-2023 academic year at a nursing faculty, involving 1,150 students (N_1) and 96 academicians (N_2). Stratified by class and academic titles, the sample included 289 students and 76 academicians. Data were collected using the Dundee Current Educational Environment Measure and the Ego States Scale. Analysis included ANOVA, Kruskal-Wallis tests, Pearson and Spearman correlations, and forward selection multiple regression.

Results: Among nursing students, the dominant ego state was the Nurturing Parent (57.4%, n=166), followed by the Natural Child, Adult, Critical Parent, and Adapted Child ego states. Among academicians, the dominant ego state was the Nurturing Parent (30.3%), while students perceived them as having a more dominant Critical Parent (35.3%) ego state. Students' Dundee total scores were moderately correlated with dominant ego scores of Nurturing Parent (+), Adult (+), and Natural Child (-) ($p<0.05$). Regression analysis revealed the most influential model ($F(3,284)=6.720$; $p<0.001$) as total variance's 16.6% was explained by Natural Child and Nurturing Parent ego states and students' perception of academicians' dominant ego states ($R=0.407$, $R^2=0.166$, $p<0.05$).

Discussion and Conclusion: Effective communication fosters a sense of belonging and predicts well-being and academic success in student-faculty interactions. Healthy communication hinges on an integrated Adult ego state. This study found that both students and academicians dominantly exhibited the Nurturing Parent ego state, characterized by sacrifice, while students perceived faculty members as stricter. Moreover, students with rule-oriented tendencies perceived the educational environment less favorably, contrasting with the curiosity of the Natural Child. Dominant ego states should be assessed for communication risks, and plans should prioritize interactive educational environments where students can embrace curiosity and self-expression.

Keywords: Ego state; educational environment perception; communication; nursing

RUH SAĞLIĞI ALANINDA ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN ÖZLÜK HAKLARI VE MESLEK ETİĞİ KONULARINDA YAŞADIKLARI SORUNLAR

Çağlar ŞİMŞEK[1], Meryem Cansu OLT[2], Ceyda BAŞOĞUL[3], Velat CANGÜLEÇ[4], Aliye YILDIRIM[5], Leyla BAYSAN ARABACI[6,] Rahime AYDINER[7], Nermin GÜRHAN[8]

[1]*Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[3]*Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*

[4]*Van Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Van, Türkiye*

[5]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*

[6]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[7]*Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*

[8]*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*

Giriş: Hemşirelerin iş doyumu ve hasta bakımının niteliğinin yükseltilmesinde özlük hakları ve mesleki etik değerler önemli yer almaktadır. Ruh sağlığı alanında çalışan hemşirelerin özlük hakları ve meslek etiği konularında bir takım sorunlar yaşanabilmektedir.

Amaç: Bu çalışma ruh sağlığı alanında çalışan hemşirelerin bireysel/yönetimsel/ekip ve mevzuat kaynaklı sorunlarını belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Psikiyatri Hemşireleri derneği, Meslek Özlük Hakları/Mevzuat ve Etik Komisyonu tarafından, ruh sağlığı alanında çalışan hemşirelere, komisyon üyelerince oluşturulan demografik bilgiler içeren online anket formu 01/10/2021-04/10/2022 tarihlerinde uygulandı. Çalışmanın örneklemini Psikiyatri hemşireleri derneğine üye 171 hemşiresidir. Çalışmaya dahil edilecek olan hemşirelere Psikiyatri Hemşireleri derneğine kayıtlı mail adresleri üzerinden ulaşıldı. Çalışmaya başlanmadan İstanbul Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan 27.09.2021 tarih / 346 numara ve verilerin toplanacağı dernek yönetiminden izni alındı. Verilerin analizi SPSS 25.00 programında gerçekleştirildi. Verilerin tanımlayıcı bilgileri için sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, minimum, maksimum kullanılırken karşılaştırma için ki kare analizi kullanıldı.

Bulgular: Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 35,65 ± 8,98 tü ve %83,6'ü kadındı. Katılımcıların %53,8'i lisans mezunu ve meslekte çalışma süresi ortalama 12,8 ± 9,56 yıldır psikiyatride çalışma sürsi 6,86 ± 6,74 yıldır.% 26,9' u özlük haklarını bilmediği, %93,6 sı Mesleki hakları ilgili var olan mevzuatı (yasa,tüzük,yönetmelik), yeterli bulmadığı % 90,6 sının mesleki hakları ilgili mevzuat (yasa,tüzük,yönetmelik) bilgisi için eğitim almak isteği, %48,0 i Ruh Sağlığı alanında etik konular ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadığı, %88,3 i Etik ve Yasal Konular ile ilgili eğitim almak istediği, % 40,9 unun Ruh sağlığı alanında çalışırken etik bir sorunla karşılaştığı %66,7 sinin yaşanan sorun ile ilgili olumsuz sonuç aldığı görüldü. Etik ve Yasal Konular ile ilgili eğitim almak isteme durumu kadınlarda erkeklere göre anlamlı şekilde yüksek bulundu.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada ruh sağlığı alanında çalışan hemşirelerin bireysel/yönetimsel/ekip ve mevzuat kaynaklı sorunlar yaşadığı ve mesleki haklar ve etik konular hakkında eğitim almak istedikleri görüldü. Bu nedenle psikiyatri hemşirelerine mesleki hakları (yasa,tüzük,yönetmelik) ve etik konuları hakkında eğitimlerin yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: : meslek etiği, özlük hakları, psikiyatri hemşireliği

PROBLEMS EXPERIENCED BY NURSES WORKING IN THE FIELD OF MENTAL HEALTH REGARDING PERSONAL RIGHTS AND PROFESSIONAL ETHICS

Çağlar ŞİMŞEK[1], Meryem Cansu OLT[2], Ceyda BAŞOĞUL[3], Velat CANGÜLEÇ[4], Aliye YILDIRIM[5], Leyla BAYSAN ARABACI[6], Rahime AYDINER[7], Nermin GÜRHAN[8]

[1]*Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[3]*Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*

[4]*Van Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Van, Türkiye*

[5]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*

[6]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[7]*Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*

[8]*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*

Entrance: Personal rights and professional ethical values play an important role in increasing the job satisfaction of nurses and the quality of patient care. There may be some problems in the personal rights and professional ethics of nurses working in the field of mental health. Aim: This study was conducted to determine the individual/managerial/team and legislative problems of nurses working in the field of mental health.

Method: An online questionnaire containing demographic information created by the members of the commission was applied to nurses working in the field of mental health by the Psychiatric Nurses Association, Professional Personnel Rights/Legislation and Ethics Commission, on 01/10/2021-04/10/2022. The sample of the study is 171 nurses who are members of the Association of Psychiatric Nurses. The nurses to be included in the study were reached through the registered e-mail addresses of the Association of Psychiatric Nurses. Before starting the study, permission was obtained from the Istanbul Okmeydanı Training and Research Hospital Clinical Research Ethics Committee, dated 27.09.2021 / number 346, and from the management of the association where the data will be collected. Analysis of the data was carried out in SPSS 20.00 program. While number, percentage, mean, standard deviation, minimum and maximum were used for descriptive information of the data, chi-square analysis was used for comparison.

Results: The mean age of the nurses participating in the study was 35.65 ± 8.98 years and 83.6% were women. 53.8% of the participants are undergraduate graduates and the average working

time in the profession is 12.8 ± 9.56 years, and the duration of working in psychiatry is 6.86 ± 6.74 years. 26.9% do not know their personal rights, 93.6% Occupational The existing legislation (law, regulation, regulation) related to their rights, 90.6% of them did not find it sufficient, the desire to receive training for the knowledge of the related legislation (law, regulation, regulation) of professional rights, 48.0% of them had sufficient knowledge about ethical issues in the field of Mental Health. It was seen that 88.3% of them wanted to receive training on Ethical and Legal Issues, 40.9% of them encountered an ethical problem while working in the field of mental health, 66.7% of them had negative results about the problem. The willingness to receive training on Ethical and Legal Issues was found to be significantly higher in women than in men.

Discussion and Conclusion: In this study, it was seen that nurses working in the field of mental health experienced individual/managerial/team and legislation-related problems and wanted to receive training on professional rights and ethical issues. For this reason, it can be recommended that psychiatric nurses be trained on their professional rights (law, regulation, regulation) and ethical issues.

Keywords: professional ethics, personel rights

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ BİLGİSAYAR DESTEKLİ SİMÜLASYON TEMELLİ STRES İLE BAŞ ETME BECERİLERİNE İLİŞKİN MÜDAHALENİN ETKİSİ

Aybüke ÖZOĞUL[1], Birgül ÖZKAN[2]

[1]*United Medical, Ankara, Türkiye*

[2]*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversite, ANKARA, Türkiy*

Üniversite hayatına yeni adım atan öğrenciler, yeni çevreye adapte olmaya çalışırken, aynı zamanda yeni bir arkadaş çevresi edinmeye, aileden uzak bir yaşama adapte olmaya ve üniversite yaşamına alışmaya çalışmaktadırlar. Öğrencilerden başarılı olmaları, kariyer planlayabilmeleri beklenmekte olup bunları gerçekleştirmeye çalışırlarken çoğunlukla strese maruz kalabilmektedirler. Bununla birlikte öğrencilerin beklentilerinin karşılanmaması, planladıklarının gerçekleşmemesi, yerleştirildikleri bölümleri benimseyememeleri gibi sorunlarının da olduğu bildirilmektedir. Üniversite döneminnde, ruh sağlığı sorunları ile birlikte psikolojik sağlık şikayetleri ve semptomları da artmaktadır. Üniversite öğrencilerinin %60'ına varan bölümü depresyon, anksiyete ve uyum sağlayamama nedenleriyle eğitimlerini bitiremeden üniversiteden ayrılabilmektedir

Üniversite öğrencilerini yakından etkileyen ve stresin oluşmasına sebep olan durumları bulma, bedensel, psiko-sosyal kaynaklı görülen stresin oluşmasına sebep olan durumları idare edebilme, öğrenciler ile ortaklaşa bir biçimde şartların daha iyi duruma getirilmesi ya da var olan durumla başa çıkma mekanizmalarının eğitimsel veya danışmanlık hizmetleri aracılığı ile daha güçlü hale getirilmesi oldukça önemlidir.Baş etme mekanizmalarına yönelik eğitim ve danışmanlık hizmetleri çeşitli yollarla verilebilmektedir. Bu yöntemlerden biri de simülasyon programlarıdır. Simülayon programlarının kullanımı günümüzde eğitim, endüstri, sanat, mühendislik, mimarlık gibi birçok alanda olduğu gibi sağlık alanında da yaygınlaşmaya başlamıştır.

Üniversite öğrencilerinin deneyimledikleri stresli durumlar, psikolojik zorlanmalar ve web destekli simülasyona temellendirilen eğitimlerin bu alanda kullanılmasının getirdiği olumlu sonuçlar ile ilgili uluslararası çalışmalar mevcut olmasına rağmen konu ile ilgili ulusal bir çalışmaya henüz rastlanılmamıştır. Bu çalışmanın ulusal boyutta yenilik getireceğine ve sonuçlarının olumlu olması dahilinde bu uygulamanın üniversitelerin rehberlik ve danışmanlık veren birimlerinde kullanılabileceği böylece toplum ruh sağlığının iyileştirilesinde önemli bir etki yaratacağı düşünülmektedir.

Amaç

Bu çalışma üniversite öğrencilerine bilgisayar destekli simülasyona temellendirilmiş bireyselleştirilmiş stres ile baş etme yöntemine ilişkin yapılan müdahalelerin etkinliğinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırma, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (AYBÜ) lisans öğrencilerinin gönüllü katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Öğrenci Bilgi Sistemleri birimi ile görüşülüp öğrencilerin web sayfalarına araştırma ile ilgili duruyu mesajı gönderilerek araştırmadan haberdar olmaları sağlanmıştır. Araştırma, Mayıs 2021- Ağustos 2021 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi Araştırmayı kabul eden 46 öğrenci 'Tabakalı Randomizasyon' yöntemi ile müdahale ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Veri toplama aracı olarak da Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ) ve Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASÖ-42) kullanılmıştır. Stres ile baş etmeye yönelik eğitim programı hazırlanmış ve psikiyatri hemşireliği alanındaki dört uzman tarafından görüş alınmıştır. Eğitim içeriği beş adet video ile özetlenmiştir. İlk video; stres ve belirtilerinin ne olduğunu açıklayan teorik bilgiden ve stresle bas etmede kullanılan zihinsel tekniklerden oluşmaktadır. İkinci video nefes egzersizlerini, üçüncü video gevşeme egzersizlerini, dördüncü video meditasyonu, beşinci video ise zihinde canlandırma tekniğini içermektedir. Videolar 12 hafta boyunca web sitesinde açık kalmış, ikinci müdahale grubundaki öğrencilerin istediği zaman videoların tekrar izlenmesi kendilerine verilen kullanıcı adı ve şifre ile sağlanmıştır. Ölçümler ilk görüşmede (eğitim verilmeden önce) eğitim verildikten sonra, 1.2. ve 3. ayın sonunda gerçekleştirilmiştir. Birinci müdahale grubundaki öğrencilere ise stres ile baş etme eğitimi online olarak klasik eğitim yöntemi ile verilmiştir.

Bulgular

ASÖ puan ortalamalarında gruplarda ön test ve son testte anlamlı bir değişiklik olmamıştır. Fakat 1., 2. ve 3. ay ölçümlerinde ise istatistiksel açıdan anlamlı fark gözlenmiştir (F=82,106, p=0.000). İkinci müdahale grubunda daha fazla olmakla beraber her iki grupta da süre geçtikçe ortalama azalmıştır.Öğrencilerin DASÖ puan ortalamalarında ön test, son test kontrollerinde anlamlı bir değişiklik olmamıştır. Fakat 1.,2. ve 3. ay ölçümlerinde ise istatistiksel açıdan anlamlı fark gözlenmiştir (F=55,987, p=0.000). İkinci müdahale grubunda daha fazla olmakla beraber her iki grupta da süre geçtikçe ortalama azalmıştır.

Birinci müdahale grubundaki öğrencilerin %65.2'si stres ile baş etme yöntemlerini öğrendiklerini, %56.5'i eğitimi ilgi çekici bulduğunu, %60.9'u eğitim seanslarının hoşuna gittiği, %34.8'i eğitimi eğlenceli bulduğunu, %17.4'ü stres ile baş etme konusunda arkadaşlarına önerilerde bulunabileceğini, %8.7'si eğitimde öğrendiklerini günlük hayatında da uygulayabildiğini, %47.8'i ise bu uygulamayı arkadaşlarına kesinlikle tavsiye edebileceğini belirtmiştir.İkinci müdahale grubundaki öğrencilerin %78.2'si stres ile baş etme yöntemlerini öğrendiklerini, %91.3'ü eğitimi ilgi çekici bulduğunu, %95.7'sinin eğitim seanslarının hoşuna gittiği, %87'si eğitimi eğlenceli bulduğunu, %57.5'i stres ile baş etme konusunda arkadaşlarına önerilerde bulunabileceğini, %61.9'u eğitimde öğrendiklerini günlük hayatında da uygulayabildiğini, %87'si ise bu uygulamayı arkadaşlarına kesinlikle tavsiye edebileceğini belirtmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Birinci ve ikinci müdahale grubundaki öğrencilerin stres /rahatsızlık algısında ön test ve son testte anlamlı bir değişiklik olmamıştır. Fakat 1.,2. ve 3. ay kontrollerinde ise istatistiksel açıdan anlamlı fark gözlenmiştir. Öğrencilerin stres/ rahatsızlık ($F=68.508$, $p=0.000$) ve yetersiz öz-yeterlik algısı ($F= 36.598$, $p=0.000$) puan ortalamalarında ön test ve son testte anlamlı bir değişiklik olmamıştır. Fakat 1.,2. ve 3. ay kontrollerinde ise istatistiksel açıdan anlamlı fark gözlenmiştir ($p=0.000$). İkinci müdahale grubunda daha fazla olmakla beraber her iki grupta da süre geçtikçe ortalama azalmıştır.

Öğrencilerin depresyon, anksiyete, stres puan ortalamalarında ön test, son test puanlarında anlamlı bir değişiklik olmamıştır. Fakat her iki grupta da 1.2. ve 3. ay kontrollerinde ise istatistiksel açıdan anlamlı fark gözlenmiştir ($p=0.000$).Literatur incelendiginde bilgisayar destekli simülasyona temellendirilen stres ile baş etme teknikleri kullanımının oldukça etkili bir yöntem olduğunu vurgulamaktadır. Araştırmamızın bulguları da literatürle uyumludur.Bu sonuçlara göre, öğrencilerin internet tabanlı stres yönetimi eğitim programından sonra stresle başa çıkma becerilerini geliştirdiği ve bu uygulamanın depresyon, anksiyete ve stres düzeyini azaltmada etkili bir yöntem olduğu söylenebilir. Üniversite öğrencileri ile stresle baş etmelerini konu alan bilgisayar destekli ulusal düzeyde çalışmaların yapılması ve bu yöntemin üniversite rehberlik danışmanlık bölümlerine entegre edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversiteler, öğrenci, internet temelli müdahaleler, stress

INVESTIGATION OF THE EFFECTIVENESS OF THE INTERVENTION FOR UNIVERSITY STUDENTS ON THE COMPUTER-AIDED SIMULATION BASED INDIVIDUALIZED METHOD OF COPING WITH STRESS

Aybüke ÖZOĞUL[1], Birgül ÖZKAN[2]

[1]*United Medical, Ankara, Türkiye*

[2]*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversite, ANKARA, Türkiy*

Problem

Students who have just stepped into university life, while trying to adapt to the new environment, are also trying to make a new circle of friends, adapt to a life away from family and get used to university life. Students are expected to be successful and able to plan their careers, and they may be exposed to stress while trying to achieve them. In addition, it is reported that students have problems such as not meeting their expectations, not realizing their plans, not being able to adopt the departments they are placed in. During the university period, psychological health complaints and symptoms increase along with mental health problems. Up to 60% of university students leave the university without completing their education due to depression, anxiety and inability to adapt.Finding situations that affect university students closely and causing stress, managing situations that cause physical, psycho-social stress, improving the conditions jointly with students or coping mechanisms with the existing situation through educational or consultancy services. Training and consultancy services for coping mechanisms can be provided in various ways. One of these methods is simulation programs. The use of simulation programs has started to become widespread in the field of health as well as in many fields such as education, industry, art, engineering and architecture Although there are international studies on the stressful situations experienced by university students, psychological strains and the positive results of the use of web-supported simulation-based trainings in this field, no national study on the subject has yet been found. It is thought that this study will bring innovation at the national level and if the results are positive, this application can be used in the guidance and counseling units of the universities, so that it will have an important effect in improving the mental health of the community.

Aim

This study was conducted to examine the effectiveness of interventions for university students regarding individualized stress coping methods based on computer-aided simulation. Materials and MethodsThe research was carried out with the voluntary participation of Ankara Yıldırım Beyazıt University (AYBÜ) undergraduate students. The Student Information Systems unit was contacted and students were informed about the research by sending an announcement about the research to their web pages. The research was conducted between May 2021 and August 2021. Population and Sample of the Research 46 students who accepted the research were divided into two as intervention and control groups by the 'Stratified Randomization' method. Perceived Stress Scale (PSS) and Depression Anxiety Stress Scale (DASÖ-42) were used as data collection tools. A training program for coping with stress was prepared and four experts in the field of psychiatric nursing were consulted. The training content is summarized with five videos. First video; It consists of theoretical knowledge explaining what stress and its symptoms are and mental techniques used to cope with stress. The second video includes breathing exercises, the third video includes relaxation exercises, the fourth video includes meditation, and the fifth video includes the visualization technique. The videos remained open on the website for 12 weeks, and students in the second intervention group could watch the videos again whenever they wanted, using the username and password given to them. Measurements were taken at the first meeting (before the training was given) after the training was given, 1.2. and was carried out at the end of the 3rd month. Students in the first intervention group were given training on coping with stress online using the classical education method.

Findings

There was no significant change in ASÖ score averages between the groups in the pre-test and post-test. However, a statistically significant difference was observed in the 1st, 2nd and 3rd month measurements ($F = 82.106$, $p = 0.000$). Although it was higher in the second intervention group, the average decreased over time in both groups.There was no significant change in the students' DASÖ score averages in the pre-test and post-test controls. But 1., 2. A statistically significant difference was observed in the 3rd and 3rd month measurements ($F=55.987$, $p=0.000$). Although it was higher in the second intervention group, the average decreased over time in both groups.65.2% of the students in the first intervention group said they learned methods of coping with stress, 56.5% found the training interesting, 60.9% enjoyed the training sessions, 34.8% found the training fun, 17.4% said they were good at coping with stress. 8.7%

stated that they could apply what they learned in the training to their daily life, and 47.8% stated that they could definitely recommend this application to their friends.78.2% of the students in the second intervention group said that they learned methods of coping with stress, 91.3% found the training interesting, 95.7% enjoyed the training sessions, 87% found the training fun, and 57.5% said they were good at coping with stress. 61.9% stated that they could apply what they learned in the training to their daily life, and 87% stated that they could definitely recommend this application to their friends. Discussion and Conclusion There was no significant change in the stress/discomfort perception of the students in the first and second intervention groups in the pre-test and post-test. But 1., 2. A statistically significant difference was observed at the 3rd and 3rd month controls. There was no significant change in the students' stress/discomfort (F=68.508, p=0.000) and insufficient self-efficacy perception (F= 36.598, p=0.000) score averages in the pre-test and post-test. But 1., 2. A statistically significant difference was observed at the and 3rd month controls (p=0.000). Although it was higher in the second intervention group, the average decreased over time in both groups.There was no significant change in the students' depression, anxiety and stress average scores in the pretest and posttest scores. But 1.2 in both groups. A statistically significant difference was observed at the and 3rd month controls (p=0.000).When the literature is examined, it emphasizes that the use of stress coping techniques based on computer-aided simulation is a very effective method. The findings of our research are also compatible with the literature.According to these results, it can be said that students improved their skills in coping with stress after the internet-based stress management training program and that this application is an effective method in reducing depression, anxiety and stress levels. It is recommended to conduct computer-aided national studies on university students' coping with stress and to integrate this method into university guidance and counseling departments.

Keywords: Üniversiteler, öğrenci, internet temelli müdahaleler, stress

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI VE UMUT DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Neşe BAKAN[1], Ümran DEMİRCAN[2], Satı DEMİR[3]

[1]*Ardahan Üniversitesi, ARDAHAN, Türkiye*

[2]*Sinop Üniversitesi, SİNOP, Türkiye*

[3]*Gazi Üniversitesi, ANKARA, Türkiye*

Giriş: Hemşirelik öğrencilerinin ruh sağlığı okuryazarlığı (RSO) ve umut düzeylerinin belirlenmesi öğrenmeyi kolaylaştıracak stratejilerin geliştirilmesinde hemşire eğiticilere yol gösterici olacaktır [1, 2, 3, 4].

Amaç: Bu araştırmada üç farklı devlet üniversitesinde öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin ruh sağlığı okuryazarlığı ve umut düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişkisel olarak yapılan bu araştırmanın örneklemini, üç farklı devlet üniversitesinde öğrenim gören 203 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri üzerinden yapılan post hoc analizde α=0.05, d=0.263, güç=0.97 olarak hesaplanmış ve örneklem büyüklüğü yeterli bulunmuştur[5]. Araştırmanın verileri 01 Haziran-20 Ağustos 2023 tarihleri arasında "Kişisel Bilgi Formu", "Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği (RSOÖ)"[6] ve "Sürekli Umut Ölçeği (SUÖ)"[7] kullanılarak "Google Forms" aracılığı ile toplanmıştır. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistikler, Pearson korelasyon testi, Linear regresyon analizi ve bağımsız grup farklılıkların karşılaştırılmasında t testi ve ANOVA testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %81.4'ü kadındır. Öğrencilerin %93.1'i ruh sağlığı okuryazarlığı bilgi düzeyini yeterli bulmadığını ve %80.9'u ruh sağlığı okuryazarlığı eğitimine ihtiyaç duyduğunu belirtmektedir. Araştırmada, öğrencilerin RSOÖ puan ortalaması 65.78±8.59 ve SUÖ puan ortalaması 44.88±11.21'dir. Ruh sağlığı sorunları için yardım arayan öğrencilerin RSOÖ puan ortalaması, yardım aramayan öğrencilerinkinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksektir (t=2.245, p=0.026). Ailesinde ruh sağlığı sorunu olan öğrencilerin SUÖ puan ortalaması, olmayan öğrencilerinkinden istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha düşüktür (t=-2.254, p=0.025). RSOÖ'nin "Ruhsal Sağlık Bilgisine Ulaşma(RSBU)" alt ölçeği puanı ile SUÖ puanları arasında anlamlı pozitif bir ilişki

bulunmuştur(r=0.391, p=0.000). Yapılan regresyon analizinde RSBU ile SUÖ puanları değişim ilişkisi anlamlıdır (Beta=0.386, p=0.000) ve sürekli umut ölçeğindeki değişimin %16.2'si RSBU tarafından (R2=0.162) açıklanmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin RSO ve umut düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Çalışmamızın bu bulguları diğer çalışmalarınki ile benzerlik göstermektedir[1, 4, 8, 9 ,10]. Ruh sağlığı sorunları için yardım arayan öğrencilerin RSO düzeyleri daha yüksektir ve bulgumuzu Saito ve Creedy'nin (2021) çalışması desteklemektedir. Çalışmamızda ailesinde ruh sağlığı sorunu yaşayan öğrencilerin umut puanlarının daha düşük olduğu görülmüştür ve umut yönünden desteklenmeleri önerilmektedir. Ruhsal sağlık bilgisine ulaşmanın, umudun artmasında önemli bir rol oynadığı bulgusundan hareketle öğrencilerin ruhsal sorunlarda nasıl destek alabilecekleri ve durumu nasıl yönetebileceklerine ilişkin bilgilendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, ruh sağlığı okuryazarlığı, umut

DETERMINATION OF MENTAL HEALTH LITERACY AND HOPE LEVELS OF NURSING STUDENTS

Neşe BAKAN[1], Ümran DEMİRCAN[2], Satı DEMİR[3]

[1]*Ardahan Üniversitesi, ARDAHAN, Türkiye*

[2]*Sinop Üniversitesi, SİNOP, Türkiye*

[3]*Gazi Üniversitesi, ANKARA, Türkiye*

Introduction: Determining the mental health literacy and hope levels of nursing students will guide nurse educators in developing strategies that will facilitate learning[1, 2, 3, 4].

Purpose: In this study, it was aimed to determine the mental health literacy and hope levels of nursing students studying at three different state universities.

Materials and Methods: The sample of this descriptive and relational study consisted of 203 nursing students studying at three different state universities. In the post hoc analysis made on the data of the study, α=0.05, d=0.263, power=0.97 were calculated and the sample size was found sufficient[5]. The data of the study were collected through "Google Forms" using "Personal Information Form", "Mental Health Literacy Scale(MHLS)"[6] and "Dispositional Hope Scale (DHS)"[7] between 01 June-20 August 2023. In the analysis, descriptive statistics, Pearson correlation test, Linear regression analysis and t test and ANOVA test were used to compare independent group differences.

Results: 81.4% of the students participating in the study were women. 93.1% of the students state that their mental health literacy knowledge level is not sufficient and 80.9% of them state that they need mental health literacy education. In the study, the students' MHLS mean score was 65.78±8.59 and the DHS mean score was 44.88±11.21. The mean MHLS scores of students seeking help for mental health problems were statistically significantly higher than those of students not seeking help (t=2.245, p=0.026). The mean DHS score of the students with mental health problems in their families was statistically significantly lower than those of the students who did not (t=-2.254, p=0.025). A significant positive correlation was found between the "Accessing Mental Health Information (AMHI)" subscale score of MHLS and the DHS scores (r=0.391, p=0.000). In the regression analysis, the changes in AMHI and DHS scores relationship is significant (Beta=0.386, p=0.000) and 16.2% of the change in DHS was explained by the AMHI (R2=0.162).

Discussion and Conclusion: Nursing students participating in the study were found to have high MHL and hope levels. These findings of our study are similar to those of other studies[1, 4, 8, 9 ,10]. Students seeking help for mental health problems have higher MHL levels, and the study of Saito and Creedy (2021) supports our finding. In our study, it was observed that students who had mental health problems in their families had lower hope scores and it is recommended that they be supported in terms of hope.. Based on the finding that accessing mental health information plays an important role in increasing hope, it is recommended that students be informed about how they can get support for mental problems and how they can manage the situation.

Keywords:, Nursing students, mental health literacy, hope

KAYNAKLAR

Bilgiç, Ş., Temel, M., & Çelikkalp, Ü. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin öğrenilmiş güçlülük, öz yeterlilik ve umut düzeylerinin değerlendirilmesi: Tekirdağ örneği. Sağlık ve Yönetim Hemşirelik Dergisi, 3(4), 117-126.

Liu, W., Li, Y. M., & Peng, Y. (2018). Mental health literacy: A cross-cultural study of American and Chinese bachelor of nursing students. Journal of psychiatric and mental health nursing, 25(2), 96-107.

Fruh, S. M., Taylor, S. E., Graves, R. J., Hayes, K., McDermott, R., Hauff, C., Williams S.G., Sitting, S., Campbell, M., Hudson, G., Hall, H., Melnyk, B. M. & Barinas, J. L. (2021). Relationships among hope, body satisfaction, wellness habits, and stress in nursing students. Journal of Professional Nursing, 37(3), 640-647.

Saito, A. S., & Creedy, D. K. (2021). Determining mental health literacy of undergraduate nursing students to inform learning and teaching strategies. International Journal of Mental Health Nursing, 30(5), 1117-1126.

Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences. 2nd.

Akdoğan, E. (2018). Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Karabük Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Bilimi Ana Bilim Dalı, Karabük.

Tarhan, S., & Bacanlı, H. (2015). Sürekli Umut Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. The Journal of Happiness & Well-Being, 3(1), 1-14.

Çinçinoğlu, G.& Okanlı, A. (2022). Ruh Sağlığı Okuryazarlığı ile Damgalama Arasındaki İlişki. VI. Uluslararası X Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi.(ss. 917-918).

Sarı, T. & Tunç, E. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Umudun Yordayıcısı Olarak Psikolojik İyi Olma. The Journal of Academic Social Science Studies, 4(45), 291-302.

Petersen, C. (2019). Mental health literacy of undergraduate nursing students at a university. Western Cape. Faculty of Community and Health Sciences University of the Western Cape, November, 2019.

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE İNTİHAR RİSKİ VE PSİKOLOJİK ACI İLİŞKİSİNDE PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞIN ARACILIK ETKİSİ: YAPISAL EŞİTLİK MODELLEMESİ

Zeliha ÖZKAN[1], Dudu KARAKAYA[2]

[1]*Antalya Atatürk Devlet Hastanesi, Psikiyatri Kliniği, Antalya, Türkiye*

[2]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye*

Giriş: Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre 15-29 yaş arasındaki gençler intihar riski açısından yüksek riskli bir grup olarak değerlendirilmektedir. Yapılan çalışmalarda sağlık alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin ve bu riskli grubun içerisinde yer alan hemşirelik öğrencilerinin diğer üniversite öğrencilerine göre daha yüksek intihar riski altında olduğu belirlenmiştir. Bu riski kontrol altında tutabilmek için intihar riskini etkileyen faktörlerin araştırılması önemlidir.

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinde intihar riski ve psikolojik acı arasındaki ilişkide psikolojik sağlamlığın aracılık etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde tasarlanan bu çalışma, Mart-Mayıs 2021 tarihleri arasında Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde gerçekleştirilmiştir. Araştırma örnekleme dahil olma kriterlerini karşılayan 619 öğrenci ile yapılmıştır. Veriler, "Kişisel Bilgi Formu", "İntihar Olasılığı Ölçeği", "Psikolojik Acı Ölçeği" ve "Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği" kullanılarak 'Google Forms' aracılığıyla online olarak toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS for Windows 23.0 ve LISREL 8.71 programları kullanılmıştır. Psikolojik acı ile intihar olasılığı arasında psikolojik sağlamlığın aracı etkisini belirlemek amacıyla, önce bir yapısal model kurulmuş ve Path Yol Analizi yapılmıştır. Araştırmanın raporlaması STROBE doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.
Bulgular: Psikolojik acı ile intihar olasılığı arasında psikolojik sağlamlığın yarı aracılık etkisi olduğu belirlenmiş ve etki büyüklüğünün geniş olduğu (.57) tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmanın sonuçları, psikolojik acı ile intihar olasılığı arasında psikolojik sağlamlığın yarı aracı bir etkisi olduğunu göstermiştir. Psikolojik sağlamlığın koruyucu etkisi ile intihar önlenebilir ve intihar riski kontrol altına alınabilir. Benzer şekilde psikolojik dayanıklılık ve intihar ilişkisinin ele alındığı bir sistematik literatür taramasında gençlerde intiharı önlemeye yönelik birincil önleme metodunun psikolojik sağlamlığı arttırmak

olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hemşirelik öğrencilerinde psikolojik dayanıklılığı geliştirmek amacıyla uygulanan bir müdahale programı sonucunda, psikolojik dayanıklılığın arttırılmasının zihinsel iyilik halini yükselttiği ve intiharın önlenmesinde yardımcı olabildiği görülmüştür. Daha güçlü bir psikolojik dayanıklılığa sahip olmanın daha düşük psikolojik acı hissedilmesini sağladığı ve psikolojik dayanıklılığın psikolojik acı için koruyucu bir faktör olduğu bildirilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda psikolojik sağlamlık, psikolojik acı ile baş edebilmek için güçlü bir kaynak olarak düşünülebilir. Bir başka ifadeyle psikolojik sağlamlığın güçlendirilmesi, psikolojik acının intihar riski üzerindeki etkisinin azaltılmasını sağlayabilir. Çalışmanın sonucunda intihar riskinin azaltılması ve intiharın önlenmesine yönelik psikiyatri hemşireliği müdahalelerine yeni bir yol haritası sunulduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik öğrencileri, intihar, psikolojik acı, psikolojik sağlamlık, yapısal eşitlik modellemesi

THE RESILIENCE MEDIATION EFFECT ON THE RELATIONSHIP OF SUICIDE RISK AND PSYCHOLOGICAL PAIN: STRUCTURAL EQUATION MODELLING

Zeliha ÖZKAN[1], Dudu KARAKAYA[2]

[1]Antalya Atatürk Devlet Hastanesi, Psikiyatri Kliniği, Antalya, Türkiye

[2]Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

Introduction: According to the data of the World Health Organization, young people between the ages of 15-29 are considered a high-risk group in terms of suicide risk In studies, it has been determined that university students studying in the field of health and nursing students, who are included in this risky group, are at higher risk of suicide compared to other university students. It is important to research the factors affecting suicide risk.

Aim: The aim of this study to examine the resilience mediation effect in the relationship of suicide risk and psychological pain in nursing students.

Materials and methods: This cross-sectional, descriptive and correlational study was carried out between March-May 2021 at Akdeniz University Faculty of Nursing. The research was conducted with 619 students who met the criteria for inclusion in the sample. Data were collected online via ‘Google Forms’ using the ‘Personal Information Form’, the ‘Suicide Probability Scale’, the ‘Psychache Scale' and the " The Brief Resilience Scale". SPSS for Windows 23.0 and LISREL 8.71 programs were used in the analysis of the data. In order to determine the mediating effect of resilience between psychological pain and suicide probability, a structural model was first established and Path Analysis was performed. The reporting of the research was carried out in line with STROBE.

Results: A semi-mediatory effect of resilience was found between psychological pain and the probability of suicide, and the effect size was determined to be broad (.57).

Discussion and Conclusion: The results of this study showed a semi-mediatory effect of resilience between psychological pain and the probability of suicide. Suicide can be prevented and the risk of suicide can be controlled by the protective effect of resilience. Similarly, in a systematic literature review on the relationship between resilience and suicide, it was concluded that the primary prevention method for suicide prevention in young people is to increase

resilience. As a result of an intervention program implemented to improve resilience in nursing students, it was observed that increasing resilience increases mental well-being and can help prevent suicide. It has been reported that having stronger resilience results in less psychological pain and that resilience is a protective factor for psychological pain. In line with this information, resilience can be considered as a powerful resource for coping with psychological pain. In other words, strengthening resilience may reduce the impact of psychological pain on suicide risk. As a result of the study, it is thought that a new roadmap is presented for psychiatric nursing interventions for reducing the risk of suicide and preventing suicide.

Keywords: Nursing students, suicide, psychological pain, resilience, structural equation modelling

REFERENCE

Heath J, Walmsley LA, Braido C, Brouwer K, Wiggins AT, Butler KM. Cultivating practices for resilience with baccalaureate nursing students: A pilot study. Perspectives in Psychiatric Care. 2021: 1-8. Kline RB. Principles and Practice of Structural Equation Modeling. 2. Ed. NewYork: Guilford Publications, Inc; 2005.

Moraes SMAB, Barbosa VFB, Alexandre ACS, Santos SCD, Guimarães FJ, Veras JLDA. Risk of suicide among nursing students. Revista Brasileira de Enfermagem. 2021;74(6): e20200867

Shahram SZ, Smith ML, David SB, Feddersen M, Kemp TE, Plamondon K. Promoting "Zest for life": A systematic literature review of resiliency factors to prevent youth suicide. Journal of Research on Adolescence. 2021;31(1): 4-24.

von Elm E, Altman DG, Egger M, Pocock SJ, Gøtzsche PC, Vandenbroucke JP. The strengthening the reporting of observational studies in epidemiology (STROBE) statement: Guidelines for reporting observational studies. J Clin Epidemiol. 2008;61(4):344-349.

World Health Organization, Suicide Worldwide in 2019: Global Health Estimates. Geneva; 2019. Zhang L, Pang J, Zhu F. Effect of perceived social support on psychache: Mediating effect of psychological resilience. Iranian Journal of Public Health. 2022;51(2): 386.

PSİKİYATRİ KLİNİĞİNDE YATAN HASTALARIN BAKIM VE TEDAVİDEN BEKLENTİLERİ: NİTEL BİR ÇALIŞMA

Dudu KARAKAYA[1], Hilal KARA[2], Zeliha ÖZKAN[3], Arif ÖZPARLAK[1], Kadriye BULDUKOĞLU[1], Melahat KURŞUN[4], Merve ATALAY[5]

[1]Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya , Türkiye

[2]Antalya Korkuteli Devlet Hastanesi, Antalya, Türkiye

[3]Antalya Atatürk Devlet Hastanesi, Antalya , Türkiye

[4]Akdeniz Üniversitesi Hastanesi , Antalya , Türkiye

[5]Akdeniz Üniversitesi Hastanesi, Antalya, Türkiye

Giriş: Hasta memnuniyeti, hastanın beklenti ve değerlerinin yeterli düzeyde karşılanıp karşılanmadığı hakkında bilgi veren, bakımın kalitesini gösteren temel ölçüttür. Hastanın aldığı bakımdan memnun olması, beklentilerinin uygun şekilde karşılanmasına ve kaliteli bakımın sunulmasına bağlıdır. Ruh sağlığı hizmetlerinde hasta beklentilerinin karşılanması, hasta merkezli bakım ve tedavi açısından önemlidir.

Amaç: Bu araştırmada psikiyatri kliniğinde yatan hastaların tedavi ve bakımdan beklentilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu araştırma, nitel araştırma türlerinden bütüncül tek desenli durum çalışması olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri, Mart 2022-Haziran 2023 tarihleri arasında toplanmıştır. Örneklem seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi ve ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Akdeniz Üniversitesi Hastanesi psikiyatri kliniğinde tedavi gören, 18 yaş ve üzeri, çalışmaya katılmaya gönüllü ve içgörüsü olan 12 hasta çalışma kapsamına alınmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından klinikteki görüşme odalarında yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, İçgörünün Üç Bileşenini Değerlendirme Ölçeği ve Yarı-Yapılandırılmış Görüşme formu kullanılmıştır. Veri analizinde, Braun ve Clarke tarafından önerilen tematik analiz yaklaşımı benimsenmiştir. Veriler, N-VIVO 12 Pro paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada dört ana tema ve yedi alt tema belirlenmiştir: iyileşme beklentisi (taburculuk öncesi, taburculuk sonrası), sağlık hizmeti sunumundan beklentiler, sağlık personelinden beklentiler (bakım ve tedavi, kişilerarası ilişki becerileri) ve yapılandırılmış ortamla ilgili beklentiler (fiziki ortam, klinik etkinlikler, klinik içi kurallar).

Tartışma-sonuç: Araştırma sonuçlarına göre psikiyatri kliniğinde yatarak tedavi gören hastalar taburculuk öncesinde ve sonrasında iyileşmeye ilişkin; klinikte tedavi gördükleri süreçte yemeklerin iyileştirilmesi ve psikolog hizmetinin olması gibi sağlık hizmetinin sunumuna ilişkin beklentilerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Sağlık personelinden bakım ve tedavi sürecinde baş etme becerilerinin güçlendirilmesi ve bilgilendirilme gibi beklentilerinin olduğunu; ilgi, yakın ve sıcak davranma, aktif dinleme ve empati becerisi gibi kişilerarası ilişki becerileri beklediklerini belirtmişlerdir. Benzer şekilde literatürde hastaların, psikiyatri hemşirelerinden iyileşme odaklı bakım ile ilgili beklentilerinin olduğu belirlenmiştir. Ayrıca hastalar, mahremiyetin sağlanması, spor ve oyun etkinliklerinin çeşitlendirilmesi gibi fiziki ortamın düzenlenmesine, klinik içi kurallara ve etkinliklere ilişkin de önerilerde bulunmuşlardır. Psikiyatri kliniklerinde terapötik ortam yapılandırılırken, bakım ve tedavinin etkinliğini ve hasta memnuniyetini artırmak için hastaların beklentileri dikkate alınabilir.

Anahtar Kelimeler: “bakım ve tedavi, beklenti, niteleyici araştırma, psikiyatri hemşireliği, yatan hastalar”

EXPECTATIONS OF PATIENTS IN A PSYCHIATRIC CLINIC FROM CARE AND TREATMENT : A QUALITATIVE STUDY

Dudu KARAKAYA[1], Hilal KARA[2], Zeliha ÖZKAN[3], Arif ÖZPARLAK[1], Kadriye BULDUKOĞLU[1], Melahat KURŞUN[4], Merve ATALAY[5]

[1]Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya , Türkiye

[2]Antalya Korkuteli Devlet Hastanesi, Antalya, Türkiye

[3]Antalya Atatürk Devlet Hastanesi, Antalya , Türkiye

[4]Akdeniz Üniversitesi Hastanesi , Antalya , Türkiye

[5]Akdeniz Üniversitesi Hastanesi, Antalya, Türkiye

Introduction: Patient satisfaction is the basic criterion that gives information about whether the patient's expectations and values are adequately met and shows the quality of care. The patient's satisfaction with the care they receive depends on meeting their expectations appropriately and providing quality care. Meeting patient expectations in mental health services is important in terms of patient-centered care and treatment.

Aim: In this study, it was aimed to determine the expectations of the patients hospitalized in the psychiatry clinic from treatment and care.

Methods: This research was carried out as a holistic single-pattern case study, one of the qualitative research types. The data of the research were collected between March 2022 and June 2023. Purposive sampling method and criterion sampling method were used in sample selection. Twelve patients aged 18 and over, who were treated in the psychiatry clinic of Akdeniz University Hospital, who volunteered to participate in the study and who had insight were included in the study. The data were collected by the researchers using the face-to-face interview technique in the interview rooms in the clinic. Personal Information Form, Three Components of Insight Evaluation Scale and Semi-Structured Interview form were used to collect data. In data analysis, the thematic analysis approach proposed by Braun and Clarke was adopted. Data were analyzed using the N-VIVO 12 Pro package program.

Results: Four main themes and seven sub-themes were determined in the research: recovery expectations (pre-discharge, post-discharge), expectations from healthcare service delivery, expectations from healthcare personnel (care and treatment, interpersonal relationship skills)

and expectations regarding the structured environment (physical environment, clinical activities, in-clinic rules).

Discussion-Conclusion: According to the results of the study, patients receiving inpatient treatment in a psychiatric clinic stated that they had expectations regarding recovery before and after discharge; they had expectations regarding the provision of health care services such as improving meals and having psychologist services during their treatment in the clinic. They stated that they had expectations from healthcare personnel such as strengthening coping skills and being informed during the care and treatment process; and that they expected interpersonal relationship skills such as attention, close and warm behavior, active listening and empathy skills. Similarly, it has been determined in the literature that patients have expectations from psychiatric nurses regarding recovery-oriented care. In addition, patients also made suggestions regarding the organization of the physical environment, in-clinic rules and activities, such as ensuring privacy, diversifying sports and play activities. While structuring the therapeutic environment in psychiatric clinics, patients' expectations can be taken into consideration to increase the effectiveness of care and treatment and patient satisfaction.

Keywords: " care and treatment, expectation, inpatients, psychiatric nursing, qualitative research"

REFERENCE:

Braun, V., & Clarke, V. (2022). Conceptual and design thinking for thematic analysis. Qualitative Psychology, 9(1), 3-26. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/qup0000196
McKay, K., Ariss, J., & Rudnick, A. (2021). RAISe-ing awareness: Person-centred care in coercive mental health care environments—A scoping review and framework development. Journal of psychiatric and mental health nursing, 28(2), 251-260. https://doi.org/10.1111/jpm.12671
Moyo, N., Jones, M., Kushemererwa, D., Arefadib, N., Jones, A., Pantha, S., & Gray, R. (2022). Service User and Carer Views and Expectations of Mental Health Nurses: A Systematic Review. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(17), 11001. https://doi.org/10.3390/ijerph191711001

BİPOLAR BOZUKLUK TANILI HASTALARDA PSİKOLOJİK SAĞLAMLIĞI GELİŞTİRME PROGRAMININ PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ

Ayşe AKSOY[1], Meral KELLECİ[2]

[1]*Sivas Numune Hastanesi, SİVAS MERKEZ, Türkiye*

[2]*Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, SİVAS MERKEZ, Türkiye*

Giriş: Bipolar bozukluk manik, depresif veya karma ataklarla seyreden bir duygudurum bozukluğudur. Bipolar bozukluk hastanın ailesini, çalışmasını, sosyal işleyişini ve yaşam kalitesini ağır şekilde etkiler. Bipolar bozukluk ilaçlarla ve yaşam tarzı adaptasyonları ile yönetilebilir. Psikolojik sağlamlık bu bağlamda kilit bir yapı olarak ortaya çıkar. Psikiyatride, psikolojik sağlamlık, bireyin stresli ve olumsuz sosyal koşullar altında yaşam görevlerine pozitif adaptasyonu olarak tanımlanmaktadır. Bu durumda, psikolojik sağlamlık iyileşme sürecinin bir varlığı olarak kavramsallaştırılabilir.

Amaç: Bu araştırma, bipolar bozukluk tanılı hastalarda bilişsel davranışçı terapi tekniklerini kullanarak psikolojik sağlamlığı geliştirme programının psikolojik sağlamlık ve yaşam kalitesine etkisini değerlendirilmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma ön test- son test desende, randomize kontrol grupludur. Araştırmanın örneklemini Sivas Numune Hastanesi Psikiyatri polikliniklerine Mayıs 2021 – Nisan 2023 tarihleri arasında başvuran, müdahale grubunda 10, kontrol grubunda 12 hasta oluşturmuştur. Bipolar bozukluk tanılı hastalarda psikolojik sağlamlığı geliştirme programı haftada bir kez olmak üzere sekiz oturumda uygulanmıştır. Oturumlarda: psikoeğitim, kontrol odağı, özkontrol, stresle başetme, problem çözme, otomotik düşünceler, alternatif düşünce oluşturma ve sosyal beceri konuları ele alınmıştır. Veriler kişisel bilgi formu, Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği (CD-RISC), Bipolar Bozukluk Yaşam Kalitesi Ölçeği-kısa formu (BBYKÖ-KF) ile toplanmıştır. Veriler müdahale öncesi, müdahale sonrası dokuzuncu haftada ve müdahaleden on iki hafta sonra toplanmıştır. Normal dağılım gösteren verilerin değerlendirilmesinde bağımsız örnekler t testinden ve tekrarlı ölçümler varyans analizinden yararlanılmıştır. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Etik Kurulundan izin alınmıştır.

Bulgular: Katılımcılar yarısı kadın (%50), yaş ortalamaları 37,7±7,3, çekirdek ailede yaşayan (%68,2), düzenli ilaç kullanan (%95,5), bipolar bozukluk I (%90,9) tanılı ve hastalık yılı ortalamaları 14,1±8,0 olan kişilerdir. Müdahale ve kontrol grubunun ilk ölçüm CD-RISC puan

ortalamaları açısından gruplar benzer özelliktedir (p>0,05). CD- RISK ikinci ölçüm ve üçüncü ölçüm değerleri de gruplara göre anlamlı farklılık göstermemektedir. BBYKÖ-KF ilk ölçüm puan ortalamaları açısından gruplar benzer özelliktedir (p=0,241). BBYKÖ-KF ikinci ölçüm ve üçüncü ölçüm değerleri de gruplara göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bipolar bozukluk tanılı hastalarda psikolojik sağlamlık geliştirme programı uygulanan grupta uygulama sonrasındaki bir yıl içinde yatarak tedavi gören olmamışken kontrol grubundan yedi kişi yatarak tedavi görmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Yapılan müdahale sonucunda hastaların psikolojik sağlamlık ve yaşam kalitelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bipolar bozukluk tanılı hastalarda psikolojik sağlamlığı artırmaya yönelik daha fazla araştırma yapılmasına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: psikolojik sağlamlık, bipolar bozukluk, psikiyatri Hemşireliği

IMPACT OF RESILIENCE IMPROVEMENT PROGRAM ON RESILIENCE AND QUALITY OF LIFE OF PATIENTS DIAGNOSED WITH BIPOLAR DISORDER

Ayşe AKSOY[1], Meral KELLECİ[2]

[1]*Sivas Numune Hastanesi, SİVAS MERKEZ, Türkiye*

[2]*Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, SİVAS MERKEZ, Türkiye*

Background: Bipolar disorder is episodic mood disorder defined by the occurrence of Manic, Depressive, Mixed or Hypomanic episodes. Bipolar disorder severely affects the patient's family, work, social functioning, and quality of life. Bipolar disorder can be managed with medications and lifestyle adaptations. Psychological resilience emerges as a key construct in this context. In psychiatry, resilience is defined as the individual's positive adaptation to life tasks under stressful and negative social conditions. In this case, resilience can be conceptualized as an asset of the recovery process.

Aim: This study was conducted to investigate the effect of resilience improvement program on bipolar patients' resilience and quality of life by using cognitive behavioral therapy techniques.

Material and methods: The study has a pretest-posttest, randomized control group design. The study sample consisted of 10 patients in the experimental group and 12 patients in the control group, who presented to the Sivas Numune Hospital Psychiatry outpatient clinics between May 2021 and April 2023. The program aimed at improving psychological resilience was implemented once a week in 8 sessions. In the sessions: psychoeducation, locus of control, self-control, coping with stress, problem solving, automatic thoughts, creating alternative thoughts and social skills were discussed. The study data were collected with the Personal Information Form, Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC), and Quality of Life in Bipolar Disorder (QoL.BD) Scale - short form.

Data were collected before the intervention, at the ninth week after the intervention, and twelve after the intervention. Independent samples t test and repeated measures analysis of variance test were used in the analysis of the normally distributed data. Permission was received from Sivas Cumhuriyet University Ethics Committee.

Results: The mean age of the participants was 37.7±7.3 years. Of them, 5% were women, 68.2% had a nuclear family, 95.5% took medication regularly and 90.9% were diagnosed with bipolar

disorder I. The mean duration of having the diagnosis was 14.1±8.0 years. There were no significant differences between the experimental and control groups in terms of the mean scores they obtained from the CD-RISC at the first (p=0,593), second and third measurements. There were no significant differences between the experimental and control groups in terms of the mean scores they obtained from the QoL.BD at the first (p=0.241), second and third measurements. While seven people in the control group received inpatient treatment, none of the patients in the experimental group received inpatient treatment.

Conclusions: After the implementation of the intervention, no statistically significant difference was observed in the psychological resilience levels and quality of life of the patients. Thus, more studies should be conducted on how to improve resilience in bipolar patients.

Keywords: resilience; bipolar disorder; psychiatric nursing

REFERENCES

Angeler, D. G., Allen, C. R., & Persson, M.-L. (2018). Resilience concepts in psychiatry demonstrated with bipolar disorder. International Journal of Bipolar Disorders, 6(1), 2. https://doi.org/10.1186/s40345-017-0112-6

Chan, M. K., Chew, Q. H., & Sim, K. (2023). Resilience in Bipolar Disorder and Interrelationships With Psychopathology, Clinical Features, Psychosocial Functioning, and Mediational Roles. The Journal of Clinical Psychiatry, 84(2). https://doi.org/10.4088/JCP.22r14431

Datta, A., & Chetia, D. (2023). Resilience and its relationship with disability in persons with bipolar disorder and schizophrenia: A comparative study. Indian journal of psychiatry, 65(3), 361-367. https://doi.org/10.4103/indianjpsychiatry.indianjpsychiatry_238_22

Dean, B. B., Gerner, D., & Gerner, R. H. (2004). A systematic review evaluating health-related quality of life, work impairment, and healthcare costs and utilization in bipolar disorder. Current Medical Research and Opinion, 20(2), 139–154. https://doi.org/10.1185/030079903125002801

Echezarraga, A., Las Hayas, C., González-Pinto, A. M., & Jones, S. (2017). The Resilience Questionnaire for Bipolar Disorder: Development and validation. Archives of Psychiatric Nursing, 31(4), 376–385. https://doi.org/10.1016/j.apnu.2017.04.010

Granek, L., Danan, D., Bersudsky, Y., & Osher, Y. (2016). Living with bipolar disorder: The impact on patients, spouses, and their marital relationship. Bipolar Disorders, 18(2), 192–199. https://doi.org/10.1111/bdi.12370

Lam, H. D., Jones, S. H., & Hayward, P. (2010). Cognıtıve Therapy For Bıpolar Dısorder A Therapist's Guide To Concepts, Methods And Practice (2nd ed.). Wiley-Backwell.

Masten, A. S., Lucke, C. M., Nelson, K. M., & Stallworthy, I. C. (2021). Annual Review of Clinical Psychology Resilience in Development and Psychopathology: Multisystem Perspectives. https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-081219

Vieta, E., Berk, M., Schulze, T. G., Carvalho, A. F., Suppes, T., Calabrese, J. R., Gao, K., Miskowiak, K. W., & Grande, I. (2018). Bipolar disorders. Nature Reviews Disease Primers, 4(1), 18008. https://doi.org/10.1038/nrdp.2018.8

World Health Organization. (2022). International Classification of Diseases for Mortality and Morbidity Statistics. https://icd.who.int/browse11/l-

TÜRKİYE'DE HEMŞİRELİK EĞİTİMİ LİSANS PROGRAM İÇERİKLERİNDE PSİKOSOSYAL BAKIMI KAPSAYAN DERSLERİN İNCELENMESİ

Esra ÇELİK[1], Ilkay KESER[2], Sevgi NEHİR[3], Serap YILDIRIM[4]

[1]Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

[2]Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

[3]Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı , Manisa, Türkiye

[4]Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

GİRİŞ: Bakım, biyo-psiko-sosyo-kültürel ve spiritüel açıdan çok boyutlu olan insanın gereksinimlerini karşılamayı kapsayan bir kavramdır.[1,2] Bütüncül bakım anlayışı, hemşirelik uygulamalarında bireyin tüm boyutlarının bütünlüğünü korumayı ve devamlılığını sağlamayı amaçlayan ve bireyi en kapsamlı şekilde ele alan bir yaklaşımdır.[3]Amerikan Bütüncül Hemşireler Birliği, bütüncül hemşireliği bireyin bütünüyle iyileşmesini hedefleyen tüm hemşirelik uygulamaları olarak tanımlamaktadır.[4] Bütüncül hemşirelik uygulamaları, hemşirelik eğitiminde öğrencilere hasta ve ailelerine sundukları

bakımı kapsamlı bir şekilde planlamaları ve uygulamaları konusunda farkındalık, yeterlilik ve pratik beceriler kazandırmaları açısından önemlidir. Aynı zamanda hemşirelik öğrencilerinin eğitimi sırasında hastalık süreci ve hastalığın yol açtığı biyopsikososyal etkiler, bütüncül bir bağlamda tartışılmalı ve değerlendirilmelidir. Böylelikle biyomedikal bakış açısından uzak bütüncül bakım anlayışı ile hemşirelik bakımının kalitesi artabilmektedir.[5,6]

AMAÇ: Bu çalışma, Türkiye'de hemşirelik eğitimi lisans programı içeriklerinde psikososyal bakıma ilişkin verilen dersleri belirlemek ve hemşirelik eğitiminde psikososyal bakımın önemine dikkat çekmek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM: Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikteki olan bu çalışma, 1-15 Ağustos 2023 tarihi arasında yürütülmüştür. Çalışmanın evrenini, Türkiye'de devlet ve vakıf üniversitelerine bağlı Türkçe ve İngilizce dillerinde, birinci ve ikinci öğretim hemşirelik eğitimi veren toplam 159 fakülte ve yüksekokulda yer alan 184 program oluşturmuştur. Ders

içeriklerine ulaşılamayan yedi program çalışma kapsamı dışında tutularak, toplamda 177 eğitim program içeriği incelenmiştir. Çalışmanın verileri, Yükseköğretim Kurulu (YÖK)'nun 2023 yılı Yükseköğretim Program Atlası'ndan elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan değerlendirme formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Statistical Package for Social Sciences 23.0 (SPSS) programında tanımlayıcı istatistikler (sayı ve yüzde) kullanılarak analiz edilmiştir.

BULGULAR: İncelenen 177 programın %92'si fakülte, %8'i yüksekokulda yer almaktadır. Hemşirelik eğitimi veren programların %62'si devlet, %38'i vakıf üniversitesinde bulunmaktadır. İngilizce eğitim veren 16, ikinci öğretim eğitim veren iki program olduğu saptanmıştır. Eğitim programlarının %25'inde "Psikososyal Sorunlar ve Hemşirelik Yaklaşımı", "KLP (Konsültasyon Liyezon Psikiyatri) Hemşireliği", "Psikososyal Bakım", "Psikososyal Hemşirelik", "Psikososyal Bakım Becerileri", "Psikososyal Sorunlar ve Hemşirelik Yaklaşımları", "Psikososyal Bakım ve Liyezon", "Genel Kliniklerde Psikiyatri Hemşireliği", "Psikososyal Gelişim", "Psikososyal Rehabilitasyon", "Psikososyal Rehabilitasyon Hemşireliği", "Psikososyal Sorunlar Etkili Yaklaşımlar" isimli derslerle psikososyal bakımı yansıtan en az bir dersin yer aldığı belirlenmiştir. Bu derslerin sadece iki programda zorunlu, diğerlerinde seçmeli ders olduğu ve program içeriklerinde genellikle 3. veya 4. sınıfta yer verildiği saptanmıştır. Tüm programlarda farklı isimlerde ancak benzer içeriğe sahip olan "Ruh Sağlığı ve Hastalıkları", "Psikiyatri Hemşireliği", "Ruh sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği" isimli derslerde, genel program içinde yüksek bir oranda (%71) bir konu olarak psikososyal bakıma yer verildiği görülmüştür.

TARTIŞMA VE SONUÇ: Türkiye'de hemşirelik eğitimi veren üniversitelerin eğitim program içeriklerinde psikososyal bakımın psikiyatri hemşireliği ana dersinin içinde bir konu olarak yer almakla birlikte, sadece psikososyal bakımı öğretmeyi hedefleyen ayrı bir ders olarak programda yer alma oranının sınırlı kaldığı görülmüştür. Bu bağlamda hemşirelik eğitiminde bütüncül bakım anlayışını geliştirmek için psikososyal bakım farkındalığını oluşturmada eğitim içeriklerinin sınırlı kaldığı söylenilebilir. Hemşirelik eğitiminde bütüncül bakım felsefesine dayanarak Konsültasyon- Liyezon Psikiyatri Hemşireliği bakım uygulamalarını kapsayacak ve alanda kullanımının yaygınlaştırılmasını destekleyecek psikososyal bakımı ele alan derslere program içeriklerinde yer verilmesi önerilmektedir. Ek olarak hemşirelik eğitimi program içeriklerinin bütüncül bakım anlayışı kazandırmayı temel alarak güncellenmesi ve geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: bütüncül yaklaşım, hemşirelik eğitimi, konsültasyon-liyezon psikiyatri hemşireliği, psikososyal bakım,

EVALUATİON OF THE COURSES COVERİNG PSYCHOSOCİAL CARE İN NURSİNG EDUCATİON PROGRAM CONTENTS İN TÜRKİYE

Esra ÇELİK[1], Ilkay KESER[2], Sevgi NEHİR[3], Serap YILDIRIM[4]

[1]Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

[2]Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

[3]Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı , Manisa, Türkiye

[4]Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

Introduction: Care is a concept that includes meeting the needs of individuals who are multidimensional in terms of bio-psycho-socio-cultural and spiritual aspects. The holistic care approach is an approach that aims to protect the integrity and continuity of all dimensions of the individual in nursing practices and that deals with the individual in the most comprehensive way. The American Holistic Nurses Association defines holistic nursing as all nursing practices that aim for the complete healing of the individual. Holistic nursing practices in nursing education are important in terms of providing students with awareness, competence and practical skills in planning and applying the care they give to patients and their families in a comprehensive way. Additionally, the disease process and the biopsychosocial effects of illness should be discussed and evaluated in a holistic context during the education of nursing students. Thus, the quality of nursing care can be increased with a holistic care beyond the biomedical perspective.

Aim: This study was conducted to determine the courses given on psychosocial care in the undergraduate nursing education program in TÜRKİYE and to emphasize the importance of psychosocial care in nursing education.

Materials And Methods: This descriptive and cross-sectional study was conducted between August 1-15, 2023. 184 programs in 159 faculties and colleges that provide day and evening nursing education in Turkish and English, affiliated with state and private universities in

TÜRKİYE consituted teh study population. A total of 177 educational program contents were evaluated, excluding seven programs for which course contents could not be reached. The data of the study were obtained from the Higher Education Program Atlas of the Council of Higher Education (CoHE) for the year 2023. The evaluation form prepared by the researchers was used as a data collection tool. It was analyzed using descriptive statistics (number and percentage) in the Statistical Package for Social Sciences 23.0 (SPSS) software.

Results: Of the 177 programs examined, 92% are in faculties and 8% in colleges. 62% are in the state and 38% are in the foundation universities of the programs that provide nursing education. There are 16 programs that provide English education and two programs that provide evening education. In 25% of the educational programs, it was identified that at least one course reflecting psychosocial care with under various names such as "Psychosocial Problems and Nursing Approach," "CLP (Consultation Liaison Psychiatry) Nursing," "Psychosocial Care," "Psychosocial Nursing," "Psychosocial Care Skills," "Psychosocial Problems and Nursing Approaches," "Psychosocial Care and Liaison," "Psychiatric Nursing in General Clinics," "Psychosocial Development," "Psychosocial Rehabilitation," "Psychosocial Rehabilitation Nursing," and "Effective Approaches to Psychosocial Problems". It has been observed that these courses are mandatory in only two program, while in others they are elective courses and are generally offered in the third or fourth year of the program. In all programs, ıt is seen that psychosocial care is included as a subject at a high rate (71%) in the have different names but similar content courses named "Mental Health and Diseases", "Psychiatric Nursing", "Mental Health and Psychiatric Nursing".

Discussion And Conclusion: Although psychosocial care is included as a subject in the main course of psychiatric nursing in the curriculum of universities that provide nursing education in TÜRKİYE, it has been observed that the rate of taking place in the program as a separate course aiming only to teach psychosocial care is limited. In this context, it can be said that the educational content is limited in creating psychosocial care awareness in order to develop a holistic care perspective in nursing education. Based on the philosophy of holistic care in nursing education, it is recommended to include courses on psychosocial care that will cover consultation liaison psychiatry nursing care practices and support the dissemination of its use in the field. In addition, it is recommended that the contents of the nursing education program be updated and developed based on gaining a holistic care perspective.

Keywords: consultation-liaison psychiatric nursing, holistic approach, nursing education, psychosocial care

REFERENCES

Çam O, Babacan Gümüş A, Yıldırım S (2014). Fiziksel Hastalıklara Verilen Psikososyal Tepkiler. Ed: Çam O, Engin E, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bakım Sanatı, İstanbul Tıp Kitabevi, 1.Baskı, İstanbul.
Altıok, H.Ö., Şengün, F., Üstün, B. (2011). Bakım: Kavram analizi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 4(3), 137-140.
Jasemi M, Valizadeh L, Zamanzadeh V, Keogh B (2017). A concept analysis of holistic care by hybrid model. Indian J Palliat Care 23(1):71-80.
American Holistic Health Association (n.d.). Ivker, R.S. Comparing holistic and conventional medicine. http://ahha.org/articles. Erişim tarihi: 30.08.2023
Rajabpour S, Rayyani M, Mangolian shahrbabaki P. (2019). The relationship between Iranian patients' perception of holistic care and satisfaction with nursing care. BMC Nurs 18, 48.
Albaqawi HM, Butcon VE, Albagawi BS, Dayrit RD, Pangket P. (2021). Holistic nursing care among operating room nurses: Strengthening the standard of practice in Saudi Arabia. Belitung Nursing Journal, 7(1), 8–14.

SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM GÖREN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN DUYGUSAL İSTİSMAR, BENLİK SAYGISI VE SAVUNMA MEKANİZMALARI

Fatma ÖZ, Sıla ARSLAN

Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Giriş: Geleceğin primer bakım verici ve tedavi edicilerine mesleki eğitim vermek kadar ruh sağlıklarının güçlendirilmesinin önemi de büyüktür. Bu nedenle, eğitim sürecinde öğrencilerdeki duygusal istismarın, benlik saygısının, kullandıkları savunma mekanizmalarının belirlenmesi, topluma sağlıklı bireyler ve sağlık çalışanları kazandırılmasında yol gösterici olur.

Amaç: Araştırmada, sağlık alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin algıladıkları duygusal istismar, benlik saygısı ve kullandıkları savunma mekanizmalarının ortaya konması ve aralarındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, Ankara İlinde yer alan beş üniversitenin tıp, eczacılık, diş hekimliği, sağlık bilimleri fakültesi ve sağlık meslek yüksekokullarında öğrenim gören 320 öğrenci ile yapılmıştır. Veriler, Algılanan Duygusal İstismar Ölçeği (ADİÖ), Benlik Saygısı Değerlendirme Ölçeği-Kısa Formu (BSDÖ-KF), Savunma Biçimleri Testi (SBT-40) ve Tanıtıcı Bilgi Formu ile toplanmıştır. Değişkenler için ortalama, standart sapma değerlerine bakılmış ve Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Araştırmanın uygulanabilmesi için üniversitenin klinik araştırmalar etik kurulundan ve fakültelerden yazılı izin alınmıştır.

Bulgular: Ölçeklerden alınan toplam puan ortalamaları ADİÖ; 137,85±40,97 ve BSDÖ-KF ise 101,88±20,68'dir. SBT-40'nin alt boyut puan ortalamaları; İmmatür Savunmalar 103,05±26,14, Nevrotik Savunmalar 38,68±9,25 ve Olgun Savunmalar 44,91±9,81'dir. BSDÖ-KF ve ADİÖ arasında güçlü negatif ilişki (r=-0,687); immatür savunma mekanizmaları ve BSDÖ-KF arasında güçlü negatif ilişki(r=-,485), ADİÖ ile orta derecede pozitif ilişki (r=,548) saptanmıştır. Olgun savunmalar ve BSDÖ-KF arasında güçlü pozitif ilişki (r=,381), ADİÖ arasında zayıf negatif ilişki (r=-,194) bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Araştırmada sağlık alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin, algılanan duygusal istismar ve benlik saygısı düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. İmmatür ve olgun savunma mekanizmalarını yüksek, nevrotik savunmaları ise orta düzeyde kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Benlik saygısı ve algılanan duygusal istismar arasında

güçlü negatif ilişki bulunmuştur. Yani; benlik saygısı azaldıkça algılanan duygusal istismar artmaktadır. İmmatür savunmalar ve benlik saygısı arasında güçlü negatif, algılanan duygusal istismarla orta derecede pozitif ilişki vardır. Bu, immatür savunmaların kullanımı arttıkça benlik saygısı azaldığı ve algılanan duygusal istismarın arttığı anlamına gelmektedir. Olgun savunmalar ile benlik saygısı arasında güçlü pozitif ilişki, algılanan duygusal istismar arasında ise zayıf negatif ilişki vardır. Olgun savunmaların kullanımı arttıkça benlik saygısının yükseldiği ve algılanan duygusal istismarın azaldığını söyleyebiliriz. Bu nedenle, öğrencilerin benlik saygılarını yükseltecek ve etkili savunmalar kazandırılacak programlarla güçlendirilmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal İstismar, Benlik Saygısı, Savunma Mekanizmaları, Psikiyatri Hemşireliği.

PERCEIVED EMOTIONAL ABUSE, SELF-ESTEEM AND DEFENCE MECHANISMS IN UNIVERSITY STUDENTS STUDYING IN THE FIELD OF HEALTH

Fatma ÖZ, Sıla ARSLAN

Lokman Hekim University, Ankara, TÜRKİYE

Introduction: Strengthening mental health is as important as providing vocational training to primary caregivers and curators of the future. For this reason, determining the emotional abuse, self-esteem, and defense mechanisms used by students in the education process will guide in bringing healthy individuals and health workers to the society.

Objective: In the study, it was aimed to reveal the perceived emotional abuse, self-esteem and defense mechanisms used by university students studying in the field of health and to determine the relationship between them.

Materials and Methods: The research was conducted with 320 students studying in medicine, pharmacy, dentistry, health sciences faculties and health vocational schools of five universities in Ankara.The data were collected with the Perceived Emotional Abuse Scale (EAPS), Self-Esteem Rating Scale-Short Form (SERS-SF), Defense Styles Test (DST-40), and Introductory Information Form. The mean and standard deviation values were checked for the variables and the Pearson correlation test was used. Written permission was obtained from the university's clinical research ethics committee and faculties in order to carry out the study.

Results: Total score averages taken from the scales; It was 137.85±40.97 in EAPS and 101.88±20.68 in SERS-SF. The mean scores obtained from the sub-dimensions of the DST-40; Immature Defenses are 103.05±26.14, Neurotic Defenses are 38.68±9.25, and Mature Defenses are 44.91±9.81. A strong negative correlation was found between SERS-SF and EAPS (r=-0.687). A strong negative (r=-.485) relationship was found between immature defense mechanisms and SERS-SF, and a moderately positive relationship with EAPS (r=.548). A strong positive correlation (r=.381) was found between mature defense mechanisms and SERS-SF, and a weak negative correlation (r=-.194) between EAPS.

Discussion and Conclusion: In the study, it was determined that university students studying in the field of health had high levels of perceived emotional abuse and self-esteem. It was concluded that they use immature and mature defense mechanisms at a high level and neurotic

defenses at a moderate level. A strong negative relationship was found between self-esteem and perceived emotional abuse. Well; As self-esteem decreases, perceived emotional abuse increases. There is a strong negative relationship between immature defenses and self-esteem, and a moderately positive relationship with perceived emotional abuse. This means that as the use of immature defenses increases, self-esteem decreases and perceived emotional abuse increases. There is a strong positive relationship between mature defenses and self-esteem, and a weak negative relationship between perceived emotional abuse. We can say that as the use of mature defenses increases, self-esteem increases and perceived emotional abuse decreases. For this reason, it is recommended that students be strengthened with programs that will increase their self-esteem and provide effective defenses.

Keywords: Emotional Abuse, Self-Esteem, Defense Mechanisms, Psychiatric Nursing.

TİDAL MODEL'E GÖRE BİPOLAR BOZUKLUK (MANİK ATAK) OLAN HASTAYA HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU

Mert HIZLIOĞLULARI

Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimağusa, KKTC

Bipolar bozukluk (BB), çoğunlukla erken yaşlarda başlayan, kronikleştiği zaman yeti yitimine neden olan, bireyi ve ailesini zorlayan bir duygudurum bozukluğudur. Bu bozukluk depresif, manik veya karma ataklarla seyretmekte ve atak zamanlarında çoğunlukla hastaneye yatış gerektirmektedir (1,2). Tidal Model, bir iyileşme modelidir. Psikiyatrik hastalık veya yoğun stres yaşayan kişilerin hayatlarına daha iyi adapte olmasının sağlamasını, sıkıntıların farkına varıp baş edebilmesini ve yaşam yolculuğuna daha anlamlı bir şekilde devam etmesini amaçlar (3,4). Bipolar bozukluk gibi kronikleşebilen, bakım yükü ağır olan bir ruhsal hastalığın Tidal model gibi iyileşme temelli bir model ile desteklenmesi hem bakım alan hasta ve aileleri hem de modeli uygulayan hemşireler için tatmin edici ve nitelikli olduğu düşünülmektedir.

Amaç

Bu olguda Bipolar bozukluk tanısı almış birey ile Tidal Model doğrultusunda çalışılmıştır. Hemşirelik sürecinde Tidal model kullanımının yaygınlaşması, zor hastalık süreçleri yaşayan bir bireyin iyileştirilmesi ve deneyimlerin paylaşılması temel amaç olarak düşünülmüştür.

Olgunun Tanıtımı

Olgu erkek, 59 yaşında, bekar ve 3 kız çocuğu vardır. Hastalığa ilişkin hipomani benzeri semptomlarını genç yaşlardan beri ara ara yaşamakla birlikte herhangi bir tıbbı desteğe başvurmadığı için tanı koyulamamıştır. İlk manik atağını 2001 yılında geçirmiş, öz güvende artma, çok fazla para harcama, dürtüsellik, kontrolsüz cinsel ilişkiler ve uyku süresinde azalma gibi çeşitli belirtiler ile başladığını, 2001 yaz döneminde ise çeşitli semptomlardan Lefkoşa da bir psikiyatri hastanesine yatırılmış BB manik epizod teşhisi ile takip edilmiştir. Hasta bir aylık tedavi sonrası sosyal hayatına geri dönüş yapmış ve 7 yılı aşkın süre ilaçlarını düzenli kullanmış, poliklinik ziyaretlerine düzenli gelmiştir. 7 yıllık süreçten sonra ara ara aşırı alkol kullanımı ve tedavinin aksatılmasından kaynaklı olarak yatış gerektirmeyecek hipomani ve depresyon atakları geçirmiştir. Fakat son dönemlerde ilaç kullanımının tamamen bırakılması ve alkol kötüye kullanımı ile birlikte öfke atakları, uyku sorunları, artan iştah ve dürtüsellik şikayetleri ile 02.01.2023 tarihinde yatışı uygun görülmüştür.

Olgunun problem tanıtımı

I.A uzun yıllar BB ile mücadele etmiş bir bireydir. İyi bir sosyal desteği ve maddi durumu olmasına rağmen I.A., hastalık süreçlerini iyi yönetememiş, sık sık ailesiyle sorunlar ve adli durumlar yaşamıştır. Ayrıca I.A.'nın kendisine ve çevresine zarar verme riski de yüksektir. Burada saptanan en temel sorunlar; düzenli ilaç kullanımının aksatılması, alkol kötüye kullanımı, öfke kontrolünde yaşayan sorunlar ve terapötik süreçlerin etkisiz yönetimidir.

Girişimler

Hastaya uygulanan girişimler Tidal model çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Hasta ile belirli aralıklarla görüşmeler yapılmış ve hemşirelik süreci Tidal model kullanılarak ilerlemiştir. Bu bağlamda hasta ile bütüncül değerlendirme, tidal alanların tespiti ve olgunun tidal modele göre 10 temel yaklaşım ve 20 tidal yetkinlik açısından incelenmesi gibi çeşitli girişimler çalışılmıştır

Sonuç

Model/kuram kullanımı hemşireliğin her alanında olduğu gibi psikiyatri hemşireliğinde de benzer şekilde önemlidir (5). Olgumuzda oluşturulan amaçlarla uygulanan hemşirelik girişimleri sonucunda bütüncül ve etkili bir şekilde hastanın gereksinimleri karşılanmaya çalışılmıştır. Hasta ile yapılan tanışma görüşmesi ve taburculuk görüşmesi arasında düzenli ilaç kullanımı, bipolar bozuklukta manik-depresif ataklarda haberci belirtiler, öfke kontrolü, alkol kullanımı ve boş zamanları değerlendirme konularında olumlu yönde değişim gözlemlenmiş ve kaydedilmiştir. BB tanılı hastanın Tidal Model kullanılarak sağlanan hemşirelik bakımında takip edilen basamaklara dair bilgi birikiminin arttırılması ve daha fazla hastaya ulaşılarak model temelli yeni çalışmaların yapılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tidal Model, Bipolar Bozukluk, Hemşirelik, Psikiyatri Hemşireliği,

NURSING CARE OF A PATIENT WITH BIPOLAR DISORDER (MANIC EPISODE) ACCORDING TO TIDAL MODEL: CASE REPORT

Mert HIZLIOGLULULARLARI

Eastern Mediterranean University, Famagusta, TRNC

Introductıon

Bipolar disorder (BD) is a mood disorder that usually starts at an early age, causes disability when it becomes chronic, and challenges the individual and his/her family. This disorder progresses with depressive, manic or mixed episodes and often requires hospitalization at the time of the attack (1,2). The Tidal Model is a recovery model. It aims to enable people experiencing psychiatric illness or intense stress to adapt better to their lives, to realize and cope with theirdifficulties, and to continue their life journey in a more meaningful way (3,4). Supporting a chronic mental illness such as bipolar disorder with a heavy burden of care with a recovery-based model such as the Tidal model is considered to be satisfactory and qualified for both the patients and their families receiving care and the nurses applying the model.

Aim

In this case, the individual diagnosed with bipolar disorder was studied in line with the Tidal Model. The main purpose is to expand the use of the Tidal model in the nursing process, to improve an individual who has difficult illness processes, and to share experiences.

Introduction of the Case

The case is male, 59 years old, single and has 3 daughters. Although he has been experiencing hypomania-like symptoms of the disease from a young age, he could not be diagnosed because he did not seek any medical support. He had his first manic attack in 2001, and it started with various symptoms such as increased self-confidence, spending too much money, impulsivity, uncontrolled sexual intercourse and decreased sleep time. In the summer of 2001, he was hospitalized in a psychiatric hospital in Nicosia due to various symptoms and was diagnosed with a manic episode. The patient returned to his social life after a month of treatment and used his medications regularly for more than 7 years, and came to outpatient clinic visits regularly. After 7 years, he had occasional episodes of hypomania and depression that did not require hospitalization due to excessive alcohol use and interruption of treatment. However, he was

admitted to hospital on 02.01.2023 with the complaints of anger attacks, sleep problems, increased appetite and impulsivity, along with the recent cessation of drug use and alcohol abuse.

Problem presentation of the case

IA is an individual who has struggled with BD for many years. Although IA had good social support and financial situation, he could not manage his illness processes well and frequently experienced problems with her family and legal situations. In addition, IA has a high risk of harming itself and its environment. The main problems identified here are; disruption of regular drug use, alcohol abuse, problems with anger control, and ineffective management of therapeutic processes.

Interventions

The interventions applied to the patient were carried out within the framework of the Tidal model. Interviews were held with the patient at regular intervals and the nursing process progressed using the Tidal model. In this context, various interventions such as holistic evaluation with the patient, determination of tidal areas and examination of the case in terms of 10 basic approaches and 20 tidal competencies according to the tidal model were studied.

Conclusion

The use of models/theories is equally important in psychiatric nursing, as in every field of nursing (5). As a result of the nursing interventions implemented for the purposes established in our case, the patient's needs were tried to be met in a holistic and effective manner. Between the introductory interview with the patient and the discharge interview, positive changes in regular medication use, precursor symptoms in manic-depressive episodes in bipolar disorder, anger management, alcohol use and leisure time management were observed and recorded. It is thought that it is important to increase knowledge about the steps followed in the nursing care of patients diagnosed with BD using the Tidal Model and to conduct new model-based studies by reaching more patients.

Keywords: Nursing, Psychiatric Nursing, Bipolar Disorder

REFERENCES

Velentza O, Grampsa E, Basiliadi E. Psychoeducational interventions in bipolardisorder. American Journal of Nursing Science 2018;7:51–6.
Fagiolini A, Forgione R, Maccari M ve ark. (2013) Prevalence, chronicity, burden andborders of bipolar disorder. J Affect Disord 148: 161-9.
Barker P, Buchanan- Barker P. The Tidal Model a Guide For Mental Health Professionals. Londra ve New York: Routlegde Taylor and Francis Group, 2005
Buchanan- Barker P. The Tidal Model: Uncommon sense. Mental Health Nursing 2004; 24(3):6-11.
Güner, P., & Pehlivan, T. (2016). Psikiyatri hemşireliğinin kuramsal çerçevesi-I. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 7(1), 50-54.

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNDE DUYGU DÜZENLEME PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Gonca GÜNAKAN[1], Gül ÜNSAL[2]

[1]Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Amaç: Bu çalışma, otizm spektrum bozukluğu (OSB) tanısı almış olan çocukların ebeveynlerinde duygu düzenleme psikoeğitim programının ebeveynlerde, duygu düzenleme becerilerinin ve duygu düzenleme güçlüğüne etkisini değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Gereç ve Yöntem: Bu araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında Antalya ilinde bir meslek lisesinde çocuğu OSB tanısı olan 38 çocuğun ebeveyninden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri sosyodemografik form, Duygu Düzenleme Güçlükleri Ölçeği, Duygu Düzenleme Becerileri Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Ön test ölçümleri sonrası, Deney grubuna on oturumluk Duygu Düzenleme Psikoeğitim programı, Kontrol grubuna bir oturumluk Duygu Düzenleme Farkındalık Eğitimi uygulanmıştır. Müdahaleler sonrasında her iki gruba son test ölçümleri yapılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler ile Mann Whitney U testi ve Wilcoxon Testi kullanılmıştır. Katılımcı değerlendirmeleri için tanımlayıcı içerik analizi yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmada DDPP'nın, Deney grubunda duygu düzenleme becerileri puan ortalamalarında artış olmakla beraber (öntest-sontest) anlamlı olmadığı ($p=0,102$) görülmüştür. Diğer taraftan Kontrol grubunda, eğitim programının duygu düzenleme becerileri puan ortalamalarında (öntest-sontest) anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Deney ve Kontrol grubunda duygu düzenleme güçlükleri puan ortalamalarında (öntest-sontest) anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Sonuç: Uygulanan psikoeğitim programı, programa katılanlarda duygu düzenleme becerilerini arttırmış ve duygu düzenleme güçlüğü düzeylerini azalttığı sonucuna varılmıştır. OSB tanılı çocuğu olan ebeveynlerin Duygu Düzenleme Psikoeğitim Programı ile desteklenmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Otizm Spektrum Bozukluğu, ebeveyn, duygu düzenleme, psikoeğitim

EVALUATION OF EMOTION REGULATION PSYCHOEDUCATION PROGRAM IN PARENTS OF CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER

Gonca GÜNAKAN[1], Gül ÜNSAL[2]

[1]*Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Aim: The aim of this study was to evaluate the effect of emotion regulation psychoeducation program on emotion regulation skills and emotion regulation difficulties in parents of children diagnosed with autism spectrum disorder (ASD). Materials and Metods: This research consists of the parents of 38 children whose children were diagnosed with ASD in a vocational high school in Antalya in the 2021-2022 academic year. The data of the study were collected using the sociodemographic form, the Emotion Regulation Difficulties Scale, and the Emotion Regulation Skills Scale. After the pre-test measurements, ten sessions of Emotion Regulation Psychoeducation program were applied to the Experimental group and one session of Emotion Regulation Awareness Training was applied to the Control group. After the interventions, post-test measurements were made for both groups. In the analysis of the data, descriptive statistics, Mann Whitney U test and Wilcoxon test were used. Descriptive content analysis was conducted for participant evaluations.Findings: In the study, it was observed that DDPP was not significant ($p=0.102$), although there was an increase in the mean scores of emotion regulation skills (pretest-posttest) in the Experimental group. On the other hand, a significant difference was found in the mean scores of emotion regulation skills (pretest-posttest) of the training program in the control group ($p<0.05$). Emotion regulation difficulties were found to be significant in the mean scores (pretest-posttest) in the Experimental and Control groups ($p<0.05$).Conclusion: It was concluded that the applied psychoeducation program increased the emotion regulation skills of the participants and reduced the levels of emotion regulation difficulties. It is recommended that parents who have children with ASD be supported with the Emotion Regulation Psychoeducation Program.Keywords: Autism Spectrum Disorder, parent, emotion regulation, psychoeducation

Keywords: Otizm Spektrum Bozukluğu, ebeveyn, duygu düzenleme, psikoeğitim

PSİKİYATRİDE ETİK SORUNLARLA KARŞILAŞMA SIKLIĞINI DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Rahime AYDIN ER[1], Çağlar ŞIMŞEK[2], Ceyda BAŞOĞUL[3], Leyla BAYSAN ARABACI[4], Meryem Cansu OLT[5], Velat CANGÜLEÇ[6], Nermin GÜRHAN[7], Aliye YILDIRIM[8]

[1]*Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*

[2]*Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[3]*Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*

[4]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[5]*Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi, İSTA, Türkiye*

[6]*Van Egitim Araştırma Hastanesi, Van, Türkiye*

[7]*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, TOKAT, Türkiye*

[8]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*

Amaç: Araştırmanın amacı, psikiyatri birimlerinde çalışan sağlık profesyonellerinin psikiyatri hastalarına yönelik etik sorunlarla karşılaşma sıklığını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirmek ve ölçeğin geçerlik-güvenirlik çalışmasını yapmaktır.

Gereç-Yöntem: Metadolojik tipte planlanan araştırmanın verileri, Haziran-Aralık 2022 tarihleri arasında üç farklı hastanenin psikiyatri birimlerinde çalışan 193 hemşireden elde edilmiştir. Etik kurul onayı alındıktan sonra, veriler, "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve araştırmacılar tarafından geliştirilen "Psikiyatride Etik Sorunlarla Karşılaşma Sıklığını Değerlendirme Ölçeği (PESKSDÖ)"ile toplanmıştır. 27 maddeden oluşan taslak ölçek, gerekli geçerlik ve güvenirlik çalışmaları sonucunda 19 maddeden oluşan son halini almıştır. Ölçeğin geliştirilme sürecinde; Lawshe tekniği, Açıklayıcı Faktör Analizi, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Test-tekrar test güvenirliği, Cronbach Alpha Güvenirlik katsayısı ve madde toplam korelasyonu analizleri yapılmıştır.

Bulgular: Araştırma verilerinin elde edildiği örneklem özellikleri incelendiğinde, hemşirelerin %77,7'si kadın ve yaş ortalaması 32,6±7,6'dır. %82,9'u lisans mezunu olan hemşireler bulundukları kurumda ortalama 6,4±5,1 yıldır çalışmaktadır. Hemşirelerin %72,6'sı geçmişte ya da bugün etik ile ilgili eğitim aldığını ve büyük çoğunluğu etik konusundaki bilgilerini örgün eğitimi sırasında ya da hizmet içi eğitimlerden elde ettiğini belirtmiştir.

Kapsam geçerliliği için ilk önce 12, daha sonra 9 uzmandan görüş alınmış ve yapılan analizler sonucunda a=0.05 anlamlılık düzeyinde minimum Kapsam Geçerlik Ölçütü (KGÖ=0.72)'ne göre, istatistiksel olarak anlamsız bulunan sekiz madde ölçekten çıkarılmıştır. Yapı geçerliliği için KMO değeri 0.82 bulunmuş olup, yapılan açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, dört faktörlü yapı (insan onuru, tedavi ve bakım, hasta otonomisi ve ekip üyeleri olmak üzere) ölçeğin yapı geçerliliğini açıklamıştır. Ölçek için toplam açıklanan varyans değeri %61.14 bulunmuştur. Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucu test edilen model veri uyumunun kabul edilebilir düzeylere oldukça yakın olduğu saptanmıştır (GFI=0.83, AGFI=0,78, RMSEA=0.09, SRMR=0,01 ve Chi-square/df=2,853). Hiçbir madde ölçekten çıkarılmamıştır (faktör yükleri 0.3 altında olmadığı için). PESKSDÖ'nin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı α=0.71 bulunmuştur.

Ölçeğin tüm maddelerine yönelik test-tekrar test güvenirliği olduğu saptanmıştır.Ölçeğin maddelerinden elde edilen test-tekrar test güvenirliklerinden elde edilen sınıf içi korelasyon katsayılarının 0,61 ve 1 değerleri arasında olduğu görüldü. Ayrıca ölçeğin Cronbach alfa katsayısının 0,714 olduğu, önerilen 4 faktörlü yapıda elde edilen faktörlere ait Cronbach alfa katsayılarının sırasıyla 0.896, 0.862, 0.594 ve 0.632 olduğu görüldü. Alt ölçeklerin faktör yüklerine bakıldığında ise sırasıyla 1. Faktörde 0.598 ve 0.905 arasında değiştiği, 2. Faktörde 0.778 ve 0.877 arasında değiştiği, 3. Faktörde 0.452 ve 0.702 arasında değiştiği, 4. Faktörde 0.514 ve 0.771 arasında değiştiği görüldü.

Sonuç: Bu veriler sonucunda, 19 maddeden oluşan "Psikiyatride Etik Sorunlarla Karşılaşma Sıklığını Değerlendirme Ölçeği"nin dört faktörlü yapısı, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak literatüre önerilebilir.

Psikiyatri Hemşireliği Derneği, Meslek, Özlük Hakları/Mevzuat ve Etik Komisyonu çalışmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri, etik sorun, ölçek, geçerlilik ve güvenirlik

DEVELOPMENT OF AN ASSESSMENT SCALE OF FREQUENCY OF ENCOUNTER WITH ETHICAL PROBLEMS IN PSYCHIATRY: A VALIDITY AND RELIABILITY STUD

Rahime AYDIN ER[1], Çağlar ŞIMŞEK[2], Ceyda BAŞOĞUL[3], Leyla BAYSAN ARABACI[4], Meryem Cansu OLT[5], Velat CANGÜLEÇ[6], Nermin GÜRHAN[7], Aliye YILDIRIM[8]

[1]*Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye*

[2]*Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[3]*Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye*

[4]*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[5]*Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi, İSTA, Türkiye*

[6]*Van Egitim Araştırma Hastanesi, Van, Türkiye*

[7]*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, TOKAT, Türkiye*

[8]*Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye*

Purpose: The aim of this study is to develop a scale to determine the frequency of encountering ethical problems for psychiatric patients by health professionals working in psychiatry units and to conduct a validity-reliability study of this scale.

Materials-Methods: The data of the study which was planned in methodological type were obtained from 193 nurses working in the psychiatry units of three different hospitals between June and December 2022. After obtaining the approval of the ethics committee, the data were collected with the “Descriptive Information Form” and the “Scale for Evaluating the Frequency of Encountering with Ethical Problems in Psychiatry (SEFEEPP)” developed by the researchers. The draft scale, consisting of 27 items, took its final version consisting of 19 items as a result of necessary validity and reliability studies. In the development process of the scale; Lawshe technique, Explanatory Factor Analysis, Confirmatory Factor Analysis, Test-retest reliability, Cronbach Alpha Reliability coefficient, and item-total correlation analyses were performed.

Results: When the sample characteristics obtained from research data were examined, 77.7% of the nurses were female and the mean age was 32.6±7.6. Nurses, 82.9% of whom have a bachelor’s degree, have been working in their institution for an average of 6,4±5.1 years. 72.6% of the nurses stated that they received training on ethics in the past or today, and the majority

of them obtained their knowledge on ethics during their formal education or in-service training.

For content validity, opinions were obtained from 12 experts first, and then from 9 experts, and as a result of the analyses, eight items were found to be statistically insignificant according to the minimum Content Validity Criterion (CDS=0.72) at a=0.05 significance level were removed from the scale. The KMO value for construct validity was found to be 0.82, and according to the results of the explanatory and confirmatory factor analysis, the four-factor structure (human dignity, treatment, and care, patient autonomy, and team members) explained the construct validity of the scale. The total explained variance value for the scale was found to be 61.14%. As a result of Confirmatory Factor Analysis, it was determined that the model data was very close to acceptable levels (GFI=0.83, AGFI=0.78, RMSEA=0.09, SRMR=0.01 and Chi-square/df=2.853). No item was removed from the scale (since factor loadings were not below 0.3). The Cronbach Alpha reliability coefficient of SEFEEPP was found to be α=0.71.

It was determined that there was test-retest reliability for all items of the scale. It was observed that the intraclass correlation coefficients obtained from the test-retest reliabilities obtained from the items of the scale were between the values of 0.61 and 1. In addition, it was seen that the Cronbach alpha coefficient of the scale was 0.714, and the Cronbach alpha coefficients of the factors obtained in the proposed 4-factor structure were 0.896, 0.862, 0.594, and 0.632, respectively. When the factor loadings of the subscales were examined, it was seen that they varied between 0.598 and 0.905 in the 1st Factor, between 0.778 and 0.877 in the 2nd Factor, between 0.452 and 0.702 in the 3rd Factor, and between 0.514 and 0.771 in the 4th Factor, respectively.

Conclusion: As a result of these data, the four-factor structure of “Scale for Evaluating the Frequency of Encountering Ethical Problems in Psychiatry” which consists of 19-item can be suggested to the literature as a valid and reliable measurement tool.

This is the work of the Profession, Employee Rights/Legislation and Ethics Commission of Psychiatric Nursing Association

Keywords: Psikiyatri, etik sorun, ölçek, geçerlilik ve güvenirlik

FİZİKSEL HASTALIĞI OLAN GENÇLERİN BENLİK ALGISI, STRESLE BAŞ ETME BİÇİMLERİ VE PSİKİYATRİK BELİRTİLERİNİN İNCELENMESİ

Merve Nur ACAR, Fatma ÖZ

Lokmman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Giriş: Genç popülasyonun sağlıklı bir yetişkinlik dönemi geçirmesi için gençlik döneminin gelişimsel süreçlerini iyi bir şekilde tamamlaması gerekmektedir. Fiziksel bir hastalık sonucunda ortaya çıkabilecek psikiyatrik semptomların erken dönemde tespit edilmesi, koruyucu ruh sağlığı açısından oldukça önem arz etmektedir. Bu nedenle, ergenlerin benlik algısı, stresle baş etme biçimleri ve psikiyatrik semptomlarının ne olduğun ve aralarındaki ilişkinin bilinmesi, koruyucu ruh sağlığı stratejilerinin planlamasında yol gösterebilmektedir.

Amaç: Araştırmada, fiziksel hastalığı olan gençlerin benlik algısı, stresle baş etme biçimleri ve psikiyatrik belirtilerini ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Kontrol gruplu tanımlayıcı ve ilişki arayıcı bu araştırma, Ankara İli Belediye sınırları içinde fiziksel hastalık nedeniyle yatan ya da ayaktan izlenen üniversite ve eğitim araştırma hastanelerinde yürütülmüştür. Örneklem, Power analizine göre her bir hastaneden belirlenen 106 fiziksel hastalığı olan genç ve 106 sağlıklı gençten oluşmuştur. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Benlik Algısı Ölçeği (BAÖ), Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ) ve Kısa Semptom Envanteri(KSE) ile toplanmıştır. Araştırma için üniversitenin Bilimsel Araştırmalar Etik komisyonundan ve kurumlardan yazılı izin alınmıştır. Uygulamadan önce, katılımcılara araştırma hakkında bilgi verilmiş ve yazılı onam alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS 25 programı, değerlendirilmesinde ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi ve Regresyon Analizi kullanılmıştır.
Bulgular: Hastalığı olan katılımcıların %56'sı kadın, çoğunluğu 16-20 yaş arasında, %83'nün ekonomik durumu orta düzeyde, %19'unun sigara kullandığı, %93'ünün ebeveynleri ile yaşadığı, hastanede daha çok dört ve üzeri yatış (%25) sayısı ve hastalık başlangıcı daha çok (%47) 9-17 yaş arasındadır.

KSE'nin anksiyete, somatizasyon ve depresyon alt boyutunda cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlılıkta farklılık ortaya çıkmış olup, kadınların anksiyete, somatizasyon ve depresyon düzeyinin erkeklerden daha yüksek; kadın ve erkeklerde hasta grubun depresyon düzeyi, sağlıklı gruptan daha düşüktür. Hostilite alt boyutunda kadınların puan ortalamaları erkeklerden

istatistiksel anlamlılıkta daha yüksektir. SBTÖ'nin Çaresiz Yaklaşım alt boyutunda cinsiyet ve gruplar arasında anlamlı fark çıkmıştır ($F=6,43$; $P<0,05$). Bu, Tukey testi ile araştırıldığında, hasta erkekler sağlıklı erkeklerden daha fazla çaresiz yaklaşım göstermektedir. Sağlıklı kadınlarda çaresiz yaklaşım sağlıklı erkeklere göre daha çok; erkeklerde ise iyimser yaklaşım kadınlardan daha yüksek bulunmuştur. Hasta erkekler, sağlıklı erkeklerden daha fazla sosyal destek arama eğilimi göstermiştir.

Tartışma ve Sonuç: Kadınlarda depresyon, anksiyete ve somatizasyon düzeyinin erkeklerden daha fazla olmasının, fiziksel değişikliklere yol açan bir hastalığın da etkisinin cinsiyete göre değiştiğini ve bundan kadınların daha çok etkilendiğini göstermektedir. Sağlıklı gençlerin depresyon düzeyinin hasta gençlere oranla yüksek olması ise, depresyonun toplumdaki hem hasta hem de sağlıklı gençler için de ruh sağlığı açısından bir risk faktörü oluşturduğunu göstermesi açısından önemlidir. Gençlerin sağlıklı bir yetişkinlik dönemine geçebilmeleri için fiziksel hastalık tanısı alan ve almayan tüm gençlerin psikiyatrik semptomlarının erken dönemde tespit edilmesi, özellikle kadınlarda olumlu benlik algılarının ve etkili stresle baş etme biçimlerinin geliştirilmesine yönelik programlara yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Benlik algısı, fiziksel hastalık, gençlik, psikiyatrik belirtiler, stresle baş etme

Araştırma, TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından 2022 yılında desteklenmiştir.

INVESTIGATION OF SELF PERCEPTION, MANNERS OF COLLECTING WITH STRESS, AND PSYCHIATRIC SYMPTOMS OF YOUTH WITH PHYSICAL DISEASE

Merve Nur ACAR, Fatma ÖZ

Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Introduction: In order for the young population to have a healthy adulthood, it is necessary to complete the developmental processes of the youth period well. Early detection of psychiatric symptoms that may occur as a result of a physical illness is very important for preventive mental health. Therefore, knowing adolescents' self-perception, ways of coping with stress, and psychiatric symptoms and the relationship between them can guide the planning of preventive mental health strategies.

Purpose: The study aimed to examine the self-perception, ways of coping with stress, and psychiatric symptoms of young people with physical illnesses and the relationship between them.

Materials and Methods: This descriptive and correlation-seeking study with a control group was conducted in university and training and research hospitals within the borders of Ankara Province Municipality, where inpatients or outpatients were monitored due to physical illness. The sample consisted of 106 young people with physical diseases and 106 healthy young people determined from each hospital according to the Power analysis. Data were collected with the Personal Information Form, Self-Perception Scale (SPS), Stress Coping Styles Scale (SCSS) and Brief Symptom Inventory (BSI). Written permission was obtained from the Scientific Research Ethics Committee of the university and institutions for the research. Before the application, the participants were informed about the research and written consent was obtained. SPSS 25 program was used to analyze the data, and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) test and Regression Analysis were used to evaluate the data.

Results: 56% of the participants with the disease are women, the majority are between the ages of 16-20, 83% have a moderate economic status, 19% are smokers, 93% live with their parents, the majority of hospital stays are four or more (25%) and the onset of the disease is mostly between the ages of 9-17 (47%).

There was a statistically significant difference in the anxiety, somatization and depression sub-dimensions of BSI according to gender, and women's anxiety, somatization and depression

levels were higher than men; The depression level of the patient group in women and men is lower than the healthy group. In the hostility sub-dimension, the mean scores of women were statistically significantly higher than men. There was a significant difference between gender and groups in the Desperate Approach sub-dimension of the SCSS ($F=6.43$; $P<0.05$). When this is investigated with the Tukey test, sick men show more helpless approaches than healthy men. Desperate approach more in healthy women than healthy men; The optimistic approach level was found to be higher in men than in women. Sick men tended to seek more social support than healthy men.

Discussion and Conclusion: The fact that the level of depression, anxiety and somatization in women is higher than in men shows that the effect of a disease that causes physical changes varies according to gender and women are more affected by it. The fact that the depression level of healthy young people is higher than that of sick young people is important as it shows that depression is a risk factor for mental health for both sick and healthy young people in society. In order for young people to transition to a healthy adulthood, it is recommended that psychiatric symptoms of all young people, whether diagnosed with a physical disease or not, should be detected at an early stage, and programs should be included to develop positive self-perceptions and effective ways of coping with stress, especially in women.

Keywords: Self-perception, physical illness, youth, psychiatric symptoms, coping with stress

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE COVİD-19 FARKINDALIĞININ YORDAYICISI OLARAK AKADEMİK OKURYAZARLIK VE BAZI DEĞİŞKENLERİN ETKİSİ

Gizem BEYCAN EKİTLİ

Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Giriş: Akademik okuryazarlık öğrenilen bilginin özümsemesi, uygulanması ve etkili şekilde aktarılmasıdır. Hemşireliğin eğitici rolü, akademik okuryazarlık yetkinliği gerektirir ki küresel pandemik hastalıkların etkili yönetiminde toplumun bilgilenmesi, yanlış bilgi yayılımının önlenmesi ve toplumsal farkındalığın arttırılması konusundaki mesleki sorumluluklar gerçekleştirilebilsin. Dünya Sağlık Örgütü yakın gelecekte çoklu pandemik hastalıklarla mücadele edileceğini öngörmekte bu nedenle pandemik hastalıklara yönelik farkındalık mezun olmadan sahada görev yapan hemşirelik öğrencileri için de önemli bir gereksinim haline gelmektedir.

Amaç: Covid-19 farkındalığının yordayıcısı olarak akademik okuryazarlık düzeyleri ve bazı değişkenlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç-Yöntem: İlişkisel araştırmada evren Öğrenci Hemşireler Derneği üyelerinin tamamıdır (N=9080). Araştırmaya gönüllü olan, etkin öğrenciliğini sürdüren ve çevrimiçi anketleri eksiksiz tamamlayan 1481 öğrenci herhangi bir yöntem kullanılmadan örnekleme seçilmiştir. Covid-19 Farkındalık Ölçeği ve Akademik Okuryazarlık Ölçeği kullanılmıştır. Spearman korelasyon ve çoklu lineer regresyon uygulanmıştır.

Bulgular: İleri seçim (forward selection) regresyon dört farklı değişkenin modele dahil edildiği haliyle Akademik Okuryazarlık Ölçeği puanlarına yönelik etkinin en kuvvetli olduğu formülü belirlemiştir ($F(4,1480)=138.759$; $p=<0.001$). Toplam varyansın %27.3'ü Akademik Okuryazarlık Ölçeği toplam puanı, Covid-19 nedeniyle yakınlarında kayıp verme öyküsü, ölçek Araştırma Süreci Boyutu ve öğrencilerin sınıf düzeyi ile açıklanmıştır ($R=0.523$, $R^2=0.273$, $p=<0.05$). Kaybedilen kişinin yakınlık düzeyi, sınıf seviyesinin artması ve akademik okuryazarlık puanlarının arttışı, Covid-19 Farkındalık Ölçeği puanlarını arttıracak yönde geniş aralıkta etkilidir($R^2\geq0.26$).

Tartışma ve Sonuç: Öğrencilerde Covid-19 farkındalığı; akademik okuryazarlık, hastalık nedeniyle bir yakının kaybı ve sınıf düzeyinin artışından etkilenir. Toplumsal sağlığın sürdürülebilmesi için eğitim müfredatlarının ilk dönemlerinde daha ağırlıklı olmak üzere

akademik okuryazarlık yetkinliğini arttıracak düzenlemeler yapılması sağlanabilir. Hastalıktan kayıpların engellenemeyeceği ve sınıf düzeyine müdahale edilemeyeceği bu koşullarda pandemik salgınların kısa ve uzun süreli etkilerinden toplumsal olarak korunmak adına yarının hemşirelerinin akademik okuryazarlık düzeylerinin yükseltilmesi öncelikli adım olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Akademik okuryazarlık, COovid-19 farkındalığı, hemşirelik öğrencisi,

THE INFLUENCE OF ACADEMIC LITERACY AND VARIOUS VARIABLES AS PREDICTORS OF COVID-19 AWARENESS IN NURSING STUDENTS

Gizem BEYCAN EKİTLİ

Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Introduction: Academic literacy is the assimilation, application, and effective transfer of acquired knowledge. The educational role of nursing necessitates competence in academic literacy, enabling the fulfillment of professional responsibilities related to community education, prevention of misinformation spread, and the enhancement of public awareness in the effective management of global pandemic diseases. The World Health Organization anticipates the ongoing struggle against multiple pandemic diseases in the near future, making awareness of pandemic diseases an essential requirement for nursing students working in the field even before graduation.

Objective: This study aims to investigate the levels of academic literacy and various variables as predictors of COVID-19 awareness.

Materials and Methods: The study was conducted as a relational research involving the entire membership of the Student Nurses Association (N=9080). A sample of 1481 students, who voluntarily participated in the research, maintained active student status and completed online surveys in full, was selected without any method. The COVID-19 Awareness Scale and Academic Literacy Scale were used for data collection. Spearman correlation and multiple linear regression analyses were applied.

Results: The forward selection regression identified the formula with the inclusion of four different variables as the one where the impact on Academic Literacy Scale scores was strongest ($F(4,1480)=138.759$; $p=<0.001$). A total of 27.3% of the total variance was explained by the Academic Literacy Scale total score, the history of losing a close relative due to COVID-19, the Research Process Dimension of the scale, and students' grade level ($R=0.523$, $R^2=0.273$, $p=<0.05$). The degree of closeness to the lost person, an increase in grade level, and an increase in academic literacy scores have a positive large effect on COVID-19 Awareness Scale scores ($R^2 \geq 0.26$).

Discussion and Conclusion: COVID-19 awareness among students is influenced by academic literacy, the loss of a close relative due to illness, and an increase in grade level. To ensure the

sustainability of public health, adjustments can be made to educational curricula, with a greater emphasis on enhancing academic literacy skills, especially in the early stages of education. In circumstances where disease-related losses cannot be prevented and grade levels cannot be altered, increasing the academic literacy levels of tomorrow's nurses can be considered a priority step in protecting society from the short-term and long-term impacts of pandemic outbreaks.

Keywords: academic literacy, covid-19 awareness, nursing students

TİDAL MODELİN İYİLEŞMEYE ETKİSİ: BİR SİSTEMATİK DERLEME

Emel ÖZTÜRK TURGUT[1], Mahire Olcay ÇAM[2], Sema ÇEVIK [3]

[1]*Ege Üniversitesi, BORNOVA, Türkiye*

[2]*Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye*

[3]*Akkuyu Nükleer Santrali, Mersin, Türkiye*

Giriş: Tidal Model bir iyileşme modelidir. Her geçen yıl kullanım sıklığı artmaktadır.

Amaç: Bu sistematik derleme Tidal Modelin iyileşme üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla yürütülmüştür.

Yöntem

Tidal modele dayalı müdahalelerin uygulandığı tedavi kurumlarında ruhsal sorunu ve/veya ruhsal hastalığı olan kişilerle ve sağlık çalışanlarıyla yürütülen araştırmalar incelenmiştir. Prospero protokol kaydı alınmıştır (CRD42023354459). Araştırmada, Ağustos- Eylül 2023 tarihlerinde, EBSCOHOST, Medline ve PubMed veri tabanlarında "Tidal Model AND nursing" ve "Tidal Model and (mental health or mental illness or mental disorder or psychiatric illness)" anahtar kelimeleriyle taramalar yapılmıştır. Araştırmacılar veri tabanlarında taramaları ve sonrasındaki araştırmaları seçme işlemlerini birbirinden bağımsız yapmıştır. Sonrasında araştırmacılar bir araya gelmiş oluşturdukları listeleri karşılaştırmıştır (Şema 1).
Şema 1. Sistematik derlemeye dahil olacak araştırmaların belirlenme süreci
Dahil Olma Kriterleri

Araştırma makalesi olması
Randomize kontrollü
Deneysel
Yarı deneysel
Tam metin erişimin olması
İngilizce ve/veya Türkçe yayınlanmış olması

Kontrol Listesi: Belirlenen araştırmaları değerlendirmek üzere “uygun- kısmen uygun- uygun değil” seçenekleri yer almaktadır
Bulgular: Araştırmaların çoğunlukla modelin geliştirildiği dönemlerde uzun süreli araştırmalar olduğu görülmektedir. Araştırmaların ikisinde ön test- son test uygulamalı olarak Tidal model uygulanmadan öncekiyle uygulandıktan sonraki hasta grubu verileri karşılaştırılmıştır. Diğer araştırmalardan biri hermenötik fenomenoloji, biri randomize kontrollü, biri ise ön test- son test uygulamalı kontrol gruplu olarak belirlenmiştir. Örneklem çoğunlukla ruhsal sorunu/hastalığı olan kişilerdir. Hastaların daha kısa sürede tedavi sürecini tamamladığı, tedavi sürecine dahil olduğu, hasta- hemşire arasındaki ilişkiyi ve doyumu güçlendirdiği belirlenmiştir. Hastalarda iş birliği, umut, tedaviye uyum, baş etme becerileri; sağlık çalışanlarındaysa bakım becerileri, umut ve iş doyumu artmıştır. Şiddet gören kadınlardaysa psikolojik dayanıklılık ve umut artmıştır.
Tartışma: Hastaların ekiple iş birliği kurması tedaviye uyum sağladıklarını göstermektedir. Tidal model bir iyileşme modelidir. Bunu hastaların tedavi uyumlarının, iş birliklerinin, baş etme becerilerinin ve dayanıklılıklarının artması sonuçları ispatlamaktadır. Umut kronik ruhsal hastalıklar için önemlidir ve sağlık ekibinin umut kavramı üzerinde çalışması gerektiği vurgulanmaktadır. Literatür doğrultusunda Tidal modelin bu açıdan yararlanabilecek bir model olduğu söylenebilir.

Sonuç ve öneriler: Tidal modelin tedavi ve bakım sürecinde zaman yönetimi açısından katkıları olduğu görülmektedir. İş birliği, doyum ve umut tidal modelde öne çıkan kavramlardır. Genellikle ikinci basamak sağlık hizmetlerinde kullanılmış olsa da üçüncü basamak için de kullanılabileceği bulunmuştur. Kendi tedavi ve bakımında sorumluluk alan hastaların uzun vadede hastalık ataklarının azalacağı öngörülebilir. Bu hastalığın seyri olduğu kadar tedavi masrafları, iş gücü kaybı, kaynak yönetimi açısından da önemlidir. Tidal modelin hemşirelere ve öğrenci hemşirelere tanıtılması modelin kullanımının yaygınlaştırılması açısından önerilebilir. Ayrıca sağlık sisteminin farklı basamaklarında, çeşitli örneklemlerde modelin uygulanması modelin kullanımının yaygınlaştırılması açısından önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: model, hemşirelik, sistematik derleme, tidal,

THE EFFECT OF TIDAL MODEL ON RECOVERY: A SYSTEMATIC REVIEW

Emel ÖZTÜRK TURGUT[1], Mahire Olcay ÇAM[2], Sema ÇEVIK [3]

[1]Ege Üniversitesi, BORNOVA, Türkiye

[2]Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[3]Akkuyu Nükleer Santrali, Mersin, Türkiye

Introduction: Tidal Model is a model for recovery. Every year, the frequency of use increases.
Aim: The aim of this systematic review was to investigate the impact of the Tidal Model on recovery.
Method: Studies with people with mental problems and/or mental illness, as well as healthcare professionals, were done in treatment facilities where interventions based on the tidal model were implemented. The Prospero protocol has been registered (CRD42023354459). Between August and September 2023, researchers conducted searches in the EBSCOHOST, Medline, and PubMed databases using the keywords “Tidal Model AND nursing” ve “Tidal Model and (mental health or mental illness or mental disorder or psychiatric illness)”. The database searches and subsequent research selection were carried out independently by the researchers. Following that, the researchers gathered and compared their lists (Schema 1).

Schema 1. The procedure for selecting which studies to include in the systematic review.

Inclusion Criteria
Being a research article
Randomized controlled
Experimental
semi-experimental
Having full text access
Be published in English and/or Turkish

Checklist: Includes "appropriate-partially appropriate-not appropriate" evaluation options for the listed studies.

Results: It seems that the studies were mostly long-term studies during the periods when the model was developed. In two of the studies, the data of the patient group after the application of the Tidal model with pretest-posttest application were compared with the one before the application. One of the other studies was determined to be hermeneutic phenomenology, one with a randomized control, and one with a pretest-posttest applied control group. The sample consists mostly of people with mental problems or diseases. It was determined that the patients completed the treatment process in a shorter time, were involved in the treatment process, and strengthened the relationship and satisfaction between the patient and the nurse. Cooperation, hope, compliance with treatment, and coping skills in patients increased; in healthcare workers, care skills, hope, and job satisfaction increased. Psychological resilience and hope increased in women exposed to violence.

Discussion: Patients' collaboration with the team demonstrates that they are adhering to the treatment. The tidal model is a model of recovery. The findings demonstrate this through enhancing patients' treatment adherence, collaboration, coping abilities, and resilience. Hope is essential for those suffering from persistent mental disorders, and it is recommended that the health team focus on this notion. According to the literature, the tidal model is a model that can profit from this property.

Conclusion and recommendations: The tidal model appears to be useful in time management during the treatment and care process. The tidal model emphasizes cooperation, satisfaction, and hope. Although it is commonly utilized in secondary healthcare, it has also been discovered that it can be used in tertiary care. Disease attacks are expected to reduce in the long run for individuals who take responsibility for their own treatment and care. This is critical not only for illness progression, but also for treatment costs, workforce attrition, and resource management. To increase the model's utilization, it may be beneficial to introduce it to nurses and student nurses. Furthermore, applying the model to different samples at different temperatures

Keywords: models, nursing, systematic review, Tidal

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI İLE RUHSAL BOZUKLUKLARA YÖNELİK DAMGALAYICI TUTUMLARININ BELİRLENMESİ

Tuğçe DOĞRUL, Meltem MERIÇ

Lokman Hekim Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Giriş: Ruh sağlığı okuryazarlığı, ruhsal hastalıkları tanıma, yönetme ve önlemeye yönelik inanç ve bilgi birikimi olarak tanımlanmıştır. Ruh sağlığı okuryazarlığının artışı, ruh sağlığı hakkındaki bilgi ve tutumun yanı sıra, ruh sağlığı bozukluğu olan bireylere yönelik davranışları da iyileştirerek damgalamayı azaltır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı; sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin ruh sağlığı okuryazarlığı ile ruhsal bozukluklara yönelik damgalayıcı tutumlarını belirlemek ve aralarındaki ilişkiyi ortaya koymaktır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın örneklemini 2022-2023 eğitim öğretim yılında LHÜ Sağlık Bilimleri Fakültesine devam etmekte olan, 18 yaşından büyük ve gönüllü olan 294 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma için etik kurul izni alındıktan sonra veriler Kişisel Bilgi Formu, Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği, Sağlık Çalışanları İçin Ruhsal Hastalıklara Yönelik Damgalama Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22 programıyla analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler olarak sayı, frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. İki bağımsız değişken arasındaki farkın analizi için t-Testi ve çoklu grup arasındaki farkın analizi için ANOVA analizi uygulanmıştır. **Bulgular:** Öğrencilerin ruh sağlığı okuryazarlığı toplam puan ortalaması 101,163±16,570, ruhsal hastalıklara yönelik damgalama toplam puan ortalaması 58,344±11,884 bulunmuştur. Ruhsal hastalıklara yönelik damgalama toplam puan ortalaması ile ruh sağlığı okuryazarlığı toplam puan ortalaması arasında negatif yönde yüksek düzeyde korelasyon bulunmuştur ($r=-0.75$) ($p=0,000<0.05$).

Tartışma ve Sonuç: Öğrencilerin ruh sağlığı okuryazarlığı düzeylerinin düşük olduğu ve damgalama düzeyinin ortalamanın üzerinde olduğu söylenebilir. Ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyinin artmasının ruhsal hastalıklara yönelik damgalama düzeyinin azalttığı belirlenmiştir. Ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyini arttırmak ve ruhsal hastalıklara yönelik damgalamayı azaltmaya yönelik müdahale çalışmalarının planlanması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Damgalama, ruh sağlığı okuryazarlığı, ruhsal bozukluklar

DETERMINATION OF HEALTH SCIENCES FACULTY STUDENTS' MENTAL HEALTH LITERACY AND STIGMATIZING ATTITUDES TOWARD MENTAL DISORDERS

Tuğçe Doğrul, Meltem Meriç

Lokman Hekim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü

Ankara/TÜRKİYE

Introduction: Mental health literacy is defined as "belief and knowledge to recognize, manage and prevent mental illnesses". Improving mental health literacy not only enhances knowledge and attitudes about mental health but also reduces stigma by improving behaviors towards individuals with mental health disorders.

Purpose: The purpose of this study; To determine the mental health literacy and stigmatizing attitudes of health sciences faculty students towards to mental disorders and to reveal the relationship between them.

Materials and Methods: The sample of the study consisted of 294 volunteer students over the age of 18 who were attending LHU Faculty of Health Sciences in the 2022-2023 academic year. After obtaining the permission of the ethics committee for the research, the data were collected using the Personal Information Form, the Mental Health Literacy Scale, and the Stigma for Mental Illnesses Scale for Healthcare Professionals. The data obtained was analyzed with the SPSS 22 program. In the evaluation of the data, descriptive statistical methods such as number, frequency, percentage, mean, and standard deviation were used. t-Test was used to analyze the difference between two independent variables and ANOVA analysis was used to analyze the difference between multiple groups.

Results: The mental health literacy total score average of the students was 101.163±16.570 and the total mean score of stigmatizations for mental illnesses was 58.344±11,884. There was a significantly high negative correlation found between the total stigma score towards mental illnesses and the total mental health literacy score. ($r = -0.75$, $p = 0.000 < 0.05$)

Discussion and Conclusion: It can be said that students' mental health literacy levels are low, and the level of stigmatization is above average. It has been determined that increasing the level of mental health literacy reduces the level of stigmatization towards mental illnesses. It is

recommended to plan intervention studies to increase the level of mental health literacy and reduce stigma towards mental illnesses.

Key Words: Stigma, mental health literacy, mental disorders

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÇOCUĞU OLAN BİREYLERE VERİLEN PSİKOEĞİTİMİN DEPRESİF BELİRTİ VE İÇSELLEŞTİRİLMİŞ DAMGALAMA DÜZEYİNE ETKİSİ

Besra BEKTARIM, Evin KAYA, Funda GÜMÜŞ

Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, TÜRKİYE

*Bu çalışma TÜBİTAK–2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı kapsamında 1919B012206956 başvuru numarası ile desteklenmiştir.

ÖZET

Giriş: Özel gereksinimi olan birey ” kavramı doğum sırasında ya da daha sonraki gelişim sürecinde biyolojik veya çevresel faktörlerden kaynaklı fiziksel, ruhsal, sosyal, duyusal ve zihinsel yetilerinde değişen derecelerde yeti kaybı ve işlevsellikte kısıtlılık yaşayan, bundan ötürü bireysel ve sosyal adaptasyonda güçlük gösteren birey olarak tanımlanmaktadır (Gümüş, 2022). Bakım verici pozisyonunda olan ebeveynler çocuğun yetiştirilme sürecini ağır bir yük olarak görür ve çocuklarına destek olmada yetersiz hissettiklerini düşünüp depresyon ile karşılaşabilirler. Bakım yükünün artması ile birlikte ruhsal bozuklukların arttığı bilinmektedir. Ruhsal bozukluğa sahip çocuk ve aileleri hem toplum tarafından hem de bireylerin kendilerinde içsel damgalama hissetmektedirler (Dikeç ve ark., 2019). Psikoeğitim, ruhsal bozukluğa sahip birey ve ailelerde hastalık ve hastalık yükünü azalttığı kanıtlanmış, tedavi kılavuzlarında tedaviye ek olarak yer alan ekonomik ve temel bir yöntemdir (Gümüs ve ark.,2020). Amaç: Bu çalışmanın amacı, özel gereksinimli çocuğu olan bireylere verilen psikoeğitimin depresif belirti ve içselleştirilmiş damgalama düzeyine etkisini belirlemektir. Yöntem: Çalışma deneysel (ön test ve son test) araştırma deseninde, 1 Mart- 30 Haziran 2023 tarihinde Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı özel terapi ve rehabilitasyon merkezinde tedavi görmekte olan, özel gereksinimli çocukların ebevynleri ile yapıldı. Araştırma toplamda 70 (35 deney, 35 kontrol) katılımcı ile yürütüldü. Çalışmada 8 haftalık bireysel psikoeğitim programı uygulandı. Veriler, araştırmaya katılacak bireylerin onayının yazılı bir şekilde belirten ve ailelerin sosyo-demografik özelliklerini belirleyen “Kişisel Bilgi Formu, Beck Depresyon Envanteri (BDE) ve Ebeveynlerin Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği (ERHİDÖ)” kullanılarak toplanıldı. Kurum, etik kurul ve katılımcılardan gerekli izinler alındı. Bulgular: Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalamasının 37,58 (10,71), %86,6’sının kadın, %85,7’sinin evli, %25,7’sinin ilkokul mezunu olduğu belirlendi. Özel gereksinimi olan çocukların, özel gereksinim yılı ortalamalarının 6,17 (5,75), çocukların yaş ortalamalarının ise 8,43 (5,50) ve

bakım verilen çocukların %52,9'sının erkek olduğu bulundu. Çalışmaya katılan bireylere verilen psikoeğitim ön test ve son test puanları incelendiğinde, katılımcıların ERHİDÖ toplam ve alt puan ortalamalarının ve BDE toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptandı. Buna göre verilen psikoeğitim sonrası ERHİDO toplam, yabancılaşma, kalıp yargıların onaylanması, algılanan ayrımcılık, sosyal geri çekilme, damgalanmaya karşı direnç alt boyutları ve BDE toplam puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde azaldığı belirlendi. Tartışma: Literatürde yapılan çalışmalarda ruhsal sorunu olan çocuk\ergen ailelerinin damgalama ve depresif belirtiler yaşadıkları, psikoeğitimin damgalamayı ve depresif belirtileri azalttığı bildirilmiştir (Gümüs ve ark.,2020; Dikeç ve ark. 2019; Kaçan ve ark., 2023). Sonuç: Yapılan araştırmaya göre özel gereksinimli çocuğu olan bireylere verilen psikoeğitimin depresif belirti ve içselleştirilmiş damgalama düzeyine olumlu yönde etkisi olduğu belirlendi.
Anahtar Kelimeler: Özel gereksinim, psikoeğitim, damgalama, depresyon, ebeveyn, hemşire.

Keywords: Özel ihtiyaçlar, psikoeğitim, damgalanma, depresyon, ebeveyn, hemşire.

THE EFFECT OF PSYCHOEDUCATİON GİVEN TO INDİVİDUALS WİTH CHİLDREN WİTH SPECİAL NEEDS ON THE LEVEL OF DEPRESSİVE SYMPTOMS AND INTERNALİZED STİGMA

Besra BEKTARIM, Evin KAYA, Funda GÜMÜŞ

Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, TÜRKİYE

Introduction: The concept of "individual with special needs" is defined as an individual who experiences varying degrees of disability and functional limitations in physical, spiritual, social, sensory and mental abilities due to biological or environmental factors at birth or during the subsequent development process, and therefore has difficulty in individual and social adaptation. is defined (Gümüş, 2022). Parents who are in a caregiver position see the child's upbringing as a heavy burden and may experience depression because they feel inadequate in supporting their children. It is known that mental disorders increase with the increase in care burden. Children with mental disorders and their families feel internal stigmatization both by society and by the individuals themselves (Dikeç et al., 2019). Psychoeducation is an economical and basic method that has been proven to reduce the burden of illness and disease in individuals and families with mental disorders and is included in treatment guidelines in addition to treatment (Gümüs et al., 2020).

Purpose: The aim of this study is to determine the effect of psychoeducation given to individuals with children with special needs on the level of depressive symptoms and internalized stigma.

Method: The study was conducted in an experimental (pre-test and post-test) research design, between March 1 and June 30, 2023, with the parents of children with special needs who were receiving treatment at the private therapy and rehabilitation center affiliated with the Diyarbakır Provincial Directorate of National Education. The research was conducted with a total of 70 (35 experimental, 35 control) participants. An 8-week individual psychoeducation program was applied in the study. Data were collected using the "Personal Information Form, Beck Depression Inventory (BDI) and Parents' Internalized Stigma of Mental Illnesses Scale (ERHIDS)", which provides written consent of the individuals to participate in the research and determines the socio-demographic characteristics of the families. Necessary permissions were obtained from the institution, ethics committee and participants. Results: It was determined that the average age of the individuals participating in the study was 37.58 (10.71), 86.6% were women, 85.7% were married, and 25.7% were primary school graduates. It was found that the average year of special needs of children with special needs was 6.17 (5.75), the average age

of the children was 8.43 (5.50) and 52.9% of the children receiving care were male. When the psychoeducation pre-test and post-test scores given to the individuals participating in the study were examined, a statistically significant difference was detected between the participants' ERHIDS total and sub-score averages and BDI total score averages. Accordingly, it was determined that ERHIDO total, alienation, endorsement of stereotypes, perceived discrimination, social withdrawal, resistance to stigma subscales and BDI total scores decreased statistically significantly after the psychoeducation. Discussion: Studies in the literature have reported that families of children/adolescents with mental problems experience stigmatization and depressive symptoms, and that psychoeducation reduces stigmatization and depressive symptoms (Gümüs et al., 2020; Dikeç et al., 2019; Kaçan et al., 2023). Conclusion: According to the research, it was determined that the psychoeducation given to individuals with children with special needs had a positive effect on the level of depressive symptoms and internalized stigma.
Key Words: Special needs, psychoeducation, stigma, depression, parent, nurse.

KAYNAKLAR

Dikeç, G., Uzunoğlu, G., & Gümüş, F. (2019). Stigmatization experiences of Turkish parents of patients hospitalized in child and adolescent psychiatric clinics. Perspectives in psychiatric care, 55(2). Gümüş, F. (2022). "Özel Gereksinimli Çocuklarda Ruhsal Problemler ve Hemşirelik Yaklaşımları". Kaçan, H., & Değer, V.D. (Eds.). (2022). Özel Gereksinimli Çocuğa Multidisipliner Yaklaşım. Nobel Tıp Kitapevleri.1-23.

Gümüs, F., Ergün, G., & Dikeç, G. (2020). Effect of Psychoeducation on Stress in Parents of Children With Attention- Deficit/Hyperactivity Disorder: A Randomized Controlled Study. Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services, 58(7), 34-41.

Kaçan, H., Gümüş, F., & Bayram Değer, V. (2023). Effect of individual psychoeducation for primary caregivers of children with autism on internalized stigma and care burden: a randomized controlled trial. International Journal of Developmental Disabilities, 1-10.

POSTER BİLDİRİ

BİR ŞEHİR HASTANESİNDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN PSİKOSOSYAL RİSKLERİNİN BELİRLENMESİ

Rukiye BAHAR[1], Elçin BABAOĞLU[2]

[1]*Göztepe Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi, Istanbul, Türkiye*

[2]*Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye*

GİRİŞ ve AMAÇ: Bu çalışma bir şehir hastanesinde çalışan hemşirelerin psikososyal risklerinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı nitelikte yapılmıştır.YÖNTEM ve GEREÇLER: Araştırma İstanbul'da bir şehir hastanesinde yürütülmüştür. Evrenini 450 hemşire, örneklemini 208 hemşire oluşturmaktadır. Veriler, hemşirelerin tanımlayıcı özellikleri bilgi formu ve Kopenhag Psikososyal Risk Değerlendirme Ölçeği (KOPSOR-3) ile toplanmıştır.BULGULAR: Hemşirelerin bireysel tanımlayıcı özellikleri incelendiğinde %38'i 22-25 yaş aralığında, %76'sı kadın, %73,6'sı bekar, %73,1'i lisans mezunu, %52,9'u geliri giderine eşit olarak belirlenmiştir. Hemşirelerin iş yaşamı tanımlayıcı özelliklerine bakıldığında, katılımcıların %92,3'ünün hemşire olarak çalıştığı, %45,7'sinin 4-9 yıldır bu meslekte çalıştığı, %47,6'sının şuan ki kurumunda 3 yıl ve altı süredir çalıştığı, %91,8'si gündüz ve nöbet usulü çalıştığı bulunmuştur. Sonuç olarak hemşirelerin maruz kaldığı 25 psikososyal risk tanımlanmıştır. Hemşirelerin en fazla psikososyal risk taşıdığı alanlar bilişsel talepler, çalışma hızı ve tükenmişlik; en az risk taşıdığı alanlar ise gelişme olanağı eksikliği, topluluk duygusu eksikliği ve işin anlamsızlığı olmuştur.TARTIŞMA ve SONUÇ: Hemşireler çalışma alanlarında pek çok psikososyal riski barındırmaktadır. Sistemsel, yönetimsel veya bireysel sebeplerle oluşan psikososyal risk faktörleri sağlık kurumlarında hizmet sunumunu istenmeyen şekilde etkilemektedir. Sağlık personeli başta olmak üzere hasta ve yakınlarında da beklenmeyen olumsuz etkilere sebep olabilmektedir. Bu risk faktörlerinin engellenmesi ya da en aza indirgenmesi verimli, kaliteli ve hasta güvenliğini önemseyen hizmet sunumuna katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, iş sağlığı, psikososyal risk, risk, psikiyatri hemşireliği,

DETERMINING THE PSYCHOSOCIAL RISKS OF NURSES WORKING IN A CITY HOSPITAL

Rukiye BAHAR[1], Elçin BABAOĞLU[2]

[1]*Göztepe Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi, Istanbul, Türkiye*

[2]*Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye*

INTRODUCTION: This study was conducted as a descriptive study in order to determine the psychosocial risks of nurses working in a city hospital.METHODS: The research was conducted in a city hospital in Istanbul. Its population consists of 450 nurses and its sample consists of 208 nurses. Data were collected with nurses' descriptive characteristics information form and Copenhagen Psychosocial Risk Assessment Scale (KOPSOR-3).RESULTS: When the individual descriptive characteristics of the nurses were examined, it was determined that 38% of them were between the ages of 22-25, 76% were women, 73.6% were single, 73.1% were undergraduate graduates, and 52.9% had income equal to their expenses. When the descriptive characteristics of nurses are examined, it is seen that 92.3% of the participants have been working as nurses, 45.7% have been working in this profession for 4-9 years, 47.6% have been working in their current institution for 3 years or less, 91%. It was found that,8 of them worked during the day and on shift. As a result, 25 psychosocial risks that nurses are exposed to were defined. The areas where nurses carry the highest psychosocial risk are cognitive demands, working speed and burnout; the areas where it was least risky were the lack of development opportunities, the lack of sense of community and the meaninglessness of the work.DISCUSSION AND CONCLUSION: Nurses have many psychosocial risks in their work areas. Psychosocial risk factors that occur due to systemic, managerial or individual reasons adversely affect service delivery in health institutions. It can cause unexpected negative effects on patients and their relatives, especially on healthcare personnel. Preventing or minimizing these risk factors contributes to efficient, quality and patient safety service delivery.

Keywords: nursing, occupational health, psychosocial risk, psychiatric nursing

AİLEDE ÖLÜM VE YAS OKURYAZARLIĞI

Öznur BAŞYIĞIT, Buket ŞIMŞEK ARSLAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye

Ölüm, canlının doğumuyla başlayan yaşamın, bilinmeyen bir zaman içerisinde biyolojik olarak sona ulaşmasıdır. Ölen canlının biyolojik varlığı sona ererken, yaşamaya devam eden diğer yakınları için farklı duygu ve düşünceleri içeren yas süreci ortaya çıkmaktadır. Bu derlemenin amacı, ölüm ve yas okuryazarlığını tanımlamak ve ailedeki önemini açıklamaktır. Ölüm ve yas okuryazarlığı bireylere, doğumla başlayan ve ölümle sona eren yaşamlarını anlamlandırma, ölüm olgusu ve ölümle kaybetme, yas olgusu ve yas süreci, yas ile hayata devam etme gibi konularda eğitici ve güçlendirici bilgi vermeyi amaçlamaktadır. Literatürde ölüm okuryazarlığının dört boyutu bulunmaktadır. Bu boyutlar pratik bilgi (konuşma desteği, uygulamalı bakım), deneyimsel bilgi, olgusal bilgi ve toplum bilgisi (yardıma ulaşma, toplumsal destek grupları) olarak tanımlanmıştır. Yas okuryazarlığında ise üç boyut bulunmaktadır. Bunlar bilgi, beceri ve değerler boyutlarıdır. Ölüm ve yas okuryazarlığının boyutlarını kaybedilen kişi ile olan ilişki, ölümün nasıl gerçekleştiği, yas sürecindeki bireyin duygudurumu, kültür gibi birçok faktör etkilemektedir. Ölüm ve yas çok boyutlu konulardır. Bu nedenle bu alanlarda okuryazarlığın geliştirilmesinden birçok disiplin sorumludur.

Aile, insanların kendini güvende hissettikleri karşılıklı etkileşim, deneyim ve paylaşımların yaşandığı temel sosyal birimdir. Aile üyelerinden birinin ölümü, hayatta kalan diğer üyeler için oldukça yıkıcı bir süreç olabilmektedir. Ölüm ve yas sürecini doğru bir şekilde anlamak ve deneyimleme becerisi geliştirmek, hayata karşı da doğru ve etkili bir tutum sağlayabilme adına önem taşımaktadır. Bu bağlamda ailede ölüm ve yas okuryazarlığının geliştirilmesinin, ölüm olgusu, sevilen birinin ölümünün birey ve aile üzerinde yarattığı etki, yas tepkileri, çocuklarla ve ergenlerle ölümün nasıl konuşulması gerektiği, aile içi iletişimin etkin rolü, sosyal desteğin önemi, yas sürecinin bileşenleri gibi birçok konuya açıklık getireceği düşünülmektedir. Aile bireylerinin ölüm ve yas okuryazarlığına sahip olması, sevdiği birinin ölümünü deneyimleyen bireylerin ölüm ve yas sürecini anlamlandırabilmesi, yas tepkilerini tanıması, eski işlevselliğine dönmesi ve güçlenmesi konusunda oldukça önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile, okuryazarlık, ölüm, yas

DEATH AND GRIEF LITERACY IN THE FAMILY

Öznur BAŞYIĞIT, Buket ŞIMŞEK ARSLAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye

Death, which begins with the birth of a living, is the biological end of life in an unknown time. As the biological existence of the deceased comes to an end, the grief, which includes different feelings and thoughts, emerges for the other relatives who continue to live. The aim of this review is to describe death and grief literacy and explain its importance in the family. Death and grief literacy aims to provide educational and empowering information on subjects such as making sense of their lives that begin with birth and end with death, the phenomenon of death and loss through death, the phenomenon of grief and and continuing life with grief. There are four dimensions of death literacy in the literature. These dimensions are defined as practical konowledge (talking support, doing hands on care), experiential knowledge, factual knowledge and community knowledge (others can help me provide end of life care, support groups in my community). There are three dimensions in grief literacy. These are knowledge, skills and values dimensions. Many factors such as the relationship with the deceased, how the death occurred, the mood of the grieving individual, and culture affect the dimensions of death and grief literacy. Death and grief are multidimensional issues. Therefore, many disciplines are responsible for the development of literacy in these areas.

The family is the basic social unit in which people feel safe, interact, experience and share. The death of a family member can be a devastating for other survivors. It is important to understand the death and grief correctly and to develop the ability to experience it, in order to provide a correct and effective attitude towards life. In this context, it is thought that the development of death and grief literacy in the family will clarify many issues such as the phenomenon of death, the effect of the death of a loved one on the individual and the family, grief reactions, how to talk about death with children and adolescents, the effective role of family communication, the importance of social support, and the components of the grief. It is very important for family members to have death and grief literacy, to make sense of the death and grief of individuals who have experienced the death of a loved one, to recognize their grief reactions, to return to their former functionality and to become stronger.

Keywords: Family, literacy, death, grief, Aile, okuryazarlık, ölüm, yas

ALKOL KULLANIM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERDE FARKINDALIK VE İÇ GÖRÜ

Nesrin ÇUNKUŞ KÖKTAŞ

Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Denizli, Türkiye

Giriş: Alkol kullanım bozuklukları, kompülsif olarak alkol kullanımı ve alkol alımı üzerinde kontrol kaybı ile karakterize psikiyatrik bir bozukluktur. Alkol kullanım bozukluğu olan bireylerde, alkol kullanım bozukluğu belirtileri, komplikasyonları ve tedavi ihtiyacı hakkında farkındalık ve iç görü eksikliği çok yaygındır. Alkol kullanım bozukluğu olan bireylerde farkındalık ile iç görü arasında ilişki olduğu belirtilmektedir. Alkol kullanımının dürtüsel bir davranış olarak tekrar edilmesi farkındalığın azalmasıyla ilişkilidir ve kişi alkol kullanmayı bırakamaz. Böylece bağımlılık süreci gerçekleşir. Alkol kullanımında zayıf iç görü ise, daha az başarılı bırakma girişimleri, tedaviden kaçınma veya tedavi programını daha erken bırakma ve semptomların tekrarlama riskinin daha yüksek olması ile güçlü bir şekilde ilişkilidir. Alkol kullanım bozukluğu olan bireylerin %50'sinde taburcu olduktan sonraki ilk ay içinde ve yaklaşık %75'inde taburcu olduktan sonraki üç ile dört ay içinde tekrarlayan problemli alkol kullanımı sonucu hastalık nüksetmektedir. Bu bağlamda alkol kullanım bozukluğu olan bireylerin alkol kullanımına yönelik farkındalığının arttırılması, bozukluk ile ilgili tedavi süreçlerinin daha etkili olabilmesi açısından alkol kullanım bozukluğunda farkındalık ve iç görü kavramını ortaya çıkarmak oldukça önemlidir.

Amaç: Bu derleme, alkol kullanım bozukluğu olan bireylerde farkındalık ve iç görü konusunu literatür doğrultusunda incelemek ve sonuçlarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Sonuç: Alkol kullanım bozukluğu olan bireylerin hastalık ve tedavi süreçlerinin yönetiminde farkındalık ve iç görünün önemli olduğu sonucuna varılmıştır. Literatürde alkol kullanım bozukluğu olan kişilerin hastalık hakkında farkındalık ve iç görüsünü belirleyen veya değerlendiren sınırlı sayıda çalışmaya rastlanılmıştır. Bu bağlamda, alkol kullanım bozukluğunda farkındalık ve iç görüyü temel alan daha fazla sayıda ampirik çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Öte yandan, toplumdaki bireylere alkol kullanımı ve olası sonuçları hakkında farkındalık ve iç görü kazandırmak amacıyla müdahale programlarının yapılması gerekebilir. Klinik veya araştırma ortamlarında, alkol kullanım bozukluğu olan kişileri hastalık süreci

yönetimine ve tedavi uyumuna teşvik etmeye yönelik bireylere farkındalık ve iç görü kazandırma amacıyla müdahale çalışmaları yapılabilir. Ayrıca, alkol kullanım bozukluğu tanısına sahip bireylerin hastalık farkındalığı ve iç görüsünün ölçülmesini sağlayan, kısa sürede uygulanabilen, pratik ölçüm araçlarının geliştirilmesi önerilebilir. Bu derleme çalışmasının alkol kullanım bozukluğu olan bireylerde farkındalık ve iç görü ile ilgili yapılacak tüm çalışmalara rehberlik edebileceği ve literatüre bu açıdan katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alkol kullanım bozukluğu, bağımlılık, farkındalık, iç görü

KAYNAKLAR

American Psychiatric Association. Diagnostic & Statistical Manual of mental disorders. 5th ed. Washington: American Psychiatric Association Publishing; 2013.

Dandaba M, Serra W, Harika-Germaneau G, Silvain C, Langbour N et al. Predicting relapse in patients with severe alcohol use disorder: The role of alcohol insight and implicit alcohol associations. Addict Behav. 2020;107:106433.

Kim J, Taggar A, Quilty LC, Selby P, Caravaggio F et al. A measure of illness awareness in alcohol use disorder—Alcohol Use Awareness and Insight Scale (AAS). Drug Alcohol Depend. 2021;226:108813.

Konstantakopoulos G, Trova A, Tzavellas E, Stefanatou P, David AS et al. Development and validation of the Schedule for the Assessment of Insight in Alcohol Dependence (SAI-AD): Dimensions and correlates of insight in alcohol use disorder. Drug Alcohol Depend. 2023;248:109917.

AWARENESS AND INSIGHT IN INDIVIDUALS WITH ALCOHOL USE DISORDER

Nesrin ÇUNKUŞ KÖKTAŞ

Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Denizli, Türkiye

Introduction: Alcohol use disorders are a psychiatric disorder characterized by compulsive alcohol use and loss of control over alcohol intake. A lack of awareness and insight into alcohol use disorder symptoms, complications, and the need for treatment is very common in individuals with alcohol use disorder. It is stated that there is a relationship between awareness and insight in individuals with alcohol use disorder. Repeated use of alcohol as an impulsive behavior is associated with decreased awareness and the person cannot stop using alcohol. Thus, the addiction process takes place. Poor insight into alcohol use is strongly associated with fewer successful quit attempts, avoidance of treatment or discontinuation earlier, and a higher risk of recurrence of symptoms. As a result of recurrent problem alcohol use, the disease relapses within the first month after discharge in 50% of individuals with alcohol use disorder and within three months after discharge in approximately 75%. In this context, it is very important to reveal the concept of awareness and insight in alcohol use disorder in order to increase the awareness of individuals with alcohol use disorder about alcohol use and to make treatment processes related to the disorder more effective.

Purpose: This review was made to examine awareness and insight in individuals with alcohol use disorder in line with the literature and to evaluate the results.

Conclusion: It was concluded that awareness and insight are important in the management of the disease and treatment processes of individuals with alcohol use disorder. A limited number of studies have been found in the literature that determine or evaluate the awareness and insight of people with alcohol use disorder about the disease. In this context, more empirical studies based on awareness and insight in alcohol use disorder are needed. On the other hand, intervention programs may need to be implemented in order to raise awareness and insight about alcohol use and possible consequences for individuals in the community. Intervention studies can be conducted in clinical or research areas in order to raise awareness and insight to encourage people with alcohol use disorder to manage the disease process and adhere to treatment. In addition, it may be recommended to develop practical measurement tools that can be applied in a short time, enabling the measurement of disease awareness and insight of individuals with a diagnosis of alcohol use disorder. It is thought that this review study can

guide all studies on awareness and insight in individuals with alcohol use disorder and contribute to the literature in this respect.

Keywords: Alcohol use disorder, addiction, awareness, insight

SES İŞİTME SİMÜLASYON UYGULAMALARI: İŞİTSEL HALÜSİNASYONU OLAN BİREYLER YAŞAMI NASIL SÜRDÜRÜR?

Fatma Gül SAK, Esra USLU

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye

Giriş: Şizofreni; gidiş ve sonlanış bakımından bireyler arası farklılık gösteren, hastalık yükü ve yeti yitimine neden olan kronik bir ruhsal bozukluktur. En yaygın görülen belirtisi halüsinasyonlardır. Halüsinasyonlar; görsel, koku, dokunma, tat ve işitsel olarak çeşitlilik göstermekle birlikte bireylerin çoğunda gerçekte var olmayan seslerin işitilmesi anlamına gelen işitsel halüsinasyonlar görülmektedir. İşitsel halüsinasyonlar; bireylerin günlük yaşamlarını sürdürürken onları en çok etkileyen ve rahatsız eden belirtiler arasındadır. İşitsel halüsinasyonların görülme sıklığının yüksek olması, şizofreni tanılı bireylerin yaşamını olumsuz yönde etkilemesi ve bireyler arası farklılık göstermesi bu bireylerin yaşam kalitesini artırmak, tedavinin ve bakımın etkisini güçlendirmek için bu semptomun daha iyi anlaşılması gerekliliğini ortaya koymuştur. Şizofreni tanılı bireylerin yaşadıkları güçlükleri ve onların neler hissettiklerini anlamaya ilişkin uygulamalardan biri de ses işitme simülasyonlarıdır. Ses işitme simülasyonu uygulamaları ve etkinliğine ilişkin çalışmalar mevcut olmasına karşın nicel sınırlılık göstermektedir.

Amaç: Bu çalışmada ses işitme simülasyon uygulamaları derlenmiş ve bu bilgilerin psikiyatri hemşiresinin rolü kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır.

Girişimler: Ses işitme simülasyon uygulamalarının araçlarla, kişilerle ya da cep telefonu uygulamalarıyla sağlık alanına girdiği görülmektedir. Araçlar vasıtasıyla uygulanan simülasyonda işitsel halüsinasyonları içeren bir ses kaydı kulaklık yardımıyla katılımcılara dinletilmiş ve bu ses kaydını dinlerken günlük yaşamın içinden bazı görevleri yerine getirmeleri istemiştir. Kişilerin kullanıldığı ses simülasyonunda; sesler katılımcılara, üçüncü bir kişi aracılığı ile “onu dinleme, beni dinle” gibi cümleler fısıldamıştır. Cep telefonu vasıtasıyla uygulanan ses simülasyonunda ise, akıllı telefonlara indirilebilen bir cep telefonu uygulaması hazırlanmış ve bu uygulama ile şizofreni tanılı bireylerin işittikleri sesleri temsil eder nitelikte bir ses kaydının katılımcılara dinletilmesi sağlanmıştır. Bu uygulamaların sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerde; empati becerilerinin gelişmesine, klinik uygulama öncesinde yaşadıkları anksiyete ve korkunun azalmasına, sesleri duyan bireylere karşı olumlu tutum geliştirilmesine, bilgi artışına, öğrenme sürecine ve klinik uygulamalara katkı sağlamıştır.

Sağlık profesyonellerine yönelik ses işitme simülasyonu ise hasta memnuniyetini artırmış, hastalığın nüks etme sıklığını, hastanede kalış süresini ve bakım maliyetini azaltmıştır. Topluma yönelik uygulamaların, toplumsal farkındalığı artırarak damgalanma ile mücadelede etkili bir girişim olabileceği belirlenmiştir. Psikiyatri hemşireleri eğitim rolü kapsamında; ses işitme simülasyonunun hem öğrenciler hem de sağlık profesyonellerinin hizmet içi eğitim programlarına entegrasyonunda görev alabilir ve yaygınlaştırılmasında öncülük edebilir. Uygulama rolü kapsamında hem klinikte hem de toplumdaki bireylerin bilinçlenmesini sağlamak için bu gibi farkındalık çalışmalarının yürütülmesinde yer alabilir. Araştırma rolü kapsamında uygulamanın etkinliği ve farklı örneklem grupları üzerindeki etkisini değerlendirebilecek kanıt düzeyi yüksek çalışmalar planlayabilir. Yönetim alanındaki rolleri kapsamında ise; hem politikaların geliştirilmesi hem de politika üreticilerini ve yöneticileri güçlendirecek uygulamaların yapılabilmesini sağlayabilir.

Sonuç: Bu derleme ses işitme simülasyon uygulamalarının hem sağlık alanında öğrenim gören hemşireler hem sağlık profesyonelleri hem de toplum açısından olumlu çıktıları olduğunu ancak literatürün nicel sınırlılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu uygulamaların aynı zamanda şizofreni tanılı bireyleri anlama konusunda bir fırsat niteliği taşıdığı söylenebilir. Bununla birlikte çalışmanın ortaya koyduğu sonuçlar psikiyatri hemşirelerine rehberlik edebilir.

Anahtar Kelimeler: şizofreni, halüsinasyon, simülasyon eğitimi, psikiyatri hemşireliği,

SOUND HEARING SIMULATION APPLICATIONS: HOW DO INDIVIDUALS WITH AUDITORY HALLUCINATION SURVIVE LIFE?

Fatma Gül SAK, Esra USLU

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye

Background: Schizophrenia is a chronic mental disorder that differs between individuals in terms of prognosis and outcome, causing disease burden and disability. The most common symptom is hallucinations. Although it varies visually, smell, touch, taste and auditory, most of the individuals have auditory hallucinations, which means hearing sounds that don't exist in reality. Auditory hallucinations are among the symptoms that most affect and disturb individuals while they continue their daily lives. The high frequency of auditory hallucinations, their negative effects on the lives of individuals with schizophrenia, and the inter-individual variation demonstrate the necessity of better understanding this symptom in order to increase the quality of life of these individuals and to strengthen the effect of treatment and care. One of the applications to understand the difficulties experienced by individuals diagnosed with schizophrenia and how they feel is sound-hearing simulations. Although there are studies on sound hearing simulation applications and effectiveness, they show quantitative limitations.

Objective: In this study, sound hearing simulation applications were compiled and it was aimed to examine this information within the scope of the role of the psychiatric nurse.

Interventions: Sound hearing simulation applications appear to enter the field of health with appliance, people or mobile phone applications. In the simulation applied by means of tools, an audio recording containing auditory hallucinations was played to the participants with the help of headphones and they were asked to perform some tasks from daily life while listening to this audio recording. In the sound simulation that people are used; voices whispered phrases such as "don't listen to him, listen to me" through a third person. In the sound simulation applied via mobile phone, a mobile phone application that can be downloaded to smart phones was prepared, and with this application, a voice recording representing the sounds heard by individuals diagnosed with schizophrenia was played to the participants. In the students studying in the field of health of these applications; It contributed to the development of empathy skills, the reduction of anxiety and fear before clinical practice, the development of positive attitudes towards individuals who hear voices, the increase in knowledge, the learning

process and clinical applications. Sound-hearing simulation for healthcare professionals, increased patient satisfaction, decreased the frequency of recurrence of the disease, the length of hospital stay and the cost of care. It has been determined that community-oriented practices can be an effective initiative in the fight against stigma by increasing social awareness. Within the scope of the training role of psychiatric nurses; It can take part in the integration of sound-hearing simulation into in-service training programs of both students and health professionals and lead the way in its dissemination. Within the scope of its implementation role, it can take part in conducting such awareness studies to raise awareness of individuals both in the clinic and in the community. Within the scope of the research role, he/she can plan studies with high level of evidence that can evaluate the effectiveness of the application and its effect on different sample groups. Within the scope of their roles in the field of management; It can enable both the development of policies and the implementation of practices that will strengthen policy makers and managers.

Conclusion: This review revealed that sound-hearing simulation applications have positive outcomes for nurses studying in the field of health, health professionals and society, but the literature is quantitatively limited. It can be said that these practices are also an opportunity to understand individuals with schizophrenia. In addition, the results of the study can guide psychiatric nurses.

Keywords: Schizophrenia, hallucination, simulation training, psychiatric nursing

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE YAŞLI BİREYLERLE İLGİLİ SİMÜLASYON KULLANIMI: GELENEKSEL DERLEME

Pınar Sevda BOZKURT[1], Gülay YIĞITOĞLU[2]

[1]Servergazi Devlet Hastanesi, DENİZLİ, Türkiye

[2]Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, DENİZLİ, Türkiye

Hemşirelik teoride yer alan birçok bilgiyi içinde barındıran, bilgi ile uygulamanın birleşmesini sağlayarak birey, aile ve toplum sağlığının korunmasında, geliştirilmesinde etkin rol oynayan profesyonel bir sağlık mesleğidir. Bu anlamda hemşirelik mesleğinin birçok sorumluluğunun olması kapsamlı ve çağın gerektirdiği yenilikleri içinde barındıran bir eğitim sistemini gerektirmektedir. Özellikle son yıllarda eğitim programları içine alınan uzaktan eğitim ve simülasyon yöntemlerinin birçok fayda sağladığı görülmektedir. Simülasyon çeşitli araç ve gereçler kullanılarak bir durum veya olayın gerçeğe en yakın şekilde yansıtılması sağlayan bir öğretim yöntemidir. Simülasyona katılan bireylerde bilişsel ve psikomotor becerileri arttırmak hedeflenir. Farklı bakış açıları geliştirmek ve mesleki deneyim kazandırılmak istenmektedir. Hemşirelik öğrencilerinde uygulamaya yönelik birtakım endişeler yer almaktadır. Hastaya zarar verme endişesi veya klinik uygulamalarda yetersiz kalma korkusu ortaya çıkmaktadır. Özellikle yaşlı bireylerle çalışacak olan öğrencilerde yaşlı bireylerin tanınmasında, hastaların algıları ve yetenekleri hakkında bilgi sahibi olunmasında, kendi bilgi ve becerilerinin arttırılmasında, karar verme sürecini etkin yönetebilmesinde simülasyon yöntemlerinin kullanılmasının birçok faydası bulunmaktadır. Bu geleneksel derleme de hemşirelik eğitiminde yaşlı bireylerle ilgili simülasyon kullanımının incelenmesi amaçlanmıştır.

Sonuç: Simülasyon eğitimine yönelik çalışmalar incelendiğinde simülasyonun hemşirelik öğrencilerinin gelişimine oldukça katkı sağladığı görülmektedir. Öğrencilerin bilgi düzeyinin arttığı, farklı bakış açıları geliştirmelerini sağladığı, bakımın kalitesini arttırdığı, öğrencilerin öz güven duygusunu geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Eğitim, Simülasyon, Yaşlı Birey/

RELATED TO ELDERLY INDIVIDUALS IN NURSING EDUCATION USING SIMULATION: TRADITIONAL COMPILATION

Pınar Sevda BOZKURT[1], Gülay YIĞITOĞLU[2]

[1]Servergazi Devlet Hastanesi, DENİZLİ, Türkiye

[2]Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, DENİZLİ, Türkiye

Nursing is a professional health profession that contains a lot of information in theory and plays an active role in the protection and development of individual, family and community health by combining knowledge and practice. In this sense, the fact that the nursing profession has many responsibilities requires an education system that is comprehensive and includes the innovations required by the age. It is seen that distance education and simulation methods, which have been included in education programs in recent years, provide many benefits. Simulation is a teaching method that provides the most realistic reflection of a situation or event by using various tools and materials. It is aimed to increase cognitive and psychomotor skills in individuals participating in the simulation. It is desired to develop different perspectives and gain professional experience. Nursing students have some practical concerns. Worry of harming the patient or fear of failure in clinical practice arises. There are many benefits of using simulation methods, especially in students who will work with elderly individuals, in recognizing elderly individuals, gaining knowledge about the perceptions and abilities of patients, increasing their own knowledge and skills, and effectively managing the decision-making process. In this traditional review, it is aimed to examine the use of simulation related to elderly individuals in nursing education.

Conclusion: When the studies on simulation education are examined, it is seen that simulation contributes a lot to the development of nursing students. It was concluded that the level of knowledge of the students increased, it enabled them to develop different perspectives, increased the quality of care, and improved the self-confidence of the students.

Keywords: Nursing, Education, Simulation, Elderly

DEMANS TANILI HASTALARDA SOSYAL ROBOT KULLANIMI: GELENEKSEL DERLEME

Azime KORKMAZ[1], Gülay TAŞDEMIR YIĞITOĞLU[2]

[1]*Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, Afyonkarahisar, Türkiye*

[2]*Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Denizli, Türkiye*

Dünya genelinde yaşlı nüfusun hızla arttığı ve buna bağlı olarak demans hastası sayısının da arttığı görülmektedir. Demans hastasına bakım vermek tam zamanlı bir iş olduğu için bakım veren yükünün fazla olduğu bilinmektedir. Demans hastalarının bakım aşamasında teknolojik gelişmelerden destek alma çabaları tüm dünyada yaygınlaşmaktadır. Sosyal robotlar hastaların bakım, destek ve korunmasına yönelik roller almaya başlamıştır. Bir çok çalışma sosyal robotların demans tanılı bireylerin depresyon, ve yalnızlık düzeylerini azalttığını göstermektedir. Sosyal robotların iyileştirme ve geliştirilmesi devam ederken, etik tartışmalar da sürmektedir. Bu derleme ülkemizde fazla tanınmayan bu robotlar ile ilgili bilgi sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal robot, demans, Social robot, dementia, bakım, care

USE OF SOCIAL ROBOTS IN PATIENTS WITH DEMENTIA: A TRADITIONAL REVIEW

Azime KORKMAZ[1], Gülay TAŞDEMIR YIĞITOĞLU[2]

[1]*Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, Afyonkarahisar, Türkiye*

[2]*Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Denizli, Türkiye*

It is seen that the elderly population is increasing rapidly worldwide and the number of dementia patients is increasing accordingly. It is known that caregiver burden is high because caring for dementia patients is a full-time job. Efforts to get support from technological developments in the care phase of dementia patients are becoming widespread all over the world. Social robots have begun to take roles in the care, support and protection of patients. Many studies show that social robots reduce the levels of depression and loneliness of individuals with dementia. As the improvement and development of social robots continues, ethical debates continue, too. This review will provide information about these robots, which are not well known in our country.

Keywords: Sosyal robot, demans, Social robot, dementia, bakım, care

PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİNİN HEMŞİRELİK PRATİĞİNE KATKISI: GÜNCEL ARAŞTIRMALARIN SİSTEMATİK DERLEMESİ

Gamze AKTAŞ KIRAT

Fenerbahçe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Giriş: Psikolojik iyi oluş; pozitif psikolojinin temel kavramlarında yer almaktadır. Kişilerde pozitif duyguların bulunması iken negatif duyguların bulunmaması olarak açıklanabilir. Bu kavram insan yaşamında karşılaşılan durumlarda anlamlı amaçlar sürdürme, kişisel gelişim, kendine yetebilme ve diğer insanlarla sağlıklı ilişkiler kurma gibi ana güdüler bulundurur.

Amaç: Bu sistematik derleme Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOÖ) konusunda hemşireler tarafından yapılan araştırmaları inceleyerek, farklı alanlarda yapılan çalışmaların PİOÖ ile hemşirelik alanında yerini ortaya koymak ve etkinliğini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntemler PİOÖ: Psikolojik iyi oluş düzeyini ölçmek amacıyla Diener, Scollon ve Lucas, (2009) tarafından geliştirilmiş olan bu ölçeğin, Türkçe uyarlama çalışması Telef tarafından yapılmıştır. Yapılan tarama sonucunda toplam 22 çalışma ele alınmıştır. Çalışmada, 2017 ve 2022 yılları arasında Türkiye'de PİOÖ ile yapılan çalışmalar alınmıştır ve Türk Psikiyatri Dizini, Türk Medline, YÖK Ulusal Tez Merkezi, Google Akademi ve TR Dizin veri tabanları taranmıştır. Veri tabanlarında "psikolojik iyi oluş ölçeği", "hemşirelik", "psikolojik iyi oluş", "iyi oluş hali" anahtar kelimelerini kapsayan ve ulaşılan kaynaklardan Türkçe yayınlanmış ve online tam metnine ulaşılabilen 994 araştırma incelenmiştir. Dahil etme kriterleri; örneklem sayısının 50'den fazla olması, 18 yaş üzeri katılımcılarla çalışılması, çalışmaya katılmaya gönüllü olunması, hemşirelik alanında kullanılmış olması,2017-2022 yılları arasında yayınlanmış olması, araştırma makalesi ve/veya tez çalışması olması ve Türkçe dilinde yayınlanmış olması şeklinde belirlendi. Olgu/vaka sunumları, panel veya bildiri sunumları ve gözden geçirme çalışmaları dışlanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya dâhil edilen araştırmaların örneklemini; hemşireler, gebeler, öğrenciler, yaşlılar, infertil bireyler, onkoloji hastaları, anneler, rinoplasti operasyonuna karar vermiş hastalar, panik bozukluk tanısı alan hastalar, şizofreni hastaları, epilepsi hastaları ve evli kadınlar oluşturmaktadır. Çalışmaların 18'i tez, dördü orijinal araştırma makalesidir. Bu araştırmaların örneklem ortalaması 239,13 kişi, ölçek puanı ortalaması 41,18 ±7,9 olarak bulundu. Dahil edilen çalışmalardaki örneklemin %73'ü kadın, %26,13'ü erkekti. Katılımcıların yaş ortalaması 25,75±3,47 olarak saptandı.

Tartışma ve Sonuç: Psikolojik iyi oluş; sağlık ile ilgili bütün bilim dallarında olduğu gibi psikolojide de uzun yıllar süren bozukluk, hastalık ve bütün bunların iyileşmesi üzerinde durmuştur. Hemşirelik alanı ile birlikte PİOÖ'nün birçok farklı çalışmada da kullanıldığı literatür taramasında görülmüştür. Bu çalışma, PİOÖ ile yapılan çalışmaları kişilerde pozitif duyguların bulunması, negatif duyguların bulunmamasının olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılmış bir sistematik derlemedir. Araştırmamızla ilişkili olarak literatürde PİOÖ ile ilgili karşılaştırılmalı tarama daha önce incelenmediği görüldü. Bu nedenle araştırmamız literatüre yeni bir bilgiyle katkı sunma açısından önem arz etmektedir. Literatür tarama sonucunda gebelerin PİOÖ ortalaması en yüksek puana sahip olduğu görülmüştür (43,15±8,3). Ardından hemşirelik öğrencilerinin ölçek puanı 43,11±7,16 iken hemşirelerin ölçek puanı 37,18±7,42 olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: psikolojik iyi oluş ölçeği, hemşirelik, iyi oluş hali,

CONTRIBUTION OF PSYCHOLOGICAL WELL-BEING SCALE TO NURSING PRACTICE: A SYSTEMATIC REVIEW OF CURRENT STUDIES

Gamze AKTAŞ KIRAT

Fenerbahçe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Introduction: Psychological well-being is included in the basic concepts of positive psychology. It can be explained as the presence of positive emotions in people while the absence of negative emotions. This concept includes the main motivations such as maintaining meaningful goals, personal development, self-sufficiency and establishing healthy relationships with other people in situations encountered in human life.

Purpose: This systematic review was made to examine the researches conducted by nurses on the Psychological Well-Being Scale (PWBS) and to reveal the place of studies in different fields in the field of nursing and to evaluate its effectiveness.

Material and Methods: PWBS: The Turkish adaptation of this scale, which was developed by Diener, Scollon, and Lucas, (2009) to measure the level of psychological well-being, was carried out by Telef. As a result of the scanning, a total of 22 studies were discussed. In the study, studies conducted with PWBS in TÜRKİYE between 2017 and 2022 were taken and databases of Turkish Psychiatry Index, Turkish Medline, YÖK National Thesis Center, Google Academy and TR Directory were searched. In the databases, 994 studies published in Turkish and online full text of which are available, including the keywords "psychological well-being scale", "nursing", "psychological well-being", "well-being" were examined. Inclusion criteria; It was determined that the sample number was more than 50, working with participants over the age of 18, volunteering to participate in the study, being used in the field of nursing, being published between 2017-2022, being a research article and/or thesis work, and being published in Turkish. Case/case reports, panel or paper presentations, and review studies were excluded.

Results: The sample of the studies included in the study consists of nurses, pregnant women, students, the elderly, infertile individuals, oncology patients, mothers, patients who decided to have a rhinoplasty operation, patients diagnosed with panic disorder, schizophrenia patients, epilepsy patients and married women. 18 of the studies are dissertations and four are original research articles. The sample mean of these studies was 239.13 people, and the mean score of

the scale was 41.18 ± 7.9. In the included studies, 73% of the sample was female and 26.13% was male. The mean age of the participants was determined as 25.75±3.47.

Discussion and Conclusion: Psychological well-being; As in all branches of health related to health, psychology has focused on the long-lasting disorder, illness and healing of all these. It has been seen in the literature review that PWBS is used in many different studies together with the field of nursing. This study is a systematic review made with the aim of determining whether people have positive emotions and do not have negative emotions. In relation to our research, it was seen that a comparative review of PIOA has not been examined before in the literature. For this reason, our research is important in terms of contributing to the literature with new information. As a result of the literature review, it was seen that the pregnant women had the highest PWBS score (43.15±8.3). Then, while the scale score of the nursing students was 43.11±7.16, the scale score of the nurses was determined as 37.18±7.42.

Keywords: psychological well-being scale, nursing

İNTERNET ÇAĞINDA NORMALLİK VE ANORMALLİK KAVRAMLARININ İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR DERLEME

Sevinç MERSİN

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye

Normallik, kurallara veya genel bir kalıba uymak olarak tanımlanırken; anormallik, olağan koşulları takip etmemek olarak tanımlanır. Internet çağı olarak adlandırılan günümüzde ise, normallik ve anormallik kavramlarının farklılaştığı görülmektedir. Fakat, günümüzde normallik ve anormallik kavramları üzerine yeterli çalışma olmadığı belirlenmiştir. Özellikle, internetin sağladığı iletişim şekilleri bireylerin duygu, düşünce ve davranışlarında farklılaşmalara yol açmaktadır. İnternet iletişiminde, emojiler ve tamamlanmayan cümleler sık kullanılmakta, mahrem alanlar sınırsızca paylaşılmakta ve birey sürekli olarak akıllı telefonla meşgul olmaktadır. Bunlar, kişilerarası çatışmalara, bağımlılıklara, kötüye kullanılmaya ve tehdit edilmeye neden olabilmektedir. Psikiyatrik değerlendirmede ise, bu kavramların göz ardı edilmesi değerlendirilenin yargılanmasına ve yeterince anlaşılamamasına yol açmaktadır. Bu durum, psikiyatrik tedavi ve bakımın etkinliğini azaltabilir. Bu nedenle, psikiyatrik değerlendirmede, normal ve anormal kavramlarının internet çağının özellikleri dikkate alınarak gözden geçirilmesi yararlı olabilir. Böylece, psikiyatrik muayene, tedavi ve bakımda normallik ve anormallik kavramlarındaki farklılıklar nedeniyle oluşabilecek anlaşmazlıklar, çatışmalar ve diğer sorunlar önlenebilir.

AMAÇ

Bu derlemede amaç, internet çağında bireyler için normal ve anormal kavramlarının farklılaşabileceğine dikkat çekmek ve çağın özelliklerine göre, psikiyatri alanında normallik ve anormallik kavramlarının tartışılmasını sağlamaktır.

SONUÇ

İnternet çağının özellikleri ile normallik ve anormallik kavramları ilişkisinin incelendiği araştırmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Böylece, günümüzün normallik ve anormallik tanımları gözden geçirebilir. Ayrıca, bu tanımların, psikiyatrik değerlendirmede kullanılmasına yönelik yeni araştırmalar önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Psikiyatri Hemşireliği, İnternet, Normal, Anormal

A REVIEW ON THE EXAMINATION OF THE CONCEPTS OF NORMALITY AND ABNORMALITY IN THE INTERNET AGE

Sevinç MERSİN

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye

INTRODUCTION

While normality is defined as following the rules or a general pattern; Abnormality is defined as not following usual conditions. In today's internet age, it is seen that the concepts of normality and abnormality have differed. However, it seems that there are not enough studies on the concepts of normality and abnormality today. In particular, the forms of communication provided by the internet lead to differences in individuals' feelings, thoughts and behaviors. In internet communication, emojis and incomplete sentences are frequently used, private areas are shared unlimitedly, and the individual is constantly busy with his smartphone. These can lead to interpersonal conflicts, addictions, abuse and threats. In psychiatric evaluation, ignoring these concepts leads to judgment and inadequate understanding of the person being evaluated. This may reduce the effectiveness of psychiatric treatment and care. Therefore, in psychiatric evaluation, it may be useful to review normal and abnormal concepts by taking into account the characteristics of the internet age. Thus, disagreements, conflicts and other problems that may arise due to differences in the concepts of normality and abnormality in psychiatric examination, treatment and care can be prevented.

AIM

The aim of this review is to draw attention to the fact that the concepts of normal and abnormal may differ for individuals in the internet age and to discuss the concepts of normality and abnormality in psychiatry according to the characteristics of the age.

CONCLUSION

There is a need for research examining the relationship between the characteristics of the internet age and the concepts of normality and abnormality. Thus, today's definitions of normality and abnormality can be revised. Additionally, new research can be recommended regarding the use of these definitions in psychiatric evaluation.

Keywords: Psychiatric Nursing, Internet, Normal, Abnormal

ŞİZOFRENİ TANISI OLAN BİREY AÇISINDAN AİLE DESTEĞİ: NİTELİKSEL BİR ÇALIŞMA

Filiz AKGENÇ

Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

Giriş: Şizofreni bireyin düşünce süreçlerinde, duygu ve davranışlarında bozulmalar ile karakterize genellikle yaşam boyu süren ciddi bir ruhsal bozukluktur. Şizofreni yalnızca hastanın kendisini değil, aynı zamanda ailesini, sağlık sistemini ve toplumu da etkiler (1). Aileler aile üyelerine duygusal, sosyal ve ekonomik yönden destek sağlar. İşlevselliği iyi olan bir aile iletişim, duygu ve davranış kontrolü boyutlarının korunmasına ve aile üyelerinin problem çözme ve başa çıkma davranışlarına yardımcı olur. (2). Aileden alınan sosyal destek bireyin sevgi, bağlanma, kendine saygı, ait olma gibi ihtiyaçlarını karşılayarak bireyin fiziksel ve psikolojik iyi oluşu üzerinde olumlu bir etki yaratmaktadır (3).

Amaç: Bu çalışma, Toplum Ruh Sağlığı Merkezinde takibi yapılan şizofreni tanısı olan bireylerin görüş, beklenti ve deneyimleri çerçevesinde aile desteğini nasıl tanımladıklarını belirlemek amacıyla yapıldı.

Yöntem: Bu çalışma niteliksel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yaklaşıma göre yapılmış ve veriler bireysel derinlemesine görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Bireysel derinlemesine görüşmeden elde edilen verilerin çözümlenmesinde, nitel araştırmalarda yer alan içerik analizi kullanılmıştır. Çalışmanın raporlamasında COREQ (Kalitatif Araştırma Raporlama Konsolide Kriterleri) kriterleri dikkate alınmıştır (4).

Bulgular: Bu çalışmada şizofreni tanısı olan bireyler ile yapılan görüşmeler sonucunda bir tema oluşturulmuş ve dört kategoriye ayrılmıştır. Tema, aile desteğinin tanımı ve beklenti olarak belirlendi. Maddi destek, manevi destek, bakım ve sosyalleşmeye destek olarak kategorilere ayrıldı.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda şizofreni tanısı olan bireylerin aile desteği ile ilgili görüşleri değerlendirildiğinde ailenin hastalık sürecinde çok önemli olduğu görülmektedir. Şizofreni hastaları aile desteğini tanımlarken ve beklentilerini paylaşırken en çok manevi destek ile ilgili kavramlar üzerinde durmuş ve ailelerinden maddi, manevi destek görmek, bakımlarında yardımcı olmaları ve sosyalleşmek istemektedirler. Şizofreni tanısı olan bireyin aile desteğine yönelik algısının ortaya konması bu konuya ilişkin farkındalığı arttırarak, bakım

vericilerin hastayı daha iyi anlamasına, hizmet sağlayıcıların aile müdahale programlarını daha etkili oluşturmasına ve aile desteğine ilişkin ölçek geliştirme konusunda yarar sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Şizofreni, Aile desteği, Niteliksel araştırma

KAYNAKLAR

Akdeniz F. (2017).Aile Hekimleri İçin Psikiyatri. İçinde: Soygür H. Şizofreni. Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları. 1.Baskı, Ankara; s:17

Sawant NS, Jethwani KS. (2010). Understanding family functioning and social support in unremitting schizophrenia: A study in India. Indian J Psychiatry. Apr;52(2):145-9. doi: 10.4103/0019-5545.64593. PMID: 20838502; PMCID: PMC2927884.

Korkmaz, G., & Küçük, L. (2016). Internalized stigma and perceived family support in acute psychiatric in-patient units. Archives of psychiatric nursing, 30(1), 55-61.

Tong, A., Sainsbury, P., & Craig, J. (2007). Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ): a 32-item checklist for interviews and focus groups. International journal for quality in health care, 19(6), 349-357.

FAMILY SUPPORT FOR INDIVIDUALS WITH SCHIZOPHRENIA: A QUALITATIVE STUDY

Filiz AKGENÇ

Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

Introduction: Schizophrenia is a lifelong serious mental disorder characterized by disturbances in the thought processes, emotions and behaviors of the individual. Schizophrenia affects not only the patient himself, but also his family, healthcare system and society (1). Families provide emotional, social and economic support to family members. A well-functioning family helps to maintain the dimensions of communication, emotion and behavior control, and helps family members in problem solving and coping behaviors (2). Social support received from the family creates a positive effect on the individual's physical and psychological well-being by meeting the individual's needs such as love, attachment, self-respect, and belonging (3).

Purpose: This study was conducted to determine how individuals with a diagnosis of schizophrenia, followed in the Community Mental Health Center, define family support within the framework of their opinions, expectations and experiences.

Methods: This study was conducted according to the phenomenological approach, one of the qualitative research methods, and the data were collected by individual in-depth interview method. Content analysis, which is included in qualitative research, was used to analyze the data obtained from individual in-depth interviews. COREQ (Qualitative Research Reporting Consolidated Criteria) criteria were taken into account in the reporting of the study (4).

Results: In this study, a theme was formed as a result of interviews with individuals diagnosed with schizophrenia and divided into four categories. The theme was defined as the definition of family support and expectation. It was categorized as financial support, moral support, care and support for socialization.

Discussion-conclusion: In our study, when the opinions of individuals with schizophrenia about family support are evaluated, it is seen that the family is very important in the disease process. While describing family support and sharing their expectations, patients with schizophrenia mostly focused on the concepts of moral support and wanted to receive financial and moral support from their families, to help them in their care and to socialize. Revealing the

perception of an individual with a diagnosis of schizophrenia towards family support will increase awareness on this issue, and it will be beneficial for caregivers to better understand the patient, for service providers to create more effective family intervention programs, and to develop scales for family support.

Keywords: Schizophrenia, Family support, Qualitative research

JİNEKOLOJİK KANSER TANISI ALAN KADINLARDA BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI SANAT TERAPİ UYGULAMASI KADINLIK ALGISINI DEĞİŞTİRİR Mİ? OLGU SUNUMU

Kevser PAMUK[1], Aysel KARACA[2], Sultanberk HALMATOV[3], Nuriye ŞİŞMAN YILDIRIM[2]

[1]Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Şuhut Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Afyonkarahisar, Türkiye

[2]Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Düzce, Türkiye

[3]Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Bilecik, Türkiye

Giriş: Jinekolojik kanserler, kadınlarda mortalite ve morbiditenin önemli nedenlerindendir. Kanserin türü ve durumuna göre kemoterapi, radyoterapi ve cerrahi tedaviler uygulanmaktadır. Birçok kültürde kadın üreme organları kadınlığın, doğurganlığın ve anneliğin simgesi olarak kabul edilir. Kadınlar bazen tedavi sonrası beden imajlarını farklı algılayarak eksiklik/boşluk hissi yaşamakta ve diğer kadınlardan farklı olduklarını düşünmektedirler. Yaşanan organ kayıpları ile artık tam veya gerçek bir kadın olmadıklarını ifade etmektedirler. Kadın kimliğine atfedilen organlar ve kadınsı özelliklerin (saç gibi...) kaybı ile kadınlarda kimlik duygusu zedelenirken kadınlık algısı olumsuz anlamda etkilenmektedir. Olumsuz kadınlık algısı beraberinde pek çok ruh sağlığı problemlerini getirebilmektedir. Literatürde kanser hastaları ile bireysel ve grup müdahale çalışmalarının yapıldığı görülmektedir. Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT) modeli, olayların tek başına sıkıntıya sebep olmadığını, insanların olayları yorumlayıp nasıl anlamlandırdıkları ve olaylara bakış açıları ile tepki verme şekillerinin önemli olduğunu savunur. Sanat terapi ile birey duygularını sanat aktiviteleri ile dışa vurur ve içsel bir değişim gerçekleşir. Bireyin kendini tanıması, içsel çatışmaları ile baş etmesi, kaygı ve korkularını yenerek özgüven geliştirmesine, kendini kabul etmesine ve benlik saygısı kazanmasına yardımcı olur. Hem BDT hem de sanat terapide ortak hedef, danışanın davranış değişikliğini gerçekleştirmektir. Literatür incelendiğinde; jinekolojik kanser hastalarının kadınlık algılarına yönelik yapılan sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır.

Amaç: Bu olgu sunumunun amacı jinekolojik kanser tanısı alan kadınların ruh sağlığı için önemli bir değişken olan "kadınlık algısı" ile çalışmada bilişsel davranışçı sanat terapi uygulamalarının kullanımı ve etkisini ortaya koymaktır.

Olgunun Tanıtımı: Olgu A. 53 yaşında, evli ve iki çocuk sahibi, lisans mezunu ve bir kamu kurumunda çalışmaktadır. Mayıs 2022 tarihinde şikayetleri üzerine başvurduğu üniversite hastanesinde "Endometrium Malign Neoplazmı" tanısı almış olup cerrahi tedavi ve ardından kemoterapi ve radyoterapi almıştır. Olgu B. 20 yaşında, bekar, lisans programında öğrencidir. Haziran 2022 tarihinde şikayetleri üzerine başvurduğu üniversite hastanesinde "Over Malign Neoplazmı" tanısı almış olup cerrahi tedavi uygulanmıştır.

Olgunun Problem Tanıtımı: Olgu A. geçirmiş olduğu cerrahi ve sonrasında kemoterapi tedavisine bağlı olarak "kendisini erkek mi kadın mı belli olmayan birisi olarak gördüğünü, kadın gibi hissetmediğini, sürekli pantolon giydiğini, eksik hissettiğini, özellikle saçlarının olmamasına çok üzüldüğünü" ifade ediyordu. Olgu B. ise hastalığın onun için kafasında bitmek bilmeyen "İleri de anne olabilecek miyim? Ya olamazsam? Artık belki de bir çocuk sahibi olamayacağım" gibi düşüncelerle zihninin sürekli meşgul olduğunu ve belirsizliğin kendisini çok üzdüğünü ve yorduğunu belirtiyordu.

Girişimler: Her iki olguya da "Kadınlık Kimliğini İyileştirme Programı" araştırmacı tarafından 28.02.2023-02.05.2023 tarihleri arasında grup çalışması şeklinde uygulanmıştır. Program haftada bir defa 90-120 dakikalık 10 oturumdan oluşmaktadır. Programın içeriğinde bilişsel davranışçı tekniklere temellendirilmiş sanat terapi uygulamaları yer almaktadır. Her bir oturum içeriği duygu durum kontrolü, bir önceki oturumun hatırlanması, ev ödevi paylaşımları, gündem hakkında bilgilendirme, dışavurumcu etkinlik, bedensel ve/veya zihinsel gevşeme etkinliği, ev ödevinin verilmesi, oturumun özetlenmesi, oturum hakkında katılımcıların duygu ve düşüncelerinin paylaşılması ve bir dakikalık sessizlik uygulaması ile oturumun sonlandırılması şeklinde yapılandırılmış programdan oluşmaktadır.

Sonuç: Bilişsel davranışçı sanat terapi tekniklerinin uygulanmasının amaçlandığı bu olgularda yapılandırılmış olarak uygulanan 10 oturumluk "Kadınlık Kimliğini İyileştirme Programı" ile olguların kadınlık ile ilgili duygularını ifade edebildiği, duyguları ile kalabildiği, güçlü ve güçlenmeye açık olan yönlerini fark edebildiği, otomatik düşüncelerini yakalayabildiği ve alternatif düşünceler geliştirerek kadınlığa yönelik algılarında olumlu değişiklikler olduğu görülmüştür. Son oturumda Olgu A. artık bedenindeki değişiklikleri kabullendiği ve kendini her haliyle beğendiğini, Olgu B. ise oturumların başlangıcında erkek arkadaşıyla yeni ayrıldığı ve bu hastalığından dolayı istenmeyeceğini, yaşam boyu yalnız kalacağını düşünerek kadınlık algısı ile ilgili dünyaya tamamen kendini kapattığını ancak şu an bambaşka düşündüğü ve bir

ilişkiye artık açık olduğunu belirtmiştir. Her vakanın kendine özgü olduğu ve bu tekniğin her vaka üzerinde etkili olamayabileceği de unutulmamalıdır. Hastanın iş birliğine açık, değişime istekli ve uyum gösteren bir yapıda olması ile oturumlarda uygulanan girişimlerin yaşama entegre edilmesinde ev ödevlerinin yapılması son derece önemlidir. Kanser hastalarına verilen bakım içerisinde kadınlık algısının ele alınması psikiyatri hemşireliği açısından oluşabilecek ruhsal problemlerin erken dönemde tespit edilerek önlenmesi nedeniyle önemlidir. Yapılan bu olgu sunumu hemşirelik eğitiminde vaka örneği olarak kullanılabilecek, aynı zamanda psikiyatri ve onkoloji hemşireliğinde bütüncül bakımda ileri düzey uygulamalar içinde kullanılarak literatüre katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Endometrium kanser/Endometrium cancer, Over kanseri/Ovarian cancer, Kadın/

DOES COGNITIVE BEHAVIORAL ART THERAPY PRACTICES CHANGE THE PERCEPTION OF FEMININITY IN WOMEN DIAGNOSED WITH GYNECOLOGICAL

Kevser PAMUK[1], Aysel KARACA[2], Sultanberk HALMATOV[3], Nuriye ŞİŞMAN YILDIRIM[2]

[1]Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Şuhut Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Afyonkarahisar, Türkiye

[2]Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Düzce, Türkiye

[3]Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Bilecik, Türkiye

Introduction: Gynecological cancers are significant causes of mortality and morbidity in women. Depending on the type and stage of cancer, treatments such as chemotherapy, radiotherapy, and surgery are applied. In many cultures, female reproductive organs are considered symbols of femininity, fertility, and motherhood. Women sometimes experience a sense of inadequacy or emptiness after treatment, perceiving their body image differently and feeling different from other women. They express feelings of no longer being complete or real women due to the loss of reproductive organs and feminine features such as hair attributed to female identity, and their perception of femininity is negatively affected. The negative perception of femininity can lead to many mental health problems. Individual and group intervention studies have so far been conducted with cancer patients. Cognitive Behavioral Therapy (CBT) argues that events themselves do not necessarily cause distress, but how individuals interpret and make sense of events, as well as their perspectives and reaction styles, are crucial. Through art therapy, individuals externalize their emotions through artistic activities, leading to internal change. It helps individuals to know themselves, cope with internal conflicts, overcome anxiety and fears, and develop self-confidence, self-acceptance, and self-esteem. Both CBT and art therapy share the common goal of achieving behavioral change in the client. There are limited studies on the perception of femininity in women with gynecological cancer in the literature.

Purpose: This case study aims to investigate the use and impact of cognitive behavioral art therapy interventions on the perception of femininity, an important variable for the mental well-being of women diagnosed with gynecological cancer.

Case Presentation: Case A, aged 53, is a married woman with two children, a university graduate, and employed in a public institution. She sought medical attention in May 2022 due

to complaints and was diagnosed with Endometrial Malignant Neoplasm, subsequently underwent surgical treatment, followed by chemotherapy and radiotherapy. Case B, aged 20, is an unmarried female and a student in a bachelor's program. She sought medical attention in June 2022 due to complaints and was diagnosed with Ovarian Malignant Neoplasm, after which she received surgical treatment.

Problem Presentation of the Cases: Case A reported that she perceived herself as someone with an unclear gender identity after undergoing surgery and subsequent chemotherapy. She expressed feeling disconnected from her femininity, not feeling like a woman, constantly wearing pants, feeling incomplete, and being particularly saddened by the absence of her hair. On the other hand, Case B mentioned that the illness caused her mind to be preoccupied with thoughts like "Will I be able to become a mother in the future? What if I can't? Perhaps I will never be able to have a child." She also expressed feeling deeply saddened and exhausted by the uncertainty.

Interventions: The "Femininity Identity Improvement Program" was applied to both cases by the principal researcher as a group intervention between 28th February 2023 and 2nd May 2023. The program consisted of 10 sessions, held once a week, each lasting 90-120 minutes. The program incorporated art therapy interventions based on cognitive behavioral techniques. Each session included emotion regulation, recollection of the previous session, sharing of homework assignments, informing participants about the agenda, expressive activity, physical and/or mental relaxation exercises, giving homework assignments, summarizing the session, sharing participants' emotions and thoughts about the session, and concluding the session with a one-minute moment of silence.

Conclusion: In these cases, where cognitive behavioral art therapy techniques were implemented, the structured 10-session "Femininity Identity Improvement Program" demonstrated that the participants were able to express their feelings related to femininity, stay with their emotions, and recognize their strengths and areas that are open to improvement. They were able to capture automatic thoughts and develop alternative thoughts, resulting in positive changes in their perception of femininity. In the final session, Case A accepted the changes in her body and expressed self-acceptance in all aspects, while Case B, who had recently gone through a breakup at the beginning of the sessions and closed herself off from the world due to the belief of being undesirable because of her illness, stated that she now thinks differently and is open to a new relationship. It should be noted that each case is unique, and the effectiveness

of this technique may vary for each individual. The willingness of the patient to collaborate, be open to change, and show adaptability during the sessions, as well as the integration of interventions into daily life through homework assignments, are crucial. Discussing the perception of femininity in the care given to cancer patients is important in terms of psychiatric nursing due to the early detection and prevention of mental problems that may occur. This case presentation can be used as a case example in nursing education and can contribute to the literature in advanced practices in psychiatric and oncology nursing, where holistic care is emphasized.

Keywords: Female, Bilişsel Davranışçı Terapi/Cognitive Behavioral Therapy, Sanat Terapi/Art Therapy

RUH SAĞLIĞI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ DERGİLERİNDE YAYINLANAN SİSTEMATİK DERLEME VE METANALİZLERİN İLERİYE DÖNÜK PROTOKOL KAYIT DURUMLARI: TANIMLAYICI BİR ÇALIŞMA

Gül DİKEÇ[1], Duygu OZER[2]

[1]*Fenerbahçe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Sultan Abdulhamid Han Eğitim ve Araştırma Hastanesi , Istanbul , Türkiye*

Giriş: Sistematik derleme ve metanaliz çalışmalarının protokol kayıtları zorunlu olmamasına rağmen (1), çalışmaların kalitesinin arttırılmasında ve duplikasyonları önlenmesi açısından oldukça önemlidir (2,3).

Amaç: Bu çalışmanın amacı uluslararası psikiyatri hemşireliği dergilerinde yayınlanan sistematik derleme ve metanalizlerin kayıt durumunu ve raporlandırılmasının incelenmesidir.

Yöntem: Bu tanımlayıcı çalışma verileri, psikiyatri hemşirelerinin çalışmalarının en sık yayınlandığı ve Scopus'ta taranan on ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği dergisinin taranması ve 2012-2022 yılları arasında yayınlanan sistematik derleme ve metanalizlerin incelenmesi ile elde edilmiştir. Toplam 177 tamamlanmış çalışmaya ulaşılmıştır.

Bulgular: İncelenen sistematik derleme and metanalizlerin %18.6'sının protokol kaydının var olduğu belirlendi. Kayıt edilen çalışmaların %96.9'unun PROSPERO'ya kayıt olduğu ve %72.7'sinin ileriye dönük şekilde kayıt edildiği saptandı. En sık protokol kaydı olan sistematik derleme ve metanaliz çalışmalarının yayınlandığı dergilerin Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing ve International Journal of Mental Health Nursing olduğu; araştırmacıların yaşadığı ülkeye göre istatistiksel olarak daha fazla sistematik derleme ve metanalizlerin kayıt durumunun değiştiği belirlendi. Kayıtlı çalışmaların %90.9'unda, kayıtlı olmayan çalışmaların %85.4'ünde dahil edilen çalışmaların kalite değerlendirmesinin yapıldığı bulundu.

Sonuç: Son yıllarda dergilerde yayınlanan sistematik derleme ve metanaliz çalışmalarının sayısı artmaktadır. Yaklaşık her beş sistematik derleme ve metanalizin biri kayıt edilmiştir. İncelenen çalışmaların raporlandırılmasında standardize klavuzlar kullanılmıştır. Sistematik derlemelerin ileriye dönük kayıt edilerek, veri toplanmadan çalışmaların kalitesinin artması, sistematik derleme ve metanalizlerden elde edilen bilgilerle kanıta dayalı uygulamalar yapılmasını sağlayabilir. Bu nedenle bu konuya yönelik farkındalıkların arttırılmasında, ruh sağlığı ve

psikiyatri hemşireliği alanında yayınlanan dergilerde protokol kaydının yaygınlaştırılması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: metanaliz, psikiyatri hemşireliği, sistematik derleme.

PROTOCOL REGISTRATION AND REPORTING OF SYSTEMATIC REVIEW AND METANALYSES PUBLISHED IN PSYCHIATRIC AND MENTAL HEALTH NURSING JOURNALS: A DESCRIPTIVE STUDY

Gül DİKEÇ[1], Duygu OZER[2]

[1]*Fenerbahçe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Sultan Abdulhamid Han Eğitim ve Araştırma Hastanesi , Istanbul , Türkiye*

Background: Although it is not mandatory for systematic review and meta-analysis studies, protocol registration is essential in the prevention of biases.

Aim: This study aims to investigate the protocol registration status and reporting of systematic reviews and meta-analyses published in psychiatric nursing journals.

Method: This descriptive study's data were obtained by scanning the ten mental health and psychiatric nursing journals indexed in Scopus, in which the studies of psychiatric nurses were most frequently published and by examining the systematic reviews and meta-analyses published between 2012-2022. A total of 177 completed studies have been reviewed.

Results: It was determined that 18.6% of the examined systematic reviews and meta-analyses had a protocol registration. Almost all (96.9%) of the registered studies were registered with PROSPERO, and 72.7% were registered prospectively. It was determined that the registration status of the studies changed statistically according to the country where the studies' authors were located.

Conclusion: When the published studies were examined, it was determined that approximately one out of every five studies were registered. With the prospective registration of systematic reviews, biases could be prevented, and evidence-based interventions can be made based on the knowledge obtained. For this reason, it is crucial to expand the protocol record in journals published in mental health and psychiatric nursing to raise awareness of this issue. For this reason, it is crucial to expand the protocol record in journals published in mental health and psychiatric nursing to raise awareness of this issue.

Keywords: meta-analysis, psychiatric nursing. systematic review.

REFERENCES

Stewart L, Moher D, Shekelle P. Why prospective registration of systematic reviews makes sense. Systematic reviews. 2012 Dec;1(1):1-4.

Tawfik GM, Giang HT, Ghozy S, Altibi AM, Kandil H, Le HH, Eid PS, Radwan I, Makram OM, Hien TT, Sherif M. Protocol registration issues of systematic review and meta-analysis studies: a survey of global researchers. BMC medical research methodology. 2020 Dec;20(1):1-9.

Gray R. Promoting openness and transparency in mental health nursing science. Journal of psychiatric and mental health nursing. 2018 Feb;25(1):1-2.

BİPOLAR BOZUKLUK TANILI BİREYE WATSON'UN İNSAN BAKIM MODELİNE GÖRE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI: OLGU SUNUMU

Seda ÇIRAKOĞLU, Halil Ibrahim BİLKAY, Muradiye POLAT

Samsun Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Samsun, Türkiye

Watson'un İnsan Bakım Modeli deneysel, estetik, etik ve kişisel bilme yollarını kabul ederek, kişisel özgünlüğü, deneyimlerinin önemi üzerinde duran etkileşim odaklı bir hemşirelik modelidir. Modelin temeli hastaya kaliteli bakım verme ve hasta ile birlikte iletişimi devam ettirmeye dayanmaktadır. Hemşirelik bakım sürecinde Watson İnsan Bakım Modeli'nin etkili olduğu ancak bipolar bozukluk tanılı bireylerde kullanımının kısıtlı olduğu bilinmektedir. Bu olgu sunumunda ise psikiyatri kliniğine yatışı yapılan bipolar bozukluk tanılı bireyin hemşirelik yaklaşımında İnsan Bakım Modeli'nin kullanılması amaçlanmıştır. Bireyle ilgili verilerin paylaşımı için kendisine açıklama yapılarak izin alınmış ve ismi çalışmada belirtilmemiştir. Olgunun verileri ülkemizin Karadeniz bölgesinde hizmet veren bir ruh sağlığı hastanesinin kapalı psikiyatri kliniğinde 01/07/2023 - 02/08/2023 tarihleri arasında toplanmıştır. Grandiyöz sanrıları, şüphelenmeleri ve ani öfkelenme şikâyetleri ile kliniğe gelen ve bipolar affektif bozukluk tanısı ile zorunlu yatışı yapılan olgunun aynı zamanda böbrek nakli öyküsü mevcuttur. Birey ile güven ve şefkat odaklı bir yaklaşım benimsenerek İnsan Bakım Modelin de yer alan 10 iyileştirici süreç temel alınarak bakım süreci yönetilmiştir. Olgunun tedavi ve bütüncül bir bakım süreci sonucunda mevcut bulgularında azalma gözlemlenmiş ve 33. günün sonunda taburculuğu gerçekleştirilmiştir. Modelin kullanımı bütüncül bir bakış açısı ile sistematik bir bakım süreci sağlamakla beraber olgu ve araştırmacı hemşire arasında şefkat ve güvene dayalı bir etkileşim sağlanmasında ve araştırmacı hemşirenin mesleki doyuma ulaşmasında etkili olmuştur. Hemşirelik bakımına faydaları ile birlikte çeşitli sınırlılıkları da beraberinde getirmektedir. Kapalı psikiyatri kliniklerinde tedavi gören bipolar bozukluk tanılı bireylerde İnsan Bakım Modeli temel alınarak psikiyatri hemşireleri tarafından kullanımının ve diğer disiplinler ile birlikte yürütülen araştırmaların artırılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Bipolar bozukluk; İnsan Bakım Modeli; hemşirelik bakımı; olgu sunumu

NURSING APPROACH TO AN INDIVIDUAL DIAGNOSED WITH BIPOLAR DISORDER ACCORDING TO WATSON'S HUMAN CARE MODEL: CASE REPORT

Seda ÇIRAKOĞLU, Halil Ibrahim BİLKAY, Muradiye POLAT

Samsun Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Samsun, Türkiye

Watson's Human Care Model is an interaction-oriented nursing model that emphasizes personal authenticity and the importance of experiences, accepting experimental, aesthetic, ethical and personal ways of knowing. The basis of the model is based on providing quality care to the patient and maintaining communication with the patient. It is known that the Watson Human Care Model is effective in the nursing care process, but its use is limited in individuals diagnosed with bipolar disorder. This case report, it is aimed to use the Human Care Model in the nursing approach of an individual diagnosed with bipolar disorder who was admitted to a psychiatric clinic. Permission to share data about the individual was obtained by making an explanation, and his name was not mentioned in the study. The data of the case were collected between 01/07/2023 and 02/08/2023 in the closed psychiatric clinic of a mental health hospital serving in the Black Sea region of our country. The patient, who came to the clinic with complaints of grandiose delusions, suspicions and sudden anger, and was compulsorily hospitalized with the diagnosis of bipolar affective disorder, also had a history of kidney transplantation. By adopting an approach focused on trust and compassion with the individual, the care process was managed based on the 10 healing processes included in the Human Care Model. As a result of the treatment and a holistic care process, a decrease in the patient's existing symptoms was observed and he was discharged at the end of the 33rd day. The use of the model not only provides a systematic care process with a holistic perspective, but also has been effective in providing an interaction based on compassion and trust between the case and the researcher nurse, and in helping the researcher nurse achieve professional satisfaction. Although it has benefits for nursing care, it also brings various limitations. It is recommended that the use of the Human Care Model by psychiatric nurses and research conducted with other disciplines should be increased in individuals diagnosed with bipolar disorder who are treated in closed psychiatric clinics.

Keywords: Bipolar disorder; Human Care Model; nursing care; case report

HAYATIMIZ YOK OLDU" KAHRAMANMARAŞ DEPREMİ VE SONRASI YAŞANANLAR; NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Funda GÜMÜŞ[1], Gül DİKEÇ[2]

[1]*Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*

[2]*Fenerbahçe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Giriş: Depremler çoğu zaman saniyeler ya da dakikalar içinde gerçekleşse de yarattığı can ve mal kaybı nedeniyle travmatik etkisi oldukça uzun sürer. Depremin neden olduğu travma sonrası akut stres belirtileri kimi zaman ilk birkaç gün içerisinde kendiliğinden düzelirken, kimi zaman izleri yıllarca, kuşaklarca sürebilir (Canel ve Balcı 2018).
Amaç: Bu çalışmada Kahramanmaraş depremini yaşayan bireylerin deneyimleri ve duyguların incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: Nitel araştırma türünde yapılan bu çalışmanın verileri Hatay'da depremden sonra 20-31 Mart 2023 tarihleri arasında yüz yüze bireysel görüşme yöntemi ile toplandı. Araştırmada, amaçlı rastgele örnekleme yöntemlerinden kartopu örneklem yönteminden yararlanıldı. Toplam 35 birey çalışmanın örneklemini oluşturdu. Verilerin analizinde Colaizzi'nin fenomenolojik yorumlama metodu kullanıldı. Katılımcılardan ve etik kuruldan izin alındı.

Bulgular: Katılımcılarla yapılan bireysel görüşmeler sonrasında elde edilen veriler deprem anı, duygular ve deprem sonrası olmak üzere üç ana tema altında toplandı. Çalışmada, katılımcıların deprem anında gürültü, sarsıntı ile çok korktukları, hemen dışarı çıkamadıkları, dışarı çıktıklarında havanın soğuk olması, her yerin karanlık ve yıkılmış olduğuna tanık olduklarını dile getirdikleri belirlendi. Katılımcıların yaşadıkları duyguların, öfke, çaresizlik, suçluluk, umut ve umutsuzluk olduğu ve deprem sonrasındaki ihtiyaçları, yardım almada yaşanan güçlükleri ve yaşadıkları kayıpları dile getirdikleri belirlendi.

Tartışma: Sıklıkla depreme maruz kalan bireylerde panik durumu, anksiyete, depresif belirtiler (Baral ve Bhagawati 2019), umutsuzluk, mutsuzluk, korku, çaresizlik ve öfke duyguları görülebilir. Bireyler deprem anını tekrar tekrar yaşayabilir, gün içinde tetikleyicilerden kaçınabilir, artmış uyarılmışlık görülebilir ya da rüyalarında bu anı tekrar yaşayarak günlük yaşam aktivitelerini yapmakta güçlük çekebilirler (Zhou ve ark. 2020, Yun ve Choi 2022). Bu bireylerde kimi zaman uyku bozukluğu ya da somatik semptomlar yaşayabilmekte, yaşamda kaldıkları için suçluluk duyabilmekte ve kendi bakımlarını da ihmal edebilmektedirler (Baral ve Bhagawati 2019). Bulguların literatür ile benzer olduğu söylenebilir.

Sonuç: Çalışma bulgularının sıklıkla akut stres, kayıp ve yas tepkileri ile paralel olduğu, bireylerin ihtiyaçlarının ise psikolojik ilk yardım temel ilkeleri olduğu dikkat çekicidir. Bu doğrultuda fay hatları üzerinde yer alan ülkemizde yaşanabilecek diğer yıkıcı deprem ya da travmatik olaylarda sağlanabilecek psikolojik ilk yardımda bu noktaların göz önüne alınması; kültüre özgü yapılandırılmış deprem psikolojik ilk yardım programlarının oluşturulması önerilebilir.

"OUR LIVES HAVE DISAPPEARED" EXPERIENCES IN AND AFTER KAHRAMANMARAS EARTHQUAKE; A QUALITATIVE RESEARCH

Funda GÜMÜŞ[1], Gül DİKEÇ[2]

[1]*Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye*

[2]*Fenerbahçe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

Introduction: Although earthquakes often occur within seconds or minutes, their traumatic effects last long due to the loss of life and property. While acute stress symptoms caused by earthquakes sometimes resolve spontaneously in the first few days, sometimes their traces can last for years and generations (Canel & Balcı, 2018).

Objective: This study aimed to examine the experiences and emotions of individuals who experienced the Kahramanmaraş earthquake.

Method: The data of this study, which was conducted in qualitative research type, were collected by face-to-face individual interview method between 20-31 March 2023 after the earthquake in Hatay. The snowball sampling method, one of the purposeful random sampling methods, was used in the research. A total of 35 individuals formed the sample of the study. Colaizzi's phenomenological interpretation method was used in the analysis of the data. Permission was obtained from the participants and the ethics committee.

Results: The data obtained after the individual interviews with the participants were gathered under three main themes: the moment of the earthquake, emotions, and after the earthquake. In the study, it was determined that the participants stated that they were terrified by the noise and shaking at the time of the earthquake, they could not go out immediately, it was cold when they went out, and they witnessed that everywhere was dark and destroyed. It was determined that the emotions experienced by the participants were anger, helplessness, guilt, hope, and hopelessness, and they expressed their needs after the earthquake, the difficulties in getting help, and the losses they experienced.

Discussion: In addition, even if the traumatic effect of the earthquake is not visible at the beginning, it may occur in the future. Individuals who are frequently exposed to earthquakes may experience panic, anxiety, depressive symptoms (Baral & Bhagawati, 2019), feelings of hopelessness, unhappiness, fear, helplessness and anger. Individuals may experience the earthquake repeatedly, avoid triggers during the day, experience increased arousal, or

experience difficulties in performing daily activities by reliving this moment in their dreams (Zhou et al., 2020; Yun & Choi, 2022). Individuals undergo psychologically complex processes due to losing their relatives, jobs, shelter, social support, and uncertainty in the earthquake (Baral & Bhagawati, 2019). These individuals may sometimes experience sleep disturbances or somatic symptoms, feel guilty for staying alive, and neglect their care (Baral and Bhagawati 2019). It can be said that the findings are similar to the literature.

Conclusion: Remarkably, the study results are often parallel to acute stress, loss, and grief reactions, and the needs of individuals are the basic principles of psychological first aid. Considering these points in the psychological first aid that can be provided in other devastating earthquakes or traumatic events that may occur in our country located on fault lines, it may be recommended to establish culture-specific structured earthquake psychological first aid programs.

Keywords: earthquakes, qualitative research, trauma.

KAYNAKLAR

Baral IA, Bhagawati KC (2019) Post traumatic stress disorder and coping strategies among adult survivors of earthquake, Nepal. BMC Psychiatry 19(1): 1-8.
Canel AN, Balcı L (2018) Deprem travmasının kuşaklararası aktarımı. Multidisipliner Çalışmalar-4 (Sosyal Bilimler), Cilt II, A Temizer, İ Serbestoğlu (Ed), Montenegro, Podgorica, 491-514.
Yun SM, Choi YJ (2022) Simulation-based education for nurses in caring for the psychological well-being of survivors of disaster. The Journal of Continuing Education in Nursing 53(3):131-6.
Zhou Y, Liang Y, Tong H ve ark. (2020) Patterns of posttraumatic stress disorder and posttraumatic growth among women after an earthquake: a latent profile analysis. Asian Journal of Psychiatry 51:101834.

KENDİNE ZARAR VERME DAVRANIŞI OLAN ERGENLERDE AİLE İŞLEVLERİNİN, EBEVEYN VE ARKADAŞLARA BAĞLANMANIN, KARAR VERME STİLLERİNİN VE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Gülçin UZUNOĞLU

Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, Manisa, Türkiye

Amaç: Kendine zarar verme davranışı, intihar amacı olmaksızın kişinin kendi bedenine yönelik zarar verici davranışta bulunmasıdır. Yapılan çalışmalarda birçok psikiyatrik bozuklukla beraber olabildiği gösterilmiştir. Ayrıca kendine zarar verme davranışının etiyolojisinde kişiler arası etkileşim (aile ve arkadaşlara bağlanma), akran zorbalığı, istismar öyküsü gibi birçok etkenin yer aldığı bilinmektedir. Kendine zarar verme davranışı olan ergenlerin klinik uygulamalarda problem çözme ve karar verme becerilerinde güçlükler yaşadıkları görülmekle birlikte bu alanda yazında oldukça az araştırma olduğu dikkati çekmektedir. Çalışmamızda kendine zarar verme davranışı nedeniyle polikliniğe başvuran ergenlerin karar verme stillerini, problem çözme becerilerini, arkadaş ve ebeveyne bağlanmalarını, aile özellikleri ve işlevselliklerini sağlıklı ergenlerle karşılaştırarak incelemeyi amaçladık. **Gereç ve Yöntemler:** Çalışmamıza Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesine başvuran, kendine zarar verme davranışı olan, 10-17 yaş aralığında bulunan 46 olgu ve 33 sağlıklı kontrol alınmıştır. Olgu ve kontrol grubundaki her ergene sosyodemografik veri formu, aile değerlendirme ölçeği, ebeveyn ve arkadaşlara bağlanma envanteri, ergenlerde karar verme ölçeği ve problem çözme envanteri uygulanmıştır. **Bulgular:** Gruplar sosyodemografik veriler açısından karşılaştırıldığında olgu grubunda anne baba boşanmasının daha sık ve ailenin aylık gelirinin daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Kendine zarar veren grupta sigara kullanımı ve intihar girişimi istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Kendine zarar veren ergenlerde aile değerlendirme ölçeğinin gereken ilgiyi gösterme ve genel işlevler alt boyutunda kontrol grubuna göre anlamlı derecede olumsuzluk saptanmıştır. Ergenlerde karar verme ölçeği değerlendirildiğinde karar vermede öz saygı bölümü kendine zarar veren grupta anlamlı derecede düşük bulunmuştur. Aynı ölçeğin panik kısmı hasta grubunda anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Kendine zarar veren grupta bağlanma envanterinin ebeveyn alt ölçeği anlamlı derecede düşük bulunmuştur. Problem çözme envanteri değerlendirildiğinde kendine zarar veren grupta anlamlı derecede yüksek puan aldığı saptanmıştır. **Sonuçlar:** Kendine zarar veren çocuk ve gençlerde aile ile olan ilişkide, karar verme süreçlerinde, aile bağlanması ve

problem çözmede yazınla uyumlu şekilde sorunlar mevcuttur. Kendine zarar veren çocuk ve gençlerin bu alanlarda desteklenmesi tedavinin bir parçası olmalıdır.

EVALUATION OF FAMILY FUNCTIONING, ATTACHMENT TO PARENTS AND FRIENDS, DECISION MAKING STYLES AND PROBLEM SOLVING SKILLS IN ADOLESCENTS WITH SELF-HARMING BEHAVIOUR

Gülçin UZUNOĞLU

Manisa Psychiatric Hospital, Manisa, TÜRKİYE

Aim: Non-suisidal self injury is an act that involves self-harm without a thought about suisid. Non- suisidal self injury may be associated with many psychiatric disorders. It is known that many factors such as interpersonal interaction (attachment to family and friends), peer bullying, and a history of abuse are involved in the etiology of self-harming behavior. In our study, we aimed to examine the decision-making styles, problem-solving skills, attachment to friends and parents, family characteristics and functionality of adolescents who have non-suisidal self-injury and applied to the outpatient clinic.

Materıal and Methods: Fourty six patients aged between 10 and 17 years and 33 healthy controls were included in our study who applied to Manisa Mental Health Hospital. Sociodemographic data form, Family Assesment Device, Inventory of Parent and Peer Attachment, Adolescent Decısıon Makıng Questıonnaıre and Problem Solving Inventory were applied to the patient and control groups.

Results: When the groups were compared in terms of sociodemographic data, it was concluded that the parental divorce was more frequent and the monthly income of the family was lower in the case group. Simoking and suicide attempt was significantly higher in non-suisidal self injury group. In the subscales of the Family Assesment Device showing the required attention and general functioning were found significantly lower in the non-suisidal self injury group. Self-esteem subsscale in decision making was found to be significantly lower, the panic part of the same questıonnaıre was significantly higher and the family subscale of the attachment inventory was significantly lower in the case group. When Problem Solving Inventory was evaluated, it was found that the non-suisidal self injury group had significantly higher scores. **Conclusıon:** In children and adolescents with non-suisidal self injury, there are problems in relation to family, decisionmaking processes, family attachment and problem solving in accordance with literature. Supporting children and young people in these areas should be part of the treatment.

Anahtar Kelimeler: Kendine zarar verme, ergen, karar verme, problem çözme, aile işlevselliği, ebeveyne bağlanma

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİK HİZMETLERİNİN EKSİTASYON VE AJİTASYON ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Seren GÜNAY[1], Resul SAĞLAM[1], Metin ASLAN[1], Hüseyin GÜLEÇ[2]

[1]*Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye*

[2]*Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul , Türkiye*

Giriş: Psikiyatri hemşireliği girişimleri, tedavi edici ortamda iyileştirmeyi, sağlığın yükseltilmesini ve işlevselliğin yeniden kazandırılmasını amaçlayan dinamik ve terapötik bir süreci içermektedir. Hemşirelik gözlemleri, hastalık yönetiminde önemli bir unsur olarak görülmektedir. Hemşirelik girişimlerinin hastaların ajitasyon ve eksitasyon üzerinde önemli etkisi olduğu, iyileşme ve taburculuk üzerine katkıları bildirilmiştir.

Yatarak tedavi gören bireylerde psikiyatrik hemşirelik bakımının, hastanın kendini ve çevreyi tehdit eden davranışların (eksitasyon, ajitasyon, izinsiz ayrılma, intihar, vb) önlenmesine, bireyin iyileşmesine ve taburculuğuna önemli katkılar sağladığını belirten araştırmalar mevcuttur. Bu çalışmada, yatarak tedavi alan bireylerde hemşirelik uygulamalarının, ajitasyon ve eksitasyon durumlarına ne hangi şekilde etkilediğine yerel bulgular üretmekle birlikte, geniş hinterlanda sahip referans bir dal hastane verisinin kapsayıcı bilgi üreteceği düşüncesi amaçlandı.

Yöntem: Çalışma bir ruh ve sinir hastalıkları eğitim ve araştırma hastanesinin yataklı servislerinde hemşirelik gözlemlerinin yatış boyunca hastalık ve tedavi sürecine etkisini araştıran bir çalışmanın parçası olarak, yatmakta olan 396 hasta ile yapılmıştır. Araştırma için seçilen olgulardan yatış süresi 10 günün altında olan ve 120 günün üstünde olan 33 hasta hastalık heterojenite (madde intoksikasyonları, kişilik bozukluğuna bağlı davranış sorunları vs.), ek tanı ve dirençli durumdaki olguları azaltmak amacıyla dâhil edilmemiş olup 363 olgu örnekleme dâhil edilmiştir.

Araştırmamız, psikiyatri hemşirelerinin elektronik hasta takip sistemine kaydettiği hemşirelik gözlemleri, verilerin incelenmesiyle elde edilen hemşire günlük gözlem formu ile bu gözlem değişkenlerinin uygulama özelliklerini temsil eden üç ara uygulama değişkenleri şeklinde oluşturulmuştur. Belirlenen dokuz hemşire gözlem değişkeni (uyku, öz bakım, yeme-içme, oryantasyon, sosyal aktivite, servis kuralları, oral tedavi, izolasyon, terapötik iletişim ve iş birliği) ile üç uygulama değişkeni (değerlendirilme sayısı, değerlendirilme süresi ve kaç kez

sorun çıktığı) şeklinde incelenmesiyle birlikte; sürekliliği ve sıklığının belirlenmesini, yapılan uygulamaların tanımlanmasını ve akabinde sonuç değişkeni olarak alınan hastaların eksitasyon, ajitasyon, tespit-tecrit durumlarına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Hemşire Günlük Gözlem Formu: Hastaların tanı grupları yatış süreleri ve günlük gözlem veriler içerisinden erişilen 9 kriter (uyku, özbakım, yemek, oryantasyon, sosyal aktivite, servis kuralları, oral tedavi, izolasyon, terapötik işbirliği) ve sorgulanma sayısı, sorgulanma süresi ve sorun sayısı ile ajitasyon, eksitasyon, ve tespit/tecrit sayıları hasta gözlem dosyalarından toplanarak elde edilmiştir.

Bulgular: Çalışma grubunun tanı grubunun %43,5 şizofreni ve diğer psikotik bozukluklar (n:158), %28,4 bipolar bozukluk (n:103), %8,5 depresyon ve anksiyete bozuklukları (n:31), %11,6 diğer bozukluklar mental retardasyon, yaygın gelişimsel bozukluk) (n:42) ve %8 kayıp veri (n:29) olarak değerlendirilmiştir. Hastaların yatış süresi ortalama 29.64±16.59 gün olarak değerlendirilmiştir.

Hastaların eksitasyon için ortalama değer 0,08±0,15; ajitasyon için 0,05±0,12; tespit/tecrit için ortalama değer 0,03±0,09 olarak bulunmuştur.

Hastaların uyku değerlendirilmesinde; sorgulanma sayısı ortalaması 0,78±0,29, sorgulanma süresi ortalaması 0,11±0,16 ve sorun çıkma sayısı ortalaması 0,07±0,11 olarak bulunmuştur. Uyku ve tecrit/tespit alt grubu için sorgulanmasında (r=0,05, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,28, p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,27, p=0,01); eksitasyon için sorgulanmasında (r=014, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,21, p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,35, p=0,01) ve ajitasyon için sorgulanmasında (r=0,39, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,20, p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,24 p=0,01) olarak korelasyon hesaplanmıştır.

Özbakım için sorgulanma Sayısı ortalaması 0,80±0,31, sorgulanma Süresi ortalaması 0,12±0,18, sorun ortalaması 0,04±0,07 olarak bulunmuştur. Özbakım ve tespit/tecrit alt grubu için sorgulanmasında (r=0,02, p=0,05), sorgulanma Süresi (r=0,251 p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,13 p=0,05); eksitasyon için sorgulanmasında (r=0,76, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,16, p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,142, p=0,01) ve ajitasyon için sorgulanmasında (r=0,92, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,19, p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,11, p=0,05) olarak korelasyon hesaplanmıştır.

Yemek teşviki için sorgulanma sayısı ortalaması 1,35±0,39, sorgulanma süresi ortalaması 0,24±0,56, sorun ortalaması 0,02±0,06 olarak bulunmuştur. Yemek ve tespit/tecrit alt grubu için sorgulanmasında (r=0,07, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,24, p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,24, p=0,01); eksitasyon için sorgulanmasında (r=0,15, p=0,01), sürekliliğinde (r=0,13, p=0,05), sorun düzeyinde (r=0,13, p=0,05) ve ajitasyon için sorgulanmasında (r=0,13, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,13, p=0,05), sorun düzeyinde (r=0,13, p=0,05) olarak korelasyon hesaplanmıştır.

Oryantasyon için sorgulanma sayısı ortalaması 0,53±0,50, sorgulanma süresi ortalaması 0,08±0,23, sorun ortalaması 0,01±0,04 olarak bulunmuştur. Oryantasyon ve tespit/tecrit alt grubu için sorgulanmasında (r=-0,01, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,24 p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,18, p=0,01); eksitasyon için sorgulanmasında (r=0,02,p=0,05), sürekliliğinde (r=0,14, p=0,05), sorun düzeyinde (r=0,10, p=0,05) ve ajitasyon için sorgulanmasında (r=-0,04, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,15, p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,15, p=0,01) olarak korelasyon hesaplanmıştır.

Sosyal aktivite için sorgulanma sayısı ortalaması 0,67±0,50, sorgulanma süresi ortalaması 0,09±0,17, sorun ortalaması 0,27±0,08 olarak bulunmuştur. Sosyal Aktivite ve tespit/tecrit alt grubu için sorgulanmasında (r=-0,01, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,27 p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,21 p=0,01); eksitasyon için sorgulanmasında (r=0,10, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,18, p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,18, p=0,01) ve ajitasyon için sorgulanmasında (r=-0,03, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,18, p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,18 p=0,01) olarak korelasyon hesaplanmıştır.

Servis kuralları için sorgulanma sayısı ortalaması 1,28±0,34, sorgulanma süresi ortalaması 0,25±0,34, sorun çıkma sayısı ortalaması 0,08±0,14 şeklinde bulunmuştur. Servis kuralları ve tespit/tecrit alt grubu için sorgulanmasında (r=-0,004, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,31 p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,55, p=0,01); eksitasyon için sorgulanmasında (r=0,07, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,20 p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,53 p=0,01) ve ajitasyon için sorgulanmasında (r=0,11, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,17 p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,33 p=0,01) olarak korelasyon hesaplanmıştır.

Oral tedavi için sorgulanma sayısı ortalaması 1,30±0,40, sorgulanma süresi ortalaması 0,27±0,45, sorun çıkma sayısı ortalaması 0,06±0,14 olarak bulunmuştur. Oral tedavi ve tespit/tecrit alt grubu için sorgulanmasında (r=-0,01, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,28, p=0,01),

sorun düzeyinde (r=0,47 p=0,01); eksitasyon için sorgulanmasında (r=0,30, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,17 p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,43 p=0,01) ve ajitasyon için sorgulanmasında (r=0,14, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,17, p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,32 p=0,01) olarak korelasyon hesaplanmıştır.

İzolasyon için sorgulanma sayısı ortalaması 0,463±0, 427, sorgulanma süresi ortalaması 0,06±0,11, sorun çıkma sayısı ortalaması 0,04±0,08 şeklinde bulunmuştur. İzolasyon ve tespit/tecrit alt grubu için sorgulanmasında (r=0,05, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,28 p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,17 p=0,01) ; eksitasyon için sorgulanmasında (r=0,014, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,20 p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,13 p=0,05) ve ajitasyon için sorgulanmasında (r=0,03, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,20, p=0,01), sorun düzeyinde (r=0,14, p=0,01) olarak korelasyon hesaplanmıştır.

Terapötik işbirliği için sorgulanma sayısı ortalaması 0,45±0,44, sorgulanma süresi ortalaması 0,06±0,13 ve sorun çıkma sayısı ortalaması 0,04±0,08 olarak bulunmuştur. Terapötik işbirliği ve tespit/tecrit alt grubu için sorgulanmasında (r=0,14, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,28 p=0,01) ve sorun düzeyinde (r=0,23 p=0,01); eksitasyon için sorgulanmasında (r=0,07, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,19 p=0,01) ve sorun düzeyinde (r=0,31 p=0,01) ve ajitasyon için sorgulanmasında (r=0,133, p=0,05), sürekliliğinde (r=0,18 p=0,01), sorun düzeyinde (R=0,16 p=0,01) olarak korelasyon hesaplanmıştır.

Hemşirelik gözlemlerinde uyku, özbakım, yemek, oryantasyon, sosyal aktivite, servis kuralları, oral tedavi, izolasyon, terapötik işbirliği için sorgulama düzeylerinde anlamlı fark saptanmazken, sorun ve süreklilikte düşük düzeyde ilişki saptanmış olup servis kuralları ve oral tedavi için süreklilik ve sorun düzeylerinde güçlü ilişki saptanmıştır.

Sonuç: Hemşirelik gözlemlerinde hangi alanların öncelikli değerlendirileceği ve ne şekilde değerlendirileceği konusunda hala kafa karışıklığı yaşanmaktadır. Psikiyatrik hemşirelik gözlemleri de yazılı bir politika ve standarda sahip olmadığından yaşanan ikilemlerin ve sorunların önüne geçmek adına daha etkin ve kanıta dayalı hazırlanacak psikiyatrik hemşirelik gözlemi uygulama rehberinin oluşturulmasına ve uygulamaya aktarılmasına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri, Hemşirelik Uygulamaları, Psikiyatrik hemşirelik gözlemi, Ajitasyon, Eksitasyon,

THE EFFECT OF PSYCHIATRIC NURSING SERVICES ON EXCITATION AND AGITATION

Seren GÜNAY[1], Resul SAĞLAM[1], Metin ASLAN[1], Hüseyin GÜLEÇ[2]

[1]Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye

[2]Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul , Türkiye

Introduction: Psychiatric nursing interventions include a dynamic and therapeutic process aimed to improve the therapeutic environment, promote health, and regain functionality. Nursing observations are seen as an important element in disease management. It has been reported that nursing interventions significantly affect the agitation and excitation of patients and contribute to recovery and discharge.

There are studies indicating that psychiatric nursing care in individuals receiving inpatient treatment makes significant contributions to the prevention of self- and environmental-threatening behaviors of the patient (excitation, agitation, leaving without permission, suicide, etc.), and to the recovery and discharge of the individual. In this study, it was aimed to produce local findings on how nursing practices affect agitation and excitation states in individuals receiving inpatient treatment, while the idea that data from a reference branch hospital with a wide hinterland would produce comprehensive information.

Methods: The study was conducted with 396 inpatients as part of a study investigating the effects of nursing observations on the disease and treatment process during hospitalization in the inpatient wards of a mental and neurological diseases training and research hospital. Among the cases selected for the study, 33 patients with a hospital stay of less than 10 days and more than 120 days were not included in order to reduce disease heterogeneity (substance intoxications, behavioral problems due to personality disorders, etc.), comorbidities and resistant cases, and 363 cases were included in the sample.

Our research was composed of nursing observations recorded by psychiatric nurses in the electronic patient tracking system, the nurse daily observation form obtained by examining the data, and three intermediate application variables representing the application characteristics of these observation variables. Nine determined nurse observation variables (sleep, self-care, eating and drinking, orientation, social activity, service rules, oral treatment, isolation, therapeutic communication and cooperation) and three practice variables (number of

evaluations, evaluation duration and how many times problems occurred) were determined. By examining it as follows; It was carried out to determine the continuity and frequency, to define the applications performed, and then to determine the effect of the patients on excitation, agitation, restraint-isolation states, which were taken as outcome variables.

Nurse Daily Observation Form: 9 criteria (sleep, self-care, food, orientation, social activity, service rules, oral treatment, isolation, therapeutic cooperation) accessed from the patients' diagnosis groups, length of stay and daily observation data, and the number of interrogations, interrogation duration and number of problems. and agitation, excitation, and restraint/isolation numbers were obtained by collecting from patient observation files.

Results: Of the study group's diagnosis group, 43.5% had schizophrenia and other psychotic disorders (n:158), 28.4% had bipolar disorder (n:103), 8.5% had depression and anxiety disorders (n:31), 11% had 6 other disorders (mental retardation, pervasive developmental disorder) (n:42) and 8% missing data (n:29). The average length of stay of the patients was evaluated as 29.64±16.59 days.

The mean value for excitation of the patients was 0.08±0.15; 0.05±0.12 for agitation; The average value for detection/isolation was found to be 0.03±0.09.

In sleep evaluation of patients; The average number of interrogations was found to be 0.78±0.29, the average interrogation duration was 0.11±0.16, and the average number of problems occurred was 0.07±0.11. For the sleep and isolation/detection subgroup, the questioning (r=0.05, p=0.05), continuity (r=0.28, p=0.01), problem level (r=0.27, p=0) .01); questioning for excitation (r=014, p=0.05), continuity (r=0.21, p=0.01), problem level (r=0.35, p=0.01) and questioning for agitation (Correlation was calculated as r=0.39, p=0.05), continuity (r=0.20, p=0.01), and problem level (r=0.24 p=0.01).

For self-care, the average number of inquiries was found to be 0.80±0.31, the average duration of inquiries was 0.12±0.18, and the average problem was found to be 0.04±0.07. Questioning time for self-care and restraint/isolation subgroup (r=0.02, p=0.05), questioning time (r=0.251 p=0.01), at the problem level (r=0.13 p=0.05); questioning for excitation (r=0.76, p=0.05), continuity (r=0.16, p=0.01), problem level (r=0.142, p=0.01) and questioning for agitation (Correlation was calculated as r=0.92, p=0.05), continuity (r=0.19, p=0.01), and problem level (r=0.11, p=0.05).

The average number of inquiries for food incentives was found to be 1.35±0.39, the average duration of inquiries was 0.24±0.56, and the average number of questions was 0.02±0.06. For the food and restraint/isolation subgroup, there was a significant difference in questioning (r=0.07, p=0.05), continuity (r=0.24, p=0.01), problem level (r=0.24, p=0). .01); in questioning for excitation (r=0.15, p=0.01), continuity (r=0.13, p=0.05), problem level (r=0.13, p=0.05) and agitation Correlation was calculated as: questioning (r=0.13, p=0.05), continuity (r=0.13, p=0.05), problem level (r=0.13, p=0.05).

The average number of questions for orientation was found to be 0.53±0.50, the average questioning time was 0.08±0.23, and the average problem was 0.01±0.04. For the orientation and detection/isolation subgroup, there was a significant difference in questioning (r=-0.01, p=0.05), continuity (r=0.24 p=0.01), problem level (r=0.18, p=0). .01); in questioning for excitation (r=0.02, p=0.05), continuity (r=0.14, p=0.05), problem level (r=0.10, p=0.05) and agitation Correlation was calculated as: questioning (r=-0.04, p=0.05), continuity (r=0.15, p=0.01), problem level (r=0.15, p=0.01).

For social activity, the average number of questions was found to be 0.67±0.50, the average questioning time was 0.09±0.17, and the average problem was 0.27±0.08. For the Social Activity and detection/isolation subgroup, there was a significant difference in questioning (r=-0.01, p=0.05), continuity (r=0.27 p=0.01), problem level (r=0.21 p=0). .01); in questioning for excitation (r=0.10, p=0.05), continuity (r=0.18, p=0.01), problem level (r=0.18, p=0.01) and agitation Correlation was calculated as: questioning (r=-0.03, p=0.05), continuity (r=0.18, p=0.01), problem level (r=0.18 p=0.01).

For service rules, the average number of queries was found to be 1.28±0.34, the average query time was 0.25±0.34, and the average number of problems occurred was 0.08±0.14. For the service rules and detection/isolation subgroup, in questioning (r=-0.004, p=0.05), continuity (r=0.31 p=0.01), problem level (r=0.55, p=0, 01); questioning for excitation (r=0.07, p=0.05), continuity (r=0.20 p=0.01), problem level (r=0.53 p=0.01) and questioning for agitation (The correlation was calculated as r=0.11, p=0.05), continuity (r=0.17 p=0.01), and problem level (r=0.33 p=0.01).

For oral treatment, the average number of inquiries was found to be 1.30±0.40, the average questioning time was 0.27±0.45, and the average number of problems occurred was 0.06±0.14. For the oral treatment and restraint/isolation subgroup, the questioning (r=-0.01, p=0.05),

continuity (r=0.28, p=0.01), problem level (r=0.47 p= 0.01); questioning for excitation (r=0.30, p=0.05), continuity (r=0.17 p=0.01), problem level (r=0.43 p=0.01) and questioning for agitation (Correlation was calculated as r=0.14, p=0.05), continuity (r=0.17, p=0.01), and problem level (r=0.32 p=0.01).

The average number of interrogations for isolation was found to be 0.463±0.427, the average interrogation time was 0.06±0.11, and the average number of problems occurred was 0.04±0.08. For the isolation and detection/isolation subgroup, there were differences in questioning (r=0.05, p=0.05), continuity (r=0.28 p=0.01), problem level (r=0.17 p=0.01).) ; questioning for excitation (r=0.014, p=0.05), continuity (r=0.20 p=0.01), problem level (r=0.13 p=0.05) and questioning for agitation (r= Correlation was calculated as 0.03, p=0.05), continuity (r=0.20, p=0.01), and problem level (r=0.14, p=0.01).

For therapeutic collaboration, the average number of inquiries was found to be 0.45±0.44, the average duration of questioning was 0.06±0.13, and the average number of problems occurred was 0.04±0.08. In questioning for therapeutic cooperation and restraint/isolation subgroup (r=0.14,

p=0.05), continuity (r=0.28 p=0.01) and problem level (r=0.23 p=0.01); questioning for excitation (r=0.07, p=0.05), continuity (r=0.19 p=0.01) and problem level (r=0.31 p=0.01) and questioning for agitation (The correlation was calculated as r=0.133, p=0.05), continuity (r=0.18 p=0.01), and problem level (R=0.16 p=0.01).

In nursing observations, while no significant difference was detected in questioning levels for sleep, self-care, eating, orientation, social activity, service rules, oral treatment, isolation, and therapeutic cooperation, a low level of relationship was detected in problem and continuity, and a strong relationship was found in continuity and problem levels for service rules and oral treatment. has been detected.

Conclusion: In nursing observations, there is still confusion about which areas will be prioritized and how they will be evaluated. Since psychiatric nursing observation do not have a written policy and standard, there is a need to create a more effective and evidence-based psychiatric nursing observation practice guide and transfer it into practice to avoid the dilemmas and problems experienced.

Keywords: Psychiatry, Nursing, Practical, psychiatric nurse observation, Agitation, Excitation

ÖZNEL İYİ OLUŞU ETKİLEYEN DEĞİŞKENLER

Ayşegül BILGE, Yazın BASKAN

Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Psikiyatri hemşiresi, sağlıklı ya da sağlık gereksinimi olan bireylerin kendinden memnun olmak ve iyileşme çabasını artırmak için öznel iyi oluş kazanmasını sağlar. Öznel iyi oluş; kişinin kendi hayatından aldığı tatmin duygusunun kişisel olarak değerlendirilmesidir. Bireyin yüksek öznel iyi oluşa sahip olması demek, yüksek düzeyde olumlu duygulanım yaşadığı ve hayatından memnun olduğu anlamına gelmektedir. Öznel iyi oluşu yüksek bir birey hayattan nasıl hoşnut olabildiğini kendi sınırları çerçevesinde belirleyebilir. Nelerden mutlu olabileceğini, nelerden hoşnut olamayacağını kendine ait bir bakış açısıyla belirlerken, yine kendine ait bir mutluluk anlayışı betimleyebilir. Yüksek öznel iyi oluşa sahip bireylerin, daha iyi bir bağışıklık sistemine sahip oldukları ve yaşamlarının uzun olduğu, sosyal ve yaratıcı oldukları, iş yaşamlarında üretken oldukları ve stresle daha iyi başa çıkabildikleri bilinmektedir. Öznel iyi oluş bireyin yaşantısı içerisindeki iş, okul, gelir düzeyi, medeni durumu, yaş, olumlu sosyal ilişkiler, stresörlerle baş edebilme mekanizması, yaşam motivasyonu, fiziksel aktivite gibi etmenlerin etkisi ve bireyin kişisel değerlendirmesiyle oluşmakta ve değerlendirmeye göre olumlu ya da olumsuz sonuçlarla noktalanmaktadır. Günümüzde hayatımızın içinde büyük bir yer kaplamakta olan sosyal medya ile öznel iyi oluş arasındaki ilişki de incelenmektedir. Bireyin öznel iyi oluşunu arttırmak, bireysel değerlendirmesini ve iyileşme çabasını etkin kılmak amacı ile psikiyatri hemşirelerinin bu değerler ve değerlerin hangi yönlerden bireyi etkilediğinin farkındalığına sahip olması, psikiyatri hemşirelerinin bireylere daha etkin girişimleri sağlaması açısından önemlidir. Bu derlemede; bireylerin, hayatlarına etki eden hangi etmenlerin, öznel oluşlarının değerlendirmelerinde nasıl ne yönden etkileyebileceği ve nasıl olumlu bir şekilde değiştirilebileceği hakkında öneriler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: öznel iyi oluş, pozitif psikoloji, mutluluk, motivasyon, duygular.

VARIABLES AFFECTING SUBJECTIVE WELL-BEING

Ayşegül BILGE, Yazın BASKAN

Ege University, Izmir, TÜRKİYE

Psychiatric nurse ensures that individuals who are healthy or in need of health gain subjective well-being in order to be satisfied with themselves and increase their recovery effort. Subjective well-being; It is a personal evaluation of the sense of satisfaction one receives from one's own life. Having high subjective well-being means that an individual has a high level of positive affect and is satisfied with his life. An individual with high subjective well-being can determine how he/she can be satisfied with life within his/her own limits. While determining what he can be happy about and what he cannot be satisfied with from his own perspective, he can also describe his own understanding of happiness. It is known that individuals with high subjective well-being have a better immune system and have a long lifespan, are social and creative, are productive at work, and cope with stress better. Subjective well-being is formed by the influence of factors such as work, school, income level, marital status, age, positive social relations, coping mechanism with stressors, life motivation, physical activity, and the individual's personal evaluation, and ends with positive or negative results according to the evaluation. The relationship between social media, which has a great place in our lives today, and subjective well-being is also examined. In order to increase the subjective well-being of the individual and to make his individual evaluation and recovery efforts effective, it is important for psychiatric nurses to be aware of these values and the aspects in which they affect the individual, in order for psychiatric nurses to provide more effective interventions to individuals. In this review; Suggestions are given about which factors affecting the lives of individuals, how their subjective nature can affect their evaluations and how they can be changed in a positive way.

Keywords: subjective well-being, positive psychology, happiness, motivation, emotions.

MULTİPLE SKLEROZ TANILI BİREYLERDE ÖZYÖNETİM YETKİNLİĞİ İLE DEPRESİF BELİRTİLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Damla ERGEN, Elçin BABAOĞLU

Üsküdar Üniversitesi , İstanbul, Türkiye

Giriş

Multiple Skleroz (MS) merkezi sinir isteminde inflamasyon ve miyelin kılıfın zarar görmesiyle ortaya çıkan nöroimmun, kronik bir hastalıktır. 20-40 yaş aralığında ve kadın popülasyonda fazla görüldüğü bilinmektedir. Genç yaşlarda ortaya çıkmasıyla birlikte ilerleyen dönemde yeti yitimine sebep olmakta, depresyona ve bireylerde hastalığı yönetmede çeşitli sorunlara yol açmaktadır. Bireylerde ortaya çıkan depresyon hastalıkla birlikte bireysel baş etmede zorlanma, psikososyal gereksinimlerde artma ve öz yönetim yetkinliklerinde bozulmalara neden olmaktadır. Depresyon varlığı hastalarda öz yönetim ve öz bakım gücünü de büyük ölçüde etkilemektedir. Bu da hastalarda etkisiz baş etme ve komplikasyon riskini artırmaktadır. (Tel ve ark. 2014) Öz yönetim yetkinliğinin azalması bireylerin hastalık yönetim gücünü düşürmektedir. Bu bireylerde stresle baş etmede zorlanma, sosyal ilişkilerin zayıflaması, psikososyal gereksinimlerde artma, depresyon ve anksiyeteye yatkınlık gibi birçok soruna neden olmaktadır. Bishop ve ark. Tarafından 157 bireyin dahil edildiği çalışmada öz yönetim gücü yüksek bireylerin yaşam kalitesinin arttığı belirtilmiştir. (Bishop ve ark. 2008) Bu çalışmada MS tanılı bireylerin öz-yönetim düzeylerinin depresyon ile ilişkisini araştırmak amaçlanmıştır.

Yöntem

Çalışmaya İstanbul'da bir eğitim araştırma hastanesinin MS polikliniğinde takip edilmekte olan 350 birey dahil edildi. Bireylere araştırmacı tarafından hazırlanan temel bilgilerin yer aldığı tanıtıcı bilgi formu ve hastalık bilgi formunu doldurulduktan sonra Multiple Skleroz Öz Yönetim Ölçeği ve Beck Depresyon Ölçeği uygulandı. Veriler SPSS istatistik paket programlarında değerlendirildi.

Bulgular

Çalışmada toplam 350 kişi yer almıştır. 105 (%30) kişi erkek 245 (%70) kadındı. Çalışmada %54 oranında orta yaşta bireyler yer almaktaydı. Öz yönetim ile depresyon ölçeği arasında negatif yönlü istatistiksel olarak anlamlı ilişki vardı ($p<0,001$).Multiple Skleroz Öz Yönetim

Ölçeğinin Beck Depresyon Ölçeği üzerine etkisi doğrusal regresyon analizi ile değerlendirildi. Yapılan değerlendirmeye göre öz yönetim puanındaki bir birimlik artış depresyon puanını 0,081 puan azaltmaktaydı.

Tartışma ve Sonuç

Çalışma sonuçları incelendiğinde öz yönetim skor ortalaması kişisel özelliklere göre anlamlı farklılık göstermemekteydi. ($p>0,05$) . Fakat depresyon ölçeği skor ortalaması algılanan gelir düzeyi ve sosyal güvence varlığı gibi kişisel özelliklere göre anlamlı sonuçlar vermekteydi. ($p<0,001$). Benzer şekilde bir işte çalışan bireylerin depresyon skor ortalaması daha düşük olarak bulundu. ($p=0,004$). Hastalığa dair özellikler incelendiğinde öz yönetim ölçeği skor ortalaması aile desteği alan ve sağlık ekibi tarafından düzenli takibi yapılan hastalarda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermekteydi. ($p=0,002$).

Yapılan çalışma sonucunda depresyon düzeyi artan bireylerde öz yönetim yetkinliğinin azaldığı, öz yönetimin depresyonu %3.5 oranında etkilediği bulunmuştur. Öz yönetim ölçeği alt boyutları ile depresyon ölçeği arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu bulundu. ($p<0,001$). Öz yönetim yetkinliği yüksek olan bireylerde depresyonun azaldığı belirlendi. Ülkemizde konu ile ilgili olarak direkt yapılan bir çalışmaya rastlanamaması nedeniyle farklı kronik hastalıklara sahip bireylerle yapılan çalışmalar incelenmiştir. 2021'de Aytap ve Özer'in kronik hastalığa sahip 418 birey ile yaptığı çalışmada depresyon ve öz yönetim arasında çalışmamıza benzer şekilde negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmiştir. ($p<0,05$). (Aytap ve ark. 2021) Dirik ve arkadaşlarının 2011 de fibromiyalji tanılı bireylerle yaptığı çalışmada öz yönetim ve depresyon arasında benzer bir ilişki olduğu belirtilmiştir. ($p<0,05$) (Dirik ve ark. 2011)

Araştırmamızın sonucunda Multiple Skleroz tanılı bireylerde öz yönetim ve depresyon arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Öneriler

Konu ile ilgili olarak Multiple Skleroz tanılı bireylerde öz yönetimini güçlendirip depresyonu azaltacak hemşirelik girişimlerinin planlanarak uygulanması, birey ve ailesinin hemşirelik bakım planı içerisinde etkin olarak yer alması sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

Tel H, Tay BN, Canbay M. (2014) Kronik Fiziksel Hastalıklı Yaşlılarda Yeti Yitimi ve Depresyon. Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi,22:69-75.
Bishop M.L, Frain M.P, Tschopp M.K. (2008) Self-Management, Perceived Control, and Subjective Quality of Life in Multiple Sclerosis. Rehabilitation Counseling Bulletin, 52, 45- 56
Aytap, F., & Özer, Z. (2021). Kronik Hastalığı Olan Bireylerde Depresyon Riski ile Hastalık Öz Yönetimi Arasındaki İlişki ve Etkileyen Faktörler. Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 15(2), 212-222.
Dirik, G. , Sertel, P. & Kartal, M. (2011). Fibromyalji Sendromlu Hastaların Yaşadıkları Psikolojik Sıkıntılar ile Sosyal Destek, Öz Yeterlik ve Yeti Yitimi İlişkisi . Duzce Medical Journal , 13 (1) , 45-52 .

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-MANAGEMENT COMPETENCE AND DEPRESSIVE SYMPTOMS IN INDIVIDUALS DIAGNOSED WITH MULTIPLE SCLEROSIS

Damla ERGEN, Elçin BABAOĞLU

Üsküdar Üniversitesi , İstanbul, Türkiye

Introduction

Multiple Sclerosis (MS) is a neuroimmune, chronic disease characterized by inflammation of the central nervous system and damage to the myelin sheath. It is known to be more common in the 20-40 age range and in the female population. As it occurs at a young age, it causes disability in the later period, leading to depression and various problems in managing the disease in individuals. Depression in individuals causes difficulty in coping with the disease, an increase in psychosocial needs and deterioration in self-management competencies. The presence of depression also greatly affects self-management and self-care power in patients. This increases the risk of ineffective coping and complications in patients. (Tel et al. 2014) Decreased self-management competence reduces the disease management power of individuals. This causes many problems in individuals such as difficulty in coping with stress, weakening of social relations, increase in psychosocial needs, and susceptibility to depression and anxiety. Bishop et al. (Bishop et al. 2008), it was aimed to investigate the relationship between self-management levels of individuals diagnosed with MS and depression.

Method

The study included 350 individuals who were being followed up in the MS outpatient clinic of a training and research hospital in Istanbul. After completing a descriptive information form including basic information and a disease information form prepared by the researcher, the Multiple Sclerosis Self-Management Scale and Beck Depression Scale were administered to the individuals. Data were evaluated using SPSS statistical package programs.

Results

A total of 350 people took part in the study. 105 (30%) were male and 245 (70%) were female. The study included 54% middle-aged individuals. There was a statistically significant negative relationship between self-management and depression scale ($p<0.001$).The effect of Multiple Sclerosis Self-Management Scale on Beck Depression Scale was evaluated by linear regression

analysis. According to the evaluation, a one-unit increase in the self-management score decreased the depression score by 0.081 points.

Discussion and Conclusion

When the results of the study were analyzed, the mean self-management score did not differ significantly according to personal characteristics ($p>0.05$). However, the mean score of the depression scale showed significant results according to personal characteristics such as perceived income level and the presence of social security ($p<0.001$). Similarly, the mean depression score of individuals who were employed was found to be lower ($p=0.004$). When the characteristics related to the disease were analyzed, the mean score of the self-management scale showed statistically significant differences in patients who received family support and those who were regularly followed up by the healthcare team ($p=0.002$).

As a result of the study, it was found that self-management competence decreased in individuals with increasing depression level and self-management affected depression by 3.5%. It was found that there was a significant negative relationship between self-management scale sub-dimensions and depression scale ($p<0.001$). It was determined that depression decreased in individuals with high self-management competence. Since there was no direct study on the subject in our country, studies conducted with individuals with different chronic diseases were examined. In the study conducted by Aytap and Özer in 2021 with 418 individuals with chronic diseases, it was reported that there was a significant negative relationship between depression and self-management similar to our study ($p<0.05$). (Aytap et al. 2021) In the study conducted by Dirik et al. in 2011 with individuals diagnosed with fibromyalgia, it was reported that there was a similar relationship between self-management and depression ($p<0.05$) (Dirik et al. 2011)

As a result of our study, a significant relationship was found between self-management and depression in individuals diagnosed with Multiple Sclerosis.

Recommendations

In this regard, nursing interventions that will strengthen self-management and reduce depression in individuals with Multiple Sclerosis should be planned and implemented, and the individual and his/her family should be actively involved in the nursing care plan.

Keywords: multiple skleroz, özyönetim, depresyon, hemşirelik

REFERENCES

Tel H, Tay BN, Canbay M. (2014) Kronik Fiziksel Hastalıklı Yaşlılarda Yeti Yitimi ve Depresyon. Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi,22:69-75.
Bishop M.L, Frain M.P, Tschopp M.K. (2008) Self-Management, Perceived Control, and Subjective Quality of Life in Multiple Sclerosis. Rehabilitation Counseling Bulletin, 52, 45- 56
Aytap, F., & Özer, Z. (2021). Kronik Hastalığı Olan Bireylerde Depresyon Riski ile Hastalık Öz Yönetimi Arasındaki İlişki ve Etkileyen Faktörler. Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 15(2), 212-222.
Dirik, G. , Sertel, P. & Kartal, M. (2011). Fibromyalji Sendromlu Hastaların Yaşadıkları Psikolojik Sıkıntılar ile Sosyal Destek, Öz Yeterlik ve Y

SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA EKO ANKSİYETE İLE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ, DUYGU DÜZENLEME BECERİSİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Suna UYSAL YALÇIN, Mehtap AKKOÇ

Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

Giriş: İklim değişikliği, Dünya Sağlık Örgütü tarafından 2021 yılında, dünya çapında halk sağlığını tehdit eden, 21. yüzyılın en ciddi küresel sağlık tehditlerinden biri olarak ilan edilmiştir. Eko-anksiyete, çevresel bozulma karşısında insanların endişe, kaygı ve korkudan oluşan duygusal tepkisi olarak tanımlamaktadır. Bu duygusal tepkiler, yaşamımızda ve sağlık hizmetlerinin temelinde hayati öneme sahiptir. Eko anksiyetenin etkilerinden biri ise psikolojik iyi oluş düzeyini ve duygu düzenleme becerilerini etkilemektedir. Sağlık çalışanları doğrudan etkiye maruz kalmamış olsalar bile, iklim değişikliğinin beklenen etkilerinin potansiyel kapsamı ve bunların olaya özgü doğası, yaşanan belirsizlikler, iklim değişikliğinin etkilerini yaşamış olan bireylere hizmet verme gibi nedenlerle eko-anksiyete yaşamaları kaçınılmazdır. Sağlık çalışanlarının hem kendilerini hem de bakım verdikleri bireyleri anlamalarında çok önemli bir unsur olan duyguların, insanların iletişim becerilerini, davranışlarını, etkilediği literatürde belirtilmektedir. Eko anksiyete ile duygular arasındaki ilişkiyi araştıran ulusal ve uluslararası literatürde herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Amaç: Sağlık çalışanlarında eko anksiyete ile psikolojik iyi oluş, duygu düzenleme becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Gereç ve yöntem: Tanımlayıcı-ilişki arayıcı araştırma deseninde gerçekleştirilen çalışmanın verileri Temmuz-Ağustos 2023 tarihlerinde web tabanlı bir elektronik anket (Google form) ile toplandı. 2021 yılında yayınlanan sağlık istatistikleri verilerine göre aktif olarak hizmette olan sağlık çalışanı sayısı 1.251.992 olup, örneklem büyüklüğü, evreni bilinen popülasyon için örneklem hesabı yapılarak (%90 güven aralığında ve %5 hata payı) 271 olarak bulundu. Çalışmaya 274 sağlık çalışanı katıldı. Araştırma kriterlerini sağlayana 271 katılımcı çalışmaya dahil edildi. Veriler, literatür taranarak oluşturulan demografik veri formu (açık-kapalı uçlu sorular) ve iklim ve çevre ile ilişkili sorular (VAS ile), Eko-Anskiyete Ölçeği (EKÖ), Psikolojik İyi oluş (PİY) ve Duygu düzenleme beceri ölçeği (DDBÖ) kullanılarak toplandı. Verilerin analizinde SPSS (IBM SPSS Statistics 27) adlı program kullanıldı. Tanımlayıcı (yüzdelik, ortanca, frekans) istatistik yöntemleri ve “Mann-Whitney U” test (Z-tablo değeri), “Kruskal-

Wallis H" test (χ2-tablo değeri) yöntemi kullanılmıştır. Üç gruplu karşılaştırmalarda fark çıkan değişkenlerin iki gruplu karşılaştırmalarında "Bonferroni" düzeltmesi uygulanmıştır. Normal dağılıma sahip olmayan ölçüm değerlerinin birbirleriyle ilişkisinin incelenmesinde "Spearman" korelasyon katsayısı kullanıldı.

Bulgular: Katılımcıların 236'sının (%87,7) kadın olduğu, 134'ünün (%49,8) Büyükşehir'de yaşadığı ve 155'inin (%57,6) hemşire olduğu, %94,4'ünün iklim değişikliği veya çevre eğitimi almadığı belirlenmiştir. Demografik özellikler ile ölçeklerin puanları karşılaştırıldığında, kadınların EAÖ – toplam puanları, erkeklere göre ($p<0,05$); erkeklerin DDBÖ toplam puanı ise kadınlara göre ($p<0,001$) daha yüksektir. "Covid-19 pandemisi gibi başka pandemilerden korkma" ve "Deprem gibi doğal afetler olmasından korkma" ortalamaları arttıkça, eko anksiyetenin arttığı, "Çevre konularına karşı duyarlılık" ve "Çevreyi, çevre kirliliği konusunda uyarma" ortalamaları arttıkça psikojik iyi oluş ve duygu düzenleme becerilerin arttığı bulundu. EAÖ ile PİÖ ve DDBÖ arasındaki ilişki incelendiğinde ise, PİÖ ve DDBÖ toplam puanları arttıkça, EAÖ toplam puanları azalmaktadır ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç: İklim değişikliği sorunlarının ruh sağlığı üzerinde önemli bir etkisi vardır. Amerika Psikoloji Derneği''nın anketine katılan yetişkinlerin üçte ikisinden fazlası (%68) 'eko-kaygı'ya" sahip olduklarını veya iklim değişikliği ve bunun etkileri konusunda kaygı veya endişe duyduklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak çalışmamızda eko anksiyetenin psikolojik iyi oluş ve duygu düzenleme üzerine etkisi olduğunu söyleyebiliriz. Sağlık çalışanlarına iklim değişikliği eğitimler verme, çevre konularında farkındalık, duyarlılık oluşturmak için sosyal sorumluluk projelerine dahil edilmesi beklenilmektedir.

Anahtar kelimeler: Duygu düzenleme, Eko Anksiyete, İklim, Psikolojik iyi oluş, Sağlık Çalışanları

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN ECO ANXIETY AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND EMOTION REGULATION SKILLS IN HEALTHCARE WORKERS

Suna UYSAL YALÇIN, Mehtap AKKOÇ

Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

Introduction: Climate change has been declared by the World Health Organisation in 2021 as one of the most serious global health threats of the 21st century, threatening public health worldwide. Eco-anxiety is defined as the emotional response of people consisting of worry, anxiety, and fear in the face of environmental degradation. These emotional reactions are of vital importance in our lives and the basis of health services. One of the effects of eco-anxiety is that it affects the level of psychological well-being and emotion regulation skills. Even if healthcare workers are not directly exposed to the effects of climate change, it is inevitable for them to experience eco-anxiety due to the potential scope of the expected effects of climate change and their event-specific nature, uncertainties experienced, and serving individuals who have experienced the effects of climate change. It is stated in the literature that emotions, which are a very important element for healthcare professionals to understand both themselves and the individuals they care for, affect people's communication skills and behaviors. No study was found in the national and international literature investigating the relationship between eco-anxiety and emotions.

Objective: The aim of this study is to investigate the relationship between echo anxiety and psychological well-being and emotion regulation skills in healthcare workers.

Materials and methods: The data of the study, which was conducted in a descriptive-relational research design, were collected with a web-based electronic questionnaire (Google form) between July and August 2023. According to the 2021 health statistics data, the number of healthcare workers actively in service was 1,251,992, and the sample size was found to be 271 by calculating the sample for the population with known population (90% confidence interval and 5% margin of error). 274 health workers participated in the study. The 271 participants who fulfilled the research criteria were included in the study. Data were collected using a demographic data form (open- and closed-ended questions) and questions related to climate and environment (with VAS), Eco-Anxiety Scale (EAS), Psychological Well-being (PWB), and Emotion Regulation Skills Scale (EMRS). SPSS (IBM SPSS Statistics 27) software was used

for data analysis. Descriptive (percentage, median, frequency) statistical methods and "The Mann-Whitney U" test (Z-table value), and "Kruskal-Wallis H" test (χ2-table value) were used. "Bonferroni" correction was applied in two-group comparisons of variables that differed in three-group comparisons. Spearman's correlation coefficient was used to examine the relationship between measurement values that did not have a normal distribution.

Results: It was determined that 236 (87.7%) of the participants were female, 134 (49.8%) lived in a metropolitan area, 155 (57.6%) were nurses, and 94.4% did not receive climate change or environmental education. When the demographic characteristics and the scores of the scales were compared, women's EAS - total scores were higher than men's (p'0.05), and men's total score of the ERSS was higher than women's (p'0.001). It was found that as the averages of "fear of other pandemics such as the Covid-19 pandemic" and "fear of natural disasters such as earthquakes" increased, eco anxiety increased, and as the averages of "sensitivity to environmental issues" and "warning the environment about environmental pollution" increased, psychological well-being and emotion regulation skills increased. When the relationship between EAS and PWB and ERSS was analysed, as the total scores of PWS and ERSS increased, the total scores of EAS decreased ($p<0.05$).

Discussion and Conclusion: Climate change issues have a significant impact on mental health. More than two-thirds (68%) of the adults who participated in the American Psychological Association's survey stated that they have "eco-anxiety" or that they are worried or concerned about climate change and its effects. As a result, we can say that eco-anxiety has an effect on psychological well-being and emotion regulation in our study. It is expected to be included in social responsibility projects to provide climate change trainings to health professionals and to create awareness and sensitivity on environmental issues.

Keywords: Emotion regulation, Eco Anxiety, Climate, Health care workers, Psychological well-being

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA PSİKOEĞİTİMİN ETKİSİ

Çağla KARADEMİR, Derya ÖZBAŞ GENÇARSLAN

Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep, Türkiye

Giriş: Şizofreni; bireyin zihinsel ve sosyal işlevselliğini etkileyen, düşünce, duygulanım ve davranışlarda bozulmayla birlikte önemli yeti yitimine sebep olan ruhsal hastalıklardan biridir. 2011 yılında Dünya Sağlık Örgütü tarafından yayınlanan Dünya Engellilik Raporu'ndaki istatistik verilerine göre global çapta en çok yeti yitime neden olan sebepler göz önüne alındığında şizofreni hastalığı tabloda 14. sırada yer almaktadır. Yeti yitimi ile bireylerin işlevselliğinde azalma olmakta ve kişiler kendilerinden beklenen akademik, mesleki ve toplumsal rolleri yerine getirmekte zorlanırlar (Öztürk ve ark 2021). Psikoeğitim ise "psikiyatrik hastalığı olan bir kişiyi, tedavi ve rehabilitasyon amacına hizmet etmek için eğitmek veya geliştirmek" olarak tanımlanmıştır. Psikiyatrik hastalığı olan kişilere farmakolojik tedavinin yanı sıra psikoeğitim verilmesi, hastalıkların tedavisinde önemli bir rol oynamaktadır. Eğitimsel girişimler; relapsları ve rekürrensleri azalttığı gibi, yaklaşmakta olan hastalık belirtilerinin daha iyi tanınmasına, böylelikle epizodların daha kısa ve hafif belirtilerle geçirilmesini sağlamaktadır (Alataş ve ark. 2007)

Amaç: Bu derleme şizofreni hastalarına verilen psikoeğitimlerin hastalar üzerindeki etkilerini irdelemek amacıyla yapılmıştır

Sonuç: Yapılan çalışmalar incelendiğinde hastalara uygulanan psikoeğitimler hastalığa yönelik iç görüyü ve tedaviye uyumu arttırdığı, hastalık semptomlarını azalttığı, sosyal becerileri geliştirmeyi sağladığı, aile içi, toplumsal ve mesleki işlevselliğini iyileştirdiği, yaşam kalitesini arttırdığı, yeti yitimini azalttığı, olumlu yönde hastaları etkilediği görülmüştür.

Anahtar Kelime: Şizofreni, Psikoeğitim, Rehabilitasyon

THE EFFECT OF PSYCOEDUCATION IN PATIENTS WITH SHIZOPHREIA

Çağla KARADEMİR, Derya ÖZBAŞ GENÇARSLAN

Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep, Türkiye

Schizophrenia is one of the mental illnesses that affects the mental and social functionality of the individual and causes significant disability with impairment in thought, affect and behavior. According to the World Report on Disability published by the World Health Organization in 2011, schizophrenia ranks 14th in the table according to statistical data when the main causes of disability are considered globally. With disability, there is a decrease in the functionality of individuals and individuals have difficulty in fulfilling the academic, professional and social roles expected of them (Öztürk ve ark 2021). Psychoeducation is defined as "training or developing a person with psychiatric illness to serve the purpose of treatment and rehabilitation". In treatment of people with psychiatric illnesses, psychoeducation plays an important role in addition to pharmacological treatment. Educational attempts not only reduce relapses and recurrences, but also lead to better recognition of the symptoms of the forthcoming disease and thus to shorter episodes with milder symptoms (Alataş ve ark. 2007).

Objective: This review was conducted to examine the effects of psychoeducation given to patients with schizophrenia.

Result: When the previous studies were examined, it was seen that psychoeducation applied to patients increased insight into the disease and adaptation to treatment, reduced disease symptoms, improved social skills, improved family, social and occupational functionality, increased quality of life, reduced disability, and positively affected patients.

Key Words: Schizophrenia, Psychoeducation, Rehabilitation

KAYNAKLAR

Aktay M., Sayar GH (2020). Psikiyatrik eksikliklerin psikososyal yönü. Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi, 3(1), 48-55.

Alataş G., Kurt E., Alataş T. E., Bilgiç H., Karatepe H. (2007) Duygudurum Bozukluklarında Psikoeğitim, Düşünen Adam Dergisi, 20(4):196-205

Atmaca, G. & Durat, G. (2016). Şizofreni Hastalarında İntihar ve Depresyon . Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi , 6 (1) , 51-55

Aydın R, Şahin Altun Ö. (2023). Şizofreni Hastalarında Yeti Yitimi ile Öz Bakım Gücü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Tanımlayıcı Çalışma. Turkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences, 15(2).

Çalışkan M. B., Ata, E. E, Dikeç G. (2021). Psikiyatri hemşireleri tarafından şizofreni tanılı hastalara uygulanan psikososyal rehabilitasyon programları: sistematik derleme. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 13(1), 77-92.

Çetin, M. (2015). Şizofreni tedavisi: geçmişi, bugünü ve geleceği. Bulletin of Clinical Psychopharmacology, 25(2), 95-9.
Gümüş A. B. (2006). Şizofrenide Hasta Ve Ailelerin Yaşadığı Güçlükler, Psikoeğitim Ve Hemşirelik, Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi, 8(1), 23-34
Öztürk, S., Altan Sarıkaya, N., & Öz, S. (2021). Toplum ruh sağlığı merkezinden hizmet alan ve almayan hastaların yeti yitimi ve sosyal işlevsellik düzeyleri ile öznel iyileşme algılarının karşılaştırılması. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 12(1), 1-8.
Şengün F., Üstün B., Altıok H. Ö. (2011). Kanıta Dayalı Uygulama: Psikoeğitim. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 27(3), 66-74.
Uyan T. T., Köroğlu A., Hocaoglu, C. Şizofreni: Etiyoloji, tanı ve tedavi yaklaşımlarında güncel durum. ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,2023;10(1), 19-35.
Yıldız M.(2009). Ciddi ruhsal hastalıklarda ruhsal toplumsal tedaviler. Turkiye Klinikleri J Psychiatry-Special Topics, 2(2), 52-6.
Yurtsever, Ü. E., Kutlar, T., Tarlacı, N., Kamberyan, K., & Yaman, M. (2001). Ruh hastalıkları tedavisinde psikososyal bir boyut: Psikoeğitimsel bir model. Düşünen Adam dergisi, 14(1), 33-40.

SPİRİTÜALİTE VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ

Ebru BAŞKAYA[1], Sakine FIRINCIK[2]

[1]*Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*

[2]*Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*

Psikiyatri hemşireliği sağlık hizmeti sunumunda bütünsel bir yaklaşım benimser. Bütünsel hemşirelik bakımında manevi (spiritüel) bakımın önemli bir yeri vardır. Bu derlememizin amacı, maneviyat (spiritüalite) ve psikiyatri hemşirelerinin manevi bakım uygulamaları hakkında bilgi vermektir. Spiritüalite kelimesi din, inanç, maneviyat gibi kavramlar ile ilişkilendirilmiş ve bugüne kadar da çok farklı anlamlarda kullanılmıştır. Spiritüalizm, beden ve ruhu etkileyen ve aynı zamanda beden ve ruhtan etkilenen "birleştirici güç" olarak tanımlanmaktadır. Walsh (2008) spiritüaliteyi, bilinç ötesi/metafizik inanç ve uygulamaları içine alan kapsayıcı yapı olarak açıklamıştır. Como (2007) spiritüaliteyi, bir kişinin hayatında anlam ve amaç aradığı özü olarak tanımlamıştır. Spiritüalitenin tanımına yönelik bir fikir birliği olmamasına rağmen; maneviyat genel olarak yaşamın anlamı ve amacı, bağlantılılık, içsel güç ve kendini aşma gibi önemli bileşenleri içerecek şekilde ve dinden daha geniş bir kavram olarak ifade edilmektedir. Her insanın spiritüel bir boyutu vardır. Spiritüel boyut bireyin sağlıkla ilgili davranışlarını etkiler ve bundan dolayı spiritüel bakım bütünsel sağlık bakımının önemli bir unsurudur. Spiritüel bakımın; hastalıkların önlenmesi, hastalıklardan hızlı iyileşme, hasta olanlar için huzuru teşvik etmesi gibi üç önemli yararı olduğu ileri sürülmektedir. Hasta popülasyonu olarak psikiyatrik bozukluğu olan bireylerin, diğer hasta popülasyonlarına kıyasla daha fazla manevi sorunlar yaşadığı ve manevi desteğe daha fazla ihtiyaç duydukları bulunmuştur. Huguelet ve ark. (2010)'nın ayaktan tedavi gören 115 psikiyatri hastası üzerinde yaptıkları boylamsal bir çalışmada, maneviyatın hastaların hastalıkları ile ilgili anlam bulma arayışlarına yardımcı ve başa çıkma becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir faktör olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dziwota ve ark. (2016) yaptıkları çalışmada; maneviyatı başa çıkma yöntemi olarak tanımlayan hastaların, maneviyatı bir başa çıkma kaynağı olarak tanımlamayan hastalara kıyasla yaşam kalitesinin yüksek olduğu bulunmuştur. "Uygulama Kapsamı ve Standartları: Psikiyatri-Ruh Sağlığı Hemşireliği" (2014)'nde belirtildiği gibi, psikiyatri hemşireliğinde hastaların manevi ihtiyaçlarına yönelik destek sağlanması zorunludur. Ruhsal hastalığı olan bireylerde iyileşmeyi kolaylaştırmada olumlu bakış açısını güçlendirmek, hastayı empatiyle dinlemek, hastanın destek kaynaklarını hastayla birlikte belirlemek iyileşmeyi artırır. Umut, maneviyat, sorumluluk alma, kontrol, güçlendirme, bağlantı kurma, yaşam amacını

belirleme, kimlik bütünlüğü ve damgalanmanın üstesinden gelme, ruh sağlığı hastası için iyileşmenin önemli bileşenleridir. Psikiyatri hemşirelerinin kullandığı bu manevi bakım uygulamaları, hastaların sosyal hayata en yüksek işlevsellikle dönmelerine yardımcı olmaktadır. Psikiyatri hemşireleri, hastalarının sıklıkla dini sanrılar ve bazen de dini yönelimli halüsinasyonlar yaşadığının farkındadır. Bunları gerçek ruhsal sıkıntılardan ayırmak zor olabilir. Bir yandan maneviyat ve din, insanın kişiliğinin önemli unsurlarıdır; diğer yandan hastaların sanrılarını güçlendirmek tehlikeli olabilir. Bireysel temelli, bütüncül ve etik bakım sağlamak için hemşirelerin, ruhsal hastalığı olan kişilerin bakımında dini veya manevi imâları olan belirli kavramları çevreleyen perspektiflerin ve tartışmaların farkında olmaları gerekir. Psikiyatri hemşireleri, hastaların manevi kaygılarını değerlendirmek, teşhis etmek ve tedavi etmek için hemşirelik sürecini kullanır ve böylece manevi ihtiyaçları ideal olarak bireyselleştirilmiş bakım planlarına entegre eder. Dolayısıyla maneviyatı verdikleri bakıma dahil ederek sağlığın fiziksel, zihinsel, sosyal ve manevi alanları arasındaki karşılıklı bağlantıyı gerçekleştirmiş olurlar. Sonuç olarak; psikiyatri hemşireleri bakım uygulamalarında hastaların manevi destek ihtiyaçlarını göz ardı etmemelidir. Hemşirelik eğitiminde manevi bakım konusuna daha fazla yer verilmeli ve hizmet içi eğitimler yapılmalıdır. Alanda çalışan hemşirelere yönelik manevi bakımın uygulanmasına ilişkin becerilerin geliştirilmesi amacıyla eğitim müfredatına birebir uygulamalar eklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri Hemşireliği, Spiritüalite, Spiritüel Bakım

SPIRITUALITY AND PSYCHIATRY NURSING

Ebru BAŞKAYA[1], Sakine FIRINCIK[2]

[1]*Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye*

[2]*Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye*

Psychiatric nursing adopts a holistic approach in health service delivery. Spiritual care has an important place in holistic nursing care. The purpose of this review is to give brief information about spirituality and spiritual care practices of psychiatric nurses. The word spirituality has been associated with concepts such as religion, belief, and spirituality and has been used in many different meanings until today. Spiritualism is defined as the "unifying force" that affects the body and spirit and is also affected by the body and spirit. Walsh (2008) explained spirituality as an inclusive structure that includes superconscious/metaphysical beliefs and practices. Como (2007) defined spirituality as the essence of one's seeking meaning and purpose in life. Although there is no consensus on the definition of spirituality; Spirituality is generally expressed as a broader concept than religion, including important components such as the meaning and purpose of life, connectedness, inner strength and self-transcendence. Every person has a spiritual dimension. The spiritual dimension influences the individual's health-related behaviors, and therefore spiritual care is an important element of holistic health care. The nursing profession focuses on holistic care that meets the individual needs of the patient in various fields. An important part of holistic care is spiritual care. It has been found that individuals with psychiatric disorders as a patient population experience more moral problems and need more moral support compared to other patient populations. Huguelet et al.(2010) conducted a longitudinal study on 115 psychiatric patients receiving outpatient treatment, and it was concluded that spirituality is an important factor in helping patients find meaning in their illness and in developing coping skills. Dziwota et al.(2016) in their study; It was found that patients who defined spirituality as a coping method had a higher quality of life compared to patients who did not define spirituality as a coping resource. As stated in “Scope of Practice and Standards: Psychiatry-Mental Health Nursing” (2014), it is imperative to provide support for the spiritual needs of patients in psychiatric nursing. Strengthening a positive perspective in facilitating recovery in individuals with mental illness, listening to the patient with empathy, and identifying the patient's support resources together with the patient increase recovery. Hope, spirituality, taking responsibility, control, empowerment, connecting, identifying life purpose, identity integrity, and overcoming stigma are important components of recovery for

the mental health patient. These spiritual care practices used by psychiatric nurses help patients return to social life with the highest functionality. Psychiatric nurses are aware that their patients often experience religious delusions and sometimes religiously oriented hallucinations. It can be difficult to separate these from real mental distress. On the one hand, spirituality and religion are important elements of one's personality; on the other hand, reinforcing patients' delusions can be dangerous. To provide individually-based, holistic and ethical care, nurses need to be aware of the perspectives and debates surrounding certain concepts that have religious or spiritual implications in the care of people with mental illness. Psychiatric nurses use the nursing process to assess, diagnose and treat patients' spiritual concerns, thus ideally integrating spiritual needs into individualized care plans. Therefore, by including spirituality in the care they give, they realize the interconnection between the physical, mental, social and spiritual areas of health. In conclusion; Psychiatric nurses should not ignore the moral support needs of patients in their care practices. Spiritual care should be given more place in nursing education and in-service training should be done. One-to-one practices should be added to the training curriculum in order to develop skills related to the application of spiritual care for nurses working in the field.

Keywrods:, Psychiatric Nursing, Spirituality

BİR HEMŞİRELİK KURAMI: ÖZ AŞKINLIK

Şevval YEYİT[1], Merve KIZILIRMAK TATU[2]

[1]Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,Hemşirelik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

[2]Gazi Üniversitesi,Hemşirelik Fakültesi ,Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

Giriş: Hemşirelik teorileri, çeşitli bilme yollarını içeren açık bilgi sistemleridir (4). Bir psikiyatri hemşiresi olan Pamela G. Reed, hemşirelik felsefesi, spiritüellik ve yaşam sonu bakımın etik boyutları üzerinde yoğunlaşmıştır (3,6). Bu araştırma alanlarına ek olarak ruh sağlığını ve refahı geliştirmeye yönelik çalışmaları sonucunda öz aşkınlık kuramını oluşturmuştur (3,6). Kuram, üç kavramdan oluşmaktadır. Bu kavramlar: Öz aşkınlık, savunmasızlık ve refahtır. Öz aşkınlık, bireyin gelişim dönemleri boyunca oluşturduğu kavramsal sınırları için içe doğru, başkalarının refahıyla ilgili endişeler yoluyla dışa doğru ve şimdiyi geliştirmek için geçmiş ile gelecek algılarını bütünleştirerek zamansal olarak genişlemesidir (6). İkinci kavram olan savunmasızlık, bireyin deneyimlediği ölüm, kayıp ya da bireyi zorlayan tüm yaşam olaylarını temsil eder. Bireyin deneyimlediği savunmasızlık hissini arttıran yaşam olayları, bireyi genişleyen öz sınırlara ve yenilenmiş bir kimlik duygusuna doğru gelişmeye yönlendirebilir (4). Son kavram olan refah ise, bireyin kendisini bütün ve sağlıklı hissetmesidir. Refahın öz aşkınlığın bir sonucu olabileceği çeşitli çalışmalarla desteklenmiştir (4). Alanyazında öz aşkınlık kuramı bağlamında yaşlı bireyler, yaşam krizleri ile karşı karşıya kalan bireyler ve bakım vericileri, hemşireler gibi incinebilir grupların ele alındığı görülmektedir (1,2,3,5,6).

Amaç: Bu derleme, orta düzey bir hemşirelik kuramı olan öz aşkınlık kuramını ele almayı amaçlamaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Orta düzey hemşirelik teorisi olarak öz aşkınlık, araştırma ve uygulamada sorgulama ile hemşirelik bilgisini geliştirmeye yönelik bir süreçtir (4). Reed kuramını oluştururken; insanın yaşam boyu birçok değişime maruz kalarak gelişme potansiyeline sahip olduğu, insanın açık bir sistem olarak çevresiyle bütünleşik halde fiziksel ve zamansal boyutların ötesinde bir farkındalığa sahip olabileceği felsefi varsayımları ve son olarak klinik uygulama deneyimlerinden etkilenmiştir (3,4). İnsan yaşamının ilk yıllarından itibaren sırasıyla öz farkındalık, bağlılık ve daha geniş bir ruhsal benlik biçimi elde etmektedir. Böylece birey yaşamın ilerleyen yıllarında kendi sınırlarını yönetebilmekte ve öz aşkınlık geliştirmesi mümkün olabilmektedir (5). İnsan, çevresiyle sürekli etkileşim halinde olduğu için

karmaşıklıkları kendi sınırlarını genişleterek organize edebilir. Birey refahını tehlikeye sokan bir durumda refahı için kendini organize etme kapasitesini ortaya koyduğunda öz aşkınlık geliştirmiş olmaktadır (5).

Öz aşkınlık kuramı ile ilgili yapılan çalışmalarda yaşlı ve hasta gruplarına ek olarak bakım vericiler ve hemşirelerin de yer aldığı görülmektedir (2,4). Hemşireler de diğer gruplar gibi iyi oluşlarını tehdit eden durumlarla karşı karşıya kalırlar (3). Bakımevleri, onkoloji klinikleri, palyatif bakım gibi birimlerde çalışan hemşireler hayatın savunmasızlığı ile sıklıkla yüzleşmektedirler (2). Başkasına bakım vermenin gerektirdiği özveri ve maruz kalınan savunmasızlık öz aşkınlığı beraberinde getirebilir (2). Öz aşkınlığın ortaya çıkmasında kişisel faktörlerin de etkili olduğu bilinmektedir (4). Hemşireler ile yapılan bir çalışmada kişisel bağlamsal faktörlere ek olarak ruhsal faktörlerin de öz aşkınlık gelişimini etkilediği belirlenmiştir (1).

Öz aşkınlık kuramı bir hemşirelik kuramı olarak hemşirelik uygulamalarında kullanılabilmektedir. Hemşireler, hemşirelik uygulamalarını yerine getirirken bireyden bağımsız öz aşkınlık deneyimleri oluşturamaz. Yalnızca bireyin kendi sınırlarını, kapasitesini fark etmesine, kendi sınırlarını genişletmesine yardımcı olarak refahı sağlamada iyileştirici olabilmektedirler (3). Hemşirelerin öz aşkınlık hakkında bilgisi, iyileştirici olabilmelerinde önemli bir rol oynamaktadır (3). Bu bağlamda hemşirelerin öz aşkınlık düzeyleri ve hemşirelik bakımına etkileri ile ilgili nicel ve nitel araştırmaların yapılmasının literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Abidin, I., Juniarti, N., & Yamin, A. (2021). Faktor-Faktor Yang Mempengaruhi Self Transcendence Perawat: Scoping Review. Moluccas Health Journal, 3(3), 65-71.

Hunnibell, L. S., Reed, P. G., Quinn-Griffin, M., & Fitzpatrick, J. J. (2008). Self-transcendence and burnout in hospice and oncology nurses. Journal of Hospice & Palliative Nursing, 10(3), 172-179.

Kublay, Y., & Hallaç, S. (2022). Pamela G. Reed'in Öz Aşkınlık Kuramı Analiz ve Değerlendirmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 15(3), 402-412.

Reed, P.G. (2018). Theory of self-transcendence. In M.J.Smith & P.R. Liehr (Eds.), Middle range theory for nursing (4th ed.) (pp. 119-146). New York: Springer Pub.

Reed, P., & Haugan, G. (2021). Self-transcendence–a salutary process for well-being. Health Promotion in Health Care-Vital Theories and Research.

Reed, P. G. (1991). Self-transcendence and mental health in oldest-old adults. Nursing research, 40(1), 5-11.

A THEORY OF NURSING: SELF-TRANSCENDENCE

Şevval YEYİT1, Merve KIZILIRMAK TATU2

1Gazi University, Institute of Health Sciences, Department of Nursing, Ankara, TÜRKİYE

2Gazi University, Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Disease Nursing, Ankara, TÜRKİYE

Introduction: Nursing theories are open systems of knowledge that include various ways of knowing (4). Pamela G. Reed, a psychiatric nurse, focused on nursing philosophy, spirituality and ethical dimensions of end-of-life care (3,6). In addition to these research areas, she created the theory of self-transcendence as a result of her efforts to improve mental health and well-being (3,6). The theory consists of three concepts. These concepts are self-transcendence, vulnerability and well-being. Self-transcendence is the temporal expansion of the individual's conceptual boundaries formed during developmental stages, inwardly, outwardly through concerns for the welfare of others, and temporally integrating perceptions of the past and future to improve the present (6). The second concept, vulnerability, represents death, loss or all life events that force the individual. Life events that increase the sense of vulnerability experienced by the individual can lead the individual to develop towards expanded self-limits and a renewed sense of identity (4). It has been supported by various studies that well-being may be a result of self-transcendence (4). In the literature, it is seen that in the context of self-transcendence theory, vulnerable groups such as elderly individuals, individuals facing life crises, and caregivers and nurses are discussed (1,2,3,5,6).

Aim: This review aims to deal with the self-transcendence theory, which is an middle range nursing theory.

Discussion and Conclusion: As an middle range nursing theory, self-transcendence is a process for improving nursing knowledge through inquiry in research and practice (4). While creating Reed theory; It has been influenced by philosophical assumptions that human beings have the potential to develop by being exposed to many changes throughout their lives, and that humans can have an awareness beyond physical and temporal dimensions when integrated with their environment as an open system, and finally, they have been influenced by clinical practice experiences (3,4). From the first years of human life, she acquires, respectively, self-awareness, commitment, and a broader form of spiritual self (5). Since human is in constant interaction with his environment, he can organize complexities by expanding his own boundaries. An

individual develops self-transcendence when she demonstrates the capacity to organize herself for her well-being in a situation that jeopardizes her well-being (5).

Studies on the theory of self-transcendence include caregivers and nurses in addition to the elderly and patient groups (2,4). Nurses, like other groups, are faced with situations that threaten their well-being (3). Nurses working in units such as nursing homes, oncology clinics, and palliative care often face the vulnerability of life (2). The dedication and vulnerability that caring for another person requires can bring about self-transcendence (2). It is known that personal factors are also effective in the emergence of self-transcendence (4). In a study conducted with nurses, it was determined that in addition to personal contextual factors, psychological factors also affect the development of self-transcendence (1).

Self-transcendence theory can be used in nursing practice as a nursing theory. Nurses cannot create self-transcendent experiences independent of the individual while performing their nursing practices. They can be curative in providing well-being only by helping the individual to realize her own limits and capacity and to expand her own limits (3). Nurses' knowledge about self-transcendence plays an important role in being curative (3). In this context, it is thought that conducting quantitative and qualitative research on nurses' self-transcendence levels and their effects on nursing care will contribute to the literature.

Keywords: öz aşkınlık, hemşirelik, kuram, self-transcendence, nursing, theory

REFERENCES

Abidin, I., Juniarti, N., & Yamin, A. (2021). Faktor-Faktor Yang Mempengaruhi Self Transcendence Perawat: Scoping Review. Moluccas Health Journal, 3(3), 65-71.
Hunnibell, L. S., Reed, P. G., Quinn-Griffin, M., & Fitzpatrick, J. J. (2008). Self-transcendence and burnout in hospice and oncology nurses. Journal of Hospice & Palliative Nursing, 10(3), 172-179.
Kublay, Y., & Hallaç, S. (2022). Pamela G. Reed'in Öz Aşkınlık Kuramı Analiz ve Değerlendirmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 15(3), 402-412.
Reed, P.G. (2018). Theory of self-transcendence. In M.J.Smith & P.R. Liehr (Eds.), Middle range theory for nursing (4th ed.) (pp. 119-146). New York: Springer Pub.
Reed, P., & Haugan, G. (2021). Self-transcendence–a salutary process for well-being. Health Promotion in Health Care-Vital Theories and Research.
Reed, P. G. (1991). Self-transcendence and mental health in oldest-old adults. Nursing research, 40(1), 5-11.

KANSERLİ ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN YAŞADIKLARI PSİKOSOSYAL GÜÇLÜKLER

Ayça Irem AKBULUT[1], Merve KIZILIRMAK TATU[2]

[1]*Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye*

[2]*Gazi Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye*

Giriş- Amaç

Kanser, 21. yüzyılda tüm dünyada artış göstermiştir ve gelişmekte olan ülkelerde üçüncü, gelişmiş ülkelerde ise en yaygın ikinci ölüm nedeni olup, 5-14 yaş arası çocuk ve ergen ölümlerinin de en yaygın ikinci nedenidir (1,2). Dünyada her yıl 400.000'den fazla çocuk ve ergen kanser tanısı almaktadır. Yani her üç dakikada bir çocuk kanser tanısı almaktadır (1). Kanser tanısı alan her çocuk, hastalık gereği birçok tanı ve tedavi amaçlı yapılan girişimlere ve tedavi yan etkilerine maruz kalmaktadır. Çocukluk çağı kanserleri, tanı alan çocuk kadar, çocuğun ebeveynlerini de psikolojik açıdan olumsuz etkilemektedir (2). Çocuğun hastalığı, ebeveynlerde mevcut rollerini yerine getirirken ve çocuğun ihtiyaçlarını karşılarken zorlanmaya sebep olmaktadır (3). Çocuğuna kanser tanısı konulması birçok ebeveyn için psikolojik, sosyal ve ekonomik açıdan yıkıcı bir durum olarak görülmektedir (4). Ebeveynler bu süreçte, çocuğun evde bakımı, yan etki yönetimi, ilaç ve tedavi planlaması, sık hastane yatışları, çocuğa psikolojik destek olma gibi bazı sorumluluklar üstlenirken stres yaşarlar ve baş etmekte zorlanırlar (2,4). Bu stres öncelikle hasta çocuğun hastalık ve tedaviler sonucunda çektiği acı, tekrarlayan hastane yatışları ve gelecekle ilgili belirsizlikle ilişkilidir (6). Bu literatür incelemesinde, kanserli çocuğa sahip ebeveynlerin yaşadıkları psikososyal güçlüklere değinilmek amaçlanmıştır.

Tartışma – Sonuç

Literatüre bakıldığında, çocuğunun potansiyel olarak ölümcül bir hastalık olarak görülen kanser tanısı alması, bir ebeveynin ve diğer aile üyelerinin karşılaşabileceği, stresli yaşam deneyimlerinden biridir (3). Ebeveynler çoğunlukla hastalıkla ve tedavi süreciyle ilgili bilgi eksikliği yaşarlar ve kanserin tedavi edilemeyeceği, ölümle sonuçlanacağı düşüncesi ebeveynlerde korku ve anksiyeteye sebep olur (4). Anne-babalar hastalık ve tedavinin çeşitli dönemlerinde psikososyal sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunlar; çaresizlik, umutsuzluk, öfke, yas, tükenmişlik ve ekonomik problemlerdir (2). Bunlara ek olarak anne-babalarda suçluluk

hissetme, depresyon, uyku bozuklukları, yeme bozuklukları, sigara ve alkol kullanımında artış, yorgunluk, sürekli ağlama isteği, içe kapanıklık, unutkanlık, sosyal izolasyon ve aile içi sorunlar görülebilmektedir (2,4). Ebeveynlerde tanı sürecinde başlayan stres ve anksiyetenin, akut dönem geçtikten sonra da görüldüğü bilinmektedir (4). Ayrıca ebeveynlerin psikolojik ve somatik semptomlar yaşadıkları ve birçok ebeveynin antidepresan kullandığı bilinmektedir (3). Kanserli çocuğun semptom yükünün bakım vericinin depresyon düzeyi üzerine etkisini inceleyen bir çalışmada, bakım vericilerin üçte ikisinden fazlasında depresyon bulgusu pozitif bulunurken çocuğun semptom yükü ile bakım vericinin depresif belirti gösterme durumu da pozitif ilişkili bulunmuştur (5). Kansere verilen bu psikolojik ve duygusal tepkiler, ebeveynlerin yaşı, eğitim düzeyi, ekonomik durumundan ve çocukla ilgili özelliklerden etkilenmektedir (4). Tüm bunların yanında çocuğunun kanser tanısı alması birçok ebeveyni ekonomik açıdan olumsuz etkilemektedir. Uzun süren kanser tedavisi süresince, ebeveynlerin maddi olarak zorluk yaşadıkları bilinmektedir ve bu da ebeveynin bakım yükünü artırmaktadır (2). Hastalık sürecinde ebeveynlerin büyük çoğunluğu işinden ayrılmak zorunda kalmakta ve kazançları belirgin ölçüde azalmaktadır (3). Kanserli çocuğa sahip ebeveynlerle yapılan çalışmalarda, sosyal destek varlığının, iyimser olmanın, inanç sahibi olmanın ve spiritüalitenin durumla baş etmeyi kolaylaştıran faktörler olduğu bildirilmiştir (6). Bir başka çalışmada ebeveynlerde durumla baş ederken dine yönelmenin olduğu, spiritüalite ile ruh sağlığı arasında pozitif ilişki olduğu ve anne-babaların dini inançlarını anksiyetelerini azaltmak için kullandıkları saptanmıştır (2).

Sonuç olarak kanser, ölüme sebebiyet verme riskinin yüksek olmasıyla beraber psikiyatrik patolojilere neden olan, hem bireyi hem de ailesini yakından ilgilendiren bir olgudur. Kanser acı veren deneyimlerin yaşandığı bir süreçtir. Tüm bu durumlar göz önüne alındığında kanser tanısı alan her çocuğa ve onun bakım vericisine, bakım ekibi tarafından psikososyal değerlendirmelerin yapılması ve gerekli müdahalelerin planlanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Childhood cancer international, 2023. Erişim tarihi, 18.08.23. Erişim adresi, https://www.childhoodcancerinternational.org/about-cci.

Kara, R., Gümüş, M., Başbakkal, Z. (2023). Kanserli Çocuğa Bakım Veren Ebeveynlerin Yaşadıkları Bakım Yükü ve Zorluklar. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 16(2), 234- 246.

Lewandowska, A. (2021). Influence of a Child's Cancer on the Functioning of Their Family. Children, 8, 592.

Nair, M., Paul, LT., Latha, PT., Parukkutty, K. (2017). Parents' knowledge and attitude regarding their child's cancer and effectiveness of initial disease counseling in pediatric oncology patients. Indian J Palliat Care, 23:393–398.

Olagunju, A. T., Sarimiye, F. O., Olagunju, T. O., Habeebu, M. Y. M., & Aina, O. F. (2016). Child's symptom burden and depressive symptoms among caregivers of children with cancers: an argument for early integration of pediatric palliative care. Annals of palliative medicine, 5(3), 15765-15165.

Schwartz-Attias, I., Krulik, T., Aharon, A. A., & Ronen, T. (2023). Perceptions of children with cancer and their parents regarding illness: A qualitative study. Journal of Pediatric Nursing, 71, 32-41.

PSYCHOSOCIAL DIFFICULTIES EXPERIENCED BY PARENTS OF CHILDREN WITH CANCER

Ayça Irem AKBULUT[1], Merve KIZILIRMAK TATU[2]

[1]*Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye*

[2]*Gazi Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, ANKARA, Türkiye*

Introduction-Purpose

Cancer has increased worldwide in the 21st century and is the third most common cause of death in developing countries and the second most common cause of death in developed countries and the second most common cause of death in children and adolescents aged 5-14 years (1,2). More than 400,000 children and adolescents are diagnosed with cancer every year around the world. In other words, a child is diagnosed with cancer every three minutes (1). Every child diagnosed with cancer is exposed to many diagnostic and therapeutic interventions and treatment side effects due to the disease. Childhood cancers affect the parents of the child psychologically as well as the child diagnosed (2). The child's illness causes difficulties in fulfilling the current roles of the parents and meeting the needs of the child (3). Diagnosing a child with cancer is seen as a devastating psychological, social and economic situation for many parents (4). In this process, parents experience stress and have difficulty in coping while taking on some responsibilities such as home care of the child, side effect management, medication and treatment planning, frequent hospitalizations, and providing psychological support to the child (2,4). This stress is primarily related to the suffering of the sick child as a result of illness and treatments, recurrent hospitalizations, and uncertainty about the future (6). In this literature review, it is aimed to mention the psychosocial difficulties experienced by parents of children with cancer.

Discussion-Conclusion

When the literature is examined, the diagnosis of cancer, which is seen as a potentially fatal disease, is one of the stressful life experiences that a parent and other family members may encounter (3). Parents often experience a lack of knowledge about the disease and the treatment process, and the thought that cancer cannot be cured and will result in death causes fear and anxiety in parents (4). Parents are faced with psychosocial problems at various stages of illness and treatment. These problems are helplessness, hopelessness, anger, grief, burnout and economic problems (2). In addition to these, feelings of guilt, depression, sleep disorders, eating

disorders, increased use of cigarettes and alcohol, fatigue, constant desire to cry, introversion, forgetfulness, social isolation, and family problems can be seen in parents (2,4). It is known that the stress and anxiety that started in the parents during the diagnosis process can also be seen after the acute period has passed (4). It is also known that parents experience psychological and somatic symptoms, and many parents use antidepressants (3). In a study examining the effect of the symptom burden of a child with cancer on the depression level of the caregiver, more than two-thirds of the caregivers found positive signs of depression, while the symptom burden of the child and the caregiver's depressive symptoms were also found to be positively related (5). These psychological and emotional responses to cancer are affected by the age, education level, economic status of the parents, and the characteristics of the child (4). In addition to all these, the diagnosis of cancer negatively affects many parents economically. It is known that parents experience financial difficulties during long-term cancer treatment, which increases the care burden of parents (2). During the illness, the majority of parents have to leave their jobs and their earnings decrease significantly (3). In studies conducted with parents of children with cancer, it has been reported that the presence of social support, being optimistic, having faith, and spirituality are factors that facilitate coping with the situation (6). In another study, it was found that parents tend to religion when coping with the situation, there is a positive relationship between spirituality and mental health, and parents use their religious beliefs to reduce their anxiety (2). As a result, cancer is a phenomenon that closely concerns both the individual and his/her family, which causes psychiatric pathologies with a high risk of causing death. Cancer is a process of painful experiences. Considering all these situations, it is recommended that every child diagnosed with cancer and his/ her caregiver should be made psychosocial assessments by the care team and the necessary interventions should be planned.

REFERENCES

Childhood cancer international, 2023. Erişim tarihi, 18.08.23. Erişim adresi, https://www.childhoodcancerinternational.org/about-cci.

Kara, R., Gümüş, M., Başbakkal, Z. (2023). Kanserli Çocuğa Bakım Veren Ebeveynlerin Yaşadıkları Bakım Yükü ve Zorluklar. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 16(2), 234- 246.

Lewandowska, A. (2021). Influence of a Child's Cancer on the Functioning of Their Family. Children, 8, 592.

Nair, M., Paul, LT., Latha, PT., Parukkutty, K. (2017). Parents' knowledge and attitude regarding their child's cancer and effectiveness of initial disease counseling in pediatric oncology patients. Indian J Palliat Care, 23:393–398.

Olagunju, A. T., Sarimiye, F. O., Olagunju, T. O., Habeebu, M. Y. M., & Aina, O. F. (2016). Child's symptom burden and depressive symptoms among caregivers of children with cancers: an argument for early integration of pediatric palliative care. Annals of palliative medicine, 5(3), 15765-15165.

Schwartz-Attias, I., Krulik, T., Aharon, A. A., & Ronen, T. (2023). Perceptions of children with cancer and their parents regarding illness: A qualitative study. Journal of Pediatric Nursing, 71, 32-41.

Keywords: child with cancer, parent, psychosocial difficulties

MİZAH: ETKİLİ BİR İLETİŞİM ANAHTARI VE BUZ KIRICI

Mehtap AKKOÇ, Suna UYSAL YALÇIN

Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

Giriş: Sağlık sisteminin en önemli aktörlerinden biri olan hemşireler, etkili ve nitelikli hemşirelik bakımını sağlayabilmek için hastalarla yakın bir ilişki geliştirmelidir (Costello, 2017). Sağlık hizmetlerinde yakın ilişki geliştirmenin en önemli unsurlarından birisi iletişim, bir iletişim biçimi olarak mizah ise hasta-hemşire etkileşiminde vazgeçilmez bir anahtar niteliğindedir (Sousa vd, 2019). Gülmece olarak da bilinen mizah, bireylerin olumsuz yaşam olaylarıyla baş edebilmek için olayın gülünecek yanlarını ayırt etmesi ve olumlu davranış sergilemesi olarak tanımlanır (Buxman, 2018). Hemşirelik Girişimleri Sınıflaması (NIC)'nda mizah, kişinin komik, eğlenceli veya mizahi olanı fark etmesine, onaylamasına, ilişkiler kurmasına, kriz anlarında stres, anksiyete ve öfkesini gidermesine yardım eden, baş etme becerisini destekleyen bir girişim olarak tanımlanır (Butcher vd, 2018). Mizah, bir müdahale tekniği ve tamamlayıcı terapi olarak hemşireliğin birçok alanında kullanılmıştır (Linge-Dahl vd, 2018; Pinna, M. Á. C vd, 2018; Mark ve Sörensen, 2018). Ayrıca mizah ve gülme, kronik hastalıklarla mücadele eden ve stres yükünden olumsuz etkilenen hastaların duygu düzenlemesine yardımcı olmak amacıyla kullanılabilir. Mizahın ve onun ürünü olan gülmenin gerginliği azaltan etkisi için "buz kırıcı" görevi yaptığı söylenebilir (Zorlu ve Gündüz, 2019). Tecrübeli hemşireler de mizahın hem sözlü hem de sözsüz ögeleriyle birlikte, hastaların zihinsel, fiziksel ve duygusal refahı üzerinde iyi bir etkiye katkıda bulunduğu, ayrıca bakım sürecinde güven ilişkisi ve iletişim kurmada önemli olduğu konusunda hemfikirdir (Gildberg vd. 2016). Kahkaha üreten mizahın, hemşire-hasta, hemşire-hemşire arasındaki iletişimin gelişmesine ve olumlu bir çalışma iklimi oluşmasına katkısının olduğu belirtilmiştir (Gildberg vd. 2016).

Bir bütün olarak insanı duygu ve davranışlarıyla mizah açısından inceleyen çalışmalara göre mizahın insan sağlığına yararları şu şekilde özetlenmiştir: Sıkıntılı yaşam olaylarıyla başa çıkmaya yardımcı olur ve refahı artırır; sosyolojik düzeylerini eşitleyerek bir arada olma duygusunu hissettirir; duygu ifadesine destek olur; umudu besler; gevşeme ve rahatlamaya yardımcı olur; stres, gerginlik ve sıkışmışlık hissini azaltır, ağrı eşiğini yükseltir ve bağışıklık sistemini güçlendirir (Farkas ve ark.,2021; Santos ve ark. 2016). Kimi zaman bir kahkaha

aracılığıyla bile olumlu duygular yaşanmasına imkan tanıyan mizah, öğrenilebilir değişebilir ve geliştirilebilir bir unsurdur (Buxman, 2018).

Amaç: Derlemenin amacı, hasta ile iletişim sürecinde mizah kullanmanın kanıta dayalı yararlarını bir araya getirerek meslektaşlarımızın ilgisini konuya çekmek, dolayısıyla psikiyatri hemşirelerinde mizah kullanımının artmasına katkıda bulunmaktır.
Sonuç: İnsan insana ilişki açısından değeri anlaşılan mizahın, etkili bir iletişim aracı ve kolaylaştırıcı olduğu, öğrenilebilir ve geliştirilebilir bir yetenek olduğu söylenebilir. Mizah kişileri yalnızca eğlendirmekle kalmayıp kişiler arasındaki güven ilişkisini de beslemektedir. İnsan sağlığına kanıtlanmış çok sayıda yararı göz önünde bulundurulduğunda, etkili iletişim kurabilmek ve insan ruhuna olumlu temas etmek isteyen her hemşirenin mizahı kullanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Mizah, İletişim, Hemşirelik

HUMOR: AN EFFECTIVE COMMUNICATION KEY AND ICEBREAKER

Mehtap AKKOÇ, Suna UYSAL YALÇIN

Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye

Introduction: Nurses, one of the most important actors in the health system, should develop a close relationship with patients to provide effective and qualified nursing care (Costello, 2017). One of the most important elements of developing a close relationship in health services is communication, and humor as a form of communication is an indispensable key in patient-nurse interaction (Sousa et al., 2019). Humor, also known as laughter, is defined as individuals distinguishing the laughable aspects of the event and exhibiting positive behavior to cope with negative life events (Buxman, 2018). In the Nursing Interventions Classification (NIC), humor is defined as an intervention that helps the person to notice what is funny, fun, or humorous, to approve, to establish relationships, to relieve stress, anxiety, and anger in times of crisis, and to support coping skills (Butcher et al, 2018). Humor has been used in many areas of nursing as an intervention technique and complementary therapy (Linge-Dahl et al., 2018; Pinna, M. Á. C et al., 2018; Mark & Sörensen, 2018). In addition, humor and laughter can be used to help the emotion regulation of patients struggling with chronic diseases and negatively affected by stress load. It can be said that humor and its product, laughter, act as an "ice breaker" for its tension-reducing effect (Zorlu & Gündüz, 2019). Experienced nurses also agree that humor, with both verbal and non-verbal elements, contributes to a good effect on the mental, physical, and emotional well-being of patients, and is also important in establishing a relationship of trust and communication in the care process (Gildberg et al. 2016). It has been stated that humor that produces laughter contributes to the development of communication between nurse-patient, nurse-nurse, and nurse-nurse and the formation of a positive working climate (Gildberg et al. 2016). According to the studies examining human beings as a whole in terms of humor with their emotions and behaviors, the benefits of humor for human health are summarised as follows: It helps to cope with distressing life events and increases well-being; it makes people feel a sense of togetherness by equalizing their sociological levels; supports emotional expression; nurtures hope; helps relaxation and relaxation; reduces stress, tension and the feeling of being stuck, increases the pain threshold and strengthens the immune system (Farkas et al., 2021; Santos et al. 2016). Humor, which sometimes allows positive emotions to be

experienced even through a laugh, is a learnable, changeable, and developable element (Buxman, 2018).

Objective: This review aims to bring together the evidence-based benefits of using humor in the process of communication with the patient, to attract the attention of our colleagues to the subject, and thus to contribute to the increase in the use of humor in psychiatric nurses.

Conclusion: It can be said that humor, the value of which is understood in terms of human-to-human relationships, is an effective communication tool and facilitator, and is a talent that can be learned and developed. Humor not only entertains people but also nourishes the trust relationship between people. Considering its many proven benefits for human health, it can be recommended that every nurse who wants to communicate effectively and have positive contact with the human spirit should use humor.

Keywords: Humor, Communication, Nursing

SOSYAL MEDYA KULLANIMININ YEME BOZUKLUKLARI ÜZERİNE ETKİSİ: PSİKİYATRİ HEMŞİRESİNİN GÖZÜNDEN

Nurgül ÖZDEMİR[1], Kübra SAMANCI[2], Ali GENÇ[1], Burcu ÇULPAN[1]

[1]Gaziantep üniversitesi, GAZİANTEP, Türkiye

[2]Gaziantep üniversitesi, Gaziantep, Türkiye

Yeme bozuklukları uzun yıllardır bilinmesine rağmen özellikle son yıllarda üzerinde çok fazla durulan ve bir çok çalışmalar yapılan önemli bir psikiyatrik sorundur(1). Yeme bozukluklarının ortaya çıkmasına veya süreğen hale gelmesinde önemli etkenlerden biri sosyal medya kullanımının artmış olmasıdır (2). İnternete ulaşımın kolaylaşması ve cep telefon gibi cihazlarla internete istedikleri her an bireylerin erişebilmesi özellikle gençlerin günlük hayatlarında sosyal medya önemli bir yer edinmiştir (3). Yeme bozuklukları genç insanların karşılaştığı emosyonel-ruhsal problemler olarak dikkatleri üzerine çekmeye başlamıştır. Son zamanlarda görüldüğü üzere sosyal medya, kişilerin; özgüven, dış görünüş, beden algısı, yeme bozuklukları gibi birçok açıdan risk oluşturmaktadır (4).

Tedavi yaklaşımında normal, sağlıklı ve bireye uygun kiloyu sağlamak, uygunsuz beslenme davranışlarını durdurmak, yeme bozukluğunun temel semptomlarını değiştirmek, fiziksel komplikasyonları tedavi edip, akut düzelme sonrası nüksleri önlemek için takip önemlidir (5).Buna bağlı olarak yeme bozuklukları konusunda bireylerde bir farkındalık oluşturmak gereklidir. Psikiyatri hemşireleri özellikle sosyal medyanın olumsuz sonuçlarının ve neden olabileceği riskler ile alakalı olarak eğitim programlarının yapılmasını, kişilerin günlük yaşamlarında ilgi duydukları hobi alanlarına imkan sağlanmasını, sosyal becerilerine uygun aktiviteler planlamalı ve uygulamalıdır. Bireyin günlük yaşamına uyum sağlamasına katkı sağlayacak baş etme yöntemlerini öğretmeli ve geliştirmesine yardımcı olmalıdır (6).

Bireyin yeme alışkanlığı veya yemek yeme ile alakalı tutumlarındaki kalıcı zararların etkisiyle emilim düzeylerinde farklılıkların ortaya çıkmasıyla kendini gösteren, bedensel-ruhsal fonksiyonları önemli miktarda etkileyen ruhsal bozukluklardır ve bireyin yemek yeme davranışlarında hafif anormal değişimlerle kendini gösteren sonraki süreçlerde bireyin hayatını tehdit eden bu bozukluğa ek diğer kronik hastalıklara zemin hazırlayan geniş bir etki alanı vardır (7). Yeme bozuklukları ölüme neden olduğundan WHO tarafından “ciddi tıbbi bir durum” olarak kabul görmüştür (8). DSM-5’e göre yeme bozuklukları; pika, ruminasyon

bozukluğu, tıkınırcasına yeme bozukluğu, anoreksiye nervoza, bulimia nevroza, kısıtlı besin alım bozukluğu belirlenmiş beslenme bozukluğu ve belirlenmemiş beslenme bozukluğu olarak sekiz alt kategoriye ayrılmıştır (8). Bireylerin zayıflamak ve kilo vermek için sürekli diyet yaptıkları, bazı yiyeceklerden uzak durduğu, gün içerisinde bazı öğünleri atladıkları, düşüncelerinde kilo ve vücut şekilleriyle çok fazla durdukları belirtilmiştir (9). Bu durum sosyal medyadaki güzellik algısındaki farklılaşma nedeniyle bilinçsizce diyet uygulamayı ve yeme bozukluğuna zemin oluşturmaktadır (4).

Günümüzde teknolojinin her alanda kullanımı ve hızlı bir biçimde gelişimi artmaktadır. Kullanımın artmasıyla beraber cep telefonları, televizyon, radyo ve bilgisayar gibi iletişim araçlarıyla sağlık alanında bilgiye ulaşıma kolaylaşmıştır (3). Sosyal medyaya erişim imkanın olması bireylerde yeme bozukluğu ile ilgili duyguların, bilgi paylaşımlarının ve tecrübelerin aktarımı konusunda zemin hazırlamaktadır (10). 2018 TÜİK verilerine göre; 16-74 yaş arasında bulunan bireylerde internet kullanım oranın %72,9 bilgisayar kullanım oranı %59,6'dır(11). Sosyal medya yeme bozukluklarında önemli bir etkiye sahiptir (12). Özellikle gençleri etkilemesinin yanı sıra diğer yaş gruplarını da ciddi anlamda etkilemektedir (2). Gençlerin sosyal medya aracılığıyla sağlık alanındaki bilgilere ulaşımının kolaylaşması bu alanda sosyal medya içeriklerin artmasına neden olmuştur (2). Platformda üretilen içeriklerin yanıltıcı olduğu durumların var olması elde edilen bilgilerin güvenirliğini sorgulatmaktadır (2). Norveç, ABD ve Kanada'da yapılan güncel araştırmalarda internette yapılan aramaların yarısı "beslenme ve diyet" kelimelerinin olduğu tahmin edilmektedir (11). Yeme bozukluklarının nedenleri arasında çevrenin etkisiyle beraber ailesel sorunlar, kişilerarası ilişkiler, sosyal medyanın yoğun bir şekilde etkisinde kalma yer alırken aynı zamanda diyet ve kişinin beden algısının yer aldığına değinilmektedir (2). 2010-2013 yılları arasında yeme bozukluklarının sayısının yaklaşık olarak iki katına ulaştığı görülmüş ve sosyal medyanın bunun üzerinde etkisinin olduğu belirtilmiştir (2). Duran ve ark'nın "Üniversite Öğrencilerinde Stres ve Sosyal Medya Kullanımının Yeme Davranışları Üzerine Etkisi" adlı çalışmasında sosyal medya platformlarında 7-9 saat aralığında ve 10 saatten daha fazla vakit ayıran katılımcıların sosyal medyada hiç vakit geçiremeyenlere göre oransal anlamda daha çok yeme davranışı bozukluğu görüldüğü belirtilmiştir (13). Odacı ve Çelik'in yaptığı çalışmada uzun süreli internet kullanan bireylerin zihinsel anlamda aktif olduklarını ve bu durumdan dolayı yaptıkları davranışların farkında olmadıkları bulunmuştur. Bununla beraber sosyal medyada aktif zaman geçirirken bilinçli bir şekilde olmadan kişisel ihtiyaçlarını karşılamadığı, yeme öğünlerini atladığını ve daha kolay ulaşılabilir ve insan bedeni için sağlıklı olmayan yiyecekleri tercih ederek kilo alıp -verme konusunda sorunlar yaşadığını

tespit etmişlerdir. Alınan kiloları vermek için yediği besinleri çıkarmak veya az yemek yiyerek birey için sağlıklı olmayan kilo verme davranışları sergilediklerini dile getirmişlerdir. Odacı ve Çelik'in üniversite öğrencileri arasında yapmış olduğu başka bir çalışmada ise internet kullanım oranlarının artmasıyla beraber uygun olmayan yeme davranışlarının da arttığı görülmüştür. (14). Eker'in yaptığı çalışmada zayıf beden algısının sosyal medyada yer alması ve internet aracılığıyla medya unsurlarına ulaşım kolaylığının kişilerin vücut ağırlıklarını azaltmak maksadıyla uygun olmayan sağlıksız davranışlara yönelmesine ve yeme alışkanlıklarında azalmalara neden olduğu belirtilmiştir (15).

Sonuç: Yapılan çalışmalarda görüldüğü üzere sosyal medya, kişilerin; özgüven, dış görünüş, beden algısı, yeme bozuklukları gibi birçok açıdan risk oluşturmaktadır. Buna bağlı olarak yeme bozuklukları konusunda bireylerde bir farkındalık oluşturmak gereklidir. Diğer ruh sağlığı hastalıklarına göre yeme bozukluklarında daha fazla fizyolojik rahatsızlık görülmektedir. Bu durum yeme bozukluklarında tedavi sürecini zorlaştırmakta ve tekrar etme riskini artırmaktadır. Tedavi yaklaşımında normal, sağlıklı ve bireye uygun kiloyu sağlamak, uygunsuz beslenme davranışlarını durdurmak, yeme bozukluğunun temel semptomlarını değiştirmek, fiziksel komplikasyonları tedavi edip, akut düzelme sonrası nüksleri önlemek için takip önemlidir (5).

Bireylerin düşünce duygu ve davranışlarıyla ilgili aşamaları anlamlandırmaya çalışan psikiyatri hemşireliği ise, hemşirenin hastaya terapötik iletişim yöntemleri ile ilişki kurmayı içeren dinamik tutum ve becerileridir. (16)

Rehabilitasyon aşamasında bireylerin öz bakım ve yaşam kalitesini yükseltmeyi amaçlayan psikiyatri hemşireleri, bireylere yönelik destek ve öğretileri içerir. Yeme bozukluklarında terapötik ilişkinin özü, güvenli ortamı oluşturmaktır (17). Bu açıdan kişiyle terapötik iletişim kurmak önemlidir. Tedavide kendilerine güveni artırmaya yönelik yaklaşımlar uygulanmalı ve hastaların kendi düşüncelerini ifade etmelerine olanak sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1-Gürdal, A. (1999). Yeme bozuklukları ve tedavisi. Klinik Psikofarmakoloji Bülteni, 9(1), 21-27.
2-Açelya, G. Ü. L., & Akyüz, E. Y. (2019). Sosyal Medya Kullanımı: Yeme Bozukluğu Nedeni Olabilir Mi?. Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi, 1(1), 28-32.
3-Kıran, S. , Küçükbostancı, H. & Emre, İ. E. (2020). Sosyal Medya Kullanımının Kişiler Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi . Bilişim Teknolojileri Dergisi , 13 (4) , 435-441
4-Tayhan Kartal, F., & Kabakuş Aykut, M. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Fizik Kaygısı ve Depresyonun Yeme Bozukluğu Riski ile İlişkisi. Beslenme Ve Diyet Dergisi, 47(2), 20–29.

5-Yılmaz, H. Ö. Yeme Ve Beslenme Bozuklukları. Beslenme Obezite Ve, 35.
6-Arı Ünal, S. & Küçük, S. (2022). Adölesanlarda Sosyal Medya Kullanımı, Siber Zorbalık, Yalnızlık İlişkisi ve Hemşirelik . Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi , 5 (2) , 34-44 .
7-Yalnızoğlu Çaka, S. , Çınar, N. & Altınkaynak, S. (2018). Adolesanda Yeme Bozuklukları . Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi , 7 (1) , 203-209
8-Harmancı, H. , Akdeniz, S. & Gültekin Ahçı, Z. (2021). Yeme Bozukluklarının Yaygınlığı: Aleksitimi ve Ruhsal Yakınmalarla İlişkisi . Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi , 3 (1) , 30-36 .
9-Ergüney Okumuş, F. E. , Başer Baykal, N. , Deveci, E. & Karaköse, S. (2018). Yeme Bozukluğu Vakalarında Hastalık Yaşantısı ve Grup Süreci: Nitel Bir Çalışma . Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi , 2 (4) , 307-318 .
10-Çaka, S. Y., Çınar, N., & Altınkaynak, S. (2018). Adolesanda yeme bozuklukları. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(1), 203-209.
11-Yıldırım, Z. (2022). Kadınlarda sosyal medya kullanımının yeme tutumu ve davranışı üzerine etkisi (Master's thesis, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
12-Deniz, R. S. (2021). Sosyal Medyanın Yeme Bozuklukları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi.
13-Duran, S., Çetinbaş, A., Başaran, T., Kara, A., Elgün, B., & Keklik, N. (2019). Üniversite öğrencilerinde stres ve sosyal medya kullanımının yeme davranışları üzerine etkisi. Eurasian Journal of Family Medicine, 8(4), 149-154.
14-Odacı H, Çelik ÇB. Relationship between university students' problematic internet use and their academic self-efficacy, academic procrastination and eating attitudes. Education Sci 2012;7(1):389-403.
15-Eker E. Edirne ili kentsel alanında yaşayan erişkinlerde beslenme durum değerlendirilmesi (Uzmanlık Tezi). Edirne: Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi, 2006.
16-Günaydın, N.,Koç,M.(2021).’’Beslenme –Yeme Bozuklukları Ve Hemşirelik Yaklaşımı’’.(Batmaz,M. Ve Yazıcı,H.,(Eds)), Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği,İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri,S:245-257
17-Yiğitcan, A. (2021). İnternet bağımlılığı, beden imajı ve yeme bozukluğu arasındaki ilişki (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

DEPREMİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ VE MÜDAHALE YAKLAŞIMLARI

Ferhan AÇIKGÖZ, Seda ÖNER

Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

Giriş: Türkiye deprem kuşağında yer alan bir ülkedir. Şiddetli depremler ölüm, yaralanma, uzuv kayıpları, sakatlıklar, ciddi sağlık sorunları ve ağır ekonomik kayıplara yol açmakta, tüm toplumu fiziksel, sosyal, ekonomik ve psikolojik yönden etkilemektedir. Her ne kadar tüm toplumu olumsuz etkilese de çocuklar, yaşlılar gibi bazı gruplar depremin etkilerine karşı daha savunmasızdır. Dünyada ve ülkemizde her yıl çocukların doğrudan ya da dolaylı bir şekilde doğal afetlerden etkilendiği bilinmektedir (1,2).

Amaç: Bu derleme depremin çocuk üzerindeki etkileri ve deprem sonrası psikososyal müdahaleye ilişkin bilgiler sunmak amacıyla yazılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Depremi doğrudan deneyimleyen ya da yoğun bir şekilde deprem haber/görüntülerine maruz kalan çocuklarda fiziksel, sosyal, davranışsal ve psikolojik tepkiler ortaya çıkmaktadır. Deprem sonrası erken dönemde ortaya çıkan tepkiler bir yandan sağlıklıdır. Ancak ortaya çıkan bu tepkilerin zamanla yatışması beklenmektedir. Bu nedenle hayatta kalanların sistematik bir şekilde psikolojik değerlendirmelerinin yapılması önemlidir. Her çocuk depremden farklı şekilde etkilenmiş olabilir ve farklı tepkiler gösterebilir. Uygulamalarda bu farklılar göz önüne alınmalıdır. Depremin hemen ardından çocukla temas başlarken sakin, yardımsever ve şefkatli iletişim kurulmalıdır. Çocukların yaş dönemleri göz önünde bulundurulmalı ve verdikleri tepkiler anlayışla karşılanmalıdır. Beslenme, barınma gibi temel ihtiyaçlar karşılanmalı ve güven duygusu sağlanmalıdır. Mümkünse çocuklar ebeveynleri ile bir araya getirmelidir(3,4). Çocukların oyun oynayabileceği, yaşıtları ile birlikte sosyalleşebileceği grup etkinlikleri oluşturulmalıdır. Çocuğun duygu ve düşüncelerini ifade edebileceği ortamlar oluşturulmalıdır. Çocuğun sorularına yaş dönemine göre uygun ve net yanıt verilmelidir. Oyun oynayarak, resim yaparak veya öyküler kullanarak kendini ifade etmesine izin verilmelidir. Çocuğun günlük rutinlerine devam etmesi için çalışmalar yapılmalıdır (3,5,6).. Sonuç olarak bu derlemede depremin çocuk üzerine etkileri ve bu doğrultuda dikkat edilmesi noktalar ele alınmıştır. Uygun müdahale ve girişimler ile ortaya çıkabilecek sağlık sorunlarının kontrol altına alınabileceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Deprem, çocuk, psikososyal müdahale

KAYNAKLAR

Danışman, I. G., & Okay, D. (2017). Afetlerin çocuk ve ergenler üzerindeki etkileri ve müdahale yaklaşımları. Turkiye Klinikleri Psychology-Special Topics, 2(3), 189-197.

Raccanello, D., Rocca, E., Barnaba, V.. Vicentini, G., Hall, R., Brondino, M. (2023). Coping strategies and psychological maladjustment/adjustment: a meta-analytic approach with children and adolescents exposed to natural disasters. Child Youth Care Forum 52, 25–63. https://doi.org/10.1007/s10566-022-09677-x

Kılıç, N., Şimşek, N. (2018). Psikolojik ilk yardım ve hemşirelik. J Psychiatric Nurs 29(3):212-218 / dx.doi.org/10.14744/phd.2017.76376.

Yıldız, İ.M., Başterzi, A.D., Yıldırım, E. A., Yüksel, Ş., Aker, A.T., Semerci, B., Çakıroğlu, S., Yazgan, Y., Sercan, M., Erim, A.R., Küçükparlak, İ., Hacıoğlu Yıldırım, M. (2023). Deprem Sonrası Erken Dönemde Koruyucu ve Tedavi Edici Ruh Sağlığı Hizmeti-Türkiye Psikiyatri Derneği Uzman Görüşü. Türk Psikiyatri Dergisi 34(1):39−49.

Aral, N. (2023). Depremin Çocuklar Üzerindeki Etkileri, Çocuk ve Gelişim Dergisi, 6 (11), 93-105.

Oflaz, F. (2015). Travma yaşamış çocuk ve gençlerin ele alınmasında çocuk-ergen ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği uygulamaları. Turkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics 1(2): 45-61.

EFFECTS OF EARTHQUAKE ON CHILDRENS AND PSYCHOLOGICAL INTERVENTIONS

Ferhan AÇIKGÖZ, Seda ÖNER

Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

Indroduction: Türkiye is a country located in the earthquake zone. Severe earthquakes cause death, injury, loss of

limbs, disability, serious health problems and heavy economic losses, and affect the whole society physically, socially, economically and psychologically. Although it negatively affects the whole society, some groups such as children and the elderly are more vulnerable to the effects of the earthquake. It is known that every year in the world and in our country, children are directly or indirectly affected by natural disasters (1,2).

Purpose: This review was written to provide information about the effects of the earthquake on children and psychosocial intervention after the earthquake.

Discussion-Conclusion: Physical, social, behavioral and psychological reactions occur in children who directly experience the earthquake or are exposed to the news/images of the earthquake intensely. On the one hand, the reactions that occur in the early period after the earthquake are healthy. However, these reactions are expected to subside over time. Therefore, it is important to conduct a systematic psychological evaluation of survivors. Each child may have been affected differently by the earthquake and may show different reactions. These differences should be taken into account in interventions. Calm, helpful and compassionate communication should be established when contact with the child begins immediately after the earthquake. Age periods of children should be taken into consideration and their reactions should be understood. Basic needs such as food and shelter should be met and a sense of security should be provided. If possible, children should reunite with their parents (3,4). Group activities should be created where children can play games and socialize with their age. Environments should be created where emotions and experiences can be lived. Gives should be appropriate and clear answers to the questions according to their age. You can allow yourself to be expressed by playing games, painting or using stories. Efforts should be made for the child to continue her daily routines (3,5,6). As a result, the distributions of children's content in this review and the points to be considered in this direction have been selected. Health problems that may arise with appropriate interventions and interventions can be taken for control.

Keywords: Deprem, çocuk, psikososyal müdahale

BÖBREK NAKLİ SONRASI PSİKOSOSYAL BAKIM: OLGU SUNUMU

Ecemsu Emine DOĞAN, Nazik YALNIZ, Ilkay KESER

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye

Giriş: Karmaşık ve dinamik çok boyutlu bir süreç olan kronik böbrek yetmezliği ve nakil sürecinde, psikososyal gereksinim ayrı bir önem taşımakta ve bütüncül/bireyselleştirilmiş hemşirelik bakımını zorunlu kılmaktadır.

Amaç: Bu olgu sunumu ile, Gordon'un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Hemşirelik Bakım Modeli'ne dayalı verilen hemşirelik bakımının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Olgunun tanıtımı: Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersinin uygulaması kapsamında Organ Nakli Kliniğinde bakım verilen olgu, çalışma hakkında bilgilendirilerek yazılı bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Veri toplama aracı olarak, Psikiyatri Hemşireliği Derneği Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşireliği Komisyonu tarafından hazırlanan form esas alınmış ve klinik uygulama süresince her gün klinik gözlem ve yaklaşık 40-45 dk. süren 4 görüşme yapılarak toplanmıştır. 32 yaşında, evli, lise mezunu ve çalışmayan olan olgu, yaklaşık 1 yıl önce böbrek nakli olmuştur.

Olgunun problem tanıtımı: Sağlık öyküsünde 25 yıldır diyabetes mellitus, 7 yıldır aritmi ve hipertansiyonu olan olgu, 7 yıl hemodiyaliz tedavisi aldıktan sonra, verici olan babasından böbrek nakli olmuştur. Nakilden 1 ay sonra üreterinde idrar kaçağı komplikasyonu olan olgunun, tekrarlayan enfeksiyon, hipertermi ve diyare şikayetleri ile hastaneye sık yatışı olmuştur.

Girişimler: Elde edilen verilere göre olgunun hastalığın beraberinde getirdiği biyolojik semptomlarla birlikte hem psikolojik hem de sosyal anlamda güçlüklerle karşılaştığı, psikososyal olarak olumsuz etkilendiği, modelde yer alan 11 alt boyutta da bu etkilerin görüldüğü subjektif (artık umudunun kalmadığını, hayattan zevk alamadığını, iştahsızlığını, ilaçlardan daha çok konuşmaya ihtiyacı olduğunu ifade etmesi vb.) ve objektif verilerle (öğünlerini almaması, aldığı-çıkardığı-kilo-laboratuvar değerleri vb.) desteklenmiştir. Bu veriler doğrultusunda 16 hemşirelik tanısı (etkisiz bireysel baş etme, rol performansında etkisizlik, sağlığı sürdürmede etkisizlik, anksiyete, ümitsizlik, korku, depresyon, sosyal etkileşimde bozulma, aile içi sürecinde bozulma, uyku örüntüsünde bozulma, cinsel örüntülerinde etkisizlik, beden gereksiniminden az beslenme, aktivite intoleransı, özbakım

eksikliği, enfeksiyon, rejeksiyon riski) alınmıştır. Her bir tanıya özgü sunulan hemşirelik bakımı kapsamında yer alan eğitim/görüşme vb. müdahalelerin, olgunun duygularını ifade etmesini kolaylaştırdığı ve süreci yönetmede onu güçlendirdiği saptanmıştır.

Sonuç: Hastalık ve nakil sürecinin zorluklarla dolu olması nedeniyle, bireyin iyilik halinin devam ettirilmesinde ve tedavi başarısının arttırılmasında, bütüncül ve bireyselleştirilmiş hemşirelik bakımının uygulanması, hemşirelik bakımında psikososyal boyutun desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Böbrek nakli, psikososyal bakım, hemşirelik, Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Model

PSYCHOSOCIAL CARE AFTER KİDNEY TRANSPLANTATION: CASE REPORT

Ecemsu Emine DOĞAN, Nazik YALNIZ, Ilkay KESER

Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye

Introduction: In the chronic kidney failure and transplantation process, which is a complex and dynamic multidimensional process, psychosocial needs are of particular importance and require holistic/individualized nursing care.

Aim: With this case report, it is aimed to evaluate the nursing biopsychosocial care given based on Gordon's Functional Health Patterns Nursing Care Model.

Presentation of the case: The patient receiving care was informed about the study and written informed consent was obtained. As a data collection tool, the form prepared by the Psychiatric Nursing Association Consultation Liaison Psychiatric Nursing Commission was used as a basis and clinical observation and approximately 40-45 minutes were collected every day during clinical practice. It was collected through 4 interviews. The patient, who is 32 years old, married, high school graduate and unemployed, had a kidney transplant approximately 1 year ago.

Problem presentation of the case: He had a kidney transplant approximately 1 year ago. Frequent hospitalizations are made with recurrent infection, hyperthermia and diarrhea due to urinary leakage complication in the ureter that started 1 month after transplantation.

Initiatives: According to the data obtained, the patient encountered both psychological and social difficulties along with the biological symptoms brought by the disease, was negatively affected psychosocially, and these effects were seen in the 11 sub-dimensions in the model. It was supported by expressing that he needed to talk, etc.) and objective data (not taking his meals, weight gained, lost, laboratory values, etc.). In line with these data, 16 nursing diagnoses were made. It has been determined that interventions such as education/interview within the scope of nursing care offered specific to each diagnosis make it easier for the patient to express his/her emotions and strengthen him/her in managing the process.
Conclusion: Since the disease and transplantation process is full of difficulties, it is recommended to apply holistic and individualized nursing care and to support the psychosocial

dimension in nursing care in maintaining the individual's well-being and increasing the success of treatment.

Key words: Kidney transplantation, psychosocial problems, nursing, Functional Health Patterns Model

ŞİZOFRENİ VE ÖZ ŞEFKAT

İrem DEMIRAY[1], Figen ŞENGÜN İNAN [2]

[1]Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

[2]Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Ankara, Türkiye

Giriş: Öz şefkat, çok boyutlu bir kavram olan şefkat ile bağlantılı olup, kişinin başkalarına karşı gösterdiği merhameti kendisine de göstermesini içermektedir (1,2). Öz şefkat birbiriyle bağlantılı olan a) öz eleştiriye karşı kendine nazik olmak, b) yaşadıklarından dolayı izole olmak yerine yaşadıklarını ortak insanlığın bir parçası olarak görmek, c) kaçınma ya da aşırı özdeşleşme yerine bilinçli farkındalık olarak açıklanan üç boyutu içermektedir (1). Şizofreni hastalığa özgü semptomların ötesinde damgalanma, sosyal izolasyon ve utanç gibi duyguları da içerisinde bulunduran bir hastalıktır. Bu noktada kişinin yetersizlikleri ve acılarını kendisini yargılamadan dengeli bir şekilde kabul etmesini sağlayan öz şefkatin bu grupta incelenmesinin iyileşmede umut verici olabileceği vurgulanmaktadır (3).

Amaç: Bu derlemede amaç şizofreni hastalarında öz şefkatin etkilerini incelemektir.

Bulgular: Şizofreni hastalarında öz şefkatin incelendiği sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Öz şefkatin şizofreni hastalarında güçlenme, iyileşme ve büyüme gibi farklı ölçütlere olumlu katkısının yanında (4), pozitif semptomlar, negatif semptomlar, bilişsel düzensizlik ve duygusal sıkıntı dahil olmak üzere bazı klinik parametrelerde önemli bir rolü bulunmaktadır (5). Çalışmalarda öz şefkatin şizofreni hastalarında semptom şiddetini azalttığı ve duygusal semptomlar üzerinde belirleyici bir faktör olduğu gösterilmiştir (5,6). Ek olarak, yüksek öz şefkat düzeyine sahip olan şizofreni hastalarında artan tedaviye uyum (7), daha az semptom şiddetine, daha yüksek üstbiliş ve farkındalığa (3), daha iyi fiziksel refaha ve daha az komorbiditeye (8) olduğu belirtilmektedir.

Sonuç ve Öneriler: Şizofreni hastalarında nispeten az olarak araştırılan öz şefkatin klinik olarak olumlu ve önemli etkileri bulunmaktadır. Psikiyatri hemşireleri şizofreni hastalarına yaklaşımlarında öz şefkatin iyileştirici gücünden yaralanabilirler ve klinik uygulamalarda hastaların öz şefkat düzeylerini geliştirmek amacıyla öz şefkat temelli yaklaşımları kullanabilirler.

Anahtar Kelimeler: öz şefkat; şizofreni; iyileşme; psikiyatri Hemşireliği

KAYNAKLAR

1.Neff, K. (2003). Self-compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. *Self and Identity*, 2(2), 85-101.
2. Neff, K. D. (2003). The development and validation of a scale to measure self-compassion. *Self and Identity*, 2(3), 223-250.
3. Hochheiser, J., Lundin, N. B. and Lysaker, P. H. (2020). The independent relationships of metacognition, mindfulness, and cognitive insight to self-compassion in schizophrenia. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 208(1), 1-6.
4. Bercovich, A., Goldzweig, G., Igra, L., Lavi-Rotenberg, A., Gumley, A. and Hasson-Ohayon, I. (2020). The interactive effect of metacognition and self-compassion on predicting meaning in life among individuals with schizophrenia. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, 43(4), 290-298.
5. Mavituna, S., Hahn, E., Hahne, I., Bergmann, N., Pijnenborg, M., Ta, T. M. T., Tafelski, L. and Böge, K. (2022). Compassionbased approaches: A systematic review of their effectiveness and acceptability in schizophrenia spectrum disorders. *Current Psychology*, 1–15.
6. Böge, K., Pollex, F., Bergmann, N., Hahne, I., Zierhut, M. M., Mavituna, S., Thomas, N. and Hahn, E. (2022). Mindfulness, cognitive fusion, and self-compassion in patients with schizophrenia spectrum disorders—A cross-sectional study. *Frontiers in Psychiatry*, 1-12.
7. Uzer-Kremers, L., Bralet, M. C., Angerville, B., Jeanblanc, J., Pierrefiche, O., Martinetti, M. P., Naassila, M. and Dervaux, A. (2020). Is self-compassion linked to treatment adherence in schizophrenia?. S*chizophrenia Research*, 222, 493-495.
8. Ramsey, A., Govind, T., Lam, J. A., Palmer, B. W., Jeste, D. V. and Lee, E. E. (2023). Self-compassion, but not compassion toward others, is associated with better physical health: A cross-sectional study. *Schizophrenia Research*, 255, 17-23.

SCHIZOPHRENIA AND SELF-COMPASSION

İrem DEMIRAY[1], Figen ŞENGÜN İNAN [2]

[1]Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

[2]Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, Ankara, Türkiye

Introduction: Self-compassion is related to compassion, a multidimensional concept. It refers to one's having compassion towards oneself (1,2). Self-compassion includes the following three interrelated dimensions: a) being kind to oneself against self-criticism, b) one's perceiving his or her experiences as a part of common humanity rather than isolating himself or herself from others due to his or her experiences, c) having conscious awareness rather than avoidance or over-identification (1). Schizophrenia is a disease including such feelings as stigma, social isolation and shame in addition to the symptoms specific to it. At this point, it is emphasized that investigating the effects of self-compassion which enables the person to accept his or her inadequacies and pains in a balanced way without judging himself or herself on patients with schizophrenia may be promising in recovery from schizophrenia (3).

Objective: In this review, we aimed to investigate the effects of self-compassion on patients with schizophrenia.

Results: The number of studies in which self-compassion in patients with schizophrenia is investigated is limited. Self-compassion not only positively contributes to empowerment, recovery and growth in patients with schizophrenia (4), but also plays a significant role in some of their clinical parameters, including positive symptoms, negative symptoms, cognitive dysregulation, and emotional distress (5). In several studies, it has been demonstrated that self-compassion reduces the severity of symptoms in patients with schizophrenia and that it is a determining factor for emotional symptoms (5,6). In addition, high self-compassion levels have been reported to increase adherence to treatment (7), to lessen the severity of symptoms, to increase metacognition and awareness (3), and to improve physical well-being and to lessen comorbidity in patients with schizophrenia (8).

Conclusion and Recommendations: Although self-compassion has positive and important clinical effects on patients with schizophrenia, these effects have not been researched adequately. Psychiatric nurses can benefit from the healing power of self-compassion in their approaches to patients with schizophrenia and can use self-compassion-based approaches in clinical practice to improve patients' self-compassion levels.

Keywords: Self-compassion; schizophrenia; recovery; psychiatric nursing

REFERENCES

1.Neff, K. (2003). Self-compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. *Self and Identity*, 2(2), 85-101.
2. Neff, K. D. (2003). The development and validation of a scale to measure self-compassion. *Self and Identity*, 2(3), 223-250.
3. Hochheiser, J., Lundin, N. B. and Lysaker, P. H. (2020). The independent relationships of metacognition, mindfulness, and cognitive insight to self-compassion in schizophrenia. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 208(1), 1-6.
4. Bercovich, A., Goldzweig, G., Igra, L., Lavi-Rotenberg, A., Gumley, A. and Hasson-Ohayon, I. (2020). The interactive effect of metacognition and self-compassion on predicting meaning in life among individuals with schizophrenia. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, 43(4), 290-298.
5. Mavituna, S., Hahn, E., Hahne, I., Bergmann, N., Pijnenborg, M., Ta, T. M. T., Tafelski, L. and Böge, K. (2022). Compassionbased approaches: A systematic review of their effectiveness and acceptability in schizophrenia spectrum disorders. *Current Psychology*, 1–15.
6. Böge, K., Pollex, F., Bergmann, N., Hahne, I., Zierhut, M. M., Mavituna, S., Thomas, N. and Hahn, E. (2022). Mindfulness, cognitive fusion, and self-compassion in patients with schizophrenia spectrum disorders—A cross-sectional study. *Frontiers in Psychiatry*, 1-12.
7. Uzer-Kremers, L., Bralet, M. C., Angerville, B., Jeanblanc, J., Pierrefiche, O., Martinetti, M. P., Naassila, M. and Dervaux, A. (2020). Is self-compassion linked to treatment adherence in schizophrenia?. S*chizophrenia Research*, 222, 493-495.
8. Ramsey, A., Govind, T., Lam, J. A., Palmer, B. W., Jeste, D. V. and Lee, E. E. (2023). Self-compassion, but not compassion toward others, is associated with better physical health: A cross-sectional study. *Schizophrenia Research*, 255, 17-23.

ÇOCUKLUK ÇAĞINDAKİ YOKSULLUĞUN KADINLARIN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİNE YANSIMASI ÜZERİNE KALİTATİF BİR ÇALIŞMA: YOKSUNLUK VE REZİLYANS

Kamuran ÖZDİL, Gülhan KÜÇÜK ÖZTÜRK

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye

Giriş: Çocukluk çağı yoksulluğu halk sağlığı açısından önemli bir sorun olmakla birlikte kadın yetişkinlik dönemindeki çeşitli olumsuz sağlık sonuçlarının güçlü bir sosyal belirleyicisidir.

Amaç: Bu araştırma çocukluk çağında yoksulluk yaşayan kadınların sağlıklı yaşam biçimi deneyimleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Fenomenolojik (tanımlayıcı) yöntem kullanılarak yapılan nitel bir çalışmadır. Amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş 11 kadınla görüşülmüştür. Veriler, kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formuyla görüşme yapılarak toplanmıştır. Veriler içerik analizi yöntemi ile çözümlenerek temalar oluşturulmuştur.

Bulgular: Kadınların yaşları 32-49 arasında olup, sekizi lisans düzeyinde, dokuzu evli, yedisinin geliri giderine denktir. Çalışmada yoksunluk (alışkanlık, sosyal dışlanma, ihmal) ve rezilyans (baş etme çabası, beceri) olmak üzere iki ana tema belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Çocukluk çağında yaşanan yoksulluk deneyimleri kadınların sağlıklı yaşam davranışları geliştirmesini engellemektedir. Ayrıca çocuk, kadın, aile ve toplum sağlığı açısından risk oluşturarak nesiller arası geçişe neden olmaktadır. Sonuç olarak çocukluk çağında yaşanan yoksulluğun kadınların sağlıklı yaşam biçimi davranışlarına yansıdığı görülmüştür. Bu bağlamda hemşireler ve sağlık profesyonelleri; sağlığın önemli sosyal belirleyicilerinden olan yoksulluğa ilişkin eylemler ve politikalara temel oluşturacak daha fazla araştırma, eğitim, savunuculuk ve işbirliği yapmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk Çağı Yoksulluğu, Yoksunluk, Sağlıklı Yaşam Tarzı, Rezilyans, Kadınlar.

QUALITATIVE STUDY ON THE REFLECTION OF CHILDHOOD POVERTY ON WOMEN'S HEALTHY LIFESTYLES: DEPRIVATION AND RESILIENCE

Kamuran ÖZDİL, Gülhan KÜÇÜK ÖZTÜRK

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye

Introduction: Childhood poverty is an important public health problem and a powerful social determinant of various adverse health outcomes in female adulthood.

Aim: This research was conducted to determine the healthy lifestyle experiences of women living in childhood poverty.

Methods: It is a qualitative study using the phenomenological (descriptive) method. 11 women who were determined by the purposeful sampling method were interviewed. The data were collected by interviewing with a personal information form and a semi-structured interview form. The data were analyzed by a content analysis method and themes were created.

Results: Ages of the women are between 32-49, eight of them are at undergraduate level, nine of them are married and the income of seven of them is equal to their expenses. Two main themes were identified in the study as deprivation (habit, social exclusion, neglect) and resilience (coping effort, skill).

Discuss and Conclusion: Experiences of childhood poverty prevent women from developing healthy living behaviors. However, it causes intergenerational transmission by creating a risk in terms of children, women, family and community health. As a result, it has been observed that the poverty experienced in childhood is reflected in the healthy lifestyle behaviors of women. In this context, health professionals; more research, education, advocacy and cooperation should be done to form the basis of actions and policies regarding poverty, which is one of the important social determinants of health.

Keywords: Childhood Poverty, Deprivation, Healthy Lifestyles, Resilience, Women.

PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ VE SANAL TOPLULUKLARIN ETKİNLİĞİ

Müge COŞĞUN

İzmir Demokrasi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Psikolojik iyi oluş ruh sağlığı ile ilişkilendirilen güçlü bir araştırma konusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Psikolojik iyi oluşun, bireyin kendi yaşamına yönelik amacının olması, amaçlarının farkında olması, kişilerarası etkili ilişkiler kurabilmesi ve ilişkileri geliştirip sürdürmesi ile ilgili olduğu belirtilmektedir. Psikolojik iyi oluş toplumda etkin şekilde işlev görmenin ön koşulu olarak kabul edilmektedir. Teknolojik gelişmelerin beraberinde getirdiği çevrimiçi platformlar aracılığıyla aralarında mesafe olan bireyler bir araya gelebilmekte ve sanal topluluklar oluşturmaktadırlar. Sanal topluluklar üyelerinin arasında belirli bir ortaklığın paylaşıldığı, paylaşımın eş zamanlı olup olmamasının üyelere bağlı olduğu, yapılandırılmış sosyal ilişkiler ağı üzerine temellendirilmiş ve tıpkı geleneksel topluluklar gibi ait olma hissinin oluşturulduğu birlikteliklerdir. Üyelerin, kendilerini bir gruba ait hissetmeleri, grubu ve grubun diğer üyelerini önemsemeleri ve üyeler arasındaki bağlılık nedeni ile bir araya gelme gereksinimi duymaları topluluk hissini oluşturmaktadır. Derlemenin amacı, günümüzde herkes için ulaşılabilir olan sanal toplulukların ruh sağlığını olumlu yönde etkileyebileceği düşünülen öneriler sunmak ve psikiyatri hemşireleri tarafından, psikolojik iyi oluşu geliştirmede yapılandırılmış bir ortam olarak kullanılması konusunda farkındalık yaratmaktır. Bu derlemede psikolojik iyi oluşu geliştirmeye katkı sağlayabileceği düşünülen sanal toplulukların bileşenleri, avantajlı ve dezavantajlı yönleri, ulusal ve uluslararası literatürde kullanım alanları incelenmiştir. Bireyler oluşturdukları sanal topluluklar içinde duygularını, düşüncelerini, fiziksel, psikolojik ve sosyal sorunlarını paylaşabilmekte, yardım arama davranışı gösterebilmekte ve deneyim paylaşımında bulunabilmektedirler. Ulaşılabilir, ekonomik ve çevrimiçi ortamda olması bireylerin kendilerini ifade etmelerini kolaylaştırmaktadır. Bireyler sanal topluluklara katılarak benzer ilgi alanlarına sahip kişilerle etkileşimde bulunabilir, destek alabilir ve paylaşımlarda bulunabilirlerken; aynı zamanda zaman yönetimi sorunları, sosyal izolasyon riski ve dijital yorgunluk gibi olumsuz etkilerle de karşılaşabilmektedirler. Sonuç olarak psikolojik iyi oluş üzerinde sanal toplulukların etkinliğinin, bireylerin çevrimiçi platformlardaki etkileşimlerinin yapısına ve dijital ortamın potansiyel olumsuzluklarına karşı bilinçli olmalarına bağlı olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik İyi Oluş, Sanal Topluluklar, Çevrimiçi Platformlar, Psikiyatri Hemşireliği

PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND THE EFFECTIVENESS OF VIRTUAL COMMUNITIES

Müge COŞĞUN

İzmir Demokrasi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Psychological well-being is a powerful research topic associated with mental health. It is stated that psychological well-being is related to having a purpose for one's own life, being aware of one's goals, establishing effective interpersonal relationships, and developing and maintaining relationships. Psychological well-being is accepted as a prerequisite for functioning effectively in society. Through online platforms provided by technological developments, individuals who are distant from each other can come together and form virtual communities. Virtual communities are associations in which a certain commonality is shared between members, whether the sharing is simultaneous or not depends on the members, are based on a structured network of social relationships and a sense of belonging is created just like traditional communities. The sense of community is created when members belong to a group, care about the group and other members of the group, and feel the need to come together due to the loyalty between members. The aim of this review is to present suggestions that are thought to affect the mental health of virtual communities, which are accessible to everyone today and to raise awareness about the use of virtual communities by psychiatric nurses as a structured environment for the development of psychological well-being. In this review, the components, advantages and disadvantages of virtual communities, which are thought to contribute to improving psychological well-being, and their usage areas in national and international literature are examined. In virtual communities, individuals can share their feelings, thoughts, physical, psychological and social problems, show help-seeking behavior and share experiences. Being accessible, affordable and online makes it easier for individuals to express themselves. By joining virtual communities, individuals can interact with people with similar interests, get support and share; they may also face negative effects such as time management problems, risk of social isolation and digital fatigue. As a result, the effectiveness of virtual communities on psychological well-being is thought to depend on the structure of individuals' interactions on online platforms and their awareness of the potential negativities of the digital environment.

Keywords: Psychological Well-Being, Virtual Communities, Online Platforms, Psychiatric Nursing

ÖZ ŞEFKAT VE RUH SAĞLIĞI

Şeyma Zübeyde ALBAKIR, Figen ŞENGÜN İNAN

Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Giriş: Öz şefkat köken olarak şefkat kavramından gelmekte ve şefkatin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal özellikleri bulunduran ruhsal yapı ile ilişkili karmaşık bir kavram olduğu açıklanmaktadır. Öz şefkat, zorlayıcı bir deneyimden geçerken ya da kişisel yetersizlikler karşısında kişinin kendisini yetersizlikleriyle ya da acılarıyla yargılamadığı ve bu deneyime anlayış ve kabulle yaklaştığı ruh sağlığını koruyucu bir tutum olarak belirtilmektedir.

Amaç: Bu derlemenin amacı öz şefkatin ruh sağlığı üzerindeki etkisini literatüre dayalı olarak incelemektir. İlgili yayınlara ulaşmak amacıyla Pubmed, Science Direct, Google Akademik, DergiPark, Wiley Online Library gibi veri tabanlarından yararlanılmıştır. Veri tabanlarında Türkçe ve İngilizce "özşefkat" ve "ruh sağlığı" anahtar kelimeleriyle tarama yapılmıştır. Bulgular: Pozitif psikoloji kavramlarından olan öz şefkatin, klinik ve toplum popülasyonlarında ruh sağlığı ile ilişkisi araştırılmıştır. Çalışmalar öz şefkatin, uyuma dönük baş etme, adaptif duygu düzenleme, daha az depresyon, anksiyete, psikolojik sıkıntı, intihar düşüncesi, içselleştirilmiş damgalama ve artan iyilik hali ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Sınırlı sayıda farklı gruplarla yürütülmüş müdahale çalışmasında ise öz şefkat temelli farkındalık müdahalelerinin psikolojik dayanıklılık ve ruh sağlığını önemli ölçüde geliştirdiği, pozitif bilişi arttırdığı, duygu kontrolünü geliştirdiği, beden utancı ve beden memnuniyetsizliğinin azalmasını sağladığı, stres, anksiyete ve depresyon düzeylerini azalttığı gösterilmiştir.

Sonuç ve Öneriler: Elde edilen sonuçlar öz şefkatin ruh sağlığı ile bağlantısını ve ruh sağlığı üzerindeki koruyucu rolünü ortaya koymaktadır. Yapılan incelemede öz şefkat temelli müdahale uygulamalarının anksiyete, depresyon gibi ruh sağlığı problemlerini azalttığı görüldüğünden öz şefkat temelli müdahalelerin uygulanması ve farklı gruplarda etkinliğinin gösterilmesine gereksinim vardır.

Anahtar Kelimeler: öz şefkat; ruh sağlığı, depresyon, anksiyete, psikiyatri hemşireliği

KAYNAKLAR

1. Carvalho, S. A., & Guiomar, R. (2022). Self-compassion and mental health in sexual and gender minority people: A systematic review and meta-analysis. LGBT health, 9(5), 287-302.
2. Ewert, C., Vater, A., & Schröder-Abé, M. (2021). Self-compassion and coping: A meta analysis. Mindfulness, 12, 1063-1077.
3. Ferrari M, Hunt C, Ferrari, M., Hunt, C., Harrysunker, A., Abbott, M. J., Beath, A. P., & Einstein, D. A. (2019).

Self-compassion interventions and psychosocial outcomes: A meta-analysis of RCTs. Mindfulness, 10, 1455-1473.
4. Kirby, J. N., Tellegen, C. L., & Steindl, S. R. (2017). A meta-analysis of compassion-based interventions: Current state of knowledge and future directions. Behavior Therapy, 48(6), 778-792.
5. Kurebayashi, Y., & Sugimoto, H. (2022). Self-compassion and related factors in severe mental illness: A scoping review. Perspectives in Psychiatric Care, 58(4).
6. MacBeth, A., & Gumley, A. (2012). Exploring compassion: A meta-analysis of the association between self-compassion and psychopathology. Clinical psychology review, 32(6), 545-552.
7. Muris, P., & Petrocchi, N. (2017). Protection or vulnerability? A meta-analysis of the relations between the positive and negative components of self-compassion and psychopathology. Clinical psychology & psychotherapy, 24(2), 373-383.
8. Neff, K. D. (2023). Self-compassion: Theory, method, research, and intervention. Annual review of psychology, 74, 193-218.
9. Reyes, D. (2012). Self-compassion: A concept analysis. Journal of holistic nursing, 30(2), 81-89.
10. Wilson, A. C., Mackintosh, K., Power, K., & Chan, S. W. (2019). Effectiveness of self-compassion related therapies: A systematic review and meta-analysis. Mindfulness, 10, 979-995.
11. Zessin, U., Dickhäuser, O., & Garbade, S. (2015). The relationship between self-compassion and well-being: A meta-analysis. Applied Psychology: Health and Well-Being, 7(3), 340-364.

SELF-COMPASSION AND MENTAL HEALTH

Şeyma Zübeyde ALBAKIR

Gazi University Institute of Health Sciences, Department of Nursing, Ankara, TÜRKİYE

Assoc. Prof. Figen Şengün İnan

Gazi University Faculty of Nursing, Department of Mental Health and Diseases Nursing. Ankara TÜRKİYE

Introduction: The term self-compassion originates from the concept of compassion. Compassion is a complex concept related to the spiritual structure that includes cognitive, affective and behavioral features. Self-compassion is stated as a mental health-protective attitude in which a person does not judge himself or herself for his or her inadequacies or pain in the face of a challenging experience or personal inadequacies, and approaches such an experience with understanding and acceptance.

Objective: This review was aimed at investigating the effect of self-compassion on mental health based on the relevant literature. We utilized databases such as PubMed, Science Direct, Google Scholar, DergiPark, and Wiley Online Library to access relevant publications. We scanned these databases with the English keywords "self-compassion" and "mental health" and their Turkish equivalents “öz şefkat” and “ruh sağlığı”.

Results: We investigated the relationship between self-compassion, one of the positive psychology concepts, and mental health in various groups. In several studies, it has been demonstrated that self-compassion is associated with adaptive coping, adaptive emotion regulation, less depression, anxiety, psychological distress, suicidal ideation and internalized stigma, and increased well-being. In a limited number of interventional studies, it has been demonstrated that self-compassion-based awareness interventions significantly improve resilience, mental health, positive cognition and emotional control, and reduce body shame, body dissatisfaction and the levels of stress, anxiety and depression.

Conclusion and Recommendations: All these results reveal the connection between self-compassion and mental health and the protective role of self-compassion on mental health risk. Our review has revealed that self-compassion-based interventions reduce mental health problems such as anxiety and depression; thus, we recommend that self-compassion-based interventions should be implemented and their effectiveness should be demonstrated in different sample groups.

Keywords: Self-compassion; mental health, depression, anxiety, psychiatric nursing

REFERENCES

1. Carvalho, S. A., & Guiomar, R. (2022). Self-compassion and mental health in sexual and gender minority people: A systematic review and meta-analysis. LGBT health, 9(5), 287-302.
2. Ewert, C., Vater, A., & Schröder-Abé, M. (2021). Self-compassion and coping: A meta analysis. Mindfulness, 12, 1063-1077.
3. Ferrari M, Hunt C, Ferrari, M., Hunt, C., Harrysunker, A., Abbott, M. J., Beath, A. P., & Einstein, D. A. (2019). Self-compassion interventions and psychosocial outcomes: A meta-analysis of RCTs. Mindfulness, 10, 1455-1473.
4. Kirby, J. N., Tellegen, C. L., & Steindl, S. R. (2017). A meta-analysis of compassion-based interventions: Current state of knowledge and future directions. Behavior Therapy, 48(6), 778-792.
5. Kurebayashi, Y., & Sugimoto, H. (2022). Self-compassion and related factors in severe mental illness: A scoping review. Perspectives in Psychiatric Care, 58(4).
6. MacBeth, A., & Gumley, A. (2012). Exploring compassion: A meta-analysis of the association between self-compassion and psychopathology. Clinical psychology review, 32(6), 545-552.
7. Muris, P., & Petrocchi, N. (2017). Protection or vulnerability? A meta-analysis of the relations between the positive and negative components of self-compassion and psychopathology. Clinical psychology & psychotherapy, 24(2), 373-383.
8. Neff, K. D. (2023). Self-compassion: Theory, method, research, and intervention. Annual review of psychology, 74, 193-218.
9. Reyes, D. (2012). Self-compassion: A concept analysis. Journal of holistic nursing, 30(2), 81-89. 10. Wilson, A. C., Mackintosh, K., Power, K., & Chan, S. W. (2019). Effectiveness of self-compassion related therapies: A systematic review and meta-analysis. Mindfulness, 10, 979-995. 11. Zessin, U., Dickhäuser, O., & Garbade, S. (2015). The relationship between self-compassion and well-being: A meta-analysis. Applied Psychology: Health and Well-Being, 7(3), 340-364.

YAŞLI İNTİHARINI ÖNLEMEDE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNİN ÖNEMİ

Ayşe BÜYÜKBAYRAM ARSLAN, Zelal ARSLAN

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Bu derleme, yaşlı intiharı konusunda bilgi vermek, intiharı önleme ile ilgili çalışmalarda psikiyatri hemşireliğinin rol ve sorumlulukları konusunda farkındalık oluşturmak, geropsikiyatri hemşireliğinin önemine atıfta bulunmak amacıyla ele alınmıştır. Yaşlı nüfusunun artışı ile yaşanan bireysel ve toplumsal değişiklikler, yaşlı bireylerde biyopsikososyal pek çok soruna neden olmaktadır. İncinebilir grupta yer alan yaşlı bireylerde, artan sorunların beraberinde getirdiği en büyük risk ise intihar riskidir. Bu nedenle intiharın uyarıcı işaretlerinin, risk ve koruyucu faktörlerinin bilinmesi önemlidir. Dünyada birçok ülkenin uyguladığı müdahale programları vardır ve birincil, ikincil ve üçüncül düzeyde önleme çalışmaları yapılmaktadır.Bunlardan en önemlisi Ulusal İntiharı Önleme Politikası'dır(1). Türkiye'de intiharı müdahale çalışmalarının geniş alanda ve yasal çerçevede ele alınmasını sağlayan bir ruh sağlığı yasası ve intiharı önleme politikası bulunmamaktadır. Genel kapsamda intiharı önleme programlarının olduğu, ancak kısıtlı olduğu görülmektedir. Literatürde, yaşlı bireylerde intiharı önlemeye yönelik çalışmaların ulusal alanda bireysel, sosyal, yasal çerçevede yapılmasının ve birçok disiplinin bir arada görev almasının öneminden bahsedilmektedir(1,2).

Psikiyatri hemşireleri koruyucu, tedavi edici ve rehabilite edici ruh sağlığı hizmetlerinde yaşlı bireylere sıklıkla hizmet vermektedir. Psikiyatri hemşirelerinin profesyonel rolleri ve sahip olduğu beceriler, yaşlı bireylerin ruh sağlığını korumaya ve intihar riskini önlemeye yönelik önemli sorumlulukları olduğunu gösterir. Özellikle psikiyatri hemşirelerinin sahip oldukları gözlem ve görüşme becerileri, intihar riski ve davranışlarının erken dönemde tespiti ve bakımın yönetimi açısından önemlidir. Eğitim alan psikiyatri hemşirelerinin de psikoterapi uygulayabilmesi, hemşireliğin bağımsız rollerini yerine getirerek bakım kalitesinin artmasına katkı sağlar(3). Konsültasyon ve liyezon psikiyatrisi hemşirelerinin de kliniklerde yatmakta olan ve intihar riski olan yaşlı bireyleri erken dönemde tespit etme, tedavisini yönetme, bakım veren yakınlarına ve sağlık çalışanlarına eğitim verme ve psikososyal destek sağlama gibi önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Geropsikiyatri hemşireliğinin uzmanlık alanı olarak tanınması ve aktif rol almaları, yaşlı intiharı müdahale çalışmalarına ivme kazandıracaktır. Bu nedenle psikiyatri hemşireleri yaşlı bireylerin özellikleri ve intihar ile ilgili konularda bilgi sahibi olmalıdır. Bireysel, kurumsal ve toplumsal müdahale programları kapsamında birincil,

ikincil ve üçüncül önleme çalışmalarında aktif rol almalıdır(1,2,3). Literatürde yaşlı intiharlarına yönelik sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Bu bağlamda derlemenin psikiyatri hemşirelerinin intiharı önleme müdahale çalışmalarında aktif rol almasının gerekliliği ve çalışmalar yapmasının önemi konusunda farkındalık geliştireceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: intihar, yaşlılık, psikiyatri hemşireliği, yaşlı intiharı

THE IMPORTANCE OF PSYCHIATRIC NURSING IN PREVENTING ELDERLY SUICIDE

Ayşe BÜYÜKBAYRAM ARSLAN, Zelal ARSLAN

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

The review has been discussed in order to provide information on elderly suicide, to raise awareness about the roles and responsibilities of psychiatric nursing in studies on suicide prevention, and to refer to the importance of geropsychiatric nursing. The individual and social changes experienced with the increase in the elderly population cause many biopsychosocial problems in elderly individuals. The greatest risk associated with increasing problems in elderly individuals in the vulnerable group is the risk of suicide. Therefore, it is significant to know the warning signs, risk and protective factors of suicide. There are intervention programs implemented by many countries in the world and prevention studies are carried out at primary, secondary and tertiary levels. The most important of these is the National Suicide Prevention Policy (1).It is no mental health law and suicide prevention policy in TÜRKİYE that allows suicide intervention studies to be handled in a wide and legal framework. In general, it is seen that there are suicide prevention programs, but they are limited. In the literature, it is mentioned that it is important to carry out studies to prevent suicide in the elderly in an individual, social and legal framework in the national arena, and to work together with many disciplines(1,2).

Psychiatric nurses frequently serve elderly individuals in preventive, therapeutic and rehabilitative mental health services. The professional roles and skills of psychiatric nurses show that they have important responsibilities to protect the mental health of elderly individuals and to prevent the risk of suicide. Especially, observation and interview skills of psychiatric nurses are important in terms of early detection of suicide risk and behaviors and management of care. The fact that the trained psychiatric nurses can practice psychotherapy contributes to the increase of the quality of care by fulfilling the independent roles of nursing(3). Consultation and liaison psychiatry nurses also have important responsibilities such as early detection of elderly individuals who are hospitalized in clinics and at risk of suicide, managing their treatment, providing education to caregivers and health workers, and providing psychosocial support. Recognition of geropsychiatric nursing as a specialty and taking an active role will accelerate the intervention studies for elderly suicide. For this reason, psychiatric nurses should have information about the characteristics of elderly individuals and suicide. They should take an active role in primary, secondary and tertiary prevention studies within the scope of

individual, institutional and social intervention programs(1,2,3). It is thought that there are limited number of studies on elderly suicides in the literature. In this context, it is predicted that the literature will raise awareness about the necessity of psychiatric nurses taking an active role in suicide prevention intervention studies and the importance of doing studies.

Keywords: intihar, yaşlılık, psikiyatri hemşireliği, yaşlı intiharı

KAYNAKLAR

Holm, A. L., Salemonsen, E., & Severinsson, E. Suicide Prevention Strategies For Older Persons—An İntegrative Review Of Empirical And Theoretical Papers. Nursing Open, 2021; 8(5): 2175-2193.
Aslan, M., & Hocaoğlu, Ç. Yaşlılarda İntihar Davranışı. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 2014;6(3; 294-309
Yoo, S. Y., Choi, E. J., & Choi, Y. J. Nursing Students' Extracurricular Activity Experiences Of Suicide Prevention Volunteering: A Qualitative Study. Nurse Education Today, 2021;102,:104-12

TÜRKİYE'DE SİBERKONDRİ İLE İLİŞKİLİ DEĞİŞKENLER: GÖZDEN GEÇİRME

Rüveyda YÜKSEL[1], Can KARADENİZ[2], Hülya ARSLANTAŞ[1]

[1]ADÜ, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

[2]ADÜ, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Aydın, Türkiye

Giriş: Siberkondri kişilerin çevrimiçi sağlık bilgilerine aşırı derecede başvurup, tekrar tekrar arama davranışını tanımlayan bir kavramdır. Bu davranış sağlık bilgilerinin yanlış yorumlanması sonucunu doğurabilir. **Amaç:** Bu çalışma siberkondri konusunda yapılan araştırmaların mevcut durumunu incelemek ve bunları derlemek için kullanılan değişkenleri bir araya getirmek amacıyla yapılmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Bu amaçla, "'Siberkondri' or 'Siberkondria' or 'Cyberchondria in TÜRKİYE'" [Tüm Alanlar] MeSH terimleri veya boolean operatörleri kullanılarak -veya modifiye edilerek- EBSCO, Google Scholar, Türkiye Atıf Dizini, Web of Science ve PUBMED veri tabanlarında tarandı. 2018 yılından sonra Türkiye'de yapılmış ve 2018-2023 yılları arasında yayınlanmış araştırmalar incelenmiş olup erişilen 55 çalışma incelenmeye uygun bulunmuştur. **Bulgular:** Çalışmaların çoğunun Siberkondri Ciddiyet Ölçeği kullanılarak yapıldığı belirlenmiştir. Siberkondri üzerine yapılan araştırmaların çoğunlukla demografik özellikler, sağlık kaygısı, siberkondri düzeyi, internet bağımlılığı gibi değişkenleri içerdiği görülmektedir. Gözden geçirilen değişkenler arasında sağlıkla ilgili sorunlar için interneti kullanma sıklığı, internette belirti arama, sosyal medyadan elde edilen sağlık bilgilerine güvenme, internette doktor tarafından önerilen ilaç veya tedaviyi arama, doktoru internette önerilen ilaç veya tıbbi prosedürleri reçete etmeye ikna etme girişimi ve interneti kişinin kendi sağlık durumunu izlemek için kullanılabileceği inancı olduğu belirlenmiştir. **Sonuç:** Siberkondri üzerine yapılan çalışmaların sayısındaki hızlı artışın bu konunun önemli bir araştırma alanı olduğunu gösterdiği söylenebilir. Bu çalışma, siberkondri üzerine gelecekte yapılacak araştırmalar için bir temel oluşturabilir ve bu konuda çalışmalar yapacak araştırmacılara yol gösterici olabilir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Siberkondri, Sağlık kaygısı

KAYNAKLAR

1.Deniz, S. (2020). Bireylerin e-sağlık okuryazarlığı ve siberkondri düzeylerinin incelenmesi. İnsan ve İnsan, 7(24), 84-96.
2.Durak Batıgün, A., Şenkal Ertürk, İ., Gör, N., & Kömürcü Akik, B. (2021). The pathways from distress tolerance to Cyberchondria: A multiple-group path model of young and middle adulthood samples. Current Psychology, 40(11), 5718-5726.
3.Tuğtekin, U., & Tuğtekin, E. B. (2021). Siberkondri Ciddiyet Ölçeği'nin Kısa Formunun Türkçeye Uyarlanması ve Öğretmen Adaylarının Aşırı Çevrim İçi Bilgi Arama Davranışları. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(6), 1747-1762.

VARIABLES ASSOCIATED WITH CYBERCHONDRIA IN TÜRKIYE: A REVIEW

Rüveyda YÜKSEL[1], Can KARADENİZ[2], Hülya ARSLANTAŞ[1]

[1]ADÜ, Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

[2]ADÜ, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Aydın, Türkiye

Background: Cyberchondria is a term that is used to describe the behavior of people who excessively refer to online health information and search for it repeatedly. This behavior may lead to misinterpretation of health information. **Aim:** This study was conducted to review current research into cyberchondria and bring together the variables used to compile them. **Materials and methods:** For this purpose, a search was conducted on EBSCO, Google Scholar, TÜRKİYE Citation Index, Web of Science, and PUBMED databases by using 'Siberkondri' or 'Siberkondria' or 'Cyberchondria in TÜRKİYE' [All Fields] MeSH terms and Boolean operators and modifying them. Studies conducted in TÜRKİYE after 2018 and published between 2018 and 2023 were examined, and 55 studies were found suitable for review. **Results:** It was determined that most of the studies were conducted using the Cyberchondria Severity Scale. Research on cyberchondria mostly included variables, such as demographic characteristics, health anxiety, cyberchondria level, and internet addiction. Variables reviewed were frequency of using the Internet for health-related problems, searching for symptoms on the Internet, relying on health information obtained from social media, searching for doctor-recommended medication or treatment on the Internet, attempting to persuade the physician to prescribe medications or medical procedures recommended on the Internet, and the belief that one can use the Internet to monitor their health. **Conclusion:** It can be said that the rapid increase in the number of studies on cyberchondria shows that this topic is an important research area. This study can provide a basis for future research on cyberchondria and guide researchers who will study this topic.

Keywords: Türkiye, Siberkondri, Sağlık kaygısı

REFERENCES

Deniz, S. (2020). Bireylerin e-sağlık okuryazarlığı ve siberkondri düzeylerinin incelenmesi. İnsan ve İnsan, 7(24), 84-96.

Durak Batıgün, A., Şenkal Ertürk, İ., Gör, N., & Kömürcü Akik, B. (2021). The pathways from distress tolerance to Cyberchondria: A multiple-group path model of young and middle adulthood samples. Current Psychology, 40(11), 5718-5726.

Tuğtekin, U., & Tuğtekin, E. B. (2021). Siberkondri Ciddiyet Ölçeği'nin Kısa Formunun Türkçeye Uyarlanması ve Öğretmen Adaylarının Aşırı Çevrim İçi Bilgi Arama Davranışları. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(6), 1747-1762.

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE KLİNİK İÇİ ŞİDDET

Esra GÖKEŞ, Mehmet Cihad AKTAŞ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Van, Türkiye

Giriş

Psikiyatri de klinik içi şiddet, psikiyatri hemşirelerinin karşılaştığı ciddi zorluklarından biri olmakla birlikte, hemşirelerin çalışma yaşam kalitesini, motivasyonlarını, duygusal süreçlerini olumsuz etkileyen bir durumdur.

Amaç

Bu sistematik derlemede psikiyatri hemşirelerinin klinik içinde karşılaştıkları şiddeti konu alan çalışmaların bir arada değerlendirilerek literatüre katkı sunulması amaçlandı.

Gereç ve Yöntem

Ağustos-Eylül 2023 tarihleri arasında 3 veri tabanında (PubMed, Cochrane Library, Science Direct) "hasta şiddeti", "hemşire", "psikiyatri", "psikiyatri hemşiresi", "şiddet", "klinik içi şiddet" anahtar kelimeleri kullanılarak inceleme yapılmıştır. 2013-2023 yılları arasında yapılmış tam metnine ulaşılan, yazım dili Türkçe ve İngilizce olan araştırmalar çalışmaya alınmıştır.

Bulgular

Eylül 2023 tarihi itibari ile konu ile ilgili ulusal ve uluslararası 12 araştırma makalesine ulaşılmış olup literatür taramasına devam edilmektedir. Literatür taraması sonuçlandığında tüm çalışma sonuçları birlikte verilecektir.

Tartışma ve Sonuç

Bu derleme, psikiyatri hemşirelerinin klinik içi şiddetle karşılaştığı zorlukları, etkileri ve çözüm önerilerini ele alan bir bakış sunmaktadır. Psikiyatri hemşirelerinin klinik içi şiddeti tanıma ve önleme konusunda daha fazla eğitim ve farkındalığa ihtiyaçları vardır. Sağlık kuruluşlarının, klinik içi şiddeti önlemeye yönelik iyileştirici politika ve prosedürler geliştirmesi gerekmektedir. Bu politikalar, şiddeti azaltmaya yönelik stratejileri içermeli ve hemşirelerin güvenli bir çalışma ortamında faaliyet göstermelerini desteklemelidir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Hasta Şiddeti, Psikiyatri, Psikiyatri Hemşiresi, Şiddet

INTRA-CLINICAL VIOLENCE IN PSYCHIATRIC NURSING

Esra GÖKEŞ, Mehmet Cihad AKTAŞ

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Van, Türkiye

Introduction

Intraclinical violence in psychiatry is one of the serious challenges faced by psychiatric nurses and negatively affects their quality of working life, motivation and emotional processes.

Objective

In this systematic review, it was aimed to contribute to the literature by evaluating the studies on violence encountered by psychiatric nurses in the clinic together.

Materials and Method

Between August and September 2023, we conducted a comprehensive review of three databases: PubMed, the Cochrane Library, and Science Direct. This review involved the utilization of specific keywords, such as "patient violence," "nurse," "psychiatry," "psychiatric nurse," "violence," and "clinical violence." Our study focused on research conducted between 2013 and 2023, with a particular emphasis on studies available in both Turkish and English. We specifically accessed and included the full-text contents of these studies in our research.

Results

As of September 2023, 12 national and international research articles on the subject have been reached and the literature review continues. When the literature review is finalized, all study results will be given together.

Discussion and Conclusion

This review provides an overview of the challenges, impacts and solutions that psychiatric nurses face with in-clinic violence. Psychiatric nurses need more education and awareness on recognizing and preventing clinical violence. Healthcare organizations need to develop improved policies and procedures to prevent in-clinic violence. These policies should include strategies to reduce violence and support nurses to operate in a safe work environment.

Keywords: Nurse, Patient Violence, Psychiatry, Psychiatric Nurse, Violence,

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE SPİRİTÜALİTİK UYGULAMALAR

Rojinda UÇAK[1], Cemile Hürrem AYHAN[2]

[1]*Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakütesi, Van, Türkiye*

[2]*Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Sağlık BİlimleriFakültesi, Van, Türkiye*

Giriş

Manevi/Spritüal bakım, ruh sağlığı sorunları olan hastaların bütüncül refahını ve iyileşmesini teşvik etmede maneviyatın önemini kabul eden psikiyatri hemşireliğinin önemli bir yönüdür. Psikiyatri hemşireliğinde maneviyat kavramını ve bunun hasta bakımı üzerindeki etkisini araştıran birçok çalışma bulunmaktadır. Bununla birlikte psikiyatri hemşireliğinde bakımın manevi yönü ile ilgili yapılan girişimsel çalışmalar sınırlıdır. Literatür incelendiğinde; psikiyatri hemşireliğinde maneviyat kavramının analizi yapılmış ve maneviyatın psikiyatri hastaları için kaygı, stres ve yaşam zorluklarıyla baş etmelerine yardımcı olan bir başa çıkma mekanizması olduğu bulunmuştur (Clark & Emerson, 2020). Ayrıca hastalara manevi bakım sağlamada hemşirelerin kendi maneviyatlarının önemini vurgulayan ve hemşirelerin güçlü bir manevi temele sahip olması gerektiğini savunan çalışmalar mevcuttur (Labrague et al., 2016). Ayrıca Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Uygulama Standartları'nda manevi bakımın sağlanması, psikiyatri hemşireliğinde bütüncül bakımın vazgeçilmez bir parçası olarak belirtilmektedir.

Ancak literatürde manevi bakımın psikiyatrik uygulamalara entegre edilmesindeki zorluklar da kabul edilmektedir. Hemşireler sıklıkla psikiyatri hastalarına bakım sağlamada deneysel araştırma eksikliği ve ruh sağlığı tesislerinde manevi bakımın nasıl sunulacağına ilişkin sınırlı bilgi gibi engellerle karşı karşıyadır (Evenblij et al., 2016). Ayrıca, psikiyatri hemşireliği uygulamalarında manevi bakımın sınırları konusunda da bir tartışma vardır; hastayla dua etmenin mesleki sınırları ihlal edebileceği düşünülmektedir (Poole & Cook, 2011).

Bununla birlikte, Psikiyatrik bakımda maneviyatın öneminin giderek daha fazla kabul edildiği görülmektedir. Araştırmalar, maneviyatın değerlendirilmesinin ve manevi uygulamaların, takip randevularına katılımın artması ve başa çıkma kaynaklarının iyileştirilmesi gibi ruh sağlığı sonuçları üzerinde olumlu etkileri olabileceğini göstermiştir (Yamada et al., 2020).

Amaç

Bu sistematik derlemede psikiyatri hastalarında manevi bakım uygulamalarının sonuçlarını analiz etmek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Ağustos-Eylül 2023 tarihleri arasında 3 veri tabanında (PubMed, Cochrane Library, Science Direct) "hemşire", "psikiyatri", "psikiyatri hemşiresi", "spiritüalite", "manevi bakım" anahtar kelimeleri kullanılarak inceleme yapılmıştır. 2013-2023 yılları arasında yapılmış tam metnine ulaşılan, yazım dili Türkçe ve İngilizce olan araştırmalar çalışmaya alınmıştır. Çalışmaya dahil edilme kriterleri; deneysel çalışma olması, İngilizce veya Türkçe basılmış olması, girişimlerin manevi bakım uygulamalarını içermesi ve psikiyatri hastaları ile gerçekleştirilmiş olması olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Eylül 2023 tarihi itibari ile konu ile ilgili ulusal ve uluslararası 726 çalışmaya ulaşılmış ve 8 çalışma araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışmaların çoğunluğunun kanser hastaları ile gerçekleştirildiği, bir çalışmanın alkol bağımlısı bireylerle, başka bir çalışmanın ise TSSB olan bireylerle gerçekleştirildiği bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç

Sonuç olarak manevi bakım, psikiyatri hemşireliğinde önemli bir rol oynamakta, ruh sağlığı sorunları olan hastaların bütüncül iyilik halini ve iyileşmesini teşvik etmektedir. Manevi bakımın pratiğe entegre edilmesinde zorluklar olsa da bunun öneminin ve bu alanda daha fazla araştırma ve eğitime duyulan ihtiyacın giderek daha fazla kabul edilmesi söz konusudur. Psikiyatri hemşireleri, hastaların manevi ihtiyaçlarını ele alarak, kapsamlı ve hasta odaklı bakım sağlayabilir ve ruh sağlığı bakımının genel kalitesini artırabilmektedir.

Anahtar kelimeler: Psikiyatri hemşiresi, spiritüalite, manevi bakım.

SPIRITUALITICAL APPLICATIONS IN PSYCHIATRIC NURSING

Rojinda UÇAK[1], Cemile Hürrem AYHAN[2]

[1]*Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakütesi, Van, Türkiye*

[2]*Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Sağlık BİIimleri Fakültesi, Van, Türkiye*

Introduction

Spiritual care is an essential aspect of psychiatric nursing, as it recognizes the significance of spirituality in promoting holistic well-being and recovery for patients with mental health conditions. Several studies have explored the concept of spirituality in psychiatric nursing and its impact on patient care. However, interventional studies on the spiritual aspect of care in psychiatric nursing are limited. When the literature is examined; The concept of spirituality in psychiatric nursing was analyzed and it was found that spirituality is a coping mechanism for psychiatric patients that helps them cope with anxiety, stress, and life difficulties (Clark & Emerson, 2020). Additionally, there are studies that emphasize the importance of nurses' own spirituality in providing spiritual care to patients and argue that nurses should have a strong spiritual foundation (Labrague et al., 2016). Additionally, the provision of spiritual care is stated in the Mental Health and Psychiatric Nursing Practice Standards as an indispensable part of holistic care in psychiatric nursing.

However, the difficulties in integrating spiritual care into psychiatric practices are also acknowledged in the literature. Nurses often face barriers to providing care to psychiatric patients, such as a lack of empirical research and limited knowledge of how to provide spiritual care in mental health facilities (Evenblij et al., 2016). There is also a debate about the limits of spiritual care in psychiatric nursing practice; It is thought that praying with the patient may violate professional boundaries (Poole & Cook, 2011).

However, there appears to be increasing recognition of the importance of spirituality in psychiatric care. Research has shown that assessing spirituality and spiritual practices can have positive effects on mental health outcomes, such as increased attendance at follow-up appointments and improved coping resources (Yamada et al., 2020).

Objective

In this systematic review, it was aimed to contribute to the literature by evaluating the studies on spiritualistic practices used by psychiatric nurses in patient care.

Materials and Method

A review was conducted in 3 databases (PubMed, Cochrane Library, Science Direct) between August and September 2023, using the keywords "nurse", "psychiatry", "psychiatric nurse", "spirituality", "spiritual care". Studies conducted between 2013 and 2023, with full text available and written in Turkish and English, were included in the study. Criteria for inclusion in the study; It was determined that it was an experimental study, that the interventions included spiritual care practices and that it was carried out with psychiatric patients.

Results

As of September 2023, 726 national and international studies on the subject were reached and 8 studies were included in the research. It was found that the majority of studies were conducted with cancer patients, one study was conducted with alcohol-dependent individuals, and another study was conducted with individuals with PTSD.

Discussion and Conclusion

In conclusion, spiritual care plays a crucial role in psychiatric nursing, promoting holistic well-being and recovery for patients with mental health conditions. While there are challenges in integrating spiritual care into practice, there is a growing recognition of its importance and the need for further research and education in this area. By addressing the spiritual needs of patients, psychiatric nurses can provide comprehensive and patient-centered care, enhancing the overall quality of mental health care.

Key words: Psychiatric nurse, spirituality, spiritual care.

PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİNDE SANAL GERÇEKLİK UYGULAMALARI

Rojinda UÇAK[1], Cemile Hürrem AYHAN[2]

[1]*Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakütesi, Van, Türkiye*

[2]*Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Van, Türkiye*

Giriş

Sanal gerçeklik (VR), görünüşte gerçek bir şekilde etkileşime girilebilen üç boyutlu ortamın bilgisayar tarafından oluşturulan bir simülasyonudur. VR, zengin görsel ve işitsel uyaranların yanı sıra periferik dokunsal ve koku alma uyaranları sağlar. Bu duyumlar, kullanıcıların VR'yi gerçekçi bir şekilde hissetmelerine ve hatırlamalarına yardımcı olur. Bununla beraber sezgisel olarak, hayali bir alanda ağrı, stres ve kaygıyı hafifletmeye yardımcı olur ve VR zarar vermeden verimli bir eğitim ve psikolojik eğitim vermeyi mümkün kılar. Bu nedenle psikiyatrik hastalığı olan hastalarda fobi, anksiyete, depresyon, biliş ve sosyal işlevleri değiştirebiliyor.

Amaç

Bu sistematik derlemede post travmatik stres bozukluğu, obsesif kompulsif bozukluk, alkol kötüye kullanımı, yeme bozuklukları ve beden imajı ile ilgili problemler ve şizofreni gibi birçok ruhsal hastalıkta müdahale olarak kullanılan sanal gerçekliği konu alan çalışmaların bir arada değerlendirilerek literatüre katkı sunması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Ağustos-Eylül 2023 tarihleri arasında 3 veri tabanında (PubMed, Journal of Psychiatric Nursing, Google scholar) “sanal gerçeklik”, “psikiyatri”, “maruz bırakma”, “anksiyete” anahtar kelimeleri kullanılarak inceleme yapılmıştır. 2013-2023 yılları arasında yapılmış tam metnine ulaşılan, yazım dili Türkçe ve İngilizce olan araştırmalar çalışmaya alınmıştır.

Bulgular

Eylül 2023 tarihi itibari ile konu ile ilgili ulusal ve uluslararası 13 araştırma makalesine ulaşılmış olup literatür taramasına devam edilmektedir. Literatür taraması sonuçlandığında tüm çalışma sonuçları birlikte verilecektir.

Tartışma ve Sonuç

Psikiyatri alanında sanal gerçeklik teknolojisi umut verici bir tedavi yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır. İleriki zamanlarda, bu teknolojinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıyla ile beraber psikiyatrideki kullanımının daha da artması ve hastaların işlevselliğinin iyileştirilmesine yardımcı olması beklenmektedir ancak bu konuda daha fazla araştırma yapılması ve VR teknolojisinin daha da gelişmesi gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Sanal gerçeklik, sosyal anksiyete, maruz bırakma.

VIRTUAL REALITY APPLICATIONS IN PSYCHIATRIC NURSING

Rojinda UÇAK[1], Cemile Hürrem AYHAN[2]

[1]*Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakütesi, Van, Türkiye*

[2]*Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Van, Türkiye*

Introduction

Virtual reality (VR) is a computer-generated simulation of a three-dimensional environment that can be interacted with in a seemingly real way. VR provides peripheral tactile and olfactory stimuli as well as rich visual and auditory stimuli. These sensations help users feel and remember VR realistically. Intuitively, however, it helps relieve pain, stress, and anxiety in an imaginary space, and makes it possible to provide an efficient educational and psychological training without VR harm. Therefore, it can change phobia, anxiety, depression, cognition and social functions in patients with psychiatric illness.

Objective

In this systematic review, it is aimed to contribute to the literature by evaluating together the studies on virtual reality, which is used as an intervention in many mental diseases such as post-traumatic stress disorder, obsessive-compulsive disorder, alcohol abuse, eating disorders and body image problems, and schizophrenia.

Materials and Method

Between August and September 2023, 3 databases (PubMed, Journal of Psychiatric Nursing, Google scholar) were analyzed using the keywords "virtual reality", "psychiatry", "exposure" and "anxiety". Studies conducted between 2013 and 2023, the full text of which was reached, and the written languages of which were Turkish and English, were included in the study.

Results

As of September 2023, 13 national and international research articles on the subject have been reached and the literature review continues. When the literature review is completed, all study results will be given together.

Discussion and Conclusion

Virtual reality technology emerges as a promising treatment method in the field of psychiatry. In the future, with the development and dissemination of this technology, it is expected to increase its use in psychiatry and help improve the functionality of patients, but more research on this subject and further development of VR technology are required.

Key words: Virtual reality, social anxiety, exposure.

KARŞILIKLI BAĞIMLILIK

Mizgin DEMİR, Funda GÜMÜŞ

Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye

Giriş:

Karşılıklı bağımlılık kavramı psikiyatri, psikolojik ve bağımlılık literatüründe oldukça kısa bir sürede önemli bir yer edinmiştir. Her ne kadar bu terim ilk olarak madde bağımlılığı tedavisi alanında geliştirilmiş olsa da karşılıklı bağımlılık daha yakın zamanda başkalarıyla olan işlevsel olmayan ilişki tarzını açıklamak için ele alınmıştır (stafford, 2001). Literatürde farklı şekillerde kullanılan "codependency" kavramı en son 2016 senesinde "fonksiyonel olmayan ailelerden getirilen veya öğrenilen, bireyin kendi gereksinimlerini göz ardı etmesi ve başkalarına fazla odaklanmasıyla sonuçlanan bir davranış" biçiminde tanımlanmaktadır (Ölçüm ve Büyükkkayacı Duman, 2017).

Amaç:

Literatüre bakıldığında karşılıklı bağımlılık kavramı ile ilgili pek çok araştırma bulunmasına rağmen, Türkiye' de daha az çalışmaya rastlanmış ve pek çok kişi tarafından bilinmemektedir. Bu posterde karşılıklı bağımlılık kavramına dikkat çekmek amacıyla hazırlanmıştır.

Yöntem:

Konuyla ilgili Google akademik ve Pubmed gibi arama motoruyla "karşılıklı bağımlılık, hemşirelik" gibi anahtar sözcükler kullanılarak araştırılmış, tam metin olarak ulaşılabilen makaleler dikkate alınmıştır.

Bulgular ve Tartışma:

Eş bağımlılık olarak da bilinen karşılıklı bağımlılık, işlevsiz aile ortamında gelişir ve hayatı acı verici hale getiren ve duygusal olarak çalışmayı zorlaştıran kompulsif davranışlarla kendini gösterir. Bağımlı kişiler düşük özgüven ve düşük öz değer hissetme eğiliminde olduklarından, genellikle yapıcı iletişim zordur (Mancuso, 1998). Karşılıklı bağımlılık yaşayanların duygu ve davranışlarında, aşırı kontrol, mükemmeliyetçilik ve kendini ifade edememe gibi belirgin özellikler bulunmaktadır (Ançel, 2012). Bu nedenle bireyler kendilerini ifade etmekte ve sınırlarını belirlemekte zorlandıkları için genellikle altta yatan nedenleri gizleyen strese bağlı veya depresif semptomlarla hastaneye başvurmakta, dolayısıyla karşılıklı bağımlılık çoğu zaman fark edilmez ve bireyler sadece belirtilere yönelik tedavi alırlar (Knapek ve Szabó,

2014). Meslek açısından karşılıklı bağımlılığa bakıldığında, hemşirelik geçmişi, çoğunlukla kadın olması, bakım verme, hastanede çalışma gibi konularla beraber ele alınmaktadır. Bu özellikleri ile hemşireler karşılıklı bağımlılık bakımından daha büyük bir riskle karşı karşıya oldukları belirtilir (Ançel, 2012). Karşılıklı bağımlılıkla baş etme ve tedavide ilk adım, karşılıklı bağımlılığı belirlemedir. Kavram farklı alanlarda ele alındığı için de kavramın belirlenmesinde birden fazla ölçek kullanılmaktadır. Tanı konulduktan sonra tedavide eğitim, deneyim grupları, bilişsel terapi, bireysel ya da grup terapileri ve 12 basamak programı kullanılmaktadır (Aşkan, 2019).

Sonuç:

Karşılıklı bağımlılık, herkesi etkileyebilen bir sorundur ancak bireyler bunun farkında değillerdir. Karşılıklı bağımlılık olan bir birey kendini mutlu hissedebilmek için kendini feda ederek karşısındakine aşırı derece de odaklanmak olarak tanımlanmaktadır. Tanıma baktığımızda özellikle bakım veren gruplar risk altındadır. Bunu önleyebilmek için kavramın iyi bilinmesi ve halkı daha bilinçli hale getirmek gerekir.

MUTUAL DEPENDENCY

Mizgin DEMİR, Funda GÜMÜŞ

Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye

Introduction:

The concept of co-dependency has gained an important place in the psychiatry, psychological and addiction literature in a very short time. Although the term was originally developed in the field of substance abuse treatment, interdependence has more recently been used to describe dysfunctional relationships with others (Stafford, 2001). The concept of “codependency”, which is used in different ways in the literature, is most recently defined as “a behavior brought or learned from dysfunctional families, resulting in an individual's ignoring his own needs and focusing too much on others” (Ölçüm & Büyükkkayacı Duman, 2017).

Objective:

Although there are many studies on the concept of interdependence in the literature, fewer studies have been found in TÜRKİYE and it is not known by many people. This poster has been prepared to draw attention to the concept of interdependence.

Method:

The articles that can be accessed as full text were searched using keywords such as "interdependence, nursing" with search engines such as Google academic and Pubmed.

Results and Discussion:

Interdependence, also known as co-dependency, develops in a dysfunctional family environment and is manifested by compulsive behaviors that make life painful and emotionally difficult to work. Constructive communication is often difficult, as addicted people tend to feel low self-confidence and low self-worth (Mancuso, 1998). There are distinctive features such as excessive control, perfectionism and inability to express oneself in the emotions and behaviors of those who experience mutual dependency (Ançel, 2012). For this reason, individuals often apply to the hospital with stress-related or depressive symptoms that hide the underlying causes, as they have difficulty in expressing themselves and determining their limits, so co-dependency is often not noticed and individuals receive treatment only for symptoms (Knapek and Szabó, 2014). When looking at co-dependency in terms of profession, nursing background is mostly discussed together with issues such as being a woman, giving care, working in a hospital. With

these characteristics, it is stated that nurses face a greater risk in terms of interdependence (Ançel, 2012). The first step in coping and treating interdependence is identifying interdependence. Since the concept is handled in different fields, many scales are used in determining the concept. After diagnosis, education, experience groups, cognitive therapy, individual or group therapies and 12 step programs are used in treatment (Ançel, 2012).

Conclusion:

co-dependency is a problem that can affect everyone, but individuals are not aware of it. An individual with co-dependency is defined as excessively focusing on the other person by sacrificing himself in order to feel happy. When we look at the definition, especially caregiver groups are at risk. In order to prevent this, the concept should be well known and the public should be made more conscious.

Keywords: co-dependency, interdependence, nursing

KAYNAKLAR

Ançel, G. (2012). Karşılıklı Bağımlılık Kavramı: Hemşirelikle İlişkisi ve Karşılıklı Bağımlılığı Belirleme Araçları. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi, 14(1), 70-78.
Knapek, E., & Szabó, K. (2014). The concept, the symptoms and the etiological factors of codependency. Psychiatria Hungarica: A Magyar Pszichiatriai Tarsasag Tudomanyos Folyoirata, 29(1), 56-64.
Mancuso, F. M. (1998). Codependency in nursing students: recognition and modification of behavioral characteristics. Nursingconnections, 11(3), 55-60.
Ölçüm, H. İ., & Büyükkayacı Duman, N. (2017). Family of origin relations and codependency in nurses.
Stafford, L. L. (2001). Is codependency a meaningful concept?. Issues in mental health nursing, 22(3), 273-286.

BİPOLAR BOZUKLUK VE UYKU İLİŞKİSİ

Mahmut Can TAŞ, Funda GÜMÜŞ

Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Diyarbakır, Türkiye

Giriş:

Bipolar bozukluk, bireyde yoğun mutsuzluk duygularından, aşırı enerjik bir biçimde taşkınlıklara, aynı zamanda çaresizlik, umutsuzluk, değersizlik duygularının olduğu hipomani, mani ve depresyon dönemlerinin olduğu ve ataklar arasında iyileşme dönemleri olan, beynin biyokimyasının değiştiği bir rahatsızlıktır (Yıldız ve Ünal, 2017). Bipolar bozukluk tedavisindeki amaç semptomları ortadan kaldırmak ve gelecekteki olası atakları engellemektir. Direkt olarak sirkadiyen ritim ile ilgisi olan uyku kalitesinin, bipolar bozuklukla da ilgili olduğunu gösteren araştırmalar vardır.

Amaç: Bu araştırmada bipolar bozukluğun uyku ile ilişkisinin literatür doğrultusunda incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: Bu araştırma literatür taranarak elde edilen sonuçlar doğrultusunda hazırlanmıştır.

Bulgular:
Hipomani ve manide uyumakta güçlük ön planda olarak görülmekte ve toplam uykuda geçen sürede azalma belirgin olarak fark edilmektedir. Manik atakta olan ve ilaç tedavisi almayan 9 hasta ile yürütülen bir çalışmada sağlıklı bireylere göre, uykuda geçirilen toplam sürenin fark edilecek düzeyde azaldığı, REM aktivitesi ve REM yoğunluğunun artmış olduğu ve REM latansının ise kısa olduğu bildirilmiştir (Hudson ve ark., 1988). Bipolar bozukluğa sahip bireylerin hipomanik, manik ve depresif dönemlerinde yaşadığı gibi ötimik dönemlerinde de sağlıklı bireylere göre uyku sorunlarının devam ettiği birçok araştırmada belirtilmiştir. Bipolar bozukluğa sahip bireylerin ötimik dönemlerinde, aktigrafik ölçümleri sağlıklı bireylerin ölçümlerinden farklı, gece uykuları ve uykuya dalma süreleri daha uzun, gün içindeki etkinlik düzeyleri daha düşük olarak gözlemlenmiştir (Salvatore ve ark. 2008). Sirkadiyen ritim BPB'nin hem remisyon dönemlerinde hem de akut alevlenme dönemlerinde sıklıkla bozulmuştur. Beyin kimyasının en önemli düzenleyicilerinden olan kaliteli gece uykusundan tam anlamıyla faydalanamamak bipolar bozukluk tanılı bireylerde başlı başına bir atak

tetikleyicisi olarak görülmekte ve atakların yaşanmasıyla birlikte işlevselliğin bozulmasını beraberinde getirebilmektedir (Goodwin ve Jamison, 2007).

Tartışma:
Bipolar bozukluğun temel etkenlerinden biri olan biyolojik ritimdeki bozulma hastalığın etiyolojisinde rol oynamakta ve yinelemeler ile bağdaştırılmaktadır. Sirkadiyen ritim kavramı, BPB'nin açıklanması için öne çıkan hipotezlerden biri (Goodwin ve Jamison, 2007) olup BPB söz konusu olduğunda, uyku düzenindeki değişiklikler başlı başına atak tetikleyicisi olarak görülmekte ve günlük ritim düzenliliği açısından uykunun stabil olması terapötik bir gereç olarak kullanılmaktadır (APA, 2013). Literatürde bipolar bozukluk ve uyku yönündeki bilgilerin bu doğrultuda olduğu gözlemlenmektedir.

Sonuç: Bipolar bozuklukta hem hastalığın kendisi uyku kalitesini etkilerken hem de uyku kalitesi hastalığın ağırlığını ve ataklarını etkilemekte ve tetiklemektedir. Bu durum kelimenin tam anlamıyla bir döngü durumu haline gelmektedir ve bireyleri büyük ölçüde etkilemektedir. Literatürdeki bu bilgiler ışığında, Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireleri bipolar bozukluğa sahip bireylerin hastalığının ağırlığını ve ataklarını azaltmak, yaşam kalitelerini artırmak ve öz kıyımların önüne geçmekte önemli bir etken olan uykunun kalitesini artırma yönündeki müdahaleleri planlama, uygulama ve değerlendirmede önemli bir role sahiptirler. Uyku kalitesini artırmak ve stabil bir duruma getirmek amaçlı tedavi ve müdahaleler önerilebilir.

KAYNAKLAR

Hudson JI, Lipinski JF, Frankenburg FR, Grochocinski VJ, Kupfer DJ (1988) Electro encephalographic sleep in mania. Arch Gen Psychiatry, 45:267-273.

Salvatore P, Ghidini S, Zita G, De Panfilis C, Lambertino S, Maggini C et al (2008) Circadian activity rhythm abnormalities in ill and recovered bipolar I disorder patients. Bipolar Disord, 10:256-265.

Yıldız, M., & Ünal, A. (2017). Bipolar bozukluğu olan hastalarda uyku kalitesi, biyolojik ritim örüntüsü ve yaşam kalitesinin tedavi uyumuyla ilişkisi (Doctoral dissertation, Muhammed YILDIZ).

APA (2013) Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th edition (DSM 5). Washington, DC, American Psychiatric Association.

Goodwin, F. K., & Jamison, K. R. (2007). Manic-depressive illness: bipolar disorders and recurrent depression (Vol. 2). Oxford university press.

RELATIONSHIP BETWEEN BIPOLAR DISORDER AND SLEEP

Mahmut Can TAŞ, Funda GÜMÜŞ

Dicle University Atatürk Faculty of Health Sciences, Diyarbakır, TÜRKİYE

Introduction: bipolar disorder is a disease in which the biochemistry of the brain changes, from intense feelings of unhappiness to extreme energetic outbursts, as well as mania, hypomania, depression periods, where there are feelings of helplessness, hopelessness, worthlessness, and recovery periods between episodes (Yıldız & Ünal, 2017). The aim of the treatment of bipolar disorder is to eliminate the symptoms and prevent possible future episodes. There are studies showing that sleep quality, which is directly related to the circadian rhythm, is also related to bipolar disorder

Objective: In this study, it was aimed to examine the relationship between bipolar disorder and sleep in line with the literature.

Method: This research was prepared in line with the results obtained by scanning the literature.

Results: In mania and hypomania, difficulty in initiating sleep is seen as the foreground and the decrease in total sleep time is clearly noticeable. In a study conducted with 9 patients with manic episodes who did not receive drug treatment, it was reported that the total time spent with sleep decreased noticeably, REM activity and REM intensity increased, and REM latency was shorter compared to healthy individuals (Hudson et al., 1988). It has been shown in many studies that sleep problems continue in euthymic periods as well as in the hypomanic, manic and depressive periods of bipolar patients compared to healthy persons. The actigraphic measurements of bipolar euthymic patients were different from healthy individuals, their night sleep and falling asleep times were longer, and their activity levels during the day were lower (Salvatore & ark. 2008). The circadian rhythm is frequently disrupted in both acute exacerbations and remission periods of bipolar disorder. Not being able to fully benefit from a quality night's sleep, which is one of the most important regulators of brain chemistry, is seen as an episode trigger in individuals with bipolar disorder and may lead to impaired functionality with the experience of episodes (Goodwin & Jamison, 2007).

Discussion: Disruption in biological rhythm, one of the basic components of bipolar disorder, plays a role in the etiology of the disease, and it’s associated with relapses. The concept of circadian rhythm is one of the prominent hypotheses for the explanation of bipolar disorder

(Goodwin & Jamison, 2007), and when it comes to bipolar disorder, changes in sleep patterns are seen as an episode trigger on its own, and stable sleep is used as a therapeutic tool in terms of daily rhythm regularity (APA, 2013). It is observed that, in the information above about bipolar disorder and sleep is in line with the literature.

Conclusion: In bipolar disorder, while the disease itself affects sleep quality, sleep quality also affects the severity of the disease and episodes and triggers it. This situation literally becomes a cycle situation and affects individuals to a great extent.

In the light of this information in the literature, mental health and psychiatry nurses have an important role in planning, implementing and evaluating interventions to reduce the severity and the episodes of the disease,to increase their quality of life and to increase the quality of sleep, which is an important factor in preventing suicides in individuals with bipolar disorder. Treatment and interventions may be recommended to improve sleep quality and stabilize it.

Keywords: bipolar disorder, sleep, episode

REFERENCES

Hudson JI, Lipinski JF, Frankenburg FR, Grochocinski VJ, Kupfer DJ (1988) Electro encephalographic sleep in mania. Arch Gen Psychiatry, 45:267-273.
Salvatore P, Ghidini S, Zita G, De Panfilis C, Lambertino S, Maggini C et al (2008) Circadian activity rhythm abnormalities in ill and recovered bipolar I disorder patients. Bipolar Disord, 10:256-265.
Yıldız, M., & Ünal, A. (2017). Bipolar bozukluğu olan hastalarda uyku kalitesi, biyolojik ritim örüntüsü ve yaşam kalitesinin tedavi uyumuyla ilişkisi (Doctoral dissertation, Muhammed YILDIZ).
APA (2013) Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5th edition (DSM 5). Washington, DC, American Psychiatric Association.
Goodwin, F. K., & Jamison, K. R. (2007). Manic-depressive illness: bipolar disorders and recurrent depression (Vol. 2). Oxford university press.

ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN KİŞİLERARASI İLİŞKİ BİÇİMİ VE SOSYAL DUYGUSAL YETKİNLİK DÜZEYLERİ İLE PANDEMİ KAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİ/

Tuğba GÜNEŞ[1], Leyla BAYSAN ARABACI[2]

[1]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[2]Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Araştırma, Tedavi ve Eğitim, İzmir, Türkiye

Giriş-Amaç: COVID-19 Pandemisi ile birlikte değişime uyum ve adaptasyon sağlamak için çabalamaktayız. Çalışma, üniversite hemşirelik öğrencilerinde bu sürece etki eden demografik veriler, Kişilerarası İlişki Biçimi ve Sosyal-Duygusal Yetkinlik düzeyinin Pandemi Kaygısına etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: İlişki arayıcı olarak tasarlanan çalışma verileri, etik kurul onayı alındıktan sonra bir üniversitede 2021-2022 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 349 hemşirelik lisans öğrencisinden toplanmıştır. Veriler, Tanıtıcı Bilgi Formu, Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği (KİBÖ), Sosyal-Duygusal Yetkilik Ölçeği (SDYÖ) ve Pandemi Kaygısı Ölçeği (PKÖ) ile toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 25.0 programında tanımlayıcı istatistikler (sayı-yüzde dağılımı) korelasyon ve lineer (ileri) analiz ile değerlendirilmiştir. Ayrıca ölçeklerin cronbach alpha güvenirlik değerleri, puan ortalamaları ve minimum-maksimum değerleri hesaplanmıştır.
Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelik lisans öğrencilerinin %72,2'si kadın, %27.8'i erkektir. %30.7'si 1. sınıf, %26.9'u 4. sınıf, %24.6'sı 3. sınıf, %17.8'i 2. sınıfta öğrencidir. Öğrencilerin %83.1'i COVID-19 geçirmediğini ve %16.9'u geçirdiğini belirtmiştir. %88.8'i COVID-19'u başkalarına bulaştırdığını düşünmemekte, %58.5'inin COVID-19 geçiren yakını olmamıştır. %72.8'inin kendisi ya da yakınları hastanede tedavi görmek durumunda kalmamış, %85.4'ü COVID-19 nedeniyle bir yakınını kaybetmemiştir.
Sonuç: Öğrenci hemşirelerin cinsiyeti, kişilerarası ilişkide onay, bağımlılık ve güven duyma özellikleri ile COVID 19 nedeniyle daha önce kendisi ya da bir yakınının hastanede yatarak tedavi olma öyküsünün olması hissedilen pandemi kaygısının (%15) yordayıcısıdır.

THE EFFECT OF INTERPERSONAL RELATIONSHIP AND SOCIAL EMOTIONAL COMPETENCE ON PANDEMIC ANXIETY İN UNIVERSITY STUDENTS

Tuğba GÜNEŞ[1], Leyla BAYSAN ARABACI[2]

[1]İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir, Türkiye

[2]Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Araştırma, Tedavi ve Eğitim, İzmir, Türkiye

Introduction-Aim: With the COVID-19 Pandemic, we strive to adapt and adapt to change. The study was carried out to examine the effects of demographic data, Interpersonal Relationship Style and Social-Emotional Competency level on Pandemic Anxiety in university nursing students.

Materials and Methods: The data of the study, which was designed as a relationship seeker, were collected from 349 undergraduate nursing students studying at a university in the 2021-2022 academic year, after obtaining ethics committee approval. Data were collected with the Introductory Information Form, the Interpersonal Relationship Dimensions Scale (IRDS), the Social-Emotional Competence Scale (SECS), and the Pandemic Anxiety Scale (PAS). The obtained data were evaluated with descriptive statistics (number-percentage distribution), correlation and linear (advanced) analysis in SPSS 25.0 program. In addition, the cronbach alpha reliability values, mean scores and minimum-maximum values of the scales were calculated.

Results: 72.2% of the undergraduate nursing students participating in the research were female, and 27.8% were male. 30.7% of them are 1st grade, 26.9% are 4th grade, 24.6% are 3rd grade, 17.8% are 2nd grade students. 83.1% of the students stated that they did not have Covid-19 and 16.9% stated that they did. 88.8% of them do not think that they have transmitted Covid-19 to others, 58.5% of them have not had a relative who had Covid-19. 72.8% of them or their relatives did not have to be treated in the hospital, and 85.4% of them did not lose a relative due to Covid-19.

Conclusion: The gender of the student nurses, the characteristics of approval, dependency and trust in interpersonal relationships, and the history of previous inpatient treatment due to Covid-19 are predictors of the perceived pandemic anxiety (15%).

Keywords: Hemşirelik öğrencisi/Nursing student, Kişilerarası ilişki biçimi/Interpersonal relationship styles, Sosyal duygusal yetkinlik/social emotional competence, Pandemi kaygısı/Pandemic anxiety

OREM ’IN ÖZ BAKIM KURAMINA GÖRE YANIK HASTALARINDA HEMŞIRELIK BAKIMI: OLGU SUNUMU

Sıla Senem DİLEK

Başkent Üniversitesi Hastanesi, Ankara, Türkiye

Giriş

Yanıklar, sebep oldukları morbidite ve mortalite açısından önemli bir toplum sağlığı sorunudur. Oluşan hasar deri ve derialtı dokularda olmasına rağmen yanığın derinliği, yüzey alanı, neden olan ajan ve takip sürecinde oluşabilecek enfeksiyon, metabolik sorunlar gibi nedenlerle tüm organizmayı etkileyen oluşturduğu fizyopatoloji ile prognozu belirleyen çok kapsamlı bir travmadır. Yanık yaralarının sınıflandırılmasında derinlik ve yaygınlık çok önemli iki faktördür. Yanıklar nedenlerine bağlı olarak alev yanıkları, haşlanma yanıkları, kimyasal yanıklar, elektrik yanıkları ve radyasyon yanıkları gibi temel gruplara ayrılır. Bu süreçte bireyler; fizyolojik, psikolojik ve sosyal yönden yaşamlarını etkileyen problemlerle karşılaşmaktadır. Bu durumun birey ve ailesi üzerindeki etkileri dikkate alındığında, bütüncül ve kanıta dayalı hemşirelik bakımının verilmesi oldukça önemlidir. Hemşirelik uygulamalarına kanıt oluşturan Orem’in Öz Bakım Kuramı hemşireliğin bakım temellerini oluşturmada sık kullanılan kuramlardan biridir. Bu modele göre yaşamı, sağlığı ve iyilik durumunu sürdürebilmek için bireyler tarafından başlatılan ve gerçekleştirilen etkinlikler olarak açıklanan öz-bakım, bireyin kendi sağlığına sürekli katılımıdır. Öz bakım kuramı yaşamın sürekliliği için öz bakımın neden gerekli olduğunu açıklar.

Amaç: Bu çalışmada 37 yaşındaki % 90 ikinci ve üçüncü derece yanıkları olan hastanın Orem’in Öz Bakım Kuramına göre yanık hastanın psikolojik sürecini ve hemşirelik bakımının sunulması amaçlanmıştır.

Olgu: 37 yaşında erkek hasta iş yerine taşımış olduğu kimyasal maddenin patlaması sonucu %90 ikinci ve üçüncü derece yanıklar ile Başkent Hastanesi aciline başvurmuş. İlk müdahalenin ardından yanık yoğun bakım ünitesinde tedavisine başlanmıştır. Hastaya yoğun bakıma yattıktan sonra eskaratomi ve debritman işlemleri uygulanarak tedavine başlanmıştır. Hastanın bu dönemde görünümüyle ilgili ciddi endişe duymuştur bu dönemde aynaya bakmak yakınları ile görüşmek istememiştir. Çocukları ziyarete geldiğinde onlarla karşılaşmaktan endişe duymuş, kendisinden korkabileceği düşüncesi ile kaygılanmıştır. Bu anlamada gelişimsel öz bakım ihtiyaçlarına göre hastanın yaşam tarzında meydana gelen değişiklikleri kabullenmesi için mevcut durumu ile ilgili olarak bilgi ve beceriye ihtiyaç duyar. Ayrıca genç erişkin yaş

sınıfı içerisinde olan hasta geçiş dönemi özelliği gereği biyolojik, psikolojik ve toplumsal gelişim bakımından zor bir dönemdedir. Hastanın genç kimliği de göz önüne alınarak mevcut durumla baş etme stratejilerinin geliştirilmesi gerekmektedir Hastanın yanık yoğun bakım ünitesinde halen tedavisine devam edilmektedir.

Bulgular: Hastanın tedavi ünitesine uyumunu sağlamak amacıyla Orem'in Öz Bakım Modelini kullanarak NANDA-International (NANDA-I) tanılarından ve NIC (Hemşirelik Girişimleri Sınıflama Sistemleri) girişimlerinden yararlanarak bakım planlanmış ve uygulanmıştır. Modelde yer alan öz bakım kavramı bireylerin normal hayatta karşılaştıkları durumlara karşı yapmaları gereken kesintisiz fiziksel, bilişsel, duygusal kişilerarası ve sosyal gelişmeleri ve fonksiyonları kapsamaktadır. Orem'in kuramı bireyin ve onun bireysel bakım gereksinimleri üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Sonuç: %90 alev yanığı ile ile takip edilen hastanın hemşirelik bakımının ele alınmasında Orem'in Öz Bakım Kuramı kullanılmıştır. Modelde öz bakım kuramı, yaşamın sürekliliği için öz bakımın neden gerekli olduğunu açıklar. Kuramın gereksinimleri açıklayan bölümlerine göre veri toplandığında hastanın kapsamlı ve bütüncül bir şekilde değerlendirildiği görülmüştür. Ayrıca modelin 3 başlık altında toplanması (Evrensel, gelişimsel, sağlıktan sapma öz bakım gereksinimleri) kategorileştirmek için kolaylık sağlamıştır. Farklı tanılara sahip, farklı yaş gruplarında ve farklı özellikteki hastaların Orem'in Öz Bakım Kuramına göre adaptasyonunun ele alındığı hemşirelik bakımının planlanması önerilmektedir.

NURSING CARE IN BURN PATIENTS ACCORDING TO OREM'S SELF-CARE THEORY: CASE REPORT

Sıla Senem DİLEK

Başkent University Hospital, Directorate of Nursing Services, Ankara

Burns are an important public health problem in terms of the morbidity and mortality they cause. Although the damage occurs in the skin and subcutaneous tissues, it is a very comprehensive trauma that determines the prognosis with the physiopathology that affects the whole organism due to the depth of the burn, surface area, causative agent, infection and metabolic problems that may occur during the follow-up process. Depth and extent are two very important factors in the classification of burn wounds. Burns are divided into basic groups such as flame burns, scald burns, chemical burns, electrical burns and radiation burns depending on their causes. In this process, individuals face problems that affect their lives physiologically, psychologically and socially. Considering the effects of this situation on the individual and his/her family, it is very important to provide holistic and evidence-based nursing care. Orem's Self-Care Theory, which constitutes evidence for nursing practices, is one of the theories frequently used to form the basis of nursing care. According to this model, self-care, which is explained as activities initiated and performed by individuals in order to maintain life, health and well-being, is the continuous participation of the individual in his/her own health. Self-care theory explains why self-care is necessary for the continuity of life.

Objective: The aim of this study was to present the psychological process and nursing care of a 37-year-old patient with 90% second and third degree burns according to Orem's Self-Care Theory.

Case: A 37-year-old male patient was admitted to Başkent Hospital emergency room with 90% second and third degree burns as a result of the explosion of a chemical substance he was carrying to his workplace. After the first intervention, treatment was started in the burn intensive care unit. After the patient was hospitalized in the intensive care unit, escharatomy and debridement procedures were applied and treatment was started. The patient is still being treated in the burn intensive care unit.

Results: In order to ensure the patient's adaptation to the treatment unit, care was planned and implemented using Orem's Self-Care Model and NANDA-International (NANDA-I) diagnoses

and NIC (Nursing Interventions Classification Systems) interventions. The concept of self-care in the model covers the continuous physical, cognitive, emotional, interpersonal and social developments and functions that individuals should perform against the situations they encounter in normal life. Orem's theory focuses on the individual and his/her individual care needs.

Conclusion: Orem's Self-Care Theory was used to address the nursing care of the patient with 90% flame burns. In the model, self-care theory explains why self-care is necessary for the continuity of life. When data were collected according to the sections of the theory explaining the needs, it was seen that the patient was evaluated in a comprehensive and holistic manner. In addition, the collection of the model under 3 headings (universal, developmental, health deviation self-care needs) provided convenience for categorization. It is recommended to plan nursing care that addresses the adaptation of patients with different diagnoses, in different age groups and with different characteristics according to Orem's Self-Care Theory.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Öz Bakım Teorisi

PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİNİN PSİKİYATRİ HASTALARININ CİNSELLİKLERİNE YÖNELİK ALGILARI

Duçem EKTİ, Funda GÜMÜŞ

Dicle üniversitesi Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi, Diyarbakır, Türkiye

Giriş: Cinsellik, doğumdan önce başlayıp yaşamın sonuna kadar devam eden; psikolojik, sosyal, ekonomik, politik, kültürel, yasal, tarihi, dini, manevi faktörlerin birleşiminden etkilenen bir kavramdır. Cinsellik toplum içinde normal gelişimini sağlayan kişiler için bile halen tabu iken, dezavantajlı gruplar için ise çok daha büyük bir karmaşa ve problem halini alabilmektedir (Yıldız G. 2020). Özellikle kognitif, düşünsel ve duyusal süreçlerde zorluk yaşayan şizofreni, bipolar bozukluk, zeka geriliği, madde kullanım bozuklukları ve kişilik bozuklukları gibi kronik ruhsal bozukluğu olan kişiler için cinsel yaşam daha kompleks bir hal alabilmekte ve sosyal yaşamda ilişki kurma, cinsel işlevler ve cinsel sorunlar ile ilgili konuşabilmeyi olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Yıldız G. 2020;Namlı ve ark 2016). Dolayısıyla özellikle psikiyatrik rahatsızlığı olan bireyler için hemşirelik bakım sürecinde cinselliğin değerlendirilmesi çok önemlidir. Yapılan çalışmalara göre hemşireler bilgi eksikliği, uygunsuz fiziki şartlar, yetersiz zaman, cinselliğin önemsenmemesi, cinselliğin toplumda tabu olması, hasta ve hemşire arasındaki güven eksikliği, hasta/hemşirenin önyargı, tutum ve inançları gibi nedenlerle bakımlarında cinselliğin değerlendirilmesine yer vermemektedir. Bu çalışma konuya yönelik başka araştırmalar için temel oluşturacağı ve hemşirelik literatürüne bilgi sağlayacağına inanılmaktadır.

Amaç: Psikiyatri hemşirelerinin ruhsal bozukluğu olan bireylerin cinsellikleri ile ilgili algılarını incelemektir.

Yöntem: Bu araştırma literatür taraması yapılarak elde edilen bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Bulgular ve Tartışma: Hemşireler, hastaya yönelik bakımlarını yaparlarken holistik bakımın önemli bir parçası olan hastanın cinsel sağlığını da göz önünde bulundurmalıdır. Ancak cinselliğin toplumuzda bir tabu olmasından kaynaklı hemşire ve hastaların cinsellik ile ilgili inanç tutum ve ön yargıları; bakım verenin cinsel bilgi ve iletişim eksikliği nedenlerinden dolayı cinsel problemleri hastalarla konuşmak hemşireler için zorlu bir süreçtir (Öz ve ark 2021). Yapılan literatür taramasına paralel bir şekilde cinsellik konusu bakım veren hemşire tarafından

göz önünde bulundurulmamaktadır. Buna karşın hastaların sağlık bakım profesyonellerinden cinsellik ile ilgili hizmet almak istedikleri belirtilmiştir(Aşçı Ö.&Gökdemir F. 2021). Bu bağlamda hasta bireylerin beklediği cinsel sağlık hizmeti ile hemşirelerin verdiği bakım ve tedavi arasında büyük bir fark vardır(Öz ve ark, 2021). Bu durum psikiyatrik rahatsızlığı olan dezavantajlı bireyler ve ona bakım veren hemşireler için ise daha zor bir hal alarak büyük bir karmaşa ve probleme yol açabilmektedir. Ruhsal hastalıklara yönelik toplumsal tutumların olumsuz durumlara ve önyargıya yol açtığı bilinmektedir. Bu doğrultu da toplumun bir parçası olan hemşirelerin de doğal olarak bu önyargılardan etkilenebileceğinin düşünülmesi normaldir.

Sonuç: Psikiyatri hemşirelerinin ruh sağlığı ve cinsellik alanında önemli kilit bir role sahip olmasına rağmen Türkçe literatürde bilindiği kadarıyla bir çalışma mevcut olmamakla birlikte yabancı kaynaklarda da sayısı oldukça azdır ve çalışmalar güncel değildir. Literatüre bakıldığı zaman çalışmaların çoğu anketle yapılan tanımlayıcı araştırma niteliğindedir. Cinsellik gibi toplumda tabu olan bir konunun anket ile çalışılması sorunu temellendirmede ve bir sonuca kavuşturmada engel teşkil edebilir. Bu yüzden hemşirelerin bire bir etkileşim içinde oldukları hastalarının cinselikleri ile ilgili daha iyi bakım verebilmeleri için deneysel, grup çalışmalarına ihtiyaç vardır. Hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmaların sonucunda üniversitede verilen cinsel sağlık dersleriyle ya da sonradan verilen cinsel sağlık eğitimleriyle hemşirelik öğrencilerinin cinsellik ile ilgili tutum ve inançlarında pozitif bir etki oluştuğu ve cinsellik değerlendirilirken verilen danışmanlık sürecinde kendilerini daha iyi hissettikleri saptanmıştır. Bu yüzden hemşirelik öğrencilerine eğitimleri sırasında cinsel sağlık dersleri verilmesi öğrencilerin cinsel tutum ve inançlarına olumlu bir şekilde etki ederek tabu ve mitlerinin azaltılmasına katkı sağlar. Böylece ileride cinsel sağlığın değerlendirilmesini de içine alan holistik hemşirelik bakımı vermelerini sağlayacaktır. Sonuç olarak psikiyatri hemşireleri, cinsellikle ilgili bir sorunun ortaya çıkması kaçınılmaz olan psikiyatri hastalarının cinselliğini değerlendirmesi için gerekli becerilere sahip bir şekilde danışan görevini üstlenmelidir. Bu bağlamda hemşirelik eğitiminde cinsellik ve cinsel sağlığın üzerinde durulması gerektiği; mesleğe başladıktan sonra da eğitimler verilmeye devam edilerek hemşireliğin cinselliği değerlendirmeyi bakım planlarına dahil etmeleri için güçlendirme önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Yıldız, G. (2020). En az konuşulan en çok merak edilen: Zihin yetersizliği olan yetişkinlerde cinsellik. Anadolu Journal of EducationalSciences International, 10(1), 827-855.

Namlı, Z., Karakuş, G., Tamam, L., & Demirkol, M. E. (2016). Bipolar bozuklukta cinsellik ve cinsel işlev bozuklukları. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 8(4), 309-320.

AŞCI, Ö., & GÖKDEMİR, F. (2021). Hemşirelik Öğrencilerinde Cinsel Mitler ve Hasta Cinselliğini

Değerlendirmeye Yönelik Tutumlar. Sağlık ve Toplum, 31(1), 100-109.
Öz, H. G., YANGIN, H. B., & Sözer, G. A. (2021). Cinsel sağlık dersinin hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitleri üzerine etkisi. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 30(6), 400-40

PERCEPTIONS OF PSYCHIATRIC NURSES TOWARDS SEXUALITY OF PSYCHIATRIC PATIENTS

Duçem EKTİ, Funda GÜMÜŞ

Dicle University Atatürk Faculty of Health Sciences, Diyarbakır, TÜRKİYE

Abstract: Sexuality begins before birth and continues until the end of life; It is a concept affected by a combination of psychological, social, economic, political, cultural, legal, historical, religious and spiritual factors.While sexuality is still taboo even for people who have normal development in society, it can become a much bigger mess and problem for disadvantaged groups (Yıldız G. 2020). Especially for people with chronic mental disorders such as schizophrenia, bipolar disorder, mental retardation, substance use disorders and personality disorders who have difficulties in cognitive, intellectual and sensory processes, sexual life can become more complex and related to social relations, sexual functions and sexual problems. can negatively affect speaking ability (Yıldız G. 2020; Namlı et al 2016). Therefore, it is very important to evaluate sexuality in the nursing care process, especially for individuals with psychiatric disorders. According to the studies, nurses do not include the evaluation of sexuality in their care due to reasons such as lack of knowledge, inappropriate physical conditions, insufficient time, not caring about sexuality, sexuality being taboo in society, lack of trust between patient and nurse, prejudices, attitudes and beliefs of the patient/nurse. It is believed that it will form the basis for research and provide information to the nursing literature.

Purpose: To examine the perceptions of psychiatric nurses about the sexuality of individuals with mental disorders.

Method: This research has been prepared in line with the information obtained through literature review.

Findings and Discussion: Nurses should also consider the sexual health of the patient, which is an important part of holistic care, while caring for the patient. However, because of the fact that sexuality is a taboo in our society, the beliefs, attitudes and prejudices of nurses and patients about sexuality; Talking about sexual problems with patients is a challenging process for nurses due to the caregiver's lack of sexual knowledge and communication (Öz et al. 2021). In parallel with the literature review, the issue of sexuality is not taken into account by the nursing nurse.

On the other hand, it was stated that patients wanted to receive services related to sexuality from health care professionals (Aşçı Ö. & Gökdemir F. 2021). In this context, there is a big difference between the sexual health service expected by sick individuals and the care and treatment provided by nurses (Öz et al, 2021). This situation can become more difficult for disadvantaged individuals with psychiatric disorders and nurses who care for them, causing a great confusion and problem. It is known that social attitudes towards mental illnesses lead to negative situations and prejudice. In this direction, it is normal to think that nurses, who are a part of the society, can naturally be affected by these prejudices.

Conclusion: Although psychiatric nurses have an important role in the field of mental health and sexuality, there is no study as far as is known in the Turkish literature, and the number of studies in foreign sources is very low and the studies are not up-to-date. When the literature is examined, most of the studies are descriptive research conducted with questionnaires. Studying a subject that is taboo in the society, such as sexuality, with a questionnaire may be an obstacle to grounding the problem and reaching a conclusion. Therefore, there is a need for experimental and group studies so that nurses can provide better care about the sexuality of their patients with whom they interact one-on-one. As a result of the studies conducted with nursing students, it was determined that the sexual health courses given at the university or the sexual health education given afterwards had a positive effect on the attitudes and beliefs of the nursing students about sexuality and they felt better during the counseling process while evaluating sexuality. Therefore, giving sexual health lessons to nursing students during their education contributes to the reduction of taboos and myths by positively affecting students' sexual attitudes and beliefs. Thus, it will enable them to provide holistic nursing care that includes the evaluation of sexual health in the future. As a result, psychiatric nurses should assume the role of clients with the necessary skills to evaluate the sexuality of psychiatric patients, whose sexuality is inevitable. In this context, it is recommended that sexuality and sexual health should be emphasized in nursing education; trainings are continued after starting the profession, and it is recommended to strengthen nursing to include sexuality assessment in their care plans.

Key words: Sexuality, Psychiatric nurse, Psychiatric patients, Sexual perception, Sexual health

REFERENCES

Yıldız, G. (2020). En az konuşulan en çok merak edilen: Zihin yetersizliği olan yetişkinlerde cinsellik. Anadolu Journal of EducationalSciences International, 10(1), 827-855.
Namlı, Z., Karakuş, G., Tamam, L., & Demirkol, M. E. (2016). Bipolar bozuklukta cinsellik ve cinsel işlev bozuklukları. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 8(4), 309-320.

AŞCI, Ö., & GÖKDEMİR, F. (2021). Hemşirelik Öğrencilerinde Cinsel Mitler ve Hasta Cinselliğini Değerlendirmeye Yönelik Tutumlar. Sağlık ve Toplum, 31(1), 100-109.Öz, H. G., YANGIN, H. B., & Sözer, G. A. (2021).
Cinsel sağlık dersinin hemşirelik öğrencilerinin cinsel mitleri üzerine etkisi. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 30(6), 400-40
Cinsel algı, Cinsellik, Psikiyatri hemşiresi, Psikiyatri hastaları, Cinsel sağlık

RUHSAL BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERİN YAKINLARININ RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞI İLE RUHSAL HASTALIKLARA YÖNELİK İNANÇLARI VE RUHSAL DAMGALANMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Merve BAŞ[1], Leyla BAYSAN ARABACI[2]

[1]Sağlık Bilimleri Üniversitesi İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi , İzmir, Türkiye

[2]İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fak. Hemşirelik Böl. Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, İzmir, Türkiye

Amaç: Ruhsal hastalıklara yönelik olumsuz inançlar, damgalama ve ayrımcılık toplumlarda yaygın olarak görülmektedir. Toplumun bir üyesi olan hasta yakınlarında da sıklıkla karşılaşılan damgalama durumu hasta ve ailesinin yardım arama davranışını olumsuz yönde etkilemekte ve tanı ve tedavinin gecikmesine neden olabilmektedir. Ruhsal bozuklukları tanıma, yönetme ve önlemeye yönelik bilgi sahibi olma (ruh sağlığı okur-yazarlığı) olumsuz bakış açısı ve damgalama ile mücadelede önemlidir. Çalışmanın amacı, ruhsal bozukluğu olan bireylerin yakınlarının ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyini, ruhsal hastalıklara ilişkin inançlarını ve ruhsal damgalanma düzeylerini belirlemek ve bu değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Yöntem: İlişki arayıcı ve kesitsel olarak tasarlanan araştırma, Ekim 2021-Aralık 2021 tarihleri arasında bölge psikiyatri hastanesinde tedavi için polikliniğe başvuran bireylerin 166 yakını ile yapılmıştır. Veriler Tanıtıcı Bilgi Formu, Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği (RSOYÖ), Ruhsal Hastalığa Yönelik İnançlar Ölçeği (RHİÖ, Ebeveynlerin Ruhsal Hastalıklarda İçselleştirilmiş Damgalanma Ölçeği(ERHİDÖ) ile toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 25.0 programında tanımlayıcı istatistikler (sayı-yüzde dağılımı) korelasyon analizi ile değerlendirilmiş, ayrıca ölçeklerin cronbach alpha güvenirlik değerleri, puan ortalamaları ve minimum-maksimum değerleri hesaplanmıştır.

Bulgular: Hasta yakınlarının %65,7'si kadın ve yaş ortalaması 47,54±13,56'dır. %38,6'sı ilkokul mezunu olan hasta yakınlarının %29,5'i hastanın eşi olduğunu ve %68,7'si hasta ile aynı evde yaşadığını belirtmiştir. Hasta yakınları ruhsal hastalıklara yönelik olumsuz inançlara ve düşük düzey içselleştirilmiş damgalamaya sahip olup, ruh sağlığı okur-yazarlığı düzeyleri

ortalamanın üzerindedir. Hasta yakınlarının RSOYÖ ile RHİÖ ve ERHİDÖ toplam ve alt ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır($p<0,05$).

Sonuç: Hasta yakınlarının ruh sağlığı okur-yazarlık düzeyleri arttıkça, ruhsal hastalıklara yönelik olumsuz inançları ve içselleştirilmiş damgalama eğilimleri azalmaktadır. Ruhsal hastalıklara yönelik olumsuz inançlar ve damgalama ile mücadelede ruh sağlığı okuryazarlığını arttırmanın bir çözüm yolu olabileceği söylenebilir. Psikiyatri birimlerinde çalışan hemşireler, hasta ve hasta yakınlarının ruh sağlığı okur-yazarlığını arttırmada aktif rol alabilir. Böylece ruhsal hastalıklara yönelik olumsuz inanç ve damgalama ile etkin bir şekilde mücadele edebilirler.

Anahtar Kelimeler: Hasta yakını, ruh sağlığı okuryazarlığı, ruhsal hastalığa yönelik inanç, içselleştirilmiş damgalanma,

RESEARCH OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE MENTAL HEALTH LITERACY OF THE RELATIVES OF INDIVIDUALS WITH MENTAL DISORDERS AND THEIR BELIEFS ABOUT MENTAL ILLNESSES AND THEIR MENTAL STIGMATIZATION

Merve BAŞ[1], Leyla BAYSAN ARABACI[2]

[1]Sağlık Bilimleri Üniversitesi İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi , İzmir, Türkiye

[2]İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fak. Hemşirelik Böl. Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, İzmir, Türkiye

Aim: Negative beliefs, stigmatization, and discrimination against mental illnesses are prevalent in societies. Stigmatization, which is also often observed in the relatives of patients who are members of society, negatively affects the help-seeking behavior of the patient and his or her family and may cause delays in diagnosis and treatment. Having knowledge (mental health literacy) about recognizing, managing, and preventing mental disorders is important in dealing with negative perspectives and stigma. This study aims to determine the mental health literacy level of the relatives of individuals with mental disorders, their beliefs about mental illnesses and their levels of mental illness stigma, and to examine the relationship between these variables.

Method: This research, which is designed as correlational and cross-sectional, was conducted with 166 relatives of individuals who visited the outpatient clinic for treatment in a regional psychiatric hospital between October 2021 and December 2021. The data were collected through the use of Descriptive Demographic Form, Mental Health Literacy Scale (MHLS-HS), Beliefs Toward Mental Illness Scale (BMI), andParents' Internalized Stigma in Mental Illness Scale (PISMI-TR). The data were analysed using descriptive statistics (number-percentage distribution) and correlation analysis in SPSS 25.0. In addition to this, the Cronbach's alpha reliability values, mean scores, and minimum-maximum values of the scales were calculated.

Results: 65.7% of the patients' relatives were female, with a mean age of 47.54±13.56. Of the relatives whom 38.6% were primary school graduates, 29.5% stated that they were the spouse of the patient, and 68.7% stated that they lived in the same house with the patient. Patients' relatives had negative beliefs about mental illnesses and a low level of internalized stigma, and their mental health literacy levels were above the average. It was determined that there was a statistically significant correlation between the mean scores of the patients' relatives on the

MHLS-HS, BMI and PISMI-TR total and subscale scores ($p<0.05$). Conclusion: As the mental health literacy levels of patients' relatives increase, their negative beliefs and internalized stigmatization tendencies towards mental illnesses decrease. Our findings suggest that increasing mental health literacy might be a key to dealing with negative beliefs and stigma toward mental illnesses. Nurses working in psychiatry units can play an active role in increasing the mental health literacy of patients and their relatives. In this way, they can effectively deal with negative beliefs and stigmatization toward mental illnesses.

Keywords: Relatives of the patient, mental health literacy, beliefs toward mental illness, internalized stigma

İLETİŞİMDE BİR KÖRDÜĞÜM: KÖTÜ HABER VERME

Pelin GENÇ[1], Ilkay KESER[2]

[1]*Etlik Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Amerika Birleşik Devletleri*

Giriş ve Amaç: Kötü haber "ümit etme duygusunun olmadığı ya da bireyin fiziksel ve ruhsal iyilik haline tehdit oluşturan, yerleşik yaşam biçimini altüst etme riski olan ya da bireyin yaşamındaki seçimlerini azaltma" anlamı taşıyan mesajdır.1 Hemşire için hasta/yakınlarına kötü haber vermek zor ancak, kaçınılamayacak bir görevdir. Hemşireler, meslek yaşamları boyunca çeşitli durumlarda kötü haber vermek zorunda kalmaktadır.1-2 Uygun şekilde verilmeyen kötü haberler, hasta uyumunu, tedavi sürecini, hemşire ile hasta ilişkisini, bireylerin yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyebilmekte, uyum yeteneklerini kalıcı olarak zedeleyebilmektedir.3 Kötü haber verme becerisi, bireylerde oluşabilecek iletişim kaynaklı psikolojik etkiler ve bunlarla ilgili doğabilecek olumsuzlukların önlenmesinde büyük önem taşıyan temel bir iletişim becerisidir. Bireyi zorlayıcı olan süreci yönetmede psikiyatri hemşireleri, Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşireliği uygulamaları kapsamında, hem hasta/hasta yakınlarına hem de hemşirelere danışmanlık vermelidir. Bu derleme çalışmasında, güncel literatür ışığında kötü haber kavramı, kötü haber verme yöntemi ve bu süreçte hemşirenin rol ve sorumluluklarını değerlendirmek amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu derleme çalışması için, güncel veri tabanlarında "hemşire", "kötü haber", "kötü haber verme deneyimi" anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmış, ulaşılabilen makaleler derleme kapsamına alınmıştır.

Bulgular: Sağlık profesyonelleri içerisinde önemli bir role sahip olan hemşireler, meslek yaşamları boyunca birçok farklı durum için çok kez kötü haber vermek zorunda kalmaktadır.3 Hastanelerde sıklıkla yaşanan ve literatürde yaygın olarak belirtilen kötü haber vermeye neden olabilecek durumlar arasında; kronik veya ciddi bir hastalığın teşhis edilmesi ve bu sonucun bireylere iletilmesi, sonucu olumsuz olan herhangi bir test sonucunun açıklanması, yaşamı tehdit edecek önemli bir sağlık sorunun olduğunun açıklanması, hastanın kaybedilmesi ve aileye bilgi verilmesi vardır.4,5 Tanının yanı sıra, tedavi süreci devam ederken tedavi planında gelişen ani değişiklikler örneğin; bir süredir devam eden tedaviye olumlu yanıt olmadığının söylenmesi, planlanan tedavinin ertelenmesi, hastada gelişen ani tabloya bağlı olarak yoğun bakıma alınması gerekliliğinin iletilmesi, herhangi bir invaziv işlemin yapılacağının

söylenmesi, taburculuğun ertelenmesi gibi durumlarda sıklıkla kötü haber olarak değerlendirilmektedir.1,4,6 Yine benzer şekilde bireyin bağımsızlığını olumsuz yönde etkileyen bir kısıtlama, sosyal etkileşiminde kısıtlamanın gerekliliği sonucunda ziyaretçi yasağının olduğunun iletilmesi gibi durumlar bireylerin duymaktan hoşlanmadığı kötü haberler arasında yer almaktadır.7 Kötü haber verme süreci eğer uygun şekilde yönetilemez ise bireyin tedaviyi kabullenmesini ve hemşire ile iş birliği içerisinde olmasını olumsuz yönde etkileyerek, bireyin tedaviye uyumunun azalmasına neden olabilmektedir.8 Kötü haber verme becerisi, bireylerde oluşabilecek iletişim kaynaklı psikolojik etkiler ve bunlarla ilgili doğabilecek olumsuzlukların önlenmesinde büyük önem taşıyan temel bir iletişim becerisidir.9,10 Literatürde kötü haber verilmesi sürecinde kullanılmaya yönelik Rabow ve McPhee'nin ABCDE yaklaşımları, Baile ve Buckman'ın SPIKES yaklaşımı, Girgis ve SansonFisher'ın önerilerini içeren yaklaşımlar bulunmaktadır.

Sonuç ve Öneriler; Hemşirelik yönetmeliğinde belirtilen Konsültasyon Liyezon Psikiyatri Hemşireliği rolleri doğrultusunda fiziksel hastalığı olan bireyin ve ailesinin hastalığa, tedaviye psikolojik uyumunun sağlanması, adaptif fonksiyonlarını geliştirmeleri için desteklenmesi, hemşirelerin çalışma motivasyonunun devam edebilmesi amacıyla bakımın etkinliğini azaltan hasta/yakınları ile hemşire arasında iletişim problemlerinin çözümlenerek en aza indirilmesi, daha doğru kötü haber verilmesi ve kötü haberi veren hemşire ile duyan hasta/yakınlarını koruyacak etkin kişiler arası iletişimi ve terapötik ilişkiyi kolaylaştırıcı eğitimlerin planlanarak danışmanlık yapılması sürecin yönetimini kolaylaştıracak temel girişimlerdir. Hemşirelerin bu konuda hazır olmuşluklarını sağlayacak, süreci doğru yönetmek için kötü haber verme konusu hakkında bilgi ve beceri düzeyinde güçlendirecek çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Hemşire, Kötü haber, Kötü haber verme

A DEADLOCK IN COMMUNICATION; GIVING BAD NEWS

Pelin GENÇ[1], Ilkay KESER[2]

[1]*Etlik Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye*

[2]*Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Amerika Birleşik Devletleri*

Introduction and Aim: Bad news is a message that means "the absence of a sense of hope or a threat to the physical and mental well-being of the individual, the risk of disrupting the established way of life or reducing the individual's preferences in life".1 For nurses, giving bad news to patients/relatives is a difficult but also unavoidable task. Nurses have to give bad news in various situations throughout their professional lives.1-2 Bad news that is not given appropriately it can negatively affect patient compliance, the treatment process, the relationship between the nurse and the patient, the quality of life of individuals, and can permanently damage their adaptability.3 The ability to give bad news is a basic communication skill that is of great importance in preventing communication-related psychological effects that may occur in individuals and the negativities that may appear from them. Psychiatric nurses should provide counseling to both patients/relatives and nurses within the scope of consultation liaison psychiatric nursing practices in managing this challenging process. In this review study, it was aimed to evaluate the concept of bad news, the method of giving bad news and the roles and responsibilities of the nurse in this process in the light of current literature.

Methods: For this review study, current databases were searched using the keywords "nurse", "bad news", "experience of giving bad news" and the articles that could be accessed were included in the review.

Results: Nurses, who have an important role among health professionals, have to give bad news many times for many different situations throughout their professional lives.3 Situations that may cause bad news, which are frequently experienced in hospitals and widely reported in the literature, include; diagnosis of a chronic or serious illness and communicating this result to individuals, explain of any test result with a negative result, explain of an important life-threatening health problem, loss of the patient and informing the family.4,5 In addition to diagnosis, sudden changes in the treatment plan during the treatment process, for example being told that there is no positive response to the treatment that has been going on for a while, delay of the planned treatment, being told that the patient needs to be admitted to intensive care due to the sudden situation that develops in the patient, being told that any invasive procedure will

be performed, delay of discharge are often considered as bad news.1,4,6. Similarly, situations such as a restriction that negatively affects the independence of the individual, the necessity of restriction in social interaction, and the communication that there is a visitor ban are among the bad news that individuals do not like to hear7. If the process of giving bad news cannot be managed appropriately, it may negatively affect the individual's acceptance of the treatment and cooperation with the nurse, leading to decreased compliance with the treatment.8 The ability to give bad news is a basic communication skill that is of great importance in preventing communication-induced psychological effects and related negativities that may occur in individuals.9,10 In the literature, there are approaches including Rabow and McPhee's ABCDE approaches, Baile and Buckman's SPIKES approach, Girgis and Sanson-Fisher's suggestions for use in the process of giving bad news.

Conclusion and Suggestions: In line with the roles of Consultation Liaison Psychiatric Nursing specified in the nursing regulation, ensuring the psychological adaptation of the individual with physical illness and his / her family to the disease and treatment, supporting them to develop their adaptive functions, resolving and minimizing communication problems between the patient / relatives and the nurse that reduce the effectiveness of care in order to maintain the working motivation of nurses, The main interventions that will facilitate the management of the process are more accurate bad news and planning and counseling trainings that facilitate effective interpersonal communication and therapeutic relationship that will protect the nurse who gives bad news and the patient/relatives who hear it. It is recommended that studies be conducted to ensure the readiness of nurses in this regard and to strengthen their knowledge and skills about giving bad news to manage the process correctly.

Keywords: Communication, Nurse, Bad news, Bad news giving

REFERENCES

Mueller, Ps. Breaking Bad News To Patients: The Spıkes Approach Can Make His Difficult Task Easier. Postgrad Med, 2002.

Boz, Y. K., Muslu, E. C., Badem, A., Yıldız, C. M., Küçük, İ. F., Ulaş, S. B. &Özan, S. (2016). Bir Özel Çalışma Modülü Deneyimi: Hastaya Kötü Haber Verme. Tıp Eğitimi Dünyası, 15(47).

Randall & Wearn, 2005 Randall, T. C., & Wearn, A. M. (2005). Receiving Bad News: Patients With Haematological Cancer Reflect Upon Their Experience. Palliative Medicine, 19(8), 594-601.

Fesci, H. B., & Ünal, S. (2011). Kanserli Hastaların Kötü Haber Almaya İlişkin Görüşleri. Taf Preventive Medicine Bulletin, 10(3).

Kantarcıoğlu, A. Ç. (2018). Zor Ama Zorunlu Bir Konu: Hekimlerin Kötü Haber Vermesi. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 44(3), 217-219.

Landa-Ramírez, E., Domínguez-Vieyra, N. A., Hernández-Núñez, M. E., Díaz-Vásquez, L. P., & Toledano-Toledano, F. (2021). Communicating Bad News İn The Context Of Covıd-19. Boletín Médico Del Hospital Infantil De México, 78(1), 59-65.

Hauk, H., Bernhard, J., Mcconnell, M., & Wohlfarth, B. (2021). Breaking Bad News To Cancer Patients İn Times Of Covıd-19. Supportive Care İn Cancer, 1-4.
Tanrıverdi Çınar, 2019 Tanrıverdi Çınar, E. (2019). Tıpta Kötü Haber Verme.
Bilgin, G., Öztürk, G., & Şirin, S. (2008). Kanser Tanısı Konan Hastalarda Kötü Haber Verme: Hekime Düşen Görev. Journal Of Istanbul Faculty Of Medicine, 71(1), 22-26.
Demirkol Me, Koç F.(2021) Kötü Haber Verme Teknikleri. Accessed: 26/09/2021
Https://Www.Noroloji.Org.Tr/Tnddata/Uploads/Files/K%C3%96t%C3%9c%20haber%20verme%20tekn%C4%B0kler%C4%B0(1).Pdf

DEPREMİ DENEYİMLEYEN BİREYLERDE MERHAMET YORGUNLUĞU VE TÜKENMİŞLİK

Zeynep OZKOK[1], Nermin GÜRHAN[2]

[1]*Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesi , Kahramanmaraş, Türkiye*

[2]*Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*

6 Şubat Kahramanmaraş depremi, bekleniyor olunmasına rağmen hazırlıksız olunması, dehşet verici ve çok yıkıcı olması sebebiyle ruhsal etkilenmenin fazla olması beklenen bir kitlesel travmadır. Kitlesel olarak yaşanan afetlerden sadece olayı yaşayanlar etkilenmez; aynı zamanda olaya tanık olanlar, yakınları afeti yaşayanlar ve olayın hemen sonrası görevi gereği ortamda bulunanlar da etkilenmektedir. Depremi doğrudan yaşayan bireylerde deprem sonrası erken dönemde ortaya çıkan bu belirtiler Akut Stres Bozukluğu (ASB) belirtileri olarak anılmakta olup, bir ay içerisinde yatışmaktadır. Eğer ki belirtiler bir aydan fazla sürüyorsa akla Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) tanısı gelmelidir. Kahramanmaraş depremlerinin geniş alanda ve yıkıcı etkisinin olması, aynı zaman diliminde birçok alanda olmanın zorluğu ve bunların sonucunda ortaya çıkan organizasyon aksaklıkları; arama kurtarmaya katılan kişilerin yoğun bir şekilde çalışmaları, üzücü hadiselere tanık olmaları ve güçlerinin yetemediği durumların olması; depreme uzaktan tanık olan ve yakınları depremi yaşayanların yakınlarını merak etmeleri, duygusal ve fiziksel olarak yorulmaları, TV'den bu acılara uzun süre ortak olmaları ve üzülmeleri bu kişilerin merhamet yorgunluğu ve tükenmişlik yaşamalarına yol açabilmektedir. Meydana gelebilecek bir afet durumu ile baş edebilmek için psikososyal hizmetleri organize ederek iyileşme davranışı sağlamak ve yardım sağlayan bireyleri desteklemek önem arz eder. Bu bağlamda, literatür eşliğinde deprem sonrası travma, merhamet yorgunluğu ve tükenmişlik kavramları ele alınmış olup, önlenmesi için önerilerde bulunulmuştur. Çalışmamızın amacı bireylerin yaşadıkları travmayı en aza indirgeyerek topluma kazandırılması ve gelecekte ruh sağlığı gelişmiş bir toplumun oluşumunu sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, travma, merhamet yorgunluğu, tükenmişlik, psikiyatri hemşireliği

COMPASSİON FATİGUE AND BURNOUT IN INDIVIDUALS WHO EXPERIENCED THE EARTHQUAKE

Zeynep OZKOK[1], Nermin GÜRHAN[2]

[1]*Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesi , Kahramanmaraş, Türkiye*

[2]*Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye*

The February 6 Kahramanmaraş earthquake is a mass trauma that is expected to be unprepared, terrifying and very destructive, although it is expected to be highly psychologically affected. Not only those who experience the event are affected by mass disasters; At the same time, those who witnessed the event, those whose relatives experienced the disaster and those who were in the environment immediately after the event due to their duties are also affected. These symptoms, which occur in the early period after the earthquake in individuals who directly experienced the earthquake, are referred to as Acute Stress Disorder (ASD) symptoms and subside within a month. If the symptoms persist for more than a month, the diagnosis of Post Traumatic Stress Disorder (PTSD) should come to mind. The large area and devastating effects of the Kahramanmaraş earthquakes, the difficulty of being in many areas at the same time, and the organizational disruptions as a result of these; people involved in search and rescue work hard, witness sad events and situations in which they cannot afford; Those who witnessed the earthquake from afar and their relatives were worried about their relatives, getting tired emotionally and physically, being a partner in these pains from TV for a long time and being sad can cause these people to experience compassion fatigue and burnout. In order to cope with a disaster situation that may occur, it is important to organize psychosocial services to provide recovery behavior and to support individuals who provide assistance. In this context, the concepts of post-earthquake trauma, compassion fatigue and burnout were discussed in the light of the literature, and suggestions were made for its prevention. The aim of our study is to reduce the trauma experienced by individuals to the society and to ensure the formation of a society with improved mental health in the future.

Keywords: Deprem, travma, merhamet yorgunluğu, tükenmişlik, psikiyatri hemşireliği

DEPREME MARUZ KALAN BİREYLERDE BİLİŞSEL DAVRANIŞÇI TERAPI UYGULAMALARININ FAYDALARI

Adile BOZKURT TONGUÇ

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Adana, Türkiye

Giriş ve amaç

6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye de toplamda 10 ilin etkilendiği 7,7 büyüklüğündeki deprem, 50 bine yakın kişinin ölümüne neden olmuştur. "Asrın felaketi" olarak adlandırılan bu deprem Kahramanmaraş merkezli bir depremdir. Temel ihtiyaçlara ulaşımın zor olduğu ve bireyleri fiziksel, psikolojik birçok yönden etkileyen bu felaket sonrası, ülkemizdeki bireylerde birincil ve ikincil travmalar görülmeye başlanmıştır (maksatbilgi.com. Erişim Tarihi: 23.08.2023; Telli, S. G. & Altun, D., 2023). Deprem felaketlerinden sonra; fiziksel engellilik, salgın hastalıklar, güvenlik, barınma ve sosyal sorunlar oluşabilmektedir. Ek olarak depresif semptomlar, anksiyete semptomları ve genellikle travma sonrası stres bozukluğu depremzede bireylerde görülebilmektedir (Cankardaş S, Sofuoğlu Z., 2019; Roberts YH, Mitchell MJ, Witman M, Taffaro C., 2010; Akça Taşçı, G., Özsoy, F., 2021; Bolton, D., O'Ryan, D., Udwin, O., Boyle, S., & Yule, W., 2000).

Yapılan bu çalışma sonuçlarına göre depremzede bireylerde var olan en sık durumun travma sonrası stres bozukluğu olduğu görülmektedir. Travma kavramının tanımı "kaza, tecavüz veya doğal afet gibi korkunç bir olaya verilen duygusal bir tepki"dir. Travmatik olay ise bireylerin fiziksel bütünlüğüne, yaşamına, sevdiği insanlara, inançlarına tehdit olarak algıladığı olaylar bütünüdür. Doğal afetlere maruz kalma ya da tanıklık etme travmatik olay kapsamında yer almaktadır. Travmatik olay sonucunda bireyin yaşantısında bedenen, ruhen ve sosyal yönlerden değişiklikler meydana gelebilmektedir. Yıkıcı etki olarak bireyin hayatını olumsuz etkileyen travmatik olayların birey üzerindeki etkisi sonucu travma sonrası stres bozukluğu oluşabilmektedir (Lotfi, S. & Başcıllar, M., 2017). Deprem sonrası sıkça rastlanan travma sonrası stres bozukluğu ve semptomlarında Bilişsel davranışçı terapi (BDT), Uzun süreli alıştırma tedavisi (PTSD), göz hareketleri ile duyarsızlaştırma ve yeniden işleme (EMDR) uygulamaların büyük etkiler gösterdiği yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır (İzci, F., & Ünveren, G. (2017; Sütçigil, L., & Aslan, S., 2012; Çiller, A., & Akça, A. Y. E., 2022). BDT düşünce, duygu ve davranışlara odaklanan yapılandırılmış bir terapi yöntemidir. BDT çoğunlukla üç aşamadan oluşur. İlk evre olan başlangıç aşamasında danışanın sorunu değerlendirilir. Terapinin aktif dönem evrelerine hazırlık için danışan ve yakınları psikoeğitim ile

bilgilendirilir. Semptomlar, bilişsel, duygusal ve davranışsal özellikler konuşulduktan sonra tedavi seyri için plan oluşturulur. Değerlendirme ve bilgilendirme için yapılan psikoeğitim tamamlanınca aktif evre başlar. Aktif evrede danışanın asıl semptomlarına yönelik bilişsel davranışçı teknik ve müdahaleler uygulanır. Semptomların gözle görülür düzeyde azaldığı görüldüğünde bu evre bitirilir ve tekrarlamayı önleme için hazırlıklar yapılır. Son evrede genelleştirme ve yinelemeyi önleme tekniklerine uygulanır ve bu teknikler üzerinde durulur. Son evrede tedavinin yoğunluğu azaltılır ve danışana daha çok sorumluluk verilir. BDT sorun çözme becerileri yaklaşımlarını bireye kazandırır. BDT, travmaya bağlı semptomlar, özellikle de anksiyete veya duygudurum bozuklukları ile ilişkili semptomlar yaşayan çocuklar ve ergenler için geçerliliği en iyi terapötik yaklaşım olarak ortaya çıkmıştır (Shooshtary MH, Panaghi L, Moghadam JA., 2008). Birincil veya ikincil travmaya sahip olan depremzedeler için BDT ve bu terapi temelli eğitimler oldukça etkilidir. Bu nedenle depremzedelerin maruz kaldığı anksiyete semptomları, depresyon, travma sonrası stres bozuklukları ve ilişkili semptomlar için BDT temelli uygulamalara ihtiyaç vardır.

Bu derlemenin amacı depreme maruz kalan bireylerde BDT uygulamalarının faydalarını bildirmektir.

Sonuç

BDTapi depresyon, anksiyete ve travma sonrası stres bozukluğunda etkili bir terapi yöntemidir. Deprem sonrası maruz kalınan travma sonrası stres bozukluğu durumlarında birçok olumsuz semptoma etki ederek bu olumsuz semptomların azalmasını sağlar. Bu nedenle özellikle deprem bölgelerinde bulunan ve depremden etkilenmiş bireylere yönelik psikoeğitim, psikosoyal müdahaleler, terapiler ve özellikle BDT temelli yaklaşımların yapılması önerilmektedir.

BENEFITS OF COGNITIVE BEHAVIORAL THERAPY APPLICATIONS FOR INDIVIDUALS EXPOSED TO EARTHQUAKES

Adile BOZKURT TONGUÇ

Osmaniye Korkut Ata University, Faculty of Health Sciences, Osmaniye / Türkiye

Introduction and purpose

The 7.7 magnitude earthquake, which affected a total of 10 provinces in TÜRKİYE on February 6, 2023, caused the death of nearly 50 thousand people. This earthquake, called the "disaster of the century", is an earthquake centered in Kahramanmaraş. After this disaster, in which access to basic needs was difficult and affected individuals in many physical and psychological ways, primary and secondary traumas began to be seen in individuals in our country (maksatbilgi.com. Access Date: 23.08.2023; Telli, S. G. & Altun, D., 2023). After earthquake disasters; Physical disability, epidemic diseases, security, housing and social problems may occur. In addition, depressive symptoms, anxiety symptoms and generally post-traumatic stress disorder can be seen in earthquake victims (Cankardaş S, Sofuoğlu Z., 2019; Roberts YH, Mitchell MJ, Witman M, Taffaro C., 2010; Akça Taşçı, G., Özsoy, F). ., 2021; Bolton, D., O'Ryan, D., Udwin, O., Boyle, S., & Yule, W., 2000).

According to the results of this study, it is seen that the most common condition in earthquake victims is post-traumatic stress disorder. The definition of trauma is “an emotional response to a horrific event such as an accident, rape, or natural disaster.” A traumatic event is a set of events that individuals perceive as a threat to their physical integrity, life, loved ones, and beliefs. Being exposed to or witnessing natural disasters is included in the scope of traumatic event. As a result of the traumatic event, physical, spiritual and social changes may occur in the individual's life. Post-traumatic stress disorder may occur as a result of the impact of traumatic events that negatively affect the individual's life as a devastating effect (Lotfi, S. & Başcıllar, M., 2017). Studies have proven that cognitive behavioral therapy (CBT), eye movement desensitization and reprocessing (EMDR), and long-term habituation therapy (PTSD) applications have great effects on post-traumatic stress disorder and its symptoms, which are frequently encountered after earthquakes (İzci, F., & Ünveren). , G. (2017; Sütçigil, L., & Aslan, S., 2012; Çiller, A., & Akça, A. Y. E., 2022).Cognitive behavioral therapy is a structured therapy method that focuses on thoughts, emotions and behaviors. CBT is generally three types of therapy. It consists of phases. In the first phase, the initial phase, the client's existing problem is evaluated. The client and his/her relatives are informed through psychoeducation in

preparation for the active phase of the therapy. After the symptoms, cognitive, emotional and behavioral features are determined, a treatment plan is created. Once the psychoeducation for evaluation and information is completed, the active phase In the active phase, cognitive behavioral techniques and interventions appropriate to the client's main symptoms are applied. This phase is completed when the symptoms are seen to have significantly decreased and preparations are made to prevent recurrence. In the final phase, generalization and recurrence prevention techniques are applied and emphasized. In the final phase, the intensity of the treatment is reduced and the client is given more responsibility. CBT provides problem solving skills approaches to the individual. CBT has emerged as the most validated therapeutic approach for children and adolescents experiencing trauma-related symptoms, particularly symptoms associated with anxiety or mood disorders (Shooshtary MH, Panaghi L, Moghadam JA., 2008). Cognitive behavioral therapy and training based on this therapy are very effective for earthquake victims with primary or secondary trauma. Therefore, cognitive behavioral therapy-based practices are needed for anxiety symptoms, depression, post-traumatic stress disorders and related symptoms experienced by earthquake victims.

The purpose of this review is to report the benefits of cognitive behavioral therapy applications on individuals exposed to earthquakes.

Conclusion

Cognitive behavioral therapy is an effective therapy method for depression, anxiety and post-traumatic stress disorder. It affects many negative symptoms in cases of post-traumatic stress disorder after an earthquake and reduces these negative symptoms. For this reason, it is recommended that psychoeducation, psychosocial interventions, therapies and especially cognitive behavioral therapy-based approaches be carried out especially for individuals who are in earthquake zones and affected by the earthquake.

Keywords: deprem, psikiyatri hemşireliği, bilişsel davranışçı terapi

KAYNAKLAR

maksatbilgi.com. Erişim Tarihi: 23.08.2023, Kahramanmaraş Depreminde Can Kaybı Sayısı (Güncel). Maksatbilgi: https://maksatbilgi. com/6-subat-2023-kahramanmaras-depremi/.
Telli, S. G. & Altun, D. (2023). Türkiye'de Deprem Sonrası Çevrimiçi Öğrenmenin Vazgeçilmezliği. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 6(2), 125-136. DOI: 10.32329/uad.1268747; Utkucu, M., Durmuş, H., Uzunca, F., & Nalbant, S. (2023). 6 Şubat 2023 Gaziantep (Mw=7.7) ve Elbistan (Mw=7.5) Depremleri Üzerine Bir Değerlendirme. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
Cankardaş S, Sofuoğlu Z. Deprem ya da yangın deneyimlemiş kişilerde travma sonrası stres bozukluğu belirtileri ve belirtilerin yordayıcıları. Turk Psikiyatri Derg. 2019;30:151-6.

Roberts YH, Mitchell MJ, Witman M, Taffaro C. Mental health symptoms in youth affected by Hurricane Katrina. Prof Psychol Res Pr. 2010;41:10- 8.
Akça Taşçı, G. , Özsoy, F. "Deprem travmasının erken dönem psikolojik etkileri ve olası risk faktörleri". Cukurova Medical Journal 46 (2021): 488-494
Bolton, D., O'Ryan, D., Udwin, O., Boyle, S., & Yule, W. (2000). The Long-term Psychological Effects of a Disaster Experienced in Adolescence: II: General Psychopathology. The Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines, 41(4), 513-523. doi:10.1111/1469-7610.00636.
Lotfi, S. & Başcıllar, M. (2017). Travma Sonrası Stres Bozukluğu ve Sosyal Hizmet . İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi , (3) , 275-286 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/igusabder/issue/32050/343152.
İzci, F., & Ünveren, G. (2017). Travma sonrası stres bozukluğunda bilişsel davranışçı terapi ve göz hareketleri ile duyarsızlaştırma ve yeniden işleme. Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi, 6(1), 31-38.
Sütçigil, L., & Aslan, S. (2012). Travma sonrası stres bozukluğunda prolonged exposure terapisi. Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi, 1, 98-104.; Şener, Ö., & Sağlam, S. (2020).
Çiller, A., & AKCA, A. Y. E. (2022). Travma Sonrası Stres Bozukluğu Tedavisinde Kullanılan Davranışçı Terapi Müdahale Teknikleri. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 14(1), 57-66.
Shooshtary MH, Panaghi L, Moghadam JA. Outcome of cognitive behavioral therapy in adolescents after natural disaster. J Adolesc Health. 2008;42(5):466–72.

DUYGUSAL YEME VE YEME FARKINDALIĞI

Ümmühan DİKİLİLER, Emine ÖKSÜZ

Giriş: Duygusal yeme, olumsuz duygusal durumları değiştirmek amacıyla gıda tüketimini artırma eğilimi olarak ifade edilen bir yeme bozukluğudur. Özellikle birey, stres, kaygı, kızgınlık, yalnızlık gibi duygularla baş edemediği zaman bu duyguları yatıştırmak için gıda tüketmektedir. Aşırı gıda tüketimi ruhsal sorunların artmasının yanı sıra, fiziksel bir takım problemlere de yol açmaktadır. Literatürde duygusal yeme bozukluğu olan bireylerin tedavisinde bilinçli farkındalık uygulamaları ile yeme farkındalığının sağlanmasının etkili olduğu vurgulanmaktadır. Bilinçli farkındalık; bireyin kendi duygu ve düşüncelerini, bedensel duyumlarını, çevresinde olan biteni yargılayıcı olmayan bir tavırla şu anda fark etmesini sağlayan düzenleyici uygulamaların zihinsel bir alıştırmasıdır. Farkında olarak yeme ise, bireyin yemek yemeye yönelik fiziksel ve duygusal duyumlarının, yemek yediğinde nasıl hissettiğinin yargılamadan farkında olması ve yemek yeme şekline dikkat etmesi ile ilgilidir. Yeme farkındalığı uygulamaları; ne, neden, ne kadar ve nasıl olarak dört yönüyle değerlendirilmektedir. Birinci yönü, ne yediğini seçme, ikinci yönü, neden yediğini anlama üçüncü yönü ne kadar yediğinin farkına varma ve dördüncü yönü, nasıl yediğini görme şeklinde açıklanmaktadır. Yeme farkındalığı uygulamaları, besinlere beş duyuyu kullanarak temas etme, sadece yemeğe odaklanarak yemek yeme hızını yavaşlatma, yemeğin tadını fark etme, açlık, tokluk sinyallerine dikkat etme, yiyeceğin nereden geldiğini ve öyküsünü düşünme gibi alıştırmalardan oluşmaktadır.

Amaç: Bu derleme yeme farkındalığı uygulamalarının duygusal yeme üzerindeki etkinliğini incelemek ve tanımlamak amacıyla yapılmıştır.

Sonuç: Araştırmalar, farkında olarak yemenin sindirimi rahatlatma, iştahı düzenleme ve yiyeceklerden daha fazla keyif alınmasına yardımcı olma gibi etkilerinin olduğunu bildirmektedir. Farkındalık uygulamalarının aşırı yeme ve duygusal yeme üzerinde oldukça yararlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca yeme farkındalığı meditasyonunun duygusal yemenin etkisiz bir başa çıkma yöntemi olduğunun anlaşılmasını sağladığı düşünülmektedir. Duygusal yemeyi önlemek için; duygusal farkındalığı arttırmak, vücudun tepkilerini dinleyebilmek ve farkındalıkla beslenmeyi öğrenmek gerekmektedir. Literatürde yeme farkındalığı ile ilgili birçok müdahale yöntemi olmakla birlikte standart bir müdahale yöntemi bulunmamaktadır. Bu

nedenle yeme farkındalığının uzun süreli etkileri, hastalıklarla ilişkileri ve tedavide standardizasyonun oluşturulmasını içeren çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca yeme farkındalığı uygulamalarının daha etkili olabilmesi için multidisipliner bir ekibin olması önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Duygusal yeme, yeme farkındalığı, bilinçli farkındalık

EMOTIONAL EATING AND EATING AWARENESS

Ümmühan DİKİLİLER, Emine ÖKSÜZ

Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ankara, Türkiye

Introduction: Emotional eating is an eating disorder characterized by a tendency to increase food consumption in order to change negative emotional states. Especially when individuals cannot cope with emotions such as stress, anxiety, anger and loneliness, they consume food to soothe these emotions. Excessive food consumption leads to physical problems as well as increased mental problems. In the literature, it is emphasized that providing eating awareness with mindfulness practices is effective in the treatment of individuals with emotional eating disorder. Mindfulness is a mental practice of regulatory practices that enable the individual to notice their own feelings and thoughts, bodily sensations, and what is happening around them in the present moment in a non-judgmental manner. Mindful eating is about being aware of one's physical and emotional sensations towards eating, how one feels when eating without judgment, and paying attention to the way one eats. Eating mindfulness practices are evaluated in four aspects: what, why, how much and how. The first aspect is explained as choosing what you eat, the second aspect is understanding why you eat, the third aspect is realizing how much you eat and the fourth aspect is seeing how you eat. Eating mindfulness practices consist of exercises such as touching food using the five senses, slowing down the pace of eating by focusing only on food, noticing the taste of food, paying attention to hunger and satiety signals, and thinking about where food comes from and its history.

Aim: This review was conducted to examine and describe the effectiveness of eating mindfulness practices on emotional eating.

Conclusion: Research reports that mindful eating has effects such as easing digestion, regulating appetite and helping to enjoy food more. It shows that mindfulness practices are highly beneficial on binge eating and emotional eating. It is also thought that eating mindfulness meditation provides an understanding that emotional eating is an ineffective coping method. To prevent emotional eating, it is necessary to increase emotional awareness, listen to the body's reactions and learn to eat mindfully. Although there are many intervention methods related to eating awareness in the literature, there is no standard intervention method. Therefore, there is a need for studies on the long-term effects of eating awareness, its relationship with diseases

and the establishment of standardization in treatment. In addition, it is important to have a multidisciplinary team for eating awareness practices to be more effective.

Keywords: Emotional eating, eating awareness, mindfulness

ERGENLERDE ETKİLİ İLETİŞİM BECERİLERİ VE DEPRESİF BELİRTİ İLİŞKİSİ

Ali Kemal GÜZEL

Dicle Üniversitesi, Diyarbakir, Türkiye

Bildiri ergenler ile ebeveynleri arasında kurulan etkili iletişim becerilerinin ergenlik döneminde başlayan ruhsal hastalıklardan biri olan depresyonun belirtilerine etkisini içermektedir.

Giriş:

Ergenlik dönemi, ergen birey ve ailesi adına çok önemli olan bir dönemdir. Bu dönemde meydana gelen fizyolojik, psikolojik, ve sosyolojik değişikliklerden dolayı ergen birey daha fazla bireysel karar almaya başlar. Ebeveynler ergen bireyin bu hızlı değişimine karşı doğru iletişim tekniklerini kullanıp sürecin sancılı geçmesini engellemelidirler. Anne ve babasıyla başarılı iletişim kurabilen ergen, değer verildiğini hisseder, kendine güveni artar ve kendini daha iyi ifade eder, kişisel sorunlarını kolaylıkla çözebilir (Koralp, 2013).

Amaç:

Bu araştırma ergenlerde etkili iletişim becerileri ve depresif belirti ilişkisini belirlemek amacıyla yapılacaktır. Etkili iletişim kurulan ergen birey ile iletişim problemleri ile karşılaşan ergen bireylerin depresif belirti düzeyleri araştırılacaktır.

Yöntem:

Bu araştırma literatürde var olan bilgiler taranarak elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Bulgular:

Ergen birey ergenlik döneminde hızlı bir değişim içerisine girer. Bu değişimle birlikte ebeveynlerine olan tepki ve yanıtları da değişmektedir. Ebeveynlerin ergen bireyler üzerinde geçmişten gelen alışılmış davranışları vardır. Ebeveynler geçmişten beri yapıla gelen davranışlarını uygulamaya devam ederken ergen birey, bu davranışlardan bağımsız bir değişme içerisindedir. Bu talep anne babalar tarafından uygun bir şekilde yönlendirilmezse çatışmalar yaşanabilir(Abalı, 2018). Ergen birey ergenlik dönemiyle birlikte daha önceki yaşantısından farklı davranışlar ortaya koyar. Ergenlik dönemi önceleri ergenin yabancılaşmasına neden olacak şekilde ailesini, arkadaşlarını ve yaşam biçimini reddediş dönemi olarak görülmüştür (Kuru-

oğlu ve Aysev, 2007). Aile içi ilişkiler ne kadar olumlu ve aile yapısı ne kadar sağlıklı ise, ebeveynler birbirine ne kadar sevgi ve saygı içerisindeyse ergen bireyler de bir o kadar sağlıklı bir ergenlik dönemi geçirirler(Artır ve Yılmaz, 2013). Ergenlik döneminde ruhsal hastalıkların önemi artar. Çünkü yetişkinlik döneminde ortaya çıkan birçok ruhsal problemin sebebini ergenlik dönemindeki ve çocukluk dönemindeki olaylar oluşturabilir. Özellikle ergenlik döneminde başlayan pek çok ruhsal hastalık mevcuttur. Ortaya çıkan bu hastalıkların çoğu önlenebilir hastalıklar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tartışma:

Başlangıç yaşı ergenlik dönemi olan birçok ruhsal hastalıklardan biri olan depresyonun bireyler arasındaki iletişim ile ilişkisi olduğu bağdaştırılmaktadır. Ergen bireyin değişimlerle birlikte iletişim algısı değişmekte ve iletişim problemleri yaşanabilmektedir. Etkili iletişim becerileri ile bu problemlerin üstesinden gelmek mümkündür. Literatürde var olan bilgiler incelendiğinde bu görüşü destekler nitelikte sonuçlar elde edilmektedir.

Sonuç:

Ergenlik döneminde ergen bireyde gözlenen değişikliklerden ötürü iletişim problemleri ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda bu dönem birçok ruhsal hastalığın başlangıç dönemi olmaktadır. Bunların başında gelen depresif belirtiler ergen bireyle ebeveynlerinin arasındaki iletişimin ne kadar etkili olduğu ile ilişkilidir. Literatürde var olan bilgilere dayanarak ebeveynlere etkili iletişim becerilerini kavratarak ergen bireye doğru yaklaşımlarını sağlamak depresif belirtilerin gözlenmesini etkili ölçüde azaltacağı gözlenir. Ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireleri etkili iletişim becerilerini ebeveynlere ve ergen bireylere planlama ve uygulama teknikleri ile aktarıp, ergen bireylerin depresif belirti içerisine girmelerini önleyip, depresif belirti içerisindeki bireylerin yaşam kalitesini arttırıp, belirtilerin giderilmesinde aktif rol almalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik dönemi, ebeveyn, depresyon, iletişim.

KAYNAKLAR

KORALP, N. (2013) Algılanan Anne Baba Tutumlarının Ergenlerin İletişim Becerilerine Etkisi; Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; İstanbul 2013.

ABALI, O. (2018) Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Ergenlik Dönemi Cep Kitapları 2.Seri Adeta Yayıncılık: 2018

Kuruoğlu AÇ. Ergenlik dönemi. Aysev AS, Taner YI (ed). Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları. İstanbul: Golden Print, 2007: 189-206.

ARTIR, F.T.,2013, YILMAZ, F. 1.Bölüm , Gençlerle İletişim , İstanbul, 2013.

THE RELATIONSHIP BETWEEN EFFECTIVE COMMUNICATION SKILLS AND DEPRESSIVE SYMPTOMS IN ADOLESCENTS

Ali Kemal GÜZEL

Dicle University, Diyarbakir, TÜRKİYE

Adolescence is a very important period for the adolescent individual and his family. Due to the physiological, psychological, and sociological changes that occur during this period, the adolescent individual begins to make more individual decisions. Parents should use the right communication techniques against this rapid change in the adolescent individual and prevent the process from being painful. Adolescents who can communicate successfully with their parents feel valued, increase their self-confidence and express themselves better, and can easily solve their personal problems (Koralp, 2013).

Objective:

This research will be conducted to determine the relationship between effective communication skills and depressive symptoms in adolescents. The depressive symptom levels of the adolescent individuals who are faced with communication problems with the adolescent with effective communication will be investigated.

Method:

This research has been prepared in line with the data obtained by scanning the information available in the literature.

Results:

Adolescents go through a rapid change during adolescence. Along with this change, their reactions and responses to their parents also change. Parents have habitual behaviors on adolescents from the past. While the parents continue to practice their past behaviors, the adolescent individual is in a change independent of these behaviors. If this demand is not properly directed by the parents, conflicts may occur (Abalı, 2018). The adolescent individual exhibits different behaviors from his previous life with the adolescence period. Adolescence was previously seen as a period of rejection of family, friends and lifestyle, causing the adolescent to become alienated (Kuruoğlu & Aysev, 2007). The more positive the family relations and the healthier the family structure, the more love and respect the parents have for each other, the more healthy adolescence is experienced by adolescents (Artır & Yılmaz, 2013). The importance of mental illnesses increases during adolescence. Because the cause of many

mental problems that occur in adulthood can be caused by events in adolescence and childhood. There are many mental illnesses that start especially in adolescence. Most of these emerging diseases appear as preventable diseases.

Discussion:

Depression, which is one of the many mental illnesses whose onset is in adolescence, is associated with communication between individuals. Along with the changes, the perception of communication of the adolescent changes and communication problems can be experienced. It is possible to overcome these problems with effective communication skills. When the information available in the literature is examined, results supporting this view are obtained.

Conclusion:

Communication problems arise due to the changes observed in the adolescent individual during adolescence. At the same time, this period is the beginning of many mental illnesses. The leading depressive symptoms are related to how effective the communication between the adolescent individual and their parents is. Based on the information available in the literature, it is observed that providing parents with effective communication skills and providing the right approach to the adolescent will effectively reduce the observation of depressive symptoms. Mental health and psychiatric nurses should take an active role in transferring effective communication skills to parents and adolescents with planning and implementation techniques, preventing adolescents from entering depressive symptoms, increasing the quality of life of individuals with depressive symptoms and eliminating symptoms.

Key words: Communication, adolescence, depression, parent.

REFERENCES

KORALP, N. (2013) The Effect of Perceived Parental Attitudes on Adolescents' Communication Skills; Marmara University Institute of Social Sciences; Istanbul 2013.

ABALI, O. (2018) Child and Adolescent Psychiatry Adolescent Pocket Books 2nd Series Publishing: 2018

Kuruoğlu AC. Puberty period. Aysev AS, Taner YI (ed). Child and Adolescent Mental Health and Diseases. Istanbul: Golden Print, 2007: 189-206.

ARTIR, F.T.,2013, YILMAZ, F. Chapter 1, Communication with Young People, Istanbul, 2013.

DEPREM BÖLGESİNDE ÇALIŞAN SAĞLIK PERSONELLERİNİN TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞUNUN İNCELENMESİ

Merve KILINÇ, Prof. Dr. Abdullah ATLI

Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye

Giriş:

İnsanlara çeşitli yollarla zarar veren, can ve mal kaybına yol açan, ani şekilde meydana gelen ve ortaya çıktıktan sonra insanlar tarafından engellenemeyen doğal olaylara doğal afet denilmektedir. Bunlardan biri de depremdir. Deprem, sadece sarsıntıdan birebir etkilenen ve kayıplar yaşayan bireyleri değil, depremden etkilenen bireylerin yakınları ile dışarıdan medya ve iletişim araçları aracılığıyla haberdar olan, afet ve yardım gönüllüsü olarak görev yapan bireyleri de dolaylı olarak etkisi altına alabilmektedir(Işıklı ve Tüzün,2017). Özellikle deprem sahasında arama-kurtarma, sağlık, güvenlik, insani yardım, psiko-sosyal destek gibi çeşitli faaliyetlerde birçok meslek mensubu hizmet sağlamaktadır. Hekim, paramedik, hemşire gibi sağlık çalışanlarıo bölgede görev alabilmektedirler. Yardım çalışanları olarak adlandırdığımız kitledeki sağlık personelleri de, afeti yaşamamış olsa bile, birebir bunu yaşamış olan kişilerle yakın bir temas halinde bulunmaktadır. Bazen fiziken,bazen de dinleyerek yaşanan travmatik durumun rahatsız edici detaylarına yineleyici bir şekilde maruz kalmaktadır(Arasan Özbay, 2015). Bu durum ise uzun vadede Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB), depresyon, anksiyete ya da psikolojik ve/veya fiziksel stres belirtileri olarak görülmektedir (Caia vd., 2010). Travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), Amerikan Psikiyatri Birliği'nin tanımlamasına göre yaşanılan olumsuz bir olay sonucunda meydana gelen, kaçınma davranışları gözlenen, olumsuz duygusal ve bilişsel değişlikler ile birlikte ürkme ve uyarılma durumlarının artması olarak tanımlanan, bir aydan fazla süregelen klinik bir olgudur (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2014). Hastaların yaşamlarının dengede olmasını sağlamak, yıkıcı davranışları azaltmak ve yaygın yalnızlık ve umutsuzluk duygularını gidermek öncelikli hedeflerdir.

Amaç:

Bu araştırmada deprem bölgesinde çalışan sağlık personellerinin travma sonrası stres bozukluğunun incelenmesi amaçlandı.

Yöntem:

Bu araştırma literatür taranarak elde edilen sonuçlar doğrultusunda hazırlanmıştır.

Bulgular ve Tartışma:

Afetlerde görev yapmak, kriz durumlarına müdahaleyi gerektiren koşulları ortaya çıkarmaktadır. Gerek afet çalışanlarının kişisel özellikleri gerekse afet sahasının zorlayıcı yapısı strese yol açabilmektedir. Literatürdeki çalışmalara bakıldığında, afet çalışanlarının kriz ortamlarında yoğun olarak zaman geçirmesinin fiziksel ve psikososyal sağlık açısından bazı olumsuz etkilere neden olduğu görülmektedir (Galea, Nandi & Vlahov, 2005; Berninger ve ark., 2010; Cansel ve Ucuz, 2022). Literatürdeki çalışmalar yardım çalışanlarında da başta travmatik stres olmak üzere psikolojik belirtilerin sıklıkla görüldüğüne işaret etmektedir (Arasan Özbay, 2015). Türkiye'de ise ilk yardım personellerinin kaygı, öfke, depresyon TSSB skoru oranlarının yüksek olduğunu bulgulayan çalışmalar da mevcuttur (Tokuç ve Turunç, 2011).

Sonuç:

Sağlık çalışanları, deprem gibi herhangi bir doğal afet durumunda direkt olarak travmatik olayları yaşadıkları için travma sonrası stres bozukuğunun görülme olasılığı yüksek kişilerdir. Bu durum bireyleri büyük ölçüde etkilemektedir. Literatürdeki bu bilgiler ışığında, özellikle sağlık çalışanlarının TSSB belirtileri açısından değerlendirilmeli ve çalışana destek programlarının rutin olarak düzenlemesinin, sağlanan hizmetlerin devamlılığı ve etkinliği açısından önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: deprem, tssb, sağlık çalışanı

KAYNAKLAR:

Amerikan Psikiyatri Birliği (2014). Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı, Beşinci Baskı(DSM-5)(Çev. Ed.; E. Köroğlu). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

Tokuç, B. ve Turunç Y. (2011). Edirne'de ambulans çalışanlarının anksiyete, depresyon ve işe bağlı gerginlik düzeyleri. Galip Ekuklu Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, 11 (42), 39-44.

Cansel, N., & Ucuz, İ. (2022). Post-traumatic stress and associated factors among healthcare workers in the early stage following the 2020 Malatya-Elazığ earthquake. Konuralp Medical Journal, 14(1), 81-91.

Berninger, A., Webber, M. P., Niles, J. K., Gustave, J., Lee, R., Cohen, H. W., ... & Prezant, D. J. (2010). Longitudinal study of probable post-traumatic stress disorder in firefighters exposed to the World Trade Center disaster. American journal of industrial medicine, 53(12), 1177-1185.

Galea, S., Nandi, A., & Vlahov, D. (2005). The epidemiology of post-traumatic stress disorder after disasters. Epidemiologic reviews, 27(1), 78-91.

INVESTIGATION OF POST-TRAUMATIC STRESS DISORDER IN HEALTH PERSONNEL WORKING IN EARTHQUAKE ZONE

Merve KILINÇ

Dicle University, Diyarbakır, TÜRKİYE

Introduction: Natural events that harm people in various ways, cause loss of life and property, occur suddenly and cannot be prevented by people after their occurrence are called natural disasters. One of them is earthquake. An earthquake can indirectly affect not only the individuals who are directly affected by the earthquake and suffer losses, but also the relatives of the individuals affected by the earthquake and the individuals who are aware of the earthquake through the media and communication tools and who work as disaster and aid volunteers (Işıklı and Tüzün, 2017). Especially in the earthquake area, many professionals provide services in various activities such as search and rescue, health, security, humanitarian aid, psycho-social support. Health workers such as physicians, paramedics and nurses can work in that region. Health personnel in the group we call aid workers are also in close contact with people who have experienced the disaster, even if they have not experienced it. He is repeatedly exposed to the disturbing details of the traumatic situation, sometimes physically and sometimes by listening (Arasan Özbay, 2015). In the long term, this is seen as symptoms of Post Traumatic Stress Disorder (PTSD), depression, anxiety, or psychological and/or physical stress (Caia et al., 2010). Post-traumatic stress disorder (PTSD), according to the definition of the American Psychiatric Association, is a clinical phenomenon that occurs as a result of a negative event, observed avoidance behaviors, and is defined as an increase in fright and arousal with negative emotional and cognitive changes, lasting more than one month (American Psychiatric Association, 2014). The primary goals are to ensure that patients' lives are in balance, to reduce destructive behaviors, and to relieve common feelings of loneliness and hopelessness.

Objective:
In this study, it was aimed to examine the post-traumatic stress disorder of the health personnel working in the earthquake area.

Method: This research was prepared in line with the results obtained by scanning the literature.

Findings and Discussion:

Working in disasters creates conditions that require intervention in crisis situations. Both the personal characteristics of disaster workers and the compelling nature of the disaster area can cause stress. When we look at the studies in the literature, it is seen that the intense time spent by disaster workers in crisis environments causes some negative effects in terms of physical and psychosocial health (Galea, Nandi & Vlahov, 2005; Berninger et al., 2010; Cansel and Cheap, 2022). Studies in the literature indicate that psychological symptoms, especially traumatic stress, are frequently observed in aid workers (Arasan Özbay, 2015). In TÜRKİYE, there are also studies that found that first aid personnel have high rates of anxiety, anger, depression and PTSD scores (Tokuç & Turunç, 2011).

Conclusion:

Healthcare professionals are highly likely to have post-traumatic stress disorder because they directly experience traumatic events in the event of a natural disaster such as an earthquake. This situation affects individuals to a great extent. In the light of this information in the literature, it is understood that especially healthcare professionals should be evaluated in terms of PTSD symptoms, and the routine arrangement of employee support programs is important for the continuity and effectiveness of the services provided.

Keywords: earthquake, PTSD, healthcare professionals

REFERENCES:

Amerikan Psikiyatri Birliği (2014). Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı, Beşinci Baskı(DSM-5)(Çev. Ed.; E. Köroğlu). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

Tokuç, B. ve Turunç Y. (2011). Edirne'de ambulans çalışanlarının anksiyete, depresyon ve işe bağlı gerginlik düzeyleri. Galip Ekuklu Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, 11 (42), 39-44.

Cansel, N., & Ucuz, İ. (2022). Post-traumatic stress and associated factors among healthcare workers in the early stage following the 2020 Malatya-Elazığ earthquake. Konuralp Medical Journal, 14(1), 81-91.

Berninger, A., Webber, M. P., Niles, J. K., Gustave, J., Lee, R., Cohen, H. W., ... & Prezant, D. J. (2010). Longitudinal study of probable post-traumatic stress disorder in firefighters exposed to the World Trade Center disaster. American journal of industrial medicine, 53(12), 1177-1185.

Galea, S., Nandi, A., & Vlahov, D. (2005). The epidemiology of post-traumatic stress disorder after disasters. Epidemiologic reviews, 27(1), 78-91.

MADDE BAĞIMLISI OLAN ERGENLERDE YAŞAM KALİTESİ

Mizgin DEMİR, Leyla ZENGİN AYDIN

Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye

Giriş:

Madde bağımlılığı, vücudun birçok işlevini olumsuz yönde etkileyen ve zararlı olduğu bilinmesine rağmen kullanılması durumudur (Duyan ve Gövebakan, 2021). Günümüzde önemli bir sağlık sorunu olan madde bağımlılığı, özellikle ergenler arasında kullanımı gün geçtikçe artmaktadır. Bağımlılık, ergenlerin ruhsal ve sosyal işlevleri ve yaşam kalitelerini olumsuz etkilemektedir (Mustafaoğlu ve ark., 2020). Yaşam kalitesi, bireyin hayattan ve kişisel iyilik durumundan elde ettiği doyumun bütüncül bir şekilde ifade edilmesi olarak tanımlanmaktadır (Demir ve ark., 2021).

Amaç:

Bu çalışmanın amacı, madde bağımlısı olan ergenlerin yaşam kalitesi kavramına dikkat çekerek literatüre katkı sağlamaktır.

Yöntem:

Konu ile ilgili literatür taraması, Google akademik ve Pubmed gibi arama motoru kullanılarak "yaşam kalitesi, ergen, madde bağımlılığı" gibi anahtar sözcükler araştırılmış olup tam metin olarak ulaşılabilen makaleler dikkate alınmıştır.

Bulgular ve Tartışma:

Yaşam kalitesi; fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlığı kapsaması nedeniyle bireyin genel sağlığını tanımlayan çok boyutlu bir kavram olarak ele alınmaktadır (Üneri, 2007). Tarekegn ve ark.'nın (2022) yaptıkları çalışmada madde kullanan ergenlerde sağlıkla ilişkili yaşam kalitesinin düşük düzeyde olduğu ve psikopatolojik belirtilerin yüksek düzeyde olduğu belirtilmiştir (Tarekegn ve ark., 2022). Mustafaoğlu ve ark.'nın (2020) madde kullanan ergenlerde yaptıkları çalışmada madde kullanmanın zihinsel ve fiziksel iyilik durumlarını olumsuz etkilediği ve bu ergenlerin yaşam kalitelerinin düşük olduğu bulunmuştur (Mustafaoğlu ve ark., 2020).

Sonuç:

Ergenler arasında giderek artan madde bağımlılığı bireylerin yaşam kalitesinde ve ruh sağlığında ciddi sorunlar oluşturmaktadır. Bu sorunlarla baş etmede multidisipliner bir ekip yaklaşımı gerektirmektedir. Bu ekip için de yer alan hemşirelerin, ergenlerin yaşam kalitesinin değerlendirilmesi, düşük yaşam kalitesine sahip olanların belirlenmesi ve sağlığı iyileştirmeye yönelik etkili girişimlerin uygulanmasında etkin bir rolü bulunmaktadır.

QUALITY OF LIFE IN ADOLESCENTS WITH SUBSTANCE ABUSE

Mizgin DEMİR, Leyla ZENGİN AYDIN

Dicle University, Diyarbakır, TÜRKİYE

Introduction:

Substance addiction is a situation that negatively affects many functions of the body and is used even though it is known to be harmful (Duyan and Gövebakan, 2021). Substance addiction, which is an important health problem today, is increasing day by day, especially among adolescents. Addiction negatively affects the mental and social functions and quality of life of adolescents (Mustafaoğlu et al., 2020). Quality of life is defined as the holistic expression of the individual's satisfaction from life and personal well-being (Demir et al., 2021).

Objective:

The aim of this study is to contribute to the literature by drawing attention to the concept of quality of life of adolescents with substance abuse.

Materials and Method:

In the literature review on the subject, keywords such as "quality of life, adolescent, substance addiction" were searched using search engines such as Google Scholar and Pubmed, and the articles reached as full text were evaluated.

Results and Discussion:

Life quality; Since it covers physical, mental and social health, it is considered as a multidimensional concept that defines the general health of the individual (Üneri, 2007). In the study conducted by Tarekegn et al. (2022), it was stated that the health-related quality of life was low and psychopathological symptoms were high in adolescents using substance (Tarekegn et al., 2022). In the study conducted by Mustafaoğlu ve ark.'nın (2020) on adolescents who use substance, it was stated that substance use negatively affects mental and physical well-being and the quality of life of these adolescents who use substance (Mustafaoğlu et al., 2020).

Conclusion:

Increasing substance addiction among adolescents creates serious problems in the quality of life and mental health of individuals. Dealing with these problems requires a multidisciplinary team approach. Nurses, who are also included in this team, have an active role in evaluating the quality of life of adolescents, identifying those with low quality of life, and implementing effective interventions to improve health.

Keywords: substance abuse, adolescent, quality of life, , addiction

REFERENCES:

Demir, R., Tanhan, A., Çiçek, İ., Yerlikaya, İ., Kurt, S. Ç., & Ünverdi, B. (2021). Yaşam kalitesinin yordayıcıları olarak psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumu. Yaşadıkça Eğitim, 35(1), 192-206.

Duyan, V., & Gövebakan, R. (2021). Madde bağımlılığı ve aile. Yeni İnsan Yayınevi.

Mustafaoğlu, R., Mutlu, E. K., Mutlu, C., Çiftçi, A., & Özdinçler, A. R. (2020). Madde kullanım bozukluğunun ergenlerde anksiyete, depresyon ve yaşam kalitesine etkisi. Bağımlılık Dergisi, 21(4), 308-316.

Üneri, Ö., & NÇ, M. (2007). Çocuklarda yaşam kalitesi kavramı ve yaşam kalitesi ölçeklerinin gözden geçirilmesi. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 14(1), 48-56.

Tarekegn, G. E., Nenko, G., Tilahun, S. Y., Kassew, T., Demilew, D., Oumer, M., ... & Alemayehu, B. F. (2022). Quality of life and associated factors among the youth with substance use in Northwest Ethiopia: Using structural equation modeling. Plos one, 17(9), e0274768.

İNTİHAR GİRİŞİMİ OLAN HASTALARDA KISA SÜRELİ ÇÖZÜM ODAKLI YAKLAŞIM TEMELLİ GÖRÜŞMELERİN UYGULANMASI: BİR UYGULAMA DENEYİMİ

Zeliha ÖZKAN[1], Dudu KARAKAYA[2]

[1]*Antalya Atatürk Devlet Hastanesi, Psikiyatri Kliniği, Antalya, Türkiye*

[2]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye*

Giriş: İntihar müdahale edilmesi gereken ciddi bir evrensel sorundur. Kısa süreli çözüm odaklı yaklaşım, problemden ziyade çözüme odaklandığı ve gelecek ve umut odaklı bir yöntem olduğu için intihar eğilimi olan bireylerde kullanılabilecek bir yöntemdir.

Amaç: İntihar girişimi olan bir hasta ile gerçekleştirilen kısa süreli çözüm odaklı yaklaşım temelli görüşmelere ilişkin deneyimlerin paylaşılmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Uygulama bir üniversite hastanesinin psikiyatri kliniğinde, Şubat 2023 – Mayıs 2023 tarihleri arasında, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Doktora Programı kapsamında yürütülmüştür. Öncelikle kısa süreli çözüm odaklı yaklaşımın temel ilkeleri, uygulama önerileri ve kullandığı yöntemler dikkate alınarak, intihar girişimi olan birey ile yapılacak görüşmelerin detaylarının yer aldığı bir görüşme planı ve bir görüşme rehberi oluşturulmuştur. Uygulama için kurum izni alınmıştır. Uygulama, intihar girişimi sebebiyle yatarak takip edilen, içgörüsü olan, 18 yaş üzeri ve uygulamaya katılmaya gönüllü bir hasta ile gerçekleştirilmiştir. Uygulamaya başlamadan önce hastadan yazılı izin alınmıştır. Görüşme planı ve görüşme rehberi doğrultusunda hasta ile bireysel ve yüz yüze toplam beş görüşme yapılmıştır. Her bir görüşme ortalama 50-60 dakika sürmüştür. Uygulamanın raporlanması hastanın süreçten sağladığı yarar ve uygulayıcının deneyimleri üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Görüşmeler ilerledikçe hasta intihar düşünceleri konusunda farkındalığının arttığını ve görüşmelerin kendisini daha iyi hissettirdiğini belirtmiştir. Süreç boyunca kısa süreli çözüm odaklı yaklaşımın temel tekniklerinin yarar sağladığı görülmüştür. Hastadan alınan olumlu geri dönütler doğrultusunda kısa süreli çözüm odaklı yaklaşımın, intihar düşüncelerinin azalması konusunda olumlu etkileri olduğu deneyimlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Süreçten edinilen deneyimler doğrultusunda intihar girişiminde bulunan hastalarda kısa süreli çözüm odaklı yaklaşımın kullanılmasının hastada olumlu kazanımlar ve

yarar sağladığı söylenebilir. Kısa süreli çözüm odaklı yaklaşımın intihar girişimlerinin önlenmesinde ve riskin azaltılmasında kullanılabilecek bir psikiyatri hemşireliği müdahalesi olduğu düşünülmektedir.

IMPLEMENTATION OF SHORT-TERM SOLUTION-ORIENTED APPROACH BASED INTERVIEWS IN PATIENTS WITH SUICIDE ATTEMPTS: AN IMPLEMENTATION EXPERIENCE

Zeliha ÖZKAN[1], Dudu KARAKAYA[2]

[1]*Antalya Atatürk Devlet Hastanesi, Psikiyatri Kliniği, Antalya, Türkiye*

[2]*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye*

Introduction: Suicide is a serious universal problem that needs to be intervened. The short-term solution-oriented approach is a method that can be used with suicidal individuals as it focuses on the solution rather than the problem and is a future and hope-oriented method.

Aim: It is the sharing of experiences related to short-term solution-oriented approach-based interviews with a patient who has attempted suicide.

Materials and methods: The implementation was conducted in the psychiatric clinic of a university hospital between February 2023 and May 2023 within the scope of the Mental Health and Disease Nursing Doctorate Program. First of all, by taking into account the basic principles, implementation recommendations and methods of the short-term solution-oriented approach, an interview plan and an interview guide including the details of the interviews to be conducted with the individual with suicide attempt were developed. Institution permission has been obtained for implementation. The implementation was carried out with a patient who was followed inpatient due to a suicide attempt, who had insight, over 18 years old and volunteered to participate in the application. Written permission was obtained from the patient before starting the implementation. A total of five interviews were held with the patient, individually and face to face, in line with the interview plan and interview guide. Each interview lasted an average of 50-60 minutes. Reporting of the implementation was carried out on the benefit of the patient from the process and the practitioner's experiences.

Results: As the interviews progressed, the patient stated that her awareness of suicidal thoughts increased and the interviews made him feel better. Throughout the process, the basic techniques of the short-term solution-oriented approach were found to be beneficial. In line with the positive feedback received from the patient, it was experienced that the short-term solution-oriented approach had positive effects on the reduction of suicidal thoughts.

Discussion and Conclusion: In line with the experiences gained from the process, it can be said that the use of a short-term solution-oriented approach in patients who attempt suicide provides positive gains and benefits for the patient. The short-term solution-oriented approach is thought to be a psychiatric nursing intervention that can be used to prevent suicide attempts and reduce risk.

Keywords: suicide attempt, suicide risk, short-term solution-oriented approach, psychiatric nursing, implementation experience

REFERENCE

Ayar, D., & Sabanciogullari, S. (2021). The effect of a solution-oriented approach in depressive patients on social functioning levels and suicide probability. Perspectives in psychiatric care, 57(1), 235-245.

Baijesh AR, Kumar P.N. Suresh. Solution Focused Brief Therapy (SFBT) ın the treatment of depression and suicidal ideation: A case study. Case Stud J. 2018; 7(1): 61- 65.

Corey, G. (2015). Psikolojik danışma, psikoterapi kuram ve uygulamaları. (Ergene, T. Çev.). Mentis Yayıncılık.

Karakaya, D. (2016). Çözüm odaklı yaklaşımın dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan ergenlerin özyeterlik düzeyi ve benlik saygısına etkisi (Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Zengin, O. (2021). Felsefesi, teknikleri ve uygulama örnekleriyle çözüm odaklı kısa terapi (1. Baskı). Efe Akademi Yayıncılık.

ÇOCUK VE ÖLÜM

Nilüfer ERIM, Funda GÜMÜŞ, Servet ÇEVIK

Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye

Giriş:

Hakkında konuşulması belki de en zor konulardan birisi olan ölüm, bir canlının (insan, hayvan, bitki) yaşamının sona ermesi olarak tanımlanmaktadır (Willis 2002). Ölüm, organların iş göremez hale gelmesiyle birlikte biyolojik varlığın son bulması olarak da ifade edilmektedir. Ölüm kavramı, yaşamın her döneminde bireyi meraklandırmakta ve korkutmaktadır. Özellikle çocukluk döneminde bu merak ve korku daha da artmaktadır (Slaughter 2005).

Çocuklar için ölüm hep merak edilen bir konu olmuştur. Çocuklar özellikle üç-altı yaşları arasında ölüm kavramıyla karşı karşıya gelmektedirler (Yörükoğlu 2004). Dolayısıyla bu yaşlarda çocuklar ölümü anlamlandırmak için sık sık soru sormaya başlarlar. Çocukların sordukları soruların sabırla anlaşılır bir şekilde yanıtlanması çocuğun ölümü doğru bir şekilde algılayabilmesi açısından çok önemlidir. Çocukların ölümle ilgili sordukları sorular ve ölüme gösterdikleri tepkiler gelişim dönemlerine göre farklılık göstermektedir (Berk 2013).

Çocukların ölüm kavramına ilişkin gösterdikleri tepkileri etkileyen en önemli faktörlerden birisi de ölümün çocuğa anlatılış şeklidir. Bu nedenle yetişkinler çocuğa ölümle ilgili açıklama yapmak zorunda kaldıkları zaman mutlaka çocuğun yaş ve gelişimsel özelliklerini göz önünde bulundurmalı ve bazı hususlara dikkat etmelidirler (Şahin Zeteroğlu 2018).

Amaç: Bu araştırmada ölümün çocuklar üzerindeki etkisinin literatür doğrultusunda incelenmesi amaçlandı.

Yöntem: Bu araştırma literatür taraması yapılarak elde edilen bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Bulgular ve Tartışma:

Çocuklar ölüm ya da kayıp karşısında çeşitli tepkiler verebilmektedirler. Çocukların vermiş oldukları tepkiler yaşına, bulunduğu gelişim düzeyine, geçmişte ölümle ilgili bir deneyim yaşayıp yaşamama durumlarına ve ölen kişiyle olan ilişkisine göre farklılık göstermektedir. Vianello'ya göre çocukların ölüm anlayışı, yaş ve gelişim basamaklarına göre büyük farklılıklar göstermektedir. Speece ve Brent (1992) çocukların ölüm anlayışına ilişkin yapmış oldukları

araştırmada, çocukların önce ölümün evrenselliğini, daha sonra ölen bir kişinin bir daha geri dönemeyeceği kavramını ve en son olarak da vücut fonksiyonlarının artık işlemeyeceğini anladıklarını ortaya koymuşlardır. Bu durum da çocukların önce somut fikirleri, daha sonra da soyut fikir ve kavramları anlayabildiklerini göstermektedir. Araştırmacılar, çocukların 10 yaşına gelinceye kadar, yeterli bir ölüm anlayışına ulaşamadıklarını, zira onların bireysel prensipleri tam kavramlarla birleştirmeye muktedir olamadıklarını belirtmişlerdir.

Sonuç:

Çocukların ölüm algısı ve ölüm haberi sonrası verdikleri tepkiler yaş ve gelişimsel özelliklerine göre farklılık göstermektedir. Her yaş döneminin kendine özgü gelişimsel özellikleri bulunmaktadır. Bu nedenle çocuklara ölüm haberi verilirken gelişimsel dönemleri mutlaka dikkate alınmalıdır. Sıfır-üç yaş arasında çocuklar ölüme ilişkin çok fazla şey bilmezler. Fizyolojik ve duygusal ihtiyaçları karşılanmadığında ölen kişinin yokluğunu hissedebilirler. Bu yaş grubundaki çocuklar rutinleri devam etmesi koşuluyla süreci daha kısa sürede atlatabilirler. Üç-altı yaş arasındaki çocuklar ölümün geçici bir durum olduğunu düşünebilir ve ölümü ayrılık ya da uykuyla ilişkilendirebilirler. Ölen kişinin uyanacağını ya da geri geleceğini düşünebilirler. Bu nedenle bu yaş grubundaki çocuklara ölüm kavramı anlatılırken uyku ya da ayrılık gibi kelimeler kullanılmamalıdır. Altı-dokuz yaş arasındaki çocuklar ölümün bir son olduğunu ve ölen kişinin geri dönmeyeceğini fark ederler. Ölen kişinin artık nefes almadığını, konuşamayacağını ya da hareket edemeyeceğini bilirler. Dokuz –on iki yaş grubundaki çocuklar artık ölen kişinin geri dönmesini beklemezler. Herkesin bir gün öleceğini bilirler ve kayıp sonrası duygularını yoğun bir şekilde yaşarlar. Ergenlerin ölüm haberi karşısında verdikleri tepkiler ise değişiklik göstermektedir. Ölüm haberiyle birlikte ergen içe kapanabilir ya da tam tersi öfke nöbetleri geçirebilir, ölüm ve ölüm sonrasını sorgulayabilir.

Anahtar kelimeler: Çocuk, Gelişim dönemleri, Ölüm algısı, Yas.

KAYNAKLAR

Willis C. A. (2002). The grieving process in children: Strategies for understanding, educating, and reconciling children's perceptions of death. Early Childhood Education Journal, 29(4): 221-226.
Slaughter V. (2005). Young children’s understanding of death: Australian Psychologist, 40(3): 179-186.
Yörükoğlu, A. (2004). Çocuk ruh sağlığı. İstanbul: Özgür Yayınları.
Berk E. L. (2013). Bebekler ve çocuklar doğum öncesinden orta çocukluğa. (Çev. N. Işıkoğlu Erdoğan). Ankara: Nobel Yayınevi.
Şahin Zeteroğlu, E. (2018). Yanyana bulunmaması gereken iki kavram: Çocuk ve ölüm (Ed: P. Bayhan ve İ. Artan). Sağlık kuruluşlarında çocuk içinde (s.97-117). Ankara: Hedef Yayıncılık.

CHILD AND DEATH

Nilüfer ERIM, Funda GÜMÜŞ, Servet ÇEVIK

Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye

Death, which is perhaps one of the most difficult topics to talk about, is defined as the end of the life of a living being (human, animal, plant) (Willis 2002). Death is also expressed as the termination of biological existence with the incapacitation of organs. The concept of death makes an individual curious and afraid at every period of life. Especially during childhood, this curiosity and fear increase even more (Slaughter 2005).

Death has always been a curious topic for children. Children, especially between the ages of three and six, are confronted with the concept of death (Yörükoğlu 2004). Dec. Therefore, at this age, children often start asking questions to make sense of death. Patiently answering the questions asked by children in an understandable way is very important for the child to perceive death correctly. The questions that children ask about death and their reactions to death differ according to their developmental periods (Berk 2013).

One of the most important factors affecting children's reactions to the concept of death is the way death is explained to the child. Therefore, when adults have to explain about death to a child, they should definitely take into account the age and developmental characteristics of the child and pay attention to some issues (Şahin Zeteroğlu 2018).

Objective: In this study, it was aimed to examine the effect of death on children in accordance with the literature.

Method: This research has been prepared in accordance with the information obtained by conducting a literature review.

Findings and Discussion: Children are able to give various reactions in the face of death or loss. The reactions of children differ depending on their age, their level of development, whether they have had an experience with death in the past, and their relationship with the deceased person. According to Vianello, children's understanding of death varies greatly according to age and developmental stages.

Speece and Brent (1992) have shown in their research on children's understanding of death that children first understand the universality of death, then the concept that a person who has died

can never return, and finally that their body functions will no longer function. This situation shows that children can understand concrete ideas first, and then abstract ideas and concepts. Researchers have stated that children do not reach an adequate understanding of death until they reach the age of 10, because they are not able to combine individual principles with complete concepts.

Conclusion: Children's perception of death and their reactions after the news of death differ according to age and developmental characteristics. Each age period has its own unique developmental features. For this reason, when giving children the news of death, their developmental periods should definitely be taken into account. Children between the ages of zero and three do not know much about death Decently. They may feel the absence of the deceased person when their physiological and emotional needs are not met. Children in this age group can get through the process in a shorter time provided that their routines continue. Children between the ages of three and six may think that death is a temporary condition and associate death with Decoupling or sleep. They may think that the deceased person will wake up or come back.

For this reason, words such as sleep or separation should not be used when explaining the concept of death to children in this age group. Children between the ages of six and nine realize that death is the end and that the Decedent will not return. They know that the deceased person is no longer breathing, cannot speak or move. Children in the nine –twelve age group no longer wait for the deceased person to return. They know that everyone will die one day and they experience their feelings after the loss intensely. The reactions of adolescents to the news of death vary. With the news of death, the adolescent may close in or vice versa have tantrums, question death and the afterlife.

Keywords: Child, Developmental periods, Perception of death, Mourning.

REFERENCES:

Willis C. A. (2002). The grieving process in children: Strategies for understanding, educating, and reconciling children's perceptions of death. Early Childhood Education Journal, 29(4): 221-226.
Slaughter V. (2005). Young children’s understanding of death: Australian Psychologist, 40(3): 179-186.
Yörükoğlu, A. (2004). Çocuk ruh sağlığı. İstanbul: Özgür Yayınları.
Berk E. L. (2013). Bebekler ve çocuklar doğum öncesinden orta çocukluğa. (Çev. N. Işıkoğlu Erdoğan). Ankara: Nobel Yayınevi.
Şahin Zeteroğlu, E. (2018). Yanyana bulunmaması gereken iki kavram: Çocuk ve ölüm (Ed: P. Bayhan ve İ. Artan). Sağlık kuruluşlarında çocuk içinde (s.97-117). Ankara: Hedef Yayıncılık.

AKTİFLEŞTİRİLMİŞ DİYAFRAM NEFESİNİN ANKSİYETE ÜZERİNE ETKİLERİ

Zehranur ÇOBAN[1], Çiğdem YÜKSEL [2]

[1]Etlik Şehir Hastanesi Ortopedi Kliniği, Ankara, Türkiye

[2]SBÜ, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği, Ankara, Türkiye

GİRİŞ VE AMAÇ: Anksiyete (Kaygı); olumsuz ve kötü durumların yaşanacağı düşüncesiyle ortaya çıkan ve kaynağı belirsiz gerginlik hissi şeklinde tanımlanmaktadır. Anksiyete tedavilerinde hemşirelerin kaygıyı azaltmak için sıkça kullandıkları BDT uygulamaları arasında gevşeme egzersizleri, derin nefes egzersizleri, diyafram solunumu, bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı literatürde nefes egzersizleri ve kaygı üzerine yapılan çalışmaların incelenerek diyafragmatik nefes egzersizlerinin anksiyete ve stres semptomları üzerindeki yatıştırıcı etkilerini açıklamaktır. (Kahraman, 2022; 2011; Engin, 2014).

YÖNTEM: Bu çalışmada, Google Akademik, Pubmed ve Science Direct veri tabanları kullanılarak 'nefes, diyafram nefesi, nefes ve gevşeme egzersizleri, anksiyete, kaygı, anksiyete semptomları, nefes terapisi, stres, nefes pratiği, breath, diaphragmatic breathing, breathing and relaxation exercises, breathing training, stress, anxiety' anahtar kelimeleri ile yapılan taramalar sonucunda 2011-2022 yılları arasında yapılan, uygun ve ulaşılabilen Türkçe ve İngilizce 12 makale, yine bu veri tabanları ile ulaşılabilen 6 tez çalışması ve 5 kitap incelenmiştir.

BULGULAR: Hemşireler tarafından kliniklerde kullanılan derinleştirilmiş nefes uygulamalarının, hipotalamusu etkileyerek sempatik sinir sistemini yatıştırdığı ve bunun sonucunda kaygıyı ve hastalarda oluşan yoğun stres durumlarını azalttığı düşünülmektedir. Nefese odaklanarak sakin bir biçimde nefes alıp verilmesi bireydeki gerginliği azaltmakta, bireyi sakinleştirmekte ve hissedilen rahatsızlıklarda hafifletici bir rol üstlenmektedir. Yapılan çalışmalarda diyafram nefesinin aktifleştirildiği nefes çalışmaları ile iyileştirilmiş ruh hali, stres hormonunun (kortizol) azaltılması ve yüksek anksiyete semptomlarının hafifletilmesi arasında bir bağlantı olduğu bulunmuştur. Psikolojik çalışmalar, derin nefes egzersizlerinin özellikle ruhsal iyi oluş haline katkı sağlamak, kaygıyı, depresyonu ve stresi azaltmak için etkili farmakolojik olmayan müdahale olduğunu kanıtlar niteliktedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER: Derin nefes egzersizleri, kaygı bozukluklarını tedavi etmek için başvurulan geleneksel tedavi yöntemlerine göre non-farmakolojik bir yöntem olması,

uygulamadaki ve öğrenmedeki kolaylığı, gibi birçok avantajı bulunmaktadır. Araştırmalar, nefes pratiklerinin kaygı, depresyon, tükenmişlik ve stres durumlarında ruhsal iyileşme için etkili bir yöntem olduğunu gösterir durumdadır. Anksiyete, depresyon, öfke atakları gibi duygusal ve fiziksel olarak kişiyi etkileyen durumlarda hemşireler tarafından bütün klinik hastalarına uygulanabilir ve kişinin kriz anlarında kendi kendine uygulayabilmesi, etkili baş etme yöntemleri geliştirebilmeleri ve psiko-fizyolojik durumların daha rahat kontrol edilebilmesi için bu nefes teknikleri öğretilebilir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Diyafram, Nefes Egzersizi, Gevşeme Egzersizi -

EFFECTS OF ACTIVATED DIAPHRAGMATIC BREATHING ON ANXIETY

Zehranur ÇOBAN[1], Çiğdem YÜKSEL [2]

[1]Etlik Şehir Hastanesi Ortopedi Kliniği, Ankara, Türkiye

[2]SBÜ, Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği, Ankara, Türkiye

INTRODUCTION AND AIM: Anxiety; It is defined as a feeling of tension with an uncertain source that arises with the thought that negative and bad situations will be experienced. Relaxation exercises, deep breathing exercises, and diaphragmatic breathing are among the CBT applications that nurses frequently use to reduce anxiety in anxiety treatments. The aim of this study is to examine the studies on breathing exercises and anxiety in the literature and to explain the soothing effects of diaphragmatic breathing exercises on anxiety and stress symptoms. (Kahraman, 2022; 2011; Engin, 2014).

METHOD: In this study, Google Scholar, Pubmed and Science Direct databases were used to search for the keywords 'breathing, diaphragmatic breathing, breathing and relaxation exercises, breathing and relaxation exercises, breathing training, stress, anxiety' and 12 relevant and accessible Turkish and English articles, 6 thesis studies and 5 books between 2011 and 2022 were analyzed.

FINDINGS: It is thought that deepened breathing practices used by nurses in clinics affect the hypothalamus and soothe the sympathetic nervous system, and as a result reduce anxiety and intense stress situations in patients. Breathing calmly by focusing on the breath reduces the tension in the individual, calms the individual and plays a mitigating role in the discomforts felt. Studies have found a link between breathing exercises in which diaphragmatic breathing is activated, and improved mood, reduction of the stress hormone (cortisol) and alleviation of high anxiety symptoms. Psychological studies prove that deep breathing exercises are effective non-pharmacological interventions especially to contribute to mental well-being and reduce anxiety, depression and stress.

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS: Deep breathing exercises have many advantages over traditional treatment methods used to treat anxiety disorders, such as being a non-pharmacological method, ease of application and learning. Research shows that breathing practices are an effective method for spiritual recovery in cases of anxiety, depression, burnout

and stress. It can be applied by nurses to all clinical patients in situations that affect the person emotionally and physically such as anxiety, depression, anger attacks, and these breathing techniques can be taught so that the person can apply himself in times of crisis, develop effective coping methods, and control psycho-physiological conditions more easily.

Keywords: Anxiety, Diaphragm, Breathing Exercise, Relaxation Exercise

KAYNAKLAR

Engin, E. (2014). Anksiyete Bozuklukları, Çam, O., Engin, E. (Ed), Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Bakım Sanatı, İstanbul Tıp Kitapevleri, İstanbul.

Kahraman, F. (2022). "Acil Serviste Anksiyete Bozukluğu Tanılı Bireylerdeki Derin Nefes Egzersizinin Anksiyete Düzeyine ve Taburculuk Süresine Etkisi", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kütahya.

LOKMAN HEKİM
ÜNİVERSİTESİ

PSİKİYATRİ HEMŞİRELERİ DERNEĞİ
PHD
2000

Dalya